

YALE
MEDICAL LIBRARY

HISTORICAL
LIBRARY
The Harvey Cushing Fund

EMeyer 1837

ex libris Schraderi
professoris quondam
Göttingensis. r.

Societati physicae privatae Göttingensi.

J.

1793, Jun. 6.

F. Eickhart.

**Practica Antonij Guainerij papiensis
doctoris clarissimi. Et omnia opera**

De egritudib⁹ capitis. De calculosa passionib⁹.

De pleuresi De peste.

De passionib⁹ stomachi. De venenis.

De fluxibus. De febribus.

De egritudibus m⁹ricis. De balneis.

De egritudib⁹ iūcturaz. Antidotarium.

~~Khazel de Pestilentia~~

Agaricus

Agaricus

Agaricus

Agaricus

Agaricus

Agaricus

Agaricus

Agaricus

Incunabula

+G-522

(Goff)

Incipit tractatus de egritudinib⁹ capitis editus per ma-
gistrum Antonium Guaynerium papientem artium et me-
dicine doctorem clarissimum.

Agno ac su

mo cuius desiderio iam diu
cuiusque particulari me-
bri egritudinū curā po-
nere concupiui. Sz cla-
rissimi qdā atqui viri
me cautum reddiderūt
q morte pūcti inchoata
opa finire nequiverunt
vñ si qd pfectū erat ni-
hil supra: propter tñ to-
tius opis imfectionez
nulla est de eis scā mē-

mor: et sic vacue tēpus eoz paupculi pūpserūt. Cñ igit
mibi veluti illis eueniat: nullū hacten⁹ in mēbris ordinē
obseruādo cōmentariolos quosdā edidi mēbris in qbus
dam appropriatos: vt qd eueniat hi absolui in lucē sal-
tē remaneāt: qd et impresentiarū facere libet: quare cōmē-
tariolus pñs de egritudinib⁹ capitis sit volo: quē si deo au-
xilante psecero facile mibi erit iam factos cum eo ordine
quodaz concathenare. Sis igitur bone deus mibi: vi so-
les: adiutor cui sint infinite laudes Amen.

Cōmentariolus

Primus tractatus de dolore capitis. Char. 2
Secundus de vertigine et scotomia. 6
Tertius de frenesi et parafrenesi. 7
Quartus de litargia. 8
Quintus de subeth. 9
Sextus de incubo seu de epialdes. 10
Septimus de epilepsia. 10
Octauus de appoplexia. 13
Nonus de paralisi. 14
Decimus de spasmo et tetano cum alcugez. 16
Undecimus de tortura oris. 18
Duodecimus de tremore. 19
Tertiusdecimus de stupore. 19
Quartusdecimus de Sahara seu vigiliarū instantia. 19
Quintusdecimus de mīa mania et demonio lupino. 21
Sextusdecimus de catarro. 26

Primus

tractatus de dolore capitis sexdecim in
se capitula continet. charta. 2
Primū caplm. Quid sit dolor capitis: q̄tq; ei⁹ noīa. 3
Secundū caplm. De causis doloris capitis. 3
Tertū ca. De cuiuslibet dolor capitis signis dem̄ratis. 3
Quartū ca. De cuiuslibet doloris capitis signis p̄nōsticis. 3
Quintū ca. De cura doloris capitis a sang. pueniētis. 3
Sextū ca. Sex rerū nō naturalū regimē ponit i cura do-
loris capitis vitio sanguis pueniētis obseruandū. 4
Septimū cap. De cura doloris capitis q a sola colera p-
uenit: ac illi⁹ qz qui sit a mala cōplexiōe cala sine mā. 4
Octauū cap. Qualr et cū qbus mā sit diuertēda: ac q̄liter
ipā euata sit mala cōplexiōe derelicta corrigēda. 4
Nonū cap. De regimine rerū sex nō naturalū tā in cu-
ra doloris capitis a mala cōplexiōe siue materia pueniē-
tis qz eius qui a colera pura sit. 4
Deci^m ca. De cura doloris capitis q a colā citria cāf. 4
Undecimū capitulū De cura doloris capitis qui a cole-
ra sit vitellina. 4
Duodecimū cap. De his que flegma dolorē capitis effi-
ciens digerunt: que quoq; tam per medicinas solutiuas
qz p caput purgias: sternutationes: gargarismata: qz p ma-
ficaciones flegma ipm euacuant. 5
Tertiusdecimū cap. De his q caput flegmatis vitio dolēz
cōsoriunt q dolorē sedant ac malā cōplexiōē frigidā si q

fit derelicta que sola capitis dolorē efficiat remouēt. et de
rerū nō naturalium regimine. 5

Quartumdecimū capitulū. De cura doloris capitis qui
a melancolia prouenit. 5

Quintumdecimū capitulū. De his que dolori capitis in
differēter a proprietate valent. 6

Sextumdecimū capitulū. De cura doloris capitis
qui p cōmunitatē accidit. 6

Secundus tractatus de vertigine et scotomia i
se duo cōtinens capitula. char. 6

Primū ca^m. Quid sit scotomia atq; vīgo q qz eaz cāe. 6

Secundū caplm. De signis tā p̄nōsticis qz demōstrati-
uis vertiginis ac scotomie q̄liter curari debeant. 6

Tertius tractatus de frenesi: ac parafrenesi i se se-
ptem continens capitula. char. 7

Primū. Quid sit frenesis ac parafrenesis: q qz eaz cāe. 7

Secundū caplm. De signis frenesis demōstratiuis. 7

Tertū caplm. De signis frenesis p̄nōsticis. 7

Quartum capitulū. De cura parafrenesis. 7

Quintum capitulū. De regimine rerum sex non natu-
ralium in cura frenesis obseruando. 7

Sextum capitulū. De his que ab extra in cura frene-
sis sunt obseruanda. 8

Septimū capitulū. De his que ab intra in cura frene-
sis approximanur. 8

Quartus tractatus de litargia in se continēs qn-
q; capitula. char. 8

Primū caplm. Quid sit litargia que consistit cause. 8

Secundū cap. De signis demōstratiuis litargie. 8

Tertū cap. De signis litargie p̄nōsticis. 9

Quartū caplm. De rerū sex nō naturalū i cura litargie
obseruādo regimē: de flomia ac v̄tosis: ac v̄lr de oibus
his q tā ab intra qz ab extra mām diuertūt et euacuāt. 9

Quintū cap. De his q capiti ab extra sunt applicāda. 9

Quintus tractatus de subeth seu subethia in se cō-
tinens sex capitula. char. 9

Primū capitulū. Quid sit subeth. 9

Secundū capitulū. De causis subeth. 9

Tertū cap. De signis subeth demōstratiuis. 9

Quartū caplm. De signis subeth p̄nōsticis. 10

Quintum capitulū. De his que ab intra in cura subeth
sunt approximanda. 10

Sextū. De his q ab extra i cura subeth approximāf. 10

Sextus tractatus de incubo seu epialdes. tria i se
cōtinens capitula. char. 10

Primū cap. Quid sit incubus seu epialdes et q cāe. 10

Scōm cap. De signis icubi tā p̄nōsticis qz dem̄ratis. 10

Tertium cap. De cura incubi. 10

Septimus tractatus de epilepsia. in se conti-
nens nouem capitula. char. 10

Primū ca^m qd sit epilepsia. q cāe. et qb⁹ fit in locis. 10

Scōm ca^m de signis epilepsie dem̄ratiuis: ac qualr si p-
pprietatē ac cōitatem fiat cognoscere debeas. 11

Tertū cap. De signis epilepsie p̄nōsticis. 11

Quartum cap. De cura paroxysmi epilepsie. 11

Quintum cap. De sex rerū non naturalū in cura epile-
psie obseruando regimine. 12

Sextum cap. De mō materiā epilepsie digerendū: que et
qualis illa fuerit euacuandi quoq; 12

Septimū cap. De his que ab intra sumpta epilepsia om-
nem curabilē radicatus extirpant. 12

Octauū cap. De appropriatis quibusdā q̄ exteri⁹ appli-
cata oēm curabilem epilepsia eradicant. 13

Nonum cap. De cura epilepsie q̄ per cōitatem aliorum
membrorum causatur. 13

Octauus tractatus de apoplexia: duo in se conti-
nens capitula. 13

Primū cap. Quid sit apoplexia. q̄ cause: et q tā p̄nō-
stica qz demōstratiua sunt signa. 13

Tabula

Secundum capitulum. De cura appoplexie.	14	6^m. De regie rex sex nō nālū i cura sabare obfuaō.	20
Monus tractatus. De paralesi in se octo continēs capitula.	char. 14	7^m ca. De his q i cura sabare applicant ab extra.	20
Primū caplm. Quid sit paralesis: q qz ei^o sūt cāe.	14	8^m ca. De his q i cura sabare appoximatur ab intra.	21
Secundū caplm. De signis demonstratiuis paralesis.	14	Monū caplm. De epilogando in se ordinē in cura sabare concludit obseruandus.	21
Tertiū caplm. De paralesis signis pnosticis.	14	Quintus decimus tractatus. De melia z mania i se. xvj. continēs cap.	21
Quartū ca. De regimine sex rerū non naturalium in cura paralesis obseruando.	15	Primū capitulū. De notificatiōe mlie atqz manie.	21
Quintū ca. De his que materiā flegmaticaz paralesis digerunt atqz tā cum medicinis solutiuis qz caputpurgijs tam etiā cum gargarismatib^o qz cum masticatiōibus.	15	Secūm capitulū. De causis mlie ac manie.	22
Sextū caplm. De his q intus sumpta malaz cōplexio nem inductam remouent: calorem suffocatum viuificant et neruos a proprietate confortant.	15	Tertiū ca. De manie ac melie demonstratiuis signis.	22
Septimū capitulum. De his que ab extra in paralesis flegmatice cura veniunt applicanda.	15	Quartū caplm in q assignat cā qre illiati qdā melācoli. ci litterati facti sunt. Et qre ēt alijs futura p dicit.	23
Octauū capitulum. De cura paralesis sanguinee: et melācolice ac colerice: z facte a mala pplone: z facte a casu vel pcussione: z de paralesi lingue.	16	Quintū i q tā manie: qz mlie pnostica signa ponūt.	23
Decimus tractatus. De spasmo in se decem continēs capitula.	char. 16	Sextū capitulū. Quare in cura manie atqz melie tā sanguinee qz colice sit flebotomia fienda: qualuer quoqz: z cum quibus sit digerenda atqz euacuanda materia.	24
Primū capitulum. Quid sit spasmus tetanus cuqz siue alcuqz.	16	Septimū capitulum. De puluerib^o atqz pfectiōib^o que i cura manie atqz mlie tā sanguinee qz colice pueniunt.	24
Secundū ca. De causis spasmi tā de inanitione qz de repletione: z tā pportionati ad mām qz nō pportionati.	17	8^m ca. De balneis epithiatib^o vinctiōib^o verberib^o z cauterijs q i cura māie atqz mlie tā sanguinee qz colice pueniūt.	24
Tertiū cap. De signis spasmi demonstratiuis.	17	Monū caplm. De rex sex nō naturalū regimie in cura manie atqz melie tā colerice qz sanguinee obseruādo.	25
Quartū cap. De signis spasmi pronosticis.	17	Decimū. Quāl mlia fecal euanda sit z digerēda qz.	25
Quintū caplm. De his que intus sumpta spasmus de repletionē curant alcuqz quoqz.	17	Undecimū ca. De pulueribus ac pfectiōibus que in cura melie a fece sanguinis causate pueniunt.	25
Sextū caplm. De his que exterius applicata spasmus curant repletionalem.	17	Duodecimū ca. Quāl baln ea fieri debeant. z vinctiōes verbera item atqz cauteria.	26
Septimū cap. De cura spasmi taz a punctura venenosa qz non venenosa causatum.	17	Tertiū decimū ca. Quāl gñat hereos z qd ipse sit.	26
Octauū capitulum. Qualiter z cum quibus febris in spasmo sit prouocanda.	17	Quartū decimū ca. De cāis hereos seu yllischi.	26
Monū ca. De regimie sex rerū non naturalū in spasmo repletionali obseruando. z de spālī cura alcuqz.	18	Quintū decimū. d signis tā pnosticis qz dñratis heros.	26
Decimū capitulum. De cura spasmi ab inanitione prouementis.	18	Sextū decimū capitulum. De cura hereos.	26
Undecimus tractatus de tortura in se ptinēs sex capitula.	char. 18	Ultimus tractatus. De catāro i se ptinēs. 12. ca.	26
Primū. De torture causis ac demonstratiuis signis.	18	Primū caplm. Quid sit catarrus.	26
Secundū. De pnosticis torture signis oris faciei qz.	18	Secundū capitulum. De causis catarrī.	26
Tertiū caplm. Qualiter mā torture digerēda sit euacuāda quoqz: ac de his que itus sumpta i cura ei^o pueniūt.	18	Tertiū ca. De signis catāri seu māe catāral dñratis.	27
Quartū capitulum. De his que ab extra in cura torture sunt applicanda.	18	Quartū caplm. De signis catarrī pnosticis.	27
Quintū ca. De torture cura q causas ex spāmo.	18	Quintū capitulum. Quāl in cura catarrali sit fienda flebotomia: ac mā digerēda: euacuanda quoqz.	27
Sextū capitulū. De regimie rex sex non naturalium in torture cura obseruando.	19	Sextū ca. De canonibus in sistēdo catarrum calidum obseruandis: z de his que catarrum sistunt.	27
Duodecimū tractat ^o de tremore: in se vnū continēs caplm: in quo ponitur quid sit tremor: que cause: z q signa: taz pronostica qz demonstratiua: z que cura zc.	char. 19	7^m. d regie rex sex nō nālū i catāri calī cura obfuaō.	28
Tertius decimus tractatus. De stupore in se ptinēs qñqz capla.	19	Octauū capitulum. De regimie rex sex non naturalium in catarrī frigidi cura obseruando.	28
Primū capitulum. Quid sit stupor.	19	Monū capitulū. De modo materiā catarralez frigida digerendi pariter euacuandi.	28
Secundū caplm. De causis stuporis.	19	Decimū ca. De his q particulariter materiā catāralē euacuāt vt sunt caputpurgia masticatiōes zc.	28
Tertiū caplm. De signis demonstratiuis stuporis.	19	Undecimū ca. De pfortatib^o cerebrū q ab itra sumunt vt sūt pfectiōes plures decoctiōes lupiāres forle. pile cō. stricte: gargarismata z simplicia plima. q iter dētes retē. ta aut trāsglutita catāz sistūt z cerebrz qz maxie pfortāt.	29
Quartū caplm. De signis pnosticis stuporis.	19	Duodecimū capitulum. De odoramentis suffumigatiōibus z lauerijs embrocationib^o sacellationibus vinctiōibus z cauterijs: que in catarrī frigidi cura fienda sunt.	29
Quintū caplm. De cura stuporis.	19		
Quartus decimus tractatus. De sabara seu supflua vigilia i se nouē continēs capitula.	char. 19		
Primū capitulum. Quid sit sabara.	19		
Secundū capitulum. De causis sabare.	20		
Tertiū caplm. De signis sabare demonstratiuis.	20		
Quartū ca. De signis sabare pronosticis.	20		
5^m. De his q hūiores i sabara peccātes digerēt euānt qz. 20			
		Finis.	
		Tractatus primus de dolore capitis in se. xvj. ptinēs ca^o.	
		Quid sit dolor capitis: qz i que ei^o sint noia.	Ca. j.
		Dolor capitis ē nociui sensibilitas aut in pā. niculis cerebri: seu craneū inuoluēbus: aut in carne cooperiēte subito z materialr impri. mentis. Substātia enī medullaris cerebri ac craneum cum ea neruis careant: non sentiunt vnde illam dolorosam sensationē: qua dolere caput dicitur. in dictis panniculis: aut in illa carne fieri necesse est.	
		Noia sūt dolorē capitis iporātia sūt pluria. Unum tamē omnib^o cōmune est sōda. Cetera vero fin doloris diuersa	

loca adinueta sunt: quod dolor aut totum occupat: aut partem capituli. Si totum cephalica omni aut galeata passio nuncupatur: Cephalica dicitur a cephal grece quod idem latine est quod caput: quod totum ipsum dolor tenet. Quoniam secundum Alium, a quodam armorum genere: quod totum est caput dicitur. prout in dicitur omni ab uno quod est dolor vnde totum caput comprehendens. Et per simile dicitur galeata passio. Galea vero est quodam armorum genere: totum caput defendens. Dicitur tamen nonnulli per illa tria nota interiori aut remissio-riorem capitis dolore intelligi debere. Sed cum hec scia pra-xis de rebus sit et non de terminis. parum de nominum disceptatio- nibus curo. Si parte autem media aut quarta: si medietate dicitur emigranea. ab eum quod est medium. Si quarta parte aut eius totum. aut eius particulari. Si tota dicitur monopogia a monos quod est vnum: quod vna parte capitis tenens. Si parte dicitur clauus: nam quod ibi dicitur prout clauus affixus sit appet patenti. Cuiusmodi capitis quidam per proprietatem. et quodam per comitatem fit. Cum per proprietatem fieri dicimus cuius causa est dumtaxat in capite: et fieri dum per contiguitatem: aut quod dolore ad intra craneum aut extra in parietem eius tegere quod cingea in seu almochatti a quibusdam dicitur: vel in carne. Sed per comitatem fieri dicimus cum ab alijs membris a capite quicquid illa sint pueniat: ut a stomacho splene et c.

De causis doloris capitis.

Cap.

ij

Unum de causis est agendum. quod intrinsece et extrinsece esse possunt. Extrinsecarum quodam inenitabiliter occurrunt et quodam non. Inenitabiliter occurrentes sunt res sex naturales sine quibus hominem vivere non possunt. Cuius autem ille modum excesserint sepe capitis dolore inducunt: ut superflua aeris calitas: aut frigiditas: balnei quod siue cuiusque alterius extrinsecus applicabilis calefaciendi aut infrigidiandi viz huiusmodi. Idem ira ignis efficit: ac excellens gaudium humor gradus: et ad hunc modum de alijs aie imoderatis accensibus. Cum quod tamen superflua coit: solet annecti. cuiusque nimia abstinentia: nam retentum sperma in venenum commutatur. bal. 30. tegni. a quo eleuati sumi sepe dolore capitis inducunt et mortem subitanam interdum. Superfluum igitur exercitium: longa quies: debitoque sonus longior: superflua vigilia: nimia repletio: abstinentia imoderata. Ex parte cibi si nimia fuerit quantitas: si nociue qualitates ut venenose et c. Si in sumendo eius posterior ordo obseruetur. Si super indigestus alius sumatur. Si ex illis quorum natura est capitis dolore inducere fuerit. ut panis loliaci: aialui itestia. et potissimum sanguis: pisces qui in oleo nucum decocti: et maxime si calidi coopti fuerint: legumina porri. cepe. alleui. caules nuce. auellane. et alia plurima simplicia. de quibus ab auctoribus proprijs in capitulis facile est videre. Ex parte potus artificiales pluri inueniuntur dolore capitis inducentes. Sed quod in comitatu vni huiusmodi est vinum potens atque humosum: et hic in summa sunt cause inenitabiles. Enitabiles vero sunt tam olentius quod redolentius rebus odor ut musci stora- cis croci costi cinamomi asse fetide amare: metastri porri allei cepe et similia. Actus quoque sonus terribilis quod ut tonitruum. bombardae et talium: accensus et percussio. Et hic sunt in summa extrinsece cause sodas efficere potentes. Cuiusmodi intrinsece autem quod siue per proprietatem siue per comitatem sunt. esse possunt venenitas se. apostema complexiones tam simplices quod compositae: tam sine materia: quod cum materia vix per primum Alium. nam caput. de causis doloris absolute: inquit: humiditas cum sensus hebetet dolore non efficit. Et idem possit Gal. libro. x. tractatus cap. Cephalica. Et mesue cap. de psilio. in suo de psolatioe medicina- rum ingit. Non inuenimus humidum esse causam doloris inquit huiusmodi sed inquit prout est cum materia quod quantitate sua moueret ad primum solutionem: siccitas vero de per accensum quod scilicet alterius generis cause contingit vitiosa solo primum uitatio. Mala vero per se cum materia est san. colera flegma vel melancolia. Et hic sua qualitate aut quantitate aut utroque modo aliquando sodas inducit. Et ille sunt tam extrinsece quod intrinsece cause summam collecte que subito materialiter solent communiter capitis complexionem imutare aut in eo continui solutionem facere seu utrumque ex quibus capitis dolore inducitur. De cuiuslibet doloris capitis signis demonstratis. Ca. iij

Si a causa extrinsecis dolor ipse puenit secundum ordinem quod ipse supra descripte sunt infimus aut altissimus iterroga. sic enim in eorum cognitione facile deuenies. Intrinsece vero an per proprietatem: aut per comitatem euentum investigandum est. Cuiusmodi dolor quod per proprietatem accidit infimum tantum molestat: donec completa cura receperit et in visu et in auditu ceterisque tam intrinsecis quod extrinsecis sensibus prope sit turbato visus obscuritas: aurium tinnit: iterdum surditas: soni grauedo: ratio perturbatio et similia. Et quod huiusmodi signum est potissimum membra alia: ut stomachus eparsplene et similia in naturalitunc sua dispositioe persistunt. Cuiusmodi tua iterum est quod intra craneum ab eo quod extra sit cognoscere. Quia dicitur si in mirigis: seu alijs in panticulis intra craneum existentibus dolor fuerit ad oculos versus: radices puenit in tantum ut sepius oculi ab extra castula notant perpellunt ut ego ipse vidi. Si in panticulo craneum tegere: aut in carne dolor fiat ad oculos non prigit: cutis tacta dolebit: cum quod talis veluti quod intra craneum sit ceteris paribus crudeliter non molestat. Cuiusmodi is quod per membra comitatem sit secundum quod comitas membrorum vna vice magis quod alia patitur pausas huius interpositiones: cum quod membrum tale a sua naturali dispositioe variatum comperies. Ut ergo ordinate per causas descriptas incedas. Si a febre dolor pueniat eum se. ipsa manifestat. De apostematibus autem quod dolore capitis efficiunt: infra proprijs capitulis dictio fiet. Ille vero quod a vetustate sit dolor est pambulans: cum quo tinnit aurium quod sensit. Cuiusmodi de signis quod dolorum capitis causas ostendunt dicendum est. Quibus positis ad illorum signa quod per comitatem sunt particulariter perdescere licebit. Et quod tam mala complexio sine materia: quod cum materia in causa esse possunt. Si sine materia fuerit nulla grauedo in capite aderit: nulla quoque in naribus humiditas: quod in oculo complexio cum materia quod tulacum sit. ut inquit Alius. prima tertia apparetur solet. et in capite quod grauitas: et maxime si ipsum patiens inclinauerit. Quod si sine materia complexio calida fuerit absque grauedine capitis dolor acutus erit: rubent oculi tactu caliditas sentit: et his calida nocet. Complexiones signa frigide istis sunt opposita. Et si complexiones iste cum materia iuncte fuerint erit sanguis colera flegma milia. Si sanguis cum eis cum in anteriori parte dominetur dolor illic aderit: et caliditas mitis ibidem tactu percipiet: rubet facies: rubent oculi: et apparetur quod non erant solite apparere vene: quod vero in temporibus inflant dulcescit os facies ac membra cetera cum quodam madefactione grauescunt: etiam a nona hora noctis versus ad tertiam diei quod est hora san. inualefcit. pulsus sit magnus plenus atque fortis: vrina subrussa atque spissa et eius superior circulus quoque. Quod si etas complexio ipsius anni precedens regimen et talia sanguini presentiant certior multo fies. Cuiusmodi colera dolor acutus ac pungitius in dextera parte capitis erit quod colera ibidem dominatur et tactu caliditas: pungitius sentit. citrina apparet facies oclorumque albedo: os amaricat: sitis crescit. appetitus diminuit: insomnia etas plerique accidunt. Et a tertia hora diei versus ad nonam roboratur dolor: vrina citra ignea atque subtilis est. Similis et circulus pulsus velox frequens et durus. Quod si etas complexio et alia consenserint in causa esse co. haud quod dubites. Notandum tamen quod tam colera pura quod non pura in causa esse possunt. Quae igitur dicta sunt nunc signa supra puram coleram magis arguunt. Et si non pura fuerit inter huiusmodi quod statim de flegmate dicitur signa medium tenet. Cuiusmodi ergo flegma in causa fuerit in vniuerso capite et in occipito maxime ubi ipsum dominatur: grauitas sentit magna et frigiditas. ite albescit facies: hebetando sensus: os plurima cum salua insipidum sit. huiusmodi tamen flegmatu diuersitate diuersificatur et sapor: nam si dulce fuerit salua dulcescit. si acre crescit. si salu in ore manifestata flegmate sentitur: a naribus plume superfluitates effluunt: grauis sit somnus. Et a tertia noctis hora versus ad nonam est hora flegmatis continue magis infestat. erit vrina alba atque spissa. circulus quoque pulsus quoque mollis tardus atque rarus cum diuersitate quadam erit: et si etas complexio et ista his attestat: dubium nullum tunc erit. Cuiusmodi milia cum frigiditate quodam in sinistra capitis

parte: vbi ea plus viget: dolor pl^{us} sentit: liuet facies & oculorum albedo tumet: patiens mortuos ac terribilia somnia videt: hora m^{edia} q^{ue} est hora nona diei: vsq^{ue} ad tertiā noctis contumue magis affligit: pulsus tardus rar^{us} atq^{ue} durus erit. Q^{ui} si etas: precedens regimē: cōplexio & h^{um}or sup^{er} m^{ul}tiam significet certiorē in iudicādo te reddēt: vna h^{um}or suo cum circulo alba: erit atq^{ue} tenuis. Interdū tñ ad palliditatē seu nigredinē tēdit: verū p^{ri}ma materiei magis arguit p^{er}sistentiam. scdā v^o euacuationē. q^{ui} si tñ bona fuerit cū infirmi p^{er}sistentia intolerātia doloris capitis solutionem arguit.

C S^{ed} legētiū pace hic succincte aliq^{ui} tractatu de v^{er}is p^{er}lixius tetigi replicare libet: q^{ui} nō solū p^{er} v^{er}ina sup^{er} humores: ac eor^{um} maturitatē significare possum^{us}: vel imaturitatem: s^{ed} et sup^{er} mēbroz^{um} dispōnes. q^{ui} hoc mō fit. q^{ui} scdā digestiōe in corpe p^{er}fecta p^{er} aq^{ua} sanguini sup^{er}flua ad renes demittit^{ur}: & ad vesicā tandē: & hec ē v^{er}ina q^{ue} extra finalr^{em} p^{er}pelitur: vt aut^{em} sanguis ad mēbra nutriēda liberius transire queat secū humiditas certa cōmiscet^{ur}: cui^{us} postea pars aliqua nōnūq^{ue} p^{er} sudorē emittit^{ur}: & interdū resolut^{us} insensibiliter: sed p^{er} alia ad epar demādat^{ur} secū sup^{er}fluitates mēbrū illius a nutrimentō refecatas nōnullas deferēs q^{ue} successiue tanq^{ue} sup^{er}flua ad renes & vesicā missā cū v^{er}ina miscet^{ur}. Et tñ sup^{er}fluitates a nutrimentō illi^{us} mēbrū refecate in v^{er}ina quādā sequestrationē faciunt: & hec ē hypostasis. hūiditas v^o illa cū substantia v^{er}ine p^{er}mixta silem locū pōit q^{ue} mēbrū a quo decidit in corpe possidebat. nā spūs cū calore naturalit^{er} tā in corpe: q^{ue} extra oīa i suo vbi situare conatur. Lūq^{ue} humiditas illa a q^{ue} decidit mēbro aliquat^{us} passā sit sup^{er} dispositionē ei^{us} aliq^{ui} significare posse cōprehensū est. Et p^{ro}p^{ter} hoc antiquoz^{um} nōnulli ingenij p^{er}spicaces q^{ui}tuor circulos seu q^{ui}tuor in v^{er}ina dīas ponūt. Ex q^{ui}b^{us} sup^{er} varia mēbra aliq^{ui} posse significare cōphēdūt: nā cuz sanguis cerebrū nutritur^{us} subtil^{is} sit: atq^{ue} lenis: vt testatur auctor: eo: & p^{er}cipue Aristo. in de sōno & vigilia: cū inquit. Sanguis purissim^{us} & tenuissim^{us} fert^{ur} ad caput: & ad nutrimentū mēbrū sup^{er}ior^{um}: & turbidissim^{us} ad inferiora. Et in de histo. aialū cap. 3°. Habet at^{em} ing^{er} subtilissimū & puriss^{im}ū. s^{ed} h^{um}or & i^{nf}eriorib^{us} q^{ui} sup^{er}iorib^{us} grossior sanguis fit &c. Quare sic erit & humiditas s^{an}guinea illū p^{er}comitās: q^{ue} sub posteriori leuitate a spū & calore nālī iūcia q^{ui} i suo situ oīa: vt dictū est: suo posse situat^{ur}: sup^{er}emū in v^{er}ina locū tenet: & hec ē pars circularis. Secundus circulus sup^{er} cor & spūalia significatiōes h^{ab}et: q^{ui} sanguis illa nutritur^{us} magis terrestrib^{us}: q^{ui} is q^{ue} ad cerebrū demādat^{ur}: & q^{ui}vis color cordis humiditātē illā sup^{er} p^{er}pellēs itērior atq^{ue} fortior sit. p^{ro}p^{ter} tamē ipius hūiditatis. terrestreitate eleuari ita alte neq^{ue}: tal^{is} in v^{er}ina secū dū locū ist. Tertio circul^{us} ab epate & alijs nutritiuis mēbris puenit: q^{ui} hūiditas tā caloris diminutiōe: q^{ue} materie illi^{us} terrestreitate tam alte sic imediata ascēdere nō valet: & p^{ro}p^{ter} h^{oc} tertiū locū in v^{er}ina possidet. Quart^{us} circul^{us} mēbroz^{um} ē i^{nf}erior^{um}: q^{ui} ceteris grossiori sanguine nutritur^{us}: & alioz^{um} respectu diminui sūt caloris: q^{ui} sit v^{er} q^{ue} ab eis veniūt hūiditates istimū i v^{er}ina locū teneāt. Ex q^{ui}b^{us} oib^{us} apparet q^{ui}l^{icet} ex circul^{is} v^{er}ine tā sup^{er} cerebrū spūaliū nutritiōnis: q^{ue} alioz^{um} mēbroz^{um} dispōe aliq^{ui} significare possum^{us}. ad p^{ro}positū illē circul^{us} i sup^{er}ma v^{er}ine pte rube^{us} & spiss^{us} ex^{ist} i capite sanguinis dñiū indicat. Subtilis vel igne^{us} cū subtilitate coleram. grossus & albus flegma. subtilis & albus niger quoq^{ue} siue pallidus etiā cuz subtilitate m^{ul}tiaz denūciat: tamē q^{ui} v^{er} dictū ē p^{ri}m^{us} materie p^{er}sistētia: & secūd^{us} euacuationē enūciat: duo igif circuloz^{um} colores rep^{er}iuntur: plumbeus. s^{ed} viridis: plumbe^{us} extinctionē caloris & epilepsia seu appoplexia futurā denūciat. viridis autē hūoz^{um} adu^{er}sione & in acutis febrib^{us} futurā frenesiz. Per signa ergo q^{ue} dicta sūt in capitis dolore p^{ro}p^{ri}etate effect^{us} facile cōprehendēs. Cū nunc vero q^{ue} dolorē p^{ro} cōitatem pueniē demōstrant dicēdum ē. vñ si a stomacho is veniat p^{er} eius grauedinē nausēā vomitum fastidium digōnis maliciam et similia cognoscis. & q^{ue} omnibus capitis doloribus a sto-

macho puenientibus cōe ē. statim dolor ipse sumpto cibo minoratur. Quāobz^{um} putātes plurimū ab inanitiōe prouenire: vt pellāt dolorē: māducat^{ur}: vnde q^{ue} crudū sup^{er} indigestū ponūt: dolor ipse fit solito maior. Q^{ui} si colera i cā fuerit ex siti: ex amaritudine oris: & alijs signis p^{re}dictis super colerā arguentib^{us} deprehēdes: & inanitiōis tempore cū colera sup^{er}incēdat^{ur}: dolor auge^{bitur}. Qui a flegmate v^{er} m^{ul}tia fit insipidas oris: puatio sitis: & breuiter signa alia sup^{er}ius tacta q^{ue} sup^{er} flegma & m^{ul}tiam arguūt eū demōstrāt. S^{ed} dolor in his vacuitatis tpe diminuit. immo videt^{ur} nūq^{ue} nisi ex longa abstinentia totaliter auferr^{ur}. Neq^{ue} & si in his oib^{us} cibo sup^{er}to dolor remittat^{ur} anteq^{ue} crescat diutius fiat q^{ue} a colera q^{ue} q^{ue} affate seu m^{ul}tia puenit. Cū si epar et in cā fuerit in dextera capitis pte dolor fiet. Si splē in sinistra. Si mat^{er}ix i capite v^{er} sus tñ occipitiū. Si renes aut dorsū v^{er} sus posteriorē. Si mirach^{us} aut itestina vt plimū i anteriori. Sed vbi de his certificari cupias p^{re}dictoz^{um} mēbroz^{um} p^{ro}ter nāles dispōnes: q^{ue} p^{ro}mittēte deo infra describam considera.

Quid sit i quis dolore capitis p^{ro}nosticādum. Cap. iij.

In acutis febrib^{us} insomneitas cū mētis alienatiōe & fortis dolor capitis sine aliq^{ui} mālifesta cā sup^{er}uenerit mortale. Capitis dolor q^{ue} appetitū p^{er}sternit & insomneitate ac alienationē iducit mortalis: is enī tā in naturali: q^{ue} aiali v^{er}ute nō cumētū ingēs eē demōstrat: si doloris vi in capite vt plerūq^{ue} sit tant^{us} humor attrahit^{ur} q^{ue} in anteriori pte apostema fiat mortale. dolor capitis q^{ue}q^{ue} ille fuerit cui spasm^{us} sup^{er}uenerit mortale. In dolore capitis subito eueniente si infirmus sine voce fiat mortalis. Nā nō cumētū tñ in cerebro esse arguit q^{ue} v^{er} plurimū tales appoplexia icurrūt. Cū i dolore capitis oculorū educio seu i^{nf}ozū nimia retractio sup^{er}ueniat & somneitas & alienatio fit mortale. Cū dolore capitis singultus p^{er}seueras mortale. Dolor capitis appetitū p^{er}sternēs & debilitās digestiua malū. Dolor capitis ex flegmate aut melācolia pueniēs ceteris pib^{us} alijs fit lōgi^{us}. Dolor capitis ex cerebrū debilitate pueniēs ex q^{ue} cūq^{ue} leui cā reuertit^{ur}: & eo frequēti^{us} si debilitas digōnis huic adiūgit. Cū is dolor capitis q^{ue} aliq^{ui} dispōit p^{ro}trariam curā exigētī cōiūgit. vt ē exēpli grā. catarr^{us} reumatizās curā difficulter recipit. Nā i illo cāu app^{ro}xiata calida catarr^{us} eliquāt^{ur}: frida v^o p^{er}fluere faciūt: q^{ue} &c. Urina similis v^{er}ine asinoz^{um} p^{ro}ntē p^{ro}teritū aut futurū capitis dolorē significat. Aut. testatē. Apocrate q^{ue} affozismoz^{um} q^{ue}tra. Quibuscūq^{ue} ist i febrib^{us} v^{er}ie p^{ro}turbat valde &c. Urina i acutis febrib^{us} q^{ue} alba sit & subtil^{is} materie i raptū ad caput significat. Et ista sūt ex eis vt Aui. ing^{er} p^{ro}culdubio sodam efficiunt.

Qual^{is} dolor capitis s^{an}guis v^{er}ino pueniēs curād^{us} sit. Cap. v.

In sanguis capitis dolorē effecerit cōmune s^{ed} p^{ri}us ad sup^{er}fluitatū cōiū educationē attrēde: q^{ue} si natura nō emisit. R. malue. blitis. foliorū mercurialis viol. ord. aff. d. j. fiat decoctio d^{ec} q^{ue} accipe. l. j. f. i. q^{ue} castie. pul. cuc. añ. 3. j. sal^{is} tritū paz fiat clist. Et si patiens portionē materias illas educētē p^{ro}diligat. R. cap. ve. floz^{um} bora. bug. viol. aff. d. j. f. p^{ri}uoz^{um} numero. x. tamarindoz^{um}. 3. j. fiat decoctio i c^o 3. iij. dissolue castie. 3. x. aut māne. 3. j. f. sirupi vio. 3. j. & fiat pot^{us} quē tuo infirmo i auroz^{um} tribue. Libū tñ hora p^{ro}sueta recipiat: & si adhuc opata nihil fuerit. Eoibus illis sup^{er}fluitatibus educatis regulariter ad san. minutionem accedas: vbi q^{ue} ad flebothomia regita cōsentiat: & magna repletio sanguinis affuerit de basilica p^{ri}o flebothomia face: & copiosā satis i crastinū de cephalica. Quarta v^o trāfacta die vltra si dolor ex toto nō abierit: de alia cephalica flebothomia reuera. Et si eā apteris & nō exiret: eius loco nigrā incide: ipa q^{ue} a capite multū euacuat: vt Balie. iij. de interioribus: q^{ue} tñ suo in passionario vbi dolor ille multū plonge^{bitur} venā timporū: aut frontis: aut nasi incidi iubet. Et idē p^{ri}ma tertij voluit Aui. ac suo i^{nf} cōiūcti rasis. verū vbi talis dolor in posterioribus affuerit id regulari^{us} sit. iuxta amphozis.

De regimine rerū sex nō naturalīū in cura doloris capi-
tis vitio sanguinis puenientis obseruādo. Cap. vij.

9

**De cura doloris capitis prouenientis a colera pura: ac
enam qualiter a mala complexionē calida sine materia
factus curari quoq; debeat.** Cap. viij.

i

ca. 3. f. 3. ucca, q̄tū sufficit: z fiat bolus de auratus. C Si in
pillu. aggrega. 3. ij. f. stica. 3. f. ciamo. 3. f. foris et pillule
cū siru. de stica. q̄z doh. sit a. 3. i. vsq ad. 3. iij. z dodū ḡ tā
eūadi q̄z digerēdi mām h̄ multiplicem ubi descripti.
Qualiter z cū gb̄ mā sit diuertēda: ac q̄liter mā ipa eua
cuata sit mala cōple. derelicta corrigenda. Cap. viij.

Qualiter z cū gb⁹ mā sūt diuertēda: ac qliter mā ipā ena
cuata sit mala cōple. derelicta corrigenda. Cap. viij.

In quocūq; morbo m̃ān diuertere potes: qđ i
casu illo maxie cōuenit: z hoc cū ligaturis ad
brachia z ad coxas fiet cū ventosis sine scarifi
catione sup spatulas appositis: ac cū tibiurum
z brachiorz lotionē: quā sic facies. R. folioruz

salicis: fol. viol. fol. viii albe vinifere añ. ℥ss. ij. fiat decoctio
cū q̄ añ cibū tam brachia q̄z tibias fil' laua: iferi⁹ irahēdo
semp: z fit q̄zū, paties sufferre potest calida. C. Euacuata
itaq; mā ad localia veni: i quo alteratūa sola capiti appli-
cata sufficiūt. C. Eauē tñ ne cū qd capiti appproximes siue
epithima siue emplm seu q̄dvis aliud fuerit tā diu super
ipz moram faciat: q̄ ad nimia actualē caliditatē deueniat
Ea. n. capiti reflexa mān illaz ad discrasia augerēt: z ido
tā i pcedēt q̄z in pñti q̄z in oīalia cā calida id mēti semp
hēas: z immedate describēdis vtēre. C. Tligit ad actū p-
cticiū te deducā sup tipora z frōtez ad cōmisiurā vsq; se-
pe qdvis ifrascriptoz applica. vi. ℞. olei. ro. 3. ij. aq̄ ro. 3.
j. aceti. 3. f. addita fil: z in eo imersas pecias locis dicti su-
perpone. C. el loco olei ro. accipe oleū de fol. salicis d cu-
cur. vio. de nenufare aut de papauere. C. Tē ad idē ifra-
scriptoz succoz glibet valet. z ē succus lactuce sempnue
vermicularis corrigiole passule solatri folioz salicis vel
capoloz vins: z potes cū istis paz aceti miscere si libet vlt
parū cāphore. C. el facias fic. ℞. succi solatri. 3. vi. plue-
ris mlgami albi: pulueris papaueris albi. añ. 3. f. pulue-
ris corticū mādragore. 3. ij. istis mixtis linitio fiat. C. el
loco puluerū pscriptoz pone sandalos albos et rubeos
ro. ru. spodi. añ. 3. ij. fiat puluis quē cū pscriptis liq̄ribus
misce. C. el facias fic. accipe succū capoloz vitis: z cū farī
na ordeī z oleo ro. linimētū cōfice: q̄ vt supra vtēre. C. el
alr. ℞. d lacte mulieris q̄ puellā peperit. qd cū albumine
recētis oui fil' agita: vel ex folijs edere terrestris cōfectis.
z albumie oui cū modico olei ro. emplastrū face. vlt loco
fol. edere. ℞. herbā aceto. z istarū loco Ras. in continēte
folia salicis accipiebat. C. el facias fic. accipe aq̄ ro. 3. f.
vlt aq̄ rasure cucurbiti: seu folioz nenufaris: plātaginis:
vel solatri tñ idē aceti misce: z pecias imersas fronti z tum-
porib' applica: als vsus sū aq̄ simplici cum aceto z pluri-
mū v3. C. el. ℞. mucilaginis phlij cū aq̄ ro. extracti. 3.
iiij. aceti. 3. f. agita fil: z vt supra viē. C. nōnulli ex chimo-
lea pscripta emplastrāt loca. Et qz citissime desiccā cum
aq̄ ro. vel cū quīs ex ags supra scriptis eā remollitas: quā
sepe reuoua: z ego sepe numero ei' loco ea vsus sū q̄ i fun-
do mole fabri repit. C. el facias fic. ℞. ceroti al. Gal. 3.
ij. succi solatri: vel cucumeris: vlt cuiusuis ex pscriptis her-
bis. 3. f. ducant simul z loca pscripta inūganē: vlt loco ei'
vtēre populeone. deide folia salicī suppōe: z laudat me-
sue plurimū i cāu isto capiti embrocationē ifrascripta: vt
℞. vio. folioz salicis foliorum muscatelli: folioz nenu-
faris maluarum añ. ℥ss. j. fiat decoctio ex qua accipe firā
viceolū imple: z per cannā iptus super caput aquā in-
funde: z si ex decoctione illa patiens caput lauet: peccatū
mortale nō cōmitteret: cū hac q̄qz decoctione lauare tibias
ac pedes valet multū. C. alē ē si ex rosacea aq̄ sepe ifirmi
faciē irrozaueris. In hoc iterū casu odorata multū valēt
vi. ℞. olei vio. olei de nenufare. añ. 3. j. cāphore. 3. j. agitē
tur fil. z pticulā spōgie imersam sepe ifirmus odoret: vel
ponat in ampulla itrici dozificij quā sepe narib' appōe:
vel flosculū bōbactis inūssum narib' appone. vel resolue
camphorā in rosacea aqua: z ea vt pcedenti vtēre. Flucto-
res plurimi in talib' odoramētis opiu adiūgunt. qd tu fa-
cias si libet. z maxime in somnietate lōga pcedēte. Q. nā.
tū tñ potes in quocūqz casu opiu deura: quo si vti libet

Tractatus .I.

more mesue facias. *Rx.* opij. camphore añ. ptes eqles. for mule veluti lentes fiat: quarum vna aut due in oleo vio. aut de cucurbita dissoluant in quo flosculum bombacis iunge: et narib⁹ imitte. *Uel alit.* *Rx.* spodij. 3. ij. opij. 3. j. cro ci. 3. f. fiant vt supra formule: quib⁹ vt dictum est vtere.

De regimine rerū sex nō naturalium in cura doloris ca pitis a pura colera et etiā a mala complexionē calida sine materia proueniētis obseruādo. *Cap. ix.*

E rerū sex nō naturalium regimie est amō de scribēdū. et qd qz pcedēs ad frigidū magis de clinet facito: egruz tuū in aere frig. colloca. q etiā cū aq ro. aceto pmixta alterāduz erit: aut cū aq boni sōris et aceto. *Ex* herbis qz cū flori b⁹ odoriferis pauimētū substernē: arborz iterū frōtes p ca merā colloca: vt sunt quere⁹ salicis vitis: et filius: linthea mina in aq rosa. et aceto. vel aq fontis et aceto: madefacta circū camerā desup lectū apponat. *Calata* vō piris aut re dolētib⁹ pomis p frusta incisis in aq rosarū et aceto aspsis repleta in diuersis camere locis situent. Si tñ taliū q ca merā infrigidāt: et eam redolētē efficiūt copiosus fieri cu pis vide meū de se. seu d peste et venenis: hi. n. varios mo dos hec efficiendi tibi dabūt: tam in cātilenis qz in qbus cunqz alijs sibi leticiā iferētib⁹ ipsi suū terat. *Gram* furo rem et similia deuiter: coitum quoqz. *Somnus* sibi lon gus competit capite sup puluinarū vento pleno: et nō plu mis quiescente. *Q* si eum sup folia redolentiū arborz cū aqua rosa. mixta et aceto aspsa teneret: nihil supra. reple tionē oēs deuiter. *Q* uantum ad cibū cōuenit pitiana or dei nō colata panata itē in puli brodio cū lactuca portula ca acetosa endiuia qtuorz feminib⁹ frigidis: vel cū aliquo taliū alterato decocta. *E* tilla quoqz in ferculo cōueniunt ac brodiū amigdalariū triamidū ordeatū auenatū et mica panis ter p pus in aq frigida lota: postea succo arāciū: vel acetositate citri berberis: aut vino granato et aspersa sup quā cūccariū pone si libet. *R*egulariter carnes prohiben tur. *S*ed si lasciuia gra vel alteri⁹ dare cogamur sūt pul li gallinarū nōdū coeuntes. auncule rubales. edine car nes: vel lactētis vituli: et hoc casu cucurbita vel alio ex sta tim dictis alterentur. *E*t si eas infirmus assatas pdilige ret: cum aqua ros. cum modico agreste vel aliquo ex suc cis prescriptis irrozetur. *E*t si cogaris ad oua dāda mol liter decoquant in aqua: et cum prescriptis succis alterē. *P*otus sit aqua ordeī. *E*t si fuerit iuuenis: in tempore calido: colericus et cetera: da recētem aquam cum modi co aceti permixtam: et est mirabilis potus: vel pone vinū granatorum succum citranguli vinum berberis: vel ali quod tale. *E*t si vinum inuitus dederis sit aqua vino al. vel rubeo bene claro lymphata.

De cura doloris capitis q a colā citrina puenit. *Cap. x.*
I capitis dolor a citrina colera proueniat sex rerum nō naturalium regimen ad tēperamē tum magis qz pcedēs fac vt declinet. *Q*uā tum vero ad medicinalia pro superfluitatum cōium educatione si clistere op⁹ fuerit. *Rx.* mal ue blitis mercurialis florum camomille florum boragi nis añ. *M. j. f.* fiat decoctio: de qua accipe. lib. j. f. in qua dissolue cassie pulueris cūca. añ. *3. j.* hyerepigre. *3. f.* olei cōis. *3. iij.* salis triti parum: et fiat clisteriū. *Q* si paties per pondēs eas educi prediligeret. *Rx.* capill. ven. florum buglo. boza. viol. añ. *M. j.* sticados yfopi añ. *M. f.* passu larum liquiritie añ. *3. f.* iuiubarum prunorum. añ. nume ro. ix. tamaridi. *3. j.* fiat decoctio: in ipso. *3. iij.* dissolue cassie aut māne. *3. x.* vel. *3. j. f.* mell rosacei. *3. j.* et fiat pot⁹. *U*el facias sic: et est aqua fructuū mesue in capitulo de soda a colera citrina proueniēte descripta: q recipit ros. vio. añ. *3. iij.* sumiterre. *3. f.* pruna. xij. iuiubarū sebesten añ. numero. vi. tamarindorum. *3. f.* fiat decoctio. *D*eide accipe corticum mirabol. citrinorum. *3. j.* sticados. *3. j.* in funde in huiusmodi decoctionis quantitate sufficienti:

De dolore capitis

et buliant parū et fiat expressio cū qua misce cassie aut ma ne cum dicta decoctione distemperate. *3. j. f.* mellis ros. *3. vi.* fiat potus. *C*lhis superfluitatibus cōibus eductis si flebothomia siendam iudicaueris cephalicam dextram incide: vel eius loco inter spatulas cum scarificatione ven tosas appone. vices enī supplent cephalice. *C* flebotho mia facta si materiam minozare volueris in quo potuū prescriptorum si libuerit diafinicōis aut electuarij indi *3. ij.* adiunge. *U*el facias sic. *Rx.* turbith. *3. j. f.* *3. 3.* stica dos añ. *3. j.* infunde totum in modicum decoctionis su. prascripte: et buliant parum. fiat deinde expressio. cū qua postea cassie vel manne vt supra distemperetur. *3. j.* mel lis ros. *3. j.* et fiat medicina. *C* si potius pillulas veller. *Rx.* pillularum aggregatiuarum. *3. f.* cochiarum. *3. j.* fiat pillule. v. aut. vij. *C* item in formam boli. *Rx.* diafinico nis aut electuarij indi. *3. iij.* cūccari quantum sufficit: et si at bolus deauratus. *U*el recipe specierum electuarij et cum succis cum quibus ipsuz conficitur: facta residētia cūccarum cum sufficientia resoluator: et fiat cōfectio per bolos: quam scdm specierum ingredientium quantita tem dabis. *C* si vis ad hoc propositum sufficientem pul. *Rx.* turbith. *3. f.* *3. 3.* sticados ana. *3. f.* diagredij gra. vi. macis sandali rubei. añ. gra. iij. cūccari. *3. vi.* fiat pul uis qui totus cum aqua lactis in vna vice detur. *M*inora ta materia ad residui digestionem. *Rx.* sirupi acetosi sim plicis. mellis ros. co. añ. *3. j. f.* vel oximellis simplicis. *3. iij.* aque absinthij: aque endiuie: aque buglosse. añ. *3. iij.* p vicibus duabus. *E*t si vis magistralius facere cū his ags parum sticados bulli: vel nucis muscate. *C* si vō ad hāc intentionem magistralē sirupum volueris. *Rx.* sticados yfopi: cuscute: endiuie: scariole: lactuce. cicoree añ. *M. j.* radicū senic. *3. iij.* se. endi. se. scariole añ. *3. j.* fiat ex his de coctio. et cū lib. ij. cūccari. et cum. *3. iij.* aceti. fiat sirup⁹ cum nuce muscata aromatizatus quo prescriptorum loco vte re. tñ sirupietur patiens: q tibi materia videat digesta. quam postea ex descriptis immediate solutiuis euacua. *S*cdm tamen exigentiā doses illas auge. *C* materia edu cta: vel saltem eius parte maior: si ex masticatorijs ster nutarijs: caputpurgijs: seu gargarismatibus vti necesse sit: seu ad doloris sedationem: aut aliquam malam com plexionem amouendam quicqz si oporteat facias: prout in capitulo sequenti describam.

De cura doloris capitis. qui a colera prouenit vitellina
*O*lera vitellina in causa ex. *Cap. xi.*
*I*stente sex rerum non naturalium regimē nō debet ad tantam frigiditatem: ad quantā pre cedens declinare: immo potius ad tempera tam siccitatem. vnde lactuca: cucurbita: quat tuorz semina frigida: et similia pretermittenda sunt. *C*ar nes lactētis vituli dabis: iuuenis montonis: per dicum: fastianorum: caponum: et similitum. nec sunt cum agresta seu aliquo talium alterande: ordeī aqua relinquenda: vi num cum simplici aqua eius fm potentiā lymphandum detur. *C* sed debitis horis exercitet: et somnus sit longi or: aer temperate ad calidum: et siccū declinet facito: et nun qz cibo stomachum grauet. ventris vō beneficium: vt om ni die habeat procuret. *Q* si natura nō fecerit facias sic. et per hoc ad medicinalia condescendo. *Rx.* malue: blitis mercurialis: sticados: matrum violarum: fursuris. quod quasi decoctione finita ponatur añ. *M. j.* fiat decoctio: ex qua accipe lib. j. f. in qua dissolue cassie pulueris cūccari añ. *3. j.* hyerepigre. *3. f.* olei cōmuis. *3. iij.* salis triti. *3. ij.* et fiat clistere. *E*t si per potionem superfluitates cōes poti⁹ educere libet. *Rx.* sticados: yfopi: cuscute: florum boragi nis: buglosse. violarum ana. *M. f.* liquiritie. passularū. ana. *3. f.* et fiat potus. *C* superfluitatibus cōmuni⁹ edu ctis vbi sanguis minutio necessaria fuerit. cephalicā in cide ad flebothomiam requisitis: vel flebothomie loco infra spatulas cum scarificatione ventosas apponi tube.

His pactis si materiā minozare libet. R. decoctionis su
 praſcripte. 3. iij. in qua diſſolue. 3. j. caſſie electuarij indi
 ſeu diaſiniconis. 3. ij. ſyrupi. ſticados. 3. ſ. vel accipe qđ
 vis ex ſolutis in contiguo capitulo deſcriptis: et infirmo
 tuo ſm exigentiam prebe. Materia minozata vbi eam di
 gerē cupias. R. oximellis ſimplicis. 3. ij. ſyrupi de ſtica
 dos. 3. j. aque endiuie: aque ſeniculi: et ſlorū ſambuci. añ.
 3. ij. pro vicibus duabus: quē ſi clarificare libet aromati
 ſetur cū nuce muſcata: vel de ea cōquaffata ante qđ cū ſy
 rupo aquarū cōmixtio fiat: in eis parū bulliat. Vel facias
 ſic. R. oximellis ſquillitici: ſyrupi de endiuia aut de biſā
 tijs añ. 3. j. ſ. cū aquis pſcriptis p duab⁹ vicibus: vt prius
 fac. Vel ſyrupū magiſtrale: qui in hoc caſu qđ maxime va
 let: ſic facias. R. ſticados: iſopi: ſcolopendrie: endi. cic
 lee: adiatos añ. 3. j. radicū ſeniculi: ſparagi: bruſci añ. 3.
 ij. liquiritie paſſularū añ. 3. j. ſe. endiuie ſcariole apij añ. 3.
 ſ. cōquaffent et fiat decoctio cum lib. ij. cuc. et 3. iij. aceti:
 et fiat ſyrupus cum nuce muſcata aromaticatus: quo pre
 ſcriptoꝝ loco vtere. Materia digeſta ſolutiua in prece
 denti caplo deſcripta prebe: et illa ſm exigentiam doſa.
 Modū ergo habes materiā digerēdi ac vniuerſaliſ euac
 uandi. Et quia in quocūq; huiū morbi tempe materiei
 diuerſio maxime conuenit ſuper ſpatulas ventofas ſine
 ſcarificatione ſi libet appone. ad adiutoria et coxas liga
 turas doloroſas fac. Ad tibias vō ſic et brachia lotio iſra
 ſcripta: quam ſufferre poterit fiat calida. R. camomille:
 ſlorum violarū ſoliorū vitis albe vinifere: roſmarini:
 añ. 3. j. ſ. fiat decoctio: ex qua vacuo ſtomacho lotio vt p
 dictum ad brachia et tibias fiat. Materia minozata ſeu
 parte eius maiori educta non rōne diuerſionis ſolū: ſed
 vt reſiduum materie educatur. Maſticationes: ſternuta
 toria: caputpurgia ſeu gargarismata: ſepe fiant: verum in
 materia frigida cōuenientia hec ſunt magis: ſed quia vi
 tellina colera ex colera rubea et ſlegmate groſſo gignitur:
 ex his aliqua leuia deſcribā: cum abunde magis de eis in
 materia ſlegmatica ſit dicēdū. Conueniens itaq; huic ca
 ſui maſticatio ſit ex ſolo maſtice: et cū eo potes aliqua pau
 cula piperis grana: vel cubebarū: aut parū comiciſ ra
 dicis capparoz adiungere: et talis maſticatio tribus con
 tinuis diebus ſtomacho vacuo fiat. Et qđ pſcriptus omi
 bus maſticatorū ſuauius habere cupit nouā lintelā be
 ne mundā maſticet. Sed ſternutationē vbi fieri iuſſeris
 cū tela: vel aliqua huiusmodi nariū cartilagineſ porri
 gat. Sic enī quonies libuit pulueriſcātū nariū inſuſſat vt
 cinamomū: piper: cinſiber: et ſimilia. et ſi fortis ipſo maio
 rane: aut blitis ſuccus: cū quo ſi libet mellis paz aduige.
 Et potentior iſtis ſuccus pſeos exiit. Vel facias ſic. R.
 aque maiorane vel eius decoctiois. 3. j. manne granate. 3.
 iij. diſſoluatur in ea et coſc ex aqua: poſtea caputpurgiz
 fiat. Gargarisma in hoc cōueniens caſu ex aliqua deco
 ctione iſopi cum oximelle ſimplici: aut oximelle ſquillit
 co fiat. Et de his ſic breuiter pſranſur: cum ſequētibz in
 capitulis taliū narratio ſit magis neceſſaria. Euacua
 ta materia vel ei⁹ parte maiori applicari capiti poſſunt qđ
 ipſm confortant: qđ quoq; malā cōplexionē: ſi aliqua dere
 licta ſit remouēt. et in hoc caſu ex cammemillino oleo vel
 anetino pungi frons et tempora ſolent: vel ex fabis: violis
 roſis: vel camo. ſi calidū magis cupias decoctio: emplm
 capiti applicandū cōſice. Vel facias ſic: et h⁹ ſequēti qđ p
 ſenti caplo cōuenire pōt. R. croci. 3. j. ſ. opij. 3. ſ. roſarum
 rubearū. 3. ſ. fiat emplaſtrū cū cepe decocto: hoc enī do
 lorem ſedat ac ſomnū inducit: et ſic cōuenit vbi vigilie p
 pter dolorē adēſſent. Vel facias ſic: et ē in illo caſu maxie
 cōueniens. R. aloes. 3. ſ. et cum oleo ro. et aceto diſſolue:
 quod poſtea fronti et temporib⁹ applica. Et ego alſ addi
 di parum farine fabarum: et eſt mirabile. De his plura in
 ſequētibz capitulis deſcripturus ſum: que huic capitu
 lo forſan conuenire poſſunt.

Quali ſlegma dolore capitis efficiēs digerēdū ſit: ac tā

p medicinas ſolutiuaſ qđ caputpurgia: ſternutatioes: gar
 garismata qđ p maſticationes euacuari debeat. Cap. .x.
 Et ſi ſlegma dolorē capitis efficiens multiplex eſ
 ſe poſſit: hic tamen cōmunē oñibus curam deſcri
 bam. medicus itaq; ſuo caſui cōueniētiōra medica
 mina ex iſraſcriptis eligat. Mā in viſcoſo magis ſlegma
 te potēnoꝝ incipiū vtendum erit: et ſm exigentiaſ
 in alijs ad hunc modū fiat. Et ergo ad actū practicum de
 uentam: eſto ſlegma peccet: perſepe tamen patiens iue
 nis ac venoſus exiſtat contingit: quo in caſu ſlebothoma
 opus eſt: ſed prius omnes ſuperfluitates educendū ſunt.
 Cō ſi cum cluſteri. R. ſticados: malue: ſlorū camomille:
 ſlorum bozageſ ſummutatū caulium ru. añ. 3. j. fiat deco
 ctio: de qua accipe librā. j. ſ. in qua diſſolue caſſie: pulue
 ris cucchari. añ. 3. j. hyere pigre. 3. ſ. vel diaſiniconis: ſeu
 electuarij indi tantūdem olei cōmunis. 3. iij. ſalis triti. 3. j.
 fiat cluſtere. Quod ſi per lenitiuum potabile potius effice
 re volueris. R. caſſie: aut manne. 3. j. ſ. diſſoluatur cum
 aqua lactis: vel aqua decoctionis cicerū ru. vel aqua cuc
 chari ru. ſeu aqua mellis: vel cum brodio puli addendo
 mellis ro. 3. j. et fiat potus: quē tuo infirmo in auroza pro
 pina. Cōmunibus ſuperfluitantib⁹ eductis vbi ſlebotho
 mia opus ſit eam ſace. Deinde ſi materiā ppter multitu
 dinē minozare neceſſe ſit ex iſraſcriptis ſolutiuis ubi vñū
 elige in minori doſi: qđ ſi mā digeſta foret exhibēdū. Ad
 eā vō poſtea qđ remaſerit digerendū. R. mellis roſati co
 cti oximellis ſquillitici: et ſi foret deſcriptioe democriti me
 lius eſſet añ. 3. j. ſ. aquarū bethonice: ſeniculi: et ſlorū ſam
 buci añ. 3. ij. pro duabus vicib⁹. miſce. Quod ſi tamen cla
 rificare libet aromatiſetur cū nuce muſcata. Vel aliter
 R. oximellis ſimplicis: ſyrupi de ſticados añ. 3. j. ſ. cum
 pſcriptis aquis vt prius facito. et toties de ſyrupo dabis
 donec materia digeſta tibi videatur. Interea tamē bonuz
 erit cluſtere pſcriptū aliquotiens imponere. Et vbi ſy
 rupum magiſtrale huic caſui conuenientiuſmū exhibe
 re volueris. R. iſopi ſicce: cuſcute: calamentū: bethonice
 maiorane: ſlorū roſmarini: ſlorum ſambuci: thimi: cordu
 menti leuiſtici añ. 3. j. ſ. ſticados. 3. j. ſ. paſſularū. 3. ſ. ra
 dicum peonie: ſeniculi: apij añ. 3. j. ſ. fiat decoctio cū li. iij.
 mellis: et et li. ſ. aceti ſquillitici: et fiat ſyrupus aromaticat⁹
 cum rebus iſraſcriptis. R. nuc. muſcate. 3. j. ſemis peo
 nie. 3. ſ. cōquaffentur: et in petra rara ligenē: et cū ſyrupus
 ad pſfectionē decoquat: in eo ſemper bulliant interdum
 petra illā cōprimendo. De tali ſyrupo cū pſcriptis ags:
 3. j. ſ. pro vice detur. Materia digeſta cū 3. j. ſeu. 3. iij.
 pillulaz cochiarū deſcriptioe almanſonis educēda erit
 aut cū tantūde pillulaz turbithidaz: ſeu aureaz. Sed
 ſi per potionē id potius infirmoſ p dilligeret fieri. R. caſ
 ſie. 3. j. diaſiniconis. 3. ſ. diſſoluaſ cū decoctione ſticados:
 maiorane: iſopi: cuſcute: thimi: ligitie paſſularū: et extra
 cta caſſia. 3. j. ſyrupi de ſticados addaſ: et potio fiat. Vel
 aliter. R. turbith abraſi. 3. iij. 3. j. infundant in vñcjs
 iij. p dicate decoctiois et horis. vij. in inſuſſioe dimiſſis ſor
 tis expreſſio fiat: cui poſtea ſyrup. de ſticados adde. 3. ſ.
 Vel optime facias in forma boli. R. diaſiniconis. 3. ſ.
 vel 3. v. pul. ſticados: pul. ſemis peonie añ. 3. j. cuccha
 ri qđ ſufficit: et bolus de aurat⁹ fiat. In forma pul. R.
 turbith. 3. iij. 3. j. ſ. ſemis peonie ſticados añ. 3. j. cuc
 chari ad pōdus oim: et fiat puluis quē cū brodio aut aqua
 lactis: aut vino calido ſumat. Turbith in locis materie
 ſlegmate cōueniētia ſolutiua deſcripſi. Digēſtiua quoq; et
 precipue in eo de febr. quā obre hic ſic breuiter pſtranſi
 ui. Sed in caſu illo memor eſto capiti aliquid appropria
 tum tā digēſtiua qđ in ſolutiuis ipſi adiungere. Sane
 materia talis raro: aut nūq; tota pōt per talē purgationē
 educi: ſed eius parte maiori per vniuerſalē purgationē
 educta ſolemus ad particularia euacuantia deuenire:
 quod per caputpurgia: ſternutatioes: gargarismata: ma
 ſticationes ſit conuenienter. Quantum vō ad caput

Purgia: his vti poteris que precedenti capitulo descripta sunt. Et vbi foris velis succo foliorum emule capane p se. aut succus yreos: aut caulium cum lacte mulierum mixtus: per nares attractus: vel paruus succi cucumeris asinini: cum aqua maiorane commisce: et idem fiat. Et si naribus prurit aut ardor restet cum calida aqua lauent: aut oleum violatum per nares attrahat. Vel nigella per diem cum sua nocte infusa in aceto permaneat: et deinde exsiccentur: postea teratur: et cum aqua maiorane: seu decoctione eius per nares attrahatur hoc enim caput suauiter purgat. Nonnulli nigelle loco castoreo vtiunt. Alii cum aqua maiorane: seu eius decoctione hypera pigra benedicta: seu aurea alexandrina dissoluit. plurimi quoque succum ruthe capiunt: ex quo ex predictis aliquid vnum miscent et caput purgum faciunt. Vel de felle aseris cum lacte mulieris paruus misce: et idem facias. Nam prescriptorum quidem quodlibet est pueniens caput purgum. Sternutatorium vero cum pulvere piperis piperis: seu alterius aromatis acutis: aut cum pulvere radices elebori albi conuenienter fiet. Gargarisma autem sic facias. R. ysaia sic. M. j. thimi saluie an. M. s. passulaz corticis capparorum an. s. s. sinapis s. s. coquassentur et fiat decoctio: de qua accipe. s. iij. oximellis squillitici. s. ij. misce: et cum eo mane stomacho vacuo gargarisa. Notes in decoctione piperis coquassatum addere: aut piperis: et erit huic casui valde congruum. Sed masticatorium conueniens fit cum masticie granis piperis nigri quidem additis: aut cubebarum vel papay ex radicibus capparorum corticibus. Vel facias sic. R. masticie. s. j. piperis. s. ij. staphisagrie corticis radicis capparorum cubebarum an. s. s. simul omnia coquassent: ex quibus sacculus ex tella factus impleat: quem tuus infirmus mane stomacho vacuo per dimidia: aut per horam integram masticeat semper: quod in ore persuit expuendo. Vel facias sic. R. piperis nigri staphisagrie an. s. j. passularum enucleatarum. s. ij. misce: et ut supra simul omnia masticeat. Habes ergo tam vniuersalem quam particularem modum: que dolores capitis efficit euacuande materiei: quod in omni tempore diuertere multum prodest: quod ut precedentibus dictum est cum ventosis ligaturis fricationibus et conuenienter fiet. Cuius predicta facta fuerint ad capitis confortationem: doloris sedationem: seu alicuius male complexionis remotionem alia fienda sunt: de quibus te in sequens capitulum copiosum faciet.

De his que caput vitio slegmatis dolens confortat: ac dolorem sedat. et mala complexionem frigidam: si qua derelicta sit: vel que sola dolore capitis effecerit remouent. Et de sex rerum non naturalium regimine. Cap. xiiij.

Uel caput confortat: dolore ac mala complexionem frigidam: si qua derelicta sit: amoueant: sunt in precedenti capitulo describenda. Sed horum nullum nisi materia euacuata: aut eius parte maiori nunquam facere presumas. Et iste sunt saccellationes: vnciones: epithimata: embrocationes et emplastra. Quod ad primum accipe sal minutum: et cum milio sacculum imple quem calidum: tonso capiti superpone: eum cum infrigidari incipit calidius renouando: hoc enim si multoties fiat: caput calefacit: ventositatem resouit: et dolorem sedat. Vel facias sic. R. baccarum lauri olibanis sandarace an. partes equales. Ex his saccellum reple: quem super candentem laterem aspersum aceto calefacias: ut supra capiti suppone. Aliqui prescriptorum loco sacculo ex granis sinapis cum semine nasturcij repleto: et ut prius calefacto vti sunt. Vel imple ex pulegio sacculum: aut camomilla: betonica: absinthio melilotis: brachia: vti supra: vel aliquo talium: quo ut supra calefacto vtere. Reperiuntur enim plurima que ad similes fiendas saccellationes peroptima sunt: Et talia per horam aut duas continuanda erunt. Sed ad cerebri et totius capitis confortationem: sepe numero in prescripto sacculo vti sumus: quem per aliquot menses patiens in capite continue deferat: et ipse est. R. florum camomille: bethonice

berbene: maiorane: absinthij sicci rosarum rubearum: sticados: florum marini an. quartam partem vnius. M. sandarace. s. s. folliculorum: sene grana tinctorum an. s. s. ligni aloes. s. ij. Et si adderetur. s. j. ambre: esset melius: coquassentur et fiat ex sindone de grana ad bireti formam sacculus imbutus: quem ex rebus prescriptis facias: et tam die quam nocte in capite deferatur. Vnciones autem ex oleis calidis ut anetinum camo. de costis: de lilio: yrinum: de spica: et consimilibus in hoc casu valent multum. Vel facias sic. R. pulueris costis: spice celitice: castorei: myrrulorum an. s. j. olei de costis. s. ij. cere parum: et fiat vnguentum. Vel aliter. R. olei yrinis: aut de lilio. s. ij. olei anetini. s. j. pulueris radices yreos. s. ij. castorei. s. s. foliorum ruthe sicce: baccarum lauri an. s. j. cere parum et fiat vnguentum: cum quo imporra et caput illinias. Vel habeas costum puluericatum: quem cum succo ruthe misce: et ex eo frontem et tempora epithima. Vel ex mitridato cum succo menthe distemperato idem facias. Vel ex succo calamenti cum succo nepite mixto. Vel ex succo apij solo: seu saune: actu tamen calido. Vel accipe cinerem capillis hominis: et modico laudani addito cum succo ruthe: aut bethonice misce: et ut supra epithima fiat. hoc enim vltra credibile caput calefacit. Ego autem in isto casu aqua ardens sepe numero vti sumus: et est in casu isto domesticum ac conueniens satis epithima. Embrocatio vero huic casui conueniens hoc modo fit. R. bethonice sticados camomille foliorum lauri lauendule absinthij sicci ruthe pulegij an. partes equales: bulliat in aqua: olei cois sexta parte addita: et ex tali decoctione embroces caput: alij radices cucumeris asinini in aqua et oleo ut supra decoquant: et ex tali decoctione embrocationem faciant: et ex contritiis radicibus emplastrum successive. Embrocatione autem ista et emplastratione successiue ingratul. prima tertij de cura emigrane: quod materialiter quidam indifferenter oes alias emigraneas curabat. Et ut ad emplastra deueniam inter oia hoc summe laudat. R. baccarum lauri origani an. s. j. fiat puluis: ex quo cum folijs bethonice confectus: aut eius succo emplastrum face. Vel facias sic. R. olibanis masticis an. s. j. sanguinis draconis boli armeni an. s. s. incorporent cum succo vitice gre. aut cum ea coarita: et ut supra fiat emplastrum. Vel facias sic. R. brace vitine cetaree minoris: bethonice vitice an. partes equales: decoquantur cum tribus vini partibus: et olei anetini quinta parte et fiat emplastrum. Et alij fabas decoctas cum decoctione iam alleo pistant: et emplastrum faciunt supra. Et vbi dolor importunus foret: seu ut plerumque accidit intolerabilis in quouis prescripto adde paruus opij: quod ego sepe feci: et mihi dono dei bene successit. Et hic medicinalium rerum esto finis. Quod vero ad sex rerum non naturalium regimen ex carnibus vtatur montonis duorum dentium lactantis vituli: perdicis: fasanis: animum rubalium gallinarum iuuenum caponum et similibus: fructus de uiter: pisces quoque ferula de pasta et legumina: vinum temperate limpharum bibat: plurimum exercitum sibi conueniat: ac ante quam surgat tibi arum coxarum: ac ceterorum membrorum fricationes: in reumatica camera non dormiat: calidum caput teneat ac consuevit: et ipsum mane asperso panno confricat ac pectinet: et si pecten ex arietis cornu foret nihil supra. Si somnus solito breuior: et beneficium ventris omni die habere procuret. Ad quod habendum si natura letia foret: cum clistero prescripto iuuet.

De cura doloris capitis qui a melia puenit. Cap. xiiij. Si melancolia dolore capitis effecerit: totum regimen non naturalium ad calidum et humidum declinet facito. Legumina quoque vitet: porros: cepe: alleum: carnes anatis: anseris: cerui: leporis et similibus: vinum debite limphatum bibat. Cuiam ducat letam: temperate se exercet: sit in victu sobrius. Et ventris omni die debite habere procuret: in quo si natura pigra foret: cum in prescripto clisteri iuuetur. Recipe maluarum matrum violarum sticados blitis mercurialis an. M. Manipulum.

fiat decoctio de qua accipe. lib. j. s. in qua dissolue cassie pulueris zuccari. añ. 3. j. hyerepigre. 3. s. olei cōis. 3. ij. salis triti parū: z fiat clistere. Cū si lenitiuā potionē infirmus tuus p̄diligeret. R. capilloz veneris floz boraginis buglos. sticados: maiorane: camedreos añ. 3. s. p̄u norum numero. vj. tamarindorum. 3. s. epithimi. 3. s. fiat decoctio cum aqua. 3. j. s. cassie aut māne dissolue. z firupi de sticados z viol. añ. 3. s. adde: z fiat pot^o quē alta fine custodia infirmo tuo in auroza prebe. Cū sane z si raro accidat reperit tū interdū patiens iuuenis venosus ac feboromie assuetus q̄ in hoc gradu a minutione grande iuuamen assequeret. Suppluitatib⁹ ergo cōibus eductis: vbi opus fuerit cephalicā incide aut nigrā. His factis si materiā minueret libet decoctioni p̄scripte folliculorum sene: ac polipodij. añ. 3. ij. adde z cum tali postea decoctione cassie. 3. j. dissolue diaphniconis p̄fectionis amech añ. 3. j. firupi de sticados sirupi violarū añ. 3. s. z fac potum. Cū el facias sic. R. agarici. 3. ij. salis gēme. 3. s. 3. 3. pulueris sticados añ. 3. ij. infundant in aqua lactis v̄l in descripta decoctione addēdo. 3. s. oximell squilitici. z horis xij. in infusione dimissis fortis fiat expressio. cui adde. 3. j. cassie cū decoctione sup̄scripta dissolute. Cū si ad hanc intentionē bolū volueris. R. diaphniconis. 3. j. p̄fectionis amech. 3. ij. s. seminis peonie: sticados añ. 3. j. zuccari quā tū sufficit. z fiat bolus. Cū in pillularū forma. R. pillularū indarū: vel de lapide laculi. 3. ij. pill. cochiaz alman. 3. j. s. fiant pillule. vij. Cū his solutiuis vel alijs equi ualētib⁹ materiā minorata. nam plurima alia sūt solutiua huic p̄posito facientia alijs ab auctorib⁹ posita ad residui digestionē. R. oximell squilitici: z si descriptione democriti fuerit: quam mesue recitat p̄ualebit. 3. ij. sirupi viol. 3. j. aque buglosse melisse scopēdrie: vel floz sambuci añ. 3. ij. p̄ vicib⁹ duabus misce. quem si clarificare libet cū nuce muscata eū aromatica. Cū el p̄scriptaz aquaz loco isf̄a scripta vtere decoctione. R. capilloz vene. sticados scolopendrie: floz boraginis: z buglosse añ. 3. s. ligricie passulaz añ. 3. s. epithimi. 3. s. j. fiat decoctio. Et si huic p̄posito sirupū magrale. n̄ faciet h̄ere volueris. R. sticados camedreos scolopēdrie melisse floz boraginis z buglosse añ. 3. s. radicū apij: feniculi: corticū radicū caparoz añ. 3. s. passularū folliculoz sene polipodij añ. 3. s. epithimi. 3. s. fiat decoctio: z cum lib. ij. zuccari: z lib. s. aceti sglitici sirup⁹ aromaticat⁹ cū nuce muscata fiat. quo p̄scriptoz loco vtere. Cū materiā digesta quouis ex solutiuis p̄scriptis dato dosim s̄m q̄ tibi videbit adiungēdo ad materie digestionē put sepe dictū ē face. Cū q̄ vniner salis purgatio facta fuerit si particulari opus erit caput purgans sternutationib⁹ z ceteris in caplo p̄cedēti descriptis vtere. z sic primū ordinē obserua. Cū ex decoctione maiorane seu eius succo magis sit conueniens huic p̄posito caput purgium q̄ ex alijs.

De his q̄ cuiq; dolori capitis indifferenter appropriare valent. Cap. xv.

Et amodo cura doloris capitis p̄ p̄petatē euenientis finem faciā: nonnulla cuiq; dolori capitis indifferēter appropriata inscribere hic libet. Cū est turturis aquatice sanguis fronti ac temporibus illinit⁹: hic eī capitis quēlibz

dolorē sedat. Cūulus iū in quo parū vmbilici infans nati recenter icludif gestat⁹ in digito ab omni dolore capitis hominē p̄feruat. Cū dē quoq; facit muris caput in linea petia inuolutū: z p̄tinue sup se portatū. Cū aqua v̄o plini⁹ inquit: que post potum bonis vel asini remāsit ab infirmo potata: dolorē omnem capitis illico sedat. Cū os verticis aquile in corio cerui liget. z dextruz supra impus dextrum dolens apponatur: vel sinistrus supra sinistrū indilate dolorē illum remouet. Cū si pars dolēs capitis dextra ex arietis dextro cornu pectine facto caput pectinet: statim illi⁹ partis dolor soluitur: ac etiam

si pars sinistra pectine ex sinistro cornu facto pectinetur. Cū si limacie testis amotis fronti illinant dolorē sedat. Ex berbena: boligario: pulegio: seu politrice corona facta: z capiti supposita mirabiliter capitis dolorē sedat. Et idē facit plantago suspensa collo. Gilbertus. Pectinatio capitis cum pectine eburneo valet in omni dolore capitis.

De cura doloris capitis: qui p̄ cōitatē accidit. Cap. xvi.

Uperest dolorē capitis per cōmunitatē factum curandi nunc modū inscribere. Si igit ex vicio stomachi fiat ex descriptione in. ij. capitulo facile deprehendes. Et tunc cuz aqua tepida z aceto z modico olei cōmunis permixta vomitū puoca. vbi. s. infirm⁹ tuus hoc leuiter faciat. Cū

R. sirupum acetosum simplicem cum aqua rassani. aut oximellis simplicis seu compositi vel squilitici. vomitum facto dentes cum vino lauentur calido. Cū vbi per secesum materiā educere volueris s̄m exigentiā eā p̄r̄o diger. ras. verbi gratia. si colera pura fuerit. R. oxiacare simplicis. 3. j. s. aquarū endiuie absinthij cicoree añ. 3. j. pro vna vice misce. Cū si colera citria. R. sirupi de bifantijs 3. j. sirupi acetosi simplicis. 3. s. aq̄ endiuie fenicule absinthij añ. 3. j. misce p̄ vna vice. Cū si cola vitellina. R. oximell simplicis. 3. j. s. aq̄ absinthij se. cicoree añ. 3. j. misce p̄ vna vice. Cū si p̄dictos sirupos vti magis delicati sint clarificare libet receptas dupla z cū cinamomo eas aromatica. Cū digesta mā in casu p̄mo. R. cassie. 3. j. electuarij de succo rosaz. 3. ij. sirupi viol. 3. j. dissoluant cū decoctione prunoz tamarindoz capilloz ve. floz boraginis buglosse violarū ligritie z passularū. z fiat potus. Cū in casu scdo loco eluarij d̄ succo rosarū diaphniconis tā tū dē pone. Cū el facias sic. R. reubarbari. 3. ij. s. spice gra. iij. infundant in aq̄ lactis vel aq̄ absinthij vini albi parū addēdo z horis. x. in infusione dimissis fiat fortis exp̄ssio. Cū adde cassie: vi supra distēperate. 3. j. z sirupi violati tā tū. dē z fiat pot^o. Cū si p̄ pillas da pillulaz d̄ reubarbaro. 3. j. z harū loco i cola citria aut vitellia pillas aggregatiōis exhibe. Cū der bolū in cola pura. R. eluarij de succo rosaz. 3. s. zuccari q̄ tū sufficit. z fiat bolus. Cū pro cola citrinavel vitellina. R. diaphniconis. 3. s. z cū zuccaro bolū fac. Et q̄ in passioib⁹ stōi d̄ sirupis huic p̄posito p̄tinentibus te deo duce copiosū faciā: his paucis volui eē p̄tenti. Cū si effumās mā ad caput dolorē efficiens flā fuerit q̄ lectū q̄ illud sit si cōmode potes p̄ vomitū eā educas: vbi nō sic eam digeras. R. oximell squilitici. 3. j. s. sirupi de radicib⁹ acetosi. 3. ij. aq̄ rū absinthij apij feniculi añ. 3. ij. p̄ vicib⁹ duab⁹. Et si delicatē gra cū clarificare volueris aromaticet cū cinamomo. Cū dā digesta cū pillarū cochiarū. 3. j. seu. 3. iij. cing. 3. ij. zuccari ad pōdus oīum. et fiat puluis quē p̄ vna vice totū p̄be. Cū tū. R. cuscute yfopi capil. ve. añ. 3. s. ligritie passularū añ. 3. s. fiat decoctio in q̄ cassie. 3. j. dissolue: diaphniconis. 3. ij. vel hyerepigre. 3. s. mell ro. 3. j. z fiat pot^o. Cū el. R. hyerepigre. 3. vj. zuccari q̄ tū sufficit. z fiat bolus. his q̄ vel alijs solutiuis i p̄p̄ijs caplis describēdis mā etiā cū p̄fectionibus vnguētis puluerib⁹ z alijs put i de passionib⁹ stōi repies eū p̄fortata. Cū dā aut melicā si vomitū eūare nō potes R. sirupi de bifantijs. 3. ij. sirupi violati. 3. j. aq̄ rū buglosse scolopēdrie floz sambuci aut fumiterre. añ. 3. ij. p̄ duab⁹ vicib⁹ z vbi clarificet cū cinamomo aut ligno aloes aromaticet. Cū dā digesta cū. 3. ij. pillarū de lapide laculi seu indaz. z. 3. j. pillu. stomachiaz aut cochiaz eā eues. Cū sic. R. solicloz sene tartari. añ. 3. j. thimi. 3. ij. cing. 3. s. zuccari ad pōd⁹ oīuz z p̄ vna dosi fiat puluis. Cū sic. R. scolopendrie yfopi cuscute capil. ve. floz borag. buglosse luploz. añ. q̄ tū p̄tē vni⁹. 3. s. sene. 3. ij. polipodij. 3. j. s. ligritie passulaz. añ. 3. ij. s. epithimi. 3. s. fiat decoctio i q̄ 3. j. s. cassie dissolue. p̄fectiois hamech. 3. ij. s. diaphnicōis. 3. j. si sirupi de radicib⁹ sine aceto. 3. j. fiat pot^o. Cū in boli formā R. p̄fectiois hamech. 3. ij. diaphnicōis. 3. j. s. zuccari q̄ tū

Tractatus. II.

Tractat^{us} scds de v^{ir}gine z scotomia. duo p^{ar}tinens capla.
Quid sit v^{ir}go z scotomia. z q^{uod} ipoz sunt cause. Cap. i.

Einflibet

volantes musce appareant: et totum inter circa oculos veluti
sens nobis digne cōueniat. Que vō alīr quasi doloris ca
pitis sūm spērūm diuersitatē curā recipim⁹. Cū igit nos
tibi manifestas fecerimus causas nostras: et signa: tā pro
nostica q̄ demonstratiua descripsit qualiter curari de
bemus: ad curam doloris nos remitte. His auditis hunc
locus potius q̄ frenesī dare disposuit: cum illa cura in ca
pitulis precedentibus iam posita sit. Et vt rem statim ag
grediar. Dico q̄ vertigo interdū accidit cum homo cir
culariter seipm mouet: q̄ spiritibus visibilibus circulari
ter motis non ita cito quiescūt: et ita cum ille tunc videt in
giruz moueri putat. Sit itez si rem circulariter moram q̄
diu inspexerit: quia species ille in organo visus aliquā
diu referuant: et obiectū suū q̄ primo non aliter moue
ri putant. quo fit vt bonus homo adhuc omnia in giruz
moueri putet. Experientia enim videmus q̄ si quis rem

De vertigine et scothomia

De signis tam pronosticis q̃z demonstratiuis vertiginis ac
scotomie: ac qualiter curari debeant. Cap. ii.

n si verugo ac scythomia ab extrinseca re fiat pa-
n nientius vel astutius narratioe comprehēda. De
itruinfectis aut si a sanguine rubor erit in facie dul-
cefit os: teporū frōtis ac oculoꝝ sūt vene reple
z in teporib⁹ pulsāt: z in toto est lassitudo z gravitas et

sanguis hora magis ifestat. Est vrina ruffa vel subruffa et pulsus magnus atque mollis et plenus. Quod si ei regimine precedens et filia huic assentiatur: id a sanguine puenire nullum dubium erit. Cuius a colera oculo coniunctiva atque facies citrinatur. oris amaritudo sentitur: adsunt vigilie, adest inflammatio. et hora colere magis ifestat. Urina est subtilis et ignea. pulsus velox et durus. Etas autem complexio et talia si presenserit te certum efficiet. Cuius signa autem flatus sunt: quod albet facies tumet quoque albet et totum corpus in quo sunt. sentitur guttas et pigredor: et in humoribus abundat. estque multum somnolentus. Urina erit indigesta spissa multa atque alba. Pulsus erit tardus mollis atque rarus cum diuersitate quodammodo. et hora flatus plenus inuadit. quod si etas et talia presenserint: certum multo fiet. Cuius vero aut humoris faciem erit patiens vix plenus saturum: malax cogitationum: timidus valde: cuius facies luet atque prouictiva oculo: vrina tenuis erit et alba: et hora melie aggredis infirmum formis. et ubi etas complexio et cetera melie presentiatur: te edubium non oportet. Cuius sonia autem super hac passionem plenus indicat. vapores enim exites in cerebro spiritus rerum sibi prouidum mittunt in sensum coem. et sic patiens somnia illis prouidum somnia. et in his per ceteris egritudinibus magis. De sonijs igitur patiens tuum iter roga. nam si res rubeas catulenas coreas rufas et alii res letitiam iferentes somniat sanguinem peccate arguit. si autem res citrinas saltare volare et rixas facere et vix res ad furor et tinetes colera. Si ubi atque pisces nubes pluuias et alia per multa falsa id efficiet. Et ubi mortuos in profundo cadere nigra videre et talia vilia et inmorosa somniauerit. meliaz arguit. Et talia talia egritudinibus iterum ventat in vix. gine tu et scythomia sepe. Cuius vix scias an per proprietate an per comitate ille egritudines fiat: scito quod quod proprietate euemunt primum infirmum affligunt: nec erit in membris ceteris nocumens in dolor capitis ac ei grauedo adest vel precessit. Tinnit quod aurium: obfuscatio visus: debilitas odoratus et cetera. Si ubi per comitate fiat et afflictio iter polata et aliquid lesio in membro mandate sentitur. Cuius si stocac in ca fuerit supposito cibo scythomia vel vixigo gescit: et hora digonibus inuadit: cum quod eger nauseas abhominacione: eructatione et talia patitur. Cuius alio autem membro si venerit lesione aliquam in isto presenserit et tadium formicari in loco sentitur: doct vapor vixigine ac scythomia efficiens primum sit. Cuius vix ad prouidum si ille passiones diu presenerit: epilepsiam futuram aut appoplexiam time. Nam si vapor vixositate aliquam acqherit epilepsiam. et si instantum multiplicetur quod epilepsiam efficiat: inducet appoplexiam et morte subitanam per primum. propter quod vilipendende non sunt sed eis est presto succurrendum. Cuius si a sanguine puenit que in cura doloris capitis a sanguine puenientis supra describitur prece oia per ordine facias: et ita de flate colera ac melia dicendum est. Et quod vereor ne de nimia plixitate huius operis ad huc arguar: istaz curam describere non volui: sed a prescriptis capitulis in quibus complete ac ordinate descripta est capitulorum.

Tractatus tertius de frenesi: in se septem capitula primum.

Quid sit frenesis: quod parafrenesis. et que cause. Cap. .I.
Ictum est apostema cerebri dolo-
rem capitis efficere pos-
se: pro quo ut huius mei opusculi quedam
ordinata prouatio fiat: de apatibus cerebri
aliquid dicendum videtur. Et primo de frenesi quod
duplex est. scilicet vera et non vera. Vera est apia ca-
lidum in cerebro aut paniculis eius factum:

quod se. semper. mentis alienatio: et instantia vigiliarum confe-
quuntur. Non va est mentis alienatio a fumis putridis a calidis
humoribus resolutis causa: quod se. semper: et mens alienatio: ac
vigiliarum concomitatur instantia: et talis est anteque vera
quasi ad vera frenesim prapans. per tempus enim anteque vera
fiat frenesis: parafrenesis ascendit. prapensum illa fit ad qua
vera frenesis non prapensum: ut in se. san. et colicis sepe ac apo-
stematibus pluribus appet. Cuius solet namque nris a veteribus
apia h pluribus noibus denotari: ut frenesis carabit et fir-
sen: sunt enim frenes paniculi quodam cerebro sub am inoluen-

tes: quod cum cerebrum ipsum medullaris sit substantia ne fluat reti-
nent. ad similitudinem ergo frenorum quibus detinentur
equi: paniculi frenes dicti sunt. Cum igitur illis in paniculis ta-
le apia plurimum fiat: frenesis nuncupatur. Cuius alij quod suo
ab accenti nomine assumpserit. Nam frenesis grece latine rabies
hoc enim patiens apia maniaci sepe sunt: et interdum demo-
nium lupinum habent: que accidentia vulgares rabie appellant.
Cuius nonnulli in dicunt quod a frenon dicitur quod idem est quod mens.
quod in tali apate mens semper leditur. Et ob hoc alij carabini
eum appellant. quod dicitur a charos quod est consiliu. et bitos primum
tatio. quod consilij rationis primum mutatio. Cuius si fisen nomen primum
est: et dicitur a fir quod est caput. et sen apia: quod capitis apia. Cuius
quibus oibus per dicitur inter frenesim et vera et non vera: quam ego
parafrenesim voco. Cuius nonnulli per vera frenesim aposte-
ma freneticum intelligunt. et per non vera quod ab alijs humoribus
fit. Cuius alij dicunt quod vera frenesis fit a colera: non vera
autem ab alijs humoribus. Cuius sed contra auctores per vera frenesim
apostema ipsum potius intelligere videntur. per non veram
autem illam mentis alienationem quam parafrenesim vocant: ad
quam nodum apostema prapensum est. Est. n. frenesis apia col-
lectio. parafrenesis vero fumosa. propter quod meret non vera
frenesis appellari. Cuius quibus per inter vera frenesim et non
vera dicitur. per sedem quot noibus talis passio noiet. Cuius
caus extrinsece et intrinsece esse possunt. Extrinsece quod vix res quod
non naturalis in humano corpore calore excessum inducere po-
tens. sicut aer excessiue calidus. cibis quoque et potus ut alleu-
cepe. sinapis. potus vinum: et talia. morus supflue calefaciens
nimia vigilia: famis tolerancia: ita gradis. et ad huc modum
de alijs. Causa intrinseca est sanguis colera ru. citrina vel
adusta. et hec sunt in summa frenesis cause. Cuius sed extrinse-
ce sunt mediate magis. intrinsece vero immediate. Nam calor
extrinsecus colera. verbi gratia. in ebullitione ponens ubi sit ex-
tra cerebrum ipsum dilatat siue subtiliat. et tunc si ad caput ra-
ptum huius coadunata apia freneticum causat. Ex quod per quod colera
est causa immediata magis quod extrinsecus calor. Cuius sciendum
quod frenesis quod est incipiens: aliquando accidit aliorum morbo-
rum successione. per se autem fit cum sanguis aut colera in corde
epate. stomacho. seu alio intrinseco membro quouis modo
ebullit. ratione cuius subtiliata ad cerebrum repit. et coadunatio
ne facta generat apostema. et per hunc modum egritudine ici-
pientem eam appello. Dixerunt eam incipientem fieri non esse posse.
sed quod semper ad alios morbos sequitur. Cuius vero mor-
borum successione cum se. aut apia aliquid prapensum: ut pleuritis
peripneumonia et filia. et hoc fit vix plenus. Cuius igitur cor. epa-
stomach. renes. matrix. et filia meat quod quodammodo: et si forsitan sen-
su imperceptibiles: cum ipso cerebro habeant. et colera aut
san. in his membris ratione se. aut apatis ebullit leuiter per eos
meat sepe ad caput ascendit: et tunc ibi apostema fit frenes-
ticum. et hoc modo aliorum morborum fit successione.

De signis demonstratiuis frenesis. Cap. .II.

Alia illa communia ac propria signa habet.
Comunia sunt se. intensa valde. vigiliarum
instantia. rationis primum mutatio. oculorum varia lingue
aspitas. grauedo capitis. horror lumis. i pulsu
velocitas cum ferrinitate quodammodo. Cuius propria autem signa
sunt: quod si sanguis in causa fuerit: oculi ad rubedinem mutati
sunt: quod vix vene plene apparere ac rubere. nonnunquam lachryma-
tur. et lippi sepe sunt. rubet quod facies. et quodammodo sanguis guttu-
le interdum e naso effluit. tunc et inflata sunt frontis vene. exas-
perat lingua quod primo rubet. successiue nigrescit. et in ore
magna sentitur amaritudine. sed sapor ei ad quodammodo potius
dulcedinem tendit. interdum dormit. interdum ridet. plorat iter-
dum. non multum rixat nec multum furiose loquitur. verba ioco-
sa et ad risum prouocantia prapensum. et si quod fantasmata videt rubea
putat. Quod si etas. complexio. ipsa animi. precedens regimine: et filia
attestant san. tunc certior multo fiet. Cuius autem frenesis a co-
lera fiet patiens plurimum alienat. plurimum loquitur. lingua
aspia fit multa. et citrina tunc in principio successiue tunc nigrescit
et cycquoit. magna adest oris amaritudo. fit magna. P.

fundant oculi. & citrini fiunt. & hoc ppter acutos fumos qui ad eos eleuant paties eos sepe tergit. nariū fit piractio. & frontis ruge supius attrahunt. Rescit audacia. & furiose rixant. curina sunt ydola q̄ videre putat. & se. itēsa valde. pulsus fit velox atq; durus. CSz si colera curina aut vitellina fuerit. accidētia p̄scripta sunt multo remissiora. et pulsus inordinat^o aliquat^o existit. CSed si colera fuerit adusta cū furia itēsa rixat fit melācolic^o. demoniū habet lupinū. videt rixātes mortuos: vix teneri pōt. turbantur oculi: in pulsu magna fit velocitas. CIn oibus tñ his cōsiderāda est etas. cōplexio. totū^o habitudo. tps āni. p̄cedens regimen & similia. nam de p̄domināte hūore testi. monium magnum tibi p̄bent.

De signis p̄nosticis frenesis. Caplm. iij.

Renesis p̄nostica signa duplicia sunt qdā futurā frenesim. & qdā qd ea facta p̄nosticādū sit docēt: vñ p̄st frenesim futurā frenesim arguit. vñ puta si acutā febrem aut apā aliqd̄ intrisecū panētī accidat isomni etas. ingetudo. mēns alienatio. & p̄cipue si vidisse se aliqd̄ affirmat qd nō sit. si futura p̄dicere velit: si feror sit aspect^o si ei^o rubet oculi. si p̄pinq̄ rei obliuio fiet. si grauedinē capitis plus solito senserit. his signis vel ex his plurib^o apparētib^o de futura frenesi nullatenē^o dubitabis: cuius rei signū potissimū est hoc. si in his febrib^o seu apatibus vrina q̄ cōtinue rubea appuit subito q̄ si subtilis paucula & alba fuerit. nā cū febres & apata illa sanguinea aut cole rica fuerint: vt supra vrina alba apparēte q̄ pus rubea fuerat materiei calide ad cerebrū raptus significat. & p̄ p̄st frenesim futurā. fit enī vrina alba. q̄ mā illa calida q̄ tūc vrina tingi solebat: ad cerebrū rapit: ac vrina necessario alba manet. CPatet q̄ p̄mo ex q̄bus futurā frenesim p̄nosticari hēas. CPatet scdō qd ex parafrenesi p̄nosticādū sit. nā si aliq̄ p̄dicta p̄seuerāt i verā frenesim eā cōmutari scias. si remittunt vt isomnietas. ingetudo. mēns alienatio. & cetera. eā ad salutē venturā p̄nūcia. qd in egritudinib^o acutis plerūq; videbis. CScto tñ q̄ iā facta frenesim: vrina alba apparere solet. q̄ tūc p̄ximā mortē denūciat nam in calore vrina tingit. Qd in his p̄z in q̄bus nālīs caloris fit resolutio. q̄ si paulatine fiat. vrina ad albedinem tendit. & si cito cito expictia docet. CEx quo p̄z q̄ iam facta frenesim vrina alba appet. CFrenesia p̄nostica signa duplicia sunt qdā mortē signant. & qdā sanitatē. Et que si gnificāt sanitatē sunt iterū duplicia. quedā frenesim in aliam egritudinē cōmutationē. qdā liberationē totālē significant. CEx egritudinib^o in q̄b^o frenesim iterū cōmutatur sūt liturgia. demoniū lupinū. mānia. melācolia & ethica. CSi liturgia cōprehendes. q̄ apostema illud calidū mutātū est in frigidū. & liturgie q̄ infra deo duce dicētur signa apparebūt. Mota tñ vbi sic fiant de mille vnus non euadit. CSi in demoniū māniā rē. cōmutet cōprehendes. q̄ paties infebriēs fiet. & alia plurima supius descripta erunt remissa aut ex toto getata: sed ppter mae q̄ causa frenesis erat cineritatē p̄ cerebrū disperfam p̄scriptaz aliq̄ egritudo interdū remanet. CEt si in ethica transit frenesim accidētia getant. & apparent ethice signa. CEx q̄bus p̄z q̄ facit frenesim si infirmus ad salutem deuenire debeat. eu in egritudinū p̄dictarū aliquā cadere posse fore possibile p̄nosticari poteris. Talem vero infirmi liberationē argues. si emoroydes. si fluxus menstruoz. si sudor copiosus. aut fluxus sanguis nariū cū infirmi alleuatiōe puenerit. & cetera accidentia remittuntur. CScto tñ q̄ ois frenesis est periculosa. euadūt enī ab ea p̄paucissimi. CAd mortis signa alienationes & insomnietas p̄tinuatio. febris ac vrine aquose perseuerantia. Egestiois retēuorurum ac coxarum imobilitas siue retracte siue extēse fuerit. paleaz collectio: vomit^o viridis: spasm^o ac sincopis hoz qdīs mortē significat. Qdēq; vt llyp. inqt mortē subitā. Et si i finitro pede frenesi fabe similitudo curia & dura

fuerit: & p̄tingit infirmū solui supi^o aut iseri^o: i sexto die moriet. Sz vnū scito q̄ ceteris parib^o periculosior est q̄ est in cerebro q̄ in pāniculis: & q̄ in pia matre q̄ in dura. Illa aut q̄ successiōe febris seu apostematū piculosior est q̄ q̄ p se fit incipiēs: cū q̄ ceteris parib^o vtutē debiliorē iuenit.

De cura parafrenesis.

Capitulū. iij.

In parafrenesis cura egritudo cui^o eā ea puenit tibi cōsiderāda erit: & ei sm exigētiā parafrenesi nō obstāte succurre. Sz q̄ in febrib^o p̄sepe poxismatib^o accidit: & q̄ nō solū hora poxismi: & q̄ genus detinet infirmū q̄tū ad clisteria suppositoria & alia h̄mōi: securi^o getis hora q̄ poxismi succurrere infirmo poteris. CEua igit intentio ad phibedū vaporū ascēsus i hac cura eē d̄z: qd ad extra & ad intra etiā fieri pōt. Ab itra vō getis hora facias sic. R. malua & matz viol. blui. añ. llyd. i. llycados. llyd. f. fiat decoctio de q̄ accipe lib. f. i q̄ dissolue cassie pulueris cūccari añ. 3. j. hie repigre. 3. f. olei vio. 3. iij. sal. triti. 3. iij. fiat clister: & i casu isto plm valet vel suppositoriū cū croco melle & spēb^o hie re fiat. CDigestiua vō ac solutiua hic mea p̄dere nō ē: cū sm exigētiā egritudinis parafrenesi efficiētis ordinanda sint q̄re illa in p̄p̄is caplis querēda sunt: atq; p os sumēda pueniūt: sunt sirup^o rosar^o d̄ ribes. de succo acetoselle de acetositate citri de papauere ac iulep. ros. vio. mīua ci tonioz & filia: & talia p̄be sola vel cū aq̄ ros. seu cūccari. granata q̄ acetosa plurimū cōueniūt. Vel vino vtēre cit. tonioz vel granatoz cū modico ro. aq̄ rē. cūccaz ro. itez puenit potissime antiquū. manuscrifti q̄ cū perlis. ac infra scripta p̄fectio quā diacoralū voco. q̄ R. coralloz ru. be. 3. iij. margaritaz. 3. j. f. cūccari al. lib. f. dissoluā cūccari cū aq̄ in qua ro. p̄ pus sandaloz ru. 3. iij. in infusiōe p̄mā ferit: ex q̄b^o fori facta exp̄ssione p̄fectio fiat in morsellis. CVel facias sic. R. cōserue rosaz. 3. j. manuscrifti. 3. iij. coralloz ru. 3. j. margaritaz. 3. j. f. fragmētōz lapidū p̄ciofoz. 3. iij. p̄zinorum numero. xij. mixtura fiat deaurata. CPotest p̄st ex p̄serua. ro. diacoralū & cōueniēs mixtura fieri q̄ huic casui multū cōuenit. CSz fricatiōes ligature: ventose: fomētatiōes seu lotiōes & filia mēbris ceteris a capite pueniūt. Cñ fricatiōes ad extrema fiāt & ligature. Itē ventose ad spatulas nates siue crura: ad brachia vō & tibias fomētatiōes. Et illa ex decoctiōe violaz foliorū salicis: folioz vitis albe vnifere: folioz cānaz: folioz nenufaris vel p̄siliū fiant: & decoctio q̄tū potest sufferre calida iserius trahēdo. CSz p multa i hoc casu applicāf capiti. Sz hac lege ne. f. caput catarrosoz ac repletū sit hac obseruata lege facias sic. R. olei ro. 3. iij. aceti. 3. f. agita fil & fronti & tiporibus petias imersas multotiens applica. CVel alit. R. aq̄ ro. 3. iij. olei ro. 3. j. aceti. 3. f. & vt pus face. CEx in casu isto vigilie sepe inportune fiunt. Qd vbi robustus infirmus sit: & foris virtus: in quouis p̄scripto. rum adde croci 3. j. opij. 3. f. Sed infra deo duce de instātia vigiliariū ad hoc p̄positum facientia multa reperies: q̄ ex re his paucissimis cōtētus sum. CDe aere cibo & potu & alijs reb^o nō nālīb^o tractationē h̄ omitto: q̄ sz egritudinis exigētiā q̄ parafrenesi efficit ordiata sunt. p quo ad p̄pria capla vade. Sed q̄ i p̄mo caplo pluriā describunt q̄ cap^o huic pueniūt: his pauculis p̄tētus esse volui. CDe cura frenesis: & post de regie sex rez nō nālū. Ca. v.

i

Inter colericā & sanguineā frenesim q̄ ad curā parū interest. sanguis enī frenesim efficiēs in colerā facile trāsit: q̄ coleric^o sāguis existit q̄re & si in frenesi colica totū regimē magis frigidū & humidū q̄ in sanguinea esse debeat. pauculū tñ d̄stam ex israfcriptis facile dephēdes. CSane cū dictū sit frenesim p se moribū posse esse icipientē ly de regie rerū sex nō nālū aliqd̄ dicere: q̄ vbi successione aliaz egritudinū accideret regimē ordinādū nō esset: de quo vbi casus euenerit: facias vt i illis. Eger ḡ i loco vbi picture nulle sint situādus ē. illarū enī inspectio infirmū p

sepe ad insaniam maiorem inducit: propter quod antiqui medicorum: ne diuersae facies: nec variatae vestes coram eis presententur iubent: quod ex re vi loco non sit illuminatus laudo ne visibilius varietate maiorem insaniam cadat. Ceteri igitur ad fridum et humidum praeparant: quod si nunc non habes cum folijs nenufaris violis: folijs salicis: mirris: populi: quercus: vitis vniuersae: herba cum redolentibus floribus et philibum pauimentum subterne. et cum aqua rosarum: et aceto mixta sepe irrores. Et si tibi tanta aqua rosae copia non fuerit. cum cois aqua: et aceto id fiat. Linteamina his imersa aqua super lectum et parietem apponantur. Redolentia pomina: ac pirae: frustati incisa: et praedictis aqua irrorata: hic inde per camera in calatis posita situentur. Nonnulli suffumigium extrociscis de caphora et philibum super carbones incensos positis laudant. quod ego minime. quia fumus omnis post occursum huic egritudini nocet. Unum nullo modo des: cuius loco aqua ordeibibata: seu boni putei: cum quod parum ignatorum vini: vel ex iulep describendis aliquod misce. Quod si patiens iuuenis colericus: et in spe calido fuerit cum febre et itesa sit: quicquid des potum sit actu frigidus: et ubi illa non fuerit: poterit aliquando calida dare. Carnes omnes vitade sunt: et ubi propter casum virtutis vel aliquod tale te ad dandum necessitas cogit: sint galloz non dum coeuntium: capri: auium rubalium: vel lactentis vituli: quod cum lactucis portulacis coibus seibus frigidis: vel aliquod talium alterentur. in quaz brodio panata fieri potest quod prius in aqua frigida per horam steterit: et cum agresta: vino berberis: vino granatorum succo citragula: limonis: panniculi: vel acetose prout ta fercula quod carnes alterari. Et si ex eis prout sum feceris: parum de eis super misce. Et si sublimatum necesse fuerit fieri: carnes ex quibus sit in aliquod praedictorum per horam unam vel duas remollire permittit: cum eis aqua rosae aut violae parum commiscendo. Quod si in vase carnes filo appese fuerit: cum infrascripta puluere aliquantulum aspersant. quod res. sandalorum oium. rosae. ru. spodij coral. vitriusque aii. 3. f. margaritarum. 3. ij. fragmentorum lapidei periosorum. 3. j. caphore. 3. j. fiat puluis. Et si interdum ut sit carnes ille in vesica: seu alebico reponant succis: et aqua praescriptis eas irroza: ac de praescripto secum misce: et quotlibet ducatos impone: et vas in duplici vase: seu marie balneo colloca. et sublimatum face. Ex ferculis puenit panata in praedictorum carniū brodio decocta. Misana ordeis non collata: grūdū ordeis et auene. Quod si eū non habueris: ordeis in aqua decoque: et pistes. et ad ozalen: seu stamignā passas: et cum praedictis brodijs coquas. Conuenit lactuca portulaca: endiuia: cucurbita: Et quod praedicantes cōiter tri. vtuntur prius ea buliri facias: vel in recē. aqua remollire: vt quicquid hnt salis deperdat. Moris quod minus se male hēt infirmus cibatus est: et parum p vice dandū. sed sepius. caue tñ ne tue diete subtilitate virtus cadat. de ea in egritudinibus quibusque sollicitus semper esto. ea enī deficiente laboras in casu. Quies in iugenda est. somnus puocandus: gaudiū inferas. Elit amicus qui silentium obseruet: periosus lapides ispicias: et maxie saphirū. Et a tilenas suaves audiat. Armonias quod musicalium instrumētōrum delectabiles: cythare et talium. Quod suū det veteri beneficiū cura et ubi in hoc nā pigra foret: clistere infrascriptū iube. Quod re cipit malue: blitis: folioz violaz aii. 3. f. Et ubi maiores quereres in frigidationem: adde folioz lactuce cucurbitae floz nenufaris: vel talia. de tali decoctione accipe lib. 3. f. in quod dissolue. 3. j. cassie: pulueris succari. 3. f. olei violae. 3. ij. salis triti. 3. ij. et fiat clistere: quod hora minoris afflictionis fiat. Clisteria in casu super oia commendantur. et istud potissimum quod statim scriptum est. etc.

De his que ab extra sunt in cura frenesis approximanda.

Capitulum .vj.

Si vi nature: aut artificio superfluitates coeseductae sunt: minutio ilico fiat: nec lune coibustio: neque alioz planetaz aspectus ispicias. modo cetera flebothomie consentiant: ne tibi veluti his diebus cuida amico pringeret: quoniam tñ ad quendam robustum freneticum flebotomandum distulit donec coibustio lune transacta esset. propter quod frenesi confirmata in

tantum accidētia aucta sunt: quod bonus homo cātado ad vitam tran siuit eternā. Ceteris quod presententibus flebothomia illico faci as. ē enī huius egritudinis cura potissima. quod si tardes magni ficat a apostema. crescit accidētia: et sepe ob hoc infirmus morit. Et si iuuenis venosus fuerit: et frenesiz a sangui ne puenire iudices. basilicam primo incide: et abnudantē sanguis quantitatē exire permittit: nolo tñ quod ad sincopi vsque deueniat: ut antiquoz aliqui iubēt. Sed illinc ad horas sex: vel tertiam vsque diē inclusue ex cephalica venis nasi frontis aut lingue flebothomia reitara: vel sanguisugas venis il lis appone: vel potius gulā restringe: vel cum porcinis se tis: vel cum instrumēto quod ex eis sit naso emoroidas api. vñ fm exigentiam ad extrahendum sanguinē infra primum terminū quoquo modo poteris sollicitus semper esto. sed die transacta tua flebothomia oīno dimitte. Si enī infra hōrps ad extractionē sanguis cum debita mētura sollicitus fueris et in sanguineo quod maxime hanc egritudinē curandi spes aliquā habere poteris: et ubi non paucam aut nullā. Sed aduertas ut semper flebothomata vena stricte: et cum cautela liges: ne patiens tua curiositate soluat. Et ubi etas: seu ali ud flebotomia fieri phibeat: vetositas cum scarificatione ap poni iube: et super nates primo: successue in spatulis. et de sanguine fm exigentiam extrahe. Nota tamen quod colera existente in cā multo minor sanguinis quantitas: modo te tera paria sunt: extrahenda est. Et in hoc diligenter ad uerte: quia ex re cōditiones que in flebothomia attendunt semper habet: quod si non ob aliam causam quod diuersionis cā in fre nesi colerica flebothomia fieret: iuuabit adhuc multum. Est quoque huius egritudinis cura potissima si emoroi des. menstrua. fluxus sanguinis narium puocari possint. sic enī materia hanc egritudinē efficiēs euacuabit. Sed eius diuersio plurimum quoque iuuat: quod ad tertiam vsque diē inclusue pueniēter fiet cum ligaturis. scilicet ad extrema brachij et cum brachioz: ac crurij fricatōibz: sed pedū ac manū vo le cum aceto sale mixto fricent. Lentose itē in illo casu pue niūt: quod in cruribz sub poplite. vel in spatulis sine scarificati one poni debet. Brachia ac tibie ex decoctione folioz sali cis vitis albe vniere: folijs cānaz: et talium calida quantum sufferre potest lauent. Clistere quod descripsi in casu illo mām multum diuertit. Et illa quod applicat capiti: sunt cum cautela ap proximada. Nā in capite repleto seu catarroso talia ap plicare timorosi est: nec vllū etiā actuali frigidū capiti apponi dē. quod frigiditas illa actualis primo occurso poros clauderet. et vapor quod sunt egritudis cā respirationē phibe ret. Quatuor itē vltia tpa in applicatione talium praedicta sunt In quā autē die illa egritudo vltimū est in statu: vñ fm tē porum diuersitate: alia et alia sunt applicanda remedia: ut sta tim describā. Facta itaque flebothomia caput abradat quod cum hac decoctione fiat quod rosae. ru. violae. corticū papaueri albi: vñ folioz ei: floz nenufaris aii. 3. f. fiat decoctio: cui aqua tepida caput lauet: et deinde radat. Quo facio. Res. oli ro. et si esset onfacinū praestaret. 3. ij. aceti. 3. j. agita fil: et tipo ribz ac fronti petias imersas ac tepidas applica. Vel facias sic. Res. aqua rosae. aqua plantaginis aii. 3. ij. aceti. 3. j. f. olei rosae. 3. j. fil. coquissent: et fiat ut prius. Vel aliter. Res. succi solatri plantagi nis aut sepiuue. 3. ij. aceti. 3. ij. olei rosae. 3. ij. f. fil. coquissent et mo quo supra sit. h potissimum in die prima nāli fienda sunt: qua transacta mā ut plim fluxa est. Attamen si accidentia con tinue augmētari spereris: ut ad vigiliaz instantia: furor alienatio etc. praescripta medicamina prouidenda sunt. Quod si pa tiens iuuenis ac robustus fuerit quod haud quaquā dormire potest cum praescriptis liquibz. 3. f. aut. 3. j. opij. commisce. Sed non nisi in virtute cōstare facere prouideas quod etiā in casu sic facere potes tis. vnguenti pupuleonis. 3. ij. croci opij. aii. 3. j. icor poris fil: et ex tali timpora ac fronte illināt. Vel facias sic. Res. aqua rosae. 3. vi. aceti. 3. f. sandaloz omnium aii. 3. ij. caphore. 3. f. pone oia in apulla: quod bene agitata sepe naribz applices: vel spongiā imerge: quā sepe infirmus odorēt. Vel caphoram cum oleo rosae distēpera. et cum pēna naribz imitte. Et hoc itez

epithimate magna existente flegma ifirmi cor epithimā
dū erit qd. R. aq. ro. l. f. aq. viol. aq. buglosse: añ. 3. iij. s. ada
loz. oīuz. ro. l. f. aq. viol. aq. buglosse: añ. 3. i. spodi. 3. f. croci. 3. f. Et si ma
gna fuerit flāma: adde acetū. 3. f. cāphore. 3. f. z fiat epithi
ma cōdi. C. Et q. egritudo illa ē piculossima: ne videā
ris de cōtingētib. aliqd. omittē: cū ifrascripto epithima
te testes epithia: vt. R. aq. ro. l. f. vini albi boni. 3. j. san
daloz. oīuz. añ. 3. iij. misce: z fiet epithia q. testes epithimā
tur sepe. C. Lū aut accidētia augeri amplius nō pcpias:
s. poti. stare frenesim eē in statu iudica: z facias tunc sic.
R. olei ro. viol. lactis mulieris añ. 3. iij. z sil. agita. z locis
pdictis applica. C. Et facias sic. R. succi apij. l. f. olei ro. 3.
iij. z fac vt prius. C. Et R. z hoc versus declinationē ma
gis: catulū z p. d. s. u. z scissum pulmōe corde z epate in eo
derelictis alijs: vō viscerib. abiectis: z sic calidū capiti su
perponere: z cū ifrigidat amoue: z aliū ei. loco reponere. Q.
si tot nō habueris: i. calā aq. hūc reponere. q. exp. s. a vi supra
capiti suppone. C. Et loco canis accipe arietis pulmōē
q. ipso viuo p. d. s. u. z extrahat: z de eo veluti de cane facias
C. Et gallū accipe: z p. d. s. u. z scide: z fac vt dictū est de cane
talia enī mām attrahūt: z attractā ibibūt: rōne cui. in hoc
casu q. maxie valēt. C. Ad hāc intētiōē valet ifrascripta
embrocatio: q. R. cāomille sicados mellilōi añ. 3. iij. sol
liculoz. sene. 3. vj. p. quassent: z fiat decoctio ex q. calā caput
embrocet: qd. ex o. cāmomillino cū oleo ro. in onfancio
tamen pmixto vngi potest.

De his q. ad itra sūt i cura frenesim approximāda. C. vij.
B. itra vero tunc ifirm. de ifrascripta mixtu
ra q. hora voluerit recipiat. R. p. s. u. e. ro. 3. j.
diacoralli. 3. iij. fiat mixtura deaurata. C. Et fa
cias sic. R. p. s. u. e. ro. 3. j. mānscristi. 3. iij. co
ralloz. ru. margaritarū añ. 3. iij. fragmētōz. la
pidū preciosoz. 3. j. folioz. auri. numero. xv. fiat mixtura.
C. Manuscristi q. cū pl. ac q. diacoralli pueniūt. Cōueniūt
z ifrascripta. Sirupi de ribes: de limōib. de papa. de ace
tositate citri: de succo acetose: sirupi. ro. ac etiam viol. z iu
lep pariter ro. z viol. Et hī cū aq. cūccari q. uis hora da
ri poterūt: vel etiā sine alia mixtiōe. C. Et facias iulep tale
de q. p. libito bibat. R. sirupi de acetositate citri v. de quo
uis alio libuerit ex p. scriptis. 3. iij. sirupi. de papa. 3. iij. aq.
ro. aq. floz. nenufaris aq. endiue añ. 3. v. vini gnatoz. 3.
j. vini citonioz. 3. f. fiat iulep: cū sandal. ru. aromaticauz:
de q. ifirm. tunc p. libito bibat. Notes etiā multiplicia iu
lep ex p. scriptis tuo mō facere q. in hoc casu maxie pueni
unt. C. Sed si ad puocandū somnū magis intēdere volu
eris hora dormiēdi. 3. iij. exhibe sirupi de papauere cum
3. iij. aq. cūccari vel endiue vel lactuce. C. Et R. aq. la
ctis papaueris albi cū aqua rosata lactuce endiue extra
ctis. 3. iij. sirupi de papa. 3. j. f. misce z potui dato. C. Et
loco lactis p. scripti. R. 3. iij. decoctiōis ifrascripte. que.
R. corticis papaueris albi. floz. nenufaris viol. añ. 3. j.
s. se. papa. al. 3. j. se. lactuce quatuor seminū frigidōz. añ.
3. vj. v. s. nee. 3. vj. p. quassent z fiat decoctio qua p. scripti la
ctis loco vtere. C. Per pauci i hac cura de solutiuis faciūt
mētiōē cluterib. exceptis ppter materiā sanguis: q. nō
p. solutiua: s. p. flebothomia euacuāt. tñ in virtute cōstan
te materia coacta exite ifrascriptis audacter vtere. C. Et
primū. R. cassie. 3. x. vel. 3. j. f. dissolue cum decoctiōe ca
pillōz. ve. ordeī: floz. v. z aginis. quatuor seminū frigi
dōz: viol. pruno: ac tamarindoz: z materia adusta epi
thimi parū adde: extracto cassia adiunge sirupi violati.
3. j. z fiat potus: quem in auroza prebe. C. Et facias sic.
accipe pruna quot libet. z ea in aqua decocta pistentur. z
ad straminā vel orale passent. dehinc. R. viol. 3. iij. ta
marindoz. 3. iij. bulliant in decoctiōe q. remāsit ex prunis
ex qua exp. s. iō fiat. Deinde R. medulle cassie bene pin
guis. 3. f. cūccari. 3. iij. extrahe cassiam cū decoctione pre
scripta: cū cūccari postea misce. qbus oibus parte pruno
rū. 3. f. adde. z oia sūt ad debitam electuariorū decoctio.

ne decoquantur: de q. electuario ab. 3. j. v. s. q. 3. j. f. cū aq.
cūccari vel endiue pbe. Et pōt solū comedere si libet: cū
sit gustui satis delectabile: vel cūccari adde. z bolū p. s. i.
as. Q. si copiosius infirmū soluere volueris a. iij. v. s. q. ad
viij. grana diagridij audacter adde: z erit solutiū dele
ctabile satis. z huic casui maxime cōueniens. C. Et faci
as sic. si pur materiam sarmaco euacuandā iudicaueris
reubarbari. 3. iij. spice gra. iij. Infunde in aq. endiue mo
dico vini albi supasperso. Et horis decē in ifusione dimis
sis fortis exp. s. iō fiat. cui adde cassie cū p. dicta decoctione
dissolute. aut predictē confectiōis de prunis. 3. j. sirupi
viol. tantū dē. z fiat pot. q. tuo infirmo vbi mā exubera
uit audacter exhibe. S. vbi potione nullā dederis electu
ario p. dicto nihil opante nā q. q. die vtere: q. māz diuerit
z fumoz ascēsu phibet. qd. ē i casu illo maxie necessariū.
C. Tractatus quartus de litargia i se p. tines quinq. capla.
C. Quid sit litargia. que quoq. eius cause. Caplin j.

Eteres

plurimi litargiaz frenesim seu
firsen apostema frigidum vo
cant. qua ex re vt tota significatio huius termi
ni frenesim euacuetur: tractatum proximum
litargie determinatio digne subsequitur. que
dicif a lectos: qd. est obliuio: z largos mens: quasi mentis
obliuio. Cellula enim cerebri posterior in qua memoria
viget patif. ppter qd. in omni litargia necessario fit obli
uio. z sic ab accidēti nomen accipit. Est igit litargia apo
stema frigidum ad intra craneuz in posteriori cellula ca
pitis genitū cum lenta cōtinua febre obliuione efficiens.
C. Et huius causa intrinseca z extrinseca esse potest. Causa
extrinseca est res q. libet nō naturalis potēs humorē fle
gmaticū: aut melācolicū vaporosū generare: vt aer exces
siue frigidus soliti exet cū dimissio. octose ac quiete viue
re. somnus debito longior: retentio supfluitatis. supflua
comestio: z eoz potissimū q. in flegma facile cōuertitur.
vt sunt fercula caseata: fercula depasta: porcina caro: legu
mina: fructus: pisces z similia. quozūcūq. tñ volueris su
perflua comestio idem efficere poterit. Causa intrinseca
sepius est ipsum flegma. z interdū melancolia z talia in
meatib. vel pāniculis cellule posterioris cerebri: aut ipa
substantia cerebri p. gelta apostema litargicū generāt. Qd.
tñ in meatibus fit sepe z vt plurimū. In pāniculis aut ra
ro. z adhuc in cerebri substantia rarius.

De signis demonstratiuis litargie. Caplin ij.
Igna sunt febris lenta: dolor levis: totius gū
tas: z capiti p. cipue: facies plūbea: q. iterdū pa
rum tumet. albescit lingua: sepe infirm. ofstat
z plerūq. post ofstat: onē os aptū detinet: cū
eum claudere amplius memor non sit in spu
to plurimū abundat: z potissimum si a flegmate proue
nerit: oculos vt plurimū ac si dormiret clausos tenet: p
pter qd. eum vulgares pfunde dormire putāt. quia diffi
cilter: z non nisi acutis cum vocibus seu clamore maxio
excitatur. excitatus tamen respondet. sed illo sine clamo
re dimissus in illū vt prius innaturalē somnū profundat.
z tñ aliquādo vt huc vel illuc motus velut insensata res
trahatur. oculos nō tñq. apertos detinet. supinus iacet. z
si a tali situ remoueat: in breui reuertitur ad eundem: as
sellare aut mingere obliuiscif sepe: flegmatice sunt ege
stioes. vrina alba: z quasi veluti subiugaliū spissa. Rarus
ac tardus existit anhelit. pulsus vero rarus: tardus: ma
gnus: ac vndosus: cū quadā diuersitate. Qd. si melācolia
B. apostema puenierit: taciturnitas adest minor: nō tñ in
somnia pfundat: stupidus nō ita fit: plus se mouet: pls lo
q. cū qdā tñ furia: plus oculos aptos tenet. z si i loco vno
respexerit cōtinue oculos fixos tenet ibidē. vrina fit subtil.
satis: z alba. pulsus est dur. parū: atq. rar. C. Et vt hāc
ab illa discernere scias. p. sidera etatē: cōplexionē: regimē
pcedēs: z similia. nā cui hec magis erūt famularia sup il
lam iudica. C. Distinguentia quoq. huius apostematis lo

ca signa sunt: qz si in substantia cerebri fuerit: ceteris partibus plus i somno pfundat: immobilis sit magis. lingua qz magis albescit: cu quo pls oculi ab extra peminet. Si aut in velaminib⁹ dolor erit fortior: no sic in somnu pfundatur leuiusq; mouebit. Fluctores alig litargia in vera z non veram diuidunt. Ceteram a flegmate puenire aut. z est de qua statim metio facta est. Non veram ex flegmate cu colera mixto fieri dicit: z i hac qz i ceteris plus rixant infirmi: plus vigilant: plus mouetur: nec tanta adest obliuio: z cetera. na flegmati pmixta colera accidetia q ab eo possunt puenire: valde remittit vnde signa ista aliqd de natura signoz frenesis sapiut. Ceteruz talis litargia raro accidit: cu posterior cerebri cellula sanguine flegmatico magis qz alie due nutrit: vt supra i dolore capitis dictu est. ppter qd plus abundat in flegmate qz alie due: quare euenit: vt illa no vera litargia rarissime fiat. Dicunt tre alij litargia no vera solum esse mentis obliuione: que si ne se. accidit. z semib⁹ pleriq; contingit: in his. s. q plurio abundat flegmate. nam tunc in cellula posteriori tantu coadunat flegma: vt pre nimia humiditate organum memorie nihil aut bene paru retinere possit: z sic nullius recordant. Et ego senes duos in cura habui: quoz vnus vltra tria noia dice nesciebat: ali⁹ vo no nisi specicor no minu: aut generalius memor erat. vnde nunqz vel bene raro pprii nominis alicuius recordabat: z cum queq; vocabat eum per homine appellabat. de hac autem in hoc tractare capitulo mea no e: cu ea pscripta no diffinitio no comprehendat. Sed tu vbi hec cura possibilis fuerit cum bono regimine: cum purgantibus flegma z cu electuarijs caput confortantibus: vt tyriaca mitridato: z cu silibus eos curabis. Et si aliquibus hinc casui pinentib⁹ indigens: supra ad caplm de cura doloris capitis a flegmate prouenientis: succursum pete.

De signis litargie pronosticis. Caplm. iij.

Um aut ad pronostica veniedo: quedam futura litargiam: z quedam quid ea facta futuru sit denunciat. igitur in febri quotidiana vrina prius ruffa: vel subruffa successiue discolorata: z sine infirmi alleviatione turbida per totum appareat: futuram litargiam time. Et in minori item emutiteo: si vrina pmo ruffa vel subruffa inferius liuet: z successiue turbida fiat futuram litargiam quoq; denunciat. Tremor item capitis vbi affuerit ipsius guttas: totius pigritia: paulatim obliuio: z maxime etate coplexione tpe anni regie: z talibus flegmati cōsentientibus futura litargia time. Sed quatu ad iam facta si solito vrina discolorata magis appareat. Si infirmus manus sine ordine mouet: si tremor eu iuaserit: si facies plus solito liuet: si sudor frigidus eu in capite ad collu vsq; deprehendat: his signis apparentib⁹ vel ex plibus euadet nunqz. Alij dicut q si fronti sanguifugas applicaueris z no adheferit morituru infirmu denunciat. Cui cunctum item z alij non solum in hac: sed in quacq; alia egritudine: q si ex lardone vel pane infirmi frontem fricaueris: z de hic canib⁹ apposueris: si eu maducet euadet: si vero no: minime. Spes aut salutis aderit si vrina coloratio fiat solito: si magnificatur anhelit⁹: z si accidetia cetera remittant. Et si litargia in frenesim z qz maxime no veram permutari perceperis.

De regimine sex rerum no naturalium in cura litargie obseruado. de flebotomia z ventosis: z vniuersaliter de omnibus his que tam ab intra qz ab extra materiam diuertunt z euacuant. Capitulu iij.

Il cura litargie apostemose qua presens capitulu docet in loco claro z luminoso situadus est eger: in quo varie ac diuerse sint picture: clamor ingens gertium frequetia ac varij strepitus fiant: aer ad calidu z sic cum declinet: que cum lignoz fortium igne: vt quercus z simili leuiter facies. ad iram infirmus puocetur: z vbi posse detur vtatur plurimo motu: prohibeatur somnus:

z quantu possibile fuerit eum euigilatum tene.

Subtili dieta regendus est: p quo vinu oino vitet. cuius loco aqua mellis puenit. in qua si aliqua piperis bulierit grana: no malu erit. brodiu ciceru rubeoz. cauliu quoq; leuiter coctoz couenit z hos potus cu aliqua feniculi et petrosilini radice bulire facere: z si grossius panata i his brodijs face. Ad tonis carnes paruaru animum: caponum perdicu: fastianoz: z talu vbi virtus deficeret: dande essent: sed virtute constantie: quato minus cibi sumpserit melius erit: cu a multitudine materie: qua calor naturalis opumit hec egritudo pueniat. Sed sumpto cibo illico extrema fricent. ligentur qz vt vapor ad caput phibeatur ascensus. Ctenris bnficiu vt quaq; die habeat. puocadu est. Et a principio hoc clistere statim fiat. qd. R. blinis maluaru mercurialis: camomille furfuris aii. Ad. j. fiat decoctio. de q accipe. l. j. f. i. q dissolue cassie. pulueris succari. aii. 3. olei oliue. 3. iij. sal triti. 3. ij. fiat clistere. Cōibus supfluitatibus eductis vbi infirmus iuuenis venosus fuerit alijs cu circūstantijs ad flebotomia. requisitis: ex vena media vel cephalica fiat flebotomia. pauca sanguis tu quantas extraheda est: cu pot⁹ diuersis qz alterius gra hoc fiat: vel cu peplo gula stringat. z de vena media frons: si at flebotomia: que iuxta doctrina hypo. laudat a plurib⁹ Cum inquit posteriora capitis dolentia zc. Alij flebotomia dimissa vene illi sanguifuga apponunt. z tu facias si liber. Sed circa materie diuersione sollicit⁹ semp esto: z hoc cu ligaturis z fricationibus fiat. sed pedum vole z manu cum succo ruthe: aceto: z sale mixtis sepe fricent. Sed vbi somni pfunditas adest: aceto squillitico pualeret Et nonnulli rusticaliter operates alleum pistuz cu his miscent: z loca pdicta confricat. Tu aut no nisi in grossis rusticis hoc facias. Cissi quoq; ad nates seu ad alias partes inferiores: sine scarificatione diuertedo materia multu couenit. Tractio aut pilloz pectinis z emuctorioz z in ista tu egritudinis: pillos barbe accapitis extrahere multum iuuat. quocq; etiā morbi tpe in illo etiā casu qz maxime valet vox terribilis. Unde nonnulli scrophaz per pedē in camera ligat. q ptinue clamat eius terribili z acuta voce hoiem euigilatu multu tenet. Pro materie diuersione B ab extra fiat. Ad intra vo clisteria ac suppositoria fiant put infra. clistere aut huic casui multu coueniens. R. maluaru camomille paritarie mercurialis: sticados: centauree minoris aii. Ad. j. agarici. 3. j. cartami. 3. f. quassent: z fiat decoctio: de qua accipe. l. j. f. in qua dissolue hyerepi gre. 3. j. f. mellis ros. 3. ij. pulue. succa. 3. j. olei communis. 3. iij. salis gēme. 3. ij. fiat clistere. Et potes loco hyere. pigre vt bndicta electuario in do diuinitioe vel cōsimili Suppositoriu in hoc casu optimu. Ex duro sapone fiat. Cui decoque mel. z cum infrigidari incipit: de felle auri: verris porci: vel de quouis alterius aialis secuz misce: z fac suppositoria: vel loco fellu pone spes hyerepi gre magne aut benedictę: vel pone de sale gemma vl de nitro seu de sale armoniaco. Et alij ponunt de lacte ficu vel titimali. Alij de hermodactilis: de agarico: vel eleboro albo: de enforbio: vel de esula. Nullu tñ hoz iponas nisi ex oleo rosa. p pus iunctu fuerit: vel cu ipo oleo ro. ce ram liquefacias: sic q ad vnguēti formā deueniat: z cum tali vnguēto suppositoria illa semp iunge. Quibusdam nō nisi in magna pfundatione somni vti debes: z his potissimu: que ita acuta sūt. Cū omnis in hoc casu laudatur multu. Si igit infirmu tuu satis cōmode euomere posse sciueris: oximel cum aqua rassani: tepidu ad bibendum prebe. Et vbi vomitus non fiat cum penna oleo inuncta eu ad vomendu iuuat. Et qz passio hec inducias nullas accōmodat: pscripta: vbi possibile fuerit: i die naturali fiant. z si materia fuerit multa vt frequetius contingit laudo vt a. 3. j. vsq; ad. 3. iij. pillularu cochiaru descriptione alimāforis eidem tribuas: Cui facias sic. R. cina momi assari: carpobalsami: xilobalsami: ozimi: gariofla

microci: ligni aloes: spissie se. peonie añ. 3. f. cologntide. 3. iij. f. diagridij. 3. iij. f. turbub. sticados añ. 3. v. aloes. 3. j. si ant pillule cū sirupo de sticados: quaz dosi. sit a. 3. j. vsq; ad. 3. j. f. C In formā pulueris facias sic. R. 33. stica. añ. 3. f. salis gēme. 3. j. turbub. abrazi. 3. iij. cuccari ad pondus oīuz: z fiat puluis. C Mel ex puluere illo sic bolū conficias. R. puluerē illū sine cūccaro q cū sirupo d sticados incorporet: addēdo de cūccaro quātū sufficit: z fac bolum quē deaura. C Si pononē volueris. R. agarici. 3. iij. stica dos. 3. f. salis gēme. 3. j. 33. 3. j. Infundat in aq absinthij addēdo oxymellis sgllmci. 3. j. z horis. xij. in infusione dimissis fortis fiat expressio: quā potui dabis.

De his q sunt ab extra applicāda capiti. Cap. v.

Unc aut supēst vt aliqua capiti applicāda describā
n statim itaq; a pncipio caput cū aqua in qua camo
milla: sticados: saluia: maiorana: betonica: vel ali
ud cōsimile bulierit: lauētur: dehinc abradatur. Et Ali
cen. z nōnullōrum antiquōrum pcepto pupis capitis
ex oleo ro. cūz modico aceti permixto perungatur: z hoc
ad duos infra dies inclusue fiat. C Ego autē in talia rep
cussua non nisi in iuvene robusto venoso: tempore cali
do zē. laudo. qz ex eis nō multū tal mā repcut: z d cursu
maior sit ifrigidatio maior qz spiritūū ingrossatio: z ex
consequenti stupor maior: quo sit: vt magis ille innatura
lis somnus augeatur: qd est in casu illo qz maxime probi
bendū. Et ideo bonus ille mesue cum aceto: oleo ros. in
casu illo euforbij parum cōmisceri iussit: vt aliquāliter q
dixi periculis obuiaret. C Statim ergo a pncipio omni
bus: quibus poteris: modis materiā diuertendi ita sit in
tentio. hoc enim casu piori excepto in infinitū: vt ita lo
quar: qz repercussiuū aliqd puenalebit. Et si diuersis si
ne repercussiuū vsus fueris duobus in primis diebus ex
oleo camomillino pupi capitis punge z si cū oleo illo vl
oleo rosa. succū apij cōmiscueris erit vtile. Et si in somno
psundatur oleum de costo cum succo rute misce: z pupiz
confrica. Et vbi per vomitū: farmacū: vel p quoduis ali
ud materia vel eius pars magna fuerit euacuata resoluti
uis fortioribus securis vt poteris: z tunc cum illo succo
rnthe oleū de euforbio misce: z vt supra locus confricef.
C si per prius ventosas sine scarificatione supposue
ris. z successue ex dictis fricationē feceris: faciliōr p po
rozū apertione resolutio fiet. z huic casui vnguentūz siue
emplastrū infra scriptū maxime valet. Decoque sub pru
nis squillā z cū oleo yrino: seu de lilio: in quo parū eufor
bij dissolutū sit totū ad formam vnguenti deducas: cum
quo vt prius locū perunge. C Medicamina plura huic
proposito pertinēna descripsissem. sed capitulū sequens
multa huic capitulo pueniēna in se tenet: qz z si passio il
la in proza magis qz in pupi fiat forti: attamen illa medi
cina pupi qz proze securius applicamus.

Tractatus .v. de subeth seu subetia i se sex pūnes capla.
Quid sit subeth. Capitulu j.

Quid sit subeth intelligere volu
mus: de somno aliqua p pri
videnda sunt. Sit enim somnus vt Alicen.
inquit: propter reditū spiritus animalis ob
instrumentis sensus z motus ad pncipiū
cum quo pūantur ipsoz instrumenta ab
exitu opationis in ipis: nisi q necessaria sūt

ad hoc vt vita pmaneat. C Somnus itaq; est pmi ventri
culi cerebri passio: nā oīs opilatio in eo facta: ex cuius cā
spiritus ad mēbra sensuū: z motus exire nequeūt: eū effi
cit. C Sed qz p aialū pfectoz vita necessarius existit: in
ter res sex non naturales cōputat: qz p ipm spiritūū in vi
gilia resolutoz sit restauratio: alias enī in breui vita fini
ret. z est quoq; ppter caloris naturalis ac cōtationē: q in
eo sit cā melioris digestiōis. C At somnū duplex est: nālis
z nō naturalis. Nālis ē ille reditū spiritūū zē. nō oppmēs
naturam taliter q ad se curam vocet. Non naturalis vō

est econuerso. C Naturalis insup somnus vt nōnulli ve
teres posuerunt ratione triū digestionū triplex dicit. for
tis: mediocris: z suavis. fortis in pma sit digestione: cū va
pores i ea resoluti: qz in alijs duabus ceteris paribus for
tiorē opilationē efficiāt. z ita in secūda sit respectu terue:
q ex re i ipa tertia ppter opilationē esse leuē: suavis mul
tū sit somnus: in secūda vō mediocris. C Preter tñ istos
(vt pposito meo spectat) somnū alius nālis reperitur oīs
scz q ad se curā minime vocat. Unde i nimia spiritūū reso
lutione: siue ppter exercitiū supfluitatē siue conū vel quō
cūq; aliter causef: semp somnū pfūdior multo qz i sanita
te sit: q tamē cū ex eo paties melioramētū psequit: ad se curā
nequaqz vocat: z talē pñt naturalē appello. Ex quibus
oibus liquet qd p naturalē z nō naturalē somnū intelli
gere debeam. Nā i sūma nālis est q ad se curā nullā vo
cat. nō nālis vero ecōtra. Unde his itellectū aptū qd sit su
beth itelligēdū ē. Est enī subeth somnū pfundus nō nālis
ab igrossatiōe spiritūū: vel forti humoz opilatione: nō tñ
cōpleta in vijs pmi vētriculi cerebri causata pueniēs. Cū
igit in vētriculū opilatio pfūda fiat: nō cōpleta tñ: aut spi
ritūū igrossatio nimia. Cui cā sōnus nimis pfūdū fiat nāz
talr oppmēs: vt i dbitas opatiōes exire neq;at: ad se tūc cu
rā vocat. Et tal subeth appellat. De cuius causis deinceps
est agendum. C De causis subeth. Capitulu ij.

Subeth a causa extrinseca z intrinseca esse potest. Ex
trinseca est res qlibz sua frigiditate potens spūs in
grossare: seu stupidos efficere: vt est aeris excessiua
frigiditas: seu vini. vel cutusius alterius: veluti essent nar
cotica capiti qualitercūq; approximata z filia. vulgares
enim medici sepe opium mandragoram iusquamū: suc
cum sempine: vel aliquod tale proze capitis applicant:
vt eius dolorem: vel vigilias amoueant. quo sit vt tantum
interdum patiens in somno pfundetur q vsq; ad diez iu
diciū dormiat vt ipse vidi. Potest etiā subeth a casu vel ca
pitis pcussione causari: z maxime: vbi craneū ad intra cō
plices. Stupefactiua quoq; in comestione seu potu data
idem facient. C Ad intra vō a grossis vaporibz vnde cūq;
resolutis: mō vias illas pmi vētriculi opilare possint: for
titer sepe fit: vt in pncipijs poxisimoz. se. z maxime fle
gmaticarū sepe ptingit: plerūq; etiā ab hūiditatibz in ma
trice pulmone epate: splene vel stomacho exiitibz vapo
res resoluūtur: qui ad caput veniētes in anteriori cellula
opilationē causant: z inducunt. Et idem sepe a verimibus
contingit. Generant enī a materia flegmatica putrida q
elevatori vapores p sepe subetia inducūt.

De signis demonstratiuis subeth. Cap. iij.

Um quē in pfundū somnū esse vides. z nō nisi ma
gnis z acutis vocibz excitari potest: excitatus autē
ad ppositū respondet: sed dimissus in eadē somni
pfunditate reuertit: subeticū hunc esse dicito. Qz si ab ali
qua causa exteriori fiat: tu eam ab astantibus iuestiga. ve
rum si frigiditas exterior causa fuerit: eius color ad viri
ditatē tendit. sed nō tumet facies: z pulsus erit durus: stri
ctus: z rarus valde. Si autē per aliquoz narcoticoz pin
tus assumptionē venerit: in meo de venenis signa regre.
Nam sicuti narcotica inter se diuersa sunt: ita z signa: z tu
ibi de opio: iusquamio: fungis: z de alijs cōiter notatis si
gna appropriata reperies: quoz narratio nimis i longū
hoc meū opusculū traheret. C At si in pncipijs poxisimo
rum alicui se. fiat subeth illius se. essentia regre. C Cum
aut a matrice: stomacho vel alio mēbro puenierit: cognosces
Quia paties dolorem ac gūedine i eo mēbro p pūsentie
bat. C Et si materia i cerebro fuerit p antea de eius gra
tiedie qrebat: aut qz hūiditates p nares aut palatū egre
disolētes: nādin retēte sunt. q si fuerit flegmatica albet fa
cies. oculi qz tument: palpebie pñt: z facies q tactu frigi
da sentiūt. C Et si sang. rubent oculi ac facies ipa: lingua
qz etia ac vene frontis valde replete erūt. Et si humores
pmixti sint: signa qz pmixta erunt. Et si de his certior fie

ri cupis: et alē: cōplexionē: ipsi anni: pcedēs regimē: z con-
similia: cōsidera. qz cui magis attestant humori sup illuz
iudica. Pulsus vō latus vndosus ac mollis erit: ipm aut
qd causa verius puenit: p ipsoz signa q suo loco deo
duce describentur agnosces.

De pnoticia subeth

Cap. iij.

Quantū ad pnoticia subeth in quo patiens difficul-
ter excitatur si pulsus occultet. futuram apoplexiā
denunciat. somnus in apparente sano solito longi-
or: si per dies aliquos pfeueret: futuram litargiam para-
lesim: vel altquam talium egritudinū tūme. **S**omnus
de nocte augmentatus cui succedit permixtio rationis. z
associatur frigori extremitatum malus: scda quarū capi-
tulo de signis somni z vigilie. **S**omni pfunditas cum
debilitate. pulsus malū: eodem caplo. **S**ubeth in se. pa-
roxismus eueniens si pfundus fuerit: z in aliq paroxismo
euenit mortale: z in quo paroxismo viri se debile repe-
riet: paties moriet. **I**n virtute ppi nimia inanitionē de-
bili si somnus pfundat: mortale. **S**omni in declinatio-
ne alicuius egritudinis pueniēs si fuerit nocēs mortale
cōmēto illi afforsim: in q mēbro somni labore prestat.

De his q cura subeth ad itra sūt appropinquada **Cap. v.**

In febre subeth euenit. cēntā se. considera: cui
puti tractatu de feb. te docuit remedia adhibe. ipsi
aut subeth puti statim dicā: facias. **E**tius autē qd
per narcoticorum interius assumptionem factum est: z q
ad ea que interius applicantur in eo de venenis curaz re-
quire. **I**bi enim bezaardica cuiqz appropriata z alia con-
ferentia p ordinem reperies. **E**t id quod ex frigidita-
te aeris seu alterius intensa nimium vel ex emplastratio-
ne narcoticorum sit fm ordinem inferius describenduz cu-
rabis. **E**t illud aut quod rōne materie in aliquo mēbro
cōtente sit: cinus qz poteris illi materiei euacuationē q-
re. z successiue ad alia medicamina trāsi. **E**t vbi materia
illa sang. seu pmixta sang. fuerit alijs cōsentientibz flebo-
thomiā fac. vel saltē ventosas cū scarificatione. **S**z vt
deiceps ad actū practicū te deducā materia exite flegma-
tica z in cerebro potissimū si viri cōstet: dicta tenuissima
vtere. **E**t vbi debilis ea fuerit: cū ouis forbilibz: pullo cō-
tuso vel ei brodio: aut cū aqua carnis eam p posse suble-
ua. **C**linū absolute phibendum est: sed i casu poti de aliq
optimo aliquatulu aque pmixto dari poterit. **N**ā deficiē-
te virtute frustra laborares. **I**n aere calido infirm situef
cuti rā puocare bonū est. magnis cū vocibz excites. z scro-
fam p pedē si libet in camera liga. **E**xercitij loco vt statiz
dicā fiant fricaciones. **E**t cū h clisteri supfluitates prime
digestiōis educas: qd. **R**. maluarū blitis mercurialis ca-
momille fursuris añ. m. j. fiat decoctio: de qua accipe lib.
j. f. in qua dissolue cassie pul. succari añ. **J**. j. yerepigre. **J**.
f. olei oliue. **J**. iij. salis triti. **J**. iij. fiat clistere. **Q**uo misso in
quouis loco mā fuerit statim infra scripsi secundetur. qd
R. camomille: sticados: mercurialis: yfopi: cētauree mi-
noris: eupatori añ. m. j. agarici: cartami añ. **J**. j. polipodij
J. f. cōqssent. z fiat decoctio cū aq marina: si habueris:
et si nō: cōez aquā accipe. z i clisteri put infra describā sal-
adiuge. **C**ū diraret forsan qs cū pūne p decoctione cli-
sterioz res in tāta quāitate describā. **C**ui oppositū an-
tiqru plūmi faciūt: qz i decoctiōe clisteriorum res i pauca
quāitate ponūt. **E**t tu scias qz h vt decoctio melior fiat fa-
cio. nā vt pz multa rerū quātitas posita i decoctiōe ceteri
paribz pfectiorē eā efficit. cū quo sepissime plibus clisteri-
bus indigem. plima enī clisteria ab auctoribz descripta
cōperies: q ppaucissime sunt virtutis. **E**x decoctiōe igif
predicta accipe lib. j. f. in q dissolue yerepigre. **J**. j. f. cassie
J. j. olei cōis. **J**. iij. salis gēme: vbi decoctio nō sit ex aqua
marina: seu nūri vel cōis. **J**. iij. fiat clistere. **A**liquos in
hoc casu vidi vt naturā forti enigilarēt ex solo almuri:
qd ē encludarū seu alioz pisciū salitoz salmorā clisteria
faciebāt: vñū: duo: z plura: fm exigētiā ex his clisteribus

face. qz pmi nō solū naturā irritat: sed etiā mām trahit a
capite: qd oibus possibilibz modis fieri dū est. **E**t si h per
suppositoria facē volueris: his q supra in litargia descri-
pta sunt vtere. **Q**uibz factis si os aur dētes clausos hiet
cum cuneo ligneo seu cultello dētes aperi. z. **J**. j. f. yerepi-
gre cū vino calido distēperato in ei os pice. z oibus in-
genijs vt eā trāsglutiat: facito. **Q**z si trāsglutire pillulas
posset: pillularū cochiarū. **J**. j. vel. **J**. iij. dato. **E**t his vte-
re solutiōis q in litargie cura supra descripsi. **C**lomituz
vt supra de cura litargie dictū est: mirē iuuat quez vt illic
describis puoca. **E**t vt de his que in ore ponunt: me ex-
pediā cuneo illo: sic infēdentes retēto palatum cum fino
balsamo pfice. **L**ingua qz ac radices ei: vel idē cū sola
aurea alexādrina: seu anacardina pfectiōe fiat. **E**t eā cū
calido vino distēpera. z idēz face. de q si trāsglutiret iuuā-
ret ad h: z ideo yriaca seu mitridatu in vino dissolutū et
potuidatū: qz maxie puenit. **S**ed dū fricationes infra scri-
pte fient: vt salua liberius egrediat: caput inclinetur: alio
suffocari posset infirmus. **E**t vbi ipse gargazare pos-
set. **R**. yfopi: maiorane: sticados añ. m. j. f. caricarū nūme-
ro. vj. seminis sinapis. **J**. j. cōqssent z fiat decoctio: de q
accipe. **J**. iij. oximellis igliti. **J**. ij. misce: z gargazet in
firm. **E**t alij cū decoctiōe illa aureā alexandrinā vl ana-
cardinā pfectā miscent z gargazare faciūt. **E**t alij re-
rāpigrā quā sume nisi eēt tāte amaritudinis collaudarē.
Que vō p nares attahūt: sunt caput purgia: sternu-
tationes: vel odoramēta seu suffumigia. **C**aput purgia
aut sic facias. **R**. aq maiorane: vel violarū decoctiōis. **J**.
ij. succi blitis. **J**. ij. mellis. **J**. f. simul tepescāt: z p nares at-
trahant. vl cūz aqilla succū yreos cōmice. z ē in illo casu
vlumū: z exptus suz. **A**lij accipiūt succū radiceis sabcuci: vl
ebuli. z tu facias si libet. **S**ternutatorium aut fiat ex pi-
pere vel alio aromate acuitatē habēte. vel ex elleboro al-
bo. z talia naribz insufflent. **E**t ego alā sic feci. **A**ccipe pe-
tiā lineā subrilē z ex ea tētā pfice: quā in aq maiorane vel
decoctionis ei madefacias. dehinc eā ex elleboro vel ex
pūnere alteri sternutare faciētis aspgē. z in nasuz imi-
te eā circūuoluedo: nā sternutationē inducit. z sopitā nāz
potēter euigilat. **E**t idē faciet acetū fortissimuz persepis
odoratum. z nāqz ipm qcuqz casu puenit. **E**x odoramē-
tis in appropriatis ē lignū aloes: muscū: nux muscata: sq-
nantū: vel castoreū odorare. **E**t ille bon Jacob forlūmē
sis cū alexādrina aurea: vl cū calido vino distēperata na-
res inungebat: inabat plurimū. **A**lij fumū capillorū cō-
bustorum naribus apponunt: vel eorum capitibz vel asse-
fēte: seu galbanum: seu pellis hēdi.

De his q ab extra i cura subeth sūt applicāda **Cap. vj.**

Cū aut supēst q exteri sūt applicāda describe-
re. dolorose aut ligature ad brachiorū adiutoria
fiant: z ad coras itez. fricationes vō ad extrema sci-
licz peduz ac vole manū cum aceto z sale confricentur.
Et ventosas item super spatulas pone: quas sine scarifica-
tione sepius reitēra eas. item super nates aut sub popli-
te ponere potes. a superioribus enim potēter attrahūt:
ac vapores diuertunt. **E**t vt ea q capiti cōueniunt melius
applicari queāt. ex decoctione camomille. sticados rute
aneti: apij: folioz lauri: origan: vel filioz caput lauef: de
hinc abraat: z tali medicamine proiaz inunge. **Q**d. **R**.
pul. pipis nigri. **J**. f. castorei. **J**. ij. misce cū lacte mulieris:
ex q proia pfica. **E**t idē cū saturēgia cū aceto forti trita
facias. **Q**z si forti eo. **R**. sic quor libet. z de vino passis
qz successiue pista: z de illa pasta accipe li. f. puluēt fina-
pis. **J**. j. f. enforbij: simi colubini añ. **J**. f. aceti fortissimi. **J**.
j. f. z ad formā vnguēti fiat: quo vtere. **E**go aut in tali
casu talia fortia medicamina nō min puppi qz capitis p-
re applicata laudo. nā cerebrū clarificando: z mām a pra-
diuertendo qz maxime iuuat: vt experientia didici. **Q**uidā
enī bon pracon his dieb succuz sempitue: z nescio q
alia stupefactiua sup frontē cuiusdā robusti iuuenis febr:

citantis apposuerat q nullis remedijs euigilari poterat. z in ea forti⁹ medicamina puppi applicata: qz pre opera ri reperiebā: z inf cetera hoc qz maxime valebat: qd sic fit x. hois capillos: cōbure: de q puluere. x. j. castorei. j. s. cū succo ruthe z aceto: simul incorporent: de q puppi si at inunctio. C Si aut suber i se. euenerit euigilare infirmū cū fricatiōib⁹: ligaturis: v̄etosis: vociferationibus: z alijs huiusmodi tua sit intētio. Quo euigilato materiam eua. cua. Et quib⁹ modis poteris eā ad iseriora diuerse succes siue: ne vapores ad caput ascēdāt: phibe. In q casu acētū odorare multū pdest: z prozā ac frōtē cū rosato oleo mo. dico aceti p̄mixto punge. z si vapores nō tantū repcutere valeas: gn i sōnū p̄fūdū cadant: cū his q dca sūt te iuuat.

Tractat⁹. vi. de incubo seu empialdes tria i se p̄tines ca. Quid sit incub⁹ seu empialdes. z q cause

Isposueram dñe epilepsie p̄ntē locū accōmodare: sed domi. nus incubus familiaritatē quandā cum subetia se habere affirmabat: z cū epilepsia sanguineitatez propin. quā: p̄p qd vt meli⁹ inf hec duo situe f obtinuit. Sepe ac cidit vt vie per qz spirit⁹ a corde ad cecebrū deferunt a ce rebro ad membra cetera grossis ab humiditatibus opilē tur: z puppis qz maxime: quo fit: vt membra debstis suis motibus careant: qz tunc cum pect⁹ ad necessarias dimē siones dilatari neqat: diafragma cōstringit: z ab ipso pul mo. a pulmone vō cor: q ex causa cor ipm debite dilatari nō pōt. z tūc i firmo sup se vt pōdus vel fātasma talē habe at. phibēs dilataonē apparet: z cū extrema p̄p illā opi lationē citius spiritib⁹ qz mēbra cetera depauperent: fan tasma s a pedib⁹ initiū facit. z paulatim fm q mēbra ipis spiritib⁹ priuant sursum repit. qd vulgares demonē ho mines suffocantē putāt. ob s ergo passio hec incubus ap pellat. qd est nomē demonis. T Alij vetulas qsdā incātā tes q se i formas varias vt inquit mutare p̄nt s facē putāt et eas strias seu zobianas nri vulgares appellāt: q vt di cūt gotoz formam sepi⁹ accipiūt. Nec credulitas ob s or tū habuit: qz passio s lactētes sepe deprehēdit: qz tūc suf focat. cui⁹ causas vulgares ignorātes vetulas illas zobia nas illud fecisse putant. C Ex dictis itaqz qd sit incub⁹ ap paret. Etenī est egriūdo grossis a vaporib⁹ vias spiritu um cordis ad cerebrū seu puppis ad mēbra cetera opilā rib⁹ pueniēs in q paties supra se pōdus aut fantasma pō derās hīc putat. s vt plimū in sōnis accidit. z his potissi mū gresupine dormiūt. Quātū ad causas intrisecas z extrisecas eē pōt. Extrinseca: vt intēsa caliditas vel frigi ditas. nā frigiditas dormitant supueniēs z vias spirituu cōprimēs incubū efficit. Intēsa vō caliditas interdū hu mores in vaporē puertit. q postea vias illas opilat z incu bus inducit. C Accidit itē cū gs sup magnā repletionem dormierit. grādis enī repletio ē incubi plerūqz causa. nā stomach⁹ replet⁹ cōpmitt diafragma: z ipse pulmone: pul mo vō cor: qre zē. C Eā intrinseca eē pōt glibet humor a quo grossus vapor eleuat⁹ sufficit: in vjs dictis opilatio nē inducere: vt sanguis: colera: flegma: z melācolia.

De signis incubi tam pronosticis qz demonstra tiuis.

Egritudinis huius demonstratina signa p infirmi nar rationē dephēdes. In earum cognitionem sic de uenies: qz si extrinsece fuerint: te de eis patiens in formabit. Quātū ad intrisecas si sanguis in causa fue rit: rubet facies: oculiqz tument frontis z timporū vene: precedens regimen: etas: cōplexio: z similia sanguini cō sentiūt. C Et pariter de flegma: colera ac melancolia fm p̄pria signa iudicabis: que supra pluries descripta sunt. C Hāc passionē greci empialdes vocant: quā Gal. in li. de muamēis anhelit⁹ ca. ij. epilepsia in somno eē dicit. C Differt aut hec ab epilia: qz hec i puppi: z illa fit in pra uisā item epilepsie venenositate participat: hec vō ne qua qz. Et tertio quia i epilepsia semp fit spasm⁹. i hac vō

minime. C Ex dictis patēt satis intelligētī signa p̄nosti ca: cū plime sint egritudines q ab opilatiōe viaru spiritu um pducunt. Si incub⁹ ille pseueret paties: in aliquā il larū facile cadit: vt ē epilepsia: apoplexia: paralefis: spaf mus: z mors subitanea zē. Et si hec mala bestia. s. incub⁹ hōi vigilanti venerit: erit periculosior multum.

De cura incubi

Cap. iij.

Ia sanguine incub⁹ puenit subtilies dieta z res sang. multiplicātes deuitet: quarū doctrina in cura doloris capitis a sang. puenientis tibi data fuit: de hinc supfluitantibus prime digestionis emissis vbi cetera consentiant: flebotomia iube. Et vbi magna fuerit san guinis quantitas siue plectoria a saphenis incipe. succes siue ad cephalicas veni. Qz si etas vel aliud flebotomi am prohibeat in locis debitis ventosas appone: z dehinc als fm exigentiā put capitulū allegatum te docet exgre. C Terū vbi colera flegma z melancolia in causa fuerint in caplis doloris capitis his causis correspondētib⁹ cu ram require. illic enim fm humoz exigentiā digestiua solutua: fricationes: strictiones: ventosas diuersiua: et gargarismata: z breuiter oia huic pposito necessaria or dinate comperies. Et ppter hoc breuitati parcens: quia illic oia reperies necessario huic caplo sine impono.

Tractat⁹. vij. de epilepsia i se nouē p̄tines capitula.

Quid sit epilepsia: q cāe: z qb⁹ sit in locis

Cap. j.

Non aliter qz correlatiua somnus z vigi lia quandam quasi inter se affi nitatem habere videntur: ppter quod plurimi ra tionabile putarent vt post egritudines que in somno vel ex somno eueniunt vigiliam collocarem: quod factum es set. sed inter subethi incubum z epilepsiam quo ad cau sas z curam maiorem multo qz inter somnum z vigiliāz simboletatem inuenio: z hanc ob causam ipst epilepsie p̄fens capitulum accōmodaui. inferius tñ vigiliā ipaz digno loco colloabo. C Estigit epilepsia morb⁹ plimū vbiqz not⁹. Is enī oēs apud natiōes habitat: z familiari⁹ certe qz cuperēt: p̄p qd varijs nōib⁹ appellat. s. epilepsia yeranason. diuinatio. heraclea. seu herculea pedicō. mor bus comicialis. morb⁹ caducus. morbus lunatic⁹. z maf pueroz. C Sed dicif epilepsia ab epi qd est supra. z lesio lesio. quasi supioris partis lesio. quia capitis. ppter quod dicūt quidam q epilepsia dicitur ab oppressione mentis z sensus: quibus occupatis corp⁹ quoqz a suis operatiōi bus impeditur. Et ob hoc nōnulli eam yeranason vocāt: qz quasi passio sacra interpretatur. veteres enī cū aie p̄tem plationes manifesti⁹ i cerebro qz iū alio mēbro dephēde rēt: ipm aie tēplū appellarūt: qd a cōtēplando dictus est. Et cū tēpla cōster sacra sint: ipm cerebrū locū sacruz ap pellauerunt: ideo yeranason dixerunt. C Diuinatio au tez a quibusdam dicif: vt ille bon⁹ Serapio inquit: quia ea ex parte demonum prouenire putabant: sed eius pace illa eoz nō fuit itētio: s; eā appellabāt diuinationez: qz in epilia i qz fozt fit opilatio sēsus oēs extiores ita ligant: vt fere ab oib⁹ eoz opatiōib⁹ vacēt: p̄p qd aia rōnal aliū de nō ipedita i suo simplici eē qsi remanet: q fit vt qnqz futu ra dephēdat. amoto itaqz p̄ximio plima psepe futura p̄ dicūt: vñ vulgares cāz igrātes demonū v̄tute s fieri pu tāt: z hāc ob cāz diuinitio nōnulli veteres hūc morbū ap pellāt. Et ego quēdā iuuenē colericū vidi q se aiebat i po ximis semp mirāda vidē: q sūme cupiebat lris demāda. ri. ille enī idubio futura eē spabat. hāc igit ob cāz veteres diuinitio hūc morbū appellāt. C Dicūt at eraclea seu her culea: qz ipa veluti hercules fozt ē egritudo: vñ qz ipse eā passus ē: vtpote ferunt. C Et qz passio s pueros qz maxie dephēdit pedicō a gbusdā dca ē a pede grece qd ē latine puer: vñ vt alijs placet ab iordinata pedū motiōe: q i hui⁹ passiois p̄ximio cōit fit. C Morb⁹ itē comital⁹ a comitijs dicit⁹. ē. erāt enī comitie ppli romani i capomartio i chālē dis ianuarij p̄creādis magistratib⁹ pueni⁹. Et si forte tūc

quēpiam h̄ morbo inuaderet: comitias ad diē aliū deferebant: sic morbus comitialis dict⁹ est. Caduc⁹ autē dī qz quem dephēdit cadere facit. Lunaticus vō qz sū lune varios aspect⁹ plimos inuadit. Et pueroz mī qz sepi⁹ qz alios pueros dephēdit. Oīa tñ q̄ dicta sunt verā egritudine q̄ epilepsia ab auctorib⁹ nūcupat importat: et h̄ de noīe. Quid autē sit epilepsia nūc iuestigandum est. Cū Gal. 3. de iteriorib⁹. iij. ca. et i libello de iuuamēto anhe. lu. Eritē Alu. p̄ma terti⁹. ca. p̄po. et vplimū auctores aliū in h̄ cōueniunt qz in p̄a capitis p̄ncipalit̄ hec passio fiat esto p̄ies alie cerebri p̄ colligantia occupate teneant. alio h̄ac patietes egritudine de porismo oēs recordarent. cuius oppositū p̄tingit in plurib⁹. sit igit ad bonū intellectus a vapore humore vel v̄to. vapor enī seu v̄tositas i cerebri genita vel aliūde veniens: si secū aliq̄ venenosa q̄litas iuncta sit cerebri aut ei⁹ pelliculas mordicando pcutit. vñ sentiens nocumētū p̄trahit: ad cui⁹ p̄tractionē orta ab eo p̄trahunt. puta nervi q̄ vsus suā originē tracti spasmū efficiunt. In tali autē spasmatioe seu nervoz p̄tractione fit in v̄is spiritui opilatio: p̄p̄ qd ad mēbra trāfire nequites motu et sensu ea p̄uāt: et sic patietes cadit. Si autē fiat de humorib⁹ p̄pus causat opilatio q̄ p̄hibet trāfit⁹ spūs sensibiles: et motui ad aiata mēbra: successiue p̄tractio siue spasmus. nam cū humores illi in pelliculis cerebri seu meatibus imbiban̄. crescunt in latum: et in longum accurrant. quare necessario retrahuntur: ad quozū retractionē orta versus suam originē quoqz trahunt et spasmus inde fit. Ex quibus patet qz in casu p̄mo prius sit spasmus et successiue opilatio: et in secūdo prius opilatio. et successiue spasmus. nulla tñ in epilepsia integra sit opilatio: tūc enī tam motu qz sensu oīa mēbra carerēt: cui⁹ oppositū videm⁹. Ex gbus oib⁹ quid sit epilepsia manifeste p̄r. Est enī egritudo cerebri ab humiditate vapore seu v̄to. sitate: venenositate qdā participātib⁹ pueniēs: q̄rū cā in seipm p̄trahit: et i v̄is spiritui sensibilis et motui opilatio ne facta esto nō integra a sensu et motu mēbra aiata p̄uātur. Ex dictis itē patet vapore v̄to sitates: aut humore ad bonū intellectū: venenositate qdā participātes esse causam epilepsie imēdiataz. Gal. nāqz Rasis et Alu. opimone cōfirmātes epilepsiam: nisi aliq̄ interueniēte v̄to. sitate fieri posse haud quāqz putant: qd p̄ anatomicatas oues hūc patietes morbu p̄bant. in q̄rū caputib⁹ semper humiditas venenosa repta ē: si ea hora. f. qua paroxysm⁹ eas inuadit anatomicant. Sed ē p̄ declaratione maiori ad causarū epilepsie inuestigationē particulari⁹ trans eundū. Ille igit intrinsece et extrinsece esse p̄nt. Extrinsecarū quedā inuitabiliter occurrūt. et qdā nō. Inuitabiliter occurrētes sunt sex res non naturales: vt est aeris excessiua frigiditas: timor ingēs. somn⁹ debito longior: quies superflua: nimia repletio: et cibi ac potus incōueniens assumptio. Que autē euitabiliter occurrere p̄nt sunt i summa oē excellēs sensibile potēs sensus corrumpere. vt res horribilis: aspect⁹ quoqz rei mote circulariter et similitum. Son⁹ terribilis vt tonitruū vel alteri⁹ rei: fetidi aeris vel alterius rei olfactio ac q̄rūdā: gbus inducēdi epilepsia p̄p̄ietas est: vt odor ap̄i: cornu capre: fumi quozundaz fungoz: ac alioz plurimoz: gustabilia ac tangibilia plurima idē efficere p̄nt. Quid autē ad intrinseca a q̄libet humore pōt indifferēter puenire: frequent⁹ tñ a flegmate: et rari⁹ a colera. Sed rōne loci triplicē denominatiōne recipit. Nā cum p̄ causam p̄p̄ia cerebri existēte causat: dī epilepsia. Cū refert Gal. 3. de iteriorib⁹. ca. vij. q̄ a pollice pedis vapor qdā puellō eleuabat: q̄ cū cerebri attingebat i epilepsie porism⁹: cadebat: cui⁹ cā erat vapor ille a mā venenosa resolutus. sepe enī in membro aliq̄ sit opilatio: cui⁹ causa nulla sit trāspiratio. nullus qz spūs ad humore illū attingē pōt. q̄re corripit et putrefit: aq̄ tūc eleuat⁹ vapor p̄ eas vias p̄ quas spūs ad membruz

illud eūt ad cerebrū tendit. et cū venenositate illa pcutiēs epilepsia inducit. et ita a quouis mēbro fieri p̄tingit i quo humor corrupt⁹ et maxime venenosus regitur: vt est flegma putrefactū. Et ex quo vermes in intestinis vel alibi generant: ipsi qz vermes epilepsie causa esse possunt. Et a corrupto item spermate tam in mulieribus qz in viris p̄sepe accidit. Etiam credo hoc frequent⁹ tēpo. re Gal. qz nostro fiebat. nā nostri tēporis mulieres ac viri ne in tale periculū incidāt qz maxime sibi cauēt portando ciliū: dormiēdo sup̄ terrā: crudas herbas comedendo. et intātū breuē p̄zocorizat qz nequaqz tale periculū incurrere timēt. Sed tñ in talib⁹ p̄zocaris nō cōfidas: q̄a ex regula hūit qz meli⁹ est tale semē in agro nature seminare qz ipm corripit finire. Sed missis p̄zocariis p̄gnātes p̄p̄ retentionē materierū corruptiarū epilepsiam incurrunt: q̄ partu facto libere remanent.

De signis epilepsie demonstratiuis

Cap. ij.

Cūc de signis q̄ duplicia sunt: demonstratiua. f. et p̄nostica. demonstratiuoz qdāz sumunt a paroxysmo et qdā a genis t̄p̄e. Sed plurime sunt egritudines quarū paroxysmi cum epilepsie paroxysmo taliter conueniunt: vt vix vnam ab alia discernere scias: vt est litargia subeth apoplexia stupor: sincopis et suffocatio: qualis sit inter epilepsiam et illas differentia videndum est. Litargia et subeth discernit ab epilepsia: quia in eis nullus sit spasmus: in epilepsia sic: cum quo si litargicus siue subeth euigiletur et quiescere p̄mittatur: in somnum iterū profundum cadit: epilepticus nequaqz. Sit item in epilepsia ad os spuma: i subethico siue litargico minime. Ab epilepsia discernitur apoplexia: quia in apoplexia oīno sensus et motus aufertur. in illa autē nō. ideo nōnulli apoplexiam epilepsiam fortē vocant. Illam epilepticos qdā mori vidi: quos vltim⁹ paroxysm⁹ fuit apoplexie. Est qz epilepsia egritudo paroxysmalis: et illa nō. Epilepticū vō a sincopizato cognosces: qz epileptic⁹ vini vocē habet: sincopizatus mortui. Sincopizatus itē nullū pulsum habet: epileptic⁹ vō sic. Item sincopis nō ita subito venit: sed epilepsia semp. Ab p̄focatione cognoscat: quia p̄focata: et v̄ plurimū versus genua caput inclinat: epileptic⁹ nō: p̄focata item et si r̄ndere nequit: tñ intelligit: et oīum que i paroxysmo facta sunt post paroxysmū recordat. Tñ tñ qui cū honore h̄ac artē exercere cupis: hoz omniū p̄p̄ia signa in suis caplis descripta: fac bñ menti habeas: et sic in hoz cognitionē facile deuenies. Cūc autē superest paroxysmi epilepsie signa describē q̄ sunt: qz vplimum paroxysmus subito venit: sensum et intellectū paroxysmans amittit. torq̄tur: spasmat: spumat os. Interdum mingit stercozizat: ac polluit se nōnunqz: his oibus v̄ ex his pluribus apparentibus hunc epilepsiam pati haud quāqz dubites. Sed qz a quolibet membro a quocūqz humore: vt est dictum potest inferentes puenire: primo peccatis humoris signa inuestiganda sunt. Scdo membrum in quo hec passio radicit⁹ inest quod quieto tēpoze peroptime fieri potest. Si igitur flegma in causa fuerit veluti plurimū cōtingit: longus erit paroxysmus: spuma grossa et alba ad os erit. sed cōplexio: etas: p̄cedens regimen: t̄ps anni: et similia tibi sunt consideranda: que si flegmati attestant. tunc cert⁹ fies: et adhuc certior: si v̄rina in colore remissa fuerit: spissa qz ad modum liq̄facti vitri: sedimen residet: fueritqz pulsus mollis et inordinat⁹ satis: et post paroxysmū patietes q̄si stupid⁹ m̄aserit. Si vō spuma ad croceitātē tēderit: et in facie fuerit rubedo dulcescat i ore salua: sint vene frontis plene: v̄rina vō grossa et rubicunda. pulsus plen⁹ et v̄ndosus: et etas: t̄ps anni: p̄cedēs regimē et c. sang. p̄sentiat: cū quo post paroxysmū infirm⁹ euz qdā fatuo risu manet cāz fore san. nullo mō dubites. Cū si spuma fuerit modica liuēs i facie sit saturnin⁹. v̄rina subtilis ac clara: pulsus durus: et his etas cōplexio: p̄cedens regimē et c. p̄sentiat: et p̄ paroxysmū veluti melacolic⁹ remā

ferit: id a melancolia puenire certū est. **C** Et vbi paroxis-
mus sit leuis: spuma citrina: facies q̄s: etas aut cōplexio p̄
cedēs: regimē: et talia sup colera arguāt. v̄rina v̄o ad ignei
tatē quādā tēderet: pulsus velox sit atq; dur⁹: cū q̄ quietis
tpe rixosus et q̄si maniac⁹ infirm⁹ maneat: talis epilepsia
puenit a colera: esto id raro fiat. naz sua caliditate aperit
ac deopilat sua subtilitate facile penetrat: et spiritib⁹ vias
p̄bet: q̄b⁹ ex causis raro epilepsia ab ea puenit. Attū si cā i
ea fuerit tibi eā descripta signa nūciabūt: et sic humoz sim-
pliciu q̄ epilepsia inducē p̄nt: signa posita sūt. **Q**uod si p
mixti fuerint: signa q̄s p̄mixta erūt. **C**ōtingit enī tā i dicit
q̄ in dicēdis egritudinib⁹ peccātus humoris toties signa
describere q̄ studere volētib⁹ facile sit: q̄ sit vt leuiter per-
transeat. **L**oc⁹ v̄o a q̄ epilepsia puenit sic inuestigandus
erit. nā si a capite l̄ fiat gravitatē capitis vertiginē scottho-
miam oculoz tenebrositatē vel alios dolores sepe caput
patit. cū quo paroxysmū venire nō p̄sentit. **C** Si a stoma-
cho dolores nausēa et alias stomachi egritudines sepe pa-
tit: et anq̄ a porismo dephēdat agitationē in stomacho p̄-
sentit: cū q̄ v̄plimū euomit i paroxysmo. **C** Si aut a m̄i-
ce mulier p̄sepe de passionib⁹ inficis conq̄rit: et se cōmin-
git interdū. **C** Si a splene lateris sinistri dolores sepe pa-
tit. **C** Et si ab epate passiones alique epatis p̄cesserūt.
C Si ab intestinis dolores eoz sepe veniūt: cū q̄ v̄plu-
rimū in porismo stercozizat. **C** Et si a vermib⁹ signa v̄mi
um aderūt: q̄ tibi oīa i suo loco fiēt manifesta. **C** Si a reni-
bus eoz passiones p̄erūt: cū q̄ in paroxysmo patiens se pol-
luet. **E**x q̄b⁹ oib⁹ patet q̄lter genis tpe tam loca q̄ epile-
psie causam venari facile poteris.

De signis epilepsie p̄nosticis: tā. s. q̄ futurā epilepsiam
denūciāt q̄s sit finis paroxysmi. Cap. iij.

Unc de p̄nosticis epilepsie aliqd dicendū: vnde
illa q̄ futurā epilepsia indicant quātū ex parte ca-
pitū sunt varia somnia: et aq̄ruz maxie si clamor
in somno. si vertigines scotthomie incubi grauedo capi-
tis somnolentia: oculorum tenebrositas: lingue venaruz
citrinitas aut viriditas: vel aliqd tale cōtinuet epilepsiaz
futuram minant. **R**ōne stomachi si cōsuetus epilepsia
pati i ore stomachi tremorē et mordicationē senserit: et ma-
xime vbi iuuenis ipse sit paroxysmū futurū time. **Q**uod si cū
his scotthomia seu vertigo eū dephēdat: paroxysm⁹ ille ē.
Que v̄o ab alijs mēbris e cum patiens membrum do-
lores vel aliquā ab esse suo mutabilitatē h̄re cōprehēdis:
si potes infirmo succurre cū epilepsie p̄p̄e sit. **C** Si epile-
ptici interdū emorroides aut fluxum menstruorum pati-
untur: et ista p̄ter solitū retenta sint: in breui veniet epi-
lepsia: que igitur dicta sunt: futurā eam p̄nunciant. **C** S
alia adhuc p̄nostica restant: p̄ quoz declaratiōne scien-
dū est q̄ triplex est epilepsia. s. leuis: fortis: et mediocris.
Leuis est q̄ p̄sentitur: q̄ egrotantē cadere non facit: et in
illo os non spumat: et diu paroxysmus eū non tenet q̄ ra-
ro venit. post quē etiam letus satis remanet: et oīum remi-
niscit. **M**ediocris est q̄ contra: cuius euētus non sentitur
et infirmus cadit: os spumat: frequēter infirmū paroxysm⁹
inuadit: et elōgus post quē timidus semianimis: et multū
tristis remanet. de casu in paroxysmū minime recordat:
cū quo etiā est inuerecūdus. **C** Mediocris v̄o huic sc̄do
mediū tenet: verū epilepsia q̄tūcūq; leuis difficulter re-
cipit curā. **P**ro quoz p̄dicare aliqd scias notāda sūt
aliqua. **E**t p̄mo locū. nam q̄ in cerebro sit q̄s alio potius in
membro difficilior curā recipit. Attū si tūc sup caput al-
ba res apparuerit signū bonum est et cure possibilitatis.
Respectu etatis quanto ab ortu magis distat difficilior
curat: q̄re post. xxv. annū ea maxime q̄ cerebri vitio pue-
nit: rarissime curat. vt voluit Hippo. si q̄ tū curā recipit fa-
cilior i iuētute sit q̄s in senio. Sed si ab infantia epilepti-
cus fiat: et cū epilepsia. xxv. annū p̄trāserit: curat nunq̄.
Femine itē si an eruptionē mēstruoz epileptice fuerit
et p̄p̄o eruptionē nō curant: post nunq̄ postea curant.

quod elici potest ex sententiā illius afforismi tertie parti-
cule: pueris plurime passiones et c. **E**x quo ad difficul-
tatem cure idēz dicēdum de cōplexione: tēpore: regione:
et silib⁹. nam quantomagis illa accidūt caliditati ceteris
paribus facilius curā recipiūt. **C**irca v̄o cām et materi-
am q̄ ex humoribus q̄s que ex v̄etositatē seu vaporibus p̄-
uenit: difficilior curat: et respectu humorū que a flegma-
te puenit. Sed in q̄būcūq; dictis cetera paria semper po-
nenda sunt. **R**espectu v̄o paroxysmi quāto maior mor-
bus inest: tanto est epilepsia deterior. fortior enī opilatio
nē ac maiorem lesionē significat. **E**t si tremor accidit
et plōget paroxysmus: infirmū velociter interficit. **E**t
si infirmus subito cum clamore cadat cuius membra tor-
quentur: et os spumat v̄rinat et egerit: ab illo paroxysmo
euadet perrarissime. **E**t infantes qui in puerperio
epilepsiam incurrūt: perpaucissimi euadunt: quia vel ex
infecto sanguine cōcepti sunt: vel q̄ ex cōstellatione aut
ap̄i comestione seu alteri⁹ in vtero m̄ris h̄ac dispositionē
acq̄suerūt. **S**ed h̄i in quoz capitib⁹ maxillis et narib⁹
crustule squamose vel vlcera inascunt: cum q̄a naribus
multe mucillagines egrediunt: et aquositates ab ore diffi-
culter epilepsia incurrūt. **E**pilepsia grauis q̄a flegma-
te ex̄te in corpore puenit persepe ad paralepsim termi-
nat. Si v̄o ab humore grosso ad melacoliā patiens me-
lancolicus efficiat. **E**t q̄a. xxv. infra curant plurimi: et
ab h̄inc supra aliq; esto perrari. **C** Ut cognoscas an pati-
ens ex toto liber sit. **I**nter man⁹ ap̄iū recēs cōfrica: quod
postea narib⁹ aliquādū tene. **N**el epilepticū ex fumo cor-
nu capre fumiga: vel eius in narib⁹ puluerē imponē: aut
epar hyrcinū odorēt: si tunc p̄pter aliquod illoz epilepti-
cus non ceciderit: liber ex toto erit.

De cura paroxysmi epilepsie. Cap. iij.

Epilepsie curā bipartit: q̄dā enī paroxysmi: et q̄-
dā quietis tēpus respicit. **C** Si q̄ paroxysm⁹ epile-
ptico supuenerit: tua sit intētiō vaporū ascensuz p̄-
hibere: et quātū potes m̄z inferi⁹ trahere: fortes q̄ extre-
moz fricationes aut ligaturas dolorosas fieri facias. **E**t
ad nates et sub poplite sine scarificatione ventosas appo-
ni facias: et cū eleuata voce p̄prio noie sepe voces. **Q**uod
si cum his paroxysmus solui nō posset aut nimis longus
esset: vt erat illi⁹ iuuenis q̄ p̄ horas septem interdum a pa-
roxysmo tenebat infra scriptū clistere statim apponi iube
Quod. R. maluarū blitis saluie camomille sticados cetau-
ree minoris aī. m. j. agar. ʒ. j. polipodij: cartami aī. ʒ. ʒ.
cōquassent: et fiat decoctio: de q̄ accipe li. j. ʒ. in q̄ dissolue
castie v̄erepigre aī. ʒ. j. olet cois. ʒ. iij. sal triti parū: et fiat
clistere. **Q**uo enuūto recentē rutā inter manus cōfrica:
tā patiens: naribus suprene. **N**el eius succū naribus im-
mitte. **C**ultellū q̄s lignēū inf̄ dētes appone: deinde cū fi-
no balsamo palatū semp p̄frica. **M**ares itē ac pulsantes i
timporib⁹ venas. **S**olet enī h̄i statim porismū p̄llere ac eū
multū retardare: vt exp̄tētia didici. **E**t si balsamū nō hu-
meris palatū ac linguaz cū fino mitridato aut pyriaca seu
succo rute p̄frica. **C** S vbi p̄ ista patiens surgit negret ster-
notationē audact cum pipere seu elleboro albo: aut quis
alio puoca. **I**d tū in principio nequa q̄s facias: ne ex illa
forti monōe m̄a sursum repet. **D**icūt q̄dam q̄ si i patien-
tis aurib⁹ ter deuote infra scripta dixeris epileptic⁹ ilico
surgit. **S**aspar fert myrrham: thus melchion: balthasar
aurū. **N**el ter dicat. **O**rem⁹ p̄ceptis salutarib⁹ moniti
et c. cū toto: p̄ n̄. **S** ad sacraz medicinā veniēdo dicūt q̄-
dā q̄ si a vena auris sanguis extrahat: et ex eo os patiens
illinat: mox a paroxysmo surgit. **E**t si dū sic stupidus ma-
net. tres illi⁹ sanguis. ʒ. potui dent: cadit postea nūq̄. **S**z
de loco extractiōis sanguis est inter quosdā dīa: q̄ dicūt
quidā q̄ nō ab aurib⁹ sed a poplite pedis dextri sang. ex-
trahi debet. **E**t cū epileptic⁹ ceciderit: canē v̄mū statim
interfice: et fel patiēti q̄q̄ mō poteris tribue. **E**t si is qui
primo casum viderit in proprio sotulari m̄ixerit: et postea

agitauerit: ac si eū leuare vellet: deinde vrinā illā cū sotalari illo potui dederit liberabit ex toto. C. Alij p. dorsum ranā scindūt: z extractū iecur in folio caulis inuolutū de-
 ficiāt: z puluerē faciūt: quē cū vino optimo potui tribuūt
 potissimū: z si vice p̄ma nō curat: vteruo potissimū idē
 faciūt. C. Mirant qdā dico putantes se philosophos qd il
 la passio p. descripta debeat amoueri: p. q. scito qd nullave
 nenositas a calido frigido succo vel humido solū pellit:
 s. ē necesse vt aliqua q̄litas occulta huic venenositati cō-
 traria in re pellente reperiatur. Cum ergo epilepsia ra-
 tione venenositatis pducatur: necesse est pellentem eam
 oppositam illi qualitātē occultam aliquam habere: que
 in iecore rane: sang. canis vel in vrina hominis seu in ali
 quo alio inesse potest. Quot enī p. prietates rebus insunt
 que adhuc nobis existūt incognite. C. Sed dices cur pri
 mum ergo vrinā potius sotalari: cur istas ceremonias ad
 iungis: videlicet q. primo casum viderit sic faciat: cur non
 oēs alij hec faciāt. C. Et tu debes respōdere qd h. fit vt illi
 medicine q̄lūq. illa fuerit: maior fides attribuat. Quāto
 enī infirmus maior cū affectione medicamina sumit: tā-
 to audius natura illa recipit z multo meliorē ceteris par
 tibus operationē efficit: qd si cū illa affectione reciperet.
 Et hinc est qd tot ceremonias in medicina facim. Mā pil
 lulas in dispari numero exhibem: cum vulgares putent
 eum numerum multo pfectiorē qd parē: vñ plurimi si pil
 lulas. vj. z. vñt. fumerēt putarēt eas nihil operari: ppter
 qd indubie multo meliorē operationē. v. eiusdē pōderis
 facerēt in eodem qd sex. Dēs ē egritudinis venenositate
 participātes meli. p. talia sic cōter a nobis ceremonijs q.
 busdā adiūctis curant: qd aliter. C. Si q. in h. meo opus
 culo deinceps ad modū vetularū descripsero: p̄sa nō ab
 re me hic illa descripsisse. nā z si tibi forsan p̄catatiōes ap
 pareāt: nihil tñ est sine rōne positū quā tibi vbi opus eet
 ex pncipijs nālīb. assignarē. S. cū hoc sit phi. declarare
 huic meo opusculo esset impertinens.

De sex erum non naturalium in cura epilepsie obser-
 uando regimine. Cap. v.

Uid i paroxismo agendū sit in pcedēti caplo
 te scire feci. nūc aut ea describere supest q. qui
 etis tēpore sunt fiēda: q. qz epilepsia curabilē
 radicis extirpēt vel saltē incurabilis rabiez
 mitigēt: vel enī serenissim. p. po. illo affouissim.
 epilepticoz. vñ iuuenibus zc. q. etatū mutatiōes tēporū
 locoz ac regiminis qz maxime in curis epilepticoz. cōfe
 rat. ex qbus satis patet hui. egritudinis intēio curatiua.
 C. Sed vt ad actū practicū pdescēda cū hec passio sepius
 a flegmate qz alijs ab humorib. pueniat ab illi. cura p̄n
 cipiu sumā a regimine rerū sex nō nālū pncipiādo. aerē
 igit calidū z siccū fac vt inhabitet q. sit a fumo z maxime
 carbonū a vento: a nebula: a puluere: a fetore: a radijs lu
 narib. atq. solarib. expedit. Sonos ac. atos sonos varios
 ac dissonātes terribiles qz z oēs strepit. effugiat. In girū
 volūta coraeas: itē res. pfūdas ac splēdoris excellētis nō
 inspiciat: neq. obscura nimū loca: odores oēs fetidos vi
 tet: nihil excellētis amaritudinis gustet: a tāgibilib. velo
 cis z acute imp̄ssiois se custodiat. Sōnū diurnū vitet: nec
 in reumatica camera dormiat: mediocrit caput suū coop
 tū teneat. C. Sit cena leuis: post quaz ire dormitū tardet:
 nec vnqz post eā bibat. Timorē: tristitiā: irā: z oia excessi
 ua aīe accidētia oīno vitet. C. Coitū qz nūc iuuenis sit bñ
 robur. q. assuet. fuerit coitui: is enī interdū coire potest
 nenimīā ppter retētiōē sperma i venenū puerteret. C. Ex
 ercitiū ipatū cōdignis horis qz plimū sibi laudo: sed cane
 at ne sup flumina vadat: nec illā domū q. sit puicina flumi
 nib. inhabitet. C. Fricatiōes itē ante qz surgat pueniunt q.
 parit post qz surrexerit dō capite leues fiāt: nec manum
 in cōfricando circuat. Et idē fiat de pectinatione: nā si
 ob h. aliq. agitatio i spirib. fiat: tñ ppter ap̄ionē poroz
 fumi liberi exalāt: z ppter h. maius iuuamētū qz ex agi

tatiōe illa nocumētū segtur. Sobrie semp viuat: famē qz
 nequa qz toleret: sed extraordinarie ne comedat neq. bi
 bat. C. Vētris habeat bñficiū oī die pcurat. Et si nā nō
 fecerit: clister aut suppositoriū cōmune fiat: aut cum de
 scribēdis inferi. pillul. se iuuat. C. Nātū ad potū vinum
 potissimū in epilepsia cerebrali p̄hibet. cur. loco aquaz
 laudāt antozes: cū q. parū herbe yfopi ac mell. bulire p.
 mittat: plurimū enī in hac passione a z. desue caplo p̄po
 cōmēdat yfopus. C. Et scias qd p. annū itegri: vt ingi. ita
 sis: nō debet epileptic. simplicē aquā bibere. Sed si vinū
 biberit sit debile seu valde limphet optime ne sua poten
 tia cerebrū pcutiat. C. Et hāc ob cām semp in fine pastus
 aliquot coriandros p̄paratos māducet: quos bñ mastice
 vel parū diacitoniten de zuccharo sine speciebus sumat:
 sed post illa nihil bibat. Nam talia fumozū ascensum p.
 hibent: quod est in casu illo maxime pquirendū. Et ideo
 Rasiz z antiquoz aliqui laudant cū pane grana corian
 drozū misce: quia vt ingi. vaporū ascensum p̄hibent
 zc. C. Dēs aues aq̄ticas vitet: z oēm porcīnā carnē agni
 nā bouinā z oīum aīalium interiora: ppter galloz testicu
 los: gallinarū epar: ac ip. sarū cerebrā. Caro aut vulturis
 z yrudinis comesta a p̄prietate valet: ac caro lupi ac por
 ci vel porce qui vnicus in vno partu nascit. Et Alucen.
 Carnes siluestres porcōz omnia in patella frixa z maxi
 ma oua. Idices quoqz qz maxime: tencham anguillam z
 ceteros viscosos dimittat. Qd si de petrosi luci seu trui
 talis vel de aqua dulci apud nos cōter laudatis mandu
 cauerit: ne sint frixi z maxime in oleo nucum vt in pede
 montiuz z vltra montes cōmuniter sit. C. Laueit oē fercu
 luz de pasta: ac caseatum vitet. Lac item omne p̄ter qz
 eque: quod ferunt aliqui a p̄prietate epilepsiaz curare
 C. Deuitet quoqz cepe alleum: porros: caules: z inter cete
 ra apium qd non solum eius comestione sed sola visio
 ne epilepsie paroxisimū inducit. C. Ex fructibus ficus cō
 ueniunt: sed ceteri vitandi sunt z qz maxime nuces z auel
 lane: sed si de piro vno aut de pomio de p̄ssioneis vapor
 aut lasciuie gratia in fine pastus manducauerit: confectis
 amissis corrigantur. Et sic habes sex rerū nō nālū regimē
 quo nutrit etia si epilepticus lactens fuerit gubernet.

De mō materiam epilepsie que sine q̄lis illa fuerit dige
 rendi euacuandi quoqz. Cap. vi.

Quantū ad medicinalia q. lactāti fiēda sunt in
 ferius narrabo. ad grandiores ergo veniēdo
 menti semp habeas a q̄ms membro epilepsia
 veniat in oib. q. ad intra sumunt aliqd qd ca
 put respiciat: qd illi qz venenositati resistat
 apponere: mādas tñ mēbrū obliuioni non tradas. Sed
 de his oibus deo duce te copiosum faciam. Et a materia
 flegmatica principiu sumens: eam primo sic digeris. R.
 oximellis squillini descriptione democriti. 3. ij. f. sirupi
 de yfopo. 3. j. aque herbe paralyfis. 3. iij. aque yfopi. 3. ij.
 misce. z si libet p. duab. vicib. clarificet: z cum nuce mus
 cata parum seminis peonie addēdo aromatizetur. C. S.
 nota qd illa herba paralefis epilepsie qz maxime conue
 nit: z est herba que in hortis p. totum annum reperitur: z
 est appellata a vulgaribus herba sancti petri. Sed non
 nulli apothecarij herbam quādam cuius folia folijs ga
 litrici assimulant: p. herba paralefis capiunt. Nam cum
 illa in principio veris primo flores emittat: a nonnullis
 primula veris nuncupatur: vnde propter quosdam sino
 nymizantes qui dicunt herbam paralefis. Stimula ve
 ris z herbam sancti petri idē hanc forsan p. illa acce
 perunt: quare zc. C. Vel aquarum p̄scriptarum loco. vj.
 infrascripte decoctiōis. 3. accipe que. R. yfopi. m. j. f. her
 be paralefis: thimi: epithimi: stica dos: aīi: m. f. passularū
 3. j. fiat decoctio in cui. sine thymus z epithymus appona
 iur. C. Ac si magistralēz sirupum facere volueris. R. yfo
 pi. m. j. f. rute origani flori stica dos betonice calamētū sal
 ue thimi herbe paralefis aīi. m. f. radicis yreos radicis

peonie aristologie rotunde visci queruini añ. 3. f. se. fisele
os. 3. ij. passularu. 3. j. fiat decoctio cū li. ij. mell. 7 li. j. ace-
ti sglitici fiat sirupus quicū nuce muscata 7 se. peonie
parū aromatizet. De quo R. 3. ij. f. 7 cum prescriptis a-
quis 7 decoctionibus pro vice misce. Materia digesta
pillularū cochiarū descriptioe almā. a. 3. j. asqz ad. 3. iij.
pacienti tribue. Cū facias sic. R. cilia. assari carpobal-
sami croci specie oxibalsami castie lignee rosa. ru. sgnan-
ti se. peonie añ. 3. j. radicu bionie. 3. f. colloquintide stica-
dos añ. 3. ij. agarici. 3. ij. turbith. 3. j. diagridij. 3. iij. aloes
3. ij. fiat pillule cū sirupo de yfopo. dosis est a. 3. j. vsqz ad
3. iij. Cū in formā potabile. R. agarici. 3. ij. salis gemme
3. ij. 3. sticados añ. 3. f. infundant in aq lactis oximellis
squillitici addendo. 3. j. 7 horis. xij. in infusione dimissis
fortis fiat expressio quaz potui dato. Cū huius loco. 3.
f. yeralogodion: cū vino calido distēperatū dare potes 7
est huic casui maxime conueniens. Sic 7 illa 3era galie-
ni in q colloquintida igredit. cur? dosis sit. 3. f. cū vino rē.
Cū si solutiū cōfectionē appropriatā hēe libet. R. aga-
rici. 3. iij. turbith. 3. j. 3. j. 3. j. diagridij salis gēme añ. 3.
f. sticados se. peonie añ. 3. ij. paste radi. ereos. 3. f. cūcca-
ri albi. 3. iij. fiat in mortellis cōfectio de qua. 3. vj. exhibe.
Euacuata materia dieb? quoz continuus mane stoma-
cho vacuo tale fiat caputpurgū. qd R. maiorane. m. j. f.
rute. m. j. in li. j. f. aque ad psumptionē tertie partis buli-
ant: de q postea accipe. 3. iij. succi radi. yreos. 3. f. vel suc-
ci cili. 3. j. 7 fiat caputpurgū. Cū facias sic. R. suc-
ci bli. 3. j. succi rute. 3. f. mellis. 3. vj. fil. calefiat: 7 de eo
tepido caputpurgū fiat. Cū ex solo maiorane seu ru-
te succo: vel ex solo puluere radi. peonie: vel ex vno gra-
no mumie cū aqua maiorane fiat. Cū ferūt nonnulli qd fel
lupi cū musco in pncipioz ifine mēsis narib? ipositi epi-
lepsiā sanat. Cū facias gargarisma ifrascriptum: qd
R. yfopi: maiorane. sticados: calamētū añ. m. f. radicu pe-
onie. 3. f. se. sinapis. 3. j. cōqssent: 7 fiat decoctio de q. R.
3. vj. oximellis squillitici. 3. ij. misce: 7 ex illo gargarisma
fiat. Cū fiat masticatio talis. R. piretri. 3. j. sinapis. 3. j.
f. saxifragie. 3. f. cū cera misce: 7 ad auellanarū quantitatez
fiant formule: vel cū solo piretro masticē 7 cera idez fiat.
Cū aut melacolia i cā fuerit tu eā sic digere. R. oximel-
lis squillitici. 3. ij. sirupi de sumoterre. 3. j. f. aq buglosse
aque absinthij: aque sumi terre añ. 3. ij. misce p vicibus
duab?: 7 cū nuce muscata: 7 parū se. peonie cū aromatiza-
7 toties dabis qd mā digesta sit. Cū loco aquarū pferi-
ptarū. R. aque decoctiois ifrascripte. q. R. yfopi. m. j. thī-
mī epithimi floz boraginis: floz lupuli añ. m. f. passula-
rū. 3. f. fiat decoctio: de q pscriptarū loco vtere. Cū mate-
ria digesta sic eā educa. R. pillularū cochiarū almanso-
ris: pillularū de lapide lazuli añ. 3. f. Cū si potionē vo-
lueris infunde agarici. 3. ij. vt supra: de q expressioe facta
adiuge pfectionis amech. 3. j. 7 fiat pot. Cū his factis vbi
necessarium sit caputpurgium vel gargarisma: vt supra
face. Cū si epilepsia a sanguine puenit 7 etas 7 cetera
pferant i saphena pmo: successiue i basilica: dehinc i ve-
na lingue flebothomia fieri iube: nō eadē hora s3 diuer-
na 7 i sero vel sequenti die i cephalica: 7 successiue illic ad
tres dies vel quoz in venis lingue. Sed vbi tāta sangui-
nis quantitas nō affuerit cephalice flebothomia solū suffi-
ciat. vbi sō aliud flebothomia pbiheret si magna abun-
dantia eēt pmo sup nates: 7 dehinc sup spatulas cū scarifi-
catione vetosas apponi iube. Qd si tāta nō fuerit sanguis
copia sup spatulas: vetose solū sufficiūt. he enim q ad ma-
terie sanguinee euacuationē sufficiūt. Cū decans aut co-
lera taliter digerat. R. oximellis simplicis. 3. ij. oximel-
lis squillitici. 3. j. f. aque endiuie. 3. iij. aque lupuloz. 3. ij.
fiat p duabus vicib?. Et scias qd oximel squillitici qd in
epilepsie cura ponit democriti descriptioe eē dz. Cū dige-
sta mā pillularū aggregatiuarū. 3. j. exhibe. Cū infra

scriptaz infusione: q. R. reubarbari. 3. ij. spice gra. ij. se. pe-
onie sticados añ. 3. f. infundant in aq lactis vini albi pa-
rū addēdo. 7 horis. x. in infusione dimissis fiat expressio for-
tis: cū q misce castie vel māne extracte cū decoctioe ifra-
scripta: q. R. sticad. capit. ve. floz borag. buglo. viol. añ.
m. f. pmoz numero. vj. tamarindorum. 3. f. thimi. m. j.
fiat decoctio cū q castia vlmānam extrahē: sirupi violati
postea addēdo. 3. j. 7 fiat pot. Cū illarū materierū di-
gestiuis: desoluiuis etiā me. sic leuit expediri: cum supra
in cura doloris capitis a quouis humore fiat: tam digesti-
uoz qz solutiūoz: que his humoribus: 7 in hoc casu con-
ueniūt: copiaz inuenies: vbi ergo opus fuerit succursus
ab illis pete. Cū qz sanguinea ac colerica epilepsia ra-
ro: imo rarissime eueniunt p materie digestionē ac eua-
cuationē: que dicta sunt tibi sufficiāt. nam quātum ad cu-
re cōplemētū illa solū sufficiunt: qd oī epile a pprietate cō-
ueniunt: de quibz te infra deo duce copiosum faciam.

Cū de his que radicitus epilepsiaz curabilem omnē sum-
pta interius extirpant.

Cap. vii.

Est aut aliq nūc scribere qd hāc malignā passio-
nē extirpat. Et ab ea q a flegmate puenit pnci-
piū sumēs fm doctrinā phabūtā ipso flegma-
te euacuato: caputpurgia seu gargarismata i-
terdū vt supra fieri iubet. Cū si infirm? leui-

ter euomeret: sel aut bis in mēse cū aq raffani 7 oximelle
simplici vel squillitico vt vomat facias. Cū accipe aque
raffani. 3. iij. succi radicu mediani: sambuci eū supius ex-
corticādo. 3. f. misce: 7 sumpto cū cepis alio piscip? salis
7 alijs hmoi icusius pradio vomitū puoca 7 cū vino calō
postea dētes ablue. Et idē si melia in cā foret facere potes
Cū az pterea ex ifrascriptis pillul? q satis grosse fiant
p horas duas añ cenā vel añ prandij oī die sumat: vel de
quoz in quoz: vel de trib? in tres dies. Cū. R. cinamoni
assari carpobalsami ozumi garofiloz. 3. 3. ligni aloes: cas-
sie lignee sgnati: croci: xilobalsami añ. 3. j. se. peonie. 3. ij.
mact. 3. j. sticados. 3. j. agarici. 3. ij. bionie. 3. ij. aloes epi-
tici. 3. ij. f. cū sirupo de sticados: pice pasta: ex q cū opus
fuerit forma pillulas: 7 illa pasta vsqz ad tres annos i pfe-
ctioe seruabis: q duob? trasactis mētib? qd in pncipio me-
lior existit. Et ille pillule i epilepsia qz melica pueniūt.

Cū si item in hebdomada. 3. ij. tyriace fūi aut mitridati
fac i auroza recipiat: vel hora tali qd ea supra aliquātulū
dormire qat. Cū tyriace loco miture ifrascripte. 3. ij.
exhibe. R. tyriace sine li. f. pul. radicu peonie. 3. f. pul. se.
peonie. 3. ij. herbe yfopi. 3. j. f. icorpozent fil oximell sgl-
litici vt iterū ad formā tyriace deueniat parum addēdo.
Cū q paties dormitū iuerit. 3. j. pfectionis de musco dul-
cis dieb? iterpolatis accipiat sepe: qz cura hec nisi tpe lō-
go nō pficit: esto ifirm? adhuc liberū se putaret: tā descri-
ptū qz describēdū regimē p añū itegrū ad min? obseruet.
Cū qz supra dixeram passionem hanc ppter ventosita-
tem q puenit p res quarū pprietates nō sic nobis sunt co-
gnite curari plurima: q tam ad extra qz ad intra pueniūt
scribere disposui. Cū ea vegetabilib? inchoando pluri-
mū valere q sequitur ab antiqs compertum est: vt visc?
queruin? pentasilon: radices peonie ac eius se. gentiana.
armel. 7 nō est cicuta: vt nōnulli synonymicātes ponunt:
sed est spēs cuiusdā rute siluestris: lingua passerina: pal-
ma chusit: se. agni casti: poliū mōtanū: borago: radix ari-
stologie rotūde: piretrū: seminis berthomice: herba carui
agreste: fiseleos: pulegiū: rosmarin?: ruta salua: sticados:
thymus: 7 polutricū. Qd enī vis illoz puluerizatū stoma-
cho vacuo cū vino sumi potest. Sed polutricū cōiter cum
ozone dūtica datū. Peonia vō cum vino decoctiois arthe-
misie. Bēriana cū succo saluie. Ex ruta marubio 7 herba
paralysis succus extrahit: qui cū melle datur piretrūz ad
modum. 3. 3. cōditi preparat: 7 ex boragine sit succus qui
postea iulepizat: 7 qdvis illorum dederis fac vt p mēsem
pūnet. Ex his que dicta sunt diligens medicus nō solū

pul. sed sirupos decoctiões seu cōfectiões electuaria suo modo p̄ficere poterit: sed de his particularibus infra.

Cum de mineralibus est dicendū: et sunt lapis iridis: lapis iudaicus: antimoniu. spuma maris. lapis hyrundi- nis q̄ in vētre hyrundinis pullos repitur: q̄ luna crescē- te scinde hyrundinis pullos et q̄s repleas rubeos in stoma- cho lapides reserua: et q̄dus illos puluerica: et cum vino potui prebe. **C**De his autē q̄ sumuntur ab animalib⁹ sūt ver- mes terrestres. stellio. mustela: talpa. cuculus. Accipe q̄- que ex istis libuerit et totū integrū in furno desiccari pmit- te taliter. s. q̄ inde puluis fieri possit: sed ne ad carbonis formā deducatur caue: et illum puluerē cū vino dabis: vlt- in suis cibariis vtere. Et legi in quodam libro de pprieta- tibus animalū qui intulaf rasi. q̄ cuculus in hoc magnā habet pprietatē: q̄ i epilepsia semel oī mēse cadit. Et sic reubarbarū ad se colerā pprietate trahit: ita cucul⁹ mate- riam que epilepsia efficit. Et subiungit q̄ caput cuculi su- per se portatū nō sinit epilepticū cadere. **Q**uantū vero ad animalū ptes valet infra scriptorū sanguis: vt san. agni al- bi: asini pmo partu nati. mustele. testudinis nemoralis: leporis. et vulturis. san. agni. et asini cū vino datur. muste- le cū aceto. testudinis quo libuerit mō. **E**x sanguine vero leporis cū speciebus fit artocrea: q̄ infirmo ad māducan- dum dat. Sanguis vulturis desiccatur: et cū puluere sui te- couis cum oximelle squil. dat. **E**x cerebellis cōueniūt cere- brum corui parui damule viti et mustele: et ex quolibet illorū fac puluerē: quē cum aceto dabis. **E**x cordib⁹ cō- ueniunt cor hyrundinis: vulturis. hirci. lupi. simie. et mu- le. cor hyrundinis ita calidū trāsglutiat. comesta tñ omnia illa profunt: sed ex eis cōter fit puluis: qui quouis mō va- let. **E**x epatibus cōuenit epar asini. lupi. aquile. muli. et vulturis. ista epata comesta valet ipsoz pul. quō deder- ris. verū epar aquile puluericatu cū pprio sanguine eius ac melle datū efficac⁹ operat. **E**x fell. b. si fel agni albi viti et lupi. et illa cū melle dentur. **E**x testicul: sūt testicu- li apri: verris. arietis. et galloz comesti valent. sed ex eis cōter fit puluis: et qui fit ex testiculis apri cū aqua datur. **E**x testiculis arietis: cum lacte eque: verris vero cum la- cte irophe: et galloz cū aq̄ et melle. **A**liqua sūt ex aia- lum pub⁹ qbus nō nisi in formā plueris vii possumus: vt est cinis vngularū asini: corui cerui: cranei hominis: s. p. viro masculi cranez accipias: et p muliere femie: et cinis testudinis nemoralis cineres isti cū vino danf. **E**x ster- coribus cōueniunt stercoz pauois et cicome: et quoduis il- lotum cum vino et melle dabis: vinā apri cū lacte eque dabis. **E**x coagulatis cōuenit coagulū leporis et capreti: et talia cum vino vel aqua ad quātitatē ciceris datur. **E**x quib⁹ valēt additamenta q̄ sup ipsoz crura nascuntur. **E**st cū nascit equ⁹ sup ei⁹ fronte stella qdā existit quaz equa statim labit: sis ergo presto ad eā habendū. **E**tem cum equa parit ei⁹ pullū post horā vel infra breue ips quo quō frustū ad formā splenis porci per nares emittit: qd eq̄ statim lambit. Si ergo ista habere cupis: ausat⁹ esto. qz nisi p̄sto affueris illa equa deuorabit. **E**x quo ergo vis il- loz pluerē facias: de q̄ cū vino potui dab. **Q**ua corni comesta valēt. **C**uluis vero factus ex oib⁹ interiorib⁹ canis: vt est epar. cor. splen. et cū vino q̄z def. **C**ulura ex istis sunt q̄ si abudātia haberi nequeit tñ eo durat sem vi poteris. sed his quoz copia tibi fuit p p̄tinuū menses ad minus vtere: vtz si cū q̄ p̄dictorū volueris hirūdis p̄- uerē cōmiscueris valebit plimū. **C**uaret itē si qdus p̄di- ctorū cū oximelle sglitico dederis: et si secū vt facilius la- berent parū aq̄ p̄mule vis adiungeres nihil supra. **C**Si plicia q̄ epilepsie pueniunt plima tibi desēp̄si: s. ex qbus- dam ipoz cōmixtiōes aliq̄e sunt q̄ in casu illo mirabi- lem effectū inducūt: imo diuinū: qz pma. **R**. pul. cuculi. pul. hyrundinis: cineris vngularū asini: cineris cranei ho- mis masculi p maslo. et z. aii. i. se. betonicē: se. agnicasti. rute. palme xpi visci q̄rcini: spume maris: sticados: lapi-

dis yridis aii. 3. j. se. peonie. 3. j. f. radi. peonie. 3. iij. fiat pul- uis: cni⁹ medui coclear mae itō vacuo dabis. **E**t si ex il- lo puluere cōfectionē p̄diligeres. **R**. pul. p̄scripti. 3. j. cuc- cari albi lib. f. dissoluaf cū aqua p̄mule veris: et fiat in morsellis cōfectio: cui⁹ dos mane stomacho ieiuno sit. 3. f. **C**scito tñ q̄ esto. 3. j. sp̄rū p lib. j. cūccari cōter cōstenerit apponi. tñ tā de istis q̄z de infra scriptis p lib. j. cūccari audacter. 3. ij. ipone: qz magis erit cōfectio vno- sa et delicata satis. **E**t bene isup nota q̄ poema teste the- salo in suis de pprietatib⁹. xij herbarū luna crescente cre- scit: et decrescēte decrescit. vñ ip̄e et antiquoz aliq̄ exp̄imē- to didicerūt q̄ ip̄a collecta luna crescēte egritudines q̄b⁹ appropriat adauger: et decrescēte minuit. **E**x q̄ infero q̄ in epilepsia tā radix q̄ semē luna decrescēte colligi debe- ant. **Q**uid ergo mirū ē si Gal. et aliq̄ interdū eā valere cō- pererūt: et interdū nequa q̄z. **C**uluis alius in hoc casu diuinus. **R**. cineris cranei: cineris vngularū asini. aii. 3. j. se. peonie. 3. ij. fiat puluis quo vt supra vtere: et si liber de eo p̄fectionē face. **C**Ali⁹ iū optimus. **R**. cineris cranei. 3. j. pulueris vermiū terrestriū hyrundinū aii. 3. vj. se. peo- nie. 3. f. et fiat puluis. **C**Elad lēbicū put infra facias: ac- cipe hyrundinū ptes. vj. castorē p̄tē. j. cōquassent. et cū ac- ceto siml emplastrētur: ex qbus aqua ad alembicū extra- he. cui⁹ dosis sit vñ coclear stomacho vacuo. **C**onfe- ctio alia in hoc casu singularis. **R**. succi herbe paralisis lib. j. succi rute: succi marubij aii. lib. f. cūccari albi li. j. f. cum succis istis cūccari dissoluaf: postea decoquātur: et cum infrigidari inceperit infra scriptos pulueres adde. **R**. cineris cranei. cineris vngularū asini. aii. 3. vj. plueri hyrundinis. pulueris cuculi. coraloz ru. pulue. lapidis. iri- dis palme xpi aii. 3. j. radice peonie. 3. ij. f. se. eius. 3. j. f. si at puluis: quē cum cūccaro tā dicto misce. et p bolos vlti- opiatorū formā cōfectionē fieri facias. **C**Elad alter. **R**. recentē rutā quā cultello tere: et de ea accipe. lib. j. mellis li. ij. et eo modo quo fit saluata decoquaf: cūq̄ infrigidari incipit adde pul. infra scriptos. **R**. cinamomi electi. 3. ij. f. nucis musca. 3. iij. ambre. 3. f. se. peonie rad. eius. aii. 3. j. f. cineris cranei. cineris vngule asini. aii. 3. f. pulueris cu- culi. pulueris hyrundinis. aii. 3. ij. fiat puluis que cum pre- scriptis misce: et fiat electuarium. dos sit ad castanee quanti- tatē mane stomacho vacuo. **C**ulū syrupus squille in hoc casu ab Auic. cōmēdat: quē sic fieri iubet: squillam in vitreato vase de terra cū melle reponet: et cū coreo vas il- lud stricte liget: et diebus q̄tuor regnatē canicula in sole dimittatur. dehinc totū exp̄ime: et exp̄ressionē illam cum melle syrūpato. cui⁹ dosis sit singlo mane coclear vñ. **C**Ali⁹ de squilla sic faciunt. **R**. squillas quot libet: et eas cum ligneo pistello cōtere: deinde tantū mellis superpo- ne q̄ cooperte maneat. dehinc canicula regnatē diebus quinquaginta in sole cōtinue dimittat: et cū spatula lignea q̄z die misceatur: et sic citi⁹ necessitatis cā id facere velles vas sup cineres calidos pone: quos p̄tinue p̄misce huius conferue singulo mane. 3. ij. exhibeat: verū gustui multū displiceret: quā ex re tuis cū cōfectiōib⁹ q̄n libuerit po- teris cōmiscere: quod bñ laudo. et cū his maxime que cū melle sunt tā pulueres p̄scriptos q̄z cōfectiones in li ca- su mirabiles adtinent. **C**Sed tu ip̄e ex simplicibus pre- scriptis que magis placent elige: et tuo mō cōfectiones face: vel ad alembicū aquas si bibuerit extrahē. **C**um autem secreta quedā inscribere libet: quorum. accipe cu- culum et vinum cum plumis in rudiolla reponet: que si- gillata in furno donec ex eo puluis fieri possit dimittatur et cum dormitū infirmus tuus iuerit ad q̄titatē auellane cum. 3. ij. aque primule veris def. **C**An hinc vero cene su- per alio pane in vino remollito de infra scripto puluere ponat: dehinc vipā illā māducet. nihil tñ postea bibēdo. **R**. myrrhe masti. thuris. aii. 3. f. cūccari. ij. p̄anoz auri numero. xx. et fiat puluis: quo vt est dictū vtere: et hoc die- bus. xxx. continuis fiendum est. **Q**uantū tñ ad purgatio-

Tractatus .viii.

nes et regimē utin pcedēti dictū est fiat. CSecrētū aliud quo quidā mirabilia faciebat. Accipe se. peonie luna de. crescente collecta que nūq̃ terrā tetigerit: et puluericē et cū vesputilionis sanguie pillulas ad quātitatē cice. con fice: de qbus res cū iuerit dormitū p mēsem infirmo tuo p be. CAliud fac ex costa sinistri lateris suspēsi aut decola ti hois pul. de quo cū succo primule veris omni sero per mensem integrum infirmo tuo prebe.

De appropriatis que in cura epilepsie ab extra appropxi mantur.

Cap. viij.

Extra iuuantia quoq; plura sūt: ut est cona corij lupi sup carnē nudā desata: ac cona pell frontis a si ni in capite semp portata. Rura vō cōtrita odorez persepe: pariter vō et thim. CEl tale pomū cōficiat. Radice peonie puluericē subtilissime: et cū storace liqui da eā in formā pomi reducās: qd sepiissime infirmo tuus odoret. CInfantes vero talia ad collū deferāt: ut illoz odor ad nares trāseat. CIn illo itē casu suffumigia non nulla laudant: veluti facta ex mēbrana q̃ est sup pullū a si ne cum nascitur: vel ex peonia: vel ex blata bigāna seu ex ambra cum osse de corde cerui mixta. CPlurima itē re peruntur que sup se portata multū valent: veluti radix piretri ad collū: vel radix peonie tpe cōgruo collecta. vel accipe se. eiusdē q̃ semia nūq̃ terrā tetigerint: et p diē cū sua nocte in sanguie vesputilionis ea dimitte. Exiccata ve ro in corio vituli aut cerui alligari facias: et talia infirmo ad collum portet cōtinue. CEl portet smeraldū seu ali qd lapidē. vel corallū: vel hyrūdinis lapidē: q̃ terrā nū q̃ tetigerit. et is in cerui vel vituli corio inuoluat. de hinc sinistro lacerto p̃tinue ligatū deferat. Et idē de celidonio facias: sed sub ascella sinistra portet. CFiunt ita anuli q̃ dam. accipe de vmbilico puelli nouiter nati: et in anulo auri eū include: smeraldū vero desup. CEl facias sic. ac cipe de pilis canis albi cū modico peonie radice: ac ra dicis piretri: et illa anulo aureo includant: smeraldus vō desup: et fiat anulus bene politus. Et si sup hos anulos i. frascriptū feceris. Gaspar feri mirā thūs zc. fers enī q̃ p̃scriptus versus sup se portatus epilepticū cadere non finit. Ibi anuli in digito vel ad collū portati valēt. CA q̃ busdam cū cetera nō p̃sum actuale vel potēiale cauteri um plurimū laudat. qd ego pariter laudo. Et si feceris p annū foramē illud aperitū detine: nā sup cōmissurā in me dio de potenciali cauterio de peste in cura bubonis descri pto pone. Et amota escara pilam ex ligno edere factam i foramē illo cōtinue deferat. Caulis vō: solū aut consimi lis desup. Si enī hoc feceris magna bñ esset epilepsia: q̃ descripto obseruato regimine infirmū nō relinqueret.

De eius cura epilepsie: que p cōitatē alioz membrorum causatur.

Cap. ix.

Bi a stomacho seu ab alto mēbro puenit: epile psia peccantē humorē sūm exigentiā purga mem brum successiue conforta: qd ex doctrina in p̃p̃ijs capitulis data facere scies: dehinc ad p̃scripta ordinate te transferas. Sed gargarismata: caputpurgia: suffumiga tiones: peccato nō existēte i cerebro dimittēda sūt. CQue a vermibus puenit p vermū curā: q̃ infra deo duce suo loco dicef. CLactentes et adhuc aliquatūllū grandio res q̃ dicta sūt facere cōplete nequirēt. Sed tñ de plurib⁹ confectionibus et consimilib⁹ cū lacte vel vino seu aqua sumere possunt: atq; descripta sup se portare: et tu de tali bus ut postea eis fiant esto. nec in sola etate p̃sidās: quia qui cum malo regimine viuunt. p etatis mutationem neq̃ q̃s curantur. CSed deinceps vtdñe epilepsie licentiā p̃ ste que dicta sūt epilogo ad actū practicū te dducā. Si ad epilepticū paroxysmū hora puenis put in caput. de cura paroxysmi dictū est face. Quietis vō tpe etatē: cōple xione: pcedēs regimē: et talia considera: et sibi debitum sex rerū nō naturalium regimē iniunge: dehinc peccatē humorem sūm exigentiā digerās: et euacua: mēbrū man

De apoplexia

dans seu peccans conforta. pillulis tyriaca seu mixtura il la utat. et oi mēse vomitus mō patiens ad hoc abilis sit gar garismata: caputpurgia. masticationes: odoramēta: et suf fumigia: sūm p̃scriptū ordinem face. puluerū itē confectio num et talium acceptionē cōtinuet. Berlandā expelle fron tis asini factā cōtinue in capite portet. Et lupi conam ubi libet sup nudā carnē: et que descripta sūt ad collum portā da deferat. In digito vero anulos: mala erit epilepsia im mo pessima q̃ p̃scriptis diligēter obseruatis nō recesserit qd ubi sic esset tu ad cauteriū recurre. Ego enī plimos cu rati. et inter ceteros sexagenariū q̃ annos plimos hāc fue rat egritudinē passus.

Tractatus. viij. de apoplexia duo in se cōtinēs capla. Quid sit apoplexia: que causa: et que signa tam p̃nosti ca q̃ demonstratiua.

Cap. i

Et si sensu

et motu plurib⁹ ex causis membra priuari cōtingat ut inter dū cā stupefactiois spiritū: membra aliqua infecti qualitate mala per quā spūs ad eum veniēs taliter disponit: ut nec p sensu nec p mo tu sufficiant. Ab opilatione itē viarū spūs sensibilis et mo tui frequētius id accidit: ut in somno tā naturali q̃ nō na turali est videre. in paralyfi q̃ et epilepsia ac alijs in plu ribus zc. sed q̃ nō p̃posito magis attinet in apoplexia id manifeste cōphendit. nā ppter opilationē vetriculo rum cerebri seu viarū spirit⁹ sensibilis et motui integre factā a sensu et motu mēbra oīa tūc vacāt. CEx qbus con cludo q̃ apoplexia naturalis nihil aliud ē q̃ egritudo quedā ab integra viarū spiritus sensibilis et motui opi latione pueniens: ppter qd sensu et motu oīa mēbra p̃ua tur. Illam igitur opilationē apoplexie fore cām liquet. CSed ut p̃ticularius ei⁹ cause nbi pateant. scias q̃ tal opi latio a causis pluribus puenire potest. Nam frigiditas p cussio apostema vel qdvis aliud spiritū vias cōstringe re valēs opilationē efficere pōt. q̃a Joānculo suis in ca thegorijs attenuatoria dī. CPrōz alia fieri: quā artatoria vocat: et est cū in viarū illarū cōcauitatē humor sua nimia quātitate aut viscositate opilationē effecerit vel lapis vel qdvis aliud in vijs illis existēs. CAlia sit a carnē seu re si mile: ut veruca vel porrus zc. et in vijs illis p̃ternaturalit genita. et hanc carnosā appellant. Ex quibus oibus i ge nere cause patent apoplexie cū nulla opilatio fieri pos sit que ad illorū triū generum aliquod nō reducat. CSz ad eas adhuc particularius veniendo extrinsece et intrin sece esse possunt. Extrinsece ut inordinatus ex rerū non naturalium occurus sicut nimia aeris frigiditas: supflua comestio: et rerū humidarū potissimum: supflua q̃s cōestio: potatio nimia. quies. somnus. et sic de alijs: et casus itez et percussio. CIntrinsece vero esse possunt apostema vñ q̃ cūq; res spūs sensibiles et motui vias attenuātes: vñ hu mor aliquis sua nimia q̃titate aut viscositate illas opilās et hec sepius a flegmate: de hinc a sanguine: raro a melā colia: et rarius a colera puenit. CEt sic iste in summa sūt cause applexie que triplicem gradū recipit. Prīm⁹ est: cū in oib⁹ cerebri vetricul⁹ et vijs oibus spūs sensibilis et mo tui integra sit opilatio: et tūc patiens sensu et motu oīno pri uatur: et anhelitus vix p̃cipit: cum vie que a corde ad ce rebrum pueniunt: omnino sunt opilate. et talis nec spirat neq̃ spumat: sed in pectore ozegmō. qui est p̃co mortis au dit. Et talem apoplexiā Ilypo. fortē appellat impossibilē curandis zc. Et hoc ē q̃ interpretatio nominis sonat: nam apoplexia idē est quod localis pcussio: ut inquit ifido. quarto ethimologiarū capitulo de nominibus egritudi num acutarum. appoplis enī grece apud latinos percul sio. CIn secundo autē gradu: et si integra quoq; opilatio leuior tñ existit. et tunc patiens anhelitū habet inordina tum per os potius q̃ per nares exeuntem: cū virtus a mē tudine materie velut in primo non sic opprimitur vlti mus ad expellendum materiā conatū facit: et ppter h̃ apo

plico inter dū spuma accidit. Tertius gradus ē cū anhe-
litus liberius habeat. et cū facili q̄z respirat vñ in illa leui-
or q̄z in p̄cedētibz ē opilio. p̄me harū sp̄rū ip̄sibilis ē
cura: a secūda euadūt prarissimi. Nā vt Rasis inq̄t i appo-
plexia spuma apparēs mortē significat. Al̄ tertia vero aliq̄
sed iterū cū difficultate: et q̄ euadūt in palysim cadūt: q̄z ne-
cesse ē aut materia illa eos suffocet: aut in nervos imbiba-
tur: cū in eorū originib⁹ exeāt: nec aliā viā ad egressionez
habent. Ex istis patet qd in tali passiōe pronosticandū sit.
Sed q̄z nōnulli q̄ mortui appebāt tertia die ad huc viui
reperi sūt: iubēt veteres vt vsq; ad lxxij. horas talū sepl-
turalar def. nā egritudies pacute: vt est appoplexia zc. in
die tertia: et potissimū versu finē: vt plimū aliquā mutatiō
nem faciūt. nā luna in tali spacio vnū cōdiaci signū: vñ sal-
tem gradus vni signo equuāletēs pagrat et vltra: et nūq̄
ab vno signo ad aliū puenit qñ i hūonib⁹ aliquā agitatio
nē faciat: et hoc tā in appoplexia q̄z i gbuscūq; repentinis
egritudinib⁹. Nam aliq̄ inuētū sūt q̄ reputatū mortui iterūz
surrexerūt. Sz vt cognoscas an patiēs viuāt: fac vt dicūt
q̄daz: accipe bōbacē bñ carmiatū: et i loco vbinec ventus
sum⁹ nec aliq̄d h̄mōi fuerit situef i f̄rm⁹: ad cui⁹ nares ta-
lis bōba apponat. Si mouet viuit. cū necessario viuens
diu stare nequeat: qñ aer ad nares pueniat: hui⁹ tñ signū
est valde fallax: q̄z solū ex anhelitu astātū aer p̄sepe mo-
uet: q̄ ad bōbacē pueniēs cū cōmouet. Sed certū ē si acci-
piatū aqua plenūz: et sup infirmi pectus apposueris si
viuit mouet necessario pectus: ad cui⁹ motionē aliq̄ gut-
te illius aque expādunt. Cū el speculū bene tersū et poli-
tum accipias: et iuxta os et nares patiētis appone: q̄z si vi-
uit idubie ex suo anhelitu speculū ificiet. Sz nūc signa
quēdā q̄ appoplexiā futurā mināt: iscribere libet: esto p̄ti-
culari⁹ in caplis: illa distincta repies. Et sūt importun⁹ et
antiquus caplus dolo: verigo: scōthomia: frequēs ebrie-
tas. oculorū tenebrositas: icubus: somni nimia p̄lixitas: to-
tius grauitas: ac pigritia faciei liuiditas: ac palor. vrina ve-
ro pallida spissa: cū resolonib⁹ plib⁹: et cū circulo grosso
plūbeo. Signa enī talia appoplexiā futurā minant.

Quātū ad demonstratiua q̄dā cās: et q̄daz appoplexiā
actu exntē demonstrāt. Quātū ad cās si extrinsece fuerit
vt p̄cussio aut casus aeris excessiua friditas supflua rursus
humidarū comestio frequēs ebrietās: vel aliq̄d tale ex astā-
tium relatiōe id scies. Quātū vō ad humores q̄ eā effici-
runt. Si i cā san. fuerit in facie color viridis: aut rube⁹ erit
aut niger. nā calore p̄ ifridationē mortificatio vt in appo-
plexia cōtingit fit san. color viridis: aut niger: vt h̄yemis tē-
pore i pomis maxillaz sanguineorū p̄z: aut i cōplo etas p̄-
cedēs regimē et s̄lta: certū iudicium de hoc tibi dābunt.

Si aut flegma fridū i cā fuerit in facie palor: seu liuidi-
tas cū mollicie et tumore quodā aderit. Sed de b̄ cōple-
rio p̄cedens regimen zc. te certum magis efficient.

Et de melancolia pariter inuestigabis. Nā si a cōplexio-
nē calida: et a colera id fiat: p̄o miraculo quasi reputabif:
quare de his signa inuestigare nō curo. Signa actualis
appoplexie sūt si subito infirmus cadit. et veluti subeticus
iaceat et stertit: si vocibus magnis et acutis vocatus nō rñ-
det: si tractus temporū: aut capilloz: aut si pungatur non
sentiat his signis apparētibus hūc appopleticūz indica.

De cura appoplexie. Cap. ij

Appoplexie cura est infirmū a paroxismo releuare
nā si q̄ postea fienda sūt: veluti purgationes caput.
purgia: sternutatiōes: gargarismata: masticationes
zc. eo mō quo in caplo de epilepsia dictūz est fiat: palysia
autē in q̄ passio hec sanabilis terminat: sequēs capl⁹ curā
ponit. Cū ergo ad appopleticum deueneris quorū gra-
dus ille appoplexie fuerit p̄nosticandū vtere. Et vt ap-
pareat hanc diuinā scientiā egritudinē nullā pretermi-
sisse cui possibilia medicamina non inuenerit q̄ sequunt
p̄ ordinē face. Si enī ex his quēq; curare possis vulgares
te p̄ deo tollerēt. Remisso ergo p̄nostico: si appoplexia

sanguinea fuerit et corpus plectorici ac ad flebothomias
cetera regita sint: de saphenis statim fiat s̄lomia: et de sāgu-
ne in notabili quāitate debes extrahere. Cū sale et ace-
to fiat extremorū fricationes. Cū diutorijs vō dolorose li-
gatis. CSup poplite ac in crurib⁹ v̄tose. CDehinc ce-
phalicas incide: et successiue nasi venas. vel ab eis cū por-
cinis setis sanguinē extrahe. CSed vbi tāta nō fuerit sā-
guinis plectorica cephalicas p̄mo: dehinc nasi venas fle-
bothoma. Cū vbi in p̄ncipio affueris et materiā i flu-
xu pcipias cū olo ro. et aceto cōq̄ssato caput inūge: vbi vō
materiā fluxā pcipies id haud q̄q; facias. Cū hoc cliste-
re fiendū est. qd. R. malue blinis mercurial: sticados: ca-
momille: cetauree minoris: añ. zlj. j. fiat decoctio. de q̄ ac-
cipe. l. j. f. i. q̄ dissolue h̄yerepigre. 3. j. cassie pul: cuc. añ. 3.
j. mell ro. 3. ij. olei oli. 3. ij. sal iri. 3. ij. et fiat cliste. Cster-
nutatio ex pipe. elebero albo. stasifaria. vel aliquo tali suc-
cessiue sic fiat. Cū vt dētes nō frangātur: et non sibi infir-
mus linguā amputet: cuneus ligni inter dētes apponat:
quo facto linguā aut palatū ex mitridato: tyriaca. aurea.
alexātria: cōsectōe anacardia. aut sinobalsamo pūge. Et
si spuma ad os fluxerit: id nequa q̄z facias: nā illa p̄p̄quā
mortē denūciat. ea enī ab humiditate pulmōis puenit: i q̄
p̄pter fortē ebullitiōē caloris naturalis in corde: q̄ vt d̄z
euētari neq; gradis sit agitatio: et his p̄seueratib⁹ qñ calor
ille suffocet: diu stare nō pōt. vt inq̄t Gal. v. de iterioribus
ca. j. Istō mō q̄ ad os spuma cāf: q̄ vt p̄z caloris extinctio-
nē denūciat. p̄ p̄is mortē p̄ximā: q̄re si q̄q; in os posue-
ris: te infirmū suffocare dicēt. Si itaq; infirm⁹ tuus ex his
nō reuincit q̄ sequūtur i cura appoplexie flegmatice: for-
tiora medicamina face. Cū q̄z oia s̄l scribere nō potuit: et
cum m̄lia s̄l s̄at: necesse ē epilogo dō dicta ad actū practi-
cū te ordiate deducā. Pronostico p̄mo vtere: fricationes ac
dolorose ligature successiue fiat. et mā in fluxu existēte euz
oleo ro. et aceto p̄quassatis: caput inūge citi⁹ q̄z potes: ex
saphenis vñ basilicis s̄lomia: et de hic clistere fiat. q̄ emissio
s̄lōthomia ex raso reitera. deinde ventosas diuersas ap-
pone: postea vero fiat sternutatio. et successiue de mitrida-
to: siue de aliquo ex dictis in os p̄ posse mitat. Et ordo il-
le in appoplexia sanguinea seruādus ē. Cū lūc de flegma-
tica cuneo iter dētes: vt supra posito ligature fiat doloro-
se: digitorū p̄catis: ac sub vnguib⁹ subtiliū cāna: vt sil-
li alicui⁹ appō. Loxe vō: nates et anche: cū virgulis acutis
verberētur: extremitates cū sale aceto fricēt: et v̄tose i tā
dicti locis diuersiue ponātur. Cū q̄z passio hec a plecto-
ria magna vt plurimū accidit: veteres cephalicarū s̄lōmi-
am laudāt quā vbi cetera nō pueniāt. facias san. tñ nō in
multa quāitate extrahat. CSuccessiue vō tale clistere fi-
at. R. calamētū. organi. camomille. sticados: cetauree mi-
noris. saluie. añ. zlj. j. agarici cartai. polipodij. añ. 3. j. col-
logndē. 3. f. p̄quassent. et fiat decoctio. de q̄ accipe. l. j. f. i.
q̄ dissolue h̄yerepigre. 3. j. f. mell ro. 3. ij. olei cōis. 3. ij. sa-
lis gēme. 3. ij. fiat clistere. quod s̄l aut toties iponat: q̄ no-
tabilis humorū q̄stas egrediat. Cū loco et supposi-
torū cū duro sapōe: felle thauri inūctū fiat. Cū el facias
sic. R. salis gēme agarici. añ. 3. j. f. scamōee. 3. j. mell cocti
quātū sufficit: et fiat suppositoria. CDe hinc at sternuta-
tionē cū eleboro albo: euforbio. p̄retro sinapi: succo tri-
os. vel aliquo tali puoca. Rasis vō succū vni⁹ teste allei i
naribus iubet poni. Castoreū q̄z oppoponaci et galbanū
narib⁹ vt odorēt ponat. Aquā q̄z vitis parū. Itē oppopo-
naci galbani et euforbij i oleo amigdalārū amararū dis-
solue: et de eo guttule aliq̄e in nares apponātur: deinde
si possibile fuerit cū modico oximellis. 3. ij. anacardie cō-
sectionis fac trāsglutiat: vel tyriache seu m̄stridati tāun-
dem. Cū pēna ut oleo inticta et in gutture mista si fieri p̄t
vomir⁹ puocet. CSup collū et in p̄ncipio spine sicca ven-
tosa apponatur. Cū his factis cū calido vino albo decocti-
onis saluie: rube: sticados. maiorane. et camomille caput
lauetur: et abradatur: et ex tali vnguento totū pūngat. qd.

Re. olei de euforbio. 3. j. terbetine. 3. j. f. serapint oppopo-
nacio. añ. 3. añ. sulfuris. 3. añ. castorei. 3. j. ducant i mortario
donec ad formā vnguenti deueniat: quo postea vtere.

Cel more rasis: accipe castorei. 3. f. pulueris sinapis. 3.
q. cū acceto fortissimo simul incorporetur: et ex tali caput
inunge. **C**el facias sic. Re. castorei. 3. f. serapini eufor-
bii. añ. 3. j. se. sinapis. 3. j. cū oleo vulpino. et de piperibus
aut de euforbio simul in mortario ducatur: et ex eo ad for-
mā vnguenti deducto a principio spine vsq; ad medium
dorsi fiat inunctio. **E**t vbi illa nō cōtulerint sartaginē
ferreā cōcauā valde: aut capellū ferreū: qd nostrī ātūqui
patres in bellis p putamine capitis deserebant: igniri fa-
cias: et supra caput ita ppe ponat q capilli vel caput ab-
rasum: si fuerint aliqui pilli ibidem positi vstulent. Eūq;
infrigidari incipit. et calidū vt supra reiteta. **N** si nec bo-
nus hō reueniat p̄foryteris eū relique: q eū oleo scō pūgāt.
Tractatus non^o. De palsy in se octo p̄tines capitula.

Quid sit paralyis: q̄ quoq; sūt eius cāe. Cap. i

Nonnulli veteres paralyim cū apo-
plexia p̄pterea q sūt hūit af-
finitatē in vno cā^o. posuerūt. **N**ā vbi vētricu-
lorū cerebri atq; neruorū oīm fiat opilo appo-
plexia inde puenit: s; cū solūmō neruoz quo
runda opilatio talis fiat: q spūs sensibiles et motui p̄euz
transire nequeāt. mēbra qbus nerui illi deseruiunt: motu
atq; sensu priuari necesse ē. et talis passio paralyis nūcu-
patur: q̄ nihil aliud ē q̄ mēbrozū relaxatio p̄pter neruoz
opilationē cāta in q̄ tā sensu q̄ motu mēbra illa oīno pri-
uant. et hoc est qd hoc vocabulū paralyis sonat: qz gre-
ce paralyis latine relaxatio. **A**ut. inter relaxationes et
paralyim tamē ponēs differētiā dicit q paralyis dī cū ps
aliqua seu tota corpis medietas relaxat: et hoc ē: vt ait: q
vocabulū illud palyis in arabico sonat: qz idē ē qd pars
vī medietas: sed mollificatio ē cū totū corp^o p̄ter caput re-
laxatur. **N**ā si qz caput relaxaret: esset appoplexia et non
paralyis. **E**t ex his patet p̄io inter palyis: et mollifica-
tionē: et appoplexiā. talia enī fm maiore aut minore opi-
lationē differūt. **A**lii palyim enervationē appellāt: ab
e q est sine: et neruis q̄ si sine neruis: qz palyim patiens fm
paraliticatā p̄t sine neruis ēē vī: cū motu atq; sensu: quo-
rū ipa sē instrumenta: careat. **A**uctores tñ istis trib^o terminis
f. mollificatio. paralyis et enervatio. tanq; sinonimis vtū-
tur. **P**aralyis autē duplex ē. f. vniuersalis et p̄ticularis.
Particularis ē q̄ aliqd vñū mēbrū dēphendit: vt ē brachi-
um: manus. pes zc. **U**niuersalis ē illa q corpis totius me-
dietatē: aut capite excepto corpus ipm totū. nā si simul ca-
put ambobus cū laterib^o palyticū foret. esset vt dictum ē
appoplexia et nō palyis. **M**ūc de causis q extrinsece et in-
trinsece esse possunt. **E**xtrinsece vt res q̄libet nō natural
in neruis quīs mō tantam opilationē inducere valēs: q
sensu et motu mēbra qbus nerui illi deseruiūt: oīno puen-
tur: vt aer vel quoduis aliud friditatis aut calitatis inten-
se. supflua comestio: et maxie pisciū: ferculi caseati de pa-
sta. et similiū: frequēs uē crapula: somn^o supfluis. dimis-
sio exercitiū. ira ac timor ingēs: nimia coit^o frequentatio.
Supfluitatū retentio. et ita neruoz p̄fractio: seu attractō
ac eozū p̄z lōgū incisio. casus p̄cussio. dislocatio. mēbrū fra-
ctura. et sic de alijs. **C**ā intrinseca. hūior q̄libet ēē p̄t. **S**ed
est frequētius flegma. deinde sanguis. raro mīia. rarissi-
me vō colā. apostema itē talē i neruis opilationē inter dū
efficit: q̄ ē palyis cā. **T**ē refert **A**ui. q q̄libz cōp̄lo siue mā
paralyim efficeretepōt: esto enī. vt ait. spūs sensibiles. et
motu ad aliqd vñū mēbrū deueniat. pōt tñ mala complo
ibi exis talr mēbrū indisponere: vt ipressionē ipoz sp̄iri-
tuū haud quāq; recipiat. **E**t sic mēbrū illud motu atq;
sensu priuari necesse ē: et hā friditate vī hūiditate accidere
forsan pōt. **N**ā friditas p̄pter quā habet cū sp̄iritib^o p̄tra-
rietatē: cū ipi ad mēbrū pueniāt: eos talr indisponunt: vt
neq; ad sensū: neq; ad motū cāndū sufficiāt. **M**ūditas vō

mēbrū stupefacit: p̄pter qd ipm motu atq; sensu priuatur.
Sed rarissime a caliditate et siccitate hoc euenit. **E**t enē-
do ergo has q̄litates palyis efficere posse: et eā includen-
do q p̄ neruorū incisionē cātur: p̄scripta diffinitio talr sup-
plenda esset. **U**idelicet palyis est mēbrozū relaxatio: p̄p̄
neruorū opilationē vel incisionē: aut ipozū mēbrozū
p̄pter qualitātē indispositionē cāta. in q̄ tā sensu q̄ motu
mēbra talia oīo priuatur. **D**er sepe qz successione alia-
ruz egritudinū: puta p viā crīse accidit palyis: vt apople-
xie. epilepsie. stuporis. tremoris colice apostematū q̄run-
dam se. cronicarū. et in his potissimū qb^o materia plurimū
abundat in cerebro. **E**t vniuersalr pōt ab oib^o egritudinī-
bus puenire: in quibus materia plurima in cerebro: vel
neruis abundat.

De signis paralyis demonstratiuis.

Cap. ii

Incōde signis q̄ duplicia sūt. f. demonstratiua et p̄no-
stica. **D**emonstratiua qz sūt duplicia. qdā palyim
et quedā eius cās ostēdunt: palyticū dices cū mem-
brū aliqd seu totius medietas: vel ipm totū corpus p̄ter
caput ē cū p̄natiōe sensus et mot^o relaxatū: et cui^o pulsus ē
occult^o: debilis. frequēs et inordinat^o. per sepe etiā mēbrū
seu latus palyticū est ac si esset in glacie frigidum: et sa-
num ac si esset in igne calidū. **E**t hoc ē qz ad mēbrum paly-
ticū spūs nequaq; eunt. **E**t hi q ad eum venire solebant
transeunt ad sanū. **C**ausarū extrinsecarū signa infirmi
vel astantū. narratiōe cōprehendes. **Q**ue vō aliarum
egritudinū successione pueniet ex ip̄is p̄cedēbus egri-
tudinib^o cognosces. **S**i aut fuerit apostema ipm ibi signa
p̄p̄ia d̄mōstrabit. **E**t si ea a flegmate mēbra ad albedinē tēdent: et in toto
flegmatice supfluitates aderūt. **U**rina vī plurimū erit al-
ba atq; spissa: et dixi vī plurimū. **N**ā i palyi sepe epar atq;
renes intantū debilitant: vt sequestrare ab aquositate sū-
guinē nō valeāt: et tūc fiet vrina rubea: esto flegma fuerit
in cās: sed tñ vt dictū ē frequētius accidit. **N** si p̄p̄lo: ip̄s an-
ni p̄cedēs regimē: et talia flegmati cōsentiat: certior tūc
fies. **S**igna san. color rubeus erit: vene tumēt. **M**ulsio
plen^o. nectata erit sic in p̄ozi diuersitas. et hoc qz te cōp̄lo
etas regimē p̄cedēs t̄p̄o anni et talia certū magis efficiēt:
ab his duobus frequētius palyis accidit. **S**ed si mīia i cā
fuerit cōplexio. etas p̄cedēs originē illud indicabūt: cū q
pulsus erit q̄ in ceteris durior et vrina alba atq; subtilis.
In colera vrina erit ignea. **I**n pulsu velocitas: et cōple-
xio etas p̄cedēs regimē zc. sup d̄nantē colera arguet. **E**x q
bus oib^o hu. peccantes facile cōphendes. **S**cias itēz
q si in palytico vniuers lateris facies sana fuerit: lesio i or-
tu medulle spinalis existit. **E**t vbi facies relaxaret in cere-
bro. **E**t ad h est aduertendū. qz te ad applicanda medica-
mina plurimū iuuabit.

De pronosticis signis paralyis.

Cap. iii

Quantū ad p̄nostica ea biptiri libet. qdā futurā paly-
im. et quedā ea facia qd futurū sit denūciāt. **P**a-
ralyis futurā time: si puelli febricitati vīa. (vt **A**ui.
inquit) fuerit viridis. **E**t stupor qz ac tremor palyim fu-
turā minantur. **E**gritudines vō cronice i qb^o capitis atq;
neruorū grādis repletio fuerit palyim facile terminant.
De iam facta paralyi. signa pronostica sunt. **N** si ex p-
cussione vel casu subito fiat. **E**t in spacio dierum triū ap-
plicatis remedijs nō conualeat. ex neruozum cōtritione
urptura. trasuersali sectione seu dislocatione puenire sci-
to. et talis curatur nūq;. **S**ed si in priori casu paulatiue ea
fiat et medicamia conferre cōprehendens curaz recipere
posse scias. **S**i palyticū mēbrū minozaret curā nun-
q; recipit. et potissimū si eius color ad nigredinē vel ad vi-
riditatē cōuertatur. **I**n senibus autē raro aut nūq; cu-
ratur talis palyis. **E**t teste **R**asi que epilepsie aut apo-
plexie successiōe puenit nūq; curat. **Q**ue qz aliquādiū
durauerit: nec applicata remedia ei qz p̄p̄o curā nūq;
recipit. **E**t tremor i palyi supueniēs. aut se. bonū. **T**remor

ei arguit materiā nō ex toto nature rebellē cum quo sensu membris aliquid resitui significatur. alias nō tremere. Et febris est causa resolutionis materie. Habes ergo paleis signa pronostica.

De regimine rerū sex non naturalium in cura paralisis obseruando.

Capitulum. iij.

Ubi ad paralytici curā deuenieris: si honores habere cupis: que et qualis illa fuerit inuestiga: et ubi incurabilis fuerit in trouantulorum manibus pauculum derelinque. Et si hoc facere velis pronostico vt: et ei quātū potes vitā ptrahe. Incurabili vō que a mala cōplexione soluz puenit: putte infra docebo: face. Materia aut in cā exiit: si a flegmate fiat in aere calido et sicco: infirmū tuū situa. Vniuersale exercitiū sibi cōfer. Mā vt inquit Rasis: labor cū motu paralysim curat: et ubi fieri nequit: anteq̃ a lecto surgat fricatioēs mō q̃ supra dictū est. fiat. Quoddā exercitiū particulare cōmēdatur: vt cantare. loqui alterz sepe cū alto capite legere. De die dozmīat nūq̃: et de nocte multo min⁹ solito. Vnde melior paralisis cura: (vt ipse rasis testat) est fames vigilia purgatio atq̃ motus. Ex quib⁹ patet qualis sobrie viuendū est: imo famē atq̃ sitim tolerare iuuat. Et inter cetera sit cena leuis: p⁹ quā dormitio tardet. Et vt experientia iā expertum est ad ingentē irā puocare infirmū eū nonnūq̃ liberat: vt de Tito vespasiani filio legis: quem in mēbris contractum peritus medicus tantū ad irā puocari fecit: qd̃ sanitati donatus ē. Valerī⁹ uē maxim⁹ de quodā mīte dūce recitat: q̃ linguā paralyticā habēs ex sublatōe pmi cer tamini tātū extitit ira cōmor⁹: vt vocalis euaserit: ira ergo cū calorē excitet et adaugeat: vt patet: paralyticū interdum curat: contus oīno vitandus ē. Cū quātū ad cibū et potum. Ex carnib⁹ cōueniūt vituline: castratine: caprioline. cuniculine. lepore: et maxime ei⁹ assatū cerebrū: ipz enī a proprietate valet: vt veteres oēs ferūt. Alc caro vulpis. ciconie. eruij. bubonis. et viperarū. vñ mesue ius viperē et galli antiqui: plurimū paralysi valere ait. Quibus si vti libet quātū ad viperā facias sic: habitis ex magnis q̃ i loco arido habitāt: tā caput q̃ cauda p⁹ quattuor digitoz mensurā simul absindas. Et de hinc euisceres et excoctur succellue: et in aqua salsa aliquādiu eā pmitte: postea cū yfopo. maiorana. origano. ogino. salvia. ac diptamo: q̃ in talibus nūq̃ dimittas: ad ossum vsq̃ ad separationem bulire pmittas. tale deinde iusculū patienti potu tribue. Et si libet: de carnib⁹ q̃ dabis. Cū aut galli sic facies. Vñ antiquū gallum accipe ex supbis: q̃ ita libenter dimicant: et tādiu loco stricto cū paruulis virgis fatigetur: q̃ fere se mouere nequeat: deinde caput amputa: dehinc euz euiscera: et sale cōtuso reple. Sex vero horis sic dimisso sal amoueas: laues postea: et cū rebus infra scriptis facinetur cōquassat. Accipe cardamomi. 3. f. turbitū poli podij. aij. 3. iij. sticados. 3. ij. semis aneti. semis peonie. aij. 3. j. his pactis eū ad ossū vsq̃ separationē bulire dimitte: cū quo si libet. saluā yfopū. sticados. et talia q̃ bulias. De tali iusculo. 3. vj. stomacho vacuo patienti tuo pbe. Et ad horribilem si quē saporē habuerit occultandum: p libito succarū adde. Et hic ē modus talia iuscula faciēdi.

Potes etiam tuo patienti carnes pullinas exhibere: fassianorum. perdicum. auicularum. rubaluz. Et precipue turdorum qui ex iunipero pascuntur. Cū omniū illarum carniū assatio q̃ elixatio cōuenit magis: quātū salsamēta ex speciebus calidis fiant: et precipue ex cūcibere et pietro que a proprietate q̃ valēt. Sed plurimū q̃ conuenit piper sinapis. grana paradisi cardamomi. et similia.

Cū ubi elixas carnes māducauerit cū salvia roze marino isopo. maiorana et similib⁹ condiantur. Et maxime cū his que a proprietate valent. Et sunt thimus. isopus. polij origanum. et cūma. et est yua. quam ille diuin⁹ mesue supla tūe laudat. Simon autē ianuenfis quid cūma esset igno- rauit. Sed in sinonimis Mesue eam sinonimigatā adin-

ueni. Ac in suo de appropriatis ca. de medicinis egritudi num neruozū. Cum in ge Galie. cum aqua decoctionis q̃ marū: triacam ac mitridatuz administrabat et c. Et expo- nitur ibi in littera q̃ cūma est yua. verū meo gustui ē herba amara multum. sed ubi infirmū tui gustus amaritudi- nē nō abhorreat ea vtēre. q̃z nihil supra. Cū spēs in feru- lis ac condimētis cōueniētes. R. 3. 3. j. nucis musca. ci- namo. aij. 3. f. pipis nigri. 3. iij. galāge. pipe. lōgi granorū paradisi. aij. 3. ij. pīetri. 3. j. croci. 3. j. fiat puluis quo vta- tur. Cū discas recētes vtētur oēs: de salis interdū in mā- ducare pōt: virtute enī salis calidi facti sunt. Cū fructi- bus in fine pastus: de pineis q̃ a proprietate valent: semp assumat. In principio vero de ficibus: ceteros vero deui- tet. Cū acetum tanq̃ inimicū mortale fugiat. Alc vinum pa- riter et album potissime: nisi medicinaliter detur: in eius loco aquam mellis bibat. In qua nisi eius amaritudine abhorruerit: buliat de yua: cum eā ex herbis suprascri- ptis vñā vel plures semp bulli: vt est isopus. salvia. stica- dos. maiorana et polium. Ex speciebus. cūciber. pīetriū piper cinamomū. nux muscata. anisum. vel aliquod tale. aut aqua vini bibēda est.

De his que materiā paralisis flegmaticā digerūt: ac q̃ tam cum medicinis solutiuis q̃ caput purgus q̃ etiam cum gargarismatibus eam euacuant. Cap. v

De medicinalia transeundo que ad intra sumenda sunt: presens capitulū doctrinā ponet. ante igitur diem quartum vel quintū. forte farmacū non exhibeas. ne subito (vt inquit Mesue) tollatur virtus aut resol- uatur. nam cum materia cruda sit agitur et nō educitur et sic morbus augmētatur: et sic patet sternutatoria: caput purgia: masticationes aut fortia gargarismata tempe illo nullatenus conuenire. Cū actum igitur practicum te dedu- cendo tale clistere facias. R. malue mercurialis: blinis. si- cados. saluie. cētauree minoris. aij. 3. j. agarici. 3. f. 3. o. quassentur et fiat decoctio: de q̃ li. 3. f. accipe: et in ea hyere pigre galiem aut yeralogodion. 3. j. dissolue mell. ro. 3. ij. f. olei cōis. 3. ij. salis triu. 3. ij. fiat clistere. Cū 3. dñis me- sue sic facit. R. ficclefurfuris. aij. li. 3. f. melliloti. anisi. malue camomille. aij. 3. ij. ficuū siccarū numero. xv. senugreci: cartami. aij. 3. j. f. pulpe colloquintide. cherue mundate. aij. 3. ij. centauree minoris. 3. f. bulliant in lib. vj. aque vsq̃ ad cōsumptionē duarū partiū. de qua accipe lib. 3. olei an- tiqui. 3. ij. almuri. vel salis cōis. 3. ij. mellis. 3. j. et fiat cliste- re. Vñimum tamē est vñuale magis. Cū ubi infirmus restrictus fuerit aut feces induratas habuerit. Vñimo cli- steri lenito vtēre: et de hinc aliquo ex dictis. Clisteria igitur illa multū a principio cōmēdātur. Cū omnis item mō infirmus eum cōmode faciat. quē cū aqua rassani ori- melle simplici vel squillitico prouocare posses. Alc cū pē- na oleo intincta et in gutture immissa: nullū tñ a principio vomitiū forte: vt esset succus mediani: corticis sambuci. elleborus albus: vel alterius consimilis exhibeas.

Cū ubi ad materie digestionem transire libet. Accipe si- rupi de sticados. 3. ij. f. oximellis squillitici. 3. j. aque sal- uie. aque bethonice. aque primule veris aij. 3. ij. aromati- setur cum nuce muscata: et in duab⁹ vicibus pbe. Cū su- pra scriptarum aquarum loco hac decoctione vtēre. que recipit yue. 3. j. saluie. bethonice. sticados. maiorane. polij isopi. aij. m. 3. f. passulaz. 3. f. nucis muscate. 3. ij. fiat de- coctio: qua cū prescriptis sirupis vtēre. Cū el facias sic et est sirupus in hoc casu mirabilis pprietas: qui accipit yue viridis si haberi potest. 3. f. vel sicce. 3. f. saluie. stica. herbe paralisis maio. floz. isopi. florum anthos. aij. 3. j. radices acon. li. 3. f. passulaz. 3. j. fiat decoctio. et cū li. ij. mellis succellue sirupus cum nuce muscata aromati- gatus: cuius dosis est. 3. j. f. pro vice cum aqua: aut deco- ctione prescripta. Cū cibibus aliquot sirupo sumpto: pil- lularum cochiarum almāsonis. 3. j. aut. 3. iij. dabis.

Cū el. 3. j. pillularum fetidarum mesue. Cū si fortius pil-

Inlarum, suarum de serapino. 3.ij. Vel pillularū de eu-
forbio tantundē. C Ego tñ de his q̄ in principio paralisi
sūt pueniētia vsus sūt. q̄. R. sp̄rū hyere pigre almasoris:
vel hyere de octo rebus. Salie. 3.ij. collognide. 3. j. tur-
bith agarici añ. 3.ij. cingiberis sticados añ. 3.ij. seminis
peonie. 3. f. euforbij. 3. j. cū succo rute. pillulas: cōfice: q̄rū
dosis sit. 3. j. Vel aliter accipe pulueris p̄scripte hyere.
3.ij. collognide. 3.ij. euforbij. 3. f. castorei. piperis. sina-
pis. serapini. oppoponacis. taspie. añ. 3. j. cetauree mino-
ris. 3.ij. gūme in succo ruthe dissoluātur: z cū syrupo de sti-
cados pillulas face: z sit dosis vna. C In forma potabili
da verelogodion: aut hyere pigre galienū cū aqua mellis
3. f. Vel facias sic. R. turbith agarici. añ. 3. j. cingiberis
3.ij. sticados. 3. j. seminis peonie. 3. j. infundant in aqua sal-
uie aut florū sambuci. syrapi de sticados. vel p̄scripti. 3. f.
addendo. Et horis. 12. in ifusiōe dimissis: fortis fiat exp̄s-
sio: quā si libet pillularū loco patienti tuo tribuas. C In
forma pulueris centauree minoris puluericate cū aqua
mellis. 3. j. exhibe. Vel facias sic. R. turbith. 3. j. cingibe-
ris. 3. j. sticados. 3. f. seminis peonie gra. iij. cūccari ad pō-
dus omniū: z fiat puluis: quē vt supra dato. C Terisimili-
ter in vice vna tota materia euacuari nequit. Et p̄ma eua-
cuatione facta quo libuerit ex digestiuis factis vt ere. So-
lutius item. C Dominus rasis. 3. j. pulueris sue hyere. cū
granis aliquot piperis: cū aqua mellis quoq; die dabat:
et tu si libet facito. Et quia aquā calidā possit dare prohibe-
bat: ne ppter eam a stomacho hyera ipsa ita cito laberet:
prestaret eam in pillularum formā p̄pinare: quia in sto-
macho plus staret: cōtinue ad caput effundat: qd ei⁹ erat
intentio. C Materia p̄ maiori pte euacuata. sternutatorijs
gargarismatib⁹. caput purgij. seu masticatorijs: tūc secu-
rius vti possemus: que materiā derelictā diuertunt z eua-
cuāt. de quibus capitulū de cura doloris capitis a flegma-
te pueniētis supra te abundantez faciet. Et talia in mane
stomacho fienda sunt.

C De his que intus sumpta malā cōplexionē inductā ex-
tinguūt. calorem suffocatum viuificant: z nervos a prope-
tate confortant.

Cap. vj

Tunc autē illa scribere supest: que ad intra sumpta
malam cōplexionē inductā extinguit calorem suffo-
catū viuificant ac corroborāt: z nervos a propria-
te confortant: vt ē confectio de musco dulcis: acori cōditi.
Ac diacori. descriptione cōmuni: quorū cōueniētem dosi-
cum infirmus dormitum vadit: prebe mane quoq; cum
surgit. Vel hoc electuario vt ere: qd bonus mesue com-
posuit. R. secacul. radices acori. li. j. f. elixentur: z ad sta-
minā seu orale passentur. z cū lib. x. mellis decoquātur.
Cum autem infrigidari incipiunt: pulueres infrascriptos
adde: vt piperis nigri. 3. j. f. piperis longi: cingiberis: ga-
riofilorum: macis. añ. 3. vj. nucis musca. galange: carda-
mom. añ. 3. f. puluerizentur: z p̄scriptis misceantur. De
hinc incorporando cū eis pinearum mundatarū libram
j. f. fiat electuarium. Cuius dosis sit. 3. ij. C Ego infrascr-
ptum qd optimum adinueni: pro quadā nobili fieri feci
quod accipit ex radicibus acori quātitatem quālibet. Et
eas bene mīdas in aqua z melle vicibus aliquot elixat: vt
sapor scilicet quem ingratiū gustui habuerint: tollatur.
Vel diebus aliquot in recenti aqua eas dimitte: illam sin-
gula die renouando: postea debite coquātur: pistentur: z
ad staminiam seu orale passentur. de cuius lib. iij. paste ac-
cipe mellis despumati. li. vi. simul omnia dehinc coquan-
tur: quibus postea cum infrigidari incipiunt: adde pinea-
rum mundatarū. li. j. pulueris cingiberis: pulueris pīpe-
ris longi: galange: cubebam: granorū paradisi: nucis
muscate. añ. 3. ij. f. peonie. 3. j. f. musci. 3. f. fiat electuariū
de quo. 3. ij. vt prius exhibe. C Domin⁹ rasis ifrascriptū
puluerē laudat dicēs qd corpus inflat: z materiā paralisi-
febris inducendo consumit. Nūq; tamē nisi prius corpe
mundificato puocare febres audeas. z illa cū effimera ef-

se debet. Mā p̄sepe putrida ad eternā requiē inducit infir-
mum. Tale igitur electuarium accipit: radices acori. 3. iij.
cingiberis. 3. j. f. piperis: pīetri. añ. 3. j. castorei. 3. v. asse-
fetide: oppoponacis. añ. 3. ij. mellis. li. j. et fiat electuari-
um cuius dosis sit. 3. j. vel. 3. j. f. cū infirmus dormitum va-
dit. Vel facias sic. R. asse fetide. 3. f. ruthe foliorum lau-
ri: añ. 3. ij. myrrhe serapini. añ. 3. f. mellis lib. j. f. fiat ele-
ctuarium: quo vt precedenti vt ere. Vel confectio
anacardine. 3. j. prebe. Vel p̄fectionis de assa: seu de pi-
retro a mesue i cura epilepsie descripta tantundē. C Et i
casu illo rasis atq; veteres plūm cū dormitū patiens vadit
ad fabe quātitatē de assa fetida dabāt. Et vt cit⁹ ac facili⁹
eum inflāmarent: post boni vini subtilis parū exhibebāt.
Et sup oia hanc assam fetidam laudāt. C Et interdū hui⁹
loco piperis: castorei. añ. 3. f. dabāt. Sed galienus nō nisi
chirātū vñū exhibebat: qd est pondus gra. iij. Rasis vero
et nōnulli alij integram. 3. j. p̄tinue dare aui sunt. C Da-
bant p̄sepe quoq; se. porrozi. 3. j. Vel mane: da coclear
vnum aque vitis cū modico tyriace mixte: talia p̄ maiori
parte mā euacuata cōueniūt vt dictū est. C De his que
ab extra i cura paleis fūnce veniūt approximāda. Ca. viij.

Dea que in paleis flegmaticce extrinsecus appro-
rimanda sūt: amodo transeundū est. vt sunt stuphe
balnea: vnctiones: fricationes: z ventosa: ita tñ nisi
p parte maiori materia euacuata: seu in fine haud quāq;
fieri debet. C Ex stuphis sūt qdā q̄s naturales voco: z qdā
dam artificiales. Naturales q̄ in loco fabricate sūt vbi bal-
nea naturalia scaturiūt. Et ille maxime casus noster cōue-
niunt: vbi balneorū minera sulfurea alluminosa nitrosas
aut salia fuerit. C Artificiales modis duobus fieri facito.
Primo qz in fundo cooperte tine possis p̄forata ponit:
et sub ea candētes lapides sup q̄s vinū potens p̄iciatur.
z ex tali sumo in tina calefacta patiens ingredit. in q̄ tantū
sudet quātū sine lassitudine eā sufferre pōt. Vel loco vini
sup candentes illos lapides de infrascripta decoctiōe p̄ci-
ciatur: que recipit camomille: salue sticados: absinthij: sic-
ci: rozis marini: lauendule: maiorane: foliorū lauri: beto-
nice: foliorū sambuci. añ. 3. ij. fiat decoctio: qd vt ē dictū vt
re. Et si herbas in vino bulire facias. tā p̄ p̄nū qz p̄ p̄scri-
pta stupha optime foret: qd facias si libet. C Alterū vbi ma-
gis desiccata habere libeat: i p̄dicta decoctio sulfuris: alu-
mē: sal. aut murū: p̄ libito adiunge. Et ob hoc nōnulli de
aquis calidorū fontū apporari faciūt: qd tā i stuphis qz
in balneis vtunt. talis tñ exp̄ientia didici: deportata aqua
parū prodest: qz vere virtutē deperdit. Et ille est primus
stuphandi mod⁹. C Alius quē magis laudo. hēas tñā tu-
am coopertā. Coopitū quoq; sup ignē cacabū: descriptiōe
p̄scripta repletū. a quo canale: p̄ quod sum⁹ ad tinā trā-
seat: situetur. Quq; ea debite sit calida intret patiens. Nam
sic faciendo quāte intensiōis libuerit: in tina calorem ha-
bebis: qd modo primo sic cōmode fieri nequit. C Et has
stuphas plurimū laudo: qz solent sicca balnea palincū se-
pe curare: vt antiquorū plurimi referūt: qd iam desiccant-
ibus stuphis: qz balneis intelligendū ē. C Ad modernos
tamē quosdā vidi q̄ paraleticos: podagricos: z p̄similes
neruorū egritudine: laborātes: in furno ponūt: z bonum
tunc esset. vt ex lignis odoriferis calefieret. vt est Junipe-
rus: laurus: z c. Et possit quoq; de roze marino: de lauen-
dula: ac de cōsimilibus herbis imponi. vidi tamē hoc pro-
desse multū faciendo cum hoc quē sequitur vnctiōes.

Cum autem infirmus tuus cum his tūc ad sufficientiam
sudauerit: in lecto deportetur: a. 3. j. vsq; ad. 3. ij. tyriace fir-
ne: aut fini muridati. cum modico vini albi: aut cū sua aq̄
mellis suscipiat. Vel ex p̄scriptis confectiōib⁹: de qua
libuerit dosim cōuenientem. C finito z absterfo sudore
patientē ciba: z poteris fin virtutis tenorē semel aut bis
indie stupharū: vacuo stomacho sex z plurib⁹: si libue-
rit: cōtinuādo diebus: z id quoq; poterit interpollate fa-
cere. hoc enim securius est qz naturam sine intermissione

tot medicamentis opprimeret. Artificialia balnea ex pre-
scripta decoctione fieri possunt: addendo sulfur: allumen
nitru: vel sal: put tue intentioni convenientius magis ap-
parebit. Aliqui vulpem vsq; ad ossu separationem deco-
quunt: et in illa collata decoctione balneant infirmum. Cum
qua tñ si sticados: saluā: lauendulā: herbā paralelis: ab-
sinthiu: et folia lauri: atq; camomillā bullire feceris bo-
num erit. Balneādi vō modū vel similē: put fiebat in stu-
phis obserua. Et vbi balnea naturalia habere possis p-
valent multū: in quibus est modus idem obseruandus. et
sm naturā balnei plus est: aut minus morari. Robore qz
virtutis inspecto. s. semel aut bis in die balneando. Et si
virtus debilitet nimiu: diez aliquā interponat: qua se ne
balneet. Stuphis aut balneis modo quo vt supra factis.
data quoq; tiriaca seu nitridato: et sudoribus aspersis: col-
lum: ac spondiles: aliquot ex infra scriptis vncionum p-
unge. Et in hoc casu olea appropriata sūt de costō: de ter-
bentina vulpinū: de piperibus: ac laterinum. Et si plura
alia conueniant: ista tñ in cōi vsu magis habentur. Et
pinguedinibus appropriatis cōiter. Pinguedo anseris:
anatis: gatti filue stris: vulpis: leonis: vipere: et pinguedo
pardī. inter oēs alios antiquoz relatu pncipatū obtinet.
Ex vnguētis valet vnguentū arogon et marciaton ma-
gistrale nicolai. Alia cōsimiliter vnguēta magistralia
sunt plura: q in hoc casu summe valent. Primum recipe
olei de costō. 3. 4. olei de pipibus: olei terbentine añ. 3. ij.
s. succi saline: succi herbe paralelis añ. 3. s. vini optimi. 3.
ij. radices acori: radices lilij: costi añ. 3. s. cōquassent: et sūt
oīa ad vini et succoz cōsumptiōem bulliant. Cum quibz
cere quantū sufficit liquefacias: et cū infrigidari incipit
addendo piperis: piretri: euforbij: castorei añ. 3. ij. stica-
dos. 3. ij. spice squinanti añ. 3. s. et fiat vnguentum. In
frascriptū quoq; mirabiliter valet. qd. 3. olei de costō. li.
s. pinguedinis vulpis. 3. ij. pinguedinis anseris. 3. ij. De
hinc. 3. saluie: sticados: radicū betonice: als bzionie: pu-
mule veris añ. 3. s. piperis: piretri: castorei añ. 3. s. con-
quassent et bulliāt in. 3. s. vini vsq; ad medietatis psump-
tionem: tale vinū postea coles: et cū pinguedinibus ac oleis
supra scriptis: ad eius postea vsq; psumptionē bulliāt: suc-
cessiue cere quantū sufficit adde: et cū infrigidari incipit:
pulueris seminis vrtice: euforbij: piperis: piretri: añ. 3. ij.
castorei. 3. ij. et fiat vnguentū. Quidā heremita alchimi-
sta magnus plurima paralytica membra cū infra scriptis
vncionibus curauit. nā cū annos plurimos ille in alchi-
mia laborasset: et oīa vt ceteri alchimiste vana cōperisset:
olea: vnguēta: aquas: et talia in ea arte facere didicit: q in
medicina plurimū valent. Unde alchimiā dimittēdo me-
dicū se fecit: a quo experto plura habuit: et nō pposito qz
maxime vtilia: vt sunt vnguēta aliqua. Quoz primū ac-
cipe ex malignis viperis quot libet: et p quantuoz digitoz
mensurā: cauda ac caput amputet. Dehinc eas in olla p-
forata reponet: hec in alia integra situet: simul eas tale
lutando ne spirent: et in cacabo aqua pleno p horas tres
sint: et indefinēter bullire facias. Pinguedo aut que i
sana olla descēderit reseruet vsui. ipa enī sola inuncta pa-
ralytica mēbra curat. vel de ea cū marciaton vel arogon
cōmisce. In taliū enī viperaz pinguedine spem maximā
habebat propter mirabiles quos videbat effectus. Unde
cum oleū laterinū distillabat malignā aliquā viperā seni-
per in olla ponebat. Ego vō viperaz que grosse aut ni-
gre sunt: et que plurimū in aquis habēt libentius qz ma-
lignaz pinguedine vsus sum: ne. s. illa totum corpus ve-
nenaret: et in ea mirabilē effectum adinueni. Istam ergo
q securior in illis duabz ollis vt primā extrahet: et vsui re-
serua. Interdū etiā heremita ille hoc faciebat vnguen-
tum: qd recipit olei de costō: olei de nucibus añ. 3. ij. s.
pinguedinis vulpis. 3. s. pinguedinis vipere. 3. ij. pumu-
le veris viridis: saluie quoq; viridis añ. li. s. has herbas
cū pinguedinibz cūtunde: et cū oleis misce addēdo casto

rei. ʒ. s. piperis: piri eiri. euforbij: añ. ʒ. iij. p. dies aliquot oia
simul pmutate macerare. postea cū. l. j. s. boni vini ad cōsu-
ptionē ipsius oia sit bullire facias: quo facto eorū fortī ssa
expressio. z cum cera quantū sufficit fiat vnguētū. ¶ Mō-
nūq̃z quoq; predicta omnia in vesica vitrea reponebat:
addendū terbenline lib. j. z desup alembico posito vigo-
re ignis in diuersos liquores extrahebat: qm̃ in casu nro
valent multū. sed est tertius ceteris efficacior. ¶ Vel faci-
as sic: z est melius. ʔ. galbani gūmi hedere añ. libram. s.
olei laurini. ʒ. iij. terbenline. l. ij. z per alembicū liquores
vt prius extrahe. vltimū vō quod egredit pualet. ¶ Als
ego ciconie oleo vsus sum: z in istis neruosis passionibus
multū valet qđ sic fit. Deplumata ciconia tantū in antiq̃s
simo oleo oliue: vel nucum decoquat qđ carnis ab ossib⁹
fiat separatio. Dehinc carnes ille in mortario diutissime
cōterantur. z postea in derelicto oleo iterum bulliant. ex
quibus successiue fortis fiat expressio. Nam ipm̃ solū ole-
um tales neruorū languores sanat. ¶ Vel ex eo sic vnguē-
tum facias. ʔ. olei ciconie. l. ij. sepi tauri piguedinis vul-
pis: pinguedinis anseris z anatis añ. ʒ. iij. medulle cerui-
ne. ʒ. iij. cere quantū sufficit. z fiat vnguētum. ¶ Vel faci-
as sic: Elcipe anate vnā vel plures antiquam z bene pin-
guem quā euiscera. z ex infra scriptis rebus ipam farcitā
vz. accipe pinguedinis vulpis: pinguedinis gatti silue-
stris: añ. l. s. euforbij. ʒ. s. saluie primule veris añ. ʒ. s. vñū.
cōtmdentur simul cū pinguedinibus ex quibus anas faci-
ciatur: z que inde fuit pinguedo colligatur: que in casu
nostro mire valet. ¶ Socium quendā habui qui cū illo
farcimēto cōtūsum alleū cōmiscibat ei bene: z ego frustū
cepe squillitici: z reddebatur pinguedo illa magis pene
trans: z casui nostro magis cōueniēs. Et si velles hac pin-
guedine loco olei ciconie in vnguētis vti esset vtile. ¶ Ab
his vnguētis cū vulgares i his magis q̃z in alia re fidu-
ciam maiorem adhibeant: discedere nescio. ¶ Sed vnū
in hoc preciosissimū z erit finis. qđ. ʔ. serapini oppopo-
nacie: bdely: euforbij: masticio añ. ʒ. s. olei terbenline: olei
laurini añ. ʒ. ij. cere. ʒ. i. gumme cū vino dissoluantur: z fi-
at vnguētū: qđ de gūmis vnguētū appellare cōsueit.
¶ Aspere fricationes super neruorū originē multum va-
lent: z potissime cum stuphe aut balnea fieri nequāt. Po-
site quoq; idem sine scarificatione ventose quibus factis
ex pretactis vnctionibus aliqua erit successiue fienda. Et
in hoc vniuersalis paralesis vitio flegmatis proueniētis
cura finitur. ¶ Sed te ad actū practicū deducendo qđ di-
cta sunt sub epilogo ordinate ponere libet. Primo aere z
disponere: ac rez aliaz nō naturalium regimen clisteria
ordina successiue. Et vbi cōmode vomitus fieri possit p
uocetur. Dehinc ordina digestiua: z solutiua successiue:
que calozē viuificant cōfectiones. Et si materia p parte
maiori fuerit euacuata: ea dare poteris que effimera z in-
ducūt: actū quoq; stuphas: balnea: fricationes ac vento-
sas facere vltimo vnctiones. Ex quibus omnibus in pa-
ralesi flegmatica ordinata cura patet.

De cura paralēsis sanguineę: z melancolię: ac colericę:
et factę a mala cōplexione: z factę a casu: vel percussione:
et de paralyſi lingue. Cap. viij.

Cap. viii.

Analysys a sanguine vt in causis efficientibus iam
dictum est: et si raro fiat: non provenire potest: cuius
sex res non naturali regimen ad septimum vsq; die
subtile sit: vinum: carnes: ova: et vniuersaliter quodlibet
sang. multiplicantiu euitando: et ad talia particularia.
tanq; ex predictis nota impresentiaru supersedeo. Et
autem ad medicinalia denentias vbi clisteri opus fuerit:
vt supra face. Flebothomiam vo modo cetera consentiat
successive: et illo in casu parisienses aliqui tres libras san
guinis: et vltra interdum simul extrahunt: super hoc se su
dantes: qd flebothomia multitudinem euacuat &c. Et
tamen vbi ad tanta sanguinis quantitate extrahenda co
garis: in duabus aut tribus vicibus securius id facies

mane. s. a basilio oppositi lateris incipiēdo: in sero autē
a cephalica lateris eiusdē: z in crastino a venis lingue. id
enī qđ totū simul extrahere securius existit. Dehinc vō
ad localia trāsi z fricationib⁹: z ventosis: ac vncionibus
vtere. Et vbi opus fuerit stuphis ac balneis: itē z talia: vt
te supra docui per ordinē exequere. Et vbi melācolia
in causa fuerit in solutiuis ad melancoliā aspiciens adde
cetera vō vt in paralepsi a flegmate puenienti face. Sz
oia taliter ptempera vt minozis exiccatiōis existāt. Et
vbi colera paralepsi efficeret: a rebus multū exiccātib⁹
cauendū erit: immo aqua ordei tunc danda foret. Et itē
de cura paralepsi a sang. a melancolia vel colera pueniē-
tis: sic breuiter dictū sit: eueniunt enī talia raro: z vbi eue-
nerint si tibi aliquid defecerit: sursum a pcedentibus capi-
tulis pete: quia de necessarijs huic proposito pinentib⁹:
illa te abundantē efficient. Et iam item que solū a mala
qualitate puenerit curādi doctrinā pcedentia capitla po-
nunt. taliter enī elaborandū in eis est: ac ceteris in quib⁹
materia fuerit euacuata. De illa vō que a casu vel per-
cussione causatur: vt supra te docui pnosticis vtere. hinc
clistere fieri iube: z vt vbi cetera cōsentiant: flebothoma
succesuiue. Et si ex pscriptis vncionibus aliquam feceris
tam sup neruoz originem qđ membrū lesū eam facias.
Et in tali paralepsi emplastrū infrascriptū plurimum va-
let. qđ: R. farine fenugreci. lib. s. armoniaci. ʒ. ij. bdelij. ʒ.
j. olei. de lilio. ʒ. ij. s. pinguedinis anseris. ʒ. ij. cere qđ tūz
sufficit: z fiet emplastrū: quod sup panno extendas: z tepi-
dum predictis locis applica. Uel facies sic. R. camomil-
le. ʒ. ij. tantū bulliat qđ ad mucillaginis formā deueni-
at: cum qua postea farine fenugreci: farine se. lini. añ. li. s.
misce armoniaci bdelij añ. ʒ. s. incorporent omnia simul
et cum oleo de lilio: aut pinguedinis vulpis anatis vl an-
seris impingues: quo si libet vt primo vtere. Cum his cu-
rabilis paralepsi que a casu vel percussione puenerit: deo
auxiliante curas omnis. Et vt caplm hoc cuiuslibz cu-
rabilis paralepsi succincte in se curā teneat: siue in manu
brachio vel quouis alio mēbro fuerit pmissis euacuatiōi-
bus: tā cū clisteri qđ quouis alio modo factis. ac vbi opus
fuerit flebothomia qđ exteri⁹ p vinctōes: emplastra: embro-
catiōes seu fricandōes approximānt: tā sup neruoz origi-
nē qđ lesū mēbrū siāt est necesse. Et si pul. cōfectiones:
vel aliqd hmoi dare necesse sit a pscriptis caplis illa mu-
tua: hoz enī copā in se hnt. Et qđ psepe lingua palyti-
ca pmissa clisteri: alijsqz euacuātib⁹ opportunis ex vincti-
onū pscriptaz aliq collū ac tipora punge. p pri⁹ tñ frica-
tionē aut siccā vētosam apponēdo. Et quidā eo i loco cā-
tarides cū assungia z melle pistas apponūt: z quā faciūt
ibi vesicā pforāt. sic enī ad eū locū mā trahis: soluit lingua
et loq̄la recupat. Uel facias sic. mā euacuata caput abra-
das: z dehinc ex tali vnguēto punge. Qd. R. asse fetide: se-
rapint: galbani: armōiaci: euforbij añ. ʒ. j. castorei. ʒ. ij. cū
oleo laurino: pter costoreū oia liq̄siāt addēdo cere qđ tūz
sufficit: vltimo vō castoreū adde: z fiat vnguētū. Postea
vō tuo patiētī. ʒ. j. castorei cū succo saluie dato. valet enī
itē ipe succus saluie dar⁹ solus. Aut. R. castorei: nucis mu-
scate gar. añ. ʒ. s. cū succo saluie: aut bono vino: totū infir-
mo pbe. Uel da. ʒ. j. se. peonie: z paties cōtinue qđi sub lin-
gua castoreuz teneat. Uel facias sic: accipe pipis: sinapis:
se. nasturtij: isopi añ. ʒ. j. castorei. ʒ. ij. cū succo saluie: lupio-
ri formas cōfide: de gbus paties pnnue sub lingua quasi
vnā deferat: id enī pditā loquelā psepe recupat. Uel alit.
R. castorei. ʒ. ij. pul. saluie. ʒ. j. s. fiat cū melle: vt pri⁹ lupia-
res formule: de quibus quoqz sub lingua teneat. Itē cum
vino calido decoctiōis saluie tyriacā: vel mitridatū dissol-
uer: cū eo lingua cōfrica. Et vbi lingue venas repletas
sang. cerneret: ac in toto quoqz ipsi⁹ abundantiā: venas ip-
sas flebothomari iube. z dehinc cū se. nasturtij ac casto-
reo lingua cōfrica. Uel facias sic. R. castorei: pipis: pire-
tri: euforbij: anisi: maratri. gar. baccarū lau. añ. ʒ. ij. saluie

Създадена е първата обща организация на българските учители.

Uādam cū paraleſi ſpasmus affinita
tem habet: hac ex cauſa locū

q istū sibi accommodari libuit: q duplex est. s. proportionatus ad materiā z non pportionatus.

Callu ad materiā pporzionatū dicimus qui ex supabundantia: vel ex defectu materiei prouenit. p̄mus de repletioe: z secūsus de inanitione dicitur. Nam si contingat materiā aliquā in neruis imbibi sic vt eos dilatei z accurret: ppter qd̄ versus originē contrahit: fit spasmus: quē de repletionē dicim⁹. Defectus autē materiei fit a quacūq; causa potēte humiditates nostri corpis exicare: z tunc nerui nō aliter accidunt q̄ qñ igni coriū madefactum exponim⁹. ipm enī humiditate resoluta cōtrahit: qd̄ silt ppter materiei defectū neruis accidit. vñ pp hoc p̄trahūtur z flecti nequnt: z talis dispō spasm⁹ de inanitiōe nūcu paf. Cllō pporzionar⁹ vō ad mām fit pp dolorē aut nocu mentū aliqd̄ cerebro cōicātū: vt plerūq; ex punctura aliq̄ fit: vel ex aliq̄s aialis venenosi morfu: seu q̄litate aliqua venenosa: aut maligni humoris inordiatioe. cū enī cerebrū tale sentit nocumētū: se cōtrahit ex cui⁹ cōtractioe ab ipo q̄z orta cōtrahunt: motui volūtario fit inobediētia. et talē pter naturā dispositionē cōiter spasmū ad mām non pporzionatū appellam⁹. Ex qbus sequit qd̄ spasm⁹ nihil aliud est q̄z neruoz pp quāuis cām versus originē p̄ter nālis p̄tractio: p quā mēbrū seu mēbra motui volūtario fiunt inobediētia. Cllr a sermōes de spasmō dictos sim quosdā adhuc rōne loci spasm⁹ triplex repit. Quidā par tē anteriorē: quidā posteriorē: z quidā totū tenet. Prīm⁹ p̄stōn⁹ seu spasm⁹ anterior. Scds epistōn⁹ seu posterior. Et tertius tetanus appellat. Et ppter hoc dñs Auicē. de tetano inquebat qd̄ ipe ex duob⁹ sit spasmis: vt si due fue rint cause ad spasmationē tā anterioris q̄z posterioris partiū equipotētes: tūc enī in nulla partiū vt ptz cōtractio fit: z in totū sine p̄tractioe neruoz tensum stabit: z sic erit tunc tetan⁹ absq; spasmis. Inter dūq; pp frigus musculos cōgelās mēbrū tensum stabit ad nullā positiois dīam se flectere potēs: in quo casu erit etiā tetanus sine spasmō. C Dixerūt etiā aliqui ex venaz z arteriaz repletioe posse tetanū puenire: vt in sinocha inflatua nōnūq; ptingit in qua corp⁹ totū capite excepto adeo tēsum manet vt ad nullā positionis dīam se flectere q̄at. Ex qb⁹ pz q̄lter tetanū sine mēbroz spasmatioe ptingit fieri multip̄r. Idzō pter qd̄ aliq̄ tetanū nō esse spasmū: nec ex duob⁹ spasmis cōpositū esse voluerūt: cū in oī spasmō sit sp̄ aliq̄ neruozū cōtractio. In tetano autē statim dicto apparet nulla: cum in eo corp⁹ seu mēbrū tetanatū tensū sine p̄tractioe maneat. Et iō ethimologizat tetanū: q̄si tensū manēs: seu totū tenēs. C Ex qb⁹ oibus concludit: siue in tetano sit spasmus siue nō: qd̄ tetan⁹ est p̄ternaturalis dispositio. p quāz totū corp⁹ pter caput: seu p̄ticulare mēbrū aliqd̄ volūtarie mobile ad nullā positiois dīam se flectere pōt. Ex illa diffinitioe pz qd̄ tetan⁹ nō nisi mēbris volūtarie mobilibus accidit: qz et si ossa tensa maneāt: tū dici tetanata nō debēt cū volūtariū motū nō habeāt. C Ex dictis pz quali ter cuq; sen alcuq; est quedā spēs tetani: qz mēbrūz qd̄ alcuq; tenet tensū manet: nec ad aliquā positiois dīam se pōt flectere: qd̄ ex intēso frigore: seu ventositate accidit p̄sepe. Et hec spēs tetani est quā grāfū seu rāpū appellāt. C De causis spasmī tā de inanitiōe q̄z de repletioe: z tā pporzionati ad materiā q̄z nō pporzionati. Cap. ij.

Upeft amodo tā tetāi z alcuceq̃ q̃z spāsmi causas inuestigare: que extrinsece z intrinsece esse p̃nt. Et b̃ a spāsmo de repletōe p̃ncipiū faciēdo: quē res q̃ libet nō naturalis corpori nostro incōueniēter occurrēs efficere potest: vt aeris excessiua frigiditas materias cōprimens: seu caliditas dissoluēs z neruis mandans. Illi mia quies: somnus sup̃fluus: inordinata comestio: nimia cibi seu potus repletio: timor grandis: cui⁹ causa hūiores p̃sepe in originib⁹ neruoz imbibunt: z spāsmū efficiunt: et sic de alijs que possunt ad neruos materias demādare. Intrinsece vō cāe esse p̃nt sang. flegma: melia ventositas apostema: ac dolor intēsus: quē vt natura pellat: spirit⁹ et humores ad locū dolorosum semp mādāt. pp qd̃ plerūq̃ accidit qd̃ humores illi neruis ibibunt: z spāsmū efficiūt. Itē accidit spāsmus tā acut⁹ q̃z cronic⁹: egritudinum successione: z interdū accidit p̃ viā crisis. Illā a mēbris nō bilib⁹ materia sepe ad ignobilia pellic: z neruis imbibita spāsmū efficit: ṽtositās q̃z in neruoz cōcūtantib⁹ existēs eos ingrossare z accurtare sufficiens spāsmū cōsistit efficit. Sed vt inqt̃ Auic. remouet in hora. i. cito: vt p̃tigit in alcuceq̃ q̃ in tibijs sem̃ fact⁹ ex sola fricatiōe remouet i bre. iii. De inanitiōe vō spāsmus ab oī re causari pōt: q̃ nāles hūiditates desiccare seu cōsumere valet: vt aer excessiue calidus ac siccus: cib⁹q̃ calid⁹ z sicc⁹: ira tristitia. excessiua vigilia: imoderata purgatio: z sic de alijs reb⁹ nō nālib⁹. z talis etiā de inanitiōe spāsmus tā acutarum q̃z cronic⁹ egritudinū: cā plerūq̃ accidit. Causa vō non p̃portionati ad mām spāsmi esse pōt: vt supra dictum est mordicatu⁹ humor: seu aliq̃ venenosa q̃litas: aut punctura: vel uti scorp̃idis: vel alteri⁹ venenosi aialis. hūc quoq̃ sepe vermes efficiūt: cū os stomachi mordēt. Quis enī istoz spāsmū sepe efficit nō p̃portionatū ad mām. Merita cerebri pāniculis oriunt: a neruis vō lacert: a lacert q̃ chordas cōtēxūt: vñ cerebri tale nocumētū senties contrahit: ad cui⁹ p̃tractionē p̃trahūt nerui: z ipos musculos trahūt: z sic mēbris illi⁹ fit p̃tractio: z hoc mō p̃pter pūcturā vel mām aliquā mordicatuā spāsm⁹ ad mām nō p̃portionat⁹ fit. Et sic habes tā de inanitiōe q̃z de repletōe: seu p̃portionati ad materiā: vel nō p̃portionati spāsmi cās.

De signis spāsmi demonstratiuis. Caplm. iij.

Spāsmi amodo venanda sunt signa: sed spāsm⁹ cōuenit plurimū cum epilepsia. Tñ Auicē. inqt̃ spāsinus est epilepsia mēbris: sicut epilepsia est spāsm⁹ corporis totius. Uex vbi signa epilepsie supra bene notaue ris: ab ea spāsmū discernere facile scies. Auic. autē tantūmodo duo signa ponit: per que vnū ab altero discernitur nam spāsinus difficulter resoluit: epilepsia vō facile. ipsa p̃terea paroxysmalis existit: spāsinus nequa q̃z. C Signa autē spāsmi demonstratiua sunt duplicia. nam quedam spāsmū: z quedā eius causas manifestant. cū enim mēbz seu mēbra aliqua pp quōis innaturalē cām retracta maneant: z volūtario motui inobediētia fiant: spāsmū illa pati dicimus. C At causaz signa s̃m spāsmi diuersitatē variātur. nā spāsinus de repletōe subito patientē inuadit. Qui vō post se. vel aliud nostri corporis hūiditates extenuare potēs paulatiue supuenit. is de inanitiōe spāsm⁹ nuncupat. C Eius igit q̃ de repletōe fit si cause extrinsece fuerint q̃cunq̃ ille sint certus ab infirmi vel astātū relatiōe fies. Tñ autē sunt intrinsece si sit san. in cā. ex repletione etate tpe anni regimine p̃cedere. z ex talib⁹ sup san. diuū arguētibus facile dephēdes. z sic de flegmate z melanco lia facies. Nō incōuenit tñ spāsmū a colera fieri. sed quia tā dōne caliditatis: q̃z modi sue substantie: q̃z subtilis z c. facile resoluit: fit ab ea rarissime. Et hec est cā quare boni veteres flegma san. z meliam colerā omittētes p spāsmi intrinsecis cās assignauerūt. Illā vplm fit a flegmate raro a sang. rarius a melia: z rarissime vel quasi nūq̃ a colera. materia nāq̃ spāsmū efficiēs: vt inqt̃ Auic. nō efficit nisi p̃pter suā grossitiē: z sic p̃pter colere subtilitātē. rariss

time: aut nūq̃ fit ab ea. C Apstema autē seu vermes in causa si fuerint p̃ppria signa illoz in cognitionē deuenies. C Sed vbi spāsmi de inanitiōe cās scire cupias ab infirmo seu astātū: q̃ hūiditate exiccās: seu exterminās cā fuerit inuestiga. Et sic predictas causas enumerādo tam de repletione q̃z de inanitione facile cognosces. C Spāsmi ad materiā nō p̃portionati cāz ex infirmi aut astātū relatu in notitiā deuenies. C Spāsmatoz pulsus est inordinat⁹: durus atq̃ paruus: z interdū tanta fit opilatio vt pulsus nullus reperiatur. Urina a sua naturali dispositiōe: vt sepi⁹ nō mutat. p̃pter tñ opilationē sepe aquea z subtilis apparet ad quandā tendens viriditātē. z maxime vbi calor exterminet. vey nec ex pulsu: nec ex vrina sup aliq̃ spāsmi certam causam quicq̃ significari potest. Sed si q̃ dicta sunt bene notes: cuiuslibet speciei spāsmi causas leuiter deprehendes.

De signis spāsmi pronosticis. Caplm. iij.

Uperest spāsmi pronostica signa describere: de quibus plura ille noster serenissimus Hypo. enumerat. C Primum a spāsmo vel tetano habitū. i. de repletione se. superueniens soluit egritudinē. afforismozū quarta. siue talis spāsinus siue tetanus humoralis: vel a grossa ventositate fiat. Sed si spāsinus se. superuenit mortalis: vt in tuo de appropriatis: bonus inquit Aesculap. C Item spāsinus ex elleboro mortalis. quinta afforismozū: vt infra de qualibet euacuatione superflua: cui spāsinus superueniat est dicendum. vñ de septima afforismozū cōmento illius. In sang. flu. inquit Gal. q̃ cū talis spāsinus supueniēs superflue euacuationi sang. si de inanitione mortalis est. z ita intelligit de omni alia euacuatione superflua z c. C Idē tertio afforismozū quinte p̃ticule. san. multo fluente spāsinus superueniens malū. Item spāsinus post nimiam inanitionē malū afforismo. iij. Item in affo. v. si quis iebriat⁹ fuerit: z repēte sine voce fiat spāsmo adueniēte moris. Si nō supuenerit se. aut ebrietas in cōsuetō tpe dissoluatur: qd̃ in duob⁹ dieb⁹ cōter fieri debet. C Itē qd̃q̃ a tetano dephēdunt: in quarta die pereūt. si vō hos effugerint sani sūt. affo. vi. z hoc est quia tetanus est egritudo peracuta ad quartā vsq̃ duratura. vñ morbi p̃lixitātē: vt inquit Rasis: z eius acūmē natura diu tolerare nequit. z iō si diē quartū effugiūt: poterūt saluari. C Itē in fluxu muliebri si spāsinus supuenerit malū affo. quinquagesimo septie. C Itē in vigilia spāsinus malū. septima afforismozū. afforismo decio octauo. C Et afforismo. xxv. in farmacia inquit spāsinus potioni supueniens mortalis. C Itē spāsm⁹ mulieri supueniens mortalis. Auic. z etiā Hypo. v. afforismozū afforismo. ij. C Item in spāsmo vētris inflammatio mortalis. Rasis. Auicēna tñ mortale nō dixit: sed malū esse signū in p̃ncipio. C Anter ceteras etates vt Auicē. inquit: lactantes in spāsmū facile cadunt pp debilitatē virtutis cerebri mēbroz q̃z ac lacertoz. vey cū taliū virtutes tā naturales q̃z vitales: vt ipse Auic. z Rasis. inquit: fortes habeāt hūiores multū obediētes resolutioni a spāsmo leuiter absoluunt. Et subiungit Rasis q̃ pueri ante septimū annū pp hūiditates multas in q̃bus abundāt: ac etiā q̃ inordinate multū manducant: cito spāsmū incurrūt. z pp assignatas cās ab eo absolunt quoq̃ facile. C Plurimi itē q̃ ex spāsmo moriuntur calidi diu manēt. Et hi sunt vt Auic. inqt̃ qui p̃focati moriunt. qd̃ cōtingit: q̃z lacert⁹ anhelit⁹ spāsmat⁹: q̃z tūc ei⁹ destruit mor⁹: z tūc bon⁹ patiēs suffocat⁹ perit. C Urina rubra in spāsmo mortē significat. nā vrina talis vt Auic. inqt̃ significat q̃ ibi ē caliditas pura. vñ si caliditas erit purā: de inanitiōe spāsinus erit: q̃ inanitiō ex tali caliditate continue auget: z p̃ p̃is spāsm⁹. z cū ei⁹ sit cā: z sic ad mortem patiētē deducit. P̃terea si illa vrina se. significet: cū spāsinus se. superueniēs mortalis: vt supra patet vñ a rub. in spāsmo mortē significare. C Ex dictis itaq̃ p̃z q̃ spāsm⁹ de inanitiōe: z potissimū q̃ egritudinū successiōe p̃tuit mor

tem significat. Cum. n. paulatim ille veniat consumptio nem humiditatis substantiſſice denotat. z sic per virtutis defectionem incurabilis redditur.

De his que intus sumpta spasmum de repletionem curant alcuſque quoque.

Cap. v.

Spasmi recte cures q spasmus ille fuerit consideres
o. z. alr. n. de repletionem curatur spasmus. aliter de inanitione. z aliter qui non est ad mām pportionat.
Utrum cura paralyſis cū cura spasmi de repletionem ma gnam habet affinitatem. Nam que ad intra sumenda sūt tam vni qz alteri idifferēter pueniūt. z inter illa q appo ximant ab extra: est pauca qz dīa. hanc igit ob cām vete res quasi oēs pro illius de repletionem spasmi curā ad cu re paralyſis caplin nos remittunt. Ut igitur scias q ad tuū ppositum sunt facienda a caplis de cura paralyſis ante scriptis mutare: at que sequunt autēde. Retētis itaqz fecibus clisteria leuina facito: successiue acuta. z de hic mās digerās: educas quoque. z oīa illa que supra capitulo de his q paralyſis mām euacuāt ordinate cōperies. Sed in eam euacuando: tam per farmacū qz per sternutatiōes gargarismata: seu masticationes illic descriptos casū. ob serues. Uerū vbi passio in mēbris fuerit posterioribus gargarismata z sternutationes pueniunt: materiam. s. di uertendo z euacuando. sed in parte anteriori nequaquēz hoc bene menti habeas. de pulue. aut pfectionibus z pfi milibus supra caplin de his que ad intra sumunt te abū dantem faciet: ac exhibendi modūz tibi dabit. Q. si fle bothomia ac ventosis tibi opus fuerit de cura paralyſis sanguine caplin supra quere. ipm. n. qualiter illa fīda sunt te clare docebit. In his igitur que statim dicta sūt tam paralyſis qz spasmi cura communicat: sed in illis va riat: que ab extra applicanda sunt. Et hoc ex diuersitate modi substantie materie puenit: ē. n. paralyſis subtilis val de. spasmi vō grossa. z ideo si fortit resolutio vsus fueris subtili resolutio grossūz remaneret: ppter qd cura spasmi multum sinistre fieret.

De his que extrinsecus applicanda spasmum repletio nalem curant.

Cap. vi.

igit ad actum practicum reducēdo ab his q extra veniunt approximanda in cura repletionalis spasmi principium sumere libuit: z sic mollitiuis in prin cipio: dehinc resolutiuis vtere: vel saltem illa adinuicem misce: siue balnea embrocationes: vnctiones: emplastrat: seu cerota fuerint. Et q ad balnea siue embrocationes: si mollitiuas facere velis ex malua bis malua suis cū radi cib⁹ fenugreco se. lini z cōsimilib⁹ illa facito. Resoluti ua vō ex camomilla: fol. lauri. absinthij. folioz sambuci: yua: lauēdula. roremarino. saluia. bethonica. herba para lyſis z siliibus. Et vbi adhuc resolutione maiori esset op⁹ sal cōmune: sulfur. seu nitrum adiungere posses. Et qz vt plurimū tam mollitiua qz resolutiua in hoc casū simul cōmiseris: de pscriptis conuenientē facias mictionē: ve rum neqz balneum neqz embrocatio vlla fienda erit: nisi mā fuerit p maiori parte euacuata. Ex balneis igitur vn guentis: emplastris: siue cerotis huic pposito cōuenien tibus aliq singularia deo adiuuante nunc scribere itēdo. Balneū in hoc casū singulariſſimū. Accipe catulū vnū vulpis: vel. ij. vel. iij. vel plures. aut catulos canis: seu gat n euſceratos in aqua decoq. in qua ad min⁹ p quarta pre succū aneti ipone: herbe vō bethonice. z hedere terre sūt aī. z. s. aliquot miscendo. z oīa tū simul bulliant: qz caro ab ossib⁹ separet. ex tali decoctione balneū fit huic pposi to puenientiſſimūz. z embrocationes itē. Q. si balneo ipo refrigerato sup natātē pinguedinē collegeris: ex ea tā neruoz originē qz spasmātū mēbz inūgere poteris. z erit talis vnctio vtilis multū. Cū dic nota q si spasmus fuerit vniuersalis spondiles oēs q sub collo sunt erūt pūgēde Sed vbi in facie mēbz aliq spasmātū fuerit: cerebro est attenden. a cui⁹ anteriori pte nerui illi trahūt originem.

In plicari vō mēbz alio spasm⁹ si fuerit neruoz ad illd mēbz puenientiū originē inūge. Et in casū illo vngue tum tale fit ptiōſissimū. Q. d. r. costi amari. j. infundat in lib. j. boni vini albi. z p diē cū sua nocte in ifusione mā neat. z cū eo postea olei oliue antig lib. j. misce. z vsqz ad vini psumptionē bulliat. deinde cum eis cere paz liq fiat z cum infrigidari incipit pipis nigri. castorei. euforbij: pi retti. aī. j. vi. misce. z fac vnguentū quo vtaris. magis tū ē resolutiū qz mollificatiū. S. qd sequit magis est repa tum: z ipm recipit medulle cruris vacce pinguedis anse ris pinguedinis caude arietis. aī. j. j. olei de nasturtio. j. iij. castorei. j. ij. pīretti costi amari. aī. j. j. musci si libet. j. f. cere paz z fiat vnguentū: qz vtere. Nonnulli pulmone arietis calefactū tā sup neruoz originē qz sup membrum spasmātū sine itermiſſiōe frequēter apponunt: z successi ue ex aliquo pscripto vnguentoz vngunt. Alij Bal. do cumēto pellē arietis cū multa pinguedine incidi faciunt. z spasmato mēbz apponūt tādiu donec fetear dimitten tes: dehinc eam remouent. z ex pdictis vnguentis mem brum vngunt. In crastino vō vt supra ad pellem redeūt z vnguenta successiue: z cum illo medicamine spasmum curant in breui.

De cura spasmi tam a punctura venenosa qz non vene nosa prouenientis.

Cap. vii.

Ue aut q ex pūctura sit venenosa ex suppositione ventosaz curat. qz si aliq cū scarificatione reitera res nō malū est. Uel pullū vnū viuū hēas. cui⁹ de plumatū anū sup pūctura pone sibi rostrū sepe clauden do: vt attrahere aerē cū ano cogat. Uel p aliquā psonam vilē locū sugere facias. Et qz tibi possibile fuerit pun turam aptā detine. dehinc iyracā: siue metridati: vnicot nu: gentianā: bacas laurū: ter mētillā: diptamū: vel aliq h mōi: ptra venenū patienti tribue. Si aut spasmus a nō venenoso vulnere fiat: eū aptū pro posse tene: sup qd oleū de euforbio pone: z vt dolor mitiget: ex oleo camo mellino: z oleo ro. calidis mēbz spasmātū embroce: qd aliquātulū fiat: deide petiā triplicatā: vt qdruplicatā in terdentina calida remollitā suppone. illa. n. mirabiliter dolorē sedat. Et sup oīa ne punctura claudatur caue. q si locus apostemef apostematū cura cures. Bonus vō anglicus plimos ex punctura spasmatos emplastro in frascripto curasse ait. qd. r. musci arboris: vel lapidis. iij. s. furfuris. iij. s. olibanij. j. j. tantum in vino bulliant aceti parū addito: q ad emplastri formāz deueniat: z tale calidū suppone. tantā em in isto musco arboris: seu lapi dia bon⁹ vir cōfidētā hūit: vt cuilibet pūcture talē eplm applicabat. Eū quo fere oēs sanabat. qd sit muscū respi ce Aui. z. can. in cap. pprio. S. in casu isto memor sem per esto tam p flebothomiā qz p farmacias: qz aliter vles purgatiōes fieri facere: z ptiulares itē. Et si punctura claudat cū auro seu cādenti calibe loc⁹ cauterizet: z pfun de qdē sup qd emplastr postea de maluis pone. Tūbēt aut veteres: q si pūctura nerui lōgitudinalis fuerit: ex q spasmus fiat qz ptransuersum neru⁹ totū incidat: minus enī malū est motum membri perdere qz vitam.

Quasr z cū qd se. in spasmō sit puocāda. Cap. viij.

Num antiq i spasmō singulare reputant. s. puoca re febr. ipa nanqz materiā resoluēdo spasmum cu rat: vt in pnoticis hūisti: sed anteq ea prouoces: conditiones in frascriptas obserua. nam inter fe. sola est effimera prouocanda in vniuersali spasmō. s. qui ex frigi dis hūorib⁹ fiat: z materia p pte maiori euacuata. Cū his igit cōditionib⁹ obseruatis: si sulfureū naturale balneuz hūeris s. can. debitos patiētē in eo pone: qm enī i casu il lius qz maxie puenit siue fe. puocauerit siue non. Sed deficiente balneo alt poteris fe. puocare. ad qd vnguentūz ifrascriptū plurimū valet. Q. r. olei de lilio: olei oliua rū antiquaz. aī. j. v. succi flāmule. lib. j. illa vsqz ad cōsu ptionē succi flūlliant. Cū q cere postea qz tum sufficit mi

Se: et cū infrigidari incipit adde stozacis calamite .3. iij. pi peris puerri. aij. .3. iij. enforbij. .3. j. fiat vnguentū cū q̄ timpo ra inungant: brachioꝝ pulsus: atq; pedū. dehinc madesa ctam in eo lanam in subascellis et in inguinibꝰ pone. talis nāq; vinctio se. potēter puocat: q̄ tū cū infirmū tuū vnxe ris castorei. .3. f. cū modico vini calidi potu tribue: vñ ca storei loco. .3. f. infra scripti electuarij dabis. Qd. R. asse: flammule: castorei aij. .3. vj. mell. lib. f. fiat i forma electuarij de quo vt dictū ē. .3. iij. dabis. Flammula vñ de q̄ ē fino ē her ba qdā q̄ sepi bꝰ: et vepibꝰ iuoluit: flores capilares hñs: i curꝰ medio repit semen saporis acutissimi: qd̄ ptusū et sup mēbrū positū cauterizat. vt ipse exptus sum. Et isti rustici de mōte ferrato in suis alleatis de tali semine loco pipis sepe ponūt. et in aduertēter disinteriā aut micū sang. icur rentes ad aliū modū se repiunt. huiꝰ igit flammule succus se. potēter puocat. Qd. si teutonicoꝝ more facere vo lueris q̄ se. facile puocat patientē tuū iter duos ignes col loca: cui aliqd cū forti alleata ad comedēdū pbe. Succes siue optimo vino calido: in q̄ modicū sit pipis cum pota zabūdāter satis. Dehinc vñ ex aliq̄ vnguentoz p̄scripto rū locis p̄dictis: vt supra iunctio fiat. S; bñ nō nisi teutoni co talibꝰ assueto vel alicui bñ robusto facias. In delicato .n. corpe humores subiles hñt: nō solū effimera: sed pu trida de facili puocaret. S; sudor adeo intensus. q̄ secus p porros aiaz pducere. C Serenissimꝰ Hypo. spasmū. qn ta afforissimoz. afforismo. 22. ex casu pcussione vel aliter sine vulnere factū ex subita submersione paties in aqua frigidissima curat: qz exterioribꝰ corpis partibꝰ cōdensa tis interiꝰ calor vnif: q̄ mās spasmū resoluit: et sic talis cu ra fit p accidēs. Posses tñ inmersione dimissa sup isrmūz frigidā aquā p̄icere. vel eū ex lintheaminibꝰ in aqua frigi da mersis sepiꝰ circūuoluerē: sic vt lintheamina illa nunq̄ calefieri pmittas: robusto tñ valde: ac in media estate seu tempore multum calido hoc fieri iubet: sed nō aliter. Et sic modū habes qualiter de repletionē spasmus ois q̄tū ad medicinalia sit curandus.

De regimine rerum sex non naturalium spasmū reple zionalis obseruando: et de cuceꝝ. Cap. ix.

Ed quātū ad sex rez nō naturalū regimen oio vi num in pncipio phibe: eius loco aquam mellis bi barin qua salua decocta sit. In fine tñ vinū valde potens cōmendat. qz mās tunc resoluit: et vinā puocat. fructus: pisces: ferculū de pasta. olera: vt blitis: spinachie et filia. et vñ oia cibaria frigida et humida vitāda sūt. et itē aer frigidus et humidus. Somnus longus. qes nimia: et vbi exercitium fieri nequeat: fricationibꝰ vtere. car ovul pis: et ericij his passionibꝰ valent a p̄prietate: vñ aut atq; salute mirabilis quoq; inest p̄prietas. vñ de istoz vsus quoquomō sit valet plurimum. C Luceꝝ vñ seu alcuceꝝ: ex fricatione membri cum manibus calidis. aut pannis calidis curat. et iterum ex calidoꝝ oleoz vñctione: vt ex oleo de costō: anetino. vulpino. de lilio. et p̄similibꝰ. Sed lotio tibie: aut alteriꝰ alcuceꝝati membri ex decoctionē her be tunici passionē hanc illico curat. et per dies aliquot cū tyriaca eā nō rediturā pellit. et sic cum adiutorio cure pa lysis curam hēs spasmū de repletionē tam ex materia q̄ ex ventositate prouenientis.

De cura spasmū ab inanitione prouenientis. Cap. x.

Uper est de inanitionē spasmū curā ponere. In tali bus nāq; patientibꝰ est viriꝰ multū debilis: cū quo p̄p̄t mēbroꝝ siccitatē pozi valde sūt stricti. Qua ex re eoz nutrimentū facilis digestionis esse dz penetratio nis qz multi nutrimentū humectantis valde: et sic medicia lem potius qz pure cibale eum esse necesse est: in quo ca su aqua oz. plimū cōmendat: et illa potissimū in qua fluui ales cōcriac nemorales testudines sint decocte. vinū qz clarum puenit cū decoctione quatuor se. f. foz bene lim phatū. qz facile penetrās multi existit nutrimentū. Cōuenit aqua carnū cū p̄dictis se. alterata. C Ex confectiombꝰ

cōe restauratiū cōmendat cū oleo amigdalaz dulciū fa ctū: aut violaz: vbi. f. maiorē q̄reres hūectationē: lac con uenit mlieris et itē asine. aq̄ qz dulces. balnea cū folijs sa licis. vitis al. vinifere violis. et filibꝰ bulita: ac inunctio ex oleo violaz: et illa sunt q̄ in sūma spasmō de inanitionē pue niūt de quibꝰ leuiter sic p̄trāsiui. pmo qz ex talibꝰ infirmis ppancissimi nobis offerūt. 2. qz cura illa cū cura ethice ordinate descripsi: ad quā vbi opꝰ sit recursum habe.

Tractatus. xj. de tortura in se sex continens capitula.

Quid sit tortura et qualiter signa inuenire debeas de monstratiua. Caplm. j.

Epe materia in nervis anteriori bus capitis et in his

qui in principio nuce oriunt imbibis. hi em musculis atq; mēbris faciei: sensum atq; mo tum p̄bent. C Si igit materia illa subtilis fuerit relaxa tionem seu paralytū inducit. et si grossa spasmū. qd̄ cūq; em istoz fiat torquetur facies et egritudine efficit: quam oris seu faciei torturā appellamus. C Ex quibus patet qz tortura nihil aliud est qz in nervis qbusdā tā anterioribꝰ qz posterioribꝰ: p̄p̄ter subtilis materiei imbibitionem relaxatio: aut grosse p̄tractione: per quā musculi motus fa ciei dantes relaxant: aut p̄trahuntur ad quā relaxationē seu p̄tractionē tunc os aut facies cōtorquet. Et sic habes quid sit tortura. C Eius cāe in cap. de paralyt: vñ d spa smo describunt. C Quātū ad signa intēio duplex habet vna respectu signoz: q̄ nobis eā demonstrant. alia q̄ cās. C Quantum ad primū cum ea difformitate sua se nobis satis manifestet signis alijs nō egemus. C Sed quantum ad causaz habendā notitiā pmo an a paralyt: vel a spas mo fiat inuestigandū erit. 3. si a paralyt latꝰ lesum sup sanū caderet: vt Bal. 4. de interioribꝰ: scdo caplo. Si la tus inquit mouens dextre partis labiū mollificet: erga si nistrum latus torquetur. Et lacerto finistri lateris labiū mouente mollificato: idem labiū ad dextrū verit. et sub dit. Sistr intelligendum est in maxillis narium extremi tate: et viriusq; gene. vt velit qz maxille extremitates nari um et gene mollificate super nō mollificatū cadunt. C Si autem fiat a spasmō: tunc egrum latus ad se sanum trahit et cum hoc plurimū decipiuntur tortum latus credentes esse egrum. qd̄ est falsum. Unde Rasis. Non inueni in quit rugas in fronte: ex parte lateris patientis torturam causa spasmū: et corium illius lateris tensum erat: et tortū nō apparebat. C Et nunc tua est cognoscere: an pars lesa paralytica sit: an non. Unde si tortura a paralyt si at: pars lesa mollis erit: ab ore plurimum saliuā manat: et pars oris sana bene claudis: et sua cum figura atq; forma manet. Qz si tunc pars lesa claudatur: cum mala figura claudis: qz labium superius infra cadens cum abundāti saliuā oris figuram deformē efficit. Et si huius paralytis causas a qua tortura puenit: scire cupias. caplm scdm tra ctatus de paralyt supra require. ipm em ubi necessaria signa monstrabit. C Si aut sit a spasmō: pars lesa erit ta ctui dura: ab ore saluē nihil aut parum manat: et partis egre os nō clauditur. imo p̄pter p̄tractionē aptū aliquā. n̄p manet. C Consimilia signa in inferiori palpebra le. si oculi quoq; notabis: huius aut spasmū cās per signa de monstratiua spasmū supra: tractatū de spasmō. tercio capi tulo. facile comprehendēs.

De p̄nosticis torture oris: seu faciei. Cap. ij.

Unc superest huius die torture p̄nostica signa n describere: quoz quedā futuraz: et qdam p̄sentem torturā denunciant. Multus nāq; seu continuꝰ fa ciei saltem. vt rasis inquit: ac ipsius faciei ossium frequēs dolor: eorum quoq; stupor: vñ turam torturam significat. C Sed quantum ad eam factam illa que a cerebro pue nit in quarta vel citra sepe patientes interficit. quia pas siones fortes: vt est paralyt apoplexia. epilia. et similes cerebrū nō diu sustinet. 3. d. hinc. qd̄ inquit extimauerūt

q̄ patientib⁹ torturā timef. mox subitanea vsq; ad q̄ttu-
or dies. Si vō hos p̄transierint euadunt. Et vī q̄ sit illud
cā epilē fortis quā tortura nūciat. Et vt cognoscas an
a cerebro fiat ingt. rasis. Si i tortura opatiōes cerebri sa-
ne fuerint: vt est intellect⁹. ratio: z memoria. r̄c. Scito eaz
a cerebro nō causari in qua casu tales diu viuere possunt
Et subdit: q̄ si tortura p̄m̄sem: aut p̄ duos durauerit: vix
aut nūq̄ curat: cū ea tñ diutissime viuūt. Quosdā em̄ vi-
di ingt. quos tortura. 20. ānos iuasit. alios. 30. z alios. 40.
g nullū aliud nocumētū sustinuerūt. Tortura p̄terea si
nistrī lateris deterior est q̄ dextrī: vt antiqu⁹ sapio: r̄ ipe
ras. ingt. Tort⁹ itē si febricitauerit: eidē nō nocebit: vt ipsi
quoq; aiūt: qd̄ in tractatu de paralyfi: z spasmō supra sa-
tis tibi declarauī. Et sic patet qd̄ tam supra futurā q̄ pre-
sentem torturam p̄noscari debeas.

De mō mām q̄ torturā efficit digerendi euacuādī quoq;
ac de his q̄ in ei⁹ cura ad intra sumēda sunt. Cap. iij.

Tortura oris interdum a paralyfi: interdum. vt di-
ctum est: causat a spasmō. vñ quantū ad humoz di-
gestionē z euacuationē: q̄ si inequales ille fuerint:
nō aliter q̄ in his duabus egritudinib⁹ sciendū erit. Que
siue fla fuerit: siue mliā: siue colera: z si rarissime ab ea fi-
at: eam digerās tam cū clisteribus q̄ cū appropriatis so-
lutiuis: eam successiue euacua: vt in tractatu de paralyfi:
supra caplo gmo te docui. Et si a san. fiat fm̄ maiorez aut
minorem eius impuritatem de eo minuendum erit: z sic
cōibus supfluitatib⁹ eductis de cephalicis primo: dehinc
a venis lingue minutio fiat. Et q̄ in casu illo magna est
interdum san. quātitas extrahenda: fecundationē poti⁹
q̄ vice vna totū extrahere fieri laudo: z tunc bonū est:
vt in mane ab vna fiat cephalicaz. z si tūc m̄z diuertere
magis cupias basilica lateris oppositi in secūdo: aut cūz
cephalica lateris patiens: z mane sequēti a venis lingue
Sed inter cetera sūt in cura tali a veterib⁹ cōmendata
gargarismata: atq; caputpurgia: de quib⁹ aliqua appro-
priata describere nunc libet. Caputpurgia igit facta ma-
ne stomacho vacuo: z cero ante cenā: per dies tres p̄nu-
os tale fiat gargarisma. Ad. R. asopi: origā: thimi. añ. m.
j. fiat decoctio: de qua accipe. ʒ. vj. oximell⁹ squalitici. ʒ. ij.
misce: z fiat vt dictū est gargarisma. vel p̄q̄stale. sinap. ʒ. ij.
accipies. q̄ in lib. j. vini ad p̄sumptionem tertie parūs
bulliat: coles: z fiat gargarisma. Vel cū. ʒ. vj. sirupi acetosi
compositi. ʒ. j. puluerigate sinapis: misce. z fiat vt supra.
Vel si facias qd̄ antiqui in isto casu sūme laudant. qd̄. R.
origan: isopi. añ. ʒ. j. fiat decoctio: de qua accipe. ʒ. vj.
aceti sglitici. ʒ. j. h. hyerepigre. ʒ. j. sil dissoluā: z fiat gar-
garisma. Vel facias sic: sinapis itasifagrie. ʒ. ʒ. p̄iretri ma-
croppis. ana. partes equales accipias: z in aqua bulli: d̄
qua. ʒ. viij. accipe oximell⁹ sglitici. ʒ. ij. hyerepigre. ʒ. f. et
fiat gargarisma. Trib⁹ transactis dieb⁹ gargarisma so-
lum mane fiat: añ vō cenā caputpurgium hoc qd̄ recipit
pul. nigelle: q̄ in infusione acetī p̄ diē cū sua nocte p̄man-
serit. ʒ. j. distemperet cū succo maiorane: herbe paralyfis
aut auricule muris: z fiat vt dictū est caputpurgium. Et si
forti⁹. Accipe pulpe colloq̄ntide. castorei. pipis albi. con-
diti. ana. ʒ. j. fiant cum aqua casei pillule. de qb⁹ vna cum
aliquo de succis sup̄scriptis dissoluat. qd̄ p̄ nares attra-
ctum in hoc casu mire valet. Et idēz facit fel perdicis: aut
gruis cum aliquo ex p̄scriptis succis dissolutus. Dum ab
his panēs quiescit: nucem muscatā in parte oris lesa cōti-
nue teneat: vt membri assueta figura remāeat. Mōnnulli
thūs retentum in ore cōmēdāt. Et aliū frustū. ʒ. ʒ. Aliū vō
paululū castorei. Et ego alias ipsi⁹ castorei. ʒ. j. cū aqua
vitis dissolui feci: q̄ in ore sepe retēta incredibiliter p̄fuit.
Rasis suis in exp̄mētis nucē muscatā integrā ex oleo
de pipibus: aut costino: vñ alio appropriato inunctā per
duas horas: tam sero q̄ mane stomacho vacuo in ore te-
neri faciebat. et postea masticari: et hoc an hui⁹ passioni
plusq̄ credi posset subuenire. Ex p̄fectionibus valet tyri

aca magna: mitridatū quoq;: z de quo libuerit ad auella-
ne q̄titate cū modico vini: aut mellicrati in auroza dabis
Et cum in sero dormitum iuerit. a ʒ. j. vsq; ad duas electu-
arij: de musco dulcis: aut tātū dē pliris cum musco: z hec
sunt que in cura ista ab intra sumenda sunt.

De his que in cura torture ab extra sūt approximanda.

In cura torture ex his que ab extra Cap. iij.
conueniunt sunt vnctiones: ventose: emplastratio-
nes: facellationes: z euaporatoria. Et vt statim
ad actūz p̄acticum te deducam super spondiles colli su-
periores. quia isti nervi faciei motum: atq; sensum dan-
tes oriuntur: ventosam sine scarificatione poni facias: q̄
per dimidiaz horam aut minus dimittatur. Qua amota
ex oleo costino calido: aut de piperibus: vel de terben-
tina: aut de ben spondilium locis inungatur. ac faciei ps
lesa. Illinc autem ad. ij. aut. ij. horas facellum ex cali-
do sale repletum: dictis spondilibus applica: z cum inci-
pit infrigidari remoue: quem postea calidum iterum su-
perpone: quo aliquotiens facto: ex p̄scriptorū oleo ali-
quo: vt supra locum inunge. Qd̄ si vnguentis appro-
priatis: aut emplastris vñ libet in cura paralyfis: quere
septimum capitulum: de his enim te abundantem efficit.
et. Ceterum in casu illo: ille bonus noster mēse euapo-
rationes plurimum commendat: inquiens q̄ illis poste-
riores vsi sunt: z inueniunt ea fore iuuamenti sublimis
z proprie quando vaporatur ex eo pars capitis posteri-
or z collum: atq; spondilia ceruicis: mandibule: spondiles
atq; frons. Et euaporatione facta spondilia ex fece vini
emplastrari iubet. facias ergo sic. Accipe yue. yfopi. cala-
ment. sticados. lauandule. foliorum lauri. coriā. añ. ʒ. j.
aceti libras. ij. bulliant simul: ex quibus postea locis di-
ctis fiat euaporatio: z successiue vnctio: vñ ex fece vini. vt
ipse iquit emplastratio. Vel facias sic. Accipe yfopi. si-
cados. origani. p̄iretri foliorum lauri. sinapis. camomil-
le. mellilori. maiorane. marubij. ana. partes equales: co-
quantur. z vt supra fiat euaporatio. z deinde ex costino o-
leo: vel balsamino: aut de ben inunctio fiat. Laudat itē
lotionem faciei ex aceto decoctionis sinap. Prescripta
euaporatio cōmuniter sic fit. Nam infirmus taliter situa-
tur: vt rerum p̄scriptarum vaporem tam super collum
q̄ partes alias p̄narratas recipere queat. Sz ego has
euaporationes sic fieri facere consueui. Tandem em̄ lapi-
dem ex decoctione aliqua p̄scriptarum aspersus panis
lineis inuolui facio: z iuxta loca p̄dicta reponi. z refrige-
rato lapide calefieri iterum potest: z iuxta loca iterū ap-
poni: remoto latere vnctiones: seu emplastratiōes p̄ libi-
to fac. Et sic illa applicandi modū habes: que exteri⁹ in
cura torture conueniunt.

De eius torture cura q̄ a spasmō puenit. Cap. v.

A spasmō fiat taliter materia digeratur purgetur
quoq; qualiter in cura torture a paralyfi causate fit
z sic pariter de his que ad intra sumuntur facies.
Sed quātū ad ea q̄ extrinsecus applicant ad cap. 6. i
cura spasmi recursū habeas. Sed colli spōdilib⁹ z parti
lese semp applicanda remedia q̄ tñ vt in illo caplo patet
ab his q̄ in paralyfi cōueniūt variant: z tu vide ibi: q̄ cap-
itulū illud talem curā te fideliter edocebit. Gargaris-
mata ac caputpurgia illa facies. q̄ in caplo tertio hui⁹ tra-
ctatus describunt. Et vbi cura p̄scripta te fallat rubificā-
tes medicinas post aurē partis lese iubent veteres appo-
ni. Et de hic ex altea butyro vel alio locū inungere. Et
sic quātū ad medicinalia torturā oēm modū curandi ha-
bes excepta q̄ prouenit a punctura: cui⁹ curā siue p̄ictu-
ra illa venenosa fuerit: siue nō. septimū capitulū de cura
spasmi tibi clare monstrabit: ad qd̄ vbi op⁹ fuerit recursū
habe. et sic oīs torture tam q̄ a spasmō q̄ que prouenit a
paralyfi medicinalium cura finitur.

De regimine sex rerum non naturalium in cura tortu-
re obseruando. Cap. vi.

Estat ut huius deformis passionis cura perfecta sit de regimine rerū sex nō naturalium. ad discernere ipsum igitur quo ad cibum et potum: somnus et vigiliam motum et quietem: inanitionē et repletionem: et anime accidentia taliter observandū est qualiter in cura paralytis atq; spasmi dictū fuerat. verum ab illis regimē aeris aliq̄liter variatur. nam in passione hac oculus vn̄o semper patitur. et huius causa ut inquit Rasis in loco obscuro est eger situandus: quia aer luminosus spiritus visibiles disgregando visum multum debilitat. aeris v̄o obscuritas congregando confortat. Debet quoq; sepe et in speculo patiens intueri: ut faciei deformitate inspecta eā ad naturalē reducere conetur. Laudat itē bonus Rasis q̄ post dies aliquot patienti bonum sit tibias pulsare: ac alijs cum instrumentis musicis fistulare: quia labia simul inuigendo melius figura oris iformabitur.

Tractatus duodecimus de tremore vn̄i in se continēs capitulū: in quo qd ipse sit inuenies: que eius cause que tā p̄nostica q̄s demonstratiua sūt: et q̄r eū q̄s curare debeas.

Remor de

quo adiuuante deo p̄sens erit sermo nō minus est cerebri: atq; neruorū passio: q̄s paralytis q̄s spasmus q̄s tortura. Et in causis ut patebit cū illis quoq; comunicat: atq; ipsoz fere vna et eadem est cura: quare p̄ns locus sibi digne concedit. Cū igit ad rem statim

accedam: tremor sit cum virtus motiua mēbrum rectum tenere conat: et ppter ipsius mēbri grauitatē nequit: et sic inter virtutē et causam tremoris: ut ita loquar: cōtinue qd dam duellū sit in quo virtus mēbrū rectū tenere conat: et morbus ad bonū intellectū deorsum trahere: et sic causant motus paritū sursus et deorsus et cōsequēter tremor. Et hoc est illud qd dicit Auicē. tremorē diffiniēdo. tremor inquit est morbus officialis eueniēs ppter defectū virtutis motiue a motu lacertorū sū cōtinuitatē cōpari grauitati cōpari. s. mēbri tremētis: inuolūntariū. i. ipe diēti sua motione motionē volūtariā. Et p hoc intelligit q̄ virtus lacertorū defecta nitit mēbrū rectū tenere: et sic p p̄nuationē sit cōpar grauitati mēbri: q̄ p̄tinue cōtranāliter deorsum trahit. Et sic tali motione ipe diēti motionē lacertorū volūtariā. Cū igit due prime potētie. s. virtus motiua lacertorū: que mēbrū nitit tenere rectū: et granitas mēbri p̄tinue trahēs mēbrū nāliter deorsus p parietatē p̄nuent. mor̄ etiā ille. s. sursus et deorsus cōtinuat: et p p̄ns tremor: q̄ vt p̄s est cōpositus ex motu lacertorū nō volūtario: et motu nāli. s. grauitatis: que nāliter deorsus trahit: et sic vtiq; hec diffinitio. Auicē. cuiuslibet cōuenit tremori. Sed vt meo p̄posito p̄tinet alia est de tremore fienda mētio: p quo me sentētie Gal. cōmēto de mor̄ caplo. 2.º et q̄nto p̄formabo. Tremor est duplex. s. mālis: et imaterialis. Imāle voco q̄ ab aliq̄ mala q̄litate sine mā sit ad bonū intellectū: vt a pūctura aliq̄ venenosa: vel a frigiditate intēsa: spūs cor. rūpente: vel acētrate a caliditate resoluēte: ab accidēte aīe terribili: vt ingēti timore: a quo spūs petiit cor. a gaudio supfluo: p qd exalant. ab ingēti ira: et a coitu supfluo per que spūs resoluūtur: et a p̄sibus: et oīs talis tremor imaterialis p̄ resolutionē seu mutationē causaz eū efficiētiū facile curant. Materialē voco q̄ mā sit. et hoc dupl̄r: q̄ aut a mā mobili: aut a mā geta. Et mā mobili vt in se. se. p̄tingit in q̄bus mā supra masculos extra vasa expellitur et tremorē efficit: et de tali nō est sermo: q̄ cito recedit et amota se. nō reuertit. Alio cū mā in mēbro: vel in mēbris geta manet debilitās virtutē motiua: cui⁹ nerui sunt instrumentū: aut cū in originibus neruorū sit quedā facta opilatio cui⁹ cā ad mēbrū: cui nerui illi deseruiūt. spūs habere transire nequeūt. Cum igit mā illa in mēbro quiescit illa motiua q̄uis debilis grauitate sit mō quo supra dictum est: tremor. et talis sit de intentione hui⁹ capli q̄ ner-

uorū est passio a mā in eis imbibita: vel ab opilationē in originibus neruorū causata pueniēs: per quā tunc in mēbris q̄bus nerui illi deseruiūt: liber spiritū transiūs p̄hibet cuius cā ac etiā grauitas imbibite materie virtus motiua debilitata mēbra in suo situ retinere neq̄t: et sic illis deorsum grauitate sua trahētibus et cōtinue virtute grauitate motus cōtrarij sunt q̄s tremorē appellamus. Et talis q̄nq; caput: q̄nq; manus: et q̄nq; brachiū vnū: vel aliq̄d mēbrū aliud tenet. Et hec diuersitas accidit ppter opilationē in originibus neruorū illi membro trementi deseruiētiū facta et nō in alijs. Et q̄bus satis p̄s q̄ oīs ille tremoris cā esse possunt q̄ et paralytis: q̄s si scire cupias in tractatu de paralyti caplo primo ordinate cōperies. Q. si eas noscere velis demonstratiua signa in. 2. caplo quere. Quantū v̄o ad eius p̄nostica: si tremor senibus accidat nūq̄ vel magna cum difficultate ppter virtutis debilitatē curā recipit. Item tremor sinistri lateris deterior est q̄ dextri. Tremor itē si diu dura uerit bonū patientē in paralytim deducet. q̄ vtiq; est dispositio satis p̄pinqua si bi. Et sic ad curā est festinandū quā in cura paralytis: taz rōne digestionis materie: q̄s eductiois: q̄s eorū que ab intra sumunt: siue s̄rupi fuerint atq; decoctiones: siue pulueres siue p̄fectiones. Et etiā eorū que ab extra siue balnea stufe: embrocationes: v̄tose emplastratiōes: siue vnctiones fuerint cōpletā inuenies. Sēmb̄ v̄o plurib⁹ q̄bus defectu virtutis et terrestreitate mēbrozū tremor accidit: et his quoq; q̄ longa defecti sunt egritudine: alia nō est siēda cura: nisi vt p̄posse virtus subleuet. Et sic habes qd sit tremor: que cā: q̄lia signa tā p̄nostica q̄s demonstratiua: et vbi curam inuenire debeas: q̄ huius tractatus qui in hoc solo capitulo finitur intentio fuerit.

Tractatus. 13. de stupore q̄nq; in se continens capitula. Quid sit stupor.

Capitulū

i.

Stupor capitulū

duplicit̄: vno mō pro diuina

nuta operatione virtutis imaginatiue: melancolicis sepe contingēt qui diu rem vnā imotis oculis intuent: et q̄busdā quoq; nō melancolicis: q̄ oculis semiaptis: et interdū nō totalit̄: tñ aptis visum in locū vnū totalit̄

fixū tenēt: et hoc illis ppter māz frigidā in cerebri p̄a exstentē puenit etiā: et q̄nq; ppter colligatiā pupis in q̄ mā frigida multa p̄tinet. vñ p̄nu subethiā: et scd̄i litargiā facile incurrūt: et talē stuporē mentis stuporem appellamus. Sed stupor alius de quo est sermo hic duob⁹ modis cōtingit. vno mō ppter spiritū paucitatē. q̄n. s. in originibus neruorū aduenit opilatio: sic vt spūs sensitiui abundanter ad mēbra trāsire nequeāt: siue ab apte fiat: siue ab hūiore: siue a q̄cūq; re alia in v̄s spiritū opilationē facere potēt: vt est intēsa frigiditas: supflua calitas: stricture mēbri: seu ligatura: cāus: seu p̄cussio: seu aliud file. Alio mō sit a pūctura venenosa: vel ex tactu rei stupefaciēdi virtutē habētis: vel ipsius int̄ assumptiōe. Et talem stuporē modis duob⁹ fieri p̄tingit. Vno mō cā spiritū: q̄ in se talē dispositionē acq̄sierūt: vt virtuti tactiue debitū esse nō possint instr̄m. Alio modo cā mēbri: qd talicer pilla stupefaciētia disponit et c. et si spūs vt ita dixerim: adhuc sani forēt: et sufficiēt in quātitate: ab ipo tñ mēbro talr̄ inficiunt vt ipsi⁹ virtutis tactiue debitū nō sit instr̄m: et sic modis tactis sit stupor: q̄ est mēbri dispositio: p quā ipm parū: aut nihil sentit. Stupor igit nihil aliud est q̄ mēbri ablata: vel diminuta sensatio ppter tactiū spiritū paucitatē aut ipo seu mēbri idebitā dispositionē ab alicui⁹ rei mala q̄litate eiusdē ip̄ressa causatā. Cū igit si debilis stupor fue rit tremorē: et si fortis paralytim: seu mollificationē idu cit. Et Auicē. ingt. est morbus officialis faciēs euenire in sensu tactuali nocumētū. s. aut destructionē: aut diminutionē cū tremore si est debilis: aut mollificationē si est fortis et c. Et ppter h̄ dixerat supra: q̄ a nōnullis dictio stuporis

ponit finonima dictioni palyfis cū facilliter in eam tranſe
at. Et ſic pꝛ qd ſit ſupor: qd huius capli intentio fuerat.
De cauſis ſuporis. Caplin ij.

Suporis cā extrinſeca z intrinſeca eſſe poteſt. Ex
trinſeca quidē res quelibet q̄ in neruis: ſeu in vijs
ſpirituū coartationē talē: ne ſpūs ad mēbra tranſi
re queāt: facere poſſint: aut que ſpirituū ipſis ingroſſati
onem: ſeu aliquā aliam malam qualitatem inducere: vt
membri ligatura: ſeu ſtrictura: caſus percuſſio: aut exceſ
ſua ſola frigiditas: z ſic cuiuſlibet rei: ſiue aeris: ſiue aque
z cetera: mēbra coartans: z ſpiritus ingroſſans. Caliditas
quoq; nimia humiditatem reſoluens: ſiue aeris: ſiue bal
neis: ſiue alterius rei fuerit. Tunc enim in membris coar
tatoria ſit opilatio: vt in febris adurentibus in quibus
ſit ſupor: ſepius eſt videre: z talis eſt ſignum moris. Ali
qua ſunt pſiſt que z ſi ſpūs ingroſſant: cum hoc tñ talem
adhuc in eis vel in membris qualitatem inducūt: vt tactiue
opationē habiles nō reddant: vt eſt de tactu illius piſcis
quē Aut. recitat: vel de opio iuſquiamo mādragoza vel
cōſimilib: ſiue extra ſiue ad intra appropinquēt: talia nā
q; nō ſua ſola virtuali frigiditate mēbra: ſeu ſpūs iſpūſāt:
ſed eos cū hoc quadā venenoſa qualitate inſiciūt: p quaz
mēbra ipſa ſtupida ſunt: vt in meo de venenis de opio: z
iuſquamo: z pſiſibus latius declarau. Supflua itē frigi
ditas z hūiditas ſpūs: humectando ſepe ſuporē inducit:
vt aeris: ſeu aque: ſiue cuiuſlibet alterius rei humectā
di ac inſtigidādi vim hñtis: vt nimia ges: ſomnus nīm
nauſeatiua ſattetas. Et ita pſiſt de cibis z potibus dicen
eſt: ſiue cibi z potus abſolute dicant: ſiue cibi z pot^o medi
cinales zc. vt ſunt lactuce: endiuiā: ſeſia frigida: papauer
inſquamus: z ſilia: ac ſercula de paſta: z ſuperflua aque po
tatio. Illa quoq; ſepe ſuporē inducūt: q̄ ſua nimia calidi
tate ſpūs paucificāt: ac reſoluūt: ſic vt p tactiua opationez
ipſi membro quātitas debita nō adueniat. vt ſuperfluum
exercitiū longa quies. nimia ſannis tolerantia. ſupflua po
tentis vini bibitio. rerū calidaz comestio. z coy^o ſupflu^o.
z ſic modo ſuo dicendū eſt de ſupfluis aīe accidentibus.
Et oīa ita que ſtatim dicta ſunt quātū ad extrinſecas cās
ſe tenēt. q; ſi alia reperiant ad iſtarū aliquaz ſunt reduci
bilis. Quātū ad intrinſecas oīa q̄ in originib^o neruo
rū. ſeu in neruis ipſis. per quos ad mēbra ſpūs deferunt
opilationē facere queūt ſuporis cā eſſe pñt. vt ſua nimia
quātitate ſan. opilās. aut viſcoſitate ſā. aut melācolia ſua
groſſitie. Colera vō niſi rōne qua humorib^o ceteris dat
ingreſſum raro. immo rariffime ſit ſuporis cauſa. cū ſua
caliditate. atq; ſubtilitate potius ſuporem prohibeat. Co
lera tñ vitellina ſua interdus groſſitie hoc efficere poſſet
z iſte ſunt q̄ p cauſis intrinſecis ſuporis aſſignant. ex q
bus oībus ita intrinſecē q̄ extrinſecē ſuporis cāe patent.

De ſignis ſuporis demonſtratiuis. Cap. iij.
Li ſuporis cāe p demonſtratiua ſigna inueſtigare
q voluerint. quātū ad extrinſecas per ordinez ſupra
dictum eas ab infirmo vel ab aſtantiſibus inueſti
get. ipoz enī relatu in dictarum cauſarum cognitionem
facile deuenies. Quātum vero ad intrinſecas ſi ſan
guis in cauſa fuerit erunt replete vene. z maxime in ocu
lis apparentes. rubet facies. ſomnolentus erit infirmus.
cuius facies ac ſi balneū egrederetur ſepe madet pulſus
erit plenus z vnduoſus. vrina rubea z groſſa. Q; ſi etas cō
plexio tempus anni regio regimen precedens z ſimilia
vt ſupra ſan. atteſtant eū in cauſa eſſe nō dubites. Flegma
vō vbi ſit in cā albet ſatties. infirmus ſepe ruget. vrina al
ba erit z ſpiſſa. pulſus cū quadā diuerſitate mollis. Qd
ſi etas cōplexio zc. flegma atteſtant ipm erit i cā. qd plu
rimū accidit. Et ſi melācolia vene parue erūt patiens ſa
turnin^o pulſus durus z rarus. vrina ſubtilis: z alba. z vbi
cōplexio pcedēs regimē. z talia ſuper humorē melanco
licū ſignificarent illa erit in cā. Coleram vō cognosces
ex cōplexione. etate. tēpore anni zc. Et pulſus erit velox

in cōparatione ad ſupraſcriptos: cum aliquali tñ diuerſi
tate vrina ad igneitatē tendet. Et q; totū ſup iſtos huius
res conueniētia ſigna deſcripſi hec paucula q; in capto
de palyſi de his te ſatis abūdātē feci. ad qd ſi op^o fuerit re
cuſum habe. Et in tñ de demonſtratiuis ſuporis ſignis
dictum ſit.

De ſignis pnoſticis ſuporis. Cap. iij.
De ſupore recte pnoſticari queas illa ſunt tibi
v notanda que in caplo pprio bonus Auicē. deſcri
bit: q; ſi ſupor cerebri cauſa ſit: ſic q; in originibus
neruoz fuerit opilatio: q; ſi nō integra: tunc ſupor erit
in toto: z niſi paupculo ſuccurrat complet opilatio: z bo
nus patiens factus apoplecticus qete ibit ad inferos non
rediturus. Sepe tñ non tam magna illa erit opilatio: et
ſic ſupor in paralyſim terminat. Q; ſi materia illa aliqd
corruptionis habuerit in ſe ſit bonus patiens apoplecticus
Qñ etiam ſuporis cauſa exiſtit in nucha: quo in caſu in
terdū neruoz origini in ſpondili aliqua ſit opilatio: z in
terdū nō origini. ſed in ramis neruoz. Et tunc mēbra q
bus nerui deferuūt ſtupida ſiūt. Cſupor igitur in quo
cūq; membro fuerit ſi diu pſeuerat illius mēbri paraly
ſim futurā denunciat: ſi mā fuerit groſſa ſpasmū: z q̄lis il
la fuerit ſi inuentū puerit: cauſabit alcuq; ex qbus pꝛ
vt in pnoſticis de tortura ſupra dictū fuerat: q; ſupor ſa
ciei pſeuerās: futurā torturā ſignificat. Supor preterea
q ex euacuatiōe māci nō curat: ſi vñgo ſupuenit i apo
plexiā paupculū patientē deducit. Et in hoc ſigna ſupo
ris pnoſtica terminant. De cura ſuporis. Cap. v.

ſi ſuporē recte curare velis an a cauſis extrinſecis
an intrinſecis: ſiat tibi cōſiderandum erit. Q; ſi
ab extrinſecis eas ad p̄trariū permutes eſt neceſſe
Sed q; tam ſuper membrū q; ſup neruoz originem ali
qua que malā inductā ſtupefactiuam qualitatem remo
ueant ſunt ſepius applicanda: vent oſis interdum forſan
opus erit: vel balneis: ſtuphis: embrocationib^o: vñctio
nibus: ſiue emplaſtris. z hec oīa in cura paralyſis ordi
nate cōperies. Et idem fiet ſi humor aliquis in cauſa fue
rit. Nam digerēdi modus euacuādi quoq; illic ſatis abū
de deſcribit: z pſequēter de oībus ſit que tam ad intra q̄
ab extra applicanda ſunt. Et ſi ſan. in cauſa fuerit ſm illic
deſcriptū modū eū minue: q; ex ſola abūdanti minutiōe
hec paſſio ſepe curat. Et non ſolum illic medicinalia. ſed
huic quoq; cōueniens regimen ſex rerum nō naturalū
illic adinuenies: z ſic illa mihi in hoc loco deſcribere ſup
fluum videret: cum vt patuit eiſdem in locis z eiſdem a
cauſis a quibus z paralyſis ſupor generetur. Qua ex re
capitulū preſens tractatū de ſupore ſine imponit.

Tractatus quartus decimus de ſaharra: ſeu ſupflua vi
gilia: an ſe nouem continens capitulu.

Quid ſit ſaharra: ſeu ſupflua vigilia zc. Cap. i.
Nam nos inſomnietatem: ſeu vi
gilia ſupflua ap
pellamus: ſaharrā greci vocant. Pro cui^o
habenda noticia ſciendum q; ſomnus: vt
in tractatu d ſubeth dixerā eſt propter duo
animalibus neceſſarius. Primum vt reſo
lutorum in vigilia ſpūū per eūz reſtura
tio fiat. Secundū vt caloris facta retractione per eūz me
lior digeſtio celebretur. Ex quo patet q; niſi ſomnus eſſet
tam propter nimiam ſpirituū reſolutionem: q; imper
fectam digeſtionē homo periret in breui: hac ex cauſa in
ter res non naturales tam hominī ad bonum intellectū
neceſſarius ſomnus ipſe ac vigilia computatur. Et talis
eſt duplex: ſcilicet naturalis z non naturalis. Somnū il
lum naturalem voco: per quem homo ſuas debitas pōt
operationes exercere. Q; ſi quis cā longus ita fiat q; ope
rationes impediāt eū non naturalē dices: z ſupra ſubeth
talem appellau. Ex quibus pꝛ q; ſicut naturalis ſomnus
eſt qui operationes debitas nō impediens minime ad ſe

curam vocat: ita et naturalis vigilia: cuius tamen debitas longitudinem non plus metiri quam somni posset. illa itaque superflua dices que operationes impediens ad se curam vocat: et hec est illa quas greci sabarram vocant. Que ut patet nihil aliud est quam quedam intrinseca preternaturalis dispositio: quam hominem tantum euigilatum tenet: ut debitas operationes exercere nequeat. Et sic habes quid sit sabarra: quod huius capituli principalis intentio fuerat.

De causis sabarre. Capitulum. ij.

Ubi somnus ut patuit per opilationem viarum primi ventriculi cerebri fiat: cuius potissima causa est frigiditas et humiditas opposita sibi vigiliis per deopilationem illarum viarum: aut apertione necesse fieri est. Et huius causa generalis caliditas existit tam sine materia quam cum materia atque siccitas: potior tamen est caliditas: quia spiritus igniendo mobiles valde eos efficit. Ex quo patet quod omnia illa que in vigiliis opilationes prohibere aperta sunt vigilie causa esse possunt: et tales ab extrinsecis aliquando sunt: aliquando ab intrinsecis. Extrinsece quidem ut aeris balnei: vel cuiuslibet alterius caliditas: atque siccitas excessiva: splendor quique gradus: superfluum exercitium: tollerantia nimia famis: Libi excessiue calidi: ut porci: cepe: ailea: alleata oia: atque piparia: et ad hunc modum de alijs: ac cibis glibet ventosius et potissimum qui somnia inducit terribilia: ut faba et cetera. ut ait Avicenna. indigestio ois ac nimia ciborum repletio: talia enim ad cerebrum fumos putridos facile mandant: et opilationem prohibentes sabarram inducunt nimiam. Item vnde cumque fiat euacuatio: et illa maxime que a solutiuo pharmaco: cuius natura est sitis inducere: ut est euforbium: puella. Item nonne caliditas: siue naturalis siue potens vini: ut de iterio tertio recitat Galenus de illo. scilicet propter potensissimi vini bibitionem perpetuas vigilias passus est: siue artificialis: ut mellierati: vel ad modum vulgarium nectaris siue clarati. Et superflua quoque ac accidia vel luti gaudium ingens: longa tristitia: assidua circa rem aliquam cogitatio et sollicitudo: ac coitus superfluus: et ab eo filius nimia abstinentia ut in continendis piceocharis sepe patitur: buniq; sulti barba: et iuvenes existentes ociosi atque plurio utuntur cibo potens vino: horum enim causa multo tales abundat in semine a quo diu retento summi ad cerebrum eleuantur: et non solum tunc vigilias inducunt: sed interdum maniam: ut in tractatu de mania deo adiuvante patebit: et vniuersaliter. Item oia illa sabarram inducere possunt que subiectum vigilat: de quo tractatu suo mentio facta est. Intrinsece vero causa nonnulla ex humorum parte se tenet: et hi colera melia: ac flegma salsum: nitrosa quoque humiditas ut in decrepitis est videre: et in his potissimum: quod cerebrum sic cum humoribus dolor intensus sepe dicitur sabarram inducere: ut in colica illica: et renali dolore emoroidali: vel ab apate facto: seu a solutione pituitum: vel quocumque aliter. In se. etiam frequenter illud accidit: in quibus mordacitatem summi ad caput eleuant. Et hec in summa tam intrinsece quam extrinsece causa sunt sabarre. quod si ab istis alie inueniantur ad istam aliquam erit reducibilis. Et per hoc presenti capitulo finem impono.

De signis sabarre demonstratiuis. Cap. iij.

Aliqua extrinseca causa sabarram induxit: et ordiate put in precedenti capitulo descripte sunt: eas inuestiges per infirmum: aut per astantes in eorum cognitionem facile deuenies. Quod si aeris balnei: vel alterius extrinseci caliditas atque siccitas excessiva id effecerit: seu splendor nimius: aut superfluum exercitium: et sic de causis ibidem enarratis infirmus ipse: aut astantes te statim certificabunt. Verum anime accidia passionem hanc frequenter causant. de quibus subtiliter inuestiga. nam patientes: et maxime mulieres timide: vel fortan filocapte ut eas non manifestat pudor cogit ut non nimis exptus sum. Sed si causa intrinsece fuerit: ut colera melia: et salsum flegma et cetera. per complexionem etate precedens regimine tempus anni: et silia facile deprehendes: nam super quem humorem illa magis attestant: is erit in causa: nitrosam vero humiditatem cognosces ex capitis aut totius grauedie. Et quia tam ab oculis quam ab ulceribus continue superflue hu-

miditates emanant. Illam autem quam dolores aut febres efficiunt ipsa tibi ea manifestabunt. Si igitur hec paucula que dicta sunt bene notes et in noticiam causarum sabarre facile deuenies. Et intantum de signis demonstratiuis dictum sit.

De pronosticis sabarre. Cap. iij.

Sabarra diu durauerit ad pessimas egritudines infirmum sepe deducit: ut ad maniam melancholicam frenesim ethicam acutas se. et ad multas alias que ex humorum sunt corruptione. ipsa namque spiritus resolviendo membra desiccant huiusmodi. inflammat digestiuam corruptionem. unde causatur malitia coloris: instantur palpebre. fit interdum caceticeus. et sic varij ex ipsa morbi concreantur. Item si alicui sabarra perseuerauerit morietur ex ea. Avicenna. capitulo proprio. Et rursus inquit quod sabarra veniens in senio et maxime ex flegmate baurachino paruum curam recipit. Sabarra itaque perseuerante pronosticari poteris in aliqua ex egritudinibus tactis patientem facile casum. Et hic sabarre pronostica finem accipiunt.

De his qui humores in sabarra peccantes digerunt euacuant quoque. Capitulum. v.

Deinceps ad sabarre curam condescendam videntur dum erit an ea a sola qualitate sine materia fiat an cum materia. si sine materia ut infra deo adiuvante describam facies. Si cum materia peccantem humorem considera. et cum sim exigentiam digerere educaas quoque. Cuius igitur colera in causa fuerit. accipe oxycachare simplicis. scilicet .j. .f. vel sirupi acetosi simplicis tantundem: aque lactuce curbite vel endiuie. scilicet .ij. pro vna vice misce. et de hoc totiens sumat donec digestam comprehendes. Quam potest sic educes. Cassie nouiter extracte. scilicet .j. accipe. et cum aqua fructuum aut decoctione capillorum. vel cassia et alijs solutiuis que desue in illis ponit omissis eas dissolue cui adde electuarij de succo rosarum. scilicet .ij. sirupi violati. scilicet .j. et fiat potus. Vel loco cassie mane. scilicet .ij. impone et loco electuarij de succo rosarum. reubar. scilicet .ij. .f. in aqua endiuie vel lactis infusi cum gramis. .iij. spice et bono vino per prius irrorati expressionem accipies. et .j. sirupi violati addita cum manna vel cassia potionem facies. Vel accipe electuarij de succo rosarum. scilicet .f. et cum quanto sufficit succari bolus deauratus fiat. Vel da .j. pillularum aggregatiuarum vel de reubarbaro. Et pro tali humore digerendo euacuando quoque hec paucula sufficiant. Quod si tibi quicquam deficeret respice supra tractatu de dolore capitis capitulo sexto. ibi enim plurima tam digestiua quam solutiuia inuenies ad hoc totum propositum facientia. Cuius autem melancholia in causa fuerit loco sirupi acetosi simplicis aut oxycachare sirupi vio. accipe. et cum prescriptis mixtu aquis totiens exhibe quod tibi digesta materia videat. Et per solutiuo loco electuarij de succo rosarum in pononibus confectionis hamec tantundem pones. vel .j. pillularum indaz dabis. quod si ita digestiua quam solutiuia volueris. capillum quartum decimum tractatus de dolore capitis supra regre. illud enim te de his abundante faciet. Verum ubi salsum flegma in causa fuerit. accipe oxymellis simplicis. scilicet .ij. sirupi de fumo terre. scilicet .j. .f. aque lupulorum aque scabie et fumiterre aii. scilicet .ij. misce. Et si magis delicatum habere liber per vitibus duabus eum clarificari iube. de quo totiens dabis quod materia digesta sit. Et tunc pillularum de fumo terre. pillularum cochiarum descriptio. ne almanforis aii. .j. .f. acc. diagridij grana. .ij. et fiant pillule septem quas extrahere. In forma potabili. scilicet .x. cassie. scilicet .j. et cum decoctione ysaopis: sticados: capillorum veneris: florum boraginis buglose viol. liquiritie pillularum: cuscute et epithimi dissolues. quibus dissolutis adde diaphanidis confectionis hamec aii. .j. .f. sirupi viola. scilicet .j. et fiat potus. Vel aliter accipe agarici. scilicet .ij. .f. salis geme. gra. .iij. cinibris. .j. .f. oxymellis squillitici. scilicet .j. et hec infusa in aqua lactis horis decem permaneant. de hinc fortis fiat expressio quam cum manna aut cassia superscripta misce: confecti.

onis hamec. 3. j. addendo z fac potum. Et sic habes si in
 fahara aliquis humor abundauerit qualiter sit digeren-
 dus educendus quoq; quod huius capuli intentio fuerat.
De rerum sex non naturalium regimine. Cap. .vi.
 Cū medicus prima vice ad visitandū faharraticū
 venerit sex rez nō naturalū sibi regimen ordinet.
 dignum est cum igitur splendor vt in causis habui-
 sti sit faharre plerūq; causa in obscuro aere erit paties col-
 locandus quieto quoq; sine puluere sine fumo ac sine ma-
 lo odore quem cum hic ad frigidum z humidū declinet
 facito. Q. si in loco esset in quo fluuius cum fragore quo-
 dam decurreret: nihil supra: hoc tamen nostre tempesta-
 tis armigeri leuiter faceret qui sepe super flumina ex ar-
 boribus cū folijs ac tpe suo cū redolētibus flo. sibi māfio-
 nes faciebāt: circa q̄s aucule sepi⁹ dulciter garriunt. Tu
 igit mō fieri possit patiētē tuū in tali aere collocabis. Ar-
 tificialē tñ aerē in ppria domo facere poteris cū herbis. s.
 suis cū florib⁹ odoriferis pauimentū substernēdo: arborz
 quoq; redolētū frondes hincinde situādo sup lectū rur-
 sus zc. linteamina in aq̄ odorifera balneata locabis: vbi
 ergo aerē frigidū z humidū nō habueris eū taliter artifi-
 ciatū sibi facito: q̄ quoq; alijs multis modis fieri pōt: vt se-
 pe in meis comētariolis differui. Aliquādo in fundo pfo-
 ratas situlas aqua repletas humi q̄ in cōchis qbusdam
 deguttulabāt. talis nāq; sonus ad somnū inducēdū valet
 multū patiētē tuo getē iniūge. a diuersis cogitatioib⁹ euz
 distrahe. q̄ si nimū ppter gaudiū faharra fieret aliqd tri-
 ste nouū fac nūcief: z p oppositū si nimia tristitia illud ef-
 ficeret bona noua q̄ q̄uis ficta veri sīia tñ nūcienf: z de
 illis maxime noua fiant qbus se oblectari p̄sueuerat: dul-
 ces iterum cantilenas bonū est vt interdū audiat musica-
 lia quoq; instrumēta delectabilia. Q. si nimius coitus
 in causa fuerit a consocia eum semoue vel saltem semper
 secum aliqui cōmoremur: quorum reuerentia se a coitu
 abstineat. C. Alle autem qui propter retentū sperma dor-
 mire nequit: sua cum vxore tantūz coeat q̄ sperma illud
 totum venenosum emittat. Picocharis vero abstinenti-
 bus in pane z aqua ieiunū iniūge: z ab eis omnia que
 sperma multiplicant aliena. Et nisi esset a lege prohibitū
 bichina iunentis eos liberaret. patienter igitur id fuffe-
 rant: quia si se deuote altissimo cōmendauerint illico in-
 dubie liberabuntur. Patiens tuus vt sobrie viuat facito.
 Quaq; iterum die vt ventris habeat beneficium procu-
 ra. Et si videt natura pigra fore: accipe malue bluis mer-
 curialis z florum viol. añ. ℥. iij. fiat decoctio. de qua ac-
 cipe. ℥. j. f. in qua. ℥. j. f. cassie dissolue vitellos duoz ouoz
 z. ℥. iij. olei viol. z cū modico salis triti fiat clistere. Et qz
 toto posse somnū querimus: ad rerum sex non naturalū
 dictionem complendam solum cibi z potus regimen po-
 nere restat: q̄ potius cibus medicinalis sit q̄ cibalis. Ear-
 nes itaq; nisi alterate fuerint nullas manducet. elixe po-
 tius q̄ asse comedantur que cum lactucis cucurbitis se.
 quatuor cōmumbus frigidis se. endiuie aut papa. vel la-
 ctuce semp alterē in qbuscūq; etiā suis ferculis al. papa.
 lac semper pones. C. Et conueniens sibi ferculum erit pa-
 natella: colatura fursuris parūper bulita: lactuca cucu-
 mer: portulaca. puluis ordei: z lac amigdalorum: qd sic
 fiat. Lac q̄tuor semi. frigidorum: feminis lactuce: atq; pa-
 paueris albi. cum aqua ordei extracti facias: z cum tali
 amigdalaz lac postea facies: z est illo casu cib⁹ optim⁹.
 C. Vel tale facias lac cū suis ferculis cōmisceē. Accipe se.
 papa. albi. ℥. iij. se. lactu. se. endiuie. añ. ℥. j. quatuor se. fri-
 gidoz. ℥. vi. Ex his cū aqua ordei lac extrahē in quo in-
 frascripta hore. x. i. in fusioe dimitte: vt acci. comēz papa.
 al. ℥. ij. florum nenusa. ℥. ij. f. iusgami al. ℥. j. f. cū hec con-
 tusa in lacte p̄scripto hore. x. in infusione steterint exp̄ssio
 mediocris ex eis fiat. z tali lacte in suis ferculis vtēre.
 C. Quantū ad potū vino vraf infusions vsnee: aut amo-
 ni optime tamen limphato. q̄ si cum aqua lactucarū: aut

cucurbite id fieret: non esset malum. nam vinum infusio-
 nis vsnee aut amoni bibitum: somnū potenter prouocat
 Auic. 2⁹ cañ. C. In tertio vō i caplo de faharra vnū ponit
 qd in regimie sex rerū nō naturalū mibi ponere libet: si
 patiētis extremitates cū nodosa cordula ligari dolorose
 facias: z cū eo lampades accēas tene: vbi rursus plures
 sint cōfabulātes: de hic subito ligaturas solue: z lāpades
 extingue: z taceant cōfabulātes: qz tam lāpidis splendor
 q̄ fabulatio spūs ad cerebrū trahūt: z ppter ligaturas vt
 dolori natura succurrat spūs: q̄ p vigiliā vagant retrahit.
 Quare his oibus subito factis coadunati intus i cerebro
 spūs gescūt: z isto mō fit somn⁹: vt bon⁹ Auic. testat. Et in
 Brez sex nō nālū regimē obseruañ. i faharra terminat.
De his q̄ in cura ab extra veniūt applicāda. Cap. .vii.
 Atria in cura faharre ab extra applicare consueu-
 v mus vt lotiones seu fomentationes embrocationes
 linimenta vnciones emplastrationes odoramen-
 ta seu suffumigia z caputpurgia. Accipiendo caputp ur-
 gitū pro omni liquore qui in nasum infunditur: vt de his
 ordinate in capitulo presenti mentio fiet. C. A lotionibus
 igitur sumas principūz. Accipe popu. fol. vitis albe vini-
 fere. salicis fol. iusquiami papa. al. viol. z cānaz añ. ℥. j.
 fiat decoctio: de qua tibi atq; brachia sepe lauetur seu fo-
 mentetur. Vel aliter. accipe viol. ℥. j. f. florum nenusa-
 ris: florum camomille: florum aneti: foliorum apij folioz
 iusquiami vsnee añ. ℥. j. cornic. papa. al. cortici radi. mā-
 dragore. añ. ℥. ij. se. lactuce. se. portulace. se. papa. al. añ. ℥.
 j. f. amomi. ℥. j. p̄undant: z fiat decoctio de qua tibys atq;
 brachijs lotio seu fomentatio fiat. C. Vel accipe cortici pa-
 pa. al. cortic. radicis mādragore añ. ℥. ij. se. lactuce: se. por-
 tulace z papa. al. añ. ℥. j. fol. apij z alkekēgi z foliorum pa-
 paueris: z iusquiami: folioz nenusaris z viol. atq; camo-
 mille ros. ru. florum aneti. añ. ℥. j. fiat decoctio: de qua
 vt supra lotio seu fomentatio fiat. C. Quantū ad embroca-
 tiones caue ne eas nec quicq; aliud catarroso capiti: neq;
 hūozib⁹ repleto facias: nec Batua mēte vnq; cadat. Illō-
 nullos enī vidi q̄ sic iaduertēter talib⁹ vsi sunt: z paupcu-
 lus eger i eternā suberthiā trāsiuit: alij i paraly sim. alij in
 spasmū. alij i apoplexiā z i p̄siles egritudines deueniunt.
 Tu ergo ne i errore talē cadas caue: vbi ḡ embrocationē
 facere libet accipe floz. camomille: melliloti: aneti: corti-
 cū radicū mandragore: sansuci añ. fiat decoctio ex q̄ suc-
 cessiue abrafo capite fiat embrocatio: b̄ vt ingt mesue ma-
 teria existēte melica aut flegmatica falsa puenit. C. In mā-
 vō calida hāc facit embrocationē: q̄ ℥. fol. mēte. apij: al-
 kekengi: capiti papa. al. añ. partes eq̄les. ex istis fiat de-
 coctio z successiue embroca. C. Et vbi intensa valde sit ca-
 liditas. ℥. se. papa. al. se. lac. iusgami z portul. añ. ℥. ij. ros.
 viol. flo. nenusa. folioz salicis: ordei ex corticati añ. ℥. j. f.
 Ex harū decoctioe fiat embrocatio. Cap. brachioz pul-
 atq; pedū limire sepe solem⁹. Acci. itaq; lac mulieris q̄ pu-
 ellā pepit. ℥. vi. aq. ros. cucurbite aq̄ lactuce añ. ℥. ij. succi
 sēpuiue iusgami albi succi lactucay: añ. ℥. f. olei d̄ papa. ℥.
 iij. olei viol. olei mādragorati añ. ℥. f. agnētur simul cum
 vno albumine recētis oui. z in eo petie linee madefacte
 frōti ac tipozib⁹ applicētur: pedū quoq; ac brachioz pul-
 sibus. Et ppter ea q̄ iminet piculū qd supra dictū est: nō
 piget replicare. f. caue ne repleto seu catarroso capiti ta-
 lia applices. C. Mādragorati oleū de quo statim mēto
 facta est taliter facies. Moma mādragore in cōi oleo con-
 quassata pone: z in obturato vase in loco hūido aliq̄ die
 bus maneat. de hinc sup cineres calidos tñ cum modico
 nenti bulliat q̄ ipm sit resolutūz z coles ac vsui reseruetur
 Mdesue vō succi pomoz mādragore cōplete maturitatt
 z olei sisami añ. partes equales accipit. z in duplici vase
 ad succi p̄sumptionēz bullire facit: z est in casu nro p op-
 timū: qd facias si libet. C. Unimētū aliud bonū qd ℥. aq̄
 rasure cucurbite. ℥. vi. olei mādragorati. ℥. iij. albumen. i.
 recētis oui. lactis mulieris que puellam peperit. ℥. iij.

simul agita: et ut supra locis predictis appone. **C**Alij ex pul. cortic. radiceis mādrazore: cū lacte mulieris et albuie recentis oui. loca p̄dicta liniūt: tale enī limimētū somnū suauē inducit. **C**Alij se. papa. al. subtiliter puluerigati. 3. ij. accipiunt. lactis mulieris. 3. vi. et cū albumine vno oui et modico aceti limitionē ut supra faciūt. **M**oster vero bonus mesue caliditate existēti intēsa hoc faciebat limimētū qd̄ **R**. croci. 3. v. cassie lignee. 3. ij. opij. 3. v. dissoluat cū oleo ro. aut mādrazore: et limitio ut supra fiat. **O**leu3 itaq; ipse bonus **M**esue infra scriptū faciebat: et ipm acc. opij. 3. j. se. lactuce. se. iusquiami al. se. mādrazore añ. 3. v. corticis papa. al. 3. f. contundātur: dehinc accipe cornicū radi. mādrazore. cap. papaueris al. añ. 3. vi. q̄siliē et bulliant in libris. vi. aque ad consumptionē medietatis. et de hac decoctione lib. ij. accipe olei sisamini vel cōis libram vnā. **C**ū his res supra scriptas cōtusas misce: et in vase duplo ad cōsumptionē decoctionis omnia bulliāt. coles potest et visui reserues. de illo sepi^o bon^o mesue loca p̄scripta linebat. **S**i vnguētū vti libet: accipe olei mādrazora ti. olei nenufaris. olei anetini. 3. f. pul. se. iusgami al. ra. dic. mādrazore. añ. 3. ij. succi sempuue. 3. vi. cere q̄tū sufficit fiat vnguētū: quo loca sepe dicta inunge. **C**el accipe olei nenufaris. olei anetini. olei violati. olei mādrazorati. añ. 3. j. cere parū: et fiat vnguētū: qd̄ est somnifer suauē satis. **M**edicatōes moderni vnguētū populeone cōiter vtiunt: et est valde securū. **C**ū tñ necessitas te cogat tam in limimētū qd̄ vnguētū opijū secure addere poteris: cū taliter dosando ut in. 3. iij. limimētū ponas opijū 3. ij. croci. 3. j. et vtere. **I**n duab^o vero. 3. vnguētū pone. opijū 3. j. croci. 3. f. et erit res cū securitate suauē somnū inducēs. **E**x emplastris dñs mesue in hoc casu tale facit singularissimū qd̄ accipit lactuce portulace sepiuue herbaz iusquiami et solatri. añ. 3. ij. mucillaginis psili. 3. iij. farie sabaz et ordei. añ. 3. j. f. opij. 3. j. f. olei mādrazorati et rosati. añ. 3. ij. f. bulliāt oia sil donec velut pulmētū fiat: et cū fuerit infrigidatū embrocandē p̄ prius facta t̄pora atq; frons emplastrēt. **C**ū tñ enī in locis p̄dictis emplastrationes ex solijs iusgami quaslati: vel mandrazore grasfule maioris sempuue: viuis albe vinifere sol. salicis vel lactuce. cū qbus tñ ex oleis p̄dictis de quo magis libet adde plibitū: ac si libet parū aceti. tñ sine aceto valet. **E**t ne cessitate urgente maior adde opijū parū croci quoq; **M**ec timeas i rediosa sabarra hoc facere capite non repleto: et patiēte colerico iuvene valde existēte: vel q̄ itēse febriat. **A**liud emplastrū in hoc casu singularissimū. **R**. succoz sempuue: lactuce: folioz solatri: folioz salicis. añ. 3. ij. pul. se. aneti. vio. papa. al. corticis radi. mādrazore. et corticis papaueris al. añ. 3. j. granorum solatri. 3. iij. mucillaginis. psili. 3. j. incoporent sil et fiat emplastrū. **O**doz mentū seu suffumigiū nostrū bonū. et nō bon^o mesue tale faciebat. ex ro. viol. sol. salic. añ. 3. j. sādaloz muscatelloz 3. f. floz nenufaris. 3. j. f. con. papa. al. corti. radicum mandrazore añ. 3. vi. contundant: et ponant in ampulla vitrea aqua ro. plena q̄ obturef. et super cineres calidos vsq; ad cōsumptionē terrie partis bulliāt: successiue obturetur patiēns per nares sumum recipiat. **C**el facies sic **R**. ligni aloes. 3. ij. floz nenufaris cornicū radicum mandrazore añ. 3. j. viol. sandaloz muscatelloz camomille añ. 3. j. f. opij. 3. j. f. conquassent et bulliant in amphora aq̄ ro. plena bene obturata et. ut supra ad tertiam partē consumpta ut supra fiat. **O**pium quoq; odorare ut veteres fecerunt somnū inducit. **C**el tale facias odorandum potest. **R**. opij. 3. iij. se. papa. al. se. lactuce. se. papa. nigri añ. 3. f. cornicū radicum mandrazore cornicum papaueris albi grana alchēhengi grana solatri. añ. 3. j. f. se. aneti. 3. iij. cassie lignee ligni aloes añ. 3. j. floz nenufa. 3. iij. cōficiat pomum enim mucillagine dragagami qd̄ sepius odorēt. **C**el facias sic. **R**. radices herbaz et fructus iusquiami. de qb^o extrahe succi. lib. ij. succi hedere arboree. succi la-

ctuce. succi solatri. succi cicute añ. li. j. se. iusgami se. papaueris nigri añ. 3. j. f. opij. 3. j. f. corticū radicum mādrazore 3. ij. f. contundant ista. et infundant in succis infrigidatis et in loco humido per diem cum sua nocte in infusione permaneant. dehinc fiat expressio fortis in qua spongiā in funde. quā in sole deficca totiens eaz infundendo q̄ succum illū totū biberit. talis enī spongia sepe et sepius odorata somnū suauiter inducit. **C**el si hacca seu cuiusuis alterius approximati patiēns tuus nimīū dormiret sepe spongiā in aceto fortissimo infusam odorēt. **C**el succū ruthe naribus impone aut semen petrosilini aut apij aut feniculi in aceto bulli in quo spongiā infunde. et narib^o sepe applica. **C**aput purgia i isto casu nōnulla sunt cōueniētia accipiēdo prout supra dictum est caput purgūz pro omni eo qd̄ p̄ nares attrahitur: et in isto casu optimū est si de oleo magistrali supra scripto fiat p̄ nares attractio. **C**ōuenit quoq; oleū de papa. de nenufare et oleum mādrazorati. **C**el hoc facias caput purgū qd̄ **R**. croci thuris mirre sandarice añ. 3. j. corti. papaueris. opij añ. 3. j. f. ducantur omnia simul in mortario cum. 3. ij. olei ro. et de tali per nares trahatur. **M**esue vero opij cāphore añ. partes equales accipiebat. et ad quātitatē duoz granorū cū modico olei viol. dissoluebat aut ros. seu cucur. et in nasum distillabat. **R**asis vero duo grana cāphore i aqua ros. dissoluebat et attrahi p̄ nares faciebat. hoc autē vi in q̄t suauem somnū inducit. **E**t hic eoz que in cura sabarre ab extra sunt approximada dictio terminetur.

De his q̄ i sabarra sūt applicada ad itra. Cap. viij.

In cura sabarre tam opiata q̄ nō opiata conueniētia plurima ad intra damus que capitulū presens per ordinem ponet. **C**ānon opiatis igitur principium sumens sic facies. se. papaueris al. 3. ij. acci. cornicū eius. 3. ij. contundātur super quibus. 3. viij. aque oz. p̄yce et cum horis decem ad minus in infusione steterint: fiat fortis expressio: que cum modico succari tuo patiēni cū dormitūz vadit tribue: q̄ si fortius loco succari sirupi de papa. 3. j. f. pone. vel hūc facias pul. qui recipit corticē. papa. al. 3. v. panis biscotti. 3. iij. se. aneti. se. anisi. añ. 3. j. masti. se. lactuce. se. portulace añ. 3. f. se. papaueris al. 3. ij. se. papaueris nigri. 3. ij. succari quātum libet: et fiat puluis cuius sine succaro dosis prescripta cum decoctione erit a. 3. j. vsq; ad. ij. **C**sed qz hec passio est tantum importuna ut cum nullo prescriptozū placari queat ad opiata transire necesse est. **C**sed ante q̄ aliqd̄ ipsorum exhibeas casus qui sequuntur obserua. **P**rimus nisi in virtute constāte opiatum nullum dabis. **S**ecundus vero nisi quoq; patiēte calidum semper inueneris. **T**ertius. non erit in aliquo humoribus repleto opiatum exhibendum nisi in toto vel in parte maiori ille humor fuerit euacuatus. **C**uarto vero nullo tempore opiatiū prebeas nisi prius cetera nihil p̄fuisse cōprehendas. **C**ū his conditionibus prenotatis cum deliberas opiatiū dare: fac ut patiēns tuus leuiter cener: et illinc postea ad horas quatuor exhibere secure poteris. **E**t ut ad hunc actum practici deueniamus: accipe decoctionis supra scripte. 3. iij. sirupi viol. 3. j. f. opij. grana. vi. croci. 3. f. thuris. 3. j. añ. 3. f. hec cōquassata in petia rara ligenf: et sirupus prescriptus clarifcef. et dum bulliū prescripta petia in eo bulliat q̄ sepius exprematur: et talem sirupum excolatus tuo patiēti tribue. **I**n robusto autē loco vio. sirupi illius de papauere tantū de3 pone. **C**el talem facias magistralem sirupū in illo casu conuenientissimū qui **R**. viol. ordei añ. 3. j. sicados 3. f. corticū papauere. al. 3. ij. se. lactuce. se. endiuie añ. 3. iij. q̄mnoz se. frigi. añ. 3. j. f. se. papa. al. 3. j. se. papa. nigri. 3. f. conquassentur: et in liij. aque fiat decoctio vsq; ad medietatis cōsumptionē. q̄ coles: et cum li. ij. succari sirupus fiat colatus vsq; ad spissitudinē decoquatur et dum sic coquitur in eo infra scripta bulliant. **R**. croci. 3. j. thuris sandarace piperis lōgi cassie lignee añ. 3. j. opij. 3. vi. cōquassata

in petia rara ligent: z dū sic in sirupo bullit sepe exp̃ma,
tur: cuius dosis est. ʒ. j. vsq; ad. j. ʒ. cum qua libuerit deco-
ctione. ¶ Mel facias sic: accipe vñee vio. floz. nenufaris
se. papaueris al. z nigri. lactucaz aī. ʒ. j. corticiū papa.
al. com. mandragore se. lactuce. papaueris nigri aī. ʒ. j.
se. lolij. ʒ. ij. se. papaueris al. ʒ. ij. se. iij. frigidoz. ʒ. ij. ʒ. ci
namomi nuctis muscate. ʒ. ʒ. ʒ. ʒ. ʒ. ligni aloes niacis aī
ʒ. ij. mirre thuris aī. ʒ. ij. ʒ. croci. ʒ. ij. opij. ʒ. j. ʒ. hec omnia
sūt ad alembicū subluent z fiat aqua: de qua ab. ʒ. ʒ. vsq;
ad. j. dabis. z est res delicata satis tā cū cūccaro q̃ sine cūc-
caro. ¶ Mel facias sic ʒ. lolij se. iusqami aī. lib. ʒ. se. por-
tulace. lib. ʒ. se. mandragore. ʒ. iij. se. papaueris nigri. se.
grassule maioris se. cicute se. papaueris ru. se. alhelengi.
aī. ʒ. ij. quodlibet p se subtiliter puluerizetur postea i va-
se aliquo oīa sūt in loco humido reponant. z ibi per dies
quinq; aut sex maneant. aut dehinc accipe succi grassule
maioris succi folioz vel radicum. iusqami succi sol. papa.
rubi lib. ʒ. opij. ʒ. j. oīa simul misce: z per alembicū aquā
distilla de qua ab. ʒ. ʒ. vsq; ad. j. dabis. ¶ Moser bonus
ʒ. desue troscum hunc plurimū cōmendat. qui accipit
se. lactuce. portulace papaueris al. se. citruli. excorticari
aī. ʒ. v. succi rigitie amidi draganti opij. aī. ʒ. j. ʒ. terant
oīa sicut al chohol: z fac cum mucillagine philij troscos
quoz dosis sūm mesue est a. ʒ. ij. vsq; ad. iij. tu aut. ʒ. j. soluz
dabis: nisi iuuenis bene robustus fuerit in tpe calido: et
cum intensa se. tunc enī p libito dosim adauge. Et sic ha-
bes q̃ tam ab intra q̃ ab extra in cura saharre veniunt ap-
proximanda. que huic tractatui finem imponunt.

¶ Epilog⁹ de toto ordie obseruādo i cura saharre. Ea. ix.
Ibet prescripta oīa que in cura saharre conueniūt
te ad actum practicūz deducendo sub epilogo quo-
dam describere. ¶ Cum igitur ad patientem tuum
veneris: que sit huius saharre causa perquire: z sū cause
illius exigentiam sex rerum non naturalū regimen ordi-
nabis: dehinc si cā fuerit extrinseca ad contrarium illam
verte. Si autem intrinseca z dolores causa fuerint illos se-
da: si se. put conuenit eam curabis. ¶ Humor autem sa-
harram efficiens prout supra te docui digerendus ac eva-
cuandus erit. dehinc ad localia veni z ad lotiones pmo
seu fomentationes z vbi non sufficiunt ad embrocationes
z si ipse non sufficerent statim post eas linimenta vnctio-
nes emplastratiōes facito: qbus nō sufficiētibus ad odo-
ramēta seu fumigia venias. Ultimo aut ad caput purgia
z sic ordinate vt statim dictū est facere debes. ¶ Tercūz vbi
ista nō prouenerint ad ea q̃ ad intra sumunt veniendū erit.
¶ Nō sunt tñ q̃ applicant exteri⁹ dimittēda: z tūc a nō opia-
tis pncipiū facies: z illis nō pferentib⁹ venire ad opiatas
necessariū erit. sed tunc illic descriptos cā. obserues fa-
cito. Si igitur sic ordinate ad saharre curam processeris
infirmo tuo salus z tibi honor grandis consequetur. Et
sic cum oīa ad saharre curam pertinentia descripta sint:
tractatus hic digne finem recipit.

¶ Tractatus quintusdecimus de melācolia z mania in se-
sexdecim continens capitula.

¶ De notificatione melācolie atq; manie. Cap. j.

Elancolia

atq; mania sunt q̃daz
dū dispositiones cerebri
pter nām p q̃s lesio imaginative seu estimati-
ue aut virtutis q̃s accidit. s; qbus in locis
hec sūt vidēdū est. ¶ Pro q̃ sciendū qnq;
esse principales virtutes cerebri organice
cōdistinctas. vt prima pūm. doctrina sexta

caplo gnto. expimur nāq; in nobis virtutē vnā inesse que
act⁹ oēs exteri⁹ sensuū dephēdū. nullus enī ipoz ē sui
actus pceptiuus. s; obiectū suū solū dephēdit. vt visus co-
lorē: audit⁹ sonum: z sic de alijs: nec aliqd istoz ē visio seu
auditio. Eū igit pcpim⁹ nos videre. audire. gustare zc.
qd in nullū exteri⁹ sensuū: vt pz. reduci pōt: virtutē vnā
cerebri h̃ faciliē assignare necesse est: z hec ē quā p̃bi sen-

sum cōem appellāt. cui⁹ sedes est i prima pte p̃mi vētricu-
li cerebri. In scda vō ponit fantasia: cui⁹ ē spēs sensibiliū
ip̃is abeūtib⁹ reservare. ¶ Sed post act⁹ z opatiōes sen-
sus cōis aliā cerebri virtutē cōprehēdim⁹: q̃ cōplexa for-
mat cōponit z diuidit: vnū ex altero pcludit. z sic fillogi-
cat. z illa virtus put deseruit. intellectui dī cogitativa. put
aut estimatiue dī imaginatiua. z hec in p̃ma pte secundi
vētriculi cerebri situat q̃ si rōne male qlitatis aut humorz
sue spiritū i ip̃a existētiū pternāluer disponat: ab opati-
onibus sibi debitis imaginatiua seu cogitativa pueritur.

¶ Cūq; virtutē hāc insensatas spēs ex sensatis elicere nō
posse a p̃stinis p̃bis dephēnsū sit: altiorē aliā virtutē que
hoc efficeret assignare necessariū fuit. Et p hāc nō solum
insensatas spēs a sensatis elicim⁹: vt sūt spēs amicitie in-
micitie z siles. s; etiā p ip̃az qd pueniēs z qd icōueniēs. ac
qd fugiēdū. qd psequēdū iudicam⁹. z hec i posteriori pte
scdi vētriculi situat. Cūq; hū⁹ vētriculi pō scda pternālī dis-
ponit seu spūs exites in ip̃a: rō seu estimatio interdū in
hoīe turbat. ¶ Q̃as z virtus alia pure reservatiua cui⁹
organū ē i posteriori vētriculo cerebri i q̃ q̃tū ad ppositū
nostrū lesio nō sit illa nāq; tales reservat spēs q̃les eidez
p̃sentant. vnde quosdā vidi melācolicos: q̃ liberati oīum
q̃ viderāt ac fecerāt: in porismo recordant. z sic q̃les tūc
mēoria spēs accepit: rep̃nat. ¶ In sensu q̃z cōi q̃tum ad
meū ppositū lesio nūq; accit: cui⁹ ē talī suū ferre iudiciū
qualī sibi ab exteri⁹ sensib⁹ p̃ntat: vt i imaginationi
bus oculoꝝ ē videre: q̃ hūiditate iter hūorē cristallinū
z coroneā ex̃ntē: corā oculis patiens: videre aīalia volati-
lia iudicāt: z hoc est: qz talis aq̃ suā in vtute visiuā siliūdi-
nem rep̃nat: z sicut falsū sensui cōi p̃ntat: ita imaginatiua
falsa imaginat. ¶ Et idē in scotthomia accidit. vapor nā-
q; grossus ad posteriōrē visiuā p nervos obiticos aut per
vias alias occultas veniēs in virtute ip̃a visiuā siliūdiēs
suas rep̃nat: de qbus talī sensus cōis iudicat. Talī enī tu
dicat q̃lī sensus visus eidez rep̃nat: z sic ip̃e errare nō dī
zld ppositū tñ nrm errat imaginatiua illud qd nō est cō-
cludēdo: z hūc errorē p̃sideramus: illū aut q̃a sensu cōi
puenit nequaq;. Et ita in freneticis p̃tingit q̃ ppter eleui-
tos ad virtutē visiuā vapores iudicāt se mortuos vide-
re: vel alia sū vaporū illorum varietatē vel fortificationē
aliquarū specierū in fantasia reservatarū. In quib⁹ in ca-
pitulo de hereos infra. ¶ Interdum autem vapores illi
ad audituā virtutē pueniunt: z tunc tubicinas z alia in-
strumēta musicalia audire sepe iudicant: z sic nō in sensu
cōi s; imaginatiua. igit falsus imaginante: estimatiua sepe
illud fugiēdū iudicat qd psequēdū erat: vel ecōtra. ¶ Ex
qb⁹ oib⁹ pz in mania: z melācolia has duas vtutes soluz
ledit: imaginatiuā. s; estimatiuā: vep ex his duab⁹ stat al-
terā ledit: alterā vero nō: cū difficta vt patuit habet orga-
na: vñ qdā bñ imaginant: in qb⁹ tā actus estimatiue cor-
rupti sunt: vt tertio de accidētī caplo 3o de Tefillo medi-
co: recuat. Bal. q̃ falso i angulo domus ēē tubicinas ima-
ginabat: tanq; tñ nociuos expellēdos iudicabat: in h̃ enī
estimatiua nō peccabat. Ecōtra aut vir ali⁹ bon⁹ faciebat
qui vasa vitrea ēē cognoscēs cūb⁹ redeūtib⁹ a fenestra
p̃ciebat: q̃ vasa ampli⁹ nō h̃is puellāq; q̃ p̃cieit quarto
interioꝝ. 2. caplo. In h̃ enī vt pz: estimatiua z nō imagi-
atiua lesa erat: cū tali ex p̃iectione vasa nō frangi nec puel-
laz ledi iudicaret: z sic patet imaginatiuā interdū z inter-
dū estimatiuā ledi: qz tñ illoꝝ organa sunt p̃tinua: imagi-
natiua raro ledit qn estimatiua q̃s ledat z econtra: vt ex-
perientia cōtinūe docet. ¶ Tercū respectu organi imagi-
natiue vel estimatiue variā pternālēz dispositionē variū
ac diuersi actus corrupti pducunt: cui⁹ cā interdū melā-
colia z interdū mania hāc passionē appellamus. ¶ Melā-
colia tñ tāq; gen⁹ se h; ad mania: vñ anūq plurimi capl; 3
p̃ns de melācolia solum intulāt: que p̃prie sumpta semp
est sine rixa: māia vō nūq;. ¶ Illud aut passio melācolia
taliter generat: aīa enī sūt i opatiōib⁹ sensibili⁹ ac volū-

tarijs vitur spiritibus q sunt in cerebro tanq̃ instrumente. tertio de interiorib⁹. vj. caplo. z hi sui de nā lucidi sunt z clari. Et q̃ quis causa obscuri fiant: timet ac tristat aīa: vt in extrinsecis experimur. q̃ tristat in tenebris: z in luce letat: vñ cōstantin⁹ in libello de melācolia sicut sol ingit nebula seu fumo interueniente lumē amittit: sic melācolic⁹ coꝝ mens fumis colere migre ad ipam ascēdētibus turbida fit: z obuiat ne sp̃s edor suus euagari possit: z rem iudicet fm q̃ sit zc. Tñ Auerois super cantica. de proprietate inquit melācolie ē offuscare aīam: iō melancolici cām timoris secū ferūt: vt ingit Arist. z Gal. tertio interiorum caplo allegato: z quinto de accidētū z morbo in fine: oppositū in sanguineis cōtingit. Unde Aui. 6. naturalij. Cū aīa inquit fuerit hñs spiritū applicari aptū pati ex letis z q̃libet ex causa letabit. Cū igitur humor melācolic⁹ substantie sit tenebrose fumi ab eo resoluti z spiritib⁹ cōmixti eos obscuros ac tenebrosos efficiunt: cui⁹ causa tristat ac timet anima ad bonū intellectū. qz Auerois 2º colligit de actione cogitationis z imaginationis vult aīa z nō posse trīstari zc. Sed h̃ nihil ad ppositū nostrū: qz hoc tanq̃ medicus q̃ artifex ē sensitū: z nō tanq̃ phs loquor. Ad ppositū igit sp̃s ab illis fumis obscuri facti aīe tristit atqz timorem iniecit. cuius causa tam in cogitationib⁹ q̃ in iudicijs variat: velut gustui lingua infecta colera in se. accidit qui q̃libet poculū quantūcūqz dulce amarū iudicat. Et idem accidit si cerebrum aliqua frigida materia z sicca fuerit infectū: qz tūc sp̃s quantūcūqz clari ad eā venietes p eā infectionē tenebrosi fiūt. Ideo Aui. melia inquit est mutatio exumationū z cogitationum a cursu naturali ad corruptionē z timorē z malitiā ppter cōplexionē melancolicā faciētis siluestre spiritū cerebri iteri⁹: z faciētis ipm timidū ppter tenebras ip̃s: sicut tenebre extrinsece sollicitat z timorē faciūt. Et subiungit qz cōplexio frigida z sicca est p̃traria spiritui debilitas ipm: sicut cōplexio calida z humida: vt cōplexio vini ē pueniēs z p̃sotās. Ex q̃bus oib⁹ patet: qz i vetriculū imaginatiue z estimatiue hec passio melācolica generat. nā si in eis melia nālis ebullierit siue in q̃ pte nri corpis fuerit obscuros fumos ad eos mandans: aut ad eos aliq̃ mala q̃litas frigida z sicca siue materia p̃a quā melācolia p̃prie dictam appellamus generatur q̃ vt ita dixerim: species infinitas habet. Cū sunt enī vt ingit cōstantinus vbi supra aīe passionis occulte ppter incōpassibilitatem sue essentie. Quis enī posset inuestigare rōnes imaginationes z memorias aīe q̃t z quāte sint in vnoquoqz: siliter hominū astutias q̃s cōprehendere posset? Cū igit he incōprehensibiles sint z indefinite: sic z species melācolie: vñ qdam cerebri casum timē: se eē gallos putāt: vt Padue quendā nobilē vidi qui brachia cōcutiens velut gallus cātabat. Quidā se putāt esse vasa vitrea: z sic infinitas varietates in istis melācoliciis inuenies. Aliqñ aut aduritur colera z cinis in cerebro remanēs aut aliūde ad ipm fumās mania effici quā lupinū demoniū appellamus. patiens enī lupi ferocitate i se h̃: qz rixatur: verberat: mordet: z alios lupinos actus exercet: z h̃c vulgares demoniū lupinū in se habere aiunt: z maxime ignorātes p̃gocharij: ideo demoniū lupinū appellamus. Aliqñ sanguis aduritur z in cerebro existens seu ad ipm fumās manie sp̃m aliā efficit: quā mania caninā appellam⁹: qz talis z si interdū rixat qz melia nota ab adustione pueniēs rixa caret p̃tinue q̃si tñ ridet: z veluti canis tripudians. Ex adustione qz tā melie nālis quam flegmatis fit sepe mania: cui⁹ actus fm variā ip̃s melancolie dispositionē diuersis in modis variat: nulli tñ eorū a rixa taliter sunt exēpti qn rixetur interdū. Ex q̃b⁹ oib⁹ patet: qz accipiēdo meliaz put est gen⁹ ad maniaz est quedā p̃ternaturalis dispositio ab aliqua mala qualitate frigida z sicca siue mā z humore melācolico in medio cerebri vetriculo existēte siue ad ipm aliūde fumale pueniēs: p quā imaginatiue seu exumatiue seu viriūsqz de

bite opationes variant. Patet etiā qd sit mania lupina z canina ac queuis alia: qz mania lupina est talis dispositio zc. a colera adusta pueniens. Mania vō canina ab adustione sang. z alia queuis mania ab alioꝝ humorum adustione. Et sic patet qd sit melācolia p̃prie dicta: qd sit mania lupina: canina: z quecūqz alia.

De causis manie ac melancolie.

Cap. ij.

Abuse melācolie seu manie vñdecūqz fiat extrinsece z intrinsece eē possunt. Extrinsece qdem sicut aer excessiue calidus z siccus potēs resolvere spiritus z humores adurere: aut frigiditas z siccitas eos efficiens congelare: supfluum exer cituum: balneum calidū: z siccū. Ego aut anno elapso quendā guttosum adustū vidi qui vt liberaret a gutta ad balnea de aquis accessit: z a gutta liberatus maniacus factus est. Superflua vigilia hāc passionē sepe efficit: lōgaqz famis tollerātia: vt i istis p̃gocarijs robustis sepe accidit q tanto cū feruore p̃teunū deo seruire perquirūt: qz maniaci efficiuntur vt ipe vidi. Et comestio supflua facit: vt rerū potissimum cōlidatū: q vim habet adurēdi: vt porri: cepae: allea: zinci: piper. grana paradisi z similia. z ois potus tam nāliter qz artificialiter calidus: vt vinū potēs: nectar: sicut mellicratum: vñde ex potentis vini bibitiōe in domo mea alama ni duo in mense vno melācolici facti sunt: vnus scriptor cōplexiones angui. cātabat semp hymnos: alter famulus hastula beatū Bernardinū interficere volebat: qz cum male italicū intelligeret. s. qz Bernardinus p̃dicando cū manu signū faciebat: de se semper loq dicebat: qd pati nō poterat. Libaria rursus q̃ apta sunt in humorē melancolicū cōverti vt fabe lētes z substantia leguminū: caules: etruca: folia raparū: z talia: caro capre: hyrci: caro leporina: ceruina: vaccina: anatis: anserum: z filia. Et ois caro falsa: pisces falsi: caseus antiquus: acetū: vinū nigrū grossum z turbidū: z oia acetosa. Sed inter cetera q̃ hanc passionē sepe efficiūt sūt supflua: qdā aīe accēta: vt i gēs timor: odiū: assiduitas studiū: assiduitas tristitie: assidua qz circa rē vnā cogitatio. Nihil enī vt ingit Aui. hñtū melia nocibil⁹ qz timor z sollicitudo. tertio can. sen. p̃ma. caplo de cura melācolie zc. Unde Gal. tertio affōrum. cōment. 22. multos inquit vidimus ppter odium melancoliaz incidisse: z illos potissime quoz corpora ad hec apta sūt. Superfluous item coitus: z in valde potente ab eo nimia abstinentia melancolicum efficiunt ppter corruptionem spermatis zc. vt in viduis z viripotētib⁹ z in istis bonis religiosis ex spermate vltra modū retēto sepe contingit. Quātuqz vō ad causas intrinsecas vt i p̃cedētī caplo dictū fuerat: causa eē p̃t melācolia nālīs: z ipa quā mō padustione facta nō nālīs. Sanguis itē colera z flegma cum padustione aut cōgelationē in melācoliam cōmutatur. Nōt p̃similiter mala cōplexio cerebri frigida z sicca sine mā huius passionis eē causa. Tñ humores qz melācolia efficiūt nō semp sunt in cerebro. sed interdū in aliq̃ particulari mēbro aut i toro: q tūc ad cerebrū fumātes hāc melācolicā passionē inducūt: vñ qñqz hec mā in testibus p̃tinet z remib⁹ z matrice in splene in spūalib⁹ in stomacho meseraicis i epate i ipocōdrijs in intestinis z i mirach z qñqz in ambitu tot⁹ vt i venis. s. z artarijs. in eis enī sepe adurūtur humores qz ad cerebrū fumātes melicaz passionē inducūt: z hāc tot⁹ causa puenire dicif. Tñ bon⁹ Rasis z alij p̃ores qdā ad h̃ tres melie sp̃s esse dixerūt. Prima q̃ sita capite. Secda q̃ a meseraicis epate ipocundrijs mirach: z talē meliam mirachia appellāt a mirach. nō tñ p̃pe mirachia ipaz accipiūt: s̃ p̃ epate meseraicis et alijs mēbris sub eo exñtib⁹. Tertia q̃ ab hūiore itra venas z artarias i melācolia cōmutato: z talē dicim⁹ a toto fieri. Retēto qz mēstruoꝝ ac emoroidarū alteri⁹ hūoris adusti seu fluere p̃fucti. flebohomie qz vel farmacie fieri solite dimissio in sūma cause sunt manie z melācolie.

De manie ac melie demonstratiuis signis.

Cap. iij.

Uedā ex melācolie signis sup ipam ⁊ qdā sup ipsi⁹
 q causis cās significat. Nā quātū ad ppositū spectat:
 vt ex Rasis ⁊ antiqru quorūdā sūia colligi potest
 tres sunt melie gradus. p quo sup eā possum⁹ cognosce-
 re. prim⁹ est falsa cogitatio. Secundus illa falsa cogitata
 loqui. Tertius est locuta exequi. Quātū ad primum
 si quēpiā sine causa timere tristari solitudine ⁊ diligere ac
 velociter irasci q de causa a suo remouet pposito ex qua
 cunq; causa facili⁹ irasci talis falsa cogitat. ⁊ tunc primus
 melie gradu adeptus est. Sed cū de his q sine causa ti-
 met loquitur ⁊ q nō est sciendū iudicari talis ad secundū me-
 lācolie gradu tā puenit. Cū aut factū cōplet qd in mēte
 pceperat hūc pfecte melācolici dices. Per hos igitur
 tres gradus melācolici factū cognosces: talia enim p co-
 habitates ⁊ domesticos familiares facile dephēdūt: qz
 nature tēpore sanuatis intellectu cū a priozibus mutare
 videātur in hāc passionē incidisse scias. Vbi grā si intelli-
 gimus aliquem nāliter vanum facundum vel iracundū ⁊
 hui⁹ vanitatē facundiam aut iram cōmouisse in tali di-
 cem⁹ mētis esse morbum: ecōtra vō timidū factum ira-
 cundū ⁊ audacē. Cognito itaq; melācolico superest ad
 causariū cognitionē deuenire. Et pmo de extrinsecis: nā
 si caliditas exterior aut frigiditas excessiua i causa fuerit
 aut supflū exercitiū vigilia supflua nimia famis toleran-
 tia nimia qz repletio ⁊ rerū potissime que i caplo de cau-
 sis numerate sunt aut superflua aīe accidētia: vñ supflū
 coitus seu abstinētia ab eo sicut in viris potentib⁹ viduis
 ⁊ religiosis: per patiētis aut astantiū relationē deprehen-
 des. Quātū ad causas intrinsecas an p ppietates an p
 cōitatem hec fiant inuestigandū erit. Si igit melancolia
 per ppietatem fiat quia fit cerebralis: aut a sola mala
 qualitate: aut ab ea cum materia fiat. C Si solū fuerit ma-
 la qualitas oīa indifferenter patiēns ipse timebit: ⁊ qz ma-
 xime mortuos: res nigras: ⁊ tenebras ⁊ ex cōsimilibus lo-
 cutionibus solum terretur: ⁊ talis est in continuis anxijs
 cogitationib⁹: nec vllam in capite grauedinem sentiet: et
 est patiēns vñ plurimū a generatione melancolicus. C At
 vbi in causa materia fit patiēns grauedinem sentiet do-
 lor capitis. scotomia. vertigo. insomnitas vel alie capi-
 tis egritudines precesserunt sepe in locū vnū visum figit
 a quo si qd eū remouere voluerit: irascitur plus alijs soli-
 tudinē diligit. Et in assidujs cogitationibus pmanet. po-
 tissimū aut signum h fuerit si cetera membra sana depre-
 hendas. C Si peccans humor melancolia sanguinea
 fuerit: patiēns act⁹ cū risu erūt atq; gaudij: spaciosaq;
 clara ac leta loca diligit vt prata: ortos: ⁊ talia. cū amicis
 eē pcupiscit. in melodijs muscis delectat: ⁊ sic in summa
 h melia ceteris cōparata cū paucissima tristitia fiet. Cū
 Alii. ⁊ si est ingt melācolia sanguinea: est illic tristitia: ⁊ ri-
 sus cum exuberatione venariū ⁊ c. cōplexio: precedens re-
 gimen ⁊ cōsimilia potius sup sanguinē significabūt qz su-
 p alios hūores. Et si sangui. nariū fluxus seu mēstrua aut
 emorroydes fluere cōsueua restricta fuerint: aut flebotho-
 mia fieri p̄sueua dimissa: ceruor multo fiet. C ūna vō gros-
 sa erit atq; subrubea. pulsus vō plenus ⁊ vndosus. C Si
 autē peccans humor ex adusta colera fuerit: erit vt Alii.
 inquit cum lupositate audacia: ⁊ sic patiēns actus cum
 rixa erunt atq; furore. In alios sepe furunt: eos verberāt
 nec retinent se ab alto precipitare: clamant: ⁊ multum vi-
 gilāt. nec in loco vno quiescere diu possunt: terribiles in
 aspectu: ⁊ vñ plurimū patiēns adustus erit. Eius tamē cō-
 plexio: etas: tempus anni: precedēs regimen ⁊ similia te
 plurimū i iudicando iuuabunt. Et hec est quaz vulgares
 demoniacū vocant: cuius vrina subtilis atq; ignea vñ sua
 nigredinem quandam tendit: pulsus erit durus: ⁊ fre-
 quens: tamē ordinat⁹. C Adustū flegma si in cā fuerit: et
 si illud rarissime accidat cognosces: qz eger de his q de
 nā sunt flegmatis cogitat: plus in fluminib⁹ circa aq̄s ap-
 peit: pisces ⁊ filia diligit ⁊ vñ plurimū de his ⁊ filib⁹ rōcina-

tur: ⁊ tales geti sunt atq; pigri valde: color qru (vt ita di-
 xerim) ad albedinē plūbeā tēdit: in h casu etas: cōplexio:
 precedēs regimē ⁊ filia te multū iuuabūt i iudicādo. C ūna
 grossa satis pallida erit vñ subpallida. pulsus aut mol-
 lis ⁊ tardus cū quadā diuersitate. C Nālem vō meliam
 in causa eē cognosces: qz (vt Alii. ingt) talis melia ē cū tri-
 stitia: ⁊ mala extimatione: ⁊ sic tales plus ceteris cognāt.
 plus qz retinēt: ⁊ p̄tinue tristant. plorāt: ⁊ valde sunt sus-
 p̄ciosi: solitudine diligit: se sepe in sepulturis abscondūt.
 ⁊ isti plus alijs dormiūt: vrina tenuis: ⁊ alba: pulsus dur⁹
 ⁊ tardus. Etas aut: cōplexio: p̄cedēs regimē ⁊ filia melā-
 colicā cōp̄onē testant. C Si talis melia adusta fuerit:
 multo min⁹ qz sup̄ascripti dormiūt. ⁊ inter dū patiēs rixa-
 bis: ⁊ int ceteros melicos corruptissimas hēt imaginatio-
 nes. Cū q maxime maloz ac filicstriū ē mox. Et cum de
 re aliq log incipit: ipm facere filere est difficile: ⁊ istoz vt
 plurimū cōplexio ē p adustione forma melācolica. C ūnt.
 dū vō colera cū sang. simul adurit: ⁊ tales mō timent: mō
 ridēt: mō rixant. Et breuit act⁹ adusti sang. ⁊ aduste cole-
 re (vt ingt alexāder) inuicē cōmifcent. C Et ita fit si sang.
 adustus cū melia misceat: qz patientes mō ridēt: mō plo-
 rāt: mō gaudēt: nūc timēt: ⁊ ita de alijs ipsoz actib⁹ si mi-
 xtio. Et p̄silitate tā de flegmate qz de alijs humorib⁹ cōbi-
 nationē face. Et illa q statim de humorib⁹ dicta sunt in oī
 melācolia tā rōne totū qz alterius particularis mēbri cā
 pueniente tibi cōsideranda erūt: si peccātē humorem co-
 gnoscere volueris. Nā habes itaq; signa p q melācolia p p-
 p̄rietatē factā cognosces. C Si aut ipsa tot⁹ causa fiat qz p-
 p̄ter humorē in venis ⁊ artarijs peccātē nō min⁹ humor il-
 le in venis ⁊ artarijs cerebri qz in alijs partib⁹ corporis
 peccat: cū cā in toto grauedinē sentiet: ⁊ act⁹ illi melāco-
 lici nō min⁹ sūt. p̄tinui qz si solū vitio cerebri passio fieret.
 C Sed vt ad curā recte venias qlis peccet humor: nō so-
 lū p modū sup̄radictū inuestiga. Sed statim dicta qz p̄si-
 dera. Nā si melācolia naturalis in causa fuerit patiēs ma-
 le colorat⁹: male barbar⁹: cōstrictus venis ⁊ breuiter a ge-
 neratione melācolic⁹ erit q in sanitate exis corruptarum
 imaginationū cūcta timebit. C Si aut colera peccet pati-
 ens coleric⁹ pilosus ⁊ adust⁹ erit: cū cor atq; epar excē-
 sue calī sunt ⁊ est ei⁹ color brun⁹ ⁊ quadāz cū citrinitate
 mixt⁹ i his semp in sanitate leuis mor⁹ ac p̄sūptuosus fuit
 C Si aut sanguis adustus fuerit p sup̄ dā signa cogno-
 sces. ⁊ ita de melācolia ac de flegmate dicēdū. C Que in i
 toto cāe adustionis fuerit inuestiga: p h igit q dā sūt siue a
 cerebro siue a toto melia aut mania fiat facili⁹ iuefigabis
 C At si vitio stomachi fiat tumor tristitia ⁊ alia accētia nō
 sic sicut i cerebri sūt p̄tinua: qz vaporū ascensu cessante
 aliquātulū ab illis accētib⁹ gescit infirm⁹. ⁊ h i oī malitia
 causata p cōitātē a stomacho. In tali patiēte hora digōnis
 stomachi dolor aderit. vñgo qz ⁊ alia asūpto cibo tātum
 cessabūt donec ipse digeriticipiet. Adest itē nauſeatua sa-
 tietas: spūti abūdātia: ardor: inflatio: rugit⁹: verū vomit⁹
 ⁊ ruct⁹ plurimū patiētē alleuiāt. Et si apa stomachi in cā fu-
 erit illud p p̄p̄a sig dephēdes. C Cōsueuerūt autē quādā
 melie spēs mirachia appellare: q cū p̄scripit de stomachi
 signis cōicat: ⁊ tal nō solū mirach vitio puenit. s; mēbroz
 etiā ipoz qru dā sub eo exiūt: vt stomachi mēseraicarū
 epaus cordis siphac ⁊ c. Nā melia quē p̄dictoz mēbroz fi-
 at mirachia nūcupat. ⁊ h ē qz nō solū ex ea q mirach vitio
 fit i eo sentit extēsiō: dolor: rugit⁹: grauitas: ⁊ talia: s; etiā
 cū puenit a stomacho vela mēseraicis corde epate vel
 siphac: ⁊ iō melācolia mirachia p̄p̄ istoz cōitātē accētiū
 appellauerūt. Cū Rasis mirachie ingt melie signa sunt:
 eructuatio acetosa: spūti abūdātia: indigō: ardor s; b̄ypo.
 cōdrio ac rugit⁹: ⁊ h sig p magnā horā post comestionem
 apparēt: qz icipiūt cū cib⁹ icipit digerit ⁊ nō aī: ⁊ donec sit
 cōpleta digō: ⁊ nō durāt. ⁊ s; dū q ex apate i venis vētris
 diu suā rupturā differētē sepe melia accit mirachia: ⁊ h i
 ypocūdrio d̄xto plezq; dolorē patiūt ⁊ c. C Ex qb⁹ p̄p̄

melancolia mirachia nō solū mirach vitio puenit: s; etiam stomachi miseraicariū epatis cordis siphac: et alioz mem-
broz sub eo exntiū in ypocondrio dextro. s. q̄ sit a splene.
ab alijs hēt signa cū distinctiua: et sic talē: q̄uis sub mira-
chia q̄z fiat: melancolia tñ mirachia nō dicimus. Cā Mira-
chia itaq; dephēdes melancolia si de noiatoz mēbroz vi-
tio fiat. Nā si fuerit apostema vel opilatio i miseraicis chi-
lose erūt egōnes. vna alba et subit. si vitio epatis vlt cor-
dis in ppijs caplis tu signa regre. Cūc aut de melan-
colia vitio splenis causata ē dicēdū si i ea fuerit apostema
inflatio: aut opilatio: debilitas: vel aliqd taliū: quoz cau-
sa nō bñ sang. a melancolia depuraref ad os stomachi ma-
gna ipsi quātitas effūdif: p qd ipsi augef appetit. et eru-
ctiatio accidit acetosa p p humozis melancolici frigidita-
tē: et magnā ei abūdātiā debilitat digestio. et sic tā hui q̄
multe quātitas assūpti cibi nā cū abūdātiā vctositas le-
uis semp erit q̄ puenit vt sub ypocondrio sinistro inflatio et
rugit. multi generent et ē patēs vt plurimū melic a gñatio-
ne vel p p qrtanā seu aliā lōgā egritudine aut p p men-
struoz seu emoroydarū: seu fluxus sang. nariū p pueni re-
tētiōne fact melancolic. Sex enī sen. quā i ipm depurādo
ad splenē trahit: p emoroydes et mēbra cōueniēssime
evacuaf: ad cui retētiōne splenis si eplatio aut inflatio:
seu dura in eo apata: et sic ab illis q̄uis mēbra retētiō hūidita-
tib resoluū sumt ad caput ascēdēs sepe melancolia effi-
ciūt et. Et sic si melia vitio splenis puenit p ea q̄ dicta
sūt signa i cognitionē deuenies. Cū aut vitio mēbris re-
tētiōne intestinoz et. melia fiat p signa i cognitionē deuenies
super passiōes illorū mēbroz significatiua et potissi-
mū vbi cetera mēbra esse sana dephēdas. Et in hoc tam
signa manie q̄ melancolie terminantur.

Quare illi fati qdā melancolici lratī facti sum: et qualiter
etiam ex his aliqui futura predicunt. Cap. iiii.

Erūt veteres et maxime antiquus Alexander et bo-
nus Rasis: qdā melancolicos futura p dīcere et
euenire q̄ predicūt: et qdā aliq̄ illitterati sūt lit-
terati: sic q̄ in gbusdam sciētis ad ppositum disputantes
et respōdent. Cū ego pinaroli quēdam rusticum melāco-
licū vidi g semp luna ex nte cōbusta carmina cōponebat:
et transacta cōbustione circa duos dies vsq; ad aliam cō-
bustionem verbū nunq; vllū lraliter pferebat: et hūc mē-
bi nunq; didicisse lras aiebant. Cū hoc q̄z Bentū in. q. de
incantatiōib et colli suspēsiōibz affirmat cū inquit sa-
mosum ē multos et multas q̄ nunq; prius lras cognoue-
runt subito lralit loqui: qd Apz. tertio pblematum: pble-
mate pmo: sentire q̄z videt cum ingt: Quidā fuit Alzarē
nō poeta fact melicus: poeta q̄z factus est et h ipe Apz. hu-
mori tribuit melico: quē vino silarē videt ingt: nā sicut vi-
tū corp⁹ varie disponit: sic humor melic⁹: rōne hanc nul-
lus acceptat. Alij demonib⁹ hec attribuunt vt Aui. pmo
caplo ponit: et hūc quātū pōt honest⁹ videt Bentū assen-
tire: et h i p se hēnt eihmologiaz hui⁹ vocabuli mania q̄
dicit a martos qd est diuiniatio vel a manib⁹ dijs inferna-
lib⁹ q̄ in talib⁹ loq videt demones: vt vaticinari et futu-
ra p dīcere et. Cū si hui⁹ pblematis solutio hūc operi
quodāmo sit ipertinēs in q̄ solū q̄ ad practica pntinent tra-
ctare mens fuerat. Ille apud vulgares istos q̄ a nobis ra-
liū causas sepiissime regrūt muti fiamus: et ne accidētū q̄
hōib⁹ pnt occurrere causas nescire videamur dictū pble-
matis. causas vñ satis pbabilē assignare libet: q̄ ex phoz
mētib⁹ elici posse videt: p cur⁹ declaratiōe sunt aliq̄ pre-
mitēda. Cū prima suppositio: oēs aīe intellectiue eiusdē
sunt pfectiōis eēntialis. Ista suppo est de mēte oīum theo-
logicoz: et etiā elici pōt a pho. 12. metaphysice: q̄ spēs sūt
sicut numeri. nā in vnitae cuilibet numero addita nume-
rum illū spēm variare facit: et ita q̄cūq; pfectio essentialis
alicui speciei addat: spēm illaz variat. Cū scda suppositio
ois intellectiua aīa cū oī creat sciētia quā vnquā acgrere
possit. Ista suppo fuit de mēte Nā. in thymeo: q̄ sic pñadef

aīa intellectiua ē infima intelligentiariū. 12. metaphysice
g cū oī illa sciētia creata fuit quā de se et respectu sue pfe-
ctionis eēntialis acgrere vnq; possit: tenet et argumētū cū
oēs alie intelligētie eiusdē spēs intelligāt: et in se habeant
oēm sciētiā quā vnq; hē possint: intelligūt enī sine discursu
et p pñs et. Cū secunda suppositio: segtur pmo q̄ si
vna aīa intellectiua q̄cūq; pfect⁹ opef q̄z alia seu pfect⁹ in-
telligat: q̄ illud nō est rōne sui: cū oēs sint eiusdē pfectio-
nis eēntialis: vt vult pma suppositio: sed ē rōne melioris
disposiōis corpis vlt alit⁹ et. videm⁹ nāq; q̄ vnū corp⁹ q̄to
organa disposita meli⁹ hz pfectiōes: pducit opatiōes. Cū se-
quif scdo q̄ aīa infusa corpon omniū que sciuerat videt
obliuisci: patet. q̄z alā quicqd vna sciret actualiter alia q̄z
sciret: cui⁹ oppositū videmus: et hic patet: cū essentialiter
eiusdē sit pfectiōis. cū igif vna actualiter sit pfectior alte-
ra: id p doctrinam vel aliter recuperasse videt: et sic quod
eius obliuioni tradiderat videt reminisci. Ex quo patet
vel segtur qd oīum que sciuerat oblita est. Et ex istis seg-
tur qd nostrū scire est quoddā reminisci: vt voluit plato.
Cū tertia suppositio in pmo instanti in q̄ aīa infūdif cor-
pori hūc pūctioni pēst vna stella q̄ nō aliunde impedita i
fluit in aīa illa q̄s in se hēt pprietates: h est de mēte oīum
astrologoz: vt i prima pte q̄ driparitū ptolome⁹ pbare vi-
det: et pñadef q̄ nisi sic eēt nō videt rō: q̄re vn⁹ homo ad
vnā q̄z ad aliā sciētiā pon⁹ inclinaret: q̄re et. Et ob hoc
astrologi semp in natiuitatib⁹ aliq̄ue planetā obseruant:
quē dñm illi natiuitatis appellāt: a quo talis aīa aliunde
nō ipedita pprietates recipit: quas in se planeta talis hz.
Et hāc opiniōe Aui. sic firmiter credidit. vt velit q̄ per
talē influxuz aliq̄ interdū aīa talē pprietatē acgrat: p quā
aīa tales pducere posset effect⁹: q̄s stella illa pōt: vt q̄rta
sexti nālium declarare visus ē: et sic q̄ ex sano egrum face-
re possit et ecōtra pluuias nives: et talia quoq; non minus
aīa talis inducē q̄ illa stella. Cū quarta suppo intellecti-
ua aīa copore exuta oīa itelligit sine discursu: patet: quia
tunc organa nō habet. gbus ad intelligendū impediatur
Ex illa segtur q̄ sensib⁹ ligatis vt in melancolicis existen-
tibus i extasi maxime ptingit: q̄ aīa talis oīa itelligit si-
ne discursu. patet: cū nō plus impediāf q̄ si a corpore so-
ret exuta: q̄re et. Cū quinta suppo stella q̄ hūc vel illi p-
est aīe pōt pfect⁹ suas influētiās influere in ipam sensib⁹
ligatis q̄z solutis. patet: q̄ tūc quodā mō agere videt sine
resistētiā: q̄re et. Ex illo segtur q̄ tūc in tali aīa sciētiā: ad
quā stella sua illā inclināt: pfect⁹ infūdif: vel aliū quēms
modū aīa talis illā addisceret. patet: q̄ qdlibet agēs nāle
quāto cū minori agit resistētiā: tūc eundē vel pñmīlē effe-
ctū pducēdum ceteris paribus pfectius illum producit.
ergo si talis ceteris parib⁹ influxus agit sine resistētiā: se-
gatur qd dictū est. Et ex istis oībus patet conclusio rñsalis ad
pblemā: v3: possibile est melancolicū illratū litteratū imū-
neri absq; eo q̄ ab aliq̄ vnq; aliqd didicerit: vel addiscat
sed p influxū solum. Ista patet: q̄z vbi i aīa melic⁹ exntis
in suo simplici eē sicut ligatis sensib⁹ ptingit pur. ipō exi-
stēte i extasi sue stelle influxus opef: multo pfect⁹ sciētiāz
ad quā illa iclinabit impmet: vt ex dicto patet: quā si a do-
ctore vlt aliter imprimetur: g solutis sensib⁹ pfect⁹ illi
recordari d3: q̄z si doctrināte fuisset impssa: q̄ posito in eē
sequif q̄ bon⁹ melancolic⁹ de tali sciētiā eidē p influxū ac-
gñia pñdissime disputabit: pterea maiorē repugnātiā in-
cludere videt: q̄ talis stella i hāc aīam et maxime ligatis
sensib⁹ talē influat ppetatē: p quā in tali vel tali scia sciret
disputare q̄z q̄ possit de sano egrū facē: et pluuias et nives
inducē et silarē: s; h ē possibile vt ponit Aui. vbi supra: agif
et illud pūciēt⁹ patet cū auctoritate. Cū q̄z nō oēs talia
sic apphēdūt: ptra illos innuit Aui. scda pma doctrina. ij.
ca. xiiij. cū velit q̄ solū rudes ingenē talia abhorrent cre-
dē ingt. illi q̄ sapiētis diligūt nec negāt eas h est talia pos-
se fieri sicut negāt rē q̄ est et nō pōt eē. Cū ex conclusiōe cū
suis pbatiōib⁹ segf q̄ nō incōuenit tales q̄ruz aīe ligatis

sensibus suo manent i esse simplici post solutionē sensuuz futura p̄dicere pater: qz tūc aīa nūl app̄hendat cū discursus fictam futura videbit q̄ p̄ntia: de qbus non min⁹ p̄fecte loq̄ potest: q̄ de sciētia illa disputare. Ex qbus oib⁹ pater solutio ad p̄bleuma. C Sed cōtra istā positionē arguit qz per eā aīa erit ita sciens an melancoliā sicut post cū sit creata sciēs zc. Ergo nō min⁹ debuit an melācoliaz hāc h̄re sciām q̄ post: tenet argumētū cū ante passionem verisimilit̄ patientis corpus melius debuit esse dispositū q̄ post: qre zc. C Secundo non minus p se fuit illa anima sciens hanc sciētiām qū infusa fuit corpori q̄ quando illam p̄ influxū acq̄sivit: ergo qua ratione tūc sciētie illius oblita fuit: eadē rōne z nunc cū nō minus aīa liget sensibus nūc q̄ tūc vt patet. qre zc. C Ad argumēta faciliē r̄ndet: qz fm̄ hanc positionē duplex est modus sciētiā acq̄rendi: vnus p̄ discursum z doctrinā ali⁹ p̄ influxum. C Et tūc ad argumēta ad p̄mū aīa ē ita p se sciēs sicut post z corpus meli⁹ dispositū: ergo zc. negat p̄ntia: qz z si aīa de se sit oīa sciēs cū infūd̄ corpus oīuz tū p̄ massāz illā corpore: vt dictū est: obliuiscitur z remanet sicut tabula rasa i qua nihil est depictū: vt inquit Ari. nec nūc q̄ sciētiām aliquā recuperat nisi a doctrinante: vel ab influxu vnde vno semel quouis modo acq̄sita sciētia duz est i corpore eius bene solutis z dispositis sensibus recordatur z non aliter. Sed in tuo rustico melancolico ante melācolia nūc q̄ per doctrinante nec p̄ influxū fuerat sciētia illa acq̄sita: z p̄ consequens nō debuit recordari eius: quod tamen fieri de illa debuit quā p̄ influxūz acq̄sauerat patet: quare zc. Et per hoc patet ad secundū quādo arguit non minus fuit anima illa sciens quando in corpore fuit infusa q̄ post q̄ sciētiām illam per influxum acq̄sivit. Ergo qua ratione tūc fuit oblita eadem ratione z nunc negatur consequentia: quia infusa corpori primo: vt sepe dictum est: sicut tabula rasa remansit. Sed sensibus ligatis dum suo manet in esse simplici non minus remansit i formata de illa sciētia quā si a magistro didicisset: qd̄ tū vt patet nō p̄tingit dū p̄mo corpori infūd̄. Ex q̄ p̄z argumētū illud nō valē. Et h̄ de p̄bleumate cui⁹ assignate cāe post se difficultates nō leues trahūt: q̄s theoricūz dimitto. Et ad practicā gloriosaz trāsīz hūic caplo finē ipono.

De signis p̄nōsticis tā manie q̄ melācolie. Cap. v.

Quicq̄ tā de mania q̄ de melācolia p̄nōsticari queas: notabis q̄ sequūtur pus oīs melācolie: vt i libello de melācolia p̄stantin⁹ innuit: trib⁹ de causis cura fit difficilis: p̄ma qz mā ceteris humiditatib⁹ comparata p̄pter ei⁹ cōparitatē resolutioni est ineptissima: z per idem ad benignū nō reducitur. C Secūda quia patientia membra sunt nobilia vt cerebruz: cor zc. C Tertia qz accidentia talem morbum cōsequentia sunt difficilia: nulla enī inquit accidentia fortiora: neq̄ molestiora sunt mēte corrupta: p̄pter quod medici ad curā multi sunt rebelles que causa ceteris videt̄ peior: quia eoz medicinas sugiunt: cū quo neq̄ medici cōsilijs acq̄sunt. his igitur ex causis melancolie cura fit difficilis. C Qui frigidā z siccā preterea cōplexionē habet: z potissimū nigri existentis: z extenuati: quoz pilli nigri sunt: z paucissimi: vene aut̄ stricte: ac semp̄ timide loquūtur: tales in melācoliaz p̄pe dictam facillime cadūt: z potissimū si studentes continue fuerit: vt plimi reperiunt. tales enī volētes sciētiās inuestigare z nō valētes: sunt p̄ tristitia melācolici: qz talia faciūt memoriā: rōnem: atq̄ intellectū deficere. Nam sicut labor corporeus pessimos generat humores: ita aīe labor facit hominē i melācolia venire: vñ multi q̄ res amatas p̄diderūt vt filios: vñ amicos z avari pecunias nō sperantes talia ampl⁹ recuperare p̄p̄ assiduā talū cōsiderationē: sunt melācolici: vt ipse vidi zc. Multi quoq̄ religio si p̄pter timorē dei z suū iudiciū suspitionē z ex sūmi boni cupiditate tū in cōtinua talū cogitatione pfundantur: vt melācolici fiant. Si igit̄ melācolicos aliq̄s videris p̄-

gocharios fieri aut in obseruatiā hos in melācolia facile deuenire audacter p̄nōsticabis. C Cōplexionē vō hūtes calidā z siccā cū venis latis: pilis plimis: nigris: ac grossis z maxime circa pect⁹: z q̄ valde sunt mobiles: z irascunt̄ leuiter parati sunt i mania cadere z maxime etate decidēte: qz vt igt̄ Gal. tūc fuit melācolici. C Sed pigres colore albi ceteris difficili⁹ has passiones incurrūt. C Extenuati vō bruni z pilosi facile vt Aui. atq̄ Alexā. inqunt. C Cor itē calidū z cerebrū humidū hūtes vt inq̄t Aui. a melācolia facile dephendūtur: qz cor calidū humores adurēz: suos ad cerebrū mādāt: z cerebrū hūidū existēs imp̄ssio. nē illā facile recipit: vñ tenebrant spūs z fit bon⁹ hō melācolic⁹. C Ad has passiones vt Aui. inq̄t trauli maxime disponunt: z hi sunt q̄ anq̄z dictionē p̄ferre queant syllabas multoties repetūt: z int̄ hos q̄ oculos mobiles z facies rubeinis vehemēis hūt in q̄ru pectorib⁹ multi sūt pili nigri atq̄ grossi: q̄ q̄ labia grossa z venas amplas hūt. Nā ex his signis qdā sup̄ cor calidū: z qdā sup̄ cerebrū hūidū significāt. Et tales vt Aui. dicit: fm̄ q̄ apparet sunt vt plurimū flegmatici. Corpa igit̄ q̄ dicta sunt i maniaz: vel melācolia facile casura p̄nōsticari posses: cū ad illā maxime disposita sint: vñ Aui. p̄paratio inq̄t ad melācolia leuiter sibi accidit: z maxie si timorē infōntetate z angustia patit̄: z i eo retineat p̄suetudo cursus sāg. aut vomit⁹. C Ad melācolici aut̄ respectu sex⁹ facili⁹ masculi q̄ mulieres fuit. Sed si mulieri hoc acciderit ceteris paribus deterior fiet q̄ in masculo. Nihil est enī qd̄ humori melācolico magis resistat q̄ humiditas: cū plus p̄ siccitatē melācolici q̄ per frigiditatē peccet. Euz igit̄ mulier respectu viri hūida sit valde: si melācolica fiat a forti cā fieri necesse est: z p̄ p̄is difficultioris fit cure: vñ melācolia in mulieribus p̄firmata raro vel nūc q̄ curat̄. C Respectu etatū inq̄t Rasis: hec egritudo nō accidit adolescentibus: licz aliq̄n accidat pueris z infātib⁹: senib⁹ z decrepitis. Ex h̄ videt̄ in etate adolescentie has passiones fieri rari⁹ q̄ alijs in etatib⁹. C Tercū si decrepiti melācolici fiant raro vel nūc q̄ curant̄. C Ad Aui. melācolia inq̄t ē accēs īsepabile decrepiti⁹: id est difficile ab eis remouet̄: qz vt inq̄t paucoz sunt gaudioz male ordinationis zc. C Respectu tempoz: vt Aui. inq̄t: hyeme minozat̄: z multiplicat̄ in estate z in autūno z q̄nq̄ excitat̄ in vere. Et h̄ est qz in eo dissoluntur humores: z tūc cū sanguine p̄m̄scēt. vñ p̄po. tertia affoz. vñ si qdēz melācolie zc. plures tñ fuit i autūno vt eadē particula illo affo. C In autūno vō zc. C Et h̄ q̄ dicta sunt de tpe ad regionē calidaz z siccā z ad artes ca. z sic. applicari q̄ p̄nt. C Illi p̄terea q̄ subtilis sunt ingenij vt inq̄t Rasis z multē p̄spicacitatis de facili incurrūt in mania: eo q̄ sunt velocis mor⁹ z multe p̄meditationis z imaginationis. C Rursus si timor z pusillanimitas multū tēp⁹ hūis pficit melācoliciū sexta affoz. C Et desipiente si q̄ cū risu fuit securiores sūt. q̄ vō cū tristitia meliores eadē pticula: vñ Aui. Et p̄mixtio inq̄t rōnis magis i columis ē q̄ sit cū risu z q̄ ē fm̄ getē: z deterior ē q̄ ē cū agitatione z rixa z audacia. C Et i fra ex sp̄b⁹ inq̄t melācolie magis salubris est q̄ sit ex fece sang. q̄ ex melācolia nāli: vel ea cū q̄ est gaudiū. i. q̄ sit cū sang. i melācolia p̄mutato. C Et alibi: incub⁹ inq̄t cū caliditate melācolia futurā minat̄: qz cerebrū calitas est causa adustiois humorū: q̄ ad eū p̄ueniūt z mutationis ipoz in melācolia. C Et iterū pedes inq̄t sang. repleti si rubei fuerint signū ē future melie: h̄ enī significat abūdantiā grossi sang. melācolici q̄ sua gūmate tēdit ad pedes. Et bon⁹ Rasis eadē sniaz q̄ ponit. C Tercū vbi adeēt ei⁹ melie solutio nē significat: qz si tunc varices supuenerint soluit̄ mania. Et iō subdit q̄ melācolia plerūq̄ soluit̄ p̄ emorroydas z varices z h̄ ē qd̄ voluit p̄po. affo. sexta. maniacis inq̄t variat̄ cū z emorroydib⁹ zc. Et i alio affo melācolici inq̄t z frenet̄ cis zc. i egritudinib⁹ acutis: vt Aui. inq̄t: si mania supuenerit signis digōis p̄apparētib⁹ bonā crisi futurā denūciat. Nā i egritudinib⁹ acutis accit̄ia fortia supueniē⁹ bo-

ne crisis sunt causa. Sed quicquid in fine egritudinum materialium et proprie acutarum accidit melancolia. et est signum mortis: et tunc patienti accidit ut recorder mortuis: et mortuorum plurimum interduci in mania ultimam accidit: et illius tunc crisis significat. Item in passione melancolica casus appetit malum ut inquit Rasis eo quod accidit ex siccitate: et fames desiccatur corpus et cum Constantinus in libello de melancolia. Qui de die inquit ieiunant: de nocte autem vigilat in melancoliam facili cadit. Item in mania distemperata ydrops aut extasis bonum. afforismorum sexta. Item mania vel melancolia confirmata rarissime vel nunquam curatur. Unus bonus alexander: festinare inquit oportet incidere passionem maniacam. diuturna enim et est mutata natura in penitus incurabilis pene efficit: et non minorat: sed remanet talis: et per tempora circuit ipsa facit. et idem confirmat Alii. cum inquit. Oportet ut cura eius fieri incipiat antequam confirmetur: quam facilis est a principio: et parua et difficilis cum est confirmata et habituata ideo difficultate remouetur: cum quo patientes minus obediunt et Et ex his patet cum ad patientem tuum pueneris quantum ad cure possibilitatem pronosticari debeas: plura itaque habes per quam de futura mania vel melancolia pronosticari poteris ac multa quam per quam his factus de fine predicere quicquid scies. Et in hoc capitulo de pronosticis ipsarum finem recipit.

Qualiter in cura manie atque melancolie tam sanguis quam color sit scienda flebothomia. qualiter quoque et cum quibus sit digerenda atque euacuanda materia. Cap. vi.

Non est melancolice passionis: ut in pronosticis habundantia ista cura differenda: nam sicuti camini parietibus ex continuo fumo conquisita nigredo nec scopas nec aliquid cum instrumento amoueri potest: sic nec per medicinas illas quantitas summi melancolici in corpore quouis modo confirmata. Celer igitur ad talem curam accedas quam si canonicè facere cupis proprias causas inuestiga: et an per propriam naturam per constitutionem fiat. Si sanguis in causa esse cognoueris siue ex nutrimenti abundantia: siue ex menstruum siue emorroidarum retentione: aut minutione soluta fiat: statim flebothomia scienda erit de saphenis primo. et maxime si menstruum vel emorroidarum retentione fiat. Quod si illa puocare potes nihil supra. In sequenti vero die ex nigra: et ubi magna est repletio post dies aliquot aliquid ex cephalicis excidat: ac illa potissimum quam partis capitis grauiamina magis respicit in qua casu frons venas flebothomare quod perderit: ut inquit Mesue: quod subdit quod applicare sanguisugas naribus omni permixtioni confert in casu illo. vnde Rasis. Et copetui ei flebothomia frons inquit: quod si sola extinguit ei maiorem partem huius morbi: laudat item flebothomiam vena nasi. et antiquus Alex. frons flebothomiam sume quod laudat. Et ubi nec menstrua nec emorroides fluere presenissent: ubi repletio bene magna foret ex sola nigra flebothomia copiosa sufficeret: ubi autem etas vel aliud flebothomiam prohibeat vitio sit vitare. Deinde sanguis modifica ac adustionis feruore extinguas: quod sic facies. Accipe sirupi acetosi simplicis. 3. i. sirupi vio. 3. s. aqua endiuie: aqua lupul. aqua buglo. an. 3. j. in vice vna dabis in aurore: reiterando totiens quod equa mania videat. Vel sirupum hunc facias in hoc casu periosissimum: qui. 3. s. succorum boraginis buglose violarum et endiuie an. 3. j. succi pomorum redolentium lib. j. succi fumiterre. lib. s. hos autem succos accipies residuum facta: quibus adde aqua buglose: aque endiuie an. lib. j. s. cum quibus misce floz nebulas violarum comedreos scolopendrie capilloz ve. an. m. j. prunorum numero. xv. polipodii. 3. j. s. bulliat oia fil: et in fine decoctionis epithymi. m. j. s. adde: successiue coles: et cum libris. iij. s. succchari sirupus fiat aromatizatus cum rebus in frascriptis coquassatis. Accipe corticem citri. 3. j. s. ligni aloes caphore an. 3. j. s. ossis de corde cerui. 3. ij. de tali sirupo 3. j. s. p. vice dabis: cum aqua endiuie. 3. ij. aqua buglo. 3. j. misce toties reiterando quod mania digesta videat. Unde si leue solutivum dandum erit in forma potabili. accipe mane granate. 3. ij. aut castie bene pinguis. 3. j. dissoluant cum decoctione

prunelloz ordeii capilloz veneris: tamarindoz floz boraginis buglose: scolopendrie: ligratie: passula. et epithymi mania: vel cassia dissoluta cum ea misce. Pfectionis amech. 3. ij. sirupi viola. 3. j. et fiat potus. Et hic nota quod si confectionis amech eo modo quod describit Mesue fiat solus. 3. ij. sufficit. Sed quicquid apothecarij faciunt: nescio: quod sepius. 3. ij. p. dosi vna dare oportet: et tunc circa hoc cautus esto. Credis enim sepe medicum dosim debitam exhibuisse quam non fuit. sed est apothecarij defectus: manum commouet: et non educit: quod in omnibus malum est: sed in melancolicis nihil penitus: et id quanta faciat operatione ab apothecariis inuestiga: et sic puenietur ea dosi re scies. Si potionem delicatam sanguis velis: accipe sirup. viola. 3. ij. aqua endiuie. 3. ij. aqua buglo. 3. ij. in lib. 3. s. diagridii in petia rara ligati bulias sepe expulsionem faciendo. Et hoc totum p. dosi vna et potum tribue. Ego autem in isto casu cum dimittio ciati aqua boni fontis: aut boni putei diagridii pulueri cari. 3. s. exhibui succcharum per libito commiscendo. hoc enim gratiosum sumis: et bene ac suauiter opatur. Cuius alexander tanta in lapide armeno perfidiam habuit ut passionem oes ab humore nigro exentes: et precipue melancolicos cum eo posse curari crediderit. Illa quod ante ipsum fuerant in casu isto eius loco elleboro vti sunt. quod aut periculosum est valde hunc lapidem aut sanctissimum quinquagesies lotum sine molestia humorem melancolicum educit. et a. 3. ij. vsque ad. v. de eo dabit. Nullas item ex eo et verapigra perficiebat. Hinc etiam Mesue cum plurimum comedat. de quo ut docet a. 3. j. vsque ad. j. s. secure exhiberi posse ait. Et ego in bono Alex. perfusus qui cuius tantum comedat: sepius sume eo vltus sum: et diuerfimo de gdem. et deo duce in eius exhibitione nunquam fraudatus exui. Cum igitur in hoc casu maxime pueniat: accipe de eo 3. ij. croci. 3. s. macis. 3. j. fac pul. quem cum aqua modico succchari mixta pro dosi vna dabis. Vel sic. lap. armeni. 3. s. sumes per parau sene: epithymi an. 3. j. 3. j. croci macis an. 3. s. tartari. 3. ij. fiat puluis quem velum prescriptum cum aqua dabis. In casu quoque nro quod in frascriptis pfectionis mirabiliter valet: quod sic sit. prunorum numero quot libuerit accipe: quod decocta in aqua pistent: debinc ad orale passent. pasta vero referua. successiue accipe vio. capil. vene. comedreos scolopendrie floz borag. buglo. an. m. j. polipodii. 3. ij. agarici. 3. ij. sene. 3. j. s. ligratie. passul. an. 3. j. coquassent: et in aqua bulliat in qua pruna decocta sunt: et in fine decoctionis addas epithymi. 3. ij. s. fiat decoctio: de qua successiue mediocriter fiat expulso. Deinde accipe castie bene pinguis lib. j. Et si magis delicatum volueris loco illius castie pone li. ij. manne cum pauculo decoctionis: quam vis illarum dissolue: et ad partem referua: successiue accipe lib. ij. succchari: et cum decoctione que remansit fiat sirupus quod cum clarificatus remansit ad spissitudinem siruporum decoquat: et dum sic decoquit in petia rara ligatas res in frascriptas bulire facias: accipe diagridii. 3. j. s. macis. 3. j. ligni aloes. sandalorum muschate linorum coiti cum citri an. 3. s. musci. 3. s. coquassent et in petia rara ligentur: que dum in prescripto sirupo bullierint sepe expmant. Cumque sirupus iste debite coctus fuerit misce cum eo cassiam vel manam illam extractam: paste vero prunorum lib. j. radices reos 3. ij. et fiat in forma opiatum confectionis que potest successiue: et per quilibet lib. pone lap. armeni popume loti. 3. x. et dosis huius sit. 3. s. s. in varietate corporis variabitur etiam dosis. potes electuario ille sine armeno lap. vni cuius dosis tunc sit ab. 3. s. vsque ad. j. Et huius electuarij laudes in vni concludam ad oes egritudines melancolicas valet. est enim gustui delectabile: et super oem aliud electuarium suam operationem sine molestia suam efficit: potes hoc electuario loco amech confectionis in quibuscunque tuis potionibus vni: et videbis quod suauiter operabit. Quod si bolli facere libet. accipe pfectionis amech: vel partem electuarij. 3. s. et cum succcharo bolus fiat deauratus. Et si in forma solidam confectionem habere libet. Accipe lap. armeni preparati. 3. j. cinamomi croci spice assari carpobalsami ligni aloes squinanti an. 3. j. folliculorum sene. 3. ij. s. succchari. 3. x. dissoluant in aqua

buglo. cui quo misce paste radices yreos. 3. j. f. et cum pre scriptis perfectio fiat per bolos: cuius dosis sit ab. 3. f. vsq; ad. 3. vi. Si patiens tuus pillulas pdiligeret pillularu de fumo terre Nicolai vel Indas. Desue aut de lapide lazuli: aut de lapide armeno dabis. Sed auisatus sem per esto: vt hi per optime sint abluti: et cum hoc sint bene cogniti: falsificati eni nocent multum. Si autem tibi vna euacuatio no suffecerit: materiam: vt pus digerere: euacua quoq; Chabes igitur modu adustum sangui. digerent: di: euacuandi: consimiliter per que colera pariter in ma niacis peccati. digerere et euacuare poteris: et sic capitulu presens ad illa duo pposito seruiet. Sed et ipsuz de flebo thomia veluti de digestiuis ac solutiuis tam maniacis co leram in toto vel in capite solo peccantem q; in melanco lici seu maniacis vitiosam effectam comune sit. circa fle bothomiam alia erunt consideranda. peccans eni colera no nisi iuuenibus venosis ac robustis fienda erit fleboro mia: que nuc lata fieri debet. Q. si subtilis sanguis egredi atur: illico restringendus erit. Unde Alii. Si flebotho mas ingit et sanguine sbule iueneris eu non remittas: pp hoc: quonia multotiens in ea pcessit subtilis et c. peccante supple colera. Mesue vo vbi in melancoliam seu ma niam flebothomia fieri iudicabat: vbi aderat sanguis. ablu dantia. pmo de nigra. scdo de basilica in passione melan colica. f. fieri minutione faciebat. In mania vo in qua sup ple sanguis adustus peccata basilica pncipium sumebat successiue: a nigra: deide a saphenis: et vltimo a venis fro tis. Tu aut si flebothomiam iudicaueris fieri ad illam requisita considera: quia tibi in mente varie intentiones oriuntur: sm quas ta venarum respectu q; quantitat. sang. flebothomandi intetio variabit. Et sic habes qualiter i cu ra manie atq; melancolie tam sanguinee q; colerice sit fie da flebothomia: ac qualiter et cum quibus materia sit dige renda: euacuanda quoq;.

De pulueribus atq; pfectionib; q in cura manie taz san guinee q; colerice pueniunt Cap. vij.

Liqua in presenti caplo describenda sunt que intus sumpta dispositionib; pscriptis coueniunt: cor atq; cerebri confortant et spiritus ei clarificando patien tem letum efficiunt: in quo casu puluis infrascriptus maxi me couenit. qui accipit qtuor se. frigidor. 3. f. seminis en diuie. se. acetose. se. ozimi gariofilati. an. 3. ij. coralloz ru beozu iacinctoz an. 3. j. f. margaritarum. 3. ij. radices tor mentille: cardamomi: doronici: cinamomi: karabe: sirici crudi an. 3. j. corticu citri. 3. ij. f. limature auri et argenti. an. 3. ij. fiat puluis et cu eo p libito succharu misce de quo cum aq buglo. mane stomacho vacuo. 3. j. patienti detur. Cui istum facias: q. radices endiuie siluestris buglo. vlnce sandal. al. limature eboris spodij an. 3. j. doronici: carda momi: limature auri et argenti an. 3. ij. iacinctoz. 3. j. f. co ralloz ru. sirici crudi an. 3. ij. cinamomi margaritaruz an. 3. ij. fiat puluis cui p libito succharu adde: de q vt pri coclear vnu dabis cu aqua buglo. vbi tn estas: et colera es sent incesa valde cu aqua accedule ipaz exhibere posses cu. 3. j. isto pul. et lib. j. succharu: cu aqua accedule vlt bu glo. dissolutu p bolos facere: et eei res delicata et utilis val de. Cui cofectionem infrascriptam acci. que accipit se. ozimi: gariofilati melisse ficados ros. ru. se. peoie doronici iacinctoz an. 3. j. sirici crudi an. 3. ij. karabe coral. ru. ligni aloes an. 3. ij. sedoarie ossis d corde cerui an. 3. f. fiat pul uis de q accipe. 3. j. f. succhari al. li. j. q cum lacte quatu or se. frigidor. cum aqua buglo. extracto dissoluat cum q misce coferue ros. 3. j. f. paste radices buglo. 3. j. et fiat co sectio in morsellis: de qbus vnum per horam ante pastuz patiens tuus accipiat et si vult parum aque buglo. bibat. Cui hanc facias quam in hoc casu mirabilem adinue ni: et ipsa accipit iacinctoz margaritarum an. 3. ij. corticu citri. gari. cardamomi: doronici: se. acetose. se. peonie. co ral. ru. spodij: sandal. al. terre sigillate: vlnce: sedoarie: si

rici crudi an. 3. j. limature auri et argenti: ossis de corde cer ui an. 3. ij. ambre. 3. f. musci. 3. f. ex his puluis fiat de q accipe. 3. ij. succhari al. lib. ij. dissoluat cu aque buglo. pri bus duabus succi macianor parte. j. acetositatis citri seu accedule parte. f. et fiat cofectio in morsellis: qbus veluti ante scripta vtere: et qua libuerit hora. Cui hanc facias cum q adiuuante deo cordis tremorem antiquu curauit: et ipsa accipit succhari al. lib. ij. dissoluatur cu succi macia. partibus duabus: succi accedule: succi buglo. an. parte. j. cum quo postea pone coferue ros. lib. f. paste radices bu glo. 3. ij. tantu decoquant q ad opiatoru formam deue niant: et cum infrigidari incipit vel ipsis infrigidatis po ne cum eis ex speciebus imediate descriptis. 3. ij. lapidis armeni bene loti. 3. ij. et fiat electuariu: cuius dosis sit. 3. ij. vel. ij. per horas. ij. vel. ij. ante prandium. post si libet pa rum aque buglo. bibendo. Cui facias sic: succhari albi lib. ij. accipies: et ipsum cum aqua buglo. dissolue: cu quo misce paste radices buglo. lib. j. coferue ros. 3. ij. et coq tur ad opiatoru formam. Cuiq; infrigidari incipit vel in frigidatum fuerit addant specieru infrascriptaru. 3. ij. et fiat electuariu de quo semper ante pastum p horas duas 3. ij. vel. ij. dato. Deccate itaq; sanguine vel colera qui di cti sunt pul. cofectis quoq; mirabiles inuenies. Et sic ad ea que extrinsecus applicanda sunt amodo venies huius capitulo finem impono.

De balneis epithimatis vnctionibus verberibus et cauterijs que in cura manie atq; melancolie tam sangui nee q; colerice coueniunt. Cap. viij.

Amor melancolicus quicunq; ille fuerit magis per hiccitatem peccat q; frigiditatem: cui causa in om ni melancolica passione vt oes auctores voluerunt humectationi plurimu intendendum est: plus tamen in vna q; in alia: et sic q per sanguinis aut colere adustionez sit humectatione maiori indiget q; alie. Et hi sunt de qb; Alii. loqur cum inquit. Et can. quide curationis melanco lie est vt puenias vsq; ad vltimu in humectatione et c. Et Rasis assidua inquit balneatione melancolica cura. Et infra. multiplicatio balnei e cura huius. flebothomia igitur et purgationibus: vt supra debite factis bis in die paties balneu intret: mane. f. per tres horas ante prandium: sed vt per prius beneficiu ventris habeat pcurabis. Et vbi natura pigra foret clisteri lenitius vtere. post aut pradiuz per quatuor: aut quinq; horas balneu iterato intret: et ta mane q; sero a quarta parte hore vsq; ad integram i bal neo ipso stare pot: plus tamen aut min; sm q in eo accidit coplacentia: nullus tamen vt in libro de tabe. vltimo capi tulo inquit Bal. repleto stomacho: aut ipso manito bal neum vnq; intret. Cui coueniens itaq; balneum ex hac fi at decoctione. R. folioz salicis vitis al. vimifere foliorum violaru: folioz cucurbite et lactucarum foli. nenusa. et viola ru orde ex corticati an. m. ij. camomille melliloti an. m. j. ex his p balneo dicto fiat qua hora ingressus sit tepida: et sit tina discooperia: et caueat ne patiens in eo sudet. Cuiq; egreditur excietur cu petia molli: et si lectuz intret ne su det leuiter eum cooperi: dehinc spinam et totum pectus ex vnguento infrascripto: si libet inunge. R. olei amigda larum dulciu. 3. j. olei viola. 3. ij. pinguedinis porci mas culi recetis. 3. j. f. cu modico cere fiat vnguentum quo vt supra fiat inunctio. Et quia illa species manie a superflua tam epatis q; cordis caliditate plurimu accidit flebo thomia et purgationibus pmissis: vt dictu est cor et epar i frigidada erunt: q puenientissime p epithimata fiet: que per horam ante pastum fieri debent: et hora qua cib; as sumendus est remoueda sunt. Cui epithima igit p epate R. aque endiuie. 3. vj. aque ros. 3. ij. aque lactuce: aque cucurbite an. 3. ij. f. aceti. 3. j. f. sandal. omniu. ros. rube. 3. j. caphore. 3. ij. fiat epithima epati. Cui pro corde atq; epithima. R. aque ros. 3. vj. aque buglo. aque viol. aque acetose an. 3. ij. sandal. omniu coral. ytriusq; ros. rubea.

Ex sanguis melia naturalis nuncupat: q̄ vt supra
est dictū est sepe hanc passionē melancolicā efficit:
z per aduersionē non naturalis facit mania: in quo
casu: vbi cetera consentiāt cum vti ita dixerim pars sang.
videatur a flebotomia inchoanduz erit: vt voluit noster
Auiicē. Oportet inquit vt h̄m omnē dispositionē a fleboto
mia incipias: nisi timor vehementis debilitatis affuerit.
Et subdit q̄ contra antiquos quosdam esse videtur q̄ si
flebotomias z inuenias san. subtilem non retineas ipsum
per hoc: quia multoties precedit in ea subtilis zc. Sup
fluitantibus igitur prime digestionis emissis in hoc casu h̄m
doctrinā boni m̄desue de cephalica lateris magis aggra
uati primo minutio fiat: z vbi secundationē facere oportet
nigra tunc incidenda erit: cuius oppositum in melancolica
passione: que vitio sang. prouenit: sit vt in tractatu isto ca
pitulo sexto supius habuisti. Tercuz si tunc sang. in epate
abundare cognouisses: talis secundatio de saluatella sibi
correspondente fiat: z si i vtriusq̄: nūc vna nūc alia icidat salua
tella: circa vō finem si emoroydes quouis modo posses
puocare. aut menstrua: nihil supra: aut vbi non venas pe
dum incidere putile fiet: z sic moduz habes qualr fienda
sit flōmia. Circa vō materiā si illā minorandā censue
ris acc. cassie. 3. j. aut electe māne. 3. ij. quā cū decoctione
cuscute capil. v. floz boza. bug. vio. camedreos: ligritie:
passulaz: z epithimi dissolue. 3. j. sirupi vio. addēdo fiat
potus quē in auroza: alia sine custodia iſſimo tuo prebe.
C Minorata mā: si residuū digerē volueris caue ne i prin
cipio forte puocans exhibeas. Tale autem mā ad vias
ductū strictas ducēs sua grossine ibidē opilationē causa
ret q̄ maioris fumanonis ad cerebrū causa foret: z sic au
geretur passio. facias ergo sic. acc. oximellis simplicis. 3.
ij. sirupi vio. 3. j. aque bugl. 3. iij. aq̄ scolopendrie: vel
floz sambuci. 3. ij. z duabus vicibus clarificetur: de quo
totiens dabis q̄ educationi tibi materia videatur prepa
rata. C De hic acci. cassie. 3. j. aut māne granate. 3. ij. quā
cum prescripta decoctione dissolue: cui postea confectio
ne amech. 3. ij. adde sirupi vio. 3. j. z fac potum quem per
duas horas ante diem cum debita custodia tuo infirmo
prebe. C Vel accipe. 3. iij. epithimi: mellis dispumati 3. ij.
infundantur modico decoctionis floz buglo. floz bo
za. vio. liquiritie sticados camedreos z passul. Cumq̄ ho
ras decem in infusione persisterint: fiat fortis expressio:
cum qua. 3. j. cassie vel manne granate. 3. ij. misce sirupi:
aut violati. 3. j. z fiat potus vel loco epithimi tres follicu
lorum sene dragmas infunde: z fac vt prius. C Vel aliter
accipe corticum mirabo. andorum. 3. f. corticum mirabo.
cui. 3. ij. infunde in aqua lactis: z hora. x. in infusione di
missis fiat fortis expressio. Cui adde cassiam vel mannā
distemperatam cum decoctione ante scripta z viol. siru
pum z pul. epithi. 3. f. 3. grana. iij. z fiat potus. C In for
mam pulueris accipe folliculorū. sene. 3. ij. epithimi. 3. j.
cinamomi. 3. f. tartari. 3. ij. f. cūccarum quantum
libet. z fiat puluis quem cum aqua lactis prebe. C Vel. 3.
j. pillularum indarum. C Vel infra scriptum bolum: qui
accipit confectionis amech. 3. f. z cum cūccaro bolum fa
cias. C In hoc quoq̄ casu confectio de lapide armeno: su
pra caplo sexto descripta mirabiliter conuenit: z eius sit
quomodo libuerit vsus. Cōueniūt z plura alia illic descri
pta. C Q̄ si vltius materiam digerere volueris cum si
rupō magistrali illic descripto peroptime fiet. C Vel si
rupō domini Aui. vtēre. qui. 3. se. en diuie mellisse: oci
mi minoris. aij. 3. ij. radicum yreos. 3. v. buglo. 3. iij. f. soli
orum mellisse. 3. ij. polipodij. marari. aij. 3. vi. conuas
sentur. super quas aque. lib. viij. proijce. succi macianoz
dispumati. 3. j. f. z lib. iij. cūccari fiat sirupus cum quo et
aquis appropriatis materia cōuenientissime digeratur.
C Vel facias sic mellisse. 3. f. accipies. buglo. vero sti
cados: camedreos: scolopendrie: floz bozaginis buglo
se capil. vene. aij. 3. j. liquiritie passul. aij. 3. f. se. en.

diuie. se. lactuce: quatuor se. frigidorum. aij. 3. j. conuas
sent z buliant in aque ros. aque mellisse: aque buglose.
aij. lib. ij. f. vsq̄ ad consumptionem medietatis: in fine aut
adiungantur. 3. ij. epithimi: qd̄ vna solum ebullitione bu
liat. dehinc coletur: cui postea addatur succi mellisse lib. ij.
succu buglo. lib. j. z cum lib. iij. cūccari. z. 3. iij. acceti passu
lati fiat sirup: cū quo z appropriatis aquis materia dige
ratur: quā postea cū prescriptis in hoc casu solutiis: aut
cum his que supra in caplo sexto describunt educes.

De pulueribus ac pfectionibus que in cura melie a sece
sang. causate cōueniunt. Cap. xj.

Uperest pulueres atq̄ confectiones que secalis me
lancolie maliciam corrigunt describere. C Quaz
prima accipit cinamomi electi. 3. ij. cardamomi oci
mi gariofilati: corall. rub. terre sigillate: been albi z rubei
vsne rasure eboris aij. 3. f. sirici crudi: margaritarum: aij.
3. iij. limature auri z argēti aij. 3. j. croci. 3. f. musci. gra.
j. fiat puluis quem cum quantolibet cūccari misce: quo
stomacho vacuo cū aque buglo. aut mellisse: aut vino op
timo: aqua buglo. limphato vtēre: vel de pul. illo. 3. j. ac
cipies. cūcca. vero al. lib. j. z cum succi macianoz: z aque
buglo. equis portionibus dissolues: z per bolus confecti
onem facias: quorum vnum per horam ante pastum da
bis. C Vel confectionē dñi Gentilis facies cui tantam fi
dem habuit vt crediderit ex eius vsu omnem melancoli
cam passionē remoueri posse. Et ipsa accipit cinamomi
liquiritie rase se. cucur. melonis cucumeris citruli. aij. 3. j.
pinearum infusarum in aqua calida passul. aij. 3. j. f. f. f.
corum. 3. se. cūccari candi. 3. j. nucis musca. gar. ligni alo
es masticiis blace bisantie sirici crudi reubarba. electi. aij.
3. ij. folij been al. z rub. se. oci mi: gariofilati cedoarie do
ronici calami aromatici cardamomi aij. 3. j. spice croci
macis aij. 3. f. semi. anisi. se. niculi corticum citri. aij. 3. j. f.
ossis de corde cerui: margarinarum granatarum fragmē
torum saphiri limature auri z argenti corall. rub. aij. 3. j.
sandal. alb. z rub. aij. 3. f. cūccari. lib. iij. dissoluat cūccaz
cū aqua bozag. bug. z maxime in estate. Et in h̄yeme po
teris dissoluere cum vino optimo: z aromatizetur cum
ambze z musci. aij. grana duo: sed in estate sufficit granū
vnu. Et fiat confectio in morsellis de qua per horam aij
pastum dabis: z qua etiam hora libuerit. Et si speciebus
in pul. vii libet cum eis cūccarum pro libito misce et eo
ante pastum vtēre. C Vel hanc confectionem facias que
acci. ligni aloes macis folij terre sigillate been al. z rub.
corall. ru. karabe: semi. oci mi: gariofilati. 3. f. piperis lon
gi aij. 3. j. rasure eboris sandal. citri. corticum citri. aij. 3. ij.
magaritarum. 3. iij. iacinctorū smeraldi granataz ossis
de corde cerui aij. 3. j. sirici crudi. 3. f. limature auri z ar
genti aij. 3. ij. musci grana. j. ex his puluis fiat: quo pro li
bito vtēre. C Et si confectionē facere libet: accipe sete in
grana tincte lib. f. quā in lib. j. succi macianoz facia resi
dentia: z aqua ro. tantundē infunde: z sic infusam per di
em naturalē dimitte. postea calefiat z fortis fiat expressio
cum qua lib. j. cūccari dissolue: et per bolus confectionē
facies: qua vtēre. Et si seram in gna tinctaz non habueris
in succo illo: z aqua ro. grane tinctorum. 3. iij. infunde: ex
qua postea expressionem facies. C Zetia autem Sal. in
hoc casu multum valet ac diarmargariton: z confectio de
musco dulcis: de quibus sic facere poteris: Accipe. al. lib.
j. z cum aqua ro. z succi macianorum equis partibus dis
solue: z cum. 3. j. specierum cuius libuerit ex confectioni
bus prescriptis fiat in morsellis confectio cuius vt prece
dentium sit tibi vsus. Et si volueris in aqua illa ros. 3. ij.
grane tinctorum infundere bonum erit. Et sic habes pul
ueres: atq̄ confectiones in hoc casu maxime cōuenientes.
qd̄ huius capituli intentio fuerat.

Qualr fieri debeāt vnciones: vbera item: atq̄ cauteria.
Et de regimine sex rerū nō naturalū. Et de cura melan
colie segmatice. Cap. xij.

De balneis illa cōueniunt que supra capitulo sexto descripta sunt: quantum balnea in hoc casu cōueniunt inuenies: et sic ordines quoque in bal. ipsis obseruandis: quia anteq̃ illa sunt tam flebotomia q̃z farma erunt premitenda: patiens vero ante eorum ingressum beneficium ventris habere procuret: et maxime per duas horas ante prandium: postea vero omnis transactio quinque balneum iuret ordinem in capitulo dicto obseruando: ad qd̃ recursum habe. Cum illis autem que balnea intrant camomilla semper adde: et si libet parum rosmarini lauendule foliorum lauri et similium: quia illa nō ita virtualiter frigida vt p̃scripta esse debet. Et q̃z illa balnea illa cōueniant: illic tamen descripta ep̃thimata numerat. Et in casu illo nisi instat. ita vigiliatū affuerit non erit lauandum caput: nec embrocandū quoque: si tñ illic affuerit q̃ illic describunt facies: s̃z in decoctione quecuq̃ illa fuerit camomille par: atq; ap̃s semper pone: q̃ ap̃u puocat vrinā. Si igit p̃pter instantiā vigiliāz lotio seu capitis ebrocatio fiat: vnicūq̃ postea illic descriptas s̃m exigentiā facies. Sed memor esto vbi caput catarrosum fuerit illa semper dimittere. Quātū vō ad verberationes et cauteria modum illic descriptum obseruabis. Et vt aliqui melācolie a fece san. causate finem imponā sex rerū non nāliū regimen: quod in caplo nono. supra describitur obseruabis. hec tamen ad tantam sicut illud friditate venire nō debet: de humectatiōe vō nō est vis. Nā vt supra dixerā ois humor melicū p̃ siccitate magis q̃z p̃ friditate peccat: hinc est q̃ humectatiōi magis ē in s̃stendū. In isto tñ casu nō ita vt in illis vsus carniū prohibet. eligant tñ que in illo caplo descripte sunt: et s̃m tñ exigentiā alterent. Cū s̃salsamēns vti libet: nō erit accitū sic cū eis cōmisen. tñ semper aliqd̃ cinamomi: et gal. im. pone: in h̃ itē casu vino maiori licētia vti poterit q̃z in illo et si p̃tinue cū aq̃ bug. lūphes nihil supra: et sic feci sang. exite in cā cura hic sinez recipit. Que quoque cū mania siue melia ab adusto seu cōgelato flegmate puenit tñ cura erit. nā curā p̃p̃riā inscribere mibi sup̃flūū videret q̃z vt in dem̃stratiōis signis supra dixerā h̃ rarissime accit cū p̃scripta cura sic pueniēter curabis. Et sic ad melie curā cōplendā de herēos solū mētiōē facere restat: cū ip̃m melie spēs quoque id qd̃ in sequenti caplo deo adiunatē fiet et per hoc p̃sens finem recipit.

Qualr generat herēos ac qd̃ ip̃e q̃z sit. Cap. xiiij.

Herēos p̃limū de herēos tanq̃z de specie quadam melācolie p̃p̃riū caplū faciūt: et sic p̃tinenter de eo hic determinatio fiet. Videndū est igit qd̃ sit ille herēos. Pro quo sciēdū. vt in primo caplo huius tractatū dictum fuerat estimatiua virtutē in nobis esse. que ex sensatis sp̃ibus elicit. insensatas: vt amicitie inimicitie amoris et talū et p̃ hāc qd̃ fugiendū sit vel p̃sequendū sit iudicant. Alia cōsill in nobis repitur virtus imaginatiua. s̃. q̃ ex sensatoz sp̃ibus complexa formet ac diuidit: vnum ex altero concludit. et h̃arum vō virtutū sedes in ventriculo cerebri meo manifestat. Alia item in nobis repitur virtus quā p̃cupiscibile appellamus: duplex enī in nobis est appetitus: intellectiū. s̃. p̃ quē seq̃t formā p̃ intellectū app̃tam: et talis intellectui solū et rōni deseruit: et sensitiuus p̃ quē app̃hēsam p̃ sensum formā seq̃t: et talis est duplex: cōcupiscibilis. s̃. et irascibilis. p̃ cōcupiscibile p̃p̃riā getē et delectatiōē assequimur. mala vō fugimus: ita q̃ tristitia: per irascibile resistim. violētātibz: et illa aggredimur q̃ getē atq; delectatiōē nobis p̃hibent. Cōcupiscibilis aut virtutis qdā dicūt in epate sedē esse. tō in versu aūt. Cor sapit. pulmo loq̃t. fel cōmouet iras. Splen ridere facit: et cur amare cogit: et h̃ ex p̃oz phantiū mēte aiunt. Nā sunt antiquoz mēns peccāta solū mēbra punire. Si q̃s igit p̃ p̃cupiscentiā peccāta solū mēbra punire. Epar ip̃z puniebāt: vñ poete epar iūi p̃tinue vultures māducare singūt: q̃z ip̃e p̃pter p̃cupiscentiā dominā latonā de stupro

requisiuit. 4.º metamorphoseos. Alij dicunt virtutis huius sedē in organo virtutis estimatiue fore. Cū p̃ p̃bi virtutes oēs cogitatuas p̃ncipalit̃ in corde esse volūt: et si in cerebro manifestāt. Cū ea tñ nō est in p̃sentiarum talia discutere. nā q̃tū meū spectat ad p̃positū medicorū infere. quēda est opio vñ. q̃z tā imaginatiua q̃z irascibilis virtus semp̃ impio estimatiue mouet: quā p̃ istū ip̃edimēta alie impediunt virtutes p̃ma p̃mi. doctrina sexta caplo de virtutibz aialibz app̃hēsiū: et nō ecōtra: cū illa sit ceteris dignior. Cū p̃positū cū imaginatiua sensatas formas interdū aliq̃s dephēdit de q̃b̃ falso p̃cludit syllogis: et tūc inducit estimatiua ad app̃hēdēdū aliq̃ nō sensata q̃ in re illa forsan nō sunt. Et p̃pter delectationē q̃ in re illa sic falso dephēsa p̃seq̃ iudicat: fert p̃ tūc iudiciū aliā nullā ēē felicitatē: mō acgri res illa possit q̃ sit: vt impio ip̃sius estimatiue imaginatiua circa re illā p̃tinue suū actū exerceat: et p̃cupiscibilis: itē ex quo appetitū hāc re habēdi cōtinue crescit: et illo mō herēos causat: q̃z circa re illā imaginatiua continue occupat: et p̃cupiscibilis filr: et sic oia alia agibilia p̃mittunt: qd̃ in omni melico quoque sit: et sic inter passionē melicas que vt supradictū est sūt indefinite vter herēos posuerit. Ex q̃b̃ oibz p̃z circa q̃z libet re indifferēter hāc passionē fieri posse que sup̃flue diligat. Quidā enī de pecunijs herēant eas sup̃flue diligentes: et tñ in eis accipiūt cōplacentiā: vt nihil aliud p̃cupiscant. tō eaz imaginatio circa aliud nūq̃ vacat: et sic de re alia accit q̃z tūc q̃z illa sit que vltra modū diligat. Sic igit herēos accipiēdo: p̃z q̃z nihil aliud est q̃z alicui vltra modū rei amate p̃tinue imaginatio: p̃ quā impio amantis erratis estimatiue imoderatū re ip̃am habēdi appetitū inna seif. Et illa diffinitio cuiusq̃ rei vltra modū pamate puenit: verū antozes de herēos viri ad mulierē: vel ecōtra. potius q̃z alterius rei faciūt mentionē: q̃z nāliter homo ad contuz inclinat: et p̃pter generare sibi file maiore in eo q̃z in re alia nā posuit delectatiōē. Quq̃ talis delectatio appetitū coelū nāliter ad se trahat: imoderatū ille amor viri ad mulierē: vel ecōtra frequēt q̃z alteri rei accit at q̃z ardēt. Cū tñ igit ad p̃positū n̄m: sic herēos diffinit: videlz herēos est cōtinua amate vel amasie cogitatio: p̃ quā impio erratis estimatiue imoderatū illū vel illam obtinendi appetitus inna seif: cuius causa cetera agibilia oia post habent: vñ huius causa apud quosdā herēos: d̄f amor cū mēns insania: herēant aut mēns insania esse videt cū ceteris post habitis eius de amasia continua sit cogitatio: imoderatūq̃ eaz habeat ad ip̃scendi appetitū. Cū tñ nulli vō dicunt ab effectu hanc passionē herēos appellari. Nam herēos delectationis extremitas interpretat. Alij dicunt herēos ab herō: qd̃ est d̄ns: aut nobilis dici: quia nobiles et in ocio vitā degētes frequētis in hac passionē q̃z ceteri dephēdunt. Symon tñ ianūēns inq̃t q̃ herēos nomē est grecū: qd̃ latine amor seu delectatio grauis interpretat. Unde heroticos grece amatorius cupidarius latine d̄f. Alui. vō hiliscū hāc passionē appellat. qd̃ nomē est arabici: sup̃flūū apud nos amorē importat. Et sic p̃z q̃z herēos generat: et quid ip̃e sit.

De causis herēos seu illischi. Cap. xiiij.

Herēos causas oēs tam intrinsecas q̃z extrinsecas succincte complectar in vñz: est virum esse carnosum qui calidam testiculorum crasim habens multo abundat spermate: et oculum diligens delitiosam vitam ducit. In his enī tam intrinsece q̃z extrinsece herēos causē dephēdunt. nam carnosum esse et bonam testiculorum crasim habere atq; spermate abundare multo intrinsecas oēs cās cōplectimur in ocio vō delitiosaz vitā ducere extrinsecas: q̃z p̃delitiosaz vitā tpantiā aeris itelligit. Liboz atq; potuū exq̃situs vsus somni ip̃ies exercitiū q̃z: ire vō tristitiē et alioz aie accidētū: sup̃fluitans remotio. Ex q̃b̃ hui⁹ herēos tā extrinsece q̃z intrinsece cās patē: q̃ non minus in muliere ēē p̃nt q̃z in viro. Carnosa nāq; mulier

suorum testiculorum complexione calida hinc et multo abundans in
spmate coitum ardet appetit: quare cum in ocio deliciosam vi-
tam ducat: si sibi vir gratior occurrit quem penset suis leuiter
votis obtemperare in eum facile philocaf. Et huiusmodi interdum
facilis bachaf intantum ut somnum atque cibum perdat. Et sic ista
paupercula hercata veluti ethio sepe presumit: quod viris pa-
riter accidit. Quod dulcis atque tenax passio quod dephensaz sic
suauiter pascit: et si se presumi dephendat ut ab illa non detine-
ri non valet: quare cum poete dephenderet infelices hercatos po-
tius mouet eligere quam in pena illa velle solutos esse ad eo-
rum auium hortationem. Ceterum et supos amor. Nam facer est
ignis credite lesis etc. Et hoc de causis hercos etc.

De signis tam pronosticis quam demonstratiuis hercati. Cap. xv.

Per catum per inscriptionem signa cognoscere: quia in co-
tinua cogitationibus permanens pax manducat atque
bibit superflue vigilat solus esse appetit: et cum quis
eum a suis cogitationibus distrahit irascitur interdum
plorat et interdum irascitur et ridet. Quod si de amasia quicquid
triste nunciaueris contristat: si iocundum letabitur: quorum
omnium causa virtutes naturales debilitant intantum: ut estima-
tione velut ad solem glacies perpetue liquefit: palet multum
Mans color est aptus amanti: profundus oculus: sed propter fre-
quentem ploratum in grossam palpebre. in pulsu magna di-
uersitas reperitur: et est pulsus signum: per quod putus medicus he-
reatus facile dephendat: veluti quidam Philippus medicus se-
leugi regis syrie qui anthiocum dicti regis filium in stratu si-
tum in eam eius nouerca pulsum tangendo perdit philocapium
cognouit. quod cum ad aures patris eius seleugi deuenisset
vixit potius quam filio carere disposuit: et sic eam repudiando
filio tradidit in vxorem. Tu autem si hercatum per pulsum cognosce-
re cupias: eum tangendo suspectas eide nobis. Nam cum ad
amasia deuenieris vltra solium maximam diuersitatem deph-
hendes in pulsu: et hec signa tibi hercatum demonstrant. Et
quod ad pronostica quod aliud dices: nisi quod nisi pauperculo suc-
cursum dederis: dietim euaporas consumabis: et tandem cum
lachrymis frustra amasia inuocans deo suo custodi infeli-
cem aiam commendabit. Et hec de signis hercos tam pronos-
ticis quam demonstratiuis.

De cura hercos.

Capitulum

xvi.

Quissima huius passionis cura est ut hercatum sua
amasia potatur: raudem enim caritatem ois habere cau-
satur appetitus: si quis enim adeptus fuerit quod appetit
illius cessat appetitus habere: quous appetitus coplacetie
rem adeptam: adhuc appetere possit. Et ubi amasia ha-
bere nequeat. cum muliere aliqua gratiosa sepe coire erit
vtilissimum. Extra patriam propterea accedere: et se circa rem
aliam arduam exercere plurimum iuuat. Et cum huius pas-
sionis causa sit esse carnosum calidamque testiculorum crasim
habere: in multo abundare spmate: et in ocio deliciosam
vitam ducere: stomaia copiosaz vel eius reiterationem laudare
et peccatis humoris purgationem quous supra capitulo sexto de-
scribit. Cum sibi quod dilectis pueris quod eide amasia omni
studio et omni diligentia ponat in odio: et modis omnibus pos-
sibilibus a tali continua de amasia cogitatione distrahat:
cuius causa venationes laudauerunt antiqui: catilenas quod
et in ista musicalia sepius audire i aere claro et in locis ame-
nis habitare et vino bono vti. Cum enim hec passio sit melica
multiplicatio spirituum et eorum claritas: ut supra dictum fue-
rat plurimum iuuat. Ceterum nostre etatis picochori melius
quam antiqui: quod ipso pace dictum sit huius passionis curam
nouerunt. Timetis enim ne eos carnis stimulus inaderet: per
quam amasiam quod habebat dum mundo seruiret recordaretur:
supernuda carne ciliis portat: tpe frigidus sine caligis et
nudis pedibus cum ligneis calopodis icedit: in pane et aqua
ieiunat: quod sine cere et bacho friget venus: super paleas
aut duras stratum decubuit: sepius se verberat cedunt: et plu-
rimum vigilantes continue quasi in oronibus persistunt. Et hec
est prope si quod recte pueniret hercatum cura. Nam picochori
charorum vita talis vti quod vite precise contrariat: quam si quod arde-

ter fecerit: sum certus quod continua illa de amasia cogitatio
evanescet. Et sic habes tam finem antiquis quam finem picochori
ros hercatum curam. Et tu quam libuerit elige: et per hec huius
capitulo finem impono.

Tractatus ultimus de catarro in se. xvij. continens capitula.
Quid sit catarrus. Capitulum i.

Catarrus

similis desue et quodam ali-

os est nomen grecum: quod
apud latinos idem quod fluxus seu fluxus im-
portat. Aliqui tamen dixerunt quod catarrus dici-
tur a cateo cates: quod idem quod fluxus fluxus ipor-
tat: Sed quod de hoc idem est significatum. Catarrus
igitur quous ad propositum nunc spectat ac-
cipit tripliciter: scilicet. prope et magis prope. Ceterum quod
accipit pro cniuscumque materia a quouis membro ad aliud me-
brium defluxus. Proprope vero pro materia a cerebro ad
tria sibi submissa membra fluere: puta nares fauces et pectus
Ceterum magis prope sumit: cum materia solui ad pectus de-
fluit: quod per quod materia solui ad pectus defluens catarrus dicitur:
ad alia vero membra nunc. Nam quod ad nares cortica. ad fau-
ces vero bracos appellat. Et propter hoc autem in usu. Si flu-
at ad pectus dicat reuma catarrus. Ad fauces bracos ad na-
res esto cortica. Et quous materia a cerebro ad quous
alia sibi submissa membra fluere quous possit: aliam tamen que
nostrum ad propositum spectet notationem non recipit. nam que
ad oculos fluit obtalmia: catarracta: vel aliter notat. ad gut-
tur squinata. ad nervos paralyse spasmus vel aliud ta-
le ad pulmonem pipleumonia. ad pleuram pleuresis. Ad iu-
cturas gutta. ad os stomachi caninus appetitus vel aliter. ad
colon colica: et sic de alijs ad talia in quous membra: quous ma-
fluat cum diuersam ab ea curam recipiat: que ad nares fau-
ces vel pectus defluat etc. catarrus de quo est sermo: nunc
me dic. Antiquorum propterea plurimum et modernorum hoc no-
mine reuma per catarro septius vti sunt: propter quod moder-
norum aliqui capitulum de catarro de reumate intulerunt: et hi reu-
ma nomen grecum esse dixerunt: quod apud latinos cursum seu
defluxum materie significat: et sic accipiendo reuma non dif-
fert a catarro: et sunt nomina synonyma materie a cerebro ad
alia membra fluxus importata. Mos tamen dicimus reuma
a ruo ruus derivari: quod cum materia a cerebro ad quous aliud me-
brii defluat: ruere quodammodo videtur. Ex quibus omnibus videtur
proposito pinet. per quod catarrus nihil aliud est quam materie
a cerebro ad nares fauces: vel pectus defluxus etc. quod hu-
ius capituli intentio fuerat.

De causis catarris.

Capitulum

ij.

Et catarris cause nobis facilius innotescant: sciendum quod
quedam sunt cause materie catarralis: et quedam
catarris. Materia itaque catarralis a cerebro sui fri-
giditate naturali siue accidentali actu eo modo quo va-
pores balnei in eius testudine ingrossati et in aquam con-
uersi generantur: ut haly. 2. tegni in de signis cerebri etc.
vel eo modo quo illud quod ascendit ex cucurbita ad alem-
bicum Ethic. 5. 3. capitulo de catarro etc. Ex quibus patet
quod omnes tamen cibi quod potus euaporabiles possunt esse ma-
terie catarralis cause ut pisces frixi et maxime in oleo nu-
cum: et alia plurima in patella frixa. Ceterum quous
de pasta et oia illa que difficulter digeruntur: ut caro asini-
na: leonina: porcina: ceruina: anserina et similes. Et ani-
malium item intestina: a quibus tamen galloz testiculi et gallina-
ru epata excipiunt. caules item eruca: porri: cepe: allea: etc.
Et iter alios fructus nuces: vna insuper potetia: et maxime arti-
ficiata ut nectar etc. Ceruicia quous et potissimum ex granis
frumetu seu ex pomis siluestribus facta. Nimia insuper reple-
tio: et eorum potissime que statim dicta sunt: ac eorum anormalis
usus. Libus quous dure digestionis ei qui facile digeritur:
proponere: meridionalis item ventus: et grossi atque humidi ac-
ris attractatio: ideo a vulgaribus cause reumatice nunc
pantur cum eas catarralis materie causas esse dephendunt.
Somnus longus et maxime diurnus: ille. scilicet. qui assumptus

cibo sit imediate: longa itē quies: pseuerans tristitia z similia. Et hec oīa ex parte causarū extrinsecarū se tenent. Quāntū vō ad intrinsecas aliq̄ cerebri qualitates tam simplices q̄z cōposite in causa esse p̄nt. vt habeat a Gal. 2. regni. de signis cerebri. vt cerebri tñ calidū: frigidus tantū: humidū tñ: vel calidū z humidū: aut frigidū z humidū: z h a Gal. vbi supra luculēter declarant. Catarri vō cause alie sunt z aliter considerate: vnde oēs ille catarrhi cause esse possunt q̄ defluxus materie: catarrhalis causa esse queit. Patet: cum pprie catarrus sit materie: catarrhalis defluxus: vt in pcedēti capitulo dictum fuerat z tales in genere esse dicunt. Primo est materie multitudō: tanta enī in cerebro sepe generat vt ipsius contenti uam debilitat: cuius causa cōtinue sit materie catarrhalis defluxus: z hoc frequētius i vere q̄ alijs in t̄pib⁹ accidit. qz magis in eo humores rarefiūt. Et hoc vt plurimūz hīs ptingit qui malā tam epatis q̄ stomachi q̄ cerebri: discrasiam habent. in talibus namqz ppter indigestiōes p̄tinas sit vaporū ascēsus: qui cerebri frigiditate condensati deorsum continue ruūt. Et hinc cause flebotomia maxime copiosa annecti pōt. Talr enī facta in corporib⁹ valde repletis est causa defluxus materie. Ut aui. q̄ta p̄mi caplo de flebotomia. Lū alijs inquit eoz flebotomat: in quoz corporib⁹ abūdātes existūt humores flōmia sit causa ebullitionis illoz: z eoz cursus zē. Et sic p̄z qualiter flebotomia pōt esse causa catarrhi in corporibus valde repletis. C Sēda causa pōt esse tam exterior q̄ interior caliditas. Exterior qdēz vt solis nimia capitis cooptura: siue in die: siue in nocte: aer itē siue p̄ influxū siue artificialiter factus calidus: vt aer balnei: vel stapharū quas vulgares pella noīant. in talib⁹ allemā in hyeme cōiter morant. Tētus quoqz austrinus: z vapor maris calidus: accalidarū rerūz olfactus: veluti musci lilioz croci poroz ceparum z talium z ingens ira ac intensum gaudiū. C Per interiorē causam oīa illa intelligo que. anteqz catarrales materias fluere faciāt: aliquā a calore corporis nostri ad intra mutationē recipiāt: vt est calidoz cibo: atqz potū assumptio: vt esset. 3. p̄pis sinapis: cepe: allei: z similitū potētis itē vini bibitiō: z maxime copiosa videmus nāqz in istis crapulosis plurimū catarrhos multiplicari zē. Ista tñ calida. s. tā extrinseca q̄ intrinseca non minus materias eliquādo z eas fluere faciēdo catarrhi cause esse possūt q̄ vapores attrahēdo materie catarrhalis: z sic diuersis respectib⁹ nō icōuenit qd talia sint mae catarrhalis z catarrhi cause. C Tertia causa pōt esse frigiditas: siue extrinseca siue intrinseca: exprimēdo materias. s. catarrales z eas fluere faciēdo: z nō solū imediate caput attingēs: sed etiam qd ad eū per colligatiōem dirigere pōt: vt esset pedum frigiditas: sunt enī neruosi valde: cuius causa eoz frigiditas facile cōicā cerebri: vnde ppter hoc plurimū decipiūtur credētes illud a sola cerebri frigiditate puenire: z ob hoc caput valde cooptū tenēt z male: qz plures ad ipsum q̄ prius vapores attrahunt. quare zē. Et sic in sūma tam catarrhalis materie q̄ catarrhi cā p̄z. Qz si a p̄dicat alie repantur ad istas erunt reducibiles.

De signis catarrhi seu mae catarrhi demitatis. Cap. iij.

Atarrhi cura ex diuersitate materie magis q̄ cause alterius: vt patet variatur ea ex re demonstratiua signa super materiam ipsam catarralem significātia sunt perquirēda. z id manifestius in coriça q̄ in alijs catarrhis speciebus appebit que est materie a capite ad nares defluxus. C Vel dicitur coriça quasi currens ad nares: vel vt alijs placet quasi colans nācas. i. nares dicitur coriça a corō: que sunt ossa narium. C Et alijs dicunt qd si cut turtur a voce sua pprie dicitur: ita z coriça. nam cum materia ad cartilagineas narium seu ossa defluit difficulter patiens hanelat: z ob hoc quidem sit strictionis sonitus a quo coriça dicta est. C Materie igitur calide coriça efficiētis signa sūt: qz in facie atqz oculis rubedo: vel ci

trinitas cum inflāmatione quadā apparet. C Materie aut defluēs calida sentit: z in p̄mo valde subtilis existit citrina vel viridis apparet: que sua acuitate nares: z per que trāsit loca mordicat: z in eis pruritū faciēs sternutationē crebrā inducit. patēs suo in odoratu quasi fumum ignis cōtinue sentit z amaritudinē in ore: crescit sūs z cibi appetitus minorat. C si etas cōplexio: tēpus anni regio arspcedēs regimen z talia attestant caliditati vel in loco fumoso vel ventoso diu steterit zē. que oīa patēns narratione scies mām illā esse calidam nullatenus dubitabis. vrina vō curina erit subtilis atqz ignea: z cū circulo eiusdem coloris desup granuloso. C Mām vō frigidā cognoscēs: qz ceteris parib⁹: vt pcedens tā subtilis esse nō debet alia vō signa p̄scriptis cōtrariānt: qz palet seu albescit facies: tumēt oculi: z fluens materia ad albedinē quadā tendit. in descēsu frigida sentit: que vō mordicationē nec pruritum vllū inducit os sit insipidū olfact⁹ destruit: tūc quia materia vt plurimū grossa est atqz viscosa opilant nares z sit impotētia aerē attrahēdi per nās. C Urina pallida atqz subtilis: aut cum circulo eiusdem coloris desup granuloso: vel loco circuli spuma al. per granula diuisa aderit qui circulus granuloso vīne supremus reuma in capite esse denūciat. Patet igit ex dictis qualiter essentia materie que coriça efficit cognoscere debeatis. Ex qbus tā branchi q̄ catarrhi magis pprie dicti essentia facile deprehēdētis. C Per blancos enī seu fauces veteres in ore cōcavitātē quadā intellexerūt: que infra vuulā includit et vsqz ad principiū meri atqz trachee artarie: atqz qdā glāz dosā caro q̄ supfluitates catarrales facile recipit: ex qbus sepe apostema generat: qd cōi noīe squinantia nominamus: verū mea in p̄sentiarū nō est ignātie: nec talū apatum spēs declarare: qz de hīs infra deo duce suo loco dicet: sed quecunqz materia ad dicta loca fluxerit: siue apā: siue quā libuerit aliā egritudinē causauerit: cōi noīe brāchus: vt ex dictis p̄z nuncupat. Sed que ad pect⁹ defluit materia: z si catarrus q̄zum ad ppositū n̄m noīe: diuersas tñ egritudinū spēs efficere pōt: sed de h̄mōi in sequenti caplo plenius habebit. C Que igit ad nares: siue ad fauces: siue ad pecus: z sit que velit mā fluxerit ex signis p̄scriptis eius essentia facile discerneas. C Sed qz tpa vlla penes materie digestionē attēdūt: z qnqz penes accūta q̄ maxime i coriça manifestat: sciendū qd eius p̄ncipiū quo ad materie digestionē est cū mā ipsa valde subtilis existit C Augmentū vō cum mā incipit ingrossari. Lūqz stat nec amplius ingrossat statū dicimus. Declinationē vō cū eaz manifeste minorari deprehendimus. C Nec aut tpa cū t̄pibus quo ad accidētia raro coincidūt. nā in augmento quo ad digōnē sepius vltimant accūta: z p̄p̄s sunt in statu z in statu digōnis est ipoz declinatio. Ex qbus oibus hec tpa tibi facile nota fient. Et sic hēs demonstratiua signa catarrhi. Et ad p̄nostica veniēs huic caplo finē ipono.

De signis catarrhi p̄nosticis. Cap. iij.

Resens caplū catarrhi p̄nostica aliqua continebit p cum igit alicuius caput repletū valde deprehēdes z postremū: si de natura sui facile reumatice: cum quibus qd fere mēbris egritudinē de repletionē aliquaz venire possē p̄nosticabis: materia fluens ad neruos paralisim z alijs: eisdem pprias egritudines inducere facile potest. C Et pariter de malibus oculoz egritudinib⁹ seu aurium narium lingue gule: z vlt omniū alioz membrorū ad que catarrus fluere pōt: nō pōtū splem vt non nulli aiūt: inqt enī Anī. qd splenetica passio sēp a mā grossa causat: sed materia catarrhalis subtilis sēp existit splenetica passionē sēp efficere negt: ad quecūqz tñ alia mēbra fluxerit in eo egritudines aliquam inducere poterit. C Cum itaqz materia catarrhalis existit in fluxu eius essentiam. p̄mo considera de hinc ad qd membrū defluit: z sic egritudines materiales illi membrō pprias fieri possē indicabis. C Habētes p̄terea caput calidū ac testure rare fa

cilius ab extrinseca causa catarriat q̄ caput habētes frigidum: ab intrinseca v̄o ecōtra. Qui quoq; caput h̄nt calidū: cetera v̄o mēbra frigida: in catarro abūdāt plurimo: multe enim indigestiones sūt in eis: a q̄bus resoluti vapores sursum a cerebri caliditate trahunt. Q̄ si cerebri ipsum frigidū fuerit: cetera v̄o mēbra calida oēs vapores ad caput ipm ascendētes in catarrale materiam sua frigiditate cōmutat: et h̄i quoq; plurimū sunt catarro: si ad qd̄ adiuuat cerebri digestiue debilitas cuius causa in cerebro ip̄o plurime supfluitates generant. In valde p̄tereas senibus brachi et coriçe nō maturant: aphorizmoz. 7. Catarrus si cū dolore capitis cōiungit difficiliter curā recipit. Cū nam si calida approximaueris materiam catarrale eliquat: frigida v̄o eū fluere faciūt. Dolor item capitis cerebrum debilitat: cuius causa plurime supfluitates in eo generant: que multū catarri curam impediant. Item sternutatio in catarri p̄ncipio mala: q̄ materiei exuberantiā significat. In fine vero bona: quia virtutis supra materiam dominium habere significat. Qui quoq; in catarro abūdāt salso vel amaro facile in putrim deueniūt. Et h̄ic de catarri p̄nosticis finis esto. Quātr̄ in cura catarri calidi sit fienda flōmia ac m̄a digerenda euacuāda quoq;. Cap. v.

Tempus est amodo: vt ad curā catarri deueniam. Sed vñ tam h̄ic q̄ sequentibus capitulis pertinet p̄nosticandum. s. que in hoc toto tractatu de catarro cura describitur catarrum ipsum absolute cōsidera. is enim egritudinē aliquā si effecerit: puta tussim putrim periplemonia pleuresim seu aliam in propriis capitulis curam regre in hoc casu principalis illi erit insidendum que in eius minas periculum ex toto: tamen nō omittendo alterā. Ad propositum igitur veniendo cū catarrus quidā calidus: et quidam frigidus existat solum calidi capitulū presens curam cōtinebit in quo vt inquit Auicē. flebotomia cōuenire potest: et solum tribus casib⁹ vt bonus inqt. Desue: et si nōnunq̄ ipsius catarri cā esse possit vt supra in caplo de causis dixerā. Primus itaq; casus est vbi paties replet valde fuerit cū venis tensis: atq; repletis: et que in oculis apparent rubee. Secundus casus: si cū se. catarrus affuerit a qua inqt. Desue paties catarri absoluti rarissime. Tertius est vbi timueris: ne catarrus ip̄e ad mēbrū aliquot repat ibidē collectionem faciēs: vt essent fauces oculi pulmo pleura diafragma: vt aliud cē. In his itaq; trib⁹ casib⁹ ceteris ad flōmiā p̄sentientibus eā vñ adinuenies: ea tñ in principio: nisi exuberāte materia minime: vt inqt. Auic. fieri d̄s: in duob⁹ igit p̄mis casib⁹ p̄me digōnis supfluitantib⁹ eductis in brachio dextro in vena cōi fiēda erit flōmia. In 3° vbi timeres ne ad mēbrū aliquod m̄a faciēs collectionē fluere ex op̄posito latere fienda esset. Flōmia itaq; facta ad materie digestionē accedas que tam ingrossando q̄ infrigidādo p̄ficiat. Syrupi igit de iunib⁹. 3. j. f. accipies que cū. 3. iij. aque ordeī: vel endiuie pro vice vna dabis: et toties q̄ m̄a tibi ingrossata videris: et p̄p̄is eductiōi parata. Uel h̄ic facias syrupū: qui. R. ro. ru. floz. vio. flo. nenufar. añ. 3. j. ordeī mundi. 3. j. floz. sticados. 3. j. f. iunib⁹ sebesten. añ. numero. xx. se. papaueris albi. 3. j. f. cūccari albi lib. ij. fiat syrup⁹ de quo. 3. j. f. cum. 3. iij. decoctiōis ordeī et iunib⁹ pro vice dabis. Uel. 3. j. f. syrupi de papa. cū. 3. iij. aq̄ ordeī. vel aque cūccari sup̄scripte loco dabis: et maxime si catarrus somnū impediuerit. Materia aut digesta b̄ solutiū pueniēter dabis. R. cassie nouiter extracte. 3. j. aut māne. 3. ij. dissoluātur cum decoctione iunubarū sebastē: capi. ve. slica. floz. borag. bug. vio. ligritie et passulis cassia dissoluta seu māna electuarij de succo ro. 3. iij. cōmisce syrupi vio. 3. j. et fiat pot⁹. Uel cum cassia seu māna sic dissoluta pone solū electuarij de succo ro. 3. j. et h̄ac ifusionē. R. reubarbari electi. 3. ij. spice gra. iij. bono vino aspgat et i ifusione aq̄ lactis hōis. x. dimissis forit

fiat exp̄ssio quā cū cassia aut māna p̄scripta misce. et. 3. j. f. rupi vio. et supra addita fiat pot⁹. Si v̄o in formā pillularū acci. pill. aggregatiuarū. 3. ij. reubarbari. 3. j. diagridij gra. iij. et cū syrupo d̄ yfopo pillulas facias. vij. Uel exuberāte materia solutiū vñ nō sufficeret: et sic vt ita dixerim p̄scriptū minoratiū locū obtinebit. Quo facto vbi patientē tuū valde repletum cognoueris alijs ad flebotomiā p̄sentientibus in brachio dextero i vena cōi eā fieri s̄m quosdā cōmodi⁹ q̄ in p̄ncipio p̄or: ne. s. m̄am fluere faciēdo foret catarri cā. Ego aut̄ ab Auic. doct⁹ vt supra exigēte repletiōe p̄ncipio potius eā fieri laudo. Si si multū san. exuberat sup̄scriptio solutiū recepto secūdatio fieri posset. Quāq; insup̄ die p̄curādū est: vt b̄nifi cū ventris infirm⁹ tuus h̄eat: et ibi clisteri vtere lenitiuo. Q̄ si euacuatiōe fortiori opus est digestiū prescriptis vtere ac cū solutiū illis m̄am euacua. Educta igit materia vel saltē pro maiori pte euacuata securius a regula rursus ad phibētia catarri tā ab intra q̄ ab extra p̄ localia venire poteris. Que deo adiuuāte i sequenti caplo describent: et per hoc presenti caplo finem impono.

De canonib⁹ in sistēdo catarri calidū obseruādis et de his que catarrum ipsum sistunt. Cap. vi.

In cura catarri sepe eius ppter exuberantiaz timemus ne in principio suffocationē inducat: aut ad mēbra aliqua repat acuitate seu multitudine su timorosa aliqua ibi egritudinem efficiens vt ad oculos nares fauces pulmonem pleuram cē. Et in illo casu nulla esset expectanda digestio quinimo statim alijs p̄sentientibus fiat flebotomia: dehinc cum aliquo ex solutiū in p̄cedenti capulo descriptis fiat minoratio: et successiue ad ignobilia seu non ita timorosa mēbra diuerfior: qd̄ cum ligaturis ventosis fricationibus cē. cōuenientissime fiet: et cum gargarismatibus: itez de q̄bus in p̄senti capitulo copiam habebis: nec catarrum ipsum nisi in toto: aut maiori parte materia fuerit euacuata sistere presumas: nec hoc a tua mente discedat: q̄ plerūq; ob hoc ad aliqua mēbra defluit in quibus pessimas egritudines inducit. His itaq; notatis ad sistendum catarrum audacter accede: q̄ cum confectionibus aliquibus: et pulueribus syrupis iuninaribus formulis sub lingua tenendis gargarismatib⁹ euaporatiōib⁹ seu suffumigatiōib⁹ et odoramentis fiet: de q̄bus oib⁹ p̄ordinē adiuuāte deo te statim copiosum faciā. Ex cōueniētib⁹ cōfectionib⁹ sunt diadraganti frigidum diapapauer cūccarum ros. diacodion. Et in hoc casu cōuenit mixtura talis. R. conferue ro. 3. j. diadraganti fri. 3. j. f. diacodion. 3. j. f. cora. ru. se. coriādro. p̄parato. añ. 3. ij. fiat mixtura: et de auref: de qua sepe infirmus cōmedat. Conuenit et electuariū infrascriptum: in cuius v̄su mirabilem semp̄ operationē adinueni. R. mucillaginis psilij. lib. j. rob. penidiōz. añ. lib. f. decoque igne lento vsq; ad mellis spissitudinē continue spumam auferendo: dehinc acci. iij. se. cōmuniū mūdator. 3. vj. amli amigdalariū dulcium excorticat⁹ grana pini. añ. 3. v. gūmi arabi. dragaganti se. lini ass. añ. 3. iij. anifi. 3. ij. se. citonior. 3. j. se. lactuce. 3. iij. croci. opij. añ. 3. j. puluericāda puluercentur: et pistāda pistentur: et cū sup̄scriptis misceant et fiat electuariū ad formā loch: de quo paties in ore tenēdo salinā sepe transglutiat. Ex pul. conuenit bolus armenus: cum aqua ro. p̄parat⁹ de quo colear vñ cum patiens iuerit dormitū cum vino dabis. Et vt reddatur gustui magis gratus. R. boli armeni: vt supra preparat⁹. 3. j. cūccari candi. 3. j. f. et fiat puluis quo: vt dictum est vtere. hic puluis ab antiquis superlatiue cōmendat. Ex syr. ru. conuenit de iunib⁹ syrupus ro. syrupus de papa. et ex istis que libuerit cum aqua ro. quādo iuerit dormitū dabis: aut cum aqua ordeī: aut cum decoctione ros. iunibarum sumach mirtilloz et similibus. Ex formulis sub lingua seu inter gingiuis tenendis valent illē quarū cōplexio. R. mucillaginis gūmi arabici: et dragaganti cū aq̄

ros. extracte añ. 3. ij. amili. 3. j. f. se. lactuce. se. endiuie: se. papa. al. añ. 3. j. q̄tuor se. cōm frigidop. 3. j. f. succchari cā di. 3. ij. z cū mucillagine p̄siliū fiant formulæ ad quantita-
tē fabarū dep̄sse q̄ in fornello p̄fectionū aliq̄liter desiccen-
tur. de his in ore quasi continue teneat. C̄Uel accipe se.
papa. al. se. portu. se. lactu. añ. 3. i. f. diadraganti gūmi ara-
bi. añ. 3. j. amili. 3. iij. croci. 3. j. opij grā. vj. diadragā. fri-
gidi. 3. j. fiat cū siru. de papauere. vt supra formulæ. C̄Uel ac-
cipe succi ligricie. 3. f. amili dragagān: amigdalārū dolci-
um ex corticatarū añ. 3. iij. diadraganti frigidi diacodion
añ. 3. vj. cū mucillagine se. citonioz fiant vt supra formu-
læ. C̄Uantū ad gargarismata bonus ponit: s̄desue ī ali-
quib⁹ casibus puenire: z in aliquib⁹ minime: mai⁹ tū qd̄
ex eis nocumētū cōsequi possit ē vbi mā multa fuerit. ti-
merem⁹ enī tūcne ex agitatione in ea p̄ gargarismata fa-
cta ad aliqd̄ membrū fluat timorosa aliquā ibidem faci-
ens egritudinē: vt esset pulmo fauces oculi zc. Sed q̄ itaz
dictū catarruz non ē s̄stendum nisi in toto vel in maiori
parte materia fuerit euacuata audacter q̄ sequuntur gar-
garismatib⁹ vtēre: z h̄ est maxime pueniēs. C̄Ud. 3. f. siru-
pi de papauere. 3. j. f. diamoron. 3. ij. aq̄ ro. aque endiuie
añ. 3. iij. misce z sepehant: z de tali tam sero q̄ mane sto-
macho vacuo gargarizet infirmus. C̄Uel. 3. f. ro. ru. m. j.
caude equine. m. f. sumach. 3. iij. mirtilloz. 3. ij. f. fiat de
coctio de qua accipe. 3. vj. diamoron. 3. j. f. vini granato-
rū mucorū. 3. j. tepehat vt supra z vidē. C̄Uel modicū cā-
phore cū aqua ro. misce z fiat gargarisma. C̄Ex suffumi-
gijs accipe sandarace. 3. j. f. buliat in aceto z cū nares in-
emboto vel alit̄ patiens fumū recipiat. C̄Uel puluerē sādā-
race in aceto pone z eū sup̄ candēte laterē siue molarē la-
pidē infunde z patiens tuus fumū recipiat. Cōuenit z aceti
vapor infusio se. lini toz refacti aut in infusione ordei vel
sulfuris. Et solius aceti vapor sup̄ molarē lapidē ignitez
mirabiliter valet. C̄Uel infunde sulfur in aceto cū modico
cāphore z vaporē patiens recipiat. C̄Uel fabas. nigras z or-
deū in aceto pone z ex illo patiens vaporē. C̄Ex odora-
mētis sanda. ru. odorati plimū pueniūt ro. quoq; ru. cam-
phore. Sed ne in infamia vulgarū incidas memor esto.
vt auctores inquit q̄ cāphora hoīes castrat: z h̄ p̄ tanto
scribūt: q̄ nemo virgā vnq̄ erectā tenere possit dū cam-
phora odoraret vt ipse sepi⁹ exp̄sus sum: s̄ amota cāpho-
ra virga ipsa vt p̄us erigit: q̄ ipa hoīes ipotētes nō facit
nisi solū dum ipam odorāt. C̄Uomū cui⁹ odor in isto ca-
su mirabiliter valet. Accipe saufel sandal. al. z ru. añ. 3. f.
ros. rub. 3. vj. sandal. muscatellinoz. 3. j. f. cāphore. 3. ij. bo-
liarmoni. 3. ij. terant oīa subtilissime p̄et cāphorā z sūdā-
tur in aqua ro. p̄ hebdomadā illa sepi⁹ agitando demuq;
cum eis misce camphorā z cū mucillagine gūmi arabici
extracta cū aq̄ ro. fiant poma pforata que patiens in manu
deferat illa odorādo p̄sepe. C̄Ulo itē casu Alui. z alij qui-
dā veteres voluerūt q̄ cū potētiā frigidis caput infri-
gidet sicut cū aque tepide lotionē: z sup̄ extrema quoq;
eam infundere plurimū inuit. C̄Uel loco dulcis aq̄ deco-
ctionis ex folijs salicis vel vio. lactuce fo. papaueris z si-
milib⁹ vtēre. dehinc vō oleo viol. vel de nenufare aut de
papauere seu de florib⁹ salicis tam capiti q̄ extremitati-
bus fiat inunctio quoq; tūc testiculis ac locis circūstantib⁹
fieda erit. C̄Uulteri vō ad māmillas: Et sic calidi catarrī
curam p̄ ordinē habes regimine sex rerū non naturalū
excepto qd̄ adiuuante deo in sequenti capitulo describet:
z ob hoc presenti finem impono.

C̄De regimine rerū sex non naturalū in cura catarrī ca-
lidi obseruando. Cap. viij.

Quantū ad sex rerū non naturalū regimen in aere
vicioso z maxime si auster aut boreas efflauerit nō
habitet infirmus: auster vero rarefacit z capita re-
plet: boreas vero frigiditate sua stringens z comprimēs
facit catarrum fluere. Sub radijs lunaribus nequaquāz

moretur nec solaribus. Item z maxime si per fenestras
aut per foramina cameram intrauerit aerem quoq; pul-
uerulentum atq; fumosum deuilet: nec etiam in aere
splendido z multum claro moretur. Ad ignem non ac-
cedat: quod si contingat faciem suam ad eum nullo mo-
do vertat. aer itaq; taliter circumstantionatus habitan-
dus erit: qui potius ad frigidum q̄ ad calidum declinet.
de die dormiat nunquā: z si cenam sumpserit multum po-
stea tardet ire dormitum. Somnus autem eius sit bre-
uis. cum alto capite decubat: quod tonsus portet ac leui-
ter coopertum: nec sit puluinar ex plumis electis plenum
nimium enim caput calefaceret. ex grossis plumis vt ad
duriciem tendat repleatur. Et supinus ne dormiat sum-
mopere cauendum erit. Quies q̄ motus magis conue-
nit: est enim quies ipsa catarrōs maturans magis. vt in-
quit bonus s̄desue q̄ motus furorē: iram: timorē: tri-
sticiā: z superfluum quoq; gaudium deuilet. Sobrie vi-
uendum erit: z in cena potissimum que si nulla esset pre-
staret: quod venter quaq; die effectum suum faciat pro-
curandus est. Et si natura pigra foret clisteri leuitino vtē-
retur: z quia aqua frigida nocet: calida vō catarrōs ma-
turat: vt inquit s̄desue calidam bibat. Est enim in casu
isto vinum execrabile: a quo si non poteris infirmum ab-
stinere sit album debile cum sola aqua succchari bene
limphatum. Quantum ad cibum pulte vtatur ex farina
ordei vel gruello eius aut hauena ferculo de amigdalīs
colatura surfuris amigdale semula spinachijs: atq; bo-
ragine cucurbita z lactuca. Et si debilitas vos ad dan-
das carnes cogeret sint pulline hedune vel lactantis vi-
tuli: que cum granatorū vino aut quatuor seminū com-
munibus frigidis seu lactuca cucurbita vel portulaca
sunt alterande de quibus sic alteratis si opus fuerit con-
tusum facito. Q̄ si egritudo protelletur erit gradatim
ingrossanda dieta. Et per hoc hūc regimini sex rerum
non naturalium in quo catarrī calidi cura completur si
nem impono.

C̄De regimine rerum sex non naturalium in cura catarrī
frigidi obseruando. Cap. viij.

Uper est catarrī frigidi curam ponere: z a regimi-
ne rerum sex non naturalium principium sumens
aerem nebulosum ventosum puluerulentum atq;
serotinum patiens tuus omnino deuilet. A mora quoq;
tam sub radijs solaribus q̄ lunaribus se custodiat ac ne
per fenestras seu foramina intrantes eum attingere que-
ant. In summa itaq; aerem vt supra circumstantionatus
ad calidum: z siccum declinantem inhabitet. C̄Exerci-
tium vero a bono s̄desue z ab antiquis solum membro-
rum inferiorum commendatur: quod ad declinationem
vsq; intelligendum est. nam in declinatione ipsa mate-
ria parte pro maiori euacuata ymuerfale exercitium si-
bi laudo. per ipsum namq; calore fortificato ad residuū
materiei resoluendum potentior valde redditur. Et vi-
detur q̄ membrorum inferiorum exercitatio nō nisi ma-
teriei gratia diuersionis commendetur. C̄Ex quo vltē-
rius patet fricationes ad tibias: coxas: z brachia anteq̄
bonus patiens surgat maxime conuenire. Caput vero
tonsus semper deferat: quousq; ad declinationem. Et si
pectinare mane possit fricari minime. in declinatione ve-
ro cum quibus z qualiter fricandum sit in sequentibus
capitulis deo duce describam. C̄Somnus diurnus ex to-
to euitetur. nocturnus autem solito sit breuior. In quo
patiens caput altum tenens ne dormiat supinus caueat.
Et ne ipsum coopertum item nimis teneat: sufficiat enī
ne frigus sentiat. In caliditate tamen potius q̄ in frigi-
ditate peccet. Irastitia z similia superflua anime ac-
cidentia sunt omnino vitanda. Sobrie viuendum erit
z in cena maxime que adhuc si nulla esset prestaret.
C̄Tria autem sunt que in casu isto summe a veteri.

bus comedant somnus brevis. s. cibatio levis et pauca bitio. Ista enim ad materiez catarralium resolutionem plurimum iuuat. unde in versu ait. Si tibi sit flegma facies in corpore reuma. Esuries vigilas sities si reumata cures etc. Quam ad cibum ex fructibus passule in prima mensa conueniunt. In secunda vero parate pinee atque amigdale depilate: nec paties tuus mortaliter peccaret si de piro cocto aut citonio gratia fumos atque vapores reprimendi in fine pastus aliquid sumeret. ceteros vero fructus vitet oēs et nuces quae maxime: Fercula de pasta ac caseata oīno quoque. de ipso tamen dulci et antiquo caseo in secunda mensa sumere aliquid potest. os enim stomachi claudendo atque corrugando vaporum ascensum prohibet: ad fundum vero stomachi cibum impellens digestionem meliorem efficit. Est agnina caro oīno vitanda: porcina iterum atque bouina: anserum quoque anatis pullos cerui et talii. Et ut porri cepe et allea caules eruca: et similia et oīa vltra: quae facile ad caput euaporant ac herbe frigide et humide vti blitis lactuca et endiuia etc. Ex piscibus proueniunt nulli nec aliquid item in patella fritum et maxime creta. Mellis aquam actu calidam veteres oēs laudant. Vinum vero prohibent nisi in principio ubi materia esset grossa: quae ut inquit Mesue subtiliatione indigeret. et si in aqua ipsa mellis parum isopi bullerit bonum esset. Et quia in casu nostro aqua mellis in illa non multum consumari debet ad eam refrenandam quam facit inflationem parum cinamomi conquassati: et in pecia rara ligati laudo ut in ea continue bulliat peciam illam interdum exprimendo. Quod si importunitate patientis aut debilitate seu aliam propter causam ad vinum exhiberi cogimur sit album vel rubrum clarum debile et non fumosum: et adhuc aliquantulum limphatum. Et haec paucula de regimine rerum sex non naturalium sufficiant. communitate autem practicanes talia regimina semper habent in proposito. et per hoc huic capitulo finem impono.

De modo materiam catarralem frigidam digerendi pariter et euacuandi. Cap. ix.

Inter quae ad localia praecedat materia per prius est digerenda euacuanda quoque: quod sic efficiens sirupi de isopo vel oximell squilli. 3. ij. accipe sirupi de stica. 3. j. aquarum isopi scabiosae et flos sambuci an. 3. ij. misce. et produab vicibus clarificari et cum nuc. musca. aromaticari iube. de quo totiens praebe quod materiam eductioni paratam videris. Dehinc pillularum cochiarum descriptione Alman. so. cum gra. ij. diagredij. 3. j. exhibe ex qua. v. aut. vij. pille fiant. Quod si in pectore de materia illa catarrali aliquid defluxum sit ex pillularum cochiarum. 3. ij. cum pillularum de agario. 3. j. et cum illo diagridio pillulas. vij. facito et eas patienti tribue. At ubi recipere non valeret. 3. j. cassie cum decoctione isopi. capil. ven. stica. ligricie passularum ficui atque dactyloz distemperata cum. 3. ij. diasini. adde sirupi de isopo. 3. j. et fac potum quem pillularum loco dabis. Vel in infusione infra scriptam distemperate cassie comiscebis. 3. j. agarici electi. 3. ij. f. cicci. 3. f. salis gēme. 3. f. in aqua lactis caprarum infunde aut in modico decoctionis praescriptae oximell squillici. 3. j. comiscendo quod ad minus per horam. x. in infusione permaneat. de quibus potest fortis fiat expressio quam cum extracta cassia misce. 3. j. f. diaph. addedo: et fiat potus quem magis quam prius laudo. Et quod tota materia per unum solutum vti plurimum non educit purgatio ubi opus fuerit reiteret quo facto ad localia regulari venies. Posses praescripti sirupi loco infra scripto vii. quem in casu nostro mirabile adinuenit: et ipse accepi herbe isopi m. j. f. sticados calamenti capil. ven. radicem apii: et feniculi betonie an. m. j. radicem ireos ligri. et passul. an. 3. j. f. se. anisi. se. peonie an. 3. f. ficui pinguium numero. vi. fiat decoctio in lib. v. aquae ad consumptionem usque tertie partis coles. et cum lib. ij. dispumati mellis sirupus debite coctus fiat: quod praescripti loco: et cum aquis predictis vtere: et est maxime huic proposito appropriatus. Et sic succincte habes modum materiam digerendi: ac per medicinas solutivas euacuandi quoque.

De his quae particulariter materiam catarralem euacuant: vti sunt caput purgationes et gargarismata. Cap. x.

His aliqui quod maxime catarralem euacuant finem imponere vltra predicta restabat aliqua scribere quae pariter materiam ipsam euacuarent: et sunt caput purgationes et de quibus in priori capitulo fiet dictio.

Sed quia natura commodius ad nares catarralem materiam quam alia ad loca transmittit: vti ad viam illam mandetur erit tuo posse procurandus: quod per caput purgationem nientissime: et tunc non solum materia ipsa euacuatur: sed etiam ne ad membra nobilia seu alia fluat prohibetur: ad quod quod maxime aduertendum est: quod plerumque talis materiei defluxus suffocationem spasmodum paralem apoplexiam et confusiles egritudines inducit: quae ut notum est imperceptibili quasi tempore pauperculos egros morte repentina deprimit. Attamen si ex his aliqui prouenerint qualiter ei succurratur sit in propriis capitulis supra te docui. Purgationibus itaque supple vti bus factis si in cerebro de catarro quicquid relictum sit cum pillulis de vera simplici in introitu lecti sumptis suauiter educetur vel alijs cum medicinis et familiaribus solutiuis: de quibus in superioribus capitulis te copiosum feci. Euacuata igitur materia ad perforationem cerebri regulari deuenitur. Ad leuionibus ergo caput purgationem inchoando accipe aquam sublimationis maio. vel potius decoctionis ei. 3. vj. succi blitis. 3. ij. mellis. 3. j. simul vna bullitione bulliant. de quo tepido mane stomacho vacuo vicibus aliquot per nares trahat infirmus. Quod si fortius loco succi blitis radicis ipsius succum accipies: vel tantumde succi radicis plantaginis et miraberis quam suauiter per nares materiam catarralem educat. Quod si fortius accipe fellis caprini aut vacini sicci. 3. f. castorei. 3. j. croci. 3. f. ducatur in mortario cum modico aque maiorane: et de tali trahat per nares. Multum verum per apium vel benedictam cum maiorane succo miscent: et faciunt caput purgationem. Fortius est artamite succus vel radicis cucumeris asinini et aliqui ex succo ipsius caput purgationem faciunt: et per optime cerebrum ab humoribus frigidis purgat. Vel. 3. pulueres radicis artamite. pulueris radicis cucumeris asinini an. 3. ij. misce cum modico aque maiorane: et fiat caput purgationem: vel puluerem illum cum oleo hyrcino misce: et intus nares inunge. Quod si ex aliquo istorum ardor seu pruritus in naribus nascitur cum calida aqua limanfa aut oleo violato pungant. vel de ipso per nares trahatur. Et ubi ad sternutationes venire libet elleboro albo naribus insufflato vtere: vel puluere nigri pipis etc. Lauendum est tamen qualiter talis sternutatio fiat: quod si materia fortis foret multa: illa tam violenter sternutatio sepe irritat ut efficiatur ad nervorum originem aut ad fauces seu ad membra aliquid aliud sua sponte reparat: quod egrotantis perditio esse facile posset. Ad masticationes vero venire quod regulari per prius fiende sunt quae gargarismata. Accipe masticis et granulis. 3. j. cubebam. 3. ij. cori. radicem caparum. 3. ij. simul bene integra misce. de quibus coctlear unum mane stomacho vacuo eger tu per unam horam masticet. Bene mirabiliter materia a capite trahitur. Vel solo mastice cum aliquot granis nigri pipis vtere vel cum cubebis. vel accipe masticem cum modico piretri. Vel facias sic. accipe masti. 3. j. pipis nigri. 3. j. f. piretri. 3. ij. per assit. 3. f. incorpent simul. Et huius mixture coctlear unum in tela noua ligabis quam vti supra masticas: quod caput optime purgat. Gargarismata dummodo maxime pauca esse cognoueris: quod aliter sieda non eent ipas suauiter expurgantia accipe herbe isopi. m. j. saluie. m. f. passul. 3. j. piretri. 3. ij. cori. radicem. capa. 3. ij. coquant in aqua. et fiat decoctio. de qua accipe. 3. vj. oximell. 3. ij. misce. et stomacho vacuo fiat gargarisma diebus aliquot. Et epilogando dicta te ad actum practicum deducendo secundum modum in capitulo praecedenti positi maxime euacabis: cuius parteeducta maiori caput purgationis primo vtere masticatorijs successine. Et ubi opus fuerit sternutatorijs demum et vltimo caput purgationis. Et sic modum habes per quem maxime catarral frigida euacuari debet: quod huius capiti intentio fuerat.

De pfortantib⁹ cerebrū q̄ ad intra sumunt: vt sunt confe-
ctiones pulueres decoctiones sirupi lupinares formule
pillule pstrictiua gargarismata z simplicia plurima q̄ in-
ter dentes retēta aut transglutita catarrū sistunt: cerebrū
q̄ maxime confortant. Cap. xi.

Consecramus euacuata mā aliqua cerebrū confor-
tantia tam ad intra q̄ ad extra vtiliter appropina-
re. ad intra vō vt pfectiones pulueres decoctiones
sirupos lupinares formulas z pillulas. itez ac cōstrictiua
gargarismata z aliqua quoq; simplicia: que aut transglu-
tiunt aut nocte integra inter gingiuas z dentes retinent.
z de his omnibus caplm pns ordine quodā te copiosum
efficiat. ad sequēs vō caplm illa q̄ ab extra appropinquant
referuabo. Ex pfectionib⁹ itaq; puenit pfectio de mus-
co dulcis. diambra diaplis arcticū dialibanum mico-
lai electuariū regū z prelato z mdesue. z de q̄ libuerit ista
rū cōfectionū. 3. ij. cum dormitūm iuerit egro dabis: z si li-
bet parū boni vini limphati post. vt. f. ad cerebrū virtutes
ipsarū facilius deferat. verū in casu illo pfectionez in-
frascriptam mirabilem adinueni: q̄ accipit cingī. electi. 3.
f. nucis musca. cubebatū melegete liquiritie mude gar-
cardamomi aī. 3. ij. se. peonie. 3. j. f. corall. ru. 3. f. succa. al.
lib. j. dissoluatur succarū in aqua salute betonice aut ma-
to. z duarū. 3. cōfectionis fiat in morsell ex quib⁹ in introi-
tu lecti vnū dabis. post quē si libet parū vini boni limpha-
ti bibat. Ciriaca itē valet ac metridatū: cuius dosis sit a
5. j. vsq; ad. 3. j. f. Cūrea alexandrina a. 3. f. vsq; ad. j. qd
laudatur: z anacardina cōfectio a. 3. j. vsq; ad. ij. Sed
in istarum cōfectionū exhibitione oportet vt etatem com-
plexionem virtutis: sexū: tēpus annū: z talia pñderes: q̄
vbi illa ad frigiditātē tēdāt securi⁹ exhiberi poterūt. si aut
ad caliditātē cōtēperāda erūt. Cōnūlli vō pfectiōes re-
nuētes pulueres pñdiligūt. Accipe itaq; spēs q̄rū ex cōfe-
ctionib⁹ dictis libuerit cū qbus duplū succari misce. do-
sis aut erit. 3. j. vsq; ad. 3. j. f. cū vino in introitu lecti. Infir-
mi nāq; medicinarū varietate gaudēt: z p tūc pfecti⁹ ope-
rant. Et ideo si pposito nro decoctiōe vti libet: vt sepi⁹
ipse facio. Accipe herbe yfopi salute betonice maio. floz.
rozisma. stica. leuistici fol. cipssi aī. m. f. masti. oliba. aī. 3.
f. nuc. cipssi. 3. vj. ligni aloes. 3. j. qd fient fiat decoctio: cui⁹ i
introitu lecti. 3. iij. dab succarū addēdo p libitū. Qd si siru-
pū pñdiligēt ex decoctiōe pscripta cū suc. atq; melle aī lib. j.
aceti sgl. 3. iij. sirupū fieri iube. de q̄ tēpore decubūt ab. 3.
j. vsq; ad. ij. exhibe. vel cū aqua salute beto. maio. vel aliq̄
tali cōmisceris z maxie si infirm⁹ tu⁹ potius in forma tali
pñdigeret. in illo enī sirupo iam mirabile adinueni ioua-
mentū. Ex lupinarib⁹ vō formulis plures a veteribus
describūtur: sed opū semp aliqd vel vt in plib⁹ iponūt: qd
nisi in iportunis vigilijs laudo. aliqñ enī eis vsus sum: z
nō sōnū: sed vtigines poti⁹ q̄ iuuamētū inde subsegtur.
Qd si vigiliariū iportunitas ad narconica dādū te cogat p
pter. f. pñuit catarrū descēdūz istis viere q̄ accipiat mirre
croci storacis calamite aī. 3. j. olibani. 3. ij. opū. 3. f. cū siru-
po de sticados lupinares formulas pñce. de qbus in ore
de nocte pñuit vñā tēneat. z quātū pōt ne saluā ex eis in
ore abūdātē trāsglutiat. q̄zuis min⁹ trāsglutite pillule euz
opio pfecte noceāt. Et q̄zuis atq; plimi has opiatas pil-
lulas pñmū cōmēdāt certe aliqñ infirmo male successisse
cōperi potes si libet antiq̄rū more has lupinares formulas
in pillulas facere: de qb⁹ vñā vel tres in introitu lecti da-
bis. Notes aut nō iposito opio lupinarib⁹ illis formul⁹
vñ: qz in casu nro plimū pueniūt. z solum tā opiatarū q̄
nō opiatarū a dño nro mdesue descriptiōes habes: z etiā
alijs ab auctorib⁹ qb⁹ si vti libet succursuz ab eis pete: qz tā
de opiatis q̄ nō de opiatis tibi seruēt abūdāter. Notes
z cōstrictiuis gargarismatib⁹ q̄z vti: qd sic facies: Accipe
yfopi caude egne ros. ru. aī. m. f. nucis cipssi. 3. vj. macia
olibani mirtilloz aī. 3. iij. cōquassent: fiat decoctio in aq̄
ferrata: de q̄ accipe. 3. iij. sirupi mirtili. 3. j. f. misce. z se.

pe infirmus tuus stomacho vacuo gargariet. Cūluri-
ma de nocte simplicia in ore tenent. in quoz vsu singula
re iuuamentoz adinueni inf q̄ spica nardi inter dentes z
gingiuas retēta obtinet pñcipatū. Laudat itē mirra z oli-
banū z nō solum in ore retenta: sed etiā in introitu lecti trāsglu-
titata: z maxie tria grana olibani: qd mirabiliter pdest p
ut sepenumero suz exptus. nā sua cū glutinosa substantia
catarrū strigit aromaticitate digōnē pfortat anhelitū bo-
nū reddit. z eructuationes fumosas cōpescit. ex qb⁹ quā-
tū in sistendo catarrū pueniat patet. Sādaraca tā trāsglu-
titata q̄ in ore retēta plibus ab auctorib⁹ cōmēdāt. Et nux
muscata quoq; plura ad intra sumēda in casu illo descri-
berē: sed scripta tam simplicia q̄ cōposita q̄ sepi⁹ exptus
sum. solum annotare volui: qz p illa ois catarrus frigidus
potenter sistitur. si ordine quo supra fueris illis vsus. Et
per hoc caplm presens finem recipit.

De odoramentis suffumigationibus lauacris embroca-
tionibus facellationibus vunctionib⁹ z canterijs que in
cura catarrū frigidi sunt fienda. Cap. xij.

Catarrū frigidi cure deinceps finē imponerem q̄
v ab extra appropināda veniūt: sunt in s caplo de-
scribēda: vt sunt odoramenta suffumigationes zc.
Qualit aut materia catarralis cū fricationibus ligaturis
dolorosis ac ventosis seu aliter diuertenda sit mea nō est
h ponere. non enī h sit nisi timeamus: ne ad membrū ali-
quod mā ipsa repat: cui⁹ causa de infirmi suffocatiōe time-
ret: aut ne in aliquā aliā nimozasma egritudinē incideret
vt si flueret ad oculos ad fauces ad pect⁹ aures: vel si ner-
uis imbibere. in his enī casib⁹ facile apoplexiā spasmus
paralesem vñ files egridines iduceret. Et sic tūc mā diuer-
tēda foret. q̄lit aut h fieri debeat in pñijs caplis supra re-
docui. Ad illa igit veniēdo q̄ de hui⁹ sunt itētiōe capli
ab odoramentis pñcipiū sumēs nigellā torefacies z pul-
uerizatā in pecia rara ligabis: quas sepiissime patiens tu⁹
odorat. valet z puluis radicis yreos sepi⁹ odorat. Cū
pomū tale fiat qd h. laudani purissimi. 3. j. f. storacis ca-
lamite. 3. j. ligni aloes nucis cipressi nucis musca. olibani
gar. aī. 3. j. f. ambre. 3. ij. musci. 3. f. fiat puluis subtilissi-
mus: z cū mucillagine gūmi arabici extracta cū aq̄ maio-
rane mallaxent simul oia icorporent pter ambre z mus-
cum q̄ vltimo cum eis simul quoq; mallaxentur: z pfora-
ta poma fiant: q̄ patiens frequent odorat. Cū accipe lau-
dani purissimi. 3. ij. gallie muscate. 3. j. ligni aloes storacis
calamite aī. 3. f. masti. olibani sandarace costi. aī. 3. ij. am-
bre. 3. j. musci. 3. j. fiat vt supra cum gūmi arabici glutino
pforatum pomum secū ambre z muscū vltimo malaxan-
do. Quantum ad suffumigia qdlibet infrascriptozum
facias. Et pñmū accipe aristo. rotūde mirre thuris
calamite galbani ana. 3. j. arsenici citrini. 3. iij. cū adipe bo-
uino ex his ad auellanarum quantitatem formulē fiat: q̄
rum vñam vel duas sup carbones impone z per embotū
patiens fumū recipiat p nares. Cū ex aristologie z ar-
senici partib⁹ ego formulas cum vaccino recēti adipe cō-
fice: quib⁹ vt supra vtire: hoc. n. suffumigium a dño nro
mdesue magnifice commendatur. Cū alr. accipe arse-
nici citrini. stercozis leporis far. orde. cori. fistici aī. par-
tes eq̄les: z vt supra cum vitello recentis ovi formulas fa-
cias. Cūlter storacis mirre thuris aristo. rotūde aī. 3. j.
accipies z arsenici. 3. f. cū butiro vaccino vt supra formu-
las facito. Suffumigatio vō aī cenā z aī prandii stoma-
cho vacuo fienda erit. Ego aut alr his suffumigationi-
bus sic vsus sum. z adiuuātē deo infirmis bene successit:
quia cum vitello recētis ouit alia commisceri faciebam: z
summitates linguarū que ex panno albo facte erant in il-
lis immergebam q̄ accense z fumantes in aperto ore te-
neri faciebā. talis enī fumus suavis satis est: z maxime vt
expertus sum vtilis. Solent in declinatione cum pati-
ens mane surgit pectie linee aliquantū aspse suffumiga-
ri: quibus deinde caput cōfricat: qd sic facias. h. thuris

Commentariolus

sandarace añ. 3. j. f. corticum citri siccorum. 3. j. mirre storacis calamite gallie muscate. ana. 3. f. ligni aloes. 3. ij. cōquassentur: et vino cocleari super igne posito cū quib⁹ caput cōfricaf pecie suffumigetur. Et qz caput lauare interdū ē vtile. accipe camomille. 3. j. sticados saluie floz anthos foli. lauri maio. ana. 3. f. fol. sene. 3. vj. conquassent. et in lisciuio cū cinere cerri: aut fermentoz facto resiste in pecia rara ligate buliāt: cū quo mane stomacho vacuo caput consum lauetur: et cū pecijs: vt supra suffumigatis exiccetur caput. de hinc bonā vitis aquaz habeat. et ex ea calida caput atqz tempora confricentur. ipsa enī per se cito exiccabit. In tali enī ex aque ardētis lotionē magnū semper iuuamētum adinueni. Loto tamē ista capitis fortius operabis si cūz spongia vel alit⁹ ea de lisciuio illo fiat super caput embrocatio. Et qz talis caput embrocatio ex nālibus balneis sepius patientez liberat posses de mēse maij vel apulis. septēbris quoqz vel octobris patientē tuū ad balnea petrioli: q̄ sunt in comitatu senarū mittere vel ad balnea sancti philippi que in eodē comitatu sita sunt: de qbus Bēti. refert q̄ multo sunt ī casu nostro exiccatiora q̄ balnea petrioli: et in p̄dictis mēsis sunt etiāz ī p̄fectione. Sūt et alia plura balnea in comitatu p̄dicto: q̄ tñ ad illa cōparata nihil in casu nostro. Laudāt item boni mēses balnea de lapozreta: sed nemini in casu illo vt illa aderat p̄sulerē: qz qdā illuc iuerūt: non tñ p̄silio mēz ibi morari sunt. In comitatu aut patauino balnea sunt p̄posito nro satis puenientia vt ipse vidit: et sunt balnea de sancta Elena et de mōte croto: et vsus eoz ē de mēse maij vsqz p̄ totū mensem septēbris. Alia in marchionatu mōtis ferrati ī ciuitate Acquis: sunt balnea: q̄ in hoc casu mirabiliter valēt: vt in plurib⁹ expertus sum: et illoz vsus ē de mēse maij vel septēbris. in mense tñ maij sunt p̄fectiora. Solēt ī casu nostro facellatiōes alique fieri: et cōes practici accipiūt milij lib. f. sal cōmisi. 3. ij. misce et in sartagine vel aliter calefiant ponūt in sacculo et coronali commissure applicāt. Alij aquā valde salitam capiunt. et in ea multū calida pecias immergūt: et ita calidas: et fortiter exp̄sas dicto loco applicāt. Ego aut huius loco ardētī aqua vtor. In cur⁹ tñ sublimatione sticados bethonica saluiaz floz anthos et aliq̄ iuniperi grana iponi facio: et huic p̄sioni mire subuenit. Sed quātū ad facellatiōes infra scripto sacello seu bireto cōiter vtor: qd in h̄ casu ē efficac valde: et ipse accipit camomille: absinthij sicci: bethonice: maiorane: berbene: sticados: floz anthos ru. añ. m. s. sandara. 3. s. cinamomi: nuc. musca. gariohil. corti. citri: cū bebarū añ. 3. j. fol. sene: grana tinctoz añ. 3. ij. conquassentur: deinde biretū ex sindone de grana ex reb⁹ istis sarcia tur: magis tñ vsus coronalē commissurā q̄ vsus occipitiū: et tale biretū tam de die q̄ de nocte paties in capite deferat. dūmodo nō nimia capiti caliditatē inducat: qz tenendo poros apertos nimū maioris causa foret reumatismi et ob h̄ de eo qd ī capite paties portare p̄sueuerat aliqd de mat. Ego aut ab Auençoar doctus cū paties me⁹ dormitū ibat ex gar: puluere commissurā aspgebaz in hiemis tpe s. sum qz in casu illo et vere puluis macis vtere aut maio. vel rosina. Unctiōes q̄ in casu illo fieri solēt ex oleo camomillino: de aneto: de ruta: de lilio: seu p̄sili. pedib⁹ manib⁹ et in viri testib⁹. In mulierib⁹ aut māmills cū dormitū vadū fiat. Solem et p̄cipue cū egritudo multū rebellē existit ad cauteria deuenire q̄ nō solū mām diuertūt: sed etiā cerebri potenter exiccāt. Abzadaf itaqz caput et ex cepe cōi rubeo aut gallitico circa commissurā coronalez aliqliter cōfricef successine ex vnguēto infra scripto p̄fricat⁹ loc⁹ vngat olei rute. 3. ij. f. accipies: et stercois colubini. 3. ij. sinapis castorei añ. 3. j. f. euforbij. 3. j. et cū modica cera fiat vnguētuz: quo: vt dictū est vtaris. vesice vō facte aperiant et cū folijs caulū aut alit⁹ apti⁹ q̄ fieri pōt teneatur apte. Et accipe de cataridib⁹ capitib⁹: et alijs amo-

nis. 3. ij. fermeti. 3. vj. ipastent fil: et de ea ad auellane quātū sup commissurā ponant: et vbi vis fieri vesicationez. potes si libet nucis testā desup ponē. et factas vesicas aperiri iube: q̄s: vt supra quādiu potes apertas tene. Et si cauteriū actuale facere libet pone radicē man⁹ vbi nares terminant: et loc⁹ ad quē extēdēdo manū digit⁹ medi⁹ attingit cautericef. et quādiu fieri pōt cū pila parua ligni coronalis piri aut buffi cautericat⁹ loc⁹ aptus teneat: aut cū pila ex carne salsa facta seu cū cicero rubeo quaqz die renouato. Et qz h̄ est vltimū qd ī talicura fiat frigidit catarri in h̄ curā digerere terminat q̄ huic meo commentariolo de egritudinibus capitis feliciter finem imponit.

Explicit cōmentariolus de egritudinib⁹ caput. Deo grās Antonij Guamerij Bapiensis viri doctissimi cōmentariolus de pleuresi p̄tinēs capla. 21. feliciter incipit.

Caplm. 1. De diffōne pleuresis et ei⁹ dimisiōe. charta. 29.

Caplm. 2. De causis pleuresis. 30.

Caplm. 3. De signis demōstratiuis v̄e pleuresis. 30.

Caplm. 4. De signis demōstratiuis nō v̄e pleuresis. 30.

Caplm. 5. De modo q̄ pleuresis ab apostematib⁹ epatis et pulmonis tā vera q̄ nō vera discernatur. 30.

Caplm. 6. De p̄noscificatione p̄mutationis pleuresis ad alias egritudines. 30.

Caplm. 7. De p̄noscificatiōe pleuresis ex sanie vel puro spūto et illi⁹ etiā q̄ ex ip̄s⁹ resolutiōe sumi pōt. 31.

Caplm. 8. De p̄noscicis signis q̄ tam rōne dierū creticorū q̄ tēpoz vniuersaliū q̄ vrine q̄ alioz quoqz periculorū haberi possunt. 31.

Caplm. 9. De euaporatorijs q̄ tā cū spōgia q̄ quoqz cūz filtro q̄ vesica seu sacellis q̄ cū vase eneo et terreo seu lapideo in pleuresi cura fienda sunt. 31.

Caplm. 10. De flebothomia in pleuresi cura fiēda accanonib⁹ obseruādis in ea. 32.

Caplm. 11. De ventosis q̄ in cura pleuresis loco flebothomie interdūz sūt q̄ tā rōne mām p̄uicte extra ducēde q̄ ip̄s⁹ q̄ doloris sedādi cā nonnunq̄ sunt. 32.

Caplm. 12. De obseruādis canonib⁹ vbi mām pleuresis p̄ laboriosuz farmaciū educēda iudicaueris. 32.

Caplm. 13. De singulis digestiuis q̄ solū peccātē sanguinē corrigūt: colericū q̄ aut ip̄am colerā purā si ab illorū alio fiat ac etiāz de solutiuis q̄ in casu isto cuiqz illoz fuerint appropinquāda. 32.

Caplm. 14. De digestiuis et solutiuis quoqz sanguinis flegmatici aut solius flegmatis si quod istorum pleuresim effecerit. 33.

Caplm. 15. De applicādis ab extra q̄ pleureticū dolorē sedāt vt sūt fomētatiōes embrocatiōes vnciōes et epla. 33.

Caplm. 16. De his q̄ int⁹ sumpta spūtiū faciunt ac dolorem pleureticū sedant. 33.

Caplm. 17. De modo quo materia pleuresis ī collectiōnē collecta sit ad sanie cōuertēda: sitqz saniatū ipsum apostema rumpendum. 34.

Caplm. 18. De his que pleureticū vlcus mundificant saniem siue per spūtiū siue per vrinam aut p̄ egestionem extra pectus educunt. 34.

Caplm. 19. De cura pleuresis que in costarum musculis nascitur. 34.

Caplm. 20. De dieta in cura pleuresis obseruanda. 35.

Caplm. 21. De epilogo totius cōmentarioli. 35.

Quid sit pleuresis: ac quotuplex tibi. Cap. j.

Pleuresis est egritudo que fm p̄nas temporum dispositiones sepius nos inuadit: et ea siue mali regiminis obseruantia siue constellationis causa siue temporum varietate fiat multos furtim vorat.

Quis doctrinam cum ipsa p̄senti anno multis in locis velut pestis quedam regnauerit. Sociorum obrogamen q̄ magis ordinate sciuerō onus scribendi libens assumpsi. Hec igitur pleuresis tam persas q̄

arabes iuadit. vñ arabes eā sōfati vel sōfata vocāt. Perse
 ē hirsē. hīr enī apud eos pect⁹. ⁊ sen āpā dī: qñ pecto-
 ris āpā. Sed q̄ de causa nos eam pleuresim appellamus
 statim aperīd. Sciēdū itaq; vt meo pposito p̄tinet q̄tu-
 or in pectore mēbra distincta fore: pāniculi. s. musculi: cor
 ⁊ pulmo. Sed corde ⁊ pulmone dimissis de pāniculis et
 musculis in qbus tale āpā pleureticū generat differam⁹.
 Pāniculi nāq; sūt tres. s. mediastin⁹. diafragma ⁊ pleu-
 ra. Mediastin⁹ p mediū pectoris ab anteriori ad poste-
 rius trāsīens p mediū pulmonē diuidit. Et iste alijs cō-
 parat⁹ nō multū nervosus existit. Diafragma vō ner-
 uosus multū ab anteriori ad posteriora trāsīēs spūalia a
 naturalibus separat. Pleura vō iterū cōstas tegit int̄
 q̄s mediāt musculi qdā vsus cōmū exteri⁹ attingētes: ⁊ i
 oibus dictis mēbris āpā fieri p̄tigit: qd nos pleuresim ap-
 pellam⁹. Distingūtes tñ: qz verā quādā ⁊ nō verā esse
 dicim⁹. Et hec diuersitas qñq; penes membra ⁊ qñq; pe-
 nes humores seu v̄tositatē attēdit. Rōne mēbroz il-
 lā solā verā dicim⁹ que in altero sitū: hoc ē in pāniculo
 pleura. Pleura enī grece latine latus seu cōsta dī. Ex
 qbus pmo patet q̄re tale āpā pleuresiz appellam⁹. Cū
 tet scdo qz vt vocabuli āpā in laterib⁹ nō exīs vera pleu-
 resis dici nō dō. Et ex his p̄z p̄silit̄ qz āpā in mediasti-
 no vel in diafragmate vel i muscul⁹ q̄ versus cutē exteri⁹
 tēdūt genitū vera pleuresis dici nō dō. Cū vt vocabuli vā
 pleuresis sit q̄ solū i pleura pāniculo gñatur. Cūera qz
 pleuresis a nō vera p humoz seu v̄tositatū differētijs di-
 stinguit. nā q̄ a colera fit vel a sanguine verā appellam⁹
 que vō a flegmate vel a melācolia vel v̄tositatē nō verā.
 Ipsa aut̄ pleura cordi multūz p̄p̄inqua existit: q̄re mā
 āpā in ea efficiēs ad cor ip̄m fumat ⁊ febrez p̄tinuam effi-
 cit. Propter qd āpā illud in pleura cum dilatatur pul-
 mo cōprim̄ ⁊ fit inde anhelit⁹ difficultas. Cū ateriaq;
 idē āpā efficiēs q̄ acuta est ⁊ in loco sensibili quādā cau-
 sat pūctionē: ⁊ sic fit dolor lateris pūgitū⁹. Per porosi-
 tatēq; illius pāniculi nūc virulētia qdā resudata q̄ ir-
 ritata natura vt eā expellat isurgit: ⁊ fit inde tussis. Cū
 plius sit pāniculus ille rōne āpatis dur⁹ arteria qz sub
 eo exītes cōprim̄: cur⁹ causata dilatatiō q̄ cōstrictiō
 in obediēs: ⁊ sic pulsus inde fit ferrin⁹. Ex qbus oī-
 bus patet qz pleuresis vera est āpā lateris a colera vel a
 sanguine causatū. ad qd feb. cōtinua dolor lateris pūgi-
 tū⁹ tussis: anhelitus difficultas ⁊ pulsus ferrin⁹ cōsequi-
 tur. Nō vera aut̄ est in qua dictarū cōditionū aliq̄ deficit:
 put inferius latius declarabī. Et sic patet qd fit itz vera
 qz nō vera pleuresis: qd hui⁹ capli intēno fuerat.

De causis pleuresis. Cap. ij.

⁊ causas pleuresis inuestigem⁹ sciēdū extrinsecas
 ⁊ intrinsecas esse posse. quātum ad extrinsecas q̄li-
 bet sex rerū nō nālium indebite nō occurrēs cor-
 poris causa ei⁹ esse pōt vt aer frigidus nimis: nimis qz cali-
 dus. Frigidus enī materiā cōp̄mēdo in capite seu alijs
 mēbris ad partes pectoris fluere interdū facit: ⁊ pleure-
 sim efficit. Calidus vō mās eliquās idē facit. Forte itez
 exercitiū ⁊ potissimū si exercit⁹ aeris frigidus vel v̄toso-
 se statim opposuerit. In nimia qz gete humores pluri-
 mi ac sup̄flui generant qui plerūqz sunt hui⁹ egritudinis
 causa: ⁊ idē in somno fit sup̄fluo. Superflua aut̄ vigilia
 valde humores acuit. qui tunc in pleura seu alijs panni-
 culis aut musculis facile penetrāt: ⁊ idem ira facit. Et ad
 hunc p̄mū modū de alijs aīe sup̄fluis accidētib⁹ fm ip̄oz
 naturā docui. Sepe igit in anitio humores acuit: ⁊ hic
 inde recurrere facit: q̄ hanc postea facit egritudinē indu-
 cūt. Minima repletio inter ea q̄ dicta sunt in hanc efficien-
 do egritudinē p̄ncipatū tenet: ⁊ potissimū si ex cibis cole-
 rā multiplicanibus fiat. Illis p̄terea sepi⁹ accidit q̄
 sanguine repleti vt ip̄oz appetitus incitetur acuti aliqd
 quotidie manducāt: vt sunt cepe ⁊ alia h̄mōi. Talia nāq;
 vt patet. humores acuit qui facile postea i pleura seu pā-

niculis alijs imbibūtur. Cū fruct⁹ itez ⁊ alia q̄ sanguinem
 subtilē efficere p̄t h̄mōi sunt sepe causa. Et item vini
 potētis copiosa bibitio: ⁊ in illis maxime q̄ caput habent
 debile repletū valde. nā vapores a vino illo: tunc plurimū
 generant q̄ caput ascendētes illud replent atq; eoz cali-
 ditate humores ibidē existētes eliquāt: ad partes pecto-
 ris defluentes pleuresim leuē causant. Et in his maxie
 b̄ accidit q̄ pectus ampli⁹ ⁊ ab eo ad caput vias dilatatas
 ⁊ apertas habēt. Cū multitudo quoq; pot⁹ aque frigide
 actualis sumit̄: vt inq̄ Alucēna: pleuresim sepe causat.
 Et sic summam habetis q̄ huius morbi extrinsece sunt
 cause. Cause vō intrinsece sunt sanguis: flegma: colera
 ⁊ melācolia. Iñ enī humores a venis magnis egressi ad
 paruas deueniunt: ⁊ ab his ad minores: ⁊ de hinc ad mi-
 nimas: ⁊ tandem ad dictozū mēbroz sp̄giositates: ⁊
 ibidē taliter coadunati āpā pleuresim causant. Qd fre-
 quētius tñ fiat a sanguine colere p̄mixto: aut p̄ admixtio-
 nē flegmatis subtiliati fit ibidē a sola colera: interdū ⁊ a
 flegmate: licet rari⁹. a melia vō rarissime. Ipsa nāq; gros-
 sa ⁊ sicca existens est difficulter in his mēbris penetrās
 Et sic habetis in summa que sunt huiusmodi morbi tam
 intrinsece q̄ extrinsece cause.

De signis demonstratiuis vere pleuresis. Cap. iij.

Signis nūc agendū. Et pmo de vere pleuresis si-
 gnis demonstratiuis q̄ a sanguine vel a colera semp
 in solo pāniculo pleura generatur. Et huius si-
 gna vt veteres oēs affirmant sunt inseparabilia: vt ē pul-
 sus ferrinus: se. continuaz anhelit⁹ difficultas: tussis ⁊ do-
 lor lateris pūgitū⁹: sic qz patiens de latere in latus se
 mouere non audeat: ⁊ de his in pmo caplo: dum pleure-
 sis diffinitionem venabar satis dictum est. Sed vt co-
 gnoscas qñ fit a sanguine sputum rubeum vel subrubeū
 apparebit. in latere grauedo quedam sentitur. in ore dul-
 cedo: tense vene ppter repletionēz manent: facies rubet
 multū: ⁊ pulsus cum sua ferrinitate erit vndosus. Urina
 grossa atq; subrubea a medio supra versus quam superfi-
 cie⁹ cum liuiditate quādā apparebit que in omni pleure-
 si itz vera qz nō vera pūgit vt plimū: qz si etas cōplexio
 p̄cedens regimē ⁊ alie aurescent sanguinem eā certius fo-
 re sanguineā nequa qz dubites. Sed qz statim dixeraz
 pleureticorūz vinas a medio supra vt plimū liuere. Sci-
 endum qz vīna ppter humores diuersoz colorūz inter-
 dum liuet. nā tales cum vīna mixti liuidā eam efficiunt.
 Interdū quoq; vīno epatis fit: humores detinere non
 potētis q̄ tunc cū aquositate mixti liuidam eam efficiūt.
 Cū etiā interdum ex frigiditate calorē naturalem mor-
 tificante. Et qñq; ab adurente calore extraneo natura-
 lē calorē exterminante ⁊ resoluēte: ⁊ sic paccidēs induci-
 tur frigiditas: cuius causa tunc liuere vīnā pūgit. Cū
 item vīna liuēs ppter calorē ptes acreas adurēt: qui tunc
 partes magis resoluī paratas psumit: cumq; ipso vltiori
 agente maior: vt patet terre streatas p̄tinue crescat: miscen-
 tur partes aliquę terre cum humiditatibus vīnalibus:
 tunc vīnā liuidam reddūt. Liuet itē vīna caloris cau-
 sa cum calor extraneus plus de subtilibus humiditatib⁹
 dissoluat qz consumat: quarum pars tunc mixta cum vī-
 na liuidam eam reddit: ⁊ aliquando oleagineam sicut in
 ethicis ⁊ sinocha putrida est videndum: vt in nostro de
 febribus latius declarabo. In casu illo dico qz materia
 que est in venis apta ad locum apostemosum fluere: vt ē
 colera v̄l sanguis coleric⁹ seu alit⁹ mixt⁹ ⁊ c. nō tota ad āpā
 tis locū fluit: imo ps ei⁹ i p̄tib⁹ ppingo āpati reuēf: q̄ ca-
 lore febrili i eā agēte adurif: fm sui p̄tē subtiliorē ad epar
 mittit: q̄ cū vīnali aq̄sitate trāsīēs eā liuidā efficit: nō tñ
 p̄tōtū: s̄ i p̄tib⁹ supiorib⁹ nūgit: cū sat leues sint hūozes q̄
 circa spūalia p̄tinent. Liuo tñ iste fit maior v̄l minor fm
 maiore vel minore se. intēnōe ac fm mās magis v̄l min⁹
 resolutiōi paratā: ⁊ sic vere p̄fesis a sāguie pueniēis sig-
 patēt. Cū vbi colā pleuresim ipam effecerit dolor erit

Commentariolus

acutus magis color citrinus: vrina tñ sua liuida atq; subtilis: cū ferrinitate pulsus erit velox & frequēs. de 3° inter tñ fort^{is} affliget: q; si pcedēs regimē: cōplexio: etas 2^a. colere pñtāt eā in cā fore scuto. Ista itaq; q; pñdicta sunt vera pleuresis tibi māifeste declarāt: q; pñs ca. finē recipit.

De signis pleu. nō vere demonstratiuis. Cap. iij.

Leuresis tam diuersitate humorū. s. flegmatis & melacolicē q; mēbroz: & vt supra dixerā dicif nō vera. cui⁹ signa pñs caplm docet. Cū si fiat a flegmate dolor erit nō multū pungitiuus: sputū ad albedinē quandā tendat. Urina pallida vel remissa cum spissitudine q; dam apparebit: pulsus cum ferrinitate paruus atq; mollior erit: & vbi regimē atq; alia flegmati pueniunt ab eo fiet. Causa cui⁹ non vera pleuresis appellat & si in pleure panniculo adhuc fieret. Cū aut melia eaz effecerit esto id raro fiat sputū erit liuidū: dolor vō nō multūz acutus: vrina ad albedinē tendēs subtilis erit valde: & pulsus magis cum frigiditate durus multū: q; si pcedēs regimē melie fuerit generatiuū. etas vō & alia attestent eīdem illa i causa erit: & q; h est ab humore melacolico gñata nō verā q; pleuresim dicimus. Cū sit aut vt pñdixeram in mēbris alijs a pleura nō vera pleuresis vt in mediastino diafragmate & i musculis int costas q; mediāt. Cū igitur in mediastino fiat in nullo laterū: sed in medio pectoris sentif dolor: nō tñ pūgiuius: aut pauca aut nulla aderit pulsus ferrinitas cū parū ille pñculus sit neruosus: & p h si gna a vera pleuresi facile discernes. Cū si in velamine distinguente nālia a spūalib⁹ fuerit: q; i diafragmate cūz cerebro magnā hz colligatiā mediāte neruo quodā grosso q; ab eo ad pect⁹ veniēs p multiplices villos diuidit: & in pannicul⁹ postea pectoris cōtexif. Cū ex principalibus ipi⁹ diafragmatis iuuamētū vñū est vt vapores putridos a nālib⁹ ad cerebrū ascēdere phibeat. hi enī cū ascendūt fit mētis alienatio. id alio noīe methastrenū nuncupat q; si frenū mētis. Et iō cū apā in eo fuerit putridi sumi p neruum illū ad cerebrū veniēs mētis faciūt alienationē: & talis alienatio int verā pleuresim & nō verā ponit diām. In hac tñ non vera pleuresi nulla aut pauca tussis adest: paucula etiā ferrinitas pulsus. Itē & paucula etiā anhelitus difficultas. Cū sit i musculis costarū nō vera pleuresis. nā int quilibet duas costas duo sunt musculi: q;ruz alter villos hz lōgitudinales: alter vō trāuersales q; ob h sunt creati vt ab h dilatatiōi & pñctiōi pectoris iuuamētū prestet. Cū igit pleuresis sit i his dolor tactu pcipif. Et ista q; nō vera pleuresis appellat: vt etiā visu cōprehēdat: q; si fuerit in lacerto dilatate in aeris attractiōe sentif dolor & si in cōstringente in aeris emissiōe. In tali autē spate pulsus nō adest ferrinitas: nō dolor latis pūgiui⁹: nō anhelit⁹ difficultas: nec ita vt in vā pleuresi febris intēsa: in h tñ apate ē pulsatio grādis: qd nō pñgit in alijs: & h vt Rasis inqt venit: q; ibi sunt plime pulsatiles vene: & i alijs dictis locis paucē vene. Cū igit q; in pleura: & alijs in panniculis seu musculis pectoris grossa ventositas deābulatiua dolorē efficiens includit ad quē velut in alijs nō segit se. stat tñ vt in eo ferrin⁹ pulsus existat. Et ista q; nō vera pleuresis appellat: q; cū resoluētib⁹ vñtositatē. vt eēt cū facellis vñtosis vel aliq; h mōi facile remouetur. Si igit q; dicta sunt notaueris nō veras pleureses a vero clare discernes: & in hoc caplm pñs finē recipit.

Qualiter pleuresis ab apatibus epatis & pulmonis taz vera q; non vera discernantur. Cap. v.

Inter epatis apata pulmōis q; & pleuresim magna adest cōueniētia: q; in tussī febre anhelit⁹ difficultate dolore 2^a. quare vt vñū ab alio cognoscere scias notabis que sequūtur. Cū in pleuresi est pulsus ferrinus dolor lateris pūgiuius: nulla autem cum grauedine maxille rubent cum tussī mā expuitur nulla aut pauca adest lingue nigredo: nulla q; ariditas: vrina subtilis exñs satis est ignea. In apate autē epatis ab his q; statim

dicta sunt oīno differūt: q; in eo pulsus est vñdosus: & nulla aut pauca pñctio ē lateris dolor aggrauati⁹: cūz quo in costis retro dolor sentif. Quia vt inqt Rasis: pñt apā epatis chorde cū qbus retro alligat extendunt: & in pñniculo q; est retro costas: q; tūc extēdit fit dolor in eo. Itē maxille citrinant vel salitē multū discolorant. Et q;uis ibidē sit tussis: cū ea tñ nihil expuit. Nigrescit lingua cū ariditate tactus. Si apā in gibbo fuerit in formā nouacule seu nouelune cū cornib⁹ inferi⁹ de pñsis manifeste sentif. S; in pñcauo nō sic in eo tñ maior adest difficultas anhelit⁹. ege stio sillis loture carnis ppter debilitatez imutatie epatis sepi⁹ apparet. Urina vō rubea ac gñsa multū: sic vt iter dū sanguinolēta fiat. Epas ppter debilitatē seu ppter apā chilū significare debite nō pōt: q;re magis extēduat patiens q; in pleuresi. Ex qbus oibus int pleuresim & epatis apā distētiā clare cognosces. Cū habet q; vt statim dictū est peripleumonia cū pleuresi pueniētiā quādā: puta in tussī febre & difficultate anhelit⁹. S; vt vñū ab alio cognoscas in peripleumonia maior adest anhelit⁹ difficultas: i mēdio pectoris vlla sine pñctione dolor sentif aggrauati⁹ patiens inter spatulas ppter eā quā cum eis hz pulmo colligantiā dolet multū de latere in latus facile se voluit. pulsum vñdosūz hēt: & nō ferrinū. hōz aut omniū in pleuretico nullū inuenit: q; minorē hēt anhelitus difficultatem in medio pectoris nō dolet: sed in latere dolor: nō tñ est aggrauati⁹: sed ē pūgiui⁹: de latere in latus se difficulter mouet: & pulsum hēt ferrinū & nō vñdosum. Ex qbus oibus inter apatam epatis ac pleuresim: & inter peripleumonia quoq; p3 distētiā q; huic capto talit finē iponit.

De pronosticatione permutationis pleuresis ad alias egritudines. Cap. vi.

Quis de hac dicenda pleuresi pñsticari queat. Sciendū q; interdū ipsa pmutat. interdūz suppurat: & interdū resoluit. Prmo de pmutatiōe dictio fiet. successiue de suppuratione: & in 3° de resolutione. Cū permutat itaq; pleuresis in peripleumonia: q; mā aliqñ p viāz resudationis a plura paulatue ad pulmōnē emittit: & ibi collectiōne faciēs peripleumonia efficit: & sic mā paulatiz a pleura ad pulmōnē trāsmittit: & ita lateris dolor paulatue remittit: sed tūc maior fit anhelitus difficultas. Cū interea mā maturationē non expectās in pus seu virulētiā cōmutat: & nulla eruptiōe facta ad pulmōnē pñtue resudando trāsit: & ipm vicerās bonū pleureticū ad pusim ducit multoties. Cū si apā an maturationē rumpit eius mā fm eius maiorē abundantiam mēbra diuersa petit. Si igit versus cerebrūz repat sua venenositate aut caliditate seu acuitate nām stimulat: q; si ei dñari pōt post aurē collectiōne faciēs causat apostema. Interdū q; per fluxum sanguinis nariū eam expellit. qd enim istoz fiat si febre lentā sentiat & alioz accidentū remissio inde seq̃tur: salu⁹ fit infirm⁹: vt i vtroq; casu ipse nō nūq; vidi. Et si tūc natura illi expellende materiei neq; domi nari ad cerebrū transit & frenesim cum alienatione & suis alijs accitib⁹ causat: & qñq; frenesim nō efficiens neruis imbibit & spasmū inducit. Qd aut istozum fiat bonus patiens in secunda aut tertia die: vt inquit Aui. morif. Cū de Rasis de quodam suo pleuretico spasmato inquit: q; eius passio iā ad maturationē deuenierat. Et cū hoc facile sanitē expuebat sicut futurā salutē sperabat. Sed p neruum illū grossum sanies ad cerebrūz transiens spasmum efficit: & tūc bonus patiens illico mortuus est. Quid igitur erit si nō maturi apatis ppter rupturā id fiat. Cū plius apostema nō maturū acuitate materiei vel eius multitudine rūpit interdū. Et ad cor materia veniēs tremorem causat atq; sincopim. Et patiens infra diē nālē alui ad mūdū trāsit. Et de illa nobili Catharina de villa ac de nobili Dorothea ex comitib⁹ de mede cognata mea ipse vidi. Ambe statim pñtato dolore pluries sincoparūt. Tū casu si nutrit lateris dolor stimulat: q; ifra horas quatuor maxia

anhelitus difficultate iparū anias angelis cōmāda uerūt.
CInterduz tamē z si raro cor adeo forte reptur ut sua ad
 emunctoria: qz ad subassellas materiam illam propellat.
 Et ibidē causatur apostema: vbi si alleuatio cōsequatur
 a morte securat infirmū. Aliquādo quoq; apate rupto in
 pectoris concavo recipitur. Que si in quattodecimo ex-
 purgata nō fuerit patiens sit empicus. z llypo. z Alui. inq-
 unt: z si dehinc ad quadragesimū vsq; diē nō fuerit debi-
 te mūdificatus in ptisiz trāsit. **C**Amplius materia siue di-
 gesta siue nō in pcauo pectoris recepta p venā magnam
 aliquādo trāsit ad epar: q si ad cōcauū p secessum: si ad cō-
 uerū p vīnā expellit. Et si ambe iste expulsionē sūt lau-
 dabiles: vt Alui. z Ra. inquit se vidisse. z Desne vō atq;
 ples veteres inquit ad pleuresim vētris fluxus imode-
 ratiā sequi. Qui si cū vītutis tollerātia fiat in pncipio: z cū
 remissioe accētū enadūt ifirmi. Ecōtra vō in qrtō vī an-
 pereūt. Sed i fine vt inqt Alui. vīplurimū moriūt: qz epar
 is debilitatū esse significat. Et h vt inqt Rasis nālis virtu-
 tis mortificationē denūciat. Sz interdū natura est adeo
 potēs vt epar sibi missā materiā ad sua emūctoria mādēt
 qz ad inguā. Et ibi collectionē faciēs a morte securat ifir-
 mū. Itā declinatō materiē ad ambo crura est inqt Alui.
 vehemēs significatio ad icolumitatē. **C**Amplius natura
 potēs mām interdū ad cuti ppellit q ibidez collectionē
 faciēs a pditōe libat ifirmū. Itis igit pnotatis qd de pnu-
 tatōe maligne plēsis ad alias egritudies pnoticādū sit p3
CDe pnoticatioe pleuresis ex sanie vel puro sputo z illi-
 us etiā q ex ipso resolone sumi pōt. **Cap. vii.**

Tunc autē de suppurationē q est pleuresis in pus aut
 in sanie puerio discernēdū ē. **C**Trius igit signis
 vt inquit Rasis: ad sanie pleuresis deuenisse cogno-
 scas: p rigorē. s. p maiorē lateris pōderositatē: z maiorem
 febris intensiōem: cū igitur saniatū rūpitur apā nō so-
 lum rigor z febris ac lateris ponderositas crescūt. sz etiā
 reliqua accēta: vt difficultas anhelitū instatia vigiliarum.
 Qz si tunc debilis fuerit morit patiens. Si fortis ē z signa
 bona precesserūt timēdum nō erit. Quia si patiens tu^o de-
 bite fuerit rectus accētia remittent. vnde Alui. Et qsiq; in-
 quit signa apparēt timorosa: z tu itā testificatus es signifi-
 cationē laudabilem in sputo. z alijs zc. tūc nō timeas qm
 talium euētus est causa collectōis: z nō ppter causā aliā.
Chuius autē bone vel male saniationis vel suppuratōis
 p sputū iudiciū sumit. Circa qd vt Alui. z Ra. voluerūt q
 tuor generalit attendunt. s. tēpus. qstas expuendi. mod^o
 et qualitas. **C**Temp^o autē penes ppinquitatē inceptiōis
 egritudinis aut longingtatem attendit vt statim a pncipi-
 pio. vel multū in tpe ab eo distanti expuere patēs incipi-
 at. in salubri nāq; ceteris parib^o qsto citius infirm^o incipit
 expuere tanto cit^o bonū finē consequitur. Et qsto tard^o: tar-
 dius consequitur sanitas. **C**Considerat qstas: qz si multū
 aut paucū expuatur. Et h in quouis morbi tpe. **C**Mod^o
 autē expuendi: qz sicut illud facile aut difficulter fiat. **C**ū
 Ra. Si maturatio sputi ei^o facili cū emissioe in hac egrit-
 tudine dominaf oibus illis malis accētib^o preualet. **C**ū
 quo si deliberatio hui^o fiat infirmus oīo cōualefcet: z is
 subdit: z si debilitas virtutis cū difficultate spūedi z maxi-
 me cum puatione maturandi sputi ad significandū picu-
 lum sufficit. **C**Circa vero qualitatē quattuor attenduntur.
 s. sputi grossities aut tenuitas figura odor z color. **C**Circa
 primū sputi cōsiderat viscositas aut fluxibilitas. z h ipso
 in aqua plecto facile cōprehendit. **C**Circa scdm pidera-
 tur rotunditas siue quis alia figura. vñ sputū viscosū rotū-
 dū z diuturnū: vt Ra. inquit. in ptisim aut ethicā patien-
 tem venturū denūciat: qz in pectore esse calozē valde intē-
 sum significat. nō Alui. Et ex malis sputis valde est album
 viscosū rotundū: qz significat grossiciē materiē z domi-
 niū caliditatis. Et cū lōgitudine significat qz eger cōuer-
 tatur ad ptisim. **C**Circa odore si fetēs aut redolēs fuerit.
 per eius plectionem sup ignitos carbones cognoscitur.

CCirca colorē si album vel rubetū subrubetū citrinū viri-
 de liudū vñ nigrū fuerit. Et inter dictos colores niger ce-
 teris est deterior: ac citrin^o pseuerās. vñ Ra. ix. ad Almā
 forē. Si in pncipio inqt passiois qd excreat ingerrimum
 aut citrinū valde apparet: z sic pmaserit. z febris nō quie-
 uerit vsq; ad diē sepumū timorofū ē: z si cū hoc toto aeris
 attractio nō alleuet: z in pectore oregmon: aut in maxil-
 lis rubedo z in oculis mori est ppinqu^o. **C**Uz sputum
 cuiusuis coloris fuerit dūmō doloris sequat mitigatio est
 vt Rasis inquit laudabile vītute sup. cōstāte. Quia infra
 aut si patiens expuere nō valet qzuis sputū adhuc maturū
 et laudabile foret eger suffocat^o pibit. **C**Ampli^o sputum
 diuersorū colorū in suba diuersū si in pncipio: cū augmē-
 tatione doloris appeat in terno egrū vīplurimū mandat
 ad patrē. Et si cū alleuatiōe illos tres pteribit de eo itez
 spes salutis erit. **C**Et iterū oīs pleuresis: vt inqt Alui. cu-
 ius dolor nō gescit p sputū neq; p minutionē neq; p alia:
 tunc spa p ea saniositate aut morē an ipam sūm reliquas si
 gnicatōes zc. Et maxime si vītus debilis fuerit. **C**Si igit
 tur ab inchoandē egritudis sputū fuerit multū grossū pla-
 num nō viscosū albū rubetū subrubetū vel citrinum bonū
 cum odore aut spūitōe facili vītute cōstāte salutē oīo pte-
 dit. **C**Contrariū vero morē vt p3. **C**Sputū vō paucū visco-
 sum viride plūbeū vel nigrū cū fetore qz p dies ples lon-
 ge a pncipio incipiat appere cūq; illud qz modicū difficul-
 ter expuit mortuorū egrū denūciat. **C**Qd aut in his me-
 diū teneat medio mō in pnoticando te hēbis. **C**ū cōstāte
 vītute alijs signis bonis pualentibus bonū iudiciū. **C**Con-
 trariū vero malū. **C**Sed ante qz de sputo sermo finiatur
 scias qz sputū albū inter alia ceteris paribus laudabili^o
 repntatur. Si autē tale viscosū z rotundū erit. vt Rasis
 inquit nō bonū: qz tale astate adusto generat. Et subdit
 qz sputū puris z solius putredinis melius est qz sputū mi-
 xtum. **C**U igit saniosum a sputo flegmatico discernere
 scias. Saniosum in igne fetet z in aqua descendit: flegma-
 ticum vō nullū istorū facit. Et hoc bene mētlicōmitte. **C**ū
 vt inquit Rasis. Si sanies alba z rotūda spuatur salubz
 est passio: liuida aut z fetēs ē mortalis. **C**Ampli^o accētia
 apparēt plerūq; timorosa dū materierū sit collectio de q-
 bus vbi signa bona precesserūt timendū nō erit. Cum ex
 sola materiē collectioe. vt Alui. inquit h pueniāt. Itaz in
 breui febris z alia accētia remittēt. **C**Ex his p3 qd cir-
 ca pleuresis suppurationē sit pnoticandū. **C**Qd huic ca-
 pitulo finē imponere deberet. Sed circa resolutionē taz
 pauca dicēda sūt vt ea libeat in fine pntis capli ponere.

CResoluit itaq; pleuresis cū materia eā faciēs pauca fue-
 rit ac resolutioni seu euaporatiōi obediēs. Quia si a prin-
 cipio feborthomia z alia oportuna medicamīa applicata
 fuerint: h mala bestia nō suppurat: sz i sumū trāsīs euanē-
 scit: z liberat infirmus: de quo facilis ē pnoticatio: quia
 tūc in isto casu accidētia pntine quietant. Et citius pati-
 ens de bono trāsīt in melius sic vt se pleureticū fuisse nō
 putet. Si igit q psens capli tenet: diligēter noueris: tā
 circa suppurationē qz resolone pnoticari facile scies.
CDe pnoticis signis que tā rōne dierū crencorū qz tēpo-
 rum vniuersaliū qz vīne qz aliorū quoq; piculorum ha-
 beri possunt. **Cap. viii.**

Clobus in pcedentibus caplis qd in pmutatiōe sup-
 puratiōe: atq; resolone pnoticandū sit habuisti.
 Sz ad cōpletā de pleuresi pnoticatiōis doctrināz
 supest aliq alia dēscribere his q in pnoticatiōe dicta sunt
 cōiora: qd in pnti caplo fiet bono iuuante Ihesu. **C**Udec
 itaq; egritudo p dies crencos terminat vt plurimū. Si igit
 tur honorem habere cupis eos diligēter cōputabis. Itaz
 morituri in eis frequentius moriunt: z ideo si patiens i qrt-
 ta maxima cum anhelit^o difficultate nihil aut parū spuit.
 Et si febris intensa: dolor cū accētibus seuis acutis: siue
 bona siue mala fuerit vīna in septima tu ei^o morē expe-
 cta. At si patiens in quarta mediocriter se habeat qzuis si

gna bona nondum appuerit. Et in septima leuiter transeat expecta vndecima in q. s. si signa tā respectu vrine qz respectu sputi qz etiā remissioe accitū bona fuerit: quartadecia indubie meliora mōstrabit: z decima septia optima: vigesima salutē oīno. C Si autē in q̄tia signa oī apperant bona. Septima infirmū absoluet. C Sed si vndecima vsqz exclusiue signa dubia appuerint z in nona mala bonus pleureticus in quartadecima moriet. Et idem dico de decima septia resp̄cū vigesime. C Hui⁹ egritudis vltia ipa sūt duplicia. Quedā penes accitū. Et qdā penes digestionē materiei attēdūt. Mā cū in salubri apā ad suppuratōnē deuenit erit tūc p̄ncipiū digestiōis materiei Status at quo ad accitū: cū tunc vltimetur z stat⁹ digestiōis materiei erit accitū declinatio. Quāto igit plus mā ad digestionē tēdit: tāto magis ceteri parib⁹ accitū remittunt sic vt in statu digestiōis accitū i manifesta sint declinatioe. C Itē q̄to in salubri paties tardī⁹ incipit expuere tanto egritudo erit longior. z q̄to cit⁹ tāto breuior. C Ne rū si in pleuresi sit recidua infirmū nūqz euadūt: vt Aui. ingt. C Amplius pleuresis sinistri lateris cū alijs parib⁹ citius qz dextri lateris terminatur. verū ppter ei⁹ ppingtatem ad cor multū est piculosa. C Rursus q̄ in musculis versus cutim exteri⁹ fuerit ceteris pibus minus erit piculosa. Et iterū colerica magis piculosa qz sanguinea vt veteres oēs aiunt. C Senes p̄terea ppter virtutis debilitatez facti pleuretici iuuenibus z facili⁹ moriūt. Mā si mā p̄spuitum mūdificari debeat virtutē eē fortē necesse ē. Iuuenes vero q̄ acutioris sūt sensus: vt Ras. ingt. acuti⁹ sentiūt: z i eis ob hoc molestia magis sūt accitū. z sic hui⁹ cā senes facilius moriūt. C Nūc Aui. Decrepiti qdā moriuntur ex empimate plusqz iuuenes ppter debilitatē p̄tium cordiuz iporū: z iuuenes moriūt in dolorib⁹ plusqz decrepiti ppter vehemētā sensuū iporū. C Nūc autē supest de vrina talū aliquid debere. Pro quo sciēdū ē qz nūqz in ei⁹ bonitate confiden dū ē. Esto ei qz tā epatis qz venarū dispositio bona sit quā nobis laudabilis vrina demōstrat. Mōt tū alijs ex plurib⁹ infirm⁹ picitari: qd ego vidi in quodā scunfero illustrissimū ducis sabaudie. pleuretic⁹ is erat: z in septia vocat⁹ ad eū. vrina laudabilis erat: p̄ quas iudei qdā cure illi superāt liberaliuz affirmabāt: cūqz ad patiētem accesserim eū cū magna anhelitus difficultate reppi antense qz febrientē parū expuentē: z magna cū difficultate: z id paululū ad liuiditatē quādā tendebat. Cū in his potius qz in bonitate vrine p̄sus eū moriturū iudicauit: in vndecima: cū iudei eū visitassent gescere z dormire illum dicebant. Ego autē ipso adhuc exiūbus cū sua bōa vrina: eū ad aliū mundum iuisse cōpert: in sola igit vrina bona nūqz confidas. Mā vt in de vrinis ingt Isaac in egritudinib⁹ q̄ sūt extra venas vt pleuresis p̄pleumonia zc. nihil vnqz certe nobis cōporiat vrina: ipsa ergo in pleuresi bona exite vrina nō cōfidat: sed mala pessimā significat. C It Aui. ceteriqz voluerūt doctores. Mā naturali virtute deficiente quo mō mā digerēt z qualiter dextera appelletur zc. Et sic nihil in casu nostro fore deterius. Nā: rei itaqz ex dictis qd in pleuresi tam rōne pmutatiōis suppuratiōis resolutionis qz dierum ceticorum qz vrine pronosticandum sit.

C De euaporatorijs q̄ tam cum spongia qz quoqz cum filiro qz vesica seu facellis qz cum vase eneo terreo seu lapideo in pleuresi cura fienda sunt. Cap. ix

Ad curā pleuresis canonico ordine qdā accedas. In p̄mis q̄ aut qualis erit tibi sit cōsiderandū: qd p̄scripta signa facile scire poteris. C Cum igitur ad tuum patientē veneris: si stipticum ventrē habeat clistere lenitiū illico fac. dehinc in p̄ncipio p̄ncipiente s̄m doctrinā nostri sanctissimi Joānis Mesue i suo de appropiatis p̄ qd intendit tps in quo fuit materia: z pauca ad huc existit. Ex lenib⁹ excorticatis i aceto decoctis emplm sup locū pleureticū facies aut ex farina fabarū in aceto de

cocta. Vel ex sauiē cū aceto. Vel spongia in aceto decoctio nis rosa. vel balaustiarū infusa fiat emplatio seu euaporatio. Vel ex rosato oleo ipam inunge vt aliqui ipse feci in iu uene colico. s. robusto z in tpe calido potissimū. Q̄uis ei p̄scriptorū in illo p̄ncipiāte p̄ncipio factū membrūz confortabit: ne sic impetuose mām illā suscipiat. Cū quo etiā qualitatē malā remittit. Et horū cā nō tantū dolor attingentabitur. C Ceterū cū in tali p̄ncipio p̄ncipiente rarissime ad curā vocemur: v̄tris lenitione p̄missa a vaporatiōib⁹ facellatiōibus z successiue a s̄mā curā potius ichoam⁹. Q̄z vbi iā mā mltā fluxerit: si rep̄cussus descriptus vsi fuerim⁹: ipam forsā incurabim⁹. Crescet dolor: anhelitus difficultas z accitū reliq̄. Quorū cā paties ad patrē facile trāfiret. Me igit in tali applicatiōe essem⁹ nimīū p̄suptuosi ipse Mes. suā p̄mā intentionē corrigens taliter ingt. Suspecta sūt nisi in p̄ncipio fiat p̄ncipiantē in quo nondū tota mā rep̄sit. Et vbi iterū modica fuerit: vt p̄ hoc velit qz ipa tota fluxa v̄l exite mltā ppter picula que statī dicta sūt talia obmittere bonū ē. Et iō subūgens ait qz h̄ qd ē cū cautela fiendū: vt admistref regimē diuersū i eodē tpe. i. i illo p̄ncipiāte p̄ncipio. z nō in alto tēpore p̄ supple ppter assignatas cās. C Ex qbus p̄ qz ille bonus p̄ bernardus de gordonio eū nimis acriter moridet ac vane rep̄hendit dicta illa interpretando cum inquit: Q̄ illa rep̄cussiva cōpeterēt. si qs p̄fēs adesset vt ei de talē gratiā p̄tulisset: qz inchoas p̄ncipiū cognosceret: in manu medicamīa illa rep̄cussiva: vel i bursa ponaret. Et subiungit qz postqz ista p̄currere nō videt: iō sūme miror quo mō bonus Mesue solus dormitauit. Certe bonus Gordonius male Mesue dicta interpretatus ē: cū crediderit qz p̄ncipiūz p̄ncipiās ipse forsā p̄mū in stās pleuresis: qd est res nō p̄manēs intellexit: qd longe ē a medicorum mentib⁹ p̄ncipiū enī quo ad materiā i casu n̄ro intelligunt tēpus quo mā fuit ad locū qd vsqz ad diē quartū durat sepiissime. Et h̄ cā quare vsqz ad diē illū iubet s̄mā diuersiua fieri. Mā cū materia amplī⁹ nō fuit. z totum sit in vnū collecta diuersiua s̄mā dimittētes. Ex pte eadez fieri eā voluerē. Cūde p̄ncipiū p̄ncipiās bon⁹ mesue diem primū intelligit q̄ ab oib⁹ facile cōphendi p̄t. Et non primū in stās a nullo cognoscibilem: qd Gordonius intelligere videt. Cū dicit qz si deus tale in gratiā cōtulisset qz inchoas tale p̄ncipiū cognosceret: qd in stās nemo cognoscit. Cū igit in die p̄ma mā illa adhuc sit pauca z continue fluat medicamīa illa rep̄cussiva materierū mēbrūz p̄fortādo z malā reprimēdo qualitatē applicari vtiliter possunt. Ex qbus p̄ qz sol⁹ mesue: vt ingt Gordonius nō dormitauit. S̄ ipa sua dicta male interpretādo cū eum iniuste rep̄hendit s̄māuit. C Sed his bonis viris q̄ singularissimi sunt practici in padiso dimissis. Cū oīa corū litigia generunt ad actū practicum cōem deueniam⁹ illa s̄m ordinez quandā describendo q̄ a veterib⁹ cōmēdant. Est enī a vaporatorijs inchoandum. Ex qbus qdā sūt humida: quēdam sicca. p̄missa itaqz vbi opus fuerit ventris lenitiō. ne in applicatiōe talū infrascripti canones sūt obseruādi. C Primo vbi materiei facilē resolutionē cognoueris lenibus resolutis vtēre. Et itēz vbi mā iuxta cuti fuerit velut in nō vera pleuresi q̄ iter cōstāz musculos nascit ab humidis qz inchoabit: z a faciliorib⁹ qdē. Q̄z vbi mā grossa atqz cōpacta foret: si resolutionū qz appropiaueris: subtile resolues: z grossum remanēs tā resolutioni qz digestionē fiet ineptum. Quā ppter tardabit. Et isto interī bon⁹ patiens ad aliū mundū iuitus forte trāfiret. Rursus ne talū vapor ad patiētis nares deueniat caue. interdū ei ob hoc tantū spūs i grossat: vt paties anhelitus h̄re nō possit. Et sic suffocat⁹ perit. C Hic sic p̄notatis deinceps ad actū practicum veniēdo. vbi igit mā facil fuerit resolutionis velut i sanguineo v̄l colico inuene: z in tpe calō p̄tingit siue q̄uis alio mō id fuerit in aqua simplici calā spongiā infuder quā fortiter expressā pleuretico mēbro suppone sicca sub

ali peccia sp̄ interposita. Cūq; infridari incipit: calefacta vt supra sepius reiteret: q̄q; vice sic eā peccia iterponēdo: vt in aqua illa simplici camomille flores buliāt: aut cōe oleū vt placuit Aui. z i ea spōgia ifusa vteret: vt solū oleū camomillinū loco suprascriptarū decoctionū accipies: z valet mirabilr. Potesis etiā si libet in suprascripta aq̄ mellilo: tū: absinthii: anetū z siliā bulire facere: vbi resolutiōi maiori op̄ sit loco dulcis aq̄ salsa sponas. Sepi^o aut loco spōgie vesica vitumur semiplena ex q̄uis decoctionū p̄scriptaz aut camomillio oleo: qd̄ meli^o adhuc erit semiplena. Ea ei sup locū applicata sepi^o suauissime dolorē mitigās leuē facit resolutionē. Sit aut sacculus ex furfure triticeo qui i aliq̄ decoctionū p̄scriptarū bulit^o: z foriter exp̄ssus doletū loco supposit^o: infridatus vō denuo calefiat: z loco iterūz applicet sic ip̄m sepi^o reiterādo. Interdū aut in sacculo illo camomillā: seu paritariā cū illo furfure misce. Aliut autē sacculo vitumur illo interdū: ip̄s. s. sup latere ignito calefaciēdo: z h̄ ip̄o latere aq̄ simplici: vel q̄uis ex suprascriptis decoctionib^o ap̄so dehinc vt pri^o doletū loco applicari facim^o ip̄s: cū fuerit infridat^o calefaciēdo denuo. Mōnuli ex simplici aqua aceto mixto laterē illū calidū aspiū bēt: z calefacto sacculo vitumur vt pri^o: z h̄ nō nisi i p̄ncipio s̄choatiuo ad intellectū supra datū fiēdū erit. Ceterū ex furfure sicce saccellatiōis fiūt: vt ex milio: seu panico z sale: z ista in mā vōtosa vt plurimū valēt: cū sint inter euaporatiōes ceteris fortiores. Quedā insup in ista mā: iter sicca z humida euaporatoria repiunt media: z Januenses i amputandis dolorib^o istis sepi^o vitumur. Qz ex decoctiōe aliq̄ p̄scriptarū enetū vas: seu ferreū: aut terreū planū iplēt: z lina inuolutū peccia loco pleuretico supponūt. Et h̄ vt p̄i ter hūidū z siccū euaporatoriū mediū tenēt. Cū isigif p̄ ordinē p̄tinuatis paucas ifra horas: qz ifra diē ad minus nā ē mā surū aut deorsū declinabit: qz ex dolorib^o in illis cōis exiūt^o facile cōphēdes. Et h̄ ubi de minutōe: ac ventris solutiōe fiēda iudiciū dabūt. Quoz se q̄ntib^o in capitulis doctrina fiet. Et p̄ h̄ p̄fenu capitulo finem impono.

De flebothomia in pleuresis cura fiēda: ac de canonib^o obseruandis in ea. Cap. x

Uptio hāc quātū possum magis ordinate curā describere. Quare si idē plies applicauero ignoscite p̄cor. Ubi igif v̄ter p̄stipatus fuerit ab ei^o lenitiōe inchoandū erit. Mōnc ad euaporatoria p̄scripta trāsibis: que iterdū mā vōtosa existēte aut pauca sufficiūt: nec me dicamētis alijs p̄ tūc quā euaporatorijs op̄ erit. Quia vt alexander ingt. Si te fomētate sacellis dolores fuerint leuiati: aut egrotantē leniorē manifeste reddiderint cognosces in eo nō esse plectorā. Tūc autē secur^o solas exhibebis fomētatiōes: z localia adiutoria q̄ diaforesim facere p̄iūt. Ceterū p̄scriptus euaporatorijs vbi dolor augmētet signūz est plectorie. Quia ppter loci calefactionē ad ip̄m trahit materia: q̄ attracta dolor augmētāt. z tūc ad māei euōnez atēdere o3. Et hoc voluit Aui. cū ingt. Et ex his q̄ tibi significāt vehemētiā necessitatis euōnis est: qz si inueneris euaporatiōē: z emplastrationē nō sedare dolorē: z iueneris eas ex eis q̄ augmētāt ip̄m: significat illud repletionēz in toto corpe. Quare necessaria ē euacuatiō: z p̄prie cū flebothomia. Sz tal māei euō nō solū fit p̄ flebothomiā: sed ē p̄ v̄tris solutionē vt oēs testāf veteres: diuersimode tū. factis ē euaporatiōib^o si dolor ad fureculas: z thozacē supius ascedat: p̄ flōmiā fiēda erit euō. Si vō inferi^o ad ypocundria p̄ v̄tris solutionē. Sz anq̄ ad flōmiā deuenias: hos q̄ sequit^o canones annotabis. Pri^o v̄tutē aspice: qdā enī i periti medicis: vt ingt Cōstātīn^o: v̄tutē nō inspecta flōmauerunt infirmū: qz ppter virtutis debilitatē in ip̄orū manib^o expirauit. Et atē qz p̄sidera. qdā nāq; vidi q̄ citra ānum quartū decimū i casu isto patiētē flōmauerū: qb^o iterdūz foris bñ successit: sepi^o credo male. Vidi enī antiq̄z ne minē p̄ter Auençoar q̄ illa etate flōmiā iubeat: nec vltra sexagesimū qz in his enī etatib^o eis frequēt^o male qz bñ

successisse puto. Quare ex re tam h̄c qz ibi flebothomiā fieri phibēt. Ceterū aliq̄ sexagenarij magis qz quadragenarij sūt robustiores. Quare tūc illa robustitas: z nō etas cōsideranda ē. Complexionē itē attēde. Mā vbi cetera sūt paria in sanguineo qz in alijs cōplexionib^o fiat secur^o. aut veris tpe qz in alijs: z in p̄suetis. Itē greci q̄ flōmiā frequēter vtunt^o: eā intrepide his fieri iubēt. Arabes vō econtra vnde plibus in locis Galien^o vsq; ad sincopim eā fieri sepe iussit. z Aui. quantū possibile est eā dimittere p̄sultū. Et si te necessitas ad flōmiā cogat: multiplicationē numeri plus laudat qz quātitatē nimā. Rursus vt mesue ingt: flōmiā viscerib^o cōstipatis nūq; fiat. Nec etiā in die i qua natura se morbo obijcit: hoc ē in die aliq̄ eretica: sz in die minoris agitatiōis: si possibile fuerit vt velit dicere qz ibi te necessitas cogat vt esset repletio nimia suffocās zc. Itē in nullo diēri ceticorū flōmiā facies. Ampli^o pura colera: si i cā fuerit omittē flōmiā. Et h̄ maxie tpe exiūt calo nā vt ingt Rasī: si colera p̄dominās fuerit nulla in plenitudo minutio fiēda erit. Nec etiā tpe calō exiūt: qz tūc hūmoris maliciā augmētabit ex desiccatione corpi. Ea qz i flegmate puro phibet: qz tūc mā magis incrudat: ac maior sit anhelitus difficultas: qz de facili paupculū egrūz ad aliū mundū cōduceret. Itē Aui. in cura ingt pleuresis flegmatica incipe a clisteribus acutis: z solutiōe v̄tris: z nō fiat flōmiā ppter. assignatas cās: sed ab humore puro h̄ mala bestia rarissime nascit^o: sz v̄plimū a colerico sanguine. Vnde ille bon^o antiquus Johānes Serapidiōs. Non accidit ingt v̄plurimū pleuresis nisi ex sanguine colico. s. ex materia cala qd̄ ē. qz velamē ligās nō recipit nisi h̄mōi materias calas. ppter ea qz cōstringit z dilatat multū: et etiā ignis ex mouz pueniūt ad ip̄m h̄mōi materie velociter: iō auctores oēs frequētius pleuresim a colā hoc est a sanguine colerico fieri aiūt qz alijs ab humorib^o. Sz quantū sanguis ad puritatē magis deuenierit: tāto alijs parib^o erit flōmiā fiēda copiosior. At si in p̄ncipio dolor erit prius z acētia remissa flōmiā dimittere p̄stat: qz vt ip̄e Rasī ingt alijs cū reb^o cura fiet sufficēter. Cōditōib^o igit^o annotatis: z dolore versus fureculā z thozacē: z qd̄ ē sup ea tendente necessaria vt supra dixi erit flōmiā: diuersimode tū: sm. capatis z spūi variā dispōnē vel p̄ditionēz. qz anteq̄ fiat apā cōpletū: hoc ē adhuc fluētē mā: z anq̄ spūi tu3 appere incipiat: ex fapheña lateris oppositi fiēda erit flōmiā: vel eiusdē pus potius vt placuit Aui. ventris tamē vbi opus fuerit p̄missa lenitiōe. Aui enī i isto casu vt inquit A Desue coibus supfluitantib^o emissis fiēda erit flōmiā vt supra dixi: dehinc ex basilica oppositi lateris: postea vero donec angustia vt ingt Rasī. z anhelitus fuerit difficultas alleuiata erit: tardāda flōmiā: tūc ei vbi repletio magis fuerit: z accidentia leniter remissa: basilica lateris eiusdē incidat. Et hoc idē voluit bon^o A Desue cū dixit facto apate: z materia nō ampli^o ad locū fluente necessaria ē flōiā ex basilica illi^o pus: qz dolorē p̄sequit^o: z hoc fiat vsq; ad coloris mutationē: vt placuit Rasī. ex tali nāq; ingt mutatio ne coloris materie p̄iūcte arguit euō. z Aui. ingt. Alteratio ei^o coloris. s. sanguis significat qz nocibilior sanguis iā euacuat^o est. z p̄ basilicā h̄nc migrā eos intelligere puto. Sepius enī antiq̄ p̄ nigrā basilicā nomināt: nā si p̄iūctam mām euare intēdim^o p̄tes illas ex directo nigra magis respicit qz basilica: vt p̄ anothomiā dephendit a nigra v̄e oris anq̄ cū corde p̄tinuet pleure deferuēt: a basilica vero minie. Quare directi^o p̄ nigrā ab illis locis mā trahit qz p̄ basilicā. Vnde in isto cān ille p̄nceps Aui. nigram z nō basilicā noiauit. Quā in casu isto incidi sepe feci. Et ilud mihi plurimū euenit qd̄ dicit A Desue. Tantū enī ingt ex tali flōmiā inuamētū p̄sequeris qz ab alijs medicinis te excusat. Sed cū incipit spūi flōmiā oīo dimitte: vt ait Rasī. minutio facta tpe maturatiōis ip̄edit maturatiōez qz virtutē minuit: z spūi debilitat zc. Et sic infirmū in graui p̄iculo poneres. Ex qb^o oīibus patet qualiter in pleu

Comentariolus

reſi ſit ſcienda ſlebotomia.

De ventofis q̄ in cura pleureſis loco ſlōmie interdū ſunt que q̄z tā rōne materie cōiuncte extraducēde q̄z ipſius q̄z doloris ſedandi cā nonnūq̄z ſunt. Ca. xj.

In p̄cedenti ca^o de ſlōmia ſatis dictū eſt. Nūc de ventofis aliq̄ dicere ſupeſt: q̄bus interdū loco ſlōmie vti mur. Interdū vero cā attractiōis materie ad curē et interdū ſedandi doloris grā: vbi itaq; de p̄diſiōibus ad ſlōmiā reſitus aliq̄ deſecerint eius loco ventofe ſepe ſunt quas vbi longin q̄ opus ſit diuerſione ſub poplite cū ſcarificatiōe poni facias: de hinc vō ſup nates: ſz nō minus i his q̄z in ſlōmia vbi v̄tris p̄ſtipatio fuerit lenitio ſiēda ē. taſt nāq; ſacte minutiōes baſilice vene vices ſupplēt. Sz auctores plimi vt ſupra ſacta ſlōmia vel ventofis: ventris q̄z lenitiō ſup dolenti locū diuerſiōis: ac ſedandi doloris cauſa eas interdū cum ſacrificatiōe: interdū ſine iuſſerunt apponi. Unde ſocij qdā nō vlti^o iuſpiciētes: alia ſine p̄uſione a p̄ncipio ſup doloris locū eas apponūt: q̄ tunc materiā ad ſe trahentes dolorē adaugent: febrē q̄z ac alia accētia: ſic plimū ſunt cā p̄diſiōis infirmi. Ille igit tales i errores deuenias notabis q̄ ſequitur. Scā itaq; ſm canones p̄ſcriptos ventris lenitiōe ſlōmia: ſeu v̄toſia. Et die tranſacta ſeptia ſup dolenti locū ventofā tūc ſine ſcarificatione i ponere maximū ē inuamētū: ſz poſſimū vbi pleureſis illa nō vera fuerit. Tū ille bon^o Raſ inq̄. In pleureſi nō vera melius ē q̄ ſiat aggregatio ſancti ad p̄tes exteriores: ſz ſecuri^o q̄z in ſpacioſitate pectoris. Et ſubdit q̄ nō eſt cura ita laudabil^{is} ſicut app^o v̄toſe ad extrahendū dolorē in loco manifeſto poſt minutionē ſz purgationem corporis: ita q̄ nō erit alia cura neceſſaria niſi ad mingādū dolorē ſolū. Idem q̄z voluit ille bon^o Alexander ſz mſi inq̄: ſz maxie in q̄bus nō ſatis plenitudo ſanguis in eſſe vt ſacrificatiōe adiuti ſunt: ſz cucurbitay mox ipōne: ſz nociuus humor: q̄ tūc i p̄ſido exiit: ſz ei faciētes mirati ſt qm̄ tā p̄ſeſtim doloris āputati ſūt: vt nō opus ſit fomentatiōe vel alio adiutorio. Idoc igit optimū ē: ſz valde vltimū adiutorij: in q̄bus p̄ua plenitudo fuerit. Idē q̄z ſentit ille noſter Johānes deſue cū inq̄. Ex rebus maximū iunamentū ad diuertēdū morbi materiā ē poſt^o v̄toſay ſup locū dolenti: nūc cū incidiōe: nūc ſine ea: vt ſic necitas exigit. Sed et ei dolor interdū: ſz interdū mā ad p̄tes cuti trahitur. Et ſubdit iterū. oz q̄ hāc opationē p̄cedat corporis mudificatio cū ſlōmia. ſz ſolutiō ventris ex his q̄ dicem^o: et hāc die ſeptio vſq; ad diē 14^m. fieri pōt: ſz p̄prie cū intellexerim^o mām morbi poſſe reuocari ad cuti. Patet igit q̄l^r ſz qm̄ v̄toſe i pleureſi fieri dēant: q̄ i nō vā tā rōe dolor ſedandi q̄z attractiōis materie ad cuti p̄ueniētiſſime ſunt. Et ſz vtil^o q̄z in vera. Nō igit in oī tpe: nec i oī pleureſi vt ille amicus noſter p̄tinue facit ventofe conueniunt. Sed aliqui ſic ſz aliqui nō: vte p̄ſens docet caplm.

De obſeruandis can. vbi materia pleureſis p laborioſū pharmacū educendam iudicaneris. Cap. xij.

De ſlōmia q̄ pharmacū vt deſue ceterisq; veteres voluerūt vbi v̄tris p̄ſtipatio nō fuerit p̄cedere ſemp debet: ſz materia poſſimū ad thozacez: ſz ſurculam ſurſum repta ſatis dixiſſe puto: ipā nāq; cū alleviatiōe p̄tium v̄tris a ſecibus vt inq̄ deſue: ſz a v̄toſitate excuſat ab additiōe nocumētōrū in hac egritudine. vñ Auic. Si ſz de ingt vt allevies p̄tes v̄tris: vt nō cōprimāt p̄tes pectoris cū cliſteribus lenitiuis. Et ſubiungit q̄ ſum^o fecū ſz earum inflatio nociuū ſūt valde in hac egritudine. Sz plimi nō al^r de hac ſe. q̄z de alijs p̄ſiderāteſtā iſta q̄z illis laborioſa ſolutiua p̄ libito exhiberi iubēt: q̄ ſepiſſime ledūt in firmū. Ne igit talem in errorē cadao: ſz ſequitur canones attende. Cūm^o ē q̄ niſi tota fluxa materia ſz egritudine iam ſacta: venter nō erit ex pharmaco laborioſo ſoluend^o. Cū ſcōda debili exiſtente virtute nūq̄z niſi cū cliſterib^o ventrem ſolnas. Cū terti^o in ventris fluxibus exceſſus cauēatq; vt inq̄ deſue: ſolet imoderat^o v̄tris fluxus hāc

egritudinē ſeq. Qui ſi anhelit^o difficultates febris quoq; ſz aliorū accidentiū remiſſionē faciat egrū euacuū dēdū ciat: p̄tra vero p̄dutionē: vt ca^o. 6°. vt ſupra dixi. Cū quart^o vbi vehemētia febris cū extenuatiōe iualuerit forte ſolutiū omittit. q̄z teſte deſue ſlōmia in q̄ nō ē timor te excuſabit ab eo: ſz ita vbi adhuc ſarmacia op^o eſſet deſiſtendū eſſet ap̄. ſe. ſz accidentiū vehemētiā. excuſat enī ſola ſlebotomie adminiſtratio: niſi forte lenire ſiccitatē viſcerum obſtat: ſz hoc magis cū cliſteribus facias. Tū Auic. Si febris inquit valde vehemēs fuerit: tūc ſolutiū omittit: ſz ſis ſlebotomia cōtentus in q̄ nō eſt timor: vel ip̄e minor ē: ſz in ſolutiū timor ē magis. ip̄m nāq; q̄q; mouet: ſz nō ſoluit: et q̄q; ſupſuit. Et ſubdit: q̄ qdā ſapiētes dixerūt q̄ rectius eſt q̄tū poſſibile ē: vt euacuet cū ſlebotomia timendo inquietudinē in quā q̄q; cadere facit ſolutiū. Tūc igit timorē in exhibitiōe ſolutiū veteres p̄pter nimium periculū nobis i ponūt. Ego autē iuuenē quandā nobilē pulcherrimā ſz robuſtā valde in eberio vidi: cui ſoci^o qui dā dū in die tertia ſeu quarta pleurentica eſſet intēſa: cū ſe. et anhelitus magna cū difficultate. 3. j. pillularū ſetidarū cū gra. iij. diagridij inſelicitet exhibuit. Nā cū opari ille ceperūt vomit^o ſupuenit tāta cū ingetudine vt plies pau. percula in ſincopi caderet. Locatus q̄ potui remedia libens cōtuli q̄ nihil p̄ſuerūt: ſz p̄ijs cū lamentatiōibus meis in brachijs expirauit. In h^o igit cauēbū aduertēdū: ne vobis velut illi p̄ſido p̄tingeret: q̄ de p̄ditiōe tā āgelice forme adhuc in inferno penas hēbit. Cū it^o canō: q̄cūq; forte ſolutiū exhibueris lenitiū in eo ſemp aliqd miſce: vt eſt māna. caſſia. violē. ſyrup^o violar^o ſz ſilia. Et maxie mā exiſtente colica. Nec ſupici aliqd vñq; i ponas: velut ſūt mirabolani ſz hmōi. Tū Auic. Et ſi ē humor ali^o a ſanguine euacua eū: nō cū eis q̄ ſunt ſicut mirabolani: neq; cū q̄ eſt ſtipicitas: imo cū eis cū q̄bus ē lenificatio cū ſolutiōe.

Cū ſextus canō. ante ſolutiū exhibitiōe q̄ materiā ad di. geſtionē p̄parāt ſemp exhibeas. Idoc igit canones memorie cōmitte. Et ſic tā ad materiā di. geſtiua q̄z ad ei^o reſolutiua deinceps veniēs p̄ſenti capitulo ſine impono.

De ſingul^o di. geſtiuis q̄ ſom^o peccātē ſan. corrigūt: colicūz q̄z aut ipſā colerā purā ſi ab illoz a^o ſiat ac ē de reſolutiuis q̄ in caſu iſto cuiq; illoz fuerit appropianda. Ca. xij.

Uper eſt ſm certū ordinē qual^r peccās materia ſit di. gerēda atq; educenda modūz inſcribere. Pro q̄ ſciendū vt ſupra tēgi q̄ pleureſis a colico ſan. de hinc a ſlegmatico ſit. a puro atq; ſit raro: ſz etiam ab alijs puris humorib^o ſit rari^o. Cū igit colic^o ſan. frequē^o peccet ab eo inchoare libet in q̄ ſi plenituum cliſtere lenire oporteat. R. malue. blitis. matrū viol. ordei. ſoliorū bora. gis. aij. ſz. j. ſiat decoctio: de q̄. R. li. j. ſz. i ea diſſolue caſ ſie pul. cūccari. aij. 3. j. olei vio. 3. iij. ſz cū modico ſalis triti. ſiat cliſtere. Q̄ ſi poſ ventrē potius lenire oportet. R. caſſie pinguis. 3. x. quā cū vio. decoctiōe capilloz veneris diſſoluas: ſz cū ea ſyrupi roſati. 3. j. pones. aut iulep. viol. tantū dē: ſz ſiat poſio: quā ſumpta dormiēdū nō erit: ſz ſuū conſueta hora prandiū ſumat: ſiue opata fuerit: ſiue non. Sepe tamē tanta a deſt plectoria q̄ lenitiōe adhuc ſcō materia cum di. geſtiuis adhuc parare neceſſe ſit: ſz ſic ſucces. ſiue cū aliquo pharmaco tū lenitio educēda. R. igit. 3. j. ſz. ſyrupi vio. aq̄ cūccari citrulli melontis: aut cucurbitē: ſeu decoctiū ordei. 3. iij. p̄ vna vice in auroza calidum p̄be. Vel ſi loco violati ſyrupi de cucurbita ſyrupū lenitiuum aliquāliter ſacere velles loco ſyrupi violarum iulep vio latum accipias cū ſucco vio. ſactum. Vel illud qd cū ſuc. prunorūz ſit. Iſta duo leniunt ventrē aliquāliter ſz colerici ſan. ſeruorē extingunt. Tūc vbi ſpurum nimis ſubtilē fuerit ſolum ſyrū. vio. 3. j. accipies: vel cū^o vis ex illis ſz ſyrū. de iuiubis. 3. ſz. quā vis ex ags p̄ſcriptis. 3. iij. ſz erit p̄ vna vice. Toti^o ſz hunc vñq; dabis q̄ tibi mā di. geſtiua videat. Ego aut ſic frequēter ſacere cōſueui. Nā q̄cūq;

hora patiens sitiat. 3. j. alicuius ex syrupis suprascriptis: vñ circa cū triplo sui de aqua succa. vel de quibus alia ex suprascriptis: vñ cū aq̄ ordeī excoctatū. Si maiore q̄rim⁹ absterfione calidū i potu tribue: q̄ in nullo apate irifeco fridū qd̄q̄ vñq̄ erit tribuendū: z de isto syrupo tonēs dabis q̄ mā sit digesta. Posses cōueniēssimē loco aquarū p̄scripta rū decoctōe infra scripta vñ: q̄ ē. R. vio. 3. ss. j. f. floz boraginis ordeī capillorū veneris. añ. 3. ss. j. iuiubarū numero 3. sebestē numero. vj. fiat decoctio q̄ nō solum loco aquarū p̄scriptarū seruiet: s̄ ē ea cū succaro poteris iulēpica. rī facere: z q̄ libuerit hora patiēti tuo. 3. ij. calas p̄ vna vice dare. vel de ea. R. 3. xij. syru. vio. 3. iij. de iuiubis. 3. ij. totū iulepiscetur: z i q̄tuor vicib⁹ potui calm dato. Vel ex decoctōe illa z succari. lib. j. syrupū debite coctum facies de q̄ p̄scriptorū loco. 3. ij. dabis de q̄b⁹ libuerit suprascriptis aquis cōmiscēdo p̄ libito. Que igit dicta sūt febrilē calozē extinguit: z sputū ingrossando screationē magis faciles reddunt. Lū q̄ mīlūm sang. seu colore seruo remittit. Et qd̄ ē in eo peccās eductōi facili⁹ reddit. Possēt q̄z de infra scripta mixtura cuz aq̄ hor. aut simplr cocta p̄ libito cōmisceri. z q̄cūq̄ libuerit hora poteris dare. ea nāq̄ nō mīnus q̄ p̄scripti syrupi eductōi māz p̄parat: q̄ ē. R. cuc. vio. 3. ij. succa. buglo. 3. ij. misce. q̄ si sputi maiore q̄ris ingrossationē. 3. ij. ro. cuc. et admisce. Istis aut modis nō soluz coleric⁹ sang. imo ipe solus peccās: seu sola colera populi me digerit: z sic solū sup̄est aliq̄ solutiō hīs a p̄petate describere. R. cassie itaq̄ bene piguis. 3. j. vñ māne. 3. j. f. cū irascep. decoctōe dissolue. q̄ ē. R. capi. ve. flo. borag. bug. añ. 3. ss. f. viol. 3. ss. j. ligrutē passul. añ. 3. j. f. fiat decoctio. cū q̄ mānā vñ cassiā dissol. cal. vel māne dissolute adde. 3. j. f. electuarij de succo ro. syru. autē violati. 3. j. z fiat pot⁹. Vel cassiā: z mānā p̄dictā. R. electuarij de succo ro. 3. ij. z cū cuc. deauratū bolū fac. Aut vbi cassiā vñ mānā abhorreret electuarij de succo ro. 3. v. R. qd̄ cum modico decoctionis suprascripte dissol. z syrupi viol. 3. f. addita facies potationē. Ego at̄ alr cū dā. s. delicate domicelle: q̄ ex suprascriptis nullā suscipe poterat: pononē irascep̄tā exhibui: q̄ ē. R. diagridij gra. xij. syrupi vio. 3. f. x. e his cū modico cuc. dissolue: facta ē potio: quā plibenter accepit: z opata populi sui. Tu at̄ suprascriptis canonib⁹ suatis poteris tuo mō solutiū cōficere. Sed ego pauculis hīs contentus p̄senti capitulo finem impono.

Cap. xiiij. De digestiōis q̄z de solutiōis sanguis flegmatici: aut soli⁹ flegmati si qd̄ istoz pleuresis effecerit. Ea. xiiij. Anguis pleuresim efficiēs vbi flegmatic⁹ censeat tale si necessariū fuerit clistere facias. R. malue: bli tis mercurial. floz borag. summatū caulū añ. 3. ss. j. fiat decoctio: de q̄. R. lib. j. f. z in ea cassie pul. cuc. añ. 3. j. dissol. yerepi. 3. f. z olei cois. 3. ij. z modico sal additō fiat clistere. Digestiū at̄ sit tale. R. sy. vio. 3. f. oximell simplicis. 3. j. aque. cuc. ru. vel aq̄ mell. 3. ij. z p̄ vna vice dabis. Docet bonus mesue secantib⁹ qd̄ dā facere qd̄ in casu illo aut singularissimuz. z ipe. acc. li. f. mell. succ. lib. f. aque dul. z aceti medie fortitudis añ. li. j. f. fiat syrup⁹ de bite coctus: cui⁹ dosis cuz aq̄ p̄scripta sit. 3. ij. Posses cum his syrupis de infra scripta decoctōe miscere. q̄ ē. R. flo. bo. bug. añ. 3. ss. j. capil. ve. orobi. ysopi. añ. 3. ss. j. ligrutē. passul. añ. 3. j. radices yreos. 3. f. fiat decoctio q̄ vtere. Q̄ si iulep facere volueris de ea. R. 3. xij. mell. succ. añ. 3. ij. f. accen. 3. ij. fiat iulep. cui⁹. 3. iij. p̄ vice dabis. Ista optime in casu nostro sanguinē flegmaticū digerunt: z vbi solum flegma peccaret oximell sine violato syrupo: aut secantia bin p̄be. Ego autē de digestiōis taz in p̄nti q̄z in p̄cedenti capitulo leuiter p̄trāseō: q̄ auxiliāte bono Jesu cū de facilitatibus sputum mētionē fecerō p̄līmā tā hūic cōuenientia q̄z ca⁹ p̄cedēti describam. Quare vna mixtura hūic p̄posito faciēte descripta ad pueniētia trāsibo. etē illa. R. cuc. boraginātū: succari buglosa. añ. 3. ij. loch de pino. 3. j. fiat mixtura: de q̄ patiēs tu⁹ p̄ libito sumat: nec peccatum

mortale cōmitteret: si de ea interdū cum aqua mell: aut decoctōe p̄scripta cala biberet. **Cap. xv.** Digesta mā cuz irascep̄to farmaco eā educes. qd̄. R. cassie. 3. j. vñ māne. 3. j. f. z cuz decoctōe capil. ve. floz borag. z bug. ysopi ligrutē z passul. dissolue. 3. ij. diaph. addēdo: z mell. vio. 3. j. z potione fac. Vel diaph. dimittēdo infra scriptā ifusionē secū misce que ē. R. agarici electi. 3. ij. salis gēme gra. iij. 3. 3. f. oximell. squilluici. 3. f. infundant in aq̄ mell z horis. xij. i infusione dimissis: tūc fiat exp̄ssio: quā cū medicina p̄scripta loco diaphnicōis cū modico decoctōis p̄scripte dissolue. z 3. j. mell. vio. addita fac potione. Nec solutiua siue fleg. flegmaticus fuerit: siue ipm solū flegma peccet conueniunt. **De melancolia** vō cum rarissime sit in cā nō curo aliaz facere mētionē. Et q̄z pleuresis solo sang. colico: vñ colera sola: vel a fā. flegmatico: vñ ab ipo solo flegmate vt frequentius accidit. Cum quo laboriosius solutiū rarissime vtiūtur. De istoz tā digestiōis q̄z solutiūis satis dixisse putor: quare finē hūic capitulo impono.

Cap. xv. De applicādis ab extra q̄ plenū dolorē sedāt: vt si fomētatiōes ēbrocatōes: vñctōes z empla. **Cap. xv.** De a q̄ dolores sedāt z sputum facilitāt: ē deinceps a sermo noster dirigēdus. Quoz quedā extrinsec⁹ exhibētur. Capitulū igit p̄senti applicāda extrinsec⁹ ordinat. vt sūt fomētatiōes embrocatiōes: z empla. stra. nā p̄ ea q̄ i. ix. caplo descripta sūt euaporatiā nūl ad p̄positū. Sed an mā illa vētosa an hūiorosa sit: nos ducit i cognitionē ex p̄nti an fursū aut deorsū ipa repat. Q̄z vbi ad thoracē z furculā fursūm puenit nobis de flebotomia iudiciū p̄stat. z si inferi⁹ ad hypochondria farmacia. De lentōe igit vētris facta euaporatiōis: itē z flōmia doloribus nō cessantibus: vt sedent ē tuo posse curandum: ac ne insaniē mā cōmutet. z iō q̄ sequūt p̄ ordinem fac. Dolores nāq̄ pilla sedant: z aliqua ps materiei euaporat: reliquz vero in cōcū pectoris p̄ viā refūdatiōis cōgestū pueniētius p̄sputum expellit. Locū igit taliter fomētabis: q̄z ex malua cum radicib⁹ facias decoctionem cuius spongia filtro: aut vesica sit tibi vsus. Si fortius ad de camomillā: z mellilotū z c. Itē forti⁹ paritariā: vel ab. sinthiū: vel sticados. Itē fortius si fenugrecū z semen lini addideris. Lūq̄ vicibus aliquibus fomētationes feceris: q̄ sequunt vnguentis gradatim vtere. Quozū p̄mum ē. R. olei vio. 3. ij. cere albe q̄tū sufficit. z fiat vnguentū. Aliud R. olei amigdalaz dulciū. olei viol. olei camomillini. añ. 3. j. z cera addita fiat vnguentū. Vel more R. af. cū. 3. j. f. olei vio. 3. ij. terbētime dissolue z locum munge. Itis autē forti⁹ olei aneti: camomillini: olei amigdarum dulcium: añ. 3. j. z fiat cū cera alba vnguentū. vel facias sic. R. olei amigda. dulciū butiri sine sale pinguedis galline añ. 3. j. mucillagis altee. 3. v. vel loco mucillagis altee pone mucillagis fenugreci. z se. lini. añ. 3. v. z fiat vnguentū z si forti⁹ ysopi humidi tantundē. Quibus itaq̄: aut trib⁹ vicibus facta ex p̄scriptis fomētatiōibus aliqua locuz ex q̄ libuerit de vnguentis p̄scriptis munge: vñ ex vnguento mēse. qd̄ in isto casu singularissimuz aut. z ipm accipit. R. oli violan: succi radiceis lilij: mucillagis altee. se. lini. se. citoniorū añ. 3. j. mucillagis decocti ordi vsq̄ duz rubeat. 3. j. f. z cū q̄to cere sufficit fiat vnguentū. Aliud suprascriptū: nē fortius. R. olei viol. 3. ij. f. ysopi hūide. 3. j. mucillagis. se. lini et altee. añ. 3. j. f. adipis anatis: z galline. añ. 3. v. butiri cū aq̄ ordeī loti. 3. j. z cum q̄to cere sufficit fiat vnguentū. **Cap. xvi.** Tūc mā multuz cōpacta fuerit loco olei vio. oleuz de lilio aut amig. dulciū tūbe iponi. Si vō empla vti libet iste bon⁹ Mēf. h. sūme laudat. qd̄ ē. R. olei vio. 3. v. radiceis lilij. 3. x. farine ordeī z fabaz. añ. 3. vñ. f. mucillagis maluan. se. citoniorū. z se. lini. añ. 3. ij. floz camōille draga. añ. 3. vñ. olei q̄tū sufficit ad coquēdum: dehinc cuz viol. oleo: z si fortius cuz oleo de lilio piguet. Aut vbi caliditas intēsa valde fiat mucilla. se. lini. omute: z succi folioz cucur. ac nēufa. ei⁹ loco añ. 3. vñ. adde. Vel facias sic.

Comētariolus

R. viol. **accapz** fursuris tritici: farie ordeī z fabarū: malue-
camo. melliloti: aſi. pñice cū cero z oſo vio. z fac emplastrz
quo vtaris. **Uel** facias inſcriptū: qđ dolorē mire ſedan-
do materiā euaporat. **Et** ipm accipit farina ordeī. **℞.** iij.
biſmalue: fursuris camomille. aſi. **℞.** i. ſe. aneti. **℞.** i. ſe. lini
et ſenugreci. aſi. **℞.** i. decoquātur in aq: de hinc oleo camo-
millino inūgātur. z ſiat emplastrz. **Embrocatio** i cāu nro
multū cōmēdat: putē ab alto effuſio aq: qz ſputū maturat
z dolorē vehemēter ſedat. ea ei ex q̄uis pſcriptarū decoctō
nū cōueniētiſſime fiet: poſt qđ vt ſupra empla ſeu vinctōes
ſiant. **℞.** habes itaqz qualr z cū qbus ſomētatiōes z vnguē-
ta fieri debeāt: emplaſtra atqz embrocationes.

De his que intus ſumpta ſputū facilitant: ac dolorē pleu-
reticū ſedant. **Cap. xvi.**

Uper eſt nūc illa deſcribere: q̄ int^o ſumpta ſputū fa-
cilitant atqz dolorē ſedant. de quoz nūero ſūt aque
decoctōes iulep. ſyrupi z pſectiōes. **Q**uātum ad
aquas inter ceteras aq̄ ordeī b̄ in cāu ab oibus cōmēdat
ſic vt h̄mōi cā i cura paleſ. dñs **℞.** ſue ſibi p̄p̄iū cap. ac.
cōmodauit in q̄ modos duos faciēdi docuit. **Q**uoz p̄i-
mus ē. **R.** ordeī bene mūdū: z excoctū lib. j. z tñ cū pā-
no aſpo cōſcrictur: q̄ tenuis cortex abijciatur. **D**einde i vi-
treato vaſe z bñ mūdō recōdatur: ſupra qđ. **℞.** lib. aq̄ ſim-
plicitis boni putei: aut boni fontis p̄ijce: z cū molliū ligno-
rum claro z ſine fumo igne vſqz ad medietatis: aut duaz
partū cōſumptione bulliat. **S**i quā ſecerit i p̄ncipio ſpu-
mā abijciēdo: de hinc colata vſui reſeruet. **E**a leuiter ſpu-
tum lenit atqz facilitat: ventrē lubricat: opilationē apit: et
vīnā puocat. **A**li^o mod^o. **R.** ordeī a ſupiori cortice mū-
dū qđ iterū cū aſpo pāno p̄ſrica: z cū aq̄ calā laua: z ſupra
li. j. p̄ius aq̄ mūde. li. viij. pone. cū autē paululu z bullierit
aquā illā p̄ijce: z ſup remanēs. **℞.** li. aqua bullētis ipone
z vſqz ad li. x. vel. viij. redierit collata vſui reſeruet. **E**a
enī ingt **℞.** ſitū z gutturis aſpitātē ſedat z iſlāmatio-
nē exinguit: pectus z pulmonē lenit: vtrē lubricū reddit
precordia humectat: z facilitat ſputū. **S**it qđ ex ordeo tali-
ter p̄parato ſerculū: vt **℞.** inquit. ſz infra in capillō de
cibo adiuuātē z eſu faciā mentionē. **H**ui^o aq̄ vſ^o puenit q̄
libuerit hora tā cū ſuc. qđ ſine: z omī cū appropriato ſyru-
po niſi b̄ fuerit acetos^o. **Q**z ſyrupus acetosus: vt ingt **R.**a-
ſis ſi cū aqua ordeī deſ neceſſario ē malus. **E**aue inſuper
ne aqua iſta fria potui deſ. nec qđ aliud vt ſupra dixerā.
Et qđ dñs **A**ui. z alij volūt vt interdū forte ſolutiū i pleu-
reſi deſ: cū ei^o opationē ſiſtere volum^o. aquā ordeī calām
i potu dare iubet. vñ **R.**aſ. **S**i aquā ordeī cū medicina de-
deris laxatiua velocit ad ei^o diſſolutionē facit. q̄ ſi p^o ho-
rā vñā acceptōis medicie dederis ei^o veſtigia lauat ac ei^o
qualitatē: ſic q̄ ſi ea nōdū fuerit actuata: talr ei^o reſrenat
qualitatē: vt nullā opationē penit^o faciat. **S**i aut tpe ſolu-
tōis dederis ſoluēdo medicie maliciā frangit. **E**t iō **℞.** de.
in de cōſolatōe medicinarū p̄rio canone dicit. **S**i medici-
na ſolutū vltra qđ oportet: aq̄ ordeī ingt calā iter cetera au-
daciā frangit medicie. **P**oſt aquā ordeī aquā mell vete-
res cōmēdat. **Q**uā mō bōi **℞.** de. ſic facias. **R.** mell. li. j. ſup
qđ. viij. li. boni putei: aut bōi fontis aq̄. **D**einde cū lēto igne.
et ſine fumo cōtinue ſpumā abijciēdo bulli: tertia vō vel
quarta p̄ſumpta pte cū denſo pāno coſc: quā ſi biberit re-
centē mltū iuuabit. z i caſu nro mltē d̄z eſſe aq̄itatis. q̄z
ſit inſlatiua magis: nā ſi fuerit groſſa ppter ei^o dulcedinē
in colām facile mutaf. **E**t addit in ſitū. vñ. **R.**a. ingt. aqua
mell extenuate: z aq̄ſitate min^o excitat ſitū qđ vīnū albu z
z facit moderate ad ſputū: mitigat tuſſis: z ſi fuerit maior
pars mell qđ aq̄ ſitū excitat. z ſputū viſcoſū efficit. **E**t infra
ingt de aqua mell: z de aqua ordi ſil loq̄ns. **A**q̄ ordeī facit
ſputū lenē: vtutē cōfortat. inſtra anhelit^o mūdificat: z ſi pa-
tiēs aq̄ ordeī vti n̄ pōt: vtaſ aqua mell. qz pl^o agit qđ aqua
ordeī anhelitus inſtra mūdificādo: z mollificādo ſputū.
Sed minus p̄fortat qđ aqua ordeī. **H**ui^o aq̄ vſus valet cū
febris nō exiſtit mltū inſeſa: z maxie ſputo exite viſcoſo.

De ſyrupis huic p̄poſito pueniētib^o ſunt. q̄ ſupra ea. **℞.**
deſcribūtur. **I**ſti qđ deſcriptas aquas. vt citrulli. melonis
cucur. zc. poteris taz cū cuc. qđ cūz penidijs: qđ cū q̄ libue-
rit: z appropriato ſyrupo iulipeſcare. **U**lex vt de his magi-
te copioſum faciā aliquos inſcribā. **Q**uoz p̄m^o eſt. **R.**
vio. **℞.** i. j. ſ. gūmi arabici. **℞.** i. j. ſe. citoniorū: z ſe. malue. aſi
3. j. ſ. dragaganti. **℞.** i. j. funde ſup iſta. li. viij. aque. z p̄ diem
cū ſua nocte in inſuſiōe p̄mitte. **D**e hinc ad p̄ſumptionem
medietatis bulliat: z cū li. i. j. ſ. penidiarū ſiat ſyrupus debi-
te coctus: cuius vſus cū aqua ordeī debite commēdatur.
Calius z dñi meſne. **R.** iuiubarūz ſebeten. aſi. **℞.** i. j. ligri-
ſioz bug. aſi. **℞.** i. j. ſe. malue. ſe. cito. aſi. **℞.** i. j. in lib. viij. aq̄ p̄
diē naturalē inſuſiōe p̄maneāt. z cū poſtea ad medietatis
cōſumptionē bullierit colent. **E**t addat ſucci malorū dul-
cium gra. li. j. de hinc vō cum li. i. j. ſiat ſyru. **E**ius ſit cum
aqua ordeī: z mucillagine p̄ſilij ubi vſus. **A**lius. **R.** aque
cucur. li. i. j. malue vio. aſi. **℞.** i. j. caſſie ſiſtule. **℞.** i. j. p̄ diē natu-
ralem in aqua p̄ſcripta inſuſa maneant: deinde parū cale-
ſiat: z manibus cōſcrictis coſc. **E**t ſucceſſiue cū li. j. ſuc.
grana. dulciū z li. i. j. cuc. ſiat ſyrupus: cui^o vbi ſius z inſa
matto grandis ſit ubi vſus. **S**olis decoctōib^o p̄ſcriptis ſi
libuerit vtari: cū cuc. vſ^o ſine cuc. z valet mirabilr. **U**el ex
eis iulep. facito: z erit pulcherria z guſtu valde delecta-
bilia: nō minus ea iulipeſcare poteris: z ſic habes aliquas
decoctiōes iulep z ſyru. **U**luc autē de cōſectiōibus eſt ali-
quid dicēdū. vt caplm ſinē recipiat. diadragātum igitur
frigidū valet p̄ſumū. **U**el facias ſic. **R.** dragagātū. **℞.** i. j. cuc.
li. j. z cū q̄uis ex ſupraſcriptis aq̄s ſeu decoctionibus diſ-
ſolue: z fac p̄ bolos cōſectionē. **Q**z ſi abſterſiui magis ha-
bere libet. **R.** i. j. ſ. paſte radicio yreos addet z vt ſupra cōſe-
ctionē facito: de q̄ patiēns tuus oī hora q̄ libuerit accipiat
cū febrē lētē hēat. **P**oſſes adhuc vbi maiorē abſterſionē
queris cuc. cū quavis aqua diſſolue e. z. **℞.** i. j. paſte radi-
cio yreos alijs ſuis ſpēbus additis facias cōſectionē per
bolos. **U**alet itē que ſegtur mixtura. **R.** cuc. viol. **℞.** i. j. ſ.
diadraganti frigidū: d̄y airis ſine ſpēbus aſi. **℞.** i. j. ſiat mixtu-
ra qua vtaris p̄ libito: z ſi maximā queris abſterſionem.
loco viol. cuc. mel violatū iponas. **E**t que p̄ſens capl^o
z vſqz ad materiei collectionē ubi ſatūfaciūt. **Q**uā ſi p̄hi-
bere nequieris que p̄ſens capitulū docet exequere: z p̄
hoc p̄ſens capitulum ſinem recipit.

Qualr z cū qbus mā pleureſi collectionē collecta ſit ad
ſaniē p̄uertēda: ſitqz ipm ſaniatū āpa rūpēdū. **Cap. xvij.**
Ulex ſūt efficiūt vt pon^o pleureſi reſoluat qđ i col-
lectionē denemiat: q̄ ſi paties p̄ranſiret. **E**t illis oī-
bus q̄ dicta ſūt ordinate pactis dolor: aut febris an-
helitus difficultas: aut alia accūta p̄apz: aut nihil remiſſa
fuerit: ſignū eſt mām in collectionē denemīſſe. vñ virtute
exiſtente debili ſcis ex p̄noſticis iam habins inſirmū mo-
riturū. **E**t vbi fortis viri^o fuerit nō deſpes: ſed vt collectio
illa ad ſuppuratiōē denemiat: p̄curabis q̄ fiat: ſi eā poſſi-
bile fieri fuerit inſtra p̄ ordinē exequēdo. **E**t lenioribus
itaqz inchoādū erit: ne fortia medicamīa ſubtile reſoluāt
et groſſam relinqūat: z ne ipa etiā aſi temp^o collectionē
illam erūpant: qz vbi hoc acciderit rariffime euadūt inſir-
mi. **S**i igitur embrocationes facere libet malue z altee
cū radicibus accipies melliloti: atqz camomille. aſi. m. j.
ſenugreci. **℞.** i. j. ſe. lini. li. j. ſe. citonioz. **℞.** i. j. ſiat decoctio.
ex q̄ ſiat embrocatio: aut in eā filtrū: aut ſpōgiam inſunde
z ſomētationē: vt ſupra facito. **U**el ex ea veſica ſemiple-
na mō quo ſupra vtare. **E**t q̄ iſtorū aliq̄tēs factū fuerit
locū ex inſcripto punge. **Q**z ē. **R.** olei camomillini: oſi
de lilio. aſi. **℞.** i. j. pinguedis gallinē: z anatis. aſi. **℞.** i. j. mur-
cullaginis ſenugreci. ſe. lini z altee. aſi. **℞.** i. j. ſ. gūm ſuffici-
cere z ſiat vnguentum. **U**el. **℞.** i. j. diaquilonis cum pin-
gue dine galline olei camomillini et olei de lilio. aſi. **℞.** i. j.
diſſolues z vtare. **U**el loco d̄y aquilonis p̄ſopicerorum
accipe. **U**el. **R.** olei camomillini. **℞.** i. j. pinguedinis gal-
line. **℞.** i. j. mucillaginū radicū altee z malue: ſe. citoniorū.

*plina
is solone
dei der*

dydymus

embrocationes

añ. 3. f. farine oz. fenugreci farine. se. lim. añ. 3. iij. z tere
 q̄tum sufficit. z fiat vnguentum. C. Uel eplm is facias. R.
 paste radicū altee lib. j. mucillagis ficuū. li. f. farine ord.
 3. iij. pul. floz camomille. 3. j. f. farine fenugreci. farie se.
 lin. añ. 3. j. ipinguet cū recētū butyro: z fiat emplz. C. Uel
 ex sola pasta cū butyro fiat idē. C. Uel folia caulū cū bu-
 tyro decoq̄ cocta pistabis: z cū croco ordet farinā admisce
 et emplm fac. C. Et hūc pposito q̄ pueniunt tā cū aq̄ q̄
 decoctōib⁹ cū iulep. siue syrupis q̄ sūt in ca⁹ pcedenti de-
 scripta vtere z pfectōib⁹. C. Itē dñi hec fuerit: si aggraua-
 tio maior in latere sentiat remittat feb. dolor atq; accūta
 reliq̄ collectiōem illā in sanie cōmutatā esse scies: qz cir-
 ca gñationē saniei dolores z febres: vt in gr̄ llypo. maio-
 res sūt q̄ facta sanie. z tūc solū supest illa appproximare q̄
 apā illud erūpāt. C. Uel igit ad actū practicū te ducā: her-
 bā vitis in aq̄ salsa decoq̄s coctā pistabis: z cum butyro:
 aut adipe vetusto cūz modico mellis: cum paucolo croci
 emplm facias. C. Uel de illa herba vius talr pparata. 3. j.
 accipies: cū q̄ pone fermētū. 3. ij. fimi colūbini. 3. j. f. mell.
 3. ij. f. croci. 3. ij. cūz q̄. f. veteris assūgie facias eplm. C. Ali-
 ud ad idē qd̄ est optimū. R. paste radi. liij. 3. viij. fermētū
 3. iij. ficuū bñ pinguiū. 3. iij. pul. fimi colūbi. 3. ij. mell. 3.
 iij. f. croci. 3. iij. cūz q̄to antiq̄ adipis sufficit fiat emplm: q̄
 dicta sunt emplā ad ap̄leduz apā plm valēt. C. Et itē pot⁹
 gsequunt: q̄z p̄m⁹ ē. R. fermētū tritici. 3. iij. i penia ligatū
 p̄diē cūz sua nocte in li. viij. aq̄ in ifusiōe dimitte. Dehic pe-
 tiā extrahe z in aquā illā li. j. mell ipone: z vsq; ad p̄sum-
 ptionē q̄rte pus bulliat z colesq; postea: z de tali aq̄ calā se-
 pe bibat infirm⁹: ipe q̄z fermētaria iuscula māducat q̄ acci-
 piat d̄ pasta triticea bñ fermētata: z eā cūz aq̄ subulst distē-
 peret: ex q̄ puliē faciat: z si puls ista cūz aq̄ decoctōis ficu-
 um fieret: melior esset. C. Dñi q̄z ex pasta oz. fermentata
 puls fieri: z filib⁹ cūz decoctōe ficuū in aq̄ p libito mel ad-
 dere poteris. C. Des. vō i isto casu triticūz māducari cū
 melle p̄cipit: vel in q̄ mel decog facias. C. Rursus ex fari-
 na cicez fiat esculū in b̄ pueniēs multuz. C. Danis bñ fer-
 metat⁹ in aq̄ mell: aut i rob infusus puenit. C. Lōuenit q̄z
 vt oua sorbilia z lac cum modico mellis: ita sicut mulges
 ab vbere calim z sic aliq̄r comedat. C. In 2ª mensa mes.
 gra. pini. z amig. tā dulces q̄z amaras precipit. Que dicta
 sūt ad erūpēdū apā plm valēt. C. At si cūz istis eruptio ne-
 q̄at patiētē moueri subito hincinde diuersimode veteres
 iubēt. Euz ēt sup infirmuz lat⁹ situatuz subito reuoluunt ad
 aliud. Et iuuat plm sup lectos p̄siles eos ponere q̄ cū fu-
 nib⁹ i aere suspēdunt. tales. n. q̄ libuerit p̄pellunt. Et nos
 italicitales p̄siles lectos p̄atheas appellamus. Aliq̄ eos
 ponūt i cunis: z alij i rotatis cathedris: q̄s velociter tra-
 hunt. C. Pronocate tussim vomitus seu sternutationē va-
 lēt multuz. C. Si p moduz hunc i vigesima vel citra apā
 nō rūpat dolore z accūtib⁹ alijs p̄seuerantib⁹ morief infir-
 mus. Et si euaserit grām obtinebit: pauci imo paucissimi
 euadunt. C. Et si apā i tpe illo rūpat: z sanies alba eq̄lis
 p̄uncta z bonuz hñs odorē expuat v̄rute p̄testatē feb. et
 accidēta reliq̄ p̄culr remittat: z tunc patiētē tūz libera-
 tuz certissime scies z potissime: si ad talē eruptiōem leni-
 tas: iocunditas: q̄es ac desiderij bonitas p̄seq̄t. Piraria vō
 hoz si fuerit tūz patiētē p̄sbyteris cōmitte. C. Rupto ita-
 q̄ apate z bonis apparētib⁹ signis. Quātr sanies mundi-
 ficada sit: z successiue vlcus sanā dum erit. deinceps mo-
 dus est scribend⁹ qd̄ adiuuante deo in sequētib⁹ fiet ca-
 pitulis: ppter qd̄ presenti capitulo finem impono.

C. De his q̄ pleureticuz vlc⁹ mundificāt sanie: siue p spūū
 siue p vrinā: aut p egōem extra pect⁹ educunt. Cap. xvij.
 C. Uel vlc⁹ mundificādo sanie educūt sunt i p̄nti ca⁹ de-
 scribēda. S. tua iter est p̄siderādūz p̄us ad quē lo-
 cuz rupto apate sanies ipa defluerit. Mā si ad pul-
 monē vt plerūq; accidit tussēdo p̄screatuz emittit. Si at
 ad pectoris p̄cauz p̄ venā magnā itrans vt supra ca⁹ 6°.
 dictuz fuit ad epar iterdū mittit: q̄ si ad gibbū p̄ vrinā: et
 ad p̄cauz p̄ egōem expellit: z iterdū: vt in gr̄. Des. i locū

vnū recipit: z sua nimia q̄titate paupculū infirmum suffo-
 cat. C. Aliqñ at ibidē sanies p̄culcata maiorē continue pu-
 trefactionē suscipiet: z p viā resudatiōis ad pulmonē trā-
 siēs ipm exulcerat: z bonū patiētē ducit ad pusim. Op̄or-
 tet itaq; ad quē locuz sanies ipsa deuenit p̄siderare: qz
 locoz d̄ia variat medicamia. v̄z nisi ad. xl. dies fiat mū-
 dificatio: vt i p̄nosticis hūisti trāsibit i pusim. C. Sinā igr̄
 incipit mām p̄screatū emittere aquā ord. vel aquā rubei
 cuc. in potu sepe dabis: sed his melior est mell aq̄. Et hoc
 casu plimi oximelle simplici vsi sunt. Desue vō aquā se-
 caniabī Bal. auctē cōmēdat. Et ipe accipit mell li. f. cuc.
 li. j. aq̄ fōtis. li. iij. coq̄nt cū facilitate p̄tinue abijciēdo spu-
 mā. Et 3ª pte p̄supra ipone li. ij. aceti plus vel min⁹ sūm q̄
 q̄ris plus sitū extinguere z colē feruorē remittere. Et vbi
 maiorē velles facere absterfionē min⁹ cuc. z plus mellis
 ipones. Cū lēto itaq; z claro igne sine fumo debite coq̄t.
 cuius. 3. ij. accipies z aq̄ scabiosae: aq̄ tiliū: aq̄ isopi: añ. 3. j.
 misce z i auroza calim p̄be. Illic aut ad. ij. horas ab. 3. iij.
 ad. vj. aq̄ ordet dabis cale. C. Uel ifrascripta decoctōe vte-
 ris: q̄ ē. R. ca. ve. herbe isopi añ. 3. j. ficuū siccat⁹ piguiū
 3. iij. passul. 3. j. f. ligri. 3. j. fiat decoctio. de q̄. 3. v. cū melle
 p̄ vice dabis. C. Ubi form⁹ ifrascripta decoctionē facias: q̄ ē:
 R. isopi. ca. ve. oz. añ. 3. j. f. ficuū siccat⁹. 3. iij. passul. e-
 nucleat⁹. 3. ij. radi. yreos: se. v̄tice ligri. añ. 3. j. carniū
 dactiloz piguiū. 3. j. f. fiat decoctio: de q̄. 3. iij. cū melle p̄
 vice dabis. C. Uel mel ipm cū istis decoctōib⁹ cōbultre faci-
 as. C. Et ex his decoctōib⁹ si libet potes syrupū facere cū
 melle ac penidiāz añ. li. j. f. de q̄. 3. ij. cū. 3. iij. decoctōis
 oz. z isopi p̄ vice dabis. C. Et si p̄scriptis adhuc form⁹ iso-
 pi. añ. 3. j. f. accipies. z ca. ve. añ. 3. j. radi. yreos se. v̄tice. añ.
 3. j. f. ficuū siccat⁹. 3. ij. passul. 3. j. f. ligri. 3. j. fiat decoctio:
 de q̄ cūz melle p̄ libito dabis. vel cū li. j. penidiāz. z lib. j.
 mell syrupū facias: q̄ vt supra vtere. C. Et itē form⁹. R. pas-
 sul. sebestē piguiū añ. 3. iij. f. ficuū. 3. iij. ca. ve. isopi cala-
 mētī prassij añ. 3. iij. ligritine: se. v̄tice: añ. 3. j. f. fac syrupū.
 de q̄. 3. j. f. cū. 3. iij. aq̄ mell exhibe p̄ vice. C. Ali⁹ quē bo-
 nus mesue āplissime laudat. R. pass. 3. xx. ligri. isopi ca-
 lamētī ca. ve. 3. x. radicū ap̄ij feniculi z petrosilini añ. 3. v.
 amigb. mundataz pineaz fenugreci añ. 3. v. passul. enu-
 cleat⁹. 3. vj. carniū inub. sebe. añ. 3. ij. ficuū siccat⁹. nūe-
 ro. x. fiat decoctio. Et si fieret i aq̄ plūiali p̄ualet. Deinde
 cum melle: mellis penidiāz z rob. añ. li. j. f. syrupū facias
 cui⁹ vsus sit vt p̄cedentiū. C. Ex p̄fectōib⁹ q̄ pueniunt p⁹
 R. succi caulū: li. ij. mellis. 3. j. bulliat tñ q̄ loch formam
 recipiat. z cūz incipit infridari pul. pulmonis vulpis. 3. f.
 adde z croci. 3. ij. f. Et fiat loch: de q̄ patēs tūsepissime i
 ore tenēdo trāsgluniat salinā faciliat. C. Aliud popumuz
 R. penidiāz amigdalaz dulciū mūdaz añ. 3. x. carniū
 dactiloz piguiū. 3. xv. ficuū carniū passul. añ. 3. j. dragagā-
 ti: se. feniculi añ. 3. vj. paste radice yreos. 3. ij. z cum q̄to
 mellis sufficit fiat loch. C. Aliud itē valde bonuz. R. spice
 croci añ. 3. j. isopi sicce prassij añ. 3. iij. myrrhe. 3. ij. paste ra-
 di. yreos. 3. j. farine orobi. 3. vj. pipis. 3. j. f. passul. enuclea-
 taz carniū dactiloz ficuū pinguū penidiāz mun-
 dataz añ. 3. vj. puluerizāda puluerizent: reliq̄ vō subtilis-
 sime p̄ter añ. Dehic acci. succi caulū lib. v. q̄ tñ cōtinue
 spumā auferēdo bulliat q̄ plus q̄z medietas sit p̄sumpta
 cūz quo postea rob. lib. j. misce mellis. li. j. f. fiat loch: de
 q̄ vtere. C. Des. loch sgille multuz cōmēdat: qd̄ sic p̄fici-
 qz succi sgille z mellis añ. p̄tes eq̄les. R. z bñ sū bulliat q̄
 loch formā suscipiat. Ego autē soluz succi sgille p̄tē vnā ac-
 cipio z mell p̄tes duas: qz illud i ore retētū adeo linguaz
 mordicat q̄ patiētes male eo vt p̄ntes illud ē suau⁹ z vir-
 tuosū sat. C. Uel loch illd̄ de sgilla cū alio loch: vt syrupo
 misce: sic q̄ gustui fiat magis gratū. C. Valēt q̄z in b̄ casu
 loch de pino: loch sanū z expuz qd̄ si libet vtere. C. Ego
 at in isto casu ifrascripta p̄fectionē gustui valde gratā fa-
 cere p̄sueui: q̄ ē. R. farine orobi: se. v̄tice añ. 3. iij. pul. pul-
 monis vul. 3. iij. f. isopi sicce. 3. ij. succi ligritine dragaganti.
 se. feniculi añ. 3. j. corci 3. ij. granoz pini amigdalaz dul-

Comētariolus

ciū mūdātāz añ. 3. vj. puluerigāda i puluere subtilissimū redige: reliq̄ subtilissime pterāf. dehinc. R. cuc. al. cū aq̄ isopi dissoluti lib. j. f. paste radi. ireos. 3. iij. coq̄nt debitez p̄scriptis ipositis p̄fectio fiat: de q̄ paties i ore tenēdo salū uā facilitat. C Anfrascriptio q̄z z si nō gustui sit delectabil: mirabilr tñ valet. R. se. lini torrefacti. 3. j. se. vrtice farine ozobi añ. 3. f. radi. enule cāpane. radi. yreos se. bōbicis: pulmōis vulpis myrrhe croci granoz lauri añ. 3. j. Cur^o vsus Ras cū melle: aut vino cocto subuli ad vlc^o pectori et angustis anhelit^o plz cōmēdat. C Itē 3. j. picis ligde cū melle. C Als in casu isto ifrascriptio vsus sū puluere qui mirabilr iuuat. Et ip̄e R. farie oboeradi. enule cāpane. añ. 3. iij. se. vrtice. 3. iij. f. pul. pulmonis vulpis. 3. f. diatreos cū radice z cuc. solū. 3. iij. cur^o dosiis sūo vacuo sit coctear. j. p vice cū aq̄ mell vel melle vel cū rob. vel cū syrupo. vel cū decoctōe aliq̄ ex app̄at. C Uel R. myr. 3. j. se. bōbicis croci añ. 3. f. pul. pulmōis vulpis. se. vrtice. añ. 3. j. f. succ. cādī ad pōd^o oīm: z fiat puluis: cur^o dosiis sit vt precedētis C In h̄ q̄z casu cū spōgia filtro: aut vesica fomentatiōis facie pueniūt vinctōes z empla. Et de his ca^o. xv. sat co piosū te effecit. C Laudat itē in casu nro nī mēueuomūtū interpolati q̄ cū mell aq̄ z modico salis: aut sinapis addi ti puocet. C Ex cibis i h̄ casu puēiētib^o sūt carnes hēdie: aut pulline z potissime ipaz brodiū: aut brodiū caulū le uiter coctoꝝ cū oleo amigda. dulciū p̄ditū: dehic cū mel le aut cuc. māducatur: z vbi se. nulla: aut multū remissa fu erit cū his ferculis pip comedat: multū mūdificat z exic cat i mūdificādo sanie. C Bon^o Ras atqz veteres aliq̄ lac mlieris plm cōmēdat. Et lac cap. ita calz sicut mulgetur ab vbere: cū q̄ sp aliqd mellis: aut cuc. puluerigati pones. Cur^o dosiis sit ab. 3. iij. ad. vj. p vice. C Por^o aut sit mellis aut cuc. ru. aq̄ aut vinū albū cū altero ipoz liphatū qd po ti^o ad dulcedinē q̄z ad acritatē declinat: z sic vbi p̄creatū sanie emitti posse indicaueris p̄scripta tibi cura sit. C Ue rū vbi p̄ vrinā illā dignaueris mūdificari: erūt dāda diu retica: vt radicū apij fenicli petrosilini z sparagi decoctio cū qb^o pnt aneti: aut fenicli semia: aut h̄mōi addi. Cū his oib^o ca. ve. isopi sicca: aut pētafilonē cū suis radicib^o: z a liq̄s itē passulas iponere bonū erit. Q̄ si talia p̄tēpare li bet. adde radicū cicoree lactuce endi. atqz scariole vli p̄a rū semia: vel. iij. se. cōia vli se. vrtice. elige igit ex his q̄ di eta sūt tibi magis grata. Et decoctiōes iulep. seu syrupos cū cuc. vel melle p libito fac. Nec obliuiscari mellis ac oz dei aquā sepe dare. Ille nāqz lanādo vel abstergēdo p̄hi bēt ne loca p̄ q̄ sanies trāsīt vlcerent. C In isto casu cassia fistula cōuenit atqz māna. Et sit dos ab. 3. j. ad. 3. j. f. man ne vo ad. iij. vsqz ad. iij. z dz cū decoctiōe ca. ve. isopi ligri. passu. z. iij. se. cōiū frioz extrahi cassia: aut cū ip̄is man na distēpari sp viol. syrupi vel mell. 3. j. addendo. C At si talis sanie sit ad itēstia trāsīt^o clisterib^o lauatiuis sepe vte re pos rosatū syrūpū freq̄nter dato. z aliq̄. 3. j. masticio cū aq̄ endiuie vel ros. syrūpi aliqd addēdo. Et isto mō tā epar q̄z itēstia p̄ q̄ sanies illa trāsīt ne vlcerent desēdes p optime. C Solēt vbi sanies ifra pect^o ad locū vni coadu nata fuerit cauteria aliq̄ fieri: z iter costas iterdū aptio cū sagitella: z his ego expr^o sū: z euasit ism^o. S3 qz casus tal rarissime accit cū q̄ cura ista in ca^o de ēpimate ordiate de scripta ē: vbi si op^o fuerit tle cauteriū hēdi modū illic regī

De cura pleurefis q̄ i costaz musculus nascit. Cap. xix

Ura nō vere pleurefis q̄ i costaz musculus nascit i aliqb^o applicādis ab extra ab alijs solūmō differt.

C Lenitiōe igit vētris z flōmia sū exigētā facies: ac q̄z cū spōgia filtro vel vesica fōmētatiōib^o post diē. vij. vbi dolor nō quērit vētosā sup loco apponi iube. Et vbi op^o fuerit cū scarificatiōe: illa. n. dolores sedat: z mām ex tra ad cuti trahit: z sic ismū hac de cā de p̄diōe securat vt supra. ca^o. xi. declarauī. C Et i h̄ casu ēplm ifrascriptūz puenire veteres testati sūt. R. cāomille malue. añ. 3. j. maluaufci radi. yreos. añ. 3. vj. ficuū piguiū. 3. iij. coq̄nt deide pistent cū radicib^o misce pul. sinapis rubei. 3. v. et

cū veteri assungia ipiguef: z fiat sup locū emplm. Ap̄sam enī mām extra ad cutim trahit: z dolorē sedat. C Et folia caulū in butyro decoq̄: postea pistent qb^o de puluē colū bini simi p libito admisce: z locū ēpla. C Uel ēplz de sina pi qd iubyz adēf. Et ē. R. sinapis p diē nālē i aceto remol luti: z postea subtilissime p̄triti. li. f. paste ficuū piguiū q̄ p diē i aq̄ calida ifuse pmāserit. li. j. fiat ex eis ēplm. Cui si li bet vt pigue fiat paz assūgie veteris ipone: z aliq̄ loco si napis capraz sterc^o iponūt vel colūbinū. Ras aut ex na uali pice locū ēplari faciebat. C Uel ex adipe adusto cuz cinere radicū caulū mixta. tale. n. emplm exiccādo mām extrahit ad cuti. apate igit extra cuti p hunc modū tracto cū maturatiuis: si op^o fuerit suppures. dehic cū sagitella sine ruptioz apiaf: z successiue mūdificet z p̄solidet. S3 qz talia ad dños cyrugicos p̄tinēt: eis hāc remitto curam.

De dieta in cura pleurefis obseruanda. Cap. xx

Cure hui^o inuictissime pleuref finē iponē resta bat diete doctrinā iscribē: q̄ v̄tute p̄stāte sūm diuer sitatē tpm hui^o morbi vñū variat. S3 vt in his tūū patiētē gubernare scias pla describā. A tenui dieta p̄m sumēs ad grossiōrē p̄tinue trāsīcēdo. C Cōstāte itaqz virtu te aq̄ oz. cū cuc. vel sine solū dāda erit. Et vbi fort^o ex fari na oz. pulte satis rarā: z bñ coctā exhibe. Mā vt ingt bon^o alexā. Si nō bñ coq̄t inflat hipocūdria: quēadmodum z alia legumia. C Uel tale fac pulmētū a veterib^o tñ cōmē datū: vt nihil supra. nā excoctatū ordeū simplici aq̄ coq̄s extractū pistet: z ad orale pascef. Cū q̄ postea lac amig. misce. Et dehic debite coctū patiēti tuo p̄be. Cōuenit etiā ipm solū amig. lac cū aq̄ oz. extractū. Et plm itē cōmēdat et maxie vbi patiēs spuere icipit colaturā fursuris quā sic facies. Sup triticeū fursur tñ aq̄ cale cōmiscēdo ipones: q̄ solū sit ibibitū. z p hōz. xij. sic dimissū cū mānli albo for titer exp̄mat: z qd icolature sūdo refidet accipies de quo puls bñ cocta fiat: z ē i casu isto poptia. Mōnulli filr eā cū amig. lac. coquūt: z bñ. C Mō grossi^o panis mica i brodio pulli decocta: aut ipi^o pulli p̄sufuz vel tñ pull^o ipse coq̄t q̄ caro sepef ab ossib^o z de tali p̄supto brodio dab C Ego aut als sic facere p̄sueui pullū facio exossari: z carnē sic ex ossatā i mānli albo iuolutā: z iter duo icisoria positaz ad torcular ex p̄mi facio. Et hīc veluti aq̄ clara succ^o egredif q̄ facilis ē digōis z optimi nutrimēti supfluitatū paucay et gustui delectabil. Q̄ si se. intēsa fuerit. iij. se. frida in pe tia lignea rara ligata cū pullo illo decoq̄nt. Cuz his ciba riyz cuc. p libito pone. Et vbi sputi maiorē q̄reres abster sionē succ. loco melle vti poteris. C Ad die igit p^o vsqz ad xij. his cibis gradati vtere. Mā ab hīc. 8. 2^m v̄tutis teno re sputiqz facilitatē dietā sūm exigētā igrōssabis: sed dum sputi maturationē atqz ei^o q̄ris puocationē: hūiduz atqz te piduz erit nutrimētuz exhibēduz. Cuz at ipm matuz fue rit nutrimētuz igrōssabis: vt ad spūedū v̄t^o: vt voluit Ra. fortis fiat. C Uel tpe maxi doloris: vt oēs veteres affirmāt: a cibo erit abstīnēdū: qz p eū patiētem in despationē: z ad mortē deduces: vt ingt adēf. C Por^o sit aq̄ oz. aut aq̄ mel lis. Et vbi ad vinū trāsire liceat sit illd aq̄z cū sola aqua cuc. qz q̄nqz v̄tutē p̄fortat. Et magis vt ingt Ras. sputum maturat q̄z aq̄. C Actualr at fridi nihil vnqz exhibeas. et potissimū aquā simplicē siue aquā oz. nisi i modica q̄ntita te. qz multa subito bibita: vt ingt Ras. maturationē retar dat. S3 si sumat. s. paulatī nō ledit: qz p^o calefiet q̄z ad āpa deueniat. Pōt inde aq̄ cale i magna siti vici^o p̄inuatis pua q̄ntitas exhiberi: qz sitis extinguit: z eā coadunari nō p̄mittit: spū viscositatē soluit: ac ipm lenit atqz maturat: vt voluit dñs adēf. C Et caue ne pp sitis extictiōez: siue pp aliud mala gnata muca vnqz p̄beas dulcia. C Tñ sicut voluit. A aerē patiēs. tū ipatu im̄itet. ad aliq̄le tñ calita tē declinatē a fumo vēto puluere vacuū. C Sup lat^o infir mū decubat. Si. n. sup illd generit bonū potēdit. e contra vō malū. C Ab ira tristitia z alijs aie accñtib^o ipm custodi et ipm tuo posse confortā: z vñle erit. C Atilenas vt audiat atqz musicalia instrā: vt cū his a tiore z tristitia reuocetur

Talia nāq; i sedādis dolorib⁹ iuuat multū: vt. A. q̄rta p̄m de seda. dol. Occupari i eo inq; q̄ gaudiū efficit doloris vehemētiā sedat. Et sic hēs q̄r debes tuū pleurencū dicere. Sz vbi sanies expuat regimie alio viaris o; de q̄ capitulū. xvij. satis informauit. Et p̄ h̄ p̄nti cap. sinē ipono.

CEpilogus totius opusculi. Caplm. xxi.

Rolixus admodū cōmētariol⁹ iste de pleuresi fuit q̄ m̄hos n̄ra tēpestate studētes p̄lm ḡuabāt scio: q̄ q̄rūcūq; tractatū snias p̄phēdere illi vellēt. Quare oia i h̄ ipo cōmētari⁹ p̄tēta p̄ viā epilogi i p̄nti ca^o cōphēdē z colligē voluit: q̄ eo lectio sūmati ois p̄tētoz snias scias. Et sic cū ad curā p̄lēb v̄ire libuerit p̄ doctrinā h̄ ca^o scies statū vbi q̄dēcūq; iuemes. Quid igit sit p̄lēb z q̄ntū p̄lēb in p̄ ca^o scies. Cēti⁹ z⁹ cas. Cē⁹ autē dem̄stratiua fig⁹ de p̄lēb oñdūt. Cē⁹ 4^m nō v̄e. Et hec oia fig⁹ talr mēti ira de q̄ verā p̄lēsim a nō v̄a diḡscas. hoc. n. tibi t̄m p̄stat au. xliiū vt tā ab apē epatis q̄z pulmōis cū q̄b⁹ p̄lē cōicat di. scernere scies. z h̄ si 5^m ca^o m̄tellexeris. Cē⁹ vbi de h̄is ho nāq; p̄legē desideres 6^m ca^o z. 7. z. 8. p̄legē necē ē. Cē⁹ illa nāq; ad quē sinē p̄lēticū q̄ fuerint v̄ire debeāt oñdūt. Et sic q̄d de vno q̄q; p̄noscari. sit scies. Qd ad max^m hono. rē ubi cedit. Cē⁹ igit ad p̄lēticū tuū accesseris: vbi opus fuerit q̄z celer⁹ poteris ventrē leni. De h̄ic euaporatorijs v̄ire de q̄b⁹ ca^o 9. modū z ordinē dabit. Cē⁹ si flōia siē dā iudicaueris ca^o 1. lege. ipm. n. tibi flōmādi modū dabit. Cē⁹ si etas vel aliō flōmādi ipedierit. Plerūq; ei⁹ lo. covētose sūt: de q̄b⁹ ca^o 11. modū tibi dabit. Et ne in erro rē cadas illa p̄lege b̄n̄: q̄z nō solū flōie loco sūt: sz interdū vt mā a loco diuerfat. Et p̄st̄r iterdū vt exteri⁹ trahat ad cuti. z aliq̄n vt doloris rabiē sedēt: q̄z oim canones capl̄z ipm edocebit. Cē⁹ factis itaq; euaporatorijs flōia seu v̄eto h̄is nōnūq; cū aliq̄ leui farmaco v̄eter solued⁹ est. Sz h̄ si nisi magno cū tiore. Cū plerūq; i tali casu flux⁹ seq̄t imo. derat⁹ q̄re. xij. ca^o p̄lege. Ip̄m. n. te ab oib⁹ h̄is p̄clis ab. soluet: si i eo p̄tēta exeqr̄. Q̄ si tūc mām digerēdā ac edu cēdā iudicaueris. xij. ca^o z. xij. legas o; illa nāq; i q̄cū. q̄z mā q̄ z q̄lia tibi necēria sint oñdūt. Cē⁹ igit q̄ dēā sūt oz dīne debito put nojata capl̄a docēt fueris execut⁹: q̄ dolo res sedāt: q̄ q̄z spūti facilitat app̄roxies necē ē: z h̄ sitā p̄ extrisec⁹ q̄z intrisec⁹ applicata: q̄z doctrinā. xv. ac. xvi. ca^o ponit. Cē⁹ oia q̄ dēā sūt: vt p̄lēb resoluat efficiūt: q̄d in oī studio p̄grēdū. v̄ez nec sp̄ illō sit: sz i collectionē trāst̄: et tūc iā ē p̄sideratio: vt illā collectā mām i supp̄ratōez ducas. Qd in siēdū ē cū cautela. s. ne s̄bule resoluat z gros si remaneat. Alē ne apā siue collectio illa an t̄pō apiat. Et sic q̄ illā i supp̄ratōez ducat: q̄ q̄z debito t̄pe rūpūt q̄dā cū ordie erūt applicāda: z h̄o; doctrinā. xvij. ca^o ordiate tibi p̄bet. Collectiōe siue apate ruptio erit vlc⁹ mūdificā. Et ne p̄lētic⁹ bon⁹ i p̄nti seu aliā malā egritudinē cadat erit sanies cū cautela educēda. Que iterdū p̄ v̄inā. Et in terdū p̄ egōnē: z itēdū p̄ spūti educit. Procurādum erit igit vt suauit: z cū app̄ropatis dēā sanies educat: ne loca p̄ q̄ trāst̄ vlceref. Et h̄o; ois mōz. xvij. capl̄z docet. Cē⁹ plerūq; accit vt v̄a p̄lēb ad ex⁹ v̄sus cuti collectiōez faciat q̄ tūc supp̄ratib⁹ idiget. De ide aptōe z successine mūdi ficandē. Et itādē p̄solidatōe. Qd. xix. ca. te docet facere. Ne rū ista q̄ dēā sūt adeo ordie q̄dā m̄bi fore p̄nexa videbāt vt p̄grueint illa dictādī mod⁹ n̄ caderet. Et hac ex cā eū ad vltimūz reseruaui: q̄d vbi scire cupias p̄xi^m ca. p̄lege. Ip̄m. n. q̄r patiētē tuū dietare debeas oñdit: q̄d vt p̄z to ti cōmētariolo sinē ipōebat. Sz q̄z i eo p̄tēta i p̄nti capl̄o epilogare libuit. h̄ tot⁹ cōmētariol⁹ feliciter sinē recipiat.

CAntonij Suauerij Napienfis viri doctissimi cōmenta riolus de pleuresi feliciter explicat.

Antonij Suauerij viri doctissimi cōmentariolus de passidib⁹ flōi p̄tinēs ca. 57. felicit icipit.

CCaplm p̄mū: de meri z egritudinib⁹ eius. char. 35

CCaplm scdm: de diffinīōe flōi siue descriptiōe. 35

3^m De descriptiōe appetit⁹ z quō cāef: z q̄ mor⁹ requirat. 35

4^m De causis ablatiōis z diuīōis appetit⁹ q̄fames dī 36

5^m De signis ḡnālib⁹ cāz dīstūōis aut ablatiōis appetit⁹. 36

6^m De signis p̄nosc. diuīōis seu destructiōis appetit⁹. 36

7^m De signis z cura i ḡnāli ablatiōis appetitus pueniētiū tam a causis intrinsecis q̄z extrinsecis. 36

8. De admīstratiōe sex rerū nō naturalū in cura ablatiōis appetit⁹ z ei⁹ diuīōis tā i cā calā q̄z in frida. 37

9. De cura delectiōis siue destructiōis appetitus a calida per medicinalia abintus sumpta. 38

10. De cura delectiōis siue destructiōis appetitus a cā fri. da per medicinalia ab intus sumpta. 38

11. De cura delectiōis siue destructiōis appetit⁹ tā a cā calā q̄z a cā frida per medicinalia exteri⁹ applicata. 38

12. De appetitu corrupto qd sit: q̄ z q̄t sint eius cāe 39

13. De signis dem̄stratiuis cāz inducētiū appetitū corruptū in quo disputatiue proceditur. 39

14. De signis p̄noscis corrupti appetitus. 39

15. De cognitiōe z cura appetitus corrupti in ḡnāli. 39

16. De signis diffinīōis corrupti appetit⁹ q̄buscūq; h̄uori. bus i cā exnib⁹ z cura curatūq; in p̄ticulari. 40

17. De appetitu canino qd sit: z v̄n denotatiōe h̄eat. 40

18. De causis extrinsecis z intrinsecis appetit⁹ cācū in ḡnāli. 40

19. De signis dem̄stratiuis cāri appetitus canini. 41

20. De eo qd ex appetitu canino p̄noscari debemus. 41

21. De cura appetitus canini a q̄cūq; cā pueniat. 41

22. De bolismo qd sit: z que sint eius cause. 42

23. De signis dem̄stratiuis ac p̄noscis bolismi. 42

24. De cura bolismi in generali. 42

25. De lipothomia q̄ dī fames sincopal⁹ z de cura ei⁹. 42

26. De sitmāli nō naturali z p̄ter naturam. 42

27. De causis ḡnāntibus sūm p̄ter naturā pueniētib⁹ tam a re extrinseca q̄z intrinseca. 43

28. De signis tā nālis q̄z nō nālis atq; voluptuose sitis. 43

29. De signis p̄noscis sitis nō nālis atq; voluptuose. 43

30. De cura sitis nō nāli v̄l i p̄ regimē sex rerū nō nāliū. 43

31. De cura sitis nō nālis a q̄cūq; cā puenientis. 44

32. De notificatiōe doloris stōi z ei⁹ cāis: z q̄t sit sp̄s ei⁹. 44

33. De signis dem̄stratiuis doloris stomaci. 45

34. De signis p̄noscis doloris stomaci. 45

35. De cura doloris stōi sūm ordinē causarū eius. 45

36. De sedatiōe doloris stōi a malā q̄litate pueniētiū. 45

37. De sedatiōe doloris stōi a q̄cūq; causa pueniētiū. 46

38. De apatib⁹ stōi et causis eorū ac diuisionibus. 46

39. De signis dem̄stratiuis apatū nō itā ḡnālib⁹ q̄z sp̄alib⁹. 46

40. De signis p̄noscis apatum stomaci. 46

41. De cura apatū stōi a materia calida puenientū. 46

42. De cura apostematū stōi a materia frigida tam in duri ttem conuersorū q̄z non. 47

43. De vomitu nausea s̄buerfōe: z q̄q; ipsaz cā i ḡnāli. 47

44. De signis dem̄stratiuis sp̄erū vomitus. 47

45. De signis p̄noscis vomitus. 47

46. De ḡbuscūq; ḡnālibus in cura vomitus obseruādia. 48

47. De cura vomitus sanguinei p̄ interius exhibita. 48

48. De cura vomitus colerici p̄ interius exhibita. 48

49. De cura vomit⁹ tā san. q̄z colici p̄ exteri⁹ applicata 49

50. De regimine sex rerū nō nāliū tam vomitū sanguinēo q̄z colerico conuenientum. 49

51. De cura vomitus flegmatici 49

52. De cura vōit⁹ melici z vōit⁹ pueroz z facti a v̄eto⁹ 49

53. De singultu quid sit z quōduplex. 49

54. De causis singultus. 50

55. De signis singultus dem̄stratiuis z causarū eius. 50

56. De signis p̄noscis singultus 50

57. De cura singultus tā de replōne q̄z de ianitiōe facti. 51

CDe meri z egritudinibus eius. Caplm. .j.

Oles de egritudib⁹ stōi i p̄nti cōmētariolo di ctionē facē a meri tāq; ab eo nob p̄mit⁹ occur rēte ichoādū ē. Cē⁹ mōn⁹ aut q̄ meri dictio ara bica ē. q̄dā meri qd latie p̄ seu poruo iterp. raf: q̄z cā p̄tē stōi ēē volūt: p̄ quā velut p̄ portā seu māicā i ipm flōm nutritiū igredit. Greci vō yfōsagū appellāt

De passionibus

ab yso qd est inter: et sago ductio: qñ nutriti p eū intus ductio: et p h latini qdā eū portā supiorē appellāt. Cōpo nitur ex carne et ex duab⁹ pānicularib⁹ planis tunicis vi. loo tā lōgitudinales qz trāsuersales hñt⁹: qz intrinseca: vt facili⁹ extēdi possit nervosa magis et carnosa min⁹ fuit: cū p ipam rē durā aliquā trāsire necē sit: et vt p eā tanqz p rotūdā manicā ad stōz nutritiū ingredi possit ad fauces vsqz ptigit. C Ex qb⁹ nouit⁹ ei⁹ satis pz. Est. n. meri mē. bñ lōgū pcauū pcauitate rotūdā ex carne: et duab⁹ vilo. sis plāis tūicis ptextū: qz intrinseca nervosa magis et carno sa min⁹ existit vt p eū tāqz p portā seu manicā nutritiū ad stōm ingredi possit: ad fauces vsqz ptigit. Adit meri cū trāsglutiēdi ipedit actio: et si i gñe ois ei⁹ lesio sp mani fesse cōprehēdat. Que triplic⁹ fieri ptigit. s. ablate diminui. te et corrupte. Ablate qdē cū paties penit⁹ nihil trāsgluti re possit. Viute qñ paz cū diffilul⁹ trāsgluti. Corrupte qñ cū tremore et titulatiōe paties trāsgluti. Et ois ei⁹ lesio aut p cōitātē: aut p pperatē in eo accidit. Mer cōitātē qñqz ton⁹: qñqz pūculariū mēbroz. Toti⁹ vt i se. adurētib⁹ ē vi. dere. Tūc. n. meri toni ppaties i trāsgluti⁹ sensibili⁹ ipedit et tāta mēbroz ariditate sigñat: vt necē sit mortē pseg. Ex egritudib⁹ qdē cerebri sepe accit meri lesio p nocumētū scz virtute pñbili: et motiua veluti litargia frenesi: spasmō tā pñ⁹ qz vñ mādibulaz: pñū oris colli: et enā pp apata il laz vt duaz glādiū gutturis vel i sgnātia: aut pp catarrhi descēsi vt i brācis et corrizis: aut pp casū vñule: aut pp icli nationē spōdiliū ad iterioza: aut pp vērō⁹ i mēbris ppi quis cū coartatōe: vut pp medicinā suffocatiua: vt de co mestis gbusdā fūgis. Et i his qz g gñpā bibūt: aut cerusā sepe ptigit. Et ille sūt egritudies q p cōitātē eidē plerūqz accidūt. Que aut p pperatē euēniūt: aut in ei⁹ suba: aut i via. Si fuerit i suba vel ē mala p pto simplex vel cō⁹: vel cū mā vel sine. Si i via ē sicāpa vel opilo sine apate: siue solo cū vlcere: vel sine vlcere. Et ille sūt i sūma egritudi nes meri: qz facilis satis ē cognitio. Mā q p cōitātē sūt illi ex curis illaz egritud⁹ cura ē. Mer pperatē vō q sunt in suba mala p pto cala sine mā aut cū mā fuerit facies rubet lingua qz atqz pallatū: et i istis atqz gutture calitas manife sta sentit et hñtor vbi mā fuerit. Qz si collū atqz gūllā tāge rei manu calitatē manifestā dephēderet. Aldeit pñū illa rū aspitas atqz sitis et ex potu frido manifest⁹ inuamētū sē. tū. Cōraria vō signa cōrariū signant. s. friduatē. Mūdi tas vō sñtis pñatiōe lenitate atqz hūiditate illaz pñū abū. dātia spūti sñtur vel cōgscif. Et p oppo⁹ sñg siccitas q ex pteritis adurētib⁹ egritudib⁹ et ex aeris: aut nālis balnei rabiosa calitate accit. Opilo vō sine apate p igressū alie catarras māe facile pñscif. Apata aut meri cala ē pñt fri da: hūida vñ siccā. Cūlcerat vō apatū sanatioz successiue fieri pōt. Et itē ex solone pñui i ipō quis mō scā. Et qz d bis oib⁹ egritudib⁹ i stōi egritudib⁹ tractādū ē. Qua rū pñtia sūt sñg i eadē cura doctrinā hōz ad illā liberēf. uare et ad eā qdē sgnā⁹. Mā ipedi⁹ trāsglutiēdi p oēs seu vulgares medicos i cura sgnātie reponit. Et has pp cās de egritudib⁹ meri bis paucis pter⁹ ēē volui. Mā cū ipm ps sit stōi auctōres plānt: vt Gal. i li. x. tractatū. Antiqu⁹ serap. ras. ad alma. de egritudib⁹ ipi⁹ nullā fecerit mētio nē: volētes illas p nouitiā egritud⁹ stōi fore notas: de qb⁹ in fra tractabif. Lās si tā pñostica qz demfatiua et curaz ibi ordiate deo duce ita describā qd illas ad oēs meri egritu dines adaptare poteris. Et p h cā⁹ pñti finem imponam. Cñ q declaraf qd dē stōis cū ei⁹ anothomia et descriptiōe. Cñ egritudinū stōi doctrinā describif. Cap. .ij. q volo p⁹ vidēdū ē vñ ipe dē. Di aut stōa vt simō igt ianuef: et nōnulli aliā stōa grece qd latē idē ē qd os: et cus vērē qñ vērē os. Et sic h nomē stōa os vērē solū iportat. Unali tñ noie p aggregato ex ore et ventre ipe stōa accipit: qñ sit i pposito. Sñ recte ipexeri pter pñci⁹ nullū repio qd oib⁹ ita vñt sūat sic ipe stōa. Jo bñ. dicit⁹ de⁹ ipm i me⁹ corpis collocant: vt i eo vigore mēbro cū circūstānū pñciat ibi digō. Est. n. archa cibi q finalr

mēbra oia nutritiū. Et sic p h nutritiū oib⁹ seruit piter oib⁹ nocumētū i ferre pōt: vt pñtāt⁹ in libello de stō. vñ Gal. os stōi. idē antiq pñcordiū vocauerit. Et idē p de iterio ri dicit: cū oib⁹ nāqz mēbris stōs alligatū hñt. Cū cerebro q dē: qz ad ipm vñū neruoz puenit q vna sup meri iuoluti one reuoluti: ipi tādē stō pñuadū et i minutissimos villos dimissi i suba oris totā pte xunt: pl⁹ tñ in ore cū magi sen sibile pp famē atqz sitis: et ei⁹ ianuiōne pñpiēdā cū ēē opoz. tuit. Sūt tñ ei⁹ suba nervosa multū: vt extēibilis et corru gabil⁹ foret. alr nō potuisset assūptū cibū bñ pplecti. Sūt utē ex duab⁹ tūic⁹ pposit⁹: qz ex⁹ carnosa fuit mliū: vt p cibo digerēdo calior ēēt. Intri⁹ carnosa p⁹ pp plimā sñ bilitatē stō necē. 2° vt stōs sñm exigētiā suscipiēdi cibi sñ ret extēibil⁹. 3° vt iterioz sñficiēs stōi ēēt solida: vt nō facili⁹ ex occurfu accuti vñ aspi le dēret vñ alit⁹ fortis ipñiōis sub for⁹ cibi vñ pot⁹ assūpti h p⁹ pñt. c. d mēbris: et. 13. etij. c. i. et 7. de iuuamit mēbroz. 2°. c. et de iuuamit stōi plima hñt. A pte dēx epar cū pñul⁹ gbusdā q sūt velut digiti man⁹ cū āplexatēs supponit a q qdā mag⁹ vena pgreddif q in pte posteriori i loco mioris circūitōis p lōgū trāsies sua casti tate stōz calefacit et inuutissimos ramos tādē diuisa p qz nutri⁹ eidē desert in totā stōi subam semiat: et hī rāuli in ex⁹ vne tūica dephēdūt i tri⁹ vō: et si visū effugiāt disp gunt et h appet pñan. effu. Si i pñuuo solo fiat p miserai cas. Itē stōi venā qdā mliā nāl⁹ deferēs epī alligat: splen qz q i sinistra pte ligat: a q venit: vt ea sup ipm gurgitās fa mus tpe qndā trīste sēlatiōez causēt. Rursus a corde arta ria qdā magna ad ipm stōm puenit q p minutissimos rāu los p sbaz eiusdē dispfa carnē ei⁹ euētat atqz vigorat. Al fel le qdē ad sūdū stōi ram⁹ qdā i pñes dñsus rāos colaz rubeā grā iuuade digōnis dferēs: et iteriozē tūica nō pñatēs i ipi⁹ sba spargit pcauitatē nē qz ptigēs. Dorso aut atqz vi scrib⁹ alijs ligamit firmis visibil⁹ coligat. In antriori vō pte colligat cū cirbo et mediāte portenariū cū duodeno alijsqz iestinis. Sūt at stōs oblog⁹ figure rotūdē: qz tal⁹ ē ab occurētib⁹ q leder pñt tūissima et illoz capā⁹. Sūt et itēz curuat⁹: qz si sic nō ēēt orificia ei⁹ ēēt i directo posi ta. Lūqz stature recte hō sit an tps debitū ab eo cib⁹ dscēdis set. Et ex his oib⁹ qd sit stōs sat pz. Est. n. mēbz pcauū et pfecte rotūdū in me⁹: corpis sitū mēbris spine kisti fellis dorso duodeno ac cirbo apte colligatū duab⁹ tūicis pte xū: quarū intrinseca nervosa: extrinseca vō carnosa ma gis existit ad cibi chulificationem finaliter ordinatus. Et sic patet quid sit stomachus: qd hui⁹ capli intētiō fuerat. Cñ sit appet⁹ in gñe et qñ p gñqz mor⁹ cāf. Cap. .ij. Cñ est at stōi egritudies iuestigare: qñ solū diuer sarū qñratū seu mēbz: sñ sñm loci cōicatiōez et ppe tatē vt i fer⁹ appebit: plm diuersificat. De qb⁹ oib⁹ ordie qdā se qñtib⁹ i caplis deo adiuuatē tractabif. Appet it⁹ nāqz i gñe nihil aliū ē qz icliatio appetit ad appetibi le. Cñ appet⁹ ab alio qñ penit⁹ dē: q i nālē et aialē diditur Mālis sine cognitōe sit qñhil aliud ēē vñ qz icliatio qdā ad formā vel rē in quā nālē sine apphēsiōe tal⁹ sit icliatio qñluer mām pñmā formā appetē dicim⁹. Et tal⁹ vt qdā aiūt ē duplex. s. cōis q nāl⁹ oib⁹ reb⁹ iest: eoqz esse nāqz pñā ē vt suo inesse pmaneāt et cōseruent: qz qdlibet ens nālē ap petit nāl⁹ pmanere. Ali⁹ pñclaris q reb⁹ aialis. solūmō i est p restauratiōem depdin vt iesse pmaneāt et pseruēt ap petūt nutritiū: qz restauratiōe cessātē seqt mors i breui et tal⁹ i oib⁹ mēbit repif. Ergo p restauratiōe solūm atrahē dñderāt. Duplex tñ i stō nāl⁹ appet⁹ repif: vñ. s. cōis q ei bñ ab ex pto appetit. Ali⁹ ē pñclaris vñ pñi⁹ q nō alit qz mēbra cetera nāl⁹ appetit. Aial⁹ appetit⁹ ē qdē appetē tis ad rē p ipaz virtutis aialis apphēsiōne q vt ad ppositū spectat hō ab ex ad aliqd attrahē. mo⁹. Et talis appetit⁹ sensitiu⁹ iest solū stō et nō mēbris alijs quē vt statū patebit famē appellāt: p q causanda qñqz mor⁹ regunt. Mñm⁹ ē mēbrozū inanitiō a calore nāl⁹ ab alio pñtue mēbrozū humidū resoluēte causata. Scōs ē attractiō mēbrozū a vñs. Uene itaqz ianite ab epe attrahūt sāguinē et sic cāf 3°

mot^o. Attractio sanguinis ab epe ipm: tunc hum^u chilosum a stō at-
trahit: et h^o ē 4° mot^o. Sz ad hūmōi suctioez segit ipi^o ori stōi
corruga^o: ad quā segit qdā tristis sensa^o: q^o p effusioez mlie
ordine nālī supra ipm os stōi a splene trāsmissē pl^u augēf
et h^o ē 5° mot^o q^o ē alioz finis: qz ad ipm segit illa tristis sēsa^o.
Quā. S. 4° de accitū 6° cōm. famē appellat. Sēsus ingt
enī hāc sēnsatiōez sētiēs famēs appellat. sed. A. 3° de aia
vult pot^o famē ēē appetitū hāc tristē sēnsatiōē in seqūtiē
Cū aliqñ appet q^o vā famēs fm. S. ē qdā tristis sensa^o ab
illis gnq; motib^o tāde cāta: p quā ab extra extrahere cibū
stōs appetit. fm aut Arist. vā famēs ē appetit^o qdā pñs il-
lā tristē sēnsatiōē: z sic p^o qd sit appetitus quē famē appel-
lam^o. p^o etiā q^o z q^o sint ad ipam verā famē mot^o requisitū.

De causis ablatiōis z diuisiōis appetit^o quē famē appel-
lam^o. Appetitū aialē stōi quē fa- (lamus. Cap. iij.)
mē appellā^o triplic^o legi cōtigit. Ablate qñ nihil pe-
nitus appetit. Diute cū paz sicut in bolismo de q^o i-
fra. Corrupte qñ ea appetit^o q^o infdū hūane spēi in cōne-
niētia sūt: sicut carbonēs lutū cinices: z filia. Et qñvis in
appetitū tā cibū qñ pot^o lesio ēē pōt. In pñti tñ de lesiōe ap-
petit^o quē famē appellam^o tractabit. z pmo. s. de ablatiōe
et ei^o diuisiōe cū ab eisde cāis: fm tñ min^o z magis fieri cō-
tingat. Ablatiōis vō seu diuisiōis appetit^o stōi qdruplex p^o
ēē cā. p^o gnq; pdictoz motū seu alicui^o ipoz ipedimētū
2° mlie s^o os stōi effusiois defect^o a splene. 3° oris stōi no-
cūmētū. 4° ab extra cibi appropinquadi defect^o. Qñ ad p^o
nisi inanitio mēbroz pcederet nulla venaz fieret inanitio
pōt etiā ēē nocumētū tale i venis: vt oplo apa aut aliqñ ta-
le q^o nihil ab epe traheret. Et p idē in epe: q^o oplo v^o apa
vel tale aliud ipedit et attractiōem ei^o a stō. Et si i ore ei^o
nā talis tristis sēsa^o fieret null^o foret appetit^o. Et ex his p^o
qñ ipedimētū gnq; motū vel alicui^o illoz ablatiōis vel
diuisiōis appetit^o pōt ēē cā. Istoz gnq; motū ipedimētū
cā pōt ēē tā irifeca qz extrifeca. extrifeca qdē vt aeris cali-
ditas excessiua balnei vel phlis potēs calozē nālē extra-
neare vt nō possit hu^u mēbroz resolvere: z sic mēbris nō
ianitis nō fieret a venis suctio z piter mot^o qz cessabunt.
Idē faceret excessiua fritas quōcūq; ista fuerit calozē mor-
tificas v^o extiguēs. Nūmū exercitiū: z ges nimia: sōn^o pli-
xus: z supflua vigilia: ciboz seu potū repletiō: z frozum
maxie ac oī digōni rebellū. nimia itē ipoz abstinētia: qz
calozē debilitato debilis fit venaz succio. Supflua itē ani-
acci^o: vt nimia tristitia: qz spūs tristis exccat ossa. Nimia
circa ē aliqñ sollicitudo: vt in mercatorib^o z studētib^o
assidue: z i deuotis religiosis ex corde pūne pēplātib^o
sepe accidit ac paupculi n^o philocaptis q^o pūne ex cor-
de tñ de amasia sua cogitat vt oīs i talib^o opō nāl^o oīo ces-
set. Et pscriptoz oīm cā ē. Qz cū aia alicui rei se itēta dat
se totā dat. iō delata sub oculis nō vñr. Et pp h^o: nā calozē
a digōe nulla aut pauca seq^o: ex q^o abla^o seu diuio se^o ap-
petit^o. Idē gau^o ingēs sepe fac. Et his cor^o anectis q^o su-
pans calozē nālē resol^o in tñ digōem debilitat vta mē-
bris nlla v^o pauca seq^o attra^o. z idē nimia ipi^o cor^o absti^o.
Qz enī id faciat absti^o nōne viri potētes vt vidue deuote.
iunenes religiose ac paupculi scholares n^o abstinētes
subitā iterdū morē icurrūt: Et q^o p^o q^o pp h^o polē ē digō
nē in tñ debilitari q^o vēaz suctio pauca aut nlla fiat. Cā i-
trifeca p^o ēē n^o hūidi substāntia resolo vt i adurētib^o se.
z ethica z filib^o hūoz q^o icrudatiō: aut ipoz nimia reple-
tiō. nā. tūc sup eos digōem itēdes ē cā qre mēbra nō attra-
hūt: vt i vfo: eritioz aialib^o: vt pōit. A. ca^o d destrū. appe.
et debilit^o. illa ei diuā cibo abstinēt. z h^o ē cā qñ i firmi cru-
dis hūiditatib^o repleti sepe a cibo abstinēt diu. Et aliqñ
nōnū q^o vidi q^o p ablatiōez appetit^o nihil aut paz mandu-
cāt: z tñ de egōnib^o i notabili satis qñtate adhuc cum h^o
emitebāt: q^o tūc nā ad ipos hūozes dirigēdos itēta: z ma-
xime si i stō fuerit nō al^o qz indigerēdis cibis supfluitates
ab ea resecat: q^o p secessū emittit. In venis aut epis z vjs
alijs apata ex^o vel oploes nutrimentū attractiua ipedire

pñt. Ex q^o p^o q^o pñt ēē cā illos gnq; mot^o ipediētes ex q^o
ipedimēto abla^o vel diuio se^o appetit^o: qz itēte ei ex toto
tollūt: diute vō diminuūt. z sic patz cā p^o. Lā 1° abscisiōis
mlie s^o os stōi a splene deflūctus q^o sua pōticitate ipm exp^o.
mēdo ex acetositate illā tristē sēnsatiōē adauget ēē p^o ipi^o
attractie debilitas: cā ab epe mliā ad stōm mittendā at-
trahere nō p^o. Ipi^o piter oplo duricies ac apatia ei mlie
ad os stōi effusiōē phibet. Qñ ad 3^{am} cām pōt rōe nu-
trimētū oris stōi appetit^o mliupl^o ipediri. In eo nāq; vt di-
cū ē nāl^o viri^o viget z aial^o. p nālē ei naturale desiderū na-
scit^o: pp qd vt cetera mēbra attrahere nutrimentū appetit.
p aialē vō dolorosa illā tristē sēnsatiōem pcipit: z illaz dua-
rū vna ab alia absolui nō p^o. Qñis ei dolorosa ista sēsa^o
pcipiat nālī dñderio adhuc exite: appetit^o tñ aufer^o: qre
eo tūc v^o aial^o nō pcipit ianitiōez. In his itaq; vñtib^o le-
sio qñq; accidit pp alicui^o pñis simplicis vel alicui^o pñis
defectū vt ē calitas supflua hūiditas siue ab extrifeco siue
ab itrifeco fiat. Et tal mala 3° simplex vel cōposita cū mā
vel sine ēē p^o. Calitas. n. fritas z hūiditatis appetitū indu-
cit. z sic cal^o z sic. q^o ē famēs appetitū remouet: vt i aere ca-
lido iter agētib^o sepe pñgit z i seflue exercitātib^o ac i bal-
neis se balneātib^o crescit fritas. Famēs vō diuis vt qñtidie
expimur. fritas at nō s^o flua iuuat appetitū vt supra patuit
S^o flua vō calozē exterminās diuit siue ab extra siue ab i-
tra pueniat: z siue cū mā v^o sine mā fuerit. Adālis vō hūi-
ditas i stō natās aut i ore ei^o iñlitrata stōi villos inuoluēs
desiderū deicit nālē. Et sic nulla aut pauca fiet attractio
nutrimentū z sēnsatiōez obtūdēs ipedit appetitū. Idūoz itez
salsus seu putrid^o i stō seu i ore ei^o ex^o: pñt^o ad expel-
lēdū qz ad attrahēdū irritat. S^o flua siccitas tā appetitū
nālē qz aialē destruit. Idū ē i ore stōi al^o fieri lesio: qz aut
p cōitatē aut p ppetatē. p cōitatē qdē aut tot^o aut mēbroz
pticulariū. tot^o: vt i se. acutis maxie pestilēcialib^o z ethiet
pualēscētib^o i vñtib^o exercitio s^o fluo nimū resolutio i su-
dore diaforetico. In fame diuturna z filib^o. p h. n. fit tot^o
resol^o: cui cōpatiēte stō aufer^o aut diuis appetit^o. p cōitatē
mēbroz pticulariū appetit^o diuis aut aufer^o sepe vt ex apa-
te epis vel meseraicaz vel ipoz attractie debilitate. z idē
ex splenis accit opfōne vel apate: qz cā ipoz attractia de-
bilitata virtute mliā ad os stōi nō propellit. Et idē si cor-
rupta aut adusta mliā ad ipz os stōi trāsmissat. Ulcera qz
intestioz: z itē vctositas ad stōm ascēdēs appetitū sepe p-
hibet: ac i eis corūpit exñtes hūozes: filz z vmes: z ma-
xime si ad stōm ascēderit. Elpa vō cerebri aut epis vehe-
mēs dolor: catarr^o deflūēs sua viscositate stō adherēs in-
terdū neruos ipi^o palitcat z sēnsatiōez phibēs appetitū
phibet ex toto. Et breuiter oēs passiōes cerebri q^o neruos
debilitāt appetit^o diuisiōis vel ablatiōis cā ēē pñt. Clidi ēē
qñ qdā q^o ē p polipū vel alicui^o ēē fetide mēe i naso retēte v^o
alibi fetidū odorē hñt. Et cū māducāt odorē istū fetidum
ēē putat: z sic cibū oēm renūit. Ex q^o p^o qñ p mēbrozū
colligātā diui aut auferri pōt appetit^o. p ppetatē at accit
appetit^o diuio vel ablatio: puta ex rari^o texture stōi p quā
a cibo terref^o: z tunc paz aut nihil appetit seu cōedit. Qd
idē ex apatib^o vel alijs ppiis egritudib^o de q^o ista dō au-
xiliāte tractabit puenire p^o. Qñ ad qñtā cām i appetitū
expte cibi nocumētū puenire p^o. s. expte qñtatis z qñlita-
tis. Expte qñtatis: qz ex assumptiōe cibi i pua qñtate taz
attractia qz digestia stōi debilitat: vel de ipso cibo q^o ē vt
plm nimū sumit: qre si cib^o ali^o def cū pmo digest^o nō sit
stōs refugit. Respectu vō qñlatis: qz plima sūt cibaria q^o
de se fastidiū generāt: vt pignedo: cerebra z filia. aut ciba-
ria de qz nā ē subuertēte: sic cū cibaria diuersa māducāt
qz vñū alteri^o digōez ipediēs pp ipoz corruptiōez in stō
appetitū deiciūt. Et etiā de se aliqua sūt inter q^o z stōm q^o
dam occurrit pprietas occulta: q^o talē cibū refugit. 13. ter-
tij tractatu tertio caplo. ij. Presentat z item cibū cu^o hu-
more in stomacho discōuementū talem habens q^o ipm
stōs refugit. verbi. g. si hñti hūozē viscosū cib^o def dulci

De passionibus

aut viscosus stōus acuta aut incisa cibaria desideras illi cibū abhominabis. Mō desiderata q̄q; cibaria appetitū deiiciūt ac immūde p̄parata. Aliq; etiā sūt gita spurce et immunde cibaria p̄parāt: q̄ stōs abhominatur: vel in vasis ponunt nō mūdīs: vī plūbus sūt in locis: cibaria q̄q; q̄tūcūq; laute et polite ac delicate p̄parata boni insup ac laudabilis nutritiō p̄tinuū vsū appetitū sepe deiiciunt. Ex q̄bus oībus p̄t̄ q̄ sūt cāe ablatiōis et diminutiōis appetitus: q̄d de intētiōe huius capituli fuerat.

De signis dēmonstratiuis generalibus causaz diminutiōis aut ablatiōis appetitus. Caplm .v.

Ec egritudo seipsam manifestat q̄. s. infirm⁹ parū aut nihil appetit: et sic restat ad causaz signa deuenire. Et p̄mo q̄ illi quinq; mor⁹ q̄ ad appetitū causandū regunt: vī supra dictū ē a cā tā extrinseca q̄ intrinseca īpediti p̄nt. Si cāe extrinsece fuerit h̄m ordinē in p̄cedētibz posuitz inuestiga: puta si excessiua fuerit aeris balnei: vel alteri⁹ caliditas vel frigiditas. Si supflūū factū fuerit exercitiū vel q̄s: somn⁹ vel vigilia: nimia cibi aut potus abstinentia. si aliq; fuerit accidētia s̄flua: si cor⁹ nimis aut ipi⁹ nimia abstinentia. Et vt oēs res nō nāles hic includā. Si defect⁹ in cibo fuerit ordine q̄ quarta cā diminutiōis appetit⁹ q̄ rōne cibi imūde p̄parati aut alteri⁹ puenit cās inuestigabis. Et si cāz extrinsecas q̄ rōe illorū quinq; motuū p̄nt appetitū diuertere vel auferre facile īnotitia deuenies. Restat nūc solū intrinsecas inuestigare et vī facili⁹ hoc fiat cōsidera: si in his q̄q; motib⁹ aut ī aliquo ipoz defect⁹ fuerit aliq; et tūc videbis an vitio toti⁹ vel venaz vel epatis vī mesaraicaz id fiat. Mā si respectu toti⁹ cōprehēdes si adurētes febres vel ethica vel aliqua h̄mōi p̄cesserit aut p̄ntes adsint. Ap̄a vō vel opilationes vel alio h̄is mēbris p̄ntas egritudines p̄ signa in p̄p̄is caplis posita cognosces. Itē si solū vitio stōi pueniat propter ei⁹ raritātē dephēdes: q̄ sp̄ ex cibi sumptiōe terretur. Et q̄ dictū ē malā p̄plexiōē vīplm h̄ efficere si calida fuerit in ore stōi inflo sentit: sitis vehemēs aderit: q̄ caliditas vbi supfluit roidā hūiditātē p̄sumit. S̄flua tā aīalē q̄ nālē stōi virtutē destruit. Et si cū ista mala p̄plexiōe calida colā p̄iuncta fuerit cū oris amaritudine fumosa erit eructuatio. Caliditas tactu sentit: et interdū nō solū super stōm: sed iterdū ī volis manuū plātis pedū: et interdum ad totū corp⁹ sp̄ersa ethica efficit. Iunat a frigiditas: nocet a calidis. Q̄ si 2 etas t̄ps anni regio p̄cedēs regimē etia lia ad calidū declinauerit: certior multo fiet. Urina vero ignea ac subtilis erit pulsus magn⁹ velox et frequēs: et p̄pter illā caliditātē in intestinis cōcatā feces sicce erūt et aduste. color erit vīplm citrin⁹. Et si defect⁹ mellie asplene mādare puenit pquire an in splene ipō debilitas fuerit attractionis vel ap̄a vel opilatione vel aliud hoz. et talia ex signis in egritudinib⁹ splenis positis cōprehendes et in sūma cuiusuis alteri⁹ mēbri cū defect⁹ sit in appetitū p̄p̄iationē egritudinū stōi: et p̄taliū mēbroz egritudines p̄ticulares cognoscas: eger manifestā sentit frigiditātē: et nō sit in cibo digō q̄tūcūq; sit pauc⁹ et facilis digōnis. Q̄ si aeris intēsa frigiditas vel cuiusuis alterius sicut potus mult⁹ aq̄ frigide: aut rei narcotice: aut taliū p̄cesserit que sensus oris stōi obtusum fecerūt dolorē nulluz sentiet. Et si acuta et mordicatuua mādauaerit: et successiue vinū bonum puz potauerit nō grauabit: nec vllā ex eis patietur mordicationē nec singultū nec nausēā. Et si oris stōi s̄ia viscosum affuerit in cā abhorrebit insipida dulcia vinctuosa et actu frida nulla erit mordicatio: et inclinabit pot⁹ ad calida acuta et incisa q̄ ad alia. Si fuerit slegma crudū in eructuatiōe sentiet acetositātē: et sine s̄i erit inflatio in stō. S̄fla s̄lm in ore cibū salsum sentire facit: adest sitis et insipiditas: pot⁹ ad rē ligdā declinabit. Et si mellia supflua h̄ effecerit: in ore sapor acetosus erit vel pot⁹ et esset cā ingitudinis et extimatiōis male: et h̄ plerūq; mellis accidit. Et si fuerit hūor corrupt⁹ nausēa aderit stōi subuer

siofeto: oris: et maxie in ieiunio et eructuatio fetēs egestio quoq; Et ei⁹ q̄ ex odore fetido diminuit aut auferit appetit⁹ ex cā polipi vel alicui⁹ fetoris inducere potētis ī capitulo de polipo: et de fetore oris signa ingre. Defect⁹ autē ex cibo imūde p̄parato facile cōprehendes. Et sic habes diuisiōis appetitus vel ablatiōis signa dēmonstratiua.

De signis p̄nosticis diminutiōis seu destructiōis appetitus. Caplm .vj.

Estructiōis aut diminutiōis appetitus signis positis dēmonstratiuis s̄m mēi ordinē in opusculis hacten⁹ obseruati de his in p̄nti cā sūt aliq; signa p̄nostica describēda. Et p̄mo aliq; q̄ in egritudine stōi sūt cōia q̄ a bono. Auicē. et a meo. S. habui. A. aut. 13⁹ tertiū cā de signis stōi. scias ingt q̄ egritudines stōi q̄n plōs ātur ad raritātē viloz ei⁹ sit difficile curare et ei medicari. Et stōs itē vehemētis sensus ap̄t ē ledi et īpediri a qualibet cā pua. Et in cā de debilitate stōi. Scias ingt q̄ debilitas stōi ē fortasse cā oīm egritudinū corpeaz. Et stōs p̄terea rare texture rare substantie subtilis carnis a q̄cūq; cā fuerit siue excreatōe siue p̄ egritudinē siue p̄ malitiāz regis pducit patiētē ad debilitātē in oīb⁹ opatiōib⁹ suis: et est necessariū vt curet cu labore. S. vō stōs ingt si fuerit vehemētis sensus cōcabit ei cerebrū. vñ si tremor sit in corpore: tunc de spasmo. Et hec sūt cōia. Propria vō sunt appetit⁹ diminutio q̄ a frigate sit deterior ē q̄ a caliditate. Mā talis diminutiōis potētē cām esse oportuit: cū ex causis appetitū inducentib⁹ sit frigiditas. Cū etiā curari neq; q̄ m̄sialis pot̄ q̄ appetitū p̄trariā. Deiectio appetit⁹ sine febre deterior est et molestior q̄ cū fe. acuta. in cronica vō nō sp̄ vez foret. Et si appetit⁹ deiectio p̄ debilitātē virtutis ē mala est in q̄ patēs si aliqd appetere ait si p̄ntas refutis. deterior tū ē in q̄ nihil penit⁹ appetit: deiectionē malā et debilitātē virtutis significat: q̄ p̄ cibū maxie p̄seruat. Deficiente ergo cibo et egritudine existente est virtutē deiectione. Cū oī fluxuētis in sudore diuturno et in oī fluxu sang. nariū et emorroidaz et diminutio mala: ablatio vō pessima. Appetit⁹ destructio in q̄cūq; fiat dispōe si diu durauerit mortale: q̄ sine cibo diu hō viuere nō pōt. Deiectione vō appetit⁹ in p̄ualecēte si q̄tūdie augeat materiei remanētis significat: et p̄ p̄ntis recidūā: iuxta afforismum. Que relinquit in morbis et ē. Si tū talis deiectione continet diminuat: q̄uis tū paz nō significat mām derelictā: sed magnā pot⁹ fuisse virtutis debilitātē et resoluēz. Et hec paucula de signis p̄nosticis diminutionis seu destructionis appetitus.

De signis et cura in generali ablatiōis appetitus puenit tam a causis extrinsecis q̄ intrinsecis. Cap. vij.

Appetitus ablatio eiusq; diminutio p̄ cōitātē vt superius ac. p̄ p̄p̄rietatē fieri pōt p̄ cōitātē vel totū: vī mēbroz p̄ticulariū. Et si toti⁹ subleuāda viri⁹ erit et q̄liter hoc fiendū sit: in seq̄nti caplo doctrinaz tibi dabo. Et si vō p̄ticulariū mēbroz vitio fiat: erit peccātis mēbri vitii corrigēdū: mām p̄us: si qua in eo peccauerit digerēdo euādo q̄. Et dehinc si q̄ mala cōplo derelicta foret corrigēdo. quoz q̄z doctrina in caplis de cura illorū p̄ticulariū mēbroz: tibi plena fiet. Et erit mēbri illud successiue taliter corrigēdū ne q̄d nociui mādare stō ampl⁹ queat. Et itē stōus taliter p̄forād⁹ vt possit tali nocumēto resistere. Et hoc enī qualr de stō ipō fiendūz erit infra docebo. Plima enī s̄m exigētā male cōplōnis stōi describitur s̄ q̄ ad hoc p̄positū maxie faciūt. Et si p̄ p̄p̄rietatē appetit⁹ ablatio seu diminutio fiat: an ab extrinseca vī intrinseca cā pueniat p̄siderādū erit. Si ab extrinseca illd s̄m ordinē p̄ quē cause supra extrinsece sūt enumerate inuestigabis: et put puenit eis ad p̄traria muta: malā p̄nem si qua derelicta fuerit s̄m exigētā corrigēdo. Intrinseca vō cā mala 2 erit simplex vel cōplo cū māv s̄m mām malā sine mām corriges put infra. Cū mām: si colica illa fuerit ad eā digerēdā atq; euāda tua sit intētiō: et vt te deum.

reps ad actū practicū deducā: vel mā erit in stō nata: qd per eius lenigationē dephēdes: tibi dē dolor interdū ade rit: vel in ei^o ore: z hoc dolore illic existēte cognosces: si in eius vilis infiltrata seu imbibita fuerit cognosces: qz ma ximo cum conatu nausea sepe fiet: z si tūc quid emittitur illud paucū erit. Hoc enī morbis oib^{us} in vilis oris stōi im bibitus cōe erit. Talis autē colā vbi in stō fuerit pueni entius p vomitū qz alr educeret. In quo puocādo infra scripti canones: tā in stātica qz in colica mā educēda erūt obseruandi. Nā si colā i causa fuerit vomit^o sp in ieiunio puocetur ipa enī viscositate caret: cui^o cā leui vomitū i diget. Si autē ali^o sit humor in ore stōi in ei^o fūdo seu spa ciositate p modū supra tactū pgrēdū erit: qz si stōi ori l bilitus seu infiltratus fuerit: fortiori vomitū atqz magis incisui op^o erit: z talis vomit^o prādio sūpto anqz ichoaf digō fiend^o erit: z an vomit^o puocationē infirmū aliquid dormire sinas. Colā itaqz in cā existēte simplicē aqz ac cipies cū q acetū parū misce z potui tepidū dato. Cel cū. 3. ij. syrūpi ace. vel oximell. simplicis cū. 3. vij. aque te pide: paz^o vō addēdo croci. puoca vomitū. Croc^o ei iquit plateari^o in stō cōlico suauiter vomitū puocat. Aui. 2°. ca^o de corruptōe appetit^o in vomitū. 3. ij. terre inuncte i cro co. s. inter cepas cro. poni faciebat. Si autē flegma in cā es set oximell. sim. 3. ij. accipies: si fort^o oximell^o pposin tātū dem. Et adhuc fortius oximell^o sgl. cū. 3. vij. aque raffani tepide vomitū puocabis. Cel loco aqz raffani tātūde de coctiois infra scripte pones q accipit cōticū raffani. Ad. j. se. atriplicis. 3. j. se. aneti. se. raparū. añ. 3. f. quassenf. et fiat decoctō. Cel vbi mā qdūqz illa fuerit p vomitū edu ci nō poterit ei^o erit pcurāda digestio euacuatioqz fiēda. In mā colica acci. sy. acetosi simplicis vlorizach. sim. 3. j. sy. de endinia. 3. f. aq lupulorū aq cicoree. añ. 3. j. f. mi scez in vice vna sumat: z de eo tot dabis donec mā tibi di gesta videat. Quā postea sic educes. Re. reub. electi. 3. ij. sgnāti. gra. vi. spi. gra. ij. quassenf: z cū bono vino asp sa in aqua endi. vel aqua lactis capiaz infūde: z sic p ho ras. x. vel circa in infusōe pmitte demū fort^o fiat expsio cū qua māne granate. 3. ij. misce cassie bone pguis nouiter extracte. 3. j. cū aqua fructū dissoluat māna vlor cassia: gb^o elarij de suc. ro. 3. ij. addaf solū. Cel facias sic: z ē medi cina delicatissima mirabilr in h casu sine molestia opōez faciens. accipe diagr. g. xv. suc. rosa. 3. f. vel syrūpi. ro. facti cū suc. ro. 3. j. cū modico aq endi. vlor boni putei seu boni fō tis: vel brodio pulli cūcca. addēdo p libito totū sil^o dissol ue z potui dabis. Multi sūt i arte me infamātes: qz ta les medicinas scamoneatas dare ausus sūt. Et itez duo autria gra. diagridij cū. 3. j. pillulaz aggregatiua^z aduū gā. CSz isti nri locū liuore poti^o qz rōe moti sūt. A. nāqz et veteres qdā scamoneas nō ppatā oib^{us} exhibebāt. Sz demo crit^o plesqz ali^o z pcpue dñs nri me. nocumēta farmacorū violentorū pñderātes de eis ppatōne talē facere docue rūt p qua eoz nocumēta facile remouēt. Et sic scamonea in pmo coctano coctaz ppatā: vt me. docuit secure z sine nocumēto pōt exhiberi: dūmō debita dosis exhibeat. O bonē de^o nōne vidēt qstū scamōea z alia solutia correctā auctores laudāt: Ego eis in dosi pueniēti p vsus sui z sca monea maxime: z dei laude infirmis meis bene successit. Multas si loc^o iste pateret p me rōes adducerē. Sinam^o s istos blāditores i pace. Et ad ppositū veniēdo infirmo tuo si libet hāc potione dare poteris q accipit elarij d suc. ro. 3. f. z cū aq endi. sy. vio. 3. j. addua totū dissolue. Cel infra scriptū solutū pber: qd gustui ē magis gratū. Et ipe ac. sy. vel iulep rosati aut sy. de endi. 3. ij. aque endi. 3. ij. z aque cicoree. 3. j. f. misce z clarifica p vna vice: dūm qz cla rificat res infra scriptas cū eo buli. Acci. diagri. 3. f. ro. rub. spo. mast. añ. 3. f. cōquassata in pecia. rara liget q i eo dū syrūpus bullit expmas z collatū potui dabis. Cel si pa tiēs tu^o bolū pdiligeret. Accipe elarij de suc. ro. 3. f. cūcca ri taberget. 3. ij. z fiat bolus. In forma pulueris diagri.

dij gra. xv. succari. 3. ij. fiat puluis qui cū brodio pulli vel cum qua libuerit aqua infirmo exhibeat. In pillulaz forma simplici colere nullas appropriatas inuenio. Ad dīcorū iū plimi in casu isto de reubar. vlor aggregatias vt plurimū exhibēt. Sed ipa inspecta pponē: nō multū ad h ppositū valent: cū alios magis qz colā respiciāt humores. Si tūc pillas ad h ppositū faciētes. Acci. masti. spice. añ. 3. j. corticū mirabolanoz citri. 3. ij. diagridij. 3. f. cū suc. ro. fiant pillule quarū medietatē p dosi vna dabis. CSi enī in casu nostro flegma peccauerit fm ei^o maiorē vel mino rem viscositatē incisuius maioribus viedū ē: vbi aut nau seantia fatietas adesset ieiunū z abstinentiā iube. Per hūc modū dñs Rasis plimos ad appetēdū induxit. s. ptinen tis. z Aui. qz. Cel vbi mān digerē volueris. Re. oximel lis. sim. 3. ij. z si fort^o oximell^o ppositū tantūde. z si fortius oximell^o sglitici: deinde mell ro. col. 3. j. f. aq camomille vel absinthij aq femiculi vel melisse añ. 3. ij. z clarificet p duabus vicib^{us}: z cū cinamomo aromanct. De eo totiens dato q flā digestū videat. Cel dehinc ipz talr educes dia finicōis. 3. ij. f. accipies mane granate. 3. ij. vel cassi. noui ter extracte. 3. j. mell. ro. tantūde. z ista oia cū infra scripta decoctōe dissolue: q accipit ysopi cusca. capil. ve. floz bo ragis z bu. añ. m. f. cartami. 3. ij. ligri. passula. añ. 3. ij. qz si infirm^o tu^o amaritudinē nō abhorreat ad de absinthij. m. f. qz in casu isto maxie puenit z fiat potio. Cel aliter turbite electi abrazi. accip. 3. ij. 3. ij. salisgēme. gra. iij. oximellis sim. 3. j. cū aqua lactis vel absinthij. h oia siml infundi facias z horarū decē in infusione dimittis postea cum forti expressiōe colamētū: cū q expsioe māne. 3. ij. vlor cassie nouiter extracte. 3. j. cū pdicta decoctōe dissolue z fiat potio. Cel si vt ita dixerim h statim fieri cupis ac. tur bit. 3. j. f. aga. 3. ij. salisgēme gra. iij. infunde parū buliāt. dehinc fortis fiat expressio cū aqua cal. vel māne p^o dissol uta fiat potio. CSi bolū infirm^o pdiligeret diafinicōis 3. f. accipies cū qstō suc. sufficit bolū deauratū fieri iube. Confectio solida ad h ppositū faciēs accipe turbith ele. cti. 3. j. f. 3. j. diagridij galā. pipis longi añ. 3. ij. macis cro. añ. 3. f. suc. taberget lib. j. cū aqua cam. vel absinthij. suc. dissolue: z cōfectio fiat in morsellis de qua. 3. vij. p vna dosi dabis. CSi puluerē dissolutū libet habere accipe turbith. 3. v. 3. f. f. suc. ad pondus ois z fiat puluis. cuius. 3. ij. fiat vna dosis cū brodio pulli. cicep. ru. aqua lact. absin thij vel camomi. Cel pillularū cochiarū descriptione Almas. 3. iij. p vna vice dabis. Cel facias sic. Re. turbith electi. 3. v. colloqntide diagri. añ. 3. ij. absinthij. 3. ij. masti. croci macis añ. 3. j. cū oximelle sglitico. fiat. p. quarū dos est a. 3. j. vsqz ad. iij. Pla ad tuū libitū descripta solutia q li buerit vtere. Et sic habes quāsi mā i stō diminūes aut au ferens appetitū sit digerenda educenda quoqz. Et per h presentī capitulo finem impono.

De administratōe sex rez nō nālū i cura ablatōis appe tit^o z ei^o diminutōis tā i cā calā qz i frida. Cap. viij. Nā in ablatōe appetit^o aut ei^o diminutōe res ali q quas ex rebus nō naturalib^{us}: vt ē aer: cibus z pot^o zē. delicate laute ac exqstie pparare nature pplace do vt rius myrrhe restaurat. libet in pñti capitulo regimē illarū inscribere. In tpato igit atqz in claro aere paties tū us collocetur. Et si estas fuerit cū aqua lipida aceto pmi xta: z citrinis sandal mixta habitatiōis paumētū irroze tur: z ex odoriferis folijs herbis z floribus de die nouiter collectis substernat. Qz si calata pirt ac odoriferis pomis pfrusta incisis plena in locis camere diuersis situentur. s hinc aqua ro. modico aceti mixta atqz trocisc^o de cāpho ra vel citrinis sandalis irroze: aerē istū plm redolētē faci unt. In hyeme vō ignis cū roze marino iun ipero ex li gnis alijs suauē ignē faciētib^{us}: vt farmēta salix zē. in came ras atz ne talia ligna putrida sint sūmoie cauēdū ē. Qui dam enī ppter solū balneū fuisse ex putridis lignis cale factū in ipso balneo sincopigatus ē. Gal. 2° affoz. Qui ex

De passionibus

oluntur frequenter comē. illi^o suffumigatio q̄z ex troci. de
cipis. de ligno aloes. de galia mu. vel p̄sili i camera facta
multū iuuat. Si q̄s tñ taliū doctrinā pleniorē cupit i meo
tractatulo de peste de rectificatōe aeris caplm īspiciat ad
hoc eū ppositū faciētia mltā ac diuersa cōp̄iet. Cādesa
vero polita cū delicato māuli albo coop̄ienda erit: qd̄ in
sermō referuari d̄z: in quo more p̄grinarū mulierū. flo-
res rosmarini radices p̄reos desiccate sandali curini ro-
se viole vel talia odorifera cōtinue detinētur z frida vel
tpata. In p̄reue vero lauēdula maiorana muscus croc^o
lignū aloes gariofoli: z talia odorifera filia cala. Et vt pa-
tiens cū p̄anis lineis delicate gubernet. vt de māuli deni
de suis q̄z lintheamib^o cū filibus fiendū erit. Cāsanule
supra mēsa positum ex herbis odoriferis ac diuersorū co-
lorū floribus vt herbe tunice viole saracene b or gis et
cōsiliū sterni debet. Et ex antiquis nōnulli referūt q̄ super
mensa berbena vel betonica retēta a p̄prietate qdā mul-
tū appetitū puocat. Cā iuxta posse infirmus politis ac
odoriferis vestibus induat: p̄ciososq; lapides portet in di-
gitis: z sit locus h̄itationis p̄ciosus cū pamētis: z h̄mōi ma-
gnifice p̄parat^o: nā cū appetitus delectio infirmū tristēm
multū efficiat p̄dicta oīa talr p̄parata lenitiā afferētia ma-
xime iuuant. Cōtraria vō ne dū melācolicū efficiūt veruz
abhominatiōē qdā inducunt. Cāsa q̄z in qbus carnes
et talia reponūt absterfa atq; polita sint: dūq; cibū paties
sūptur^o ē: p̄sone alacres z maxie cū q̄b^o p̄placētia recipe
cōsuevit a d̄sint: qui leta sp̄ referāt: z q̄ portant cibaria sū-
me laudēt: z si de illis gustauerit quadā cum auiditate id
faciant: vel id facere videātur. Cā si aliq melodiose can-
tantes vel musicalia instrumēta dulciter p̄sonātes affue-
runt valēt mltū: qz p̄ talia infirmorū imaginatio sepe delef-
p quā cibos suos ē vomituos vel quīs mō abhoiābiles
imaginātur. Cā p̄e vō ante q̄z cibū sumat: man^o atq; faciē
suā cūz aqua ro. vel odorifera aut cum bono vino malua-
tico vel cum sili aqua ro. vel alia odorifera mixta talia se-
pius odorando. Et ante q̄z comedat os cūz bono vīo odo-
rifero colluat. vel cum eo paz acetū mixtum vel cūz aqua
ordei z aceto id faciat aut cūz aq̄ simplici z aceto. Cā cū
edēda sibi offerunt: pullus talr p̄paratus corā ip̄o appor-
tetur in ei^o corpe aliq sp̄s ponātur: cūz sardomb^o infiltre-
tur. plimi q̄z hincinde p̄quassati gariofoli integri ei^o in-
ter pellē sarciant z carne: z p̄ter aliq frusta cinamomi ta-
liter pullo decocto p̄mitte illos igne os fumos aliq̄tuluz
exalare. Et aliq̄s flores boza. vel alios redolētes: z maxi-
mediuersorū colorum: vt sunt viole saracene z cōsiles ho-
rum pulluz sic cocnū sperge. z in patello ac ei^o sup p̄feren-
tiā semia: z tunc tñ patiēti suo approximet q̄ illuz bonū
odorē p̄sentiat. tal enī pullus vt pluries exp̄ientia didici
appetitum amissū irritat. Et ego itē de capto talr p̄pato ta-
liter feci a bono Rasi doctus. 5° cōtinētis. Cū inquit in de-
fectōe appetitus cum defectōe ani dandū ē ad odorandū
de incitātib^o appetitum: vt galicel^o z cora^o. Et quartū vñū
edi talr sicut pull^o si libet p̄pari facias. Cā uitas plima
nunq̄ cibi eidē offerat: nec quē frequētare cōsueuerat: et
maxime si cum sili artificio fuerit p̄parat^o: diuersi tñ vn^o
post aliū cibi sunt offerēdi: qz fastidiētis stōi ē multa degu-
stare. Cālibaria sua neq̄q̄z sint vinctuosa: nec multe pigue-
dia: nec sint dulcia: nec īspida: sintq; medulle cutes ocu-
li intestina atq; cerebra euitāda. Cā ex animalibus anse-
res anates z oīa aquatica: z oīa vlt q̄ odorem siluestre et
extraneum h̄nt. Cā oē q̄z tepidū ip̄m stōm mollificādo
nauseā inducit. Nec in suis cibarijs quīs mō rassanū po-
neō: nauseā enī facit z deijcit appetitū. 2°. cā. i cura etiā
delectōis appetit^o. Et idē ponit Rasi. 5°. p̄tinē. Cā nec cib^o
ita calū sic ab igne remouet infirmo p̄ntandus ē: s̄z vt il-
li sumi ignet aliq̄r euaporēt p̄mittat. Cālibi ad appeti-
tum puocandū sunt meliores q̄s in firm^o magis appetit.
Et p̄ lōgā ab eo īgnitionē ille quē auidē igit: z si forte ita
eligēd^o nō esset: iuxta tñ afforismū scde p̄cedi p̄ti: qz paruz

deterioribus z potus meliorib^o qdē delectabilior magis
est appetēdus. vñ Aliabas. Cū at ingit egri appetit^o ad ci-
bū declinat: nō oz vltra modū qd de eo sumat: z mltuz
illi p̄mittas: z maxie si infirmitat vltus incidit: z debilitat^o
ē appetit^o: aut subuersio illi fuerit: aut abhoiatio. z si ma-
lue plime fuerit: p̄ posse eū rectificare stude. Et si rectifi-
cari incipit vel paties forsan voluerit: nō tñ in casu illo si-
bi denegari: s̄z in tāta q̄stitate si def: z si ad saturitatē de il-
lo vsq; māducauerit: si potes puoca vomitum: vel cū ap-
propriato medicamē illi^o maliciā corrige. Et semp aui-
satus esto: cibaria illa tuis infirmis nūq̄ denegare q̄ tam
auidē tā magno cum desiderio appetunt. Mā p̄pter h̄ se-
pissime dedignātur intātū q̄ cibum aliuz sumere nolunt
dubium nāq; ubi ē ne forsītā inter aliū z infirmū tuuz q̄-
dam occulta p̄prietas occurrit p̄ quā magis q̄z aliū conue-
niat: z si de cibo denegato nō comederit: z moriā: suis q̄
cōtinue plorat de tali cibo sibi nō placuisse odio semp est
apud vulgares numū crudelis reputat^o: qñ tā obstinate
cibuz infirmo tā auidē desideratū denegas. Cā vt dein-
ceps ad cibum z potū deueniā sc̄pturis diligēter obser-
uatis in cā cala in salatutij duo vltres bolli ex lactuca cū
modico bozagis ac mēte ac aceto p̄fecti magis cōueniunt
italicis p̄cipue: q de talibus herbis plusq; libenter mādu-
cant. Lactuca enī teste plinio cū aceto comesta appetituz
mirabilr icitat atq; mēta. Cā causa vō frida oliue atq;
capares aut lupini q̄z cōfecti in p̄ncipio pastus pueniunt
multum: z maxime capares. Mā vt ponit Gal. 2° alimēto
rū: capares appetitū diminutuz icitāt z mundāt qd ē i stō-
er p̄secessū id edunt. Cā carnes autē tā in frida q̄z in causa
p̄ueniētes sunt capreti lepuscule capoli capōes: gal-
line iuuenes: pulli: gallozū: nondū coeuntium p̄dices: fa-
sian: rubales auicule: z in autūno maxime atq; in hieme.
Sunt tñ sm varietatē cāz alr z alr alterāde: vt statī dicā
et alr q̄z elixe q̄z asse. Cā cāigif cala acetuz p̄ salsamen-
tis multū puenit agresta itē vinū granatorū: vinūz berbe-
ris quo vltamōtani multum vñt: succus limonuz pomo-
rum redolētū acetosoz: citrāgulozū succ^o extremitatum
et p̄putiozū vitis acetositaris citri succ^o acetose: z iuccus
panis cuculi. Quallr cūq; salsamēta siue sapes variētur
de aliq̄ istoz sp̄ cum eis ipone: plus tñ vel min^o interiz q̄
gustui gñū sit. Et plib^o plz si cū talib^o depilatas amigdalas
cōtusas cū modico molliciei panis ipone suc. addēdo fili-
bus. Et q̄ tutius ē ad calitatis z friditatis latus attingere
vt vult Gal. cū dixit cū frida sunt nō debēt ēē penur^o a cali-
ditate denudata. Laudo sp̄ vt cūz multus p̄dimētus siue sa-
porib^o ex p̄sc̄ptis fridis cōpositus sit modicuz cinamomi
33. ameos galāge vlt p̄silia vel in frascripto plūere gacci-
pit cinamomi. 3. vj. 33. 3. f. coraloz rub. stibulūne trito-
rū ru. ro. aff. 3. y. cardamoi. 3. j. fol. accedule in ymbra de
siccate. 3. j. f. fiat puluis in cibarijs z i saporib^o pro libito
vti poterit. In qua tñ p̄dictorū libuerit māducādas car-
nes intingere poterit: vel pua olla seu testula qñ libet ex
p̄dictis carnibus cū aqua buli z tātundē quīs ex p̄scriptis
succis ad b̄lienduz succum ipone: qd̄ gustui grat^o sapor
ille fiat de. 33. vlt de cinamomo vel de aliq̄ tali seu p̄sc̄pto
pulvere. Cā si carnes illas minūti p̄tundi feceris: et in
coopta testula: vt supra coxerit: māduca z videbis. Et si i
testicula decog talia nolles: ex his audacter pastilia p̄fice
verū si fastiano aut p̄dici fierēt: iniuria magna fieret qz su-
per alijs secum saporē ferunt. Cib^o tñ carnibus sapor in-
frascriptus puenit: buelle panis p̄stulētur: cūz q̄b^o ex p̄-
scriptis succis aliqd misce. ex. 33. cinamomo vel descri-
pto pulvere bene cōmiscēdo q̄ gustui gratū fiat: z iste sa-
por tā crudus q̄ vna bulitōe bulit^o bon^o erit: in q̄ poteris
de quccaro p̄ libito ponere ip̄m ei vt vulgares aiunt fer-
cūsum nullū guastat. Cā i tuis salsamētis vltra succos
si aceti parum addideris p̄ualebit mltū: qz forius i oz-
ganum gustus ip̄primere: ac melius sopitū appetituz irri-
tat. Et si saporē z visū z gustū h̄re libet. lac amigdalatū

cum aliq̄ p̄scriptorū succorū extractū sumes mediū si opus
addendo brodiū vel simplicis aq̄ z cū mollicie panis in-
spissetur. z de puluericato. 33. addito si gustui nō bene ac-
ceptū fuerit de succo limonis citranguli berberis v̄l agre-
ste p̄ libito addede mēū in copulnere carnē illā vel qd li-
buerit submergere: deinde granatorū grana desup semia-
bia: z hoc ē tā visui q̄ gustui delectabile valde. C̄t̄ si pl̄
li vel alteri⁹ carnis medietatē vnā albā z altā rubēā habe-
re liber: in aqua ro. ru. sandalos infūde: ex qbus fortis ex-
pressio fiat: quā cū lacte amigdarū pōe: ipm enī rubeū
facit cū q̄ pulli vel alteri⁹ carnis medietatē irroza. Aliam
vero extra amigdarū alba lacte granis granatoz sp̄sim
supra positis. C̄t̄ el facies panes assum in aceto reuolui:
cuz q̄ moza siluestria nō p̄fecte matura plima pone: z mo-
ra illa ex his sūt q̄ sup paruas rubos nascūtū i capis p̄-
stentur sūt demū pone cū eis amigdarū q̄ sūt absq̄ cor-
tice trite lac cū p̄scriptis succis extractū. f. tū q̄ gustui gra-
tum fiat: cū qbus postea de cinamomo. vel. 33. vel de su-
p̄scriptis sp̄b⁹ p̄ libito misce: h̄ enī sapor cū colore vio-
laceo p̄p̄te manet: z in eo vel silibus pullū v̄l carnes q̄z-
tum volueris imerge qz tā visui q̄ gustui delectabilis est
valde. Isti saporēs ex amigdarū lacte facti elixis carni-
b⁹ maxime pueniūt: si nō de eis cū assis carnib⁹ comedes
peccatū mortale nō committes. C̄t̄ null̄ assis aq̄ benedicta
liter dū solet aspergi q̄ sic fit. Coct⁹ pull⁹ ex mēb̄ez mēbris
tamē nō ex toto remotis dehinc aq̄ ro. cū modico agreste
vel cū aliq̄ ex succis p̄scriptis mixta irrozet cinamomi pl̄
uericatiz aceti parū addēdo: z apud ignē aliquatūli coo-
pertus remaneat: ede z q̄z sapidus sit exp̄ieris. C̄t̄ elixe-
tur pullus: dehinc p̄ frusta incisus i patella paulū assetur
et amigdalaz lac cū agresta vel cū aliq̄ ex p̄dictis succis
extractū pulueris. 33. modicus addendo secū in patella
frige. C̄t̄ si in cā frīa alleū diligeres de eo p̄stā p̄ libito
addē: qz p̄ vltamōtāis vel frācigēis nihil supra. Est ei
alleū z cepe eorū salsa. C̄t̄ Bone de⁹ ab istis saporib⁹ disce-
dere nequeo: qz talis mortu⁹ appetit⁹ p̄ eos maxie reuiui-
scitur z nō min⁹ q̄z p̄ aliā quis fit medicīnā. C̄t̄ nō igit mi-
reris si ita me in his extendo. S3 vnū adhuc inscribam: z
q̄z ad dispositionē calidā sit in eo finis. Accedule igit suc-
cum habēas vel panis cuculi cū q̄ succi mēte sp̄illi parūz
misce de aceto addēdo p̄ libito: z pax nigri pipis cōmi-
scendo: z ad ipm inspissandū mollicie panis assē cū ace-
to remollite ad sufficientiā adde de isto cū qbus libuerit
carnibus vtēre. Nōnulli tā pullos z q̄libet alias carnes
ex tali sapore copiant: qd facias si liber: z si granatoz gra-
na desup semiaueris gustui magis gratū esset. C̄t̄ elati-
ceum seu gelatīa vt alij ex pedib⁹ vituli gallinarū v̄l car-
ne capreti cū aceto vel agresta aq̄ z vino cōfici solet. Sed
ad ipm colorādū loco zaphraī in dispōne cala exp̄ssoz
sandaloz ru. q̄ in agresta v̄l alio succo fuerit infuse vte-
re. C̄t̄ erū p̄scripte carnes z si tā in dispōe cala q̄z frida con-
ueniāt saporēs tū nō multū iō in dispōne frida nō sic sine
correctōe pueniūt acetosa: Cum in fr̄ascrip̄tis igit sp̄ibus
calidis alterētur: nā humiditatis frigidis z viscosis exi-
stentibus plibus ex causis acetosa pueniūt. C̄t̄ v̄io qz in-
cisiōne z exp̄ssione sua. f. ab ore stōi illos remouēt. Scdo
qz stomachus pungendo q̄dā in eo titillationē inducunt
p̄ quā appetitus excitat. C̄t̄ tertio qz eoz friditate stōi hu-
miditātē constringunt: z p̄tes coadunāt ita vt multo mino-
rem locum occupet: vñ ibi sit vacuitas quā nā implere appe-
tens cibi querit: z sic eibus icitat. Cū. 33. igit pipis nig-
cina. pipe. lon. ameos granis padisi galāga miscem⁹ z sil-
bus. nā q̄libet ei⁹ sp̄es incitat appetitū: scdo de regimine
sanitatis. C̄t̄ el puluere in fr̄ascrip̄to vtēre: q̄ accipit cina-
momi electū. 33. i. gal. 33. aff. 3. f. pip. nigri. pip. logi car-
damomi mact ameos: corall. ru. aff. 3. i. gra. padisi gal. aff.
3. j. f. pellicularūz v̄trū gallinarū. 3. f. fiat puluis q̄ tam i
ferculis: q̄z in suis saporibus vtēre p̄ libito. Et si cū predi-
ctis succis z istis speciebus saporēs p̄ficētur p̄ualerent.

si simul in testula vel patella bulierint. Solemus quoq̄
cum vino z aqua sp̄ibus additis p̄dicē fāsianos z quas li-
buerit carnes decoq̄ facere. Q̄ si cū mollicie panis bio-
dium id aliquatūlium sp̄isare: esset apud quosdā delectū
magis addendo vitellos ouoz p̄ libito. C̄t̄ nōnulli ce-
pas in patella frigunt: z simul cū mollicie panis assis suc-
cessiue pistentur: z cū agreste v̄l aliquo ex p̄scriptis succis
saporē p̄ficiunt in quo carnes in patella frīyas aliquatū
mergunt: z interdū oia sil frīgūt: z valēt multum: qz cepe
ipm z cum aceto vel solū comestū appetitū vlt̄a modum
incitat: imo trite z olfate idem faciunt. vt Ra. v. p̄tinentis
ait. Et idem facit porrum Ra. alimāf. z ruta q̄quo mō su-
matur. C̄t̄ ex amig. vel nucibus pipe vel. 33. z alio sic ru-
sticorū sapor z aliq̄ cum mollicie panis ipm coquant.

C̄t̄ Mostarda etiā i isto casu valet maxime: si p̄ pus sinapis
in aceto remollita fuerit: qz rōne aceti appetitū multum
fortius incitat. Et piter semen erusce sepi⁹ p̄parat. Radix
tē rassani siluestris pistata cum aceto atq̄ cū carnū bro-
dio distēpata est sapor optim⁹ appetitum mortuum mira-
biliter suscitās: z ē salsa indeorū. Et ista salsamēta cuz ce-
doaria roze marino assopane z aceto mirabil̄ ad incitan-
dum appetitum valēt. C̄t̄ si de saporib⁹ siue salsamētis
in ablatiōe siue diminutiōe appetitus maxie cōferētibus
siue a frīa siue a causa cala fuerit finē esse volo. C̄t̄ fercula
describē: s3 cuiq̄z satis nota sūt: q̄ nō tū q̄zū salsamentū
siue saporēs nostrū ad p̄positū faciunt. C̄t̄ ad po-
tum vina oia dulcia sunt vitanda: z in cā calida vinū me-
diū coloris dabis ad aliquale acerbitatē potius q̄z dulcedi-
ne declinās: z erit s3 potētis ei⁹ liphatū. Et qdā i robusti
aceti cū aq̄ frīa potatū laudāt: i frīavo vinū p̄be aureū
coloris boni atq̄z saporis de q̄ sine aq̄ patēs bibat. S3 amo-
do ad medicinalia p̄descēdo: z hūc capitulo finē ipono.

C̄t̄ De cura deiectōis siue destructiōis appetit⁹ a causa ca-
lida p̄ medicinalia ab intus sumpta. Cap. ix.
De medicinalia nō solutina amodo veniēdū est: qz
a aliqua ab extra aliqua ab intra sūt approximanda
vt eis aliq̄s ordo adhibeat. M̄ria q̄ ab intra pueni-
unt describent. C̄t̄ ex cōueniētib⁹ in cā calida ē syrupus
de granatis acetosus de succo acetose de limonibus de ri-
bes de pomis acetosis odoriferis de acetositate citri. de
agresta. de pficis quē sic facito. Accipe succum p̄licorūz q̄
adhuc p̄fectā maturationē nō p̄tingunt: z ad p̄sumptionē
medietatis buliat: z residentia facta de eo li. ij. accipies: vi-
ni autē granatorū m̄zorū. li. f. zuc. li. j. f. fiat syrupus cuz
modico ligni aloes aromatizet. C̄t̄ sultū sūt syrupi ad h̄
propositum facientes et isti qui in hoc casu plurimum va-
let vtēre. R. succi pomorum acetosorum redolentiū suc-
ci acetose residentia facta. aii. li. f. succa. lib. ij. f. clarificet.
z. 3. ij. aceti sglitici cum eo misce z fiat syrupus.

C̄t̄ sūa autē citoniorū cum zuc. z sine sp̄ibus facta in isto
casu multum valet. C̄t̄ Syrupus ali⁹ sūme valens. Accipe
succu pomoz redolentiū acetosoz li. ij. succi citoniorū ace-
tositatis citri vel citraguli vel lionis. aii. li. j. aceti vini li.
f. prunozū numero centū quattuor seminum frigidorum
coim mūdatoz. 3. iij. p̄undant: z post oia ea ad tertie p̄tis
p̄sumptionē decoquātur colent: z cū li. ij. zuc. fiat syrup⁹.
cum sandal citrinis v̄l ligno aloes aromatizet. Ra. v. al-
imāf. vel p̄tinetis hūc sūme laudat. Absinthii in aceto for-
ti buliat colet. de q̄ acci. li. j. aque boni fōus vel putei. li. ij.
zuc. li. j. f. fiat syrupus amar⁹ ē z nō valde: s3 vt exp̄tus sūz
appetitum mirabil̄ restaurat. C̄t̄ alius eiusdem virtutis
ac. succi endini. depurati. li. ij. aceti li. v. zuc. li. j. f. fiat syru-
pus. C̄t̄ alium syruporum vsus sit p̄duas ho. ante cibum. 3.
ij. exhibeantur: z similibus addere potes aque endiue
acetose vel aque simplicis. 3. iij. quia forsitan gustui gra-
tis reddetur. Nec verere in casu isto aquam simplicē pos-
se dare: moderata enī potata appetitum mortuum ex ca-
litate pueniēter restaurat: vt Raf. p̄stantin⁹ Auic. ingt
intellige tū virtute existēte forti. In cōualescētib⁹ vero

De passionibus

et existentibus caloris debilis ex aque frigide potatione calor extingui facile possit: et precipue si in magna quantitate sumeret. ut inquit Aui. qui in hoc casu vult quod in ieiunio bucellam panis assam et in aqua frigida infusam febricitantibus dare appetitum mirabiliter incitat. Et quia caliditas appetitum plus deficit quam frigiditas: modo cetera sint pia aque potatio magis appetitum incitat quam vini Ras. v. continentis.

¶ Et ex coëctioibus amarèata cum succo taberget fecunda puenit. **¶** Uel succi citoniorum facta residua li. iij. accipias acetum vini al. 3. vj. postea misceligni aloes. 3. j. et dum est frigidum. 8. iij. m. sci cum eis pone capthore. 3. g. vj. et secundum artem cum succaro fiat coëctio in morzellis. Uel accipe carniū psicorū quod non sunt valde matura li. ij. et ipsorum succi residua facta. li. j. succi. li. j. vini grana. coquatur oia simul debite et in forma diacito. nitem reducatur vel aliter put libet pfectio fiat. Da autem cibum per hoc. duas. 3. f. et si libet cinamomi electi cum eo poteris co. miscere. Et psicorū loco poteris ponere poma acetosa quod tamen sunt redolentia. Uel hanc fac pfectionem quod accipit carne citoniorū. li. ij. pomorū acetosorū piroz ponticorū aii. li. j. per se quodlibet in aceto forti et agreffa decoquitur: et hinc vltia coëctio pteratur: cum quod li. ij. 8. zuc. thaberget misce: et sit oia cum facilitate decoquatur: et cum incipit infrigidari cinamomi electi puluerificati. 3. f. gari. et ligni aloes. aii. 3. j. cum eis misce et in forma diacitionis fiat coëctio. Ras. s. alma. facere sic docet. Re. carniū citoniorū atque pomorū redolentium. aii. li. j. 8. zuc. qstū sufficit. et fiat electuarium cum quod ligni aloes. 3. f. et masti. 3. vj. misce et vtere. **¶** Puluis ad hoc positū facies. Re. cinamomi electi a cortice supiori munda. ti. 3. ij. corazorū ru. ro. ru. aii. 3. f. mac. gario. aii. 3. j. peli. vtriū gallinarū ppatay. 3. f. 8. zuc. al. 3. j. f. fiat pluis: de quo sup asso pane in vino bono remollito in principio pastus exhibes. **¶** Nostri cōiter practicaes in ea calida diarodō abbatibus vtūtur: et in ea frigida aromaticū ro. semp exhibent et me quod semp pscriptus vtor magna cum arrogātia vitupare conatur. Sed quod de eis aliud dicā nisi quod in benedicendo et in melius faciēdo aliusim⁹ eos dirigat. Et h de medicinis in destructioe appetitus siue diminutioe quod in ea calida ab intus sumpta maxime valent.

¶ De cura delectiois siue destructionis appetitus a causa frigida p medicinalia ab intus sumpta. Cap. x.

¶ Electioni appetit⁹ et ablatioi vel diminutioi i causa frigida maxime pueniēs. Accipe absinthij. 3. j. calamētū montani melissē mēthe organā. aii. 3. f. anisi. 3. ij. ignati. 3. ij. coëctiois. et fiat decoctio de quod patēs. 3. iij. vj. p. cala accipiat in auroza. et in ea de succaro p libito ponat: et si libet ex ea cum succaro syrupū facere posses: cuius dosis sit. 3. ij. cū. 3. iij. sublimatiois aque camomille. h nā quod aqua camomille sup oēs alias sublimatas aq̄s in casu isto preualet: vt iam longa experientia exptum ē. Et inter alios syropos syrupus de absinthio obtinet pncipatū. Valer itē syrupus de eupatorio. Sed quod nūq̄ me fessellit ē melicratum quod in descriptioe syroporū desue descriptū: quod vt illic describit vtere: de quo cū vtulata bucella panis et in eo remollita in pncipio pastus. 3. iij. dabis. Uel facias sic: et ē quod ego cōtervtoz. boni vini odoriferi. li. iij. ac zuc. al. 3. vj. et cū. 3. f. cinamomi aliquatū cōquassati p dū cū sacculato satis denso excolatu facias tā p de quod. quod nūc scriptus vocat clarētū siue stelladia a vulgarib⁹ cōis appellat. Et ex pfectioibus valet aromaticū ro. descriptioe gabrielis: vel descriptioe cōi vel aromaticū garioilatū. Valer item electuarium de gemis electū de aromaticis: coëctio de xilo aloes: electuarium de citro: coëctio de cinamomo: diacitron pipereon: diagalanga diacitionis cū spibus et mel. Et si in auroza metridati sint cū vino albo. 3. ij. exhibueris valet multum. **¶** Coëctio mgtal in hoc casu multū valens. Accipe vini citoniorū mell dispūati aii. lib. j. 8. zuc. 3. vj. acetū vini albi. 3. iij. coquatur debite: quibus adde cinamomi electi. 3. f. 3. ij. pipis nigri. 3. j. fiat coëctio: dos est ad quantitatē castaneē p hoc. ante pastū. Uel accipe carniū

citoniorum que in igne cocta sunt mell dispūati lib. j. 8. zucca. lib. 8. simul cum facilitate coquatur cum quibus potest itea misce cinamomi electi. 3. ij. cardamomi pipis nigri. aii. 3. j. in forma diacitionis pfectio fiat. Aliquit poma i aceto decoqui faciūt aientes quod elixatione tali quandā acetositatem acgrunt p quā in organo gustus melius multo i primis: et tu facias si libet. Uel sic et ē Aui. cū corticib⁹ acetosa granata teratur: et de succo pte vnā accipe. succi menthe ptem mediā mell. vel zuc. pte. 8. tantū ista fil coquant quod bonā formā habeāt: et in hyeme coctear vntū dabis: et si parū cinamomi galange cardamomi granorū padisi et alium puluericatorū addis preualet. In hoc casu pueniēs plures sūt trocisci de ro. de ciperō de absinthio: et de ligno aloes. desue distincioe nona. De suffus. abides de scriptis valet suffus de ligno aloes et suffus aromaticum. Ex his cōiter sit puluis quem per horas duas ante cibū cum optimo vino dabis.

¶ Ego autē his quod hos pulueres sumētes nimū fastidiunt aliquando ex eis cum succaro pfectionē sic fieri facio. quod tu quoq; si libet fieri facito.

¶ Puluis mirabilis appetitū mortuū incitans. Re. cinamomi electi a cortice supiori mundati. 3. ij. galage cumini aii. 3. ligni aloes. grana pipis nigri pipis longi corazorū ru. subtilissime tritoz aii. 3. f. pellicularū ventriū gallinarū. 3. f. 8. zuc. al. 3. ij. f. fiat puluis: quo sup vtulato pane i vino remollito viere i pncipio pastus. Aui. terminay laudabat aquas in casu isto potni dadas p quas aquas minerales i telligu nescio quales vtutes i partib⁹ Aui. aque iste habent. Sed nostris pibus bononienfib⁹ aq̄ de la porreta cōmendant plurimū: illic ego fufed nūq̄ effectus per eos descriptos fieri vidi. quod multo ples morebant quod liberarent. an Acquis aut cinitate marchionat⁹ mōtiferati balnea mirabilia sūt: quorū potata aq̄ in hoc casu: vt iōga ex perietia didici valet: et tu illuc valde si libet. **¶** Soluta tū h p fieret que prius esset: quod h narrare nimis longū esset: et in quodā tractatu quē de balneis cōposui ordinate comperies ad que si opus est recurre. et p hoc pnti capitulo finem impono.

¶ De cura ablatiois vel destructiois appetit⁹ tā a causa cala: quod a causa p medicinalia exteri⁹ applicata. Cap. xi.

¶ Omēatio i causa quod accipit ro. ru. m. j. absinthij sic ciendime potulace violari solatri virge pastoris aii. 3. f. sa. ru. et citri. se. coriandroz berberis se. alken. aii. 3. j. 8. coquassent et in trib⁹ pibus aq̄ et quarta pte acetū fiat decoctio: in qua lana vel filtrū infundatur: et per duas vel tres ho. ante cibū stomachum somētabis. **¶** Somentatio quod ex lana succida in aceto et oleo ro. bulua mltū valet: amota sponsia filtro vel lana ex ceroto sandalino stomachum inunge. Uel hoc vnguento vtere quod accipit olei citoniorum: olei de absinthio aii. 3. f. sandalorum omnium corazorū rubeo. semi. coriandrozū preparatorū ac ro. rub. aii. 3. ij. cere parum: et fiat vnguentum: cū quod acetū parū in corporez. Aliud itē isto casu sūme valēs. Re. olei citoniorū: olei ro. aii. 3. j. f. plueris ro. berberis spodij sandalorū citri. se. coriandrozū preparatorū: corazorū ru. aii. 3. ij. cere parū: et fiat vnguentū quod vicibus aliq̄ cū aceto forti lauet. Emplastri in hoc casu sūme valēs: accipe sandalo. aii. oim. se. mirrthorū spodij se. citoniorū. aii. 3. f. ro. rube. 3. vj. coralo. rub. 3. j. cum succo citoniorū addendo parum acetū cū modico aque ro. fiat ad modū emplastri: quod p duas vel tres ho. ante cibū sup stomachū pone et oia debent ante assumptioes cibi remoueri. Aliqui vini citoniorum cum oleo ro. addendo de acetositate citri parum siml bulire faciūt: et lana succida immissa vel filtro stomachus: vt supra fomentef. **¶** In causa frigida acci. absinthij. 3. j. mente abrotani maiorane calamētū: ocimi garioilati: nasturtij aii. 3. f. cumini ameois anisi ciperi. aii. 3. ij. calamit. aro. nuc. mu. garioil. aii. 3. j. f. ex his oib⁹ vt ex his plurib⁹ conquassatis decoctio in vino fiat: et cum filtro spōgia aut

succida lana expressa: et bene calida per duos vel tres ho-
ras ante cibum stomachus fomentetur. Et scias finem doctri-
nam Alui. 13. tertij ca. de debilitate stomachi. q. fomentatio-
nes emplastra vnguenta cum stomacho approximantur
debent esse calida. Quare inquit vt emplastra et vngue-
ta q. voluit ex eis confortatione stomachi confortat. Et hoc i
dispositione stomachi frigidi est maxime intelligendum
fomentatione facta ex infra scripto vnguento fiat inunctio
qd accipit olei de spica. 3. j. f. olei masticie: olei de absin-
thio: a. ii. 3. j. vini decoctiois absinthij i ea fortiter expressi.
3. iij. simul ad vini consumptione bulliant: et addita cera in-
frascriptos pulveres simul misce. f. aloes. 3. j. f. gal. mu.
ameos. gari. mite sicce. cala. aro. a. ii. 3. j. ligni aloes. 3. ij. fiat
vnguentum quo fomentatione facta vtere. Et alij ex meta ab-
sinthio et ocimo gariofilato cum ros. ameos gari. cinamo-
mo buluis in vino: vt supra fomentationes faciunt: et succet-
sive vinctioes. Vel facias sic. Accipe mente absinthij ro-
ru. ru. a. ii. 3. j. olivani masti. gal. mu. calami aro. balau.
stiaru. a. ii. 3. j. et in vino decocto fiat succi citoniorum par-
addendo: de qua postea stomachus fomentetur. Dehinc
vero ex vnguento infra scripto fiat inunctio qd accipit ol.
nardini. 3. j. f. olei de masticie. 3. j. pulveris masticie. 3. ij. ca-
lami aro. galange. Bal. mu. cumamomi a. ii. 3. j. ligni aloes
nucis musca. a. ii. 3. j. cum modico cere fiat vnguentum. Vel
facias sic. R. olei de spica. 3. ij. olei citoniorum. olei ma-
sticis. a. ii. 3. j. f. absinthij. mente. a. ii. 3. j. anipulum. j. gala.
mu. calami aromatici nuc. mu. gariofi. a. ii. 3. j. coquassan-
tur bulliant in vino optimo: de quo fiat expressio levis: et
de ista expressione accipe. 3. vi. et cu olei supra scriptus bul-
liant ad consumptione et in tali lana vel filtrum infunde
et stomacho superpone. Fomentatio experta qua coi-
ter vtor. R. succi methi li. j. aceti vini citoniorum a. ii. 3. ij.
gario. 3. j. f. masticie. 3. ij. ligni aloes. 3. j. gal. musc. calami
aro. a. ii. 3. ij. parum simul bulliant et in eam bucellam pa-
nis assam immerge calidam et p duas horas ante cibum sto-
macho calidum applicabis: et e continuada q. mirabilis
effectum in hoc casu pducit. Cerotum ad hoc ppositum
facies. R. cere citri. laudani. a. ii. 3. ij. masticie. 3. ij. f. picis
naual. 3. j. f. gal. mu. 3. ij. gari. calami aromatici. a. ii. 3. j. f.
cu pistello calido vel ista simul calefaciendo fiat cerotum de
quo sup aluta in scuti forma extensa suppone. Cerotum itez
Bal. vitia stomaci emedao: plurimu quoq. valet cerotum
alexandrinu. Ad sue. Valet etia emplastru tale qd acci-
pit absinthij mete. a. ii. 3. ij. bulliant in vino optimo: de
hinc fortiter pistentur: cum qbus misce masticie cinamo-
mi zedoarie galange gariofiloru calami aromatici. a. ii. 3.
ij. ligni aloes. 3. j. et ex istis mixtis stomachus emplastre-
tur. Q. si eum in pingua libet de oleo nardino ad suf-
ficiendam pone. In hoc ablatiois et diminutiois appetit
cura finitur.

De appetitu corrupto quid sit que quoq. et quot sint ei
cause. Caplm. xij.

Appetitus corruptus est appetitus p que enormia inter-
dum appetunt: et que humane speciei oio sunt inco-
uenientia: vt sunt aranee cumices carbones lutum
gipsus creta cineres viru tartaru testularu frusta lateres
et similia. Et interdum alia q non sunt humane consueti: vt
sunt pisces crudi carnes crude: caseus putridus: fructus im-
maturi et similia. Et talis appetitus corruptus duplici vir-
tute potest puenire. Quidam a virtute interiori sensitue q
virtute appetitivam talit ordinat: vt hunc cibum: et si corru-
ptus et in consuetus fuerit appetat: aliu vero q. uis sit bonus
renuat: et hoc sepe in inficis et maniacis exprimitur: quia p
corruptione estimatiue indicat hoc esse renuendum qd bo-
num est: q. uis in ore stomachi nullus sit defectus et de tali non
est hic sermo. Alius cuius causa sunt humores corrupti i sto-
macho existentes vel in eius filis infiltrati et pcipue in ore
etuis: vel vapores corrupti in ipm os stomachi aliunde p-
uenientes: et de tali hic est sermo: q sepe mulieribus accidit p-

gnantibus vsq. ad mensem tertiu. Et illis iterum quor emor-
roides menstrua fluxus sanguis narius seu alia consueta eua-
cuatio retinetur: tales enim retente materie plerumq. corrum-
puntur: et sua maligna qualitate organu gustus inficiunt
et tunc ista irrationabiliter appetitu ipm inclinatur: plerumq.
q. a male uuentibus accidit: vt puellis pueris et filibus
qui cibis facili corruptionis vtuntur. Appetitus ite iste a
milia ppter oppilatione splenis: aut et a tractue debili-
tate accidit: si tunc. f. corrumptur et putrefiat: et patet qd sit ap-
petitus corruptus: q quoq. et q. sint eius cause.

De signis demonstrandis carum inducentium appetitum
corruptum: in quo disputatiue pcedit. Cap. xij.

Britudo illa satis seipsam manifestat: et sic de carum
signis solus dicendum erit de qbus oes quos ipse au-
ctoritates vidi in hoc conueniunt. f. q. ex natura rei
appetite talia nob signa sunt manifesta. Sunt tamen in discor-
des. Quidam volunt habentem appetitum corruptum appetere
similia alij vero contraria. Dicunt namq. primi q si tales ap-
petunt sicca humor siccus erit in causa. f. melancolicus: et si ap-
petunt acetosa: acetosus siue acetosus flatus: aut illa non natu-
ralis vel acris siue acetosa: et si horribilia appetunt vt cimi-
ces et carbones etc. hoc ab ipso humoru horribili corru-
ptione puenit: et sic concedunt q tales semper filia appetunt:
verum a colera et a sanguine id fieri non putat. cu isti respe-
ctu flegmatis et mlie corruptioni sint maxime rebelles.
Alui. in 13. tertij capitulo de modo significationis dispositionu
stomachi inquit: non impedit digestionem colera. Colera enim ppe-
tas non est vt digestionem phibeat phibitione destructoria
aut diminutoria: aut faciliere cruditate: imo q. q. corruptum
eam. Se melie pprietas est vt phibeat digestionem et corru-
pat eam simul: et flegma declinat est ipa ad corruptionem.
Et sic pcludunt ab eis duobus humoribus solu corruptionem
appetit fieri posse. Euz at humores isti fri sunt et in eis cor-
ruptio semper extraneam humiditatem faciat auctores si-
gna dimittentes ad cura ventum: et medicamina oia ad ca-
lidum et siccum declinantia ordinat vt p. Sz dicentes ta-
les semper contraria appetere in secundo tegni doctrina Bal.
sequitur. Discrepancie inquit non naturales stomachi in
hoc differunt q. contraria et non similia appetit que admodum
naturales. Et Alui. allegato ca. si stomachus igitur pinguis
desiderat illic est stipticitas: et siccitas et spissitudo: et si na de-
clinat ad frigiditatem: et si calitas. Et si appetit res calas: tunc
illic est frigiditas: et si appetit in cibus acetosa acuta: tunc il-
lic est humor viscosus. Ex qbus de mete istoru patet: q. r
glibet appetit pternaturali dispositio semper fert ad contraria.
Ex q patet q. stomachus in qlibet dispo. remouenda fue-
rit p. traria sp appetit. Siue illa dispo fuerit naturalis: vt in siti
et fame naturali: siue pter natura vt de corruptione appetitus.
Ma in naturali siti: a calido et sicco qda catur tristis sensa-
tio: p cuius remotione cibaria semper appetit: siue illa vir-
tualis siue formalis sint fria et humida. Ad Alui. 2. de ania
Sitis igitur est appetitus fri et humidus. Q. si stomachus sitiens
naturalis calidus fuerit et siccus p remotione istius tristis sen-
sationis a calido et sicco cate fria formalis appetit: et humidus pro
sui t. pseruati. calida virtualis appetit et sicca: q. q. libet na-
lis coplo spilla appetit p q sit apta maxie illa sua naturalis co-
plexio conseruari. Sz si i sto pternaturali alterata fuerit dispo
frida et humida. vbi gra si fuerit sities esto p ista remoue-
da tristi sensatione in siti t. formalis fria appetit et humida
virtualis t. p remotione illius dispositionis pter nam q. e fria et hu-
mida: vt suppono: cala virtualis appetit et sicca: et p. traria
ria: et q. libet m. b. p. traria naturalis dispositio appetit naturalis
remouere dispo. pter natura in eo exite qd non sit nisi
p. traria. Et Alui. in ca. de corruptione appetitus. Q. si in sto
ingit aggregat humor malus diuersus asueto in qlitate sua
tunc regit aliud p. trarium. Ista t. p. trarietas pot. esse in qlita-
tibus manifestis: sicut in mala coplone vehem. cala ap-
petit stomachus vehem. fria inconsueti: vt glacie ni-
ue: aut in occulta pprietas: sicut h. n. m. h. u. d. corru-

De passionibus

ptam: determinate nocentē nō appetit qdēūq; siccū: sed de terminatū siccū: vt carbonēs z cretā. Unde caplo q̄ supra inq̄t Aui. Quapropter accidit in quibūdā appetit⁹ lutū imo carbonū terre: z gipſi z rerū hūmōi generis ppter q̄litatez q̄ ē in eis exiccantē z incidentē p̄traria q̄litate hūoz. Et ppter h̄ p̄z ad eos r̄ſio q̄ volūt q̄ ex appetitu corrupto patietes sp̄ filia appetūt: q̄ habētēs humores acetosos acetosa appetūt. Dicendū igit q̄ q̄uis appetant acetosa nō nō ista appetūt ppter ſilitudinē acetositate: ſz q̄ in illis ē quedā qualitas virtual̄ p̄traria q̄litate illi⁹ humoris acetosi que ē talis corrupti appetitus indicatīa. Et ppter dicē dū q̄n tales appetūt fetida: vt ſūt cimices ſcarabē: z talia nō enī ad ista appetūt⁹ inſurgit: q̄ filia hūoz illi⁹ ſz q̄ in ſe forſan quandā habēt virtutē directiua illi⁹ corrupti humoris eductiua vel aliquā altā manifestā: vel occultā q̄litate illi humoris p̄traria. Et ſic nō valet h̄ argumentum inducēs hūmōi appetitū corruptū ē acetosū ſā: igit patietes appetit acetosa rōne q̄ ſūt filia: ſz q̄ in ſe h̄nt qualitātē oppositā q̄litate i humore illo exiſtēti q̄ ē iſtū corruptū appetitū efficiēs. Quare nō ſūt tñ hī viri boni vitupandi qui corruptū appetitū h̄ntes appetere filia dicūt: q̄ hī ſupponunt eos in latitudine ſanitatē exiſtere. Sed appetitus ſanoz i p̄ſeruatiōe ipoz ordinat. ḡ tales appetere dñt filia et nō p̄traria: cū cōſeruatiō fiat p̄ filia. Quidā dicūt q̄ melancolia a nā ad os ſtōi miſſa: vt ipm ad appetitū cōfortet q̄nq; eū inmutat: z facit ip̄za nā p̄pria egredi: z q̄ tal' vt volunt ē diſſepantiā nāl: iō appetūt z cā q̄re incōſueta appetunt z corrupta eſſe dicūt: q̄ humor iſte tale appetitū inducēs eſt corrupt⁹. quāuis extra ſanitatē latitudinē non ducat. Et dicūt itē q̄ medicus tanq̄z p̄actic⁹ ſenſitū⁹ eſt arriſex: qui ex his ſolū ſup diſpōnes egritudinum arguit: quas maxie ſenſib⁹ dephēdit: z ſic cōphēdētēs acetosa tales appetere: q̄b⁹ ex acetoso ſlegmate appetit⁹ corruptus i ducitur: p̄cludūt filia ipm appetere. Nō enī p̄acticus in quātū p̄actic⁹ ē debet inueſtigare: an i acetosa re appetita ſit aliq̄ virtual̄ q̄litas q̄ q̄litate i hūore illo exiſti ſit p̄traria: ſz theoric⁹ potius. Et ſic ego dñs theoricis relinq̄ns hanc diſſinitionē ipoz bona pace ad demſtratiua hui⁹ egritudinis ſigna p̄deſcēdam. q̄uis n̄i veteres talia ponere noluerint. Sed cū paſſio h̄ interdū cū ſiccis: interdū cū humidis: q̄nq; cū calidis: z nōnūq; cū fridis ſociet: quorum ex cā cura mltiplr̄ variet: in paucis tñ iſta demſtratiua ſigna conſtringā. Appetit⁹ itaq; inclinās ad ſicca: vt ſi carbonēs lutū z ſimilia ab humido hūore cauſat: in ſe tñ quādā virtutē occultā habēs: p̄ quā ad incōſueta illa fertur. Sz ſi diſpoſitio iſta appetitū corruptū efficiēs cū hūozib⁹ calidis ſit coniuncta cognoscere: q̄ ibi ſitis adeſt intenſa grandis eſtuatio: z ſuſe eructuatiōes a frigidis iuuatur: z calidis noceſ. Sz ſi complexio etas regio tps anni p̄cedens regimē: z talia ſup ipoz calidorū generatiōez atteſtantur: cernoz multo ſies: cūq; ad acria z acetosa ſemp appetitus inclinabit. Si vō ad dulcia vinctuosa: ſic: cus humor z melancolic⁹ erit in cā. Et q̄ dictum eſt paſſionem hanc p̄ p̄prietatē z cōitātē fieri poſſe: z per p̄prietatem ip̄a ſit ex aliorū mēbroz ſanitate dephēdēs. Et quia p̄tinuus appetit⁹ iſte corruptus aderit: ab alijs tamē mēbris p̄tinu⁹ nō erit. ſed quieſcit interdū. Si autē alioz mēbroz vitio fiat. vt ſplenis matricis cerebrī vl' membri alterius ex ſignis talis mēbri diſcratiā ſignificanti⁹ argues. Nō itaq; ſignis demſtrati paucul' p̄ter' cā hui⁹ finē i pono. De ſignis p̄noſticis corrupti appetitus. Ca. xiiij. De cimices carbōes araneas z talia icluat⁹ appetit⁹ ceteris ē deterior magnā enī i humorib⁹ corruptōnez eſſe ſignificat: q̄ ſpēi humane totalr̄ p̄trariatur quare timēdū ē ne i talē venenoſitatē mutet q̄ ſubito patientē interficiat. Poſt hoc in mīori malicia ē ſi ali⁹ excitatus eſt. ſicut cū appetitus talis inclinē ad carbonēs lutū z ſimilia: z adhuc minus malū ſi ad acetosa declinauerit. Teſte Aui. cap⁹ de corruptiōe appetitus. Cſi itez ta-

lis appetitus diu durauerit p̄anos z alias cutis infectiones inducet. Cſi Rasis autē nono p̄tinētis. lutum z ſimilia ſtomachum grauant z digeſtionē impediunt: q̄ ex eis corrupti humores ſunt: ppter qd̄ nonnūq; vermes generantur. Et tamē cū non ſint apta ad mēbra nutrienda optilationes faciunt: z ſic ſunt cauſa egritudinū cronicarum.

Et ſi ppter cruditatē illorū humorum vel ppter malā aliquā qualitatem in eis exiſtētiē cū ad nutritionē ſint inepti membra eos reſpuūt ad cōcauitates vētris tāq; nutritioni inutiles tranſmiſſi idropem efficiunt. Et h̄ de ſignis p̄noſticis corrupti appetitus.

De cognitiōe z cura in ḡnali corrupti appetit⁹. Ca. xv.

In cura appetitus corrupti q̄s humor peccans i cā fuerit p̄ſiderādū erit: in cui⁹ cognitiōne facile deuenies: ſicut i p̄cedēti capitulo dictūz ſuit ſi ea ad q̄ talis appetit⁹ inclinā diligenter obſerues: q̄ frigid⁹ humor atq; viſcoſus ad acria atq; ſalfa appetitū inclinā calidus ad acetosa ſemp: ſiccus vero ad vinctuosa. Sed ſi gl̄i ber humor p̄ vomitū educi poteſt nihil ſupra. Sed qualiter ſiendū ſit te ſeptimū capitulū ſupra docebit: z ſi hoc fieri nequeat quaſi colera digerēda educēda quoq; z ſa itē p̄dictū capitulū te docebit ad plenū. Sed de melancolia illic nulla facta eſt mētio: cum ea potius appetitū adaugeat q̄s diminuat. Ideo ſi ad ei⁹ digeſtionē deuenire neceſſe ſit. Accipe oximell ſimpli. ʒ. iij. aque bugloſe: aque ſcolopendrie lupulorū. añ. ʒ. iij. clarificet p̄ duabus vicibus eum cum optimo cinamomo aromaticando. Cel accipe oximellis ſimp. ʒ. j. ſyrupi de epithimo. ʒ. j. z p̄ſcriptis aquis: vt ſupra aromaticando clarificetur. Adagia tamē appropriatus eſt ſyrupus iſte qui accipit ſcolopendrie ſticados ſtorum lupulorum: boraginis: bugloſe: violarum: camedreos: capillozū ve. añ. ʒ. j. radices apij ſeniculi z ſparagi añ. ʒ. ʒ. ʒ. paſſulaz. ʒ. j. ſene. ʒ. j. fiat decoctio: cuius ſine adde epithimi. ʒ. ʒ. collata decoctiōe cū li. j. ſuchari vel mellis li. ʒ. z accen paſſulati. ʒ. iij. fiat ſyrup⁹ cum optimo cinamomo aromaticatus: de q̄ lōgo tpe dabis. ʒ. iij. ʒ. pro vice. Et ſi fuerit debite coctus de eo. ʒ. iij. accipies aquarū bugloſe ſcolopendrie z lupulorum: añ. ʒ. j. z pro vna vice dabis: toties reiterādo q̄ tibi materia digeſta videatur: pro qua educēda: accipe caſſie nouiter extracte. ʒ. j. vel manne. ʒ. iij. confectionis hamec. ʒ. iij. ſyrupi vio. ʒ. j. omnia illa cum decoctione inſcripta diſſolues: que accipit ſtorum boraginis bugloſe. vio. capillozū vene. camedreos ſcolopendrie ſticados. añ. ʒ. j. liquiritie paſſularū. añ. ʒ. j. fiat decoctio. In ſine addatur epithimi. ʒ. j. cuius q̄titate debita ſupſcriptas res diſſolues et fiat potus. Cſi pillularum forma. ʒ. j. pillularum indarum vel ſumi terre nicolai dabis. Cel da cum aqua lactis. ʒ. iij. inſcriptis pulueris qui recipit foliorū ſene. ʒ. j. maſticis. ʒ. j. macis croci cinamomi. añ. ʒ. ʒ. diagridij. ʒ. j. tartari. ʒ. vj. z fiat pluiſ. Alias in caſu iſto. a. ʒ. iij. vj. q̄ ad. ʒ. j. de ſolo puluere tartari dabam. z per optime ope rabatur. Quia vero id ſuſcipiendū eſt valde delectabile guſtui quare ſi in ſuis ſerculis ad buliendū poneret vt etiam romani faciunt gratiſſimum guſtui ſerculūz redderetur: cum quo lubricum ventrem tenet.

Et per vomitum itaq; ſiue per ſeceſſūz humore euacuatō quicūq; iſte fuerit ad medicinalia veniendūz erit. Sed memor eſto patientez tuum in aere claro odorifero collocare: z q̄ omnium aliarum rerum nonnaturalium ſuperfluities euitet: carnes potius aſſas q̄ elixas exhibeas: que tā in cā calida q̄ in cauſa frigida erunt ſm exigen tiam alterande: et qualiter hoc ſiendū capitulū tertium te ad plenum informabit. Et inter alias carnes pullū columbinum quam maxime inter ſapores.

Tamē aiunt antiqui ſinapim pregnantium appetitū per optime rectificare. Et idem facit radix ſilueſtris raſſani cū aceto. In prima vō menſa cappareſ cū aceto cōmēdat. Cepe item cōe z cepe ſgllucū: acetū q̄z: z oliuas unmani-

ras cū aqua ⁊ sale cōditas. Sed cū te caplm. viij. abūdan-
tem faciat de his oibus his paucis cōtentus esse volui ad
reliqua medicinalia amō cōdescēdēs: qđ in seqnti caplo
fiet. Et per hec presenti finem impono.

De signis diſiunctiuis corrupti appetit⁹ qbuscūq; hūo-
ribus in cā exstib⁹: ⁊ cura cuiuscūq; in ptiāri. Ca. xvj
Eminē ex auctorib⁹ nris inuenio q appetit⁹ corru-
pti curā ordinate posuerit. Mō miz itaq; si aliq ex
socijs nostris quib⁹ studiū olet cū talē ad fastidiū cu-
ram se ponūt eā sūdoctrinā Ari. 2.º pbyſi. perficiūt. Mā
cum medicamē aliquod a quouis auctore laudatum in-
ueniunt indubie cum eo putant istā egritudine ⁊ de facto
curare. Et sicut ad pauca respiciētes vtplm ad hoc infir-
mum deducunt: vt sit necessariū eum p̄sbyteris yngendū
cōmittere. Nos itaq; mei dilectissimi fratres oro vt operā
talem studio dare velitis: vt nō a casu: sed sū debitā rati-
onem infirmos vestros curare sciatis. Ad ppositū itaq;
rediens: vt facilius apphendi possit sū varietatē causaz
quozq; varia describā. Et pmo si appetit⁹ talis ad acrimo-
nia inclinaretur siue ad salia: vt supra dictū est humor fr-
gidus ⁊ humidus erit in causa qui pvomitū siue per seces-
sum sūdoctrinā supius positam eductus ante cibū fōmē-
tatio talis stomacho fiat. que accipit absinthij. ʒ. j. origa-
ni maiorane añ. ʒ. ʒ. f. ameos. ʒ. ʒ. nucis musca. ac calami
aromatici: corticū citranguloꝝ siccoꝝ añ. ʒ. iij. cōquassē-
tur: ⁊ decoctio in optimo vino fiat: ⁊ cū lana filtro vel spō-
gia stomachum ante cibū fomentato. C Dehinc ex infra-
scripto ynguento inunctio fiat. que accipit olei de spica. ʒ.
j. olei masticiis olei de absinthio añ. ʒ. ʒ. pulueris masticiis
gariofiloꝝ coralloꝝ rub. mēte sicce calami aromatici: cor-
ticū citri. añ. ʒ. ʒ. ameos. ʒ. iij. aloes. ʒ. j. parū cere: et fiat
ynguentū quo vinctio fiat. C Per horā vō ante cibū bo-
lum vnū cōfectionis de cinamomo vel aromatici ro. de-
scriptione Gabrielis accipiat. C Facias insup si adhuc ef-
fet mulier pregnās: vt quacūq; die vel de tertio in tertius
vnā accipiat ex pillulis infrascriptis ponderis ad minus
vnius. ʒ. q penitus hanc egritudinē eradican. Et ipe ac-
cipiunt croci cinamomi spice squinanti ligni aloes xilo-
balsami añ. ʒ. j. masticiis. ʒ. ʒ. bdelij gūmi arabici añ. ʒ. j. f.
aloes epatici. ʒ. iij. f. fiat mandaleon cum syrupo de absin-
thio: de quo cū op⁹ fuerit fiant pillule. Expientia noui q̄p
multos annos in bonitate cōseruant: ⁊ mētib⁹ trāfactis q̄z
in principio sunt meliores. Mōs igit in pgnantib⁹ toto tē-
pore vsus sum sue impgnatiōis: ⁊ eis sp̄ deo duce bñ suc-
cessit. Mā si bene cōsideras taliter cum mastice bdelio et
gūmi ara. eas correxi vt in venas aloes nequaquā impme-
re possit. Nec in casu nostro p̄ciosius medicamen vllum
inuenies. Mōnulli insuper quidā ex auctorib⁹ nostris di-
cunt: ⁊ maxime ille bon⁹ Aui. q masticare in ieiunio alo-
es cardamomū vel ciminū xiloaloes transglutiēdo sali-
uam iuuat plurimum. Et aliq. ʒ. iij. pulueris nasturtij vel
tantūdem pulueris ruthe vel xiloaloes cū vino modico
potui dabant. Vel. ʒ. j. infrascripti pulueris. qui accipit car-
damomi maioris ⁊ minoris xiloaloes añ. ʒ. j. cucchari al.
ʒ. iij. fiat puluis: de quo. ʒ. iij. cū brodio pulli vel vino dabis
C Et si masticationē vt Aui. p̄cipit in ieiunio facere velis
accipe cardamomi cumini: calami aromatici. añ. ʒ. ʒ. ame-
os masticiis xiloaloes añ. ʒ. j. integra ista siml p̄misce ⁊ co-
clear vnū in ieiunio infirmo tuo masticandū p̄be: vel ex
eis cōquassatis in subtili petia bene alba coclear vnū be-
ne ligabis: ⁊ hunc p modū talē pauēsimelius masticabit.
C Verū cum masticatio ista interdū a capite humores at-
trahendo vomitū puocet eius loco cōfectio de cinamo-
mo vel aromatico ros. descriptiōe Gabrielis vtire. C Ut
hac q in hoc casu plm valet. ⁊ ipsa accipit ligni aloes co-
ralloꝝ rubeoꝝ cardamomi pipis longi: pipis nigri: cina-
momi galage añ. ʒ. j. f. fragmetoꝝ lapidū p̄ciosoꝝ. ʒ. iij.
fiat puluis: de quo accipe. ʒ. j. ⁊ cuꝝ li. j. cucchari tabar̄eth
cū aqua camomille vel melisse dissolutū: fiat in morſellis.

de q cōfectiōe. ʒ. ʒ. p vice infirmo in ieiunio dabis. C Ali-
qui in casu isto vt bon⁹ Aui. ⁊ aliq in p̄ma mensa exhiben-
da collaudant: vt sunt cappares oliue ⁊ lupini cōfecti: si se-
cunda vō laudāt passulas fisticus castaneas ⁊ crisomila.
C Et p saporib⁹ sinapi siue mostardam que in dicto casu
mitre valet. C In alijs vō saporib⁹ atq; ferculis puluis i-
frascriptus maxime collaudat qui accipit cinamomi ele-
cti. ʒ. ʒ. ligni aloes galange gari. cubebarū ameos grano-
rum paradisi añ. ʒ. iij. cardamomi. ʒ. iij. macis. ʒ. iij. piperis
nigri. ʒ. j. fiat puluis: cuius in ferculis ⁊ saporib⁹ sit vsus.
C Si ad pōtica appetitus inclinā ⁊ sicca humid⁹ humor
erit in causa: cū quo aliqua est mala qualitas: vt supra i fi-
gnis dictū fuerat hunc appetitū corruptū inducēs. Eua-
cuato igit humore tali per vomitū seu p secessum sūdo-
ctrinā supius habitā ei⁹ cura parū ab imediate descripta
desert. Quia tam regimē nō naturalū rez q̄z fomentatio-
nes ⁊ vinctiōes masticationes: ⁊ maxime de ameos: ⁊ alia
quozq; descripta illic cōueniunt. C Si aliqua in hoc casu
sp̄aliter ab auctorib⁹ cōmendatur: pura in fine past⁹ car-
damomū cubebas atq; amigdalas amaras māducare: q;
ruz loco p̄sicoꝝ nucleis sepe vior. C Laudāt etiā gallias
assatas: ip̄az q̄z pullos. ⁊ sup oīa pullos colūbinos assa-
tos in mēsa p̄ma q̄z maxime. Et p singulari remedio exp-
ti sūt q istaz carniū ossa accipe: ⁊ illa cum pipe ⁊ sale sal-
picare ⁊ in ieiunio corrodere nihil supra. C In ferculo vō
amidu frumēti plm cōmēdant: ac crustulas panis bñ sic-
cas ⁊ panē q̄z biscotū. Aui. autē in isto casu qđdā docet
artificiatū vomitū facere: sed q̄z male dosari posset: ⁊ for-
sitā p vomitiua violētia in ip̄o posita nō sine piculo dare
ip̄m hic inscribere noluit: q si vti libet Aui. q̄re. C Laudo
tamē vt infirmo tuo piculo in q cadit si luti carbonēs vel
talia māducauerit rōnib⁹ euidentib⁹ ostēdas: ⁊ cū de reb⁹
illis loq̄ris stomachant illas nomines: luctū tū ip̄m pro
posse teneas. C Insup puluere infrascriptū in casu isto sū-
me laudāt: q accipit cardamomi maioris ⁊ minoris: cube-
barū añ. ʒ. j. cuc. ʒ. ʒ. fiat puluis: de q p horas duas añ cibū
cū aqua dari iubet. Ego autē cū vino semper exhibeo me su-
per hoc fundās qđ aliq laudāt q̄ vinū potēs bonū odori-
ferū ⁊ purz abūdanter bibitiū: talē sepe curat passionem.
C Aui. vō boni vini pōtica potēs. ʒ. vj. accipiebat: ⁊ ad q̄r-
te p̄tis p̄sumptionē bibitiū p hebdomadā integrā oī ma-
ne in ieiunio suo patiēti exhibebat: ⁊ plimos hoc mō cu-
rauit. C Valet in isto casu item plm si. ʒ. j. pulueris ruthe
aut mēte sicce aut se. allei vt supra in ieiunio cū vino dede-
ris. C Antiq vō nōnulli in casu isto pillulas infrascriptas
plm cōmēdāt: quaz dosis sit in ieiunio. ʒ. ʒ. Sed si tamē
credideri eas pgnātes nō dabis: ⁊ ipe accipit aristologie
lōge: cēdoarie vio. betōice añ. ʒ. iij. gari. sal gēme añ. ʒ. iij.
triū pipeꝝ añ. ʒ. j. myr. electe. ʒ. j. aloes ad pond⁹ oīz: ⁊ fiat
magdaliō cū syrupo de absinthio. Vel infrascriptis vtire
q sup alias coronā in casu isto portāt. Et ipe accipit masti-
cis. ʒ. iij. agarici. ʒ. iij. ʒ. ʒ. f. salis gēme. ʒ. j. aloes. ʒ. iij. cum
sabbā fiat magdaliō: de quo cū opus fuerit fiant pillule
q̄ pgnantib⁹ secure dari pnt. C Si vō appetit⁹ ad acritā tē-
dat ⁊ acetosa a calido: vt dictū est: humore puenit. q quali-
ter sit tā p vomitū q̄z p secessum euacuādus te caplm. viij.
docebit: ⁊ qualr mala cōplo sit remouēda. In nono capi-
tulo modū ⁊ ordinē cū ob⁹ id fieri debeat abūdātē repi-
es: ⁊ sic de cura tali ad capitula illa recurre. Postulaca tñ
comesta appetitū remouet hūc: vt aliq auctores referunt
C Appetit⁹ autē corrupt⁹ ad dulcia ⁊ vinctuosa declinans
hūorē mlicū: secū in cā esse arguit: vt supra dictū ē. q qua-
liter curād⁹ sit caplm imediate pcedēs tibi clare mirabit.
Talis. n. hūor nūq; vel magna nūq; difficultate p vomitum
educit: vel saltē nō sic pueniēter sic p secessū iuxta affor-
smū 4.º p̄ticle. mlicos vō infert⁹ vehemētus. C Humore
itaq; euacuato supest solū stomachi discrasia manifestaz
corrigere. Fac ergo totū regimē ad calidū ⁊ hūidū decli-
nare: plus tñ ad hūidū. ⁊ sic cibaria omia mlica vitāda

De passionibus

erunt: et accuta: ut sunt porri: cepe et allea: legumina omnia: carnes bouine: et maxime salse: videntur quod saporos accuti: ut sunt alleata mostarda: vinum bibat optimum: quod si cum aqua buglosse lipharef nihil supra. Et inter alia infirmum tuum tenere leni pures. Et ad tale appetitum emendandum pulvere infra scripto nihil vilius inueni. gaccipit cinamomi elarij. 3. iij. cardamomi maioris et minoris ocini gariofi. lati ban. albi et ru. esule cortici citri doronici buglosse melisse an. 3. j. qttuor seminum cōmum fridoz. 3. j. lunature auri et argenti an. 3. j. pelliculaz vetricum gallinaz. 3. j. f. fiat puluis: et qttuor cucchari libet misce. cuius dosis sit. 3. j. et in ieiunio cum aqua melisse vel cum modico boni vini debet dari: vel de eo accipe. 3. j. et cum lib. cuc. cum succi pomor. redolentius facta residua pte vna: et succi buglosse atq; boraginis an. pte media dissoluas: et pfectio fiat in mostellis cuius dosis sit. 3. iij. Ad hunc appetitum non magnus consequitur nocumētus. quare his paucis pteus esse volui. Cuius autem appetitus ad enormia et fetida fuerit non facile est peccante humore cognoscere. p data tñ regulā sp p traria appetit: et illo modo est ut humore peccante cognoscas. ut plm tñ ad calm declinabit. Sed quisq; humor ille fuerit sū doctrinaz in caplo. vij. supius habitā euacuandus erit siue p vomitū siue p secessum fiat id: sed ubi p vomitum id fieri poterit vilius multo erit. Auctores tñ indifferēter hyperapigrā in purgando a putridis corruptis humorib; stōm sup omnia solutua collaudāt. Et ne dū humores illos corruptos educit sed oēm discripiā puenientē ab istis corrigit. Et qz qñq; p modū elarij: et interdū p formaz pillulaz fit q libuerit modo vtire. Et si alterauius alijs indigebis nono succursum pete ca: et in hoc appetitū corrupti cura finitur.

De appetitu canino quid sit et vnde denominationē habeat.

Capitulum .xvij.

Appetitus caninus varijs modis ab auctoribus nominatur. Scdm antiquā translationē afforismorū secunda lues appellat: quod idē est quod fames. In noua vero indigētia. Et tñ p luem qz p indigētiā. y. appetitum caninaz intelligit. Cuius vō ipm fillam vocat. Est enī filla locus qdam in maris quo trāseūtes naues sepius absorben: cuius causa naute voraginē eam appellant. Cum autē appetitū caninū habēs vorare cibū videatur haly. eā fillā appellare voluit. Cuius vō Alex. a greco tractū cinorodiosas dicit a cinos quod est canis: et dosis gloria. talis inde appetitū caninū canū noīe appellat: q imoderate appetētes tñ vt sepe sumunt qz digerere nequnt: vñ p vomitū aut p secessū eū emitti necesse ē: q emissio iterū comedere appetunt: et hec canū esse glia videt. et ob h greci cinorodiosas appellarūt: et egritudine cinorodiosam: vñ eā patiētes apud eos cinorodosi dicti sunt. Cuius autē egritudine laborātes tā in qntitate qz in qlitate seu mō appetēdi excessiue multū se hñt. Cuius qntitate qdē tā secz ptinua qz discreta: vt infra patebit: qz tales sepe et multum māducāt. Cuius respectu vō qlitatis seu modi appetendi qz auidissime et intēse appetūt et voracitē māducāt. Et qz hec duplex imoderātia. s. sū qlitate et qntitate: seu in mō appetēdi inter domestica aialia solū videt inesse canē: canē forsā talē denotatiōē accipit. Et ob h ingit Sera. qz ē egritudo comedēdi: cuius nō satiat mēs: et ē desideritū magne comestitiōis: ac diuerse cū fame absq; satietate. et idem dicit haly. Cuius ingit hec egritudo ē imoderati appetitū i q tā patiēs auide ac intēse appetit vt hūanā nām excedat in qntitate tā ptinua qz discreta voraciter māducās veluti canis nūq; cibo satiat. Et ex his p qd fit appetitū caninus. De causis extrinsecis et intrinsecis appetitū canini in generali.

Capitulum .xvij.

Causa appetitus canini canis ablatiōis appetitus sunt cōtrarie: esto q plures sint: vt facilius tñ comprehendant in tres istas reducereliber. Cuius autē mēbroz supflua resolutio ppter qua mēbra inanita sūt. cuius causa a venis continue attrahunt: vene ab epate

epar a stomacho: et p istos ptinue motos: vt supra dictum fuit causat appetitus. Et qzuis mēbris cōtinue appetitibus cibis offerat: ex isto tñ nō nutritur. vt ingit Bal. nō trāsglutit sed bñ digestis nutrit corpus. Existente itaq; mēbroz cōtinua reſone materiet: vt dcm est: dūm est appetitus. Cuius autē mēbroz resolutiōis duplex pōt esse causa. s. extrinseca et intrinseca. Cuius extrinseca vt est aeris balneus: et talitū supflua caliditas: et hoc potissimū corpib; rare texture accidit: qz sunt facile passibilia. Exercitū item supflūū et maxime horis famis factū vt pēgre pſiciscēb; et artificib; cōtinue laboratib; sepe accidit. Supflua qz vīgilia: nimia famis tolerātia: diuturna tristitia: ac supfluus coitus. Cuius intrinsece vō cause esse pōt euacuatiōes superflue siue ab arte siue a natura fiāt: vt sudores diaforetici. supfluus fluxus vetricis qz qz ille fiat: et stomachi aut toti ptentive debilitas. Cuius vō sepe cā sunt cum subito. s. vt ingit Alui. veniūt ad comesta. qz mēbra nō habētia vnde restātur eis ptinue nāle inest desideritū p qd mouētur vta venis attrahant: et vene successiue ab epate. Et ex tali causa cōtinue fames adest. Cuius qnto ptinētis: qndam ingit Rasio in cura mea habui cui hypera dedi: et vermes plimos mire lōgitudinis emittens: liber māsit. Et bonus Alex. qzuis hoc in caplo de bolismo reciter: hic tñ ad propostū melius faciēs ingit. Scio. n. quādā mulierē multū et absq; mensura appetentē et digerentē omnia: et nunq; bene secessum vetricis fecisse: et dicebat se mordicationem pati in vtre: et capitis dolore sepe habere conquerebat. Accepit catarticū de hypera. facta itaq; purgatione pſicit vermē grandē vt haberet in spatio longitudinis cubitos xij. ampli. et postea illā irrationabilē et inamētē appetitiōē amissit: vñ nō fuit bolismus: sed ille serpens q hec in illa opabatur. Cuius febres itē vt acute liqfaciētes et plix corpore soluētes: vt qrtana ethica. alie egritudines cronice nōnunq; appetitū caninū inducūt. Et ego quādā nobilē pſicā in curā habui q ad finē vsq; anni vixit. Et trāfacto anno primo ad appetitū caninū venit: et p paz anteq; aliū mūdum adiret: tūmē pariter nil ad māducandum inuenire vñū caponē et vñā spatulā mōtonis cū suis ptinētis māducant. In egritudinib; itaq; cronici vorax iste appetitus innascit. Cuius supflua itē totū caliditas sepe appetitū inducit. Et qzuis Alui. dicat qz stōi caliditas hūc appetitū inducit: intelligēdū est caliditatē totū iūcta simul cum ear: vt manifeste Serap. hec caliditas nō est oris stōi: imo corporis totū. Et id ideo qz caliditas cū accidit in ore stōi destruit appetitū. Et Alui. hoc pſiderās ingit: Nec calitas vt plurimū facit sistr. Caliditas igit intrinseca facile mēbra resoluit: et potissimū si in aere intēsa calitas resolutionē faciens fuerit: et vt sepe accidit retētiōē debilitās. Et sic patet pme cause declaratio. Cuius scda causa est in ore stōi humoris accidi abūdātia: vt ē mā slegmatica pōtica in stōi generata: vel aliqñ defluxa: ac acris melācolia a splene vel alio mēbro ad stōm ppulsa: vel mā catarralis: vt Alui. mquit. qzuis id raro fiat. Tales. n. materie in ore stomachi existētes sua pōticitate et incisiōe humores si q in ore stomachi viscosi fuerint expellūt: et vacuitatē quādā seu inanitionē quādā in eo efficiētes titulationē quādā inducūt: p quā vt ab extra qcquid attrahit appetitū insurgit. Cuius tertia cā est oris stōi dominās frigiditas mō stupefactionem nō induxerit q ab intēsa aeris friditate sepe accidit: vt per frigida loca iter agētib; plerūq; ptigit. Alut afritiditate aqua vel cōfiliis: vt piscatorib; et in aquis fridis sepe cōmorātibus accidit: vt expētia in illis sclauis dephēdīs q naues a venetijs Maduā trahētes p aquā vtiplm incedūt: et illi buballi qcunq; hora māducāt. Frigiditas. n. vt de mēte Alui. dici posse videt eo mō quo humor ponticus appetitū augmētāt: qz os stōi cōstringēdo q in eo est expmunt: cuius causa inanis. Et ppter talē inanitionē ptinu sit appetitū: vt per nūea et frigida loca transeūtib; sepe ptingit: vt supra dictum est. Sic appetitus canini cause patent.

De signis demeritis causis appetitus canini. Cap. xix
 Appetitus canini signa cap. facile inuestigare velis
 fm ordine q̄ ille supra descripte sunt incede. C Si
 itaq; ab intrinsecis causis mēbroz resolutio fiat: ex
 qua appetitus caninus pueniat panēs: aut astantes te sa-
 tis in formabūt. C Cause vō resolutionis mēbrozum intrin-
 sece leuiter quoq; cognoscunt. Nam si supflue euacuatio-
 nes in causa fuerint scias q̄ sudores diaforetici p̄cesserūt:
 aut vētris fluxus ab arte siue sponte factus: aut supflus
 sanguinis fluxus: aut p̄similis. C Si autē a debilitate p-
 ueniat p̄tētiue: scias q̄ crude egōnis copiosa quantitas
 apparebit: q̄ ad sanguinolentā egestionē q̄q; pducet: vt
 Alui. ingt. cui⁹ cā est epatis aut ton⁹ cōtētiue debilitas. Et
 q̄q; pp cōtētiue stōi debilitatē tale emittit p̄ secessum q̄
 le fait assumptū vt in hēnteria fit. C Si a vermib⁹ puen-
 rit p̄signa p̄pria deo adiutore inferri⁹ describēda cogno-
 sces. C Et si se. acute: p̄lix: aut alie egritudines cronice i
 causa fuerint: scies q̄ ille p̄cesserūt. C Supflua tonus ac-
 oris stōi caliditas ex cōplexiōe z ton⁹ habitudine cogno-
 scit: z intēsa sit: vt ingt Alui. respectu sue cōplexiōis nālīs:
 et est v̄plm natura p̄stricta. Et ita signa illi⁹ cause appeti-
 tus canini q̄ est mēbrozum resolutio: tibi satis manifesta-
 ui. C Posset tñ statim q̄ dicere nō est possibile ex intēsa
 siti posse semp intēsam famē arguere cum cāe intēse sitis
 p̄trarie videant: z ecōtra. Mā si frigiditas z humiditas sa-
 mem adaugēt z situm diminuit: caliditas vō z siccitas sitū
 adaugēt z famē diminuit. C Sed p̄ aliq̄li hui⁹ declarati-
 one sciēdūz q̄ in stōi duplex humidū repit: vnū grossum
 solidū quo stōi nālīs calor fouetur: aliud aq̄um fluidū im-
 bibuū: cui⁹ p̄sentia p̄hibet caloris inflatio substantie stōi
 exiccatio. Sed indifferēter oibus in mēbris humidū tale
 exiccatiois p̄hibituū repitur. C Ex q̄z rozi tale hum⁹ assu-
 milatur humidū rozidū tale hūidū appellam⁹. Solidūz
 vō rozi cōparatū calidum dicit: z sic rozidū v̄z respectu
 solidi frigidū est z humidum. Et v̄triusq; istoz p̄ caloris
 actionē accidit p̄sumptio: z p̄ p̄sumptionē humidū grossū
 os stōi infrigidat: ip̄o nāq; sublato cui⁹ p̄sentia calor sub-
 stētiatur atq; fouet: necesse est ip̄m paucificari quantitate
 saltē: si nō intēsiue. z tunc ordine nature ad os stomachi:
 vt supra dictūz est melia deferit: ex istis duabus in ore stōi
 fit imp̄ssio z sensata q̄dā tristitia ad quā appetitus quo ad
 cibum sequit vt calidū z siccū dep̄ditū siue resolutū recu-
 peret: vel saltim tristitia illa sensate imp̄ssiois remoueat.
 C Ex q̄bus patet q̄liter ad humidū illi⁹ grossū z solidū cō-
 sumptionē sequit sensata infrigidatio: p̄ cui⁹ infrigidatio-
 nē appetit calidūz z siccū. C Ad humidū vō rozidū p̄sum-
 ptionē inflatio z exiccatio maxie ons stōi: q̄ sublata cau-
 sa exiccationē z inflatioē p̄hibētē insurgit exiccatio z in-
 flatio sensata: cui⁹ cā stomach⁹ mouet nāliter ad aliquid
 appetendū: quo talis tristitia ex assumptiōe illi⁹ humidū
 rozidi remoueat: z hec p̄ frigidū q̄ loco resoluti rozi re-
 ponas q̄d z humidū tale appetit potius appellam⁹. C Ex
 q̄bus patet quare auctores famē calidi z siccū z situm fridi
 et humidū appetitū appellāt: vt Ari. ij. de ania. C Et ex
 his elici causa potest quare ex causis resoluētib⁹ aliq̄ fa-
 me in cit⁹ incurrunt: tarde vō situm: z aliq̄ e contra: q̄ stat
 p̄ abundanti⁹ sit humidūz rozidūz corpulētūz grossū: et
 adhuc erit sue resolutiōi magis ineptū: tunc resolutū hūi-
 dūz illud grossū p̄ ei⁹ facilitatē z etiā respectu sui. s. pp
 ip̄m esse resolutiōi magis obediēs q̄z humidūz rozidūz
 resoluat: z p̄ p̄ns cit⁹ famē incurrūt q̄z situm: in alio vō in q̄
 humidūz grossūz erit abundanti⁹ z rozidūz paucūz cit⁹ re-
 soluet: z p̄ cōsequēs cit⁹ situm incurrūt q̄z famē. C Ex qui-
 bus manifeste p̄z qualr in appetitu canino stat ex resone
 mēbroz a supflua calitate causata famē fieri v̄lra mēsurā
 intēsam: z nō ita intēsam situm: q̄uis v̄lra suā nālitate sit
 intēsi⁹: q̄z in casu n̄o multo plus de humido corpulēto
 resolut⁹ p̄portionabilr q̄z de rozido: z sic iste intensiorem
 multo famē incurrūt q̄z situm: respectu tñ sue nālīs cōple-

xionis etiā sitis intēdit: z hoc ē q̄d voluit Alui. cū dixit q̄
 caliditas ad quā sequit mēbroz resolutio cognoscit ex i-
 tensa siti. Scda vō appetit⁹ canini cā est humor acidus
 abundās in stōi q̄ ex pauca sit: vt ingt Alui. z ex multitudi-
 ne egestionū cognoscit: q̄z accida erit eructuatio z acedo
 et acetositas in ore dētes stupefaciēs interdūz sentit: et si
 patēs famē illā tolerauerit quictionē quādā in stōi senti-
 et: z ex illa famis tolerātia nocumētum incurrūt. C Et si a
 splene vel ab alio mēbro humore ad os stōi appetitū can-
 num faciēs p̄suat. Signa debilitatis splenis vel alterius
 mēbri mandātis tibi hoc manifestabūt in p̄mis caplis p̄-
 quirēda. C Frigiditas oris stōi dñans z appetitū caninū
 efficiēs q̄ ab extrinsecis puenit astantiū vel patiētis nar-
 ratione dephendit: cū quo sitis paucitas aderit z pp indi-
 gestionē feces multe: q̄z p̄z assumpti cibi trāsīt ad epar.
 Et quia p̄pter indigestiōem plurime vētositates generā-
 tur vētositates multiplicatur: cui⁹ causa stōi sentit inanitio.
 Et sic habes signa appetitus canini.

De eo quid ex appetitu canino pronosticari debemus.

Capitulum xx.

Ap̄petitus canin⁹ vt supra patuit est oris stomachi
 passio: z cum oīs talis sit molestia quilibet appetit⁹
 caninus periculo subiacer. vnde halyabbas: passio ingt
 que in ore stomachi sit dura z molestissima sit propter cor-
 dis vicinitatē atq; cerebri societatē si appetitus caninus a
 tali tēpore durauerit: cum corpus nō nutriatur ad extenu-
 ationē ventiat necesse est. Vnde Alui. p̄ma p̄mi caplo d cō-
 plexionib⁹. Cum malo ingt desiderio q̄d est pp p̄uatiōem
 digestiōis nō puenit isthibere. i. cum bona digōe nutriti-
 tum. C Appetit⁹ itē canin⁹ ad bolism⁹ z ad subeth z ad
 mortē infirmūz sepe deducit: vt Alui. 13. teriū caplo p̄mo.
 C Et p̄mi cā est q̄ si appetit⁹ canin⁹ p̄tinuēt sunt idigōes
 plime: q̄z cā flā viscosum abūde multiplicat z ori stōi ad-
 herēs ei⁹ sensum stupefacit: pp q̄d virtus appetitiua obtu-
 sa debilitat. Et ex q̄ mēbra sunt inanita z attrahūt a vēis:
 et vene ab epate: z epar a stōi cum os stōi p̄pter obtusiōēz
 atq; stupefactionē suā inanitionē nō p̄cipiat appetit⁹ non
 causatur: z illo modo sit bolism⁹: vt inferri⁹ patebit. C Et
 ex hoc posset vere fieri stupor: palestis: z talia vt p̄z. C Su-
 beth vō sit a vapore ab illo flāte eleuato z ad cerebrū con-
 tinue euaporato. C Adors vō q̄q; ad appetitum caninū
 sequit: q̄z p̄pter ip̄m bolism⁹ sepe fit: ex quo sepe fames
 sincopalis causat: ad quā sepe mors sequit vt infra in p̄-
 mo caplo deo dante declarabor: sic determinata cā patet.
 C Rursus in appetitu canino multa flāta multiplicātur
 quare panēs in egritudies q̄ ab ip̄so ventum leuiter incur-
 rit: z p̄cipue in hēnteriā cagēsā: adropē maxime sicca: et
 ad hunc modū de alijs. Eructuatio ingt haly. in appetitu
 canino signū bonū existit. intellige vbi ip̄a a friditate cur-
 mā vel sine: aut debilitate p̄tētiue puenit. tunc. n. signū
 est cibū aliq̄ntulū in stōi morā fecisse z digōem aliquā re-
 cepisse. z sic habes q̄d ex appetitu canino p̄noscicare hēas.

De cura appetitus canini q̄cūq; cā pueniat. Cap. xxi

Ap̄petitus canini curā recte z expedite si deueni-
 a re volueris erit fm cārū p̄missum ordine procedē-
 dum. P̄ma q̄dē causa fuit mēbroz supflua resolu-
 tio: que si ab extrinsecis causis puenit: eas ad contrari-
 um reduces: dehinc ad corporis restauratiōēz: prout te
 infra docebo deuenies. Sed vbi illorum mēbroz resolu-
 tio ab intrinseca causa fiet ordine quo descripte sunt pro-
 cedere libet. C Quaz p̄ma sudores fuerūt diaforetici p̄
 quaz cura est supflua humorū euacuatio: cuius ipsiatio:
 et poroz cōstipatio: z sic q̄z ad sex rez nō nālitiū regimē
 p̄z de cibo sepe def: recēs caro porcina cōuenit: agnina:
 bouina: ceruina: z files dure digōis carnes magis assate
 q̄z elixate. C Itē lētice: faber: z alioz leguminū substantie
 ac ferclā cū agyma pasta facta risū coctū trincū multū p̄fra-
 ctū z p̄aicū. C Et ex piscib⁹ viscosi oēs vt anguille tēbe z
 filia: z assū pot⁹ q̄z elix: sit v̄l grossū nō pōcūt: z si cū aq̄

De passionibus

ferrata liphares pualeret. **C** Sit panis acim^o cū aq̄ ferra-
ta pinfatus: et si esset biscoc^o: adhuc esset meli^o. **C** Paties
in aere frigidissimo colloce^o: q̄ si fieri poterit p̄venit septē-
trionalē euēteretur. **C** Et q̄uis ex istis aliqua appetitū ad-
augeant caninū: sudor tū q̄ est h̄mōi mēbroz^o resolutionis
cā remanet. **C** Et iō q̄tū ad medicinalia erit hūoz coleri-
cus subtilis: digerēdus: euandus q̄z: cū sudor sit aq̄sitas
sanguinis: cui admixtū pus colericū ē. **C** Syrupū igitur
hunc dabis q̄ accipit mire citoniorū sine sp̄b^o. **℞.ij.** syr-
pi de myrtho. **℞.j.** aq̄ ros. aq̄ plātaginis añ. **℞.ij.** f. cū san-
da. ru. aromatizādo p̄ duab^o vicib^o clarificet. **C** Uel aq̄rū
loco decoctiois infra scripte pones q̄ accipit ro. ru. cupu-
larū gladiū balaustiaz ordei vstulati portulace plātagis
añ. **℞.ss.** f. iutiba nūero. **xij.** san. ru. se. ros. se. plātagis por-
tulace añ. **℞.ij.** fiat decoctio q̄ sup̄ascrip̄arū loco aq̄z vtere
Syrupū ad min^o q̄tuor vicib^o dabis. **C** Et de hic potio-
nē infra scriptā dabis. **Q**ue accipit corticū mirabolanozū
citrinozū. **℞.j.** corticum mirabol. chebulorum. **℞.j.** f. simul
cum tribus aut quattuor depilatis amigdalīs cōquassen-
tur et in aqua endiuie in qua p̄pus aliq̄ue passule fuerint
p̄bullite infundant dimissis: **xij.** horis in infusioe fiat for-
tis exp̄ssio: cū qua misce pulueris reubarbari electi. **℞.iij.**
squinantī gra. **ij.** syrui ros. cōfecti. **℞.j.** et fiat potus quem
ante diē sine alia custodia dabis. **C** Hūore euacuato ma-
ne et sero spinā ex ceroto sandalino pungas. **C** Uel ex vn-
guēto infra scripto. q̄d accipit olei ros. **℞.ss.** olei myrthoz
sandal. ru. succi plātaginis pulueris masticeis ro. ru. bistor-
te: acatie ypoquistidos boliar. sanguis dra. añ. **℞.ss.** tere pa-
rum: et fiat vnguētū. **C** Ante pastū p̄ horā diacitonitē sine
sp̄bus ad q̄ntitatē castanee pbe. Aut tria sandali bolum
vnum. Sudoris cā remissa resolutio mēbrozū remittetur
et p̄ idē appetitus ille canin^o. **C** Si vō ppter fluxū mēstru-
orum emorrozdarū vētris vel quē libuerit aliū mōm re-
solutio mēbrozū fiat p̄scripta cura erit pueniēs: dūmodo
vētris fluxus ab opilatōe nō pueniat. **℞.ij.** n. aliter curā-
dus esset: vt in cōmētariolo de fluxib^o ordinate posui. in q̄
oim fluxū curā planā inueniēs. et in talū restrictioe tibi
sit cura. **Mā** vt inq̄r **Alu.** si vētres eozū fuerint vehemētis
mollificatiois tūc eas retine. **Mā** in retentioe eaz est cura
fortis hui^o egritudinis. Et idē q̄nto cōtinētis q̄m inq̄r **Ra-
fis**: solutio illa p̄betaugmētū minus: appetitū vō. canino
erit retinēda. et in hoc casu lac plurimū cum fluuiatibus
lapidibus decoctū cōmēdatur. **C** Ualet insuper cura ta-
lis vbi appetitus caninus a debilitate cōtēntiue pueniat
modo illa a sup̄flua caliditate fuerit. Et si a frigiditate et
humiditate neruos stupefaciēte seu a friditate et humidi-
tate musculos relaxāte pueniat euacuādus esset humor:
alterāda cōplo et totū ad calidū et siccū regimē pmutādū
q̄d q̄lter fiendū sit in cōmētariolo de egritudinib^o caput
tractatu de palefi et stupore totū regimē tā medicinaliū q̄z
nō naturalū rez ad plenū inueniēs. **C** Vermes aut i cā
si fuerint in pposito caplo curā q̄re. **C** Uez in casu isto oēs
auctores ierā dictā sumere cōmēdāt: tū q̄ bon^o **Alexā.** et
dñs **Raf.** mire lōgitudinis vermes eduxisse referūt vt su-
pra in causis dictū est. Si autē se. vel q̄uis alie egritudies
cronice in cā fuerint q̄ mēbroz^o resolutionē illā effecerit
p̄ quā appetitus canin^o secur^o est: et paupcul^o paties cōua-
lescēns regimine regēdus sit vt p̄me cāe appetit^o canini
cura absoluat aliqd̄ pticulari^o dicēdum esset. **C** Ubi ergo
caliditas illa cā fuerit aer calidus subtilis ac luminosus
vitādus erit **Gra**: ingens gaudiū: sollicitudo luminosus
exercitiū fricatiōes: nimia famis tolerātia: ac oēs sup̄flue
eūones: his plurimū et p̄stātis nutrimentū danda sunt ciba-
ria grossa atq̄ viscosa. **In** q̄ casu laudat̄ risum cū butyro
coctū et cuccharo aspiū atq̄ recētes pisces et vinctuosa ci-
baria: et ne stōus istis graues et pueniēt^o digeri possit po-
tius in quattuor vel quinq̄ in die vicib^o q̄z duab^o vicib^o of-
ferēdus erit q̄ tā actu q̄z potētia calid^o euētiādus ē: accidus
q̄z atq̄ potētia lactuca q̄z cucumeres atq̄ cucurbita h̄ pue-

niūt. Et a pprietate quadā portulaca. Et in his p̄me cāe
appetitus canini cura finit: de quo sic breuiter p̄ranfui:
q̄ illaz causaz cura fm̄ illaz exigētiā ē in p̄mis caplis i-
quirēda. **S**cdā cā sup̄i nūerata fuerūt hūozes frigidī ac-
cidi in ore stōi abundantiā. **In** q̄ casu frigidus aer euitan-
dus ē: sed exercitiū tpatū leues fricatiōes: somn^o aliq̄ntu-
lū solito lōgior: et aie accidētia moderate cōmēdāt. **C** **S**z
in exhibitioe vini iter eos diuersitas repit aliq̄. **S**ali. vō
exp̄sse voluit nō eē vinū in ieiunio sumēdū. **S**z supra pin-
guia cibaria siue nāliter siue artificialr vinctuosa siue se-
posita q̄ p̄mū illa fridus aer alteret et coagulent. **E**t rō
dicti **Sal.** ē: q̄ vinū sup̄ cibaria pingua datū diuti^o retiet
in stō et supra alios cibos nauigādo in ore stōi suā calitatē
meli^o impmit. Et iō rasis in q̄nto p̄tinētis: ante potū ingt
de cibario def vinctuoso stipticitate carēte: demū pota de
vino eo q̄n subleuat inde ad os stōi facili^o attigit: et p̄ talia
applanabit os ei^o q̄d exasperatū erat et corrugatū: cuius
cā appetit^o augebat. **C** **Alu.** vō vinū purū in potu dari vō
iubet in q̄ nō sit acetositas neq̄ poticitas oīno: q̄ vt ingt
ipm̄ sanat ab eis sumptū in potu. Et tale factū in ieiunio.
p̄ **B. n. bon^o** **Alu.** voluit q̄ si fieri debet q̄n pauci humores
crudi sūt in stō derelicti q̄ p̄ nām vel p̄ partē euā diuti fue-
rint: et cū h̄ q̄ paties neruos fortes et cerebrū potēs habu-
erit: atq̄ sensus aliqualr obtusos. **In** **B. n. casu** vinū potēs
in ieiunio datū maxie puenit: et stōm calefacit: et ad illius
pauci hūozis derelicti p̄suptioez iuuat: nec tūc ex eo cere-
brū ledit. **I**sto tñ casu excepto vinū d̄z post cibariū vinctu-
osū sp̄ exhiberi: vt **Sal.** i lra voluit. **C** **E**x q̄b^o auctoz istoz
rū p̄cordia p̄z. i isto q̄z casu nonnulli calidū aliū fridū et aliū
tepidū vinū dari iubēt: q̄d diuersis respectib^o. **Mā** a mor-
bo idicatōe sup̄ta tepidū sp̄ exhiberi: q̄z stōm mollificādo
relaxat q̄ ē satis ad appetit^o diminutionē cā potēs. **S**z vbi
talīs appetit^o ex debilitate p̄tēntie ex friditate et hūiditate
pueniēte fiat erit sp̄ vinū calū exhibēdū. **Mā** vō vini fridi
est: q̄z vinū fridū eos magis terret. Et q̄zuis magi cibaria
multa i casu h̄ laudabiliora reptant: vinū tñ ab oib^o aucto-
rib^o sup̄latiue cōmēdāt. **I**deo **℥. d. p̄o.** pot^o indigētia soluit
Qd triplici fit rōne: p̄mo q̄z de vino in maxia q̄ntitate su-
mi pōt. sc̄do q̄z iter cetera ē maxie cōplonis frigide q̄z ma-
xime alteratiū. tertio q̄z multū nutrit et in replēdo mltūz
satiat. **C** **E**x q̄b^o p̄z inter cetera maxie puenire. d̄z. **n. vinū**
tale potēs esse atq̄ dulce nisi fluxus vētris sup̄fluous ades-
set. ipm̄. **n. ad** aureret: et fluxus appetitū: vt supra patuit: et
sic in casu illo p̄stāt: vt ad aliq̄lē acerbitatē declinet. nec in
casu isto veluti q̄dā equoce medici facias q̄ quālibet abū-
dantē egestionē vētris fluxū vocāt et male. **Mā** in casu no-
stro ppter sup̄flua cōmestione abundantes sunt egestioes
nec id tñ in cā fluxus poni debet. **Q**uare vinū dulce atq̄
potēs erit exhibēdū et nō ad acerbitatē declinās cum tale
appetitūz adaugeat. **C** **A**uctozes n̄ri in casu illo vinctuosa
cibaria cōmēdāt: et maxie ex pinguedine galline et buty-
ro facta: p̄ q̄ cibaria oīa factiolētia et seposaintelligi volūt.
Talia. **n. n.** nauseatua sūt et facile i stō leuigāta et leuiter in-
flāmant: q̄re sua calitate suā malā q̄litate vel p̄em potētē
alterāt: et p̄ h̄ maxie pueniūt. **C** Et q̄z hūoz iste frid^o q̄ ap-
petit^o canini sp̄m h̄ac inducit iter dū ē flā interdū mlia.
Si flā et ipm̄ digerere et educere volueris fac put. **vij.** ca-
pitulū supra te docet. Et si mlia ca^{m.} **xv.** q̄z nō mltā appro-
ximāda ab extra veniūt: vt fomētatiōes: vinctioes et ep̄la.
de q̄b^o. **xj.** ca^{m.} cop̄a tibi dabit. **C** **D**e p̄fectiōib^o vō pulue-
rib^o syrupis et decoctiōib^o decimū. **C** **Q**z si cerebrū: splen
aut aliud mēbrū in cā fuerit i p̄mis caplis curā q̄re. Et sic
habet sc̄de cāe appetitū inducētis curā. **C** **T**ertia vō ē or̄
stōi dñans friditas: p̄ cui^o cura totū sex rez nō nālū regi-
men ad calū fac declinet. **Q**ntū vō ad medicinalia. **x. et xi.**
caplm̄ q̄re vbi pulueres p̄fectiōes: syrupos: decoctiōes:
fomētatiōes: vinctiōes et ep̄la: adinuenies nec̄ria. Et i his
appetit^o canini cura finit. **nā** pauci h̄ac passiōez icurrūt
sic rari nob̄ se offerūt: p̄ q̄b^o curādis h̄ pauca d̄cā sufficiūt.

De bolismo quid sit: et que sint eius cause. Cap. .xxij.
 Sciendū qd bolismus boli fames interpretat. Scđum
 vō aliquos bouis fames. Et hi magis antiquoz di
 cta sequunt. **U**n. **B**olism^o ingt est fames vacia
 In eius aut dispositioe quia membra inanita sunt et nutri
 mento carentia: vt infra melius declarabo a venis sugunt.
 Vene autē a stō et vbi se replent inueniat: et eius os fuerit
 stupidū talē inanitionē non percipiet: vel ita debilitet qd
 ex vno bolo satiat. vñ **R**as. v. cōtinentis. bolism^o inquit
 est fames imoderata. mēbroz cum appetit^o cessatioē. Et
 ideo voluit **A**ui. **E**ū inquit bolism^o est fames mēbroz cū
 satietate stōi p satietate stōi nō intellexit stōi saturitatez: qd
 stat esse bolismū et stōm inanitū: vbi os stomachi stupidū
 fuerit: et p hoc suā inanitionē plus nō percipit qd si esset sati
 atus. **E**x qbus oibus patet qd bolism^o ē mēbroz ianitio
 cū qdā diminuta oris stōi sensatioe p quā suā inanitionē
 tepide patiens vno bolo satiat. **E**x qb^o vlt^o p^o ad boli
 smū causandū duo fore necessaria. **P**rimū ē mēbroz in
 anitio. 2° oris stōi debilis sensatio. **C**āe pmi sunt appe
 titus canini a resolone mēbroz pueniētis cāe sup^o enar
 rate. Scđo vō cā ē p^o stōi cū inanitōe alioz mēbroz re
 plentio aut frigiditas cū mā vel sine. **L**ōtigit iter dū calitatez
 supflua soli stō dñari pp^o quā humiditate p^o p^o quoz vel
 aliq^o mēbroz ad se trahet mēbris ianitis manētib^o seip
 sum replet: cui^o cā appetit^o nō insurgit et isto mō sit bolis
 m^o. **C**āteria autē frigida p^o pelli p^o a cerebro: aut a sple
 ne: aut a mēbroz alio: vel pōt in ipso gñari: vt in appeti
 tu canino sit plerūq. **M**ā p^o indigēem in stō stā grossū vi
 scosum p^o m gñatur: qd in ore stōi adherēs ei^o sensus obui
 dit: et ex cōtinuata infrigidatōe ei^o sensatiōis sit stupefactio
Sō licz mēbra inanita a venis attrahāt: vene a stō sugant
 stōi tñ illā sensationē nō sentit: et pp^o hec desiderii aiatum
 seu appetit^o cessat. **F**rigiditas vō sine mā stupefactioez
 inducit: et h sepe iter agētib^o accidit: qb^o pp^o frigiditatem os
 stōi inspissat: cui^o cā lōgitudinales vili ad attrahēdū sunt
 inepti: cū q^o friditas illa q^o in mēbris exteriorib^o replet exp
 mit: et ad stōm impellēs ipm replet mēbris alijs manitis
 remanētib^o: et ob h nō appetit. et pp^o suā repletōem statim
 ex assumpto satiat. **A**ui. vō. viij. pble. pblematicē qnto
 inquit. hoies in frigiditate et hyeme plus bolismū pati qd
 in estate. cui^o cām esse dicit frigiditate q^o diminutā efficiēs
 caliditate nō pōt tñ cibū immutare qd mēbris sufficiat: et
 isto mō bolism^o catur: et mēbra rarefiūt. Et h intelligēdū
 in corpibus debilis calor: qd in robustis viret vere et
 hyeme calidissimi sunt nā: id de cibo plus imutāt qd i esta
 te. Sed debiliū calor diminuit: et de eis rō **A**ui. intelligit.
 pōt enā in robustis intelligi: qd posiet tādū a frido aere
 robustus alterari qd bolism^o in eo fieret. **I**te **A**ui. et alij au
 ctiores p loca ingunt frigida iter agētib^o bolismus accidit.
Colunt itē **A**ui. calitatē posse esse bolismi cām. **M**ā diffu
 sa in mēbris dispa eozū humiditatez dissoluit: qd si in loco
 digōis cōfluxerit digerit et mēbra nutrit et tūc bolism^o nō
 catur. **E**t si ad mēbra fluat anhelit^o in eis vocis diminu
 tiōes efficiūt. Ad stōm vō si fluat et in vilis imbibaf qd
 mēbra inanita sint et attrahāt: vt supra dictū ē. stōus tñ pp
 suā repletōem nō appetit. et illo mō catur bolism^o. **E**t
 hoc idē medicina solutiua bolism^o sepe catur. s. qñ ad stōz
 medicina attrah^o t mām: qd pp^o virtutis expulsiue debilita
 te vel cām aliā nō euacuat. **O**pilatio p^o terea int^o epar
 et stōm bolismū efficere pōt: qd nō sit attractio tūc ab ore
 stōi: nec appetit^o ex pñti. **S**i qd pscripta et auctoz dicta
 bñ notauerit bolismū a frigiditate frēqñter venire p^o p^o p^o
 a frigiditate exteriori frēqñt^o qd interiori: et iterū sine mā
 qd cum mā. Et sic patet qd sit bolism^o: et que ei^o sint cause.

De signis demonstratiuis pñsticiis bolismi. Cap. .xxij.
Emōstratiua signa bolismi ex appetitus canini si
 gnis tibi satis fient manifesta: qd supra caplo decio
 nono q^oreda erūt: sed opilatōis signa suo loco di
 centur. **Q**uantū ad pñsticia. Si bolismus per tempus

notabile durauerit ad marasmonē patientē deducet pro
 pter corporis ac spūs resolutionē ad sincopim. **B**olism^o
 quoq; ipse duob^o in casib^o in fluxum ventris terminatur.
Primo si a mala cōplexiōe cum mā lubricare faciēte cau
 setur. Scđo qd si diu durat pñticia virtus debilitatur: et in
 tñ psepe qd fluxus ventris ad ipm segtur. **B**olism^o in
 sup ab exteriori friditate cāps veloci sepe: atq; facilis ē
 cur. **A**ui. allato pblemate: a friditate tñ interiori difficil. et
 p h tā demātiua qd pñsticia sig bolismi tibi fiet māifesta.

De cura bolismi in generali. Caplm .xxij.
Hic passioni cōmuniter duplex cura solet assigna
 ri vñ. s. et p^o p^o p^o. **Q**uantū ad vniuersalē voluit
Sera. et bonus **A**ui. qd in cura ista hec cōueniunt qd
 in cura appetitus canini descripta sunt: tā. s. ex pte regimi
 nis sex rerum nō naturalū qd medicinalū: et sic cibaria
 alias omnes res nō naturales odoriferas plurimū cōmē
 dat. **Q**uozū doctrinā in octauo caplo quere. id. n. tibi i oi
 bus ad h ppositū faciēdis abunde deferuiet. **Q**uā vō ad
 medicinalia si colā qd quis raro aut stā in cā fuerit qd digōe
 et euōne indigent: caplm. vij. supra require. **E**t si melā
 colia bolismū effecerit p eius digōe atq; euacuatione: ad
 xv. caplm vade. **I**n hoc tamē casu tria sunt in exhibitio
 ne solutiuzum attēdenda. **P**rimo cum eis erunt cor
 dialia atq; aromatica cōmiscēda: qd talia stōm cōfortant.
C2^o stiptica. qd vt patet stōm quoq; multū cōfortāt. nāz
 relaxatiua appetitū multum deiciūt. **E**t tertio pp^o virtu
 tis debilitatē in pua dāda sunt quāritate. **E**t vt genera
 lem curā deinceps absolua si mala cūplexio siue frigida
 siue calida corrigēda sit: mōm: et cū qbus hec fiet sepi^o ad
 inuenies. **I**n causa igit calida plures cōfectiōes: syrū
 pos et decoctiōes in caplo nono appropriatos inuenies:
 et in frigida vō in caplo. x. Et qñ ad somētiōes: vinctio
 nes et emplā: in viraq; causa puenientia cā. xj. te illa do
 cebit. **Q**uāstr aut opilatio sit curāda pluribus in locis
 illud inuenies et maxime in egritudinib^o epatis et fluxib^o
 ab opilatōe causatis: ad qd recursum habe si tibi opus est
 et cū caplis pñctis ad hoc ppositū necessaria habēda de
 scripta sunt: hic illa replicare supflū vñm ē: et in his vñc
 cura finitur. **Q**uā ad curā magis appropriatā laudat **A**u
 uicē. panē assum: qd. s. est magis stōi pfortatiuis in bono
 vno aromatico: debili tñ infusum et cāphora aspersum.
In frigida vō panē vñt et vno potēti stiptico odorifero
 infusum in galia aut xilo aloes aspsum: in loco panis assi
 plurimu biscocū accipiūt. **C**2° qz bolism^o a cā stupefa
 ciēte nō sepe puenit. **L**audat **A**ui. vi man^o et pedes fortit
 ligent: et a somno phibeaf: et cū reb^o acutis pungant talr
 vt doleāt: et cū subtili virga pcutiant. **E**t pista nihil aliud
 voluit **A**ui. nisi qd ligaturē fiat dolorose: et cū mollib^o vir
 gis pcutiant: et aliq acute res vt acus cāne subuliat: et ta
 lia sub vnguib^o infigant: qd talia sopitā virtutē mirabilē
 excitāt. in h qz casu cor atq; testiculi ex epithimantib^o et vñ
 gnētis tā actu qd potētia calidis epithimare iubeas: pluri
 mūq; sopitā virtutē euigilat. Et in h loco bolismi cura finit.

De lippothomia que dicitur fames sincopalie: et de cu
 ra eius. Caplm .xxv.

Appetitū nō naturalū aliqui finē imponerē: de
 sincopali fame aliud dicendū restabat: quā lippo
 thomia vel malā stōi famē: vel famē sincopalem an
 tiqui appellare pñueuerunt: et ab accidēti quidā talia no
 mina imposuerunt. Et quia tam ad bolismū qd appetitū
 caninum lippothomia inter dū sincopalie cōsegtur. **L**au
 sa autē est stōi debilitas: qd ab oris stōi sensibilitate causat.
Ideo quidā famē sincopale oris stōi debilitatē dicit: que
 tñ ad bolismū frēqñt^o segtur ppter spiritū. s. resolutionē
 nimia: ad quā vt **A**ui. ingt: cor dīs infrigidatōis segt: et suc
 cessiue sincopis: aut pmo qd est cordi ppinqu^o. scđo qd ve
 lozioris ē sensus. Et 3° qd ē collectio hūoz nimia. **C**um
 igit in fame hūozes corrupti ad ipm stōm cōfluāt: qd tole
 rātia famis putridis hūozib^o replet stōm: vt **A**uicē. tertia

Tallan
 stūm vñ
 mori p

De passionibus

pmi pp ei⁹ sensus vehemētia qñcūq; leuē pūctionē qdēcū,
q; parū nocumētū facile pūit. Et cū sit cordi pūmquus
tale nocumētū sibi facile cōicat: ideo fit lipothomia vel
sincopis: p hāc faciliē stomachi nocumētū ad cor cōicati
onē os stōi antiq vt sepe dictū ē p cordiū vocauerit. C In
tēsa qz mēbroz aut stōi caliditas huius famis sincopalis
cā esse pōt. nā pp ipm velox fit virtutis resolutio. z nisi sta
tim eidē cib⁹ offerat: q viri ipa refocillet z calitas illa ali
qualiter remittat grāde nocumētū pūit: z illd cordi cōi
cans lipothomiā aut sincopim inducit. Jō Alii. famē sin
copalē appellat. z qnto pūitēs Ras. sincopim famelicā
appellat. Et in sūma cā ei⁹ ē stōi debilitas: qz tūc p spūū
paucitatē z paucā ipoz resolutionē cadūt i sincopim: aut
ei⁹ intēsa calitas eo mō. s. q in appetitu canio de resolutio
ne mēbroz a supflua calitate cāta dicebat. Et cūz in boli
smo vt in solone sui pblematis declarat Ari. qz si colā cūz
tali caliditate cōiungat colericis maxime accidit. Et in q
dā singulari plato quē deo duce curauit pūgebat ad stōm
effusa colera euz vehemēter mordicabat. Cui⁹ cā intēsus
comedendi appetit⁹ insurgēbat: z nisi statim ei cib⁹ obla
tus fuisset: lipothomiā z sincopiz sepi⁹ icurrebat. Cōsiles
nāq; cibo paucō pūitē sunt: q cito pp illā intēsam calitatez
digerit: cui⁹ cā famē frēqnter incurrit: id in talib⁹ est cito
pūeniēdū. C Et qzuis pūitē cāe tāq; potissime sint ab au
ctorib⁹ exp̄sse: nihilomin⁹ famis sincopalis cām p signa i
caplis illoz descripta cognosces z pnotica. Jte z curaz
ad q vbi op⁹ sit recurre. C Et qz pūitē illū q annis pluri
mis hāc passionē passus ē pfecte curauit succicte hic curaz
illā inscribere libet. C Pūio ipm cū infrascripto elario ab
ipsa colā bñ mūdū tenebā: qd accipit pruna q libet: z i aq
decoquant: pistens postea: pasta illā mūdā reserua: de
hinc accipe vīo. scolopendrie camedreos floz boraginis
buglosse lupilloz cuscute capit. vne. sticados añ. .x. j.
q̄tuor seminu z fridoz cōiū. .j. j. corticū radicū capparoz
acori añ. .j. j. lignite passulaz añ. .j. j. sebesten nūero. .xj.
squinati assari añ. .j. j. spice. .j. j. polipodij sene añ. .j. j. con
quassens. z in aq vbi decocta sūt pruna bulliat: z cū q̄si co
cta fuerit addat epithimi. .j. j. z solū vna bullitiōe bulliat.
et vi hec decoctio sit magis vītuosa nō mltū aq ponatur:
cū q leuis exp̄ssio pōt fieri: b̄ facto accipe corticū mirabo
lanoz citri. tamaridoz añ. .j. j. infundant i modico deco
ctiōis sup̄ascripte: z p horas. .xj. in infusioe dimissis for
tis fiat exp̄ssio quā reserua. rur. .j. j. castie bñ pūguis. .j.
vij. vel māne sine li. .j. j. z erit magis delicatū: q cū tā mo
dico decoctiōis sup̄ascripte qz fieri possit extrahat. Ul
mo vō accipe cūchari al. .j. x. z puluerizatū cū istis misce
cū qb⁹ pone paste prunoz lib. .j. z exp̄ssionē mirabolāoz
atq; tamaridoz: z oia simul mixturata stent sup lēu ignē
q ad electuarij formā deueniant. z cū incipit infrigidari
addant pulueres infrascripti. Accipe san. ru. z al. ro. ru.
spodij dragagati sticados se. peonie añ. .j. j. cinamomi. .j. j.
deinde totū pōderef z p q̄libet vñcia ipi⁹ eluarij addant
grana. vij. z vsui reserues. cui⁹ dosi sit. .j. j. in auroza. nec
est alia fīda custodia: fm tñ corpis dispōem dosi pōt au
geri z minui: z pōt dari bis in mēse vel vicib⁹ plurib⁹ put
necessitas exigit. C Interdū vō stō vacuo coclear vnum
granoz pomi granati medie dulcedinis exhibebā: qz il
lius colere furorē potēter remittebat. C Nel bolos tres de i
frascripta iupa cūz infrascripto puluere asp̄sa sumebat: q
accipit cinamomi electi. .j. j. pelliculaz vētriū gallinarū
pparataz. .j. j. limatura calibis pluries in aceto bulite. .j.
y. galage. .j. j. granoz paradisi macis cardamomi añ. .j. j.
coralloz rubeo. subtilissime tritorū. se. coriādrozū ppara
torū ro. rube. añ. .j. j. de cūcharo vō tñ qd gustui gratūz
fiat. adde aliquādo de vino illi⁹ suppe bibat z interdū ni
hil. C Dūq; i cōcilio p̄sistebat: ne lipotomia vel sincopis
ipm dephenderet de altera p̄fectionū semp i manica de
ferebat. Et cū pmū in ore stomachi pūctionē aliquā p
sentiret de sui cōsecōe sumebat: que accipit pulpe capo

num. .j. j. cūchari albi lib. .j. incorporent simul in mor
tario aq ro. pap addēdo: z tñ sup lentūz ignē bulliat: qd
per bolos cōmode incidi possit: cum quo postea misce p̄
nearum pparatarū cum cultello incisarū. .j. j. cinamomi
electi z cū cultello incisi. .j. j. fragmētōz lapidū p̄ciosoz
j. j. coral. rubeo. .j. j. margaritarū. .j. j. z fiat confectio in
morsellis. C Et interdū vtebat infrascripta: que accipit
amigdalārū dulciū pparatarū. .j. j. pinearū. .j. j. cūcha
ri albi puluerizatū. .j. j. z cum. .j. j. aqua rosa. omia in
mortario simul incorporent: z sup lentum ignē z clarum
cōmiscēdo tādiu tene q incidi cōmode possit: z cum inci
pit infrigidari addat cinamomi cum cultello incisi. .j. j.
coral. rubeo. seminis coriādrozū pparatarū ro. rube. añ.
.j. j. cōsecō fiat in morsellis grossis satis. Et cum isto re
gimine ille bonus religiosus infra annū ab isto suo acci
denti liber fact⁹ est. Qz si aliquis tibi cām habēs similem
occurrat si libuerit simili modo curare poteris. Et i hoc
nō naturalium appetitum cura finitur.

De siti nāli nō nāli z p̄ter nām.

Cap. xxv.

In corpe nostro vt supra capto quarto dictū est du
plex humidū reperit: vnū grossum solidū quo na
turalis mēbrozū calor fouet: z continue per ipm re
solutur: z ad naturalē resolutionē segtur caloris diminu
tio: in quāto saltē. Cūq; restauratio p simile fiat z resolu
tio siue diminutū calidū fuerit restauras calidū sit opor
tet. Et cum rei solide citius attribuat talis res solida ple
runq; sub noie siccitatis appellat. z hec est cā quare dicit
Aristo. famē calidi z siccī fore appetitū: nō volūt tñ p hoc
appetitū esse ad calidū per remotionē alicui⁹ frigiditatis
per resolutionē illā inducere: quia nullus tunc positue fa
cit gradus frigiditatis inductus: sed appetit solidum soli
da res grossa q est caloris naturalis pabulum. z p hoc re
stauratio caloris naturalis in quāto fami attribuit. C Ali
ud est humidū subtile roidū cuius p̄sentia caloris natu
ralis inflamatio atq; mēbroz exiccatio p̄hibet. Ad illi
us vō resolutionē qd in ore stomachi residet: quedā cau
satur tristis sensatio: per quā ad restaurādū dep̄cto simi
le appetit⁹ insurgit quē situm appellam⁹. Cūq; id humidū
roidū fluidū fuerit p eius restauratiōe fluida res appeti
tur. Et cū illi⁹ humidū roidi resolutio cōsequat: calor ex
acuitur z intendit: cum siccitas sit lima caloris. vnde pro
refrigerio illi⁹ frigidū tunc appetit. C Ex quib⁹ patet q
re appetitus q est sitis ad humidū z siccū surgit. Jō Arist.
sitis inqt est appetit⁹ frigidū z humidū. p hoc enī volūt q
sitis appetit⁹ sit ad frigidū p aliquē gradū caloris positue
per resolutionē illi⁹ humidū roidi ori stomachi causatus
Et talis est triplex: naturalis: nō naturalis: z voluptuosa
siue voluntaria. Naturalis est q a p̄ncipio intrinseco: q
a calore naturali cōtinue humidū resoluēte accidit pp fa
mem naturalē: qz calor naturalis intēdens se conseruare
cōtinue in humidū substantificū siue roidūz agit: ad cui
us resolutionē segtur naturalis alia tristis sensatio: p quā
insurgit appetit⁹ ad potūz: z talē naturalē situm dicimus.
Ex potū vō duo inuamēta sequunt. Idmū est illi⁹ tristis
sensatiōis remotio: z p cōsequēs sitis extinctio: q causatur
ex illi⁹ humidū roidi p̄sumptiōe: fm q p cōmixtionē po
tus cum cibo liberi⁹ nutrimentū ed mēbra deferat. C Nō
naturalis vō sitis siue p̄ter naturam est illa q vltā natu
ralē bibendi p̄suetudinē patiēte ad potum inducit. cuius
caplm bonus Alii. de multitudine z vehemētia sitis inti
tulat. Nā aliqui tā in quātitate cōmua qz discreta solito
plus potum petunt. Et iō Alii. de multitudine dixit. z cūz
hoc alig sunt qui cūz maxima auiditate potū desiderant
et p̄pter hoc dixit de vehemētia. De sitigif nō naturali
vel p̄ter naturā ad intellectū datūz erit caplm p̄ns. C No
luptuosa vō sitis est q nec naturalis nec p̄ter naturā dici
debet: sed poti⁹ volūtaria: z est sitis illorū q cōtinue in ta
bernīs morant⁹ z cōtinue bibētes. Et si naturalis sitis si
ue p̄ter naturā nulla sit bibēdo vitā finitunt: sicut de suis

bibulis patavis cōciliator ait. Et sic p3 qd sit sitis natura-
lis nō naturalis siue preter naturam.

De cāis generatib⁹ situm pter nām pueniētib⁹ tam a re
extrinseca q̄ intrinseca. Cap. xxvij.

On naturalis siue preter naturā sitis cause intrin-
seca z extrinseca esse potest. Extrinseca vō vt cu
iussibet rei non nālis imoderatus occurfus. vt est
aer excessiue calidus z siccus balnea naturaliter siue ac-
cidentaliter: calida calide totū z maxime stomacho vincti-
ones facte. exercitiū supflūū vociferatio nimiaq; locutio.
vigilia supflua: z item sup acutos cibos calidos somnus
immoderata anime accidentia timor ingens veluti in iu-
dicans ad mortem experimur. z longa tristitia siue exte-
sa circa rem aliquā tediosa cōsideratio coitus supfluous.
Quantū ad cibū omnes acuti salsi z exsiccati id effi-
cere possunt: z porī cepe alleū erucasemē sinapis pip. z
caro salsa z ad fumū desiccata pisces salsi. pisces viscosi z
oīa viscosa fercula. z illa maxime q̄ sūt digestiōi rebellia.
q̄ dū calor vt ea digerant in eis agit z inflāmur: z sitis in-
ducit. z vinū in q̄ vipe z vespe z talia exticta fuerit: de q̄
rū nā est sitis iducere: vt degbusdā vips est videre: z mul-
ti q̄ artificiales potus insūt q̄ sitim intēsaz inducūt. Et idē
bibite aque sulfuree atq; salse faciūt: vt per mare navigā-
tibus plerūq; euenit: qbus deficiēte aq̄ dulci ppter aque
maris potationē tantū sitis creuit. vt non potu satiati mor-
tui sint. vt inqt Serapio. Itē ex vini veteris potu multo
vt inqt Auicēna. euenit q̄ alienātes cōturbati z continue
sittentes mortui sunt. Cūm itē a potu tpe sitis abstinē-
tia est mortis causa interdum. vt inquit. Serapio. q̄ i ista
sitis tolerātia mēbroz calor exacuit: ppter qd cōtinue si-
tis exacuit vel crescit. Et nō solū sitis tolerātia sitim aug-
mētat. sed paruos q̄ potus scz in sit q̄ ex potibus z cibis
calidis z siccis cātur. Et bibita q̄z fārmaca sūt augmē-
tant ac supflue quecūq; fuerint euacuatiōes. Et veneni-
tē assumptio: a quorūdam q̄z reptibiliū punctura: vt de
gbusdā vips vt inqt Auic. q̄ pūctus bibere nō cessat nec
potu satiāt donec sitis moriat. Cū intrinseca vō cā est oris
stomachi mala cōplexio calida aut sicca: aut cū mā vel si-
ne mā: hec aut p ppteratē stomachi sit: aut p cōmunitatē
aut totius aut mēbroz alioz cōciantuz. Caliditas sto-
machi dominās humiditatē stomachi roidas desiccāt z
aqua z currena hūida potabilia facit appetere Aui. de ap-
petitu canino Et subiūgit q̄ etiā oris siccitas illas hūidi-
tates roidas psumēs z exiccās: hoc idē sepe efficit. z hec
multo fortius vbi caliditas fuerit iuncta siccitati. z idē for-
tius si cū mā calida aut alia ebullēte talia iuncta fuerit vt
puta cum colera aut flegmate salso scz aut viscoso aut flui-
do ebullēte. Et vlr omnis humor putrefactus ebullēdo
hūius male cōplexionis calide aut sicce aut vtriusq; sit
causa esse potest. z p psequēs sitis: z hec sūt que vicio sto-
machi puenire possunt. Cū aut cōplexionē sitis sit in
febris: z maxie adurentibus. Mā qdā eoz dicit Auicē.
bibere nō cessāt. z nō satiati moriūtur. z nō soluz in causo
ne z febris adurentib⁹ hoc accit: s̄ in se. q̄z flegmaticis ex
flegmate putrefacto pueniētib⁹: qd p totū nō digerit: neq;
incidit neq; educitur: z in talib⁹ q̄quid bibitur inflāmat
Et si sit aq̄ pura z caliditas tūc magis incendit z inflāma-
tur. z sitis augef. Et idē qnoq; accidit i crencis euacuatio-
nibus seu supfluis factis artificialiter: vt in fluxu ventris:
fluxu sanguis sudore supfluo vomitu zc. Et in egritudine
bus alijs q̄ corpa multū exiccāt. vt i ethica pñi zc. Cū er-
cōtatez alioz mēbroz sit a meri: ipm tñ est ps stomachi
vt supra patuit. a pulmone corde epate a renib⁹ z a diabe-
tica passione sit a cerebro vt in frenesi z etiā a catarro sal-
so ab ipo ad stomachū descēdē ab itestino ieiuno ab opi-
latiōe mesaricarū z matrice. Cū voluptuose sitis est in
istoz bibuloz delitia quā in bibēdo pēpiūt: cōtinua ima-
ginatio: ex q̄ pcupiscibilis insurgit q̄ est vīus qdā p quaz
getē z delectationē pēgmur. z tā imaginatiua q̄ appeti-

tus iste pcupiscibilis impio estimatiue gubernat: vt elici
pōt ex dictis Aui. pma pmi doctrina. vj. caplo de virtut-
bus aialibus cōprehēsiuis. Unde estimatiua sensibilitate
poti⁹ q̄z rōne ducta ex falso p imaginatiua sillogizat: z se-
licitatē aliā maiore nullā esse arguit q̄z cōtinue bonū vi-
nū bibere: z sic impat psequendū pūne esse in bibendo
q̄ fugiendū poti⁹ erat vt de erratis ptingit put i cōmenta-
riolo de capite de melācolia plen⁹ declarauit: qz appetit⁹
q̄ est sitis in istis bibulis cōtinuus existit. Ex qb⁹ p3 q̄ cā
huius voluptuose sitis nō est hūidi psumptio s̄ poti⁹ esti-
matiua virtus imaginatiue q̄z concupiscibilis imperans
Et ille sunt cause in sūma nō nālis siue pter nām sitis atq;
voluptuose tam intrinsece q̄ extrinsece.

De signis tam naturalis q̄ non naturalis atq; voluptu-
ose sitis. Caplm xxvij.

In nālem situm ab extrinseca cā pueniēte cogno-
scere per signa desideras s̄m ordinē superius po-
situm a patiente vel ab assistantibus perquire. Cū
eius autē q̄ ab intrinseca cā sit cognitionē venire si libet
per ppteratē vero a mala complexione simplici calida
vt supra dixeram fieri potest aut a sicca aut ab vtriusq; sit
aut cum materia aut sine. z de his per ordinē statim si-
gna describētur. Calida aut stomachi sine mā cōplexio
calida siue simplex cognoscit p estuationē stomachi ardo-
re atq; calore. z si nullū adhuc poti⁹ siue cibū calidū sum-
pserit stomachi caliditatē his mēbris ex dicto cōmunica-
tā aderit exiccatio. Cū tali q̄z sitis fames parua aderit: z ci-
baria grossa talis facile digerit in cui⁹ stomacho subtilia
adurunt. Salua si qua fuerit p exiccationē quā caliditas
inducit luti saporē hēbit sanguis pauc⁹ acut⁹ in tali gene-
raf: z cū nō sit aptus nutritiōi illū mēbra respuunt. z sic
intra venas remanēs illas replet z corrupit: z sic defectu
nutrimēti talia corpora sicca hūmē. Talis patiens tūc nō ni-
si cibaria acra acuta vel salsa appetit. z cū corrupit cibū
in stomacho accositate sentit in ore. z tunc dulcia z insipi-
da refugit. Supto igit cibo nificū eructuatiōe gescit aut
cibi aut materie tūc exitis i stomacho vomitu. Et si fle-
gma salsum fuerit in cā mordicatio atq; inflāmatio sentit
in ore falsedo sitis ab eo pueniēs ex aq̄ calide potatiōe cū
aceti mixtione sedat. z colera si fuerit sitis exacuit z auge-
tur. Cū flegma vō z q̄cūq; hūor fuerit in stōaco corruptio
nē suspiciēs z i ebullitionē in eo caliditatē manifestā semē
re facit z puenit inde sitis. Cū autē flegma i stomacho
generet: an aliūde pfluat cognosces: qz si stomach⁹ cōple-
xionis frigide fuerit z hūide: debilis erit digestiōis. maxi-
me si pcedēs regimē flegmatis multiplicatiū nō pcesse-
rit. Cū corruptio hūoz z ei⁹ ebullitio q̄cūq; i stōacho iste
fuerit oris odorē malū efficit ac fetidā eructuationē: vbi
scz a mēbro alio puenire nescias. Et patet qualr flegma
in stōacho generatū ab eo qd aliūde ad ipm pfluit discer-
nere debeas. z ex dictis oibus leuiter cōprehēdes q̄ sit si-
tis q̄ p stōachi sit ppteratē. Sup est aut vt sitis illius que
p cōmunitatē fieri pōt signa describā. Et pūmo q̄ totius z
hui⁹ signa sūt adueniētes egritudines alie q̄cūq; quos mō-
totū exiccāt potētes vt ethica z pusia. Sudores supflui z
alie oēs euacuatiōes supflue. Cū cā plerūq; si caput exi-
sit vbi ab eo ad stōachū catarrus effluxerit. z salsum quā-
maxie: cui⁹ signa de egritudinibus capitis in tractatu de
catarro ingre. Cū cor: si pulmo: si spiritualia mēbra in
causa fuerint scies qualis in illis mēbris calor manifeste
sentit: frequēs anhelus: cū quadā exufflatiōe calida: z est
expiratio inspiratiōe maior. Et p locutionē itē ac p motū
quēlibet aliu⁹ sitis augef iaciturnitate z gete diminuit. p
aerē q̄z frigidū meli⁹ q̄z p poti⁹ sedat: ac meli⁹ p vigilias
q̄z per somnū. Quia vigilia calore ad extra z melius pul-
monis caliditas euentat: quoz vt p3 oppositū contingit
in somno. Cū epar in cā fuerit illd p ipius ppteratē egi-
tudinē tibi fiet manifestū: z maxime ex eius mala cōple-
xione calida sicca vel apostemate p opilationē: z qz ex aq̄

Estimatio
calor in
Parua f
sapor luti

Notosity
fuga ruf

Pro-
Arquetia b
pufflano o

De passionibus

potatio in latere dextro dolore sentiuit. et propter coitatem diafragmatis ad epar anhelitus sepe pstrigit. Facta propter mefaiacaz opilatione p fluxu chilosuz dignoscit per eructuatione calida diminutione in ppoctudis. et latere dextro maxie. Et post coestione accidit qñ opilatio est in iustestinis grossis vel eoz expulsio debilis: quoz sex retea exiccat et propter colere puatione fit alba. Facta arenu ca ex pinguedine sup vrinā natate ex signis alijs caliditas ipsoz cognoscit: et qd vi plurimum diabetica adest passio: ex qua est sius intensa q ex potu aque nō sedat qz ad renes statim trahit et egredit cum vrina. Ideo Auicē. in tale ingt passione sius et vrina sepe comunicant. C Si a meri et a partib⁹ oris fiat ex illarū partū lesione cognosces. C In sui vō q p assumptione farmaci fit si in pcessu venierit sufficiente arguit purgatione. vnde ypocras afforismo quarta. Quicūq inquit in farmacio dum purgatur nō situit nō gescant prius qz sitiant. hoc tñ vt Aui. voluit itelligi d. vbi necrone caliditatis farmaci nec caliditatis stomachi istud pueniat. Nā si farmaci calidū fuerit stomachus qz calidus et ficcus ante medicine opationez cōpletā sitis supueniet. et tñ medicine opatio erit nequa qz cōpleta. C Voluptuose sitis signa sūt satis manifesta. quia tales bibuli in tabernis continue morant. et nullam diei horam quin bibāt exemptā faciūt: vnde quidā nobilis: magnus tñ bibulus faciebat nullā in mūdo maiore felicitate qz pūne sitire et bene de bibēdo habere. Et sic taz nālis qz pter nāz sius qz voluptuose demratiua sig patēt. C De signis pronosticis sius non naturalis atqz voluptuose.

Capitulum.

xxx.

istis sitis ad ma
eduat

Aucula sunt de sitis describenda pronostica. Ista enī fin earum efficientē causam attendēda sunt. C Leuū vbi sitis nō nālis aut pter naturā. p ppietatez siue p coitatem fiat si diu durauerit ad marasmonē corpus deducit. Et sic ad ethicam febrilem interdum et plerūqz ad senectutis ethicam. C Inquit Aui. Si in egritudinib⁹ acutis intensa sitis cum vehemēti siccitate fuerit: est valde malū: qz in breui hūidū exterminabit. Sz ad ei⁹ resolutionē mors sequit necessario. C Et secūda quartū ingt. sitis in egritudinib⁹ adurētib⁹ est significatio mala et proptie cū nigredine lingue. Talis enī lingue nigredo et maxime cū ariditate intesa valde sitis arguit: et ea cessate virtutis sensibilis mortificatione denūciat: et oris stomachi picipue: qd valde potissimū signū existit. C Uū ypo. 3. pnofticoz febricitati ingt. Subita sitis ablatio sine manifesta cā pessima est: qz significat virtutis sensibilis mortificatione. C Si in causonide aut alia adurente febre sitis arida cū ariditate et nigredie lingue fuerit: q remanēte feb subito cesset mortē portēdit oīno. C Itē si sitis vehemēs cū sudore frido signū ē pnotiosū. x. ad Almas. caplo de signis malis. C Quid de siti voluptuosa erit aliud nihil nisi q istī bibuli cū sua bibēdi pūna felicitate ante tps vt ī plurib⁹ vitā bibēdo finiūt. C Et sepius in tremore palysiz vliā neruoz egritudinē cadūt. C Plerūqz qz subito moriunt et hoc satis elici pōt tertia pmi caplo de regimie aqz vini. C Sz audi qd qd vni bibulo quez subito tortura oris his dieb⁹ inuasit: euenit. vocat⁹ nō vinū sz mellitam aquā bibere iussit. In qrtā ex suis bibulis vnus accessit. in gens isti medici tibi vinū auferētes sūt et vitā auferunt. qz nunqz aquā potasti. Nūc q potastulū ex meo bono vino de dagano plenū in lectice paleis abscode. et aqua penit⁹ dimissa pro libito bibe papiēte nemine te abundantem tenebo. Albi est et itē dulce pro tuo curādo catarro nihil supra. Cum quo etiā illā anhelitus difficultatē que nimā propter siccitatē euenit illud remouebit. de pichis exemplum sume: que quāto plus bibunt melius multo loquūt. Si aut gulā madidā semper habueris velut psitacus ipe catabis. ne tunc ses magnos vt solebamus haust⁹ bibe. Ille cui tot suasiones necessarie ne qcuqz erāt potastulū triū vocaliū tenute ad os suum porrigens in primo

hausto bibit medietatē quo facto melius potuit ait. O homo frater hec est glia mea hec salus mea nequa qz credē posses quantū in me sit adaucta vtus: qz isti medici igno: rates cōplexiones hoīuz interficiūt: qd eis nāle est: et si ne quo viuere nō possunt pphibēt: multo pluris causa sūt mortis qz salutis: picipue ex eis q vinū bibēdo omne delectamentū mibi ipi bibēdo surrīpiūt: nullus ad me amplius veniet. Sz qz tāta aqua mibi penitus stomachū destruxit: bonū est vt potastulū hūc euacuem: et tu p alio statim itor: et absqz q anhelitū vnqz repauerit vini residuuz totū hausit. Gaudēs pociū suū eum a morte liberaisse reuer: sus eū balbutientē et cū dupla lingua loquentē adiuuenit et cū loq intēderet ampl⁹ nō valeret: fido socio signū dat vt iterū potū sibi pbeat: dedit nō sel sz bis ter qter et iterū. Et sic bon⁹ bibulus vino replet⁹ ad suū deū bachū i tar: tara suffocat⁹ meauit: vbi sic vino plen⁹ eternālī manebit Et sic pz qd de voluptuosa siti pnotificandū sit.

C De cura sitis non naturalis in vniuersali p regimen sex rerum nō naturalū.

Cap.

xxx.

Itē et ordinate curā nō nālis sitis siue pter naturā inscribere volum⁹ p ordinē causaz: q ipam efficiere pnt erit pcedendū. C Extrinsece nāqz ad cō: irariū reducēde sunt: dehinc vō ad aliquā qlitatē malam si qua derelicta fuerit curandā accede. C Si intrinsece cause fuerint: et cum mā pmitus fm materie ipsius exigē: tiā digerere et successiue euatio fiat: siue cola siue flā salsum vel aquosum fuerit: siue fluidū obediēs: et qlr hoc fiendū sit caplm. 7. supra te ad plenū iformabit: q facto erit derelicta qlitas corrigēda illā efficiēs sitim. C Tibi insup cō: derandū erit: nūqd sius ista p coitātē aut p ppietātē fiat. Si p coitātē: aut totius aut alicuius mēbū pncularis. Si totius sicut euationib⁹ tā erentis q artificialib⁹ seu febrī bus adurētib⁹ et in pstilib⁹ accidit: i ppijs caplis igre. Et idē facias si alicui pncularis mēbū vitio fiat. C His itaqz pnotatis restat solū qlitatē illā q sitim efficiē corrigere. vt ad actū practicū deinceps reducā. Sex rez nō naturalidū regimē in pnti caplo describā: qd vniūqz eāe q fiat sius erit generale. Si quid tñ pncularius fuerit illud ad pleniorē et completā magis faciā. C Aer igitur frigid⁹ et valde humidus eligat: q si super ripas limpide aq decurrētis fuerit: aut scaturicātū fontū pualebit. Et eo maxie si fondum arenosum habuerit. Dehinc magis si glandes virides aqz tales obubrātes fuerint. Sim aut virētes sup tales aqz anhelet: qbus deficiētib⁹ sup aquā recēter hausta id faciat. Et si talis aer haberi neqat: ex pdicit herbis seu arboz redolētū solijs habitatiōis pauimentū cū aqua limpida aceto pmixta sepius irrozet. Rose qz atqz viole tā saracene qz nīrates qz herbe tunici plectū hunc et p camerā dispgant. Q. si ex rosacea aq in q camphora vel trosciscus fuerit dissolutus: flores tales irrozet pualebit. C Sūt cala balnea vnctiones qz calide et talia vitanda. Et aer itē fumosus puluerulē atqz vētosus: et maxie meridialis vētus ille fuerit atqz serotn⁹: nec vllō se igni appproxiet. C In casu qz nō somnus lōgiore ē d. sensitū uā virtutē sopit et p meri ad stomachū hūiditates sitim re pmetes descēdē facit. Expimēto nāqz dephēdit q sitio p cenā aut ppter crapulā facta sedat: et maxie si vomit⁹ pceserit. C Si mā colerica cū illa mala qlitate pūcta foret: siue cibi digerēdi aut pulmonis aut spūalū caliditas nō sic somnus cōueniret. Is enī interiora calefacit: et sic ex mae ill⁹ supincēsiōne sitis augef. C Sigs tñ exercitē: et se siticulosum senserit magis sibi vigilia cōpeteret qz somnus nam sumi caliditpe somni ad stomachū ascēdētes et sitim efficiētes p vigiliā diuertit magis adhuc si fricatio: nes fierent p vniuersum corpus. C Et inter alia cauēdū est siticulosus ne sup dorzū dormiat atqz apto ore. C Quies in istis magis qz motus puenit nisi vt itatū dictū est in somno sitis augef. hic enī fricatiōe siue exercitū ad

fumos illos diuertēdos magis puenit. **C**lociferatio et
numia locutio oīno sunt vitāda. locutio tñ pauca. vt **S**al.
ingt. ad os z ad ptes gutturis hūiditatē subtilē trahendū
sitim remittit: z idē faceret tussicula pua vt hī q̄rta affo-
risimoz. q̄buscūq; ingrtusses sicce z i modū puocate ple-
rūq; in se. adurētib⁹ nō valde sitiunt: qm̄ in cōmento ingt
Sal. aut hūmiditas subtilis descēdit ad ptes gutturis aut
pulmo motu suo ad se trahit hūmiditatē a p̄ncipio mem-
bris. **O**mnīū accidētū supfluitas euitet: z q̄uis ira
z ingēs timor z tristitia pleuerās cōi⁹ q̄z. ipe enī supfluus
maximā sitim inducit. **P**rocurandū est in sup vt in cor-
pore siticuloso nullo mō feces exiccent: cuius cā clisteria
hūmectātia maxie pueniūt cū decoctiōe. s. malue. blutie
matrū viol. lactucay z silū cū ol. vio. cassia. **T**olerare fa-
mē nocet multū: sitim q̄z. modo sitis illa mendosa nō sit.
Quantū ad cibū acuta vitāda sunt oīa: vt porci cepe al-
leu. 33. piper. z filia. **S**al q̄z acōia salsa dulcia z res aquo-
se z insipide q̄ facile in colerā puertunt. veluti sunt fruct⁹
plurimi aquosi z insipidi: vt pfica z filia: vitef itez cicez
ru. brodiū atq; fabaz. **E**x carnibus pueniūt lactentes
vituli q̄z porcelli capreti agniculi atq; annales agni mō.
carnes istas stōus digerere q̄at. **C**ōueniunt z lepisculi z
pulli gallinaz: atq; galliculi perdices fassiani rubales aut
cule tpe autūni. z carnes iste elixe maxie cū acetosū asfate
Acetosa enī vt **R**as. p̄tinētis q̄nto ingt. sitim cū calidita-
te potēter extinguit: vel cū lacte q̄nto feminū frigidorū
alterent: aut cū cucurbita lactuca porulaca blenis spina.
chys accedula z silibus. **E**t ex istis plurima q̄z sercula
cōueniūt: vt cucurbita blete z lactuca. **E**t inter alia puls
de farina ordeī cōmendatur: atq; acetosū lac recēter autē
mulsum nequa q̄z: vt vult **H**ip. afforismoz q̄nta. cuius di-
cū nō p̄suetis lac bibere intelligendū est. **O**ppositū vō
in p̄suetis velut in infantib⁹ quoz calor ipm̄ pueniētissime
digerit. **C**ōtrariū q̄z i adultis in quoz stomachis lac ipz
corrumpit. **C**ubi aut salfamētis ad hoc oppositū facien-
tibus vi libuerit caplm̄ octauū supra regre. nā in cā cali-
da plurima cōperies q̄ ad oppositū hoc faciunt. **E**t
ca potum plurima cōsiderāda sunt: q̄ habēt potum ipm̄
multipliciter variare: q̄uis in casu nostro aqua ordeī aq̄
iulep: multū pueniūt. vey qz est presentis capituli inten-
tio: q̄ si qua materia sitim efficiens adsit per prius euacu-
etur solū ad malā cōplexionez derelictā que sitim efficit
regimen est exhibendū. z quantū ad potum ipm̄ a vinis
dulcibus z vinis coctis vt est rob nectar est abstinēdus.
Et ad potandū aqua ordeī detur similiter z acetum cūz
decoctione prunoz z quatuor seminū frigidoz z similū
bene limphatū. **S**ūq; patiens mādacat respectu cibi sum-
pti sit potus solito copiosior. **C**lerum ex mēbroz inani-
tione pueniens melius ex potu vini limphati q̄z ex potu
aque remouet. q̄uis dicat 5° p̄tinētis aquā magis hūecta
re corpus q̄z vinū. z sic in casu nro cū hūmectationē que-
rimus aquā magis puenire quis dicere posset: qd̄ in casu
nro falsuz est: qz z si aqua madefactiue plus hūmectat. vi-
num tñ limphatuz sumptū p̄tē roxidā depditā magis q̄z
aqua reponit. **E**x q̄ p3 q̄ vinū in casu nro magis cōuenit
Et ppter hec nōnulli i se. nō vrentib⁹ vinū potēs bñ lim-
phatū q̄z aquā p̄bent. **E**t in hoc facias p̄sistente etate iam
trāsacta z in p̄suetis vinū bibere. **U**nde **A**ui. 3ª primi in-
gt. vinū albū z subtile bñ limphatū supple calefactū me-
lius erit. **E**t **I**saac in pticularib⁹ dietis ingt. **C**ū vino sitis
extinguit ciu⁹ q̄z cū aq̄: p̄fertiz si cā sitis est calor z siccitas
in mēbris a stomacho remotis. **C**ā Rasis tñ vbi supra in-
se. z in siti ab extra pueniēt atq; fatigatiōe aquā aceto mi-
xtā laudat: qm̄ potētia sua in frigidat: z aquā cū sua fridi-
tate ad mēbra deducit: z p̄ hī in siti a calore mēbroz causa.
ta plimū cōmēdat: ac in ea siti q̄ ex solo stōi calore puenit
qz vinū in casu isto nimū sitim adauget: vt 8. **A**ui. 3^a p̄mi.
Quantū ad potū eoz q̄ sitim ex flāte falso nō eūato pa-
tuunt: ab ipsa aqua frigida cauēdū erit: nisi tāte fuerit q̄nti

tatis: q̄ eū lauare atq; deponere possit: q̄ raro cōtingit. Igit̄ in casu isto vt Aui. inqt aqua calida def: z idem vult Ras. q̄nto p̄nētis. Et si esset aq̄ ordeī z calidavalde: z in q̄sitate multa pualeret nā sua actuali calitate flā digerit: z eū deponit atq; abstergit: atq; humectādo remouet siccitatē: z p vomitum sepe illud educit. ¶ Si tuculosus tñ ppter calitatē solā aut cū colā associatā a potu aq̄ case se custodiat. Illā sua actuali calitate colerā illā malā cōplexionalē adangeret. Et si colera fuerit ipsam ī villis stōi ibibit: z inflāt: nisi tāta fuerit q̄ ipm abstergere atq; lauare z educere pōt: vt Aui. i caplo de causis significatis Itōachi. ¶ Si vō fitis cā cordis aut spūaliū fuerit: z maxie pulmo- nis in aere frido aut aq̄so aut poti⁹ vt supra circūstātiona- to siticulosum collocahis. In quo aere vt voluit Isaac ca- put discooptum tenere d3: vel pānis lineis leuiter coop- tum: vt talis aeris friditate hūiditas aliq̄ subtilis ad par- tes spūales exprimi queat: qz p illā multum fitis remittit̄ z vt supra dixerat q̄scat: atq; nil vigilet: z aquā frigidam cum aceto mixtam gargaricet.

Cura autē eius q̄ a meri z a pub^o oris fit immediate descri-
ptis sōnis: qz in ipō fit partiū oris moderata humectatio:
z mādare q̄ sup linguā aquā frigidā: vt infra docet p̄fert
valde. ¶ In fit autē facta vitio epatis itestitūoz capitis z
alioz mēbroz p̄ncipaliū eā decipiēdo atqz eis blādīēdo
vt dicte egritudines curent p̄cedēdū erit. Et in hoc sex re-
rum nō naturalīū regimē finē in odo recipiat.

De cura sitis nō nālis q̄cūq; cā pueniētis. Cap. xxxj.
 Aspōsi in p̄nī caplo deo adiunāte sitis nō natura
 lis siue p̄ter naturam atq; voluptuose curam po
 nere. Et ideo si cum materia vitio stomachi sitis
 put in p̄cedēti caplo dictus est digerat z successiue euac
 uetur. Vbi autē alioz membroz seu totius vīto cale
 fiat put in p̄ximis capitulis habet vitium illud corrigat
 Et sic solū restabit malā cōplōnē in stomacho derelictā q̄
 sitim efficit corrigere. Et ab his q̄ ad intra pueniēte valēt
 q; si se. adurēs efficit: vel ex fricandē vel ex nimia extrinse
 ca caliditate pueniat: est aq̄ potata frigida aceto p̄mixta:
 ea enī mirabilr vt in p̄cedēti caplo dictū est sitis extinguit
 Valer tū in casu n̄ro iulep vīo. ro. nenusarū de papaue
 re. Sirupus de limonib⁹ de acetositate citrū de ribes: de
 succis pomoz agrestū: de ḡnatis z mucis: de agresta z ta
 lia cū aq̄ frida boni putei aut boni fontis. Vel aqua oz
 dei lactuce vel cucur. limphāde sunt: cū⁹ p̄positio aq̄ ad
 sirupū sit ad minus sextupla: z ita de q̄buscūq; alijs lim
 phādis cū aq̄ sirupis vel iulep dicendū est: qz dulcia oīa
 facile inflānt: q̄ nisi bñ limphē sitim adaugerēt. Cūqua
 cucurbite sic fiat. Cucurbita ad spissitudinē digitū p̄tonū
 ipastet z in furno cū pane decoquat: z in ea a furno p̄tra
 cta forāte fiat: p̄ qd̄ satis magna q̄stitas aq̄ egredīr: z hac
 cū suis iulep seu sirupis cū filib⁹ vtēre. Et eaz poteris
 cū cūccaro tabergeti iulipicare modico vīno ḡnatoz addi
 to z multū valet. Vel facias sic R. ordeī mūdi: epatice
 acetose: z panis cuculi solatrī añ. ℞. j. vīo. floz nenusa.
 añ. ℞. f. se. oīuz fridoz. 3. ij. se. lactuce z portulace añ. 3. vi
 se. p̄siliij. 3. iij. z ad terne partis p̄sūptionē coles: z cū cūcca
 ri taberget. lib. j. f. fiat sirup⁹: cū⁹ cū aq̄ sup̄ascrip̄tis fil
 vsus z si lōgus fuerit de eo p̄ libito dabis: si dule vīnuz
 ḡnatoz paz addere volueris. Cū lib. f. tamarindoz
 accipiūt: z cū lib. ij. aq̄ vsq; ad p̄sumptionē medietatis bu
 lire faciūt exp̄ssidē facta colāt: colatura vō cū. 3. vj. cūcca
 ri iulipicāt: z cū aq̄ frida vel cū q̄b⁹ libuerit aq̄ eo vtēre.
 Valerēt nē ḡna mucī vel semidulcis ḡnati masticata: ac
 pillule infrascripte in ore retēre: q̄ R. mucillagio se. cōiuz
 fridoz mūdatoz. 3. iij. se. lactu. portul. citonioz z p̄siliij ex
 tractoz cū aq̄ lactu. z portul. añ. 3. j. cūccari candi. 3. ij. fiat
 formulē ad quātitatē lupullosz dep̄stē. de q̄b⁹ siticulosus
 in ore sepe teneat. Consueuimus quoq; maspillumte
 le subtilis in mucillagine pilli z citonioz imergere: z ta

De passionibus

lem patiens in ore sepe teneat et inuoluat. Ego cum istis mucillaginibus de zucchero commiscere facio: et gustui reddi tur magis gratum nec ita nauseatum existit: et ipsum quod succa rum candrum in ore retentum multum valet. Alij vero sacellum ad formam pilule fieri faciunt et eum ex semine piluli vel citoniorum quod diu in aqua frigida infusa steterunt sibi mitigant. Et idem facit portulaca si in parte domestica depileta: et in aqua frigida posita super linguam teneat. Argentum quoque textum bene politum corallus atque crystallus quod illorum volueris in aqua frigida positi in ore retentum: sepeque mutatum sibi valde remittit. Et ego paleas exptus sum ordeaceas in aqua frigida aliquam macceras et in ore retentas sibi mirabiliter extingui. Et frusta mastice idem faciunt ac frusta pirri in frida immersa aqua et super linguam reiecta. Et prunorum nuclei et maxime si aliquid carnis pruni super se habuerint: si casu valet multum. Et Sollem et super altero lateque infirmum ponere: et cum rostro viceo li super labia et linguam aquam frigidam distillare quod in aliquo vase supposito recipiat et inuat multum: et maxime cura sitis quod a meri et a prunorum puenit: ut in precedenti capitulo dixeram. In ista vero quod euacuatione cōfegitur siue cretica siue artificialis fuerit cum cibis facile digestis cibando cura. De cibo in partem et sepe detur sibi eius potentia. Vinum sepe potenter limphet de quo moderate bibat: et super omnia dormire precure et nec subito: et maxime aque frigide plurimum bibat. Et si sitis in catartico fuerit donec euacuatio completa sit et nihil bibat. Operatione vero completa de aqua ordeae vel de aqua cicerum: aut brodio pulli calido desit ut contra praepracticas faciat. Interdum quoque post cenam aliqui siticulosi sunt. de quibus Galenus et Serapionem loquitur dicens. Siticulosum supra cenam abstinere a potu triste sit et inutile. paucus tamen dandus est potus: et ideo post cenam per horas duas si siticulosus parum aque frigide labendo biberit: inuaret multum. Nam cibum in stomacho existentem ad fundum ipsius impellit. Quapropter hic bibere potest. Nonnulli etiam dicunt quod in stomacho calido aqua frigida ad sitim addit. quod Aui. periderans hoc non nisi in quatuor casibus contingere ait. Primum est ubi aqua frigida in stomacho moram faceret: rebuliret quod in tali ebullitione calefieret et sitim adaugeret. Secundus casus dicitur est supra. scilicet in stomacho si humor colericus foret quem aqua frigida in villis immergeret. Tertius est quando paucus esset potus sic ut non valeret caliditate illa sitim efficientem extinguere neque stomachum ut esset necessarium humectare: tunc enim calidum vinum: et tunc per primum sitim adaugeret. Quartus est quando in miserabilis epatis vel in intestinis adesset opilatio quae aquae transitum prohiberet: calefacta enim multum sitim iniecit. Idem itaque casus si aquam frigidam potum exbibere volueris diligenter examina.

Plurima enim mitigatio sitim ab extra solent approximar: si periculum considerando in quod ex talibus infirmi plerumque cadunt paucis praeterero. Nam ex approximatione fridorum ad stomachum et ex ipsorum nimia continuatione ad indigestiones sepe deuentum est: et ad henteriam et siliam et phlegma ex infirmitate spiritualium ad malitiam anhelitus: et ex infirmitate epatis ad cacesiam et successum ad ydropisum: et ideo medicum cum ad aliquod istorum infirmum suum paratum viderit ab istis sic infirmantibus sibi cauere debet. Extra igitur in frigidando multum ad stomachum in frigidandum inuat: ut inquit Serapio. Alij cum vnguētis frigidis stomachum in frigidant. Et nonnulli sic faciunt. vnam acerbam cum portulaca pistant: et totum cum aqua ordeae miscet: et panos lineos imersos super stomachum ponant et ventrem. Quae incipiunt calefieri fridos reuertant: hec toties in nouando quod sitis extinguitur vel mitigetur. Alij folia vitis vel salicis accipiunt et illa irrorant cum aqua rosae et aceto mixta et cum irroratione frequentis toties stomachum applicant: quod sitim illam extinguunt. Plurima his siliis describere. Sed glibet practicus talia ex se facere scire. Alij oleum rosae super caput fundunt: et siliis extremitates in aqua frigida imponunt. Alii cēna tamen oleum nenufarinum vel de salicibus vel phlegma magis quam rosam laudat de illis caput cum imponit inuigilant faciebat. Nam cerebri infirmitas cordi

stomacho ac toti corpori: cum quo inuncto talis catarrhus ad os palati et meri descendere facit. Et illa humectatio sitim mitigat: cum quo vaporum calidorum quod sitis sunt ascensus siliis prohibet. Sed caue ne cerebri vinctio ille in mala complexione frigida et humida fiat: nec in cerebro quod reumaticante: nec ubi nervorum egritudines fride foris: nec phlegma in gutture vel pectus pectoris aperta fuerint: nec iteque asinate ex causa frigida pueniēte et siliis. Sed quoniam nonnullos hec facientes vidi quod quod stomacho pectori et regionibus epatis frida nimium continuaret eis male successit: ideo his paucis contentus esse volui. Eorum vero quod patiuntur voluptuosas sitim cura est: ut tenendo eos paulatim extra consuetudinem deducant. Verum in tali consuetudine inueterati ab ea nimis quam potest remoueri: quia illa longa consuetudo est in naturam conuersa. Et in his nonnullis siue propter naturam et voluptuose sitis cura finit.

De notificatione doloris stomachi et eius causis et quot sunt species ipsius. Cap. xxxij.

Antiqui plurimum capitulum primum diuersis nominibus rubricauerunt: nam cum in vehementi stomachi dolore plerumque eidem cor taliter compatitur ut per sepius patientes cadant in syncope: antiqui Alexander stomachi cardiacas appellauit. Galenus autem per cordium dolorem. Et bonus constantinus in suo viatico angustias stomachi tormentum. unde summus conciliator eodem capitulo angustiam siue nimiam anxietatem appellare voluit. Mihi potius talia nomina ab accidenti sumuntur quam ab alio. Ego vero. A. et alios quosdam antiquos quod prius locuti sunt imitari volens primum capitulum rubricas de dolori stomachi sic nominor: quod est ipsius stomachi quedam tristis sensatio a mala complexione cum materia vel sine: aut a soluta complexione: vel siliis ab utraque pueniens: et talis quandoque ab apate quandoque sine causis: et interdum quod a vermibus: et de his deo adiuvante inferius per propria capitula fient. Sed de speciebus illis in presenti capitulo solum dicere: quorum quidam est acutus et extensus: quidam aggrauatus: quidam fortis: quidam levis: quidam mediocriter. Iterum quidam in superiori parte stomachi: quidam in fundo: quidam totum occupat. Et amplius quidam continuus: quidam interpositus. Interpolatorum autem ut Aui. inquit: quibusdam accidit dum manducant: et post digestionem sedatur. Aliquos ante digestionem et stomacho existente vacuo cum aduersione vehementi dolor inuadit cibo sumpto recedit. Quosdam vero collectione stomachi super cibo facta dolor aggreditur: qui per tres aut quatuor horas post eius assumptionem accidit. Nam cum cibum ipse incipit digerere et dolor ipse phlegma incipit: quo digesto desinit. Et existis aliqui sunt quibus nunquam nisi ex materie acetositate vomitu facto cessat. Et aliqui quibus nisi post longam expuitionem nunquam. At igitur ordinate procedamus omnium predictorum cause assignande sunt. Accutis namque doloris causa: quod omnis stomachi dolor aut mala complexione aut a solutione aut ab utraque: ut dictum est supra prouenit. et si a mala complexione aut cum materia aut sine materia. et ideo si rare texture stomachus fuerit a quocumque impumente facile patitur: vnde in tali stomacho non potest esse materia tam modice acuitatis aut mordicationis quin in eo acutus dolor faciat. Extensus vero a ventositate fit: quod stomachi corpulentiam extendens primum solutionem efficit. Et per primum dolor extenditur. Aggrauatus autem a materia multa grauante causatur quod sui multitudinem primum solutionem inducit: et quibus etiam male qualitatis illa fuerit: quod eius multitudinem non obstat si etiam a mala complexione efficere potest. Fortis autem doloris causa stomachi sensus vehementia. nam cum acute materia et maxime colice ad ipsum quis modo phlegma: et dolor stomachi interdum fortis sit ut ad syncope patientem inducat et ad mortem quandoque: talis plerumque dolor a materia acetosa siue flatu siue melancolica fit: et quandoque a salso flatu: interdum a flatu vitreo: et maxime ubi tales materiae fuerint. Et ut dolor fortis interdum sit ex aque frigide potu: et plerumque adeo intolerabilis atque ut Aui. inquit. tamen angustiosus. quod propter eius cōtatem ad cor patientem cito iter facit. Et his potissime talis dolor accidit ex

potu aq fride: q rare texture atq; excarnatū stomachū ha-
buerūt. Quidā autē de aq frida vltra modū bibūt interdū
qbus nullus dolor accidit. nā talis aq tā intense fridit at-
esse pōt: q in tali excarnato seu rare texture stō stupefacti-
onē inducit: cuius cā nullus dolor sentit. **C** Predictae autē
cause remisse leuē dolorē efficiūt: mediocres vō medio-
crem: cōtinue autē continuū: z si in fundo residēt dolorem
in fundo causant: in supiori vō supius i medio in medio.
C Superest autē vt interpolataz cause reddant: z primo
eorum qui cum manducant dolor accidit: digestionē vō
cōpleta sedatur: cuius causa est quia sepe a splene ad sto-
machū humor melancolicus effundit: qui grauitate sua
fundum petit z sumpto cibo ad os stomachi cūz eo simul
ascendit: z tunc dolorem efficit: ad qd plerūq; adiuvat si
stomachi calor debilis fuerit: qz tunc facile talis materia
ventosaf. dehinc post cibi digestionē talis mā simul cum
cibo a stomacho facit exitū. Et resoluūt vōsitas. qre tūc
dolor cessat. Colera sepius ab epate ad fundū stōi ppelli-
tur. Lūq; cibis recipit ac magis grauis qz colera stōi fun-
dum petit: z colera ad os stomachi sursum ascendens dolo-
rē causat: cibo autē digesto colera illa cū illo simul expelli-
tur z cōtinuo cessat dolor. **C** Causa autē q sumpto cibo do-
lor recedit est cū colera vel flā saluz vel alius mordicati-
uus humor ad stōm siue ad ei^o os tpe vacuitatis ppellit:
z tal^o dolor supio cibo sedat. **C** Dūngēs enī est q cib^o sua
qlitate hūorib^o illis p̄traret: z qz frigidus aut insipidus
aut vinctuosus siue alteri^o qlitans: aut qz illis māeb^o cōmi-
sces: cui^o cā mordicatio illa remittit. Et sic p̄tūc i nulla pte
stōi īmp̄sionē aliquā efficere nequeūt vel pon^o: qz eas ad
fundū stōi depellūt: z v̄ta dixerī immobiles sūt: z sic p̄-
rūc stomacho nocumētū nullū inserūt. **C** Ex qb^o p3 q ta-
les māe dolorē efficiētēs: q per assumptū cibū sedatur se-
pius in ore stomachi qz in alio loco p̄tūctur. Quē vero
per assumptum cibum dolorem efficiunt in fundo. **C** S3
dolor qui ante recollectiones super cibū fit est vapor ab
indigesto cibo eleuatus: in quo calor potius agit putredi-
nalis qz naturalis: z talis corruptus vapor eleuatur inter-
dum a corrupto cibo: qui pro tunc stomachum inficit: et
sua mala qualitate a calore putredinali eleuatus^o os sto-
machi inficiens dolorem causat: ppter. s. ozis stomachi ni-
miam sensibilitatem. vnde si tunc talis materiei vomitus
fiat dolor cessat. z iterum vt sepe contingit ipsius māei fit
expulsiō vt ipse in practica nōnūq; vidit: dolor tunc quoq;
cessat. Et hec de notificatiōe doloris stomachi z ei^o causis.

C De signis demōstratiuis doloris stōi. Cap. xxxiij.

C Ause doloris stōi efficiētēs ex dictis in p̄nti caplo
facilr saus deprehēdunt. Mā cū dolor a cā māli seu
a pungitiua seu mordicatiua pueniat: punctio ade-
rit z mordicatio itē sitis valida ozis siccitas atq; amaritu-
do. Et eger i meri atq; in palato in cēdū plerūq; p̄cipit: z
talīa tā a materia colerica qz pungitiua qz flegmate salso
z acuto puenire possunt. Sed in materia colerica in ore
amaritudo sentit z in flegmate salso salsedo. **C** Et si talis
dolor mō infirmū molester mō gescat signū est q talis mā
ab epate ad stōm ipm mandat. In quo casu ppter cōpas-
sionē cordis ad stōm extremitatū friditas plerūq; accidit
Xipothomia plerūq; z sincopis. **C** Sed vbi dolor a mā
frida puenit: illa erit absq; siti z īstātiōe z i stō grauitas
manifesta sentit. Interdū vō friditas: vō dolor nōnū-
q; clamosus: sic q ppter clamorē p̄tinuū atq; cōquestuz
sitis sit valida: z tu talia inuestigabis. **C** Si mā flātica
aut melica acetosa fuerit: acetositas z mordicatio sine in-
stātiōe sentit. Et vbi vomit^o affuerit ei fiet acetose: i q vt
p̄limū appetit^o adest īstēsiō. Et ob hec iter dolorē ab hu-
more colico z iter eū q ab acetoso stāte seu ab acetosa me-
lācolia cōprehēdit facile. **C** Dolor vō v̄tosus ambulati-
uus existit: vt cū ructuū multitudo adest: singultus qz ac-
stōi extēsiō z a loco ad locū dolor pmutatur ad modū sa-
gite dolor patientē p̄tūct. **C** Si autē dolor a cā p̄mittiua

fiat qz ab aere vel acutariū rerū comestitiōe ab hie q facile
corrumpunt aut v̄tosant a tuo patiente talia inuestigabis.
Et hec de signis demōstratiuis doloris stomachi.

C De signis p̄nosticis doloris stomachi. Cap. xxxiij.

C Mōi dolore stomachi extremitatū frigiditas ab ex-
i trinfeca causa nō pueniēs mala: z adhuc deterior
si mēbra stomacho p̄pinq; frigesūt. est enī signum
magne lesionis in ipm. **C** Itē si frigiditas p̄p̄ dolorem
machi in sincopim cadit vt eū frigidus sudor dephēdat:
nō multū distabit a morte. **C** Itē si in p̄ncipio doloris sto-
machi patiens dormitiōē si z somnū p̄fundū incurrat:
in subeth ilico veniet. **C** Itē dolor stomachi ab hūorib^o i
stomachi v̄l infiltratis seu more. **C** Libibitus: cui^o signū: qz
patiens frequēter nauseat. Et parū aut nihil euomū gūstū
me curat. **C** Itē p̄gnantib^o dolor stomachi frequēter ene-
niēs: p̄focatiōē portēdit: qz malarū hūiditatz significat
abūdantiā q sunt p̄focatiōis signa z cā. **C** Itē p̄les stoma-
chi dolore patiunt q si a cibo se abstineāt: sincopī incur-
rūt: vt **R**asis ingt. **C** Itē in lib. **M**ypo. de signis mortis se-
stine. Quibuscūq; ingt dolor i stomacho accidit: si i supē-
lijs borthoz nigra apparuerit z v̄lcerat īsecūda die mo-
riunt. **C** Et nē si i dolore stomachi i pede dextro: vt **A**ui.
ingt: aliqd vesice sile appuerit si res dulces īfirm^o appetat
in. xxvij. morit. **C** Itē dolor stomachi q post cibū excitat
z nō nisi cibi vomitu aut humor getat malus: vt **A**ui. in-
quit. qz si cibū vomit: maximā ip̄i^o stomachi debilitatē si-
gnificat: cui^o cā assumptū cibū sufferre neq; Et si nō nisi
humor vomitu sedat: i stō hūorē valde malignū eē signi-
ficat. **C** Itē si stomach^o calid^o z fridū cerebrū fuerit: z do-
lor stōi ex mala cōplexione calida fiat: difficil erit cure. qz
p cura capitis calida regunt: q vt patet stō sunt nocua.
C Itē si dolor stōi diu durauerit p̄p̄ māez attractiōez: fu-
turā apā minat. Et h de signis p̄nosticis doloris stomachi.

C De cura doloris stomachi fm ordinē causaz ei^o. Cap. xxxv.

C Olenz curam doloris stomachi amodo describe-
v re fm ordinē causarū: q supius posite sunt p̄cedā.

C Si a causis extrinsecis fiat ad p̄trarium ei^o mu-
tari volo: dehinc si qua mala qualitas derelicta fuerit fm
modū describendū deo adiuvante facias. **C** Si autē ab in-
trinfeco id facile ab humore mordicatio acuto fiet: vt est
colera: flegma salsum acetosum: z a melancolia itē acetos-
sa z pōt vt habitum est a multitudīne materierum quoq;
fieri. De qua interdū tanta in eo est vt non solum stoma-
chi fundū verū etiā circa os eius multa quoq; sit quare
z secessiuis z vomitiuis medicinis vtendū est: quod p̄-
vt infra te docebo facias. **C** Si igit colera in causa fuerit *Acidiora*
R. sirupi acetosi sim. seu oxycachare sim. seu sirupi de gra-
natis. **3. j. s.** aque endiuie. **3. ij.** aque lupulorum. **3. j.** pro
vna vice misce. Et de isto totiens infirmo tuo dabis: qz ti-
bi materia digesta videatur. **C** Dehinc taliter euacuetur
R. reubarbari electi. **3. ij.** squamanti grana. **iiij.** postea in
aqua endi. z aqua lactū. infundatur horis. **x.** transactis
fortis fiat expressio cum qua cassie. **3. j.** misce vel. **3. ij.** mā-
ne electuarij. de succo ros. **3. ij.** sirupi viola. **3. j.** z fiat pot^o.
C Si autē dolor fiat a salso flegmate. **R**. oximellis sim. **3. j.**
ij. sirupi vio. **3. j.** aque camomilae. aque endiuie: aque cico-
ree añ. **3. ij.** p duabus vicibus: de quo totiens dabis: qz ti-
bi materia digesta videatur. **C** Quā sic educes. **R**. cassie
nouiter extracte. **3. vj.** diaphnicōis. **3. ij. s.** electuarij de suc-
co ros. **3. j.** sirupi vio. **3. j.** dissoluatur cum decoctiōe capit-
vene. cuscute: florū bōraginis: buglosse viol. ligritie passu-
larum z fiat potus. **C** Nota qz non eadem purgatio con-
uenit flegmati acetoso z flegmati salso: qz vnum est mate-
ria calida: aliud est materia frigida. Et purgatio similis
flegmati acetoso quoq; cōuenit. **C** Delācoliam vō ace-
tosam sic digeres. **R**. sirupi acetosi sim. sirupi vio. añ. **3. j.**
s. aque buglo. aque lupulorum: aque fumiterre añ. **3. ij.** p
duabus vicibus. **C** In isto tamē casu sirupus quē alio cō-
posui ad hāc intētiōem z eum sirupū de lupullis bapti

de passionibus

caui plurimū pueniret: q accipe succi sumiterre facta resi-
dētia lib. ij. succi lupulorum lib. j. cucchari al. lib. ij. aceti
passulati lib. iij. fiat sirupus qui in materieb⁹ melancolicis
vt experientia didici mirabiliter valet: vt ex ingrediētib⁹
quozq argui potest: de isto. 3. iij. p duab⁹ vicib⁹ dato cuz
aquis supra scriptis. **C** Materia digesta sic eam euacua-
bis. R. cassie. 3. vj. confectionis amech. 3. ij. diaphaniconis. 3.
j. sirupi violati vel de lupul. 3. j. dissoluatur cum decoctio-
ne florum lupulorū: florum boraginis: buglosse: liquiri-
tie: passularum: folliculorum sene: corticum tamarisci: thi-
mi. epithimi: que in fine decoctionis ponantur et fiat po-
tus. **C** Si autem materia quecunq digerenda erit sim-
eius existentiam atqz essentiam euacuanda: siue per vo-
mitum: siue per secessum: de quibus supra capitulum se-
ptimum te ad plenū informabit: a quo si opus fuerit suc-
cursum pete: et breuitati parcēs his contentus esse volui.
C Semp auisat⁹ esto: q si in villis stomachi seu corpo-
re ipsi⁹ fuerint humores bibuli seu submersi: qd in pro-
nosticio habuisti: ex frequēti nausea et nullo aut paucissi-
mo vomitu dephēdit: mō cetera sint paria: pluries di-
gestiua erunt exhibenda: quecūq illa materia fuerit ad-
herens pauciorib⁹. in pcauitate vō effusa adhuc paucio-
rib⁹. **C** Semp tua est pphiderare an mā ipsa dolorē efficiēs
in ore stomachi an i suo fundo resideat: et hec vt est habi-
tū nō solū p frequētem nauseā cognosces: s3 etiā q si i ore
stomachi materia dolorē efficiens fuerit per assumptio-
nez cibi sepe dolor remouetur. Et in fundo sumpto cibo
fit dolor. **C** Sed vbi mā alia in stomacho foret et interdū
in ipso genita et interdū aliunde propulsa: qz a splene ab
epate a capite reumatigāte zc. quare si aliūde vt amplius
mās illas effundere nequeāt. et ideo tam digestiue qz me-
dicine secessiue ad mēbrum ipsum mandans respectum
semp habeas facito siue epar siue splen siue quod volue-
ris aliud mēbrū: et hec qz appropriatis ad mēbra illa fiet:
prout in caplis pprijs als habuisti. **C** Verū vbi opus eēt
per vomitū illam materiā educere caplm septimum tibi
multiplices modos dabit: ad quod vbi opus esset: recur-
sus habeas. **C** Scias insup q i dolorib⁹ stomachi mate-
rie diuerfitas plurimū comendat: siue in stomacho gñef
siue aliūde ad ipm ppellat. S3 si i stomacho fuerit p cli-
steria ad iresina fm materie exigētā pueniētissime tra-
his. **C** In mā igit frigida. R. malue: camomille: mercuri-
alis: centauree minoris añ. m. j. cartami: agarici añ. 3. j.
cōtūdanf illa duo et in pecia rara ligenf: et fiat decoctio in
q illa pena bulliat et aliquens exprimat. De tali decoctio-
ne accipe lib. j. f. in qua dissolue cassie hyere. añ. 3. j. pul-
uccari. 3. j. et fiat clistere: aut hyere pigi. loco. 3. vj. diaphi-
co. tantūden electuarij indi sepius imposui. **C** In mate-
ria namq calida. R. malue: blitis mercurialis: matrum
viola. ana. m. j. fiat decoctio: de qua accipe lib. j. f. in qua
dissolue cassie pulueris succchari añ. 3. j. electuarij de suc-
co ro. 3. iij. olei viol. 3. iij. salis triti parum: et fiat clistere.
C Educif ergo materia a stomacho per ventosas circa
vmbilicum positas. **C** Diuersio aut materieruz a capite
dissoluentium zc. per caput purgia seu masticationes p-
optime fit: et per ventosas positas in spatulis: et per extre-
mitatū ligaturas et fricationes. Et de istis cōuenienter si
endis tibi in capitulo de catarro modum dedi. **C** Parit
quoq de alijs mēbris diuersio fienda esset. Mā ab epa-
te per secessiuas medicinas superius positas cōueniēter
fiet. A splene vō p euacuationē melancolie superius posi-
tas ac per saluatelle manus sinistre flebotomias. **C** Plu-
rimū in stomacho colera vitellina aut colera cum fle-
gmate mixta abundare reperitur. Et iste teste Gal. Alui-
et pluribus alijs per hyeram simplicem educuntur: de q
pillule que fiende sunt per horam ante cibum dande. In
isto casu magis tamen pillulas assaieret ordinare super
descriptionem preceptoris mei Jacobi de forliuio: quas
Alicenna plurimū commendat. sed nullibi ab eo de-

scriptas inueni. A bono igitur iacobo taliter describuntur
R. masticis: corticum mirabolanzorum añ. 3. j. pulueris
hyere simpli. 3. ij. aloes ad pondus omnium fiat magda-
lion cum oximelle squillitico: de quo pillule fiant: que ra-
tione stomachi per horam ante pastum sumende essent.
Et si mā eēt a capite defluēs eēt qz maxime pueniētes.
S3 sumēde tūc eēt qn paries dormitū vadit. **C** Ego aut
cū colera ab epate ad stomachū defluit his pillul p horā
an pastū vsus sum: et nihil supra. R. pil. de hiera simplici
3. f. reubarbari. 3. ij. spice parū. vel. 3. ij. f. signanti gra. vj.
fiat magdalion cū sirupo de endiuia: de quo si opus fue-
rit pillulas facito. **C** Si aut a splene ad stomachum fluat
R. pil. de hyera sim. 3. f. folliculorū sene. 3. j. cinamomi
corticū tamarisci añ. 3. f. fiant pil. cū sirupo de lupul. su-
prascripto: et dabis a. 3. ij. vsqz ad. 3. j. p horas duas añ ci-
bū. **C** Vel melius vt facias sic. R. folliculorū sene cinamo-
mi añ. 3. f. cartami. 3. j. masticis gra. viij. fiat pul. cūccaruz
addēdo p libito: et tot⁹ in auroa cū aqua lactis def: et cuz
biodio pulli aut cū aqua scolopendrie: iste tales euacua-
tiones mēbra cōfortant: materias diuertūt eas taliter pu-
rificādo: vt ad stomachū amplius fluere nequeāt. **C** Ex
dictis itaqz patet qlit interpolatis dolorib⁹ mā in q sup-
cibo sedat dolor: et q sumpto cibo dolorē efficit sit digerē-
da: euacuāda qz: qz illa in q sumpto cibo dolor sedat cete-
ris parib⁹ p vomitū meli⁹ seu facili⁹ cū sit i fundo p medi-
cinas secessiuas: et sic oēs habes mās dolorē stomachi effi-
ciētes siue in ei⁹ ore: siue in fundo: siue in ambitu totius
digerēdi: euacuādi: diuertēdi: qd hui⁹ capli itēno fuerat.
C De sedatione doloris stomachi a mala qualitate proue-
niētis.

Cap. xxxvi.

Ala amodo tēpus est describere que stomachi do-
lorem sedant: que quoq aliquam malam qualita-
tem si q post materierū euacuationem in eodere-
licta sit corrigant: et q taliter eū cōfortant: vt adiuvante deo
dolor ille amplius nō remaneat: et vt ordinem in pceden-
ti caplo descriptum sequar. **C** Si a caliditate seu ab hu-
more calido id fiat. R. specierū triasandalis: specierū dia-
rodon abbatis añ. 3. j. corallo. rub. 3. f. pellicularum ven-
triū gallinarū cū ros. aqua pparatarum. 3. ij. f. fiat puluis
de cūccaro addēdo p libito: de quo sumat dimidiū coele-
ar p vice p horā añ pastuz cū modico vini mediū coloris.
Et si delicate magis facere volueris lib. f. cūccari cum a-
qua ro. dissolue: et cum speciebus supra scripta p bolos con-
fectio fiat. De quibus. 3. ij. ad minus p vice sumat: valet vt
triasandalū. **C** Vel facias sic. R. cōserue ros. 3. ij. triasan-
dalorū. 3. j. f. coralloz rub. spodi añ. 3. j. margaritarum
3. ij. fiat mixtura: de qua accipiat ad minus. 3. ij. añ pastū:
vel. 3. j. f. sirupi ro. p horas duas ante pastū. **C** Ego autēz
alia duo coclearia granoz granati mucī per duas horas
ante pastū dedi: et mire pfuit. **C** Ab extra valent sōmen-
tationes cū spongijs facte in decoctione ros. endiuie et oz-
dei: post quā ex oleo ro. mixto cum sandalis munctio fiat
C Et emplm factū ex herba endiuie cū sandalis mirabi-
liter valet. **C** Et ita emplm factū ex farina ordeī cum suc-
co granatoz acetosoz. **C** Si autēz ab humore frigido do-
lor fact⁹ sit post ei⁹ euacuationē in toto vel in parte maio-
ri ab intra diaciminū cōuenit diagalāga pfectio de cina-
momo. **C** Et i mā mixta valet aromaticū ros. descriptio-
ne Gal. vel diarodon abbatis in mā mixta caliditate do-
mināte. **C** Ego aut in isto casu in principio pastus tali pul-
uere vsus sum sup asso pane in vino maluatico vel alio
bono remolito nō dulci. R. pellicularū vētrū gallinarū
cū bono vino albo pparatarū. 3. f. galāge. 3. j. granoz
paradisi: gingibe. piperis lōgi añ. 3. j. cardamomi. 3. j. f. ci-
namomi a cortice supiori mūdāt. 3. ij. coralloz ru. subtilis-
sime tritoz. 3. ij. fiat puluis de cūccaro addēdo p libito:
de q sup pane asso sumat in pncipio past⁹: vt dēm ē. **C** Ab
extra antiq plimi cerota laudāt. ego aut nō multū ill vtor:
nisi hora assūptiois cibi remoueat: q si ptinue vt sit cō-

ter sup stomachū retineant ppter eoz stipticitatē ad fun-
dum stomachi cibum transire non permittunt: cuius cau-
sa vt patet impeditur digestio: quare vnguentis vtor li-
bentius. **C** Ideo interdū sic feci. **R.** ceroti Bal. emedan-
tis stomachi vitia olei de spica aff. **℥. j.** Et ista tātū in mor-
tario ducatur: qd ad vnguenti formā deueniant: de q sto-
machus per duas horas ante pastū vngatur: penaz cali-
daz supponēdo. **C** Mel facias sic. **R.** olei de spica. **℥. j.** olei
de absinthio. **℥. f.** pulueris masticeis gariofiloz mēte sic-
ce: calami aro. coralloz ru. añ. **℥. f.** cere parum. et fiat vn-
guentū quo vt ante scripto vtor. **C** Multime mulieres vt
se odoriferas pbeant musci odorē diligūt: et tunc in mor-
tario cū istis vnguentis granū. **j.** cōmiscere facio. **C** Uex
si epar: si splen: si caput i causa fuerit prout in prescriptis
capitulis fm exigentiam te docui corrige illa. **C** Habes
igitur qualiter materia digesta quecūqz et qualiscūqz et
quibuscūqz illa fuerit per vomitum siue per secessum
sit euacuanda. Et iterū de diuersione facta sit stomachus
taliter confortandus vt dolor amplius adiuuante deo nō
reueratur quod huius capli intentio fuerat.

C De sedatione doloris stomachi a quacūqz causa pro-
uenientis. **Cap. xxxvij.**

E deinceps cure doloris stomachi finem imponā
modus amodo describendus erit quod dolor qui-
cumqz ille fuerit sedatur. Nam dolorem patientes
a te nū aliud querunt qd vt dolor ipse tollatur: quare ab
ipsius mitigatione inchoandum erit: et alia materiei di-
gestionem non aspectata. Si vomitus fuerit in principio
necessarius seu diuersiones tam per clisteria: seu alio
quouis modo in capitulis superioribus doctrinam ordi-
nate qualiter talia fienda sunt tibi dedi. **C** Ad actū igitur
practicū veniendo p mitigationē doloris anodinis prius
vtere. **N**ā q sunt ventositatū fortiter resolutiua. Si mate-
ria multa in stomacho fuerit plus sepe subtiliāt qz resol-
uat: cui⁹ cā dolor sepe augeat. **C** Facias ergo sic. **R.** came-
mille: meliloti: absinthij: malue cū radicib⁹ soliorū lauri:
paritarie: pullegij: añ. **℥. i.** anisi maratri: añ. **℥. iij.** fenu
greci. lib. **f. se.** lini lib. **i.** qd sentent et fiat decoctio i q spōgias
ibibe fortiter expsas sup dolētē locū appone: et cū icipiūt
ifridari itez calide reponat. **C** Quo vici⁹ aliq scō loc⁹
ex ifra scriptis oleis calis inūgat: vt. **R.** oli aneti: oli came-
mille añ. **℥. i.** **C** Mel ex decoctōe suprascripta buliētē vesi-
cā semiplenā: et i pecia iuolutā loco dolētī applica. **C** Uqz
ifrigidat itez calefiat et sup locū retineat. **H**oc aliquoti-
ens facto: vt supra locus vngat. **C** Mel loco decoctionis
pscripte. **℥. iij.** olei camemil. vel anetini i vesica illa pone
et sup dolētē locū calidā applica. **C** si dolor deambu-
lantiuus fuerit: qz a vētositatē pueniat ex milio sale: vt. **v.**
cōtinētis habet sacculus plenus calidus loco apponatur
C Ego aut i casu isto pecias in aqua ardētī madefactas lo-
co applicaui et mire valet. **C** Et itē scutella cinerib⁹ cali-
do applicaui grano feniculi cōquassato supaspso et ex bono
vino irrozata et loco sup apposita mire valet: et expertum
videbis. **C** Et itē vētosa magna vmbilicū totum ample-
ctēs supposita: et p horā. **i.** dimissa: qz mirabiliter dolores
sedat: vt Antice. ingt. **C** Ad idē qd sepe expert⁹ sum valet
mica panis bñ grossa ita calida sicut extrahit a forno: et
amota iferiore crustula cū oleo de spica mollitē imbibe
et dehic eā cū puluere cimini salipica postea circūuoluta
petia dolētī loco appone. plus. **n.** et qz credere posses do-
lorē mitigat. **C** Ab intra vō cōter practicas. **℥. ij.** vel. **ij.**
diacimini prebēt. **C** Mel tātū de z diagalage aut diatrion
pipereon vel ellin de bacis lauri vel dianisi aut dicalisto-
rei. talia vt ipsoz laudib⁹ hñ: et experiētia quoqz cognitū
ē mirabiliter valent. **C** In hoc qz casu. **℥. ij.** vel. **ij.** vini mal-
uatici cū q libuerit aliqd istoz dare dbeas: vel alteri⁹ vini
boni nō dulcis. **C** Et aliq. **℥. i.** pulueris galage cū vino ca-
lido pbeāt. **C** Et Gal. **℥. i.** aristologie cū vino calido dabat
In hoc enī casu diascorides aristol. roton dari iubet. Et

hoc quoqz cañ. **2.** ca. proprio laudat Aui. **C** Et huic cure
doloris stomachi finē imponere libet: verū presens capi-
tulū quo ad actū practicū primū esse debz: vt igit in actu
practico tibi finē eozū ordine prebeā. Cum ad infirmū de-
uenies in dolorē sedando vt capitulū presens te docet fa-
cito. Demū si per vomitū materia cōter educi possit euz
fm doctrinā prehabita puoca. materiā successiue digerās
euacues quoqz. sñr fm exigetiā ipsam diuerse postea sto-
macū et si q mēbra mādantia mām fuerint vt habitū est cō-
fortabis pillulis vtēdo: et si que ppter debilitatē mēbroz
materia generet de nono suauiter educat: et de his oibus
in capitulis superioribus ordinate doctrinam habuisti.
Quare huius doloris stomachi cura cōuenienter finitur.
C De apostemantibus stomachi et causis eorum ac diuisioni-
bus. **Cap. l. m. xxxviij.**

C Um in apostematib⁹ stōaci cōtinue dolor fiat et alia
rum specierū dolorū sit absoluta cura. **E**n visum ē
in loco de apātib⁹ stōaci facere dictionē. **C** Pro cu-
ius introductione sūt diuisiones aliquę prenotāde: qz p
cōgestionē materiei aliqñ apā in stomacho generat: et ali-
qn per fluxū materiei ab alijs mēbris ad ipsum. **C** Item
apostematū stomachi quoddā cōpositū quoddā simplex.
Simplex quidē ex humore simplici generat: qz a sāgu-
ne colera vel flate vel melancolia. **C** Cōpositū vero ex isto-
rū humorū cōmixtione. **C** Itē istorū apātum quoddam
est calidū: quoddā ē frigidū: quoddā hūidū: quoddam
siccū siue durū. Et calidorū quoddā p essentiā vt sangui-
neū et colericū: qdā p accidēs vt flegma melia putrefa-
cta p accidēs est cala. Et tale ex istis genitū apā calidū p
accidēs appellam⁹. Pariter apā essentialr calm pōt fieri
p accidēs fridū: et hec resolutis parib⁹ subtilib⁹ clis terre-
strib⁹ remanētib⁹ grossis. Tale igit apā est calm per esse-
tiā: et per accēs fridū. **C** Itē aqā qñqz sit i ore et in superi-
orib⁹ parib⁹. Et qñqz i fundo qz iferiorib⁹. **C** Itē aliqd i in-
feriori tunica. **C** Et iterū apā stōaci aliqd resoluūt. aliqd
suppurat. Aliud ad alia mēbra permutat: et aliqd indura-
tur. **C** Insuper apāta calida stomachi vtplurimū per viāz
defluxus materierū ad ipsūz generant: et nō per cōgestio-
nem: vt est sanguis et colera: et cōsimiliter de apostemate
melacolicū sit: sed flegmaticū: vtplurimū per viāz cōge-
stionis generatur. Et inter ista apostemata colericūz fre-
quēt⁹ generatur: dehic sanguineū: raro flegmaticū: et ra-
rius melancolicū. **C** Itē apostemata calida vtplurimūz
sunt incipiendo: frigidā vero raro. **C** Istis sic positis ad
apostematū causas veniēdo. Quedaz sunt intrinsece: et q.
dam extrinsece: vt casus et percussio super stomachū. Res
qz ipsi stomacho sepius applicat: vt vētose ac medicine ca-
lide fortiter attrahentes et c. longa famis tolerantia est cā
ad stomachū putridorū humorūz defluxus. **C** Intrinsece
vero cause sunt si stomachus fuerit valde calidus: qz rōne
caliditatis ad se materias facile trahit: que postea conge-
ste apostema stomachi faciūt. Debilitas itē stomachi et alio-
rum mēbrozū virtutis expulsiue fortitudo est cā gene-
rationis apostematū: ac dolores fortes cū plogatur quia
natura intendēs dolori succurrere spiritū ac sanguinis
multitudinē ad locū dolentē transmittit. Et sic mā ibidē
congesta generat apostema. **C** Cause vero cōiuncte sunt
colera sanguis flegma: melancolia. huiusmodi igit i sū-
ma sunt tam extrinsece qz intrinsece apostematū stomachi
cause: que huic capitulo finem ponunt.

C De signis demonstratiuis apostematū stomachi tam ge-
neralibus qz specialibus. **Cap. l. m. xxxix.**

E igitur in apostematum stomachi cognitionē ip-
sum quoqz causarum deueniamus: si extrinsece
fuerint: ex infirmi relatione facile deuenies. Sed
a quo humore tunc veniat: inuestigandum erit: quod
prout te statim docebo facies. **C** Sed anteqz ad specia-
lia signa deuenias: oportet aliqua generalia prenotare.

de passionibus

Idmi nāq; ex dolore i stō exite āpa ibi esse arguunt: qđ tñ nō est. Cū āpa in stomacho ipso cognoscas. Scias illic esse tumorē: z cū h durities manifeste sentit. Et si supi nus infirm⁹ aut sedēs aut recte steterit: z āpa fuerit vltus os stomachi manifeste dephēdit. In fundo vō nisi magnus fuerit: nequa qđ dolor in spatulas z meri qđ sentit: z sum pio cibo: qđ stomachū grauat qđ ān maior. Et ppter colligā tiā ipf⁹ stomachi cuz spōdilib⁹ qñq; cubitis dolor cōicaf ppter nervos qibi nascutur ppe: z tunc quedā in brachijs sentit cōfractio. Cū iterū ppter cōpressionē diafragma tis dolor ppter apostema qñq; augetur: quare tantū diafragma augeri aut extendi nō potest: vnde necessario sequitur anhelitus parvus velox z spissus z cum velocitate z spissitudine. nam natura necessitati melius succurre re poterit. Et si apostema in ore stomachi fuerit semper destruitur appetitus: non tamen sic digestio. cuius appo situm si fuerit in fundo contingit qđ destruitur digestio: z non tantum appetitus: cuz quo sepius leditur conten tina: z sit fluxus: z maxime lienteria. Interduz tamen de bilitatur expulsiva: vt constipatio quoq; fiat: quod non sic in apostemate oris contingit. Cū qā quandoq; apo stema sit in interiori tunica: z quandoq; in exteriori. Si in interiora omnia intensiora erunt accidentia: z cū cib⁹ vel potus ad stomachum peruenit: dolor atq; grauitas au getur: in exteriori vero omnia illa remittuntur: cum quo magis visu atq; tactu apostema percipitur. Cū ad specia lia nunc signa deveniendo: si apostema colericum fuerit continua febris aderit: z acutissima quidem cum in tensa siti atq; oris amaritudine: atq; ariditate lingue: citrine scit facies: z erit dolor inter: ceteros acutissimus: vtp luri mumde tertio in tertium omnia accidentia crescunt. vzi na est subtilis atq; ignea: pulsus autem velox atq; spissus cum duritie quadam. Cū autem apostema a sanguine fuerit: dolor erit potius grauis qđ acutus: priua erit se. non tñ velut in pcedenti acuta: nec ita intesa qđ sitis: nec tanta oris amaritudo: rubet facies: adest venarū tensio: vzi na erit rubea atq; gssa valde: pulsus velox: moll: atq; spissus. Cū si flegmaticū erit āpa: febris erit lēta: dolor mi tis satis: cū quadā tamen grauedine faciei: color albus z in tactu mollicies reperit: sputi adest copia: pulsus erit mollis atq; spissus: cū quadā tñ diuersitate: vzi na nō mul tum tincta: est tñ spissa. Cū apostema vō melancolicum si fuerit: febris erit occulta satis: dolor ponderosus cum lo ci duricie quadaz: color faciei fuscus: z vzi na subtilis erit multū ad albedinē tendens pulsus parvus: strictus atq; durus: infomnietates aderūt. plimū malis atq; extraneis cū cogitationibus terretur in somno. Et iste tristis conti nue mortuos in talia territoria somniat. Et hec sunt tam generalia qđ specialia apostematū stomachi signa.

De signis pnosticis apostematū stomachi. Cap. xl. **Q**uando stomachi dolor plonget z auxilijs conue nientibus applicatis nō recedit. scias apostema in fieri vel in facto esse. Cū āpatib⁹ calidis deterius est colericum qđ sanguineū. Frigidorum vō melancolicū flegmatico. Et quodcūq; horū fuerit in ore stomachi de terius est eo qđ in fundo stomachi sit: modo in his cetera ponant paria. Cū āpate stomachi dolor intēsus fue rit: z cū extremitatū fuerit frigiditate malum. verum vbi frigiditas cū fricationibus z alijs adiutorijs non remoue ret: moriet infirmus: qđ vt inquit Gal. sicut attrahit san guis ad ventosas: ita trahitur ad dolorem: quare frigent extrema. z sic continuatio frigiditatis mortem arguit. Cū apostema interioris tunice periculosius est multo qđ extrinsece. patet quia deteriora multū sunt accidentia: vt habitū est supra. Cū quandoq; stomachi apostema resol uitur: qñq; pmutatur: qñq; induraf: quādoq; suppuraf. Cū si resoluif. cognosces quia accidētia paulatim sedant. Cū si aut pmutaf: accidētia cito delitescūt: vel paruo in tē pore cū apparitione scilicet lesionis in mēbro. ad qđ sit p.

mutatio. Cū si vō induratur: sedatur febris: dolor atq; i flāmatio. tñ cum grauedine duritie maiori qđ ān manet: sed cetera accidentia remittunt. Cū aut ad suppuratio nem peruenit feb. dolor: z omnia alia accidentia inten duntur. Cū signa autē qđ iā est saniatuz est se. ac doloris: ac omniū accidentiū remissio fluxus vētris atq; vomit⁹ multiplicat ppter materiā. s. ab epate resudantē: z virtutes expulsivā irritatē. Cū si āpa ruptū foret in vomitu qñq; sanies apparet: aliqñ in egestiōib⁹ z aliqñ simul: tā i ege stionib⁹ qđ in vomitu: cur⁹ cā minoraf vzi na. Et cū stoma chus pmit qñq; pus digitorū tactui cedit. vbi ān puris ge nerationē minime cedebat: loc⁹ quoq; detumescit. vñ Ra sis in suo de diuisiōib⁹. signa ista ponit. ingt enī cū mouet in corpe tremor. apparet sanies egesta atq; sāguis siue vo mitus detumescit āpa: scias qđ ipm iā disruptū est: cur⁹ ru ptura virt⁹ maxie psternit. qđ in ipf⁹ eruptiōe magna spī ritū quantitas euacuat: verū si in tunica fuerit exteriori euacuat p vzi nā: vt ipse vidi. Et tūc bon⁹ me⁹ paties liber euasit. Cū in saniatione āpatis stomachi si rubor in oculis appuerit: malū. significat enī mām cerebro cōicari. Ideo Bui. āpa stomachi calidū ingt qñq; ad pmixtionez rōnta deducit: z interdū ad firsē: s. est frenesim: z tūc rubedo i oculis apparet: z tūc ē mala pmutatio: qđ ex mille vñ nō euadit. Et qñq; ppter nocumētū cerebro cōicari accidūt cerebro accidētia manie z melācolie: z mirachie: qui ex āpate stomachi plerūq; sit: vñ meo de egritudinib⁹ capi tis caplo de melia tibi clare demonstrauit: z de istis euadūt perpaucissim. Et i hoc de pnosticis apostematū stoma chi dictio finitur.

De cura apostematū stomachi a materia calida prone nientium. Cap. xli.

In āpate stomachi colerico vel sanguineo fleboto mia est necessaria: dūmodo virtus z etas z alia re quisita ad flebothomiā cōsentiant. Et vbi cause ali que flebothomiā impediāt: put etati complexionē et cete ris cōueniret: vētose erunt cum scarificatione ponende. Cū supfluitatibus igitur pme digestionis nāluer vel cuz clisteri eductis: si āpa sanguineū vel paties robust⁹ fuerit atq; replet⁹ valde a saphenis flebothomia mane scioan da erit. In vespis vel saltē in crastinū i basilicarū altera. i scda vō die vñ lōgi⁹ i tertia vene medie flebothomia fiat. Cū in colerico vō āpate iste tot flebothomie neq; qđ fiēde sunt. s. pma i basilica fiat. scda vō i media z nō magna ex trahat sanguinis copia: cū sanguis colere frenū existat: z vbi flebothomia quis causa fieri nō possit: sup nates pri mo: z dehinc cū scarificationē in spatulis fiēde erunt vē tose. Et semp in sanguineo: mō cetera sint paria qđ in co lerico maior quāitas sāguis extrahēda ē. Cū his factis i primo ad repcussiuā veniēdū erit. Alb extra igit sic facias R. olei rosa. olei citoniorūz āñ. 3. j. aceti parū: z ex isto fri gido stomach⁹ pungat. Cū el facias sic. R. sandalorūz rube. ros. ru. boli ar. āñ. 3. j. cāphore. 3. j. incorporent cuz aqua ros. z citoniorūz succo. Cū el cū aqua cucurbite aut succo plātaginis vel solatri: vel folioz salicis. aceti parūz addēdo. z de tali frigido stomachū inunge: z cū deficcari incipit remoueaf. Cū el facias sic. R. farine ordei: sanda loz al. z rub. boli ar. āñ. 3. j. spodij. 3. j. camphore. 3. j. in corporent cuz succo plantaginis z aceti modico: z ex his epithimes: siue emplastres stomachus. Cū ego aut a Sa lieno doctus pro cōfortatione caloris naturalis stomachi parum spice vel cardamomi: vel confimilis semper addi di. Qđ in membris confimilibus semper fiendum ē: vt in meo de necessitate medicinarū corporis declarui mani feste. Ista aut in pncipio fiēda sunt: cū apostematis mate ria nondū resudet. Cū ego aut materia existente in fluxu ad eius diuersionē ligaturas dolorosas fricationes: z fili ter ad nates sine scarificatione ventosas fieri facio. Cū e rum a principio ad intra ad talē materiā repcutiendaz aqua solatri maxime puenit: cū ipsa nō solūz mām ipsam

repercutiat, sed a proprietate quadā apostematibus intrinsecis mirabiliter valet. Datur etiam aqua endune. Aqua quoq; ro. & sepe siru. ro. in infusione ro. cum istis apposit. & acetosum quoq; sirupum simplicem & talia in principio fienda sunt. Cū augmēto vō cū istis resolutiva aliqua eēt cōmiscēda. illa sēp gradatim augēdo sūm q̄ magis versus statū appropinquat. Cū extra vō cū infrascriptis camomille melliloti vel absinthij aut spice cū pasta altee & cerpi parū eēt addēdū. Cū casu aut isto emplm infrascriptum maxime puenit. Qd. R. farine ordeī fenugreci: paste radicis altee añ. 3. ij. absinthij siccī. 3. vij. con fice cū oleo ro. Et si multū ad statū appropinquēs oleū de lilio pone. Cū facias sic. R. fol. malue atq; bismalue absinthij añ. m. ij. ordeī mundi. 3. ij. pinguedinis galline & anseris añ. 3. j. dactiloz numero. iij. mucilaginis. se. li. ni & fenugreci añ. 3. f. croci. 3. f. fiat emplm qd vltus sinez augmēti magis pueniet. Cū statu vō tale emplm fiat R. farine fenugreci se. lini & absinthij añ. 3. ij. camomille mellilo. ro. añ. 3. f. ista oīa cū succo apij sil incorporentur oleo camomillino vel de lilio vñ nardino tñ addito qd ad emplm formā deueniat. Cū facias sic. R. paste radicis maluaufci. 3. vj. mucilaginis fenugreci. & se. lini añ. 3. ij. pul. floz camomil. melliloti añ. 3. j. f. fiat emplm parū ad dēdo de oleo camomil. Cū isto qz casu emplm de mellilo mēse vsus sum: & mirabiliter puit. Cū isat^o tñ esto quātū possibile fuerit tibi: ne tale apā ad sanationē deueniat phibere. Et supius dictū est q̄ ad dolores stomachi apā plerumq; sequit: & ad doloris sedationē subuliatius & resolutiuis vsus fuerat: sicut est pinguedo anatis galline & similia. Oportet si apā inchoari seu in fieri deprehendes q̄ cū illis stipticum aliqd cōmiscēas: vt est acatia hipogistidos ro. & similia. Cūq; apā ruptū fuerit: idro. mel maxie sibi puenit. & itez aq lactuce calida. Cū sic fiat: qd multuz ab atiqs cōmēdas. R. capil. vene. 3. j. mēte. 3. d. f. passul. 3. j. sebesten. 3. vi. liquiritie. 3. f. f. altee fenugreci squinanti añ. 3. ij. dactil. numero. iij. decoctio fiat cū lib. iij. aque. & ad cōsumptionem tertie partis coletur: & de tali calida sepe infirmituo tuo pbe. Et si magis absteruam facere volueris da de ea. 3. ij. f. p vice cūz. 3. f. mell ro. Et aliq ex ea cū cūccaro sirupū logū faciunt. de quo. iij. 3. p vice tribuit. Cū lactis capni ita calidi: sicut mulgetur ab vberē. 3. iij. cū modico cūccari p duas horas añ cenam pbenit: & si maiorem queris absteruionem. cūz mel le ro. 3. ij. dabis. Cū aliq decoctionez liquiritie cūz solo modico succhari dabit. & in isto casu ydromel in potu cōtinuetribuit. Cū antiquoz plimi: & maxime Alui. i. isto casu. 3. ij. vel. 3. ij. pill. de hyera simplicia summe laudat: quonā vltus mundificando materiam ad inferiōra pel lū: & cū hoc ad vlcē cōsolationem maxime operantur. Cū leriū post mūdicatua consolidantia exhibēda sunt. Facias ergo sic. ex suprascriptis mūdicatuiis: qd volueris dabis: & post duas horas trociscoz de carabe. 3. j. cum modico aque plātaginis: in q̄ p p^o parū sumach & mirtilloz bulliat: vel cū succo citonioruz: vel eoz mīua. Et loco troci. 3. j. f. pulueris infrascripti dabis. qui. R. thū. sang. dra. rosarū boliar. dragaganti: spodij: gummi arabici añ. 3. j. charabe: balauistiarū: mastice amidi añ. 3. f. fiat puluis: & q̄ libuerit cū suprascriptis liquoribz dādus est. Cū ego aut in casu isto confectionē infrascriptam maxime vñlem inueni. R. mastice rosa. ru. mirtilloz coralli: vñ lapi. dis: emantis: sang. draco. añ. 3. j. fiat puluis: quē misce cum 3. iij. diadragā frigi. & cū. 3. ij. f. succhari ro. antiq. & fiat inmixtura cum modico sirupi de mirto: & da coclear vñm p vice. Cūdo insup: vt continues ab extra aliqd vñguentū stipticū vel cerotū: vt facilius vltus consolidat. nē ficiat. Facias g sic. R. olei ro. mirum añ. 3. j. olei ma. 3. f. boli armē: mastice: mirtillo. ro. coralloz vñtoz añ. 3. f. cere parū. & fiat vnguentum: quo ante pastum p horā vñam aut duas sēp stomachus inungat. Cū cerotū

superponatur infrascriptum. R. boli ar. aloes: myrrhe: añ. 3. j. mastice. 3. f. fiat cerotum: addendo modicum ter bentine: vt se melius tenere possit. Extendatur ergo sup cono: & stomacho suppone. Cū habes ergo qualiter apostema calidū stomachi resolui debeat: & si ad suppuratiōnem deueniat: qualiter sit pcedendū. Et si ad duritiē terminabitur: sequens capitulū deo dante tibi curam dabit. Et per hoc presenti finem dabo.

Cū cura apatū stomachi a materia frigida puenientuz tam in duritiē puerforū qz non.

Cap. xliij.

Alro flegmaticū apostema in stomacho generatur. Qd si tibi curandū aliquādo appareat i principio sic fiet. R. olei ro. olei citonioruz: olei de absinthio añ. 3. j. aceti parū: & ex isto calido sepe stomachus vñgatur. Cū facias sic. R. absinthij: mēte: melliloti añ. m. j. ro. rub. m. f. farine fenugreci. se. lini: farine ordeī. & lupinorum añ. 3. f. mirtillo. aloes añ. 3. ij. fiat cum istis emplastrum cum oleo ro. & citonioruz: modicum succi plātagi. addendo. Cū facias sic. R. ro. absinthij: mēte: mirtilloz añ. 3. f. sandaloz ru. calami aromati: spice añ. 3. ij. cōquassentur: & fiat sacculus qui leuiter super tegula vino rubeo aqua rosa. & absinthij permixto aspersa calescat: & ponatur super locum: & taha in principio fienda sunt. Cū vnguento vero ex oleo camomillino anetino: & nardino calidis inungatur: vel cum modico cere fiat vnguentum: cum quo misce squinanti spice añ. 3. ij. & cū modico aceti taliter incorporet q̄ ad formā vnguenti deueniat: de quo stomachū illinias. Cū tali emplastro vtēre: qd omne apostema durū resolubile resoluit. Cepe in vino & oleo decoquat: cū quo modicū amidi incorporet: sic q̄ ad formā vnguenti deueniat: & de tali emplastro etur stomachus. Cū aut cōprehendes apostema in collectionē deuenire infrascriptum emplm superpone. Qd. R. paste radicis altee. 3. iij. cepe lilij & cepe nardici añ. 3. j. brance vñ fine. m. f. farine se. lini: fenugreci & frumenti añ. 3. j. f. yfopi humide adipis anatis añ. 3. vj. squinanti: aloes: melliloti: camomille añ. 3. ij. croci. 3. f. cōponant cū oleo de lilio: & stomachus ex eo emplastro. Cū facias sic: q̄ oē apostema frigidū maturandū maturat. accipe branci vñ fine. m. iij. cepe lilij. 3. ij. coquant in vino & oleo pistent postea: & cataplasmet stomachus. Cū autē facta sanie apostema rūpatur: spm cū aqua mellis vñ mel le ro. vel aqua lactis mūdicetur. Anisatus tñ esto si fluxū faceret stipticū aliqd ponere: vt thue: mastix: vel aliqd simile. Cū extra sēp emplastra vnguenta stiptica suppone: veluti i apostemate calido factū fuerat. Cū duria aut apostematis cura tria p̄siderāda sunt. Primum q̄ medicamina oīa sint aromatica: vt vomitus. f. meli^o conseruet. Secundū vt sint mollificatiua ppter duritiē resolutēda. Tertiū vt sint diaforetica siue resolutiua vt mollificata materia resoluat. Et si bñ cōspexeris i emplastro de melliloto & desue oīa q̄ dicta sunt adiuntes: & iō in illo casu maxime cōmēdas. Cū quātō durities ē maior fac mollificatiua diari. & quātū mollificatum magis fuerit fortibz vtēre resolutiuis. Et ob hoc aliq mollificatiuis solū vtant: & mā mollificata resolutiuis vsq; ad cōpletā curā sic pcedēdo. Cū tñ ista tēpestate practicaes mollificatiua cū resolutiuis cōmiscēt. Cū vt te ad actū practicū deducā: habeas oleū de lilio: oleū camomillini: & piguedinē galline: añ ptes eqles i qb^o succidā lanā imerge: quāz calidam stomacho vacuo suppone. Et hora trāacta vñam emplm d melliloti vñ yfopi cerotū descriptiōe philagriū. Cūq; patēs cibū sūptur^o ē emplm seu cerotū remoueaf: & istū ordinē añ cenā & añ pastū obsues. Cū facias sic. R. de emplō de melliloti vel de yfopi ceroto descriptiōe philagriū: & qd istoz libuerit cū oleo de lilio vñ camomillio mollificabz: & stōm añ cibū inūges. Cū cū forti aceto mucilaginis se. lini extrahet: & i ea lanā succidā imerge quā i ieiunio sup stōm ipōe: & p. ij. hōs emplz de mellil. vñ yfopi

De passionibus

cerotū b expire: et vidēbis mirabile. Cū loco mucilla-
ginis ex cerebro vituli vel cerui stomachū inūge. Cū loco
accipe stercus porcelli duorum mensū vel triū: et eū in catio-
la cuz modico olei camomille cōmisce: et ex eo calido sto-
machū cataplasma. Cū ego aut in casu isto ex infra scripto
emplastro stomachū cataplasmaui durū valde: et i eo mi-
rabile effectū adueni: qd sic fit. Sic imaturas coq. p. q.
bus postea pasta facito: de q. et assungie porci et yfopi hu-
mide añ. 3. j. accipies: picis naualis. 3. j. f. cere citrine. 3.
f. cerebri vel medulle ossiū ipsi. 3. vj. olei de lillio. 3. f. oia
silliquiant: cū qb. in corpozent diaglonis. 3. ij. radicis pre-
os. 3. f. sulfuris vini. 3. ij. cinerū corticū salicis. 3. ij. fiat em-
plastrū seu cerotū: de q. stomachuz emplā et si tenē potes
sup alutā ponas. Cū loco facias sic. R. radicis preos et i vi-
no buli et pista: et pasta facias: de q. 3. j. accipies: olei camo-
melini. 3. ij. olei de spica. 3. j. f. medulle cruris vituli v. cer-
ui. 3. j. et cū isto pone illius vini in q. decoctē sint radices
preos. 3. ij. et oia vsq. ad cōsumptionē vini buliāt: cū qui-
bus parū cere citrine liq. fiat: et fiat vnguētū. Cū loco facias
sic. R. vio. 3. v. ros. 3. ij. spice mastice añ. 3. j. f. ignati: cipe-
ri: calami aromatici añ. 3. j. floz camomille: melliloti fari-
ne ordeĩ añ. 3. x. paste radicis altee. 3. j. f. farine se. lini. 3. j.
et cū mucilagine se. lini cum aceto extracta fiat emplm. b
enī mirū in modū duritiē resoluit oēm. Et in b frigidoz
apatū eozūq. in duritiē pueroz cura finitur.

De vomitu nausea subuersione et quaq. ipsarum causa
in generali. Cap. xliij.

Ibet post curā apostematū stomachi vomitus do-
ctrinā ponere. Pro q. sciēdū q. reperiunt ist tres
termini. vomit. nausea. et subuersion. q. cōicationē et
pueniētā in se hnt quādā. Cū vomitus est motus sto-
machi p. quē aliqd pos expellitur. Ideo nōnulli ethimo-
logizātes vomitū dicūt. Q. vomitus dī q. h. tēsus vter ad
expellēdū versus sursum qd in eo cōtinet de nociuo. Et p.
vtrū stomachū intelligūt. Cū nausea vō est stomachi q.
dā ad vomitū stimulosā dispositio a mala qualitate cum
materia: vel sine proueniēs: p. quā: et si tūc ad vomitū inci-
teur: nihil tū emittit. Ideo dicūt qdā q. nausea ē volun-
tas vomēdi sine effectū. Dispositionē enī talē hñs: et si ci-
bū adhuc desideret. cū eidē presentē inspectionē eius re-
fugit: et sic faciē ab eo vertit: et nasum torquet. et prop. hec
vt aut nausea dicta est. Cū subuersion aut dicif dispositio
stomachi: in q. viri. expulsiua ad expellēdū aliqd afū.
do ad supiora mouet: et illius materie paties ascensum p.
cipit. cū quo tū nihil amittit. sed adfunduz stomachi mā
illa reuertit. Ex quib. patet istoz triū terminoz pueniē-
tia. Cū vomitu itaq. siue creticus siue q. cūq. al. fuerit
q. ad se curā vocat determinationē hic facere intēdo diui-
sionib. quibuscūq. alijs omis. Cū talis cause qdā sūt
intrinsece: qdā extrinsece. causarū extrinsecarū qdā sunt ni-
mia cibi repletio. et maxime ciboz mordicatiua vim hñ.
nū: vt sunt acuta atq. salsa: sicut porri: cepe: allea: eruca: si-
napis zc. Aut cibaria supnatarī faciētia: aut ventosa: sicut
legumina: fercula de pasta: et fercula caseata: et talia. Ca-
sus itē. et sup caput percussio: vt in fractione cranei sepe con-
tingit. Cū cause vō in intrinsece pueniūt: aut rōne debilita-
tis digestiue: stomachi male cibaria digerentis: cuius cā-
in ipso mali humores congerunt: et sua multitudine: aut
corruptione ipm ad expulsionē irritant. Aut rōne totius
seu rōne alioz mēbrozū particulariuz: vt eēt epar: splen:
cerebrū. et matrix zc. Talia enī mēbra sepe corruptos hu-
mores ad stomachū mandāt: mediātibus. s. meseraicis: et
epate. vt Gal. in li. p. nosticorū inq. Humores g. a toto v.
a mēbris ad stomachū ppulsi sua multitudine: et inter-
dum sua malignitate virtutē stomachi expulsiuā irritāt:
quozū causa sit vomit. Cū talis ergo mā in stomacho cō-
gesta vel aliūde ppulsa pōt esse sanguis: vt in retēdōe mē-
struozū: ac fluxus sanguinis natriū. ppter etiā nimia san-
guinis abundantiam: vt in mutillatis. Potest etiam esse

colera flegma et melancolia. et ista ex parte causarum in-
trinsecarum se tenet. Et sic patet quid sit vomitus: nau-
sea: atq. subuersion: que quoq. istorum cause: quod huius
capituli intentio fuerat.

De signis demonstratiuis spērū vomit. Cap. xliij.

Vomit. a causis sit extrinsecis infirmi narra-
tione id facile scies. si ipse scilicet cibis falsis: aut
amaricationē habentibus vsus fuerit: aut vctosior:
seu vnetuosior: vel aliorum quozumcūq. cibozū indiffe-
renter qui facile corrumpuntur: nimia facta sit repletio.
Quantum vō ad causas intrinsecas si ab aliquibus mem-
bris materia ad stomachum propellitur: ex qua vomitus
fiat cognosces: quia in tali mēbro putā epate: vel sple-
ne: vel in quo libuerit alio dolor: agitatio: commotio ad-
erunt: et si a splene: sibi in hoc erit rugitus et etiam in quo
cūq. alio: a quo materia pmo mouetur. Cū ad parti-
cularia deueniendo. Si ppter materiā in stomacho exi-
stentē: et non aliunde ppulsa vomitus fiat in eo com-
motionem: et agitationem sentiet: et in mēbris ceteris
nequaq. Signum tamē cuiuscūq. vomit. commune an-
teq. fiat est labij inferioris tremor. Cū ad materiei co-
gnitionem veniēdo. Si sanguis in causa fuerit siue a sto-
macho: siue ab alijs mēbris puenerit cognosces ex co-
lore: quia rubeus. ex sapore: quia dulcis. Et si puenit ex
ruptura vene in stomacho sanguis erit fluidus: nō sic co-
agulatus: quia a loco p. in quo prouenit: dolor aderit in
stomacho. In epate vō nec alio mēbro dolor aliquis sen-
tit: nisi ppter colligantiam id fieret: siue p. cōpassionem.
Si aut a splene erit sanguis grossus niger satis atq. secu-
lentus: et in eo dolor sentitur atq. rugitus. Et si ab epate
coagulatus erit: sed nō ita niger: neq. seculentus sic san-
guis spleneticus. cum quo in ipso epate agitatio atq. do-
lor. Tūa tamen semper interest ab infirmo tuo scire num-
quid emorroides restricte sunt: aut mēstrua: aut sanguis
narium. vel ex mutilatione ille fuerit: quia quantum ad
curā talia scire multum iuuat. Si aut materia fuerit co-
lerica amara sentit: et color citrinus aut croceus satis ad-
erit et erit mā illa satis fluida: nisi materia fuerit vitellina
Colera vō prassua vel eruginosa viridis erit. Cū nota
men possibile esse q. patiens interdū vsus est herbis in-
digestibilibus: aut fructibus dure digestionis: seu imma-
turis: ex quib. tunc flegma coloris viridis generatur ad
modum. s. et calorem suc. lactucarum: et talis nec erit cole-
ra eruginosa: nec prassua. Et ad hec aduertentiā habe.
Si tamen mā illa super terram ebullierit: q. colera sit
prassua vel eruginosa nequaq. dubitabis: quod ex alio
quoq. cōprehendes. nam in colera eruginosa vrina subti-
lis et ignea. In flegmate vō viridi alba grossa erit. Pul-
sus erit paruus mollis cū diuersitate qdā. Cū materia
vomit. fuerit flegmatica: erit vplimū alba. q. inter dū ex
vsu herbaz idigestibilū: vt statū dictū ē sit viridis: et de b
informabit te infirm. Cū vbi tal mā sup terrā nō ebullit:
erit scias flegma illā eē: erit q. viscosa. sius aderit: nec nō
sentiet caliditas. Sapor īspidus atq. acetosus existit: et vti-
na alba ex his ad spissitudinē quādā tēdit. Cū vō mā vo-
mit. melancolia fuerit: sapor erit pōtic. cuz acetositate mi-
xtus: et ad nigredinē quādā tēdit: v. ad citrinitatē. Et si ba-
erit admodū satis grossa. vrina subtil erit et alba. Q. si in
sanguis cognitionē: seu colere flegmaticis: seu melle pfecti-
us ventre cupis cōplexionē pcedēs regimē: et talia pside-
rab: q. humor cui illa magt attestant. ille erit i cā. dcis at
signis cū istis tū cōplicat. Et b de signis demratiuis vōit.

De signis pnosticis vomitus. Cap. xlv.

Vomit. ergo velut flos eris: aut sicut porcorum
succus mortalis. iuxta illud afforismorum quarta.
quibuscūq. egritudinibus icipitibus: si fel nigrū
sursum aut deorsum exierit mortale. Cū vomitus sangui-
nis ad sincopim deueniens mortalis. Cū vomitus epile-
psiam inducens: et spasmus: vel sincopim: si infra horaz

non curat mortalitatis. tantā enī materiei in ore stomachi significat malignitatem: ut patiens vivere nō possit. ppter accedentia dicta. vñ si infra horā nō curat: nā talia pati nō pōt et sic moriunt. S3 si mā euomit: curant ut ipse vidi. C. As. si diuatio vomit⁹ stomachū debilitat: corp⁹ totū attenuat. Sed fact⁹ raro: qz bis i mēse ut auctores plūmi p̄cipiūt tu uare pōt. C. Itē infirm⁹ si libere euomēs et absq; malis accidentibus bene eū toleret: vomitus utilis existit. pirarius vō inutilis. iuxta illud: Si q̄lia oportet purgari purgētur. C. Si vomit⁹ sanguinis cū febre fiat malus: sine febre vō nō necessario malus: qz stat qd p ipm corp⁹ a sanguine supfluo mōdificet: et tūc segtur leuitas iocūditas et ges. Et iō Hypo. dicit: Sanguis q̄liscūq; sursum malus: itelligēdū ē de sanguine misso cū febre: vel ad cui⁹ emissionē nō segtur alleuiatio. C. Quilibet vomit⁹ finthomatic⁹ malus. C. Vomit⁹ in dieb⁹ ceticis fact⁹: q in dieb⁹ indicatiuis p signa bona indicās i die cetica fieri bon⁹ ac laudabilis sp̄ erit. dūmō infirm⁹ ut d3 gubernet bñ. Nā sepe infirm⁹ ac igno rātis medici causa male succedit. C. Ois vomit⁹ in fluxu vētris cū tolerātia bon⁹. C. Si i vomitu vtute p̄stāte sup ueniat flux⁹ vētris bon⁹. C. Ois vomit⁹ fetēs malus. et si fuerit ut vini sex: ut porroz succ⁹: mortal. C. Vomit⁹ mixtus ex colera et flegmate ceteris parib⁹ alijs vomitibus: aliarū materierū q̄cūq; ille fuerit: secur⁹ magis existit. C. Vomit⁹ simplex ceteris parib⁹ deterior ē mixto. C. Vomitus corpib⁹ sanis ē nociu⁹. Lapsis vō interdū vultum nā p vomitū se poti⁹ exoneret ab humorib⁹ q malaz egri tudinū cā forēt. S3 in talib⁹ nō supflueret: neq; est re stringēdus. Quare ut ingt Ali. auctoritate Hypo. cū tali seruaf sanitas a multis interdū pericul⁹: et ab iminētib⁹ pessimis egritudinib⁹ sit euasio. Clerū in p̄suetis magi qz in nō p̄suetis iuuat. et magis i iuuēte qz in senectute. Et sic patet vbi casus accideret: quid de his hēs p̄noscari. C. Vomit⁹ in pinguibus et in hūtib⁹ pectus stricū: et i his maxime qd difficult̄ anhelat: ac in p̄suetis sā guinē ex p̄tibus pectoris expuere piculosum ē valde. et in hūtib⁹ qz stomachū debile. Tales enī ppter h̄ sepe cadūt i sincopim. C. Vomit⁹ sanguis: ac hūoris melācolici q i sto macho non gñatur malus. Significat enī in mēbris alijs nocumētū. C. S3 vomit⁹ sanguis maiorē maliciā signifi cat qz melācolic⁹. Primo qz sanguis ē thesaur⁹ vite: et no cumētū significat i epate: qz mēbruz existit p̄ncipale. nec sanguis a nā derelinqtur nisi opp̄ssa et victa fuerit. C. In vomitu singultus et oculoꝝ rubedo malū signū. significat enī in stomacho ap̄a: vñ in cerebro eē vel p̄gnari. C. Vomitus cibal⁹ p̄tinu⁹ malus. significat enī vtutis digestiue et p̄tētiue debilitatē. C. In hūtib⁹ os stomachi forte et fundū debile vomit⁹ ē timorofus. ecōtra vō ceteris parib⁹. C. In passiōibus mēbroꝝ inferiorū vomit⁹ magis cōmēdat qz supioꝝ. n in passiōibus capitis. et maxime p cōpassionē a stomacho veniētibus si leuis interdū fiat bonus. C. Vomit⁹ i se. pestilētiālib⁹ malus: et hec de p̄noscis vomit⁹. C. De quibsdā gñalib⁹ i cura vomit⁹ obseruādis. La. xlvj. Et p̄a amodo vocat ut curā vomitus ponā. In p̄n m it itaq; caplo gñalia qdā describā. et debic p̄cula. ri cuiq; vomitui curā appropriatā. C. Si igitur vomitus a malis humoribus pūgētib⁹ stomachū: aut ipm aggranātibus fiat: nisi p p̄ri⁹ a nā vel ab arte fuerint euā cuati: minime restringat. C. Libalis itez vomitus: si a cibo supfluo: aut indigesto puenerit: nequa qz restringendus erit. vbi vō nec ab indigesto: nec a supfluo cibo fiat cōhibendū ē. C. Facile et tēperatū humoralē vomitū nequa qz restringas. verū vbi stomachū debilitari cōprehēdere: restringēdū esset. Nā si p̄suetudinarius fieret stomachuz debilitando eū lacunā supfluitatum efficeret. quare talis cōsuetudo erit paulatim remouenda. C. Vomitus ceticus signis digestionis papparētib⁹ nisi supfluat: qd ex infirmi tolerātia mala deprehendas: minime restringatur. C. In principio item materialis morbi: sepe vomitus

finthomaticus accidit: ut in principio paroxysmōꝝ materialū febriu sepe ptingit. et talis nisi nimis nā grauaret minime restringendus erit. Nā q̄uis p viā signi ut in p̄noscis gñalibus habuisti malus sit: p viā tñ cause bon⁹ esse pōt. inquātū. s. māz paratā egritudinē facere: vñ actu facientem minuit. et interdū eam eradicaat ex toto vt sepe experimur. C. Caueas insup ne infirmo tuo cibū facil cor ruptiois exhibeas. et ita nec q̄uis modo cibū abhominabile p̄bebas: imo odoriferū: et quāto plus poteris delicate pparatum dabis. nā ut ingt Ali. odor bonus est pueniēs stomacho: sicut assatū panē in aceto forti infusum odora re: vel in bono vino aromatico. ut Rasis voluit. vnde in casu isto aerē camere odoriferū facere laudat. et magis adhuc cibos odoriferos exhibere. Et ad hoc pposituz facientia supra. 8. caplo. plūma cōperies. Nā sic fenda apta sunt stomachū subuertere: ita odorifera cōfortare. Et ad hoc in meo de necessitate cōpositionis medicinarū medicinas odoriferas multipliciter facere docui. C. Sed modus approximādi odorifera talis est: qz nō diu odorifera illa coram infirmis tūsteneas: et ipse auidus ad illa appo ximādū aliquātulū differas. dehinc postea illa iterūz approximabis. qz infirmus tuus auidus odores illos recipiet. et ob h̄ supra i. 8. caplo approximādo cibaria odorifera tot ceremonias apposui. C. Assumpto insup cibo q̄ elcat infirmus. pōt tñ vt cib⁹ facilius ad fundū stomachi transeat leuiter deambulare. somnus tales multum adiut uat. Sup oia infirmū tuū ab ira p̄fundis cogitationibus a qbus cum cātilenis instrumētis musicalibus: ac nouis seu facitjs delectantibus eū facile remoueas. C. Quātū ad cibū et potum fm humorū peccantiū exigentiā ac mēbroꝝ diuersitatem q vomitus sunt causa variādi erūt. de quibus fm exigentiā sequētib⁹ in caplis doctrinaz adiu uante deo tibi dabo. Et ppter h̄ huic gñali cā finē ipono. C. De cura vomit⁹ sanguinei p̄nterit exhibētia. La. xlvij. Vomitus particularium curam vētēdo a sangui a nis vomitu inchoare libet. C. Pro quo sciēdum qz vomitus sanguinis siue a toto: siue ab aliquo mem bro pueniat nisi supfluat: aut virtutē deiciat: minime re stringatur. S3 si supfluerit aut virtutē deiecerit. cōsidera an a toto: vel ab ali q particulari mēbro ad stomachū san guis mādēf: vt ē splē: epat: et matrix et c. Et vbi etas: vñ alt ud flebothomia nō ipediat minūed⁹ erit infirm⁹. qz si a toto vena flebothomēf. Si ab epate basilica dextra. et si a splene sinistra. Et si ppter retētiōē mēstruoz saphena. ppter autē emorroidarū retētiōē vena hatica. Et si ppter re tētiōē flux⁹ sanguis nariū p̄suet illi⁹ p̄tis a q̄ egredit sā guis. ac idaf cephalica. meli⁹ tñ eēt si ppter retētiōē mēstru orū id fiat mēstrua puocare: iuxta afforismuz quē p̄cule z Alulier ingt sāguinē vomētū mēstruis rūpētib⁹ solō fit: s. illi⁹ vomit⁹ qd parit de retētiōē emorroidaz: aut retētiō ne flux⁹ sanguis nariū ē dicēdū: talia enī puocare vomitū illū soluit. Nā et flomīe p̄dicte et emorroidaz puocatio a via vomit⁹ sāguinē illū diuertit: cui⁹ cā vomit⁹ sistit. C. Et nota si p vomitū due libe sāguis egressē fuerit: et scā fue rit flomia: nec vomit⁹ restrict⁹ fuerit: siēda erit secūdatio pauca tñ sāguis quātitas extrahaf. et vt Ali. ingt flomia minūta sp̄ fiat et stricta cā. s. i p̄ma flomia qz i scādotē ad huc ne sp̄is nimia quātitas resoluaf. C. Nota insup qvbi talis vomit⁹ sāguis ab vlcerib⁹ san. puenerit. neq; siēda eēt flomia: nisi i toto sang. abūdatiā cernere a vñ vbi etas: vel aliud flomia ipediret. eēt i crurib⁹ cū scarifica tiōē vētose ponēde: flomia: seu vētosis fm exigentiā factis ad iferiora mēbra erit siēda diuersio: cū scarificatiōib⁹. s. liga turis dolorosis ac cū vētosis sine scarificatiōē: vt in cruri bus: aut sub vmbilico: vel i costarū radicibus iferioribus. Et si cū istis restrictio nō fieret erūt ad spatulas vētose po nēde. C. Ampli⁹ si san. ab epate: vñ a splene: vel a mēbro alio vomitū efficiēs ad stomachū missus fuerit sup tale mē brum ventosa sine scarificatione ponatur. C. Pro p̄o.

De passionibus

dinē factis tñ ab intra qñ ab extra sangui. restringētia veniunt approximāda. Sed anteqñ talia fiant auisatus esto ne vētre existēte stipico z secib⁹ nō eductis illa fiant. In illo igit casu cū clisteri cōitautalī illas feces educas. h̄ enim facto illa securius approximabis: ac regulari⁹. Cfacias ergo sic. R. lapidis ematitidis. 3. ij. f. coraloꝝ rub. 3. j. cornu ceruini vñt: z in aq̄ ros. pparati caude equine boli ar. añ. 3. ij. fiat puluis. de q̄ cū bono vino stipico stomacho ie. iuno coclear vñū dabis. Est enī puluis iste i hoc casu mirabilis. Cōiter tñ practicātes cū aqua z aceto vel cū aqua plātaginis: seu virge pastoris. vel cū suc. iparij. 3. j. trociscōꝝ de karabe p̄bēt. imo p̄dictoꝝ suc. quilibet p se bibit⁹ mire in h̄ casu valet. Cū el cū aliq̄ istoꝝ pul. caude egne. 3. j. dabis. Cū el facias sic. R. terre sigillate boli ar. spo dū añ. 3. ij. lapidis ematitidis. 3. j. caude egne. corāl. rub. añ. 3. ij. fiat pul. de q̄ 3. j. cū aliq̄ p̄dictoꝝ exhibe. aliq̄ vō cum aqua ferrata vel pluuiāli modico aceti addito pulueres suos dabāt. Cēgo aut aliqñādo cū p̄dictis suc. vel aquis tñ duos lapides ematitidis p̄fricari feci: qđ rubea fierēt: et mirabiliter valet. Cū idē 3. j. pulue. infra scripti mirabiliter valet. q accipit granoꝝ granatoꝝ berberis añ. 3. j. f. ros. ru. sumach: boli armeni terre sigillate: spody añ. 3. ij. lapidis ematitidis. 3. j. corāl. ru. 3. ij. fiat pul. Cū tñ lep infra scripto pul. p̄scriptos dabā. z ipm. R. succi plantaginis residētia facta. 3. iij. aque plātaginis. 3. viij. siru. ro. ex ifusione ros. facti. 3. iij. vini granatoꝝ muscoꝝ. 3. j. iulepicent aromaticādo cum sandal. ru. vel muscatelinis de isto iulep. cū quōlibet pul. 3. iij. p vice dabis: quia nil supra. Expire z videbis. Cū tñ qđ decoctionis hipe ricon: vt ingt Rasī in suis expimētis. oēm vomitū sangui nis sedat: atq; p̄bauit. Cū tñ cū vomit⁹ nimis molestās fuerit plimi cū suis dādīs puluerib⁹ aliqd opij commiscē dū laudāt. ipm enī z ceterā narcotica sensum obtundunt cui⁹ virtus expulsiua ad vomitū nō incitat. Et ppter hoc pul. infra scriptū dabāt qui. R. acane se. ro. balaustiarum terre sigillate: gūmi arabici: opij añ. partes eq̄les: fiat pul uis: cui⁹ dosi sit. 3. iij. Cū tñ in dandis opiatīs hī duo casus qđ maxime sunt obseruādi. Prim⁹ nisi videris alia medicamina nil p̄fuisse opiata nūqđ dare presumas. Scds est: qđ in casu isto cū reb⁹ vomitūis narcotica nūqđ ponātur: vt est iusgamus: nux musca. z similia. Facias itē qđ dosi opij duo grana nūqđ p̄trāseat: cū quo aliqd ipi⁹ correctiuū semp addas: vt est sādara: thus zc. Et q̄uis correctus nocuimentoꝝ opij sit maxime correctiu⁹: vt i eo d fluxib⁹ ca. 7. declarauit. i isto tñ casu minime ponēdus ē. Ipse enī venas potēter aperit: alia tñ correctiuā addi p̄t vt est parū gētiāne in suc. coriādri: ac parū dozonici: vel gedoarie zc. Et hec ab intra. Cū tñ qđ sequētib⁹ in capi tulis: qđ ab extra approximāda veniūt tam hūc qđ ceteris vomitibus p̄ferentia descriptur⁹ sum. ac etia z sibi rerum sex non naturalium regimen conueniens: hūc capitulo suum impono.

De cura vomit⁹ colerici per interi⁹ exhibita. Ca. xlvij.
Vomit⁹ colericus fuerit cōsiderandū erit an a stomacho: an ab alijs membris pueniat. Et si a sto macho: z in supiorib⁹ partib⁹ materia fuerit infil trata frequēs vomitus aderit: z cum difficultate quidem: cū quo colerā paucam atq; subtilē euomet. Cū tñ cura igitur. R. aque pure. 3. vi. siru. acetosi simplicis: vel oxi mell simplicis. 3. ij. misce: z tepidū potui tribue. Et istud vomitū tā supio cibo qđ stomacho vacuo puenienti⁹ ex hibet: quia tūc materiā magis cibo cōmixtā reperiet. Et anteqđ digestio inchoet tale vomitū dandū erit. Dicūt tñ aliqui qđ meli⁹ est tale vomitū ante cibū exhibere: qđ cū colera subtilis sit: z nō viscosa leuiter educet. Ego aut in facile vomētib⁹ hoc facio. sed in difficulter vomētibus post cibū prebeo. Post etiā istius vomitū exhibitionē vbi materia vomitum tardaret cū penna oleo inuncta in guttur missa vomitum puocabis. Et h̄ in tēpore qđ pa

tiens sine intermissione infestatur a vomitu fiendū erit. Cū tñ tempore vō quietis materiei digestionē h̄ modo p̄cu ra. R. sirupi acetosi simplicis: vñ oxichachare simplicis. 3. j. f. aq̄ endiuie. 3. iij. p vna vice misce: z totiens de ipso da bis qđ tibi mā digesta videat. Et hec z filia digestiua ma teriet: qđ tam in fundo: seu in inferiorib⁹ partib⁹ stomachi residet pueniūt qđ in superiorib⁹. seu vicib⁹ plibus p ma teriei supioꝝ parū digōne sunt exhibēda digestiua qđ in ferioꝝ. Cū digesta igit mā aliq̄ iubent antiq̄ semp in utro solutius medicinis aliq̄ solutiuā stipica poni. verbi grā p colera mirabolanos citrinos. pro flegmate chebulos: pro melācolia indos zc. Cū casu igit isto facias sic. R. corticū mirabolanoꝝ citrinoꝝ. 3. j. f. cū tribus amigdal depilatis cōq̄sent: z in aqua endiuie in qua aliq̄e pas sule bulierint infundant per horas ad min⁹. x. in infusio ne pmaneat: deinde fortis fiat expressio cum qua misce reubarbari electi puluericati. 3. j. vel. 3. iij. siru. ros. 3. j. z fiat pot⁹. Tū tñ tamē aliqui in isto casu reubarbarū tor refieri: z tu facias si libet. Cū si bolū p̄diligēt. R. ele ctuarij de suc. ros. 3. f. succa. quantū sufficit: z fiat bolus deauratus. Tamē vltimōtes h̄ electuarium per bolos faciūt: z nō in opiatam formam. q̄re zc. Cū si pillu. p̄di ligeret. R. reubarbari electi. 3. j. spice grā. iij. fiant pillule cū sirupo ro. z sit dosi vna. Cū el de ipso pul. solū faci sa succ. parū addēdo. z cū aq̄ lacti: brodio pulli: aq̄ endi uie: vel cū aqua solatri sirupi ro. parū addēdo ipm dabis vñ cū modico vini stipici. Da ergo cū eo quod gustui pa tientis magis gratū fuerit. Tu aut fm exigentiam dosim adauge: z iterū si libet torrefacias zc. Cū el da cū aliquo ex dictis potabilib⁹. 3. j. diagredij qđ aliquādo cum recē ti aqua p̄bui. Cū sed qđ in casu isto tales medicine qđ cūq; fuerint difficulē retinent: habeas poma coctana: sorbas: nespulas: z alios fruct⁹ stipicos: qđ patiens ante solutiū acceptionē masticeat tā succū qđ substātiā expuendo z so lū postea incipiat. dehinc cū forti aceto os suū colluat. vñ iterū ex his fructibus aliq̄e grosso modo masticeat tā sub stantiā postea qđ suc. similē expuendo. Deinde penam lineā hac in aq̄: in qua sit parum aceti remollitā circa gut tur inuolue. Dehinc subito in faciē frigidā aquā proij ce: z panē assūz in aceto forti remollitū sepius odoriet. Et de ipso cū modico mēthe ori stomachi si emplastrū fece ris multū valet. Fricatiōes ad extrema inferi⁹ trahendo semp fieri iube: ac manus in frigida aqua teneat: qđ in ca su isto singularissimū adiuuent: expire z videbis. Et cū h̄ iuxta vmbilicū ventosaz siccā appone: verū si hec ordi nate facta sint: z nō fuerit solutiuū retētū mirabor. Cū auisatus esto qđ vbi mā versus partes stomachi supiores fuerit p vomitū qđ per secessum facilius educet: vbi ver sus fundū z inferiores partes per secessum: z h̄ vt supra dictū est cognosces: qđ si in supioribus partib⁹ mā fuerit vomitus frequēs aderit: in inferiorib⁹ aut nō ita frequēs. Et p hoc scies an per inferius: an p̄superius mā sit educē da. Cū quia pro posse ad inferiora materia trahi d̄z cli steria ad h̄ maxime valēt: in qbus ad min⁹. 3. vi. h̄ere po nant. Cū tñ sic per ordinē factis pro stomachi atq; retē tiue cōfortatione puenit sirup⁹ de ribes de agresta: de li monibus: de endiuia: de acetositate citri: ac mīua citoni oꝝ simplex: qđ ceteris p̄ualet. Cū tñ idā infra scriptū pul uerē plimū laudāt de quo. 3. ij. vel. 3. j. p vice dabant per tres horas. f. ad minus ante pastū cū aliquo ex supra scri ptis siru. vt. R. granoꝝ granatoꝝ berberis añ. 3. ij. f. ro. rub. sumach: coruicis exterioris pistachiarū que inter ce tera in hoc casu maxime cōmēdant añ. 3. ij. fiat puluis de quo supra detur. Cū ego aut ab Am. doctus. 3. j. spody. cū modico suc. ex caprioloꝝ vitis residentia facta pluries ex hibui: z mire p̄tulit in hoc casu. Cū tñ 3. j. suc. millefolij residētia quoq; facta cum. 3. iij. aque simplicis vltra credi bile valere cōperi. Cū loco vō pul. supra scripti tali conse cūe vñ poteris. R. spody. 3. j. rosa. ru. berberis sumach:

sandalis. ru. se. portulace: cora. ru. se. acetose. planta. aii. 3. ij. cuc. al. li. f. dissoluat succa. cu. aqua solatri. pte. j. suc. ci. trangule: vel limonis: vel citri: seu berberis pte media. si. at confectio in morsellis satis grossis: de quibus vnu sem. sp. duas aut tres horas an. cibū accipiat. ¶ In fine vero pa. stus diacitonitem de zuc. sine spibus: vel aliq. coria. bene. masticatos: vel parū panis asii semp dabis. sed nihil pati. ens post bibat. Et sic habes que ab intra in cura vomitus. colerici veniunt approximanda: qd huius capituli inten. tio fuerat.

¶ De cura vomitus tam san. qz coleri. ci per exterius applicata. Cap. xlix.

¶ Te taz vomitus sang. qz colico ab extra approxima. da veniūt: vt Aui. plurimiqz veteres voluerūt sunt. ligature ad pedes z crura dolorose: fricatōes item i. ferius trahendo semp. Et ventose iterū tam sup crura qz. sup ventrē sine incisione posite. Logimur interdum cum. cibis nō retinetur statim post ei^o assumptionē sup stoma. chum ventosaz apponere. ¶ Valet itē z in oi vomitu ace. tum vel suc. vne acerbe: vl suc. corticū citrangelorū pau. latum oculū immittre. ¶ Plinū qz valet panē bene assuz. et i fori aceto remollitū cū modico mēthe sept^o odorare.

¶ Sup aut stomachū facias sic. R. olei citoniorū. 3. j. olei. masti. olei mirtulorū. aii. 3. j. pul. ros. ru. acacie: ypogstidos. boli ar. sandal. ru. spodij. cora. ru. aii. f. cāphore. 3. f. cere. parum: z fiat vnguentum: cū quo aceti parū i corpore tur. Et ex isto p horas ad minus. ij. ante pastū stomach^o vnga. tur. ¶ Et sic facias. R. olei citoniorū. 3. ij. suc. planta. 3. ij. simul bulliant vsqz ad cōsumptionē: postea cere parū cū. eo liquefiat. z dehinc misce pul. sumach mirtulorū balau. stiarum: cupularū gladiū. boli. ar. aii. 3. j. fiat vnguentūz. cū quo aceti parū incorporet: q vt antescipto vtere: qz in. casu isto mirabilr valet. ¶ Et sic facias sic. R. ro. ru. balau. stiarū: gallarū. cupularū glandiū: sumach acacie: ypog. stidos: aii. ptes equales cōquassent: z in aceto bulliant: vl. in vino citoniorū: in quo ita calido infundantur spongie q. forit^o expresse qz tuz sufferre potest sup stomacho appona. tur: z cum incipiūt infrigidari calide iterū iponantur: q vi. cibis aliquot facto ex vinctōe aliq. suprascripta stomach^o vngatur. ¶ Et alig res istas sic bullitas foriter exprimūt. et sup stomachum ligāt. ¶ Alij albuia ouorū cū puluere. balau. stiarū: gallarū acacie: ypogstidos: cū modico cāpho. re cōcutiunt: dehinc in aqua: fria stupas carmiatas infu. dunt: z foriter expressas in istis albumib^o cū pdictis pul. conquassatis ibibunt: z sup stomachū ponūt. ¶ Et sic ha. bes q in cura vomit^o tā san. qz colerici ab extra veniūt ap. proximāda. ¶ Nota tamē q si vomit^o cole ab alijs mem. bris qz a stomacho pueniat. qd ex supra habitis signis fa. cile cognosces erit materia digerēda z euacuāda: z mem. bra cōfortanda ne ipa ampli^o ad stōm colerā mādēt: vt ef. set epar: splē: matrix zc. Et si ex doctrina in ppijs ca. ha. bita facile scies p pfortandē stōm: nbi vō sufficiāt q dicta. sūt. Et ppter h pns capitulū finē recipit.

¶ De regimie sex rerū nō naturalū taz vomitus sanguineo. qz colerico cōuenientium. Cap. l.

¶ In vomitū tā san. qz cole sex rerū nō naturalū regi. mē describendū restabat. ¶ Aerē igit odoriferum. z ad frig: dū z siccū declinātem fac vt patiens tuus. inhabitet quē si naturalē nō habueris artificialē p vt su. pra plibus in locis te docui facies. ¶ Quies qz exercitiūz. in vomitu sang. magis cōuenit: z maxime vbi vomit^o pa. rū quiescit: s; in vomitu melico exercitiū leue z tpe fiat. ¶ Magis somn^o cōuenit qz vigilia: z maxie vomitu tā im. portuno existente: qz somn^o fortes oēs retinet eiōnes zc. ¶ Ira z tristitia: z oia aīe accētia imoderata vitāda sūt. So. lus igit nō pmaneat: s; cū psonis sibi gratis cōmorent.

¶ Saniē nō toleret supflū: tamē oēm replōnē deuinet tā i. vomitu san. qz cole. ¶ Aqua ferrata plunial: vel cisterne. potius qz vinū cōueniret. Et si aliquā ex ags dictis bibe. rit parū aggreſte succi citoniorū: limōis citrāguli: vl ace.

tositatis citri: cū ea bonū erit cōmisceri. Et ego in iuue. ne robusto z tpe calido recentē aquā cū modico aceti mi. xta: sepe dedi. Si tamē ad vinū dandū cogeris: sit nigrū. debile ad acerbitatē poti^o qz ad dulcedinē declināz: z cū. aliqua ex aquis pdictis liphetur. ¶ Pro ferculis vero cō. uenit amigodō semulatri. q in vulgari nostro minutelli. dicūtur: sed pbuliantur: qz salsa sunt. Ristū qz ac pūsana. ordeī cōueniūt: ac ipm cōfractū ordeī: far itē z cōfractū. miliū: ac lētes: z maxime in san. vomitu. ¶ Ex herbis cō. uenit lactuca: cucurbita: endiuia: z in vomitu san. sup oia. portulaca. Si autē ad carnū exhibitionē deueneris sit la. ctantis vituli: mōtonis duorū dentiu: edine: ac lepuscūlo. rum paruarū. Itē auitū: ac turdorū z maxime in autūno: ac hyeme pdicū: fasanorū: z pullorū gallinarū caponūz. Et hūic carnes asse qz elixe magis cōueniūt: z cū sumach. berberis: z silibus erunt faciēde. Et si elixent in aliq. pā. ctarū aquarū decoquātur ac cu. rebz prescri. bonū ē far. ciatur. ¶ Pro sapore vō vraf agresta suc. limonū. berbe. ris: vl ex pscptis aliq. Et possēt carnes iste in olla pua de. coqui: de pscptis suc. addēdo p libito sicqz gustui infirmi. reddāt grate. ¶ Nōnulli cū pane suo aliqua coria. pfracta. grana pmisceri iubent. Et tu facias sic libet. Et hec pau. cula tā in vomitu san. qz colere pro sex rerū nō naturalūz. regimine sufficiant.

¶ De cura vomitus flegmatici. Cap. li.

¶ In cura vomitus flegmatici cōsiderādū erit an vi. cio stomachi id fiat: an ab alijs membris ad stoma. chum ppellat mā vt esset caput: epar splē. zc. z tūc. erit cura flegma tale digerere z euacuare. z cū hoc mem. bri illius lapsuz taliter corrigere: vt ampli^o ipm ad sto. machū nō mittat. Et hanc doctrinā in ppijs caplis adin. uenies: cū q stomachus talr pfortet: vt flegma illud am. plius nō accipiat: cui^o doctrinā infra te deo auxiliāre do. cebo. Si vō vitio stōi illd fiat: psidea an fla illd grossūz: an subtile: an viscosū stōi plenib^o adherēs sit: z tūc psidea. q si tale flegma p secessum educere posses meli^o ess^o qz p. vomitū. Si nō vomitiū vtere: vtz vbi mā grossa fuerit. z patiens facile eūare puenisset: satis pueniēter i ieiunio. vomitū puocabis. S; mā subtili existēte viscosa p^o cibū: qz tūc cib^o se cū illa mā cōmiscēbit: cui^o cā facili^o euomet. ¶ In mā vero gssa facias sic. Accipe aq raffā. 3. vj. oximel. lis simplicis. 3. ij. tepesiat: z poti^o def quo facto: p horā di. midia vl integrā patiens qescat: deinde faciat exercitiū. et vōitū nō adueniēte augmētet ad cursū vsqz iclusue. Et. vomitu iterū nō adueniēte: cū pēna olea inuncta z in gut. tur missa eū puoca: vel loco aq raffani. R. radicū raffani. 3. iij. se. rape. se. atriplicis. aii. 3. j. f. cōquassent z bulliant. in lib. ij. f. aq vsqz ad cōsumptionē tertie ptes colētur: z de. ea. 3. vj. cū. 3. ij. oximellis gll: nci poti^o tepida dabis: z i. mouēdo modū prescriptū obseruabis. Vomitu vō facto. cum syrupo acetoso calido os suū colluat: z hoc i materia. grossa. ¶ Si vō mā subtilis z viscosa fuerit stomachi pel. liculis adherēs in vomitu fiendo talē ordinē obserua: qz. patietē tuū cibis diuersis ciba: qz si cibū solū vnu dederis. in eo forisā tū stomach^o oblectaret: qz p vomitū eū nequa. qz dimitteret. Diuersa igit cibaria danda sunt: z pmi^o q ci. bum subleuāt vt raffan^o. Scdo q in stō natāt vt vinctuosa: z tertio dāda sunt icisina: vt essent anglūde: vl caro salsa. cū aceto: vl sile de istis ad saturitatē vsqz māducet: deinde. vomito: p horā vnā quiescat: dehinc vt supra dictūz ē ad. exercitiū gradatū ad cursū vsqz deueniat: z postea qescat: z stomachus z extrema cū calidis petijs calefiant. ¶ In vo. mēdo vō imaginationē suā firmā teneat: q si aliqs coraz. eo foret q vomitū facere cū magno fastidio fingeret bonū. esset. Mā cū isto regimie sepe vomitus puocat: q facto os. suū cum syru. aceto. simplici calo vel vino bono shtipico. colluat. Et si isto mō vomit^o puocare neqz ex vomitū sta. ti descripr^o vnu pbe. ¶ Si forit^o facē oportuerit accipe cor. ticē medianū radicis sambuci: quē semp supius trahēdo.

De passionibus

radices pistae: et succum extrahe. et ipsius. 3. j. accipe aq. ras. fani. vel decoctiois suprascripte. 3. vj. et potu tepidū dabis. Et illic ad dimidiā horā: vel qñ tibi videbit cū pēna oſo inuncta vomitū puoca. **C**Delicate a regularib⁹ sic fieret pillulas fieri facias: quas sup vomitoris oculos cuz insti. ta ligari iube. Dehinc sup faciē suā se ponēs vomitū puo cet: quo facto os suū vt supradictū est colluat. **C**Ustheria in hoc casu rōe materie ad inferiora trahēde q̄s maxime cōmendat: qz nihil supra. facias ergo sic. R. camomille mercurialis: malue. blitis: centauree minoris. añ. 3. j. amī maratri. añ. 3. j. cartami. agari. polipodij. añ. 3. j. fiat decoctio: de qua accipe. li. j. in q̄ dissolue cassie pul. cuc. añ. 3. j. diasi. vel electuarij indi maioris. 3. vj. vel. 3. j. olei de camomilla. 3. iij. salis triti. 3. j. et fiat clistere. Et si face. re velles vt iudi medici i frācia faciūt: facias decoctionē i brodio caponū: et postea capones māduca: vt ipsi faciūt. Ita clisteria in casu nro mirabilr valēt. **C**Si vero mate. riā digerere et euacuare volueris. R. syrū. de mēta: vj. ox. mellis simplicis: et incisiuū fori⁹ oximel. sqlli. 3. j. f. aque camomille: absinthij: vel mēthe. 3. j. misce p vice vna de quo totiens dabis donec mā tibi digesta videat. **P**ostea 3. iij. pillularū cochiarū dabis: vel. 3. v. ellj induat. 3. f. diasi. cū aliqua ex aquis suprascriptis: vj cū modico vo ni vini stiptici. Et si vis vt solutius retineat: fac vt in pce. denti caplo dictū ē. **C**Euacuata mā siue p vomitū: siue p secessū p stōi cōfortatōe ab intra syrū. de absinthio supla. tiue Aliuc. cōmedat. facias q̄ sic. R. syr. de absinthio. 3. j. f. aque absinthij. mēte: vel camomille. 3. iij. p vna vice mi. sce. **C**Uel facias sic. R. suc. calamētū: vini boni stiptici. añ. li. f. vini grana. li. f. mēthe viridis cōquassate. 3. j. ad me. dietatis cōsumptionē bulliāt. deinde colēf cū lib. j. f. cuc. euz syrupica cū puluere gariof. aromaticando. Et tali syr. loco syrupi de absinthio vtēre: qz erit gariof. gustui magi. gratus. Laudat itē pul. cingij. sup cibaria positi. **S**ifimbrij q̄q pul. ac mēthe. de quo libuerit istorū. 3. j. cum vino pro vice dabis: vj p horā ante cibū bolum vnum dyamēthe. **C**Ab extra vero facias sic. R. mēthe sicce. mastice: cimini añ. olibani. cipi. sgnātū. calamētū. absinthij. maiorane. añ. 3. f. cōquassent bulliant in aceto: et in eo calo spōgiā infu. de expressa m fortiter sup stōm pone: frigidā amoue: et ca. lidā iterū appone: quo vicibus aliq̄ facto cum pecia exic. cetur: et cū oleo masticino calo postea inunge: et cū gario. pul. eū salipica. **C**Uel vnguētū infraſcripto eū vnge: qd recipit olei mastice. 3. j. olei mēth. de absinthio: añ. 3. f. pul. mastice: gario. añ. 3. j. ciperi gallie muscate: sgnātū. olibani: añ. 3. j. corāl. 3. j. cere parū: et fiat vnguentū: q̄ si libet supraſcripti loco vtēre. **C**Alias in casu isto citonius in bono vino stiptico bullire feci: et sup peciā postea extē. sum cuz pul. mastice: gariof. corāl. ru. et mēte salipicari fe. ci. et sup stōm positi eū incredibilr cōfortauit. **E**xperire et videbis. Et in hoc vomitus stāfici cura finit. **C**De cura vomitus melancolici: et vomitus puerorū: et fa. cti a vētositate. Caplin. liij.

I vomitus a materia mlica fiat fm doctrinā Sera. pionis. atqz Alii. minime restringendus erit: quare clisteria in hoc casu q̄ materiā inferi⁹ trahūt maxi. me cōmendant. **C**Facias igit q̄ supra in caplo pcedenti descripta sūt: in decoctide illa parū addēdo scolopēdrie et loco diastincōis pfectōis amech vtēre. **C**Pro digestiōe vero materie syrū. de mēta cū aqua melisse pbe. et de eo totiens dabis: qz materia tibi digesta videatur. et quia le. mēta in hoc casu prohibentur. 3. iij. pillula. de fumo ter. re dabis: vel de lapide laçuli. 3. j. vel de lapide armenio. bonum habeas aromatarium: qui et lapides istos bene co. gnoscat. et ipos quoq̄sciat pparare. **C**Confectionis amech 3. f. et cū modico cuc. bolū deauratū fieri iube: vel cū bo. nio vino stiptico potui eā dabis. **C**Et euacuata mā p stōi cōfortatōe fac vt supra dictum ē. **C**Uidi tñ aliq̄s qñ casu isto peciam in aceto fori remollitā. et gar. pul. aspersā stō

macho supponunt. et in hoc casu mire cōtulit. Et quia in istis superflue fomentibus coniungit sepe cibum non re. tineri tam vnctiones q̄s emplastra ita in fōtanella meri fi. cuti: et stomacho fienda erunt. **C**Et p stōi cōfortatione de puluere infraſcripto dabis q. R. margaritarū. 3. j. corāl. ru. ossis de corde cerui smaragdij: saphiri: iacinti gra. nate terre sigillate: se. acetose rasure eboris. añ. 3. j. foliorū aurinumero. xx. fiat pul. de quo in ieiunio. 3. j. cū modico vini boni stiptici p vice dabis. **C**Uel facias sic. R. corāl. al. et ru. añ. 3. j. margaritarū. 3. j. corticum citri. se. acetose. se. endiute fluestris: cinamomi: terre sigillate: tormētille añ. 3. f. suc. crudi. florū buglose. iacintoz. añ. 3. j. rasure eboris: limature auri et argēti: granatarū: saphiri: smara. rubini: ossis de cord cerui spodij. añ. 3. j. foliorū auri nume. ro. xij. fiat pl. q̄ vt supra vtēre. **C**Uel accipe de quo libue. rit pul. supraſcriptoz. 3. j. f. cuc. al. li. j. dissoluaf cuc. cum suc. pomorum redolentium suc. buglose. et aque melisse añ. ptes equales: et fiat cōfectio in morsellis de qbus loco pul. dabis. **C**Et qz plimi iubent. 3. f. pul. p. li. j. cuc. suffi. cere audacter pone. 3. j. pulueris: qz ista cōfectio erit sat. gustui grata. Et si cum cuc. 3. j. paste radicū buglose ad huc ponerēs pfectoz mto esset in isto casu. **C**In suis ex. pimētis bon⁹ Ra. aurij subtilissime limatū: et potui datū mire cōmendat. Et qz pueri ppter ipoz moridiatōes di. uersarū materierū sepe vomitum incurrūt: in aq. ro. con. quassatos gariof. infundi p noctē infusos dimitte: dehinc parū bulliant: colent: et in collatura paz mastice pul. in. funde: et ante pastum p horas duas vel tres vnctas p vi. ce dabis. **Q**uātū de vnctionib⁹ et emplastris fac vt supra. **C**Contingit itē sepe tantā in stō fore ventositatē: qz cibum sublenat et retineri nō potest: in q̄ casu ventosā magnā cū igne sup vmbilicū: seu sup stōz si libet appōi añ cibū iube. **C**Uel aquā ardentē habeas et in ea calida pecias imerge et sup stomachū pone. imo p horā añ duo vel tria coclea. ria de ipa potui dedi: et potēter illam vētositatē resoluit. **C**Ualet ita diaciminuz atqz diagalāga: ac cōfectio de cina. momo. Et in h vomit⁹ tā colici q̄ san. tā stāfici q̄ melan. colici: q̄s q̄ et pueris accidit frequē: ac q̄ a vētositate catur. **C**De singultu quid et quoduplex sit. Cap. liij.

I huic meo cōmentariolo de stōi egritudinib⁹ finē imponere velim: de singultu curā ponere restabat. **P**ro quo notandū qz virtus nāl ipsius stōi ex. cel. sua cuius fuerit mēbz aliqd nocumētuz senties vt illud expellat naturalr insurgit. **C**U etia in vilis stōi ab aliq̄ ma. la q̄litate cuz materia: vel sine aliqd fiat sensibile nocumē. tum: vt illud expellat nāl insurgit: vñ ppter violentā ipi. us oris stōi tunc factā cōmotionē qdā cāf son⁹. **C**Et hāc talē stōi pter naturalē dispōnē singultuz appellam⁹: qñ. hī aliud ē q̄s qdā mor⁹ virtutis expulsiue stōi nocumētū aliqd senties ab aliq̄ mala q̄litate cum mā vel sine causa. tum: q tunc nāl vt illud expellat insurgit: et ppter violen. tā ipsius stōi cōmotionē tunc factā son⁹ qdā catur. **C**Sed pro maiori tā dictorū q̄s dicendoz declaratōe. Scienduz qz antiquoz plurimi singultuz esse stōi spasmus dixerunt qz tā in causis q̄s in denoiatōib⁹ plimuz pueniunt. dicim⁹ enī qz spasm⁹ qdā est pportioat⁹ ad materiā: et qdā non. **E**d materiā vero pportioat⁹ ē q ex abundātia: vel dese. ctu materie fit. Et q ex abundātia fit de repletōe spasmuz appellam⁹. qz materia defectu de ianitione. Spasmus vero ad materiā nō pportioat⁹ ē. q ex dolore vel aliqua ventositate: seu punctura venenosa fit et. Et qz singultus pōt a causis consilib⁹ puenire consilib⁹ denoiationibus euz nominam⁹: qz qdā est pportioat⁹ ad mām: qdāz nō pportioat⁹ vo ad materiā fit ex abundātiā: et tālem de replone dicim⁹ aut defectu ipsi⁹ sicuti ex ficitate sup. flua siue mā quīs cāta et. Et talē singultum de inanitiōe dicim⁹. **N**ō pportioat⁹ autem singult⁹ ad mām fieri po. test ex dolore oris stomachi: aut ventositate qdā. **S**cdo p spasm⁹ et singultus tā in cāis q̄s in denoiatōib⁹ cōuenien

na. **C**on hoc tamē differunt quia in spasmo nerui: et spasmata membra: versus suam originem contrahuntur: stomachus autē in singultu nocumētū sentiēns in se contrahit et ut ipm nocumētū expellat se dilatat. Et sic p3 q3 i singultu duo sunt mori: contractiū. s. dilatatiū: qm in spasmone nequaquā fuit: ut patet. **C**erūtū hac nra tēpestate cōter practicas singultus sic diuidit: q3 qdā de repletionē et qdā de inanitiōe erit. De repletiōe vocāt: q3 ex abūdantiā puenit. de inanitiōe vō. q3 fit sine mā: ut esset aliq3 sola q3 litate māifesta veluti a caliditate: vel siccitate sine mā rē. Siue fiat a dolore: vel ab aliqua occulta pprietate: ut eēt vētositas aliq3 qūq3 stomacho aliq3 inferēs sensibile nocumētū: q3 tūcad illud expellendū viri expulsiua stōmachi naturaliter insurgit: ut singultū efficeret. Et sic p3 qd fit singultus: ac q3plex ipse sit: q3 huius capli iētio fuerat.

CDe causis singultus. Cap. lviij.

Apilulum pns singultus cās māifestabū: q3 extrisece et inuiscē esse pnt. Extrisece vō: ut aeris intensa friditas: aut balnet: siue emplī: aut alteri frī stōmachi applicati. Tibi q3 frigidit: et vlr cuiuscūq3 alterius potēns ab extra in stomacho aliquā intensionē et supflua friditātē inducere. Tribus nāq3 modis ut me bono Anic. docuit frigiditas singultū inducere pōt: pmo māim inspissando. s. fixam faciendū. et stomachū ipm infrigidādo. his tribus ex causis materia in stō retinet: et ab eo difficulter separaf cuius cā nā ut māim istā sibi nocumētū inferētē expellat vltimū conatū facit: q3 de cā fit singultus. **C**Inducit scdo frigiditas sua qlitate singultus. Mā cū equalitatez excesserit stomachum ledit. cum mēbrum sit neruosum: ut supra in notificatiōe ipius stomachi declarauit: frigidū enī et neruis et mēbris neruosis inimicū existit. **C**Facit etiā friditas singultum: q3 ipa in stōi villis: seu porris infixā atq3 retēta eum inspissat atq3 pstrigit. q3 ab eo nālī resolui deberet retinet: et si sensibile nocumētū effecerit nā ad ipm expellendū nālī insurgit: et singultū causat. **C**Et idē facit opilonē inducēs si ppter ipam materiei resolutio impediatur.

CCaliditas q3 aeris atq3 balnet: seu cuiuscūq3 alterius potēns in stō supflua caliditātē aut siccitātē inducere singultus causa esse pōt. Tibi q3 mordicationē: et q3cūq3 i eo mordicationē inducere pnt sicut pip. 33. sinapis et filia: et maxime si post talē assumptionē boni vini paz bibaf: singultū inducūt: ut expiētia docet: et h maxie p3 vini bibitionez fit: q3 ipm talia i stōi subam infigit: et inuiscat: vñ ppter sē sibilitatē ipi. q3 neruosus. vel ppter excarnationē ab illis acutis facilē ledit: et singultus efficit. **C**Uel ex assumptiōne medicine solutue sepe ptingit: ut in de rectificatiōe medicinarū in q3z desue. q3 sua supflua caliditate cū siccitate stomachū corriganz: et mordicatiōe sua virtutē expulsiuaz irritat ac sua vētositate stōz extēdunt: et isto mō tūc singultus fit. **C**Et itē nō solū a supflua medicine euōne fit. sed a q3uscūq3 alijs euacuatiōib3 supfluis. **C**Causat etiā a q3cūq3 nimia cibi repletiōe singultus: ut nauseatā satietate: et in gulosis nimio cibo replētib3 expimur. **C**Idē facit supflua famus tolerātia ppter colam ad ipm stōm pfluētiē. **C**In terdū et q3libet aliud siccitātē inducere potēs: ut esset tristitia longa: ac oia aie accidētia supflua potētia. s. supflua siccitātē inducere: iter q3 supfluo conū numerat. **C**Causa vō intrinseca esse pōt mala stomachi cōplo: cū mā vlr sine: cū mā qdē ut cola flegma: vel acetosa melācolia. Sine mā ut sola mala cōplo cala frigida: vlr sicca. **A**pa tē in ore stomachi: vlr vlcus ipius q3 raritas: q3 a q3cūq3 leui cā mordicatiua ppter nimia ipius sensibilitatē ledit. et singultus pducit. **C**Et ista p3 pprietatē fuit. **C**Der cōitatē fit interdū rōne cōicatiōis ipius stōi ad totū: vel ad aliq3 oculare mēbrum: verbi grā: a toto dicimus puenire ppter aliquā siccitātē in toto pfirmatā: ut i sine febrū adurētū vti i ethica pñt. et in q3cūq3 euōe superflua corpus exiccate fit: et ppter humorū aliquā malā qualitatem: sicut in rigore febrū: q3 humor mori sua supflua caliditate. friditate. vlr mordicati

one sepe singultū inducit: sic accidit aliqñ in febrū adurētibus: in q3bus cola ad os stōi pfluit: et maxime in casib3 ut natura p vomitū ea expellat: et ita de flegmate: et melancolia aliqua mala qlitate picipitib3: et interdū pūctu: et vermiū: et has cās mibi libet p totū cōitatē appellare.

CRatiōe piculariū mēbrozū interdum fit ab epate. ppter apā. s. et maxie q3 in eius cōcauitate fit vlr ppter nocumētū aliud: q3re aliqñ ab eo in duodenū cola. vlr ali3 malus humor mādaf: ut ex duodeno ad stōm: et dehinc ad os ipius et singultus tūc fit. **C**Uel ppter meseraicas ad stōm mā illa mādari q3 pōt rē. **C**Potest etiam singultus fieri per cōitatē ad cerebrū ex nimia capitis repletiōe. vel frenesi: vel alijs cerebri apatibus. vel aliq3 alijs malis dispōtib3: sicut a casu: vel a pūssioe sup caput: q3 lesio tūc illa cerebri stō tūc cōicat. **C**Fieri et itē pōt singultus ab apate intestimozū renum mīcis vestice: et ab humorib3 malis in mēbris dictis multiplicatis et interdum a ventositatē. vbi illa fuerit stomacho missa. Et hoc de singultus causis.

CDe signis singultus demratiuis et cāp ei. Cap. lv.

Singultus se manifestat. Sed de cāp cognitiōe an de inanitiōe: an de repletiōe sit erit pquirendum. **C**De inanitiōe ut supra dictum est fit a siccitate pura sine mā in pcessu febrū incensuarū: ac i euōne supflua. siue p fluxū sanguis: siue p vomitū. siue p secessum. siue alit rē. Aut ppter nimia abstinentiā. et labores extremos: lōgā q3 tristitiā: et filia. et singultus talis nō fit subito: s3 paulatue: et iste cause ab infirmis. vel ab astantibus facile inuestigatur: et maxime si extrinsece fuerint discurrendo. s. p sex rerū nō naturalū idebitū decursū. si vō de repletiōe fuerit: aut p cōitatē: aut p pprietatē fiet. S3 p cōitatē ex passionib3 mēbrozū piculariū cognoscit puta epatis. cerebri. splenis rē. Et in tali singultū est interpolatio qdā. **C**S3 si sit p pprietatē est ptiua: vel bene puā habēs interpolationem. **C**Unde si puenit a mā calida sentit mordicatio et pūctura qdā. iunaf a fridit: et a calidit ledit. **C**Et si ē cū mā q3 cumq3 illa fuerit grauitas sentit in stomacho. **C**Si at mā frida fuerit sentit friditas: et ledit a fridit: et iunaf a calidit. **C**Si autē a stōi sensibilitate fiat a q3cūq3 leui causa pducit singultus. **C**Si ab apostemate stomachi fiat: febris: adest dolor nausea. et alia signa apostematis stōi supra capitulo pprio descripta. **C**Si at ab vlcere venerit oia acuta pūgitia sumpta dolore efficient. Et si fiat vomitū virulentia qdam apparet: et idē sepe fit in egōnibus. **C**In facto a vētositate in stō sentit extensio ac rugitus: et ex eructuatiōe alieuatur infirmus: et hec de singultus signis demratiuis.

CDe signis pnofticis singultus. Cap. lvj.

Pasmus post singultum: et alienatio mortalis. **C**Si singultus de inanitione ē et diuturnitate febrū incensuarū pueniēs aut egritudinū cronicarū: ut pñtis et ethice et talitū: aut post aliquā euacuatiōē supflua mortalis et maxie si siccitas fuerit cōfirmata: q3 cognoscit: q3 in cōfirmata siccitate humectantia nihil aut parū psumt: in nō confirmata iuuat. **C**Singultus in apate cerebri: et i pūssione capitis penetrāte mortalis. **C**Singultus post vomitū eneniēs fit aut ppter aliquā materiaz derelictā aut ppter supfluitatē euacuatiōis. **C**Itē si ppter primū est malus: si ppter scdm ē mortalis. **C**Itē singultus in die critica indicatū proueniēns si tūc apparent signa bona in die critica radicali bonā crīsim p vomitū venire significāt. Si vō si. gna mala apparuerit tūc mortē. **C**Itē dicit Aui. q3 in lib. de morte subitanea scribit. Q3 si q3 singultus cū vomitū: ac vocis destructiōe: et cū mētis alienatione hūerit propinquā mortē significat. **C**Et itē in q3dē libro q3 scribit: q3 si post singultū in latere dextro: vel sup finistru humerum appuerit apā. festinā mortē significat. **C**Itē in acutis febribus accidit sepe singultus. s. ex materieb3 p febrē resolut et ad os stōi propulsiō: et talis malus ē: q3 illic māim fore i uiscatā significat. Et quia talis cū difficultate curat malus. Sed si ex supflui humidi cōsumptione prouenit mortalis.

De passionibus

Item spasmus ad mām nō porportionat⁹ sepe ex supflua se. caliditate accidit: et talis cū potu aq̄ fride: ac syrupoꝝ frigidorū: vel alteri⁹ rei frie sepe curat⁹. Et quāvis ex defectu materiedici possit sicuti p̄dicti ita suspect⁹ necuta malus existit. Singultus i principio porisimoz eueniens si diu nō durauerit materiā paucā significat: et tūc nō multum piculosus existit. Sed si durauerit mām multā atq; si xam significat: et est signū malū. Et tal singult⁹ ē multū piculosus: v̄ingit⁹ daly. Et afforūsmoz septia. Singultus in yhon. malus. Et paucula h̄ de singult⁹ p̄nosticis dca s̄t. De cura singultus tam de repletionē q̄ de inanitione facti.

Cap.

lvij.

Et q̄ de singultu cura amodo ponēda ē: an de repletionē: an de inanitionē fiat: p̄siderādum erit. Et q̄ de repletionē p̄mo curā describā. Mā itaq; q̄cūq; illa fuerit: si p̄ vomitū euacuari poterit: nihil meli⁹: si non p̄ secessum euacuet⁹ oz. Et mā igif frida p̄ncipū faciēdo si grossa fuerit aut subulis in ore s̄tō infiltrata: aut alibi in ipso s̄tō fuerit: si p̄ vomitū eā euacuari possē tibi commo- dius apparet sup̄a in caplo de cura vomitus flegmatis: et obseruādos canones: et modū talē materiā. siue subulis siue grossa fuerit: euacuādū cōperies. q̄ si illic ordinez de- scriptū obseruaueris. adiūuāte deo tibi bene succedet. Si vero p̄ secessum eam educere oporteat: ibidē quoq; et di- gestina. et solutina huius intētiōni appropriata plurima cō- peries. Et sic modū habebis q̄l̄r materiā illā siue p̄ vomitū siue p̄ secessū euacuare debes: et q̄ tā ab itra q̄ ab extra in sistendo singultū sūt app̄ximāda. vñ oia q̄ ab itra spi- ritus attrahūt: ac retinēt infiltrēdo singultū maxime valēt ut sūt dominorū terribiles insul⁹: veluti Tito vespasiani filio in oibus mēbris p̄traci⁹ accidit. Mā quidā philipp⁹ et⁹ p̄bicus p̄ suos inimicos eū agredi fecit: q̄s cū Tit⁹ ipe vidit tanta fuit ira seu timore cōmor⁹: ut eis obuiā venies liber euasit. Et valet et oim terribiliū improuisa ānuncia- tio. ut p̄ditionis bonoz: domoz ruine: et oim breuiter que patientē in longā et p̄fundā territatis detinēt: aut regi co- gitationē: cui remediū difficulter inueniri possit. Ex istis nāq; tristitia lōga cātur. Et ad h̄ ita valet anhelitū diu cō- tinere: sternutatio q̄s: ac sup̄ patētē subito: et iaduētēter fridā aquā projicere. Et astozet itē ac aliaz rerū calidarū olfactio. Et q̄ in cāu isto sepi⁹ exp̄t⁹ sūt: flosculū bombacis cū suo semie incēdere: et q̄ patēs ad faciē et nares fumū recipiat. Et in isto q̄s casu laudat bon⁹ cremonēsis viati- co obturationē ambarū aurū cūz digitis: vel quolibet alr̄ libuerit: ac duas tētas de lardone naribus iponere. Talia enī propter anhelit⁹ retētiōnē mirabilr̄ valēt. et si patēs alta voce clamet. Quuat q̄s sup̄ collū patientē cōcutere: ac extrema cōstringere cōfricare: ac calefacere: et iter alia va- let rursim: ac singultum remere. Et Stomachū q̄s cū ven- tosis calefacere: vel cū alijs: et maxime cū petijs calidis et ardētis aq̄ calefactis. Et el facias sic. R̄. olei de spica olei de lilio cōpositū. añ. 3. j. pl. casto. 3. j. pipis. cina. gallie mu- scate: granorū paradisi. se. rute. añ. 3. h. cere parū et fiat vn- guētū q̄ vngat stomachus ante cenā. et ante p̄aditū: et de- sup̄ calā pecia ponat. Et si via ut plūmi faciūt añ vinctioez s̄tōm somētare facias cū aq̄ ardētē ut dictū ē. Et el facias sic. R̄. folioꝝ lauri: floroꝝ camomille: absinthij: succi origa- ni. pulegij abrotani. rute sicce calamēt. añ. 3. j. bacarū lauri. cimini maratri. añ. 3. j. se. rute. 3. j. cōquassent et bu- liant in vino: et cōi lixiuo eqs p̄mōdū. et i ea spōgia: vel filtrū ifūdant. et fortit exp̄suz: et calm quātū sufferre pote- rit s̄tōs somētet. Et cū icipit ifridari: de nouo itēz calā reponat: et h̄rib⁹ vici⁹. Et cō: vinctio p̄scripta fiat. Et Lau- dat itē Alui. i cāu isto sup̄ collū et gulā tales somētationes. et vinctioez facere: et tu facias si libet. Et ad intra valēt cōfe- ctiōes cale. ut diatriō piperis. diagalāga. diaciminū: dia- nisum: cūq; ber cōditū: triaca magna: metridatū: et inter alia valet aq̄ vitis bibita: pul. enule cāpane in h̄ casu plū- mum laudat: et maxie si cū decoctiōe vini se. aneu bibatur.

Et ego in casu isto darē. 3. j. tyriace cū. 3. j. pul. diptami mirabilē opationē adinueni. Sic gariochos in ore detine- re. Et oia q̄ dicta sūt p̄ materiē euōnē in toto: vel in par- te fienda sūt. Ista insup oia q̄ tā ab intra q̄ ab extra statiz dicta sūt i singultu a vētositatē pueniē q̄s valēt: eadē enī est cura. Et nātū vō ad sex rez nō nālū regimē aerē ad calidū et siccū declinātē inhiet: et pro se somn⁹ lōg⁹ fiat. to- lerare famē iuuat multū: iuuat et exercitiū forte: et maxime sup̄ famē scm. Et ut supradictū ē patētē ad famē puocare et pro posse eū in profundis cogitationib⁹ detinere. Et nātū ad cibū sit paucay supfluitatū: et multi nutrimentū: ac fa- cilis digestionis: nec vñq; ad saturitatē māduet. Et Caro itaq; castrati: duorū dentū vituli lactāris: capreit: p̄dictū: fa- sianoz. amū rubalū caponis gallinarū inueniēt. et. pue- mens exigit. Et si falsamēto uti voluerit cum cinamomo pipere grano paradisi cūcibere: et similibus fiat. Et li- nu pur ac potēs bibat: sepe ac parū pro vice sumēdo. Et si singultus a mā fiat calā mā p̄t⁹ eru euacuāda. Et si p̄ vomitū h̄ fieri p̄t⁹ ut supradictū ē nihil meli⁹. In h̄ igif cāu capitulū de vomitu sup̄a require: illud ei q̄l̄r mām calāz p̄ vomitū euacuare dēs: tibi doctrinā cōplete dabit. Et idē fiet si p̄ secessū euacuare volueris. Mā et de digestiuis et so- lutiuīs hūic proposito p̄tinentibus te modis plurimis abū- dātē faciet. Et sic solū sup̄est ad alterātia deuenire. Et primo a reb⁹ nō naturalib⁹ inchoādo aerē ad fridū et hu- midū declinet facias: quē si naturalē non habueris sup̄a pluribus in locis te illū artificialē facere docui. Alutatus tū esto: ne ad intēsā nūmā friditatē declinare facias. Mā i- tus coadunādo calorē ip̄z incēderet. et plūm noceret: q̄ idē accitina aīe faceret q̄ spūs et calorē ad itra retraherent. Et q̄ spūs ip̄os ad exteriora trahūt: subito si licet et impe- tuose nūciata: ut gaudiū verecūdia et. i cāu isto iuuat mī- tum. Et Pro cures ut vñq; q̄ die ventris beneficiū ha- beat et si natura nō fecerit cōi cristeri: aut suppositorio vie- re. Et si somn⁹ t̄patus. quies q̄s motus magis puenit: ut t̄patū faciet exercitiū. Eibus paucay supfluitatū: sed nu- trimētū boni paucus p̄ vice def: et facias ut ad frigidū de- clinet et humidū. Et vbi virtus cōstās fuerit nō ita facilis digestiōis esse d̄z. facile ei tal inflāmas: ac adurif: q̄ i cāu isto plūm noceret. cōueniūt lactuca: et maxie cū aceto en- diuia: cucurbita. portulaca. pūsana ordei. amigdō. semla actu p̄bulita. Et ex carnibus pueniūt caprine. vituli lactā- tis. coniculine pulloꝝ. gallinarū. p̄dictū fasianorū et. Et he carnes magis elixē q̄s asse pueniūt. q̄ cū lactuca. cucur- bita. endiuiā. aut cū agresto vino granatorū berberis: suc- co citrāguloꝝ. limonū. vel acetositate citri. et filib⁹ sūt al- terāde. Et h̄ p̄pter duas causas. Nā ita supflua i lā calidi- tatē contēperēt. Scōa q̄ nō ita facile digerēt. Mā vbi eēt sic facilis digestiōis a caliditate illa supflua in fumū leui- ter puerterēt. et p̄ cōsequēs singultū adaugerēt. Et cōue- niētes pisces sūt. lucius pergre. truitale. striliones et. Et ex fructibus pueniūt pruna acetosa: mora nō p̄fecte ma- tura. granata acetosa. Citrāguli. limones. acetositas citri. crisomili. berberis. ac fructus tū goulcedinē multā habēt facile i colerā cōmutāf. In isto igif cāu reliq̄ndi s̄t. Et do- tus vbi virtus p̄stās fuerit. sit aq̄ ordei vñ aq̄ frida. Et vñ- no granatorū: aut vino berberis agresta: vel cū modico aceti mixta: vel cū aq̄ ip̄a iulep rosatū bibat: vel violatum factū ex aq̄ cucurbitae. vel p̄sile. Et si vinūz dederis. sit aq̄ plūma mixtū. Et quantūz ad medicialia rosatū ex aq̄ cucur- bite factum et. Syrupus de granatis: de limombus. de ri- bees. de succo endiuię. de acetositate citri cōuenit. et manu- christi: et triasandaluz. et talia. Et ab extra vō plurima fie- ri solent: ut emplastrationes. epibimata. somētatiōes et. Sed memor esto talia frida sup̄ s̄tōaco non diu detinere. Nam cū calida fuerint ad s̄tōm ip̄m caliditatē reflectunt: cuius causa caliditas adauget. et sic plūm nocent. Et le- tum medicorū plūm in hoc errant in febribus ponentes

sup cor alijs indispositionib⁹ calidis sacculos cordiales: q³ cum aliquādiu illic steterint calefiunt: z caliditate illā cordi reflectunt. sicut pilli vestit⁹ nostrarum a calore n^{ri} corporis calefacti calozē reuerberāt: z nos calidas tenēt vt experientia docet. z ita sacculi. somētationes. emplastra et alia stomacho cala supposita. Non sic ita faciunt vinctō nes. Cū igitur de his que ab extra veniunt approximā da aliqua scribā: talē facias vinctionem. q³ recipit olei rosa. olei violati. olei de nenuf. a³. 3. s. spodij. rof. ru. sandalis ru. a³. 3. j. cāphore. 3. s. cere parū: z fiat vnguentum: cum quo aceti parum incorporet: z de tali p⁹ horas duas ante prandium stomachus vngatur. Cū autem antiquorum plurimi vesicas aqua frigida semiplenas sup stomachu retentas. Sed cum incipiunt calefieri amoueant. Cū el accipe aquā rasurē cucurbitē: z cum ea parum aceti com misce: z pecias in ea madefactas stomacho suppone: z ca lefactas remoue zē. z hic singultus cura finit. q³ si a siccitate puenit: cum ethice cura curabis. quā in meo de fe bribus amplissimam adinuenies zē. Et sic est finita cura ista de singultu cu³ de omnibus egritudinibus stomachi iudicio meo ad sufficientiā ptractauerim: huic meo com mentariolo finem impono.

Commentariolus de fluxibus editus p magistrum An thonium Guainerinum artium ac medicine doctore egre gium patientem feliciter incipit.

Ifferetia nona tres in se summas cō tinēs incipit.

Prima est de ventris fluxibus.

Secunda de ventribus.

Tertia de yliaca z colica: z alijs intestinorū

doloribus.

Prima in se quinq³ continet tractatus.

Secundus est de diarria. char. 51

Tertius de colica. 57

Quartus de disinteria. 58

Quintus de tenasmonē. 60

Primus tractatus. xij. cōtinet capla. char. 51

Primum tā intrinsecas q³ extrinsecas

diarie causas enumerat. 51

Secundū cuiuslibet diarie epatica z splenetica exceptis

signa demonstratiua manifestat. 52

Tertū epatice. diarie ac splenetice signa demōstrat 52

Quartū signa pronostica cuiuslibet fluxui cōia. ac etiā dia

rie proprie demonstrat. 52

Quintum colerice diarie curam ponit solum eius ma

teriam concernentem. 53

Sextū curā ponit q³ solū fluxui diarie colerice inquātūz

fluxus est per abintus approximata conuenit. 54

Septimū modum ac regulas approximandi narcotica

in ventris fluxibus docet. 54

Octauū q³ diarico fluxui a colera pueniēti inquātū flux⁹

est ab extra pueniunt approximāda describit. 55

Nonū accidētibus q³ diarie ac ceteris fluxibus qui sup

uenire possunt docet succurrere. 55

Decimum sex rerum non naturalium regimem diarie

colerice ponit conueniens. 56

Undecimum de cura diarie a flegmatico humore totius

causa prouenientis. 56

Duodecimum. De eius diarie cura que vicio capitis p

uenit. 56

Tertiumdecimum. De cura diarie tam epatice q³ sple

netice. 56

Secundus tractatus duo habet capla. char. 56

Primū. De hēterie causas ac si

gna tam pronostica q³ demonstratiua continet. 57

Secundū. Cuiuslibet hēterie curā ponit. 57

Tertius tractatus duo cōtinet capla. char. 58

Capitulum primū ponit colerice pas

sionis causas: ac signa tā pronostica q³ demonstratiua. 58

Secundum passionis colerice curam ponit. 58

Quartus tractat⁹ quatuor p⁹inet capla. char. 59

Primū tā causas ac signa pronostica

q³ demonstratiua disinterie narrat. 59

Secundū Disinterie epatice curam ponit. 59

Tertū illius q³ a supiorib⁹ intestinis fit. 59

Quartū. Que tam ab inferiorib⁹ q³ medijs intestinis p

uenire potest. 60

Quintus tractatus tria cōtinet capla. 60

Primū capitulū. Cās ac signa tā pro

nostica q³ demōstratiua tenasmonis continet. char. 60

Secundū. Cuiuslibet tenasmonis curā ponit. 61

Tertū. Cuiuslibet accidēt: q³ tā ab alijs fluxuū spēbus q³

in tenasmonē accidit: z si in eo frequentius succurrere do

cet: z est cū egressiōe anī. cur⁹ cās ac signa tāz pronostica q³

demonstratiua caplin hoc ponit ei⁹ q³ curā. 62

De causis tā intrinsecis q³ extrinsecis diarie. Cap. 1

O lens

de intestinorū egritudinib⁹ curā

ponere a fluxu ventris p⁹ncipi

um sumere libet q³ ē cibi aut san. v⁹l intestinorū

substantie seu aliorū humorū violentia secessio:

et ē quāplex diarie. disinterie. lēterie. pas

sio colica: z tenasmonē. Cū nonnulli tū linterica z colericam

passionē inter stomachi egritudines enumerāt: s³ q³ tam

vulgares q³ docti eas fluxus ventris appellāt: adhuc lo

cum iparū determinationē mihi seruare libuit. Cū igitur

q³ in diarria plima scriptur⁹ sū que alijs vētris fluxib⁹ ma

xime cōueniūt: de ea dictionē primo facere volui: q³ ē hu

moralis fluxus: in quo nulla est sanguis egestio intestino

rum excoctio nulla: nec imutatio cibi aliqd. Cū huius

causa intrinseca z extrinseca esse cā pōt: extrinseca q³dem

vt sex rerū nō naturalū iordinat⁹ occurrit: v⁹puta aer ex

cedēs in calitate mās eliōno: excessiū frigus eas cōstrin

gēs: accentrat⁹ q³ humiditas relaxās: imoderatū exercitiū

retentiā debilitās: longa ges: cui⁹ cā humores sepe cor

rumpunt. z idē ex somno z vigilia magis modo factis ac

ex vehementi tristitia cōiungit. Ira autē effrenitās humo

res ponit in ebullitiōe: timor eos intrinsecat: q³ coadunati

fluxum efficiūt sepe exuberās gaudiū eos relaxat. Et que

humores corrūpit ac malignat repletio nimia. Cū de

rōne cibi z pot⁹ attēdis q³litas z quātitas z ordo: cibi enī

et potus quātitas nimia diarria inducit: z maxime si cibis

multarū fuerit supfluitatū: z nutritiū pauci: vt olera z si

milua. Cū q³ quātitas pauca: ac si verbigrā stomach⁹

calidus fuerit: z cibis sumis in quātitate paucis corrum

pis: z fluxū interdū facit: z hec ex pte quātitatis cibi z po

tus se tenēt. Cū ex pte vō qualitat: si venenosus: si morbi

cationis: si ex natura lubric⁹: si subtilis nimia. si ex his sūt

que velociter corrūpunt: vt lac z talia: si in aliq³ iparū q³li

tatum excesserunt. Cū ex pte ordis si lubricus stipitico p⁹re

mittat: vel cum facil digestiōis ei q³ tarde digerit impona

tur. Is nāq³ digestus cū descēdere neq³at corrūpit: z cete

ras humiditates corrūpendo psepe diarria causat: z hec ex

pte sex rerū nō naturalū se tenēt. Cū causa vō diarie irri

seca tā penes cursū naturalē etatiū q³ mēbra: q³ hūiores:

q³ dolorē attēdis: z hec oīa curā variant. Cū respectu igit

natural decursus etatis: quē inter cās intrinsecas enume

rare libet: in his repitur q³ in iuēntute ventres habent sic

cos: in senectute vō habēt humidos. v⁹l ecōtra: de quibus

hypo. afforsimū fecit. Cū vt hec facili⁹ cognoscatur: sci

ro q³ tā fluxibilitas ventris q³ stipititas merito etatiū de

cursus eueniētis quinq³ cause naturales assignari solēt. ex

quarū pmutatōe vēter q³ pmutari solet inflexibilitate.

Cū causa pma est intēsa stōi friditas: cui⁹ cā plus assumitur

de cibo q³ imutari possit. z hoc exis in iuēntute i sento p

mutat. eo q³ oīs imoderata discrasia deijcit actū p⁹prie vir

tutis. huic opposita est intensa caliditas appetitū p⁹ter

Tractatus .I.

nens: cuius ergo parū cibi assumitur. vter necessario stipti-
cat. et hoc ppter etatiūz cōcursū naturā pmutat. CSe-
cunda causa est expulsive ppter stomachi naturalē humi-
ditatem fortitudo naturalis enī humiditas mēbris inata ex-
pulsiva fortificat et debilitat retentiva. prima primi capiti-
lo de virtutib⁹: et talis in senio pmutat nālis vō siccitas il-
li opposita veniēre stipticat: et h p imoderatā discrasiaz ad
cōtrariū in senio reducit. Tercia cā est multitudo colere
virtutē expulsivā stimulat q̄ vt liquet in senio pmutat:
sed opposita stipticat eā. s. paucitas colere in iuēute exi-
stens auget i senio. Quarta cā ē nālis calitas iūta cū hu-
miditate q̄ vias eliquādo et eas lubricas faciēdo retenti-
uam debilitat. et hec in senio pmutat: ac etiā opposita p i-
moderatā discrasia. Quinta cā ē debilitas attractive epi-
stis totū chilū p mēseratcas nō valēs attrahere. et talis po-
tius cū a frigiditate pueniat: auget in senio: opposita autē p
ueniēs a caliditate tū attrahit chily: vt feces sicce maneāt
et hoc p remissionē caliditatis in senio pmutat: ex q̄b⁹ p̄z
que sūt s̄z etatiūz decursū cāe fluxibilitatis ac stipticitatē
vētris: et q̄pmutat et q̄ nō. Ex q̄b⁹ oib⁹ p̄z vltēr⁹ q̄ iste affo-
rism⁹ q̄buscūq; et c. nō i oibus assignatis cāis verificat. Si
vero fluxus merito etatis decursus cognoscere volueris
puenientiē: has q̄nq; cās diligēter examia. C Mēbrorūz
vero defectu sit diaria: q̄nq; totū: p̄lūq; capitis: sepe sto-
machi ac intestinorū plurimū epans: ac mēseratcarū: inē-
dum splenis: et si raro mēris aliq̄n. C Ea vō diaria q̄ hu-
morū malignitate sit: q̄nq; sit a sanguine interdū a melan-
colia: nō nūq; a flegmate: a cola vō sepiissime. C At illa q̄
causa doloris accidit: q̄ p eū calor naturalis resoluit et de-
bilitat: quo debilitato humores corūpūt: et corrupti vē-
trem efficiūt fluxibilē. Sit utē aliaz ob cām: q̄ nā vt dolori
succurrat plimū occupat: et sic a sua opatiōe deuia: in retē-
tione deficit: ppter qd sit diaria. Et iō in emissioe dentium
puerorū ppter dolorē sepe sit fluxus diari⁹. ad qd tū ad-
iuuat: q̄ tūc a capite ad stomachū mā plima defluit. q̄ hūo-
res corūpēdo fluxū efficiūt: et ad hoc facit lactis maioris
quātitatis assumptio: q̄ ppter dolorē plus solito de eo su-
gunt qd in stomacho indigestū remanēs corūpūt: et cau-
sat fluxum. Nōm⁹ igit cās q̄bus ppter dolorē causatur
fluxus. Si ergo in h caplo p̄cta diligēter examiaueris: i-
uenies caplm in se diarietā intrinsecas q̄ extrinsecas cau-
sas cōtinere: ppter qd finem recipiat volo.

De signis demonstratiuis cuiuslibet diarie et causarū eius
epanica et splenetica exceptis. Cap. ij.

Arrie cās, noscere pfecte desiderās q̄ p̄is ca^m tene-
at examiet necesse ē. C Et si in cognitionēz extrinse-
carū causarū venire liber. p ea q̄ i pcedēti caplo de-
scripta sūt ordinate discurre: de q̄bus infirmū tū diligē-
ter examia: sic enī in iparū cognitionem facile deuenies.
Quantiū vō ad intrinsecas si ppter etatiūz decursū dia-
ria fiat fluxibilitas si iuuenis fuerit ibidē inuestiga: et si se-
nex que in iuēute siccitatis cāe fuerit inuestiga. C Dia-
ria q̄ cā totū puenit sit corpe existēte i egritudine aut vali-
tudie. In validudie qd si humorū in corpe repletio affue-
rit: et virtus expulsiva fortis tūc repleto illa cognoscit ex
pcedenti regimie humorū multiplicatiuo: vel p alicuius
psuete euacuatiōis dimissionē v l p alicui⁹ mēbz mutilati-
onē. C Corpe vō infirmo existēte signis digōnis papparētū
bus diaria sepe fit quā nā p̄lūq; bñ inchoat: s̄z humorū
inordinatiōe aut venenositate eā in tpe p̄sistere neq; ipi ei
humores tūc effrenitāt. et cū infirmū male tolerēt talē se
curā vocat. C S̄z signis digōnis nō apparētib⁹ simthoma-
tice fiet. et tūc nec p̄fert nec bñ ferūt: et iō q̄nq; in silib⁹ casū
bus diaria curā ad se vocat. C Humorū essentia p̄siderā-
da erit: q̄ visu h mō discernit. nā egestionū albedo flauū
gredo mlie. citrinitas coler: rubedo sanguini attestatur ar-
dor itē et p̄ctura sup humorem colericū arguit: te quoq;
aer: tps: anni: etas: cōplexio: regimē pcedens iunabunt in
iudicando: q̄ talia de humore peccāte cognitionem tibi

magnā prestāt. Ex hūorū p̄terea frigiditate sup colerā ar-
guimus: sed de hac cā iudicandū est. Nam esto padustio.
nem colere vitelline viridis colera plimū fiat: vt p̄ma p̄i-
mi. in stomacho tū p̄lūq; ex olerib⁹ generat qd digestio.
nē recipe nequeūt: sicut alleū: porrū: cepe et h̄. vt Gal. 2.º.
p̄noticoz. caplo de vomitu. Sed int̄ hāc et illā discernes
q̄ in genita padustione erit dolor. ardor. et valida sitis. in
alia vero istorū aderit nullū: et in h casu sup humore pec-
cantē arguim⁹. C Urina et si pauca in q̄libet fluxu verisiml
existat: ubi magnū p̄stabit iudiciū. Cui⁹ causa ē: q̄ nisi in
fluxibus a venis defluerēt humores: fluxus oīs in breui fi-
nirēt: cū mā in intestinis p̄cta cito euacuet. C Cū igit hu-
mores q̄ sūt fluxus cā a venis ad epar demādātur: ex eis
aliquid ad vrinales vias: tūc q̄z mādari necesse ē: et p modū
hūc i iudicādo vrina tibi auxilium p̄stabit: nam et si ppter
humorū diuersorū cūz vrina admixtionē ea v̄plimū liui-
da fuerit: sup illū tū iudica: cui⁹ mō dicto copā maiorē in
ea esse discernes. et hec sūt signa fluxus q̄ defectu ton⁹ pue-
nerit. C Sed et si reumaticans caput in cā fuerit: dupl̄r fie-
ri contingit: nāz mā illa p porros et meat⁹ extra venas ad
stomachi fundū sepe venit: et ibi vna cū chilo quos replet
humores corūpūt: et isti fluxū efficiūt spumofū satis: de q̄
afforismorū: 7.º. intellexit Hippo. dū dicit. Quibuscūq; spu-
mose egestionēs i diaria his a capite flā defluit: et i hāc dia-
rie sp̄z trauli facillie incidūt. v. vi. Trauli a diaria capium-
tur longa. et hī sūt q̄ ppter cerebri lingue ac ipsius ligamē-
torū nimia humiditate lras quasdā expmire nequeunt.
C Dōr alr mā capitis p venas et arterias ad epar deuenire
que ab eo humores ad intestina fluere facit: et talis mā ē vt
plurimū ex colera et flegmate pmixta: hī enī in cōparatiō-
ne ad scriptos male dormiūt: ac terribilia sōniāt: et i his
duobus signa catarrī aderūt. C Et de nocte plusq; de die
talīs eueniet: qd sit: q̄ humores pueniētes a cerebro p̄p-
renuocationē caloris in nocte magis q̄ in die mouētur.
C At plurimū q̄z paroxysmalis existit: nā euacuata mā ge-
scit fluxus donec alia coadunata fuerit: et isto mō fluxus ce-
rebral paroxysmalr puenit: vñ p tres p octo ac p̄les q̄nq;
dies vt sepiissime infirm⁹ ob hoc se liberum putet. C Tar-
ditas et festinātia taliū paroxysmoz ab vniiformitate et dif-
formitate regiminis infirmi puenit: q̄ si vniiformiter infir-
mus se rexit: periodi sunt equales: si difformiter ineq̄-
les: et h sūt signa q̄ cerebralē fluxū iudicabūt. C Ad diarie
stomachalis tam mala cōplexio simplex q̄z cū materia eē
pōt: simplex qdē vt frigiditas mortificans: cui⁹ cā retēna
debilitat: et idē caliditas supflua calorem exterminās effi-
cere pōt. C Vtū q̄z rarissime ab alio q̄z a successioe egrit-
udinū calorem exterminatiū puenit: ex eis pcedentibus ac
virtute defecta in hui⁹ cognitionē facile deuenies: isti q̄z
sine dolore ac pter volūtate egerunt et insensibiliter sepe.
C Mala aut cōplexio stomachi cū mā diariā efficiens ra-
tione viscosi flegmatis fieri pōt stomachum relaxatiō: sit et
a vili stomachi palest: qd mordicantiū humores pungiti-
ui q̄z seu venenosi idē efficere possunt: v̄tostitas itēq; vlc⁹
et apostema stomachi. C Et istorū omniū signa sūt: q̄ et si
viscosū flegma in cā fuerit: dolorē sēuet: et eructatio erit
acetosa. et p secessuz ipm flegma discernes: cū quo ab assū-
ptis fridus ledit: et sitis et amaritudo nlla erit. C Colerici
et acuti et mordicātes humores in ano ardore efficiūt: sto-
machū mordicāt: arsurā puncturā ac calorem in eo cābunt
sitis aut amaritudo oris aderit. et si fuerit cola in egōne eā
discernes: vrina ticta ac subtilis erit et infirmo cala nocēt.
C Venositas diariā efficit: q̄ ppter eā stomach⁹ cibū am-
plecti neq; quare corūpūt: et fluxus idē sit: et talis p rugi-
tus p fumofū seu v̄tosa eructationē se tibi offert. C Sto-
machi vlcus si in cā fuerit sup̄to cibo mordicatio in eo
fit. Itē cū quo saniet paululū et interdū sanguis guttule i
egōnibus appebunt. C Apostema ex dolore ex tactu et ex
his q̄ i apaub⁹ stōi dicta sūt facile discernit. C Paralelim
ex frigiditate et insensibilitate cōphēdes. C Sūt q̄ stoma

calē diariā plerūq; poximalē fieri aiūt i gulosis. s. z cra-
pulosi maxie hoc mō: qz materia dieb⁹ aliq; in stō retēta
sua malignitate nān: vt eā repellat irritat: z fluxū ide fac:
ali⁹ vō donec materia de nouo coadunata fuerit retarda-
tur: z illo mō stōalē fluxū sepe poximalē fieri aiūt: quod
si qz Alui. z nōnullos alios auctores dicētes stōalē fluxū
ordinē nō habere: in stū deducet: dicit q; vez ē in cōpa-
ratōe ad cerebrālē: cū q; tū stat q; cerebrālīs flux⁹ mō su-
pra possibile fieri possit. **C**Diariā vō intestinorū vitio p-
uenientē cognosces: si apā: si vlcus: si paralesis: si spasm⁹ i
aliquo intestinorū affuerit: z qz nō poximar: z quia de die
plus euenit qz de nocte zc. **C**Apostema ex se. cōtinuū: ex
dolorē: ex tactu: z alijs apātis intestinorū signis demitaf.
CUlcus vō qz idē dolor aderit: z cū emissā egestione sani-
es apparebit: q; si apostema fuerit virulēta ad nigredinē
lucidā tendēs intēso cū fetore vlceratū cancrū ibi adesse
iudicabis. Et idē arguas de quacūq; parte corporis: si
silēm materiā emitti videris. **C**Si fuerint intestinorū pa-
ralesis materia flux⁹ insensibilr educetur. **C**In spasmō
autē: z si sensus affuerit: materiā tū pūnere negi. **C**Et qz
in intestinīs tā in inferioribus qz in superiorib⁹ qz in medijs
lesio esse pōt: si in superiorib⁹ supra vmbilicū dolebit in fir-
mus si in medijs circa vmbilicū z in inferioribus infra.
CMatrix vō in causa vbi fuerit ex sui grauedine z dolo-
re z alijs ex signis super eius malā dispositionē significā-
tibus hoc arguas: que in proprijs capitulis adiuuenies.
CNec mireris si matrix superfluitates suas ad intestina va-
let mittere: quia stomachus continuat cum membris omi-
bus mediante epate: z ipso mediante omēs recipere pōt
aliorū membrorū superfluitates. **S**alutē. secūdo pnoſtico
rum capitulo de egestione: vnde nō incōuenit q; matrix
mediante epate seu stomacho supfluitates suas ad intesti-
na mandet: que erant causa fluxus: z sic patet matrīcē pos-
se esse causam diarie fluxus. Illa vō que causa doloris p-
uenit per dolorē ipsum qui se nequit occultare cognosces.
CIn summa igitur si que pſens capitulū in se pūnet bene
notaueris: demonstratua signa diarie vitio tonus pue-
mentis: ac capitis stomachi intestinorum matrīcis atq; do-
loris manifeste cōphēndes.

CDe signis demonstratiuis diarie tam splenetice qz epati-
ce.

Capitulum iij.

Agna est epatici fluxus diuersitas ea d causa signa
eius in hoc capitulo ponere volui. **C**Epatic⁹ itaq;
fluxus paroximalis existit in quo propter materi-
am que retrahit pluries in nocte qz in die infirmus assel-
lat: z vt in eius notitiā facillime deuenias consideranda
est substantia. s. odor z color. **C**Ratione substantie qnq; fit
chilosus interdū aquosus: aliquādo veluti lotura carnis
sepe virulētus: z vt vini sex plerūq; spissus fluit. **I**te san-
guis sepe ab epate fluit: sed de isto deo duce in capitulo de
dissintheria mentio fiet: tam de subtili qz qui ad modum
carnis grosse ad ppositū que nūc dicta sunt ex parte sub-
stantie se tenent. **C**Ex parte coloris diuersificant fluxus
epatici. s. quia albus: quia niger: qz rubens: z quia inter-
dum citrinus. **C**In odore qm olet aliq; aliquādo non.
CChilosa vō egestio fit epatis z meseraicarū vitio. nam de-
bilitas attractiue ipsius aut opilone seu in cōcauitate exis-
apostema istud efficit: z idē opilatio seu apostema mesa-
raicarū. nam in hoc casu q; sui erat stomachus adimplent
ppter qd ab ali: qua dictarū causarū chilosam egestionē
puenire necesse est: qua apparēte tua interest p signa epa-
tis aut meseraicarū modū inuestigare: vez vbi meseraice
in causa fuerint ex vna super epatis sanitatē significan-
te cōprehēdes: si tū opilatio seu istaz aliq; in epate fuit:
in gibbo aut in cōcauo illud sic inuestigādū erit: quod sic
facies: qz in gibbo vna tenus erit z aquosa: z dolor sen-
titur extrinsec⁹: z maxime circa diaphragma: adest itē tussi-
cula qdā: egōnes nō sic ac si in pcano essent subtiles erūt:
in quo si fuerit opilatio: dolor plus sentit intrinsec⁹: nec

tussicula illa aderit z vna erit grossa z spissa. **C**Egestio
velut lotura carnis fit: digestiua epatis a frigiditate scz vel
caliditate debilitata: que tūc chilificadā māz sequestrare
nō valet: z vplm accidit debilitas retētiue epatis: que tā-
to tempe quo significatio fiat debita: z dehinc mēbris con-
ueniens attractio chilū reūnere nequit: z taz calidi qz fri-
gidi signū cōe est q; patēs in dextro latere grauedinem
quandā sentit. z in hac specie fluxus epatici plus qz in ce-
teris assellat de nocte. **C**Q; si frigiditas in cā fuerit: erit i-
firmus pallidus siue liuidus: piger: somnolentus: z vna
alba seu pallida: lactea subtilis tū: z alba opilationē in-
denūciat. **C**In caliditate aut latius dextrū plus dolet vs-
q; ad posteriores copas. z est infirmus citrin⁹ vel rube⁹:
cū citrino mixtus: asperitas oris ac siccitas aderit. sicut itē
et valida quidē. vna vō ruffa vel subruffa spissa intensa
cum citrinitate: z ibi si opilatio fuerit ignea: subtilis erit.
verū egestio quelibet a frigiditate magis qz caliditate du-
rante pueniens olet minus: z in his cōplexio: etas: tem-
pus: regimen precedens: z similia: tibi notitiā magnam
prestabit. **C**Colerice egestiōes a multitudine colere p-
ueniunt. ppter igitur colere accuitatē fit fluxus: ad quod
iuuat virtus expulsiua si est fortis: z hanc ex vna z ardo-
re animi z totius habitudine z pcedenti regimine colere
multiplicatio ex etate z silibus: vel ex causa aliqua eū in-
tendere seu lubricare facere potente cognosces. **C**Alui-
lenta egestio fit a residuatōe apostematis epatis seu me-
seraicarū: aut ab ipsius apertione. puenit: iterū ab alijs mē-
bris: interdū quoq; ab aduſtione sanguinis seu alterius
humoris in ipso epate existētis. **E**am ergo q; ab epate ade-
rit dolor pcessit feb. z in summa signa epatis apparēt. Ab
alijs autem mēbris si prouenit: signa incolumitatis ipsius
epatis apparebūt: z per signa appropriata mandanti mē-
bro illud quoq; scies: z si fluxus propter apostema aut vl-
cus meseraicarū prouenerit: magis chilosus erit: z feb. ta-
lem fluxum cōcomitans erit minus magis. **I**lanc itē diffe-
rentiā ex colore virulentē discernes: quia virtus ab epa-
te veniens ad quandā rubedinē clarā tendit. qd autem a
meseraicis ad clarā citrinitatē: de ista tū z de sequētē ege-
stione capitulo de dissintheria pleniorē mentionē faciaz.
CIllius aut qd feci filis cā pōt esse multiplex. **C**Eua igitur
interest oēs illas causas p ppria signa discernere. naz
interdū fit ab eruptiōe apostematis in epate existētis: z iter-
dum ab eūone saniet vlceris qd in ipso epate existit. fit itē
si ipsius opilones abruptē: z aliq; a sanguinis aduſtione
et interdū ab ipsius cōgelatione: z talia p signa epatis seu
vlcerū seu opilationū apertionis cognosces. **C**Sed vbi
ab aduſtione sanguinis puenit se. incensua aderit: vel
salte pcessit. arefacta erūt membra: z humiditātū nāliū
eliquatio: appetitus null⁹: sitis valida: z vna rubea val-
de: cū egestio illa multū fetet. **C**Q; si cā hui⁹ fuerit frigiditas:
minor egōnis: nigredo minor fetor: sitis qz minor. sed
appetitus maior. **C**Sed quia talis egō feci similis a sple-
ne qz ab epate frequētius prouenit inter hanc z illam: ex
apostemate opilatione dolore in latere sinistro z alijs hu-
iusmodi super splenis dispositionē arguentibus: que su-
is locis require. **I**l habes igitur signa per que tam epaticū
qz splenicū fluxum cognosces.

CDe pnoſticis signis cuilibet fluxui cōibus: z in fine de
diarie proprijs.

Capitulum iij.

Ique in capitulis prece dētibz descripta sunt cuz
diligentia examinaueris: demonstratiua signa com-
peties: per que in cognitionem cuiuscunq; diarie
facillime deuenies: at quia capitulum pſens ad omnia
que sequunt capitula valet qz tum ad pnoſtica cōmune
fit: volo. cōmunia cuiq; fluxui pnoſtica signa describam.
In fine tamē aliqua que solum diarie cōueniunt addam.
CIn omni itaq; ventris fluxu extrematum frigiditas seu
tonus perseuerans mortale. **C**In cuiusq; fluxus pnci-
pio: egestio nigra que super terram proiecta ebullit: ac

Tractatus .I.

acetosum odore huius mortale. tanta est. n. huius materie venenositatis ut non ei resistere non valeat: quod fit ut fere semper quicunque tunc morbi appareat sit mortalis: quia mortificatione calitatis aut adurentem calitatem signum: quod ambo calitatis naturalis extinctio est denuntiatio: et mortem per se habet: quod si ab ulcere ea emittit scias perculdubio mortalis erit. **C**um in declinatione egritudinis et maxime cronice ego nigra interdum appetit: quod si cum bona tolerantia fuerit bonum premit: quod ego sepe experientia notavi in se. quanta maxime: sed tunc super terram non ebullit: nec odore huius acetosum. nam quicunque illud fuerit: erit semper mortale et quod si ad tale in quicunque egritudinis per se mors sequitur: quod in fine. **C**um in fluxu ego viridis per adustionem colere vitelline genita vel eruginose appareret in per se: mortale semper. sed in aliis morbi temporibus ea appareret: et si nonnulli interdum euadant: primum tamen. **C**um fluxus post longam egritudinem sine alleviatione et mala cum tolerantia perseverans mortale. **C**um fluxus egritudinis quicunque illa fuerit superveniens: modo ipsa remaneat si infirmus male toleret mortale. **C**um si aliquis nigredo ciceri filis in quocumque fluxu super costas appuerit: et multas urinas tunc minuit: talis inter paucos dies acherontis limina petet. **A**. testate. **C**um in fluxu si pulsus formicatus aut vermiculatus inueneris: et talis ab assumpto cibo non confortatur: die secundum non pertransibit. **C**um fluxus a veneno seu materia venenosa catus mortalis ut in plumbum: huiusmodi quoad ducit: et si primum in pilis et pelle permutatur et vnguibas. **C**um in fluxu alienatio perseverans: mortale. **C**um fluxus cum siti intensa et appetitus perstratione piculosus: in fine tamen si aliquandiu perseveret: mortale. **C**um singultus in fluxu alio a tenasmodi malum: in eo vero mortale. **C**um in fluxu pustulis appareret: et delitesceret subito malum. quod si nigre ac livide fuerint mortalis: ut in pluribus. **C**um fluxus cessante quocumque ille fuerit siccus pervenit infirmus sumens non fortificat scias aut humoris peccatum resumptionem impedire: et in tali corpore latitare: quem nisi tu aut non evanescit: infirmus nunquam vivet: vel ex defectu caloris naturalis id fieri: in quo casu tua est infirmus paucarum superfluitatum et multi nutrimenti sepe reficere: et ei per vice parum tribuere. **C**um in fluxu materia multiplex sit emissio productio egritudinis sit demonstrat. Et in fluxu quod perstratio appetit malum. **C**um fluxus ois cronice hydropem minuat: et epatico quod maxime: nam quo pedes inflant: et sit caceticus: et tandem hydropicus. **C**um superest de signis propriis diarie aliquid dicere. **C**um cronica diaria curat difficit. **C**um diaria huiusmodi diuturna spontanea vomit superveniens soluit egritudinem: afforissim. vij. Et quod in diaria epatica ego nigra quod salua potest esse interdum apparet: et ut vna ab altera discernere scias adverte: nunquid ea a debilitate attractivae splenis aut per sequestratione epatis debilitate: quod non valeat materia a sanguine depurare deuenit: vel opiliones epatis erupte fuerint: talia enim modo infirmus bene toleret salua esse potest. sed ubi talis materia super terram ebullierit: ut iam dictum est: et odore acetosum huerit: quamvis mulce et alii vires effugiunt: mortale. **C**um diaria itez epatica porisimam porisimam quod succedit est semper deterior precedere: de epatis nocumeto de porisimo in porisimum manifeste magis comprehendit. **C**um diaria in quo per se fluxus est aquosus: vel sicut materia carnis. materia grossa ac tenaci succedere malum. **C**um si ab ulcere stomachi: aut ab humore pungitivo seu accuto vel medicine remanentia diaria pervenit: si ei succursus prestat non dederis: in dissintheria commutari scias. Et huiusmodi pronosticis signis cuique fluxui cibis: ac de pronosticis diarie propriis etc. **C**um cura diarie colice est solus cura cernere. **C**ap. v. **C**um diaria perfecte curare cupit: causas prescriptas ac signa tantum pronostica quod demonstrantia exanimet necessesse est. cause. n. varie varias curas exigunt. Et quod tam in humore quod in alio fluxuum cura per cetera practicae committit errores cognovi ordine quodam: et per modum quo putet errorem minimum per se posse ad actum practicum te ducere. **C**um pro quo nota quod in quolibet actu curativo cuiuslibet fluxus tria que principaliter curam narrat: consideranda sunt: fluxus. scilicet causa et accidens. fluxus namque formalis atque virtualis stipica semper

per exiguit: causa vero et accidens non semper: vnde sepe ad remotionem cause remouet fluxus: et tamen per tunc stipicis non vitium ut infra patebit. **I**nterdu quoque fluxus ac causa derelictis succurrunt: accidens: quod etiam per stipica non semper fit. **E**x quo patet practicum plurimum errorum in ois fluxu in quocumque et sepe semper stipica exhibet. **B**one deus qui isti plutoni immolat. **C**um igitur cause curam ponas: secundo fluxus: tertio accidens: ausatus tamen semper esto. **Q**uia tua sit intentio materie exempli gratia semper intendere fluxum seu accidens nunquam derelinquas in totum: et idem de fluxu respectu materie: et de accidens respectu illoque fiendum erit. **S**ed antequam ad ipsas curas deueniam quodam cuiusque fluxus semper causa describam prescribenda. **C**um nunc nullus fluxus crenic: modo considerat bene ferat intercipiendus est. sed ubi modum exceperit esto in die crenica ac signis digosis quicunque tunc bonis appetitibus aduenisset illico sistendus erit: nam sepe videtur est: nam inchoat bene: sed humoris mordicatione et venenositate negit illos in tempore perstiterit vnde effrenitatem et nam violentiam: per quod tunc illico infirmus erit succurrendus: alio eum perdere posset. **S**ed virtute perstate nullum humoris fluxum coerceas vnicuique nisi per pus humoris efficiens vel ei per maior fuerit educta. **T**ertium. fluxus materie diuerfarum virtute constante minime restringit. **Q**uartum in nullo ventris fluxu debet infirmus nisi acriter molestet toties ire ad sellam quoties molestatur et incitat: et in declinatione maxime: quod in frequentia assellatione cibi quod assumptum est in stomacho corruptum: per quod debilitat virtutem diminuit corpus: et fluxui sit additio. **Q**uintum. cum fluxum in quantum humoris curare est tibi cure sit fridus actu potius quicunque de colica passione apostemosa et opilione exceptus. **S**extum. cum retentione confortare volueris potius paucitas tribuenda erit: et cum tuum cibaueris infirmus: versus per dextram declinatio faciat: coram dextra sursum tracta: et in tali situ longiori quod poterit tempore persistat. tunc. n. epar non sic prestat nutrimentum ad se trahit: quod fit ut humiditates in eo exites diutius contineat: et hoc ad sistendum fluxum quod maxime iuvat. **C**um duo precepta in potus et cibi regimine viderent forsan couenienter collocanda: sed quod cuiusque fluxui sunt causa: cum prescriptis inferere volui. **C**um ad diarie ipsas curas transendum est: quod ubi ob causas extrinsecas fiat: eas ad primum verte: quod si tunc in stomacho vel in intestinis vel in quocumque alio membro namque aliquid seu quicquid derelicta fuerit: ad illius materie educationem: et male quicquid tatis alterationem: put infra docebo transi. si. n. de quicunque causa inscribere velle: doctrina huiusmodi capiti in tediosam nimis longitudinem perabere. **S**ed si quis memorie fideliter comendat dicenda: cuique fluxui ab extrinseca causa pervenit succurre re sciet facile: superest igitur ei diarie quoniam seu particularis membro vitio sit cura depingere. **C**um igitur quod a toto pervenit inscribam: quod si non crence sed in corpore apparente sano venerit: et ad eum membro contrafractio nulla tolerantia et similia consequantur humoris essentia putte supra docui inuestiga: quod nisi per primum quod quis modo educit fuerit ad fluxum curam in quantum huiusmodi nunquam transendum erit. **C**um pro quo sciendum quod materiam fluxum facientem quicunque simpliciter diuertim: et euacuamus. per vias igitur illas talis materia pervenit educit: per quod namque ea madat: et ubi ut statim ponas per medicinas sic approximatas: aliquando tamen per vomitum: et tunc si eum diuertim: et interdum per diaforetica materiam ad curam educationis ea diuertit: et per sudorem euant. **C**um diuersio aut simpliciter per ventosas: per fricationes: per ligaturas et extrema in aqua calida posita sit. de his quod ois per ordinem dicitur est. **C**um igitur humor fuerit colic: accutus siue mordificationis: ita quod in tali nulla digosis ceter expectet posses exhibere oxigacharam simplicem: cum aqua endiuie. scilicet cicoree acetose lupulorum: vel cum his sirupum acetosum simplicem prebe. talia enim feruorem ac humorum accuitatem reprimunt: cum quo vix urinarum aperiant: et materiam diuertendo in hoc casu iuvant plurimum. **C**um facias igitur sic. **R**. oxigachare simplicis. **3**. ij. vel sic. acetosi simplicis tantumdem aque endiuie vel ex dictis quamlibet misce per vna vice. **C**um materia tali modo digesta. **R**. reubarbari electi. **3**. ij. torrefiat parum: et in pulverem redige: quem cum vino stipico aqua pluiali seu ferrata bene limphato in au

vbi ergo p medicinas secessissimas illud fieri posset magis laudo. ¶ Sed si vomitū puocare libet facias: sic sumpto prædicto p hora post. R. oximellis simplicis. ʒ. ij. ⁊ si foris oximellis squil. tantūdem. Et si adhuc forius coricū succi mediani radicū sambucū: ⁊ addēdo aq tepide. ʒ. iij. et si libet parum olei cois: ⁊ totū tepidū in potu dato: trāfacta vō quarta parte hore seu dimidia vbi vomit⁹ alit non fiat cū digito: vel penna oleo intincta in gulā imissis puocet quo facto os cū calido vino lauet. ¶ Potest uē vt supra dictū est materia per sudorē cōueniēter educi: qđ pri⁹ fieri nō debet: qđ in pūmis quouis mō siue per naturā siue p artificiū fit facta minoratio talis qđ cōiectures magnā pte eductā fuisse. ¶ Rasis tū in suo cōmētū a pncipio balnei: um aque calide fieri cōmēdat: quia humorē ad sufficiētiē corpis extrahit. ¶ Ego aut vbi mā multa fuerit a pñ: id fieri nō laudo: natura. n. iā inchoatū opus intercipit: cum quo eū ab intētu suo gērat p intestina materiā illā educe- re renocat. ¶ Sed vt pmissum est miorata materia sic qđ ei⁹ maior ps educta sit sudorē puocare laudo: ⁊ in h diu- nus ille ioānes mesue ac auctores plim pueniūt: qđ cum balneis aut stuphis cōueniētiissime fieri pōt: ⁊ id sero vel mane stomacho ieiuno fiat hoc mō. R. camomille melilo- ti absinthij lauēdule origāi folioꝝ lauri rozis marini mel- lisse maiore aū. q̄tum p faciēdo balneo cōueniē: ⁊ cū p̄dictis omībus seu cū plurib⁹ ex his balneū cōmōde fa- cere poteris. in tali. n. balneo infirmus tā diu morā trahat donec sudorē copiosum egredi pceperit: deinde cum ad lectū eum posueris sepe sudor abstergēdus erit: vt prioz succedēti viā p̄stet: quo facto sm qđ te infra docebo cū ci- barijs stipucis ciba. ¶ Q. si infirmū stuphare libuerit in aqua sedeat: spōgtosos lateres candētes colloca: qđ deco- ctione illa calida supius irrorent ⁊ sup eos pforata possis vt libet⁹ sumi p tinā trāseat situent tā diu qđ infirmus ibi quiescat: donec ad sufficiētiā sudale vīsum fuerit. cūq; in lectū reposit⁹ fuerit sudorē sepi⁹ absterge ⁊ successine cūz ciba. ¶ Aliter ite hec stupha fieri pōt: vt. s. decoctio illa ta- liter situent qđ sum⁹ p cōductū in tinā trāseat adhūc modū tonēs descripsi: vt vulgo iā not⁹ sit: qđ suavis satis atq; deli- catus existit. ¶ Mell facias sic. ⁊ ē p debilib⁹ magis pueni- ens: habear lateres ignitos seu regulas: sup eos de prædi- cta tali decoctiōe supinfundas: eos deinde lineis pānis in- uolue: ⁊ ita calidos iuxta pedes coxas hylia pecc⁹ ⁊ schinā infirmi tui in lecto iacētis apponant: ⁊ ipē a medio infra taliter pānis inuoluat: vt vapor illoꝝ laterū egredi neq; at: isto. n. mō sudor suauissime inducitur qđ vt supra sepi⁹ ab- stergēdus erit. ¶ In casu isto balnea stuphe sūt qđ pñ po- ros dilatāt mām diuertēdo ab intestinis iā plimū debilita- tis ad curam trahūt ei⁹ fit enapozatio ⁊ accutorū humorū exhalatio. ¶ Et ad hāc intētiōē vnctiones calide sepe fi- unt qđ cū casu pmo occursu oppilēt: nō mltū laudo. ¶ Si ipas facere libet cū camomillino oleo anetino siue ruta- ceo circa dorsum: ⁊ illa fiant. Talia igit nō tantūmodo ma- teriā diuertūt sed cum hoc euacuāt. Illa vō qđ solū diuer- tunt eā sunt ligature dolorose: fricationes: vētose sine scarifi- catione: mura aerē ⁊ alias nō nāles res ad hoc ppositū faciētes: quoz infra regimē tibi dabo: fricationes igit a ti- bijs incipiēde sunt: a coxis ⁊ ab anchis successiue: deinde ad pectus: tandē ad spatulas inferius trahendo semper: dolorose ligature vō ad extrema fiunt. ¶ Et ad hāc inten- tionem valet quoq; tibiariū ex infra scriptis decoctiōibus lotio: ac in ipis aliquādiu pedū retēdo: imo auctores plu- rimitalib⁹ i breui curar e oēm voluerūt: ⁊ hec ē decoctio: radicū filici seu herbe rosebouis i aq salsa scā: ⁊ sepe nu- mero vsus sū ⁊ iuuantū mani⁹ i eis inueni qđ mām diuer- tūt fumos dorsū trahūt: ⁊ plima i h casu alia faciūt uita⁹ ¶ Clētostas vō si appropiare libet circa vmbilicum vna: et due i laterib⁹ situent tātā i h vim hnt vt velut aboali prin- ceps qđ hō. q̄tuor cōtinue retēte fluxū sistūt oēz. debes tū tam in pingui qđ in macro diutius retinere: ⁊ iste maxime

Tractatus.I.

cōueniūt tota fere materia euacuata. nā si mīta fuerit mā eā retinēt z fluxū intercipiūt: quo fit vt p̄scripta nocumen-
ta sequātur. C̄Sex vō nō naturaliū regimē materiā solū cōcernēs ab eo aliquātulū dīnēficat qđ in regimē flu-
xus inq̄tū huius attēdit. C̄Pro quo sciendū qđ vbi per
secessum seu vomitū: aut per sudorē mām educere mens
est in caliditate z humiditate tēperata aerē p̄parat: qđ eius
frigiditas poros cōstringēdo tibi impedimēto esset cum
materias ad intus coadunet: in puocādo vomitū z sudo-
rē tibi plm obesset. Gra p̄pterea qđ in hūoib⁹ facit ebul-
litionē nocet multū. C̄Exercitiū in h̄ casu si p̄tate fiat pro
dest: mō mēbra p̄pter fluxus ingetationē lassata nō fue-
rūt: nā tūc qes p̄ueniet magis. C̄Lib⁹ z potus talis eē d̄z
vt mām colericā subtilē ingrossēt: eiusq; accuitatē rep̄mat
vex vbi per sudorē eā educere volueris subtiliātia pot⁹
qđ ingrossantia dāda sūt: z sic respectu materie de regimi-
ne sex rerū nō nālū dicta sufficiant: cū infra de regimine
sex rerū nō nālū fluxus inq̄tū h̄ cōcernēt ad hoc p̄po-
sitū faciētia plima describere nccē sit. Si igit aliquib⁹ in-
diges h̄ ab illo caplo mutua. Et sic eorū doctrina hic finit
que fluxus materiā solū cōcernunt.

C̄De approximādis ab intra in cura diarie colerice qđ sibi
solum in quietando fluxus conueniunt. Caplm vi

Iso aut quāt in causa hui⁹ fluxus elaborādū sit: su-
perest vt ea in p̄nti describā qđ fluxui inq̄tūz h̄mōi
p̄ueniūt: iter qđ ab intra aliq̄: z nōnulla ab ex̄ approximā-
da sunt: z ex his aliq̄ sunt narcotica: z aliqua nō. C̄z d̄isso
igit sex rerū nō naturaliū regimine qđ i fine adiutore deo
descrip̄tur sum in p̄nti caplo nō narcotica solū ponam.

C̄Euacuata igit mā seu ei⁹ parte matorū artificialr vel per
nām: qđ in .xv. diebus forte facta v̄sistit arguem⁹: in fluxu
tūc restringendo tua sit intentio: z ab his que per os assu-
mentur a simplicibus p̄ncipiū sumā. C̄Pro quo in casu
isto infrascriptū qđlibet valet in modū pulueris. s. vl mō
alio qđ infirmo tuo melius exhibere poteris: vt ē coriādi
semē in aceto p̄paratū: z h̄ antiquoz testimonio inter ce-
tera p̄ncipatū obtinet: balaustie rose: galle: antera. s. ro. se-
men: terrasigillata: boliar. spodiū: grana granati: mucci
arili vuarū passarū: sumach: myrtilli: berberis: cornu-
ci v̄stū z lotū: puluis moroz imaturoz: nespillaz imatu-
rarū sorbarū: atq; cornaliū: cauda egna: virga pastoris: se-
men acetose: portulace: plātaginis p̄siliū cōbustū: cāpho-
re. gra. ij. s. p̄yna dōf: gūmi arabicū: costū: puluis panni
valde nigri cōbustū: puluis p̄anis assi isto mō p̄paratū: de
coque panē in aceto: deinde cū fuerit aliq̄l̄r siccus pone
sup̄ prunas: postea vō in aceto eū extingue: deinde exice-
tur z in puluerē redige. valet itē antiq̄ casei puluis qđ sic fi-
at: Accipe frustū antiq̄ casei in aq̄ duabus vicib⁹: aut toti-
ens decoq̄ qđ sal ablatū sit: deinde in frusta diuidat z extin-
getur z in puluerē redigat: coagulū leporis capti qđ. valz
aut stercus siccū canis ossa comedētis z rob oīm herbaz
et fructuū infrascriptoz: vt rob caude egne: virge pastoris
simp̄liti: pruneloz citoniorū: nespilloz: sorbarū: cornu-
larū: myrtilloz: z siliū tā herbaz qđ fructuū desc̄ptoz. et
si talia rob paululū assaretur: vt supra melius esset. C̄Si
vō in fluxu tali cosa p̄assina seu eruginosa appuerit. z. j.
pulueris cristalli mirabilr p̄uenit: z ē materie talis suūm
p̄p̄iū becoar correctiū. C̄S h̄ scito qđ i d̄isinteria spo-
diū plus ceteris valet. p̄siliū vō semē plātagis vbi doctor
adesset pōgitū: sed balaustie rose zē. nō ex̄ite pūctione
magis valēt. p̄dicta tñ oia in casu n̄ro p̄ueniūt fm magi z
min⁹: istoz vō dosis ē. z. s. v̄sq; ad. j. nō vacuo vel cū capū
no lacte qđ cū lapidib⁹ seu cādēt calibe decoctū sit: vl da-
re poteris cū aq̄ plātagis vel rosarū m̄ue vel ex infrasc̄ri-
pto alicui⁹ syrūpi modicū cōmiscēdo: vel da cū aq̄ pluui-
ali vel ferrata seu cū succo plātagis seu portulace: seu cū
quouis p̄scriptarū rerū succo seu aqua sublimandis ip-
sarum. C̄Et practicātes plurimū de pulueribus p̄scri-
ptis cum suis cōtinue ferculis aliquid cōmiscēt. Solers

igitur medicus ex his oibus vel ex aliquibus qđ sibi magis
grata erūt poterit cōmixtiōes facere: quarū in modū pul-
ueris in syrūpoz formā seu cōfectionūz p̄tate infra doce-
bo tibi cōmodius vsus erit. C̄Cōposita i hoc casu appro-
priata sunt troisci de spodio cū semine acetose: troisci de
terra sigillata de berberis descriptione mesue sc̄da diōe:
aut de papauere ab. A. descriptos in puluerē redige: z qđ
libuerit mō vtire. C̄Uel facias sic. z est ras. R̄. sūach. z. ij.
gallie. z. j. pulpe gra. z. s. fiat puluis. C̄Uel aliter. R̄. boli-
ar. castanee spodiū. acetose ro. berb. gūmi ara. tosti p̄anis
vt supra p̄parati añ. z. j. fiat pul. C̄Uel facias puluerē de
bolo in hoc casu mirabilē. R̄. p̄siliū cōfractū. x. z. seīs plan-
taginis. z. v. gūmi ara. boliar. añ. z. j. s. fiat pul. C̄Uel faci-
as puluerē de celsis qđ sic fit. R̄. ru. rob. gūmi arab. tosti
panis: vt supra p̄parati p̄siliū cōbustū añ. z. j. coriādiroz
p̄paratoz arullarū v̄ue passe añ. z. j. s. fiat pul. C̄Rasis in hoc casu
dabat litargirij grana. viij. cāphore gra. ij. s. assereb̄s adeo
hoc v̄trē p̄stipare qđ si in matorū dosi dēf p̄triennū infr̄-
mus nō assellaret. C̄Uel vtire puluere turturis qđ sic fit.
Accipe turturē cū plumis: in cui⁹ v̄tre infrascripta con-
quassata ponātur. R̄. acacie hypogstidos mirtillorū cori-
androz p̄paratorū boliar. sanguinis dra. berberis arillo-
rū vuarū passaz sumach añ. z. j. cōquassent: z ex his turtu-
rem reple quā in olla reconde: z extracto pane de furno
exicca intū. s. qđ ex ea fieri possit puluis: ne tñ fiat carbo-
caue. C̄Aliqui turturē cū plumis viuā acipiūt z sū cum
p̄dictis puluerib⁹ in olla bñ argillata tñ extracto pane i
furno p̄mitūt qđ i puluerē deduci possit. C̄Uel facias sic.
R̄. ossiū dactilorū cōbustoz arilloz vuarū passarū coriā-
droz p̄paratorū mirtillorū sumach añ. z. ij. fiat pl. C̄Uel
cōposita qđ scripta sunt ab auctorib⁹ maxie cōmedant: pos-
ses tñ ex simplicib⁹ p̄scriptis cōpositiōes tuo mō facere qđ
in hoc plimū valerēt. C̄S si infirm⁹ tu⁹ talia i forma pul-
ueris recipe negret: facias sic. R̄. ex trocis. vel pulueribus
p̄scriptis que magis libet. z. j. cūcchari al. z. x. qđ dissolu-
tur cū aq̄ ro. extinctiōis calibis seu cū aqua ferrata vel cū
aqua plātaginis: z cū coctū fuerit adde cōserue ro. antiq̄.
z. ij. z fiat cōfectio in morsellis de qđ in p̄n⁹: pastus vnū bo-
lū infirm⁹ tu⁹ recipiat. C̄Uel talē decoctionē facias cū aq̄
cūccharū tuū dissolue. R̄. berberis ro. ru. mirtul. sumach
gra. granati mucci: arilloz vuarū passarū añ. z. s. cōquas-
sent in aqua ferrata z fiat decoctio: de qua accipe lib. j. v̄-
ni citoniorū. z. ij. misce z cūccharū tuū in ista decoctione
dissolue. C̄Uel decoctionē talē facias: ex prunellis silue-
stribus cornalib⁹ sorbis nespillis vel aliquo talū adden-
do de vino citoniorū vel de citonijs p̄frusta incis. C̄Et
posses decoctiōes istas in aqua rosata vel plātaginis face-
re: seu in aq̄ sublimatiōis quere⁹ vl et⁹ corticis medie seu
foliorū mirti vel virge pastoris. C̄Plurima sunt qđ ex p̄-
scriptis simplicib⁹ qđ sublimari possent q̄rū aqua esset ubi
in hoc casu p̄ueniēs. Ad ista ergo tuā fantasiā applica: et
cōueniētissimas facias cōpositiōes. C̄z d̄ixtura qđ in h̄ ca-
su plimū valet. R̄. cōserue ro. antiq̄. z. ij. diacitonitē cum
cūccharo sine sp̄eb⁹. z. iij. coriādroz p̄paratoz berberis
celsi imaturū ro. ru. spodiū añ. z. j. incorporent sū addēdo
parū m̄ue citoniorū sine sp̄eb⁹: z sirūpi de mirtillis z
mixture in debita forma fiat: de qđ in p̄ncip⁹ pastus ad q̄nti-
tatē castanee exhibe. Et ad idē valet diacitonitē de cūc-
charo sine sp̄eb⁹ solū: aut diacodion. C̄In aurora vō z per
duas ho. ante cenā sirūpi infrascriptū deinde p̄be. R̄. si-
rupi de citonijs mesue siue m̄ue citoniorū sine speciebus:
aut sirūpi de mirtillis. z. j. s. aq̄ ro. vl plātaginis virge pa-
storis foliorū q̄rū cus mirte: vel de quo voluerit simplici su-
p̄ascripto. z. iij. misce z in potu tribue. C̄Q. si sirupum
magistrālē ad h̄c intētiōē plimū valētē facere volueris
R̄. ro. corticē mediā q̄rū fructuū p̄uellarū siluestrū sor-
barū citoniorū p̄frusta incisorū cornaliū sumach berbert
mirtilloz añ. .ss. s. v̄ge pastoris radiet simp̄liti añ. .ss. j.

fiat decoctio in aqua pluuiali seu ferrata: de q̄ accipe. l. iij. succi vire acerbe succi citoniorū añ. 3. iij. cucchari. lib. ij. f. et fiat syrupus: cuius dosi sit. 3. j. f. vel. 3. ij. cū aq̄ sup̄ascipit. **C**lalet itē syrupus de agresta vel de piris mesue. **C**dos ses eodē modo succū prunelloz residētia facta: vel citonij seu sorbe nespilloz vel cornaliū seu alteri s̄stiptici fructū: vel herbe iulipicare qd̄ in casu isto popu^m foret: vel quaz vis aqua de p̄dictis iulepica: z si añ iulepicationē in quibz p̄sc̄ptoz calibē cadētē extingueres seu cadēs aux̄ nihil sup̄ia. **C**l̄ēs igit p̄lima nō nar couca q̄ in cura fluxū inq̄tū h̄mōi p̄ os pueniēt exhiberi p̄nt in q̄b⁹ p̄ns ca^m finē recipit. **C**De narcoticis que indifferēter cuiq̄ fluxui cōueniunt.

Capitulum .viij.

Auctores in nostro casu opiata plurimū laudāt: sed ea timorose exhiberi iubēt. Jam. n. p̄lmi q̄ talia sumere ausi sunt ad plutionē celerē cursu trāsiuerūt: z nedū p̄ os dare suspectū ē: imo p̄ suppositoia seu colliria. **C**Anquit. n. A. vidisse se q̄ ex opio colliriū supposuit: z ad tartara p̄ rectā lineā tanq̄ p̄ breuiorē meauit. **C**Uidi ego amicū qui cū his dieb⁹ cuidā tenasimōicanti dormire nō potenti suppositoziū opiatū iposuisse illū tā dulcis sapor inuasit vt itez dormiat. **C**Ne igit in talē errorē cadas in opoz exhibitiōe has attēde p̄ditiōes q̄s a n̄ris auctorib⁹ accepit: maxie a p̄ncipe aboali in de cura fluxū absolute: z ab illo ioāne mesue in de p̄solatiōe medicinaz intētiōe 2^a ca^m de his q̄ laboriosā agitationē sedāt. **C**Pr̄o quo nota q̄ opiatoz qdā p̄ira mās fridas exhibent: vt gr̄a exēpl̄: Aurea alexadrina z oppopira: aliq̄ exhibent p̄ira calidas: vt rutrociscata reges: z qdā tā in frida q̄ in cala idifferēter dāt: z maxie vbi de venenositate tūef: vt ē tyriaca. **C**Sz finis rōne cui⁹ has exhibem⁹ put p̄posito p̄nt ē triplex vn⁹ est vt debilitata mēbra p̄ medicinā laboriosā vel alia fluxū efficiētia p̄fortent. **C**Scd̄s ē cū de farmaci aut hūiois venenositate suspitio cadit ad illā extinguedā id libenti⁹ ac securi⁹ dam⁹: z pp̄ hūc finē pp̄ opationē solutiūorum laboriosozū tiriaca cōiter exhibem⁹. **C**Idē q̄s in oī fluxu i quo suspitio cadit talis facim⁹. z in p̄n⁹ qdē hoc mō. s. nā i mās cala tyriaca cū cuc. ro. cōmiscem⁹: in frida vō eā solaz dam⁹. vbi ergo de venenositate hūiois fluxū faciētis hēsitaueris: id audaciter facito. Ego aut in malignis defintērijs id sepe feci z infirmo dei dono bene successit. q̄re zē. **C**Terti⁹ finis p̄ncipalis in casu n̄ro ē vt opiata ipa fluxum ihibeāt: z mēbra p̄ fluxū lassata getēt. **C**Sed vt hos fines secure z n̄ro cū honore z infirmi abilitate attingere possim⁹ tria cōsiderāda sunt: p̄mū opiata ipa. scdm̄ suscipiens. tertiū approximatō cū tpe vel approximatō tēpori. **C**Ex pte opiatoz caue ne vnq̄ narcoticū seu aliquā virtutē habēs stupefaciēdi solū exhibeas: vt ē opiu cicutā succus coriādr̄i poma mādragoze vel et⁹ radix papauer nigri iusgami semen vel aliqd̄ tale. **C**Pr̄mo qz cum talia accuta sint effrenitāt z ad mēbrū celeriter trāseūt. **C**Secūdo qz a tota substātia venenosā quādā friditate in corp̄us humanū ponūt q̄ ē cōplonis ipi⁹ corruptiua. **C**3° qz spūs cōgelāt z mortificāt sic: q̄ tādē opa vite exercere nequeunt: ex q̄ mineras virtutū alterāt z corrūpūt. nā antiq̄ cū eis aliqd̄ cōmiscere docēt: de quoz virtute est talia nocumēta phibere. **C**Et iō si ex istis aliqd̄ solū exhibueris suscipiēte ad patrē vplm̄ ire coges. z suauiter qdē: ga talia spūs cōgelāt mēbra stupefaciūt z cerebri p̄mivētricu limeat⁹ opilatō eternū soporē inducūt: vt ergo periculū tale infirmū u⁹ deuit: put statim narrabo facias. **C**Et h̄ est qd̄ antiquozū solers ingeniū nos docet. **C**Pr̄o ergo cū his cōmisce q̄ ipozū virtutē refrāgūt talē vt nō faciliter effrenitēt: z ne tā libere ad mēbra trāfire q̄ant: veluti sunt mira. olibanū sandaracha z similia. **C**Scd̄o illa cum eis cōmisce q̄ ipozū venenositatē mortificēt: z hoc p̄ suū p̄p̄riū fit becaar: qd̄ opij ē castoreū: cicutē: gētiana: succi coriandri viticella: nigri papaueris cassia lignea seu nigrum pip̄: seīs iusgami nasturiū agrestis semē. hec z filia ad su-

am venenositatē extinguedā sunt cōmiscenda q̄ talia substantiā subtiliādo mortificāt illā venenosam imp̄sionem phibēt. **C**Terno illa cū eis pone q̄ spūs viuificando eos p̄fortēt sic vt taliū ipressionib⁹ melius resistāt: z hoc potius simū fit p̄ croci q̄ spūs p̄fortādo ipozū cōgelationē ac idē ipositionē phibēt. **C**Et 4° qd̄ virtutū mineras corrobo ret talia esse debēt cordilia epauca stomatica zē. q̄lia sunt spica dozonicū cēdoaria: carpobalsam⁹ z filia. nullū ergo narcoticū sine tali appropianōe pp̄ines: z ante q̄ ista exhibeas p̄ mēses sex: aut plures talia facere cōmixtionem p̄stat: vt ipozū debita fermētatio fiat. z h̄ ex pte opiatoz se tenēt. **C**Sed ex pte suscipiētis aliq̄ q̄s cōditiōes attēdunt. **C**Pr̄ma q̄ infirmo viri⁹ consistet. nā in virtute defecta seu multuz debili nunq̄ p̄beas. **C**Scd̄a q̄ suscipiēte semp̄ actu calim⁹: vel vplmūz inueneris. nā si ipm̄ replez cōtū nūe frigidū talia p̄bere nunq̄ debes: neq̄ illi q̄s nūi magno cum timore q̄ cōplonē fridā z sicca: seu fridā z hūmidam nāliter habuerit. **C**Tertia talia nisi mām p̄ pte euacuata cōprehēderis nunq̄ exhibēda sunt: qd̄ si oppositū fiat mās illas ingrossant spūs cōgelāt sensum stupefaciūt digestiū valde debilitāt materiē retinent: q̄ fit vt paucis dieb⁹ trāfactis fluxus cum maiori conamine ac seueris accidētib⁹ reuertet: vñ debiliores facti talē impetū sustine re nō valēt: z p̄ subitus terrā padisum adēūt. **C**Et qz ex talium exhibitiōe in p̄ncipio: z si illa accidētia ad tps getātur q̄ p̄us crudeliora postea succedunt: talis mendosa cura nuncupat: veri⁹ in p̄nitiosa. z h̄ est cā q̄ in fluxib⁹ colica hyliaca in dolorib⁹ stomachi z filib⁹ isti rabidi iudei atqz trouātuli cōiter: vt bontaligd̄ p̄mo occursu facere videātur: vnde sedato dolore: pecunias recipiunt z ab infirmo discedunt. **C**Unqz fluxus q̄ p̄us crudeli⁹ ifestet q̄ ipe male se rexit: aut q̄ non debite fuerit gubernat⁹ impurant affātes z illū in bono statū reliquissē dicētes. **C**Obone xpe quot isti christianoziū inimici p̄fidi ad stigitā paludē transf. mittunt. **C**Quarta cōditiō est vt his solū adhibeas in q̄bus videris nihil qd̄ adhuc approximātū est p̄fuisse: cuz videas infirmū tortionib⁹: z dolorib⁹ p̄nue sine misericordia molestari: vnde ante q̄ ad narcoticozū exhibitiōem dene nias: oia illa expire p̄ prius: z sic in casu isto talia tanq̄ ceteris desperat⁹ exhibeas. **C**Si ergo infirm⁹ tuus tortionibus z dolorib⁹ molestet. ipm̄qz calidū semp̄ inuenias. z materia p̄ maiori parte artificialiter fuerit euacuata: siue naturaliter q̄. xv. die trāfacta verisimiliter esse debet sibi poteris ex p̄scriptis narcoticis qd̄ magis libuerit exhibere: z h̄ sunt cōditiōes q̄ ex parte suscipiētis considerāde sunt. **C**Restat nunc de tempe exhibitiōis aliquid dicere quod cōmodius eligis in sero mō a cena q̄ pauca z facilis esse debet digestiōis. z per horas quattuor ad minus distās fuerit: tunc. n. somnū inducit: z humoz agitationem atqz motū sistit: z hoc in cura fluxus p̄ncipaliter querim⁹. **C**Possit etiā manē stomacho vacuo vel ieiuno vbi infirmum illū tediosa illa mordicatio integra nocte vel quasi cōtinue molestauerit talia cōsimiliter exhibere correctas: scz put te infra docebo. **C**Sed sup̄ cibū ea nullaten⁹ exhibeas: qz ad mēbra cū cibo facile penetrarēt: z nocumēta tacta leuiter inducerēt: vt **C**Hadue in vno semel expientia noui. nā cōsodalis vnus me⁹ nobilē quādā adamabat: et p̄dite cum quēdā antiq̄ mulier q̄ de nocte cibabat: que erat vt antiquoz mos est: breuis somni: qd̄ solū ne amāti. um tā ardēs desiderii cōplectent⁹ impedimēto erat: ille aut bon⁹ vir vidēs se a tā leui ipēdiri cā: aquā opiatam confecit: quā in potu vetule dandā amasie tribuit: illa autem que hūius rei nō minus impatiēs q̄ ille erat de ea in vino quod vetula sumptura erat in cena cōmiscuit: z i maiori certe quātitate q̄ fuerat paupercule vetule necessariū q̄. 30. ho. z vltra continue stupida: imo vō mortua remansit: sed tandē medelis multis euigilata per annū si nō vltra tā mēte q̄ corpe sopita fuit: ne igitur infirmo tuo veluti illi vetule cōingat nunq̄ exhibeas narcotica sup̄ ci-

Tractatus. I.

bu: z ante q̄ ea appproximare audeas p̄ditōes p̄dictas bñ
notas: quas diligēter obserua. **O**piatas igit q̄ scdm̄ p̄re
dictā doctrinā magis correcte: z que vsui etiā frequētius
nobis magis sunt amō describam. **Q**uap̄ p̄ma. **R**. opij
sandarace thuris myrrhe croci añ. 3. j. berberis sumach
myrtilloz añ. 3. f. cū mīua citonioz seu aliq̄ ex p̄dictis sy
rupis massam p̄fice: cur̄ cū vsus tibi fuerit necessari⁹ pil
lulas tres ad q̄ntitatē ciceris fac: quos infirmo tuo fm̄ di
ctum ordinē dato. **C**el facias sic. **R**. gallaz ameos thu
ris añ. 3. j. opij. 3. f. fac cū mīua massam: z vt supra pillulas
p̄sequēter. **R**. asis aut sic facit. **R**. ameos myrrhe casto
rei añ. 3. j. croci opij. 3. f. z pillulas fieri tube: vt. s. **C**alit.
R. balaustiaz acatie galle myrrhe z thuri sandarace añ.
3. j. opij. 3. j. z fiant pillule. **C**el facias sic. z has plurim⁹
cōmēdat **R**. asis. **R**. se. iusgami albi opij. se. papaueris al.
balaustie thuris añ. 3. j. myrrhe sandarace croci ameos.
añ. 3. f. misce z modo quo supra pillulas confice. **E**go
autē cōiter his vsus sum: quas tñ i hoc casu mirabiles in
ueni. **R**. opij. 3. j. iusgami albi papaueris nigri castorei:
añ. 3. j. croci sandarace thuris myrrhe ameos añ. 3. j. spice
seminis nasturtij cassie lignee añ. 3. f. ex quib⁹ pastam ac
pillulas vt supra cōpone. Iste pop̄tine correcta sunt q̄s i
casu isto secure dare poteris. Sed q̄ plurim⁹ i forma pil
lularū ea recipere neq̄nt: facias illis sic. **A**ccipe ex pul
ueribus supra scriptis. 3. j. z mellis lib. 5. z fiet cōfectio quā
per mēses sex in fermētatiōe permittē: eius dosis sit. 3. j.
Cut cū melle illo pone. 3. j. f. p̄scriptoz puluerz: q̄ erit
cōfectio satis delicata adhuc: sed tunc dosim̄ diminue.
Cel aliter. **R**. ex pasta supra scripta. 3. f. que iā p̄ mēses
aliquot cōposita steterit. deinde accipe cucchari. 3. vi. dis
soluat cū aqua ferrata vel cū aliq̄ ex aq̄s supra scriptis: et
cum debite fuerit coctū pastā illā puluerica: vel secū aliū
misce z facias cōfectionē in morsellis de q̄bus a. 3. j. vsq̄
ad. 5. exhibito. **C**el ne errore in dosando cōmittat post
q̄ cōfectio tua facta est seu quoduis aliud opiatū eā pon
dera: z quot opij grana i totā compōem ingrediū exaīa
et totū taliter partire q̄ in dosi vna nō plus q̄ tria grana
opij remaneāt. Si igit errorem cōmittere nō vis opiatas
oēs dicto mō calculabis. **S**olet alia p̄fectio in hoc casu
multū vtilis fieri taliter. **R**. storacis liqui. castorei opij se
minis iusgami albi: myrrhe croci assari thuris ameos añ.
3. j. mellis lib. 5. z fiat electuariū. dosis ē a. 3. j. vsq̄ ad. 3. iij.
et si libet cū cuccharo facere pone. 3. viij. cucchari. z fac i
morsellis tuo mō cōfectionē: cui⁹ dosis erit a. 3. j. vsq̄ ad. 3. iij.
Cel facias sic: z ē in isto casu optia. **R**. ameos sandarace
olibanī cassie lignee croci añ. 3. j. iusgami albi papaueris
albi añ. 3. j. f. opij. 3. j. berberis: spodij granorum granati
muci celsi imaturi añ. 3. j. cāphore. 3. j. mellis dispūati. 3.
v. z fiat electuariū: de quo mētib⁹ transactis sex a. 3. j. vsq̄
ad. 3. iij. audacter exhibito. **C**el si vis cū cuccharo in for
mā solidā facere fiat ex puluere isto trocisci vel magdale
on z dimittat p̄ sex mēses in vmbra desiccari: z cū ipis. 3.
f. z cucch. lib. 5. fiat in morsellis cōfectis dosis. 3. iij. **C**el
idē valet reges. 3. j. **C**el pro delicatis alias hūc syrupū or
dinavi. **R**. virge pastoris plātaginis caudē egne añ. 3. f.
j. feminis iusgami albi papaueris nigri radicis mādrago
re añ. 3. j. myrtilloz sūach berberis arilloz vna p̄ passariū
hypogistidos coriādroz p̄paratoz añ. 3. f. cornaliū nūe.
ro. xxx. nespilloz sorbaz añ. numero. xij. cōquassent z fi
at decoctio in lib. viij. aq̄ vsq̄ ad tertie ptis p̄sumptiōem.
deinde coles: z in colatura dissolue cucchari lib. iij. z cū al
bumine ouoz recentū clarificet. deinde ad formā cellul⁹ seu
stamina distille: z distillat⁹ ad formā vsq̄ syrupoz deco
quatur: z dum sic decoquit in infusioe res infra scripte in
petia rara ligatē p̄maneant. **R**. croci piperis longi cassie
lignee thuris sandarace añ. 3. iij. opij. 3. v. conquassata li
gentur in petia: z in sirupo cōtinue infusa maneat: cūq̄
coctus fuerit fortiter exp̄minatur: z vsui talis reseruet: cui⁹
dosis sit ab. 3. j. vsq̄ ad. 3. j. f. cū aqua ferrata seu aliqua ex

p̄scriptis. **C**el si libet accipe ex syrupis seu iulep supra
descriptis. 3. iij. z de appropriatis aquis. 3. viij. z de no
uo clarificet cū quo in clarificādo buli croci opij añ. 3. j.
pipis ameos thuris sandarace añ. 3. f. coles: z fiat p̄ vicib⁹
duab⁹. **C**el. **R**. rosaz sumach seminis papaueris: seia
iusgami berberis: z de alijs supra scriptis p̄ libito: z i q̄b⁹
aquis vis decoctionē facito: in qua opij cū suo correcti
uo buli z habebis rē delicatā z tuo infirmo bene vtilem:
p̄miscet. s. opij correctū: vt supra te docui. **I**llā syrupi seu
decoctiōes mō quo supra p̄parate: in isto casu mirā opa
tionē efficiūt. illi⁹ aut pauce materie derelictē furiositatē
imprimūt: eā quietāt: mēbra lassata cōfortāt: somnum sua
uem inducūt: z fluxū sistunt. p̄ q̄d p̄scriptis cōditionib⁹
obseruatis: nihil in isto casu p̄stantius. Et in hoc narcoti
corum doctrine finem impono.

Cel de his que ab extra appproximāda cōueniūt dyarico flu
xui a colera pueniēt in q̄ntum fluxus est. **C**aplm̄ viij.
Escripta sunt q̄ ab intra fluxui dyarico a colera p
ueniēt in q̄ntum fluxus cōueniunt. **R**. stat mō ex
ponere q̄ ab extra appproximāda sunt: vt vinctiōes
epithimata empla encharismata stuphe suffumigia sup
positioia clisteria: z ex his sunt aliqua narcotica aliq̄ nō.
nullū tñ isto vllō mō in p̄ncipio appproximes. nā per ea
ad intra materia reuocat: quo fit vt fluxus augeat: q̄ si su
erit narcoticū z materiā susterit z fluxus p̄ stupefactiōe m
intercipiat pauculos infra dies maior causa z senioribus
accidētib⁹ reuertet: quo in casu tunc vplm̄ moriunt: q̄ si
tunc tua fuerit intētio illā derelictā mām quietare infra
scripto mō z ordine putte docebo vtēre a narcoticis p̄n
cipiū sumēs. **C**el ergo te ad actū practici deducā facias
sic. **R**. olei ro. 3. j. olei masticiis: olei citonioz: olei myrti
loz añ. 3. f. misce: z ex isto calido q̄ntū infirm⁹ tuus tolera
re pōt ab vmbilico infra totus vēter inungat. deinde pul
uere infra scripto salipiget. **R**. masticiis. 3. f. gallaz ro. ru.
añ. 3. j. f. z fiat puluis. z nota q̄ ista in corpib⁹ rare texturē
maxime valēt z p̄cipue pueris z infantibus. **C**el facias
sic. **R**. olei myrthi: olei ro. olei citonioz: olei masticiis añ.
3. j. acacie hypogistidos litij sanguis dracōis terre sigilla
te gūmi arabici costi dragagati añ. 3. iij. ex his hoc modo
vnguētū facito. **A**ccipe olea supra scripta: cū q̄bus misce
succū virge pastoris: succū cornaliū vel alicui⁹ alteri⁹ fru
ctus stiptici añ. 3. j. f. simul bulliāt vsq̄ ad succoz p̄sūpti
onē. deinde adde modicū cere: z cū icipit in frigidari ad
de pulueres z alia supra scripta: quo facto in mortario to
tum pone ac paz acetū secū: z incorpa cum. 3. j. succi plā
taginis: z ex isto ab vmbilico infra vēter vngat simul z re
nes. **C**el facias sic: z est aliud boni mēsus. **R**. ro. ru. su
mach. sandaloz al. z ru. spodij sanguis dra. carabe: bala
ustiarū acacie hypogistidos gallarū gallie muscate corti
cū mādragoze: corticū granatoz añ. 3. iij. camphore. 3. f.
succū extremitatū vitis myrrhe acetū añ. 3. iij. deinde acci
pe ordeū: z est ordeū torrefactū in casu isto. 3. iij. gūmi ara
bici. 3. v. granoz myrthi. 3. f. hec tria puluericāta miscen
tur cū liquorib⁹ supra scriptis: z per diē z noctē in infusio
ne maneat: z his postea adde olei myrtilloz: olei citonio
rum ro. añ. 3. iij. olei masticiis. 3. j. coquātur simul donec
mellis spissitudinē habeāt. cūq̄ tepere incipit adde pul
ueres z alia supra scripta: z vnguētū fac: cū quo venter et
renes vngant: vel de eo sup petiā extēde: quā tunc locis
applica p̄dictis: **E**st enim efficac̄ medicamē in hoc casu.
Cel facias emplm̄ tale cōueniētissimū. **R**. hypoquisti
dos litij añ. 3. j. farine tritici. 3. j. succi plātaginis q̄ntū suffi
cit renibus applicabis: ac vētri sub vmbilico apponant
Cel si in forma epithimatis facere liberet. **R**. masticiis
thuris acacie: aluminis succi ro. balaustiaz hies memite.
hypogistidos: seminis iusgami: corticū mādragoze añ. p̄
tes equales: iterant: z in aceto distēperent: z cū isto renes
ac vēter epithiment. **C**el aliter. **R**. masticiis thuris alu
minis: acacie: hypogistidos: balaustiaz ros. sandaloz al.

Ecidentia que colericæ dyarriæ ac ceteris fluxibus
 a superuenire solent: sunt virtutis: casus prostratio
 appetitus: scotthomie vertigines: et quod plurimū
 est ardor torio ac intolerabilis dolor. **Q**uantum vō
 de subleuanda virtute de sincopi et appetitus prostratio
 ne facias put te in de regimine sex rerum non naturalū
 infra docebo. **S**cotthomie vō et vertigini succurre cu
 diuersiuis de quibus te copiosum feci in capitulo sexto.
 Et si quid ad hanc intentionem capiti approximare libet.
 a caplo pprio de vertigine succursus pete. **T**orionib⁹
 vō ardori et molestissimis doloribus q̄ de hui⁹ magis sūt
 intentione capli put statim dicā fac. Sed anteq̄ ad actus
 practici te reducas. nota q̄ prius q̄ ad queuis narcotica
 trāseas experiri potius oia debes: et si p extra talia mitiga
 re velles: id pot⁹ q̄ per itra facito. **A**d ardoris ḡ ac do
 loris torionis mitigationē mā. s. exīte colerica mordica
 tiua acuta si fluxum in pncipio fecerit mām ipam p prius
 euacua. nā si ea remanēte dolorē sedaueris: cū verisimili
 ter dolor ipse molestus magis succedere et debeat: sine peri
 culo nō erit isfirm⁹. s. a pncipio aliq̄ dieb⁹ trāfacis et mā
 sim ei⁹ partē maiorē euacuata poteris mitigatius: q̄ or
 dine qdā infra ponā vti ab extrinsecis applicādis exor
 diū sumendū. **U**bi ḡ dolores ac toriones infirmū sine
 misericordia molestauerint: modo materiei partem ma
 iorem euacuata putes. Accipe cuminum conuassatus:
 et in aceto die cum sua nocte dimissum: et in facello posi
 tum: in aceto illo bulire facias expressum loco dolenti ca
 lidū appone. **U**el facias sic. ℞. succi pomorum silue
 strum immaturozum: succi plantaginis aceti ana partes
 equales: calefiant et petias seu filtrum in eo mollium do
 lenti loco applica. hoc enī epithima in isto casu mirabili
 ter sedare solet. **U**el aliter. ℞. surfuris ros. rubea. ana
 partes equales in facello ponantur: et in aceto buliant: et
 ℞

Tractatus.I.

postea applicentur: et cum predicta omnia in frigidari incipiunt: sepe et sepius calida reponant. Quisat tamen esto ne tam dictorum quam dicendorum actuali caliditate materia illam colericam quantumcumque paucam in ebullitione ponas: et in hoc bene aduerte. nam de facili intestinorum excoctionem inducerent: et disinteriam efficerent. Item poteris in casu isto cum floribus tasi barbari in aceto bullitis sacculum facere: quem loco dolenti superpone. **C**el. R. ros. rub. recte bonis: flor. tasi barbari ass. m. ij. cumini per diem cum nocte in aceto remolliui lib. j. s. oia ista simul cum aqua pluuiali bulliant: vel ferrata sexta parte aceti addita: et in tali decoctione bullienti spongia infundatur que expressa ac calida quantum infirmus sufferre poterit ad locum dolentem applicet: cumque in frigidari incipit calida iterum reponatur. Ista pro doloris sedatione maxime conueniunt: cum quo etiam retentiuam confortant. **C**el. si in isto casu encharismata facere libet: ad sedationem doloris magis quam ad retentiuam confortationem respectu habedat: ubi materiei parte maiorem euacuataz penfaueris audacter utere: qui in puocatione sudoris. s. ca. vi. descripta sunt et successiue locum dolentem ex oleo camomillino ac anetino mixtis inunge. talia enim dolori sedant multum: et maiorem diuertunt: eamque per sudorem euacuant. **C**el. facias sic. R. camomille melliloti ro. ru. absinthij fici ass. m. ij. anisi maratri ass. z. iij. se. lini fenugreci ass. li. s. fiat decoctio: et in eam spogia infunde: qua ut supra utere. Sed semper ausatus esto: ne colera illam in ebullitione ponas: quia ut dictum est de facili intestinorum abrasione induceret. Item alij ventosas sine scarificatione super dolentem locum applicat: vel in circuitu: et in hoc casu mirabilis sunt iuuamenti: quia ubi materia pauca fuerit dolori sedat: ac fluxum sistunt. **L**igaturas dolorosas ac alia diuersa poteris secundum prescriptos canones quando libuerit facere: quia vbi in casu isto multum prescripta stupefaciendi habet nam. Si libet ex narcoticis que descripta sunt tuo modo mixtionem fac: et in casu isto stupbis et suffumigijs clisterijs ac suppositorijs: in quibus stupefaciendi virtus inest uti poteris: s. in ca. ij. descriptos canones diligenter obserua. **S**olem etiam que dolori sedat per os plima dare: inter que est pulvis cornu cerui vsti et loti cum vino calido in potu datus: quod in casu isto: verum in colica et iliaca multum valet. Vtriusque enim doloris oes potissime sedat ut experientia sepe notauit. **C**el. si in mitigatione doloris ad narcotica per os sumenda transire necesse sit: septimum capitulum tibi plurima concedit. **A**rdori vero in ano exstiti ubi alia non prouiderint cum suppositorijs opiat in primo capitulo descriptis succurrere debes: conditionibus tamen ibi positus obseruatis: illa enim ardori ac dolori et tortione mirabiliter sedat. **S**i ergo ordinate his que descripta sunt usus fueris diarie accidentibus facile succurres: et potissimum dolori puictionibus ac ardori: que que cetera diarie accidentia ad se frequentius curam vocant: et in hoc finis eorum sit cum quibus accidentibus succurrere debes.

De regimine sexrerum non naturalium conueniente diarie colericæ.

Cap. x.

Ecure diarie a colera acuta mordicatiua puenientis finem faciam sexrerum non naturalium regimen in hoc capitulo erit describendum: et illud potissimum quod fluxui in quantum huius puenit: cum de eo quod materie attinet compediose: et si pauca supra descripsi. **S**i itaque aer in principio augmento et statu ad caliditatem temperata declinat. nam ubi frigidus esset accretaret materiam ac diariam augeret: et de facili in disinteriam transiret. In declinatione vero quod frigiditati attineat: prestat: quod ex nea caliditate in membris derelicta contemperet: ac illi colere caliditate reprimat. **T**imor ac tristitia et ira magis vitanda sunt: et letitia quous modo infirmo datur: siue per cantilenas: siue per historias delectabiles: siue quomodolibet aliter puenit: ut. i. felle et accidenti seuor: siqua cum inuaserint

obliuiscatur. **E**xercitium temperatum laudo. ubi fluxus nimium molestus fuerit: quies magis conuenit. **S**onus in declinatione solito longior esse debet: in alijs vero temporibus si consuetudo equalis fuerit: verum absolute in quolibet fluxu plus ab auctoribus commendat: quod sit: quia ut in pluribus propter fluxum molestia membra in quietatione laxantur. virtus resoluit: et alia plurima inducuntur accidentia. **S**on autem laxata membra refouet: nam getat: accidentia sedat: et fluxum sistit: ex quo patet quia nonne hoc puenit: sed ubi maius plurima foret acuta et mordicatiua: cum de natura somni sit: maius fluxus retinere non sic eius phixitas pueniret in principio quam maxime. **Q**uatuor vero ad cibum et potum cum retentiu ac fluxui magis attendere cupias minus de potu quam fieri potest: ut in ca. vij. deum est tribuendum erit: et supra dextram partem infirmum dum cibum iaceat coxa dextra sursum tracta. **E**t antequam cibem virtutem primo conspice: deinde complexionem: etatem: consuetudinem: et talia successiue qualitate et quantitate. nam ubi grauior fabe: et alia humusmodi cibaria digestionem rebellia sunt: quia nonnullis auctoribus commendant non nisi grossis rusticis et assuetis exhibenda sunt. plurimi enim valitudinarij exites talia digerere nequeunt: quous infirmus. **E**x quo patet quod rudia vulgarium medicorum error: quod indifferenter fluxu elaborantes cibo pene impunitabili oes cibant. **P**arum quod et sepe dandum erit et in principio pastus ex descriptis in ca. s. perfectionibus seu mixturis ad castaneam quantitate tribue. **A**qua ferrata aut cisterne cum succaro ro. antiqua mixta bibat: vel accipiat miue citoniorum sine speciebus vel alicuius ex descriptis in capitulo predicto sirupis. **S**. j. aq. ferrate vel cisterne. **S**. v. misce: vel poteris succi berberis: aut citoniorum vinum cum aqua quam bibitur est infirmus per libito miscere: et talis sit sibi potus quam maderat. quia si loco aqualis candens aurum quam facturum es in aqua ferrata pluries extingues pualebit. **N**um nullo modo puenit. si tamen infirmus tuus ab eo abstinere non valet. si cut lassius pluribus accidit: sit vinum nigrum stipiticum aqua predicta limphatum: ut potus limphata aqua quam limphatus vinum appellari possit. **C**onuenientes carnes sunt caprei vitulorum lactatium: lepore sculoz cuniculoz: polastroz iuuenium gallinarum: caponum: perdicio: fasianorum: turturum: aucularum rubalium. **S**iluefres tamen carnes et maxime leporine quam fluxus a proprietate sistunt teste **R**asi quam domesticæ elegant potius et oes asse elix: quam cum berberis sumach silr coriadri preparati murilloz antera et silibus farciende erunt. **L**octana quoque frustratum uiciosa carnibus his imissa: nespule item citri: et stipitici fructus: ut corna. sorbe imature: prunella imatura celsa seu pontica pira etc. **E**t ne obliuiscaris in quibuscumque assandis carnibus noue cere parum imittere: et si his elixis carnibus vii liber cum his que immediate dicta sunt faciede erunt: cera tamen dimissa et aqua modo quam supra ferrata seu cisterne decoquitur quia si eas ex his tunc facere non libet vinum seu ex dictis plura ad bulliendum impone: et si pulueres fuerint eos in petia rara ligato. **E**x his igitur carnibus potissimum: ubi opus sit facito: in quam agreste paz: vel citoniorum vini seu berberis succi iponere poteris: tunc enim gustui gratum magis reddet. **C**onuenientia fercula sunt ex panico: rixo: milio fracto: quod ordeo paululum vstilato. **R**asis fabas in aceto in hoc casu excorticatas multum commendat: ipsarum quam farina laudat: et farina corticum ipsarum quam in sistendo fluxum pualit: et talia in modum putane in suarum brodium carni cognari possunt. tales tamen fabe sint in aceto decocte: ut in principio huius capli deum est non nisi grossis rusticis exhibende sunt. **I**n isto itez casu febre non exite lac multum commendat vacce. scilicet sit valde grossus: aut capree: verum id laudo magis: et si non ita grossus existat: stipiticum tamen est: ut ex eis per nutrimento. est ergo isto in casu pueniens magis quam istos exhibueris cum cadenti calibe seu auro: aut lapidibus in eo plies exictis decoquant. **R**asis autem cum eo aqua ferrate tantumde miscebat: vel ex predictis sepe stipiticis fructibus quam alijs cum ea per pus bulire faciebat: et ea postea in lacte ad bulliendum commiscebat: vel in lacte ipso succu berberis: vinum citoniorum aut agresta ponebat: et postea bulire permittebat: quia aqua seu

succ^o ille ipso sit^o erat solut^o zc. lac igit^r talit^r pparatū mltū
i cōi vsu cū cadēt calibe seu auro v^l ignit^r lapidib⁹ aquā
illā cōmiscēdo decoqm^r. C^o Et si p^r p^r infirmi debilitatē di-
stillatū facere necesse sit. R^o mirtuloz sumach berbert an-
there coriādroz pparatoz afi. 3. iij. cōquassent^r z in aqua
ro. bulliat modico vini citonioz seu berberis addito: i ta-
li v^o decoctioē carnes ex qb⁹ distillatū fiēdū erit p horas
duas ad min⁹ remolliri pmittas: succēssue i vase duplici
distillatū fac^r ducatis quot libet addins in fundo. Distilla-
to itaq^r facto laminā lauri ignitā in eo plies extingue: id
eni mire v^rutē pstratā restaurat: z ex qb⁹ libet carnibus
ipm facē poteris: z h^o diarie colice vitio toti⁹ pueniētis cu-
ra finē recipit: q^o illi q³ puenit: q^o ex mordicātib⁹ humorib⁹
q³lescūq^r fuerit puenit. C^o S^o si a colera p^rassina seu erugi-
nosa fiat: esto euadūt ppaucissimū: i p^rosticis supra patuit
in oib⁹ t^r vt p^rscriptū est fac^r verū q³ mā illa venenositate
sua interficit: ad eā extiguēdaz qua hora in q³ poteris mō
ex cristalli puluere. is enī talis venenose mae becaar exi-
st. C^o Lū g^o ad infirmū tuū puenieris. p^rmo q³ hui⁹ sit ipēs flu-
xus p^ructare: cui fm exigētā put supra te docui: rerū sex
nō nālū regimē pordinab^r: māz deinde euacua: in sistēdo
fluxū attēde succēssue: z tā ab intra q³ ab ex^r his ordinata
postea vtē: put sup^r annotat. a narcoticis tū quātū pole
fuerit p^rcauetor: q³ si eis dē tū op^o fuerit i fluxū sistēdo. i. seu
accūtib⁹ sedādis tā ab ex^r q³ ab intra poti⁹ id fac balnea en-
chatismata: stuphe: vinctioes. diuersioes ligature: v^retose:
z alia supius tacta ordinate page. sic diaria oēm curabilē
in breui ad finē bonū deduces. Et in hoc diarie ab humo-
ribus colericis seu acutis pueniētis cure hic finis esto.

De cura diarie flatice toti⁹ vitio pueniētis. Cap. xj.

Diarie a flegmatico humore totius pueniētis vitio
cura ē: vt infirmus in aere ad calm z t^rpate humidū
colloce^r: p^r que exercitiū horis cōuenientibus tem-
perate faciat: vel saltē loco eius fiant fricationes. C^o Som-
nus rōne materie sit solito breuior: rōne aut fluxus grā si
stendi sit lōgior. C^o Alie accūtia excessiua deuilet. C^o Quā-
tū ad cibū z potum sit eius vinū nigrū z stipticū cum aq³
ferrata limphatū in q³ parū mirtuloz: vel massicis macis
cardamomi seu cinomomi ad bulliendū secum pmittas.
C^o Lōueniētes aut carnes sint lactantis vituli montonis
duoz dentium: caprioloz: cuniculoz: gallinarum iuue-
nū: pulloz colūboz eoz qui ad volandū tā posse hnt:
perdicū: fassianoz: z auū rubalū: z he assate magis q³ eli-
pare pueniunt: z coquant modo aliquo ex imēdiatē de-
scriptis simplicib⁹ farciēde sunt: z in assandis nouā cerā
semp imitte. C^o Et vbi v^rutis debilitas affuerit: ex elixis
piusum fac: z si distillatū feceris: de eis dē simplicib⁹ cōtu-
fis in petia rara ligatis i vase sublimatiōis ipone ducatos
aliqui si libet: sed carnes illas pus bono vino nigro stipti-
co aspgas: in q³ si aurū cadēs vicib⁹ aliqui extingue^ret p^re-
ualeret. C^o Et regimē dictū vbi maiorē p^remae euacuata
putaueris puenit. In pncipio enī māz ing^raret: z expul-
sioni rebellē eā faceret. ppter q³ stipticis minime vtēdū
est: z potissimū mā existente viscosa q³ lubricitate sua dia-
riam efficeret. C^o Ad medicinalia trāsies illius flegmatis
eēntia tibi cōsiderāda erit: q³ quāto viscosius icisuo indi-
get fortiori grā digerēdi mām. C^o Et vt te ad actū practicū
deducas. R^o mell^r ro. 3. i. f. z si icidere libet magis: accipe
oximell^r simplicis tāundē q³ si forti⁹ oximell^r cōpositi seu
oximell^r sgllitici: z cum q³ istoz libuerit misce aq³ seniculi
3. iij. z totū hunc da in potū: z p^rtinua vsq^r mā tibi dige-
sta appareat. C^o Quā tūc sic euacuab^r. R^o turbith. 3. iij. f. cī-
ci. 3. iij. salis gēme. 3. i. infūde totū i aq³ lactis addēdo ori-
mellis sgllitici. 3. i. z his horis. xij. in infusioē derelictis fi-
at exp^rssio quā potui tribue. C^o Vel alit^r. R^o turbith ab^rasi
3. iij. gēci. 3. i. cūcca. ad pōdus oīuz: z fiat puluis: quē cū
vino potui dabis: z si vna euacuatio nō sufficiat eaz itera:
C^o Mā vel p^rte maiori euata erit retētiua p^rortāda z forti-
ficāda: z quātū ad cibū z potū vt statū te docui facē facias

C^o Et i pncipio pastus ad quātitatē castanee da diacitoni-
tē cūz spēbus. Vel tāundē electuariū de granis mirti me-
sue seu p^rfectioib⁹ eius dē. C^o Lōueniētē diantos cū cuc. ro.
antiq^r mixtū. C^o Alij cūciber p^rditū exhibēt. C^o U^l p^r duas
hōs aū pastū mīue nicolat. 3. i. f. exhibe. C^o Alie i isto casu
coagula sup ca. 6. d^rscripta pueniūt. C^o Puluis uē stercois
canis antiq^r ac pāni valde nigri cōbusti. C^o In isto q³ casu
athanasie seu tyriace sine. 3. iij. cū vino calō in auroza exhi-
bere p^rdest multum. C^o Et q³ mā tal^r ad stōm defluēs nau-
seā efficit vomitū tunc pueniētissime puocabis cū aq³ tepi-
da simplici v^raceto mixta: vel loco aceti pone sirupū ace-
tosum simplicē: vel oximel simplex sgllitici. C^o Et vbi for-
tius. R^o succi mediant: cornū sambuci. 3. f. cū q³ aq³ tepi-
de. 3. iij. misce: z cū q³ illoz volueris: vt. 3. te docui vomitū
puoca. C^o Siet aut vomit⁹ tal^r pueniētius p^rte mae eua-
cuata: esto q³ in pncipio q³ infēdū pueniat. cū. f. i. h^rm⁹ tu⁹
p^rtinue q³ si nausēat. C^o Sudor aut mā p^r maiorati p^rte euata
puēiet q³ fm modū i ca. 6. d^rscriptū puocet: z debes i isto
casu tā balneis q³ suffumigijs q³ vinctioibus caliorib⁹ vti.
C^o Ad mae diuersioes pueniūt fricanōes: ligature doloro-
se: tibiariū z pedū lotiones: z ipsoz i decoctioib⁹ tactis re-
tētiō: succēssue v^ro v^retose: q³ oia fm ordinē in. 5. ca. d^rscri-
pta sunt fiēda erūt: z q³ i cura hēterie ad p^rpositum faci-
entia plima describent: caplm p^ris hic finē recipit.

**De eius diarie cura: que vitio capitis p^rouenit: z ma-
trici.** Cap. xij.

Igo diligēter scripta notauerit: diariam stomacho
eueniēte^r facile curare sciet: siue calidus acut⁹: z si-
ue fridus illā efficiēs humor fuerit: z vbi mām eua-
cuare necesse sit. ca. 5. siue p^rxiū doctrinaz seq^re. p^rimum
nāq^r calām mām: z aliud frigā modū tibi dat euacuādi: z
si ea q³ stōm ac ei⁹ retētiua tā ab ex^r q³ ab intra p^rortat i p^rce-
dētib⁹ caplis scripta nō sufficiāt: infra tractatu de liēteria ac
disinteria necia q^re: i nullo enī tibi deficiēt zc. C^o Et si dia-
ria vitio capitis pueniat: eidē tal^r subueni. nā in casu isto
mēbra duo peccāt. f. mādās: q³ est caput: z ad q³ nutrit. f.
stomachus seu iēstina. Et iō q³ tū ad regimē sex rerū nō
nālū ab aere cibo z potu: sōno z vigilia z silib⁹ catarruz
multiplicātib⁹ p^rcauēdū ē. C^o Quātū v^o ad medicinalia su-
p^rfluitates a capite ad stōm: siue ad iēstina defluēs edu-
cēde sunt: digeste tū p^rpus: z h^o oia q³lit fiēda sūt ca. de ca-
tarro regre: ac fm illius capli doctrinā cerebrū talit^r p^rfor-
ta vt māz talē ampl^r nō g^riet: z ad iēstina mēbra apl^r nō
trāsmitat. de hic stōi ac iēstinoz retētiua roborāda erit.
C^o Et cū sit flux⁹ tal^r p^roximal^r potissimū talia p^rortāda dā-
da sūt t^rpē getto: z tūc etiā euatiua. de his v^o oib⁹ infra tra-
ctatu de liēteria adiutoze deo te copiosum faciā. C^o Et q³
dein ē fluxū defectu m^ricis puenire posse. pole nāq^r ē eā
z si p^r varios meat⁹ sup^rfluitates suas ad iēstina mādare:
hui⁹ diarie cura erit: tales sup^rfluitates eūare: s^r q³lit h^o fiē-
dū sit i tractatu meo repies: q³ si mihi tractatū p^rntē p^rficiē-
di altissim⁹ grāz p^rstiterit: q³ sūt egritudines m^ricis p^rpē i-
ferr⁹ ānotabo: in qb⁹ necia ad h^o caplm iuenies. C^o Resta-
bit enī vt iēstinoz retētiua p^rortes: q³ leuit ex doctrina p^r-
habita facē scies: ea p^rpē de istis spēb⁹ diarie sic leuit p^ras-
ui: cū tā ex dictis q³ ex dicēdis cura eaz pateat: s^r deiceps
cōpletā traditionē de ea solū sup^rest curā ponere: q³ epatis
seu splenis vitio causas: q³ permittente altissimo sequēti
fiet in caplo: z per hoc finem recipiat.

De cura diarie tam epatice q³ splenetice. Cap. xij.

On incōueniēter q³d epaticū fluxū ac spleneticu⁹
n plimi auctoz in splenis ac epatis passionib⁹ collo-
cātis enī ē mēbrū illoz passio: mihi aut cū de flu-
xu mētionē facē disposuissē cuiuslibet fluxus doctrinā
in vnū colligere libuit: z in h^o tā splenetici q³ epatici flux⁹
vt ceteris societate teneat curā p^ris caplm ponet. C^o Et ab
epatico exordū sumēs: si is ppter epatis āpa causē p^r do-
ctrinā in p^rmo ca. p^rhabita ipm āpa curabia: z erit tal^r flux⁹
cura: z idē de p^recere fiat. C^o Et vbi egestio fuerit virulēta

Tractatus.I.

in disinterie caplo curā ponā. **C**hilose aut egōnis cura
siue mēseraica: siue epatis vitio fiat vna ē verū i gibbū
vitiū si fuerit: q̄ puocet vīnā exhibe: z in cōcauo egōnes
educas. chilosus flux⁹ astate vel colera vitellina: vt plm
fit: z in b̄ adueriēdū erit: z iterū: an epar fuerit calm an fri
dū: qz deopilatā illa magis vel min⁹ cala appoximāda
erūt: z sic frida cū calis fm̄ exigētā erūt cōmiscēda: puta
quoz seia cōiafrida radices endiuie scariole lactuce cico
ree eoz folia seminaqz: z in pñ⁹ minus apitūis vti debes
gradati vsqz ad finē ad fortiora pcedēdo. **C**Sz vt ad actū
practicū te deducā facias sic. **R**. sirupi de endiuia: z si for
ti⁹ de bisantijs: z si forti⁹ de radicib⁹ acetosi seu oximellis
cōpositū. **℞**. iij. aq̄ endiuie fenticuli cicozee aij. **℞**. iij. z sit p vi
tib⁹ duab⁹. **C**U istaz loco pone aq̄ cuscute. **℞**. vi. istis tñ
fortiores sūt aq̄ radicū apij fenticuli spagi petrosilij z bru
sci: qbus vitē si libet. **C**U el facias sic. **R**. radicū supradcā
rū z acori aij. m. j. cicez ru. m. j. absinthij. m. f. anisi mara
tri ameos seīs apij aij. **℞**. f. affari. **℞**. iij. q̄ssent: z fiat deco
ctio: z cū cuc. z mell aij lib. j. acetū. **℞**. iij. fiat sirup⁹ de q̄ def
℞. j. f. p vice cū ags suprascriptis z totiens sirup⁹ exhibe
q̄ mās obediētē expulsiōi cēseas. **C**U nā si euāda iudi
caueris. **R**. reubarbari electi. **℞**. iij. spice gra. iij. infundant i
aq̄ lactis addēdo paz vini al. z horis trāfactis. x. fiat fortis
expulsiō cū q̄ addat cassie nouit excte. **℞**. j. cū decoctiōe cus
cute camedreos ca. ve. vel floz bora. buglos. vios. ligritie:
passulaz: seīs anisi: z epithimi: z cassie cū expulsiōe mixta
adde sirup⁹ de radicib⁹ sine aceto. **℞**. j. z fiat medicia quā
potui dato. **C**U oia pillulaz aggregatiūaz. **℞**. j. hec solu
tiua nō multiplico cū suis locis ad b̄ q̄ faciūt ppositū co
piosum fecerim te. **C**Aduerte tñ q̄ i casu isto nullū forte
farmacū nisi mā p digesta ē exhibēdū: i pñ⁹ ḡ vitē reubar
baro vñ mirabolanis citrinis māna tamaridis vel cassia
excta cū decoctiōe cōi. vel da aquā fructuū addito epithi
mo digesta mā solutiōis alijs fm̄ exigētā tuo mō vtere.
CU data mā in epate calo vitē diarodō abbatīs p horā aij
pastū. z si forti⁹. **R**. spērū diarodō abbatīs spērū dialacte
seu diacurcume aij. **℞**. iij. cuc. al. li. f. z fiat pfectio in morsell
CU i casu isto admirabili vsus sū pfectiōe: q̄. **R**. succi
eupatorij: succi absinthij: seīs anisi: ameos: lacte aij. **℞**. j. q̄
tuoz se. fridoz. **℞**. j. f. cinamōi. **℞**. j. spice gra. vi. reubarbari
℞. iij. cuc. **℞**. iij. z fiat pfectio i morsell. **C**Stomia isto i casu
iuuare sepe solet quaz andact facito dūmō cetera regita
affuerit. **P**atēs tñ: oia opilatā vitet: z ob hoc medicorū
plm errāt q̄ indrnter i q̄libet fluxu stipitica exhibēt vitet
carnē porcina: bouinā sifr: fercula de pasta: z i q̄ case⁹ in
grediat: viscosos isup pūces z silis. **C**Rursus vñ fīa fue
rit i cā: qd plmūz accidit: z epar calm nāl nō fuerit q̄ ad
māe digonē ex pscriptis descriptiōib⁹ caliora pbe: z cū ele
ctuario indo seu dyafinicone. **℞**. f. nāz solue: vñ fiat infusio
reubarbari sup⁹ dcā z post horas. x. fortis expulsiō fiat cui
adde. **℞**. j. sirup⁹ de radicibus sine aceto: z in potum dato.
CU data vitē diacalamēto dyalacca dyacurcuma aij
pastū. **C**Ab ex oleo de spica calo epar iungat. **C**U fa
cias sic. **R**. olei spice. **℞**. iij. cipi masti. spice calami aroma.
sgnāt croci myrre aij. **℞**. iij. cere q̄stū sufficit: z vnguētūz fi
at: q̄ epar iungat. **M**ēs ḡ mā exite chilosa q̄lit flux⁹ ille cu
rādus sit zē. **C**U oia cura fluxus cū mā silis feci appet cu
rādus ē dūmō ab epate seu duritie splenis nō pueniat: nā
tūc afa siue durities: vt supra te docui curāda sūt: sic enī
flux⁹ curab. **C**Sed opilatōe i splene exite ex deopilatū
bus fortiorib⁹ vtere: da igit oximel cōpositū. **C**U facias
sic. **R**. radicū apij fenticuli spagi brusci gramis petrosilij
aij. m. j. corticis mediani radicis eboli. **℞**. iij. corticis radi
cis caparoz. **℞**. j. affari calami aromatici spice lacte aij. **℞**.
f. q̄ssent z in fortissimo aceto p qnqz dies dimittant: dei
de scolopēdie camedreos cap. ve. floz lupullox floz ge
nestre diato aij. m. j. deinceps q̄ in aceto infusa fuerint ex
trahant: z cūz rebus istis aq̄ decoquant addendo in fine
epithimi z cuc. z mell aij li. f. fiat sirupus: de q̄ cum qbus

libuerit ags. **℞**. iij. p vice dato i potu. **C**Deinde si māz eua
cuādā cēsuēris. **R**. ca. ve. scolopēdie cuscute floz bora.
z bug. aij. m. f. polipodij ligr. passul. aij. **℞**. f. anisi corticis
radicū caparoz aij. **℞**. iij. fiat decoctio in cui⁹ sine adde epi
thimi. m. j. in huius decoctiōe. **℞**. iij. dissolue cassie pfectio
nis hamech. **℞**. iij. p dicitu sirupi. **℞**. j. z fiat medicina. **C**U dā
eūata p duas horas aij pastū da. **℞**. f. pfectiōis q̄. **R**. corti
cū radicis caparoz corticis mediani tamarisci aij. **℞**. j. anī
si ligritie cordumeni radicis acori seīs rute apij cassie li
gnee cinamomi aij. **℞**. f. fiat puluis: z cū li. f. cuc. fiat confe
ctio in morsell. **C**Ualet ad idē diacurcuma vñ diacalamē
tum vel electuariū pliris arcouco. **C**Ad extra cū filtro vñ
cū spōgia i aceto infusa in q̄ ruta bulit splenē euaporabis
q̄ aliq̄t vicibus facto ex oleo de capparib⁹ seu de tamaris
co calo ipm aij pastū punge. **C**U el ex vnguento: qd. **R**.
olei aneti. **℞**. iij. cuc. q̄. **℞**. j. succi ciclamidis buliat: q̄ psum
pto adde cere quātū sufficit: z vnguētū fiat cūz q̄ incorpo
rent armoniaci infusi i aceto. **℞**. iij. mucillaginis fenugre.
z seīs lim aij. **℞**. iij. z fiat vnguētū: q̄ post euaporatiōē vte
re in splenis duritie z ei⁹ opilatōe. hūic pposito faciētia
als plura descripti: ppter quod id breuiter pertransiit:
tu igitur si aliquo indiges illic vel ad capitula propria re
curre. intantum de splenetico fluxu dictum sit volo.

Nunc ad eam speciem epatici fluxus venien
dum est in q̄ materia aquosa ve
luti lotura carnis egredit: q̄ in casu epatis retētiua ac ei⁹
vtus nālis pfortāda erit: q̄ si a calitate esto raro acci dat
z pueniat z māz ibidē eē iudicaueris q̄ illa euāda sit su
pra ca. s. egre: z p retētiue pfortatiōe i ca. 6. pla repies: vt
sūt rose z eaz semē: semē berberis: semen acetose: z egna
cauda: semē portulace atqz plātaginis corāl. rub. sādaloz
cornu ceru vñtū z lotuz pñliuz z cāphora: istoz enī q̄d li
bet p se valet q̄ pfectionē tuo mō fac: puluerē vñ qd libue
rit aliud. **C**U i casu puluerē infra scriptūz mirabilēz
adiuent. **R**. berberis. **℞**. iij. se. endi. se. portul. san. ru. se. plā
ta. aij. **℞**. j. ro. ru. **℞**. iij. spice. **℞**. f. fiat pul. q̄ cūz sirupo acetoso
in ieiunio vitē: z ad delicāte cām de cuc. quātūz sufficit si
libet: adde: vñ hui⁹ pul. accipe. **℞**. iij. z cuc li. f. cuc. p bolos
pfectio fiat: hūic tñ pposito i ca. 6. inuenies plima. **C**Ab
extra inunctio epatis fiat cum ceroto sādolino aij cibum.
CU el hui⁹ loco epithima facias. **R**. aq̄rū ro. li. f. aq̄ endi
uie. **℞**. iij. sand. rub. **℞**. iij. spodij. **℞**. f. cāphore. **℞**. f. z magna
exite flāma aij cibū p horas duas epar epithimef. **D**e his
tñ in b̄ loco q̄ ab ex erūt appoximāda. **S**. ca. supra tibi pñ
ma dabit. **C**U alit aut cibū z potū z alias res non nāles
ordinare debeas ca. 11. te ad plenū i struat. **C**Sed debilitas
retētiue epatis a friditate puenit: z māz euāda cēsuēris
ca. 11. supra psule. id tibi eā euāda modūz dabit. **C**U a
eūata ab intra facias sic. **R**. spice mastice sgnāt apij cala
mi aromatici croci aij. **℞**. iij. anisi maratri aij. i. fiat puluis
de q̄ stō vacuo cū modico vini. **℞**. j. def z cuc. tūidē addere
poteris: vt gustui grat⁹ magis existat: s̄ dosis tūc duplicā
da erit. **C**U el accipe cuc. **℞**. iij. z cū puluere illo pfectionēz
p bolos fieri facias q̄ vtere. **C**U enit q̄z i isto casu diagalā
ga pfectio de cinamomo diacalamētū z silia. **C**U plimum
eūa iuuat: si. **℞**. iij. tyriace vel metridati cū vino nigro calo
ppinaueris. **C**Ab extra aut aij cibū ex oleo de spica vñ de
mastice epar iungat. **C**U facias sic. **R**. olei mastice olei
de spica aij. **℞**. j. z cera ad dita fiat vnguētū q̄ vt. s̄. iungat
CU i isto itē casu post cibūz p horas tres valet vñ oia sine
scarificatiōe sup epar posita. **C**Sed i aut egōnes colice fue
rint tā q̄ ad eoz euatiōē q̄ q̄ ad mēbri rectificationēz nō
alit q̄z in cura ei⁹ q̄ vitio tot⁹ puenit fiendū erit. z hui⁹ do
ctrinā in pcedētib⁹ caplīs mutua. **C**Sz duo singlia i cu
tuslibet diarte spē retētiue epatis vitio pueniētis ponit nē
Elui. nōnulli q̄za uctores alijs z pñū ē epatis lupi pul. **℞**. j.
cū vino calo i firmo tuo stō vacuo ppinare. **I**s enī epatis
debilitates oia a ppetate curat: nō tñ sel tñ: s̄ aliq̄t def vi
tib⁹. **C**Et passule sero i pñ⁹ pastus assūptē: bñ masticate

sem epatica solone soluit: s; illa pcpue q loture carnis
fhis existit: z h cuiuslibet speciei diarie cura finitur.

Secundus tractat' duo hns capla. oēs henterie causas ac
signa tā pnostica q̄ demōstratiua cōtinet. Cap. i.

De diarie determinatione cōsegt hēterie dictio q̄
est inutari cibi cū stōi itestinoz lenitate p secessus
velox emissio: z h est q̄ vocabuli ethimologia so-
nat. nā henteria a leniēdo dicit: q̄ ē ppe stōi z intestinoz
lenitio: quia lion grece lenitio z teron intestina quasi in-
testinoz lenitio: z ppter h nōnulli cathetrosa appellant:
q̄ est apud grecos p inferius velox emissio: z h passioib⁹
stomachi dictū opponit anotrophe q̄ est p supius cibi ve-
lox emissio dī ab ana: qd est sursum: z trophos cōuersio.

Causa hēterie pōt ee extrinseca z intrinseca. extrinseca
quidē vt rerū sex nō nālū inordinat⁹ vsus puta aer frid⁹
z humidus stōi villos relaxās. C forte post assumptū ci-
bus imediate exercitiū: ges lōga: q̄ humiditates supfluas
multiplicat. C Et idē sepe efficit debito sōn⁹ lōgior: sup-
flue etiā vigilie extremat corp⁹ exiccates. C Ira ingens
hūiores cōmīscēs supfluos: ac laboriosus cour⁹. C Nūmia
repletio cibi vt sodali cuidā meo. D adue pigit: q in do-
mo mēi mei Jacobi forliuensis tot macaronos deuora-
uit vt tota nocte sup sellam: assellādo steterit: z nō crede-
bat h ex supflua replone puenire: macharonos enī soluti
uos aiebat. Ignatio nūmia eadē efficere: z vlt oia q̄ retē-
tiua debile efficere posset. C Ex pte etiā cibi lubrici hēte-
ria sepe fit: vel etiā figs cibū velocis descēsus pponat ei q̄
tarde digerit: si venenosus si mordicatu⁹ vel alteri⁹ ma-
le q̄litans. mordicatu⁹ p̄tētiua v̄tutē stimulat: q̄ p̄tē po-
stea negt cibū supueniēte: z ex h tā cibalia q̄ medicinalia
mordicatiua effici p̄t veluti i remanētia alicui⁹ farmaci
sepe p̄git: z ppe hāc cāz aquā oz. brōdiū cicerū rub. seu
lauatiū aliud post medicinas solutiuas cōit exhibemus
Aq̄ etiā multa post cibū assūpta hēteria sepe cāt. casus ite-
rū p̄ussio z filia: h oia ex pte carū extrisecarū se tenent.
C In trisece vō sunt stōi aut alioz mēbroz defectu. mala
enī stōi tā simplex cōp̄lo q̄z cū mā h effici pōt. simplex q̄
dē sic a calitate calore exterminatē vel frigate mortificatē
vt i cācrosis: siue acutis egritudinib⁹ sepe fit a nulla cō-
plexiōe cū mā sepe fit hēteria: vbi viscosus flā stōi villis i-
heret eos lenificās applanās: z lubricū efficiēs z ab isto
mō leniēdi hēteria ppe dca ē: fit a palis musculoz retenti-
uoz: a mal' ite hūiorib⁹ pūgitiuis a v̄tositatē ab vlcērib⁹
z ab apate: z h stōi ex pte se tenēt. C Alioz aut mēbroz vi-
tio fit si reumaticās humiditates ab eis ad stōm defluāt
z ē caput epar splē matrix succēsiōe disinterie q̄z in q̄vil
lis stomachi absterfis destruitur p̄tētiua. cā ite lubrici ci-
bi lubrici cates efficiūt: vñ qdē debēt lubrici appellari q̄ ci-
bū a stō lubricat⁹: hec sūt i sūma taz intrisece q̄z extrisece
hēterie cāe. C Signa si ab imoderato sex rerū nō nālūz
vsu puenit patiētū relatiōe id ubi notū fiet: z si ad plenū
i formari cupis fm pmissarū cāz ordinē i firmū tuum exa-
mina. C Eae aut intrisece q̄ tā alioz mēbroz q̄z stōi vitio
fuit ubi note fiet. pmo si reumaticās caput i cā fuerit post
sōnū plimū accit: sig catarrī defluētis aderūt: ac vt supra
i diaria dēm ē spumose erūt egōnes z poxism⁹ qdē. C Si
a splene i ore stōi mordicatio qdā sentit acetositas i ore: s;
ea hora comestionis sedat z potissimū vbi cib⁹ fuerit vn-
ctuosus: z i h casu appetit⁹ augeri solet. C Si vō ab opi-
latiōe meseraica: siue epati ea fuerit aliq̄līl chilose erūt
egōnes. C M̄ricis aut cū vitio puenit: q̄ i infimo erūt co-
gnosees. C Aut si stōi cā id q̄nq̄ ex viscoso flate fit cibū af-
suprū lubricatē eā i egōnib⁹ discernes i stōi dolorē: ac ace-
tosaz eructuationē sēnet: z ab assūptū fridis ledef. C M̄or-
dicates hūiores stōm mordicabūt arsurā pūcturā ac calo-
rē in eo efficiēt oris amaritudo aderit sitis q̄z: z si colera i
cā fuerit ea i egōnib⁹ appebit: his calida nocēt zc. C Si p-
pter vlc⁹ ipsa sit: dolor erit in stōi: i ore boihor: z si vomit⁹
fiet corical: si vō grādis aderit: z cū cibū assumit in stōi

stati mordicationē sentit q̄ saniet paululū: z iter dū sāguī-
nis guttule in egōnib⁹ cibilib⁹ appebūt. C Alpa ex tactu
ex dolore: z ex his q̄ de apatib⁹ dca sūt stōi facile comp̄hē-
des. C A v̄tositatē si causetur ea de se tibi fiet manifesta.
C Et si a lubricis ppa signa ipsoz iuestiga. C Paraleisa
se ex friditate: z isensibilitate manifestat. C Et illa q̄ v̄tuit
p̄tētiue debilitate causat ex p̄scriptis signis cōgscit. C Et q̄
stōi v̄tuit defecta ē siue cronice: siue acute egritudinis suc-
ce s̄iōe: siue quīs alia cā id fiat cū q̄ tales sine dolore z pre-
ter voluntatem egerūt ac insensibiliter quidem sepe zc.
C Cōfirmate hēterie cura ē difficil. C Que vō ex p̄tētiue
debilitate puenit si pseuerat ad ydropez siccam pducē ad
mortē tandē vt Sera. z Ali. dnt. C Henteria q̄ disinterie
propter villoz stōi abrasionem succedit curam si recipit:
quia ex cicatricib⁹ vlli quasi lenes sūt z retinere nō p̄t.
C Que successione cronicarum egritudinum seu acuta-
rum v̄tutem exterminatūm puenit mortal' erit. nāq̄ oī-
modam v̄tutis defectionem arguit. C At ea que ab acui-
tate hūoz fit si pseuerat abrasionem intestinoz effici-
et z disinteriam tādē. C Vixrema q̄ ē eructuatio acetosa
in diuturna henteria non ab hūore frido cāta superneni-
ens bonū: vt in pmento afforsim. in diuturnis henteris
zc. cibi. n. moram aliq̄tulum i stomacho arguit nāz ad su-
am cōsuetam actionem reuertit: qd signum bonum existit
hoc idē in de solone v̄tutis oīuz modoz asserit Ali. C Ex
quib⁹ oībus cuiusq̄ henterie taz pnostica q̄z demōstratiua
signa manifesta sūt: z p h totū capitulū p̄sens finē recipit.
C De cura cuiuslibet hēterie. Cap. xj.

h curā recte facere cupis oī cū diligētia cās inue-
stiga: si extrisece fuerint eas ad contrariūz verte: z
vbi aliq̄ mala q̄litas i stomacho v̄tēstis villos
relaxās derelicta fuerit prout te infra docebo fac. C Cās
aut intrisecas p p̄pria signa cōgscēs. q̄ si reumaticās ca-
put: si splen: si epar: si matrix in causa fuerit in p̄p̄is ca-
pitul' curā regre. illa enī curādo hēteris q̄z curab. C In
v̄tute vō defecta ampli⁹ elaborādū nō ē: vt tñ nihil faciē
do aliqd facē videaris ex i scriptis fm intētiōē quā p tūc
habueris aliqd facito. C Sz si viscosus flā exis i stōi: qd vt
plm accidit: fuerit i cā aliaz rex sex nō nālū omīia ordi-
natiōe cibī: z pot⁹ regimē tāq̄ i h loco magis neciū i feri-
bā: z si aliq̄ tā hui⁹ q̄z i medicinarū regimine: taz sup⁹ dca
cōperies da veniā q̄s: id enī fit vt facili⁹ ad actū practicū
te ducā. C Sūt igit viscosa z hūida vitāda oīno: parū q̄z:
z sepe dādū: z i firm⁹ fit vno sp̄ p̄tē cibo. D recte nihil: nī
si p p̄us mā etiāta plime stipticitatē exhibeas: māz enī illā
p̄dēaret z digōm rebellē māz efficiēt: q̄dati itaq̄z ad illaz
trāsī. C Carnes g lactatis vituli dato: mōtones duoz dē-
tiū capoloz: cuniculoz: gallinarū iuuenū: caponū: p̄dicū
fahanoz: ac amū in rubis degētū: z he carnes assent po-
tus q̄z elixent: z vbi maiorē stipticitatē q̄reres cū mirto:
vl mastice addēdo paz macis cinamomū: ac cardamomū
carnes istas facias: z si eas elixaueris i plimali aq̄ cister-
ne vel decoctiōis calibis decoquātur: z si op⁹ fuerit ex his
ptusuz fac. z si feceris distillatū debēt p̄scripta in pena ra-
ra ligari z si cū carnib⁹ i vase reponi q̄ bono vino stipti-
co p p̄us spargant. C Quātū ad ei⁹ potū vinum bibat ni-
grū stipticū cū aq̄ ferrata liphatū in q̄ si libet mirtillos cū
modico macis p p̄us bulire facias: z si i illo vino cādēs au-
rū extigueres pualēt. C Ad medicinalia aut cū puenieris
flā illud viscosus cibū lubricas oī cū studio euandū erit:
qd si nauseare infirmū tuū cernes eū ad vomēdum itua
aquā tepidā cū modico aceto mixtā i potū dādo vel aceti
loco sirupū acetosuz simplicē pone: z si fortū vis oximel
squillitū: z quis istoz sup̄to vomit⁹ si tardauerit eū cuz
pēna oleo itincta z gutturi imissa puocet: q̄ facto cuz cāso
vino dētes abluant. C Et si flā id p hāc viā rebelle fuerit
educiōi. R. oximell squillitici. ʒ. j. f. aq̄ fenticli. ʒ. iij. p̄yna
vice misce: z in auroza calidum in potū tribue. C Quo
sumpto aliq̄ vicibus si paties tuus iterū nausearet: sic vt

Tractatus.I.

precuratiue mās illā p vomitū facilius educi posse pensa
res qz p recessum cū cibis incisius pādio sumpto: vi ē ca
ro salita: pisces saliti: porri: sinapis: t hū cū suprascriptoz
aliq vomituz puoca. **¶** Cūbi p inferius nām id facē posse
cōphēderes. **¶** Re. turbitū. 3. ij. f. cūci. 3. ij. sal. gēme. 3. f. in
fundat in aq lactis cū. 3. j. oximell. 3. ij. lūticū: cū horis. xij. in
infusione pmaserit fiat expūio quā potui dato. **¶** Cūel fa
cias sic. **¶** Re. turbitū abrazi. 3. ij. t cūcibe. 3. f. succari ad
pōdus oīum: t fiat pul. quē cū vino calō bibat. **¶** Sequē
ti vō mane tyriace sine. 3. ij. assumat. **¶** Sic vel alit eūata
mā q modis plibus eūari pōr: vt in plerisqz locis supra te
docui retentua fortificāda erit q vt. s. tractatu pmo: ca. xj.
dēm ē multipliciter fieri pōr dando dyacitoniten cū spēbus
ad quāritatē castanee i pñ^o pastus. **¶** Cūel tātūde electua
rij de gnis mirte mesue seu pfectiōib^o de seminib^o eiusdē.
¶ Cūel da cūci. pōitū vel dyantos cū cuc. ro. antiq mxtū.
¶ Cūel pōuas horaz añ pastū mme nicolai. 3. j. f. vel cū vi
no nigro stiptico calido. 3. ij. athanasie in auroza tribue.
¶ Ab ex vō sic facias. **¶** Re. olei mastici: olei de spica añ. 3. j.
pulueris mastici. 3. j. gariofi. mēte sicce: galie muscate nuci
cipīsi acacie añ. 3. f. cere parū: t fiat vnguētū: q añ cibū sto
mach^o ifirmi ē inūgēdus. **¶** Cūel alit mastici. 3. f. lauda
ni. 3. ij. mēte gariofiloz nuci cipīsi añ. 3. f. acacie galie mus
cate añ. 3. j. f. calami aromatici: corall. rub. añ. 3. ij. fiat ce
rotū: qd supza coriū ad scuti formā extēsum stomacho sup
pone: viscoso itaqz flegmate i cā exite: hec fit tibi cura.
¶ Que ei qz pueniēs erit q ppf musculoz palefim pue
nit: in cura in hui^o palefis vnu qdē singularissimū existit:
qd iā expertus sum: puta pillulas ex assa fēda cum mel
le confectas per duas horas ante pastum tres semper.
¶ Mordicātes hūores si i cā fuerit regimē totū ad fridū
t siccoz declinet facito: nec stipticis nisi pus eūata mā vt
psumas: qd t si modū multiplicē mām talē eūandi. s. tra
ctatu pmo ca. 5. descriperim. vt minori cū labore ad actū
practicū deuenias: ponere b qz modū aliquē libet. **¶** Fa
cias g sic. **¶** Re. reubarbari electi. 3. j. f. mirabolonoz indo
3. j. paz torefiat: t puluis fiat quē cū aq pluuiali seu ferra
ta mme citomoz. 3. j. addita cōmisce t i auroza i potu da
to. **¶** Pluri hūc puluerē i pillularū formā libēt^o accipi
unt: eas igit cū mma citomoz pscie: t oēs i auroza ifirm^o
suscipiat. **¶** Eūatōe scā. 3. j. trociscoz de spodio cū semi
ne acetose cū vaccino lacte cū lapidib^o seu cādēti auro de
cocto dissoluaf. **¶** Cūel. 3. j. f. pulueris coriādroz ppara
toz vel dycodion: vlt ex pillul^o stipticis nicolai sumat. 3. f.
q sine opio pfecte sūt. q si opiu in eis fuerit: t ifirm^o tuus
dormire neqat: i media nocte. v. vel. vij. ex his tribue ma
lā cōplexione alterāt: retētiū pfortāt: t sōnū puocat: q i
casu nihil pstantius: sed illa q in tractatu precedenti ca.
vij. describuntur: si quouis modo opiatz vsus fueris tua
nunqz a mente discedant. **¶** Ab ex. **¶** Re. olei mastici: olei
citomozum añ. 3. j. pul. mastici: galie muscate: ypoqui
stidos acacie terre sigillate pulueris panis assi in aceto
remolliti añ. 3. j. cere parū: t fiat vnguentum p stomacho
¶ Cūel facias sic. **¶** Re. mastici. 3. f. acacie ypoquistidos gal
lie muscate terre sigillate: boli ar. charabe añ. 3. j. f. fiat ce
rotum addēdo de oleo mirullino: si opus fuerit vt tenax
fiat: t p stomacho super corio ad modum scuti extēdatur.
¶ Quātū ad cibi t potus regimē euacuata mā vino vta
tur nigro stiptico cū pluuiali aq ferrata seu cisterne lim
phato bñ: q si in ea cādēs auruz exingueretur pualeret.
¶ Eliza cibaria in ferrata aq decoquant t berberis mir
tilis coriādro pparato sumach anthera: t cū silibus car
nes farciēde sunt: coctana vō seu pōtica pira p frusta inci
sa in h casu sunt cōueniētissima q suis in brodijs qz poni
pnt. **¶** Et grossi rustici q stomachos hñt strucioz nespi
la: corna: vel prunella imatura ponūt. **¶** Cūel ex pscriptis
spēbus aliq otuse i penia rara ligenf q sil suis cū carnib^o
ac in ferculis buliat. **¶** Et si distillato ppf virtutis debili
tatē pti nece est fac put in tractatu pmo ca. xj. scriptū repe

ries. ibi enī modus qñt hēdū sit iscribit: ac ibidē pñr car
nes iuenies: fercula qz ac mīstratiōis modū: t aliāz oīuz
sex rez nō nālū: id illa q ad h regimē pñtē illic qre t co
piā iuenies. **¶** In pñcio tñ pass^o ifirmo tuo ad quānta
tē castanee de ifra scripta mxtura pbebis: q. **¶** Re. conserue
ros. antiq. 3. j. dyacitoniten de succaro sine spēbus. 3. ij.
coral. rub. boli armeni pñlū cōbusti añ. 3. j. pul. coriādro
rū pparatoz. 3. j. f. mme. 3. f. fiat mxtura. **¶** Cūel da dyaci
tonitē de succaro sine spēbus. vlt qre supza pcedēti tracta
tu ca. vj. qz qad h ppositū faciūt plūma ibidē iuenies ac
diuerfa. **¶** Et si nar coucis gra accitū sedādoz vel sistē
di fluxū vti necesse sit si encharismatib^o stuphis balneis
vñctionib^o. s. diuersionib^o ligaturis ventosis pcedētib^o
in caplis quere. In nullo enī ad hoc ppositum faciēte ti
bi deficient: t h est a mordicātib^o humoribus lienterie
proueniētis cura: etiā ei que a colera prouenit satisfacit.
¶ Et qz ad cōpletā harū curā in pcedētib^o caplis neces
saria descripta sunt de his sic breuif pñāsiut: ac illi q cā vl
ceris sit cū pauca t crebra cibatiōe succurre: t maxime in
isto elaborādū est vt exhibita paucarū sint supfluitamz t
maximi nutrimēti. **¶** Et licz cura hec i cura egritudinū
stōi posita sit i hac paucula pace legētū annotabo: p quo
humores annotādi sunt equādē: sunt euacuādi qz dūmō
neētās exigat qz cūz stōmia: ac farmacis suprascriptis: ac
cō. i notatis fm exigētā fiat. **¶** Et ad localia veniēdo ad
vlcerū mūdificationē pmo attēdēdū ē: qz cū decoctiōe pas
sulaz aq mell: vel oximell simplicis pueniēter fiet. **¶** Mos
set t interdū cū his cassie. 3. j. imisceri: qz stōm mūdificat
t mordicātē sanie leuif educit: cū q ad stōm ipm mām at
trahit nullā. **¶** Sz vbi mās videb viscosaz fore rōne cur^o
cib^o lubricaret aq leuis decoctiōis caulū pueniret. **¶** Et si
fortius oliuarū aq nisi vlc^o p pus mundificatū fuerit sana
bit nunqz. **¶** Mundificatio vlceris: vt p solides da trociscū
vnuz de terra sigillata cum lacte vaccino acetoso dissolu
tū. **¶** Cūel da pulueris caude eqne. 3. j. t mirabilis valet i
h casu. **¶** Cūel da tātundē pul. plātāgis luti sigillati: vlt bo
li armeni añ. 3. ij. radicijs yreos: corticis thuris mastici gū
mi ara. dragagati añ. 3. ij. fiat puluis q vtēre. **¶** Ab ex vñ
guēta pscripta pueniunt: t q singularissimūz adiuēti ē
cerotūz p crepatis descriptiōe mgtali qz ex pelle arietina
t humano sanguine pñcit. **¶** Nec paucula de cura vlce
ris stōi scribere libuit: etiā si ppo caplo iniuriā fecerit. nā
pauculi sunt dies qz mea in cura quādā habui lienteriam
cā vlceris faciam q pscripta cura dei dono restituta est.
¶ Sed de liēteria cā apatuz stōi scā: ne caplm in caplo po
nā h nihil dicitur: sz: sz in cā ppo in curam apatis qre.
¶ Et ex his q in pcedētib^o capitulis: ac i pñti descripta
sunt liēterie cura p3 cam h sine recipiat ad honore oīpotē
tis dei viur: t ei^o mris mīrie sp vgis t ton^o curie celest.
¶ Terti^o tractat^o duo pñnt capitula: t colerice passionis
cās ac signa tā pñostica qz demfatiua ponit. **¶** Cap. i.
¶ T ordine quodā fluxuuz spēs oēs attingā colerice
passiōis cura: nunc dōe subseqtur cum stōus nō mi
nus ab ea qz a liēteria patiat. **¶** Est g colerica pas
sio tam sursum qz deorsum materierum corruptarum im
mitti qdā ac furiosa sua acuitate expulsiuam irritantium
frequēs educio. **¶** Nec passiōē hanc colericam: qz a cor
rupta colera vplurimūz fiat vñōnulli asserunt denoia
ri putes: sz a capitulo pon^o: qd antiq intestina vocāt eo
rumqz oia intrinseca p intestina cōprehēdētes. **¶** Unde i ca
su isto sub hoc vocabulo calidos tā stomachū qz intestina
ppe dēa cōprehēdūt: cū h p3 hac in passiōe: qre mēbra ce
tera patiant. **¶** Itāc g ob cām colericā illā passiōē vocāt q
a corrupta mā sp puenit. **¶** Et hui^o corruptiōis cā ēē pos
set aeris venenositas: ac ipsi^o corruptio. cibi qz ac pot^o: et
humores potissimū q facile corrupunt vt melones mora
matura t similia. **¶** Et pariter de re qlibet alia non nālū
que corruptionē ac venenositatem i hūoib^o ponere pos
sit dicendum. **¶** Et hāc efficiēs passiōem mā tam calida

q̄ frida eē p̄or: multipl̄r. n. hūiores tā in itestis q̄ in stō q̄ in alijs mēbris q̄ ē in venis corūpi p̄nt q̄ postea v̄ natu re seu sinthomatice ad stōm. ppulsi sua acuitate venenosa tā os q̄ ei⁹ sūdū mordicant: q̄ sit vt expulsiua irritata mā illa corrupta tā p̄ secessūz q̄ p̄ sup̄o sūt emittit̄ z seuis qdē cū accitib⁹ intān: vt p̄sepe iſm⁹ cadat in sincopim. v̄z mā illa exīte cala ceteris p̄ibus accidētia inducit seuiora. Cūa igr̄ est p̄ signa p̄pa mān talē discernere q̄ si frida fuerit ex hūidine tēpore āni regiōe etate: regimie p̄cedē te z silib⁹ dephēdat. S̄z māe vomitu ac ei⁹ q̄ per secessūz educit inspectiōe multo fies certior visu: an mā siatica: an melacolia facile discernes. Cū tu silt̄ m̄z calaz iuestiga re dēs q̄ tēp⁹ āni cōplexio etas p̄cedēs regimen z talia eam tibi demfabūt. S̄z ira furor igetudo istātia vigiliāz sitis valida oris amaritudo dolores pūgitiui q̄ in p̄cedē tioria erunt fortiora. Cūa si q̄ h̄ri p̄t in iudicādo tibi multū pderit: q̄ hūor ille in cā est quē tibi peccare demō strabit. Si igitur in huiusmodi egritudinis cognitionez venire libet que dicta sunt diligenter perferutare.

Q̄uāto ad p̄nostica hec passio iter egritudines ponit pacitas. raro. n. diē q̄rā p̄rāsit. nā tā seua sūt accitūa in fra tps illud ad qd salutē vel mortē vt plm iſmū deducit ad septimū vsq; q̄nq; pūit. Cū tō si i eo colā p̄mo demō straret successiue mā fecis aq̄a deiceps veluti recētis car nis lotura: talis raro q̄rā p̄rāsit q̄ si spasm⁹: si pulsus ca sus: aut sudor fridus apparuerit cū sua extrema vinctōe cū p̄b̄ytero recōmitte. Cūā ē nīgra seu eruginosa. i. erugi ni silis apparēs in p̄n⁹ mortali vt i p̄nosticis ḡialib⁹ dcm̄ ē. Et si mā tal in p̄n⁹ nō appareat: si tū iſm⁹ moris i fine apparebit. Cū helit⁹ veluti corrupta ster cora fetēs mor tal i passioe hac. Cū p̄mo v̄tris lenitio fiat successiue i iſtēma dolor ac pūctura: deīn ad stōz ascēdit vomitū z flu xū v̄tris sil efficiēs: dūmō v̄t p̄stet paucos infra dies pa tiēs libabit: q̄ mā hāc causans passionē p̄modū hūc pue niēter educit. Cū passio h̄ gbusdaz familiaris existit vt erapulos: z hīs q̄ sup̄ assūptū cibū laborioso coitu v̄l imo derato exercitio vtunt. Nec ē i p̄suetis periclosa min⁹: te stāte An̄. Cū hec passio mā derelicta subito restrigit z infirmus euaserit vine ardore incurret. Cū dēs igr̄ signa tā demōstratiua q̄ p̄nostica z causas colice passionis.

De cura passionis colericæ. Cap. ij.

q̄ Cūa passio hec a mā corrupta puenit per artēz aut nāe vim euare nēc est. Cū igr̄ iudicaueris bonū fore nām ad vomēdū iuuare caue ne forte vomiti um exhibeas: potissimūz materia colica exīte. In casu illo aq̄ tepidā potuisse dato. Cū si per secessū eū me li⁹ posse euari cōphēderes reubarbaz ac mirabolanos citrinos paululūz torrefactos fm modūz superi⁹ pluries enarratū exhibe. Cū q̄ mā illa acuitate ac venenositate participat donec superi⁹ ei⁹ pars maior fuerit eūata nihil qd magne stipticitatis sit exhibeas: z tā in cibo q̄ in potu q̄ ceteris medicis aliqd hūis p̄iravenenūz vt tūe fac sepe rponas. Cū si ergo rosaceūz syrupū de murtis siue citoni orū miuā cūz aq̄ pluuialē: siue ferrata vt ē hēdūz dederis syr⁹ de ribes vel de acetositate citri: vel de succo acetose cūz illis aliqd misce. Et ipsa citri acetositas multūz i suis ferculis puenit: aut acetositas ribes seu panis cuculi suc cus. Cū q̄ mā illa furiositate sua: tibi nullas iducias ac cōmodat. Si fort⁹ stipticare volueris vt ere bolo armeno terra sigillata vel cornu cerui adusti. Itē nō solū retētiua p̄fortia v̄z māe venenositati plm resistūt. z h̄mōi becaar p̄pū ē puluis cristalli quo q̄ mō dar⁹ tā in ferculis q̄ in alijs modis. Et poteris sic facere. R. p̄serue ros. antiq. 3. ij. dyacitonitē sine sp̄b⁹ 3. ij. boli armenitē terre sigillate: cornu cerui v̄sti. añ. 3. i. puluis cristalli. 3. ij. fiat mixtura ad dēdo pap̄ syrupi de acetositate citri: vel miue citonio p̄: si magis restringere cupis: z de hac vbi fluxus z vomitus molestior fuerit in p̄ncipio pastus sp̄ dato: attū si añz post dederis p̄ctū mortale nō cōmittes. Si tū p̄silij copā p̄re

libet i tractatu p̄mo capto sexto supra regre. Cū de pul uere cristalli aliqd semp adde tā cūz syrupis q̄ cūz alijs il lic d̄scriptis. Cū extra ex oleo de citonijs z mastice stōz inunge. Cū aliq ante v̄nctionē sic faciūt: qm̄ mētā cum balauitjs in aceto forti bullit z spōgiā in tali aceto missā vicibus aliquot stō applicāt z successiue faciūt v̄nctionez Cū igr̄ ex emplo infra scripto totū v̄trē emplānt. vt. R. sa rine ordeī. lib. i. spodij. 3. ij. distēpēz cūz succo plātaginis z albumine oui: z ex tali v̄trē totus emplet. Cū uic p̄po sito p̄uētia primi tractat⁹ ca^m pla cōcedet: z approxinā di modūz z ordinē dabit: z talia sunt v̄nctōes epithima ta emplātiōes enchausmata stuphe suffumigia: ac suppo sitioa cum clisteribus. Cū tē in casu isto quā maxime di uersiones valēt q̄ cum fricatiōibus ac dolorosis ligaturis ad adiutoriaz coras cōmode fiunt: ea q̄ maxime in isto ca su pueniunt sunt sup̄ stōm z sup̄ v̄trē sine scarificatiōe v̄tose. Cū laudat itez sup̄ crura z pedes R. aq̄ frie effusio nē: q̄ ingrossando mān fluxū silit seu retrahēdo hūmō re calm ad itra māz melius digerit z benignū magis effi cit: z in robusto corpe facias si libet. Cū vbi accitū infestatōe narcoticis vtī necē sit ad capl̄m scdm̄. z decimū ita ctatus primi recursūz habene in errorē cadas illic d̄scri pta doctrinā nullo mō p̄tereas. Cū de regimie sex rez nō nālū hūic p̄posito p̄tēti te capl̄z yndecimū tractat⁹ ei⁹ dē ad plēnū isomabit: z de virtutis cōstantia modū dabit multiplicē. Cū de puluere cristalli succo acetose ribes panis cuculi ac acetositati citri potest cū gbuslibz p̄miscere: z sic colice passiois corrupta illa mā exīte cala hēs cū rā. Cū vbi frida cā fuerit: adiunare ad vomēdū nām licz. poteris cū aq̄ cala syrupū acetos. simplicē. v̄l oximel simplex cōmiscere. Cū si p̄ secessū vbi mā nigredini ap pareat cū reubarba. mirab. idos misce: z si flla chebulos. Cū tā in solutiuis q̄ in vomitiuis caut⁹ sep̄ esto: solēt enī māe hūi⁹ furiositate in passioe hac accitūa adeo terri bilia seq̄: q̄ ex mīmo errore patēs ad requiē eternā faci le trāsit. Cūāta vi nāe seu partē mā: si retētiua p̄fortare mēs ē: laudat R. trociscos de olibano cū miua z aq̄ fer rata datos. Cū q̄ ad hūc locū p̄uētia i cura liēterie plu rima iuenies: ac sex rez nō naturalū regimē illic recur suz habet: z accitib⁹: put supra dcm̄ est pluries succurre. Cū gbusdā ē medicinis ad hūc locūz p̄uētib⁹ memor esto aliqd cōmiscere qd h̄ venenūz virtutē hēat: vt est syrup⁹ de cortice citri solus: z cortex ac eius semē: tormentile ra dix origanū siluestre: ypericon enula cāpana z silia. Cor nu v̄o cerui in q̄cūq; materia valet multū. Cū in isto ca su tyriaca magna p̄dest sūme. Cū si colice passiois tā a materia calida q̄ frida pueniēs curā hēs: q̄ propter per viam epilogi te reducere ad actum p̄acticum volo. Cūz ergo ad patiēte veneris de eūanda materia fm ext gētiā sit tibi cura: z siue hoc p̄ secessūz siue per vomitum fiat ob periculū qd iminet caute facito. Cū in principio tā q̄ ad rez sex nō naturalūz regimē q̄ quo ad medicina lia stiptica fortia nunq; approximes. Nā materia illa cor rupta: si retēta fuerit sua malignitate infirmum interficiet Cū ordinato ergo sex rez nō naturalūz regimine p̄fecti ones pulueres aq̄s syrupos ab intra dabis. Cū Ab extrave ro facomētatiōes v̄nctiōes successiue eplā: z si libuerit fri gidā aquā super pedes: ac crura p̄ijcias. Cū diuersiones vero cū ligaturis fricatiōibus vel aliter put libuerit in oī morbitpe facere poteris: v̄toseas. n. nō nisi maiori parte euacuata: z idē pariter de stuphis ac balneis est fiendum Cū si accidentium seuitas ad curā te vocet diuersiuis ligaturis fricationib⁹: z cum ventositate successiue fo mētatiōibus saccellatiōibus v̄nctiōib⁹ z emplastratiōibus z vbi ista nō sufficiant ad narcotica transire septimi capi tuli sepe allegati mādata non p̄tereas. Cū quibus ergo z quō hec omnia fieri possunt p̄scripta capla te ad plēnū isomabit ad q̄ fm exigētiā recursū habet: z intā tum de causis ac signis tam p̄nosticis q̄ demōstratiuis

Tractatus.I.

colerice passionis ac eius cura dictum sit.

Quartus tractat⁹ quattuor continet capla. cas ac signa taz pnostica qz demonstratiua disinterie narrat. Cap. j.

Disinteria est fluxus ventris ab epatis venarū disrup-
tione: aut ab intestinorū sube rasura: seu vitisq; pro-
ueniēs. Et hoc est qd hoc vocabulū disinteria sonat
grecū. n. ē: dī a dis qd est diuisio: z teron ītestinū: quasi
intestinorū diuisio. Et istud nomē ītestinū nō solū ad īte-
stinū pprie dictū: sed ad mēbra que intus stant se extēdit
indifferēter veluti est epas: z alia: vt in capitulo colerice
passionis dictū fuit. **Ex** hac descriptione tres esse spēs
disinterie intelligivolo. **Prima** in qua solū venarū epa-
tis sit disruptio: z in hac sine ītestinorū rasuris: sanguinolē-
ta exit egestio quā fluxū epaticū vocāt. **Secūda** cū absq;
sanguine in egōnib⁹ abrasiones ītestinorū solū apparēt q
intestinalis dī. **Tertia** in q tā sanguis pueniēs ab epa-
te qz ītestinorū abrasiones insunt: z tal tā ītestinorū qz epa-
tis vitio puenit. Sepe tñ cū egōnib⁹ sanguinolēns sit īte-
stinalis disinteria: cū. s. ītestinorū sit excoziatio tā pfunda
q ab inde sanguis egrediat: z hāc p signa ppa ab epatica
cognoscere te īfra docebo. **Disinteria epatica** rōne exe-
mū triplicē distinctionē recipit solet. prima cū sanguis
abundās qsi naturalis egredit. **Secūda** qn aqueus z sub-
tilis vel paululū grossior z niger ceu vini filis feci. **Ter-
tia** spēs cū sanguis niger exit grossus ac coagulat⁹. **Prima**
spēs sit ī mutillatis solū relinquentib⁹ exercitiū in his
q in ocio opulētaz vitā degūt. In crapulosis: z in qb⁹ soli-
te euatiōes restāt vt ītestinorū emoroy daruz sanguis flu-
rus nariū: z talū. sit itē qru dā febriū crisis sanguineaz
maxie. **Secūda** spēs sit in diaria epatica: vt. s. dicit: z ea a
debilitate ptētiue epatis puenit q sanguinē retinere non
valēs eū p meseraycas ad ītestina demādat q p secessuz tā
dē egredit: z pmo veluti carnis loture filis. cū qz retēnua
forficat sit niger z grossus magis: z plus itēz fortificata
vini feci sit filis. **Tertia** spēs puenit cū abundās in qti-
tate sanguis vt in mutillatis sit: ac in dictis retētiōib⁹ ab
epate ad ītestina pfluat: q cū morulā aliqz tulū magnam
fecerit nigrescit. z īgrossat. z interdū talr coagulat: vt ad
formā frustuli carnis q epati assimilāt egredit: pp qd qui-
dā ipm medici. vt sexto de accidēti capitulo penultimo.
Sic ingt ipius epatis subam credunt. **Intestinalis** qz
rōne situs triplicē distinctionem recipit: quia aut lesio est
in superioribus: aut in inferioribus: aut in medijs.

Quid disinterie cas q extrifecet: z q irifecet eē pnt dicēdū
est. **Extrifecet** qdē sūt casus: pūssio: z potissimū sup re-
nes z dostriz. **Excessiua** aeris friditas: ac ei⁹ corruptio
sue venenosus: sue acur⁹ itēz cib⁹: vt alleū: cepe: sinapis
acerū z talia. **Solutiue** medicie debito mō nō correcte
sūt vt aloes: colloquida: scamonea: cucumer asininus et
siles. **Et** illa itē q ex ppa nā corrodēdi vtutē hnt: vt ar-
senicū: calx viua: argētū sublimatū: scoriz eris vitriolū: z
oēs attramētū spēs realgar: castoreūz filia. **Intrifecet** o
cause sunt veluti acuta colā pūgēs mordicās z exuberās:
Ita itē salsum seu ali⁹ adustus hūor: apatis aptio: ab vlcere
virulētie emanatio: aut quouis mō venarū disruptio. Et
hic in summa sunt tam intrinsece qz extrinsece cause.

Signa extrifecaz cognitio tibi patiētis relatōe patefit.
Quāntū ad irifecaz disinteria ab epate si puenit sub
dextro hypocūdrīo dolor aderit: iter pollat⁹ tū: z nulla ap-
parebit ītestinorū rasura z alioz respectu sāguis erit m-
tus ītestina dolore ac tersione carebūt de nocte qz de die
accit plus: nec īfirm⁹ velut ī alijstōnēs ad sellā puocat: z
egestio vt plz emissum sanguinē āncedit. his. n. raro cūz
egōnib⁹ cōmifcet. **In** ītestinali vō disinterie loc⁹ discer-
nēdus est. Et id si in supiorib⁹ ei fuerit dolor: punctura: ac
grauitas ab vmbilico supra sentit. z ītestinalis rasura sub
tilū corticū erit: q si pfundef: sic qz īde sanguis egrediat
multū erit in egōne pmixt⁹ cū quo dolor a flellationē per
multū tpus āncedit: z est qz in ceteris intē flor: z māfecēs

magis. In hac spē rursus nausea singult⁹ z vomit⁹ ceteris
parib⁹ qz in alijs magis abundat: pp ītestinorū talū ad flōz
ppingtatē. **Si** vō fuerit in īferiorib⁹ dolor: punctura ac
grauitas ab vmbilico īfra pcipif. corizales abrasure gros-
siores ac spisse magis erūt. Et pp ppingtatē egōnis ad exi-
tū nō multū cū ea rasura: z sanguis si qz egredit cōmifcet
cū quo post dolore z puncturā nō multū tardaf egō. **In**
medijs vō ītestis dolor z gūitas z pūctio: z talia circa vmbi-
licū pcipiunt. Rasura vō merito pdictorū medie cū ege-
stionib⁹ mediocris cōmixtio fiet. **Ex** his itaq; q dca sunt
epaticā ab ītestinali disinteriā discernere scies: ac ei ītesti-
norū loca. **Nūc** aut supst vt p ppa fig⁹ peccātē hūorē
cognoscas: z talis cognitio maxie p vsū habet: q si colic⁹
fuerit dolor acur⁹ ardor: punctura z situs aderit valida cūz
quo etas pcedēs regimē z filia cōplo z c. iudiciz tibi ma-
gnū cōprestatū. adukta melia: ac saluz flā visu qz cōpre-
hādif: ac p etatē: cōplonē: pcedēs regimē z filia. **Urina** et
si vt supra ī signis diarie dca est in his passionib⁹ luida
sp vitplz appeat: in ea tñ peccātū hūorū copia maior īest
Si vō disinteria ab eruptione apatis seu ab aliq mali-
gno vlcere fiat p ipius apatis signa seu vlceris: z per loca
vbi ea fuerint in eius cognitionē facile deuenies.

Et qz oia ista in egōnū īspectōe leuiter deprehēdunt de
mōstratiuis signis hic finē ipono oīno ad pnostica trāsies
Et pmo spasm⁹ ī disinteria mortāl. **Et** itē si ea singul-
tus siue vomit⁹ cū pmixtōe rōnis euenerit mortāl. **Adu-
tatio** qz colorū ī disinteria malū: signat. n. vlc⁹ magis cōti-
nue pfundat: z sic qd egredit sp in colore variat. **Edicat**
itē interdū nocumētū toti: pp qd in fluxu tali nā diuersas
mās expellere cogit. **Ex** qb⁹ pz talē mutationē colorū ma-
lum potēdere. **Rursus** disinteria ydropi supueniens
mortalis: de relicta. n. aquositate illud educit quo corpus
nutriri dī. **Amplius** disinterie epatica que nec crenico
nec signis digōnis apparētib⁹ euenit: si mala fuerit cū īst
mītolerātia moualis. **Si** tñ ppter īfirmū ipius robu-
ritatē pdurauerit ad ydropetādē eū deducet. Sed illa
que ex abundātia sanguis veluti in mutillatis z filib⁹ pa-
roximalr sit ex se salua qz talis erit. **Disinteria** ī qua
defectu cōtētiue epatis egōnes veluti loture carnis fiunt
curatur: de leui. n. epatis cōtētiua cōfortat. **In** ītesti-
nali vero disinteria duo cōsiderant: locus primo: exīta
scdo. **Quāntū** ad sitū disinteria que in supiorib⁹ sit īte-
stinis qz ea que in īferioribus: dūmodo cetera sint paria
periculosior est multum. **Primo** qz propter subtilita-
tem malitiam talē sustinere diu nequeunt. **Secdo** quia
epati mēbro nobili vicinatur stomacho quoq; quare ab
ea maxime patiuntur. **Tertio**: qz illi loco male medica-
mina applicari possūt. **Quarto**: qz ītestina illa grac-
lia exanguia sunt nō carnosas: sed neruosa plurimū: qbus
ex causis cōsolidationē facilius nō recipiunt.

Quāntū ad eēntiā siue subaz duo sūt pferādā. **Primū**
ex pte ītestini. scdm ex pte vlcerātis mae. **Quāntū** ad
primū disinteria intestinalis triplicē gradum recipit. vt
Sic ī primo affoatino. **Si** a disinteria habito. **Primo**
cum aliqualis pinguedo cū egestionib⁹ emittit: talis pin-
guedo ītestinorū vlceris in principio esse arguit. **Secū-**
dus qn veluti pergamēti rasura egredit: z talis vlceris
augmētū denūciat. **Tertius** qn pars carnea satis gros-
sa exit: z hoc vltimitatē malitie demōstrat. prima curatur
faciliter. scda difficulter. tertia nunq. nam cū ītestinorū
cōsolidatio nō sit possibilis oīno mortem potēdit. **Ex**
parte vlceratis materie disinteria si a fece nigra mchoa-
uerit mortale: ea. n. cancrus ad intra eē significat. vt **Sic**.
in cōmēto: qui si extrinsecus curā nō recipit: ab intra quō
Et si adhuc cācer ad intus nō esset. mā tamē nigra futu-
ram mortē denūciat: talis. n. colā seu melia erit p adustio-
nē genita: que ante qz appareat malignitate sua ītestina
talr vlcerat: vt nunqz p solidationē recipere queāt. nā vlceris
a tali materia extrinsec⁹ factū vbi medicamina applicari

pnt raro vel nunq̃ sanari: quō ergo int̃ vbi medicamina applicari nequeūt: z si apparuerit ppter affellationē fr̃e quēter motā ad curā neāz facere nō valēt. Cū ergo mā il la sit corrosiua valde i breui taliter itestina vlcera vt mor tē inducat. C Et idē de colera prassina z eruginosa iudi ciū fac. C Itē si in febrib⁹ colericis cū integritate rōnis et sine dolore capitis vr̃ina alba fuerit: futurā disinteriā ti me. Illā signū est mām illā ad inferiora raptū h̃re q̃ de faci li disinteriā iduceret. C Nec ergo epilogaō pnoſtica di ſinteriā epatica veniens ſimthomatice paucos infra dies infirmū ad mortē: si durauerit: aut ad ydropem deducet. C Que vō poxiſmalr: z que veluti carnis lotura salubris Intestinalis que intestinis ſupiorib⁹ ſit piculoſior q̃ que in inferiorib⁹: z in q̃ veluti p̃gamentū ratura q̃ ea in qua p̃fluit pinguedo. Ea vō q̃ frustula carnis emittit: mortalis oīno. C Colera nigra prassina: aut eruginosa mortalis: z potissimū si a ſupiorib⁹ pueniat intestinis. C A ceteris vō humorib⁹ facta disinteria saluari pōt. C Et hoc de pnoſti cis disinterie que nō modo ad pnoſticādū: sed ad curam tibi quoq̃ plurimū sunt vtilia: ad quem deinceps tranſe undum est: z per hoc capitulo finem impono.

De cura disinterie epatice. Caplm. ij.

On est ppter ſcita que iminēt pericula disinterie cura tardanda. Cauēdū quoq̃ ne in ea error: com mittat. Est. n. adeo periculosa vt infirmus ex mini mo errore cōmiſſo pereat. C Si ergo epatica fuerit pue niēs a sanguine in quāto ſolū peccāte vt in mutillatis: aut in hīs quibus ſolite ſunt euacuationes zc. dūmodo ad eū tolerātia bona ſequat abſcindēda nō erit: sed vbi ſupflua euacuatio baſilicā ſtatim incide: z iuxta tenore virtutis ſanguinē exire pmitat: q̃ si etas vel aliud ſlebotomiam fieri p̃hibet cū ſacriſicatione ṽtoſas apponi iube. C So litas itē vbi poſſe tibi videt euacuationes facere facias: vt eſſet mēſtrualis fluxus emoroydal vel nariū ſanguinis. Si enim iſtorū aliquis in cā fuerit hec cura p̃ſto: ac cōue nientiffime fiet. C Linū carnes: oua z talia ſanguinē que multiplicāt remoue: z regimē totū ingroſſatiuum ordina qd̃ facere ex infraſcriptis facile ſcies. C Si ſanguis quali tate peccauerit: tāta q̃ntitas p ſlebotomiā ſeu ṽtoſas ex trahēda nō erit: sed eſt peccatū illud corrigēdum. naz ſi ſubtilior ſanguis debita ingroſſatiōe indiget acuitas vero repreſſiōe. C Sz vt te ad actū practiciū reducā. R. oxica care ſimplicis. 3. i. f. aque ro. aq̃ endiuie: aque plātaginis añ. 3. i. pro vna vice ſufficit. C Vel loco oxīcacare ſyrupū roſ. vel de ribes de ſucco acetose: de acetofitate citri: vel miuā pone. C Et ſyrupo aliquoties ſumpto. Si colerā ali quam ſanguini cōmixtā iudicares que euātiōe idigeret R. reubar. electi. 3. i. f. corticū mirabo. citrinor. 3. ij. torre fiant: z fiat puluis: q̃ cū aq̃ plātaginis. 3. i. miua addita po tui tribue. q̃ si aduſione in ſanguine ſciueris mirabo. ci. trinis miſſis in dos appone: z ſi ſlegmatis cōmixtio eēt ke bulos. C Eūata mā ingroſſatiua z ſanguis acuitatē repu mētia p̃be quo in caſu facias. R. p̃ſerne roſ. antique. 3. i. triaſandalor. 3. ij. fiat mixtura de qua in itroitu mēſe pa tiens ſemp accipiat. C Vel adde in mixtura tali coraſ. rub. ſubtiliffime tri. 3. i. f. margaritar. 3. i. lapidis emathitis 3. iij. Et de hac patiens aſſumat. C Et ſi acuitas itenſa in ſanguie fuerit. R. lapidis emathitis. 3. i. coraſ. ru. 3. f. fiat pul. ſubtiliffim⁹ que in modico ſucci plātagis mixti cū vi no nigro vacuo ſiō in vna vice tribue. Et idēz in oī mane fac. C Vel loco p̃ſcripti pulueris hūc dabis. R. cineris of ſis cruris bouis. 3. i. lapidis emathitis ſpodij. añ. 3. i. fiat puluis. C Vel facias ſic. R. lapidis emathitis cineris of ſis cruris bouis. añ. 3. ij. coraſ. ru. 3. i. f. margaritar. 3. i. ter re ſigillate coriādroz p̃paratoz ſe. plātagis. añ. 3. ij. fiat puluis. C Quo ſi in p̃fectiōis modū vt libz. R. aq̃ pluuiā lis: vel aq̃ plātaginis q̃ntuz ad diſſolutionē. 3. vij. zuchari ſufficit: z tādū duo lapides emathitis in ea p̃ſcriēt aq̃ dū veluti ſanguis fiat. Cū aut zuchari coctū fuerit pulueres

ſupra ſepiſſime ſcriptos adde z ſandalis ſubtiliffime tri toz. 3. ij. z fiat cōſectio in morſellis: de q̃. 3. i. f. in p̃ncipio paſtus vel aſt paſtū ſumpta fluxū ſanguis oēm ſiſtit: vnde cūq̃ manat z hec ab itra. C Sz ab extra ex ceroto ſandali no epariunge. C Vel aſt epithimet. R. aq̃ ro. aq̃ endiuie aq̃ plātaginis. añ. 3. iij. aceti. 3. i. f. ſanda. rub. 3. iij. ro. ru. 3. i. ſpodij. 3. ij. z ṽnctionis loco ſemp añ paſtū hic epithi ma fiat. C Aētosa itē fluxu ſanguinis nō ceſſante ſup epar quatuoꝝ hoꝝis: aut quāto plus poterit etēta fluxū talem ſiſtit adiutoria brachioꝝ ligature dolorose: valēt quoq̃ ſcricatores. C Quātoq̃ ad ſex rerū nō naturalū regimen aerē ad aliquale tendētē caliditatē inhabitet aqua ferra tam vel pluuiālē potui dato: z vbi grandis eſſet ſanguis effuſio in ſuis bibendis aquis tantuz emathitis lapides cōſcricentur q̃ rubee fiant: in hoc enim caſu nihil ſupra. C Nō cōpetit vinū qd̃ vbi detur ſit nigrum in quo aurū candēſ vel calids ignitus extinguat cū p̃dictisq̃ aquis bene limphetur. C Carnes dimittat: q̃ si tamen eis nece ſe vii ſit accipe gallinarū pulloꝝ vel vituli lactātis car nes caprioli: cuniculi: leporis: merli: ſiue turdi: z he. aſſe cōueniūt: que berberis conandris p̃paratis: ac ſumac ſar ciēde erūt ſeu cum coctant: aut p̃ris ſtipicis paucula ce ra noua ſemper immiſſa. C Et pro ſapore ſeu ſaſſa ſucco granatoꝝ ſeu berberis acetose panis cuculi: ſeu agreſta viere amigdalio riſis: ſar: nullū ac paniciū cognari poſſit C Sed ſercula ſeu carnes elixantur in ferrata aqua deco quende. C Frictiones materiā diuertūt: z exercitio ſup plent. C Et ſic habes curā epatice diſinterie tam in quali q̃ in quāto ſanguine peccāte. C At autēz ille qui ſanguis nimia abundantia diſinteriam patitur ſlebotomiam: aut ventofas: vi ab ea ſeruetur ſepe facias vel euacuatio nes ſolitas: vt habeat procuret. C Si ergo egeſti ones ve lutu loture carnis fuerint. ſupra caplo de cura diarie epati ce curādi modus inſcribiſ: de quo illud ad plenū te infor mabit. Et per hoc diſinterie epatice cure finem impono.

De cura illi⁹ diſinterie q̃ in ſupiorib⁹ iteſtis ſit. Cap. iij.

Diſinteriam inteſtinalem curandā tria que curā di modū variant cōſideranda ſunt. primo materia ſecdo locus tertio exulceratiōis gradus. Cum ergo ad infirmū veneris per ſigna tacta que ſit materia z qua lis z locū vbi fuerit inueſtiga. C Mā ſi ea acuta colera fu erit z in inteſtino ſuperioribus eius euacuatiōem quere z q̃to malignior tanto citi⁹. C Facias ergo ſic. R. reubar ba. 3. i. f. mirabolanoꝝ citrinor. 3. ij. torrefiat parum fiat puluis: z cū miua citomozū maſſam cōſicias: quam cuꝝ aqua ro. plantaginis pluuiāli vel ferrata cōmiſce. z potui tribue: vel cū roſaceo zucc. miſce. z bolum deauratum cō ſice: vel ex tali maſſa pillule formēt quas infirmo dato. C Vel facias ſic. R. reubar. 3. ij. corticum mirabo. citri no rum. 3. vj. ſuperſicialiter vſtulentur z in aqua plantagi nis inſundantur z hoꝝis tranſactis. xij. ſortis expreſſio ſi at z cum qua citomozum miue. 3. i. potui dato. C Nota ta men q̃ si vlceraō ad primū gradū tantūmodo venerit: ita q̃ ſola pinguedo ſeu mucillago illa inteſtinalis ſolū exeat poſſes medicinas iſtas ſine torrefactione z ſine al terius ſtipicis admixtiōe prebere: z ad hoc oxīzacarā vel aliud digeſtiūū humorū acuitatē extingues perantea ex hibere dūmodo materiē ſurioſitate nō timueris. Sed vbi ad corticalē excoꝝiationēz iaz deuenerit: ſolutiuas me dicinas: tūc nullas exhibe. niſi vſtulate puluerizate: z cū ſtipicis correte ſint. nā materiā educēdo mēbrum leſuz cōfortant: z hoc eſt prout in caplo quinto tractatus primi ſupraſcriptū ſunt: qd̃ in de cōſolatione medicinarū poſuit ille diuus A deſue. caplo. de reubarbaro cū inquit: z eius quidē qd̃ parū eſt inſuſſio cōpetit: q̃ ſolū queritur abſter ſio z ſolo z opilationū apertio: ipſ⁹ vero cōtriti exhibitio q̃ querit: vt poſt illā in viſcerib⁹ veſtigia cōfortatiōis re maneāt: z ſubūgit iſta q̃ ipſm reubar. eſt medicina bona diſinterie: z p̃pe aſſum cū ſucco plātagis z paucō vino ſi

Tractatus.III.

ptico datū. Ex quocludo qd dare cassiā z talia lenitiua i
disinteria vt plurimi faciūt ē malū: nō debes tñ in pñ^o sti-
pucis vti: nisi fuerit vt statiz dem ē materierum eductiua:
iūc. n. mām istā malignā in^o coerceres: ac includeres: sic
vt sepiissime p̄ nutē infirmū ire ipm ad paradisu cogas
¶ Et si reubar. more Mesue exhibere licet. R. reubar.
vsti. 3. ij. f. fiat pluis quē cū succo plātagi. residētia scā mi-
sce vini stupici paucō addito: z da potui. ¶ Si vero trib^o
aut q̄tuor trāfactis diebus mās adhuc multā p̄cerneret
reitera solutiū: sed tēpe iterposito potes oxizacaraz vel
aliud digestiū colē si libuerit exhibere. ¶ Et dieruz ite-
rū q̄tuor iterposito spatio mā tota nō eūata mām solue.
¶ Si tñ ea minorata vomitū facile puocare posses cum
aq̄ z aceto: vel oximelle simplici seu cōposito vel squillu-
co zc. put i cap^o 5° te docui eū audacter facias. Mā afforiz
moz 6°. p̄mē. illi^o a diario hīto zc. Sal. nos idē facere in-
struit. ¶ Solutiua plurima multis modis varijsq; p̄pata
ad h̄ faciētia p̄positū iuenies supra in cura diarie capitu-
lo nup alleg^o. ¶ Uex vbi adustā colerā seu meliaz in cā so-
re cōprehēderes loco mirabolāoz citrinorū indos appo-
ne: z si saluz flegma chebulos: z ista solutiua tā in inferio-
ribus q̄ in supioribus intestinis ad mām eūandā pueni-
unt. ¶ Que si per artēz aut p nām eūata fuerit p decē vel
duodeci dies transactos vñsimilit eē dz: refrigēdi fluxuz
tunc sit tibi cure: z ante q̄z vbi materiā euacuatā p maiori
parte cōprehēderes. fac ergo puluerē infrascriptū: cuius
vñs tā in ferculis q̄ in potōibus q̄ in quibuscunq; alijs
modis tuo infirmo cōuenit. Qui. R. corticū granatorum
copularū glandiū: gallarū margaritarū: sandaloz rube-
orū: spodiū añ. 3. i. arillozum vuarū: granorū granatorū
se. ro. sumac. terre figil. boli arme. sang. draco. añ. 3. ij. co-
ralloz rubeorum: lapidis ematitiz: cineris ossium cruris
bovis añ. 3. i. f. masti. thu. se. papaue. albi. gūmi arabi. añ.
3. f. p̄f. assi. se. plātaginis torrefa. se. coriādrozū p̄paratorū
añ. 3. ij. fiat puluis: quo in pulueribus vti potest: vel misce
cū zucca. ro. antiquo: z erit delicatus magis. ¶ Uel facias
sic. R. zucca. lib. i. dissoluat cū aq̄ ro. cui adde cōserue ro.
antiq̄. 3. ij. z parū vini citoniorū: z cum facilitate deco-
quantur: z debite cocte adde p̄scripti pulueris. 3. i. f. z
fiat in morzellis cōfectio. ¶ Uel facias sic. R. lapidis ema-
titiz. 3. ij. corallozum rubeorū: margaritarū añ. 3. i. cau-
de equine. se. coriādrozū p̄paratorū: arillozū vuarū:
granorū mali granati: paululū vstorū añ. 3. ij. p̄f. vsti. 3.
ij. f. fiat puluis quo vtere: vel mō quo supra cōfectionem
facias. ¶ Uel da pillulas infrascriptas: sunt enī in hoc ca-
su mirabiles: que: que. R. mumie. 3. i. gūmi ara. tosti. 3. ij.
cū succo plātaginis pillulas cōfice quos infirmus vacuo
stō recipiat oēs vel saltē toti^o māsse. 3. i. p vice dato. ¶ In
modū syrūpi miua vtere citoniorū vel syrūpo de mirtis.
¶ Uel facias sic. R. ros. ru. epatice plāta. corrigio caude eq-
ne. sol. quercus. sol. citoniorū añ. 3. i. q̄tuor se. frigi. su-
mac mirtilloz berberis añ. 3. i. cōq̄ssent: z fiat decoctio in
aq̄ ferrata lib. i. succi plāta. cū residētia fecerit z in his tā-
diu lapis emat. cōfricef q̄ rubescant: z cū lib. ij. f. zuc. fiat
syr^o. q̄ vtere: z ē i casu isto appropriatissim^o. ¶ Plura per
os sumēda describerē. S3 caplm sextū de cura diarie ad
hoc p̄positū faciētia varia z multiplex p̄parātia describit.
¶ Uex q̄ i hoc casu dolores crudelissimi fieri solēt q̄tuz
ad ea q̄ p os exhibēt. dabis p̄mo cornu cerui vsti z lon. id
enī dolores it̄ infecos mirabl̄ sedat p̄siliū q̄z cōbustum.
¶ Itē spodiū ac plātagis semē z p̄cipue vbi dolor p̄giti-
uus aderit. ¶ S3 si ip̄ortūitate doloris ad narcotica trāsi-
re necē sit ad caplm scōz de cura diarie supra trāsi. sui. n.
est talia narcotica per os sumēda describere. ¶ Sed tam
huic q̄ alijs acciden tibus timoris capitulum decimum
ordine quodam te ad plenum succurrere docet.
¶ Nūc autē ad hui^o capli cōpletā doctrinā restat describe-
re q̄ ab extra sunt app̄ximāda. facias ergo sic. R. olei
masti. olei citoniorū olei mirtillozum añ. 3. i. pulueris ma-

sti. gall. musca. mirtilloz sumac. acacie hypogsti. pulueri
panis assi: z in aceto exuncti ordeī cribellati boliar. añ. 3.
i. f. cere parū: z fiat vnguentum quo veluti supra scripto
vtere. ¶ Uel aliter facere potes: vt R. balaustiarū: copu-
larū gladiū masti. añ. 3. f. hypogstidos. ro. ru. gallarū
añ. 3. ij. fiat puluis subtilissim^o: ac cū oleo ro. mirtini cito-
niorū z mastice ego p̄tib^o in mortario tādiu ducas q̄ ad
vnguētū formā mollis deueniat: cū q̄ stōm abymbilico su-
pra ventrē linias. ¶ Uel ex infrascripto: qd i hoc casu mi-
rabiliter valet. R. mumia qd cūz aceto z albumine oui re-
cētū dissolue: vt supra illinitio fiat. ¶ Uel R. san. dra. bo-
liar. añ. 3. ij. mumie. 3. ij. se. plan. 3. i. fiat puluis subtilissi-
mus: quē cū albumine recētū oui. z rosaceo oleo misce: z
linimētū facias. ¶ Uel facias sic: qd nō solū fluxum restri-
git: verum etiam dolores crudelissimos sedat. R. poma-
siluestria: z ea ab intus bene munda: que coquant in aq̄:
z more emplī ponant z infrigidata remoue: z cala iterū
reponē: z vicibus aliquot hoc facto ex vñctōis aliq̄ supra
scriptarū locū inunge. ¶ Uel facias sic. R. rosarū galla-
rū: foliorū quercus p̄tasilon añ. 3. i. balaustiarū: po-
morū siluestrium imaturorū sorbarū: citoniorū per-
frusta incisorū añ. 3. i. cimini in aceto infusi lib. f. cōq̄s-
sent: fiat decoctio i qua imissa spōgia z expressa applicet
loco dolēti quo pluries facto ex p̄scriptis vñctionib^o ali-
quas facias. ¶ De cōsimilib^o vero in dyarie cura octauū
caplm est sultuz abundanter: ad qd si opus est recursum
habe. ¶ In isto casu sitie super locum apposite maxime
valent fricationes quoq; z ligature. Et ad sudorem pro-
uocandum balnea seu stuphe supra descripte. Et si de ta-
libus plene informari cupis tractatus p̄mi capitulum
quintum consule. tibi fienduz ad talia modū dabit. ¶ Re-
gimen vero sex rerum nō naturalium ad hoc p̄positum
faciens in capitulo vñdecimo de dyaria supra describitur.
Et per hoc presenti finē ip̄onere cupiēs hic illud nō scri-
bo: sed ad aliud vado. Et sic hēs intestinorū supiorū p̄ple-
tā disinterie curā: partiz tñ a supiorib^o caplis mutuata. ¶
De cura disinterie que tam in inferioribus intestinis q̄
medijs prouenire potest. Cap. iij.

¶ Uperest disinterie cōpletā curā eā ponere q̄ in iſe-
rioribus intestinis sit: q̄ habita ei^o que sit in medijs
cura patebit. Mām igitur ac vlcera quōis graduz p
ea que dicta sūt inuestiga. ¶ Et si colera acuta seu melan-
colia adusta seu flā salsum fuerit s̄m abrasionis gradum
euacuādū per os modus in contiguo caplo ponitur quo
vtere si opus fuerit. ¶ Uerum per inferiora talis disinte-
ria melius curat p quo te auiso q̄ huic cure clisteria ma-
xime pueniunt: inter q̄ aliq̄ sunt lauatiua: qdā absterſiua
nōnulla p̄solidatiua: alia cōstrictiua: z alia dolo:uz miti-
gatiua. Et ista ip̄ntarūz describere libet: vt ex eis p̄pōnē
s̄m exigentiā facere scias. ¶ Lauatiū itaq; clistere sic fa-
cias. R. aq̄ ordeī lib. i. pulueris zucc. 3. ij. f. vitellos duos
ouorū ex his sil distēperatis fiat clistere. ¶ Absterſiū
R. aq̄ lactis ordeī lib. i. in q̄ dissolue mel ro. 3. ij. z ouorū
vitellos duos: z fiat clistere. ¶ Cōsolidatiū. R. pingue-
dimis renū capra. 3. iij. olei ro. 3. ij. suc. plāta. vel corrigio-
le residētia facta. 3. vi. pulueris boliar. lapidis ematitiz
sang. dra. masti. añ. 3. i. z ouorum assatorū vitelli duo in
corporentur simul: z clistere facias. ¶ Uel puluere illo di-
miso ponant infrascripta. R. tucie boliar. sang. drac.
terre figil. mumie añ. 3. ij. fiat puluis. ¶ Clistere cōstri-
ctiū. R. ros. ru. balaust. mirtil. sumac. añ. 3. i. f. risi tor-
refa. lib. f. fiat decoctio in aqua pluuiāli vñ ferrata: de qua
R. li. i. in qua dissolue acacie hipoquist. añ. 3. iij. zucc. ro.
3. ij. z vitellorū duorū ouorū assatorū: z fiat clistere. Aliq̄
ponunt loco istorū. 3. f. micheletoz: z dicunt clistere illud
mirabiliter sistere. ¶ Clistere dolo:uz mitigatiū. R.
olei ro. 3. vi. succi plātagi. facta residētia. 3. iij. z mucilagi-
nis p̄f. 3. ij. f. fiat clistere ardore z dolorem mitigat mira-
biliter. ¶ Uerū intēdēs due seu plures i cura hac vt plm

applicat: qd dato qd lauare volueris: cu hoc ardore mitiga
re sepe nece e. Et id e i refrigerando seu p solidado fit: qre so
lers medic^o ex pscriptis clisterib^o fm qd p tuc itetioez ha
buerit ppones facere poterit. Cu g ad infirmu tuu deuenie
ris: clisteri vtere lauatio: vt ab illa ma vlceratiua itestina
lauent. CSz vbi maz viscosas aliqlr cerneret: facias sic.
R. aque orde i lib. i. zuca. ru. 3. ij. f. z duos vitellos ouoru:
ac si ardor cu puctura adeet: addere poteris olei ro. 3. ij. z
fiat clistere. h. n. lauat abstergit: ac ardorez mitigat. CAlc
vbi maz veluti vt plz i disinterijs itestialib^o fit: exuberare
cerneret fm modu i primo cap^o descriptu ea eua. Dige
ras qz si ea tibi iducias dederit. Ma si tantu i intestinis
ptieret exntib^o assellatib^o ita ptinuus veluti i disinteria
itestiali coter sut ifra duos dies tota euata foret. Sz qn h
no fit: arguedu e maz aliude ad itestina fluere: ea de re in
casu isto purgatoez anscriptas maxie laudo. Tu igit fm
exigentia mo sepe deo facias: nec restrictiuis nisi p maiori
pte euata ma vn psumas. CSz ta an qz p purgatoem la
uatiuis abster suis atqz mitigatis clisterib^o si op^o sit vie
re. Et has tres i h clisteri p duos iuuenies. R. aq orde. 3.
vi. suc. plata. 3. ij. olei ro. 3. ij. mel. ro. 3. i. f. pulueri zucca.
3. a. qb^o adde si libet vitellos duos ouoz: z fac clistere: la
uat z abstergit: atqz dolorez sedat. CAlc facias sic. R. suc.
platagi 3. ij. aq ord. 3. viij. vitellos duos ouoz mel. ro. 3.
ij. f. mucilla. pfi. 3. i. f. z fac clistere: hoc. n. h lauet z abster
gat mirabilr: z cu b ardorez mitigat. CAlc i p solidandi
tibi visum fuerit: clistere lauatiuu vnu aut pla facias suc
cessiue: z tonet donec clara exierit: q facio ifra scriptu po
ni ilico iube: qd talr fiat. R. ro. rub. balauista. platagi. cor
rigiole risi panici. leni excoctataz afi. 3. i. f. h tria vl
tuna paululu torrefiat: z i aq ferrata seu pluuiali decocto
fiat: qd. R. 3. ix. succi plata. 3. ij. mucilla. pfi. 3. i. f. sepi re
nu capraz. 3. ij. f. tunc boliar. sa. dra. mumie lapidis ema
ritis cineris papiri: masti. ihu. afi. 3. f. pfi. cobu. 3. i. fiat pul
uis: de q loco alteri. 3. f. acci. CAlc facias sic. R. galla
sumac ro. rub. risi torrefa. mirtulox afi. 3. i. in aq pluui
li vl ferrata fiat decoctio: de q acci. 3. vi. suc. plata. 3. ij. se
pi renu capraz. 3. ij. vitellos ouoz affatoz: pulueris dra
gati. gum. arabi. boliar. me. san. dra. mumie afi. 3. ij. z fiat
dor: fuerit adde mucillag. pfi. 3. ij. z fiat clistere: est. n. eu
de vtutis cu pmo. CDiliget medic^o clisteria fm qua tuc
itetioez hnt ex pscriptis ponere sciet: vez vbi ardor pun
ctura z dolor fuerit: decoctioib^o pscriptis iusgami aut ma
dragoze radicis adiungere poteris: i istis tñ z alijs accnti
bus sedatis fac vt cap^m pxiu octauu z nonuz supra de
cura diarie te instruet. CUnctioes. empirihimata. emplati
ones enchanismata. suffumigia: ac suppositoia i hoc casu
necessaria ibide qz reptes approximadiqz modu. Sz vn
ctioes z talia i casu isto ab ymbilico ifra z circa renes ap
plicada sut. CEoz aut qd pos dada veniut: caplm sextuz
tractat^o pmi copia tibi dabit. Et si narcotica volueris. ad
septimu caplm vade. nonu vo accidetib^o succurrere do
cet: z decimu sex reru no naliu regime pbit. CEt sic hes
modu disinteria curadi iserioz itestinoz p que vna cuz
his q in primo caplo descripta sut ei q in medijs itestinis
sic succurrere scies: cu in eo casu ta pos qz p iseri^o veniut
applicada remedia: qd ex doctrina pcedetum capitulox
facere scies: z phec cuiuslibet disinterie cura patet.

Quintus tractatus tria continet capitula.

De causis z signis tam pronosticis qz demonstratiuis
tenasmonis.

Capitulum. i.

Tenasmo e intestini recti passio in q cu intensa asel
landi delectatio e egeredi voluntas freques adest.
z maxime cu conatu paru aut nihil aut ma pauca
mucosa cu dolore circa anu z anchas difficulter emittit:
q interdū paucis sanguinis guttis est admixta. CEz ista
descriptioe gñalia signa tenasmonis apparēt. nā cum intē
sa assellandi volūtas freques adest: z magno cuz conatu
paru aut nihil emittit: z circa anu intēsi dolores existunt

his apparētib^o signis tenasmonē iudicamus. CQuis
cā multiplex esse pōt. Immediū fridate sola fit in intestino
recto inclusa: z hoc ab ex^o diuersimode pignificari: vt ses
sione supre frigida: ab ablutione seu statoe in aq frida: a
frida qz in unctoe: z frigus z aer idē sepe efficiūt: vt cuidā
meo socio pignit: q motē finitū i festis natalib^o trāsies pe
ne totus pgelatus extitit: ob id tenasmonē icurrit: fit a sic
citate seu a flate viscoso a cola acuta: vt ē cola citrina adu
sta seu prassina vel eruginosa: ab adusta melia: a flate sal
so: ab vlcere: ab apate farmacoꝝ successione: z a grossa
veto sitate. CEt modus quo prescripta eū efficiūt ē talis
nā lōgaonē friditas corrugans ac pstringēs nature nocu
mētū magnū inferi. illa vero magno cū cōatu: vt illud ex
pellat infurgit: z cū plus infirmus pmit maior: causat cō
strictio: q fit vt absq: eo qd aliqd emittat assellādi cōtinue
crescat volūtas. CEces ē sicce teasmonē efficiūt: qz nāz
sua pōderositate grauāt: ppter qd vt eas expellat conat.
Lūq: paululu aut nihil emittat ptinua fit assellandi volū
tas. CEt hūoriz i fridus z viscosus i lōgaōe exultēs sua
pōderositate nām vt se exponeret incitat sua frigiditate cō
stringit: viscositate vo itestini pelliculā adheret inde fit ege
rēdi difficultas maximā: z si qd emittit pelliculas illas se
cū trahit z itestinu excōiat: q i casu sepe i pauca illa egres
sione aliq guttule sanguis apparēt z in casu isto mā velu
ti zelu piscium interdū emittit. CCola vo acuta mlia seu
fia salsum eoz acuitate intestinu mordicat z expulsiuā si
mulāt q fit vt nā magno cū conamine ad taliū expulsiōne
infurgat: z cū ipsoz subtilitate in intestini pelliculis infil
trēt: z expelli neqant: z sic ptinua manet assellādi volūtas
z ille tenasmo disinteria sepe pcomitat: q tenasmodica nū
cupat. CPariter qz farmacoꝝ vi fit: qz hūores subiles
in lōgaonē educti in exāgu ei^o pte infiltrati expulsiuā si
mulāt: z mō q supra statūz de m tenasmonē efficiūt. CAb
vlcere fit itez pp maz virulētā: q ab vlcere ptinua e ema
nans nām stimulādo ptinuam egerēdi volūtatē inducit.
CAlpa pōderositate sua nām grauāt: z pp hoc ad sui ex
pulsiōne eā irritat: z cū nihil expelli qat: cōtinua egerēdi
volūtas manet: qz si ruptū fuerit sua virulētia hoc efficit.
CNetositas in intestino exis lōgaone nec egredi valens
nām grauāt: q vt eā expellat: cū ptinua assellādi volūtatē
conat. CEz qb^o oib^o tenasmonis cāe gñalia signa ac qliter
is fiat apparēt. CSz spālia ipso^o signa sūt: qz si ab ex^o fri
ditate fiat seu solutioz successioe id patiens relatioe scies
CSi a fecū siccitate ille diu retēte sūt. CViscosus fla seu
mucillaginosus visu discernit: cū q frig^o ad itra sentit: le
dis a fridis: z a calis iuuat. CCola vo z ceteri humores
acuti ardore pignitū circa anū efficiūt: ledit cū calis z a
fridis iuuat: z mā visu dephēdit: qz flegma salisuz cola ci
trina eruginosa aut prassina i egōnib^o appz. CUn eo aut
q ab vlcere cā mā virulētia seu sanies emittit: cū q circa
anū dolor pignitū sentit grādis. CAlpa vo sui aggraua
tiōe dolore cāt: z si calim fuerit pulsatioez: z cū sit iuxta anū
tactu leuiter pphēdit. CNetositas aut cognoscit p rugitū
Et hōe signis tenasmonis demitriūms. CMonostica te
nasmo q a cola seu hūorib^o acutis pūit pfeuerās disinte
riā pariet. CIs vo ga veto sitate in colicā z successiue i yli
acā infirmū pducit. tādē ad capitis dolore: ad insomniatē
ac crudelē ietudine ad miserere mei passiōne: z finaliter
ad dolorosaz z crudelissimā mortē: vt ego ipe nōn unqz vi
di. CEt vt in generalibus pnosticis dcm fuit. singulis
in tenasmonē pfeuerās mortalis. CEt hec de signis tā
pronosticis qz demonstratiuis tenasmonis.

Cap. ij.

De cura cuiuslibet tenasmonis.

Tenaasmonis cura ppter causas eū facientes va
riatur fm ordinē prescriptarum incedam.

CSi igitur a sola frigiditate fiat. R. brody pulli
vel caponis lib. i. f. cassie pulueris zucca. afi. 3. i. bene
dicte. 3. f. olei anen. 3. tres. salis tri. parum. z fiat clistere.
CAlc facias sic. R. camomil. peritarie folioꝝ caulium

Tractatus.v.

z maxie rubeoz añ. **℞.** .f. anisi mara. ana. **℥.** .iij. fiat decoctio: de q. **℞.** .lib. .i. f. cū reb^o pscriptis fiat clistere. **℞.** .f. secōz fecib^o emissis. **℞.** .oli rutacei: oli ane. añ. **℥.** .vj. fiat clistere: q. emissio sile repōat. Et d^oz paties tū^o cū sili^o clistere vñū qñ i corpe sp hre. Et ex istis oleis calis seu pñli bus vt ē de spica laurio z castoreo zc. sepe añ^o vngat. z re nes pectē z āche. **℞.** .f. si p modū hūc cura pfecta nō sit sup anū z āchas ex fursu bulito i vino facellatio sepe fiat cū icipit ifridari renouādo: vel ex milio z sale torrefacio. **℞.** .f. el facias sic. **℞.** .cāomil. paritarie. rute. absinthij sicci origani. pulegij. foliorū lauēdūle. stica. añ. **℥.** .iij. ani. maratri añ. lib. .f. fiat ex his decoctio. in q. paties ab vmbilico ifra sedeatz: cū egredit vñ se vngat. **℞.** .f. pt sup scānū pñtis bñ tectū sedēs fumū recipe: vel se inūgat postea vñ spōgia in decoctōe illa cala infusa z expñsa ano sepe z an ebis applicet: sup postē qz calaz ex anferis piguedine seu anatis vel pñmili seu ex sepo yrcino inuctā sedere iuuat. **℞.** .f. m valz idē p ēborū ex ifrascriptis aliqñ fumū reci pere aut fursu laudandū thūsz mirrā: pñx naualis coloso nia. pinea. lignū aloes. gallia musc. z silia. Sz ne fum^o ita mordicanter egrediat sup paucos carbonēs id fiat. **℞.** .f. Et vt huic cure finē iponā: sex rez nō nāliū regimē ad calm vi declinet facito. Et hac cura tenasmon a vētositate pro uenies similiter curat. Sed in isto casu vētosas sine scari ficatione ab vmbilico infra sepe applicare poteris.

℞. .f. Pro illi^o dō cura q. a siccitate sit. **℞.** .mal. bisfmal. cū radi cib^o blitis mercurial^o sūmitatis foliorū caulium ru. añ. **℥.** .iij. semē lini lib. .f. fiat decoctio: de q. lib. .i. f. accipe i q. dissol ue cassie f. **℥.** .i. f. olei oli. **℥.** .iij. salis triti. **℥.** .i. z fiat clistere. **℞.** .f. Sed si ista nō cōtulerit fiat enchatismata ex malua bisf malua radicib^o ex cāomil. blite z lini semine a q. cū egre dit: vngat añ z retro. **℞.** .f. Anche qz ex oleo cāomellino cū butiro mixto calis. **℞.** .f. el ex oleo amigda. dulciū. **℞.** .f. el ex vnguēto ifrascripto: qd^o **℞.** .olei amig. dul. olei cāomilini buri sine sale añ. **℥.** .i. mucilla. fenugre. z se. lini añ. **℥.** .f. ce re al. **℥.** .f. vñ paz: z fiat vng^o q. vngat vēter. **℞.** .f. Et i isto ca su caue ne clistere pter mollificatiū vel lenitiū exhibe as. Solutiū i g^o p os dare nūqz pñmas: nisi pri^o molli si. catas feces noueris. **℞.** .f. Mercatorē vidī cui in casu isto cli steria aliq. data sūt: z qzto plā tāto magis feces idurabāf. **℞.** .f. Lūq. su^o bon^o medic^o talia nihil opari pphēderet. **℥.** .i. cas sie cū. **℥.** .f. elarij idē. **℥.** .i. diagredij cū cōi decoctōe i potu tribuit: z finistre qdē. **℞.** .f. mā medicia illa acuta a vēis ad ite stina hūiores traxit q. pp opilates feces p ea egredi n. valē tes ad stōm raptū hūere: z vomitu educti paupculū infr mū pñes in sincopi eduxerunt: cui tādē sudor fridus sup uenit: z p lineā rectā ad vitā eternā meauit. **℞.** .f. bone deus quot ex iperitia medicorūz subit^o terrā padisum adeunt. **℞.** .f. **℞.** .f. Mō i g^o q. dcm est in tenasmonē lubrica facias: fecesq. mollifices q. educi qant: q. facto si tūc op^o sit medicinā p os tue itēdī appropriatā dato. **℞.** .f. Quātum ad sex rez nō nāliū regimē ad tēperate calm z humiduz facias vi de. clinet: z qz tum ad cibum brodialia dato molliuua.

℞. .f. Si vñ a sstate viscoso tenasmonē puenerit: vitet legumina carnē porcīnā z bouinā. pisces. fruct^o. oē serculū de pasta oēz repletōem: samē toleret: se hōzis debitis exercitet. Et añqz surgat: fiat fricatōes. **℞.** .f. qz ad medicinalia supflui tates cōes cū lenitiuis clisterib^o educant. **℞.** .f. De hic. **℞.** .f. mal ue blins mercurial^o sūmitatū foliorū caulium ru. añ. **℥.** .i. cētauree minoris. **℥.** .f. agari. **℥.** .i. pñssent: z fiat decoctio: de q. **℞.** .lib. .i. i q. dissolue bñdite. **℥.** .i. mel. ro. **℥.** .ij. f. oli cō muniū. **℥.** .iij. sal tri. **℥.** .ij. fiat clistere: q. posito ifirm^o eleua tio crurib^o nō iaceat: ne diu euz retineat: qz sū hunc effi cēs tenasmonē i recto satis iuxta anuz existit: z id q. inte stina ascēdat supiora nō curo. **℞.** .f. Et nō q. hāc spēm tenas monis patietes vidi plurimos: q. tū ceteris in mēbris abū dabāt in cola. Si ergo in talib^o sūa purgare volueris: er rores cōmitteres. Ad hoc itaqz aduerteciā habet. **℞.** .f. Sed vbi sūa abundat in toto id digeras sū moduz pluries nar

ratur eūa: **℞.** .f. Pro uocare igif vomituz in casu isto plurimū iuuat. **℞.** .f. Et qz in tali tenasmonē appropriata cura sit p cli steria imediate descripta sepe facito. **℞.** .f. el facias sic. **℞.** .f. vñe adolescentis inuēis lib. .i. vel mēdē aq. lactis siue aq. mel. in q. dissolue bñdi. **℥.** .i. mel. ro. olei cōis añ. **℥.** .iij. salis triti. **℥.** .ij. z fiat clistere: q. si sine oleo feceris abiter get ma gis. **℞.** .f. Et vbi talis tenasmonē pñta descēdere nō vellet cli steria tacta pluries reittera: z sine oleo: maxie tñ alijs reb^o ibi positis. ex oleis calidis vt anetis: laurino oleo de spica rutaceo zc. sepe anuz añ z retro: z āchas punge. **℞.** .f. Sup scanuz qz ex sepo yrcino iunctū sedeatz ac ex reb^o infra scriptis encathisma fiat. **℞.** .f. cāomil. melliloti absin. suc. ru te stica. lauēdūle pule. ouga. foloz lau. z rozina. añ. **℥.** .iij. se. lini fenugre. añ. lib. .f. fiat decoctio i q. ab vmbilico in fra sepe infirmus sedeatz egressus aut se oleis pscriptis ca lidis iungat vel ano infusa spōgia z expñsa seu filtrū calz applicet ifridatum remoue: z itez calm reappōe q. plu ries scō iungat: vi supra. **℞.** .f. el itē sup pforatū scānum pñtis tectū sedere: z tali mō pñdictaz rez fumūz recipe vñ fumū floz tafibarbassi in vino bulitoz z ē efficac. **℞.** .f. Suf fumigia ex thu. sandaraca gallia musca. mirra laudāo: et sili bus quā maxime valēt: z ēi suppositoria ifra descripta q. **℞.** .f. bdelij. **℥.** .f. laudani. **℥.** .iij. cere citrine. **℥.** .ij. pinguedis galline croci. añ. **℥.** .i. fiat suppositoria filo appēso de qbus ad intra anū sepe teneat. **℞.** .f. Et vt oia ista ad actū practi cū epilōgādo deducā: primo cū clisteri lēituo feces educas aliud deide ex pscriptis qdlibz facito cū ibi op^o sit sepe re iterādo. **℞.** .f. Mā cura ei^o ē illi^o viscosi fleg. eductio qd p talia clisteria sepi^o reitterata pñētissime sit: vñctōes deide fiat successiue sup pte illā sessio spōgiarū seu filtrū de hic appli ca^o. z vltio suppositoria tenasmonē talē curā recipit. **℞.** .f. el vbi sua iportuitate vtutē pñterneret canōib^o i cap^o. 2°. sup positū pñijs obseruat tale suppositoriū ipōat: qd **℞.** .f. thu. mast. mir. cro. sādā. opij añ. **℥.** .i. fiat suppositoria q. appē sa filo ad dactilorū ostiū qzuitatē: qb^o tūc vteret: z cū virtus aliquatiter fortificata fuerit ad alia medicamina transi. **℞.** .f. Si at a cola acuta tenasmonē fiat seu ab alijs acutis humo rib^o: z oia exacuētia hūiores vt allū cepe porū ziz. pip si. napsis raro salita: z hūmōi sūritāda. **℞.** .f. Itez viscosa vētosa quoq. ac dulce. vinū fricatōes potius qz exercitiūz faciat. **℞.** .f. In cibo vero z potu parcus estus: nec iperitorū more eidē aliq. cōstrictiū dabis. Sed regimē extingūente tam coleram qz aliorū humorū acuatē vtet. **℞.** .f. An ad medicinalia transiēs syr^o. de ribes de acetositate citri de suc. acetose de limonib^o oxizacarā syr^o aceto. simplicem pñst dabis. **℞.** .f. Et si in tali acuto humore paties habūda uerit quē digerere cupis. **℞.** .f. sirupi de acetositate cltrivel alteri^o ex dictis quolibet. **℥.** .i. f. aque endi. aque lupulorū aque aceto. añ. **℥.** .i. misce z p vice vna in potu tribue toti ens q. tibi mā digesta videat. **℞.** .f. Deinde. **℞.** .f. reubarbari. **℥.** .ij. spi. gra. iij. infunde in aqua lactis modico bōiūm ad dītoz hōzis transactis. x. fiat expressio quā cū. **℥.** .i. cassie cū aq. fructū extracte misce: ac. **℥.** .i. syrapi vio. z potu tribue **℞.** .f. el loco cassie. **℞.** .f. mānaz. **℞.** .f. Et si melia in cā. **℞.** .f. reu bar. **℥.** .ij. f. spi. gra. iij. corticū mirabo. indoz. **℥.** .i. f. fiat vñ infusio z demū expressio quā cū. **℥.** .i. cas. vel manne cum predicta aqua dissolue. **℥.** .i. syrapi viola. z infirmo tribue **℞.** .f. Si autē sūa acutū fuerit loco mirabo. indoz. pone che bulos pñuētēt. **℞.** .f. Itē posses si infirmus tuus in sangui ne abundaret stōmā fieri facere. **℞.** .f. Et ad diuersionē ma terie vomitus valet multū supiorū qz fricatōes. **℞.** .f. Mō sū tñ quis ad pauca respiciēs me de predictis solutiū argu ere: qz supra in alijs fluxibus pñlia phibui. Dicēdum q. esto tenasmonē in fluxū numero collocauerim: qz tñ in re cro iuxta anū sit vbi sepe medicine cū manibus applicari pñt: nō refert medicinas educētes toto mō q. supra sine alia vñtione pparatas exhibere: cū pp deflux^o augmētati onē timēdū nō sit: cui^o oppositū alijs sit in fluxibus. **℞.** .f. Si quā ergo mām eūandā antē iudicaueris. vt statī te docui

Tractatus. I.

Et ipius egressiois causa extrinseca aut intrinseca esse potest. Extrinseca est eo potest rectum z musculos aut circuli obstruentes lapso seu palucos efficere: ut est casus vlt pculsio musculos ipso seu neruos eidem motu dantes q a spondili vltimo nascuntur dirupens: sup re frida qz sessio. balneum ite mollicias. egeredi nimirum conat. laboriosu exercitium. interea friditas quis modo introducta z silia. Cuius intrinseca esse potest apud qd sua ponderositate ac grossitie anu ingredi non pmittit. humor qz salu z acutus: z vlt qd liber tenasmonem efficere potest: in q nuncio cu conatu laboriosa fiat expressio: p qua egredi cogit: lubricu ite humor musculos relaxans anti egressionem sepe causat. Et huius passionis h in summa sunt cae. C Signa vobis q a causis extrinsecis sit relatu asstantiu seu patiens habet. C Quatuor ad intrinsecas si fuerit apud id visu ac tactu discernit. Si acutus humor seu aliqd c impissio tanta fit ut anu egredi nece sit supra p signa tenasmonis hntur. Si humor lubricu se vi sui offert: z q nullus adest ardor: neq puctura: z talis in musculis amplu claudi negt: ppter qd anu ipe pmanet extra pmanet. z in h casu sepe fecit insensibilis sit egressio. et h de signis egressionis anti demitatus. C Pronostica si anti egressio ex cau vel pculsione subito venerit: z cu intro mittit contineri negt curat nuqz. vt decia septia tertij ca de mollificatione anti: tunc ei signu e musculoz palis q ex percussione vel cau subito venies cura nunqz recipit: vt ingt Ra. 9. Alina. ca. d palis. z si ppter maiet defluxu id paulatim eueniat esto pollis sit cura difficilior e. Sz illa i q anu itro. multus retinet cura recipe pot. C Ad quatuor facies si ab extrinseca ca euenierit. R. sal. al. j. mirul. ymac. nucul. cipf. an. j. j. cost. spi. sq. an. j. j. ex his qd satis i vio thipuco de coctio fiat: ex q anu fometes que successiue ex infra scripto plueri sal: g. R. nucul. cipf. j. b. antimoiu alu. ga. cine. bede. z est plumaceol q sp rubeu nascit an. j. j. fiat pluis itromisso ano ex cosmo oleo pungat. C Si at casus z percussio fuerit i cau itromittat anu: qescat paulo: z cuz olio ro. z mir. si at inunctio: z infra scripto plueri salipicet. R. boliar. san. dza. muie. mir. an. j. j. mast. j. j. fiat pluis. C Et si schina tale cerotuz portet. R. laud. cere. citr. bistor. an. j. j. mast. j. j. croci. j. j. san. draco. j. j. f. muie boliarne. an. j. j. et fiat ceroru addedo vt se tenet in berbentine qz sufficit: z extendat sup sustaneo aut coreo qtuor digitoz qtitate: z incipiendo a cauda sup schina ponat. Ma vbi cura pollis fuerit isto modo curabit. C Munde casis intrinsecis si anti egressio ab apate calo fiat z p ppria signa cognosces oleo ro. in principio pungat z vbi etas t. pmiserit de basilica flomia facias. C Vel sup natib aut spatul cu sacrificatioe vtotosas appoe: successiue cu olio ro. modicu olei camomilli. comisce z vinctio fiat. C Et decoctioe maluaru cu radicib calaz ebrocatione sepe facito. Et si i ea fiat sepe sessio mltu valet. C At fiat decoctio ex bismal. fenu. z se. li. de q ebrocatio. vlt sessio fiat. C Deinde. R. olei vio. burri sine sale oli camo. medulle cruris vituli. an. j. j. phil. j. j. incorporetur fil et fometatoe facta anu leuit pungat cuqz mollicar fuerit itromittat. vngat postea vel salipicet put infra. C Si vo apa frim fuerit p rosaceo oleo pugat: successiue camomillino: cu oleo de lilio z piguedie galline mixtis. Sepe qz ex decoctioe malue fenu. z se. lini fometes. vngat postea z cum fieri poterit itromittat: deinde fiant inunctio z salipicatio circa anu. put infra describa. C De talibz aut apatu cura sic leuiter ptereo. na ea sicut cetera apata curari dnt. C Si vero anti egressio ppter nimia expressionem puenierit qz tum ad illu humoris h efficacia curatione cu clisterib et alijs put in primo ca. dictu e fiat. C Quatu vero ad loca si humor acutus fuerit facias sic. R. ro. ru. balau. plant. simphui solatri folioz mirte lentu copula z gladiu mir. ti. an. al. d. f. coquassent z fiat decoctio in aqua fabroz: cu qua tepida cu paties a sella surrexerit suauit fometur. C Deinde oleo ro. tepido vngat z infra scripto plueri salipicetur. g. R. alumis antimoni balau. gal. ceru. an. j. j. f. f.

at pl. subtilissim⁹ q⁹ anū falli. Deinde suauit eum itromit-
te z ani circulus ex oleo ro. z mirtino calis inungatur et ex
puluere bedegar aspergatur: z sic omi vice q⁹ egredietur fiat.
Conotest tamē si licet itromisso ano facere iij in decoctio-
ne p⁹dicta calida infirm⁹ sedae: z postea ani circulus vn-
gatur z puluere aspergat iā dicto successiue ceronū pre-
scriptuz: aut qd⁹ descriptur⁹ sū spondilibus applica. **C**o-
si anū h⁹ passio p⁹transferit ex infrascriptis ē perungenda
spina a cauda incipiedo z sursum paululū ascendendo: v⁹
Re. assun. vulpis vel gatti siluestris olei costi. aii. ʒ. j. Ex
istis calidis: v⁹ dictū ē iunctio fiat. **C**el facias sic. Re. olei de
lilio olei de co. aii. ʒ. j. sto. liq. yso. humide assū. vulpis vel
ana. aii. ʒ. f. sap. opo. aii. ʒ. iij. ce. pap. z fiat vnguentū q⁹ vl-
tima spondilia punget. **C**el facias sic. Re. oxi cro. ʒ. j. ar-
moniact. ʒ. f. yso. humide. ʒ. iij. sil⁹ incorpent z fiat ceronū:
qd⁹ sup⁹ corū ad quatitatē quatuor digitorū extēdat: z v⁹ su-
pra vltimis spondilibus apponat. **C**In hoc etiā casu ce-
rotum p⁹mo descriptū conuenit.

CEt si humor ille lubricus fuerit clisterib⁹ ⁊ alijs humo-
rem euacuatis⁹ in tenasimone descriptis viere. Et q̄ntu⁹ ad
localia. R. ro. ru. foliorū quercus balau. nu. cips. gal. aii.
℥ss. f. cōquassent ⁊ i vino nigro buliāt ex q̄ calō cū panēs
ab assella surrexerit anus leuiter fomētet: q̄ postea ex pul-
uere infra scripto salpicet. q. R. cornu cerui vsti: pinee cō-
bu. aii. ʒ. f. thū. ma. aii. ʒ. ij. antimoniū: alumis. aii. ʒ. j. fiat
puluis ⁊ ano introducto circulus ex oleo mirtillino ac ma-
sticino mistis perūgatur cū puluere immediatē descripto
salpicetur. **C**el ex puluere bedegar cōbusti: ⁊ q̄ dicta
sunt cerota successiue sup dictis spondilibus applicētur.
CNotes item si libuerit ex thure cū pice nauali ⁊ pinea fa-
cere suffumigationez. **E**t in omni casu in poi dare de
pulvere cornu cerui vsti stomacho ieiuno pdeit multuz.
Et ego empiricū quēdā vidi qui cū infra scripto medi-
camēte plurimas antiq̄s anī egressione curauit. Alium
pistabat ipm cū aqua ad flammā extrahi faciebat ⁊ ex eo
tepido fiebat ad egressū anū fomētatio q̄ pluries facta ex
pulvere bedegar cōbusti salpicari faciebat: ⁊ introducto
cum oleis rosaceo masticino ⁊ mirtillino calis sēp circū
vngēbatur. Et si tāta relaxatio fuerit vt cōtinue anus ex-
tra pmaneat cū cura paleis supius descripta curabis. Et
in hoc anī egressū cura finit. Ad laudem dei oipotētis
qui viuit ⁊ regnat p infinita secula seculorū. Amen.
CAntonius Guainerius medicorum minimus. Philip-
po marie mediolani actorius ligurie duci iucissimo ser-
uitutis affectum.

Phil est magnanime princeps ut re statim
n aggrediar quod mortalibus nob
felicius contingere possit immortalitate. Tu ergo
qui omnem animum in ea voluptate iniecasti que
homo immortalis facit et diis philosophos: puta quam
multis donari. Quod romani viri maximi et sapientissimi et
tui presertim eneidem: et alij quamplurimi singules domini et illustres
viri: quos tam digne quam magnifice imitaris: conati sunt assequi
si ad immortalitatem tuam componenda omnibus studiis intendendis
si illam persequi: et magis tuis laboribus quam superius desideras
factus castor: quod te decet quod non torpere: non in otiosis vita agere
non luxuriose defatigari: sed superius studes magna et glo
riosa facinora tuis novis studiis superare: quod non obnoxius
se tuis maximis auxilium magis fortunam pudere potest quam te
quam multis modis: si respondere voluisset ad suas artes
exercendas magnopere concitasti. Sed ut consilium eam quod quor
sum intendimus. facile enim aliorum me duceret huius tua am
plissimarum rerum mihi semper pergrata locutio: que ma
gis animo colligi possunt quam verbis explicari aut ratione. Tu
di queso: et patientissimo quo animo audi: qui tuus Guayneri
us Antonius papi. medicine scrutator apud te vnum dicare
voluit: non vi ferant philosophum illum a quo alij solent consilia petere:
sed ut potius commemoret ea que et si a multis puto commemo
rata: ab fidelissimo et cupidissimo et tui perpetui regni ama

toze eo anſo recipit quo ſunt edita: ⁊ humanū cenſu. ⁊ tue ſapie quāmaxime cōuenire. **U**t ergo illuc redeamus: vnde noſtra exorta oratio ē: voluptatē illā: q̄ vere gignit immortalitatē: hactenus quiſq; nixibus pſecut⁹: ex qua tā illuc pſiluiſti: vt ſi viuāt ſecula infinita: infinita tua ſit gloria ⁊ immortalitas oporteat. **U**terū hanc immortalitatē et ſi opibus cōſecutus es: ⁊ illā augere longiorib⁹ viribus mouenti ſtudeas: nō iniquū fuerit talia te etiaꝝ ſtudioſiſſime aſſeq; immortalitatē: quā oēs hoīes: ac oē brutorū gen⁹: et quicqđ ſemī cōcreſci queat: natura deſiderat: puta teipm in filios ppagare: tuū ſemē in longiores ppagies effunde re: qđ niſi natura tātus deſiderijs oibus in reb⁹ pprū ⁊ deſiderabile iplūciſſet: iā dudū hī mūdi facies: quā videm⁹ pulcherrimā pſiſſet: ⁊ in chaos id neglectū oīa cōcidiffet que amore multiplicatōis in nato cōſiſtūt adhuc: ⁊ ſūi lō. gius cōſtatura. **Q**uod ſi forte hoc minoris faceres: dicerēs: ⁊ exiſtimares ſola illa pētus immortalitatē: quā ipe tu pte nihil adiutus aliūde magnis ingenijs pſecut⁹ es adhuc maximā: ⁊ laboras cōſeq; vide ne maiorē in errore cadas: q̄ nimo pſpice qđ tibi pponas: ⁊ tpi quidē ceſari legim⁹ nihil magis apud ſe cōqueſtū eſſe niſi qđ filijs inops: cui orbem terrarū tātis artibus: tātis picul acqſitū relinqre neſciebat: ⁊ ſi nepotē haberet quē filij loco cōſtituiſſet: qui ſi vniciū tantū filium habuiſſet. qđ dubitat illa in eū in exco. gitata audax nimū ⁊ temeraria moro penitus nō fuiſſet: vixiſſet longius: ⁊ pleniorē immortalitatē adept⁹ eſſet. **A**d. augment filij parētū anſos: ⁊ in rebus maximis efficiūt ſtudioſiores. **C**onſte ſūt dux magnanīe in pcreatis filijs cōmoditates. **O**mittam⁹ dilectionē: quā oēs pſes vno ore i poſſidendis liberis affirmāt primā: ipz vtile diſcernam⁹ et ne in alijs exempla accipiamus qđ in te accipiūt cer. tiora: qđ eſt qđ iā te regē eē italie nō dixerit: nō hui⁹ magni mūdi ppe monarchā affirmauerit: qđ ea tēpeſtate nat⁹ es: in qđ oīs regio tumultu pulſa ē: armis vndiq; lacerata: po. tiuſti hercule ſi filiū habuiſſes: qđ tuaz immortalitatē in ſuam vitaz cōuertiffet: oīes populos: oēs domos totū chri. ſtiane fidei tibi aut vi que tibi eſt fuit maxima: aut amore aut gratia obſequētes efficere. **A**ſulti enī tuis rebus aut pdeſſe noluerūt aut obeſſe auſi ſūt: qui te vnūz nō plures cognouerūt. **A**ſulti enī tibi fidem nō ſeruauerūt: ⁊ ſi tibi natum vlluz intellexiffent poſtremas ſortes pſq; tibi de ficere ſuſtinere cōſtituiſſent. **S**ed feſſo tibi hī pſuadere rō nibus. qđ oēs veriſſimū occultā fide cōſpiciūt: qđ tu mul. to melius intelligis qđ ipe dō cōſeq poſſim. **E**llud mi. hi aptius ſupeſt vt declarem tibi: qbus rōnib⁹ in ſobolem ſit veniendū: qđ ⁊ ſi piſſimis illis meis dilectiſſimis pce. ptorib⁹. **A**ſagistro luebo beloculo. ⁊ **J**ohān frāciſco bal. bo: q tue vite curā habēt: notiores eſſe nō dubitē: cum eos me ipo q hoc admonere audeo: lōge calidiores ſcētā. **S**tatui tū cū tuā vitā intelligā ſalutē eſſe totū auſonie: q oīs ad te reſpicit: cū tuā liguriā te ſupſtite feliciffimā ⁊ reginā prouinciā ſuturā eſſe exiſtimē. **E**ū ipſe papienſis tuus neſciāz meā volūtātē cōnere: que pmpriſſima tuis accu mulandis dignitatibus ⁊ cōmodis ē atq; pauiſſima: ea ti. bi de cauſis ⁊ egritudinibus mulierū: qbus cōceptio im. pedi ſolet i hū tractatū cogere: q poſſunt lecta ⁊ tuis phyſicis ſemie agitata iuuare: ⁊ iſtā tā diurnā gignen. di difficultatē amouere: quā tū nihil deſpo ſi hīs illā con. ſilijs iuuas ⁊ antidotis: q meis in ſcriptul pata iuuenies: in ſobolē pmpurā. **H**oc ita mihi pſuadet qd ex te iā ples exorta: ac genus: vñ originē cepit illa tua illuſtriſſima cō. ſore: a q vel nulle vel rariuſcule iuēte ſūt nī pūriētes mu. lieres. **C**ū boni qđta populos tuos italie volūci magna deret. ſi eā audierint ex duce clariffimo natā duci magna nimo copulatā filium parētī ⁊ viro pſilem enixā ſuerent hoīes in gaudia domi tuas fortunas ſequentes: ⁊ vbes ſe ipſos p letitia nō capent. **H**oſtes nihil audirēt lugubrius nihil inuilius expectarēt: quos ſi ſata ſināt: ſi q apud te ex cogitent in lucē dimittāt: ipſos nō pteribis ſuarū tēme

ritatus. **A**ſodo ille achilles comes franciſcus. ⁊ ille ſcipio nicolaus picininus tuis caſtris imperēt que hacten⁹ ma. gna vi magniſq; ingenijs ſuſtinuerūt: ⁊ ſemp in hoſtes p. ſperrime exercuerūt. **E**u autem dux glorioſiſſime ad te animum cōuertas tuū: q tibi ppoſitum eſt oro: ⁊ non ho. minem qđ vi voles exiſtimabūt: ſed rem ipam ſi frugi cē ſueris pſequeris. **A**ſeum volo officiū fuerit ad eā rē tuaz prudentiſſimū ingeniū pſuadere: quāz mihi cum multis putavi tibi etiam parenti ſuturā voluptuoſā ⁊ aucturaz il lam immortalitē: quam iure omnibus mūdi rebus propo ſuiſti. **V**ale.

Cōmentariolus de egritudinibus matricis editus p magi ſtrum **A**nthoniū **S**uayneriū artiſ ac medicine doctoreꝝ egregium papienſem. **F**eliciter incipit.

Ractatus

hui⁹ intētio ē tā ex pte viri qđ ex pte mulieris pceptio nē cauſas ipediētes curādī doctrinā dare: v. rū mulierū ppte egritudines hī efficiunt ſepe. **E**as igī vt cōceptio pſeqtur amouere nece ē:

qđ ſm capitulorū ordinē: qſeq iſ tractatū exgte docet. **C**aplm p mū. De notificatōe matricis ⁊ ſignificatiōibus ipſius. **C**harta. 62

Capitulū. 2^m. De cauſis ⁊ ſignis tā pnoſticis qđ demon. ſtratiuis retentionis menſtruorum. 62

Capitulū ternū. De cura retentionis menſtruorū ſlegmate exiſtente in cauſa. 63

Caplm quartū. De cura retentionis menſtruorum ſi co. lera fuerit in cauſa. 63

Capitulū quintū. De cura retētionis menſtruorum a melā colia prouenientis. 64

Caplm ſextū. De cauſis ⁊ ſignis tam pnoſticis qđ demon. ſtratiuis ſuffocationis mricis ⁊ de cura. 64

Caplm ſeptimū. De cauſis ⁊ ſignis tā pnoſticis qđ demon. ſtratis apoſtematū matricis cancri ⁊ ragadiāz. 65

Caplm octauū. De cura ⁊ poſtematum matricis calido rum qualitercunq; terminentur. 65

Caplm nonū. De cura apatis matricis frigidi ac apatis indurati in cancrum tamē nondū conuerſi. 65

Capitulū decimū. De cura cancri mricis tam vlcerati qđ nō vlcerati ragadiarū ac vlcerū malignorū. 66

Capitulū vndecimū. De pruritu mricis ⁊ papismo. 66

Caplm duodecimū. De emoroydibus matricis ⁊ moris ſicubus clauis ſiue verucis ⁊ carne addita. 66

Cap. tredecimū. De ſcipitātōe matricis. 67

Caplm. quartūdecimū. De humiditatib⁹ mricis. 67

Capitulū quintūdecimū. De cauſis ⁊ ſignis tā pnoſticis qđ demonſtratiuis ſupfluentū menſtruorū. 68

Caplm ſextūdecimū. De approximādis ab intra in cu. ra ſupfluitatis menſtruorum ab emoroydibus matricis p. uenientis ſeu rupturā vene facta a cā pmitiua ſeu mor. dicatua ſanguis acuitate quouis mō caliditate dñante. 68

Caplm. 17^m. De approximādis ab extra in cura ſupflui. tatis menſtruorū ab emoroydibus pueniētis matricis ſeu rupturā vene facta a cā pmitiua ſeu moridicaria ſanguis acuitate calitate quois mō dominante cauſata. 68

Caplm. 18^m. De cura ſupfluitatis menſtruorū ppter vru. tis debilitatē pueniētis a friditate quocūq; dñante. 69

Caplm. 16^m. De cauſis ſterilitatis ac difficultatis impre. gnationis. 69

Caplm. 20^m. De ſignis tam pnoſticis qđ demonſtratiuis ſterilitatis ac difficultatis impregnationis. 70

Caplm. 21^m. De cura difficultatis ipregnatōis qđ ex cāis plibus tā viro qđ mulieri cōibus puenire pōt. 70

Caplm. 22^m. De cura difficultatis ipregnatōis a ſlegma. rica matricis humiditate puenientis. 70

Caplm. 23^m. De approximādis ab extra qđ matricē ad cō. ceptionē quāmaxime pparant queq; a proprietate impre. gnationis difficultatē remouēt. 71

Caplm. 24^m. De approximādis ab ex qđ i conu pſtanti de. 71

De egritudinibus

lectione et quod a proprietate veneris sopita excitat. 71
 Caplin. 25^m. De pulueribus perfectioribus alijsque ab intra su-
 mendis plurimis quod veneri materia requisita adauget ac ea
 ad actum proprium gallarditer adiuuant. 71
 Caplin. 26^m. De cura difficultatis impregnationis a co-
 lericiis matricis humiditatibus proueniens. 72
 Caplin. 27^m. De cura difficultatis impregnationis quod ma-
 tricio sanguineis humiditatibus puenit. 72
 Caplin. 28^m. De cura difficultatis impregnationis quod pro-
 uenit a matricis humiditatibus melancolicis. 73
 Caplin. 29^m. De cura difficultatis impregnationis quod sic-
 citate seu calitate vel frigiditate puenit. 73
 Caplin. 30^m. De fetu seu embryonis generatione. 73
 Caplin. 31^m. De signis impregnationis masculinitatis causis
 et signis geminorum et de superimpregnationis causa. 74
 Caplin. 32^m. De causis mole significatioribus ac cura. 74
 Caplin. 33^m. De causis ac signis abortus de preseruatione
 ne ab eo de pregnans regie. 75
 Caplin. 34^m. De modo abortum prouocandi. 76
 Caplin. 35^m. De partus difficultate. 76
 Caplin. 36^m. De extractione secundine. 77
 Caplin. 37^m. De regimine enixe. 77
 De notificatione miris et significatioribus ipsius. Cap. I

Matrix est

Matrix est membrum a natura per conceptum
 ne deputatum inter vesicam et i-
 testina situm dorso summi ac ossi lato colliga-
 tum duabus cum tunica creatum: quarum intrinse-
 ca venosa et extrinseca substantie nerue filis co-
 cernit ambabus unico cum collo ad extra ptenso: cuius orifi-
 cium ex venis et subtilibus ligamentis ante libationem con-
 textum intrinseco ori opponit. Cuius natura de speru perpe-
 tuitate sollicita in mulieribus intrinsecam matricis tunicam
 venis coterit: a quarum orificijs congruo tpe menstrua que
 a vulgo methaphisice flores nuncupant effluunt. sicut ei flo-
 ribus careres arbores fructus non ferunt sic nec non menstruates
 mulieres. Ipse viros copatione frigide sunt et huiusmodi multum
 que humiditas in eis calorem hebetat: cuius causa superfluitates
 generantur plime in eis quod matricis in venis pgerunt. His cum
 natura grauata se sentit per venarum ora ad extra pellere eas
 conat: quod in naturaliter se habentibus fit mense omni diuersis quod
 mens tribus: et hoc diuersitate lune aspectus puenit: cuius secundum
 ptolomei in iam 4^a pte sui quadripartiti. 3. ca. quatuor quod
 tas attribuiunt. primo a sui apparitione ad dyacotomitate
 primo seu semi illuminatione usque puenit: quam calidam et humi-
 dam coplonis fore expimento cogniti: ab hac ad plenilunium
 secunda ptingit: et hec calida est et sicca. tertia frigida et sic. a ple-
 nilunio ad dyacotomitate secunda usque perdurans frigida et
 humida censet. Cuius ob causam puelle in prima adolefcentie
 tiores in secunda consistentes prime in tertia: et alie in quarta quadra
 menstruantur ut plurimum. unde si menstruos retento eis per
 naturam affuerit: ars cum naturam imitet ad ipsorum puocationem
 duabus in primis quartis puelle: et ad consistentiam usque sa-
 phenarum stoma fieri iubemus: persistens vero ad finem usque
 quod senij in duabus quartis alijs. Ideo in vulgari vsu. Anic.
 Luna vetus veteres iuuenes noua luna requirit. Ex
 his secundum lune etatij diuersitate diuersa mulieribus coplone
 attribui liquet: nam in prima menstruationis etate calidam dicuntur
 et huiusmodi esto magis humide. In 2^a calidam et sicce: calidam tamen ma-
 gis. In 3^a frigide et sicce: sicce quibus plus. In 4^a frigide et hu-
 mide magis tamen huiusmodi: et hoc per accis. Mulieres namque ca-
 loris defectu in pte secunda consistente quod ante plures abundant
 in superfluitates et si coplexionis etatue merito ad frigiditatem
 et siccitatem declinant magis. Ea ergo de re taliter etatua cople-
 xione fridam et humidam dicimus. Ex his namque causa diuersita-
 tis quod superfluum quoddam alimeti quod in alende substantia non co-
 uertit quidam esse voluit aliud nihil. Et dicitur menstruum
 a mense et mens a mene grece: quod ut ait Ildorus ethimo.
 s. latine sonat. Sana namque mulier in etate debita existens

in mense menstruari debet. Cuius est menstruum mulieris
 sperma ut voluerit nonnulli. Ipse enim est quedam humidi-
 tas saluialis alba ab ultimo alimeto rescata et in testicul
 generata mulieris ad generationem deputata finaliter. propter
 quod Gal. in suo de semine ad embryonis generationem neces-
 sario effectiue concurrere ppare visus est. cuius oppositum
 phoz princeps in de animalium generatione studuit certificare.
 Et quod in sequentibus miris coplexione noscere putile tibi est.
 Cuius calidam esse pilorum crispiorum multitudine circa
 pudibunda ipsorum atque emissionem citissima cognosces: cuius
 menstrua ad citrinitatem declinata die tertium non transi-
 bunt ut plurimum veneris diligunt semine emittunt cito et in coi-
 tu delectantur maxime ad tactum calide sunt. Sunt et sitibiles
 de atque ceteris aiose magis labia exsiccata deferunt quasi sem-
 per velocioribus in motibus ac alijs actionibus sunt quibus
 cumque pulsus velox his est et vna intensa satis: quod si cum
 hoc humores calidi in matrice fuerint in ea pondus et ge-
 uedine precipit manifeste. Frigida matricis pilorum retar-
 dat ortu paucos et exiles emittunt. Frigiditas in ea sentitur
 menstrua ad albedinem declinata sunt: et paucum coitu appe-
 tunt parum semen emittunt tarde et in eo delectantur modum
 cum ad tactum frigide sunt. et labia humida fere habentes sem-
 per parum sitit: sunt pusillamie ac in motibus suisque in o i-
 bus actionibus pigre pulsus tardus est et vna tenuis et al-
 ba que oia si frigidis humoribus coniuncte sunt: cum graui-
 tate pondus in matrice aderit. Matricis siccitas ex sicci-
 tate et euacuatiōe totius cognoscit vulue labia sicca habet
 semper menstrua emittunt pauca: et esto in coitu semine fere emit-
 tant: nihil in eo tamen delectatur maxime pulsus durus est
 ac vna tenuis. Humida matricis ex multa menstruos
 fluida quantitate cognosces. vulue labia humida deferunt sp-
 in coitu delectant parum: ac propter abundantiam humiditatem
 viris non sunt grate: suntque earum matricis adeo lubrica ut se
 men retinere haud queat. pulsus mollis est et vna spiss-
 sa. Ex pfectis igitur signis quarumcumque matricis coplones
 simplices coprehendes manifeste quod cum in simul coniungunt
 frigiditas simul cum humiditate aut siccitate: et cum his quod ca-
 liditas coposita si fuerit signa pmixta erunt. Et cum in sequen-
 tibus hec tibi necessaria sunt: illa bene mentis recollige. Et
 hec de notificatione matricis ac ipsius significationibus.

De causis et signis tam pronosticis quam demonstratiuis reten-
 tionis menstruorum. Cap. II.

Ana mulier existens debita in etate menstruari debet
 in omni mense naturaliter: quod si non fiat plimias ac diuer-
 sas ut in sequentibus apparet ob hoc egritudines incur-
 runt. Cuius nota ergo quod causa propter naturam retentionis menstruos
 extrinseca et intrinseca cum humoris vitio et sine esse potest. Ab ex-
 trinseca quod a quodque re non naturali humiditates consumere p-
 uenire contingit: puta ab aere calido excessiue seu frido vel sic
 co. Cuius cibo quod nimium calido humores adurere aut frido ni-
 mis congelare: vigilia nimia: ieiunio superfluo seu abstinentia
 acenibus aie imoderatis: ira maxime excessiua tristitia seu
 sollicitudine exercitio superfluo. Cuius vi oia in vnu conclu-
 cludam non solum dicta verum illa in ea esse possunt oia quod nri cor-
 poris consumere humiditates sufficiunt ut ethica pnt. quar-
 tana et philes: ac etiam tam cronice quam acute egritudines oes. flu-
 xus quod sanguis narij seu cuiusvis membri alteri idem effice-
 re potest. Nymia utem pigredo seu caro addita venarum ora opi-
 lans a ragadijs apertibus seu vlceribus in miris cicatrices
 exorte. Et has tamque causas extrinsecas retentionis menstruos
 assignamus. Cuius ab intrinseca retinet menstrua sine hu-
 moris vitio: ut puta a calore frigiditate seu siccitate: nam co-
 lericiis ipaz propter caliditatem superflua siccitatem attenuans hoc
 accidit plerumque: ac etiam propter frigiditatem nimiam ac sicci-
 tatem idem mlicis. Cuius humoris vitio retentionis menstruos
 venit ut plurimum: nam sanguis colericus propter caliditatem ingros-
 satus venarum vias opilando hoc efficit sepe ut sanguis fle-
 gmaticus siue melancolicus frigiditate humores coden-
 sando in summa quod pternaturaliter menstruos retentionem a ca-

Clibet nūc de pñosticis subiungere aliq̃. vřina egritudis
h̃ solone demřat nōnūq̃ vt h̃itū ē retētiōē aliqñ. **C** Pro
q̃ nota q̃ vřia lactea z spissa aut obscura z liuida mēstruo
rū retētiōē aut inficis dolorē denūciat. **C** Tenuis vō et
alba ruffa aut subruffa in ea si squamose resolones et ni
gre affuerit. idem ptēdit cur? cā nota: qm̃ matricis venis
opilatis ad epar mā retrocedit. z sic resolones cū vřia cō
miscē ples: z hāc ob cām linet ēt. **C** Quis ex vřia pñili su
per spūaliū dispōnē arguere possis iuer hoc z illud discer

De cura retetiois mēstruorū flate exīte in cā. Ca. iij.

M stat q̄ p̄r̄is phox scola clamate fit. Cā denstruorū
igif reiētōis cā si extrinseca fuerit cuius in noticiā
per patiētis narrationē venies res q̄cūq; nālīs hoc effe-
rit ad cōtrariū mutet, deinde ad curādū malā qualitatem
derelictā sicut fuerit, puta caliditatē frigiditatem aut ali-
zē, put te ifra docebo cū medicamētis oportunijs deueni.
C si corpis humiditātū cōsumptio ab egritudine contin-
gat, ea curata corpus resumat. **C** Inguendo nimia cū ie-
tunia: abstinentia, exercitio: accidentib⁹ ate, z alij corpus
maceratibus tollat. **C** Opilatio ex additiōe carnis cāte
cum describendis infra succurre. Et cicatrices ora vena-
rum sigillates curatur nūq; aut difficulter, de his tamen
cum de ragadijs apatibus: aut vlceribus mīcijs piracta,
uero mentiorē faciā. **E**t sic amodo ad causaz curā deue-
niens: cum flegma fuerit in cā principiū sumā. Sex rerū
non naturaliu regimē ad calidum z siccū dispone: dein-
de ad mān digerendā veni. Qd sic facias. R. cameputeos
came dreos, origani, rozis marini: saluie sūmbriy: calamē-
ti, mentastrū thimi. añ. ss. j. radicz brusci, sparagi: apij:
petrosily: raphani siluestris: rubee maioris valerianea: añ
z. j. f. se. iuniperi. z. ij. se. vitice: dauci ameas: anisi marat-
rici. añ. z. f. fascolorū ru, cicerū ru. añ. pugillū. j. cōqual-
sens, z fiat decoctio: z cuz li. ij. cuc. harsru. z aromatizetur
cum optimo cinamomo: z castea lignea de quo debite co-
cto accipe. z. j. f. decoctiois infra scripte. z. ij. misce: z i po-
tu p vna vice tribue. **D**ecoctio sic fiat. R. faseolorū ru. ci-
ceruz rubeozuz añ. pugilluz. f. iunipi. z. j. f. radicz vale-
rianæ: radicū brusci, sparagi, raphani siluestris: apij: z pe-
trosily: añ. z. f. came dreos recens: ss. j. dauci ameas, ani-
si, maratrici. añ. z. ij. radcis rubee maioris. z. j. cōqualsens:
et fiat decoctio: cui⁹ z. ij. cuz. z. j. f. prescripti syru. totiens

De egritudinibus

dent q^m mām digestā iudices. Cum visitatio magis po-
tes mās digerere: esto nō sic pprie. vt. R. oximell cōpositū
3.ij. syrupi de arthemisia. 3.ij. aq^m arthemisie. aq^m quicq^m ra-
dicū calidaz: vel alicui⁹ iparūz pipinelle: vel bethonice
aq^m floz sambuci. vel apij. añ. 3.ij. clarificet p^r trib⁹ vicib⁹
z aromaticez cū optimo cinamomo: z cassia lignea p^r deli-
catis. p^r alijs vō nō sic delicatis syru. dosiz minue. nā. 3.ij.
f. sufficiūt p^r trib⁹ vicib⁹ aq^m suprascriptas addēdo. et da
donec mām digestā videris. Digesta mā farmacūz tale
exhibe. qd. R. cassie bene pignus. 3. j. extracte cū decoctio-
ne camedreos. cruscute: ligrute passula. polipo. z capi. ve-
ne. extracta cassia adde electuarij. indi. 3. ij. sy. de radi-
bus sine aceto. 3. j. z fiat medicia: quā si sumere respuit. R.
pillulaz fetidarū. 3. j. Cū loco huiusda puluerē istū.
R. turbit boni z electi. 3. j. aut. E. iij. cingiberis. 3. f. sal^m gē-
me gra. vj. cuc. al. 3. ij. fiat pul. q^m cū aq^m lactis capraz brodio
pulli: aut cicerū rubeoz sumend⁹ ē. Cū cōfectiois ifra-
scripte a. 3. ij. m. iij. tribue. R. rosarū ru. cingiberis. cina-
momi. añ. 3. ij. sandal. alborū z rubeorū añ. 3. j. hermoda-
cilorū esule. añ. 3. ij. turbit. 3. ij. diagredij. 3. ij. f. masti-
cis. E. j. cuc. albi. li. j. dissoluat cuc. cū aq^m arthemisie: z fi-
at cōfectio in morsellis. Cū tal^m infusio def. q^m in b⁹ valet
mirabilr. R. agarici. 3. f. cing. 3. ij. salis gēme. E. f. infun-
dant in aqua lactis capraz addendo oximell^m sgllici. 3. j.
horis. 12. i infusio maneat. Deinde exp^rssio fortis fiat. quā
in potu tribue. Doses has auge z diminue sū q^m ubi pue-
nire visū fuerit. Prolixus in solutiōnū horū descriptiōe
fui nimis: p^rsticus enī q^mlibet materiā flegmaticā solutiua
euacuantia describere icit.

Cū aliqua ergo appropriata medicamia descēdo. vnum
tamē scito purgationē vnā in cāu isto nō sufficere vplimū:
vnde eā si opus fuerit reitera. z vt videaris facere pla so-
lutina varia. puta si p^rio pul. potionē: aut aliqd exhibe vi-
ce secūda. Cū purgata mā mulier balneāda sic erit. vt. R.
sauine: calamēt. origani. melisse: matrice. mentastri. pulle-
gij. melliloti. camo. añ. 3. ij. celidonte. peucedani. prassi.
abfinthij. añ. 3. j. solioz lauri. lauedule. mercurial: rozis
marini. ocimi. flo. sambuci. añ. 3. ij. altee. cuz radicibus.
3. ij. artemisie. 3. j. vj. radicu valeriane. li. ij. conquat.
senf oia simul p^rter artemisiā q^m in vno sacculo ponat dein-
de oia simul decoquātur. Cū talis sit balneādi modus ex-
hibe rebus saccul⁹ vn⁹ impleat: sup^r quē in balneo mulier
sedeat: sup^r semur artemisie sacculū teneat: z bis in die flo-
ietuno balneū intret. z sū placitū p^r horā plus aut minus
in eo stet. Cū lectū deinde intret: z añ z retro se stat cū in-
frascripto vnguentō vngat: qd^m recipit olei de lilio oli ami.
dul. medule cruris vituli. añ. 3. j. mucilla. altee. mucilagi.
senugreci. se. lini. añ. 3. f. cere parū: z fiat vnguentū q^m vnga-
tur z c. Hoc facto pul. infrascripti coctear vnū bibat vino
calido decoctiois rez q^m cū sy. digestiuo bibif. pul. talis est.
Accipe cinamomi electi: z a cortice supiori mūdi corticūz
cassie fistule. añ. 3. f. cassie lignee. 3. ij. croci. 3. j. f. aristolo-
gie rotunde assari. calami aromatici. corticu radicū ca-
parozū. costi diptami: radicu tormētille: radicu hyreos:
piringi lacce. añ. 3. ij. csephiteos camedreos. folio. lau-
ri. origani. polij. cingiberis. calamēti. thimi. se. leuistici. se.
mi. rute agrestis. se. dauci. se. nasturtij agrestis. se. yfopi. cu-
bebenigelle. ameos anisi maratri. bacarū lauri serapini
añ. 3. j. cuc. ad pond⁹ oim: z fiat pluis. de quo def. Cū si
puluis recipe negt. facias sic. R. pul. suprascripti sine cu.
3. j. cuc. al. li. f. dissoluat cuc. cū decoctioe rerū: cū qua pul-
uis bibif. sed cuz aqua fiat: deinde cōfectionē in morsellis.
faciat. ex gbus. 3. f. vice p^r q^mlibet sumat bibendo post. 3. ij.
vini decoctionis rerū dictaz. Cū balneū facere nō vel-
let: aut nō posset: quattuor manipulos rerū balnei accipi-
as: quas in vino bulliat: z bis in die loco balnei se stufet
vel istarū fumū p^r embotū recipiat. Cū talis facias sic. R. ca-
momi. añ. 3. ij. asse fetide. 3. j. f. cōquassent: z ponant sup

carbones: z fumū sup embotū recipiat. Ne fum⁹ in puent
at ad nares caue cū res existat fetidissima. Suffumigium
de castoreo idem facit z de spolio serpentis a proprietate
Et post ista immediate pul. prescriptum bibat: aut confe-
ctionem accipiat bibendo de vino decoctionis rerum p^r-
dictarum. Cū loco pul. aut confectionis valet pul. se. porri
3. ij. cum decoctione sepe dicta. Cū talis accipiat. 3. ij. vini i-
fusionis assari. vel. 3. j. pulueris prassi. vel pul. tantūdem
matricarie: vel. 3. j. irocis. de myrra. Cū idem faciūt prasci-
succi. 3. ij. aut rozisarinii: aut politrici: seu rute mixte cuz
modico trisere magne: vel qd^m est in hoc casu mirabile da.
3. ij. succi radicu siluestris rassani. Et ad maiore perfectio-
nem extrahere hos succos potes cū vino infusionis assa-
ri vel decoctionis sepe dicte. Cū talis cuz altero ex vinis istis
da. 3. ij. pul. infrascriptarū. R. fructus sauine. 3. ij. rute sic-
ce. 3. v. semis rute agrestis. 3. j. f. asse fetide armoniaci ru-
bee tinctorum. añ. 3. j. f. omētūz pillule cum syrupo de ar-
themisia z da patienti. 3. ij. quia delicatū est. Cū talis facias
sic. Accipe nigelle puluerigate. 3. f. succi mercurial^m z mel-
lis quātū sufficit ad inspissandū. fiant pillule. de quib⁹. v
oi mane cū vino decoctiois assari p^rbe. Cū talis cū vino isto
electuarij ifrascripū. 3. ij. exhibe. R. myrra castorei figie. añ.
3. f. cinamomi asse fetide. piperis nigri. fructus sauine. añ.
3. ij. cum mellis quātū sufficit fiat electuarium. Nec enīz
post balneūz stupham vel suffumigiū dicta menstrua pro-
uocant magnifice. Cū his factis vt sanguis ad inferiora tra-
hatur de saphena aut saphenis aliquātulā flebothomia
fieri facere poteris audacter: v^t in coxis circa ptem dome-
sticam: aut sub curuatura poplitis: vel super calcaneo in
pinguib⁹ poteris apponi facere ventosas cum sacrifi-
catione. Inferiorum q^m membrorum strictura ad hoc in-
uat q^m maxime. que dolorosa aliquādiu maneat. Cū
his quoq^m pessarijs menstruis nō effluentibus supposito-
rijs sine nascaleb⁹ natura iunari poterit. Q^m sic facias. R.
tiriace sine. 3. f. castorei armoniaci. añ. 3. j. misce: z cuz bō-
baci in mercuriali succo per prius intincto nascale facias
quod ad coxam cum filo ligetur. Cū talis accipe succi abfin-
thij: succi ruthe. añ. partes eq^mles plueris myrra quātū ad
inspissandū sufficit de eo in pecia ligetur rara: z mulie-
rem nascale vel loco myrra pone euforbiū parūz v^t pul-
uerem sauine aut prassi. et facias nascale sicut prius. Ex
castoreo ex mentastro trito facere idem poteris. Cū pro
piretri aliqua grossa rustica accipe elebori albi. añ. 3. ij.
nigelle diagridij. añ. 3. j. cum succo mercurialis. in panno
lineo subtili nascale confice: Quod si fortius adhuc. R.
nigelle stassagrie centauree minoris. añ. 3. ij. elebori albi
vitri. salis gemme: piperis nigri diagridij. añ. E. ij. aloes
laudani. galbani: termentine. storacis. calamite. añ. 3. ij.
ambre. 3. j. omnia simul cum pistello calido incorporent
si propter gūmas expedire fuerit. deinde in subtili pāno
in mercurialis succo madefacto inolue: z nascale fiat. Cū
facias sic. Accipe tiriace sine. 3. j. myrra nigelle. añ. 3. j. z cū
mercurialis succo vel cucumeris asinini fac vt prius.
Cū talis accipe tiriace metridati vel oppo. 3. j. caxorei armo-
niaci. añ. 3. j. ex his cum mercurialis succo nascale sit opti-
mum. Hoc in casu ex radicibus quib⁹dam ad formaz mi-
nuti digiti nascale fieri solent. puta ex radice rubee ma-
ioris cassibarbasti. malue. bismalue. gladioli. apij. vel aco-
ri: aut pro rusticis ex dorza olei filo iterposito talia ex oleo
de lilio: de castoreo: de assa vel costo per prius inungi de-
bent. deinde ex infrascriptis pulueribus aliquo aspergi:
vt ex puluere asse. costi. castorei euforbiū. myrra: turbit.
scamonee: elebori albi: sauine nigelle aut galbani. Nasca-
lia ista menstrua prouocant potenter. Cū nascalebus his
discedere nescio: cum imperiti his quam vtuntur pluri-
mum vnum: et sit finis. Cū accipe gentiane. 3. ij. sauine sta-
phisagrie. colloquintide nigelle. ana. 3. j. f. puluis ex his
fiat: z cum succo cucumeris asinini seu mercurialis nasca-

lia cōficiat: quib⁹ p robustissimis vtere: in delicatis neq̃q̃
Cibet deinceps nascaleb⁹ dimissis ad pessaria transire q̃
 bus si vti voluerit. Accipe succi mercurialis absinthij ma
 tricarie vel arthemisie. ʒ. vj. z cū eo de quouis ex p̃dictis
 puluerib⁹. ʒ. ij. aut. ij. cōmiscē: z repidū in matricē p̃firin
 gam inijcias. **C**l habes itaq; in cura retentiōis mēstruorū
 flegmate existēte in causa cuiuslibet differētie applicandi
 medicaminis modū ordinariū. Et hec p̃ prima lunatiōe
 scias sufficere. **C**Ex quib⁹ si mēstrua educta nō fuerint:
 sufficiētē secūda in lunatiōe p̃scripta facias ordinate
 a purgatiōe p̃ncipiās vbi opus sit. **C**Q̃ si nec ista contu
 lerint purgatiōe s̃cōmia z ṽtosis p̃termissis balnea seu
 stuphas z p̃scripta alia om̃i mēse facias ordinate: donec
 sez mēstruorū deposita quātūatē effluere noscis. **C**Sed
 ad huius capli cōpletā doctrinā habendā p̃scire te neces
 se nōnulla nō minus sequētib⁹ caplis necessaria: p̃mo si
 dolor: ardor seu pūctura ex applicatis in matrice medelis
 matrici seu collo et⁹ inducere ex infrascriptis cū aliquo
 vnctione fieri facias: videlicet ex amurca olei rosati aut
 violati. butyrū itē recens aut medulla aliqua dolorē: ar
 dorem seu puncturā potēter mitigat. **Q̃** si intra matricē
 istū aliquod affuerit: ex his aliquo matricis pessarietur
 statim. **P**er dies quoq; octo ante purgatiōis tēpus medi
 camina inchoāda sunt: a leuiorib⁹ quoq; z magis nature
 gratus semp. **C**Et ne tibi velut cuidā iudeo ribaldo cōm
 gat: qui nascale quod dā: z credo ab effectu potens valde
 imponi iussit: q̃a matrice attractū intēlos adeo dolores
 causauit vt infra quīntū delicata mulier sp̃m reddere cre
 atori coacta sit: cū filo semp nascale tua cōfici facias. p̃ q̃d
 coxe ne in matricē ingressum habere possit cōnectantur.
 Et in tū de retentionis mēstruorū cura flegmate existen
 te in causa dictū sit.

De cura retentiōis mēstruorū (te in causa dictū sit.
 si colera fuerit in causa. Caplm. iij.
Icolera in causa existēte mēstruorū retētiō affuerit
 s̃ totū sex reꝝ nō naturalū regimē ad frigidū z hu
 midū declinet: ad humidū tū magis: z vt sanguis
 euentet aliquātulū flebothomiā basilice premitte. **C**Et
 postea ad mām digerēdā trāsies facias sic. ʒ. arthemisie
 ʒ. ij. capill. vene. acetose: endiuie scolopēdrie: betonice:
 eupatorij: melisse mercurialis añ. ʒ. j. quattuor seminū
 frigidorū: semis agnicasti: seminis baucte: seīs peonie: se.
 sparagi: seīs abrotani: seīs endiuie: seīs basiliconis: milij
 folio añ. ʒ. f. radicū valeriane: ebrusci sparagi: petrosilij:
 apij: añ. ʒ. ij. iuniperi: fenugreci añ. ʒ. j. f. cipi spice añ. ʒ. ij.
 f. cicerū ru. faseolorū añ. pugillū vñū: ex his cōquassatis
 decoctio fiat: q̃ cū li. iij. cucchari sirupicef: cū cinamomo
 optimo sirupū aromaticabis. de quo accipe. ʒ. j. f. aq̃ endi
 uie: aq̃ cicoree. aq̃ absinthij añ. ʒ. j. misce z in potu p̃ vna
 vice tribue toties. s̃ vt materiā digestā cōprehēdas. **C**Uel
 facias sic. **E**sto nō sic appropate. ʒ. sirupū acetosi simpli
 cis. ʒ. j. oximellis simplicis. ʒ. f. aq̃ endiuie: cicoree: absin
 thij añ. ʒ. j. misce p̃ vna vice: sine vltiori clarificatiōe si
 rupi isti satis delicati erūt. Sed si libet tū eos tuo mō cla
 rificas: sed virtutis tāte nō erūt. **C**U materiā digestā nō
 ueris. Accipe cassie aut māne. ʒ. j. cū aqua fructuū ant cō
 muni decoctiōe extracta addat post electuarij de cuccha
 ro rosato. ʒ. j. f. p̃fectiōis amech. ʒ. j. sirupū violati. ʒ. j. z fiat
 potus: quē materiā digestā p̃be. **C**Aut reubarbari electi
 ʒ. ij. spice gra. vj. cū optimo vino totū aspge: q̃d in aqua la
 ctis infunde. z dū horis. xij. in infusiōe p̃manserit: de his
 exp̃ssio fortis fiat: cui māne aut cassie vt supra extracte. ʒ. j.
 addet: ac sirupū violati tantū dē: z fiat potus quē p̃scripti lo
 co p̃be. **C**Pulueres: pillule: p̃fectiōes: aq̃ materie coleri
 cam euacuātes medicis sūt cōmuniter note. breuitati ita
 q; p̃cens ad p̃pria medicamina transeo. **C**Post triduum
 purgata materiā taliter dñam balneabis. Accipe altee cū
 radicibus. ʒ. vj. arthemisie. ʒ. iij. floꝝ sambuci: folio
 rū salicis: folioꝝ violarū: politrici añ. ʒ. ij. valeriane li. j.
 f. fenugreci li. ij. seminis lini li. j. ʒ. quassent. arthemisia

vo sacculo in vno tota imponat. **E**x alijs vō decoctiōe fa
 cta sacculū vñū alium imple super quē mulier in balneo
 sedeat: arthemisie vō sacculū supra semur teneat. Et si li
 bet ab vmbilico infra solū balneare se potest sero z mane
 more in capitulo p̃cedēti descripto: balneū ieiuna intret:
 morā p̃ libito in eo faciat: z egressa cū lectū intrauerit an
 te z retro ex infrascripto vngūeto pungatur. ʒ. d. ʒ. olei
 amigdal. dulciū. ʒ. j. f. medulle cruris vituli. ʒ. j. butyri si
 ne sale: pinguedinis galline: mucillaginis: fenugre. mu
 cillaginis: seminis lini añ. ʒ. f. cere parū z vnguentū fiat
 quo perungat z c. **C**Successiue cum vino decoctiōis ace
 tose melisse mercurialis: arthemisie: ciceꝝ ru. faseolorū:
 ru. fenugreci iunipi: radicū valeriane: z seminis abrotani
 coclear vñū pulueris infrascripti detur. qui. ʒ. corticum
 cassie fistule cipi añ. ʒ. j. f. radicū tormētille: radicis peōie
 cinamomi a supiori cortice mūdātī añ. ʒ. ij. croci seminis
 baucte siluestris: seminis peonie añ. ʒ. j. seīs agnicasti: seīs
 apij: seminis basiliconis: petrosilij z mercurialis sparagi
 quoq; ac milij folio añ. ʒ. f. capilloꝝ veneris politrici: cō
 mille: bethonice: eupatorij: spicenardi: squināit: lupuloꝝ
 seminis endiuie añ. ʒ. j. **E**x his oibus puluis fiat: quē vt
 magis gustui grat⁹ sit cū tantū dē cucchari p̃miscē: z de eo
 coclear vñū cū. ʒ. ij. p̃scripti vini modo dicto in potu tri
 buet. **C**Q̃ si puluerē in confectionē facere volueris. Acci
 pe pulueris hui⁹ sine cuccharo. ʒ. j. cucchari albi libā. f.
 dissolue cuccharū cū decoctiōe rerū p̃scriptarū cum
 aqua facta z puluere addito in morcellis cōfectionē faci
 as: de qua cū balneū egredis. ʒ. f. tribuas: duas. ʒ. p̃scri
 pti vini bibendo post. Et esto pulueris. ʒ. j. pro libra vna
 cucchari poni solet cōmuniter: in media tū libra. ʒ. ponē
 do adhuc p̃fectio erit satis delicata. **C**Si balneū renuit
 cum infrascriptis mulier stuphef. Accipe abrotani: aneti
 arthemisie: camomille: gallitrici: melisse: mercurialis: flo
 rum sambuci añ. ʒ. j. fenugreci: seminis lini añ. libā. f.
 ʒ. quassatis decoctio fiat i vino: cū qua loco balnei stuphā
 bis in die faciat. Successiue vnctionē z p̃fectionē postea:
 aut puluerē cū vino decoctiōis p̃scriptarū rerū sumat.
CLoco stuphe seu balnei infrascriptarū sumū per embo
 tum recipere potest. ʒ. seminis agnicasti. ʒ. j. f. aneti. ʒ. j.
 carui costi añ. ʒ. j. ʒ. quassentur: z in vino decoctio fiat:
 cuius sumūz per emborū recipiat. **C**Idem ex rebus stup
 pham ingredientibus fieri cōsimiliter suffumigatio potest
 vnctionem post faciendo semp z puluerē z confectionē re
 ciendo. Suffumigū spoliū serpētis: vt in p̃cedenti capī
 tulo dictū est: ad educēda mēstrua a p̃prietate quadā va
 lere maxime xp̃imento cognitū est. **C**Istis per tres di
 es p̃tinuatis in quarto de ambab⁹ saphenis seu ex altera
 um fieri flebothomiā iubeas: vel potius hodie ab vna z
 cras ab alia p̃stantius: vel vt dicebat supra in parte dome
 stica coꝝarū cū scarificatiōe ṽtosis apponi iubeas: aut
 sub poplite: aut sub calcaneo z c. **P**renuile quoq; ligatu
 re p̃ueniunt. **C**Et ad nascale trāsēdo. Accipe puluerē z
 diptamecū quo z ex succo mercurialis arthemisie aut ab
 sinthij nascale cōficias quod mulier deferat continue.
CEx quouis quoq; infrascriptoꝝ puluerū cū succo citrā
 guli mētastri mercurialis arthemisie maiorane absinthij
 camedreos aut camepithes fieri potest: puta ex puluere
 boracis amomi myrrhe aristologie rotunde calamī aro
 matici gariofilo. maiorane que mirabiliter dolorē matri
 cis sedat z diagridij cū quouis aut cū his plurib⁹ nascale
 p̃ficere potes. **C**Idē ex camepithes cū melle aut ex ami
 gdalis amaris cum oleo suo pistis: vel tere radices abro
 tani: z cū melle modico pulueris diagridij vel ellebori al
 bi nascale cōficias. **C**Uel aliter. Accipe triserā magnam
 sine opio: z cum modico aloes z masticis pulueris muli
 er nascaletur. **C**Uel facias sic. **R**ecipe myrrhe calame
 ti montani añ. ʒ. duas: rute recentis. ʒ. ij. saūne. vncias sex
 terantur: z cum felle thauri cōficiantur. **I**hoc potenter
 mēstrua educit: vt experientia noui. **C**Uel alit. Accipe si.

De egritudinibus

cus siccas pingues satis: ⁊ de quibꝫ ꝑscriptoꝝ puluerū cū
his incorpora: ⁊ erit nascale suauē. ¶ Vel facias sic. Ꝛ. ra
dicū rubee maioris cipri añ. ʒ. iij. succi arthemise. ʒ. ʒ. bñ
dicte. ʒ. vj. incorporent: ⁊ fiat nascalia. ¶ Aliq supposito
ria seu nascalia cū filo appēsa talia cōficiūt. Ꝛ. laudani. ʒ.
ʒ. galbani serapini cassie fetide myrrhe añ. ʒ. j. fiant cū filo
suppositoria addendo parum olei de lilio si opus fuerit.
¶ Multis in partibꝫ in forma solida electuariū de succo ro
sarū cū cuccharo cōficiť: ⁊ eū tūc vt digiti formā suscipiat
in canulis ꝑiciūt: ⁊ talia suppositoria filo appēsa mirabi
liter in hoc casu mēstrua ꝑuocat. ¶ Et vt i ꝑcedēti caplo
dictū est: ex radicibꝫ qꝫ malue bismalue rasibarbasti gla
dioli accori sine apiꝫ de lilij oleo punctis: ⁊ ex puluere elle
bori albi: myrrhe scamonee aut costi: deinde aspsi suppo
sitoria pua cū filo appensa cōfici possent. ¶ Deinceps na
scalibus in pace relictis si pessarijs vti libuerit: facias sic
Succi mercurialis absinthij maiorane: arthemise galli
trici vel mētastri. ʒ. vj. accipias: ⁊ pulueris myrrhe. ʒ. ij. se
rapini. ʒ. ij. cōmice: vel hoꝝ loco pulueris diptami aut
amomi appone tantū dē: aut cuiusuis alteriꝫ descripti sim
plicitis totiqꝫ tepidū ꝑ siringā in matrīcē apponi tubeas.
¶ Si ex nascalibꝫ seu pessarijs matrīci seu collo nocumen
tum sequeret aliquod ad capitulū ꝑcedens recurre. ¶ Et
sic mēstruoz retētiōis colere cā ꝑuētiōis cure h̄ finis esto
¶ De cura retentionis mēstruū a melancolia ꝑoue
nientis.

in Elancolicus humor vi ante dictū est menstrua de-
tinet sepe. Pro cui⁹ cura sex rerū nō naturalū ad
calidū z humidū regimen declinet: ad humidū tñ
magis: cum ipse humor sicco q̄ frigidō participet plus.
Ad materie deinde digestionē veniēs facias sic. Accipe
calamētū origani arthemise: sticados scolopēdrie: eupa-
toriz: floz boraginise buglosse violarūz capit. vene. came-
dros añ. **℞.** radicu apij: spagi: feniculi: cornū radicu
caparoz añ. **℥.** j. ligritie passularū añ. **℥.** f. fiat decoctio: in
cui⁹ sine adde epithimi. **℥.** j. z cū lib. iij. cūchari z aceti. **℥.**
iij. fiat sirupus aromatic⁹ cū optimo cinamomo: de quo
accipe. **℥.** j. f. aque sumiterre: aq̄ arthemise: aq̄ buglosse:
añ. **℥.** j. misce p vna vice: z toties infirmo tribue q̄ materia
digesta videat. **Aliter.** **℞.** oximellis simplicis. **℥.** ij. siru-
pi de radicib⁹ acetosi. **℥.** j. misce cū aquarū sparagi florum
sambuci: pipinelle añ. **℥.** ij. z p duab⁹ vicib⁹ sufficiet: quē si
clarificare libet cū cinamomo aromatic⁹: z toties de eo
in potu tribue donec materia appareat digesta. **Quam**
postea isto cū solutiuo solue. **℞.** capiti. vene. floz bo-
raginis buglosse: violaz floz: lupulorum sticados came-
dros añ. **℞.** f. polipodij. **℥.** iij. liquiritie passularū añ. **℥.**
f. cōquassent: ex qbus decoctio fiat: in cuius sine adde epi-
thimi. **℥.** f. z cū hac. **℥.** j. cassie extrahatur aut manne cui a-
mech. **℥.** j. f. diaphnicōis. **℥.** j. sirupi violati. **℥.** j. addat z me-
dicina fiat. **Uel aliter.** **℞.** mirabolanozū indorum. **℥.** f.
curmoz. **℥.** ij. in aqua lactis caprarū infundatur: in qua p
horas. xij. in infusione pinaneat. Ex quib⁹ deinde expres-
sio fortis fiat: cū qua cassie aut māne. **℥.** j. cū predicta deco-
ctione extracte misceat pulueris epithimi addendo. **℥.** ij.
gingiberis gra. vj. mellis rosa. **℥.** j. z fiat potus. **Uel.** **℞.**
℥. j. pillularū indarū: hoz loco tribue vel appropriatus ex
solutiuis aliquod vnū q̄ cōter medicis nota sunt. Evacu-
ata materia ad balneū trāseundū est. Pro quo res p bal-
neo in pcedēti capitlo descriptas: accipe rorismarini: ca-
lamētū organī folioz lauri: lauedule añ. **℥.** j. f. addas. mō
in antescritis caplis posito mēdier balneef vel stuphas
seu suffumigia put ibi scribis balnei locofaciat. **Cūqz**
lectū intrat ex vnguetō in capitlo de cura retētionis men-
struoz a flegmate puenientis descripto ante z retro pun-
gatur: deinde pulueris infrascripti cū. **℥.** ij. rerū que statiz
scribent: coctlear vnū accipiat. qui. **℥.** j. recipit ei⁹ pulueri
qui in cura retētionis mēstruoz cū colera in causa descri-
bitur: addēdo camodreos. **℥.** j. thimi seminis leuistici: seis

ipoli: tormentille añ. **℞.ij.** cucchari ad pondus omniū fiat
 puluis. **℞. Res p** vini decoctioē. Accipe cameptheos recē
 tis camepitheos florū sambuci: florū anthos: thimi meli
 se mercurialis arthemise añ. **℞.℥.ss.** seminis iunipi ⁊ fenu
 greci añ. **℞.ij.** radice valeriane sparagi brusci feniculi añ.
℞.j. f. semis abrotani. **℞.℥.** faseoloz rub. cicerū ru. añ. pu. **j.**
 Ex his cōquassatis vel ex vna parte in vino decoctio fiat
 de quo cū pulueris p̄scripti cocleari vno. **℞.ij.** sumat. **Q**
 si puluerē nō velit. **℞.j.** cōfectiōis infra scripte loco eius re
 cipiat. Accipe p̄scripti pulueris. **℞.j.** cucchari dissoluti in
 decoctione rerū imediate p̄ vini decoctione descriptarū
 li. **℥.** fiat confectio in moscellis. **℞. Loco** cōfectiōis aut pul
 ueris. **℞.ij.** succi rosmarini bibere pōt: aut tantū dē succi ra
 dicis raphani siluestris cū vino decoctionis rerū p̄scrip
 tarū extracti: veluti alijs in capitulis dictū est vini infu
 sionis assari. **℞.iij.** sumat. **℞. Et q** in omī valet retentione
 mēstruoz talia dū fiunt ex capriolis vitis nigre prunitus
 cū nascunt in bzodio carnis: aut oleo cōmuni ferculū fiat
 quod mēstruoz ad educationē p̄parat mirabilr. **℞. Hoc in**
 casu si nascalibus suppositozijs seu pessarijs opus sit i ca
 pitulo imediate descripto regre: q̄ si foriorib⁹ ad caplin
 de cura mēstruoz retentionis a flegmate puenientis re
 cursum habe. **℞. I**lliis p̄actis vi sanguis ad inferiora traha
 tur incidi saphenā audacter facias tres aut quattuor san
 guinis. **℞. extrahēdo** tantū modo: ac vētosīs aut dolorosīs
 ligaturis: vt in p̄cedentib⁹ capitulis dictū ē vtire. **℞. At si**
 in p̄ma lunatiōe ista nō sufficiāt vbi opus sit purgatione
 in secūda reitera: ad balnea vnguetā: ⁊ alia successiue s̄m
 p̄scriptū ordinē procedēdo. **℞. Et si** purgatiōe opus nō
 sit. **℞.j.** f. sirupi in p̄ncipio hui⁹ capili descripti cū. **℞.iij.** de
 coctiōis rerū que statim scribent sumat: que sūt camepre
 os: camephiteos: flores boraginis: buglossē: radices vale
 riane: brusci: sparagi: api⁹ ⁊ endiuie ⁊ cicera rubea ac ru
 bei faseoli: de quolibet horū parūper accipe: ⁊ dectionem
 cū sirupo sumendā facias: ⁊ de tali dieb⁹ octo cōtinuis su
 mere potest. **℞. Balnea** tamē stuphas seu suffumigia non
 omittas vnciōe successiue p̄fectione seu puluere cū deco
 ctione dicta vtē. **℞. Et vt supra dixi** ligaturas quoq; doloro
 sas facere potes: dolori quoq; seu ardori ex pessarijs seu
 nascalib⁹ facto: vt p̄cedētib⁹ in capitulo succurre. **℞. Et sic**
 retentiōis mēstruoz ab humoris vitiō qualiter cūq; proue
 nerit curā cū ordine quodā habes. **℞. Et** eius q̄ humoris
 vitio puenit cura patet aperte. **℞. Nam si** a frigiditate his
 vtire que in cura retentiōis mēstruoz pueniētis materia
 euacuata describunt. **℞. Si** a caliditate cū colera: si a siccitate
 cū melāscolia digestiuis ac solutiuis p̄missis. **℞. Et epi**
 logādo si sine materia a caliditate frigidis vtire: si a frigi
 ditate nimia calidis: ⁊ si a siccitate humidis: q̄ si p̄scrip
 ta tibi nota sint ad actum ista ducere scies facillime. **℞. Et**
 hec de retentiōis mēstruoz causis ligatis ac cura.

De causis et signis tā pnoſticijs q̄ demōſtrantijs ſuffoca
tionis matricis et de cura. Caplm .vj.

In Altricis suffocatio est ipsius verus diafragma propter fumos ac ventosos vapores in ea corrupta ex materia genitos ascensus; quo fit vt pulmone ac corde compressis p spirituum euētatōe necessaria a debita dilato ne impediunt. Qu^o ex causa mulier pfocata manet: z propter nocuentū cerebro cōmunicatū sensu ac motu priuatur; ac nōnunq̃ suffocata perit: vnde passio hec ab effectu nō minus q̃z ab accidēte nomē sortita est. Cui⁹ causa sunt preter naturā menstrua detenta: sperma quoq; ac humor glibet corruptus; z in matrice coēgitus: esto sperma hoc ceteris efficiat frequētius. **S**igna in hac duplicia sunt quedā paroxysmi actū existēte quedā eū futurum denūciant paroxysmi actū existēte signa mulier anhelitu ac pulsū puata manū sup ventrē fixā: vt mīcis ascēsum phibeat tener: curua manet: z si rīdere neqat: vocātes in auditu intelligitq; pallēs q̃z ac discolorata sēsū z motu puat oī q̃ ex re mortua plerūq; credif: z qppe nō inuanū: cuz plu-

rime prefocate peant. Sed lane floculo ad nares posi-
to phoz relaiu hoc cognoscit: si id iudicium mihi fallax
apparere: cu aer astantu statu agitef cōtinue. Sed in loco
quiescētī phialā repletā aqua sup pect^o pone aut ciatum:
nā stante vita pectus dilatare necesse est: z sic viua si fuerit
agitari z cōmoueri aqua oportet. Cū ad os z ad nares
speculū bñ tersum z politū apponas: qz si uiuit necesse ē
anhelitū emitti: quo fit vt speculū inficiat: z hoc inter cete-
ra certissimū expmētū existit. Cū autamē pres iā dies na-
turalis sic stetit aliquā cōpertū est: z deinde reuixisse ci-
tra tēpus illud sepeliri eā phibe. Cū utqz paroxisimū in-
frascripta signa aut ex his plura antecedere solēt: vt capi-
tis dolor: scotomia: vertigo: pulsus cordis: anhelitus dif-
ficultas: rōnis pmixtio: pturbatio intellect^o: debilitas i to-
to: z in crurib^o maxime: z ab ymbilico ad muliebria vsqz
dolor frequēs sentit. Hic. n. sumi putridi ad caput euntes
dolorē ipsius ac scotomia seu vertiginē inducūt: qz si spiri-
tus misceant: rationē ac intellectū pturbāt oēm: quib^o ex
oib^o aīali virtute debilitata: pigrina ac debilitas accidit i
toto: z in crurib^o qz maxime ppter distātiā a fonte caloris
maximā. Cū sum^o qz ab illa materia corrupta resolut^o ma-
tricē sursum pellit: qd ad diafragma ascendēs ipm coartat
multū. Cū si deinceps ad caput fumos raptū habere cō-
tingit matricē in caput deuenisse mulieres non dubitant:
vnde a matricis mala dispositō exoritur dolorē aliquo in
loco dū pñentiūt illuc matricē reppē aut siue in gula: capi-
te: nuca: alio siue quouis in loco sumi illi pñent: cui^o op-
positū si dixeris te medicū stolidum pñicabit. Cū Passio
hec cū epilepsia apoplexia ac litargia cōuentiā hz plu-
rimū. Sed his signis ab epilepsia discernit in suffoca-
tione nisi in mortali spūs appareret nūqz. nā pre angustia
spūs in pectore aut canna pulmōis cum agitur: ex quo-
rum agitatōe spuma paucula inde exoritur: qz virtutis pro-
habēdo anhelitu conatū vltimū oñdit: z sic suffocate mor-
tem pñmā denotat. Cū in ipā pterea membrū versus ori-
ginē: nec trahit vllum vnde spasm^o fit: nullus motu tamē
pñatur: z esto respōdere nequeat: vocātes tamē intelli-
git: ac paroxismo soluto qd facta sunt meminit. Cū in epile-
psia ad os humiditas a capite ppullat: z frequēt anhelu
tu agitata in spumā cōueritur: que viarū cerebri deopila-
tione: z successiue paroxismi solutionem denūciat. Cū in
hac pterea cū mēbra versus originē cōtrahūtur spasmus
quidē fit: motu tñ nō caret oñino cū quo anhelit^o manet:
vociferātes nō audit prius atqz intelligit. Et q in paroxis-
mo facta sunt recordat minime: z p hoc suffocationē ab
epilepsia discernes. Cū cū apoplexia qz in epilepsia
h pñualēt oñia suffocationē ab ea distigues facile. Cū Ab-
litargia suffocatio differt. litargicus. n. febicitat dolorē in
vna parte capitis tātūmodo sentit: cui pulsus vndosus ac
magn^o inest. Suffocata vō dolorē capitis sine se. patitur:
atqz spasmus pulsus atqz rarus est. Cū nūc aut cognosce-
re tua inter est si passio hec retētōis mēstruoz: an sperma-
tis retētū vino pñiat. Cū si mēstruoz patiētis narratio-
ne tibi notū fiet: z si de vrine significatu ad caplm pcedēs
recursum habe. Cū si spermatis retenti vitio hoc fiat: iu-
uēnis delicata erit laute: iocunde ac in ocio viuet cōsocio
quoqz caret: z certū hoc est si viro iam assueta fuerit: cui^o
vrina atqz subcitrina z cū substātia tenui ac obscura erit.
vrina. n. citrina aut subcitrina z tenuis sup humore mēlā
colicū cōmuniter significat q in tali passiōe dominū ha-
bet. Obscurus aut in ea ex fumo illi^o spermatis resoluti
fit: qui cū vrina mixtus ipsius obscuritatē causat. Cū ex
humoribus corruptis passiōe illā pñire scias: si nec
mēstrua retenta fuerint: nec pñocio viro caruerint. Et sic
passiōe huius demōstratiua signa tibi patēt. Cū Pro-
pñica signa in hac passiōe sunt facilia: nam accidētia leuia
paroxisimū breuitatē significāt: ipsoz autē intēto cum pa-
roxisimū lōgitudine: an pñtura sit te dubitare facit. qz si ad
illud veneris vt spuma ad os defluat: mortē proximā ti-

me: z maxime si spermatis corrupti vitio pñire cogno-
ueris. Et si tamē de morte hesitaueris ciarū aque plenūz
super pectus quiescētī i loco apponi facias: vt dixi. Cū ad
curā deinceps transi. Et cū pauperculā suffocatā inuene-
ris ne sic crudeliter pñeat succursus statim adhibe. Cū
primū cum aceto z sale circa extrema fricatiōes asperere fi-
ant. Ligature deinde dolorose: successiue in pectine aut
domestica coxarū parte seu sub poplite vētosas sine sca-
rificatione apponi iube. Cū deinde fetida z odoratu hor-
ribilia narib^o applica. horribilia. n. odor animalē spiritū
sopitū cōcutit: ac impetuose cōmouet qui p lacertos z ner-
uos ad cerebrū deueniēs virtutē in motuaz in eo euigilat.
Et hi quoqz spūs sic impetuose moti: cū cor attingūt vir-
tutem vitalē sopitā expgiscunt z dehinc furiose: vt ita lo-
quar: ad matricē veniētes: vt a diafragmate descēdat: irri-
tant. atqz vt cōtēta in eamateria venenosa expellat: vir-
tutem expulsiuā stimulat inuuantqz. Et sic mulieres in his
docte omes quecūqz fetida narib^o applicant statim: vt om-
nium animalū incēsas plumas z pdicis maxime homis
capillos: canis quoqz pilos ac hirci filtrū etia z ac corium
qdlibet vngulas pariter ac cornū quodcūqz. Cū sed vt in-
ter te z vulgares differentiā ponas aliquā: vt ere aīa feti-
da castoreo serapino galbano armoniaco z similib^o. tali-
um. n. sumi matricē mirabiliter fugāt: cū quo si sternuta-
tione induxerint nihil supra. Et de his tuo modo cōposi-
tiones facias. Cū ego in casu isto expertissimū hoc inuēi:
qd z. castorei galbani in aceto resoluti añ. z. f. sulfuris. z
j. misce z narib^o famū applica. Cū Per inferi^o mulier pñ-
nis bene tecta ne ad nares odor ascēdat per traectorium
cū odoriferis suffumiget: vt laudanū alipta muscata gal-
lia muscata cinamomi gariofoli lignū aloes calam^o aro-
maticus valet: z vltra hoc odoriferum quodlibet. Cū Pre-
stantissimū quoqz est os vulue ex aliquo odorifero inun-
gere z ad intra collū cōfricationē facere. sepiissime. n. cor-
ruptū sperma seu humor ali^o venenosus ex cōfricatiōe ta-
li egredit z prefocata ab egritudine soluit. Cū si per te
multa ex odoriferis cōponere possis: hoc ego tamē inue-
ni singulare: qd z. musci. z. j. gallie muscate. z. j. olei de li-
lio. z. j. in mortario simul agitentur. Obstetrix deinde os
vulue pungat: inuētiūqz digitū si corrupta fuerit qzto pl^o
poterit immutat matricis collum fricādo cōtinue sperma-
eius corruptū: seu humore quēuis aliū venenosum tales
per fricationē matricis euomit. Cū qz suppositio in hoc
casu pualeat si maritus habuerit eam supponat galiardi-
ter: qz nihil supra. z hec in paroxismo fēda sunt. Cū Extra
vō si mēstrua retēta in causa fuerint: ea put in capulo pre-
cedenti te docui puoca. ex cui^o doctrina cū hoc humores
corrupti si qui fuerint: digerere z euacuare facias. Cū Si
vō retētū mēstrui vitio suffocatio pñerit pñissa flebo-
tomia: z humor facta euacuatiōe vbi opus sit stratum ex
herbis folijs arborū frigidis z alijs similib^o mulier super
incubat: vt sunt folia salicis vitis violarū florū nenuparis
et similia. z inter cetera a pprietate quadā folia agnicasti
obtinēt principatū: vigilia in sup exercitio abstinentia ac si-
milib^o corpus macerātū vtatur. hanc passiōe talia pñe-
cte curant: Nam sine cerere z bacho friget vennis. Talia
deo dedicate vidue et in castitate viuere cupiētes obser-
uare debent. Mubiles vō nubāt. Cū Pregnātib^o hec pas-
sio accidit sepe his caute pñscripta ppter abortus timores
approximāda sunt: z ideo inter alia suppositio principa-
tum obtinet. Et hoc de pñocatiōe caplm finē accipiat.

De causis z signis tā pñocatiōis qz demōstratiuis apñis
matricis cancri z ragadiarū. Caplm .vij.

Mostrua matricis ē immor i subam eius a quauis
a causa pter naturā pñiēs. Cū primitiua quidē qz
cōtingit ipm generari sepe: vt casu pñissione comū
superfluo partu inaturali difficultate pariendi abortu et
obstetricis defectu parienti succurrere nescientis. Cū Ab
antecedēte qz causa gñatā pñe tale vt ab hūore quo-

De egritudinibus

cūq; i mīrcis subāmp̄ter nām collecto siue q̄lit^r aut q̄nti-
tate peccet: qđ tā sit^r rōe quā mās diuerſitate varietate re-
cipit: z ḡppe grādē. nā ex sanguīe cola flāte z mīa pōt gi-
gni indīnter i fūdo mīrcis aut i laterib⁹ seu vsus orificiū
aut i orificio aut i collo plerūq; ex q̄rū oīm diuerſitate va-
riat z cura. Cū tēde ḡ q; talū apatū demōstratiua signa
quedā cōia z quedā pp̄ia existūt. Lōia: dolor ac graue-
do in vtero sentit inflatur pecten rectū intestinū aut vesti-
ca coartat sic: vt feces nō nunq; exire nequeāt z vrina in-
terdiū: stomachus plerūq; dolet ac nausea subuersio z sin-
gultus sepe fit: dolet quoq; caput zincipit magis z inter
alia oculo z radices. Cūstinguētia vō signa rōne sita
sunt si in matricis fūdo ipm āpa fuerit dolor a diafragma-
te vsq; ad muliebrīa sentit: z cū ex inspiratiōe vēter inferi-
or extēdatur: tali extēsiōe dolor tūc augetur: ppter qđ dif-
ficultas tunc inspirādi fit: in hac q̄z in ceteris maior. Cū
laterib⁹ si fuerit aut in ipōz altero ibi dolor aderit: dolent
atq; inguina z vētebrū apati lateris cū quo coxarum adest
grauitas. Cū inferiori pte z versus orificiū āpa si fuerit
vesica coartat: vnde vrine fit difficultas dolor circa pecti-
nen z pitoneū augetur magis. Cū postrema pte z ver-
sus dorsum āpa si fuerit dorsū ac renes dolebūt ac feces p-
pter intestini recti coartationē retinentur in collo: visu z
tactu discernit. Cū si ex sanguine gigni cōtingat ex do-
lore pulsatio palpebrarū ac venarū oīm in flatiōe febris
p̄nua erit oculo z citrinatio ad rubedinē declinabit. Cū
guā nigrescit z alienatio mētis sepe fit: vrina rubea erit:
aut subrubea p totū liuēs: pulsus vō magnus: plen⁹ z vn-
dosus. Cū si ex colera generabit dolor erit pūgnitiu⁹: z ve-
ne oēs q̄ sunt sub oculis maxime citrinescūt: vrina ignea
et intēsa valde: pulsus durus: z frequēs alienatio: nigre-
do lingue: vigiliāz instātia: z alia atq; accidētia q̄z in cete-
ris erūt itēstiora. Cū flegma se. mitē causat z esto dolor gra-
uius sicut nō tū intēsus multū eius vrina ac discolorata
valde existit: pulsus mollis z inordinat⁹. Cū melia ē se-
bris lenta: dolor mitis: pōdus in matrice grādē: liuescunt
vene oēs z saphene p̄cipue vrina interdū subtilis ad plū-
beitatē declinās: nōnunq; tū tenuis atq; alba: pulsus ior-
dinatus: durus: paruus z tardus. Cū et his in oib⁹ cōplo-
tonus habitudo etas: p̄cedēs regimēt: t̄ps anni: z his sīlia
antenotāda sunt z hūor cui assentiūt magis ille in cā erit
demonstratiua hec sunt. Cū Bronostica aut vbiūq; talia
āpata fuerint siue ex quauis materia generātur curā reci-
piūt difficulter. Et si in matricis fundo vt. A. placuit curā
tur nunq; Cū hōz calida inter egritudines acutas cōpu-
tātur: dies itaq; ceticas tā indicatiuas q̄z radicales atten-
de: z sūm occurrētia illis in dieb⁹ honorē habere si cupis
iudica. Cū Dorro āpa quodlibet aut resoluū aut dubele-
tatur aut scilicet. vnde loci detumefactio pōderis siue
grauedinis remissio doloris se. accidētū ac alioz getatio
āpatis resolutionē significāt. Cū sanie vō si mutetur se.
dolor pulsatio alia z accidētia dū gñantur intēduntur: omnia
genita vō remittuntur q̄ si lenis alba eq̄lis ac boni odoris
exierit: salutē portēdit. diuersorū colorum diuerse sube et
odoris horribilis de patientis salute te dubiū faciet: tales
enī moriūtur v̄plm. Cū ad scilicet pmutetur p̄ter pō-
dus ac grauedinē accidētia getant alia: z tūc difficilr aut
nunq; curatur: sed in cancrū mutat p̄sepe: qđ si ex ipi⁹ di-
uturnitate intēso atq; dolore z in loco caliditate exnea ex-
istēte cognoscit. Cū et si vlceret hūiditas acuta ad viridi-
tatē declinās egreditur q̄ acuitate sua iterdū corrodit tū:
vt i mīrice venarū rūpatur aliq; a q̄ tū sanguis emanat pu-
rus. Cū et cācer gcūq; siue vlceratus siue nō vlcerat⁹ cura-
tur nunq; nisi in loco fuerit q̄ tot⁹ suis cū radicib⁹ extirpa-
ri possit. Cū Ragadie aut q̄ sūt aliud nihil q̄z vlcera q̄dam
parua sepe z materie gñantur malignitate ex āpate q̄z et
ex causis āpa gñantib⁹. Cū de quarū cura tarda si fieri pos-
sit: an scit z an ad salutē vel ad mortē ifirmā pducere apta
sint si scire cupis sanie egrediētē aut virulētā aspice z sūm

illi⁹ dispõem: vt statim dictū fuit: iudiciū facias. ¶ In his
præterea apatib⁹ accidentia fortificari si videris frido cū su
dore vocis ablatiōe ac frequēti sincopi hāc paupculā mo
riturā denuncia. ¶ Et h⁹ de causis et signis tā pnoſticia q̄
demonſtratiuis apatū matricis: cācri q̄ ac ragadiarum.
¶ De cura apatis mrieti cali q̄liter cūq; termietur. La. viij
Rescriptus tibi notatis ad apatū calidozū curā de
p uenitā pmo. ¶ Et qualr sex rerū nō nāliū regimen
in tali casu disponēdū sit tanq̄ medico cuilibet no
tum nō inscribit: Sed ad appropriatā curā deueniā solū.
¶ Calidū matricis apa sanguineū aut colericū erit. ¶ In q̄
pncipio flōmā fieri necesse est. ¶ In sanguineotri q̄ in cole
rico sit copiosior: vñ materieb⁹ cōb⁹ euacuatis corpis si
ppter plenitudinē diuersionē q̄ris basilicā incidi primo
facias: et in die scdo saphenas ambas. de sanguie vō fm
corpis dispõem quātitatē extrahi facias: q̄ si etas aut ali
quod tale flōmā fieri vetat: diuertere mām mō cupias: su
per nates pmo vētosas cū scarificatiōe apponi iube: i cra
stinū vō in domestica coxarū pte aut sub poplite etiaz po
nātur et cū scarificatiōe: et cū in hoc casu indebite sangui
nem attrahēdo taliū cura initiū potissimū sumat in extra
ctione sanguinis diligentia appone. ¶ Deinde si ad mino
randū materiā et ad appropriatā materie digestiua: et tan
dem ad ipsius euacina ppta venire opus sit: discerendū tūe
hoc derelinquo: ideo ad appropriatā localia solū deuenio
¶ In pncipio itaq; renes ac ptes femorales epithimētur
epithimate tali. qd̄ R. succi plāta. succi maurelle. añ. li. f.
aceti. ʒ. j. san. draco. boliar. añ. ʒ. f. misce. ¶ Vel alr. Acci
pe aq̄ plan. li. j. olei ro. ʒ. iij. boliar. ʒ. j. san. draco. ʒ. f. ace
ti. ʒ. j. f. misce: et cū illoz alioz loca dicta sepe epithimēt
¶ Vel facias sic. Accipe suc. plan. virge pastoris solatri sēp
uine enduue: et cū quouis parū acetū misce: et infusas peti
as tactis locis sepe applica. ¶ Vel meli⁹. Accipe olei ro.
ʒ. f. al. ʒ. vi. acetū. ʒ. ij. boliar mēti. ʒ. iij. duc i mortario diu
et dicta loca sepe punge: vel petas int⁹ mades factas impo
ne. ¶ Ab intra vō corrupta si mulier fuerit accipe ro. ru.
lentiū excoctatarū plan. virge pastoris: solatru: enduue:
añ. ʒ. j. ad duarū vsq; ptiū psumptionē decoctio fiat: ex
cui⁹. ʒ. vj. matrx pessariēq; sepe. ¶ Alēd ad idē enduue suc
ci tepidi. ʒ. vj. solatri plan. sempuue ac virge past. ¶ Vel
facias sic. R. decoctiōis gallarū balau. lentiū excoctata
rū sumach ro. et mirtulloz. ʒ. vj. et fiat vt p̄us. ¶ Mulieri
nō corrupte aut pessariari nolēti ex infrascriptis balneuz
ab ymbilico infra fieri iubeas: ex qb⁹ etiā empla fieri p̄nt.
¶ Scda aut tertia trāfacta die tā p pessariis q̄ exteri⁹ ap
plicādis camomillā semē lini et fenugrecū cū p̄dictis adde
¶ Tūc etiā ex cāomillino oleo vinctio exterius fieri debet.
¶ In statu malue bis malue camomille melliloti fenugre
se. lini añ. ʒ. j. caricarū nūero. xx. fiat decoctio: in q̄ mul
er sedeat: aut ex ea mulier pessariet: aut ex his emplm si
at exteri⁹. ¶ In declināōe. Accipe aq̄ sāsuci aut sāsibz
ʒ. iij. olei de lilio aut de enula. ʒ. ij. fiat passariū. Oleū q̄
de lilio aut de enula solū pessariatiū valet. ¶ Vel facias
sic. Accipe aque sāsibz aut sāsuci. ʒ. iij. pinguedis gal
line aut anseris. ʒ. j. storacis liqde galbani añ. ʒ. j. olei de
lilio aut de enula. ʒ. j. fiat pessarium. ¶ Vel aliter. Accipe
aque sāsuci. ʒ. iij. medulle cruris vniū pinguedis gal
line añ. ʒ. j. storacis liqde. ʒ. f. laudani. ʒ. ij. liq̄siant om̄ia
simul fiat pessariuz. ¶ Vel nascale facias isto mō. Accipe
laudani. ʒ. f. storaci calamite galbani añ. ʒ. j. pinguedinis
anseris. ʒ. ij. fiat nascale: quod etiā ex solo laudano factuz
in hoc casu optime valet. ¶ Decad apatis resolutionem
fiēda sunt: q̄ si tardent et ad sanitē apa deuenierit: tūc aut p
vesicā: aut p intestina: aut p mriē os egredif. Si p vesicā
ex vrina si sanies in ea pm̄icef: cognoscif. ¶ Per intestina
ex egestionib⁹ et p os matricis visu. ¶ In casu pmo ad ve
sicē vlcationē pcanēdā aq̄ ordei cū q̄tuor feminū cōiuz
fridoz emulsiōe ac sirupo violato i potu sepe tribue. ¶ In
scdo h⁹ clistere sepe fieri iube: qd̄ R. aq̄ decoctiōis ordei li.

1. cū q̄ dissolue vitellos duos ouonūz olei ros. 3. iij. mellis ros. 3. j. z fiat clistere. C Si aut p̄ m̄icis os cū aq̄ mell aut ordeī pessariādo sepe mūdificet: vel ex sero capno cum melle ro. et ē optimū. C Vel facias sic. accipe isopi absin. 1. iij. an. 1. iij. vini al. lactis an. 1. iij. mellis ros. 3. iij. ad consumptionē vsq; tertie ptis sū bulliāt: de q̄ tepida p̄ fiendo pessario. 3. vi. accipias. C Si ex his aut quouis alio do. lo: siue ardoz i matrice sū: Accipe arnoglossē solatri an. 1. iij. fiat decoctio: de q̄ accipe. 3. iij. lactis. 3. iij. albuminis oui recētis vnu: diu sū agitent: z ex eo matrix pessariet. C Vel idē ex amurca olei rosati ac lactis an. 3. iij. facere poteris: z talia tepida sēp imponi debēt. C Phisicorū plurimi mūdificatiuis vnt: tantūmodo cū ex mūdificationē vlcēris frequētī carnē regenerari possē sperāt. C Tū si hoc in casu incarnatiuis vti volueris vlcere mūdificato facias sic. R. lactis vaccini. 3. vi. thuris alo. mirre. boliar. sarcocolle corticis cāne cōbusti cucurbite sicce z cōbuste an. 3. f. puluis fiat cur. 3. f. lacte cū p̄dicto misce ex q̄ tepido pessariū mane z sero fiat. C Sanie tū in magna egre. diētē quāntate sepius mūdificatio z incarnatio q̄ vicib⁹ duab⁹ in die vti necesse est. C Alij sic faciūt. Accipe cernise litargiri san. draco. boliar. mēni gūmi arabici an. 3. j. con. quassent z in 1. iij. lactis z olei rosati. 3. vi. bulliāt ad tertie ptis vsq; p̄sumptionē: postea coles: de cur. colatura R. 3. vi. z fiat pessariū. C Alij i decoctioē tacta cere citrine. 3. j. adiūgūt z tu facias si libet. C Ad hāc intētionē trocisci de charabe in potu sepe dati cōmēdant multū. Ex quib⁹ oib⁹ apātū matricis calidoz q̄liter cūq; terminent a p̄ncipio ad finē vsq; patet manifeste: ac vlcēri quozūcūq; a q̄uis causa pueniant: cācrois dūtaxat exceptis. Illa. n. nec alio modo q̄ dum apostema in sanie mutātū est curētur. Et hoc capitulum hic finitur.

De cura apātis matricis frigidi ac apātis indurati in cā. crum tamē nondū conuersi. Caplin .ix.

In curādīs apātibus frigidis sūm exigentiā sex rez nō naturalū regimien tu ipse dispone. C Deinde ad euātionē peccātū materie cū digestiuis accipio priatis solutiuis accedet: ad curā localū p̄pūā successiue. Ad scirofīm vō vplurimū cū deueniam in appropi. mando nūmū resolutiua cau⁹ esto ne subtili soluto cine. ritū remaneat. In p̄ncipio igit facias sic. R. lithij thuris aloes ciperi acacie croci armoniaci an. ptes eq̄les ex ipo. rum. 3. f. cū siccō caulū aceti parū adduo distemperata matrix pessariet. C Ex his q̄z emplastrū facere poteris exteri⁹: vel in lixiuio in quo paz salis z aceti bullerit: in. fusas petias exteri⁹ applica: z q̄to magis statui appropia. ueris plus debes aceti addere. C Si resolutionē peteret in statu ac declinatioē. R. alumis sulphuris myrrhe sal. an. ptes eq̄les cū oleo ros. modico aceti addito hoz. 3. iij. immisce: ex quo pessariū cōfice. Notes z infusas petias ex. teri⁹ applicare. C Si vō apā dubilitari cerneret. R. radi. cem lilij cepas assatas liacias fermētum z semē lum q̄z pi. nas: z cū axungia aut butyro emplm fac applicādū exte. rias: z cū axungia aut butyro emplm fac applicādū exte. rias: quia z si eius virtus ab apate satis distet: retinēdo tū calozē ac cū circa locū cōfortādo auxiliū prestabit nō paz. Pessariū vō ex se. lini z ficū decoctioē fiat. C Et q̄ apā tale z si matuz sit rūpif nō facile cū pessarijs adde parūz fimi colūbini z fermētū. C Valet etiā in hoc casu scabiose succus aut nasturtij pessariet⁹ z eo magis si de colūbino fimo ac de fermēto parū addideris. C Si aut in matricis collo aut orificio apā fuerit tale cū ferro apiri potest facile C Apate rupto mūdificatiuis in p̄cedē capso descriptis vtere: aliqd succi apij in his sēp addēdo: postea vō icar. natuiis: vt ibidē docui. C Si apā in scirofīm mutet⁹ can. cer factū sit nondū ab extra facias sic. Cōq̄ ficus z immatu. ras pon⁹: de q̄z pasta. R. 3. j. f. axūgie porci maseli isopi humide an. 3. j. p̄ctis naualis cere citrine an. 3. x. olei de li. lio. 3. f. diaglonis. 3. j. liq̄sant oia simul: cūz gbus postea misce pulueris radice hyreos. 3. iij. cinez corticis salicis

3. j. fiat cerotū: qd sup aluta aut fustaneo possit extēdi z ex. teri⁹ appone. C Vel aliter accipe olei camomillini. 3. iij. olei de spica. 3. j. f. medulle cruris vituli. 3. j. cere. q. f. z fac vnguentū: cū quo incorpora paste radice hyreos. 3. j. et locus vbi durities sentit vngat. C Hoc quoq; in casu mu. lierē in infra scripta decoctioē sedere iuuat mltū: que R. camomille: mellilon an. 1. iij. f. bis malue cum radicibus 1. iij. fenugre. se. lini an. 1. iij. cōquassent z decoctio fiat. C Ab infra. R. olei de lilio: olei camomillini an. 3. j. ad. pis anatis medulle cruris vituli: aut poti⁹ cerui. 3. j. bde. ly. in vino dissoluti. 3. iij. vnu vitellum oui assati: gbus tū rob vini addas q̄ pessariari possit de quo tepido. 3. vi. p vice sufficiūt. C Valet z hoc nascale: qd. R. thuri armo. niaci an. 3. j. mastice: castorei: storacis ligde: adipis anati: olei de camomilla an. 3. j. gūmi cū melle dissolue z nasca. lia simul oibus liquefactis cōficias. Si. n. apā matricis fri. gidū curabile curatur omne.

De cura canceri matricis tā vlcērati q̄ nō vlcērati raga. diarum ac vlcēri malignozū. Caplin .x.

Apostema matricis durū in cancerū si mutet⁹: vlcera. tum siue nō: R. hypocrate teste: curat nunq̄. pallia. re tū ipz: qm̄ bonū est vita: vt q̄diu possit p̄trahat: in nō vlcērato vlcērationē in vlcērato malignitatē p̄ pos. se phibēdo. C Pro quo sex rerū nō naturalū: regimen melācolie mltiplicatiū euitet omē. C Cū appropiatis q̄z mense omī melācolia purget semel. nā in hoc casu nihil supra. C Smaragdus ac saphyr⁹ delati: alberto in de mi. neralibus teste: a tota suba cōferūt maxime ac centiodia herba roberti scrophularia ac cetera: vltus q̄z istoz a p. p̄ietate valet in hoc: z maxime ex hāz decoctioē vinū si limphet. C Valent z fluuiales canceri comesti z sup oia vi. perarū carnes incisione quattuor digitorū a capite z cau. da facta p̄ prius que sine radice diptami coquatur nunq̄. C Valet z tyriaca z trocisci de viperis. Iuuat insup basili. cam aut saluatiellā incidere nōnunq̄. C Ad localia trāsfi. ens vlcēratio z augmētū in vlcērato phibeat. Accipe succū solatri residētia facta: aut aque sublimatiōis ipsius 3. vi. thucie p̄pate plūbi vsti an. 3. j. cāphore. 3. j. in mor. tario plūbi ac cum pistello plūbeo ducātū diu ex quibus postea pessarium fiat. C Ab extra. R. succi granorū alche. chengi. 3. iij. olei ro. 3. viij. cere citrine. 3. vi. liquefiāt si. mul cum quib⁹ in mortario plūbeo hos pulueres adiun. ge. R. ceruse lote. 3. iij. plumbi vsti z loti thucie prepara. te an. 3. j. f. thuris. 3. f. eris vsti antimonij balaustrariū ra. dicum celidonie sāguī. draco. cachumie argēti pulueris vermitū terrestriū an. 3. j. tam diu ducātū q̄ ad formam vnguētū deueniāt: ex quo exteriuis loco perunge. C Vel aliter. R. litargiū z cerusam equis partibus z cū oleo ro. tam diu ad solē ducāt q̄ formā vnguētū suscipiāt: de quo vt prius locū vnge. De quouis hoz vnguētūz. 3. f. acci. pe z cū succis aut aquis p̄dictis pessariūz fiat etiā si libet. C Et cū his sepe nō vlcēratus cācer ab vlcēratioē defendi. tur: que etiā lupacitatē vlcērati cācri nō minus defendunt dolorē z ardorē cū mitigent z malignitati resistāt. C In vlcērato tū tale pessariū fieri solet qd mire valet. Accipe herbe roberti tafibarbasti: scabiose: capri folij: aneti: ster. coris humani an. partes equales cōburātū: de quorum puluere accipe. 3. iij. z cum. 3. vi. aque solatri in mortario plūbeo ducātū z pessariū fiat. C Ab extra solatri. 3. vi. pes. sariū factum. C Ex litargio ros. oleo in casu isto: quo vt precedētibus vtendū est. Et sic patet tā vlcērati q̄ nō vl. cerati matricis cācri palliatua cura. C Unq; ragadie vt dictum est q̄z vlcera quedā parua aliud sint nihil ex apo. stemate aut ex causis apostema inducētib⁹ genita si ma. ligna fuerint: aut nō maligna ex tā in alijs capitulis q̄ in hoc dictis cura clare patet. Et sic per hoc cācri ac vlcēri matricis malignoz cura finem recipit.

De egritudinibus

De pruritu matricis et priapismo. Caplm. xj.

Puritus matricis est stimulus quidam scalpellandi seu confricandi locū in quo ē appetitū inducēs qui ab humore colerico baurachio seu adustio in ea pter naturā cōgesto puenit. Humor quidem valde colericus sua ex quadā igneitate i se stimulat; igneitates hz acutas baurachius vō ex p̄mixtiōe insipidi cum terreo grosso amaro generat. Cui⁹ causa in hūore sic genito acuitas de- relinquit a qua locū scalpellandi aut confricandi tūc appe- titus insurgit. Adustus aut aut ex accidētū in se: aut per alteri⁹ admixtionē generat. Ex accidēte in se humorē ad- uri cōtingit: vt ex calitate in se exīte nimiaq; qñq; ex ma- la toti⁹ cōplexione: aut p̄ticulariū mēbroz puenit: vt epa- tis seu venarū. Ex rerū qz calidaz acutarū aut falsarū ni- mio vsu. Cōtinētis etiā supflua calitas seu frigiditas per antiparistāsim caliditatē pcludēs: ac accentrās hoc effice- re possēt: vt oīa in vnū sī colligā res q̄libet nō natural' supflua caliditatē in hūorib⁹ valēs inducere hoc idē effi- cere poterit. C'Alteri⁹ per admixtionē humor aduritur: vt cū colera adusta: verbi grā: flegma seu melia sāguini cōmīscet: tūc enī eū adurēdo sui ad naturā trahit et acui- tatē quandā pungitiuā ac stimulantē p talē admixtionēz acgrū. C'Patet igit' ex his q̄liter ex materie colericitate: nitrositate vel adustioē in ea acuitas acgrā: cui⁹ rōe pun- ctio fit ex qua scalpellandi seu confricandi appetit⁹ insurgit. Et sic mā talis in matrice p̄gesta prurit⁹ efficit ex q̄ scalp- ellandi locū seu p̄fricandi appetit⁹ fit. C'Ex qb⁹ quid sit prurit⁹ matricis et ei⁹ cā līq̄ manifeste. Et ex p̄ntu in mlie- re qd priapism⁹: q est aliud nihil qz imoderat⁹ coeūdi ap- petitus a p̄missis causis in mliere causat⁹. Mā cū stimulus ille appetitū cōfricandiōis inducit tunc coitū: vt loc⁹ cōfrice- tur appetit⁹. vep ex tali cōfricandiōe humor cōtinue magis acuit⁹: et ad cōfricandū locū matorī in quātitate cōfluit. Cū coeundi appetitus cōtinue insurgit mator: et hanc ob cāz coitu plerūq; nō faciunt. Et he cause tñ augent interduz: vt virtus p̄sternatur: et sic paupcula coitu nō faciata perit. C'Sperma qz mulieris ex materieb⁹ p̄missis genitū in se acuitatē quandā stimulatū retinet: pp qd in muliere pri- apismus causat interdū. C'Habes igit' tā priapismi qz ma- trices pruritus causas: qbus notis ad signa deueni. Si ab adusto sanguine puenit ad rubedinē quādam obscuraz declinabūt mēstrua: ac cause sanguinē adurere potentes p̄cecesserūt: de qbus ab infirma studiosē inuestigādū est. Adē dico de colera: melācolia ac flegmate: pp qd toti⁹ ha- bitudo: cōplexio: etas: p̄cedēs regimē: tps annū: regio: et similia tibi p̄siderāda erūt: et cui magis assentiāt humorū is in causa erit: et si vīna ac pulsus ad hoc cōsentiāt ceru- or tunc fies. C'lerū colera existēte in causa mēstrua ad citri- nitatē obscurā quādam declinabūt. In melia ad nigredinē et in flegmate ad obscurā albedinē seu fuscitatē. Causarū igit' talis egritudinis demōstratiua signa taliter inuestigan- da sunt. C'Dronostica vō. Si hec passio diu durauerit de- quacūq; egritudine ab adustione hūoris venerit potente in toto aut in mēbris p̄ticularib⁹ et in matrice maxime ti- medū erit: vt scabies: lepra: impetigo: serpigio: cancer: her- pestiomenus: et silia. Mā intm aliqñ humores tales inflā- mant qz ex his talib⁹ egritudinū aliqua nascit. Interdum qz ante qz ad aliqua talia deueniat: virtus in tñ p̄sternit vt ab egritudine victa succubat. Si igit' accidētia cōtinue augeantur: de egritudinū p̄dictaz aliq; aut de virtutis pro- stratiōe: et successiue de mortis piculo p̄nosticādū erit. Al- cidentia vō si cōtinue remittant de salute. C'His cogni- tis deinceps ad curā accede: et sex rerū nō naturalū regi- men ad frigidū et humidū facias totū vt declinet. Omne baurachiu: omne acutū: et in hūorib⁹ acuitatē inducere po- tens euitandū quodlibet. C'Deinceps toti⁹ habitudo con- siderāda erit: q si sanguis dominiū iudicauerit in nigra stomia fienda est: et copiosa qdē. Ceteris aut in cōplexiōi- bus et maxime colerica a sanguis diminutiōe: ne egrā ad

colere supincētionē ducas caue: quo in casu stomia dimi- tere forsan p̄stat: sed potius sup nates vētosas cū scarifica- tione apponi iube. Postea vō cū appropatis digestiuis et successiue solutiuis: adustā colera euacua. Et idē de mlia et flegmate est dicēdū dū in causa alterz ipoz esse cogno- ueris: et nō semel solū: sed vbi opus fuerit fiat 2°. Quō au- tē hoc fieri debeat: p̄acticatib⁹ cōiter notū est. C'His no- tis ad appropata localia deueni: qz si ad intra matricē pru- ritus fuerit pessariū tale fiat. Qd. R. lappacij acuti fumi- terre scabiose solatri acetosi marubij pēthasiliōis añ. zss. j. fiat decoctio: de qua. 3. vi. accipe: et in ea vnguētū isfractū pti. 3. h. dissolue et pessariū cōfice. C'Inguētū sic fit. R. ceru- se litargiri añ. 3. ii. plūbi vsti scorie argētī añ. 3. ii. mastict olibani añ. 3. j. h. puluericent et in mortario cum oleo ro. et aceto albo tā diu ducant qz ad formā vnguētū deueniant: nunc oleū: et dehinc acetū addēdo: in fine vō argenti viui cū salua extincta adde. 3. ii. et fiat vnguētū. C'El pessari- um fiat Aui. Qd. R. folioz mēte corticū granatoz lentū ex corticataz añ. ss. j. in vino decoquant: et ex decoctiōis eius. 3. vi. pessariū fiat. C'Ad idēz aliter faciebat. R. croci cāphore añ. 3. h. plūbi vsti. 3. j. baccarū lauri. 3. h. olei ro. viui añ. 3. ii. agitent. sī et pessariū fiat. C'Ego autē in isto casu ex lachrymis vitis factū pessariū optimū inueni: ac etiā tale: qd. R. saluie folioz oliuaz saxifragie radicum lappatij añ. zss. j. bulliāt in aq; ex cui⁹ decoctiōe pessariūz fiat. C'El facias sic. Accipe lactis. 3. iiii. aq̄ false. 3. ii. mel- lis. 3. j. misce et pessariūz mulier. C'Aliq bullire faciūt lu- pinos in aceto cōquassatos: et pessariū ex eo faciūt. C'Adē quoq; cū succo maurelle sepe fecit: et est exptū. C'Plurimū ex herbaz frigidaz succis pessariū faciūt: vt ē endiuia la- ctuca portulaca spūua vermicularis acetosa et mī viola- ri: et tu facias si liber. C'Si aut in collo matricis aut i ori- ficio prurit⁹ fuerit in quouis sup̄scriptoz petias imer- ges: qd loco applica sepe: ac de p̄scripto vnguētū inungere potes: qz valet mirabilr cū his deo duce prurit⁹ sedabis. C'Et si p̄scripta ad p̄apismū valeāt: infra scripta tñ magis appropata sunt: et primū est pessariūz ex solo cicute succo factū: vel cū eo. 3. ii. stercois muris aduige: et est exptum. C'El pessarium fiat ex succo maurelle portulace lactuce acetose: aut folioz p̄ salicis de stercore muris addēdo. vidi etū est. C'Ab ex inter cetera suffumigiū ex agno casto fa- ctum mirabilr valet: vt exptum sum. Odoz cāphore oib⁹ p̄ualet: vel lectū ex agno casto vel berbena substerne su- per quē infirma decūbat. C'In digito saphiz portare iu- uat: Alberto teste. Alij dicunt de sar donico lapide. aut de topacio smaragdo: hūc tñ in coitu frangi vidi. C'Mer os vō des pulueris nenufaris. 3. j. cū sirupo de papauere aut cāphore. 3. j. C'Lactuca et portulaca comesta multū valz Et alij in potu succū portulace endiuie agni casti aut ber- bene tribuūt. Et ego succū folioz salicis exptissimū iuent C'Qz si his p̄ delicatis mulierib⁹ vti volueris hos succos iulepicare facias: eos aromatizādo cū cāphora et cū aqua sublimatiōis herbaz p̄scriptaz de eo in potu sepe tribue. C'Fer etia qz radix inferior gladioli cū vino potata appe- titū coeundi remouet. C'Reppi qz qz infra scripta idē fa- ciant: et puto a p̄prietate quadā vela calitate ipoz calidi- tatē in illis adustis humorib⁹ seu baurachijs exterminan- do: vel poti⁹ vētositate titillātē seu stimulatē resoluēdo si ea i causa fuerit. Ista tñ efficacī in viris p̄apicātib⁹ qz mu- lierib⁹ valere cōperi. Et sunt ista calamētū mōtanū. Ru- tianasturū: polū mōtanū: semē isopi: mēta: nepita et mē- tastrū. C'Valet etiā in isto casu plūbeā laminā sup renes de- ferre: et in hā prurit⁹ matricis qz p̄apismi cura finit. C'Si tñ p̄icocharicare volueris ieiuniū et abstinentiā iube: at vt cilitū sup carnes deferat sup stramēto p̄stratū decumbat coreas viter: ac p̄coz iuuenū p̄uersatione de veneris lo- quas nunqz: immo nec si fieri pōt cogitet. qz vt facilius fiat circa gubernationē sue dom⁹ defatiget se: oīonib⁹ diuinis insiat: et vbi legere sciat si qd oīj sup̄est sanctoz patrum

vitas lectitet. Et cum sine cerere et bacho frigeat ven: cū pane et aqua macerantia ieiunia sepe faciat. **Q** si mulier hec fecerit: certus suz priapicabit nūq̃. Et sic habes priapismi in muliere curam tam pigochariorum q̃ cum ap proprians faciam.

De emoroidibus matricis et moris ficubus clavis siue verrucis et carne addita. **Cap. xij.**

Emoroidis equocat nomen. naz in circuitu ani vel podicis vel cūli a vena chili vene quinq; ortuz habentes terminant. **E**ūq; natura fecali sanguine grauatā se sentit p harū venarū seu alicuius ipsarū aperitionem eū emittēs se exonerat sepe. **H**inc vene ille emoroides dictesunt ab emorrogia grece: quod in latinū fluxus sanguinis sonat. **E**t hāc ob causam vene omnes p quas natura fecalem sanguinē emittit emoroides nuncupantur. vnde taz nati q̃ mīcis venas per q̃s sanguis effluit emoroides vocamus. **S**up emoroidales ani venas ex crescentie diuersarū formarū: vt mori: ficus: vuer: verruce et c. nascuntur sepe q̃s etiā emoroides appellare cōsueuimus. Et sic emoroidis nomen equiuocatur: quia q̃q; venas: q̃q; ex crescentias illas importat. **E**moroidibus illis ex crescentijs in mīcis sepe similes generant: de quibus i p̃nti capitulo sermo erit. Et quia tales q̃q; mori: q̃q; verruce seu clauis: et interdū ficus formā habēt in rubrica capli de emoroidibus mīcis: moris: ficubus: clavis et addita carne posui: vt si tibi talia curāda venerint: quo in caplo curā inuenire debeas scias l̃ et tñ expositiue: et nō copulatiue itelligas velim. Et sic ex phabita apostematū mīcis descriptione hec apata appellari p̃nt: curam cū a p̃dictis diuersam recipiāt facere distincta capla volui. **E**moroides q̃ mori seu ficus formā habēt ex fecali sanguine generant: verruciales ex melācolico humore cui⁹ humidū fere consumptū est: vesicales et vuales ex flegmate vel ex flegmatico sanguine. Addita caro ex successione vicerū ragadiarū vel talium excreuisse potuit. **E**x crescentias p̃terea tales quādoq; in pfundo: q̃q; i collo seu matricis orificio nasci p̃tingit: pfūde vō nec cōprehēdi nec curari p̃nt: ideo nec ipsarū grā sed apparētū solū hoc caplin factū est: q̃ tales in cura tā habui propter intensos quos causant dolores interdū. **E**x crescentias igit tales apparētes tactu ac visu: vel honestius vt dixi ex infirme relatu cōprehēdeo: de quarū forma etiā in gras studiose: et talia tibi signa demonstratiua erunt. **P**ronostica vō verruce difficulter aut nūq̃ curātur. **C**etera vō si eas in curando studiū apposueris curā recipient. **S**i ab aliq̃ ipsarū sanguis emanauerit feculētus ab egritudinibus que a sanguine melācolico aut ex menstruorū retēione puenire solēt infirmā securā efficit. **S**anguis itē melācolic⁹ si p̃ menstrua tūc fluxerit: abundanter infirme alleviationē pōtēdit. Et sic patet qd̃ pronosticādū sit. **C**ura quādam: in cura tā habui que in orificio exteriori ficus nōnullas habebat intēfos adeo dolores causātes: vt quiescere posset haud quāq̃. Et adhibito regimine infra scripto deo duce ad pfectā venit curā. **S**ex igitur rerū nō nālium regimine: melācolie multiplicatiuo phibito ex saphenis vel ex ipsarū altera flebothomia si eri iube. **I**n ficubus tamē et moris ceteris partibus abundantiē magis. **S**cōm q̃s exigentiā peccantem humores digerat et euacuat: et successine ad localia trāsī. **E**t ad mitigādos dolores accipe picē hispanam de q̃ puluerificata in terrea scutella p libito pone: sup quam inflammatum lardonem guttatim fluere facias tamdiu. s. vt pix liquefacta ad modum vnguenti deueniat: et ex eo dolētes emoroides cur⁹ sint forme punge. **E**l accipe butyrū recēs qd̃ in plumbeo mortario et cū pistello plūbeo tamdiu ducatur q̃ plūbi colorem recipiat: et ex eo vinctio fiat. mirabiliter enī taliū dolorē sedat. **E**t dē faciūt picie infuse i suc eo herbe sancti petri et sup loco posite. **Q** si dolor cum ardore esset intēsus nimis. **R**. vnguenti populeonis. **3. iij.**

croci. **3. ij.** opij. **3. j.** vitellū vnum oui recētis incorporētur: et eo locū dolentem punge. hoc enī vnguentum dolorem quātumcūq; intēsum mitigat ac ardore repmit. **E**t alia ad sedandū dolorē sunt in h̃ casu p̃cipua. **S**ed ad eas totaliter extirpādas p̃mo sic facias quanto plus fieri possunt iuxta radices cū serico filo ligabis et stricte. sic enī per se cadūt sepiissime. Aut eas cum oleo de semine lini: aut de perficor nucleis inunge et pinee cōbuste de puluere superasperge. **E**l facias sic: Accipe de corice nucis aut quercus de spongia ac de maiori aristologia rotūda ego partibus misce et in olla in furno sil exiccet: vel ad ignē sic q̃ puluerificari possint: et cū tali puluere locus cū melle per pus vnci⁹ aspergat. Tales enī ex crescentias is puluis mirabiliter desiccet. **Q** si fortiori exiccatio opus sit. **R**. folioz vitis muscatelli folioz p̃ficis et ficuum immaturaz añ. **m. j.** viridis eris. **3. j.** ponātur simul in olla: et tantū in furna vel ad ignē desiccari permittantur: vt inde puluis fieri possit: quo locus oleo de semine lini perunctus aspergatur. **E**t vbi talia ad resolutionē et exiccationē rebelia fuerint: Accipe calcē viuam quā cum melle in pasta et in furno exiccari p̃mitte tātū vt puluis fieri possit: quā vt in p̃cedētib⁹ viere. **E**t is enī puluis et immediate prececiens ex crescentias tales omnino remouet: ac sine violentia additā carnē resoluit: et sic isto cum regimine ex crescentias tales deo adiunāte curabis omnes. **S**erf quoq; q̃ successus taphibarbasti cūz oleo de semine lini mixtus: et etiā sup istas verruciales ex crescentias sepe positus oēs pfecte sanat. Et in hoc huic capitulo finem impono.

De precipitatione matricis. **Cap. xij.**

Matricis p̃cipitatio ē eius ppter casum vel pcussio: nē aut taliū aliquod: vel ppter inexistentē humorē seu ṽtositatē: aut ppter humiditatē ligamenta relaxantē seu putrefaciētē ad alterū laterū superius seu inferius: et interdū ab extrap̃gressio. **E**x descriptione hac cause p̃cipitationis matricis manifeste tibi sunt. nam q̃ daz extrinsece vt casus: pcussio: grauis pōderis eleuatio: c̃spitatio: cursus velox: aut taliū aliquod. **S**up rem frigidam diuturna sessio: seu in aqua frigida longa mora: aut aque frigide potatio nimia: difficultas partus: ipetvosa fetus emissio: aut casus: aut secūdine ab obstetrice violenta extractio. **T**ussis q̃ vociferatio: ac vehemens sternutatio idē sepe facit. **I**ntrinsece vt mēstruorū retēio quoz grauedine matrix interdū descendit. humorē in ea congestus cū mouet idē efficit. **S**iliter et ṽtositas ad alterū lat⁹ seu inferi⁹ ipsam impellēs. **Q** si ob hoc tñ tractū suz fecerit: sic vt diafragma cōprimat: et anhelitū impedit: at suffocationē et nō p̃cipitationē hanc ex supra tractatis fore tibi notū. **H**umiditas p̃terea ligamenta relaxans seu putrefaciēs p̃cipitationē inducit. **E**t ecce tā intrinsecas q̃ extrinsecas mīcis p̃cipitationis causas in sūma q̃ si alie inuētē fuerint: ad has erūt reducibiles: q̃bus de relictis ad signa deuenias. **C**ausarū extrinsecarū signa infirme relatu manifeste tibi sunt. **I**ntrinsecarū vō si sursum matrix nō p̃focās ascēdit: dolor ac grauedo ab vmbilico supra sentit. **I**bide q̃z rē rotundā tactu percipies: vides et interdū mulieri vt a manu qdam dephendat: sic vt cū suspirijs fere p̃focata maneat: vertigo: scotomia: ac capitis dolor h̃ in casu sepe fiūt: fit et aliqñ fastidiū ab hominatio nausea et eructuatio: et maxime i causa ṽtositatis si fuerit: cū q̃ etiā rugit⁹: et ambulatiua ṽtositatis sentit. **E**t ad alterum latus matrix cum p̃cipitatur dolor grauedo et inflatio ibidem percipitur: quo in casu sepe fit: vt matricis os ab oppositione recta diuertatur: q̃ si mulier tunc coeat: in matricem sperma ingredi non pōt. **E**t ad inferiora matrix si p̃cipitet dolores circa renes: et pectinē sentit. **I**n pectine quoq; ipso et iuxta vuluam res rotunda cum timore ac grauitate tactu percipitur. intestinum enim rectum ac vesica sepe comprimitur. sic vt egestionē et ṽtine difficultas accadat plerūq; **H**oc in casu ṽtina alba

De egritudinibus.

erit: et spissa multum in fundo cum liuentibus resolutio, nibus: seu nigris: pulsus mollis: parvus ac spissus: et inordinatus. **C** Si ligamentorum mollificatio seu putrefactio fuerit: sic ut ob hoc matrix descendat: et exterius progrediat: hoc sine dolore fiet: ac insensibiliter vix plurimum putride vo humiditates continue quasi a matrice egredientur. qd si virulente fuerint: ligamentorum corruptione denunciant. **D**ebes et post hoc totius habitudinem: complexione: precedente regimen: et talia considerare. hec enim predicta si consenserint: certior multo fiet. Et hec tibi demonstratiua signa sint. **M**onostica vo matrix sursum ac lateraliter si precipitauerit curatur facile. **E**t ab extra vo quantumcumque nouiter difficult. Inueterata nunquam et eo magis si propter ad extra longam moram: seu quomodo libet aliter matrix putrefacta sit. quo in casu eam abscedere: nec verearis iuxta sententiam bibilik in suo paruo continete caplo. 44. et. 45. **N**oli inquit timere si matrix egressa fuerit incidere ex ea quod putrefactum est: quia extracta fuerat et abscessa tota postquam corrupta fuerat et superuixit mulier. **H**is cognitis ad curam deinceps accede. unde ad calidum et ad siccum sex rerum non naturalium regimen fac ut declinet. **M**onocetur vomitus si fieri potest. **L**isteria ex carminatiua ventositatis que benedictam recipiant ubi opus sit facito. **C** Si in toto repletionem comprehenderes sic ut flebothomia necessaria foret si sursum aut ad alterum latus precipitatio fiat ex sapientia oppositi lateris flebothomia fienda erit. Inferius vo ubi descensus esset cefalicarum alteram flebothomiam iube. postea si exigentiam cum appropriatis materiam digerere: euacua quoque: et hoc fiat. put in caplo de retentione menstruo: humoribus frigidis in causa existensibus super te docui: quibus peractis ad localia vent. **E**t primo ad superiora matrix si precipitet: cum suffumigijs ligaturis et alijs in caplo de prefocacione descriptis ad locum proprium impellatur. **I**n latus vo matrix si precipitet in opposito latere ventosa magna sine scarificatione ponatur ac in eodem ligature fiant dolorose: et super illo infirma decumbat. **S**ibi quoque stomacho ieiuno coclear vniuz infra scripti pulueris cum vino calido tribuatur. qui. **R**. florum ac baccarum lauri: cornu cerui viti: ana. 3. ij. mirtilloz. 3. ij. fiat puluis vel da. 3. ij. aristologie rotunde. **E**t facias sic: Accipe nucleorum persicorum. xij. pistetur: et cum his dissolue vitellum oui recentis: cum quibus postea adde parum cinamomi: baccarum lauri: et aristologie rotunde adiungendo vniuz cum guccaro aut melle mixtum p libito: et vna bullitione totum bulliat. quod calidum ieiuna mulier bibat. **H**oc in doloribus matricis ac precipitatione inueni semper efficacissimum. **S**i vo matrix deorsum tendat: exitum dum tamen non fecerit suffumigia inferius fienda: et odorifera superius applicanda sunt ligature quoque dolorose brachijs fiende: ac super vmbilicum sine scarificatione ventosa ponenda: aut in mamillarum radicibus: vel versus quodlibet latus vna. **I**n medio vo alia sic ut super ventrem tres ventose simul sint: et tam diu ista fiant donec matrix in loco proprio situata sit: quod ex accidentium quietatione cognosces. **E**t cum factum fuerit: vbi amplius non precipitans quiescat facias put te infra docebo. **S**i vo ad extra matrix deuenerit per clistere feces educantur primo ac vna euacuetur: ut locus latus et non arum matrix cum intromittitur inueniat. **C** Si ipsa infrigidata fuerit sic introducenda non erit. sed per prius ex decoctione foliorum lauri: mentastri: abrotini: artemisie et silij fomentatione calefiat: deinde obstetrix ex adipe galline manus perungat. **M**atrice vo ex seminis citoniorum mucillagine inuncta quam statim ex pulvere infra scripto salpice. q. **R**. acacie. 3. ij. mirtilloz balaustrarum: rosarum rubearum aff. 3. j. fiat pul. salpiceata matrice cum eleuatis cruribus infirma resupina iaceat. **O**bstetrix aut matrice tunc suauiter intromittat quo facto erua-

ra patiens extedat et resupina decumbat: deinde super femur sine scarificatione ventosa magna ponatur: naribus semper odoriferum aliquod teneat. **E**t inferius aliquod ex infra scriptis suffumigijs applica: quod ex stercoze tauri aut bouis efficacissimum semper inuentum est. **E**t ex colosoma mastice et assa feuda. **E**t ex diptamo i aceto decocto. **E**t ex colosoma et ypoquistidos. **E**t ex facias sic: et est expertum: Accipe acacie siapie: balaustrarum radicem bistorte gallarum: nucum cipressi: mirtilloz: vel folioz ei aff. 3. f. mastice olibaniana. 3. ij. asse fetide 3. j. coquassent: et coclear vnum super carbonem accensum pone. et per embotum fac fumum ut mulier sumat ipsa taliter tertia ne quis modo ad naves alicuius illoz fumum ascendat. propter quod odoriferum semper aliqd odoret. **H**is factis vulua et collum matricis ex decoctione infra scripta fomentet: q. **R**. mirtilloz. m. j. rosarum rubearum: gladii balaustrarum acacie aff. m. f. coquassent: et decoctio fiat in vino stipico: et successiue fomentatio ex aqua tepida: et postea ex prescripto puluere salpiceatio. **H**oc facto cum nascali infra scripto core alligato nascalice: qd. **R**. asse fetide. 3. j. mastice. 3. ij. mirtilloz: seminis thuris: gallarum: nucum cipressi ana. 3. j. f. cum oleo mirtilino nascalia filo appensa fiant: vel in pecia rara ligent: et mulier nascalice. **T**alis ordo tam introducenda quod cum introducta fuerit obseruandus est. **E**t alij et cum alijs matrix introducitur alijz bñ pasta: quod in aqua dissolue: sic ut fluidum et non spissum remaneat: ex tepido egressa matrix fomentet: deinde cum infra scripto pul. salpiceata intro mittat: qd. **R**. pinee cobuste: cornu cerui viti: thuris. mastice. omniu puluericatioz ana. 3. j. **E**t sic introducta super femur ventosa ponatur: et alia quod in prima reductione facta sunt ordinate fiant oia. **N**onnulli dicunt quod vntica recens contrita: et super ventrem emplata ad intra mricem trahit. **A**lij introducta mrice eius collum ac vuluam ex ea emplastrant. **E**t ut suffumigia dicta ad eas debite locanda habeas: modus huius talis est. **L**ana succida leuem valde et bñ carpinatam accipe: quam mrici ut adherere appone: quod si nequit mricem ipsam ex seminis citoniorum mucillagine: vel ex altea prescripta in rustica maxime illini: sic ut lana bñ adherat. **L**ana nam quod aliam ut succ. prunelloz siluestrii: aut in vino stipico decoctionis rosarum mirtilloz sumac: acacie: et ypoquistidos infusam habeas: quam circa os inuolue: demum manibus adipe galline punctis obstetrix infirma resupina: ac cum eleuatis cruribus situata mricem suauiter introducat: deinde lanam aliam in aceto infusam et expressam vulue applica. **H**is peractis mulier cruribus adunatis extedat se: et super dorsum iaceat. **E**t huius est huiusmodus: quem si feceris ea introducta ventosam et alia modo dicto per ordinem facito. **R**estat nunc mrice introducta: et in eius loco situata modum scribere per quem tali in loco sine precipitatione preseruet. introducta mricem et alijs remedijs ordinate factis per diem nalem in situ illo infirma permaneat: deinde ab vmbilico infra i infra scripto balneo sedeat: qd. **R**. ro. ru. mirtilloz. sumach: folio. nespilorum: sorbellarum: cortici quercus: gladii: origani: saluie: ruthe: solide maioris: aff. m. j. coquassent: et in aqua plumali: aut in aqua ferrarioz decocto fiat: in qua mulier ad minimum per hora sedeat. **D**einde. **R**. ruthe: artemisie aff. m. f. castorei. 3. ij. coquassent: et bulliant in vino: de qua cum 3. ij. metridati egressa a balneo mulier in potu tribue. **C**ulua ex decoctione quod mirtillos: rosas: ac glades in vino facta recipit fomentet: et cum prescripto pul. g. acacia in primis recipit salpice: vel ex eo quod pinea cobusta: cornu cerui: thuris: ac mastice recipiat. **S**alpiceatio facta nascali prescriptum quod assa fetida recipit iponatur: veter aut ex armoniaco in suc. absinthij dissoluto illinat: veterasque radices marmullarum si libet appone. **R**egime tale per dies ix. obseruet. **D**einde. **R**. thuris: mastice. oppopona. terbeni. galba. serapini: rasine: pini: storacis ligde: colophonie aff. 3. ij. cere citrine. 3. ij. fiat cerotum: quod super rotundo corio extedat: et tale super femur per dies plimos potet. **E**t facias sic. **R**. galbani. 3. f. gal-

lie muscate. 3. j. gariofi. 3. h. fiat cerotuz qd valet vt pcedēs
p̄cipitatiōi m̄ricis relaxate: aut paliticate a ligamēto: seu
quis mō alia ab cā frigida pueniētū curatiōis p̄script^o mo
dus pueniēs ē. **C**ausat^r tñ esto qd humorib⁹ fridis mu-
cillagi. exñtib⁹ in cā mulierē nisi bñ purgatā tenueris: ac
p̄ueniētū cū regimine dietatā curabit nūq̄. **P**recipitati
oni p̄terea ex v̄tositate seu alia frida cā quis mō pueniē
ti m̄rice nō egrediēte scis eūomb⁹ debitis infraſcripte vn-
ctiones sup v̄trē mirabiliter valēt: z m̄ricē in p̄po loco situ-
ant: ac eā firmā detinēt. **C**Admū ē vnctio ex oleo de lilio
cōposito scā. **C**Unguētū itē infraſcriptū qd. R. olei nucuz
3. iij. se. lapaciū acui. 3. j. thuris masti. cornu cerui vñ pi-
nee cōbuste añ. 3. ij. cere qd sufficit: fiat vnguētū. **C**Uel fa-
cias sic. R. olei de lilio. 3. iij. mell. 3. ij. pulu. cimini. 3. j. sif-
buliāt: z de his calidis vnctio fiat: qd v̄tositate exñte in cā
maxie valet. **C**Ad idē emplm ex suc. ruthe cū ordeī faria
factū. **C**Alij ad m̄ricis p̄cipitationē lanā succidā cū aceto
forti bulitā accalidā z exp̄ſaz v̄tri applicāt: aut ſacellū
ſulſuris torrefactū. **N**ōnulli q̄z ex rutha: artemiſia: ac ſatu-
regia i vino decoctis ſacellū faciūt: quē sic calidū sup v̄-
trē apponūt. **C**Et ego ex m̄taſtro sup latē calō vino asp-
ſo ſacellū calefactū in h̄ casu inueni efficacissimū. **C**Si
vō matrix p̄pt p̄ius difficultatē casuz: p̄cuſſionē gūi onerū
eleuationē saltū: aut taliū aliq̄ ad ex p̄cipitauerit mō p̄-
ſcripto it̄roducēda ē: ac v̄tose: ſomētatio: ſalipicatio: bal-
neū: z alia vt p̄us ordinatē ſcēda ſūt. **C**Q̄z si ex ligamēto:
nū putrefactiōe matrix egreſſa fuerit it̄roducī si poterit ill^o
poſtea v̄trē: q̄ in cura vlcerū m̄ricis ſup^o dēa ſūt. **C**Si vō
putrefcā curā cū recipe poſſit nūq̄: eā documēto bibikil
audacter incide. Et hec de p̄cipitatiōis m̄ricis cura.

CDe humiditatib⁹ matricis.

Cap. xiiij.

CUte ſupflue humiditates i venis m̄ricis: ac in mē-
bris alijs a m̄rice gñant ſepissime: q̄s nā tanq̄ p lo-
cū ſibi magis pueniētē p m̄ricē expellit interdū: nā
due magne venē chilīs. ſi: z p̄tē: seu v̄trē habētis i ve-
nas plurimas graciles ac ſubtiles ad m̄ricē tendētes ra-
mificanſ. **N**ec autē cū nutrimento q̄z debēat replētur ma-
gis ipſarū p̄pter frigiditatē digerī nō p̄nt: ſi ſupfluita-
tes ille p venas ipſas ad m̄ricēz ſi pueniūt p eam ad ex
mādanſ: q̄ cū diuerſorū colorū ſint: ſi albe alba menſtrua
nūcupanſ: citrine citrina. z ſic de alijs. **C**Harū ſupflui-
tatū cā eſt m̄ricis seu epatis: seu mēbri alteri: seu virtutis
digestiue totū debilitatio: p̄pter qd in debitū nutrimentū
ſang. p̄uertere nō pōt. z ſic in m̄ricis venis: seu ſtō: epate:
aut alio quis mēbro: seu in toto cōgeſtis nā p m̄ricēz tāq̄
p locū p tūc pueniētē ſibi magis eas expellit abſq̄ vlla
grauedine ſine alia paſſiōe: v̄plimū. **C**An ſang. ſlegma-
tice colerice aut melācolice fuerit ex earū colore cogno-
ſces: nā ſi albe ſtālice: citrine colice: rubee ſanguinee: et
ſuſce seu nigre melice erūt: qd ex ipſarū iſpectiōe aut ſir-
me narratiōe cōprehendes: z h̄ tibi ſiḡ demōſtratiua ſint.
CProſtatica ſigna: ſupfluitates ille nō curant facile: z
eſto ipſaz expulſio mulierib⁹ p̄utis ſepe ſit: cū tñ i corpe
illo p̄ter nām gñenſ eas nō h̄c bonū eēt: nā he in m̄ricē:
ſtō: epate: aut mēbro alio: seu i toto digestiue debilitatē ar-
guūt. qd ex mēbroz talū: seu totū mala diſpōne cōprehē-
des: z ſic aliquā in mēbro illo: aut i toto egritudine futu-
rā p̄noſticari poteris. puta ydropē: vel aliā vitio digesti-
ue pueniētē. **C**Quātū ad curā rerū ſex nō nālū regimē
ad calidū z ſiccū ſi ſi in cā fuerit facias vt declinet. ſi cole-
ra ad fridū z ſiccū. ſi melācolia: ad calitatē z humiditatēz
t̄patā. z ſi ſang. ad ſiccitatē z calitatē t̄patā. Ex q̄b⁹ oia ſi
ca magis q̄z hūida puenire liq̄t manifeſte: z ſup oia a ieiū-
nio z abſtinentia: ac exercitio z añq̄z ſurgat fricationib⁹ vt
p̄utis ē. **C**Ad medicinalia trāſcūdo humor peccāz cū ap-
propatis educat: ſi omiā vbi op^o fuerit p̄mitēdo. Et cūz
p̄fectiōib⁹: electuarijs: pul. vnguētis: z cū ſilib⁹ digestiua
peccātis mēbri: vel totū ſm exigētā p̄forat. **C**Quib⁹ ſa-
ctis ad appropata veniēdo cornu cerui cū acacia z draga

gato ſtō vacuo trib⁹ vicib⁹ cū vino bibūt h̄c paſſiōne cu-
rare affirmāt aliq̄. Et breuit^r quodlibet infraſcriptoz ſim-
plicū ieiuno ſtō cū vino bibūt hūic paſſiōi iunamētum
mirabile p̄ſtat: vt ſpeca nardū: q̄ h̄ a p̄ſetate qdā facit ſtel-
la terre: z ē lapis ſilis gipſo: coagulū leporis: cornu cerui
vñ: ac lotūſe. papaueris nigri: roſe ru. ſumach: nenufar
z berberis. Ex hoz enī qdlibet: vñ ex his plib⁹ pul. p̄ficē
potes: aut p̄fectionē ſm qd magis tibi delicatū: ac magi cō-
ueniēs appebit. **C**Maſcalia q̄z i h̄ casu maxie pueniūt qd
ex infraſcriptis. facta exp̄imēto maxime valē cōptū eſt: vt
ex acetosa virga paſtoris ſolijs oliue: z maxime ſilueſtris
ſolatro z ſempuua. Ex q̄ libet: vñ his plib⁹ p̄utis naſca-
leſacere potes: vñ ſuccū ex his ex̄he: z cū imerſa lana naſ-
cale p̄ſicias. **C**Horū q̄z pul. cū aliq̄ ex p̄ſcriptis ſuc. ad cō-
ficiēda naſcalia efficacissimi ſunt: vt glādiū lūij: cornū oli-
bani: ſtercoris canis cū olibano: cineris ligni tamarici:
coagulū leporis: z eruginis ferri. Ex his tuo modo naſca-
lia p̄ſice. **N**ā ſtoma aut purgatiōe ſemel facta z vbi op^o
ſit reuerſa ſi in ceteris mulier bñ gubernet a m̄rice oēm
emanantē humiditatē p̄ſcripta tollūt indubio. **C**ſerūt
z aliq̄ ſi t̄bie ac totū corpe ex oleo de enula in q̄ p̄iretrū
pip z ſquinatū cocta fuerint p dies aliq̄ p̄ſicādo pungā-
tur: humiditates he oīno reſolūūtur. **C**Balneā: ſuffumi-
gia: z alia multa i h̄ casu fieri ſolēt: qd ad caplīm de difficul-
tate imp̄gnatiōis reſeruo. **C**Caplīm enī h̄ cū illo affinitatez
quādā h̄z. nā hūiditates iſte ſemē corrumpēdo ac ipm lu-
bicare faciēdo p̄ceptionē i pedūt. **O**b has mulieres imū
deſunt: z maritis p̄ p̄is nō bñ grate. z ſic ob h̄ conceptio
multipliciter ipeſit. Tu igit^r h̄az curā p̄fectā ac cōpletā de
ſiderāz ad cam illud reſuſcit^r h̄cas: z p h̄ ſinē hūic i pono.
CDe cauſis z ſignis tā p̄noſticis q̄z demōſtratiuis ſupflui-
tatum menſtruoz.

Cap. xv.

Enſtrua nō min⁹ p̄ter nām fluere p̄nt q̄z reuerti: z
tam ex h̄ q̄z ex illo egritudines origine trahūt plu-
rime. **H**ypo. offorū. ſ. teſte: **S**enſtruis ingi plibus
veniētib⁹ accidunt egritudines z nō veniētib⁹ a matrice
accidunt egritudines. **L**ūq̄ ſupra de menſtruoz retēti-
one: z in p̄cedēti de humiditatibus m̄ricis: q̄s mulieres
faſa menſtrua appellāt: mētio facta ſit: de ſedis q̄ ſupfluit
interdū menſtruis h̄ in cā facē narrationē libet. **C**ſcito
igit^r qd mulier ſana i etate debita exñs lunatiōe q̄libet mē-
ſtruarūz nālī. **E**t menſtruatiōis t̄ps a. 3. ad. 8. vñq̄z diē ſm
cōplonē ac totū habitudinis varietatē durat cōit. **Q̄z** ſi ci-
tra: aut vltra deſcriptū t̄ps menſtrua de fluxerint p̄ter nām
fluxū talē appellam⁹ cōit: de q̄ in p̄nti ſermo ſit. **E**t cā eius
tā intrinſeca q̄z extrinſeca eē pōt. **E**xtrinſeca qdē vt ruptu-
ra venē i collo vel ad intra m̄ricē exñtis: a ſaltu: p̄cuſſiōe:
caſu: oneris ſue nō p̄portional^r v̄tutū leuatiōe: a virili vir-
ga ſuribū de ingrediēte: z p̄ magnitudine venā diſrūpen-
te: vel ab aliq̄ taliū pueniēs. aborſus q̄z part⁹ innāhs vul-
nera corroſiua vlcera ac m̄ricis elmozoides in cā eē p̄nt:
q̄s in p̄gnāte fluere oī mēſe iā vidi. z h̄ niſi imoderate ſue-
rint ſer⁹ debilitatē nō p̄ſequit. **I**ntrinſeca cā v̄tutis aut ſag-
vitiū puenit. v̄tutis qdem. qz ſorū exñs ſang. q̄litate: aut
quātitate peccātē expellit: z debill^r eū ſang. p̄tinere nequit
Sag. cā ſit. qz i q̄li aut i quāto: aut i vtroq̄z peccet. **I**n q̄li
vt calitate nimia: aut acuitate mordicatiua z corroſiua: vñ
ſubtilitate: aut ligiditate nimia. **I**n quāto vō: cū p̄pt ocū
cibi z pot⁹ leticiā: delutias z ſilia laudabil^r ſang. in quanti-
tate abūdāt nimia. in vtroq̄z ſang. pungit peccare ſepe. vt
inueni p̄z. z he i ſūma menſtruoz flux⁹ cāe ſunt. **C**Si fue-
rit p̄pt venē rupturā caſu: ſaltu: p̄cuſſione: vel ab aliq̄ cā
alia p̄mitiua pueniētē patētis iudicio ſciſ. cū q̄ ſang. cōti-
nue egredit: z imoderate qdē in p̄n⁹ cū colore p̄po. in p-
ceſſu vō q̄nq̄z teter q̄nq̄z ſanioſus egredit. **S**i enī in m̄ri-
ce aliquādiu teneat coagulat^r: z coloris terre ei egreditur
Si diuti^r in ſanīe tūc p̄uerit: ac ſanioſus exit: idē q̄z ſepe
ſit: ſi ex tali ruptura i m̄ricē vlc⁹ gñet. **A**borſus aut aut p-
tus difficultas i cā ſi fuerit ſatis nota ſe faciūt: cū q̄ dolo:

De egritudinibus.

angustia: et alia in aborsu: aut partu difficultate solita eue-
nire se tibi patent offeret. **C**Si ppter ragadias: aut vlcera
periodice saniosus sang. emanat. Ab ragadijs piodice qz
clar: et absqz dolore sang. erit. **C**Urr^o fontis peccate qlua
te et quantitate sang. patietis cu alleuatiode madat. qle eni
et quantu oz tuc euacuet. **C**Defectu vo vitutis pteine gut-
tatim paulatim ac inordinate satis fluit: incessant tñ cu q
mulier discolorata erit et macilenta ac ei^o ppter debilitate
passibilis facile. Sang. suo i colore nalliter manet cu q in
egressu angustia arsurā neqz aduersione facit villaz. **C**Si
vo a sang. calitate: aut acuitate mordicativa: ac corrosiua
puenit. in exitu ardor: mordicatio ac puctura i mricis ori-
ficio sentit qdā ac paties sitibūda exns fissuras qsdā i gi-
giuis: et labijs etiā et in supiori maxie hie solet. Tales eni
a sumis siccis supius ascēdētib^o pcreant. In maxillaz qz
capitib^o ppter mricis colligantia dolore ac pucturā sentiūt
et sang. croce^o niger: tuc vel igne^o exns esto ipetuose: ma-
gna tñ in quantitate nō expellit. **C**Si vo ppter subtilitatez
tenuis ac clarus exns parū de eo egredit: ac paulatine: qz
si cu calore fuerit: i mrice calore sentiet cuz q calitatis sig-
alia aderūt. Et si cu frigore frigus zc. **C**Si ppter ligiditate
sang. aqūs et fluidus erit. mulier humide habitudinis di-
gestionis atqz debilis qz ex abūdantia multarū humidū
tatū vctositatū in ea q giabunt scias. **C**Qz si de sang. qli-
tate iudiciū certū hie optas: pānū lincū mēstruis mriciū
ac lenit lotū respice: cui^o si color ad rubedinē vergat san.
si ad citrinitatē colera: si ad albū flā: et si ad liuidū siue ni-
grū melia in cā erit: et talia tibi demonstratiua signa sunt.
CPronostica: si fluxus talis bona fuerit cu tolerātia: ad
quā leuitas: iocūditas: ac ges segf. ex virtutis fortitudine
h puenire nūcia: q in casu minime restringēdus erit. Si
vo fluxū talē nō bñ tollerāt nisi restringat ad febres cole-
ricas intēstinas eas talis flux^o ducit sepissime. qd sit quia
enacuato sang. ebullit ac effrenat colā: cui^o sang. frenum
existit. Quqz calor nālis sang. pabulet: si flux^o supfluat ca-
lor ipse cōsumit: ex q toti^o infrigidatio ac mēbroz omniū
virtutis nālis debilitatio sequit. et sic appetit^o sopit: et tam
mēbroz ahoz qz stōi et epatis digestiua diminuit: ppter
qd ad egritudines psumptiuas vt est senectutis ethica zc
deueniūt sepe: cagētie qz sūt semissime: et tandē ydrocice
secte pereūt. qd in b casu plerūqz vidi. **C**De mēstruo fluxus
q hora q luna seu sol eclypsat accidit curat nunqz: Apu-
leio platonico teste. et sic in summa mēstruo fluxus causas
ac signa tā pnostica qz demratiua habes: q huic caplo fi-
nem imponit.

CDe approximadis ab intra in cura supfluitatis mēstruo-
rū ab emoroidibus matricis: pueniētis: seu ruptura vene
facta a causa pmutua: seu a mordicatione vt sanguis acui-
tate quis modo caliditate domināte. **Eap. xvj.**

Sum est qlit mēstruo fluxus ppter mricis vlcera:
aut ragadias puenire possit: et de his supra tibi cu-
ra nota ē: cācri qz. **C**Notest etiā ab emoroidibus
seu ruptura venetā a cā pmutua facta qz mordicativa sū.
acuitate caliditate quis modo dominante. Et de his cu-
ram in pñti ponere deo adiuvante disposui: verū cum b
in casu nōnulla ab intra: et qdā ab extra approximāda ve-
niāt sex rerū nō nāliū sub cōpēdio regimine posito de ab
intra approximadis in b caplo doctrinā inscribā. **C**Sex
igit rerū nō nāliū regimē ingrossatū san. adhibeas ad
frigidū et siccū ipm declinare faciēdo. Et sic i cibo lac cuz
ignito ferro seu lapidib^o fluuialib^o coctū puenit: ac risuz
panicū portulaca: lētes cum aceto cocte: cime qz rubi tene-
re in suarū carniū brodio cocte et pbuliti caules et vltima-
te decocti. **C**Et qd singulare adinnem ferculū tale prebe
Accipe folia plātagi. cu gbusdā tassibarbas florib^o: et ista
bñ terē: cu gbus misce modicūz radiciis simpbiti cocti ad
flaminēdā passate addēdo de dulci caseo bñ pingui ac re-
num capraz: aut mōtonis piguedine et rapiolas i pasta a-
gima cu vitellouoz pisana pñce: vl cu farina sbuli: et tales

in brodio suaz carniū cocte i b casu valēt maxie. **C**Car-
nes vo magi assate qz elixe pueniūt q qd mō coqnt: si cū
sumach et berbīs fulciat bonū erit. **C**Uent aromata: et mē-
cetera croc^o. **C**Uinū aut ei^o sit nigrū: stipicū gñū cu aq fer-
rata pluuiali: vl cisterne liphatū. **C**Ipñ tñ met vinū ferra-
re pualet: et si aurū cādēs i eo vicib^o aliqt extinguat nihil
supra. **C**Sup oia ges tūgas: et scalaz ascēsus oīno phibeas
CSōn^o al. quātulū solito lōgior: et ingēs gaudiū deuitet.
CCoitū vo velut inimicū morālē fugiat. **C**Et si nā i vē-
tris bñficiū puocādū segms fuerit cū clisteri cōi iuuetur.
CAd medicinalia veniēdo duo pnota. Si leuitas: iocū-
ditas: ges ad talē fluxū seqnt mīme i frigas: nullū pteea
fluxū talē: et si milies posses refrigas sbito. **C**His pnota-
tis cū caplm b approximādoz ad intra doctrinā pteat
pmo nota qz i ieiunio de quis ifrascriptoz. 3. j. cu vino ex-
fictiois calib supra i illo casu maxie valz trociscoz de tra-
sigillata: aut de carabe: seu acacie: ipogstidos: cornu cerui
et loti: coaguli hede: vl leporis: coral. ru. subtilissime pulue-
ricat gūmi arabi. costis: san. dra. luti arme. samij: vl sigilla-
ti pul. sol. maio. floz citonioz: aut pfidie: margaritarū
mumie: murtuloz: oliban: vl signati et oīuz cuiusuis illoz
cū vino ferrato: vl decoctiois corticū gñatoz: vl radicz
nenusa. aut cū aq plu. vl suc. sāguinarie: plātaz. aut portu-
lace: i ieiunio supra mirabilē opaf. **C**Si tñ cū quis ex p-
scriptis liqrib^o ematit lapidē donec rubeat pfricauerit ta-
le i potu datū sāguis fluxū refrigit oēm. **C**U cū aliq ex
istis potalib^o athanasie. 3. ij. aut miclete stō vacuo i potu
tribue. vl 3. f. anthimonij se. usqam papaueri nigr: seu
spice indice quā a ppetate valē affirmāt plimi. **C**Et idē
de se. peome: cinē corticū ouoz: et sulfure puluericato de
quis eni istoz cū vino cocto. 3. j. exhibe. idē facit pul. pic-
naval. 3. j. cū suc. plāta. data. **C**Laudat Apul. philon. pfici
3. j. cū vino i ieiunio datū. **C**Audi qso pporionale medi-
camē qd cuidaz vetule annoz. 30. iā exhibui. Ea eni ppter
elevationē gñis oneris diu talē fluxū patiebat trib^o vici-
bus stō vacuo. 3. j. cineris ster coris capraz cū aq plu. i po-
tu tribui: et maledicta vetula curata remāsit. **C**Itē cū ifra-
scrip. siru. aliā quādā curauit: ferūt oēs asininū sterē stri-
gere sang. a ppetate. Ex eo b pñderās recēter seminato
succū expmi insit: et cū siru. murtulino: et aq plātaz vicib^o
aliqt i potu dari eū feci: et sanata ē: et nisi ex vlcētib^o mret
flux^o ille puenerit i tali medicamie errore inuenies nūqz
Et ne b mulierib^o reueles caue: fidū imo habe apoteca-
riū q pñciosuz hunc eē siru. ex margaritis pfectū reb^o affir-
met: et vt fidē maiore adhibeat pñcio magno vēdaf. in alijs
tñ ppter pñti pñti recōpēfando. **C**Al ppetate qz valet por-
ti suc. i ieiunio potat^o: ac scoriz ferri. vt ifra pparata. 3. qz
sterilē facit: caue ne potētib^o pñpere eā pbeas: q sic ppa-
ret subtilissime puluericata i aceto: et aq ro. p diē nālē ifu-
sa pmaneat: deide vsqz ad aceti et aq pñptionez bullat sic
ppate. 3. ij. cū vino ferrato i potu tribue. **C**Alaet pul. vge-
pastoris cū ono sorbili dat^o. **C**Ex cōposit ifra scriptū ele-
ctuariū maxie valet qd p qdā nobili bñ delicata adinēnt
accipe radices pfolide maio. et cocte pistē: et ad flaminā
passent. Et idē de radiceb^o plāta. facito d pasta pfolide ac-
cipe. 3. ij. f. et radiceb^o plāta. 3. j. f. cuc. lib. j. dissolue cuc. cuz
aq plu. cisterne: vl plāta. i ea ematit lapidē donec rube-
at ppus pfricato: deide lēto igne coqt pastas illas paulatū
addēdo qd cū coctū fuerit: i fridari cepit cū his misce sū.
dra. acacie sumach tre sigillate charabe cornu cerui vñi et
loti añ. 3. j. margaritaz. 3. iij. coral. ru. 3. j. f. spodiū lapidis
ematit se. apij. añ. 3. ij. puluerisent oia subtilissime: et ele-
ctuariū p bolos: aut i opiataz formā pñce: de q mane stō
vacuo. 3. f. pbe vini boni ferrati post paz bibēdo si libet
CAl facias sic et multū delicatū. 3. f. pferue rosaz antiq
3. j. diacitonitē de cuc. sine spēb^o. 3. ij. vl diacodion facti p
bolos tātidē coral. ru. subtilissime tritoz. 3. iij. margari-
taz. 3. j. trociscoz de charabe de tra sigil. añ. 3. ij. spodiū la-
pidis ematitit mumie añ. 3. f. fiat mixtura: et deaurē: su-

Cimis stramonis rapini qd possit l. a.

fimy Azim qd facit l. b.

mat patiens ad quantitatem castanee sero et mane p. ij. horas an
pastu parz boni vini p^o bibedo. Ad idē valet diacodiō:
ad idē pille valēt infra scripte sumpte mane et sero sō ieiū
no: vt. R. mumie thuris masti. cornu cerui viti: et loti añ.
3. j. coaguli lepo. aut hedi. iij. R. fiat pille: cū suc. corrigio-
le: reste bouis: aut cameleōte: q̄rū dosis sit. 3. j. Aliter et
pille de bdellio mesue tā maioris q̄ minoris q̄ ex inuēti-
one nra: dosis ē. 3. j. vsq; ad. 3. j. in ieiuno et c. Cui facias
sic. R. terre sigil. boliar. aluminis gallaz san. dra. coagu-
li hedi añ. 3. j. cāphore. 3. ij. cū siru. mirtino pil. p̄fice q̄ruz
3. j. sō ieiuno p̄ber: hec tā simplicia q̄ cōposita ab intrap-
rimāda veniūt: q̄ auctoz testimonio i b̄ casu maxime va-
lere cōperi. Cuius intellectus tuū ne ita obrūdas veli vt
antiq; et istoz practicoz mixtiōes: ac talia exhibēda mo-
dū p̄seq sp̄ velis: s; tūz ingeniū eleua ac fātasā tā in his
q̄ in qbusdā dicēdis amplia. Et ex p̄scriptis simplicibus
plures p̄fectiones: pillul. siru. et talia s̄m tue infirme deli-
cantia tuo mō p̄fice. Et in b̄ ipsa vtilitatē: et tu hōnorē cō-
sequis maxie: et i b̄ caplm̄ illud finē recipiat.

De approximadis ab ex in cura supfluitatis mēstruoz
ab emoroidib⁹ pueniētis m̄ricis: seu ruptura vene facta
a cā p̄mitiua: seu mordicatiua sang. acuitate: caliditate q̄-
uis modo dominante causata. Cap. xvij.

Ue ab intra in supfluo mēstruoz fluxu a matricis
emoroidib⁹ pueniēte pueniunt i caplo p̄tigno per
ordinē descripta sunt: et illa q̄z q̄ i tali fluxu a ruptu-
ra vene causato cōgruūt siue ruptura illa a causa p̄mitiua
puenerit: siue sang. acuitate mordicatiua siue alio quoq;
modo caliditate dominante. Cui igitur cōpleta cura talis
fluxus habeat ab ex q̄ approximāda veniunt describen-
dū fuerat: qd in p̄nti caplo p̄ ordine deo duce fiet: et talia
sūt. Encatasmata: stuphe: suffumigia: v̄tose: ligature stri-
cte: vnguēta: emplastratiōes: nasalia: pessaria: et q̄ sup se
delata sang. restringūt. Quātuz ad p̄mū. R. caude eq̄-
ne: lēnsi: folioz mori: folioz piroz: prunelloz: sorbarū:
nespili: simphiti: corticū interiorz quere: rosaz: virge pa-
storis: añ. m. ij. psidie bistorte: gallaz: murtilloz añ lib. j.
radicuz ylmiradicū filicis: radicū nespiloz: radicū sor-
bar: cupulaz gladiuz añ. lib. ij. Ex his oibus: seu ex his
plurib⁹ p̄q̄statis in aq̄ pluuiā cisterne: seu fabre: vel fer-
rate decoctio p̄encatasmate fiat: in q̄ sero et mane sō va-
cuo ad min⁹ p̄ hora patiens sedeat. Qd si encatasma facē
nolis sumū illi⁹ decoctionis p̄ embotū recipiat: aut p̄anis
bñ tecta sup p̄forato scāno se stufet. Cui accipe coloso-
nie. 3. s. spodij: boliar. papaueris nigri: iusgami añ. 3. ij. cō-
quassent: et sup prunas positus p̄ embotum fumuz recipi-
at: idē ex blata bisantia: seu herba simphiti fieri pōt. Cui
facias sic qd exptus suz: Accipe scopaturā cerdonū vt sūt
solee et alia q̄ cerdones ipsi p̄ficiunt: et gallas et arilia: et ex
istis decoctio fiat: cui⁹ fumum p̄ embotum recipiat: quis
istoz. f. encatasmate: seu suffumigio facto. Ex p̄fectiōibus
in p̄cedēti caplo descriptis bolus vn⁹ tribuat: aut ex pul-
uerib⁹ parz cūz quis liquore ibidē descripto. Deinde v̄-
tosas magnas sine scarificatiōe sub radicib⁹ māmillaruz
appone qd ad minus p̄ horā ibidem p̄mitte. successiue ad
adiutoria dolorosas ligaturas facias. Accipe qd singula
rissimū qdā reputant cum pecijs in aceto forti infusis mā-
millas ep̄thima: aut cūz celidonia p̄sta eas empla. No-
stea añ et retro ex vnguēto infra scripto pungatur: qd. R.
olei mirtini. 3. iij. olei masti. suc. plantag. añ. 3. ij. pul. ma-
sti. 3. ij. sumach: acacie: ypoq̄stidos: murtillo. terre sigill. bo-
liar. añ. 3. ij. s. spodij ros. añ. 3. j. ordeī viti. 3. s. cere quātuz
sufficit et fiat vnguētuz. Cui facias sic et est quod i ita-
lia vnguētuz comitisse appellat: et tāte virtutis vt apo-
tecarij nōnulli tātuz caripēdāt vt receptā p̄ auro darent
nemini. verū vt exptus sui tā inceptuz abozsuz p̄hibet. ca-
liditate laxatos renes p̄ciliat: et ipm̄ soluz i casu nro suffi-
cit sepe: qd. R. corticū medianoz castaneorum: et etiaz
arboris glandium mirtul. caude gaballine gallarū: corti-

cū fabarum arillozū vuarū immaturarum: glandiuz: so-
barum siccarum: nespuloz immaturorū: radicū celido-
nie: folioz pruni siluestris aficomundatur et coquatur in
aqua plātag. postea coles: deinde accipe ex oleo mirtino
quātū vis i q̄ pueniētē cere quātitate dissolue: postea diu
in p̄dicta decoctiōe lauent ipam in ouādo sepe: deinde ac-
cipe corticū castaneorū: quere: et arboz gallaz añ p̄tē. j.
cineris ossiū: cruris bouis: se. murtilloz: arilloz vuarū i.
maturaz añ p̄tē mediā fiat pul. subtilissim⁹: cui⁹ accipe p̄-
tes. ij. trociscoz de charabe partē vnā: et cū oleo cera diu
vt supra lotis hoz puluerū sufficiens quātitas ponat: et fi-
at vnguētū: qd in casu nro p̄ciosuz ē. Cui facias sic: acci-
pe suc. simphiti plātaginis p̄taphilonis qnq̄nerme añ
ptes eq̄les aceti parz misce: et pecias imerge: q̄rū vna ab
vmbilico ifra: et alia retro ponat. Cui ex epatica: aut ci-
cuta p̄trita emplm̄ facias. Cui aliter sic: acacie: ypoq̄sti-
dos: psidie: tre sigillate: trocisc. de charabe: colosonie añ
3. s. fiat pul. quē cū suc. plātagis misce: et cū eo añ et retro
patiens ēplastre. Cui facias sic. R. pul. cornu cerui viti
papiri cōbuste: squame ferri vt supra p̄parate añ. 3. j. pul.
capellaz gladiū. 3. ij. misce: et hos pul. in corpora cū albu-
mine ouoz parū aceto addito ante et retro emplm̄ fac vt
p̄t⁹. Cui sic faciūt: accipe mastice: oliban: mumie: s̄a.
dra. añ. 3. j. fiat pul. quē cū albumine ouis: suc. mēte: et arti-
mesie misce: et fac emplm̄. Cui sic faciunt: accipe psiliū
viti: gipsi viti: aluminis arilloz imaturorū boliar men-
sang. dra. radicū simphiti psidie: balaustiarū añ ptes eq̄-
les: ex his puluericatis cū albumine oui emplm̄ p̄ficiūt:
qd in b̄ casu mirabiliter valet. Cui etia emplm̄ ex lūbri-
cis terre: thure: et albumine oui factū. Et in istis p̄tibz
vetule sic faciūt: et ne dū mēstrua restringūt verū tā ince-
ptū abozsuz p̄hibēt. Caliginez bñ trita accipiūt: et ex oleo
mirtino: albumine oui: parū aceti addito emplm̄ p̄ficiūt.
Cui sic faciūt et mirabiliter valet in suc. vitice grece b̄bi-
cinas cartas imergūt: qd añ et retro applicāt. Cui acci-
pe rasurā sūdi cacabi: aut sarthaginis: et cū suc. vitice gre-
ce emplm̄ facias. Cui cū gipso cōbusto pilis leporis: et
albumine oui. Cui accipe suc. taphibarbas: in q̄ psiliū
infunde: et extrape mucillaginez: cū q̄ pul. gūmi arabici:
tosti: pinee cōbuste: filtri cōbuste: mar moris: ac pilos lepo-
ris minutissime incisos misce: et emplm̄ facias: put supra.
Cui facias sic: et ē emplm̄ efficacissimū: accipe suc. plan-
tag. cū aceto mixtū: in q̄ vaccini corij glutē liq̄fac. in q̄ po-
stea pannū lineū imerge: et eū pectini applica. Bone de⁹
ab his emplis discedere nescio: et b̄ est qz magis credituz
q̄z aliū medicamini. his attribuit. Mā si mille alia medica-
mina fierēt: vnguētis: seu emplastris honor sp̄ attribuit:
vt igitur scias qz vetule sciunt tot supra describere volui.
Ad p̄positū cum vñctionē: seu emplatōnē ex p̄scriptis
aliq̄ feceris: nascale ex infra scriptis aliquod vnū fac: et cū
vnū amoueris ei⁹ loco aliud apponaf. R. triserē mudere
athanasie añ. 3. j. ypoq̄stidos: acacie: boliar. san. dra. radi-
cū cōsolide maioris: arnoglose: gallarū psidie añ. 3. j. icor-
porēnt fil: et nascale cū petia subuli fiat. Et vt multa i vnū
cōcludā ex quibz istoz: vel ex istoz p̄lib⁹ nascale p̄ficē po-
teris: vt ex gallis imaturis cōbustis: et in aceto extinctis
gūmi arabici cū sang. dra. ex pulue. radicis simphiti et su-
mach boloz: et mastice et ypoq̄stidos: et talia cum suc. san-
guinarie sempitue: solatri vermicularis: aut plātaginis
p̄ficere poteris: ex qbusmet herbis cōtritis: et in pecia ra-
ra ligatis idē facias: si libet: poteris et quēuis ex p̄scri-
ptis pul. cū quis ex suc. istis p̄ficē et nascale facere. Cui
facias sic. R. colosonie: cāphore: scorie ferri vt supra p̄-
parate añ puluerigēnt: et nascale cum suc. solatri facias.
Cui alit. R. cornu cerui viti: acacie: ypoq̄stidos: boliar.
mumie: mastice: gipsi añ: cere citrine: et sepi capni quātuz
sufficit: et fac nascale i modū suppositoij. Cui alit facias
et qd mire opaf nascale ex cinere magne rane cū aceto faci-
as: vt cū suc. stercoris asinini idē facias. vt ex intriseo nu-
as 3

De egritudinibus.

cis cōbustio idē facito. **C** Alij cū cortice oui subtilissime tri-
to: z oleo mirtino nascale faciunt. vel cū suc. plātagi. mu-
cillagine dragagātū: z gūmi arabici addita. **C** Alij nasca-
lia ex eisdem faciunt: cū quib⁹ empla faciebāt: vt. **R.** cornu
cerui viti: papiri cōbustis: sūme ferri vt supra pparate aff
3. j. copulaz gladiū. 3. ij. cū suc. plātagi. spice nascale. **C** Alij
fac sic. **R.** cineris teste ouis: maxillas cācri: san. dra. sterco-
ris bouini sicci añ ptes eq̄les fiat pul. z nascale: cū aliq̄ ex
succis dicus fiat. **C** Ab istis nascalib⁹ discedere nescio: s3
vnus adhuc z sit finis. **R.** athanasie. 3. j. marchasite auri
puluericate diligētissime. 3. j. incorporēt cū suc. plāta.
aut pēthafilone: z fiat nascale. **C** Et qz volo vt nascalib⁹
hic finis sit. **N**ota qz ex his cū qb⁹ empla fiebant supra al-
bumine oui misso: cū quis ex p̄dictis succis nascale face-
re poteris pessariū q3. **E**t si mulieres pessaria maxime vi-
tent: s3 tñ in casu pfectissima: z vbi opus sit tu ea ex p̄scri-
ptis facias. **C** Aspidē corniolā: seu caphiriū firme p̄tinue
supra se portet facias: qz vt inqt Alberi⁹ in de. mineralib⁹
talia delata vndecūq3 sang. emanat sistūt. **C** Et qz empe-
rica in illo casu maxie valere solēt ea retinere nō possum
R. pilos dextre auricule asini: q3: s3 firma p̄tinue supra se
deferat: in vna die oīno sang. sistūt: vt ferūt aliq. **C** Dicūt
aliq̄ qz tot dieb⁹ mēstrua cessabūt q̄t coriādrozum grana
mulier trāsglutierit. **C** Feret q3 qz magne rane cinis supra
se in sacculo portat⁹ sang. vñcūq3 manauerit refrigat. z
idē facit sāguisuga p̄trita: z i manu delata. **C** Solēt z i ca-
su isto breuia z incātatiōes plime fieri: qz si nō oib⁹: plib⁹
tñ p̄sunt: vt expimēto nofuit: z h̄ tā passi q3 icātatiō dispō-
ne firmit: z absq3 hesitatiōe sic firmit fieri posse credentis
puenit: q̄ dispō astroz merito sic huic qz nō illi insiditur
Htolomeo. 4. pte sui qdripartiti. 3. ca. z alibi i plib⁹ locis
teste. **S**3 cāz hui⁹ tāq3 huic loco iptinētē q̄rere nūc dimit-
to. tu tñ vir sciētifice icātatiōes istas trouātul⁹ derelinq̄ cū
in medicaminib⁹ nālīb⁹ supra te copiosus satis feceri: z i
h̄ mēstruoz flux⁹ ab vlcērib⁹ causati: seu ragadijs emoro-
idib⁹: aut ruptura vene quis mō facta cure finis iponit.

C De cura supfluitatis mēstruoz p̄p̄t v̄tutis debilitatē p-
ueniētis fritate quocūq3 dīante.

Cap. xviij.

I p̄p̄t virtutis debilitatē mēstruoz supfluitas pro-
uenit aut h̄ calitate: aut fritate erit dominātē. **C** Si
cū calitate cū cibis z potib⁹: z alijs ad frigidū z sic-
cū declinātib⁹ mulier restauret: ordinate deinde z s̄m qz
necessitas exigit: remedijs supradictis vtire. **C** Si frita-
te regimē totū ad calidū z siccū fac vt declinet. **C** Qz si p-
pter aq̄sum flegma fluidus sanguis redderet nimis ap-
propriatā purgatiōē vbi op⁹ sit facito purgata mā mira-
bile in isto casu encatisma ex alūinosa aq̄ artificiali vel nā-
li sit: aut ex tali aq̄ stufa fiat. **C** Suffumigiū vō ex quis in-
frascriptoz cōueniēs est: vel ex ipsoz plib⁹ videlicet ex
thure: mastice: laudano galis arilis: mētha sicca: nuce ci-
pressi: maiorana: encatisma: stufa: seu suffumigijs facit de-
tur modicum tyriace magne: aut bolus vnus diaolibani.
C Aut colear vñū mixture infrascripte. **R.** p̄ferue rosa-
riū antiq̄. 3. j. diaolibani. 3. ij. corā. ru. 3. j. margarite. 3. h̄. ci-
mi. assi z i aceto p̄diē nālē infuso añ. 3. j. h̄. mēthe sicce. 3.
iij. olibani. 3. ij. spice inde. 3. j. fiat mixtura si libet deau-
rata: de q̄ etiā sero z mane stō vacuo: aut de diaolibano p-
horā añ cibū mulier p̄tinue sumat post paz boni vini ex-
tinctionis calibis. aut cādētis anri: aut p̄fricandis lapidis
ematitis bibēdo. **C** Illa q3 hora cū ouo forbili valet pul-
uis olibani: masti. nucis cipssi: aut radicis bistorte. **E**t idē
nōnulli de mirra dicūt. **C** Uel facias sic. **R.** thuris masti-
cis mume aluminis cornu cerui viti z loti: nucis cipssi: co-
aguli leporis: aut hedi añ. 3. j. pill. cū suc. cameleōte spice
q̄rū. 3. j. sero z mane i ieiuno p̄be: vini vt supra ferrati p⁹
parū bibēdo si libet. **C** Valent etiā pillule de bdellio suc-
cus porri: coagulū leporis: aut hedi: cornu cerui viti: co-
ral. ru. gūmi arabici: spica indica: cinis corticū ouoz sul-
phur. **C** Inlo stercois capraz: z sirupus de stercoze asini.

supra descriptus. **C** Factis igitur encatismatibus suffu-
migijs: seu stuphis tyriaca exhibita mixtura: seu diaoli-
bano: v̄tose statim sub māmellis apponaf: supra cubitūz
ligature fiāt dolorose: māmille ex p̄trita celidonia empla-
strenf z ex vnguentō añ z retro mulier pungaf. qz. **R.** olei
masti. 3. ij. olei mirtil. suc. mēthe añ. 3. j. pul. masti. 3. ij. nu-
cū cipssi mume bistorte: olibani: mirtil. ro. ru. añ. 3. ij. lapi-
dis ematins. 3. j. cere paruz z fiat vnguentum. **C** Uel ex
his plib⁹ cū suc. mēthe emplm cōficias. **C** Uel facias sic
R. gipsi: viti: aluminis: gallozum: olibani: nucū cipressi:
masti. arillozum añ partes eq̄les fiat pul. z cum oleo mir-
tino: ac suc. mēthe emplm facito: cum q̄ ante z retro mu-
lier emplastref. **C** Uī istis met rebus nascalia facere poteris
ac pessaria si libet tātus de succo mēthe: z oleo mirtino ad-
dendo qz fluiduz pessariari possit. **C** Uīq3 per dies q̄tu-
or oīa p̄scripta mulier ordinata fecerit añ z retro cerotuz
portet infrascriptū qd. **R.** masticiis. 3. h̄. laudano: olibani:
añ. 3. ij. gallarū: nucuz cipssi: bistorte: mume añ. 3. j. myr-
re: galbani: terre sigillate añ. 3. ij. cerotum cuz pistello ca-
lido fiat vbi op⁹ sit de masticiis oleo tantū addēdo qz sup-
corio extēdi possit: qz añ infirme rotundū: retro vō q̄dra-
tum fiat: z talia scuta p̄ dies plimos portet: qz spinaz ac re-
nes fortes faciet: ac lassitudinem remouebit oēm. **C** Lapi-
des vō z alia que a p̄prietate valent sup se deferat p̄tinue
breuia z incātatiōes trouātulis derelinq̄. **E**t in h̄ cuius
libet mēstrualis flux⁹ a quis cā puenerit cura finit.

C De causis sterilitat ac difficultat imp̄gnatiōis. **C** A. xix.

Iratq3 mulier ad sibi sile gñandū debita exstetco
v in etate nālī inclinat: z sic nō p̄plicātes in se quan-
dā imp̄fectionē arguit: p̄p̄t qd vt secundi fiāt tam
imperitos q3 peritos sepe consulūt. **C** Hoc aut his q̄nq3
p̄pter sterilitatem: z interdum p̄pter causam corrigibilē
difficultatem imp̄gnationis inducētē accidit. **E**a de re
aliquam de his noticiam tradere putile hoc in loco mihi
visum est. **C** Scito igitur imp̄gnationis difficultatē a ste-
rilitate differre. Sterilitas enī est dispositio a gñatione:
vel tēpore acq̄sita: per quā vir sine mulier ad nūq3 sibi si-
mile p̄ducendum impotens sit. **I**mp̄gnationis autē diffi-
cultas est dispositio in viro aut muliere ex tpe aut a p̄nci-
pio gñationis acq̄sita: p̄ quas z si p̄ tunc ad sibi sile gñan-
dum impotēs fiat: bñficio tñ medici: vel aliq̄ tali ipotētia
remoueri pōt. **C** Uī igit talia tibi nota fiāt eozum cause su-
is cum signis describēda sunt. **C** Uī sterilitas q̄nq3 a viro:
aliq̄ a muliere: z interdum puenit ab vtroq3: cui⁹ cause
tā extrinsece q3 intrinsece eē p̄nt. **C** In viro nāq3 ab intra
sterilitas vitio testium vel virge seu alicui⁹ p̄ncipalis mē-
bri: vel nobilis: vt stomachi renum zc. accidere potest.
C Testium a gñatione seu tēpore acq̄sita sepe spermā ra-
tione supflue caliditatis: vel alterius manifeste q̄litas:
seu occulte talit̄ indisponit: vt p̄ gñatiōe minime apuz sit
Ipsoz ap̄a: vñ aliq̄ tale: vñ incisio p̄p̄t ex hēnduz lapidē
facta h̄ idē facere pōt: z iō effeminat viri testium malā cō-
plexione h̄ntes gñant nūq3: vir agines nec mulieres: vt
Ari. i de gñatiōe aīaliuz p̄mo. **C** Lōgitudō v̄ge: ac breui-
tas: foraminis tortuositas: mollificatio spasm⁹: vlc⁹ z silia
sterilitat causa eē p̄nt: ac iuueniliū venaz q̄ sunt post au-
res incisio. tunc enī q̄nt cerebraz z testes ex tali incisioe
p̄cludit: sic vt mē q̄ a cerebro ad testes p̄ gñatiōe req̄sita
mādari d3 seu spirit⁹ aīalis necio req̄siti trāsūt⁹ p̄hibeat.
Mā ait Aui. 23. tertij. Spermā ex mēbro q̄libet defluit: z
est ex sano sanum: z ex iſrmo iſrimum. **C** Et h̄ Aui. dē mē-
ex stigmatib⁹: z ex natoruz assimilatiōe plimi p̄firmāt asse-
rētes mām in spermā a nālī testin⁹ cōplexiōe trāsmutādā
a mēbro q̄libet ad testes trāsmitti fore necium. **E**t ad h̄ p-
suadēduz h̄i motiua apparētia h̄nt plima. **C** Et dicunt vl-
teri⁹: qz spermā est supfluitas vltimi cibi: z vltimi alimēti
z cum hoc supfluitas oīum membrorum z ex isto sequit⁹
qz ex nte mēbro quouis p̄ncipali: seu nobili ad mām pro-
generatiōe ad testiculos trāsmittendā impotēte: sit h̄o ste

tilis necessario patet. ex quo suppono talē mām p gene-
ratioe neēiam. Ex qb^o segit vltteri^o q^o tā vitio alioz mēbro-
rū q^o mēbroz gñatiōis puenire sterilitas pōt. qd vi Ari-
scdo de gene. aīaliū: sam exites nō gñant: z hoc q^o eozū
nālis calor ē ita fortis: vt supflūū vltimi alimēti totū in fu-
mū resoluat: vel in mēbroz subaz puertat: seu piloz mās
vel alium: z hoc virtute testiculoz attractiua debili exīte
maxime fit. In qbusdā etiā tē supflūū i pīguēdinē trans-
mutat: z ob hoc steriles sūt. Jō subiūgit ibidē Aristō. q^o
hoīes pingues nulli^o aut paucissimi semis sunt gñatiui:
vñ paz appetūt z raro coeūt. Generat ēt vir sepe: q ob de-
fectū nālis caloris actū venereū pōt exercere nūq^o. z talē
Albert^o in suo de secretis mulier^o mōstruosum appellat.
Etas q^o hoīez sterilē efficit nā vīra septuagenariū viri: z
mulieres quinquagenariū teste Arist. in de parib^o aīaliūz
q^oto nō cōcipiūt. In muliere illud nec dubiū est cū tēpe
illo trāfactio florib^o careat regitū ad gñatiōē neēio: vñ
ris vero z si vt plurimū sic fit nō tñ sp. octogenarios. n. nō
nullos q^o genuerūt vidi: z quēdā plusq^o nonagenariū. Lō
pōnē tñ ac totū hīudine hīc bonā hēbat: z tu pp scādala
talia ne reuelles vnq^o: q^o in vulgari aūt: honesta mlier
sine ple morit: sapiēs nūq^o. Et sic hēs i sūma cās sterilita-
tis in viris. Cū mulierib^o vō sterilitas accidit si eavira
go fuerit: z nō min^o etiā mēbroz pncipaliū: vel nobiliū
vitio q^o in viris. Matrix q^o sua supflua calitate ēt frigidī-
tate: siccitate seu hūiditate existit in cā sepiissime: aut q^o im-
mūda semē corrūpat: z nō solū ob hoc vep^o ei^o pp nuntiaz
stricturā: vel amplitudinē: aut q^o in ea cicatrices: seu i ori-
ficio caro addita: seu verruca opilās: aut q^o os pinguedi-
nē inuolutā hz. vñ llypo. q^o cūq^o ingt pter nām crasse nō
pēcipiūt hīs pīguēdo os matricis obturat. Spasmata q^o
matrix: seu palenica: aut in q^o vlcus: aut q^o os tortuosū hz:
mlierē sterilē efficit. In sūma igr hē sūp. irisece cāe tāvīz
q^o mlierē sterilicātes: siue a tpe: siue a gñatiōe pūactie sint
Cētrinsēce vō cāe tā viris q^o mulierib^o cōmunes sūt
vt nimia aeris caliditas gñatiōis mās resolues: aut frigi-
ditas mortificās: aut cōgelans: aut q^o in aere ipso occulta
dispō ad gñatiōē mām indisponēs existit. vñ viri ac mu-
lieres plurime aerē mutātes nō pēcipiūt. Cēxercitū cō-
similr laboriosū gñatiōis mām resoluedo psepe sterilita-
tē inducit: nimia q^o ges i tali mā calozē hebetādo. Cāb
imoderatis ēt sōn o z vigilia idēz sepe accidit. Et q^o sit se-
pissime accitūta imoderata aie: vt melia z assidua tristitia
hec efficiūt mulierē virūq^o tristē rācorē in corde aliquez
pūne q^o desert pēpe seu gñare vidi nūq^o. Subitū gau-
diū vsus coit^o supflū^o. Inanitiō z repletio nimia tam viri
q^o mulieris sterilitatis cā esse pōt. Cē cibo z potu liq^o
manifeste. nā in nō assuetis aq^o frigide pot^o: seu repz frigi-
darū pūnu^o vsus sterilitatē inducit. z idē calaz repz vsus
assidu^o faceret: ac ebrietas: z sūp comestio z bibitiō extra
ordinata. Cā multa pterea ab itra fumūf sepe: q^o a pprie-
tate sterilicāt: vt cāphora squama ferri vermes lucentes
zē. Ab extra q^o vt testū cū iusgamo opio: vel pōlī empla-
stratio: z in mulierib^o cū eisdē pessariatio: Cē sepe z cū
hoc mulieres calaz rerū sumūt vt pēcipiāt suscipiūt: vel
ex eisdē nascalia suppositoria encantimata balnea: vel stu-
fas cōficiūt: q^o sua caliditate matricis calozē nālem exter-
mināt. Et ego plurimas ob hoc steriles factas vidi ac nō
nullas q^o cum magnis angustijs z dolorib^o crudelissimis
vitā cū pietate terminauerunt. Cū viri ac mulieres fasci-
nant pterea sepe q^o ob hoc pducere sibi filēz valēt nūq^o
vt pinaroli ad expientia vidi. Al qbusdā vero maledictis
vetulis sortilegijs fuerūt talr pēcāte: ab inde post cōcipe
potuerūt nūq^o. Et sic tam i muliere q^o in viro sterilitatis
cās hēs oēs: q^o si pscriptaz aliq^o est his fuerit cōfirmata p-
petuo gñatiōe priuabit. Cē dūgatoz q^o defectu sterili-
tas accidit sepe: vt si occasionatus ipsoz alter fuerit q^oto-
magis si vterq^o aut in q^otuorib^o manifestis si pueniat: aut
in calitate frigiditate zē: tunc enī his nō alr q^o seminib^o

alijs accidit: nā si estus tpe aliqd seminare ab itēsa aeris
calitate seīs hūiditas resolueret: si tpe hyemis aut in lo-
cis frigidis mortificaret: in paludosis z humidis suffoca-
ret. z in siccis arefceret. sic ex vtriusq^o pueniētia in q^olita-
tib^o fit. Calitas nāq^o supflua seīs nālem calozē resoluedo
exterminat. Frigiditas cōgelat z mortificat. Humiditas
suffocat. z siccitas arefacit. z sic tā ex pte mlieris q^o viri: q^o
vtriusq^o sil sterilicāt oīno cāe habēt oēs. q^o si alie repiāt:
ad ista: seu ipsaz aliq^o reducibiles erūt. Jte cedē vel cōsi-
miles difficultatis ipregnatiōis: cāe ēē pnt: si. i. sic nō fue-
rint pfirmate q^o bñficio medicivel alio remoueri pnt. vñ
tā in mlierib^o q^o viris mēbroz pncipaliū: vel nobiliū vi-
tio semē: vel sanguis mēstru^o: seu alia ad ipregnatiōem q^o
regrunt indisponi taliter pnt: vt p gñatiōe apta sint muni-
me. Cū mēbris q^o gñatiōis vtriusq^o tā morbi pñles q^o
officiales: q^o cōmunes: cā quoz generatio ipedit: possūt
innasci. Cū mulierib^o enī mēstruoz paucitas hoc effi-
ciet: q^o illd ex san. paucitate: aut p dētiōe orificioz vena-
ruz mñcis puenit: z ob hoc in ea secūdina suspēdi nō pos-
set: z si suspēderet sanguinis sei^o nutrituri debita q^ontas
nō egredere. Cū his itē q^otuor q^olitatū seu alicui^o ipsa
rū supfluitas idē faceret: z in matrice maxime z pñlī repz
sex nō nālū imoderat^o vsus. Cē ardētī q^o amore impe-
ditur cōcepto sepe: vt bibikil in paruo pūnēte caplo de
cōceptu. Cē dispōne q^o etatū mulier es ac viri: nō cōci-
piūt plurimi: quoz etate mutata plifici sunt vt Ar. in de
parib^o aīaliū caplo septimo. Et ego duas vidi q^o. 45. trāf-
acto pceperāt nūq^o: postea cū eisdē maritis. plem hūere:
z i m de cās sterilitatis z impgnatiōis difficultatis dēm ē.
Cē signis tam pronosticis q^o demonstratiuis sterilitatis
difficultatis impregnationis. Cap. xx.

Sterilitatis signa tam in viro q^o muliere p pū^o po-
nēda sunt: z difficultatis impregnatiōis successue.
Cē effeminatum igr vīz sterilē iudica euz. i. qui ti-
midus exīs act^o muliebres hz plurimos: vocēq^o: in cur^o
pectie nulli pauci: i barba paucissimi sūt z exiles. llyec. n.
super testūz malaz cōplexionē fridaz arguunt: cuius cā
sterilicāt hō: z talē Albert^o mōstruosum appellat.
Cē tē z ēt cuius testiculi spasmati sunt paralitici aut vice-
rati: vel in quib^o maligna aliq^o egritudo inest sterilis cēse-
tur. Cē ille q^o q^o euz vxore nō soluz copulā carnalē ha-
buit: sed vt habeat p posse conat^o fit euz alijs: z maxime q^o
pēpe soleant: nec ide ples exorta sit: z hū^o rei certoz ad
huc fies: si hūc ex illis ēē scueris: cui^o iuuenilūz venarū
q^o post aures sunt incisio facta sit: aut quī in pncipali mē-
bro egritudinalē tibi notūz lapsūz hēat aliq^o: vel breuē
aut lōgā nimis virgā: vel foramis tortuositate bibichil in
paruo pūnēte caplo de pceptu ex breuitate ligamēti pue-
nire affirmat: aut a quo lapis per icisionē extract^o sit: vel
vtridū g testes ad itra corp^o hēat z hec tactu vsu aut mñr
mi relatu pphēdēda sunt. Cē sterilē vō q^o ex forni aut potē-
ti calozē suo gñatiōis mām exterminat ex habitudine: ac
ei^o robustitate pphēdes: ac euz pariter q^o pinguedine ni-
mia sterilis fact^o sit. Cē signa nāq^o ex sex repz nō nālūz ex-
cessibus habita per q^o quēpiā sterilē iudicare possis per i
firmi: aut astantūz narrationē cognita tibi fiant: vt igitur
sterilē vīz cognosceas pdicta tibi diligētē iuestigāda sūt
oīa. Cē mulierib^o vō illa sterilis iudicāda erit: que
vocē grossā mltos pilos i pectie ac duos. In mēto vō
nōnullos: z mores viriles hūerit: hec. n. virago eru gene-
rās nūq^o. Cē a. vō q^o i mēbro pncipali aut nobili lapsūz
hēre aliq^o p ppa signa cognoueris nec cū marito plifi-
co pēcipit sterilē cēsenda erit: z eo maxie si cum plifico alā
pūgata fuerit aut vt sepe fit sociūz pmutauerit tunc de ste-
rilitate ne dubites. Cē Matricis vō icōueniēs: seu preter
nām dispositio: cui^o cā mulier fit sterilis p ppa signa in de-
scribēdis z descriptis caplis posita tibi nota fiet: siue ver-
ruca: siue caro addita: spasmatio: relaxatio: pinguedo ni-
mia: vlcus: vel tale aliq^o in causa fuerit. Cē de strictura

De egritudinibus.

vero nimia: sine amplitudine: aut oris tortuositate: ubi certificari cupias: tunc ipse ubi phas sit expire. **Q**uod si in istuorum paucitate sterilitas puerit: aut hec viragi erit: qua sermo statim factus est: cuius calore superfluo convertendus in mensura sanguis exterminatur: aut calor erit ita debilis: ut per mensuris sanguis non solum superfluat: verum per restauratorem deperdit: calor eius nutrimentum sufficiens imutare fere potest: et hanc ex corporis siccitate: ac totius debilitate cognoscas. **C**onfirmatio quod steriles per ab extra siue ab intra approbata medicamina mulieris narratio prebendes: siue a perpetate: siue a quocumque illud efficiat. **D**e fasciatis tua noscere non interest: sed fortilegi ad quem si velint recurrere habent. **Q**ue vero per sex rebus non naturalium abusus sterilis fuit astatum: aut sui narratio cognoscas: et sic per signa tacta mulieris sterilitatem investigare. **C**irca itaque talis dispositio secundis cum mulieribus aut mulieres tales secundis cum viris copulate si sint percipiunt nunquam: quanto minus si sic dispositi inuicem copulentur: et in istis signa prescripta non minus pronostica quam demonstratiua tibi sit. **C**eterum cum testium naturalis complexio hoc efficiat sepe tua eam noscere interest. **P**rimo quo scito quod complexio testium frigida pilos paucos: quos circa pudibunda habere debet: emittit tarde: et ad coitum minime incitat. calida vero tepissime plurimos pilos emittens ardet ad venerem: puocat. **M**unda namque mulier existit seminis pilorum mollium: et venerea pars sicca duorum pilorum: seminis pauci: mediocriter spissi: ad coitum minime incitat. **S**ed quod complexiones he in viris rarissime inueniuntur simplices: ad complexiones adverte: quoniam in hoc casu necessaria tibi cognitio ex infra scriptis fiet. **F**rigida et humida testiculorum crasis circa pudibunda tarda pilos emittit: ac paucos: coire tarde incipit. **S**perma tenue ac aquosum: ad coitum debile incitat: cuius ex causa pauculi rarissime coeunt: et in spermatis emissionem a muliere frigiditas manifesta sentitur. **R**aro generat aut nunquam. **E**t hec eadem signa super frigida et sicca testium complexione significare possunt. **S**ed iterum est: quod in hoc semine minus aquosum: et in quantitate etiam minus existit: ad coitum quoque debile stimulat. **T**estes calidi et sicci si fuerint in adolescentia coire incipiunt tepissime. **S**perma vero calidum ac spiritum existens ad venerem potenter puocat: et citissime satietur. **C**irca genitalia pilli nascuntur cito: ab umbilico ad medium coxarum usque: pillosi plurimum sunt. **C**alidi et humidi testes generant spermatis multum: esto ut precedens ita spissus non sit: et quousque coitum non ita ardet appetat sine nocumeto tamen coire possunt plus: imo ut Galenus inquit: non diu ab ipso sine lesione abstinere. **E**t hec signa tibi testium naturalis complexione demonstrabunt: cuius cognitio in hoc tibi utilis est valde: imo ut dictum est quod maxime necessaria. et per ista habes intrinsece causae signa in viro impregnationis difficultatem demonstrantia. **E**xtrinseca vero causa puta sex rebus non naturalium abusus: aut ex frigidis testium epiastratio: vel aliquod tale infirmum: vel astatum narratio tibi manifesta fiet. et sic predicta signa difficultatem impregnationis ex parte viri puenientem tibi apte demonstrabunt. **S**ed quod impregnationis difficultatem eam quam mulieris ex parte puenit investigare si volueris primo matricis tam naturalis quam per naturam disponere attende: quam humi tractat per propria capla tibi nota fiet. **C**onsequenter membrorum principalium ac nobilium tam naturales quam per naturales dispones inconvemientes quam impregnationem difficultare possunt investigare tibi eunt: et ille per doctrinam auctorum manifeste tibi fiet. **E**xcessive quoque qualitates siue locorum mutationes: ac omnium rerum sex non naturalium superfluitates considerande sunt. et maxime accidia aie imoderata: puta melancolia: tristitia diuturna: amor exardescens. propter nam talia generationem pringit impediri sepius. **C**onvenientiam vero in quantitate ex viris quoque complexione cognoscas: et hoc modo difficultatem impregnationis ex parte mulieris investigabis. **E**a de re tam sterilitatis quam impregnationis difficultatis sic ex parte viri si cut mulieris tibi demonstratiua signa patet manifeste. **Q**uamvis ad pronostica eos quod ad generandum apti sunt noscas in de partibus animalium quanto Aristoteles audi. **E**xistit spermatis in hominibus in quatuor modis est apud alterationem vocis et instrumentorum coitum quod

mutant non solum in magnitudine: sed et in figura et aspectu: et similiter mutant mamille in feminis cum multiplicentur pili in pectine et exitus spermatis est in termino duorum septemvirum: et sperma est puenienter bonum in complemeto tertii. **I**n quanto vero inquit: homo potest generare usque ad septuagesimum: et mulier usque ad quinquagesimum in maiori tamen parte in viri. scilicet usque ad 65 annos: et in mulieribus usque ad 45 annos. **E**x quo patet quod citra 14 et ultra 50 annos in mulieribus: et viri 70 annos ad generationem minime apti sunt. **Q**uoque nec hic in principali aut nobili aliquo membro patiuntur. **C**irca quoque habentes longam vitam si sint seminis sic quam mediocriter habent apti ad precandum minime sunt: sed generationem animalium primo. **A**lii quoque ita sunt: ut in de partibus animalium. 7. quod in iuventute neque generationem: in senectute vero sic recte. et e contra. **P**rimo per ea accidit: ut suo cum spermate superfluo corrupta aliqua humilitas emittat cuius tam semine corripit: et non generant in degenerationem animalium primo. **C**onfirmatio igitur sperma plificum tua noscere interest. **E**t ita quoque sperma plificum. ut Aristoteles. 1. 3. et 7. de partibus animalium. et clari. 1. de generatione animalium. 7. **A**libi: splendidum globosum: sic gladio floz sambuci odor habens quod in aqua positum fundum petit: aquosum fluxibile non album super aqua natans per generationem minime aptum erit. **A**ut. 2. tertium. **S**perma inquit sanum est album viscosum splendidum super quod cadunt musce: et comedunt de eo: et odor eius est odor floz palme et sambuci: et ista ex parte viri se teneat. **S**ed an mulier secunda sit ut cognoscas quod ad epimetum hypocratis ad hoc faciunt: ut vestimentis mulier bene tecta sit sic ut aromatizatus odor ad nases puenire non possit nisi per interitus deorsum suffumigetur. quod si tunc odor aromatizatus ad nases puenire non fore sterile tale noscitur. **A**lii ex pulvere aristologie cum melle petia rara nascitur perficiunt. et cum in sero dormitum vadit supponit: quod si in ore salivae dulcescat secundum iudicium: alias minime. **A**lii in sero dorsum allisum ponunt iubent: et si in mane odor seu sapor in ore perferat se cunda erit. **S**ed talia ut patet super particulari sterilitatis causam arguunt: et non super omnem: nam si talis odor ad nases nequaquam venerit in poris mificis oppilationem arguit quam causa sterilitatis esse potest. **S**ed propter istas ut supra nosci sunt alie plures. **A**lii dicunt quod mulier super malum aut lactucam sepe mingat: vir quoque super aliam: et cuius malum seu lacuca siccabit sterile eum sentias. **N**onnulli et sterilitatem sic experiunt. tam vir quam mulier in re plena ex fursure: per dies novem ultra ubi opus sit mingat: et in suo quilibet: et ille in cuius mace rato fursure vermes nascuntur sterilis iudicatur. **E**t idem de fabis aut ordei granis: alii quidam faciunt et cuius grana germinaverint secundum erit. **E**t sic experimētis istis quod super mulieris secunditatem arguere potes patet. **S**cias insuper quod mulier secunda sterilis citius anescit: et antiquior sana tamen ad ipsos quousque menstrua perdiderit: perseverat magis: sed sterilis et usque ad ipsos illud magis egrotativa sit. suam tamen iuventutem conservat diutius. **E**t hec de signis tam pronosticis quam demonstratiuis sterilitatis et difficultatis impregnationis que quodammodo permixta sunt: sic ut idem demonstratiuum et pronosticum sepe tibi sit.

De cura difficultatis impregnationis quod ex causis pluribus tam viro quam mulieri coibus puenire potest. **C**ap. xxi.

Cum tam vis quam mulier ut hitus est sterile esse continet: quod scripta sunt signa diligenter attende: et si utrumque sterilem noveris. per eadem plures spes habetur nullae: et sic talis cura illi relinquenda erit qui per libito sterile secundum facit. **S**i vero aliter: tunc cura erit: si socii commutatio si et si quod impregnationis difficultati cum remediis appropriatis puidere tantummodo mihi cura est: paucula quoque primo aliqua ad tam viri quam mulieris coes causam quam impregnationem difficultat remouendas deo adiutore describam. **S**uccessive vero putintio tractatuli huius existit ad ea que solum mulieris ex parte se tenet deuenias. **D**ifficultatis impregnationis que membrorum generationis in viris vitio puenit curam in propriis capitulis perquire: sed etiam que in muliere membrorum coisilii generationis vitio accidit in capitulis huius tractatuli tam scriptis quam scribendis curam inueni

exhibendo de eo: vt tibi materia digesta videatur. ¶ Cel aliter. R. arthemisie sauiue mente organu. calameti iso. p. pimpinelle. comedreos. pollurici. flori sambuci. stica dos. añ. M. a. anisi maratriameos. carui. seminis aneti. añ. 3. f. fiseleos. 3. f. radicum spergi z brusci. radicum ru bee matoris. añ. lib. f. cicez rub. pugillū vni spice celtice spice nardi. ciperi. squinanti. calami aromatici. añ. 3. ij. si at decoctio: z cum mell z zuchari. añ. lib. 1. f. z aceti albi. 3. ij. fiat syrupus: qui cū cinamomo cassialignea ac mu sci granis. iij. aromatizetur: de quo pro vice. 3. i. f. cu z de coctione cicerū: aut cū aquis suprascriptis totiens detur q materia digesta videatur. ¶ Cel fac sic. R. oximelli squilurici syrupi de radicibus: acetosi. syrupi de arthemisie. añ. 3. i. f. aquarū pimpinelle radicum feniculi z arthe misie. añ. 3. ij. p. tribus vicibus misce: z in eo parum cina momi z cassie lignee z musci: z p. delicatis cum eiusdē aro matizando clarificetur. ¶ Digesta materia muliere exti stente robusta. R. pillulas scutidaz. 3. i. diagridij grana. ij. cū aliquo ex prescriptis syrupis pillule nouē fiāt. ¶ Qd si pillulas abhorreat. R. cassie bñ pinguis. 3. i. extrahatur cū decoctōe comedreos cuscute. yfopi. sticados arthemie. anisi lignite: z passularū cassia extracta. 3. ij. diafinico nis addant vel electuarij idi mūdē: z syrupi de radicib⁹ si ne acetō. 3. i. z fiat medicina. ¶ Cel cū illa extracta cassia dyafinicois: seu electuarij indi. 3. i. addat isfrascripta exps fio: q. R. agarici electi. 3. ij. sinziberis. 3. i. falsi gēme gra. vi. isondant in aq lactis capraz mellis ros. 3. i. addita. et rj. horis ad min⁹ in infusione pmaneat: deinde fortis ex pssio fiat: quā cū supra extracta cassia misce: z medicina fi at: q maxie i hoc casu puenit. ¶ Si forte magis bolū ap petit. R. dyafiniconis vel electuarij indi. 3. f. zuchari al bi qstū sufficit: z bolū deauratū facias. ¶ Et si cōfectōem solidā. 3. i. diacarthami pbe. ¶ Cel facias sic. R. ros. cina momi sinzibis. añ. 3. i. sandal. alb. z rub. añ. 3. f. hermoda cti. esule. añ. 3. i. f. dyagridij urbith. añ. 3. ij. maistcis. 3. i. zuchari albi lib. 2. f. dissoluat zuchaz cū modico succi ar themisie facta residēta. vel cū aq sublimatiōis ei⁹: vel cū modico decoctōis p syrupo facie: z in morsellis pfectōez facias: ex q. 3. f. tribue. ¶ Qd si poti⁹ in pulueris modum appeteret pscriptis spēs zuchari tūde adde: cui⁹ cū mo dico brody cicez ru. aut pulle. vel vini cal. 3. i. f. ad duas vsq; dosis erit. ¶ Cel hui⁹ loco sene pulueris. 3. ij. f. exhi be. Ea. n. a pprietate matricez a talib⁹ humiditab⁹ pur gat: vt bibitū capso de matrice: vep. istaz doses fm tue i. firme virtutē augēdet: aut minūdet ubi sunt. ¶ Purgata mā in nāli balneo mulier si robusta fuerit balneet. In eo enī singulare iuuamētū iuenit: z a quo cū egredis z lectū itrat. 3. i. f. metridati i potu dāda ē. ¶ Cel pfectiōis infra scripte. 3. f. q. R. spēz trifere magne sine opio spēz pleri cū musco diabie z dyafiniciōis. añ. 3. f. rasurē eboris se is mercurali. añ. 3. ij. coaguli leponis matricis eiusdē. añ. 3. f. fiseleos. 3. f. zuchari albi. lib. f. qd cū aq melisse dissol uat: z cū dñte coctū sit adde pserue corticū citri. 3. i. pser ue anthos. 3. f. z in morsellis grossis satis pfectionē faci as. ¶ Qd talia balnea a decio ad decimāgnā vsq; diē mo rā si fecerit pusille sibi erit: z tu in talib⁹ balneis de obser uādo debito regimine eā in forma diligenter. ¶ Et si bal nea nālia nō habueris: aut ea adire noluerit. R. arthemie sic: betonice comedreos: camepitheos: celidonice: galluri ci: folioz lauri: malue: maiorane: melisse: nepite organu: ozimi: pulegij: roris marini: sinziberis sauiue: sticados vi tis albe: ypericon: yfopi: camomille: mellilori. añ. M. ij. carui cimini: fileria mōtani anisi: se is aneti. añ. 3. ij. se is li si: senugreci. añ. 3. ij. radicio pfolide maioris radicio vale riane: radicio petrosilij. añ. lib. 1. ex his conuassatus deco ctio fiat. De reb⁹ aut decoctōis sacculus impleatur sup quo mulier in balneo sedeat a quo cū egredis metridatus vel pfectiōem pscriptā tribue sero z mane vacuo sō mulier balneet. ¶ Et si mulierū cōis mos sit in talib⁹ balneis se

Царь.

12

balg m

De egritudinibus.

tribus aut quatuor diebus balneare ipsa exite robusta: vultu
tū foret p̄ dies decē ad mīn^o ipsam p̄nuare balneum ex
nouis herbis de tertio in tertium renouādo. **Ex** rebus
eisdē stuphā seu encathisina facere potes: eaz̄ sumū per
emborum recipe q̄s p̄ot. **Balneo** p̄pleto si humidita-
tes a m̄rice ampli^o fluāt ad ipsam expurgationē cōpletaz̄
tale nascale facias: q̄s de nocte salte deferat p̄nuare. q̄s **Re**
arthemisie: savine matorane: diptami absinthij. añ. 3. f.
anisi ameos: rute corticuz̄ thuris. añ. 3. i. pulpe colloqui
de. 3. ij. fiat puluis: z̄ incorporens cū succo mercuriali: vel
camedreos ex q̄ nascale in petia rara ligato fiat: q̄ nocte
q̄libet renouato tādiu vtaf: donec matrix a talibus super
fluitantib^o purgata fuerit. **Ab** istis igr̄ hūiditatib^o m̄rice
purgata ad eas totafr̄ ac p̄petuo rescrindēduz̄. **Re**. acacie
balanistiaz̄ cupullaz̄ glandium scorie ferriclij mēte cor-
ticis arboris masticeis conicis olibani: antheri: sumach:
spice. añ. 3. f. fiat puluis: ex quo cū succo acetose: vel virge
pastoris: seu mille folij nascale fiaf. q̄ p̄ aliquot m̄ser di-
es cōtinue deferat. z̄ si p̄scripta oia nō habueris: q̄oli
bet istoz̄ oēm antiquā humiditatē in m̄rice emanantē re-
stringēdi p̄petatē h̄e scias. **Uel** cū aliquo ex p̄scriptis
fugib^o puluere tartari nascale p̄ficiat: q̄s in illo casu mi-
rabiliter valet: q̄ ipsi^o tartari puluere in suis cibarijs vsa
fuerit: idē faciet: z̄ est gustui delectabile valde. **Uel** q̄
humiditates iste corrupte mulierē nōnūq̄ fetētē reddūt
cum q̄ plerūq̄ m̄ricis os intātuz̄ dilatat: vt semē retinere
nequeat: z̄ ob hoc viris ingrate sunt multū. In casu tali
facias sic. **Re**. galle nucis muscate. añ. 3. iij. gariofi. 3. i. mu-
sci. 3. f. terant: z̄ cū li. i. vini rubei dissoluātur: q̄s calefiat
paz̄: z̄ in eotunc petiā lineā madefactā de nocte mulier
cōtinue deferat. **Uel** ad vuluā maxie coartadā. **Re**. radi-
cū cōsolide maioris alumis balaustie. mirrhe olibani: ma-
sticis colofonie: boli armeni gallaz̄ cyprisi. cornu cerui
vsti. añ. q̄s vū vis de istaz̄ rerū pte vna puluis fiat: alia vō
pars cōq̄ssēf quā in vino nigro stupico paz̄ aceti addi-
to bulli. Cū tali aut m̄lier somētēf sepe: deide cū sup̄scri-
pto puluere vuluā int^o z̄ extra salipizet: z̄ in decoctōe su-
p̄scripta petiā madefactā supponat. de nocte vero peti-
am vel bōbacē in p̄dicta decoctōe madefactā in moduz̄
nascale sp̄ponat impositū teneat. **Uel** cū reb^o infra scri-
ptis in vino z̄ aceto decoctis decoctio fiat. **Re**. mastice gū-
mi arabici nucū cyprisi: gallaz̄ alumis zuchari. añ. 3. i.
Ex his decoctio fiat cū q̄ vuluā somētēf: z̄ cū earūde re-
puluere asphio q̄s fiat: deini^o decoctōe p̄dicta imersa petia
supponat. **Uel** facias sic: z̄ h̄ vuluā restringēdo q̄ma-
xime ad cōceptionē p̄parat. **Re**. alumis de pluā mirrhe
ligni aloes. pilloz̄ leporis minutissime icisoz̄ rute bacia-
rū lauri doronici: nucū cyprisi. añ. 3. f. storacis calamite.
3. ij. ambre. 3. i. musci. 3. f. fiat pul. cū quo paz̄ olei mirri-
loz̄ addas: z̄ nascale p̄ficiat: vel cōq̄ssēf: z̄ ex his p̄ em-
botū suffumigatio fiat. Si autē vuluā debite stricta fuerit
istis sophisticationibus cōstrictiuis haud quāq̄ indiget:
z̄ sic capituli huius hic finis esto.

De approximadis ab extra que matricē ad cōceptionez̄
q̄ maxime preparant z̄c.

Cap. xxij.

Purima sūt q̄ m̄ricem ad cōceptionē q̄ maxime pre-
parāt: z̄ q̄ a p̄petate ip̄gnatōis difficultatē remo-
uēt: de q̄b^o oib^o bono adiuuante Jesu in p̄ui capi-
tulo doctrina dabit. **De** his igr̄ q̄ m̄ricem ad cōceptio-
nē p̄parāt ē suffumigū hoc: q̄s. **Re**. nucū cyprisi masticeis
thuris: laudani: mirrhe: galbani bacaz̄ lauri: bdely. añ.
3. i. storacis calamite storacis ligde. añ. 3. ij. ambre grise. 3.
f. cōq̄ssēf: z̄ cū ire dormitū mulier inēdit p̄embotūz̄
suffumigatio fiat. **Uel** facias sic. **Re**. laudani puri. 3. i.
storacis calamite. 3. ij. olibani. 3. i. ligni aloes savine sicce.
añ. 3. i. f. ambre. 3. f. musci. gr. a. iij. cū pistello calō: ex his
massa fiat: de qua paz̄ sup̄ carbonē pone: z̄ p̄ embotūz̄
vt prius suffumigatio fiat. **Uel** alr̄. **Re**. laudani. 3. i. stora-
cis calamite. 3. f. gariofo. ligni aloes: ros. rub. añ. 3. ij. am-

bre. 3. i. musci. 3. f. terant: z̄ cū pistello calō trocisci. 3. i. cō-
ficiant ex quibus vno sup̄ prunas posito mulier sumūz̄ p̄
embotū recipiat: deide cū aq̄ ros. q̄ musci paz̄ dissolutus
sit os vulue madefiat. **Uel** si mulier ex potētib^o foret fa-
cias sic. **Re**. storacis calamite. 3. f. ligni aloes: ambre grise
añ. 3. ij. balsami. 3. i. musci. 3. i. fiat trocisci. 3. i. z̄ mulier per
embotū vt sup̄a sumū recipiat. **Bōbax** vero in hoc casu
in balsamo sino madefactus ac suppositus maxime valet.
Suffumigū quoq̄ ex trociscis factū ifrascriptio: i hoc
casu maxie valet. vt **Re**. ro. ru. 3. f. thuris masticeis mirrhe
sanguis dracōis: boliar. mirtiloz̄. añ. 3. ij. storacis calami-
te. 3. i. laudani. 3. f. ambre musci: ligni aloes: gariof. bal-
sami spice nar di. añ. 3. f. puluerizāda puluerizent z̄ cū pi-
stello calō trociscos. 3. i. cū dimidia p̄fice: ex q̄z vno suffu-
migatio fiat q̄ facto os m̄ricis cū aq̄ ro. in q̄ musc^o dissolu-
tus sit madefiat: deini^o vir ad mulierē fm̄ modū q̄ inferius
dicet accedat. **Uel** facias sic. **Re**. ligni aloes: cinamomi
añ. 3. i. f. gariof. cypi 3. i. b. nucis muscate. añ. 3. i. radicum
bistorte gallaz̄ alumis roche. añ. 3. ij. musci. 3. f. p̄q̄ssēf
z̄ mulier suffumiget. **Saggenā** sine opio ab A. i. q̄nto
descripta aut Sera in 7° suffumigatio: aut suppositio i hoc
casu grāditer valēt. **Sipliciu** suffumigia q̄ ad cōceptio-
nē q̄ maxie valere cōperi sunt bistorte galiem cōposite:
xilobalsami. laudani: nepite mellisse. **Ad** id nascale ex
quouis simpliciu ifrascriptoz̄ p̄sist scū valet: vt ex felle
anseris siluestris: cū succo prassij: vel cū felle caprioli ma-
sculi: si masculū: vel semie: si feminā h̄e cupio: z̄ fel recēs
existat cū q̄ saturiōis puluis incorpōrādus ē: vel ex rasura
cornu capre cū oleo de spica: q̄ si trāfactis trib^o dieb^o post
purificatōez̄ h̄ fiat. Sera. exptū h̄e dicit. **De** q̄z coagulū
ad idē valet: z̄ leporis q̄ maxie. **Postus** filr cū oleo ro. aut
fel cornū cū melle: aut fenugrecū cū adipe anatis: aut le-
poris fel cū melle. **Semē** q̄z sparagi cū adipe anseris vel
cū eadē testiculus mustelle dexter. Cū oleo ro. valet mu-
scus vel lauri folia. **Et** p̄ rustica alleū in oleo ro. decoq̄:
cū quo dñam rusticā nascaliza. **Uel** q̄ a p̄prietate ab au-
torib^o descripta ad cōceptionē valere cōperi sūt infra de-
scripta. **Sordietes** auricule dextre nulle i auro: aut argē-
to liget: quā mulier i brachio dextro cōtinue ligatā dese-
rat. **Idē** de dēte puelle septē annoz̄ in auro q̄z seu argēto
ligato referūt. **Idē** de lapide agle in nido eius repto fiet.
Semē itē peonie circa mulieris pectinē delatū idē facit.
Referūt z̄ alij q̄ testiculi vni^o galli extracti cū sangui-
ne ac sub lecto positi p̄ceptōez̄ mirabilr̄ inuāt: z̄ idē odor
ligni busci facit. **Referūt** z̄ bonus anglie: q̄ si cū dente
hois mortui mulier de orisuz̄ suffumiget: mulier secunda
reddit: z̄ si ex soleis agni castrati suffumigatio fiat: idē facit.
Recitat itē aliud empiricū cui nullā fidē adhibeo penit^o
z̄ si innumeras steriles reputatas p̄cepisse ob hoc affir-
met. vt in vigilia iōanis baptiste. xx. annoz̄ hō vel sup̄a
añ horā diei tertā ad cāpos solus accedat: z̄ cōsolidā ma-
iorē suā cū radice p̄mo abstrahat: deide minorē ter dñicā
orōnē dicēdo deuote: z̄ tā eūdo q̄z redeūdo nemini loq̄f
vnq̄. **Eūq̄s** domi fuerit ex herbis p̄dictis succū extrahat:
cū quo ifrascripta verba i pgamena charta describat. v3.
dixit dñs. **Erescue** vebiboch z̄ multiplicamini chabachai
z̄ replete terrā amath. **Ista** cartā itā scriptam dū coitvir
ad collū ligatā portet dū masculū h̄e cupit: z̄ si feminā
mulier. **Adhibēt** forsā fidē hoc accideret: mibi nequa-
q̄z: q̄z esto vez̄ eēt z̄ cū hec viderē illusionē eē putarē poti-
us. **Illic** q̄re h̄ annotaueri q̄ris. viri tāū auctoritas hoc ef-
fecit. naz̄ expimētū hoc effectū semp cōsecuti esse asserit.
Anglici enim inter xpianos sortilegi sunt maximē: sed ip-
sis in frācia derelictis hūc capitulo finē impono.

De approximadis ab extra q̄ in coitu p̄stāt delectatōem
z̄ q̄ a p̄petate venerē sopitā excitant. Cap. xxij.

Electatio in actu coit^o quāvir filr z̄ mulier capiūt
magnū: immo maximū ad cōceptionem inuamen-
tum p̄stat. Ea de re nōnulla contum delectatū et

Diacameron (Ceterum hoc a Nicolao de
Sordibus. vltis p̄bmanus m̄dch. et in
Ceterum ventris maxime p̄stat auxilium.

aliqua a proprietate sopita venerē excitantia: que ab ex-
tra approximanda sunt in pñu caplo describā. Ante qz
igitur ad coitum vir accedat: in mulieris amplexib⁹ fami-
liariter se ponat: z cum suauī labioz succione oscula det
plurima verba dulcia z amorē inducētia pferat māmilla
rū papillas digitis leuiter pertractet: z qz in actu tali oīa
facere fas est locū inter anum z vulnā leuiter pfricet. Ea
enim cōfricatio vt auctores ferūt plūmi in muliere dele-
ctationē affert maximā: Sepe vt venerēz actū perficiat
operaz det: donec tñ mulieris oculos scintillare pcpiat
eū interrūpet semp. Cūqz mulieris scintillāt oculi ac
verba trūcata loqf sic qz i medio suoz verboz lassata si-
stūt: z in motib⁹ suis modū hz nullum: tunc vir statī piper
aut cybebas masticer: z cū ex salua tali masticatiōe cāta
virgā illuminat. Cū idē cum felle caprez: z oluere semis
vniue faciat. Cū puluerē satyrionis in modū vnguētū
cū melle pficiat: cū qz tunc virgā inungat. Cū facias sic
accipe pīretri: fāsiagrie cum amomū. añ. ptes eqles teran-
tur subtilissime: z cū cidario cribrent: deū cū syrupo cōdi-
ti zinziber. pillas pfice: ex qb⁹ vnā in ore retine: z cū salī-
ua inde genita virgā ac mīcis colluz illuminat. In actu. n.
coit⁹ ex his mulieri i credibil⁹ delectatio segf: qz tunc talī fi-
tuanda est cū demisso capite. s. z anchis eleuatis sinistrū
pedē sub ancha reponat: dextrū aut exēlūz teneat: z sic in
tali situ z dictis diligēter obseruatis dñe veneri debuit: si
male pfoluant obnixē studēdo: vt in eodē instanti spmata
fil emittant. Miruz si tacta diligēter obseruant z pceptio
nō sequat. Cū tñ de ptingētib⁹ omittas nihil attende:
esto per rarissimū sit qz inueniunt nōnulle qz par: aut mi-
nimuz coitum appetūt: vt igit in talib⁹ sopitū coitus ap-
petūz viuificet. Accipe puluerē pipis z zinziberis quez
melle cōmiscet: z de tali mulier sibi mīcis colluz illuminat
ac leuiter cōfricet. Cū si idē cū felle verris fecerit ad co-
itum eā mirabiliter icitabit. Idē qz fiet si in priapi oculo
de castoreo oleū iposueris: itā. n. ex hoc mulier dele-
ctationē accipit vt cūssime spmanget. Cū viri qz reperi-
untur plurimū qb⁹: z si ad pficiēdā venerē bon⁹ aīus bo-
na atqz voluntas sit: vires tñ ad virgā erigēdaz deficiunt
vt igitur p posse tuo istis paupculis succurras qz boni exi-
fiētes animi: vt p eis nō remaneāt vires virib⁹ accumu-
lāt facias sic. Accipe andegalli succum aut selithauri seu
verris: z cū melle misce: z cū eo virgā radices genitaliuz
ac femur inunge renes: atqz mō nō nimuz calī sint: talī. n.
vinctio virgā erectāz diu. Cū qd maxie iuuat si ex ole-
is calis aliqz plātas pedū iunxeris. Cū idē oleū in quo ci-
per: aut sinapis fuerint bulina faciet. Cū oleū sambuci-
nū: aut mustellinū cū pīretro. Cū oleū mortario cū quo-
mo ex oleis pdictis parz musci ducas ex quo vi pri⁹ inun-
ctio fiat. Cū oleū alr: z est mirabile in oleo fornicaz: z ma-
xime volātū oua diu buliāt de tali oleo. R. z. ij. se. eruce
se. cepe. añ. 3. i. f. euforbi castorei. añ. 3. f. cere paruz z vn-
guētū satis mollesiat cū quo postea in mortario musci. 3.
i. incorpora: z inunge vt pri⁹. Cū hoc ē casu dixerūt nō
nulli qz vinctio facta ex axūgia asini est vltimum. Axūgia
qz anseris valet multū. Cū facias sic: z est vnguētū ex
pissimū: qd R. axūgie vulpine succi eruce. añ. 3. vi. z cuz
his buli ex testicul vulpis qz tū vis ad succi vsqz pspitōez
deū colet: z cū colatura cere citrine. 3. vi. liqñāt ab igne
remoto cū infrigidari icipit cuz eo puluerē isfrascriptum
miscet: q. R. se. cepe albe. se. eruce: bacaz lauri. añ. 3. iij. si
at pul. cū qz z suprascriptum fiat vnguētūz quo ad vinctio-
nē vt suprascriptum vtere. Cū facias sic. R. pīretri. 3. ij.
cinamomū. 3. i. euforbi. 3. f. fac puluerē quē cum olei sam-
bucini: aut mustellini. 3. f. misce. Cū ex crebro qui ex
odoratu pcpiant nihil: vel qbus fetida placēt: sic faciunt
baurach z assam fetidā cū melle miscet: z vunctionē faciūt
ferunt. n. tale virgā erectā tenere diuissime. Cū r z meli-
us. R. euforbi pīretri. añ. 3. i. z cum lib. ij. aque ad medie-
taria psumptione vsqz coqñt: deū cum qzto vis olei sam-

bucini aquā illaz permisce tñ decoquēdā qz ipsa tota re-
solua sit. Ex oleo tali vinctio: vt pñs facta valet mirabili-
ter. Cū testicul pñr bellicosi galli cū pinguedine anse-
ris vinctio facta efficiet idē. Cū serf. qz qz tenere in ore fru-
stum galgāge erectā virgā diu tenet. Cū dēterea sicut nō
nulla de ppietate sui venerē extinguunt: ac hoīem castū
efficiunt: vt agn⁹ castus: lapis celidomus: cāphora z alia
plura. Ita aliqz venerē potēter excitāt: ac hoīez luxuriosū
reddūt. vt pñi plūmi inguit. Cū quoz numero abrota-
num sub puluinarī posuit eē affirmāt. Cū idē facit se-
mē elutropie: z ē cicorea vel spēs ei⁹. s. cui⁹ semē scorpiōis
caude sitat. Cū spuliōis qz sanguis in aliqz folliculo li-
gat⁹: z sub mulieris capite posuit idē facit. Cū testiculī ē
bellicosi galli in arctima inuoluti pelle z brachio suspēsi
venerē mirabilr icitāt. Cū recēs satyrionis testiculua in
manu retēt⁹. Cū mirabile dictū fert qz stellionis cinis in
petta ligat⁹: z in manu sinistra de lat⁹ vltra modum adve-
tere pūcat: z i dextra retēt⁹ eā totalr pibet. Miranda
plima qz coitū delectāt qz a ppietate venerē sopitā viuifi-
cāt i hoc caplo descripta sunt. Sed certe stellionis cinere
intrabili⁹ nihil. Ea de re pgruū siue dignū putam qz dñs
stellio de medicamētis oib⁹ in hoc caplo scriptis palmā
reportaret: z sic capitulum hoc in ipsum finem recipiat.
Cū puluerib⁹ pfectōib⁹ alijsqz ab intra sumēdia plurib⁹
que veneri materiam requisitam adaugent: ac eā ad actū
proprium galiarditer adiuuant. Cap. xrv.

I. Apregnatiois pibitio venerē nō interueniente re-
i. mouebit nunqz. Quapropter pcedētib⁹ in capitu-
lis exteri⁹ approximanda qz ipsam mulusariā mul-
tisqz modis adiuuant descripta sunt. Sed ea nunc scribē-
dum restat qz int⁹ sumpta mām eidē necessariā adaugēt:
ac ei⁹ corroborādo potētiā ad expellēdā ppiū galiar-
diter adiuuaret: qz adiutore deo i pñu caplo fiet. Cū sim-
plicia ad hoc ppositum faciētia repiunt plima de qz nu-
mero ē caro cois qz paucay supfluitatum multi nutrimētū
z facilis sit digōms. Anatis tñ caro coliboz pdicis: pas-
seris: turdis: z anseris lingua in hoc casu ceteris puale
re noscunt: z anēte bibikil caplo de spmate z coitu oīum
aialiu comestibilium testiculi valere diū a ppietate: in
hoc tñ casu infrascripti principatum tenēt vt testiculi gal-
loz: apri. verris: cerui: z tauri. Cū istoz attū comestio
aliquē fastidiret deficiēt: z in puluerē reducant: de quo
R. 3. i. galgāge pipis lōgi. añ. 3. ij. zuchari ad pōdus oīm
fiat pul. de quo amic⁹ cocleariū cum vino calō mane re-
tinus accipiat: ac in fero cum domui iucrit tūde. Cū in-
frascriptoz qz comestio cerebrioz valet: vt gallinaz gal-
loz: nōdum coeuntū: caponū: fāsiānoz. ananoz pdicū
columbarū tñ z passerz ceteris pualē. Cū affato arietis
pulmone humor exsilius i tali casu serf hēe progatiuam
maximā. Cū i. v. z. tertij. ac bibikil allegato caplo pul-
uerē ex pāpo thauri bñ ferocis cū ouo sorbili in modica
adhuc qntate datū i hoc casu efficacissime valere asserit.
Cū dē nōnulli de stercore passeris: aut fāsiāni: aut falco-
nis. aut accipitris referunt. qz cū sorbili ouo aut vino calō
dādum ē. Cū puluis qz peduz ac caude stincor seu lacer-
te mō qz supra sumpt⁹ valet mirabilr. Cū puluis ossū de
caleaneo hyrci cōbustoz: vt ossū bouis: aut puluis de te-
sta testudis valet a ppietate. Cū vt sermo eoz qz ab aīali
pneuīt cōpleat. Cū lēt coagula oīa oua pisciu: gallina-
rum: pdicū. columboz: passerz: z oīm puay auium. Lac
qz oē z sal stincer: seu lacerie: qd sic fit. Laceri⁹ in amorē cū
vadit decollez z euiscere: z sale replēat: quē in vmbra su-
spēsuz desiccari pmitte: z abiecto lacerio salvsui referuet
modica. n. qz tūas nbi sufficit: qz si huius pulueris z silue-
stris eruce se. cū ouo sorbili māne. añ. 3. i. dederis nihil
supra. Cū scio qz pscripta cum otino lacte sumpta: aut
caprino recēter multo nō min⁹ qz cum sorbili ouo: aut cū
vino calō valēt. Cū scio z nē qz in isto casu oīa a muliere
sumpta purificatio mēstruis efficacius operantur.

Grallan
frustm
ore vet
Ving

Stellio
Cinis

Puluis
centauri
Cerebra
pulvis

De egritudinibus.

Herbis **C**onferbas infra scriptas in hoc casu pferre veteres exper-
ti sunt ut aptius erucar: et maxime siluestris andacocha mel-
lisa menta nasturum ozimū pullegiū saturigia: vitica:
seniculus: spagius et yfopus: et inter oia ista eruce succus
cū vino datus in ieiunio optime valet. *radicibz* **E**x radicibus in
hoc casu maxime cōueniētes sunt pastinaca domestica: et
siluestris: accorū bulbos: cepe: alleū porru: enula: na-
pi rapa: raffenus: satyrion: secacul: hyringi: galgāga: zin-
ziber: ac radix gladioli: illa. s. q̄ desup inuenit. *seminibz* **E**x semi-
nibus seu granis sunt semē vitice: raffen: melonis apij:
petrosilij: nasturij agreitis: et domestici semē fransi que
lingua auis dicitur semē eruce bauce cepe cumini andacochē
napi: porri: rape: lini: speragi: cardamomi: ameos: anisi:
grauiz beem: cicera rubea fracta et integra faba: lupinus:
fascoli: risum: far: gariof. pip. albi et logū. *fructibz* **E**x fructibus
in casu isto cōueniētibz sunt nuces cōes: ut cōter sit cō-
dite pinee pistachie: vne dulces: amigdale: auellane: da-
culi et nux idica. **E**x piscibus: et si A. petrinus laudauit
riti casu tñ nro magnā efficaciam hēre nō cōpio. Anōnulli
tñ et auulgaribus pferunt carnes coctas et fluminaliū libi-
dinē icitare potēt. **E**x pscriptis veneris māz abūde mul-
tiplicat aliq: ad actū tñ leuiter eū icitāt: et aliq̄ esto ad ve-
nerē ardētius icitāt: tā tñ māz cōter nō multiplicāt: vñ so-
lers medicus oia ista diligētē examiet: et hz q̄ ad hūanū
vñ delectabili puenire pnt: faciat ppare studiose. **E**t
si bñ notaueris ex pscriptis veteres pfectōes seu electua-
ria cōposuere plima: ex q̄z vsu dñe veneris augeri vires
potēt afferūt: ziter alia diastatōe descriptōe cōi zin zib
pdmū et secacul marie laudo. **C**ū iuxta mei i gentoli
potētā simplicia in hoc casu q̄ valēt oia cū diligētia pgi-
ueri q̄sdā pscriptoz descriptōes et pōnes deo auxiliāte
describā: q̄ nālē roborādo calorē spma multiplicādo: et
veneris appetitū icitādo iuuenes advenere nō solū vepz
decreptos i senio vltio pstitutos cōpellēt: adeo vt in eta-
te adolēscētie: seu iuuenili se fore cōuersos existimabunt.
osidones **Q**uaz pma sit hic. q̄. R. testiculoz vulpis recētū et mū-
datoz. 3. vi. cicez rub. mēte saturigia eruce siluestris: se-
cacul: hyringi radicis acori: pastinace siluestris radicis gla-
dioli q̄ est desup melisse nasturij: ozimū pulegiū: vitice: fe-
niculi teneri. añ. 3. ij. ista oia bñ mūda in ouino lacte de-
coctavltia pistatōe pistent: et ad itamignaz passate ad par-
tē reseruēt: deit cerebzoz colūbaz: atqz passerū: testicu-
lorū thauri: verris: galloz: et apri. añ. 3. ij. in pscripto
lacte talia pñr decoqnt. Lūqz cocta fuerit modico buty-
ri recētū vitell ouoz recētū duobz additū i patell affēf
parūper successiue. R. amigdalaz dulciū: auellandarum
aliq̄liter affatarū pistachiarū nucleozū cōis nucis pīeaz
oiz mudatoz añ. 3. i. medulle nucis indice: dactilozū pin-
guū. añ. 3. i. f. ista pterant p trūdē vltima. Demū acc. pa-
pi thauri sicci: se. eruce. añ. 3. f. seminū anisi bauce: rape
napi: spagi et fraxim. añ. 3. ij. f. galgāge: pipis logi. zizibe-
ris. añ. 3. vi. cinamomi gariof. pipis albi. añ. 3. ij. caude si-
corū. 3. v. caude lacertū. 3. i. f. subtilissimū puluis ex his oi-
bus fiat. Sic oibz pparatis electuariū pñce: si cū zucharo
ipm feceris acc. zuchari triū coctarū. lib. vi. et de pasta pri-
marū rez lib. ij. f. de q̄ et si nō tñ hūeris itātū receptā ad-
auge vt pastā ad sufficiētā hēas zuchaz cū decoctōe eru-
ce siluestris saturigia mēte melisse nasturij ozimū vitice: et
cicerū rub. dissolue qd lēto igne decoqntur: pastā aut illaz
paulatī secū misce: et in fine decoctōis adde cerebella: et ea
q̄ i patella frixa sūt cū lignea spatula cōtinue cōmiscēdo
debite cū cocta sint: et ifridari incipiūt amigdalas adde:
et ea q̄ secū pista sūt: vltio vō pscriptos pulueres cōmiscē
electuariū tuū pñce. Sero aut cū tu bonū hō dormini va-
dit ac mane cū surgit ad q̄tītate castane: de hoc electua-
rio sumat: vsus. m. et q̄z maxie antiq̄s iuuat. nā calorē nā-
lē corrobōrādo spma mltū adaugēt: zitm nāz fornicat vt
vtrō coitu vñ possit galit dīter. In antiq̄s q̄z debilibz: q̄
nec de coitu curāt: tal elariū vsus calorē naturalē adaugē

do multū vitā plōgat: verū si cū melle facere voluerit: qd
efficaciū erit lib. mell. iij. p li. ij. f. paste illi sufficiēt: et vt
pmo elariū facito. **C**l. R. se. eruce: papi thauri: testicu-
lorū vulpis. añ. 3. ij. galgāge pipis logi. añ. 3. i. zizibis cina-
momi. añ. 3. f. caude stincorū. 3. i. fac puluerē de quo cūz
ouo sorbili i mane exhibe. **C**l. el alr est efficacissimū
cupiēti suauissime in nocte amare placere. acc. se. eruce
testiculorū vulpis: se. vitice: saturigia priapi thauri.
añ. 3. ij. caude stincorū. 3. i. cū cerebelli passerū de nocte
pillas pñce: de qd cū amicū dormitū vadit. 3. ij. capiat: et
mibi crede mirāda miracula faciet. **C**u aut ex pscriptis
simplicibz vñ vel plura elige puluerē facias q̄ in sercul
amicū tuū vtat seu stō i mane ieiuno cū ouino lacte vino
calo: aut sorbili ouo pbe: ac i sero qz vel p bolos cū zucha-
ro elariū facias. qz si fatāsiā tuā aplaueris mille modis
talā pbeere poteris. **C**ū his paupculis q̄ spēz pseruare
desiderāt cōparior: vt ab his discedere nequeat. iō elariū
vñ in hoc casu p̄ciosissimū: imo q̄si diuinū qd in sabau-
dia p qdā nobili antiq̄ cōposuit: adhuc scribā: et tale huic
caplo finē iponar volo. qd R. satyrion: lib. 3. dactul. 3. iij.
mēte zin zibis pdmū: iunubarū. añ. 3. ij. coqnt in lacte ouo:
no: demū bñ pistent: post acc. testiculorū galloz et verris
añ. 3. ij. cerebzoz colūbarū: et passerū. añ. lib. 3. f. cerebra
hec et testiculi i lacte ouino pñr decoqnt: et cū modico bu-
tyri recētū in patella parū assent: vitell ouoz recētū
tribz additū: demū accipe mell despumatū: lib. ij. f. zucha-
ri thabarzet. lib. iij. mell et zuchari isil coquant facit: ad
iungēdo paulatim suprascripta: et cū lignea spatula sp cō-
miscēdo: cūqz cocta oia fuerint: pulueres infra scriptos
adde. acc. papi thauri: se. eruce. añ. 3. i. f. galgāge zedoa-
rie. añ. 3. i. cinamomi. 3. 3. pipis logi se. fraxim. añ. 3. vi. se.
mercurial. se. malue añ. 3. f. medulle nucis idice pinearū
mundataz pistachiaz fisticorū amigdalaz dulciūz mū-
datoz. añ. 3. i. ex his puluerizāda in puluerē redige: reli-
qua cūz cultello minuti icidant: et cūz pscriptis debite mi-
sceant. Et facias elariū: cui ad q̄tītate castane tuo bo-
no hoi cūz it dormitūz et mane cūz surgit exhibeas. **H**oc
eniz calorē naturalē restaurat: se. māz adaugēt: ac adve-
nerē actū hoiez adeo potēt effici vt ab eo mulier: et si
nō satiata tñ lassata recedat. **C**l. doc. n. elariūz pñcere po-
tes alr. v. medulā nucis idice pineas pistachias: fisticos
et amigdalas sil rādiū pista: vt paste formā recipiāt. **S**up
q̄ postea puluerizati zuchaz. pñce: et mī sil de nouo pistē-
tur: qd debita eoz icorpatio fiat: qd scō mel satyrion: dacti-
los: mētā: zin zib. et iunubas: vt supra decoctos oibz adde: at
qz galloz: et verris testiculos. colūbarūqz ac passerz cere-
bra: hec sil in igne lēto decoqnt. **H**is coctis cū ifridari in-
cipiūt: pulueres pscriptos pmissce: et elariū: vt priū facto
q̄ vt pscriptū est viere. **C**l. ex vt pmissa serue elariū hoc
pnt caplo iponere finē debeat: qz in tractatū hunc mulie-
rū amore pñcio. p̄cū grāde p̄sarē: si eas pscriptoz q̄ sic
difficultatis ipregnationē diuinit remouēt pncipes non
efficerē. **Q**ua de re scito p̄scripta his nō minus qz viris
cōuenire. **H**is maxime q̄ coitu friditate nimia respuūt: ac
his q̄ ex abundante frigiditate puellas masculos cōcipi-
entes maxime hēre popiant. De his tñ q̄ sic masculos hēre
desiderāt deo duce doctrinā aliā sequentibz in caplis de-
scribere spo: et p hoc huic caplo finē ipono: p qd et p aliq̄
p̄scripta difficultatis ipregnatōis in muliere ab flatica
hūiditate pueniēns curā hēs oibz. **C**ordinatē descriptū
que tam ab extra qz ab intra regulr appropinuari debeat
De cura ipregnatōis difficultatis a colicis mīcis hu-
miditātibz prouenientis. **C**ap. xvi.

One deus q̄tū difficultatis ipregnatōis ab humi-
ditate flatica pueniēs ipedimēti mibi dedit. **S**ed
in vno p̄soloz qd in eius describēdis curis q̄. i. tā a
cola sanguine qz melia puenire pōt ea adiūmēti mibi erit
maximū. **E**t pp illi q̄ cā hūiditatis colice puenit nunc
curam tanqz semper expedit ab ipsa letus aggredior. **S**ep

Igitur rerū nō naturalū ad frigidū z humidū pordina
to regimine de ambab⁹ saphemis flebothomia fieri iube
corpe q̄ maxime exnte plectorico: nō multa tñ sanguinis
quātitas ex hēda ē cū cole frenū ipse sit. Successiue vō ad
humoris derelictū digōne accede. R. sirupi acetosi simpli
cis seu apicacare simplicis. 3. ij. siru. de endiuia. 3. j. aq̄rū
cicoree lupuloy z buglosse añ. 3. ij. p duab⁹ vicib⁹ misce:
aut p delicatis cū muscatellinis sandalis: aromaticando
clarifica quā roties exhibe: donec mām digestā comphe
das: vñ cū ags pmissis iulep rosati: aut violati pbe. C. Q.
si magistralē appropatū sirupū volueris. R. floz buglos
se boraginis: rosarū ru. añ. m. f. violaz laciuce: folioz pa
paueris albi: endiuie: scariole añ. m. j. se. endiuie: ac lactu
ce añ. 3. f. q̄tuor seminū fridoz añ. 3. vj. fiat decoctio: quā
cū guccari lib. ij. aceti albi. 3. iij. vini gnatoy. 3. j. f. cū citri
nis sandal: aromaticādo sirupica: z cū pscriptis ags vt p
cedētib⁹ viē. C. Digesta mā talit̄ euentur: accipe cassie seu
māne. 3. j. distēpera cū decoctiōe ca. ve. floz bug. violarū
pruno: z tamaridoz excta cassia electuariū d succo ros.
vñ pfectiōis de māna. 3. ij. f. cū siru. viol. 3. f. omisce: z i po
tu tribue vel loco eluarij de succo ro. vel pfectiōis de mā
na adde. 3. ij. reubarbari cū grantis. vj. spice nardi infusi i
aq̄ lactis capraz cū modico vim albi de ipso cū in ifusiōe
bona. vj. steterit pueniēti exp̄siōe facta. C. Et si potionez
renuit. R. electuarij de succo ros. aut cōfectiōis de māna
3. ij. f. guccari albi quātū sufficit: z deauratū bolū facias:
quē potionis loco sumat. Colera pura peccāte talia cōue
niūt. C. Si tñ vitellina: aut citrina cosa peccaret: sirupum
de radicib⁹ acetosum exhibe: ac diafiniconē: electuariū
indū: pillulas de reubarbaro seu aggregatiuas. Cum tñ
medic⁹ glibet mās has sciat cōter eūare in dādo modū
eas digerēdi seu eūandi cupiens ad appropata deuenire
ampli⁹ nō infisto. C. Facta purgatiōe p horā vnā ante pa
stū pfectiōis ifrascripte bolū vnū mulier sp capiat: q̄. R.
spērū triasandal. 3. ij. rasure eboris visci q̄rcini: pul. papi
thaurac mīcis leporis añ. 3. ij. guccari albi. lib. f. guccaz
cū aq̄ ro. soluat: z i morsell grossis satis pfectio fiat. C. U
accipe pserue ros. 3. j. pserue floz nenufaris boraginis z
bugl. añ. 3. ij. diarodon abbatis triasandal. manus christi
cū perlis añ. 3. j. f. margaritaz. 3. j. fragmētoz lapidū p̄ci
oso. 3. ij. se. mercurial. 3. j. f. rasure eboris: visci quercis
pulueris papi tauri: mīcis leporis añ. 3. ij. deauratā mi
xturā ex his fieri iube: de q̄ pcedētis loco coclear vnū cō
tinne sumat. C. His factis in balneo tali iuuamētū inueni
singularissimū: qd. R. malue ac bismalue cū radicib⁹ añ
m. iij. folioz violaz salicis vitis vuas albas portatis. ro
sarū nenufaris z iunci añ. m. ij. folioz cotam. m. iij. z vlmī
m. j. senugreci lib. j. fiat decoctio: in q̄ tepida mulier sero z
mane ieiuna se balneat: z vt ne sudet vel saltē quātonū
poterit tūa discoopta pmaneat. Ex herb aut balnei saccu
lus impleat: sup q̄ se mulier balneās sedeat. Cū balneuz
egredit de p̄dicta pfectione seu mixtura p̄tinne sumat: et
p̄dies aliq̄t balneū tale p̄tinnet: ei⁹ tñ loco ex his reb⁹ stu
phā: seu encatisma facere poterit. C. Uel tale suffumigū
qd. R. sandal. ofum añ. 3. j. rosa. ru. floz nenufaris: viola
rū añ. 3. j. storacis: calamite añ. 3. ij. ambre. 3. j. conq̄ssent
z cū aq̄ ro. trocisci p̄ficiant. Ex qb⁹ sup carbonēs vno po
sito p embotū recipiat fumū. C. Uñ z retro ex albo vngue
to Galienū sero se vngat: cui⁹ 3. j. j. boli armeni si adde
res mel⁹ erit. C. Infrascriptū q̄z nascāle p noctes plimas
deferat. Qd a p̄petate abūdātē i supfluitatib⁹ colicis mī
cē ad p̄ceptionē ppat. qd. R. medulle cruris vitelli: cere
bri cerui: butyri paccini: adipis capraz: seminis mercuri
alis. añ. 3. f. acacie: p̄pogistidos: sandal. ru. storacis ligde:
cornu cerui vñi añ. 3. ij. cū oleo ro. fil incozporient: z cū la
na nascālia appēsa filo p̄ficias. C. Mosses z pessariū talit̄
fieri. R. rerū p̄scriptarū. 3. j. aq̄ ro. z olei ro. añ. 3. ij. dissol
uant fil: z cū eo mulierem pessariā. C. De alijs vulue so
phisticatib⁹ cū in h casu rarissime his opus sit tractatio

aliq̄ sienda nō est: vbi tñ opus foret ad p̄cedētia capla re
cursum habet: z ex magis ipatis q̄ illic descripta sunt vte
re: z in h hūic caplo finē facere libet: qz si aliq̄ sibi defici
ent in p̄scriptis capitulis recursum inueniet.

C. De cura difficultatis imp̄gnatiōis q̄ a mīcis sāguineis
humiditatibus puenit. Cap. xxvij.

C. p̄sue humiditates sanguinee colē admixtiōe se
pe p̄cipiant: aq̄so tñ cū flate sepi⁹. C. Uñ qz vt habi
tum ē ab eis sepe imp̄gnatio difficulter recipiat
curā: vbi adhibere volueris taliū q̄litate ac substantiā p̄io
tibi inspiciendū est: quā ex totius habitudine vñne: ac ta
lum sanguinearū humiditātū inspectiōe cogites. C. E
igit ad acū p̄actū reducendū sex rerū non naturalū
sanguinis multiplicatiū regimē ad frigidū siccitatē cōte
perādo declinet facias. si vō aq̄so flate ad siccū regimē de
clinet necesse ē: sed frigidū t̄p̄e. Deinde cōib⁹ materiē
euacuatīs flebothomia ambab⁹ ex saphemis fiat: z copio
sa qdē. verū si hūiditates iste cola sine flate p̄cipiat: eua
cuatiōe vbi op⁹ sit cū qb⁹ z quō illud fieri debeat ex p̄ce
dētū caploz doctrina notū tibi satis ē. C. Et p̄ hoc ad ap
propata solū deuenio: in h enī casu balneū ex aq̄ in q̄ co
rei p̄fectores sua coria p̄ficiūt iuuamētū mirabilis inueni
es: z p̄scripto more mulier balneāda ē. C. A balneo vō cū
egredit bolus cōfectiōis infrascripte vñ eide tribuat: q̄
R. cinamomi seminis mercurialis: ros. ru. limature ebo
ris margaritaz añ. 3. j. coral. ru. fragmētoz lapidū p̄cto
soz añ. 3. ij. sandaloz oīuz. 3. f. guccari. lib. f. dissoluatur
guccarū cū aq̄ ro. extictiōis calibis aut cādētis auri z pua
let: z p̄serue ros. 3. j. addita i sans grossis morsell p̄fectio
fiat. i p̄scripto balco plib⁹ dieb⁹ se balneet. C. De mixtu
ra q̄z infrascripta p horā vnā añ pastū vnū coclear sp acci
piat q̄. R. p̄serue ros. antiq̄. 3. j. p̄serue bug. ac borag. añ. 3
ij: triū sandaloz: diarodon abbatis. añ. 3. ij. pulueris spē
rū p̄dictaz. 3. ij. p̄anoz auri: numero. xij. mixtura ex his si
at q̄ deauretur. C. Mulier sepe ex ifrascripta decoctiōe so
mentē: q̄. R. rosarū rub. gallarū sumach plātaginis sim
phuti chimolee boliar. alumis añ. m. f. In aq̄ flumiali vel
ferrata: oia ista decoquātur: cū q̄ mulier somētes sepe de
inde int⁹ z ex p̄scriptarū rerū puluere mīcis os salipice
tur z petia in p̄scripta decoctiōe inadefacta tā int⁹ q̄ ex su
pponat. Nec de die fiat: de nocte vō accipe musci gra. vj.
sandaloy muscatellinoz: ros. ru. añ. 3. f. olei ro. 3. j. f. diu
in mortario ducant in qb⁹ intinct⁹ bōbay supponat. C. U
siderādo q̄ in p̄cedētib⁹ p̄scripta sunt quātū ad ea q̄ in cu
ra difficultatis imp̄gnatiōis ab hūiditate sanguinea pue
niētis regrunt mihi in h caplo descripta sufficē vident.
Q. si aliq̄ ad p̄ficiēdā ei⁹ curāz deficit a p̄scriptis caplis
auxilium petat: qz indigentis deo duce in complemen
to supplebunt: z per hoc tibi finem impono.

C. De cura difficultatis imp̄gnationis q̄ puenit a matricis
humiditatibus melācolicis. Cap. xxviii.

C. Difficultatis imp̄gnatiōis a supfluis hūiditatib⁹ cu
re vt finē imponerē: de ea q̄ ab humiditate melan
colica puenit: adhuc ponere curā restabat. C. Ua
igit melica q̄ imp̄gnari tam auide cupit: sex rerū nō natu
ralū ad calidū z humidū declinās regimen fac vt obser
uet. Et super oia quibus scierit modis sibi leticiam infe
rat. C. Tu aut ad digerendum materiā facias sic: Accipe
sirupū de radicibus acetosi. 3. ij. sirupū de sumo terre. 3. j.
aquarū bug. scolopendrie z arthemisie añ. 3. ij. pro dua
bus vicibus misce: aut cū cinamomo optimo aromatican
do clarifica. C. Uel aliter accipe aquarū bug. pipineller
fumiterre: arthemisie: z scolopēdrie añ. 3. ij. aceti. 3. j. que
cari albi. 3. iij. Ex his cū optimo cinamomo aromatica
tū iulep pro duabus vicibus facito. C. Q. si magis adhuc
appropiate facere vis. R. calamenti organi sticados cu
patozū flozū borag. buglos. arthemisie camedreos añ
m. f. scolopēdrie. m. j. corticum genestre z fragini ana

De egritudinibus.

m. f. passularum. 3. j. fiat decoctio cuius sine epulmoni. 3. j. adde. z. cū lib. j. succari. lib. f. mellis. z. 3. ij. aceti passula-
ti aromaticatū cū cinamomo siru. facias: cuius. 3. j. f. cum
ago pscriptis p vna vice tribue. Cū dā digesta. 3. j. f. cassie
aut māne. 3. j. quā cū tali decoctiōe dissolue q. 3. j. cap. ve.
flox borag. bug. viola. camedreos: lingue ceruine añ. m.
f. passul. 3. f. fiat decoctio: in cui fine. 3. se. epulmoni adde
excta cassia seu māna pfectionis hamēch. 3. ij. ac sirupi vi-
ola. 3. j. cū ea misce: z. medicina fiat. Cū alif. 3. j. pfectio-
nis hamēch. 3. ij. f. succari quātū sufficit: z. deauratus bo-
lus fiat. Cū el pillulārū de lapide laçuli. 3. j. loco horū p-
be. Cū cū cōter practicatēs mās tales euacuare sciant
his solutiū finē impono. Cū euacuata mā balnea nisi se-
ceris pensate fecisse nihil. Accipe q camomille melliloti
camedreos camepitheos yfopi folioz lauri laudule añ.
m. ij. arthemise. m. iij. maluauisci cum radicibus. m. v. se-
minis lini fenugreci añ. lib. j. radicū valeriane lib. j. f. con-
qissent: z. ex his sacculus sup q mulier sedeat in balneo re-
pleat: a q cū egredit pfectiōes ifrascripte bolum vnu pbe.
Cū ue. 3. j. sp̄um electuarij de gēmis. 3. ij. seminis mer-
curialis limature eboris añ. 3. j. p̄lapi thauri: coaguli le-
poris cū mīrice añ. 3. ij. succari al. lib. f. succari cū aqua
buglo. dissolue cū floz bug. p̄serue. 3. j. misce. Et ante qz
p bolos pfectio incidat pscriptos pulueres cūz imposue-
ris. 3. j. cinamomi vel cū cultello incisi sup adde z pfectio-
nē p bolos facito: ei qz añ pastū per horā bolum vnum
mulier semp accipiat. Cū ex rebus balnei stuphe encatis.
mata ac suffumigia balnei loco fieri p̄nt: qz si fiat dādi p-
pfectionē semp memor esto. Cū nascalia etiā in illo casu q
sequūtur maxie valēt vt ex costi puluere: z oleo ro. vl fe-
nugreco cū adipe anatis: aut seminis sparagi cū adipe an-
seris: seu ex oleo viol. cū musco quodlibet istoz matricez
ad pceptionē maxime adaptāt. Et si p̄taliū melicarū hu-
miditātū cura sufficiat. Nā si ad hui capli cōplecti doctri-
nam p̄libus seu alijs a p̄tate difficultatē impregnatio-
nis remouentib⁹ vel vnlue sophisticationib⁹ op⁹ sit capi-
tula pscripta q de his tefaciāt abundantē require.

De cura difficultatis impgnationis q a siccitate sola seu
caliditate vel frigidityate puenit.

Cap. xxix.

Lurime vt i caplo de causis z signis sterilitatis: ac
p impgnatiōis difficultatis. s. dictū fuit: ad p̄cipiēdū
solū p̄t ficitatē difficultant: qb⁹ talit succurrēdū
est. Totū sex rerū nō nālium regimē ad humiditātē: ac tē-
poratā calitatē declinet facito. qz vt oia in vnum cōcludā
tale regimē totū resumptiū sit. Cū propter quod in vsū
ptinue talis qz maxime sibi pderit. qd. 3. j. succari albi lib.
j. f. amili. 3. ij. cum aq ro. amidū dissoluat z in ea succaz
postea cui ad lentū ignē dū cogtur. 3. ij. amigdalārū dul-
cium rectis olei paulatim adiūge: z in morsellis talē pfe-
ctionē facias. Cū nōnulli pfectionē hāc sic faciūt cū aqua
rosa. succaro dissoluto: z ad ignē dū lēte decogit: nūc oleū
nūc amidū paulatim adiūgūt cū spatula lignea pforata cō-
tinue pmiscēdo pfectionē p bolos: vt. s. p̄ficiūt. Cū dūlie-
ri p̄trea hui asine lac seu capre cū modico mell: aut suc-
cari calm pur ab vberē mulget p duas: aut tres horas añ
p̄rādū sumptū valet maxime. De resumēda muliere de-
inceps tu⁹ iste labor sit. Cū ad ppositū nrm ifrascripto
balneo sepe balneāda est: qd sic sit. Accipe mōtonū capita
plura q in caldario magno ad ossiū vsq separtionē buliāt
deinde accipe folioz vitis muscatelli salicis violarum ca-
momille melliloti añ. m. ij. maluauisci cū radicib⁹ añ. m.
vj. fenugreci se. lini añ. lib. ij. radicū valeriane lib. j. f. cō-
quassata oia in decoctione p̄dicta sufficiētē buliāt: z i ta-
li balneo mulier sepe balneet a q cum egredit cōfectiōis
ifrascripte bolus vn⁹ exhibeat. Cū ue. 3. j. sp̄um dya-
mīris leporis. 3. ij. se. mercurialis rasure eboris añ. 3. ij.
arabi. añ. 3. f. succari in buglosse aqua dissolut lib. f. z flo-
rum bug. z p̄serue añ. 3. j. addēdo p bolos confectio fiat.

de qua p horā añ cibū: aliud medicinale dum nō recepit.
set: bolū vnūz semp accipiat. Cū casu hoc vnlue sophi-
sticatione alia nō nisi vt humectet indiget: qz ex calā de-
coctione balnei pscripti: si mulier sup forato scamno be-
ne coopta stuphe poptime fiet. Cū qd etiā nascale h
ptinue qsi delatum valet multū. 3. j. medulle cruris vacci-
ni adipis galline añ. 3. f. storacis ligde. 3. ij. z cū lana na-
scale p̄facias vel his reb⁹ adde oleū amigdalārū dulciuz
3. ij. z mulierēz pessariā. Cū cōfectiōes plura z alia plu-
rima in pscriptis caplis descripta hūc pposito puenien-
tia in eisde caplis regrenda sunt. Cū si impgnatiōis dif-
ficultas ex calitate sola pueniret ad caplm de cura diffi-
cultatis impgnationis ab humiditātibus colicis pueniē-
tis recursū supra habeas: etiā z illa pueniunt q post qz
euacuata est materia ibidem descripta sunt. Cū debes etiā
frigidityate sola pueniret ad caplm de cura difficultatis i-
mpgnationis ab humiditate slegmatica pueniētis recur-
sum hie: z omnia illa etiā in isto casu pueniūt que post qz
euacuata fuit mā descripta sunt. Cū p h causis oib⁹ im-
pregnationēz phibētib⁹ que suprascripte sunt satisfecisse
qzū ad curā mibi visuz ē. Pro q illi crucifixo Iesu infini-
tas grās ago. In h ergo caplm istud finem recipiat.

De fetus seu embrionis gnatione.

Cap. xxx.

Ia te documenta pscripta diligētē obseruata sint
que ad p̄cipiēdū impotētes erāt plime tuo bñficio
iure pregnātes sūt: qz cū regere ac gubernare tua
sit: p p̄pria q describētur signa noscas oportet: in quoz
noticiā si impgnationis modus tibi fuerit deuenies fa-
cilis. Is itaqz p̄p̄us describēdus erit: z hoc in presenti
caplo creatore duce facturū sum. Cū pro quo scito q isti
tres termini pceptio: gnatio embrionis: z impgnatio lino-
nymi sepe nobis sunt: p̄p̄tū sumpti differūt inultū. nam
pceptio ē attracti a mīrice seminis i sanguinis mēstrui pu-
riori parte cōmixtio: in quaz ipsi mīricis nālis calor talit
agit q spermatis viuificatio calore embrionis gnatio tā-
dem p̄sequit. Cū embrionis vō gnatio est virilis sperma-
tis mēstruo sanguine tā diuturna actio: vt mā illa vūan s
formaz suscipiat. Cū impgnatio qdē tantūm mulieris ex
parte se tenet q est aliud nihil qz pceptio z embrionis gñā-
tio. Cōceptione etenī ac embrionis gnatione facta mulie-
rē: tunc z nō ante pregnātem dicim⁹. Cū qbus p̄mo q
est inf tres terminos differētia patet. Nā embrionis gñā-
tio pceptionēz p̄supponit. Impgnatio vō vtrūqz. Cū
ter secūdo q̄lter cōceptio vigore caloris nālis mīricis ad
actū reducat: etiā embrionis gnatio ab innato calore se-
minis quē gignitiūz sp̄m cōter vocamus. Cū attracto
igit semine matrix sup eū tā auide colligit q ei⁹ intrinse-
cū os tam strictū manet: vt inde spermatis aut sanguinis
mēstrui egredi possit nihil: z sic seminis cū puriori parte
mēstrui sanguinis cōmixtio fit in quā calore mīricis agen-
te spermatis calor ad actū reducitur: sic vt in mām illā mē-
strualē p embrionis gnationē fienda agē deinceps pos-
sit: z vt tactū est talis pceptio nūcupat. Cū calore vō sper-
matis in mām illā mēstrualē deinceps agēte eā p tribus
p̄ncipalibus formādis mēbris pparat ac disponit: z sic in
eā digōnē causat quādā. Et h p̄loz veterūz q mām hanc
possibilib⁹ modis oib⁹ p̄seruari conati sunt relatu i sex
dierum spatio sit cōter. Successiue vero calor actionem
suā ptinuans mām illam vt mēbrozūz formā suscipere
possit continue disponit in melius: z sic p nouem dierum
spatiūz inspissando in eam continue agit. Cū de materia
ex tali actione rube dinem quandam ac substantiam san-
guini similem tunc acquirit. Deinceps actione caloris p-
cedente materia fm eius eterogenitatem varie disponi-
tur: ossis vt pars vna: carnis alia: reliqua nerui: z sic de a-
lijs fm p̄creandorum mēbrozūz exigentiā formaz re-
cipiat: cuius actio in. xij. diebus cōmuniū terminat. De-
mū mā illa successiua talit disponit: vt mēbrozūz omnū
ad fet⁹ pfectionē que regunt formaz recipiāt: qd in. xvij.

dierum spacio fit cōiter. Et in isto toto tpe embzionis gñatio pficitur: et ecce in summa ipa: ac modus in q̄ et quō cōceptio embzionis gñatio ac impgnatio fiat: ppter quod i versu cōiter aūt. Sex in lacte dies: tres sunt in sanguine trini. Būfēni carnē: trīfēni mēbra figurat. vel aliter: Iniectum semē sex p̄mis certe dieb⁹. Quasi lac: reliq̄s nouem sit sanguis: ac inde Solidat duoden⁹ dies bis nona q̄ de mū Effigiat. tēpusq̄ sequēs pducit ad ortū. Ex q̄b⁹ oib⁹ patet q̄liter in .xlv. dieb⁹ fetus pfecte cōpletur: et tale ē sermetationis eius tēpus maximū. 35. dierū minimū: vt aūt pbi atq̄ multi de hac mā tractātes cōiter asserunt. C̄ for mato fetu: vt Aui. ingit: tēpore duplato mouet: et duplato postea tpe motus fetus ad ortū venit. Rudis ego ingenū qua fantasia moti sint nescio. nā ex eoz p̄positione p̄mo sequit q̄ in .xxx. aut .xl. dieb⁹ format⁹ embrio cui⁹ possibilitatē ipsi ponūt viuet nūq̄ primū patet iam ex ipsoz cōputo in .xxx. format⁹ embrio: in sexto mēse precipue nascitur: et vt declaraturus sum talis nō viuit. In .xl. vō format⁹ ad ortū in octauo veniet q̄ pariter nec viuet. C̄ Sequitur secūdo q̄ in nono partus fiet raro patet: q̄ talis i .xj. p̄cise format⁹ sic oī tpa illa: vt ipsi volūt duplato continue et verisimili⁹ tam rōne diuersitatis materie q̄ agētis citra tēpus illud frequēt⁹ embrio formari debet. C̄ Seguitur tertio vltra nonū naturalit nasci neminē: patet ex quo patet duplato mor⁹ tēpore nālīs sit partus: et non aliter vt hi volūt. C̄ Aui. tamē in sui de aīalib⁹. 9. cōputationē hāc ponit aliter. nā vt sentētiā eius summam colligā. Im pregnandis tēpus in septē equales partes diuidit. C̄ Bui ma quarū formationi: due motui: et quatuor alie partui correspōdet. Tēpus enī motus p̄tra tēpus informauonis totaliter condistinctū ei duplū fiat. vbi gratia: Si in .xxx. embrio format⁹ sit eo duplato. lx. p̄tinue quo trigesimo formationis addito nonaginta p̄cise habemus q̄ menses tres cōstituit: et fetus in h̄ tēpore moueri icipit. Deiceps duplato motus tēpore qd̄ dierū. lx. sit seorsum. s. eum a formationis tpe capiēdo dies. 100. et. 20. erūt q̄ mēses q̄tuor p̄cise sunt: et his p̄cedētib⁹ additis fetus ad ortū deueniet. Ex q̄bus sequitur in .xxx. format⁹ in .lxx. p̄cise nascit: et parit de alijs cōputādū est. C̄ Ex his sequitur nālē: aut deci mo: aut. 11. partū posse fieri sepe. Patet s̄m eoz modū computū faciēdo. C̄ Astrologi morā fetus in vtero aliter inuestigare conati sunt vt exp̄sse Ptholome⁹ in centilo. quō p̄positione. l. annuit dum ingit: Loc⁹ lune in natiuitate ipsi⁹ gradus ascēdētis est hora casus spermatis. Et locus lune in hora in q̄ cecidit sperma est gradus ascēdētis in hora natiuitatis: et q̄ ipsi inclusum int̄ ascēdētē natiuitatis et lune casus spermatis hora et locū lune hora natiuitatis variationē quandā recipit tres in vtero fer⁹ moras distinctas inuenerūt p̄dictis t̄pibus mēsuratas maiorem. s. mediā et minorem. Maior enim ducetoz. lxxvij. dierum existit q̄ menses. ix. et dies. xvij. sunt. media ducentoz. lxxij. dierū existit que menses. ix. sunt et dies tres. C̄ Minor ducetoz. lviij. dierū exis: menses. viij. et dies. xvij. p̄stituit. C̄ Ex his p̄mo sequitur q̄ scita hora casus spermatis in matrice natiuitatis hora scitur et e contra. C̄ Sequitur secūdo q̄ septimi et octauī et vndecimī mēsis partus p̄ter naturā existit: et p̄ p̄is infans viuere non deberet. patet: ex quo talis partus sit in fluxu super celesti obuiante: qui vt notū est tanq̄ v̄se agens plus in causatum q̄ particulāria agentia influit. C̄ Astroz merito et si p̄cedēs snia forsan vā sit. vt Ptholomeus vir tātus affirmat: nū tam agētis p̄ticulārio diuersitate: q̄ etiam materie fallacem illam inueniri sepe puto: posito enim q̄ eodem instanti mulier sanguinea ac robusta ex semine valde potenti concipiat et debilis flegmatica ex debili semine: cetera ponendo paria: ad natiuitatis vsq̄ tēpus sanguinea citius pariet cuz materia in ea obediēs sit magis particulare agens forū et vniuersale vt suppono. C̄ Item p̄terea nonne natus in octauo: et si vt infra patebū sup̄ra celestis contrarietur

influxus aliquando viuūt. vt Aristot. in de historijs animalium. 2.º. Ex quo bene sequit q̄ si p̄cedens regula astro rum merito vera sit ratione particularis agentis: ac materie: fallax reperiri debet sepe. Sed ista deceptio in proposito nobis p̄dest nihil. Istam igitur dominis astrologis dimittere melius puto. C̄ Habetur igitur s̄m dominos medicos qualiter et quot diebus fetus in vtero forme tur: et in quot diebus moueat et tandem in quot ad luce m deueniat. C̄ Habet q̄ s̄m astrologos diuersitatē more fetus in mīrice qui celum suū ad effectum concurrere volēs. tes omnē in fetus formatione: et ab instanti conceptionis ad eius vsq̄ ortū aliter et aliter per planetas concurrere volunt. C̄ In formatione vō: et si vniuersale dominūz factas tamen ad talem actionem concurrere affirmant. nā vt habitum est in conceptione materia simul adunat cōstansq̄ fiat opere: et talis opatio saturno cuius frigiditate et siccitate materiā coadunare: et coadunatam constantem facere ascribitur: et hoc tamdiu durat donec a calore matricis spermatis calor viuificatus in gñationis materiā agere incipiat. C̄ Scda operatio Ioui cuius est spiritū viuificare hominē ascribit. nam Iuppit quasi iuuans pater ethimologia: tūc enī spūs gignitiuus in spermate existēs viuificat: ac formādi mēbra vigorez recipit: et tunc mā spumificādo digōne quandā efficit vel recipit. C̄ De inde mars cui⁹ calitate et siccitate est virtutē mēbrorū in formatiua fortificare mā illā influit: vñ tunc tres vesice p̄ trib⁹ p̄ncipalib⁹ creādis mēbris generant. Et hōz triū operatio vsq̄ pdurat quo mā p̄o vmbilico: ac secundina generationis disponit: qui in sex aut in. vij. cōiter dieb⁹ finit. C̄ Et ad h̄ vsq̄ tēpus a mīrice adhuc petit nihil. C̄ Deinceps sol in mā illā taliter influit: vt p̄cept⁹ iam fer⁹ ad p̄ceptionis locū mā talem: ac tantam attrahere possit q̄ ad p̄ncipaliū mēbroz augmentationem sufficiat: et in de aiata fieri possit: qd̄ in trium dierū spacio finit et pficit. C̄ Teneri aut operationē quintā ascribunt: cui⁹ est lūiā diu: ac exteriora quedā mēbra formādi virtutē influere: et tūc materia s̄m eius etherogenitatem: vt varia mēbra inde fiant disponit: et tal operatio circa dies. ix. tota complect. C̄ Mercurius deinde oculos aures nares et vocis instrumenta p̄creādi virtutē influit: et tūc caput: et in eo cōiecta creant sensus: organa disponit: et caput ab humeris separat: et oīa in. xij. dierū spacio fiūt. C̄ Luna humiditātū dñā postea virtutē talē influit: vt ad p̄ceptionis locū humiditas tāta trahi possit q̄ mēbra oīa formā debitā recipiant: hui⁹ opere fetus p̄fecte cōplet: qd̄ in his dieb⁹ spacio fit cōiter. Et hoc est tēpus qd̄ ab feminis infusione ad cōpletā vsq̄ fetus formā talit planetis ascribit: vt i diuersis astrologoz libris sparsim recollegi. C̄ Al casti tñ spermatis in mīrice: vt dictū est vsq̄ quo ad lucē fetus deueniat planetarū influxus alit app̄ietate astrologi cuiuslibet p̄ductioni rei cui⁹ cōplemētum p̄ mēses durat: aut ē mēsis cuiq̄ planete vñ a saturno p̄ncipaliū faciēs dominūz attribuit: et si rei illius p̄ductio p̄ducet diuini a saturno: iterū inchoando ad planetas alios successiue trāseūt ordinatē: nisi enī materia ex qua embrio generat coagulata cōstaret eius p̄p̄ fluxibilitatē gñatio fieret nulla. Cūq̄ saturni frigiditate sua: ac siccitate talem sit coagulare materiā p̄stātem facere ac nālem et vegetatiuā infundere p̄mi mēsis diuini eidē attribuim⁹ cū in mā illa: hec i mense illo primo fieri noscunt. C̄ Coagulata et coadunata mā a Ioue cui⁹ ē spm viuificare oēs gignitiuos spūs formandi mēbra vigorez recipit: et ab h̄ ioui mēsis secundus ascribit. C̄ Tertio vō marti g tria p̄ncipalia mēbra sua calitate formādo caput ab ceteris separat: brachia q̄ et crura plasmando ea diuidit ab int̄ce virtute vitali eis adhuc exite nulla vt phyci voluerūt plimi. C̄ Nec enī p̄fectio cordi a sole in eo influi volūt: et sicut cor mēbris ceteris vitā influit ea de cā tūc mouet embrio ac sentit: et p̄ h̄ soli mēsis q̄rt⁹ at.

De egritudinibus.

tribuit. **C**um autem quod in membris exterioribus lineationes veneris virtute perficiunt quedam etiam exteriora membra formant: puta nares os virilia muliebria pedes: ac digitorum separatio. Sexti autem mensis mercurio dominum datur qui sua virtute vocis instrumenta supercilia et oculos fabricans capillos et ungues crescere facit. **C**um septimo autem talis operatio a luna completur quod humiditate sua vacuitates replet oculos: et tunc fertur perfecte completus est. **E**t ex his dominis tanquam ex fundamento quod in octavo mense non vivat cum reddere conati sunt. Supponentes quod planetarum quidam vite secundum ambas qualitates amicanter: ut venus iupiter etc. Quidam secundum unam tantum: ut luna mars etc. **E**t quidam secundum ambas vite prestant: ut saturnus. **I**tem enim cum in octavo mense ex fundamento prehabito ad dominum reuertatur vite secundum ambas qualitates prestat natum interficiat: et per hoc ratione talis influxus octavi mensis non vivit. Si tamen fetus radicaliter fortis virtutis fuerit matre exite robusta teste pho in de hystoris aialium octavo: si septimo mense ad lucem pervenerit vivet. **I**n egypto enim inquit: mulieres viragines sunt: ac robuste sed sepius perit. **C**um vero non autem mense iupiter iterum dominus qui secundum qualitates ambas amicus vite fetus vivificat eius: atque principia vite fovendo vitalem virtutem adauget: propter quod partus ille supercelestis influxus merito naturalissimus existit. **C**um vero vero vite secundum qualitates unam amicus in mense decimo preest: et sic in eo ob hoc natum vivere perit interdum. **S**ol in xj. regnans vitam nato prestat: et sic in eo natus vivit ut plurimum: quod si in xij. mense fetum nasci possibile sit: forsitan hoc ab auctoribus premissum: tamen reperi non quidem: sed si sic esset supercelestis influxus ratione vivet: cum tunc venus amica vite dominus resumpserit. **D**e septimo autem mense in quo partus fit notabiliter: dicitur quod luna vite ratione humiditatis: ac luminis: quod a sole recipit amica. nam per hoc fructus maturat ceticorum tertio. **E**t ob hanc causam plenilunij noctes caliores existunt. **M**etastrophy. 2. Cum ergo fetus ut habuit est in septimo: perfectus sit sibi luna propter assiggnatam causam non inimicam ad ortum si venerit vivet: et hanc ob causam partum illum naturalem fore completum est. **C**um autem alij ut medici loquentes de his talis rationem sensualem assignant. Nam ut statim dictum est fertur in septimo perfecte completus est: et tunc aures seu nutrimentum defectu exitu petit. quod si in radice fortis fuerit nascitur et vivit. Si autem virtutis impotentia: aut collidoni resistetia nasci non possit maxime debilitat: quare si cum in octavo nasci perit ei veluti quod labore secundum aggreditur a primo nondum releuatus accidit etiam sic tamen in secundo illo motu debilitat a fatiga prima releuatur nondum ut natus vivere non possit. **E**x ratione eadem in decimo non posse vivere natum argueres. **P**ateret secundum medicos quod in octavo natum non vivat. **I**n septimo vero sic. quod si hanc cum astrologorum ratione coniunxeris quesiti perfectam causam habebis. **E**t per hoc huius capitulo finem impono.

De signis impugnationis masculinitatis causis: et signis geminorum: et de sup impugnationis causa. Cap. xxxi.

Talis perceptio embryonis: generatio et impugnatio fiat in capitulo precedenti tibi satis declarasse puto: nunc autem mulierem pregnantem per propria signa cognoscas oportet: quorum quidam viri: quedam mulieris ex parte se tenent. **C**um ergo vir spermata ambo simul emittit: ac fugi virgam presterit etiam si secunda et munda abstrahi mulierem concepisse tunc signum est. **M**ulier autem sperma: si simul convenisse percipiat in cuius actu delectatione consecuta est grandem: ac miris collum suctionis: propter audacitatem secum manserit sic: quod spermatis egressum sit nihil: et accidit mulieri pigritia et tarditas ad somnum: os quoque corrugatur: ac cum quadam delectatione costringi percipiat parvus atque dolorem quendam in umbilico et femur: propter matricem que se tunc super sperma recolligit presentiat: ac huius ex causa parvulus quidam horrore tunc ipsam deprehendat: mulierem hanc percipisse dubites nequaquam: et hec coeundi ex parte actus se tenent. **C**um processu vero mulier coitum abhorret: vel ut verius contumaciam autem seu ardorem ut prius non appetit: quod si coeat parvus

lus quidam dolor eam sub umbilico deprehendit: nec sperma tunc emittit: cum quo nauseat interdum. **I**nsensitiva solito tempore non effluat: cuius ex causa vertigo: scotomia: ac oculorum tenebrositas eam innadit sepe. pulsus: ac cordis tremor: nausea: abhominatio: ac sepe malarum materierum ad stomachum defluentium vomitus. **N**on vero mens semper appetit corruptus est deprehendit sepius earum color ut plurimum mutatur. panis: et alie cutis infectiones super faciem: ac in alijs partibus corporis non quidem innascitur: mollificatur palpebre: profundant oculi: minorant pupille: ac coniunctiva augmetur: propter quod earum aspectus tunc feror fit sepe: et quod a me visum est sepe ex impugnatione doris: et ancharum dolores sedantur interdum: quique pariter redeunt. **A**d quartum usque mensem cum fetus notabili cibo non egeat accidentia talia ut plurimum fixa manent: et ad partum usque deinde minorando procedunt. **H**ypocreas vero auctores quoque alij plurimi per expimenta pregnantem mulierem cognoscere nos edocet. **E**t primum quidem Alui. indubitatum asserit: ut mellis. **I**tem cum tantum de pluvialis aqua mulier non assueti in potu cibata cum it dormit sumat: ea enim si pregnans sit totione in ventre sentiet cum punctione: alio minime: et huius ratio. nam matrix plena fetu intestina compressa tenet: cuius causa vetositas ex aqua illa genita detinet: et in ventre tortione cum punctione causatur. **S**ecundum mulier ieiuna pannis bene tegatur sic ut aromatum odor ad nares pervenire nequeat: deinde per embolum suffumigetur: quod si odorem senserit pregnans nequaquam erit. **D**e alio quoque suppone: ac aristologie pulveris cum melle mixti iudicium idem fit. nam si illoz sapor in ore sentitur pregnans minime erit. **E**xperimentum aliud tam ad impugnationem quam ad masculinitatem cognoscendam. **U**rinam mulieris in vase bene mudo recollige: quod obturatum taliter ne spiraret in umbra recode per tres dies naturales: deinde eam per petram lini mundissimam cola: quod si in ea aialia velut pediculi invenerint mulierem pregnantem esse scito et ubi ea rubea fuerint masculum. alba vero feminam denunciant. **A**liud. **R**. vnam acutissimam et politam et pone in vinum mulieris: et serva per noctem in una pelvi enea. et mane vide: si est pregnans: acuta est maculata maculis subrubeis. si vero non est pregnans: acuta est nigra et eruginosa. **D**e pregnantium urinis aliorum dicta referam esto per eas super impugnationem nihil argui possit nisi scripta signa bene tibi notanda sint. **P**rimum menstrua propria ordiate fluentibus impugnatio vera sit: molle non quidem. **S**ecundum ante mensem tertium in mola sepius manifestum moritur in matrice sentit. **I**n vero impugnatione nequaquam. **T**ertium: in mola velocius venter ingrossatur: imo in non percipibiliter tempore: ut in duabus habito videtur: quod in uno quasi tempore passe in mense. vi. ambe exonerate sunt. **Q**uartum aliter fetus suo premitti tempore movetur quod mola. **I**pse enim de latere in latus motum facit sepius: mola vero sine compressione seu mulieris motu raro. **Q**uintum quicquid impugnatio violenta in mola cum manu fit movetur: et amota manu locum ad pristinum redit. fertur autem quicquid ex compressione tali movetur: quicquid vero minime. **S**extum durior venter et tractabilis minus in mola quam in pregnante existit semper. **S**eptimum pregnans quam molata movetur agilius multo. **O**ctavum in mola esto venter tumens fiat: mamille non tamen sp. molescunt enim ac gracillatur: cuius oppositum in pregnante contingit. **N**onum maxille manus atque pedes molles inconuenienter in molata sunt: in pregnante nequaquam. **D**ecimum pregnans mensem. xi. non praesentit: molata vero ad quartum usque annum: et ultra sepe venit. **Q**uibus itaque si equoce argui possit nihil. **T**rouantuli tamen in istis partibus ex urinis impugnationem non modo cognoscere affirmant se: verum etiam mulier concepat videtur: ac natoz numerum: maritum alium habuerit: per atque mater vivat neque plima talia: propter quod homines taliter insatiatur ut a remotissimis partibus non credenda ad eos copia prouenire possit. **S**ed his missis trouantulis ad propositum redeundo: ego ipse nihil ex urina super impugnationem posse concludi certe quicquid persuadere volui nunquam. **P**rimo non ratione preterit: per ipsum enim super membrorum dispositionem ob

hoc iudicam⁹: qz supfluitates a mēbroz nutritio reſe-
cate p venas ad epar reſluit: z ad renes cū ſanguinis aq
ſitate pueniētes i veſica vrine cōmiſcent: z ſic olim p hōz
ſolers igeniū ex h ſup mēbroz diſpōnē arguit. **S**act⁹ eni
ad ex venas exiis quō in vrina p venas ad mulieris epar
ptēta mādabit⁹. Scis etenī qz in pleureſi atqz egritudi-
bus q ad ex venas ſunt iudicari qd certū nō pōt: vñ vici-
bus aliqt in ſuba colore ac ptēis vrina in pleureſi ipam
laudabilē pſpexi: z tñ bon⁹ homo ad moriē velocitē tēde-
bat. Si q ptēi rōne iudicari de impgnatione certi pōt nī-
hil: quō ex colore aut ſuba illud facias? **C**z ſi mala pte rea i
ſtomacho e pate renib⁹ aliove mulieris in mēbro pncipa-
li ſeu nobili exiis diſpoſitio in calore in colore ſuba ac cō-
tento vrina multūmode variat. **E**ūqz a talib⁹ diſpōnibus
mulier raro imūnis ſit: eſto ad h de vrinis pgnatiū p au-
ctores dicta vera ſint: iudiciū tñ ea pueritac fallax effi-
ciet. **C**lerū qz mulier impregnata ab eſſe pmo diuertit⁹
multū: ac in eius corpe varie diſpōnes ex impgnatiōe na-
ſcūt⁹. qz rōne mutat etiā vrina. Antiq equocantes tñ
ſup impgnationē eā qd ſignificare voluerunt. **E**t p hoc
Alui. impgnationis in pncipio eā citrinā fore: ac ad albe-
dinem declinantē quādā aut in cui⁹ mediū coitū qſi carmi-
natū reſidet. **C**lrina quoqz pure ſube: qz ſubtilis ſup cu-
ius ſupficie valde nubes quedā pmanet impgnationē ſi-
gnificare etiā aſſerit: z maxime ſi aſcēdētia z deſcēdētia in
ea athomofa corpuſcula quedā perrauerint. **C**Reſert et
itē qz vrnali moto vrina ſi turbat impgnationis finē de-
notat. **C**Si vō nō pncipiū: z qz in finē rubedo: vbi in pñ-
cipio ſubalbedo erat apparet. **C**Alij dicūt qz vrina imp-
gnatiū trib⁹ pms menſibus ſanguinea exiſſe in ſe quaſi
minutas qſdā nebulas: z albā hypotaſim pūnet. **I**n qz
to vō z vltra mēſe ad cereū z viridē colorez tēdit: z hypo-
taſis in pms q alba erat paulatim tpe pcedēte liuet ac
gradati ingroſſat magis. **R**eddere rōnē pdictoz cū eg-
uocantia illa ſint ſigna nos plima decipietia h in loco ſu-
pſedeo. **I**llā ex eiſdē ſup arithmeticā: vt patet: alſ atqz ſuper
egritudines plimas ſignificare pōt. **S**i tñ vrina ſic circū
ſtationata cū pdictis ſignis aſſuerit de impgnatiōe tūc iu-
dicabis certius. **C**Regnāſ pulſus in pncipio fortis ac
mag⁹ erit: vt pſtātū inuere videſ. **S**z vſus finē paru⁹
velox atqz ſpūſus reperit: vt ex philareti dictis elicitur.
Clerū eſto adhuc de impgnatiōe certūſim⁹ ſis: niſi pre-
gnatē masculū aut feminā cōcepſiſſe certifices: feceris ni-
hil: vt verax in h ſis: viri diſpoſitio tibi pmo pſiderāda ē:
deinceps vō mulieris. **C**lr enī habitūdis bone robu-
ſti corporis amplariū venariū teſtium magnoz: cui⁹ dext⁹
ab adoleſcētia vſqz maior fuerit pūne: ac q mlti z calidi
ſeis exiſtit ardēt⁹ ad venerē incitātis qz in aq poſitū ro-
tundat fundū atqz petit: z etiā qz in adoleſcētia feſtine pol-
luerit: cum quo ex coitu debilitat nunqz: masculinabit is
ex ſe ſemp. **E**t eo certi⁹ ſi in actu coit⁹ teſtē ſiniſtrum ſtri-
cte ligatū teneat: dexterū vō ſolutū: ſic vt ab eo ſoluz ſper-
ma decidat. **C**ſemina vō q bone fuerit habitūdis ve-
narū apparētū z gaudētis aſpect⁹. **C**ui⁹ mēſtrua digeſta
ſint z nō cruda q mēſe in quolibet ordinate pfluūt: z a q-
bus in quarta purificata manet: ea ex ſe masculinās ſemp
erit. **E**t ſic ex dictis tam mulierē qz masculinantē etiāz vi-
rum ex ſe cognoſceas: vnde talis cōſideratio vt mulierem
ex masculo ſeu feminā pregnatē eſſe ſcias cū deſcriben-
dis ſtatim ſignis pūlis tibi erit valde. **C**Attēde qz mul-
lier impgnata masculo colorata magis ac mediocris faci-
ei ſemp leta qz agilis leuis z appetitus ſanioris: cū qz pre-
gnatiū accidētia in ea minora erūt valde: qz ſi ſtans ſeor-
ſum vocetur dextrū pedem mouet: oculus quoqz dexter
letus magis ac motus facilioris exiſtit: eius vētē rotun-
datur: z euz māmille crefcere incipiunt dextra ſupange-
tur plus: cuius pupilla bene colorata eſt: z ab ea lac aſſu-
et. **P**rimo qz ſi ſup ſpeculum: aut politum corpus ali-
quot ſoli expoſitum mulgeatur in granulis margaritis:

aut argento vino ſimilibus rotūdatur: z ſi ſuper aquam
aut vrinam ppriam multum fuerit perpendiculariter
fundum petit. pondus ac grauedo in dextro latere ſentiſ-
plus: in quo etiam ſetus plurimū mouet ſe. **I**uſus autē
mulieris dexter plen⁹ magis ſiniſtro ſentitur. **U**rina vō
vt pdictum eſt impregnationem tibi demonſtrauerit:
ex illa masculum arguas: cuius fundo athomofe ille reſo-
lutiones reſidebunt: que modicum poſt temporis coagu-
lāt⁹ z conglobantur. nam in quo calor dominat ſuo in
vbi ſituatione: z talis cōglobatio: potentia caloris ac vi-
gorē arguit qui i pregnata masculo viget maxime. **O**m-
niuz iſtorum mulier ſi filiam conceperit oppoſitum erit.
CDe geminorū ſignis certi quicqz haberi nō poteſt: vepz
ſi plures naſcūt⁹ ſetus amplius fuerint ſiue ex vno par-
tu ſiue ex pluribus ſm doctrinaz Alui. 2. 1. tertij: de cauſis
geminorū: ac etiam bibikil: caplo de pceptu cognoſcitur
ſinati venas vmblicalē cōſpexeris: quot enī ruge ſeu no-
di in ea fuerūt tot iterum ſetus mulier cōcipiet: z ſi nulla
nullum. qz ſi rugarū vna ab alia diſtans multū fuerit: int
illos ſetus naſcūt⁹ tēpus lōgum erit: z ſi ppinqua bre-
ue. **I**tem ruge nigre ſeu rubee masculos z albe feminas
ſignificāt. **E**t oia hec fore vera ego tēpore meo experien-
tia comprobauī. **C**ſemini tñ z plures ſup impregnatio-
nē gigni pūnt. nā mulier robuſta reperit ſepe que eſto im-
pregnata ſit ad mēſes vſqz aliquot ſine nocumēto ordina-
te mēſtruat: z i tali ſup impregnatio ſit facile que vſqz ad
tēpus maturationis ſetū deſert ſepe. **C**Reperit ſ mulier
debilis: cui⁹ matrix ppter auiditatem maximā attrahē-
di virile ſperma in actu coitus aperit: z in hac qz ſupim-
pregnationē fieri eſt poſſibile: ad maturationis tñ tēpus
ſetus talis puenit nunqz. **E**t hec de ſignis impregnatio-
nis z masculinantis quoqz geminorum cauſis z ſignis: z
pſequenter de ſuperimpregnationis cauſa.

CDe cauſis molle ſignificationib⁹ accura. Cap. xxxij.

Regnās mulier in contiguo caplo cognoſcenda
p qualiter ſit te per plurima ſigna docui: quorum ex
his ſuper aliam mulieris propriam egritudinem
quam molam appellamus equiuocant aliqua: vt talē er-
go equiuocationem evitare ſcias de mola ipſa dictio ſiat
oportet: que ſumpta propue aliud eſt nihil qz impregna-
tio mendosa: que ſiad partum vnqz veniat carnis infor-
mis cruſtuli parturitio ſit. **U**nde hic termin⁹ mola a mo-
lon grece quod latine rotundū ſonat originez forſan tra-
xit: cum carnis illud fruſtulum ad rotunditatez declinet
quandam: verius tamen ab lingua perſica illud nomen
deriuatum puto. nam moli perſice vt in quibuſdam anti-
quis ſynonymis inueni idem latine qd in formis carnis
fruſtuli parturitio ſonat. **C**ſed miſſa nominis deriuati-
one ad eius cauſas deuenio. **M**ola enim ex plurimo ſan-
guine menſtruo mediante mīſicis caliditate nōnunqz ge-
nerat: nā menſtruum ille ſanguis ex actione ſupflue mīſi-
cis caliditatis interdū cōdēſat: z carnis formā recipit: ex
qz tūc impregnatio mēdosa ſit: quā vt patebit vere impgna-
tionis accidētia ſequūt⁹ plurima: z talis diſpoſitio mo-
la ppe nūcupat. **C**ſit z alit⁹ nōnulle enī mulieres i ſper-
mate abūdāt plimo: in qb⁹ ſine pcurſu virilis ſeminis in
actu coit⁹ pprū ſperma ad mīſicē trahit: qd mēſtruali ibi
dē reperte materie cōmiſcet: ſup quā matrix tūc colligit:
z caliditate in eā agit: ppter qd cōdēſat z carnis formāz
recipit. **C**Al mīſice quoqz occaſionata virile ſperma am-
plexū interdū materie mēſtruali cōmiſcet⁹: in quā nō
vīnt informatiua: qz ea tunc caret: ſed caliditate elemēta-
li poti⁹ agit: ex cui⁹ actiōe mā pdeſata formā recipiat z
mola inde gñatur. **C**Inſup ppter virilis ſeminis debili-
tatem aut mēſtrui rebellitatem ſeu vtriuſqz impotentiā in
humana ſpē monſtra gñantur ſepe. **S**acit enī nā de poſſi-
bilib⁹ ſp qd pſeli⁹ eſt. nōne etiā pſtellationis ac diſpōſi-
māe cū ſetu ſit fruſtū carnis ſeu aliud qd dā in apulia ge-
nerari ab incolis narratū mihi fuit vt buſſo vel cōſimile

De egritudinibus.

aliud. nam tunc virile semen in puriores menstrui parte agēs in ea formā humanā inducit et sui i supflūū materie corrupte actionē cōtinuans pfectionē q̄ pōt forma eam in format. Et h̄ modo ex mā illa ad recipiendū humanā formā indisposita cū fetu buffo aut p̄simile venenosum qd̄ dā animal gñaf: cui⁹ venenositate fetus ipse in m̄rice inficif sepe ac morif. Frequēt⁹ tñ cum fetu ipso nascif simul in cui⁹ exitu ipm̄ momordet interdū: ex q̄ venenoso morifu infelix fetus morif statim. Et debilitate insup caliditatis spermatis ac m̄ricis plerūqz accidit vt mā illa menstrualet retēta nō p̄deset: s; p̄p̄ subtiliationē in aquo statē ac vētū puertat pot⁹: q̄re maiorē q̄z antea tūc locū occupans tumescere vētrē facit: et dispōnē hanc m̄ricis mola; p̄similit appellare p̄sueuimus: esto improprie tñ: cū in fine p̄prie dicte mole in forma carnis frustuli si parturitio fiat vt dictū est cōsequaf. Et quibus omnibus tam p̄prie q̄z improprie mole causa patet. Cū modo signa p̄nēda sunt et ea primo in qbus cū vera impregnatione equocat nam mēstrua retinet. augmentat venter. motus in ea fit. māmille crescūt. vertigo scotthomia: oculorū tenebrositas: pulsus et tremor cordis: nausea. abhominatio. materierū malarū vomit⁹ et appetitus corruptio sepe accidit. In colore molate mutant p̄nī ac alie cutis infectiōes eis inna scūtur: plerūqz mollificant palpebre: oculi pfundunt pupille minorant: et p̄uictiua augmētat serorū earū aliquando aspect⁹ fit. Et experimēta p̄terea ad impregnationē verā cognoscēdam enarrata superi⁹ sup mola significat nō minus: et parit de pulsu ac vrina fit. Quid mirū q̄ si in tot signorū equiuocatione medici decipiant plimū et ex sapientioribus quidā. ea de causa distinguētia in frascripta signa bñ tibi notāda sunt. Cū primū mēstruis p̄prie ordinate fluctib⁹ impregnatio vera fit: mola nōnunqz. Cū secundū ante mēsem tertiu in mola sepiissime manifest⁹ motus i matrice sentit. In vera imp̄gnatiōe nequaquā. Cū tertiu in mola veloci⁹ vēter ingrossatur: imo in nō p̄ceptibili fere tpe vt in duab⁹ hoc anno vidi q̄ in vno q̄si tpe p̄asce in mēse. vj. ambe exonerate sunt. Cū quartū alit̄ fet⁹ suo pueniētī tpe mouet q̄z mola. Ipse enī de latere in lat⁹ motum facit sepiissime. Cū mola vō sine cōpressionē seu multieris motu raro. Cū quintū q̄nūqz imp̄ssio violēta i mola cum manu fit mouet: et amota manu locū ad p̄stinū redit. fetus aut q̄nūqz ex cōpressionē tali mouet: q̄nūqz vō minime. Cū sextū durior vēter et tractabilis min⁹ in mola. q̄z i p̄gnate existit semp. Cū septimum p̄gnas q̄z molata mouet agili⁹ multo. Cū octauū in mola esto vēter tumēs fiat: māmille nō tñ semp: molescūt enī ac gracillant cuius oppositū in p̄gnate p̄ungit. Cū nonū maxille man⁹ atqz pedes molles pueniētē i molata fiūt: in p̄gnate nequaquā. Cū decimū p̄gnas mēsem. xj. nō pertrāsit: molata vō ad quartū vsqz annū et vltra sepe venit. Cū signa ista oīa p̄prie et nō p̄prie mole cōia sunt: tñ fm̄ magis et min⁹ pueniunt: nāz improprie dicta mola grauedo maior et durities q̄z in alijs existit. Et tā in aquosa q̄z q̄z in ventosa esto timor fit. in vētosa tñ maior fit. Itē ventosa mola subito recedit interdū: et deinde redit: q̄nūqz etiā in vna aliqñ i alia m̄ricis pte sentitur: et cū dolore q̄ppe sepe magno. Carnosa aut et humoral in eodē semp loco pmanet illa cū rugitu h̄ cū quiete. Et qz m̄ricis mola ydropē nōnulli veterū appellāt vt hec duo disticte cognoscas. Cū nota qz ad certū vsqz tps vētris durities i vera mola quā in ydrope existit maior: i vētosa tñ et aquosa minor. Vterū tñ tympanitē et vētosam magis ē cōuenientia: sed in tympanite vēter resonat magis. nā vētositas in mola reclusa magis et striccta int⁹ manet. Cū ydrope p̄terea pedes inflant in mola rarissime: imo minorant vtrplimū. Et qz oībus inf in p̄gnationē verā et molam: ac inf carnosam molam hu morālē ac ventosam: et inter molam absolute et ydropē d̄ i distinguētia signa patent. Cū pronostica. omnis mola tam breuis q̄z longitemporis curam recipit difficulter

plurimi p̄terea medicorū sup eam imp̄gnatē verā tot equiuocātia signa verum abortum timentes parit⁹ naturalis tēpus expectant. Ea de causa que in principio forsā curam recepisset facilē: tunc cūz difficultate maxima curatur. Et inf molas carnosae curatur difficil⁹ humorosa postea et vētosa deinceps. Et ex quib⁹ omnibus primo patet qz que suo p̄ncipio appropinquāt magis paria vbi sint cetera difficultate curātur cū minor. Cū patet se cūdo qz si inter istas distinguētia signa bñ notaueris quā in eis p̄noscicare habeas scies facile: verūz carnosae ad p̄tum vsqz si venerit maximis cū angustijs ac doloribus illud fiet: et intēriorib⁹ qdē multo q̄z in aliarū aliq. Cū hūc ad curā transeūdo in p̄pria mola sex reruz nō naturalū regimē calm et humidū ordinādū tibi est: deinde vbi flebothomia op⁹ sit de saphenis fienda est. Cū materiei vō digestio et ipsi⁹ euacuatio put in caplo de mēstruorū retentione flegmatice humiditatis puenientis supra te docui. Cū his ordinatis et fm̄ exigētā pacis ad localia veniendo plimos p̄ dies encatīsmata seu balneum tale sero et mane istō vacuo fienda: qd. R. bisfal. cū radicibus. m. vj. malue: bran ce: visine: paritarie: camomille: mellillon aff. m. ij. fenugreci. et se. lim aff. lib. ij. cōquassent et decoctiōe facta in ea mulier encatīsmetur seu balneet. Sacculū ex rebus illis sup femur tenēdo cōtinue. Cū egressa fuerit ante et retro extali vnguetō statim inungatur: qd. R. olei amigdal. dulciū. 3. j. f. olei de lilio pinguedinis galli ne: mucillagi. se. lini et fenugre. aff. 3. f. cere al. parum: et fiat vnguentum. Cū unctione facta bolū vnum confectio nis inf: ascripte sumat. R. cinamomi. 3. ij. cassie lignee: aristologie lon. corticis: cassie fistu. aff. 3. j. f. assari laccē se. ru the siluestris fructus saūne croci aff. 3. f. cūccari lib. f. dissoluat cūccarū cū suc. rosinarum residētia facta: et confectiōe in morellis cōfice: cui⁹ bolus vn⁹ def vini infusio nis assari post bibēdo parū. Cū el facias sic. R. vitelluz vn⁹ oui recētis aut duos quos bene agita: cui postea adde parū boni vini subtilis: et de puluere cum quo confectio p̄dicta p̄scripta sit parum addēdo cūccari et totum vna bulitione buliat qd calidum ex eunti ab encatīsmate mulieri tribue in potu. Cū p̄ualeret tamen in hoc casu si ex in frascriptis pillulis a. 3. j. vsqz ad. ij. loco confectiōis mulier assumat post vinū vt supra bibendo. nāz propter amaritudinē puluerum in pillularū forma transglutientur melius. Accipe ergo mgelle aristo. ro. diptami se. na stir. agrestis: fructus saūne: serapini: se. rute. armoniaci rubee victorū: myrrhe: castorei aff. 3. j. cū succo siluestris raffanti: pillulas cōfice. Cū el huius succi seu rosina. ru the: aut pollitrici. 3. ij. pillularū loco tribue. Cū his factis nascale illud qd cōtinue deferat iponat. R. aspaltr: bora: cio: casto. centau. maioris diptami ellebori al. galbani: gē tiane: oppoponact: saūne: serapini: scamonee aff. 3. f. puluis ex his fiat vel saltē cū succo porri oīa infusimul malaxetur et cū petia rara appēsūm coxe nascale fiat. Et idē cū croco succo porri aut lana succida fieri pōt: qd ē in casu illo mirabile. Cūalet et cūz vngula asini seu eq̄ suffumigatio ac cū rebus p̄scripti nascalis cōquassat ad h̄ p̄posituz faciētia supra i curatiōe retētiōis mēstruorū repies multa: sed paucula q̄ dicta sunt i cura mole a p̄petate pueniunt magis. nā si p̄scripta diligētē obseruata sint: rebell mo la illa erit: q̄ curationēz nō recipiat: imo curabitur p aliū physicū nunqz. Et hec cura tā humoralis q̄z carnosae mole cōueniūt. Cū ventosa aut ad calidū et siccū reruz sex nō naturalū regimē declinet facias. Purgationē quoqz et flebothomiā vbi opus sit fm̄ humoz exigētiaz facito. Cū demū encatīsmata seu belneū: vt supra fiat. Pro quo tñ calamētū: pulegiū: folia lauria: ab sinthium siccū: anisuz: maratrū: ciminū: et filia ventositatē carminātia adiunge: et sacculum p̄scriptū impletū rebus dum in balneo seu encatīsmate sedet super femur teneat continue. Cū egre diēte vero in frascripte confectiōis cum vino subri-

li optimo infusionis assari bolum vnum dabis. R. specie rum diacurcume specierum diacimni ana .3. iij. zucca rial. lib. s. zuccarum cum succo rute facta residua dissol uedu tibi erit: et pfectione inde pbolos facito. **C**U fac sic Accipe persicor nucleos. xx. numero: quos bn pista cum quib⁹ vitellu omi recens aut duos bene agitados pone de pulvere galage: cinamomi: pipis longi: zinzib. gariofili croci: et nucis mus. addedo p bilitor: zuccaz qz et boni vini qstu vis totu sit mixtur vna bulitnde sic buliat q calz mu lier in potu sumat: qz in hoc casu nihil supra. **C**Uter aut tor⁹ ex carminatu⁹ vto sitate mungendus est. Et de cope tibus oleus de lilio copositu est in hoc casu primu. **C**Sa cellatiodes ex milio et sale torrefacto q maxime valet: ac na scalia pscripta. **C**Et qd supremu est ex laudano et mirra galie mus. et eusoribio: suffumigatio per embotum fiat. **C**U his ergo deo duce mola omnis curabis: modo cura reci pere possit: et per hoc cure eius hic finem impono.

De causis et signis abortus et de preseruatiõe ab eo et de pregnantis regimine. **Cap. xxxij.**

Causas ipregnatiõe difficultates te ex prescriptis scire feci oēs: ac qliter amouede sint: ipregnatiõe et mulieres p ppria signa cognoscas: et illud non mō: sed verā ab ipregnatione mēdosa cernere didicisti. **R**estat ergo vt abortus phibeas: alio scias te fecisse nihil: illud ergo quō fieri debeat ipresentiaz deo adiutore de scribā. **C**Abortus itaqz tā intrinsecā qz extrinsecā cām hñe pōt. **I**ntrinsecā vō bipiū. nā vna fetus et alia matricis ex parte se tenet: ex pte qdē fetus. nā conlidones qbus ip se mñici alligat qnqz interiori ppter penuriā seu indispo nē aut virilis seminis impotentia debiles pcreatur: et sic non firmiter ligati abimpuntur: facile abortus inde fit.

CAmiculi quoqz qbus iuoluit causis ex pmissis in ra dice debiles cū fuerint leui ex quadā cā corripunt: et in eis pienta hūiditas fluit: ppter qd matrx debilitat: ac lu brica fit: et abortus psequit. **C**Plurib⁹ qz ex causis i ma trice fet⁹ interimis: a q hūiditates virulēte cuz egrediū tur mñicis expulsuā virtutē stimulat: et abortum faciunt.

CEx parte vero matricis abortus rōne cāz intrinsecāz fit: cū mulier ipsa extenuata sit multu: seu quouis mō alio debilis. **E**o. n. tal: ipregnata in statu genu⁹ fetus mām si bi tā p augmēto qz gñandis mēbris regisrā nō hñe abor sum facit. **O**na quoqz mñicis amplitudo: hūiditas nimia et aliaz qlitatu imoderata discrasia: vto sitas: vlcus: apo stema: ac mñicis egritudines cetera abortum efficere pos sunt. **C**Plurime et egritudines ipregnate mulieri sup uenit qd ē abortiri faciū: vt fluxus sanguis nim⁹: vnde cūqz emanat: ac vētris fluxus imoderat⁹ tenasimō: tussis: sternutatio assidua: et vlr passio oīs q in corpore morde z laboriosam ac fortez efficiat: ac egritudo acuta qlibet seu cronica que in muliere supflua extenuatiõe inducit p pter. n. nutrimētū defectū sit abortus nēcio. **C**Extrinsecā vero cā abortum faciēs est velut casus: pmissio: et cetera ta liū. **S**ex itez rerū nō nālium incōueniēs approximatō vt aer ab eqūitate egressus vt in caliditate aut frigiditate. nā frigiditas excedēs fetum mortificat. **I**mmūia aut calidi tas frigiditas aere euentatōis cā fetum indigere facit qd exi tum petu: atqz abortus inde fit: et hoc in meridionalibus regionib⁹ sepe accidit. **I**ndiribilis seu fetis pretereā odor sepe abortum pnotat. vnde si eqz extinctā candelā olsece rit abortiet: et mulieres qdā Arist. de pñb⁹ aialū quinto.

CLibi qz et potus humores cum incōuenientes generāt illud efficiunt frequēter: ac inanito esur: etē fetū reddēs ac repletio nimia modis plurimus suffocādo maxime ac vias opilādo. **I**mmoderatū exercitiū et sup vno pede sal tus et retro precipue: quies aut lōga: qz. s. sopit atqz debili tatur: ppter qd supflue humiditates inde generātur: hic efficit sepe: ac somn⁹ et vigilia vtraqz magis mō facta. **A**c cidētia vero aie imoderata vt ira grādia: ingēstioz af sidua tristitia: improuisum gaudiū: supfluo coit⁹: et rerū

quas hñe nequeunt desiderium idē facit sepissime: et hec in summa abortus cāe sunt q est aliud nihil qz imaturi fe tus pcurritio. **C**Ex quo sequit q in abortu demāntia si gna sūt nulla. pnotica vero oia post hñtur. **A**lii vero im pregnatōez adorsus signa sunt mulier si ex eis sit q ei⁹ pp nimia pignedinē aut hūiditate supflua sibi nālē siccitatē abortire psueuerit seu q renes aut dorsus debile nālī seu accītaliter hēat: vel q ex egritudine aliq aut aie accītib⁹ seu quocūqz aliter pter nām extenuata sit nimu: que om nia ex pregnantis relatu manifesta tibi fient facile.

CPost qz vero mulier pregnas facta est vt abortum per signa cognoscas prenarrate egritudines attēde de tibi sūt p ppria signa cognoscas. hec. n. si psenerāna fuerint acci dētia earūz malitia seu nutrimētū subtractōe paupculū fe tū interficiūt: aut viuū abortiri faciunt. **E**x quo pz qliter viuū aut mortuū egritudines tales fet⁹ abortus denūciāt de quo certissim⁹ esto si tā aucte et indurate māmille detu mescāt: mollesqz fiāt. **I**mmutes et sine misericordia dolo res pregnantē si rapiāt. si rigor aut horripilatio eā inter dū deprehēdat: doleatqz caput et oculor radices maxime q si talia remissa satis fuerit aliquatū tardiusculus ab orsus erit: si intēsa valde cū quo mēstrua coptose obrupra sinr ilico vētuz euz scito. **C**U lota tā q ex imoderata mā millaz induratōe: et pter pgnātis nature cursum augmē tate sup futurū abortum arguere quoqz potes: vt nōnulli iñterpretes voluerūt. nā ex eo fetus debilitatē arguunt q nutrimētum solito more imutare nō valet. vnde ad mā millas decurrēs eas pter nām auget: et sic fetus debilitatē arguunt: et abortum futurū ex psequē. **C**U fetū in vtero mortuū cognoscas: qz eius motus nō pcepit amplius mu lieris pñundatur oculi. fusca eorū albedo sit circa vmbili cum dolor crudelissimus ad pectinē cātuz: et cum a fetu ip so mortuo iscriores partes cōprimant. strāguria ac tenas mon accidit sepe riget: et interdū anres ac nariū extremi tas: et labia demigrātur. tumescit facies: et vēter esto nō de tumescat molle fit tū: q si ventrē sup latus pregnas dum iacet cū manu presseris rem durā de latere in latus q mo uetur pcepies: a quo sumē qd ante calm erat frigidū inue nies: et si fet⁹ pñrefactus sit ei anhelitus olet multu: cum quo dieb⁹ quattuor aut vltra de partu mulier laborauerit certior multo fieres prescriptis attentis maxime.

CU habes ergo in sumo abortus et mortui fet⁹ cās et signa: et sic tua deiceps his debuis adhibere regimē interest. **C**ir ca qd mñēto habes duplex. **P**rima p posse ne abortus si at vt phibeas: et hec in se pgnātis pseruatiõe pñnebit. **S**ecūda vbi de matris morte ppter qzuis cām timor est: sic vt abortus ppter hoc puocāduz foret: aut pp fetū mor tuum cū qbus: et quō illud fieri hēat vt scias. **P**rima itaqz presens caplin pñnebit. **S**ecūda vō ad sequēs reseruo **C**U trigis ad actū practicu te deducā **I**n muliere primo q ex pmissis causis abortire cōsueuit facile añ ipregna tiōne taliter elaborādū est: vt eas ob cās ipregnata am plius nō abortiat. **S**ecūdo vt ea ipregnata abortus ne faci at preseruet. **C**U uatū ad primū mulier q pp extenuatiō nē aut debilitatē abortire psueuit: cū debito sex rez nō nā lū regimine añ ipregnatiõe ipinguāda ac fortificāda erit. **O**s vero matricis nimia. si pp amplitudinē in cāsue rit: qliter coartādū: ac supflue hūiditates qliter euacuan de sint in caplo de cura difficultatis ipregnatōis ab hūi ditate plegmatica. pueniētis supra te docui. **C**De siccitate aut friditate aut calitate supflua: quaz ex cā fetus pcept⁹ debilitat: et abortus inde cōsequit supra in pprijs capitulis curā inuenies. **C**De multiplicata vto sitate tāta. s. vt abortus inde fit. in pximo caplo ad hoc ppositū facientia dicta sunt plurima: et adhuc in presenti nōnulla describē tur. **C**De vlcibus apant⁹ fluxu sanguis supfluo alijsqz matricis egritudinibus pprijs caplis habuisti curā supra **E**t sic patet que consueuerit abortire mulier ante impre gnationem: vt amplius nō abortiat qualiter regenda sit

De egritudinibus.

Nunc autē super vi ea spregmata ab abortu custodiat: ppter qd aerē tēperatūhibet: exercitiū: z in primis tribus mēib⁹ maxime moderatū faciat. laborioso. n. exercitio li gamēta cū adhuc debilia sint rūpūnt facile. Sōnus pre terea sibi tpar⁹ puenit. Cūtris etiā quaqz die bñficiū vt habeat. pcurēt qd vbinā ad hoc rebellis fuerit clistere ex brodio pulli castia puluere zuccari z oleo cōi fiat: aut per os castia seu mānā cū brodio pulli dissolutā exhibe: vel ex his cū zuccaro boluz deauratuz pñce: qd adhuc delica tius erit. Cū in trib⁹ primis mēib⁹ ligamētōz ppter de bilitatē medicinā laporiosa ne exhibeas caue: vbi tamē stōmia opus esset basilicā cephalicā nigrā aut saluatellā audacter incidere facias: sed abide supra eā fieri nō faci as: fetui cū nutrimentūz subripe execrabile eēt tñ ac faciler tūc formata mēe ppter furiositatē: aut ne cūctas alia ad hoc vbi te pelleret in 4. 5. 6. mēse secure exhiberi pōt. Cūir ca autē accidētia timor tristitia ac ira ab ea alienēf oīno: z iprouise qd ingēz imoderatuz gaudiū induceret nun cief ei nunqz a cotu abstinēat: z in trib⁹ primis mēibus potissime. Preciosos lapides supra se deferat: z maxime saphyriacincū coralluz corinola diamātē z turchesiā: et hi duo inter alios principatuz tenēt. Cūbaria ei⁹ tēpata sint z acuta oīa vitet: z porruz: allei: cepe sinapis z talia: vitet et puocātia mēstua omia: vt faseolos: cīcēra rubeaz petrosilū z filia. Fruct⁹ autē tā in pmo qz in scdo mēse ve niunt pōt vt i pate. Sed qd quid ardēter appetat in totuz illud ei phibēdum nō erit. abortuz. n. ob hoc icurreret fa cile Sūmope igit cauēdum erit comestibile qd hēri negt aut cū difficultate: ne eis corā noīet: z sic cuz rē qd difficul ter hēri pōt appetunt cuz verbis stōantib⁹ ea nomināda erūt: vt ab hoc in abhoiatōez veniat si fieri pōt: aut dicant eā si cōderit piculū icurreret grāde. Cū istis igit z pñli bus a tali proposito diuertenda erit.

In pgnate corrupte mēe detinent plime qd ad stōm fluē tes nausēā vomitū. ac appetituz corruptū iducūt. Eaz p terea sumi ad caput si ascēdūt scōthomiā vertiginē ac cō similes cēbrei passiōes gñant. Si ad cor pulsū tremorez sepe ac sincopiz talia. vep iterdū humores hi grauitate sua ad tibias z pedes descēdūt: z eos mīz i modū tumefa ciūt. Cū igit a talib⁹ eā pserues: de pfortatōe stōi primo sollicit⁹ sis oz. facias ergo sic. R. olei de spica. 3. i. olei ma si. olei citonioz añ 3. f. puluez coral. ru. gar. mēte sicce: calami aromatici galie mu. añ. 3. f. Et vbi musci odores nō abhorreret: adde gra. i. z cuz pauca cera vnguētū fiat: quo añ pñdiū stōus vngat: petiā calaz desup ponendo Cūēp deide diamargaritonis fin. Aui. 2. a. terti⁹: in de re gimine vli pgnatūz descriptōez boluz vnū accipiat: aut in fracripte mixture coclear vnuz: qd R. pserne ro. buglosse z borag. añ. 3. f. diamargaritonis. 3. iij. margaritaz. 3. ij. fragmētōz lapiduz pñciosoz. 3. i. coral. ru. 3. ij. fiat mixtu ra: z deauref. Cū qz abortus in trib⁹ primis mēib⁹: vt ingt aboali filius sit a vēositate plimis i cibarijs suis his spēbus vtere: que R. cinamomi electi. 3. i. gar. iofil. nucis mu. cardamo. añ. 3. ij. zizibe. 3. f. pip. 3. i. croci. 3. f. fiat pul uis quo vtaf. Cūētositias aut vbi multiplicet sic vt abor sus timorē causet diagalāga diatrion pipeon: diacimino ac pñlib⁹ pgnās vti dz: z vēter ac vlia ex oleo de lilio cō pposito perungēda sunt. Cū autē ad caput vaporz ascen sus phibeaf: fruct⁹ stipticos vt pira coctana nespilla z si milia i sine past⁹ sp assumat: aut de coriādris pñec. seu dia citoniton: z in hoc casu ab Aui. sinapis laudaf multū: z breuiter incisua valēt oīa: ea de re cuz modico aceto z p scriptis spēb⁹ carnes sue pñdiēde eru nteo in casu in ipsa ruz salijs nō pretermittas acetū: vnuz autē aut duo aq vi tis coclearia in ieiuno dare singularissimū adinuēni. Et in hoc casu cibaria ei⁹ pot⁹ eē assa debēt: cuz qb⁹ odorife ra aliq semp miscēda sunt. In scda mēsa auellane vste ali qliter pueniūt multū: vnuz eaz sit rubeū claz odorifex lumphatuz debite. Cū ad tibiaz autē z peduz inflationem

remouēdā coquātur caules in vino z aceto: z ex eis tibie ac pedes emplant. Cūel chimolea cum aq ferrariorum dissoluta aceti paz addito. Cūel acci. oleuz ro. acetum z chimoleā: z simul agita. Cūel olenz ro. z acetum simul. Cūllo ego serapiōis documento papiz in aceto infusum supposui: z in duob⁹ dieb⁹ bona mulier q ambulare neg bat curata est. Cūē emplm dragonter ex solijs faceret. Cūt fomētatio ex vino z aceto decoctōis rasure cornu cerui. Cūi vero pp renum aut dorsi debilitatē timueris abortuz: Caliditas vbi dñet: qd ex vrina cōprehēdes ex i frascripto vnguēto renes leuiter pungat: qd R. olei mir tiloz. 3. i. f. olei ro. olei masti. succi plāta. aut sempitue añ. 3. f. puluez boli ar. terre sigt. ordeī cremati sandaloz rubeoz ros. rubeaz acatie mirtilloz hypogstidos berb. añ. 3. f. cere paz: z fiat vnguētūz cū quo postea aceti paz incorporet. Cūctiōe facta per dies aliquot cum it dor mitū sup renes cerotuz infra scriptuz deferat: qd R. masti cis. 3. f. lauda. 3. iij. cere cūrine. 3. ij. bistorte: nucuz cipressi hypogstidos acacie san. drac. terre sigt. ro. ru. boliar. añ. 3. i. f. fiat cerotuz sic qd super corio possit extēdi adden do vbi opus esset paz olei mirtilloz vel terbēthine vbi se te nere nō valeret. Cūi vero friditate domināte illa debili tas affuerit vnguētū illud dimittat z pscripti loco cero ti hoc vtaf: qd R. masti. 3. vj. lauda. 3. iij. f. cere citrine co losonie picis: nauaf stora. calamite añ. 3. i. f. nucū cipressi mēte galāge bistorte galie mus. thū. galba. gum. ara. mir re añ. 3. i. f. fiat cerotū addēdo vbi opus sit terbentine qz tum sufficit. Cūqz sub aliquo ex cerotis istis pruritum fenserit amoueaf: z illud ad dies aliquot itez deponatur In tali casu renes lapsos cōfortādo valēt cerota ista mi rabiliter vt sum expus. Et in hoc finit capitulum de cau sis z signis abortus z pseruatōe ab eodem z de ipsius impregnantis regimine.

De modo abortum prouocandi. Cap. xxxiij. **V**bi timore matris aut fet⁹: ppter mortē qd ex signis in capitulo precedēte descriptis cōprehēdes facile abortum prouocare necesse sit: fac put statim ordi nate describam. Cūmo accipe vittas albe camomille aristolo. lon. pitarie saluie sauiue radicū felicis ciperi añ. 2. ij. bisinal. cum radicib⁹. 2. vj. fenugre. se. lini añ. lb. ij. cōquassent: z decoctio fiat ex eis in qua sacculus ex arthemisiaz cimino ac resta plen⁹ bulliat: quē in enchatif mate sedēs mulier sup semur teneat: z in eo pro libito mo rā faciat. Cūqz ab eo egredis lectū intret: z ante z retro ex vnguēto hoc vngat: qd R. olei amigdalaz dulciū. 3. i. olei de lilio. mucillagi. altee mucillagi. lini medule cru ris vituli butiri sine sale añ. 3. f. cere albe parum: z fiat vnguētū. Cūctiōe facta de quouis eorum simplicium aut cōpositorum que describent cū lacte seu decoctōe se. lini aut sauiue seu cum lacte canis cum vino z melle mī xto que principatum in casu isto obtinent in potu tribue. Cūel cū aliqua ex infra scriptis decoctionibus. quaruz prima. R. pulegi sauiue saluie saturegie. arthemise. be. thonice. thimi. iunipi añ. quartam partem. 2. v. vnus se. lini fenugreci añ. 3. f. anisi. 3. ij. ficuum siccarum numero iij. decoctio ex his cum vino diurectico fiat. Cūel fac de coctionē ex aqua rute dactil. oleo de fenugre. addito: vel da illa cum succo berbene aq frigida mixto: qz ita p se ab orsum puocat. Cūel facias sic. R. ouigani rute añ. 2. v. f. ficuum siccaz numero. iij. fenugreci se. lini añ. 3. f. ex quib⁹ cōquassatis cum vino decoctionē facito. Cūel ali ter accipe arthemise nasturtij pulegi: camedreos: camo mille saturegie añ. qrtā pte. 2. v. vn⁹ se. lini rubeo tincto rum añ. 3. f. ficū siccaz numero. iij. ex quibus cōquassa tis: vt supra decoctio fiat. Cū simplicia in hoc casu valen tia maxie qd cū quis ex pscriptis i potu sumi debēt: sunt di pram⁹ capillus ve. berbena menta. semen aneti. betoni ca folia iuniperi assa. stercus capraz. daucus mirra. radi ces narcisci. lupulus. saturegia. sauiua ruta. pulegiū. thl.

mus. fiseleos. fismbriz. prasiu. cortices aut radices lauri
armoniacu. cortices cassie. borax. semē rute agrestis fel
eq aut tauri. cassia lignea. semē aut radices dragōtee. gū.
mi oliuaz. castoreu. gentiana. succus porri z cordumētū.
Singulu. n. istoz cū aliq ex descriptis potabilib⁹ sumptū
in hoc casu valet mirabilr. **Ex** his auctoz plurimi mix
tiones plures faciūt. inter q̄s aboali filius aliq̄s describit
Quaz p̄ma. **R.** asse. 3. s. rute sicce. 3. iij. mirre. 3. ij. fiat
puluis. **Uel** alr. **R.** aristolo. lon. gētiane baccap lauri
mir. costi. cassie lignee rubee tictoz cordume. pipis dipta
mi aī. ptes equales fiat puluis. **Uel** facias sic. **R.** cina
momi cordumēti saune aī. 3. ij. s. mirre. 3. iij. ex his pul
uinis fiat. **Uel** ego. 3. i. vsq; ad. ij. pillaz ifra scriptaz cū
3. ij. vini calidi decoctiois se. iunipi potui tribui. q̄ **R.** di
ptai mirre se. rute agrestis. boracis castorei asse armoni
aci rubee tinctoz croci. cassie lignee. cinamomi aī. 3. i. cū
suc. rozismarini aut saturegie pille fiat. **Uel** facias sic.
Acci. fruct⁹ saune. 3. ij. s. rute sicce. se. rute siluestris aī. 3.
iij. asse fetide rubee tinctoz armoniaci aī. 3. i. cū succo rute
pillulas cōfice. **Potes** tñ ex his si libet pulnerē facere: et
cum aliq ex p̄scriptis decoctionibus exhibere. **Uel** da
puluerē cācroz radices lapatiū z rute aī. partes eq̄les.
Uel accip. radicū aristolo. lon. 3. ij. pipis mirre ana. 3. i.
fiat puluis. **Uel** medicamē vetule. ab auctoribus tñ de
scriptum: cū quo me p̄nte pregnantē sex mēsiū mortuūz
fetu statim abortire fecit: vt accipe vitellos duos ouoz: et
cū modico vini pulueris cinini rute z aneti paz buliant
z caliduz in potu tribue. **Uel** nota tñ q̄ in istis mixtionib⁹
z in quibuscunq; alijs bonū est vt cinamomū nō preter
mittas vnq̄s. **Q**z vñgt abolai fili⁹ nausēā in talib⁹ sedat.
Uel in potu ergo quouis ex dictis dato suffumigiū ex ifra
scriptis per emboruz fiat statim aliq̄d: vt ex vngula asini
aut equi: seu ipsoz fimo aut oculo saliti piscis: z ista inter
cetera suffumigia principatū obtinēt. **Ex** quouis tñ in
fra scriptoz suffumigiū quoq; valet: vt carni agrestis gal
bani gūmi oliuaz. fimiagle laudant: corticu pini z saun
e. **Uel** facias sic. **R.** galbanum aut mirrā z fel tauri in
corpora tota fili: z vt supra suffumigiū facito. **Uel** tā suffu
migia q̄ p̄scripta alia diligēter z ordinate facta nō con
tulerint aristolo. lon. i vino z oleo decoquas: z ex his mu
liebria fomētent aut ex oleo in quo peonie semē coctū sit:
z deinde ex cinere asine vngule salipizet: postea ex quo
uis infra scriptoz nascale fieri facias: vt ex radice aristo
lo. lon. pastinace siluestris radice filicis folijs calamēti
succo cetauree minoris succo artanite: z est violētissimus
imo si ex eo vter emplēt: vinū aut mortuū in breui eijcit
fetu. **Et** qd plus est pregnās sup radices nudis pedibus
pambulās vt bibikil. caplo de ptu ingt. aborsum facit. q̄z
to magis si ex radice seu ex succo nascale seu pessariū fiat
Ex colloquintida q̄z aut ex galbano radice serpentarie
seu elleboro nigro nascale si fiat aborsum statim puocat.
Uel infra scripta vero oia preterea nascalizata abortire fa
ciunt: vt radix yreos yfopus humida: vitis alba: assa feti
da galbanuz asphaltuz borax cū suc. cētū galli calamētuz
castoreuz succus cetauree minoris gentiana cū succo ar
them. succus cucumeris asinini cū felle tauri lana succi
da folia matris fil. fel leporis cū succo porri. opopōacuz
cū oleo de lilio: succ⁹ saune: succ⁹ porri cū troco serapi
nuz scamonea radix viticelle: fel tauri. **S**olū etiā balsa
muz. Dicit tñ hic bonus anglicus q̄ supposituz balsamū
mulierē sterilizat: qd tñ nō credo. **Nā** qdā medici papien
ses dñe mee cum e partu grauitur laboraret: sic vt de vita
spes hēret pauca: cū vino maluatico balsamuz tribuerūt
ptestātes tñ eā ampli⁹ nō p̄cipe: sumpto balsamo gemel
los mortuos in breui pepit: z sic mortē euasit: quo nō ob
stāte vt aī pluries p̄cepit. **Et** ex illo cludo q̄ suppositū
balsamū sterilizare nō debet: vt āglic⁹ z aliq auctores refe
runt: ex quo bibitū nō sterilizat. **Ad** ppositū tñ redeūdo
ex plurib⁹ eoz q̄ scripta sūt extrahi succi possunt: z tu illa

quo puluerizant vbi eis vti volueris cū aliquo ex eis mi
sce z nascale facito. **Potes** filr ex his: vt patet pessaria
facere q̄ multū in hoc casu cōueniūt: z tñ vbi nascale non
cōtulerit facias si libet. **Amplia** igit fantasiā z nō solū ex
p̄scriptis vno: sed ex plurib⁹ nascale seu pessariū p libito
facias sicut veteres qdā fecerūt: vt fili⁹ abolai. 21^a. terij.
Uel pessariū infra scriptū fetū mortuum statiz exire facit:
vt aut. **R.** ellebori nigri. staphisagrie. aristologie ro. arta
nite granoz almezereon. pulpe colloquide armoniaci
aī. partes eq̄les. terant oia preter armoniacū qd cum aq̄
dissoluas cū quo aggregent cetera ex qbus postea pessa
rium fiat. **Uel** fiat ex armoniaco mirra cuz felle tauri z
opoponaco z elleboro nigro cum aliquo ex appropriato
succo. **Uel** ex p̄scriptis pluribus: vt patet pessaria fieri
possent: q̄ in hoc casu puenirē multum: **Et** tu illa facies
vbi libet. **Et** sic hēs ordinate medicinalia oia q̄ aborsum
tā mortui q̄ viui fet⁹ puocat: z si illoz qd libet se solo illd
efficit: vt quotidie exp̄ientia mōstrat: q̄zto ergo magis si fil
oia ordinate fiat: put supra te docui. **Uel** vñ cinis fetuz ex
trahēdi modū dñs cyrurgicis derelinquo. **Uel** docirina
si videre cupis filuz abolai. 21^a. terij: que illam plenarie
describit: querito. z hic huius capituli finis esto.

De partus difficultate.

Cap.

xxxv.

Um capite p̄mo z extēsis super latera brachijs z
manib⁹ sup corpi in. 7. 9. 10. z. 11. mēse fet⁹. si ad lu
cē venerit: talē partū nālē dicimus. **Uel** naturalē
aut si ex his cōditōibus tactis aliqua defecerit: sed tam na
turalis q̄z nō nālē p̄mo cū ipse nō in suo tpe fiat: aut cū
aliter q̄z fm figurā tactā fetus egrediat: z qd tam natura
li q̄z nō nālē cōe est difficultat pari⁹ matricis os pp etatez
seu alicui⁹ ppter q̄uis cām strictuz sit nimis aut delica
ta seu pauida nāliter: aut qz abrupus paniculis que fetuz
lubricū reddere debebat egressa humiditas sit remanēte
fetu. **Ex** parte vero fet⁹ debilitatio cū ipse ex q̄uis causā
debilis nō valet ad exitū iuuare se aut plus q̄z satis gros
sus sit seu paruus: vel caput excessiue grossum habeat: et
oia ista frigiditate nimia meat⁹ p̄stipate p̄fortant: z etiaz
visepe sit si pp aborsus phibitionē restrictiua aliq renib⁹
aut pecuni applicata fuerint. **Uel** aliditas ēt supflua calo
rē nālem resoluēs ad hoc sepe adiuuat. **Et** in sūma diffi
cultas partus cause iste sunt. **Q**z obre mulieres z deli
cate maxime in suis partub⁹ medicos ad se vocant sepe p
q̄ scito. q̄ dolores si subito satis piturā inuaserint q̄ circa
pecunē eā molestāt grauitur z īcessanter part⁹ ille breuis
erit ac facilis: z adhuc vbi masculus fuerit facilior. **Sed**
vbi dolores lāguētes p vētrē z sup pecunē remissi perra
uerint z in posteriorib⁹ q̄z in anterioribus magis talis vt
plm partus laboriosus erit: p quo circa pariturā tibi sol
licitudo habēda est maior. **P**redicta igit diligēter confi
dera oia. **Uel** si respectu tps partus in nālīs difficultet
qd ei succurrendū sit statim habebis in caplo p̄mo ad
hoc ppositū descripta sunt plurima. **S**i vero respectu
fetus z tu prudentē obitetricē habebas cui⁹ manus graci
les z digiti longi sint z ea suauiter oleo de lilio manibus
inunctis fetū in debita figura reponat. **Q**z si grossitudi
ne tot⁹ capitis partus difficultet cum oleo tacto pingue
dine galline seu mucillaginib⁹ aliquib⁹ matricis collum
humectet: ac ei⁹ os dilatat suauiter. **Uerbis** etiā hortato
rijs paupculā parientē cōfortat: z p̄stat vbi pinguis ea sit
q̄ suam sepe faciē genibus versus ventrē tractis situerit
Uel si ante partū mulierē hāc ex his que difficulter pa
ritur sciueris per aliquot dies ante partum solito exerci
tium faciat fortius: per gradus nōnunq̄ descendat: z an
te cenā corizet z audacter: deinde encatissime tali mane
ieiuna intret: qd **R.** bis mal. cuz radicibus. **Uel** vj. malue.
camomille: melliloti: apii aī. **Uel** iij. foliozun lauri: la
uendule aī. **Uel** ij. se. lini. fenugreci aī. lib. ij. fiat decoctio
in qua mulier a medio infra per dimidiā horam die
qualibet ad minus sedeat: a quo cuz egredif ante z retro

De egritudinibus.

ex infra scripto vnguento pingas: qđ R. olei amigdal. dul-
cium. 3. i. pinguedinis galline: olei de lilio mucillagi. al-
tee afi. 3. f. cere al. p. p. z fiat vnguentum. ¶ Unciōe facta
duos vitellos ouoz recētum quos cum vino optimo bñ
agitarecipe cū quibus infra scriptis pulueribus p libi-
to ponas: z cum calim fil' bulierit: calidum in potu tribu-
as: spēs R. cinamomi. 3. i. cassie vel croci corticis cassief.
afi. 3. ij. fauine betonice: capil. vene. diptami: fenugreci:
bacarum lauri: mēte afi. 3. i. ossis de corde cerui. 3. i. zuc-
car. 3. ij. fiant spēs. ¶ Uel cum sorbili ouo puluerē pauce
dani serapionis documento exhibe. ¶ Ego alias in hoc
casu nectar cum zuccaro z speciebus cōibus electis factū
in potu dedi. ¶ Et prius volo vno cōfectiōis infra scripte
dato: qđ R. spēs immediate descriptaz. 3. i. zucca. lib. f. cum
aq arthemisie aut melisse zuccaz dissoluatur: z in morse-
lis cōfectio fiat: ex quib' p vice. 3. f. prebe: deinde citius
dimidium prescripti nectaris bibat: z tale regimen p o-
res aliquot ante prius accētia obseruandum est.

¶ Cum vero accētia partus instat in aere paritura calo z
humido colloceat: in cui' domo pira dimittatur nulla: te-
ste enim diascoride: vuluā aperire prohibent: quosq; sup-
se p̄ciosos lapides habuerit: p̄ter quos dicitur suz amo-
ueat: eius z in p̄sentia bonū est: vt legēda btē d' d'argarite
legatur scōrum reliquias sup se habeat: z breuiter quas
scueris cerimonias vt infirme tue: ac vetulis applaudas
facitor: cū quo si sortilegicā mulierem aliquā ibidem esse
suspicio sit: ea pellēda foris erit. nā his in partibus vt sci-
as in cōsimilibus stupenda sunt plurima miraris forsan.
Mōne Quidius si bene recolo in nono methamoz. de Al-
kimisia herculis matre recitat qđ dū eā accētia partus in-
festaret: supueniēs Lucina cū cōcatphenatis digitis ad ge-
nia positis suis cuz incātatiōibus ne parere posset phibe-
bat: Et esto hec fabula sit: veritat tñ aliqd mibi crede ha-
buit: cuius oppositum nihilominus si credideris cum de
articulis fidei hic non sit: anathematizandus non eris.
¶ Aliqui tñ talia fieri non dubitāt: immo posse fieri forte
credebāt: vta Plinio in de nālī hystoria elici posse videf.
Recitat. n. qđ si lupinas carnes paritura manducauerit:
pariet facilius: cum quo si quis presens sit q carnes illas
ediderit aduersus eā incantationes noxie non valebunt.
¶ Quāta de maleficio z demonio z de incātatiōe z colli
suspēsiōe veteres p̄bi p̄tractauerint: tu ipse scis: sed talia
ribaldis fratribus ac vetulis sortilegis q sibi talia reuelēt
oīa dimittēda sunt: z vñ decessi redire melius est. ¶ Ad di-
uersis auctoribus in hoc casu a p̄petate valere tā extrin-
secis qz intrinsecis applicāda repi multa: de quoz pprie-
tate est partū accelerare ac dolores mitigare multū: z vt
a fortiorib' initūz faciā: ex his sinistre coxe alligāda sunt
nōnulla: vt iaspis: smaragdus corallus: storax: calamita
cōtritus: z in magdaleone ad modū nucis factus cor gal-
line ipsa adhuc palpitāte radix ozimi siml' cū pēna vrūdi-
nis: radix ciclamini: z arthemisia. Dragontea vero ge-
nibus alligāda erit. ¶ Pēna a utē sinistre ale agle seu to-
ra ala aut pēna vulturis pariture pedibus appōnēda erit.
¶ Pedes autē cum cōtrito polipodio emplastrādi sunt.
¶ Lapis aquile sinistrio lacerto alligādus. ¶ Anguis mil-
ui sub laborātis camisia portāda. ¶ Et ex rostro porcino
ferto factio capiti imponēdum. ¶ Magnes in sinistra ma-
nu retinēdus. ¶ Cum pēna sinistra ale aquile oleo imer-
sa renes inungēdi ac lumbi quoq; ex oleo in quo peonie
semē coctum sit. ¶ Matricis vero collū ac extrinsecū os
cinereyngule asine salipizādū. ¶ Ueter ex arthemisia in
aqua cocta totus emplastrādus. ¶ Et serpentarie flores
odorādi. ¶ Et vt his que ab extra approximāda veniūt
aliquñ finē imponā: emplastra: suffumigia: nascalia ac pes-
saria ab auctoribus describunt multa: quoz copā prece-
dens caplm tibi dabit: z si his vti volueris: de vita fetus
sit tibi cura: ea de re facilioribus vtere. ¶ Aliū. in hoc ca-
su vbi. i. partus rebellis foret multum docet sic facere. Ac

cipe pulpam colloquintide quā cū succo rute z mirre mo-
dico misce: z apectine ad vmbilicum vsq; ventrem totūz
emplastra: z est securum satis. ¶ Cum tamen remedijs
alijs tam scriptis qz scribendis hoc casu maxime appro-
priatus te copiosum satis faciam nisi partus grauis: vt be-
ne timorofus sit emplastrum hoc z similia dimittere me-
lius puto: ne fortitudine ipsoz fetui nocumentū aliquod
inferat: esto tutius sit talia exterius emplastra facere qz
suffumigia nascalia seu pessaria iteri' approximare. ¶ Et
secūdina quoq; scissa vt dictū est hūiditates quas natura
ad faciendū partū reseruauit iterdū fetu remanēte efflu-
unt: cui' cā part' difficultat multū. Et eo in casu mulierē
pessariare licet. ¶ Facias ergo sic. Acci. bis mal. cū radi-
cib' d' d' arthemisie. d' d' fenugreci se. lini afi. 3. ij. z. x.
sic' siccas: z decoctiōe ex his facta de ea acci. 3. iij. olei de
lilio. 3. ij. cū quibus dissolue gra. i. musci. mulierē pessari-
za: qz matricem lubricā faciendo partum faciliat.

¶ Tempus deinceps est describere q p̄ interius sumēda sūt
quoz copā veteres fecerūt nobis maximā: que in potu
sumpta a p̄prietate quadā partū faciliat: ac dolores re-
mittūt multum: z ista sunt vt colatura aq in q vrūdinis ni-
dus dissolutus sit. ¶ Berberia cū aq frigida. ¶ Capillus
vene. cū vino aut syrupo rosa. ¶ Betēta betdica seu camo-
milla cū aq z melle. ¶ Rasura ossiū dactiloz ac finus an-
seris falconis vel ancipitris cū vino dulci. ¶ Et. 3. ij. pul-
corticis cassief. aut. 3. i. ad. ij. vsq; pulueris diptami cū se. li-
ni decoctiōe: zin casu nro in quouis illoz mirabilē effectū
inuenies. Laudo. n. vt in p̄cedēti caplo dēmi est q in qui-
busdā p os sumēdis cinamomū nō p̄termittas. ¶ Dūm-
ceps noster Ali. q in hoc casu paupculis mulierib' cōpa-
tiēs multū familiaria huic p̄ueniētia casui descriptū plu-
rima z efficacissima qdē: z vt sumatiz ea referā ex quouis
istoz aut ipsoz oib' seu plurib' decoctio bibēda sit: ap-
propriata quippe multaz vt ex fenugre. fauina. pulegio
rubea tinctoz: lupinis se. lini camomilla folij diptami et
rubeis faseolis. ¶ Si uigil' cumuis istoz decoctione cor-
ticū cassief. 3. ij. seu radicis diptami puluerizate tñ dē mi-
scueris nihil supra hēs. ¶ Reterea in caplo precedenti
decoctiōes aliqs qz iste nō min' ad p̄positū faciētes pulue-
res quoq; z alia nō violēta plurima ad qđ si libz recurre
¶ In hoc tñ casu tñ his paupculis mulierib' cōpatoz vt
huic capitulo finē imponere nesciā. Et ideo aliq pauca
la a nostro bono Ali. descripta adhuc subiūgā: z ibi erit
finis. ¶ Cum igitur partus sepe rebellis ac crudelis fiat
multū vbi prescripta nō cōtulerint cū quis ex prescriptis
decoctiōib' infra scriptaz pillulaz. 3. ij. pbe. R. fauine. 3.
ij. rute. 3. iij. armel. 3. i. asse armoiaci rubei tinctoriū afi.
3. ij. cum succo rute pillas cōfice. ¶ Uel aliter. R. fauine.
3. ij. asse armoniaci rubei tinctoriū afi. 3. f. pillulas fac vt
prius. ¶ Uel facias sic. Accipe aristologie longe piperia
mirre eqles ptes: z vt prius pillulas facito. ¶ Iste maxi-
me virtutis sunt nō min' tñ iste: q R. bdellij mirre z fa-
uine eqles cōsimiliter partes. ¶ Uel fac elin tale qđ prin-
cipatum obtinet. R. mirre casto. stora. calami. afi. 3. f. ci-
namomi z fauine afi. 3. ij. mellis dispunati lib. f. z electu
ariū cōfice: cui' cū decoctiōe aliq ex dictis aut cū vino ca-
lido decoctionis se. lini z se. iunipi coclear vniūz exhibe.
¶ Sed cum partus adeo inopportunus foret vt ex his cū
nullo placari possit a primo caplo succursus pete. id. n.
in necessitatibus tibi nō deficiet. ¶ Cūq; dolores imites
z magno cū pōdere in pectine paritura senserit que eaz
crudeliter z sine intermissione molestēt potēter paupcu-
la clamer: z ad celū vsq; lamētabiles voces emittat retētū
spūm sepe inferius cōprimat. Et in isto casu cū pipere et
oleo tu sternutatiōem puocar: isto mō hec z que scripta
ordinate faciēdo p̄tū faciliabis z bonā mulierē cum fetu
suo dei dono ad salutis portum reduces: z sic capuli hu-
tus intentio finitur.

¶ De extractione secundine.

Caplm. xxxvi.

Ecū dīna est pāniculus totū inuoluēs fetū qui con
 text⁹ venis z arterijs tunicas duas habēs matricis
 venis z arterijs p eas colligat vt p venas illas san
 guinē fetuz nutrituz attrahat z attractū per vmbilicales
 venā imitat⁹ p arterias aerē quē quoq; p vmbilicales ar
 terias trahit ad cor fet⁹ p eius enētandē trāsmittat. **E**x
 hac descriptōe secundine de plāta ad fetuz pparatio quā
 Gal. in lib. de spmate posuit clare piz mediante. n. radice
 z qui ab ea oriunt villis capillarib⁹ plāta solo cōnectit a
 quo nutritū per ipso villas sibi trahit: sic fet⁹ p ve
 nas in secū dīna semiatas z arterias mīrici colligat sibi p
 eas alimēta fugit. **E**st z alius ab illo panniculus a filio
 ablati biler qui nūcupat. **E**st ab vmbilicali vena ac va
 se quodāz p qd sibi fet⁹ vt mīa mādāt ortū trahit qui plicas
 in modū rugate vestis plimas habēs ac anfractus in qui
 bus vrina fetus ad eum missa recōdit ab vmbilico isra fe
 tum ipsuz totū inuoluit. **E**st z itē panniculus terti⁹ ab ea
 noie mēbrane subtilissime filis q imēdiate fetū attingēs
 ipm totū circūdat z in se humiditates sudorales fetus re
 cōdit oēs. **S**ed si de⁹ te adiuvet de isto pāniculo ab eo
 triumphā audi queso. His primis dieb⁹ cuiusdam zelotipi
 quedāz fratre minore de vxore suspicio erat sic vt ipsa ad
 bti frāctici ecclesiaz ire auderet nequaq; pregnant facta
 ab ea pāniculo fetuz inuolutū vt plerūq; accidit peperit:
 mulier vero quedāz puez natū tristi zelotipo nūciatū it
 z nato paruulo gaudiū sperās augere bñ fortunat⁹ ingt
 erit euz minoz more ad lucē indutus deuenerit mulieres
 plurime vt sic scias ab ea vestitū infantē nasci ad bonum
 omen putāt. Infelix zelotipus ille sic ab ea vestituz infan
 tē euz audiuit: statim a minore fratre genituz pēfauit: pati
 entia tū oī extincta puez rapiēs de eo terrā pinus allide
 re volebat nisi ab astātib⁹ phibitū fuisset. **I**s tristis rabiē
 in innocētē euomere nō valēs puerperā miserā inuadit
 z tātū eā pugnis ac calcib⁹ mulctauit vt vocat⁹ ad vitā pe
 ne reducere eā potuerim. **E**lla cū filiū habuiss⁹ nunq;
 me pfuluit z opportunis remedijs adhibitis pregnant sa
 cia vestituz infantulū pepit: q in vētre minoz habitu as
 sumpsisse miraculose eū crederet habitu illo eū induit: z
 innocentē tandem asser⁹ minoz obediētiam reliquit.
Et igit⁹ vbi opus esset paupculas mulieres excusatoz
 z taluz vulgariz corruptā fantasiam remoue. Sed his
 vulgarib⁹ in pace dimissis: vñ discessi reducā. **S**epe se
 cū dīna mīrici colligata remanēte fet⁹ nasci plerūq; diffi
 culter extrahit q intus manēs putrescit nōnunq; z eius
 putrefactōe iteriora corrupti z crudelis mors inde psegit
 ea putrefacta a matrice aliqui tū expellit z puerpa mortē
 euadit: qz tū in mora piculū est qd factur⁹ sis audi. **E**ū
 circa pectinē dolores z pōdus ipsa misera pſentiat maio
 res z qz in partu voces z lamētōes emittat facit: imo
 ad cellū vsq; spūm inferi cōpūmēdo retineat: sternutatio
 puocet z supra vētrē cū manu posita matrix inferi⁹ ppu
 mas: z vbi sonus fuerit sup vno pede retro saliendo icēdat
 qz si in eodē istātū salt⁹ z sternutatio. pueniāt valet z qz tū
 At vbi his factis ad exituz vbi ea rebellē ē a caplo de cau
 sis mole rē seu de mō abortus. puocādi aut de part⁹ diffi
 cultate succursuz pete. **I**stima. n. q ibidē scripta sunt si se
 ceris ad extrahēdā hāc rebellē secū dīnā tibi suffragium
 pſtabūt singulare vt sūt encatſmata suffumigia nāscalia
 pessaria potōes pulueres z pille. **E**t ex his q auctores
 in hoc casu puenire affirmāt magis cribraui aliq; rista or
 dinate describere nūc mihi mēs ē. **E**t pmi⁹ qd est ex fo
 lijs z ex virgis alei factū encatſma. Aut ex folijs vsuen qd
 suplatiue ab Aui. cōmēdat z est herba vermicularis filis
 in marinis lutoz nascēs cuius cinere sit sedex aut chali
 nec itoz altez virtuosum erit min⁹ si camomillarū seu
 ebuloz folia in decoctōe cū eis addideris. valet et si ma
 trici collū: z ei⁹ os ex croco z coagulo leporis illiniuert
 aut serpēis spolio si cingat seu ruthā arthemisiā z ab
 sinthiū trita si coxe simul alligaueris. **E**xcellēs suffu

miguū ex aliquo istoz sit vt ex vnguibus equi asine capre
 vel ei⁹ carmbus aut ex simo eq bouis coluboz aut aquile
Cel ex se. porri aleo coctice minoris pini rasina ellebo
 ro al. aristolo. lō. vel nigel. **C**el facias sic: z est suffumi
 giū cuiusdā antiq; qd aboali filius summe laudat acci. ru
 tā prallū z abrotanū sū cōquassata sup quib⁹ tū olei de
 lilio pice q cooptum maneat totū: deinde parum buliāt
 z tpani postea pmittant: quoz sumū mulier per emborū
 recipiat. **M**asalia valētia plurimū sunt ex alleo aspal
 to assa balsamo stercore ancipitris galbano gentiana se
 pino scamonea vite alba yrcos humida borace euz succo
 cētruz galli de succo diptami: qd libet. n. illoz maxime
 pessaria vbi facere volueris ex decoctōe allei ea facito ane
 ti cū vino boracis cū succo cētrū galli. gētiāe cū succo ar
 themis: aut ex succo diptami. **E**t nota h⁹ q ex qbus na
 scalia sūt pessaria qz fieri pnt cū decoctōib⁹ aut succis di
 ctis: mō illa dissolui aut pessariari possint. **B**ibēde de
 coctōes ex ifrascriptis sūt ex recētib⁹ ros. cū q pulueriza
 ta altea postea cōmūscet sit ex arthemisia faseolis rubets
 prallio succo abrotano altea pulegio mēastro dauco pe
 trosilino polirico mercurial⁹ vel rubea tictoz. **E**x suc
 cis vō q bibunt ē succ⁹ diptami arthemisie polirici pēro
 filij marubij cū melle mercurial⁹ absinthij pulegij berbe
 ne porri ruthe aut ypicon: z iter alios succos in casu isto
 hi quoz pncipatū obuiēt. **D**ulueres sūme ad hoc p
 positū faciētes q cū quis ex succis aut decoctōib⁹ tacti su
 mi pnt h. f. mirre castorei se. dauci diptami porri z pul
 uis libricoz terrēstriū z esto auctores q dicta sūt in pnti
 caplo maxie laudāt vniūsa nō min⁹ i pscriptis caplis iue
 nies plima: puta: pillulas pulueres z talia ad q si libet re
 cursum habe. **E**t p hoc hūic caplo mihi finē facere libet.

De regimine enixe.

Caplm xxxvij.

Aplo precedēt postqz finē dedi ex ppijs muliez
 c egritudinibus q in hoc tractatu describenda foret
 aliam inueni nullam nisi qualr enixa regēda sit go
 forsan vellet inscribere: sed hoc mihi paz cure erat cum
 enixe accēs euenire posset nullū cui in pcedētib⁹ caplis
 puiss⁹ nō sit vel saltem tā viro qz mulieri id cōe erit: cui⁹
 dictionē facere hui⁹ tractatuli metas excederet. **Q**uia
 tū supra tractatus est qualiter a cōceptōe ad euētum vsq;
 partus nāliter mēstrua retinent z in partu ipsa fluūt scito
 q vbi masculum enixa sit purificationis tēpus. 30. dierum
 assignat maximū. Si femellā. 40. quoz in purificationis
 tēpus suo tēpore mēstruoz adequat vidi plurimas: z sic
 in trīum diez spacio purificatas nōnullas noui. **C**ū er
 go de ipsius enixe regimine aliquid dicā: illud tū primo
 cōsiderādū erit: z cui⁹ purificatio tarda est z accūta par
 tus crudelia in primis dieb⁹ diēta tenuit⁹ ras: in alijs vero
 nō sic. **E**t vi partus accūta tāgā aliqua ex his sanguis
 retēto aut ei⁹ fluxus nimius z vlcera q sepe dilaceratōe
 ligamētoz sunt accidunt z limites dolores aliqñ. **E**x
 sanguis retēto ne vertigines scotomie sincopez febres et
 vlr egritudines de repletōe puenire possunt plurime. **P**
 ut in caplo de mēstruozum retēto ne scire te feci z in hoc
 casu sōmā ex saphenis fieri statim iube mō conditōes
 ad sōmā requisite in purpera sint: z successiue curā put
 illicite docui adhibe. **D**e sanguinis fluxu nimio ac de
 vlcerebus curā in ppijs caplis supra require. **F**ebres
 vero vbi adfuerint regimē subtilia z aquā ordet in potu
 dato: z postea alia sūm febris exigētiā fac. **D**olores cum
 cataplasmatibus ac anodinis vncionibus: z cum reme
 dijs opportunis que cōter medico cuilibet nota sunt mi
 ngādi erunt: quo in casu cum vino calido opiatā triserā
 in potu nōnunq; dedi. **E**t vbi dolor imitissim⁹ per seue
 rauerit cum vino decoctionis arthemisie calido a. 3. f. ad
 i. vsq; infra scriptū elarij: z istud statim dolorem sedat. **R**
 piperis lon. se. iusga. al. añ. 3. x. opij tebaici croci añ. 3. v.
 piperis castorei añ. 3. i. amicos bacarum lauri cimini folio
 rum ruthe siccoz calamenti añ. 3. iij. margaritaz iacint.

De egritudinibus.

añ. 3. i. musci fini. 3. h. cū mellis dispumati q̄tuz sufficit fi. at elm: eo tñ nisi ad min^o mēliuz sex etatis fuerit vsus suz nūq̄: z h de regimine enixe finis sit volo: per qđ huic tra ctatulo finē ipōnere libz. Et nāq̄ a p̄ncipio pposuerā di uino munere satisfactum: puto cum de omnibus muliez proprijs egritudinib^o dictio facta sit arbitrer de quo cru cihyo Jesu laudes sint infinite Amen.

Explicit Cōmētariolus: de proprijs muliez egritudini bus. Antonij Guaynerij Bapiēsis doctoris p̄clarissimi.

Antonij Guaynerij Bapiēsis doctoris celeberrimi de iūcturis siue de arthetica z calculosa passiōe ad Magni ficum z insignē virum Andream de birago Ducalē came rarium. Cōmētariolus feliciter incipit.

Cōmētariolus iste partes duas principales habet.

Prima arthetice doctrinam tractat.

Secunda calculose passionis.

Prima triginta capitula in se continet.

Capitulum primū. De arthetica z quarundam suarum spe cierum notificatione. 78.

Capitulum. 2. De causis arthetice. 78

Capitulum. 3. De signis arthetice demonstratiuis. 80

Capitulum. 4. De p̄nosticis qnq̄ sp̄ei arthetice cōib^o. 80

Capitulum. 5. Cyragram notificat tam p̄nostica sibi propria q̄ demenstratiua signa ponens. 81

Capitulum. 6. Tam cyragre sanguinee qualiscunq̄ san guis fuerit q̄ colerice quo ad digestionem z euacuatio nem materiei curam ponit. 81

Capitulum. 7. Materiei flegmatice cyragram efficientis digestiua continet. 81

Capitulum. 8. Solutiuas potiones que materiā flegmaticā cyragram efficientem educunt recitat. 82

Capitulum. 9. Pillulas continet. 82

Capitulum. 10. Confectiones z solutiuos pulueres. 82

Capitulum. 11. Materiei cōmixte tam digestiua q̄ solu tiua describit. 82

Capitulum. 12. Podagram notificans tam p̄nostica sibi p̄ pria q̄ er^o demonstratiua signa ponit: ac qualiter queuis materia eam efficiēs digeri z educi debeat. 82

Capitulum. 13. Qualiter z cū q̄b^o materiei ad q̄suis iunctu ras defluxus q̄ z alia fuerit phiberi debeat oñdit. 82

Capitulum. 14. Qualiter tā podagre q̄ cyragre mā exñte calā p̄ medicinas non narcoticas dolores sedant. 83

Capitulum. 15. Medicinas narcoticas iuncturarū z dolores a materia calida factos sedantes continet. 83

Capitulum. 16. In articulis materia frida seu p̄mixta existi te dolores factos sedantes medicinas describit. 83

Capitulum. 17. Antidota que materias nō ingipsatam neq̄ indurata nimis in articulis artheticozū derelictam re soluant ostendit. 84

Capitulum. 18. Que indurata valde materiam mollificāt ac resolunt dūmodo ipsa in gipseam seu lapideā com mutata nō fuerit inscribit. 84

Capitulum. 19. Eius curam materiei ponit que in gipseam seu lapideam est commutata. 85

Capitulum. 20. Sciaticā notificat ac q̄l̄r z vbi er^o dem̄ratiua signa inueniēda sint: qđ q̄z de ea sit p̄nosticandum. 85

Capitulum. 21. Qualr mā sciaticā efficiēs sit eūanda. 85

Capitulum. 22. Ea ponit que ab extra appōita sciaticē dolo rē mitigāt queq̄ eius materias leuiter resoluunt. 86

Capitulum. 23. Que sciaticē mām a cētro ad circūferētiā trahunt ac que dolorē sedant antidota continet. 86

Capitulum. 24. Que sciaticam cauterizant antidota describit. 86

Capitulum. 25. Ubi rerum nō naturalium regimen tam in podagra sciatica q̄ cyragra hora paroxysmi a quauis causa fiant obseruandum. 86

Capitulum. 26. Ponit regimē ab arthetica p̄seruatiuum solū sex rez nō nālium in se doctrinam cōtinento. 87

Capitulum. 27. Qualiter in p̄seruatōe ab arthetica z quo tēpore fienda sit s̄lōmia: ac v̄les quoq̄ purgatiōes z que sint solutiua in vsu quotidiano sumenda. 87

Capitulum. 28. Qualiter z quomō z cū quib^o in p̄seruan dis ab arthetica sit v̄m̄tus p̄uocandus. 88

Capitulum. 29. Exp̄imēta p̄l̄ma ponit ab antiq̄s q̄busdam phycis auctorizata p̄ q̄ mēbra arthetica talr cōfortant: vt ab inuasiōe paroxysmi p̄seruari facile possiunt. 88

Capitulum. 30. Qualiter arthetica mēbra totūq̄ arthetici corpus tam per artificialia q̄ naturalia balnea q̄ quoq̄ per v̄nctiōes cōfortari debeant. 89

De Arthetica z quarundam suarum specierum notifi catione. Capitulum. 31.

Arthetica est iuncturarū dolor cū umo re vel sine a mala p̄plone

humore seu v̄tositate in ipsarum existiēte p̄catena tione cāus. Mēbrū enim neruis seu ligamētis artatum art^o dī a quo z arthetica nomē accepit. Cūta vero pro cuiuscunq̄ interdū humoris stillicidio ad q̄uis n̄t cor p̄onis p̄tē defluētis accipit q̄l̄ter vulgares humiditatem q̄libet tā ad pect^o q̄ idifferēter ad q̄dus mēbrum aliud defluētē guttā vocāt. Cūlio mō capis gutta put ē iunctu rarū dolor ab hūore in ipsaz p̄catenatiōe a mēbris alijs defluētē cāus. Quēadmodū. n. mēbra ad se inuicē escam trahūt ita ad se inuicē supfluitates deponūt: vt Gal. in de virtutib^o nālibus: z isto mō fit gutta q̄ p̄ silitudinē gutte a tectus seu ab arborib^o stillātis dī. Mā ab extremitatib^o par uarū venaz ad submissas sibi iūcturas mā interdū gutta tim deflūt z hāc efficit passiōē: quā guttā appellamus. Cū q̄z plures sunt artūz iuncture in q̄bus q̄litas mala existiēs seu humor aut adueniēs ventositas dolorē p̄sepe cāt fm̄ ipsoz artūū variā denoiatōez varia sortit artheti ca noia: vt q̄ in manu fit. Cyragra a cyros qđ est man^o nū cupat: sciatica v̄o a scia: z a pede podagra. vñ. Ras. scia tica inquit z podagra de gñe sunt arthetice z dolores in articulis q̄ vni mēbro nō approprianf dicunt arthetici: z q̄ fiūt in articulo anche dñr sciatica z ipede podagra zc. Quicūq̄ alijs in iūcturis fit dolor artheticus q̄z nūcupat Ex q̄bus patet artheticā ad omēs iūcturales dolores tan q̄ genus se h̄re. Mā vt pz gutta q̄libet arthetica est: con tra vero minime vt de arthetica ex mala q̄litate seu vento sitate solū pueniēte liquet: tal. n. pp̄ie gutta dici nō debz Cū rūtū iuxta sniam Gal. podagra ab arthetica videt multū differre: vult. n. q̄ dolor in pedūz iuncturis exñs nullus dicat arthetic^o nisi ibi tumor affuerit: vt exp̄sse po nit in p̄ntegni: cū ingt. dolor arthetic^o est cū tumor in cō catenatiōe mēbroz nascit. Et iō in cōmē. illius afforizant. Quēcūq̄ podagrice egritudines zc. M̄erui z chorē in quit in podagricis nō tumescit vt velit dolorē in pedū iū cturis sine tumore podagricū noīari: cū tumore vero ar theticū. Cū cōmē. illius affo. Eunuchi nō podagrizāt zc. podagrā ab arthetica differre manifeste ponit cū inquit Quēcūq̄ dicta sunt de podagra sunt itelligēda de arthe tica cū pri^o fuerit podagra: z postea arthetica. s. qñ tumor supuenit. Et sic pz fm̄ Ba. q̄ arthetica de podagra nō ve re tanq̄ genus p̄dicat. Cū ego aut cū arthetica ad artu nomen traxisse vidēā q̄bus in locis iūcturales dolores fiūt oēs tales siue cū tumore siue nō artheteticos appel lare volui q̄ veteres fere om̄s q̄z fecerūt. Sed q̄z ad hoc propositum disceptatio hec nibil vilitatis apportat tñ de notificatione nois arthetice dictum sit.

De causis arthetice. Capitulum. 32.

Arthetice cause extrinsece z intrinsece esse possunt.

Quantū ad extrinsecas cuiuslibet rei sex rerum nō naturalū violētus occurfus artheticā efficere potest veluti excessiua frigiditas excedēs caliditas som nus supfluous: nimia vigilia quies. Cū. Ra. nō accidit in quit dolor artheticus in corpore v̄iēte exercitio: sed in ma iori p̄te in relinquēte ipm̄ zc. verūtū supflue factū vt in se.

rius appebit iuncturas debilitado relaxado: ite ac humores siuere faciedo causa sepe huius passionis existit.

Cummoderati qz gaudii pseueras tristitia coitus superfluo: et is potissimu q sup cibuz fit: et est vna ex potissimis causis arthe^{cc} vt fere veteres oēs enarrāt. vñ Ras. i pueris ingt nō accidit podagra añ coitū cū mlierib⁹. Et subdit q in generatōe podagre coitus virtutē habet magnā valde: qd apparet: vt ingt mulierib⁹ et eunuchis nō accidit podagra nisi cū difficultate zc. et hoc ppter nō coire. iō Ari. sto. suis in pblematibus ac noster serenissimus Ilypo. Eunuchi inquit non podagrānt ē igit relatu veterū vna ex causis potissimis: qz nutritiua virtutē debilitat iuncturas qz qz sit vt in talib⁹ humores plimi supflui generetur qui ad iuncturas p costū relaxatas: ac valde debilitatas facile defluunt: ppter qd q tam ardent coitum ipm amat plusqz aliū morbo archetico detinēt. Sed certe meli⁹ est p decennium vitā abbreviare qz esse tante dulcedis in expertum.

Csane nō minus cibi et potus vsus anormalis est morbi huius cā qz ipe coitus. nimirū itaqz si dñis cardinalib⁹ p. latis: et alijs hmoi in ocio et delicijs vitā ducētib⁹: et si nō coeat: qz a religiōis regula phibet: sit h passio familiar. Mā ciboru et potuū diuersitas ex qbus quoqz modus pparatō nis vt de his plusqz sat mādūcēt efficit q ex cā suis i corpi bus humores supfluunt q ad iuncturas decurrentes sunt morbi hui⁹ causa. Qzū crapulosos morbus iste diligit: et illos maxime q ieiuni aut cum bollo vñū pants vñū barile vñū biberēt tales ad mortē vsqz concommitat. potano item vñū stomacho ieiuno est cā: acetum item et vinum alium multuz huic passioni amittant: et pariter cibi q facile corruptionē recipiūt: et hi potissimū: ex qbus supflua humiditas facile generat: vt melones plica mora plima olea legumina. Itē porcina caro pisces et maxime anguilla ac tēca zc. Et teste rasi frequēs carniū comestio: sed gallinarū atqz cornūcū a ppietate hoc efficit. Apuleo teste.

Cex qbus patet q oia q ad humorū multiplicationē faciunt et q iuncturas ex se debilitāt vel relaxant hui⁹ possūt egritudinis eē cā. Cōsuetarū qz euacuationū retēno vt menstruoū emoroydarū sudoris et aliarū hō. Solitaruz item artificialiū euacuationū dimissio vt flebotomie purgationū et talū: et itē i mutilatis ppter nutrimentū qd supflui passio hec sepe accidit: ac in his itē qui cronicas egritudines passi sunt ac in nō bene rectis pualescētib⁹ in qbus plerūqz accidit q egritudines eorū sedent materiabus q eas efficiebant derelictis: et tales postea ad iuncturas defluentes arthetica gignūt vt de sedata colica sepi⁹ visū ē. vñ Aui. de his loquēs q ad arthetica sūt aptiores: tales inquit sunt habentes egritudines cronicas et pualescētes cū non regūt in rectificatiōe. et id iō qm eorū vñutes debilitantur a digestionē bona et proprie cū sunt curati cū sedatio. ne absqz euacuatione sufficiēt et vltime expulsiōe zc.

Cista fere oia que dicta sūt Rasio noster summatim itēgit: cum ingt. Generatū podagrā nauseatiue satietates ocium longum coitus intensus et supfluo euacuationū solitaruz remotio frigida cōplexio. successio hereditaria balneum motus post cibū vinū potēs abūdant bibitiū: qz vinū contrariū est nervis: frequēs ebrietas et vñ oē id qd malā facit digestionē zc. Et ego hos plerūqz arthetica incurre re vidi q cronicas tybiarū vlceraōes seu q in ano sūt fistulas cōsolidare pmiserūt: aut q solitas ad mēbrū aliqd detinēri supfluitates cōstringūt he itaqz sunt in sūma extrinsece cause que inducēt arthetica pnt. Qz si aliq causa nō nominata reperitur ad aliquā istarū erit reducibilis.

Cintrinsece vero et que magis immediate arthetica effice. re possunt assignātur infrascripte: puta iuncturarū debilitas viarum ductuū largitas: fortis mēbrozū expulsiua. virtutis nutritiue impotētia: et humores fluxui habiles.

Ciuncturarū debilitas ac ductuū viarū largitas tā extē. pore qz ex generatōe cōtrahi pōt ex tpe qdē vt a casu et p. cussioe egritudie. Et ad hūc moduz de alijs ex genera.

tione fit virtutis generatiue ipotētia aut māci indispōitō ppter ei virūqz seu ipsorū alterū cōtingit i differēter mēbz qdlibet cū largis ductib⁹ ac debile generatū vt dietum cō. prehēdimus. sperma enī vt phisici oēs volūt generātus cōmemorationē in se gētur sic q ex sano mēbro sanuz spma et ex infirmo infirmū decidit hac ex cā hereditariū hūc morbū appellam⁹: qz spma viri iuncturarū debilitum nati iuncturas debiles vñ plurimū generat. **C**Ex pte fortitudinis expulsiue fit cū epatis et aliorū mēbrozū sit expulsiua fortis. iunc enī ad debilioza mēbra supfluitates eorū mā. dant que de hinc sunt hui⁹ egritudinis causa. vñ. Aui. 7° colliget ca. de egritu. stomachi. Consuetudo est inquit. vt forte mēbz suas supfluitates ad dbile pūciat: et maxie si ad b adiuuat locus et vie q ad ipz cōfluūt zc. Et Sal. 13° tera pentice capitulo. 2°. Mēmbra ingt fortia si supfluos a se humores depellāt ad debilioza deponūtur. **C**Ex pte virtutis attendit nutritiue debilitas: cui⁹ cā humores crudi plimi generātur. Et hui⁹ cā vt Aui. ingt. hec passio senibus ac q egritudines cronicas passi sūt: et item cōualescētib⁹ nō debite rectis accidit. **C**Ex pte humoris flegma aquosum ppter sui fluxibilitatē frequētus est in causa. suc cessiue sanguis: deinde colera: postea veto mīlia. inquit tñ Rasio q podagra fit in tribus cōplexiōibus. In repletis sanguine celeriter. In his in qbus sunt supfluitates semi crude abudāter valde: sed in his inquit h vidi fieri min⁹: licet medici dixerūt oppositū: et in corpibus colericis: et in his hoc vidi fieri magis zc. Et sic videt quodāmo ei⁹ op. positū asserere qd statim dixit. Sed in loco isto hāc dis. ptationē declarare p parū vñilitatis nobis est. **C**Ad ppo situm igit veniendo sepius morbū hūc humores efficien. tes sūt cōmixti: vt colera cū flegmate: ea enī sibi ingressum ad iuncturas pbet et ita aquosum flegma cū sanguine.

CNotest is iūcturalis morbus mala sine mā cōplexio ne fieri: et a vētositate qz q cōcauitates iuncturarū replēs nervos chordas et lacertos extēdit. et quasi quandā conti. nui solutionē efficiēs intensū p sepe dolorē inducit. Et hec sunt in sūma tā extrinsece qz intrinsece arthetice cāe. Et sic amō ad signa trāseundo huic capitulo finē impono.

CDe signis arthetice demonstratiuis. Cap. iij.

Obilis Arthetica oēs anno singulo regiones vñ. tat et istorū quidē incolae potēiores q tam amica. bilis est nature: qz si quēpiā p manū scia aut pedem deprehenderit et ita vt sepe sit secū p mensem vel vñtra mo. rā traxerit vix eum ad mortē vsqz derelinqz: primos nāqz impetus et diutius cū suo familiari stare queat omnes q si facit incognitos: quia vt Aui. et pñsci phici expimenta. luer didicerūt: si ea tūc cognoscat facile nō reditura pelli. tur: qd in sequēti capitulo deo auxiliante melius declara. bo. **C**Terū possibile nō est vt canonicē eā cures nisi im. mediatas causas cognoueris: vt est mala cōplexiō si i cā fuerit vel vētositas aut humor. ad quarū cognitionē taz extrinsecas qz intrinsecas causas. alias quoqz cognoscere necesse: qd vt recte fiat ordine quo supra descripte sūt. exa. minabis. vt. vñ. si paties in aliqua nō naturali re excessum quēpiam cōmiserit. Si aliquā solitarum euacuationū vñ artificialium omiserit. Si ex mutilatis ille fuerit vel egritudo aliqua non euacuata materia sit sedata. aut vlceraō aliqua antiqua vel materia ad mēbrum aliquod cōstue. ta siuere sit restricta. **C**Dehinc vero ad intrinsecas cau. sas deueni. vt. vñ. si iuncturas debiles aut meat⁹ largos ha. buerit. Et nūquid ex tpe aut generatōe id vitium sit: si ali. quozum mēbrozū expulsiua adeo fortis sit q ad pa. tiēna mēbra supfluitates mittere queat: si digestiua aut assimilatiua virtus ppter egritudinem vel quāuis aliam causam debilitata sit: et est ubi omnium istozum indagatiō necessaria siue mala cōplexio siue vētositas siue humor in causa fuerit. **C**Et nō solum pīca inuestiganda sūt sed patientis cōplexio etas regio tps anni pteritū regimē et si mīlia. pulsus item vñna quoqz et peccante humore qdici.

De egritudinibus

naturalis hora infirmus magis afficietur: de colore autem membrum caliditate poterat inflatōe et te infra adiutore deo capiti reddat: que te ad cā inuestigandā plurimū iuvāt his itaq; pnotatis ad actū p̄acutū veniēdo. **C**S i artethica ab immateriali mala cōplexione puenit in colore membrum patiens nō mutat: pondus aderit nullū. Inflatio q̄ nulla. Et si a v̄tositate siue coloris mutatiōe membrum resus manet pambulat dolor. Et si regimē p̄cedens v̄tositatis fuerit multiplicatiuū adhuc te certiorē efficiet. **C**S3 quia materia ē frequēter in cā ne decipiaris q̄ pluribus modis vt infra appebit fieri pōt: q̄ dicta sūt diligēter inuestiga. et cui humori magis assentiunt eum in cā fore verisimiliter indicabis. **C**4 si is sanguis fuerit dolor erit extensius cum pulsatione quadā pfundus valde color membrum ad rubedine tendet erit totius poderofitas sudor aliq̄s i facie frōte gravitas sōnolentia q̄dā. Et si p̄lo sanguinea fuerit si adolescētie etas si t̄pata regio si veris ip̄s si p̄cedēs regimē sanguinis multiplicatiuū: si pulsus magnus plenus et vndosus et v̄rina rubea et spissa et mane q̄s hora diei alia infirmus magis affliget his oībus vel his plurib⁹ apparētib⁹ certior multo fies. Sed q̄ sanguis sicut et aliorū humorū plures sunt species q̄ quidā purus q̄dā nō purus. Et ex nō puro q̄dā colicus quidā flāticus et q̄dam melancolic⁹ existit. In nō puro signa sūm quāntatē humoris eidē dantis denomiatiōe a p̄scriptis aliquālī declinātia t̄ illi plurimū consentanea et hec nō min⁹ alijs in humorib⁹ q̄s i sāguine ubi erūt p̄siderāda. **C**5 Colera vero dolorē acutum pungitiuū et valde intensū efficit. **C**6 si membrum calidū fuerit ad citrinitatē quadā tendēs cū nullo aut paruo tu more. cōplexio vero colerica: etas iuuentutis: meridionalis regio: tēpus estatis: regimē p̄cedens colere multiplicatiuū: et hora colere fortius molestef patiens: pulsus vero velox. v̄rina tenuis et intēsa: egestiōes colerice: tūc de cola haud q̄q̄ dubites. **C**7 flegmaticus humor dolorē intēfaz satis efficit: tūmet membrum et tactu frigidū v̄ plurimū repit eius calor a sano nō multū distat. **C**8 si complexio flātica fuerit senectutis etas septētrionalis regio ip̄s hyemis regimē p̄cedēs flegmatis multiplicatiuū et patiens hora flāt magis affligat pulsus sit mollis cū diuersitate quadā v̄rina remissa spissa tūc: et egestiōes flegmatice: nō erit de flegmate dubitandū: q̄d est v̄t̄plim in cā. **C**9 Alia vero raro quo in casu tūc pu⁹ erit dolor infla⁹ membrum minima grauitas magna cū stupore quodā membrum luet aut nigrescit q̄ v̄ plurimū tactu frigidū reperit. Et si complexio de per se aut de p̄accidēs mīlica fuerit: vt ē in colico p̄decidentiam vel aliter adusto: regio vero calidissima cui⁹ causa resolutur humidū et cinericiū manet: autūni tēpus et regimē p̄cedens mīlie multiplicatiuū: cū q̄ plus hora mīlie q̄s ceteris molestef. Si appetit⁹ intensus v̄rina remissa et tenuis valde: pulsus vero durus mīllam i causa esse poteris facile cōcludere. Et si h̄ t̄n rarissime p̄tigat. nā humor melancolicus ē fluxibilitati mēp̄ valde: p̄p̄t q̄d ad iūcturas diffusit: sepi⁹ t̄n vt supra dictū ē a flāte crudo accidit cum quo colera que ei ingressū p̄bet cōmiscet. Et ideo si patiens colericus regimine flegmatis multiplicatiuo vsus fuerit: v̄t ecōtra. tūc cola cū flāte cōmiscet et signa pmixta erunt. **C**10 Sed in h̄iorib⁹ mixtis te membrum color atq; caliditas plurimū deciperet: nā cola flāu pmixta ad circūferētiā facile pellit: p̄pter q̄d membrum tūc rubet seu citrinat atq; caler: q̄s uis iūctura flegma dolorē efficiēs fuerit. Ex q̄ p̄z q̄ si tē illud a mā colica puenire iudicares nō parum i errorem caderes. **C**11 Stat itē ad intra colerā dolorē efficere et membrum extrinsecus ratione friditatis aeris vel alteri⁹ albi vel liuidum ē. ecōtra flā dolorē efficere et aeris caliditatē seu medicamē aliquod suppositū seu quouis aliud extrinsecus membrum rubeum efficere. et sic rōne coloris materiam calidā iudicares: q̄ frīa tūc existit v̄t ecōtra: humor p̄terea existens in pfundo membrum superficie p̄ter q̄ nō mu-

tat: et sic membrum color tūc nullū tibi iudiciū daret: et itez cōtingit vt humor frigiditas ad iūcturas defluat dolorē intensum faciēs: cui⁹ cā sebus fieri: causabit insomnietas: p̄sus velox erit et v̄rina tincta dolori succurrere intē dēs sanguinē et spiritū in multa quāntate ad locum illum mādabit qua ex cā locus iste rubet tūc atq; caler: q̄ tūc oīa calide materie sunt indicia et si frigida sit in causa. De colore igitur membrum caliditate seu frigiditate nisi p̄seueret cōfidēdum nō erit. occurrunt enī sepe plima q̄ tā caloris seu frigiditatis q̄s quaq; caliditatis membrum causa esse possunt: cōtra tamē materie peccantis naturā. Cū igit signa talia fallacia sepe sint ad alia dicta recurrēdum erit. **C**12 Alius itez in applicādis localib⁹ error sepe cōtingit. Nā hora poximi interduz applicare frigida q̄ aliquālī stupefaciēdo dolorē remittunt. mā t̄n frigida existēt: que huius cā p̄tunc forsā calāz iudicam⁹. **C**13 cōtingit et interdū: q̄ mā calā existit ac pauca: et ex applicatiōe calidorum mā ista pauca resoluitur et sedatur dolor: ex quo ad pauca respiciēs mām istam fuisse frigidam iudicarent. **C**14 Ex quibus patet q̄ in casu nostro ex iuuantibus et nocētib⁹ esset p̄ se iudiciū fallax. Ne igit hos in errores tā hora paroxysmi q̄s getis i cidas p̄ticularia que supra te docui diligenter p̄serutare. Et sup̄ quē humorē plura cōcurrūt cum in cā fore iudica. **C**15 At nunc libet de v̄rinis sup̄ artethicā significantib⁹ aliq̄ p̄ticularia differere. Nā isti in p̄tibus trouātuli de oībus humani corporis dispōnibus ex v̄rina recte scire se iudicare asserunt: et vt in casu nostro ex his dicere q̄quā cū ratio ne scias p̄lege que sequunt. **C**16 Urina artethicorū est interdum alba ac tenuis in q̄ athomose albe quedā sunt resolutiones: albe quidē. q̄ aut a iūcturis: aut a flegmate resoluti: athomose vero seu rotundē: nā sicut minerale aurū q̄ in arenulis quorundā fluuiozū reperitur p̄uolutio nem cōtinuā in paruis granulis rotundaf: ita iste resolutiones p̄pter ip̄sarū cōtinuā in descensu resolutionē ad formā rotundā atomis similē rotundaf. verum vbi materia calā fuerit: rubee aut subrubee resolutiones erunt: et si tāta fuerit caliditas vt vinctuositas resolvere q̄at fiet cū illis resolutionib⁹ v̄rina rubea aut spissa. **C**17 si ea liuida aut turbida fuerit: scīā seu alias inferiores iūcturas lesas esse arguit. Nam materia reumatica. que p̄tunc hāc egritudinem efficit: p̄ spinalez medullā descendit. Cuius ps aliqua cum v̄rina miscetur: et tūc eā liuidā seu rubeā efficit. **C**18 Ex quibus p̄z quālī p̄ signa aliqua ex v̄rina sumpta super artethicā iudicare potes: equiuoce t̄n: nā p̄ signa p̄silia super alias plimas egritudines significare potes: vt in spiritualium egritudinibus. fluxu emor̄oydaz: aut mēstruorū et aliorū plimū puri i his p̄p̄tjs capitulis aliq̄n declarauit. Et in hoc finitur capitulum arithetice demonstratiua signa continens.

C19 De signis p̄noticiis cuiq; sp̄ei artethice cōib⁹. **C**20. **C**21. **C**22. **C**23. **C**24. **C**25. **C**26. **C**27. **C**28. **C**29. **C**30. **C**31. **C**32. **C**33. **C**34. **C**35. **C**36. **C**37. **C**38. **C**39. **C**40. **C**41. **C**42. **C**43. **C**44. **C**45. **C**46. **C**47. **C**48. **C**49. **C**50. **C**51. **C**52. **C**53. **C**54. **C**55. **C**56. **C**57. **C**58. **C**59. **C**60. **C**61. **C**62. **C**63. **C**64. **C**65. **C**66. **C**67. **C**68. **C**69. **C**70. **C**71. **C**72. **C**73. **C**74. **C**75. **C**76. **C**77. **C**78. **C**79. **C**80. **C**81. **C**82. **C**83. **C**84. **C**85. **C**86. **C**87. **C**88. **C**89. **C**90. **C**91. **C**92. **C**93. **C**94. **C**95. **C**96. **C**97. **C**98. **C**99. **C**100. **C**101. **C**102. **C**103. **C**104. **C**105. **C**106. **C**107. **C**108. **C**109. **C**110. **C**111. **C**112. **C**113. **C**114. **C**115. **C**116. **C**117. **C**118. **C**119. **C**120. **C**121. **C**122. **C**123. **C**124. **C**125. **C**126. **C**127. **C**128. **C**129. **C**130. **C**131. **C**132. **C**133. **C**134. **C**135. **C**136. **C**137. **C**138. **C**139. **C**140. **C**141. **C**142. **C**143. **C**144. **C**145. **C**146. **C**147. **C**148. **C**149. **C**150. **C**151. **C**152. **C**153. **C**154. **C**155. **C**156. **C**157. **C**158. **C**159. **C**160. **C**161. **C**162. **C**163. **C**164. **C**165. **C**166. **C**167. **C**168. **C**169. **C**170. **C**171. **C**172. **C**173. **C**174. **C**175. **C**176. **C**177. **C**178. **C**179. **C**180. **C**181. **C**182. **C**183. **C**184. **C**185. **C**186. **C**187. **C**188. **C**189. **C**190. **C**191. **C**192. **C**193. **C**194. **C**195. **C**196. **C**197. **C**198. **C**199. **C**200. **C**201. **C**202. **C**203. **C**204. **C**205. **C**206. **C**207. **C**208. **C**209. **C**210. **C**211. **C**212. **C**213. **C**214. **C**215. **C**216. **C**217. **C**218. **C**219. **C**220. **C**221. **C**222. **C**223. **C**224. **C**225. **C**226. **C**227. **C**228. **C**229. **C**230. **C**231. **C**232. **C**233. **C**234. **C**235. **C**236. **C**237. **C**238. **C**239. **C**240. **C**241. **C**242. **C**243. **C**244. **C**245. **C**246. **C**247. **C**248. **C**249. **C**250. **C**251. **C**252. **C**253. **C**254. **C**255. **C**256. **C**257. **C**258. **C**259. **C**260. **C**261. **C**262. **C**263. **C**264. **C**265. **C**266. **C**267. **C**268. **C**269. **C**270. **C**271. **C**272. **C**273. **C**274. **C**275. **C**276. **C**277. **C**278. **C**279. **C**280. **C**281. **C**282. **C**283. **C**284. **C**285. **C**286. **C**287. **C**288. **C**289. **C**290. **C**291. **C**292. **C**293. **C**294. **C**295. **C**296. **C**297. **C**298. **C**299. **C**300. **C**301. **C**302. **C**303. **C**304. **C**305. **C**306. **C**307. **C**308. **C**309. **C**310. **C**311. **C**312. **C**313. **C**314. **C**315. **C**316. **C**317. **C**318. **C**319. **C**320. **C**321. **C**322. **C**323. **C**324. **C**325. **C**326. **C**327. **C**328. **C**329. **C**330. **C**331. **C**332. **C**333. **C**334. **C**335. **C**336. **C**337. **C**338. **C**339. **C**340. **C**341. **C**342. **C**343. **C**344. **C**345. **C**346. **C**347. **C**348. **C**349. **C**350. **C**351. **C**352. **C**353. **C**354. **C**355. **C**356. **C**357. **C**358. **C**359. **C**360. **C**361. **C**362. **C**363. **C**364. **C**365. **C**366. **C**367. **C**368. **C**369. **C**370. **C**371. **C**372. **C**373. **C**374. **C**375. **C**376. **C**377. **C**378. **C**379. **C**380. **C**381. **C**382. **C**383. **C**384. **C**385. **C**386. **C**387. **C**388. **C**389. **C**390. **C**391. **C**392. **C**393. **C**394. **C**395. **C**396. **C**397. **C**398. **C**399. **C**400. **C**401. **C**402. **C**403. **C**404. **C**405. **C**406. **C**407. **C**408. **C**409. **C**410. **C**411. **C**412. **C**413. **C**414. **C**415. **C**416. **C**417. **C**418. **C**419. **C**420. **C**421. **C**422. **C**423. **C**424. **C**425. **C**426. **C**427. **C**428. **C**429. **C**430. **C**431. **C**432. **C**433. **C**434. **C**435. **C**436. **C**437. **C**438. **C**439. **C**440. **C**441. **C**442. **C**443. **C**444. **C**445. **C**446. **C**447. **C**448. **C**449. **C**450. **C**451. **C**452. **C**453. **C**454. **C**455. **C**456. **C**457. **C**458. **C**459. **C**460. **C**461. **C**462. **C**463. **C**464. **C**465. **C**466. **C**467. **C**468. **C**469. **C**470. **C**471. **C**472. **C**473. **C**474. **C**475. **C**476. **C**477. **C**478. **C**479. **C**480. **C**481. **C**482. **C**483. **C**484. **C**485. **C**486. **C**487. **C**488. **C**489. **C**490. **C**491. **C**492. **C**493. **C**494. **C**495. **C**496. **C**497. **C**498. **C**499. **C**500. **C**501. **C**502. **C**503. **C**504. **C**505. **C**506. **C**507. **C**508. **C**509. **C**510. **C**511. **C**512. **C**513. **C**514. **C**515. **C**516. **C**517. **C**518. **C**519. **C**520. **C**521. **C**522. **C**523. **C**524. **C**525. **C**526. **C**527. **C**528. **C**529. **C**530. **C**531. **C**532. **C**533. **C**534. **C**535. **C**536. **C**537. **C**538. **C**539. **C**540. **C**541. **C**542. **C**543. **C**544. **C**545. **C**546. **C**547. **C**548. **C**549. **C**550. **C**551. **C**552. **C**553. **C**554. **C**555. **C**556. **C**557. **C**558. **C**559. **C**560. **C**561. **C**562. **C**563. **C**564. **C**565. **C**566. **C**567. **C**568. **C**569. **C**570. **C**571. **C**572. **C**573. **C**574. **C**575. **C**576. **C**577. **C**578. **C**579. **C**580. **C**581. **C**582. **C**583. **C**584. **C**585. **C**586. **C**587. **C**588. **C**589. **C**590. **C**591. **C**592. **C**593. **C**594. **C**595. **C**596. **C**597. **C**598. **C**599. **C**600. **C**601. **C**602. **C**603. **C**604. **C**605. **C**606. **C**607. **C**608. **C**609. **C**610. **C**611. **C**612. **C**613. **C**614. **C**615. **C**616. **C**617. **C**618. **C**619. **C**620. **C**621. **C**622. **C**623. **C**624. **C**625. **C**626. **C**627. **C**628. **C**629. **C**630. **C**631. **C**632. **C**633. **C**634. **C**635. **C**636. **C**637. **C**638. **C**639. **C**640. **C**641. **C**642. **C**643. **C**644. **C**645. **C**646. **C**647. **C**648. **C**649. **C**650. **C**651. **C**652. **C**653. **C**654. **C**655. **C**656. **C**657. **C**658. **C**659. **C**660. **C**661. **C**662. **C**663. **C**664. **C**665. **C**666. **C**667. **C**668. **C**669. **C**670. **C**671. **C**672. **C**673. **C**674. **C**675. **C**676. **C**677. **C**678. **C**679. **C**680. **C**681. **C**682. **C**683. **C**684. **C**685. **C**686. **C**687. **C**688. **C**689. **C**690. **C**691. **C**692. **C**693. **C**694. **C**695. **C**696. **C**697. **C**698. **C**699. **C**700. **C**701. **C**702. **C**703. **C**704. **C**705. **C**706. **C**707. **C**708. **C**709. **C**710. **C**711. **C**712. **C**713. **C**714. **C**715. **C**716. **C**717. **C**718. **C**719. **C**720. **C**721. **C**722. **C**723. **C**724. **C**725. **C**726. **C**727. **C**728. **C**729. **C**730. **C**731. **C**732. **C**733. **C**734. **C**735. **C**736. **C**737. **C**738. **C**739. **C**740. **C**741. **C**742. **C**743. **C**744. **C**745. **C**746. **C**747. **C**748. **C**749. **C**750. **C**751. **C**752. **C**753. **C**754. **C**755. **C**756. **C**757. **C**758. **C**759. **C**760. **C**761. **C**762. **C**763. **C**764. **C**765. **C**766. **C**767. **C**768. **C**769. **C**770. **C**771. **C**772. **C**773. **C**774. **C**775. **C**776. **C**777. **C**778. **C**779. **C**780. **C**781. **C**782. **C**783. **C**784. **C**785. **C**786. **C**787. **C**788. **C**789. **C**790. **C**791. **C**792. **C**793. **C**794. **C**795. **C**796. **C**797. **C**798. **C**799. **C**800. **C**801. **C**802. **C**803. **C**804. **C**805. **C**806. **C**807. **C**808. **C**809. **C**810. **C**811. **C**812. **C**813. **C**814. **C**815. **C**816. **C**817. **C**818. **C**819. **C**820. **C**821. **C**822. **C**823. **C**824. **C**825. **C**826. **C**827. **C**828. **C**829. **C**830. **C**831. **C**832. **C**833. **C**834. **C**835. **C**836. **C**837. **C**838. **C**839. **C**840. **C**841. **C**842. **C**843. **C**844. **C**845. **C**846. **C**847. **C**848. **C**849. **C**850. **C**851. **C**852. **C**853. **C**854. **C**855. **C**856. **C**857. **C**858. **C**859. **C**860. **C**861. **C**862. **C**863. **C**864. **C**865. **C**866. **C**867. **C**868. **C**869. **C**870. **C**871. **C**872. **C**873. **C**874. **C**875. **C**876. **C**877. **C**878. **C**879. **C**880. **C**881. **C**882. **C**883. **C**884. **C**885. **C**886. **C**887. **C**888. **C**889. **C**890. **C**891. **C**892. **C**893. **C**894. **C**895. **C**896. **C**897. **C**898. **C**899. **C**900. **C**901. **C**902. **C**903. **C**904. **C**905. **C**906. **C**907. **C**908. **C**909. **C**910. **C**911. **C**912. **C**913. **C**914. **C**915. **C**916. **C**917. **C**918. **C**919. **C**920. **C**921. **C**922. **C**923. **C**924. **C**925. **C**926. **C**927. **C**928. **C**929. **C**930. **C**931. **C**932. **C**933. **C**934. **C**935. **C**936. **C**937. **C**938. **C**939. **C**940. **C**941. **C**942. **C**943. **C**944. **C**945. **C**946. **C**947. **C**948. **C**949. **C**950. **C**951. **C**952. **C**953. **C**954. **C**955. **C**956. **C**957. **C**958. **C**959. **C**960. **C**961. **C**962. **C**963. **C**964. **C**965. **C**966. **C**967. **C**968. **C**969. **C**970. **C**971. **C**972. **C**973. **C**974. **C**975. **C**976. **C**977. **C**978. **C**979. **C**980. <

cum efficit. Si igit talis arthetica ipam tā difficulter vita-
re pōt: quō eū semel aut pluries captū putas a recidua cu-
stodiri. **Arthetice** itē qui in cibo et potu fuerit dissolutus
seu coitu supfluo vsus aut q caliditati seu frigidati excessi-
uis frequēter occurrit: seu grebus alijs nō uaturalib⁹ li-
bens seu inuitus abutit aut ex his fuerit qui artes laborio-
sas exercēt: veluti viatores vel graua onera deferentes:
aut cōsiles cū difficultate curabūt: quāto qz mā resolutio-
ni magis inepta fuerit et etiā magis iuncture submissē dū
modo equalitate in his posueris tāto difficilior curā reci-
piunt: iō **Ras.** si dolent inqt articuli ex hūore mlico gros-
so vel crudo ad dispōnē naturālē pueri nō possunt: et p-
prie anchor: et pedum articuli: ppter. s. corū submisionem
et. Alij tñ ex alijs humorib⁹ lesi pfecte sanātur: et pcepue si
materia fuerit sanguinea et. **Cū** dolorib⁹ pterea iunctu-
raz nō spasm⁹: sed dolor extēns tantūmodo fit. **Mate-
rie** ei q arthetica efficiunt nō neruis neqz chordis s; in li-
gamētis: aut iuncturarū cōcauitatib⁹ imbibūtur: et neruos
chordas aut musculos extēdentes quādā cōtinui solōnē
efficiunt: et dolorē p psequēs. **Dolor** itē in quīs iunctura
factus tumore ab extra apparēte nullo: vt plurimū fit mo-
lestior: apparēte vero mitgat: qz materia ad extra ppul-
sa maiori i spaciositate cōtinet: et sic nō tāta fit cōtinui solu-
tio: et p consequēs nō tñ fit dolor intensus: hoc tñ intellige
vbi materia ampl⁹ nulla fluat. **Vbi** pterea iuncturarum
cōcauitates nimis ample fuerint dūmō cetera sint paria
acuti ac intēsi magis dolores sūt: iō ingebat **Hali.** q est in
police pedis dolor nō mō. ppter a fonte caloris distantiaz
fit molestior: sed qz ei⁹ est pua qzitas et. **Dolor** itē arthe-
ticus ad mēbrū idē sepe repiēs ei⁹ tñ virtutē debilitat: vt
maciē in eo tandē inducat. **Et** iuncturarū seu ligamēto-
rum qz apata maiori curātur cū difficultate qz in locis mi-
nus dēs: vt s; nerui caroz et. **Articuli** pterea in qb⁹ mā
ingrossat nūqz ad dispositionē naturālē puerit. **Ras.**
et pluriū vetēz testimonio. vñ **Gal.** li. 17. tractatū caplo
de arthetica: nomiatorū inqt porozū generatio est vt post
quā fuerint nūqz spes est q ad pstinū statū vnqz reuertā-
tur et. **Ad** qz in libello de pōto sen sit ovidi⁹ cū inqt. Sol-
uere nodosam nescit medicā podagrā. et eā p nodosā in-
telligit in cui⁹ nodis materia est in gipseā cōmutata. **Ma**
cum in articulorū aliq apostema diu pseuerās manserit:
mā ista magis dieti ingrossat: et sic in gipseā tandē cōmu-
tatur. **Arthetica** rursus q ab acuta cola puenit: vt **Alu.**
inquit. subitā plerumqz mortē inducit. **Ras.** qz li. diuisio-
nū. capitulo de podagra et iuncturarū dolorib⁹ inqt. Qz so-
lius porisimū incurrere. si post consuetū tēpus aduenire
tardauerit: statū cū incurrat porisimū de consueto humore
purget: vt puta peccāte sanguie p flebothomiaz. **Colera**
autē seu crudo flegmate p far macū appropriatū. **Et** huius
inquit nō obliuiscaris: qm qnqz ad subitā mortē inducit.
et interdū ad alina: cui⁹ signū est tremor cordis et anhel-
tus stricatura: et qnqz facit incurrere palefim et appoplexiā
Et illius qz signa sūt: qz icipit tremor cordis et aliquid de
purbatione sensuū. **Et** qnqz hic subito aduenit. **Quapro-**
pter nō dimittat qn statū euacuet cū sentit porisimū et. **Ad**
hoc igit bene mēte semp habeas. qz nō solū in pnoctā-
do sed in actu qz practico tibi vtile multū erit. **Ad** vltoti-
ens pterea curatio doloris iuncturarū vt **Alu.** inqt cā est
perniciē. qz supflua mā ad iuncturas currere consueta: ad
pncipalia redit: aut ad mēbrū aliud: cuius cā fit tumor et.
Capitula in sup ipa vt iuncturarū dolores fiat sunt ver p-
pter motū sanguis et humorū in eo: vt **Alu.** inquit: et au-
tūm⁹ ppter maliciā humorū et digestiōis et antecessiōnē
dilatationis poroz in estate et ex calore q fortis fit i die.
Itē arthetica q ex humore melaclico gignit curat euz
difficultate: qz ei⁹ mā vt inqt **Ras.** materiei canceri vici-
natur. **Febres** insup materiā arthetice cōsumētes dolo-
rē artheticiū plerūqz curāt. **Emoroydarum** item fluxus
seu penitis sanguine⁹ aut varices arthetico supueniētes

egritudinis solutionē denūciāt. **Et** idē facit vna gros-
sa in qzitate mltia pseuerans. **Cū** in vehemēti dolore ar-
thetico mētis alienatio cū tremore cordis et anhelitus dif-
ficultate supuenit infirmum ea die moriturū pnuucia.
Et cum hoc si formicans pulsus affuerit: et in facie sudor
frigidus apparuerit: mors eū sine mora rapiet. **Dolo-**
rem item artheticiū qui die vna p exterius applicata reme-
dia sedat et altera die nō ab humorū diuersitate puenire
scito et hoc testat **Ras.** cū inqt. Si videris qnqz patientem
per diuersa empla tuuamentū cōseg et interdū nocumen-
tum: ab humorū diuersitate id puenire haud quāqz dubi-
tabis. talis autē humoris diuersitas magis qz vniūformitas
prolongat paroxysmū. **Et** sic pz quid et qualr in quacūqz
arthetice specie fit generaliter pnoctandum.

Quid sit Cyragra qz tā pnoctica sibi ppria qz demon-
stratiua signa. **Cap.** v.

Modo de arthetice speciebus differendū est. **Et** p
a mo de cyragra q est iuncturarū man⁹ dolor cum tu-
more aut sine ab imālī mala cōplexiōe ventositate
aut humore in cōcauitate iparum existente pueniens.
Et huius demonstratiua signa a quacūqz cā fiant in caplo
tertio ordinate cōperies. p quos solū ad aliq pnoctica ipi-
us cyragre transeūdū erit. **Vbi** igit cetera sint paria ci-
tius cyragra qz sciatica aut podagra terminabit. est ei ma-
teria eius multominus terrestria. ppter qd **Ras.** eam in
suo genere illi⁹ calidore atebat: maiori qz cuz difficultate
qz aliorū aliqua recidiuat. **Non** enī manus velum scia aut
pedes ita submisit sunt: quo fit vt humores nō tā facile ad
eas defluant. **Et** iō **Alu.** de podagra loquēs dolores in-
quit qui sūt pter sciaticā et podagram cum curātur et era-
dicantur eorū materie nō redeunt velociter. **Et** vnum
subiungēs oibus arthetice doloribus cōe ait. Qz si confir-
mentur et assuescant: curātur nūqz: qd fit quia dolor in q-
uis iuncturarū assuescat eā adeo debilitat: vt ex qcūqz le-
ui causa ad eas mā defluat: ppter qd tales a recidua defē-
dere impossibile quodāmo videt. **De** medicinaliū tñ bene-
ficio paroxysmus qnqz retardatur. **Dolor** itē in ciragra
fit nōnūqz adeo intensus vt materia plima ad locū dolo-
rosū defluat. et maior sepe in quāitate qz cōcauitas illi⁹
iuncture continere queat: cui⁹ cā iunctura ista disnodat.
et ex pprio loco membz refilit: ppriāqz figurā depdit. de-
hic vero qualiscūqz humor iste fuerit a regimie nāe desti-
tuitur. et extraneū quendā calore acqrit. p quem subtile re-
soluitur. et remanēs in gipseā: tal nāqz curat pfecte nunqz
vt in generalibus pnoctis habuisti. **Ex** his itaqz patz
quid sit cyragra: que qz tā pnoctica qz demonstratiua signa.
De sanguinee cyragre qualiter cūqz sanguis ille fuerit. q
ad eius digestiōnē atqz euacuationē cura p quā si sola co-
lera in causa fuerit taz digestiua qz illius qz solutiua com-
peries. **Cap.** vj.

Cyragra a sanguine puenit et virtus et. cōsen-
f ferint. **Oibus** ppus supfluitatib⁹ nāliter seu p cli-
stere aut aliter eductis de basilica oppositi lateris
fiat flebothomia. et vbi etas vel aliud eā phibeat sup na-
tes cum sacificatione apponi ventosas iube: et est de san-
guine fm tenorem virtutis cōplexiōnē et etatē plectonaz
et similia: plus aut minus extrahendū: ac cū de eo vice
vna sit nunqz magna quantitas minuenda: vbi grandis
fuerit plenitudo: necessariā tūc in quāitate duab⁹ aut plu-
rib⁹ vicib⁹ extrahe: et eo casu pstat: vt saphene lateris op-
positi fiat secūdatio. **Quod** si ciragra man⁹ abas detinue-
rit exnte repletiōe de ambab⁹ saphenis minutionē face: q
fm doctrinā **Alu.** sil fienda esset cū inqt. et si fuerit cōis iū-
cturis corpis ex vtriusqz partib⁹ flōia sil fienda et. **Et** p b
ipse velit q si infirm⁹ ciragrā et podagrā simul patiatur:
q tam de saphenis qz de basilica flōmia sil fienda sit. **In** b
tamē casu laudo pot⁹ q mane in basilica: et sero in saph-
na fiat flebothomia: verū vbi ex his fuerit q emoroydia
lem fluxū mēstrualē pati cōsueuerit: in oī casu saphenas i
D 2

De egritudinibus

cidere pstat. dehinc autē emoroydes seu mēstrua puoca. Et hoc ē hui⁹ passionis cura potissima vbi. s. ea a sanguis abundantia fiat. nec alio. **C**Postq³ vbi alteratis op⁹ erit vñ scito q³ nisi patiens bono rexit se regimie tā in laxatione q³ minutione pauci inuamentū cōsequet. Ideo Rasis. q³ vñ inquit regimine erroneo et copia pot⁹ vini nō consequetur vtilitatē magnā in laxatōe neq³ minutione. q³ humores semicrudi cōgregant in his celerit ex malo regimine rē. **C**Alī si coleric⁹ aut flegmatic⁹ sanguis iste fuerit flebothomia tā copiosa nō erit fienda: qua tñ fm exigentiā facta digerere materiā necesse est. Ideo Rasis de arithetica sanguinea loquēs. Quoties apā ingt sanguis vehemētis inflātōis fuerit noscas q³ in toto cope sanguis colericus existit: et ideo post minutionē euacuatio colere fieri debet rē. vñ p hoc velit q³ materia existēte colica sim. pliciter aut pdominio: et flebothomia op⁹ fuerit facta ali. qua nulla erit digestio expectāda: s³ erit solutiū appropiatum exhibēdū. vñ nōnullis pscriptis digestiuis quibus si egritudo inducias dederit. vñ poteris multiplicia solutiua describā: vñ fm exigentiā magis placitū tibi eligere scias. **C**Si itaq³ sanguis colericus fuerit: aut hoc per admixtionē colere ab extra veniētis fiat. aut q³ in se aduritur: et aliq³ ei⁹ ptes in colam cōuertitur: q³ ipm subtiliorē debito reddūt: ppter qd ad iūcturas facili⁹ penetrat dige. stiuū igitur in isto casu sanguis ingrossatiū eē d³: ac eius feruoris quē ppter colerā acq³uit extinctiū. **C**Et vñ te ad actuz practicu deducā: accipe syrupi ro. 3. j. f. aq³ endiuie 3. ij. aque ro. vel ace. 3. j. misce. et i potu p vice vna tribue. **Q** si clarificare eū magis libet ei⁹. 3. iij. accipe. et endiuie aque tantundē: aq³ ro. aq³ acetose. añ. 3. j. f. clarifices p dua bus vicibus eū cū sandalis rubeis aromatizādo. **C**Uel facias sic. accipe aq³ endiuie. 3. vj. aq³ acetose: aque citoree aque lupulo 3. añ. 3. iij. sirupi de succo acetose: d³ ribes de limonibus aut de acetositate citri. 3. vj. vini granatorū de berberis aut citoniorū. 3. ij. iulep cū sandalis. rube. aroma tizatum. de quo in potu. 3. iij. p vice tribue. **Q** si syrupo rum pdictorū nihil habueris. iporū loco. 3. v. cūchari po. nes. et q³uis in orizachara simplici acetuz vini ingredias peccatū tamē mortale nō cōmitteres: si syrupo pdictorū loco eā acciperes: nā in ipso acetore respectu aliarū rerum pauca quantitas ingredis. cū quō tā rōe cūcari q³ granato. rū succi. q³ etiā aq³ a cuitas rōe cui⁹ nocumētū inferret in guitur: et sic nullū pbe nocumētū pōt imo aliarū rex vtu. tem ad intrinseca pcauitatē deducet et sanguinē ingrossa bit. et eius feruorē rōe colere pquisitū extinguet: ex quo p eam q³ maxime cōuenire. **C**Alī si magistralē syrupū face. re libeat iuiubas centū accipias pomi citoniorū aut piri. 3. iij. Ista in libris tribus aq³ ad cōsumptionē vsq³ tertie p. tis decoque: dehinc coles et colature succi endiuie residen tia facta: 3. vj. adiunge. et granatoz mucorū aut berberis vini. 3. iij. cūca. li. ij. fiat syrupus cū rubeis sandal. aroma tizatus. de quo si longus fuerit. 3. iij. dato. et si sit debite co. ctus. 3. j. f. aque endi. 3. ij. et aq³ aceto. 3. j. cōmiscendo. et si. pomū citoniorū nō habueris. ei⁹ loco de vino suo. 3. iij. f. pone. ex qbus syru. vñ pūo facto. **C**Uum aliquē ex pscr. ptis digestiuis vicib⁹ aliquot exhibueris vbi mām euacu andā cerneris Iuxta doctrinā R. cassiā cūz aq³ endi. vel solatri extracta pbe. vel ab. 3. j. in duas infrascripti syrupi p horas duas ante diē dabis. pl⁹ tñ aut min⁹ s³ q³ iudicas respectu opatōis illi⁹ quā facit tuo cōuenire infirmo. faci as g³ sic. Accipe corticu mirabolanoz citri. 3. vj. electi ve. ro reubarbari tantū dēz: spice. 3. f. sup mirabolanos aque cisterne vel boni fontis calide tñ pone q³ diguis duobus supemieat. Et idē d³ reubarbaro ac spica cū aqua endiuie fiat. et si tūcetas fuerit in sole oīa pone: sup cineres vō cali. dos in hyeme: cūq³ aquā aliquat³ cōsumptā videris: cole tur. et tā sup reubarbarz q³ mirabolanos aquā aliā suppo. ne hoc toties faciēdo donec tā reubarbarum q³ mirabo. lam saporem atq³ odorē pdiderunt. dehinc vō has aquas

accipe. quas cū cūc. li. j. iulepica. et eo debite colato vsq³ ad. debitam spissitudinē decoquas. dū vero sic coquit. diagri. diū in petia rara ligati. 3. f. in eo pūne teneas illā sepius exprimendo. et cum debite coctū fuerit vsut reserua: de q³ vñ dictū est vt ere. est enī solutuum nobile ac gustui gūsti. mum. **C**Uel rosaceū syrupum quē R. sūme laudat cūz dia. gridio in petia rara ligato dū coquitur: vñ pcedētē facias. solutiū. **C**Uel facias sic. Accipe corticu mirabolanoz citrinorū. 3. j. an fundatur in aqua lactis modico mell⁹ ad. dito: et horis decē i infusioe dimissis fiat exp³io fortis. cū qua electuarij de succo ro. 3. ij. misce. et fiat pot⁹ quē p bo. ras duas ante diē dabis. **C**Uel solū. 3. f. electuarij de suc co ro. cūz aq³ lactis distēpati. **C**Et si i formā solidā vt cōt³ vltra mōtes sit ipm habueris sine capino sero pbe: est ei satis in forma ista gustui delectabile. Et hoc de succo ros. electuarium pncipal⁹ p ciragra ac podagra calida adiu. uentum est. **C**Uel facias sic. accipe reubar. electi. 3. ij. spi. ce gra. vj. ista vino aspergatur albo. dehinc totū in aq³ la. ctis horis. x. in ifusione dimisso fortis expressio fiat. cui suc ci rosarū noui cū aqua lactis distēpa. et potui tribue.

CUel facias sic. Accipe scamonee i pomio decocte. 3. j. ma. sticio. 3. ij. rosarū ru. 3. f. tere oīa et pone in li. j. aque ci. sterne vel boni fontis aut ro. et die vna cū sua nocte in ifu. sione dimissis coles. cui⁹ ab. 3. f. ad. j. vsq³ plus tñ vel mi. nus fm tui infirmi potentia sit dosis. cūc. tantū p libito ad. de. **C**Informa pillularū accipe mirabolanoz citrinorū. 3. j. masticio. 3. ij. rosarū rubeaz. macis croci. añ. 3. j. her. modactillozum. 3. ij. f. diagredij. 3. f. aloes. 3. ij. fiat cūz sy. rupo de sticados pillularū pasta de qua a. 3. j. vsq³ ad. 3. j. f. cum libet dato. **C**Uel da. 3. j. pillularū de hermodacti. lis minorum descriptiōne mesue. **C**Habes itaq³ qual³ sū. guis colera picipās sit euacuāduz: q³ digestiua et q³ soliter. solutiua pueniāt. **C**Et hec eadē tā digestiua. f. q³ solutiua colera peccatē conueniūt. Eū igit ea in cā fuerit: ad p³ens caplm recursum habe. **C**Si aut sanguis flegmaticus fue rit p admixtionē aquosi flegmatis id frequētius fiet cuius causa liberius ad iūcturas penetrat. Et tūc nō tam copio sa veluti in puro sanguie flebothomia erit fiēda. **C**Ua fm exigentiā facta p materiei digestionē nō tāta quanta i precedenti regitur feruoris extinctio. et sic in pscriptis si rupis posses rosans mellis tertiā pte adiungere: p soluti. uo vero antescipto syrupus ille solutiuus multū cōueni ret. et eo maxime si myrabolanoz citrinorū loco kebulos imposueris. **C**Et pariter de pscriptis tā potabilib⁹ q³ alijs solutiuis in qbus mirabol. citrinorū cortices imponūtur fiendum erit. **C**Idem in casu isto electuarij de succo rosa. loco diastimicō cōueniret: cōueniūt pscripte q³ pillule.

CEt quia medic⁹ omis ad has intēones diuersa ac varia scit exhibere solutiua et varijs itē in formis his paucis mi hi domesticis qbus vbi opus fuerit vti cōsueuerā conten tus esse volui. **C**Posses itē ad pscriptas alias intēones p sanguis ingrossatiōe ne. s. tā facile ad iūcturas defluat per horā ante pastū bolū vñū triasādalorū exhibere vel de infrascripta cōfectiōe: que habet margaritarū subtilissi me tritarū. 3. iij. corat. rube. 3. ij. rosa. ru. 3. j. oīis de corde cerui. 3. j. sādalozū rube. 3. j. f. cūcha. albi li. f. qd cū aq³ ro. dissoluas: cui postea cōserue rosa. antiq³. 3. j. adde. et i mor sellis fiat cōfectio. **C**Uel facias sic. Accipe cōserue rosaz antiq³. 3. j. f. triasandaloz. 3. iij. coraloz rubeoz subtilissi me tritoz. 3. j. fiat mixtura p holos deauratos si libet: de q bus vñū p vice dabis. **C**Et sic p qd in cyragra a sanguie puenienti qualis sanguis iste fuerit tam rōne digestionis materiei q³ ipius euacuatiōis sit fiendum.

CDe his que materiā flegmaticam ciragram efficientem digerunt.

Caplm. vj.
Arissime melancolicus humor ciragra efficiet p q
r nullam quantū ad eius digestionē et ductionē cūro
mentionē facere. verum a flegmate frequēter acci
dit. et ab aquoso sepi⁹. successiue vero a mucilaginoso sen

crudo: a vitreo vero seu gipseo cū ea in iuncturis difficultē penetrēt fere nūq̃. Qualiter igit tale flegma digerēdū sit ac quis in ei⁹ educiōe sit obseruāndus ordo p̃sens capitu-
luz edocebit. **C**Si igit flegma illud aquosū fuerit: accipe mellis rosati syrupi de sticados. aii. ʒ. ij. aquarū yue. absin-
thij ⁊ herbe paralelis aii. ʒ. ij. clarificet p̃ vicib⁹ duabus ⁊ aromatizetur cū nuce muscata. de q̃ tonēs donec mā tibi digesta appareat exhibeas. **C**Uel facias sic. aquarū absin-
thij ⁊ herbe palefis. aii. ʒ. iij. aque yue ⁊ floru sambuci. aii. ʒ. ij. mellis rosati. ʒ. vi. vini citoniorū. ʒ. j. fiat iulep aroma-
tizatus cū nuce muscata aut optimo cinamo. de q̃. ʒ. iij. p̃ vice dabis. **C**Uel alit. accipe aquarū herbe palefis. floru sambuci ⁊ saluie aii. ʒ. iij. aque yue. ʒ. vi. mellis rosati li. ʒ. fiat vt supra iulep cū nuce muscata aromatizatus: de q̃. ʒ. iij. p̃ vice dabis. **C**Uel hunc facias p̃ctosissimū in hoc ca-
su magistrale syrupū: q̃ accipit saluie sticados: herbe pale-
fis yue aii. ʒ. j. betoide. ʒ. j. absinthij sicci camedreos floru anthos. aii. ʒ. j. p̃ assularū. ʒ. j. fiat decoctio. ⁊ cū ʒ. li. iij. mellis dispumati ⁊ acetū passulati. ʒ. j. f. syrupus cū nuce muscata aromatizatus. de q̃ si longus fuerit. ʒ. iij. p̃ vice p̃pinabis. vbi vero debite coct⁹. ʒ. ij. cū aqua yue pa-
ra. ⁊ saluie. aii. ʒ. j. ⁊ erit p̃ dosi vna qd̃ istorū libuerit vici-
bus aliquot datū p̃optime materiā istā digeret. **C**Ad qd̃ item vehemēter adiuuat si p̃ horā ante cibū bolū vni aro-
matici ro. descriptōe gabrielis exhibueris: vt mesue iubet cū sy. ro. fiendū erit: vel saltē cūcharū cum q̃ sit cū rosacea aqua dissoluat. **C**Uel de mixtura tali. ʒ. iij. p̃ vice tribue.

Que accipit cōserue ro. ʒ. j. cora. ru. ʒ. j. f. margaritarum ʒ. j. aromatici ro. ʒ. iij. fiat mixtura. quā si deaurare cupis p̃ bolos facias: ⁊ p̃ horā ante pastū vtere. **C**Si autē mucila-
ginosuz flegma in causa fuerit de p̃ceptis digestiuis p̃tes duas accipe: oximell squillici p̃te vna: ⁊ cū aquarū p̃scripta rum sufficienti q̃titate misce ⁊ aromatizando clarificet ⁊ infirmo p̃be. **M**ā ei⁹ p̃pter viscositatē digestiunz aliquantū incisiuū esse debet. ⁊ oximel squilli. q̃ bene cōuenit. plu-
rimi in hoc casu oximel squillici cōpositū ⁊ alia fortia api-
tiua in p̃ncipio p̃bent: ⁊ male. sed in declinatōe dari cōue-
mentius p̃nt. **E**t q̃ mā ista ē cruda: ⁊ vplimū in quāti-
tate multa nō sic facile ad digestionez deueniet: vñ veluti qdā impitū faciūt: vt ingt. Ra. nō erit expectāda digestio. erit itaq; minorāda: ⁊ cū medicinis qd̃em leuib⁹. **I**nde **A**lic. in casu nostro sequere ingt. cū medicinis mūdicā-
tibus sm graduationē. Et subdit q̃ sunt de hoibus qd̃e-
scribunt initiū cum facili: ⁊ sigillant cū forti post matura-
tionē ⁊ c. qd̃ supple bene factū ē. p̃ hoc itaq; voluit q̃ mate-
ria exīte cruda dēm⁹ debiliozib⁹ a p̃ncipio farmacij⁹ vti-
gdatim ad murationē vsq; cum fortioribus p̃cedere.

CUz autē flā hoc tā p̃pt sui cruditatē ⁊ idigestionē q̃ ei⁹ in iuncturaz cōcauitatibus p̃fundationē sit multum edu-
ctioni rebelles: **C**oluit Ra. q̃ ista q̃ modice sūt virtutis ex-
hibenda nō sunt. q̃ vt ingt flegma ip̃m calefaciūt: ⁊ n̄ edu-
centia nocumētū inferunt ip̃m augēdo ⁊ c. f. ventosando aut fluere faciēdo. Et sic videt ex ei⁹ intētiōe q̃ forte sit p̃pināduz farmacū. ⁊ hoc verū ē: sed in mltō minōri dose q̃ materia maturata. Et idē voluit **A**lic. p̃ solutionē subri-
lem cum ingt. Et tu interi alleuias cū solutōe subtili ⁊ c. **I**tā tāmē clari⁹ in caplo de curatōe podagre flā tice voluit ale-
xander cum ingt. **M**eli⁹ si nō sel purges: sed sepe ⁊ paula-
tim ozdeducere ventrē: vt spissi ⁊ viscosi humores possint surti trahēdo educi. **M**ā si ab vna potōe ⁊ sel volum⁹ pur-
gare: dum totū exagitat corpus. q̃ inueniunt in summita-
te educunt: ⁊ q̃ spissa sunt ⁊ viscosa latētia derelinquūtur: ⁊ ideo paulatim subinde accepto medicamēte facili⁹ educū-
tur. Subtiliant enī si frequēter ⁊ paulatim accipias ⁊ c.

De mēte igit nostrorū veterū est forte sepe farmacū exhi-
bendū: quāuis in dosi minōri q̃ mā ipsa digesta: de his itaq; solutiuis huic materie appropriatis p̃ varias formas que sequūtur capitula te deo fauēte copiosum facient: pro-
pter quod huic finē impono.

De solutiuis portionibus que flegmaticā materiā citra gram efficientē educunt. **C**ap. viij.

Elicatos homines dñā arthetica vplimū captuat: quorum sunt varij appetit⁹: sic vt nōnulli potiones alij pillulas: ⁊ alij cōfectōnes: seu solutiuos pulue-
res p̃diligāt: de qbus oibus adiutore deo te infra copiosū faciā. Et p̃mo de solutiuis potōibus: quarū descriptōnes p̃sens caplm tibi dabit. **C**Uigif ad actū p̃acticū te dedu-
cas in forma potabili hāc nobilē potione dabis: q̃ accipit sticados herbe palefis: yfopi. camedreos. aii. ʒ. j. passu-
larum liq̃rue aii. ʒ. j. fiat ex his decoctio. **D**ehinc accipe mira. kebul. ʒ. vi. quos modico aq̃ lactis infūde syrupi de sticados parū addendo: ⁊ cum horis decē in infusōe p̃sti-
terit: fortis expressio fiat: quā reserua. **D**einde accipe tur-
bit. ʒ. ij. ʒ. ʒ. ʒ. f. salis gēme gra. vj. infundātur i modico de-
coctionis p̃dictē: ⁊ horis decē in infusōe derelictis exp̃s-
sionē fac: quā cum p̃scripta misce mellis ro. ʒ. j. addendo et ex his fiat potio: quā p̃ horas duas ante diē infirmo tuo prebe. **C**Uz crastinū autē in auroa modicū tyriace sine. **N**unquā enī diē sequētī assumptionē farmaci nā existen-
te frigida obliuioni tradendū ē: quin tuo patiētī in auroa tyriace modicum exhibeas: ip̃a enī materierū reliq̃as mundificat cum facilitate: ac resoluit: ⁊ oīa mēbra p̃sorat vt **A**lic. inquit. **C**Uz ipse in casu isto potione istā exhibe-
bat. que h̃z hermodactilorū. ʒ. xxx. pulpe colloquintide. ʒ. decoquāt in li. xv. aq̃ donec ad tres libras redeāt. cui⁹ se-
tam p̃tem dabat: ⁊ iussit libet cūcha. p̃ libito addē. **C**Uel pos-
ses cū cūcharo eum ⁊ sm tenorē virtutis dosim cōuenien-
tem dare. **C**Uel hunc facias syrupū solutiuum q̃ recipit turbit. ʒ. vi. ʒ. ʒ. ʒ. f. agarici. ʒ. iij. corucū kebul. ʒ. iij. croci ʒ. ij. pipis. lon. ʒ. iij. cōquassent oīa sup q̃ aqua ad emine-
tiā duorū digitorū ponas: dehinc sup cineres calidos te-
neatur: cūq; aliquātulū aqua ip̃a cōsumpta fuerit coletur et de nouo aqua itez supponat: hoc toties faciēdo donec tam sapore q̃ odorē p̃prias res iste p̃diderit postea cū li. j. cūcca. colaturā illā iulepica. **Q**uo facto coles ⁊ successiue ad p̃fectā coctionē decoquas. **C**um at sic decoq̃: diagri-
dij. ʒ. f. in petia rara ligati in eo p̃tinue buli sepi⁹ illam pe-
tiā exp̃mendo ⁊ erit tanquā solutiuorū aliorū calcar de-
tali syrupo ab. ʒ. j. ad. ij. vsq; p̃ dosi vna dabis: plustit aut minus put eā opari deprehēdes. **C**Uel facias sic: est il-
lius boni Ra. accipe turbit li. j. sup qd̃ aq̃ tres libras ap-
pone: ⁊ sup calidos cineres cōsumere aliquātulum p̃mit-
te dehinc coles. ⁊ si turbitū sapore p̃prium nō p̃diderit: de aqua alia itez suppone: ⁊ hoc totiens facito q̃ ip̃m turbit p̃prium sapore p̃dat. aquā postea illā totā cū li. j. cūc. iule-
pica: ⁊ ad spissitudinē decoq̃: cuius dosis sit q̃rta ps sui ⁊ si libet calcar adiungere facias: vt in p̃cedenti de diagridio fecisti. **C**Uel accipe corti. radi. senti. ⁊ radi. apij. aii. ʒ. x. col-
qn. cetaurce minoris ameos aii. ʒ. j. cedoarie esule aii. ʒ. v. his cōquassatis. li. iij. aque suppone: ⁊ donec ad vñā rede-
ant buliant: ⁊ cum. ʒ. viij. cūc. p̃fice. cuius dosis sit ab. ʒ. j. vsq; ad. ij. **C**Uel aliter. **A**ccipe turbit. ʒ. f. hermoda. ʒ. ij. cedoarie. ʒ. j. ʒ. ʒ. ʒ. j. f. coque. in li. j. f. lactis vaccini: donec tertia pars tantū maneat. ⁊ lac illud colatū sit dosis vna.

CRasis autē turbit solum in vaccino lacte bulire faciebat de quo postea suū infirmū latabat. **Q**uidā de cornopo-
dion. seu pede coruino festū magnū faciunt **A**lic. ⁊ non-
nullos alios veteres in testes adducēdo q̃ vident eum q̃z hermodactili valere meli⁹. **S**ed cū vñū ex lacticinij⁹ ip̃is sit nob. **M**ecitē simplicis istis bene cognitū hermodactilos sm artē correctos laudo potius. **N**ocumentū enī tūc sto-
macho possunt inferre nullū. **Q**uā si vt dictū est antiq; aliq̃ eius loco pede coruino vñ sumillorū tunc forisā neutruz cum suis correctiuis exhibebāt. **C**lamāt ei veteres omēs vt in hoc casu stōi custodiā habeam⁹. **M**ā ʒ ei⁹ p̃turbatio est cā vt ad iuncturas maior reumatismi fluxus fiat. Et iō Ra. ⁊ **A**lic. hermodactilos cū. ʒ. ʒ. pipe ⁊ cinamomo cōpo-
nebant aientes eū sic compositū stomacho nō nocere q̃ni

De egritudinibus

in potius sustinere. Et addebat Alii. q. adhuc oibus melius est si cum his aloes admixtu fuerit. Q. si eu nō posueris. 3. 3. z. cuminu nullo modo ptermittas. Luz igit ipititium pes cozum p herbolarios nō bene cognoscat distinet ppter piculum qd iminet: si aliqd lacrimiu loco eius daret: dimittere eum z vñ nobis cōiter notis pualere cenfeo: sed vbi bene cognitu fuerit eo audacter viere. Et intātum de potōibus solutius dictū sit.

De pillulis q cyagre materiā stāticā soluit. Ca. ix.

Aliqui potōes recipe negentes pillulas pdiligunt. In casu igit tali fenidarū aut de hermoda. maiorū. 3. j. dabis. **U**el facias sic. Accipe turbit. 3. x. ro. ru. 3. j. f. spice. 3. f. hermoda. 3. ij. diagridij. E. iij. formentur cū vino citoniorū pillule. quarū. 3. j. dato. **U**el facias sic. accipe turbit electi. 3. iij. hermoda. 3. ij. 3. 3. f. salis gēme E. f. yue. E. ij. milij solis casie lignee. ro. rubea. spice. añ. 3. f. masticis diagridij añ. 3. iij. aloes epatici. 3. vj. fiant pillule cū syrupo de sticados: p vna dosi. 3. j. vel. 3. f. dabis. **U**el facias sic. z in hoc casu sunt poptime. Accipe carpo. balsami spice gariofilorum: saxifragie: granorum solis feniculi: ameos apij: petrosilij: sparagi: brusci: amomi salis gēme mac. pip. añ. 3. j. rosearū rubea. 3. ij. masticis. 3. j. hermodactiloz: agarici: colloquintide: turbit: añ. 3. ij. f. diagridij. 3. iij. aloes. 3. j. f. fiant pillule cum syrupo yue: vel syrupo de sticados: quarū dosi erit a. 3. j. vsq; ad. 3. j. f. **U**el da tantundē ex pillulis Alii. que habēt ci min. 3. 3. añ. 3. j. hermodactiloz. 3. ij. aloes. 3. ij. f. fiant pillule cum syrupo de sticados. **U**el facias sic. Accipe turbit. 3. j. f. colloquintide. 3. j. bdellij. gra. xv. fiant pillule cum succo feniculi vel yue. quarum dosi sit. 3. j. **U**lnuz semp menti habeas cum educere materiā a iuctura vōlueris minutas pillulas semp facere. Si at stomacho epate vel capite zē. grossas magis z intantum de pillulis sit dictum.

De confectionibus z pulueribus cyagre materiā flegmaticā educentibus. Caplm. x

Aurum potiones ac pillulas abhorret: quorū gratia quarūdam confectionū ac puluerū aliquorū descriptiones in hoc capitulo ponā: vt modis varijs solutua parata sūm variū appetitū in firmiorū habeas.

In hoc itaq; casu benedictia multum cōuenit. cuius. 3. f. pro vna dosi dabis. **U**el facias sic. Accipe sedoarie. 3. ij. esule. 3. j. turbit. 3. iij. f. 3. 3. 3. j. cinamomi macis croci. añ. 3. j. cūchari. 3. vj. eum cū aqua herbe paralesis dissolue: addendo vini citoniorū. 3. f. z fac confectiones per bolos. Cuius dosi sit. 3. f. **U**osses addere cūcharum ad pondus omnium: z puluerem facere. cuius dosi a. 3. ij. in tribus. **U**el facias sic. Accipe hermodactil. 3. j. f. masticis. 3. f. cūchari. 3. ij. fiat puluis que erit vna dosi. **U**el vt re puluere Rasis qui recipit turbit. 3. x. 3. 3. 3. ij. cūchari. 3. xv. fiat puluis. cuius dosi sit. 3. f. **U**el accipe cūchari li. f. q. cum aqua yue vel herbe paralesis dissolue: z his impositis pulueribus fiat p bolos cōfectio: cuius dosi sit ab 3. f. vsq; ad. 3. vj. **E**go aliqñ sic iterū facere cōsueui. z ē cōfectio in casu isto pūilis multum ac delicata satis que habet vini citoniorū li. iij. mellis dispumati. li. ij. coquant gr: cinamomi nucis muscate. añ. 3. ij. hermodacti. 3. f. turbit boni. 3. j. f. diagridij. 3. iij. fiat puluis quē cum melle debite cocto misce z in diactonitō formā cōfectionē face dosi ē ab. 3. f. vsq; ad. 3. vj. **U**el facias sic. Accipe rosa. ru. cinamomi. 3. 3. añ. 3. ij. sandal. al. z ru. añ. 3. j. masticis. 3. ij. hermoda. 3. f. esule. 3. iij. turbit. 3. vj. diagridij. 3. ij. f. cūchari. 3. j. qd cum aqua herbe paralesis yue aut saluie dissoluat vini citoniorum quartā partē addendo. z fiat p bolos cōfectio cuius dosi sit. 3. f. **U**osses istarū cōfectionū species cum tantundem cūchari cōmiscere: z in puluere vñ cuius tūc. 3. ij. dabis. Et in hoc cōfectionū atq; puluerum descriptiones finiunt.

Qualiter materia cōmixta cyagram efficiēs digerenda atq; euacuanda sit. Caplm. xj.

Erum z si a pdñio arthence materia vtplimum sit flegmatica: cui tamē sepius colera cōmiscet: q igit in casu pillulis de hermoda. minoribus viere.

Et que supra descripta sunt solutua cōuenientia. s. dum colera cum sanguine admixta fuerit in istis miscēda erūt illa autē colera respiciūt: z que statī descripta sūt flegma ideo sūm humore pdominantez plus de vino z minus de alio cōmiscendum erit vel ecōtra. **U**nde colera pdomināte in receptis pscriptis de turbit: ac de hermodactil. erit di minuendum: de diagridio autē addendum z econtra flegmate pdominante zē. **E**t qz istas materias p mixtas sepius adinueni. infrascripto puluere vsus sū cōiter qui recipit hermodactilo. turbit. añ. 3. f. 3. 3. masticis gariofilorum galange. añ. 3. j. se. anisi. feniculi milij solis añ. 3. ij. f. diagridij. 3. ij. cūchari ad pondus omnium: z fiat puluis: de quibus a. ij. vsq; ad. iij. 3. dare poteris: z est puluis in casu isto singularis. **Q**ue igit z qualiscūq; mā cyagram efficiens fuerit aliquo modorū pscriptorū digeri poteris: educi quoq; **U**erum in casu isto vomitus plurimū cōmē datur: qua ex re si tuū patiētez nauſeare cōprehēderis cū aliquo leui vomitūo materiā iuuat: z cū aqua tepida acetimodico mixta. **U**el 3. ij. oximellis simplicis cōpositi aut squillinci cum. 3. iij. aque rassani tepide in potu dato dehinc cum pēna oleo intincta z immisa gutturi vomitū prouocat: q tā in declinatione statu z augmētō porxiū qz in principio conuenit: z in principio tū magis z maxie vt Alii. inquit dolore in mēbris inferioribus exīte. Sed qz in pſeruatūo regimine bono concedēte Iesu de ipso vomitū caplm vñ facturū sum his paucis de eo contētus hic esse volui. **U**erū de localibus ciragre cōuenientibus esset amodo fienda mēto. Sed qz illa nō minus podagre qz ciragre sūt cōia ipſi pace qd sit podagra pri^o de scribam: at quō eius sit taz digerēda qz euacuāda materia Quibus absolutis ambabus cōueniētia localia successiue describā. Et p hoc pſenti capitulo finem impono.

Quid sit podagra: que eius demonstratiua signa z pronostica propria: ac qualiter queuis materia eam efficiens digeri ac educi debeat. Cap. xj.

Podagra est pedis iuncturarum dolor cum tumore: aut sine ab immateriali mala cōplexione proueniens ventositate seu humore in ipsarum concauitate contento: inter quā respectu causarū signorū accure z ciragra parū interest: quas ob res capitulū pſes si bi pūneter acōmodauit. z causarū ipſius demonstratiua signa quecūq; ista fuerit: capitulū tertiū supra tibi clare mōstrabit. **P**odagricus curat difficilior qz patiens alios iuncturarum dolores ppter pedū submissionē: z eo etiaz facilius reciduat. **R**asis podagra inquit antiqua perſecte sanari non potest. **U**erum in principio sic. si studioſe curetur. **I**tem inquit: podagra est morbus laboriosus cuius curam medici inuenire nequeunt si sit ex humoribus supabundantibus congregatis zē. **R**ursus podagra in estate excitata aut in vere breuem finē consequit respectu eius que in hyeme aut in autūno sit hōe porxiū itel ligendo: z in hoc veteres oēs concordāt. **I**tem articuli anchorum z pedis Rasis inquit si diu infestant isti nō reuertunt ad suā dispositionē naturālē: articuli tamē alijs forte perfecte curantur z proprie si materia fuerit sanguinea: podagra hereditaria minus curatur. **P**lerumq; item testiculorum ossa in podagricis prolongantur. **Q**ui qz male se rexerint: et fuerit podagra colerica perſepe ſubitam mortem incurrunt sed si bene se rexerint: in xl. diebus si non in paucioribus podagra terminatur vt inquit Galie. commēto illius **P**odagrice egritudines zē. z hec de podagre proprijs pronosticis. **Q**uantum ad curam respectu materiei eam efficientis. Si a sanguine fiat basilica lateris oppositu minuēda erit. **I**n oibus vero alijs qz

tum ad digestiua. s. z solutina put in. vi. caplo scribis face. Si alius ab hūiorib⁹ puenit ad caplm septim^o octauū no num decimū z vndecimū recursū habeas. Capla. n. ista tā de digestiuis q̄ multiplicib⁹ solutiuis te copiosum red dent: z sic amodo ad localia his ambab⁹ sororibus transe undū erit: z in hoc p̄sens caplm finem recipit.

Qualiter z cū quibus defluxus materiei ad iūcturas p hiberi debeat. Caplm .xij.

Ule de cyragra z podagra in primis capitulis dca sunt materiei digestionē ac eius educationē concer nunt: sed ad paroxysmi pficiendā curā tres erūt in tentiones in hac re. **C**Prima materiā diuertit: repellitq̄. **S**ecūda dolores sedat. **T**ertia laxa mēbra confortat: materiā siqua de fluxu remāserit dissoluēdo. **P**rima p̄ sentis erūt capuli: ad quā pficiendā cautus esto. **N**ā vbi corpus valde repletū fuerit: materiā vō fortis effusionis eam repcutere timorofum ē: de facili nāq̄ ad aliq̄d mem brū p̄ncipale repperet: vbi esset cā peiorz accidētum: pp qd statim a p̄n^o mā ipā cū plethoromia vomitu clisteri v̄l aliquo solutiuo diuertēdo minores: z cū fricationibus ac dolorosis ligaturis p posse ad ignobilia mēbra trahat dehinc vō securi⁹ ad mām repcutiendā trāsibis: z hec rep cutio sup dolētē locū nūq̄ fieda erit: de ipatū in sequēti caplo sermo aliquis fiet. **S**ed vt q̄ huic caplo ptinet ab soluant repcutiēda mā tibi erit cōsiderāda. **Q**ue si a p̄do minio calida fuerit: accipe olei mirtini: olei rosa. añ. 3. iij. boli armeni: sanguinis draconis añ. 3. vj. mirtillozū su mach: acacie: terre sigillate: psidie balaustiarū añ. 3. iij. a ceti. 3. j. **L**ōcute omnia simul: z ppe dolentē iūcturā fiat illi mitio: verbi gratia: si in iuncturis pedū dolor fuerit supra cauculā: z si in manu sup iūcturā brachij. **U**el facias sic. **A**ccipe vnguētū populeonis. 3. iij. cū quo pulueris sā daloz rubeoz ro. rubeazū: boli armeni: terre sigillate. sā guinis draco. añ. 3. j. cōmiske: z vt supra illinitio fiat. **U**el facias sic. accipe ceruse. 3. iij. eā cum aqua ro. dissolue mo dico aceti addito z locū illini. **R**asis vō cornū grana toz z sumach añ. li. j. i aqua bullire faciebat intū q̄ opti me conteri possent. **E**t ex his vltima cōtitione facta cum succo sempuue oia debite simul incorporādo: de q̄ nbiaz aut brachiū illinitabar. **U**el cū farina ordeī z contuso ci tonio emplastrū facias. **A**liqui ferrariorū aquā accipi unt: z aceto p̄mixto petias ifundūt: quas tibijs aut brachi is circūuolūt: eas sepius in nouādo. **U**el facias sic. ac cipe pulueris gallarū. 3. f. boli armeni. 3. j. f. albumē re centis oui vnū: cū quo olei mirtine: olei ro. añ. q̄tum suf ficit concute: dehinc vō secū p̄scriptos pulueres misce: et vt p̄cedentibus viere. **U**el accipias farine fabaz lib. f. et cū albumine oui z oleo ro. aut mirtino. cōducatur: cur⁹ vsus sit vt p̄cedentiū. **I**nter dū alias sic feci. **A**ccipe tria albumina ouoz olei rosati. 3. iij. z foret mel⁹ onfancinū aceti. 3. j. simul agitent: z inmersē pette dictis locis appli cent. **U**el facias sic. z in hoc expientia bonā adinuēni. **A**ccipe cupullarū gladiū balaustiarū añ. lib. f. rosaz ru beazū mirtillozū añ. 3. ij. coquant in media situla ferrate aque octaua parte aceti addita: z ad cōsumptionē vsq̄ tri um partiū bulliat: dehinc petias ipone: quas vt supra di ctis locis inuolue. **E**t omnia q̄ dicta sūt materia calida ex istente conueniunt. **E**a autem frigida si fuerit: **A**ccipe abrotani iūete graminis añ. 3. j. p̄taphilon: pullegij: ro farum rubeazū añ. 3. f. nucum cipressi: mirtillozū añ. 3. j. conquassentur: fiat in vino nigro decoctio: aceti modī cū addēdo z cū petijs impositis fac vt prius. **U**el facias sic. accipe cortice vlmī. 3. j. caude egne vsnec ficados añ. 3. f. sandarace salis cōis thuris añ. 3. f. aluminis. 3. j. bulliant in vino nigro cū ferrariorū aqua mixto: z fac cū petijs vt pri⁹. **U**el aliter. accipe radicū cōsolide maioris 3. f. nucū cipressi mirtillozū gallarū añ. 3. j. aluminis. 3. f. mastice laudani añ. 3. iij. cōquassata in vino nigro bulli ant aqua ferrata commixto: z vt supra vtere. **U**el facias

sic. accipe olei mastice. 3. j. f. olei mirtillozū. 3. j. pulueris mastice. 3. j. f. gallarū nucū cipressi thuris z gallie mu. su mach terre sigillate bistorte añ. 3. ij. fiat cum calido pistel lo cerotū z sup alura extēsum mēbra vt oportet inuoluan tur. **I**lla nāq̄ plurimū cōfortat: z humores ad iūcturas fluere nō permittit. **H**abes itaq̄ qualiter materiei ad iū cturas defluxū imbibere debeas: p qd itēno p̄ma cōplef.

Ude antidotis nō narcoticis q̄ tā podagricos dolores q̄ ciragricos existēte materia calida sedant. Cap. .xij.

E secūda in iūcto de sedādis articuloz dolorib⁹ cō pleaf. **S**up̄est eoz doctrinā ponere quib⁹ dolores sedari queāt: z hoc in trib⁹ sequētib⁹ capitulis: sed in p̄senti de nō narcoticis solū doctrina habet. **A**duer tendū primo q̄ materia colerica seu colera multa partici pans cum ad iūcturas defluit: calorē atq̄ dolorē sepius augmētāt. **M**ateria itē frigida sua qualitate z interdū ni mia quātitate neruos: chordas seu musculos extēdēs idē facit: z si veluti colera v̄l materia ipā colerica nō ita dolo rem acutū: accidit interdū vt dictū est in p̄nosticis gene ralibus dolor in iūcturis intēsus valde: tumore nullo ap parente ad extra z etiā ecōtra sepi⁹ fit: z cum tūc tumor il le incipit apparere incipit z dolor minui: q̄ vt dicebatur materia ista ad extra ppulsa in maiori q̄z p̄n^o spacio sitate cōtinet: z hoc accidit vbi mā nō suat. quo in casu caue ne illi ex infra scriptis antidotis sup dolentē locūz apponas: q̄nimo aliquo leui resolutiuo vtere: vt esset camemileū oleū: aut cōsimile. **S**ane interdū fit dolor adeo intole rabilis vt patiēte ad desperatōnē pducatur: pp qd excusatio tūc nulla cadit: q̄n cū exteri⁹ mitigantib⁹: z nōnunq̄ cum ebibitis sit his paupculis succurrēdū: vt Alui. ceteriq̄ ve teres voluerūt: sed quo id facies. **N**ā si sup dolentē locūz frigida apposueris materia ingrossabit: z resolutōnī fiet magis inepta. **T**imef preterea ne eius ad mēbra p̄ncipa lia fiat retrogressio: z alia accidentia pessima. **S**i aut cali dis vsus fueris dilatabunt porē: z ad locūz plus materiei defluet: q̄ ex re dolor crescit. **Q**uidā podagrigo colerico macilento debili a dolore admodū molesto iude⁹ qui dam nulla p̄missa eūatione petias madefactas in aq̄ frigi da mēbro supposuit: vñ dolor adauctus est. qd aduertens iude⁹ embrocationib⁹ z vnguētis successiue opiatas vsus est. **S**i te de⁹ adiuuet: q̄neso nouā rē audi: vñ fuit materia adeo intēsa vt circa caniculam fuerit tota tibia p̄cremata: cui volēs iude⁹ succurrere succū sempuue oleū ro. z ace tum cū puluere boli armeni sang. draco. modico cāpho re miscuit: dehinc petias infusas sup ptē mēbrū cōbusti po suit: z intū fuit adauctus ignis vt breui vsq̄ ad genu tota tibia cōcremata fuerit: vocat⁹ statim sup genu z corā ap posui defensiuā: z illa q̄ sup crematē locū aderāt: amoue ri illico feci: hoc facto ignis nō vltēr⁹ ambulauit: sed po dagricus itē pedē totā tibiā ad genu vsq̄ in decē horis p didit: sic ille fuit a podagra ppetuo liberat⁹: nō insperit ille iudeus canones **R**asis. q̄ vult infrigidare mēbra dolē tia: min⁹ z calefacere ea penes mitigationē doloris magi qz frigida p̄dēsant mēbrozū supficiē z materias dissolui p hiber: vñ augēt extēsiōnē ei⁹: z non sanat infrigidatio nisi malā cōplexionē absq̄ materia zc. **C**ūq̄ in podagrigo no stro valde repleto nulla facta esset eūo: calor iste exneus in materia illa existēs pp appositionē frigidoz coaduna tus in tibia ignē imisit: ac eā sic in breui tpe cōcremauit. **A**liū q̄ in mōtemiliano vidi hoīem repletū valde in ci bo z potu cōpatriotaz suoz more p̄limū dissolutū: cui sup podagrigo pede repcussimis frigidis apposis i die vna nāl tibia tota adeo tumefacta est vt eū elephaticū iudicaf ses: z infra diē tertiū q̄celerius potuit ad plutonē p̄mea uit. **N**e siquidē hos in errores cadas: et si nō in totū: tunc enī tibi veluti iudeo illi nunq̄ p̄tiger zc. **I**bi⁹ ergo q̄ ad localia iūcturatiua doloris venias p plethoromia p vo mitū aut p secessum: verū nisi vehemētia doloris valde coegerit sup dolētē iūcturā nihil nunq̄ apponas. **A**d m

De egritudinibus

si necesse fuerit a lenioribus semper inchoabis; neque semper eodem remedio utere: quin ad aliud aliqui transeas: saltem in parte materia educas: et ea posse tuo ad oppositum trahere et ad ignobilia membra maxime et quoad potes in medicamentis tuis ad latus caciditatis declinato. id est. n. medicamen membro eidem pluries approximatum tamen sit nature domesticum vi in eo amplius nihil agat: et sic membro illo operatio nem nullam facit. et tamen ob hoc quod alias ob causas. Rasis in casu nostro medicamina sepe mutabat inquit. n. vnuque medicamentum pluries vni membro approximatum confert et alteri nocet: imo vno tempore confert et idem alio nocet. Sed quicunque idem tibi accidit materia scias diuersarum partium et etherogenarum fore: quod ex causa medicamentum principio diuersum commuta. tua propterea que apponis medicamina cum incipiunt calefieri in frigida mutabis: dolore quod mitigato localia omnia statim remoue. **U**ltis canonibus prenotatis ad actum practicum deinceps trahere. unde materia existente multum calida infusas petias in aqua frigida: aut in aqua plantaginis cucurbitae endiuie solatri aut in cosimili suppone: in quibus magna existente flamma si aceti parum addideris bonum erit. **U**ltel ex contrita portulaca vel lenticula aqua quod relatu omnium veterum in casu isto mirabilis existit: fac emplum aut ex cucurbitae rasura. **E**x castia quoque fistula utipe exptus sum facta illinitio plurimum valet. **U**ltel ex agrestu farina ordeii et vitello oui emplastrum fac. **U**ltel ex folijs salicis flos violarum atque nenufaris fac decoctionem. **U**ltel ex solis folijs salicis: in aqua postea infusas petias loco suppone. **E**t alij petiarum loco folijs populi vni misere vitis vtiunt. **E**t alij vero ex folijs populi bene contritis faciunt emplum. **E**t nonnulli ex folijs solatri cum farina ordeii vel ex folijs lactucarum oleo rosae addito. vel folijs arnoglossae assungie mixta. **U**ltel facias sic. accipe tria ouorum recentium albumina et ea cum oleo rosae cocute: de quibus vi supra facito. **E**t alij cerusam in aqua endiuie solatri aut in lacte parum aceti addito dissoluebant: et ex ea locum epithimabant. **U**ltel facias sic. et in hoc in remittendo dolore sedando me nunquam sefellit. semine psylli in aqua plantaginis vel rosae infusae: de hic mucilaginem ex he: quam cum oleo rosae cocute: et in hoc effectum mirabilem adinuenies. **A**lij in haceti parum addunt. **E**t alij mucilaginem ipsam psylli cum aceto extrahunt: et vi supra cum oleo rosae cocutiunt. **E**t alij farinam fabarum cum ipsa psylli mucilagine: aut cum succo plantaginis miscet. **E**t alij ipsam solam mucilaginem apponunt. **E**t alij in hoc casu sic faciebant. accipe gallie. .j. lactucarum ordeii an. .ss. .j. .f. fiat in aceto decoctio: et utere. Sed rasis ac veteres pluri tamen ex medicinis quibus vis siue opianis siue non sedare dolorem nequebant. **E**x solo aceto fortissimo calido super dolentem locum embrocant faciebant. verum multum prestat si origanum pulegium folia lauricamemillam aut aliquid tale calidum virtualiter in eo quam lactuca siue talia frigida bullire feceris. **E**t idem alexander epithimi saturie origani calamendi equos partes accipiebat. **E**t in acerrimo aceto tamen bullire permittibat quod in eo esset herbarum virtus derelicta: quibus prectis cum aceto illo calido locum sepius fomentabat. **I**ngit. n. quod in reumate calido dolorem sedat et alind renascenti reuma prohibet. **E**t alij ex origano et metastro decoctionem hanc in aceto faciebant. **E**t rasis ex fenugreco et interdum tamen eum decoquunt: quod dissolui poterat et mucilago inde fieri quam cum melle bullire iterum faciebant tamen: donec ad emplum formam deueniret: quo postea locum emplabatur. **E**t interdum ex farina tritici cum oleo vetusto decocta. **E**t alij vero emplum illud de fenugreco tribus continue diebus super membrum dimittebat. Sed ne nimium ericca res oleo rosae eum inungi sepius faciebant. **R**eferunt auctores aliqui quod si quos nervos colli ac dorsum agle super collum et spindiles arthetici colligauerit dolor illico remouebitur. **I**ngunt quod si pedes natatus rane super podagrici pedes colligaueris: dolor statim remouebitur. de his statim tamen spero infra deo volente aliam mentionem facere. **N**on habes namque plura non narcotica quod existente materia calida dolores artheticoz sedant. Sed et interdum dolor adeo pauere molestans et sine inter-

missione: vi nedum cum prescriptis recedere sed paululum tamen remitti nolit. **Q**ua ex causa coacte tunc ad narcotica transire necesse est: de quibus in sequenti capitulo copiosum te faciam: et per hoc hunc finem impono.

De narcoticis que dolores artheticoz factos a materia calida sedant.

Capitulum

.xv.

Ubi importunitate doloris ad narcotica transire necesse sit mentem spiritus habere medicamentum qualecunque ipsi fuerit cum calefieri incipit amoueri. **E**t ne aliquid ite super iunctura desiccari permittas: quia tunc dolore augmentaretur. ad quod prohibendum Galenus in libro de tractatu. Rasis quoque et Aui. propriis in capitulis Sicile aut lactuce folia supponi iussuerunt. **U**t ergo ad actum practicum te deducam facias sic. **E**t accipe medulle panis li. .j. quam in vaccino lacte seu caprimo aut ouino remollire permittit. dehinc vero subtilissime pistet: cui adde olei ro. .ss. .ij. croci. .j. .opij. .j. .ij. fiat ad modum vnguenti molles: et utere. **E**t alij aut medicamentum istud taliter describebat. Sumant inquit opij an. .iiij. croci. an. .j. terant cum vaccino lacte et desuper medulla panis periciat et membrum ex eo liniebat: sicile aut lactuce folia supponendo. **E**t aut aliud medicamentum casum nostro conueniens multum accipit se. iusgami nigri. .j. .opij. .j. .croci tantum de confice cum vino dulci et cum cera misce: hoc est cum oleo cum modico cere per mixto. **I**n forma ergo sic facies. accipe olei ro. .ss. .ij. cum cere parum liquat: et alia postea cum vino dulci dissoluta similiter misce et vsui referua. **G**alenus vero in libro de tractatu infra scriptum medicamentum super omnia laudat: quod accipit absinthij sicci croci opij an. .j. .j. cere. .j. .ij. olei ymini. .j. .vj. dissolue absinthium croci et opium cum modico olei et residuum cum cera lique fiat: dehinc vero omnia simul misce: vinum dulcis quod sufficit ad iungendo. **U**ltel facias sic. accipe olei ro. .ss. .ij. croci. .j. .f. opij. .j. .ij. similiter cocuriant et imerse petie subtilissime iuncturis dolentibus applicent. **U**ltel aliter. accipe capitulum papaueris albi suis cum seminibus. .ss. .ij. ordeii. .ss. .j. se. iusgami albi. .j. .j. coquassent et ad medietatis usque assumptionem in duabus lib. aqua bulliat: deinde coletur et de colatura accipe. .j. .vij. mucilaginis psylli se. lini et fenugreci quod cum aceto sunt extra cte an. .j. .ij. tria postea ouorum albumina olei ro. .j. .vj. omnia simul cocute et imerse petie loci applicent et cetera. **E**go pluries sic feci et effectum bonum adinueni. **A**ccipe vitellum vnu recentis oui et vnguenti populeonis. .j. .j. croci. .j. .f. opij. .j. .f. simul incorporent: et utere. **U**ltel sic. accipe croci. .j. .opij. .j. .ij. tres vitellos ouorum coctoz et olei ro. addito parum locum vnges et videbis. **U**ltel accipe se. iusgami. .j. .vj. opij. croci an. .j. .j. et cum vino dulci sine alio ceroto similiter incorporent et utere. **E**t alij cicuta in aqua decoquit: et de ea cum mulieris lacte mixta: iuncturas dolentes emplant. **U**ltel facias sic. accipe lactis mulieris. .j. .ij. aque flos nenufaris vel plantaginis. .j. .j. croci. .j. .opij. .j. .ij. similiter cocute. **U**ltel aliter accipe mucilaginis psylli in aceto remolliti. .j. .j. medulle panis in lacte mulieris infuse. .j. .ij. vitellum vnu recentis oui: ducant similiter omnia quibus adde postea croci. .j. .ij. opij. .j. .f. et fiat ad modum subtilis vnguenti. **U**ltel aliter. extrahere de psillio in succo portulace remollito mucilaginem: de qua accipe olei ro. .j. .f. croci. .j. .f. opij. .j. .ij. omnia misce: et cum opio fuerit utere. **E**t alij cicute radices in pasta decoquunt: ex quibus contritis iuncturas emplastrant. **E**t alij vero succum iusgami cum assungia bullunt et cera addita vnguentum molle conficiunt. **N**onnulli micam vetustissimi panis in succo solatri aut iusgami seu sempuue bullientes emplastrum faciunt. **P**lurima tibi que dolore sedant opiata descripsi: in quibus vi patet non est opij nimium: immo veterum canonibus inspectis moderatum sane. **T**u igitur in approximando qualitercunque optum non nimium presumptuosus esto: veluti fuit ille boni viri quod pridie. .j. .ij. opij. cum oleo camemillino percussit et illi magni principis Mantuani Marchionis vi multum ex suis phisicis quod retulit cum eo iuncturas pedis embrocavit: miroque cur vitis pes non perdiderit: aut non fuerit veluti meo prenotato subaudiendum tota tibia concremata: quia quod

magis tegit tāto magis estuat ignis: sed non erat pius ille marchio tā terribilitā crudelitā enormi passiōe dign^o. illo itaq; bono viro i pace dimisso ad ppositū redeo. Que dicta sunt materiā calidā pcernūt. Sed vbi frigida fuerit tā sui quātitate q̄ qualitate vt supra dixi efficere dolorem posset. Quātitiōis. n. excessus p sui educationē corrigif: ac a mēbro patiēti diuersionē de quib^o sollicit^o semper esto. Sola autē qualitas solis cū alteratiōis est corrigibilis. v. rū in tali dolore mā cū qualitate se simul associat: q̄ si dolo rem effecerit: eidē succurrere te sequēs capitulū docebit. Et per hoc presenti finem impono.

**De his q̄ dolores in arthriticis materia frigida seu pmi-
xia existente sedant.** Caplin .xvj.

Ateria existēte flegmatica in sedādo dolores q̄s ip-
sa vel mā alia frigida seu pmiata efficit. accipiebat

Rasis in pncipio aloes et myrrhe ptes eq̄les: et his cū aqua mirte aut plātaginis ad formā vnguētū deductis utebat. **C**el sic. accipe nucū cīssi iunipi myrrhe añ. 3. ij. cāphore. 3. ij. simul cū aq̄ in qua galle decoctae sunt pgre-
gent et vtere. **C**el accipe spice nardi. 3. ij. cū aliqua pre-
scripta aqua misce et vtere. **E**go autē in casu isto iun-
cturas dolētes ex oleo camemillino pungere singularis.
simū adiuveni. **C**el cū epithimate ex florū camemille de
coctione facto. **A**lexāder vō cū solijs caulii in aceto de-
coctis et modico rosaceo oli pūit emplm faciebat. **C**sā
guis vō leporin^o iūctos dolores istos quodā mō mirabi-
liter sedat. **C**el accipe hermodactiloz. 3. ij. f. farine oz.
dei. 3. ij. croci. 3. ij. duos vitellos ouoz et cū quāto olei ros.
sufficiat emplm: aut yng^m subtile quod sicuti expimēto
pluries didicit: tales iūcturarum dolores mirabiliter sedat.

Cel ex capie recenti caseo emplm face et videbis. **C**Aut
ex pinguedine vulpis et oleo ro. equis pūit inuncti fiat.

Cel ex iure leporis locum embroca: et dehinc emplm ex
damule carnib^o suppone: et mire valet. **C**el facias em-
plastrū ex faba cū adipe porci decocta. **E**t alij idē ex ci-
nere leporis cū antiq̄ adipe faciūt. **E**t nonnulli litargiri-
um cū vrina mule tādiū i mortario ducūt qd vnguētū for-
mā recipiat quo vtunt. **C**el facias sic. accipe farine lu-
pino. 3. ij. cū rosaceo sirupo misce et vtere. **C**el accipe
medulle panis in lacte remollite li. j. vitellos ouoz. iij.
croci. 3. ij. butyri q̄ntū sufficiat oib^o ad vnguētū formā dedu-
ctis iūcturas dolētes illini. **C**el facias sic. et est emplm
vulgare ab antige: tñ p̄his vsūm rapas minutim cōteras
quas in vaccino lacte decoq; ex qb^o iūcturas emplā. **E**go
autē a gbus dā antige edoci^o. **E**x rapa tosta cū porci adipe
pūta iussu locū emplari et mirabiliter pūit. **C** Alij succum
ap̄ij p libito accipiūt ac lactis vaccini tātū dē et farine fru-
mētū q̄ntū satis est addita pultrē pūiūt: de q̄ locū emplant.

C Alij oleū ametinū et camemillinū lacti mulieris cōmiscēt
et ouoz vitellis p libito additis idē faciūt. **E**t alij eplm
tale qd recipit malue bis malue suis cū radicib^o añ. 3. ij.
camemille fenugre. añ. 3. ij. f. assungie mōtonis li. j. pin-
guedinis ceruine li. j. si oīa bulliāt et debite coctis emplz
pūiūt. **C** Alij ex pulmōe mōtonis in lacte decocto iūctu-
ras dolētes emplant. **E**t alij ex faba fracta cū piguedie
ouina decocta. **C**el ex succo radicio ebulli cū puluere
hermodactiloz et assungia porci emplm facto. **C**el fa-
cias sic. accipe mucilagīne fenugre. se. lmi añ. 3. ij. olei ca-
memillini. 3. ij. si cōquassent et vtere. **C**el ex ruta cū
carnositatē vuarū passaz pūta emplm fiat. **C**el ex so-
la herba bethonice idē facito. **C** Rasis et antiquozū alij
emplm ex caulib^o recētib^o sūme laudāt. **E**t alij ex emu-
le cāpane solijs in vino decoctis. **C** laudāt itē ex stercore
vaccino calo sup iūcturas dolētes emplonē. **S**ed rasis cū
stercore illo aceti cōmixtionē plimū laudat. **A**c etiā capri-
nū stercur cū farina ordeī et aceto. **A**lij tñ cū stercore illo
vaccino camemillā ac siccas rosas adiūgūt et emplm faci-
unt. **E**t alij ex capno stercore cū croco et capraz assungia
et. **Q**ue nup dicta sunt frigida existente mā seu pmiata

dolore satis mitigāt. **C**ū quo ex his nōnulla in se quozum
resolūtiōis quicq; habēt. **C**lerū dolore mitigato ad re-
solūtiua fortiora trāseundū erit: de quib^o caplin sequens
te sultū reddet. **C** Sed in mā flegmatica rasis aliq̄ vesicā-
tia sup iūcturas pedū interdū posuit et vesicis aptis mate-
ria plima egressa est: et sedat^o dolor. **C** Unde de podagra
etiā flegmatica tempe pullatiōis inquit: cū emplō sinapis
ac ficus sup articlis ampullas faciēdo et eas vt aq̄ flueret
pforādo vidi plimos sanari et. **E**go autē loco emplī hu-
ius de sinapi semē nigre vitis cōquassatū sup iūcturā vesi-
candā apposui. **E**t testa nucis supposita paucas infra ho-
ras vesice facte sunt: quib^o aptis materiei incredibilis q̄n-
titas egressa: et statim dolor sedat^o fuit. **N**abes itaq; taz in
materia frigida q̄s permixta modū dolore sedandi.

**De his antidotis q̄ mām nō ingipiatā neq; induratā ni-
mis in articulis arthriticis derelictā resoluit.** Cap. xvij.

In toto vel in pte maiori dolore sedato erit mā flu-
ida mēbra cōfortādo resolūda: et hoc tertie intētiō-
nis fuerat: verū q̄s ob materia ad iūcturas seu ad
iūcturarū nodos p̄pūla ppter ei^o incuneationē duritiē
seu gipseatē interdū fit ineptissima resolūtiō. interdum
vō nō. **E**un^o grana duo capla facere libet: quoz p̄his mate-
riei nō nimīū indurate resolūtiua ponet: scdm vō resolu-
tiua materiei pōet indurate magis. **S**ed ante q̄s ad loca-
lia trāseas: tua est viā istā cōsiderare: q̄ si calida fuerit re-
solūtiua tēperata magis esse debēt: et ab istis pncipium su-
mam. si vō frigida fortiora: mō cetera paria ponas: ad q̄
postea gradatim accedā. **C** Sed ante q̄s ad actū practicu-
te deducā: nō mireris si iūcturaz ap̄ata: vt in p̄nosticis
generalib^o dictū est curant cū difficultate. **M**ā mā in iun-
cturis existēs seu in iūcturarū ligamētis est in mēbro so-
lido valde. ppter qd difficilis fit eoz resolūtiō: et mltō ma-
gis vbi cetera coeques q̄s si in mēbris foret minus solidis
vt in neruis vel carne et. q̄ vt liquet q̄s ligamēta ipsa sunt
multo min^o dura: ac vbi nullus ex pte medici: et item nec
ex pte infirmi error cōmittat et ap̄a ipm recte curet: cū q̄
ad locū materia de nouo nō fluxerit in quadragita dieb^o:
vt inquit Rasis: si nō in pauciorib^o p̄fecte dissoluēt. et hoc
voluit dñs Hypo. illo affoz. **Q**uecūq; podagrice egritu-
dines sūt: hec in quadraginta dieb^o defrenescētes resi-
dent et. **E**t hoc idē sennū in cōmēto dñs Gal. vt octauo ca-
pitulo supra dictū est. **C** Utigif deinceps ad actū practicu-
te ducā ex iunipero in vino bono decoctionē face: et in ea
calida spongiā impone: quā fortiter expressam et calidaz
iūcture resolūde materiei suppone. et cū infrigidari inci-
pit amoue: et calefactā vt p̄mo repone. **C**el idē ex deco-
ctione maiorane: rute: aneti: folioz lauri: cimini: et folioz
ylmi facies. **S**pongia vicibus aliquot supposita ex oleo
vulpino: vel de costo calido: qd Alui. summe laudat inun-
gatur. vel oleo de vipis: et hoc egritudine illā eradica-
re iquit. **C**el oleo de vespulionib^o vtere. **E**un^o faciēdi mō-
dum taliter describit. **A**ccipe vespuliones duodecim: de-
collent et emisceratos impone in succi mēte vī marubij li.
ij. olei aneti li. j. aristologie castorei añ. 3. f. costi. 3. ij. dein
de ad succi vsq; consumptionē bulliāt: quo postea vtaris.
C Alij mēculū in cōmuni oleo tñ bullire pmittunt vt caro
ab ossibus separetur: et ad hūc casum oleū tale reseruant.
C Alij mures capite et alijs extremitatib^o amputatis quot
libet euiscerāt. et donec caro ab ossibus separet in cōi oleo
bullire pmittunt: ex quo cū tēpus est: loca pūgūt. **C** Ra-
sis pinguedinē galline recentē accipit: cū qua cinerē cau-
liū miscet: mirabiliter ingit in hoc casu valere. **C** Alij mu-
stela in cōmuni oleo tñ q̄ caro ab ossib^o sepe decoquūt:
et in hoc quoq; casu cū assungia et capno stercore seu cico-
nie fit. **C** Aliqui limacias viuas accipiūt: et in coopto vase
cū sale reponūt: et quā faciūt spumā hanc ad vsūm reser-
uant. **C**el hoc vnguētū vtere: qd mire in h^o casu valere
cōpertū est. **A**ccipe olei camemillini. 3. ij. mucilaginis:

De egritudinibus

se. lini & fenugreci añ. ʒ. j. farine: se. lini & fenugreci añ. ʒ. f. cere parū: & fiat vnguentū. **U**el facias sic. Succu radi cum ebuloꝝ accipe li. j. assungie vulpis aut siluestris gat ti. ʒ. j. f. simul i ampulla recode: & sup cineres calidos aut in cacabo aqua pleno ad cōsumptionē tertie partis bulli at & vtere. nā hec pcedentē nō modo materiā resoluunt: sed dolores si qui affuerint mitigāt: vt ipse sepius exptus sum. **U**el accipe succū radicū feniculi li. f. vini albi. ʒ. iij. farine ordeī quātū sufficit: & simul tantū bulliant dōec pulvis formā accipiat. **U**el ʒ. farine tritici & se. lini equis partibus cū aqua surfuris misce: & emplm faciunt. **E**t alij farine fenugreci se. lini & pulueris aneti equas partes accipiūt: & in succo caulū tñ bullire sinunt donec empla stri formā habuerit. **U**el ʒ. radice altee cū assungia deco quētes emplastrū faciūt. **Q**uidā diaquilonē cū camo millino oleo dissolutū plurimū laudāt. **E**t ego loco di aquilonis isopi ceroto descriptiōe philagri: interdū vsus sum: & in hoc casu operaf magnifice. **U**el aliqui cerotū in frascriptū faciunt: qd accipit cere citrine lib. j. olei anetini ʒ. ij. pulueris camomille. ʒ. j. f. & quāto pinguedinis gal line sufficit: cerotū cōficiunt. **Q**ue dicta sunt materiā a pcedomio calidā vel nō nimis resolutioni rebellē satis moderate resoluūt. **C**ū quo si qui dolores affuerint: eos amputant: ac vbi ppter materiē frigiditātē soliditatez vifcofitatē seu quāuis causam aliā resolutioni fortiori op^o fit: ad modū rasis: Accipe storacis ligde q̄tū vis & cuz lauri no oleo dissolue: ex qua postea locū inunge. **U**el aliter Accipe olei antiq: olei irini añ. ʒ. j. euforbi. ʒ. ij. cere parū: et fiat vnguentū. **U**el cū succo radicis ebuloꝝ porcina assungia bulli: quib^o infrigidatis hermodactiloz pulue rem adde: & vnguentuz molle fiat. **U**el facias sic: & erit calefactiuz magis. Accipe pipis castorei euforbi añ. ʒ. j. olei de casto. ʒ. ij. & addita cera fiat vnguentū. **E**t si fortius accipe bdelij armoniaci añ. ʒ. ij. storacis liquide. ʒ. j. mu cilaginis fenugreci & se. lini añ. ʒ. j. f. bdeliuz & armonia cum cū veteri vino dissolue: & simul oia incorporādo fa ci as emplastrū. **U**el cerotū iale. qd accipit armoniaci op poponacis galbani añ. ʒ. j. temperent in aceto: cū quibus picis naualis. ʒ. ij. adde: & oia simul cū oleo costino ma lassa: & fiat cerotū: quo sup aluta extēso cū opus est vtere. **A**lexāder vō ad has passides tale faciebat cerotū quod optimū esse aiebat: & hoc accipit armoniaci. ʒ. iij. & cū. ʒ. ij. lactis vaccini dissolue: cū quo postea. ʒ. ij. farine se. lini misce. vitellos aut ouoz q̄tuor colofonie. ʒ. ij. sepi tauri ni. ʒ. viij. olei veteris & cere añ. ʒ. ij. fac cerotum & vtere. **U**el facias vnguentū hoc cui tanta fidē adhibuit: vt eo in quibusdā dolorib^o a frigida factis causa in quacūq; parte nostri corpis esset vsus sit: & eū semp op^o bonū fuisse opa rum refert. **R**ecipit aut hoc euforbi. ʒ. j. olei dulcis. lib. j. cere. ʒ. f. & fiat vng^m. **U**el alr & est eiusdē. accipe olei ve teris: nitr: terbēme: euforbi: añ. li. j. ireos. ʒ. ij. farine se. nugreci lib. j. f. incorpa oia simul & vtere. exhit. vi. q̄qd a pundo p̄stipatos hūozes: & eos resoluēdo dolores am putat. **C**ū habes itaq; ad intētionē dictam plura & diuersa appropata medicamina. vñ nō bñ factū puto post ista dñi alexandri eoz pp singularitatē alia subscribere q̄nimmo ad aliud caplm trāsire. **I**n quo q̄ ad incuneatas materias et ad nodositates valēt adiuuāte bono Iesu describētur: et ob hoc p̄senti capitulo finem impono.

De his que incuneatā seu induratā valde materiā mol lificant ac resoluūt nō in gipseā seu lapideam mutata nō fuerit.

Capitulum

xvij.

Ateria in mēbroꝝ articulis incuneata tñ interdū indurat: vt in gipseā seu lapideā cōmutet: quā ob rē ne ad ea id deueniat ē posse tuo phibēdū: cuius modū bono adiuuante iesu in hoc caplo tibi dabo: vt vbi mā ipsa ingipsata fuerit p ei^o possibili curatiōe sequēs ca pitulū mīta appropata p̄tinebit. **C**orpe igit quo ad re gimen tā sex rerū nō naturalū q̄ aliaz etiā medicinaliū

bene recto ad localia materiē incuneate p̄tinetia trāsire mollitua cū resolutionis vis in antidotis q̄cūq; fuerint cō miscebis. **U**erū in p̄ncipio p̄dñari mollitua facias: & mā aliquantulū remollita resolutionoz virtutē adauge. **C**ave tñ ne ea q̄ approximas resolutioni virtutis adeo sint fortis vt subtile resoluāt: & grossum in lapidē p̄uertāt. **E**go aut in hoc p̄ me expta plima & aliqua etiā a veterib^o multum cōmēdata subscribā a simplicib^o q̄ in hoc casu valere no scunt p̄ncipiū sumens. **M**ollitua igit q̄ famosa magis apud veteres habent sunt adeps galline anseris anatis porci capti & tauri. **E**t inter medullas q̄ sequunt: vt. f. cru ris vituli vacce porci & cerui q̄ alijs p̄ualent. **B**utyru itez isopus humida: oleū oliuarū antiquū: ac oleū d lilio: sto. ray ligda terbētina: viscus cera: resina pini: squinātuz ar monia: bdeliū galba: gūmi arabi. pix laudanum: mastix myrrha: oppoponax: serapinū: plūbū vsuz: radix altee: cucumeris asinini: malue: ac ei^o folia: maiorana: rosmari nus: brancha vrsina: bleta: came mīlla: cetaurea minor: se nugreci: se. lini: ficus sicca: & maxime iparū mel seu mucilago ista maxie a veteribus inter mollitua laudata sunt. **I**nter resolutioni vō q̄ sequunt est adeps anatis: leonis et vulpis: cera pix resina q̄libet storax ligda: terbētina iso pus: humida altea: abrotanum: yua: herba paralisis: folia sambuci: calamētū: came mīlla: anetū: celidonia: apiū: ari stologia: ciclamē: lappaciū acutū: matricaria: salua: pule giū: mellilotū: ruta: rosmarin^o: cortices cānaz: eupatori um: radix yreos: radix cucumeris asinini: radix ebuli: ol ptami: cepe cōe: cepe squille: fic^o: bacce lauri: fenugreci se men lini: maluauisci: semen vitice: sinapis: semē canapis cimini: grana iumpi: lupini: calx armoniacū: serapinum: bdeliū: castoreū: cinis ursi caulis: spuma maris: euforbiū galbanū gūmi edere gūbi arabici gallia muscata mastix oē coagulū myrrha plūbū vitru sal fer mētū. **E**t iter olea: oleū nucū amigdalaz amararū de terbētina de camemil la de aneto de cinamomo de ruta de lilio de laterib^o vul pinū. **E**t inter amurcas laudas amurca olei oliuarū de li lio & irini: laudas itē vinū: ex dictis sunt ipoz plima tā re solutioni q̄ mollitua: quib^o tuo mō vtere: ac cōpositiones p libito face. **E**go aut in casu isto maxie efficacie nōnul las interdū feci: q̄s p̄mo subscribaz. **S**uccessiue vō ad fa mosas veterū p̄pōes deueniā. **U**nguentū vō infrascriptū in hoc casu valde efficac adiuuenies. qd accipit olei de cāe mulla olei de lilio olei amigdalaz dulciū añ. ʒ. j. pingue dimis galline cruris vacce: isopi humide añ. ʒ. f. mucilla ginis se. lini & fenugre. añ. ʒ. vj. cere parū & fiat vng^m. ex quo inuncto loco lana succida in aceto cū aliquali porti one lixiuij cōis bullito imersam desup pone. **I**d autē tam fero q̄ mane fiat. **U**el accipe olei de lilio olei yriñi añ. ʒ. j. isopi hūide medulle cruris vaccine aut cerui añ. ʒ. f. sto racis liquide coaguli añ. ʒ. ij. cere paz & fiat vng^m: de q̄ vt in prioz bis in die vtere lana succida vt pri^o supposita. **U**el accipe olei yriñi. ʒ. ij. medulle cruris vituli. ʒ. j. sto racis ligde armoniaci bdelij galbani añ. ʒ. f. cū vino gū mas dissolue: & cū alijs cera q̄tūm cōuenit liquefacta vn guentū cōficias. **U**el accipe radices lapaciū acuti & ebu li: herbe paralisis yue floꝝ rosmarini calamētū radicū ci claminis añ. ʒ. f. oia bene munda cōgnassentur: cū qui bus porci masculi assungie lib. j. malassa & marcescere si mul omia per sex aut octo dies p̄mitte: quib^o postea vete ris olei li. j. suppone: & vini li. j. f. & simul ad vini consum ptiōnē bulliāt: dehinc aliquantulū exp̄sionē facito: & illi ex pressiōi q̄tū sufficit cera addita fiat vnguentū quo vtere: & videbis. **U**el herbā yue cōtritā cum assungia porci ma lassa: & dimissis dieb^o aliquot in maceratione decoque in bono vino tñ bulliāt q̄ ad albedinē veniāt: dehinc exp̄ sionē facito: qua locū punge. **U**el facias sic. accipe radi cum malue bis malue ac yreos & cepe squille añ. ʒ. f. yue ʒ. f. ʒ. f. q̄ssent: sup quib^o acetū p̄yce: in quo per diē cum sua nocte in infusiōe mancant: deinde exhanf & cum pin

guedine anseris et galline añ. 3. ij. et butyri. 3. iij. assungie
 vo porci masculi li. j. malassent: et p dies aliquot in mace-
 ratione maneant: cū quib⁹ postea olei yvini: olei de came-
 milla olei vulpini añ. lib. 5. misce simul bulliāt: colentur:
 et cera addita vnguentū fiat. **C**el facias sic. et hoc duriti-
 em omnē resoluit: Qd accipit amurce oleoꝝ de lilio: yri-
 ni: et de se. lini añ. 3. j. mucilaginis: fenugreci extracte cū
 aceto. 3. j. 5. pinguedinis anatis. 3. x. misce oia et locū mige-
 et videbis. **C**ons vo rasis ex luto olivani cū ovis locuz
 emplabat. Ingt q mirabilr cōferebat. **C** Et aliqñ tritici
 farinā cū oleo tñ bullire faciebat: q formā vnguenti acq-
 rebat. Et hoc itez summe laudat. **C**eteres nonnulli de
 ossib⁹ dñi asini narrāt mirabilia q de his sic faciūt. Ex his
 quot et quātū libet accipe pfrange: et in aqua diu bulliant
 sup natantē vo pinguedinē collige: deinde castorei. 3. j. 5.
 bdely serapini añ. 3. j. croci. 3. 5. radicū ciclamini ebulo-
 rum ac filicis oim bene mundataz añ. 3. ij. yue: saluie añ.
 25. j. omnia simul cōfusa in li. ij. pinguedinis malassent:
 successiue vulpē euiscerata et exconicata habeas: quā his
 pscriptis reb⁹ facias: et tādū in veru ad ignē decoquatur
 q sit vulpes bene psumpta: liquor aut qui ab ea guttatim
 defluit in vase in quo sit vinū albū colligat: de quo cum
 opus fuerit loca punge: et de effectu miraberis. **C**el fa-
 cias sic. Accipe radicū artanite partes duas: radicū filicis
 ebuloꝝ ac lapaciū acuti añ. partē vnā bene munda: in-
 voluātur i stupa aqua madefacta: et sub purnis cocte sub-
 tilissime pissent: que cū assungia porci masculi tñ condu-
 cantur q ad formā vnguenti deueniant et vtire. **C** Alij
 sic faciūt: succoꝝ yue: saluie ac rute añ. li. 5. accipiunt vini
 decoctionis cornu cerui per frustra incisi li. j. 5. olei came-
 nullini: olei de lilio añ. li. j. simul oia ad succursum et ad vi-
 m cōsumptionē bulliant: et postea ad sufficientiam addita
 cera fiat vnguentū: cui ifrigidato adde serapini oppopo-
 naci bdely galbani añ. 3. j. mastici croci añ. 3. 5. si q ex
 his teri nō possunt cū modico olei aut vini soluantur: et fi-
 at vnguentū. **C** Alij infra scriptū mirabilia facere referūt
 quod accipit saluie: mente: ruthe: herbe paralisis. maiora-
 ne: nepite: pentafilon: vngule caballine viriūq: centau-
 ree: lingue canis: saxifragie: marubij: aristologie lōge: la-
 uandule: petrosili: arthemisie: cretani marini añ. 25. j.
 conquassent: et in bono vino albo infusa per diem cū sua
 nocte dimittant: deinde de bulliāt colent: et i vino isto post-
 ea sic colato pone armōiaci asse fetide: galbani: serapini:
 añ. 3. ij. olei de iunipero: olei de terbētina añ. lib. j. pingue-
 dinis gatti siluestris: muris montani: taxonis ac vulturis
 añ. lib. 5. malassent et sex aut octo dies in maceratione di-
 missis in vino albo omnia bulliant simul: exprimantur: et
 postea in tali expressione cere modicū liquefiat sic q ad
 vnguenti formā deueniat et vtire. **C** Quidā cyrugicus in
 puincia ex infra scripto vnguento plures ambulare nō va-
 lentes incedere faciebat quod hoc modo fit: tantū vulpē
 depilatam euiscerataq: in vino decoque q caro ab ossi-
 bus separet: dehinc ossibus piectis carnē illam cōtunde:
 exprime: et qui inde liquor egredit in derelicto vino ite-
 rum bulliat vsq: quo ad formā vnguenti deueniat: et de eo
 lib. j. 5. accipe in quo misce mastici: castorei: bdely: myr-
 rhe: baccarū lauri añ. 3. 5. euforbij. 3. ij. et fiat vnguentum.
C Aliqui accipiunt radicē cucumeris asinini et in pasta po-
 sitam in furno decoquūt: quā subtilissime contritā reser-
 uant: dehinc succoꝝ yue: salute et paritarie añ. 3. vj. accipi-
 unt: olei vo nucū lib. j. vini albi. 3. viij. et oia ista ad vinū et
 succorū cōsumptionē et successiue bulliant: quo facto cū
 oleo illo cere parū addunt: quā liqfacta ab igne deponūt
 et cum incipit ifrigidari radicū cucumeris asinini subu-
 liter contritarū. ij. 3. cōmiserunt. bdely autē et oppopona-
 ci: galbani: et armōiaci in vino dissolutorū añ. 3. 5. et om-
 nibus mixtis vnguentū conficiūt. **C** Quidā in cane ma-
 gnam deuotionē habent: qui ex eius sanguie loca perun-
 gunt. Inquietes hoc in casu isto valere plurimū. Ex ca-

ne itē vnguentū tale cōficiūt: qz mēsis vni⁹ canē iugulant
 et carnē atq: ossa cōfrangunt: successiue oia in bono vino
 albo decocta cōtundūt: et in his fortē expressionē factā in
 isto vino derelicto ponūt: in quo postea res infra scriptas
 cōquassatas bullire faciūt: vt yue: saluie: rute: agrimonie:
 betonice: feniculi: herbe paralisis añ. 25. 5. et postea ex
 his expressionē ad huc faciūt: de qua lib. duas accipiunt:
 medulle vo ceruine li. j. pinguedinis porcine lib. 5. et ista
 oia ad vnguenti formā deducūt cū turis. 3. 5. misceēt bacca-
 rū lauri: castorei: myrrhe añ. 3. vj. bdely. 3. v. et ex his oib⁹
 vnguentū cōficiūt. **C** Mōtani quidā nō mō māducat ca-
 pras sed ex eis etiā plima medicamina cōficiūt. pmo ipa-
 rū stercur et sepū bene simul miscent: et croci parū addito
 vnguentū pfiūt: qd in hoc valere multū asserūt. **C** Alij
 iparū sanguinē cū vino decoquūt: ex quo postea iungūt
 loca. **C** Alij idē ex solo stercoze cū farina ordeī mixto faci-
 unt. **C** Et nonnulli stercozis capni sicci ptes. ij. accipiūt fa-
 rine ordeī pte. j. et ista cū aceto et cōi oleo decoquūt. **C** An-
 guentū autē de bdely et vnguentū dñi philagrii a mesue
 scripta in hoc casu plurimū valēt. **C** Ex ceronis vo vnū
 alias adinueni qd est in isto casu singularissimū. Et illud
 accipit mucilagīnē altee fenugre. se. lini añ. 3. vj. amurce
 olei de se. lini: olei de lilio: ter bentine: picis navalis: sepi-
 hircini añ. 3. iij. litargiri. 3. vj. bdely armōiaci oppopo-
 naci: stercozis ligdi añ. 3. ij. fiat cerotū. **C** Valēt etiā i ca-
 su nro cerota oia q ipse mesue suo in antidotario isopi ce-
 rota intitulat et maxime q a philagriū et democrito descri-
 pta sunt. **C** Valēt etiā cerotū diapēte: cerotū andromaci
 ex. xij. cōfectū reb⁹ diaglon fm descriptionē pma magnū
 quoqz. **C** Ex his q ipse describit emplis valet emplm an-
 dromaci emplm filij cacharie et emplā duo ozibasi: et qd
 est apud vulgares famosum valet emplm de melliloto. si
 igit his tibi opus est ab ipso dicto mesue descripiōes req-
 re. **C** Et sic de medicamētis q mae incuneate pueniūt: te-
 satis copiosum feci. Solet enī materia talis inter manus
 sic impeditas detineri: vt in opa sibi debita exire neqant:
 et pedes adeo rigidos vt bon⁹ patiēs ambulare nō possit
 illō mireris itaqz si tibi plura descripfi: qz sepissime cum
 istis mēbra dicta impedimēto soluunt: qd apud vulgares
 miraculū reputat. **C** Sz cū huic caplo alioꝝ more p laus
 deo finē imponere vellē. Ecce quidā veteran⁹ anser clami-
 tans heus tu ingt aialia pla huic tuo caplo opē ferunt vt
 aliq. s. cū sanguine: alia cū ossib⁹: et cū medullis et nonnulla
 cū sanguine: de quib⁹ decoctionē amplā fecisti: quā tibi fe-
 ci iniuriā q pcosum sup oia vnguentū: et me sic sub silentio
 pteris calamū prēde et pñte me locū accōmoda: quos di-
 ctabo tibi versus leonios iscribere volo: b cū meū vng^m
 ppter ei⁹ pcositatē a ceteris q scripsisti diuersum stilum
 habeat. mille. n. et plus qz mille ambulare nō valētes am-
 bulare feci. **C** Ego aut vnguentū istud tante pcositatis
 esse intelligēs dimisso eo qd inceperā describere laus do
 versus dñi veterani anseris eo dictate vt videbis descpsit
 Q. si stilū variare tibi visum sum: pcor mi lector ignosce.
 Nā sepe digressio stili quoqz variat et animū. Tu ergo an-
 seri sua exponēti leonla carmina aures accōmoda.
 Anser sumatur veteranus qui videatur.
 25. x. deplumetur: vitalibus euacuetur.
 Inius ponantur que subterius numerantur.
 Trita caro tota triti mox pelle remota.
 Tinctum porciniūbus cera sagumen ouium.
 Mondere sint equo sal mel faba sitqz filigo
 Hoc post affec: tamē assus nō comedetur.
 Clas supponatur sic vt liquor accipiatur.
 Quo membris vinctis hic gutta soluit omnis.
 Certe hoc vnguentū prestat super omne talentū.
 Sic per dictamen cū scripseris hoc medicamen.
 Fac laus ampla deo solito de more superno.
 Anseris edicto et eius medicamine scripto.
 Sit laus ergo deo finito in tempore libro.

De egritudinibus

De eius cura materiei que in gipseam seu lapideam est commutata. Capitulum .xix.

Operest materie illius que in gipseam seu lapideam est commutata curā ponere: et ut statim te ad actū practicum deducā: fac ex malua atq; bis malua suis cum radicibus. Ex camomilla q̄z atq; salvia et cū folijs sambuci et vlini decoctionem: de qua calida tñ locū abluet: q̄ ru beat. Dehinc ex vnguento ifrascripto punge: qd accipit olei amigdalaz dulciū. 3. j. f. pinguetis anatis et galline añ. 3. f. mucilaginis: fenugreci extracte cū aceto. 3. vj. ce. re albe parū et fiat vnguentū molle: quo ut dictū est lotiōne facta vtere: et hoc tā mane q̄ sero stomacho vacuo fiendūz erit. Tribus diebus hoc facio: marchasitā ignitā habes q̄ irrores ex aceto fortis: sup vaporē illū mēbrū lesū tene: et dehinc id ex aceto calido laua: et hoc duobus diebus facto ad lotiōne primā cū vinctiōe illa reuertere: et sic alternatis vicibus vice vna lotiōne cū vinctiōe facias: alia vō euapora tiōne et c. Et est cōis veterū cura. Aliqui cū pinguetini bus mollitiuis tantū locū intingūt q̄ aliquatū mollis fiat et emplm infrascriptū postea supponunt: Qd accipit ar. moniaci bdelij galbani nutri sinapis piretri sulfuris añ. 3. j. litargirij. 3. vj. olei antiqui li. j. f. tantū litargirij cū oleo decoquūt q̄ spissum fiat: cui postea reliqua miscent et em. plastrū seu cerotū faciunt: quo ut dictū est vtunt. Molliti uis nāq; cum emplō p̄scripto si alternis vicibus vsus fuerit: no dosam iuncturā aptā suscipe curā indubie cū dei auxi. lio sanuati restitues. Aliqui vō ex anetino oleo cera et armōiaco vnguentū ad hūc vsū cōficiūt. Et idē ex armo. maco cū melle et oleo vetusto faciūt. Et Rasus antiquū alig asserūt q̄ radix hepri emplata petrificationē omnes remouet de ista herba in pede mōuū copia repitur: de ea tñ infra aliā faciā mentionē. Gal. 9. Rasus et antiquoz plurimi cū emplō de caseo a iuctura lapides extrahēbāt qd sic fit: pedes porcorū tñ salitos in aqua decoques: q̄ to tum veluti inucilago fiat: cū quo postea pulueris antiqui casei ptes. ij. misce. puluericati vō nasciturij pte. j. et fac em. plastrū qd sup iucturā appone eā. nāq; rūpit et illā gipseā materiā seu lapideā extrahit. Sepius hoc inqt Rasus vnguentum exptus sum: et innumerabiles patiētes curauit. Nonnulli antiquū caseū cū oleo pistant: et ex eo locū em. plastrāt. Et alij caseū annoz plurium qui sua sit acuitate mordicatione valde: cū apocimate salitoz pedū distēpe. rant: et cū vetusta adipe salita emplm faciūt: tu aut qd vis istoz facito. Nā ista de caseo emplā magis inter alia com. mendāt. Sed bonū Rasus in casu nro nonnulla summa. tim enumerat q̄ optima sunt. Inquies oīa violēta leniti ua in petrificatione articuloz cōferūt veluti assungia vetu. sta medulle ostiū armoniacū bdelij oleuz vetustū et figia acillimitio cū auripigmēto rubeo trito cū aceto et c. Et itē in iuctio factā cū litargirio tñ cū oleo decocto donec ispis. satū sit. Cū quo postea de auripigmēto aliquid incorpēt: et talis inunctio multū valet. Ne dicta sunt in petrifica. tione iucturarū nostris a veterib⁹ multū cōmendant. Et sic talis petrificate materiei cura patet.

De notificatione sciaticæ quasi et vbi eius demonstratiua signa inueniēda sūt: et qd de ea sit p̄noctiadū. Cap. xx. Um tā podagre q̄ cyragre pueniētia medicamen. ta pcedēb⁹ in capitulis descripta sint. vj. rerum nō naturalium regimē ad illarū p̄ficiendā curā describē. dum fuerat. Sed qz ipm est tam sciaticæ podagre q̄ cyra gre cōeilibet pmo quid sciatica ipa sit inuestigare et tam p̄noctia q̄ demonstratiua signa ponere: et dehinc p̄tinētia sibi medicinalia scribere: quib⁹ absolutis his trib⁹ specie. bus arthence rerū sex nō naturalium regimē cōueniens in. capitulo vno pstringā. Pro sciaticæ igit notificatione sci. endū q̄ in nostro corpe os quoddā qd os femoris appel. latur: existit. sup quod totū fabricat corpus: ipm nanq; in sua inferiori pte pixidē quandā habet: in cui⁹ medio qdā ossis rotūda extremitas voluit: ista duo ossa quib⁹dam

cū ligamētis simul piungunt: et talis iuctura scia nūcupa. tur: a qua sciatica: de qua p̄sens erit sermo nomē accepit. Est itaq; sciatica iucture scie dolorosa passio a mala cō. plexione seu materia in ea p̄ternaturaliter existēte causa. tares enī quelibet in loco scie malā qualitātē sufficiēs in. ducere: seu materia ibidē p̄ternaturaliter defluēs passio. nis pōt esse causa. Pro quo scito q̄ oēs ille tā extrinse. ce q̄ intrinsece cause: q̄ supra caplo. ij. in quo de arthetice causis agit posite sunt: efficere hanc passiōne posunt. Ne. rum ea a mala cōplexiōe sine materia fit rarissime: puenit et frēq̄nter sciatica a frēq̄ntata sup re dura sessiōe et equi. tandi cōsimiliter assiduatiōe: casus itē aut sup iuncturam illā p̄cussio eam debilitādo sunt plerūq; sciaticæ cā. Sed ea sit q̄ velit si ei⁹ in notitiā deuenire libeat ad caplm. iij. supra recursum habere necesse est. Ip̄m nāq; demonstrati ua signa te clare docebit: ad q̄ inuestigādā illic descriptūz ordinez obseruabis. Sed vltra illic descripta signa si te certū magis reddere cupias an materia ista calida sit an frigida. Emplm ex farina siliginis cū aceto distēperata sup anchā appone. nā si a causa calida fuerit: dolor remit. titur. si aut a frigida magis augmētabit: et sic siḡ demonstra. tiua inuestigādū modū habes. Pro quo solū supest p̄. pria p̄noctia signa describere. Sciendū itaq; q̄ iuctu. ra scie est p̄funda multū: quare nisi mltitudo materiei il. lic fuerit: nullū extrise cū signū appebit: qd vbi fiat videlz q̄ locus caleat aut frigeat seu respectu caloris rubeat aut in colore alia pmutatio fiat seu inflet et c. exuberantiā mate. riei denotabit. In principio p̄tere a sciaticæ dolore nul. lo in genu neq; in tibia existēte paucitate materiei signifi. cat: sed ip̄is dolēb⁹ ip̄i exuberantiā argunt. plerūq; enim vena sciatica q̄ sup corā et tibiā ad talū vsq; tēdit: nūmum replet: cui⁹ causa neruus sibi p̄ximus extēdit: et tūc dolor vsq; ad pedē puenit. Musculi quoq; ex abūdantia mate. riei extendūtur: ac etiā nerui p̄pinquātes: et sic dolor vsq; ad genu qnq; puenit: et maiori materiei existēte multitu. dine vsq; ad talū. Ex quib⁹ patet qualiter dolor illis mē. bris cōcatus materie exuberantiā denotat. Sciatica au. tem sinistri lateris est q̄ dextri molestior: magis tardior q̄ curā suscipit: modo cetera sint paria. Rursus varices supueniētes sciaticæ eā p̄sepe solunt. Et itē emorroy. darū fluxus: fluxus quoq; vētris et p̄cipue disinthericus: ppter qd antiquoz plurimi suis cū acutis solutiuis p̄ cu. ra sciaticæ disintheriā inducebāt. Et hec Rasus sepi⁹ se. cisse ait. ppter qd sequit. Quidā laxati pluries et facti disin. therici a sciatica curati sunt: q̄ nullis alijs medicinis neq; minutiōe sanari potuerūt. Ceterū in cōcauitate scie ma. teria ppter amplitudinē vacuitatis iucture: et ei⁹ p̄fundū sitū nūq; petrificat: plerūq; tñ tanta ibidē coadunat ut ligamēta mollescat: et a pixide vertebrū resiliere faciat: p̄ quod necessario patlēs tūc claudicat: et vene quedā q̄ ad inferiora mēbra nutrimentū depozitat obliquant: quas ob causam in his sit opillatio quedā: q̄uis nō integra: quo fit ut ad ea nutrimentū nō libere trāfire queat: et sic necessa. rio ista tabescūt et extenuant: ut est etus tibia atq; pes et c. Ceteres itē plurimi Hippo. auctoritate q̄ in secretis suis i. capsula eburnea adinuētis scripta repit inquit: q̄ si in co. xa patiētis sciaticam rubedo trium digitorum quātitas dolorē nō efficiēs apparuerit: et in ea pruritus vehemens fiat: cū quo patiēs olera desideret. In alio ouū coctū desi. deret. In viginthiq; diebus moriet. Ampl⁹ sciatica plu. ribus ex causis: ut Alui. inquit: cū difficultate curat. primo siquidē qz materie ppter loci submissionē illuc facile de. currūt. Est itē iuctura illa ceteris cōparata vacua mul. tū pluris motus cōplexiōis debilis: ac ppter distantiaz a fonte caloris satis magnā frigidā valde: vnde defluentes illuc materie nō leuiter digerunt: et sic indigestē remanē. tes in mēbro vna malā qualitātē inducūt: cui⁹ causa mate. riei illuc de nouo fluētes malignant: et dolorē p̄sepe mole. stum magis efficiūt: quib⁹ ex causis sit ei⁹ curā difficilis.

Et ideo Rasis humor ingit melius flegma grossū seu crudum: et adhuc modū de alijs si in ancha fuerit nō facile ad naturalē dispōnē cōuertit. Aliutē inter vehemētiōres iūcturarum dolores sciaticā enumerat. Et licet mā eradiceatur ppter situm, inēbri velociter redit. Et qd oibus patet quid sit sciatica: qualr et vbi venari ei⁹ demonstratia signa debeas: ac qd de ea pnoſticandū sit.

Qualr materia sciaticae sit euacuāda. Cap. xxi.

Utrum inter sciaticae et aliorum dolorū iuncturarū curam interest: et inter illa praesertim q̄ extrinsecus applicant: pro quo sibi p̄p̄ia curā ponere cōueniens fuit. C̄sit itaq; sciatica suis humorib⁹ cōis inspecta sepe ex sanguis abundantia: sepi⁹ tñ a flegmate, peccante ergo sanguine: qd ex signis supra tertio caplo positus facile cognosces alijs consentiētib⁹ opus est flōmā. vñ superfluitatib⁹ prime digestiōis emittis si abundantia magna fuerit: basilicā lateris oppositi primo incide. Sequēti vero die venā lateris sciaticā patiens. p̄ma itaq; diuertit. secunda p̄prio loco sanguinē euacuat. vep vbi tanta nō fuerit sanguinis plenitudo basilicā eiusdē lateris p̄mo facias incidere: et de hinc sciaticā venā: et vbi minor adhuc sciaticam tātūmō: aliq tñ ei⁹ ramū q̄ inter minimū pedis et sibi p̄ximū existit icidi iubet: affirmātes q̄ sicut ex flōia saluataelle sinistre man⁹ in egritudinib⁹ splenis mar⁹ inuamētum cōſegitur q̄ ex basilica: ita in casu nostro ex incisione illius ramū q̄ sciaticae vene. Nonnulli in casu isto vbi dolor versus domesticā ptem magis declinauerit fieri ex sap̄ena flebothomia iubebāt: qd tu facias si libet: qz bene factum erit. Nam ex sola flebothomia hec egritudo plerumq; soluit. C̄sed apud Ra. Serapionē atq; veteres q̄sdā alios flebothomandi modus talis obseruabatur: quia patiens virtute cōstāte eū p̄biduum ieiunare p̄mittebant: aut p̄ diem salte naturalē: vt voluit Ras. et de hinc flōmā faciebant: qz sciaticae materia multū est submersa: et sic propter ieiuniū flōmā tūc meli⁹ cōuenire expti sūt: vt inquit, hos bonos viros puto p̄biduum ieiuniū intelligere non velle infirmū p̄ totū ipsius bidui a cibo et potu penitus abstinere. sed qd soluz valde tenui vteret dieta: qd si sic intellexērūt bene his assentio. alias nequa q̄. C̄facta autē flebothomia si sanguis amplius ppter colere aut flegmatis admixtionē fluidus nimis fuerit: sic qd tā digestiuis q̄ solutius opus sit: copiosū de his oib⁹ supra caplm sextum te faciet. C̄si autē flegma cuiuscūq; speciei fuerit sit in causa caplm. 7^m. 8^m. nonū decimū ac vndecimū eum digerere atq; euacuare sufficiēter te instruit. C̄nilib̄ enī quo ad digestiōnē materiei q̄ euacuationē inter ciragraz et podagrā et sciaticā interest. C̄sed Rasis in sciatica ex oleo calido in quo fuerit decocta colloquida ventrē mungi faciebat: et inde fiebat vtrius solutio: et sic ingit qd dolor attenuabitur. C̄lomitū tñ a Gal. in li. x. tractatū. magi q̄ euacuatio alia cōmendat. q̄ tā in p̄cipio augmētō statū q̄ declinatōe cōuenit. et s̄m oēm doctrinā est ex rebus maxime cōuenientib⁹: cuius modū cōcedere bono Iesu i praeseruatuo regimie tibi dabo. C̄Rursus acuta clisteria in casu isto a veterib⁹ sūme laudant. p̄mo vt in p̄noſticiis habuisti cū his disinthēriā inducēdo sciaticā sepe curabant. Ita enī nō nisi in corpibus bene robustis hēda sūt. In debilib⁹ autē disinthēriā inducere nō est bene tutū. Si igit forma clisteria iponere volueris: fac vt lenitū p̄cedat: Leterū q̄to plus infirmus pōt. illud acutū clistere retineat. Et ad hoc adiuuat. si ex oleo ro. calido anū pungeas. Siq; sup infirmū latus patiens retinēdo clistere tacuerit. C̄go aut in casu isto tale clistere acutū sic facere cōsueui. qd accipit mercurialem camomille cētauree minoris stricados. M. j. agarici. 3. ij. polipodij. colloquidē aī. 3. j. f. fiat decoctio: de qua accipe. li. j. f. benedictē: electuarij indi aī. 3. j. f. salis gēme. 3. ij. olei cōis vñ nucū. 3. ij. fiat clistere. C̄el aliter accipe decoctiōis p̄scripte li. j. f. i qua dissolue pul. pillu. fetidarū seu de p̄rmoda. 3. ij. benedictē. 3. j. oī

cōis aut nucū. 3. ij. salis nitrī. 3. ij. fiat clistere. Ita clisteria satis sūt suauia. C̄sed i bene robusto accipe stricados rute cētauree minoris: abrotani. aī. 3. j. radicū cucumeris asinini: elebori nigri. aī. 3. j. f. esule colloquidē medulle cartami. aī. 3. j. f. vñce. 3. vj. cōquassent fiat decoctio. de qua accipe li. j. f. electuarij indi. 3. j. f. olei deruta. 3. ij. salis nitrī. 3. j. fiat clistere. et est vñ exp̄ientia didici in casu nostro mirabile. C̄Rasis clisteria aliqua popia ponit. Inquiens qd cum his homines mille sanauit: et q̄z vñ yreo s̄m consimilib⁹ clisterijs plurimum commendet: nihil de eo tamē in his que sequūtur apponit sed eo vtere si libet. C̄Primum ergo ex suis accipit corticū radicū caparrozū: colloquidē centauree minoris: radicū cucumeris asinini: agarici. aī. 3. v. cōquātū in li. ij. aque ad cōsumptionē tertie p̄tis: q̄ coles. et adde. 3. ij. mellis: olei nucū. 3. ij. salis nitrī. 3. ij. fiat clistere. C̄el facias sic: accipe elebori nigri: esule: colloquidē: nasturtij: centauree minoris: camedreos aī. 3. j. in li. ij. aque decoq̄tur tantū donec tertia pars cōsumpta sit: postea coles: cui olei antiqui. 3. ij. adde: et fiat clistere. Aliud itē faciebat. qz in tribus libris aque li. j. nitrī cōmisceri faciebat: et in cooperto vase p̄ duas septimanas in sole p̄manebat: et ex collata aqua illa clistere fiebat. C̄Serapio vero et antiquorū nōnulli ex solo almuri clistere fieri iubēt qd in aliquo grosso rustico facere potes. In delicato et in eo q̄ intestia habz debilia haud qua q̄. Et sic patet qualiter humor quicūq; iste fuerit sciaticā efficiēs digerēdus atq; euandus sit.

De poris mādīs ab extra que sciaticae dolorē mitigāt et q̄ eius materiā leuiter resoluunt. Ca. xxij.

Upsciam nisi in toto vel in parte enacuata materia nullum vñq; medicamen apponas: nec q̄ in p̄ncipio fluente materia: ex solo oleo ro. vñctionē fieri iubent: vt inde fieret repercussio audiendū sūt: quia vt inquit Gal. li. decem tractū. in iunctura q̄ s̄m sciā repercussio vñ non debem⁹: qz eius in p̄fundo sanguis compellitur: qui in p̄p̄inquis vasis et musculis continet. et q̄ ex causa in supioribus caplis sup iuncturas alias apponit repercussio oīmino p̄hibet: et sic patet in p̄ncipio frigida nūq; esse sup sciam apponēda: nec ita calida in gradu eleuata: quia materiā attrahit ppter quod tam dolor q̄ causa eius augmentat. C̄Ex quibus patet qd vbi localibus opus fuerit materia esse debet in pte vel in toto euacuata oleo igitur de costo: de lilio: de spica: vulpino: de piperib⁹ vel con fili. vbi vesicationē inducere nō velis vtere. C̄l sepo coruino: et est qd singulare. C̄el ex felle capre cum pluma locum inunge et videbis. C̄el rutā et saluā cum oleo cōi decoque: ex quibus calidis emplastrum face. C̄el ex radice altee cū adipe anseris idem. C̄el accipe spongā i vino calido decoctiōis iuniperi infusā et fortiter expressam sup anchā appone. cūq; infrigidari incipit calefacta iterum reponat. Quo pluries facto et sudore absterſo ex aliq̄ olerū p̄scriptorū iunctio fiat: vel ex vñguēto arrogon siue marciaton. Et si cū quouis istorū aque vñtis modicū addere p̄ualeret: et tam sero q̄z mane fiat. C̄el facias sic. accipe saluē. foliorū lauri: foliorū sambuci: yue: stricados: rosmarini: camomille: radicū ebulozum aī. 3. j. fiat decoctio: de qua sup ignitos lateres p̄ice: qd p̄anis lineis in uolutos infirmo existēte in lecto iuxta sciā appone: et ibi donec infrigidari incipit dimittatur: de hinc absterſo sudore ex dictorū aliquo fiat iunctio. C̄Loco sp̄gie seu stuphe sup locum interdum ventosam apponere feci: et ea amota vñctionē successiue. C̄el potes sic facere. accipe succorū rute. yue atq; saluē p̄tes equales: et p̄ libi ro aqua vitis imposita petias imerge: q̄s dolēt loco sepi⁹ appone. C̄el emplm ex mēastro fluiali. C̄Et aliq̄ ex ruta cū melle trita idem faciūt. C̄el ex calamēro aut ex costo vel enula seu lupino. C̄Et nōnulli ex sola radice cucumeris asinini p̄similē faciūt. C̄el accipe simi vaccini scutellam vñā: florum camomille. 3. j. f. rofay. 3. j. et em.

De egritudinibus

plastrum face. **¶** Vel idem ex ouino stercore cum farina ordei et aceto fiat. Et alig ex stercore capris et aceto idem faciunt. **¶** Vel loci ex melle punge: et cum puluere nasturtii salipici. **¶** Vel idem ex sordidie que in capris pilis tepe quo lactant repletur facias: et talis multum conuenit: quia ista potius isopi humide naturam sapit quam laudani: et sic leuiter materiam resoluendo dolorem sedat. **¶** Vel emplastrum ex nasturtio farina ordei et aceto factum suppone: hoc ei mirabiliter dolorem sedat. **¶** Vel ex stercore caprarum aut vaccarum cum melle emplastrum facias. **¶** Alias ex scamonea cum farina ordei et aceto loci emplastrum feci: et contulit valde. **¶** Ad quod facit cerotum ex sola resina pini confectum. **¶** Vel facias sic. accipe saluie: pulegii: sauiue: anisi. **¶** M. j. mastice. **¶** J. cumini baccarum lauri anisi. **¶** J. j. terratur: et melle addito fiat emplastrum. **¶** Vel ex melle cum sale trito. **¶** Et alij ex recenti ruta cum vinarum passarum carnositate trita emplastrum faciunt. **¶** Rasis vero cum cinere caulium et adipe recenti idem facit. **¶** Et hoc item vnguentum quod recipit collognum. **¶** J. ii. conuassent. et cum olei veteris et aqua anisi. **¶** J. vi. tantum donec aqua consumpta sit bulliat: dehinc tota exprime: cui adde fige. **¶** J. i. eufor. castorei. anisi. **¶** J. f. et fiat vnguentum: quod locum inungit. **¶** Que dicta sunt dolorem mitigant: et materiam leuiter resoluunt: quod huius capituli fuerat intentio.

¶ De antidotis que citatice materiam a centro ad circumferentiam trahunt atque dolorem sedant. **¶** Cap. **¶** xxij

Ranseundum est amodo ad antidota fortiora quorum virtus sit a coacuitate scilicet ad circumferentiam trahere in quibus quod virtus aliqua mitigandi dolorem insit.

¶ Et a leuioribus quidem inchoans vtaris emplastro ceroneo meolat. **¶** Vel facias sic. accipe soliorum lauri. **¶** J. j. p. retri. **¶** J. ii. f. costi. **¶** J. ii. f. nasturtii nitri. anisi. **¶** J. ii. fiat puluis. de hinc accipe lane succum minutissime incise. **¶** J. ii. hac in oleo de ruta immerge: et secum prescriptum puluerem in mortario diu ducas tres oui vitellos addendo: et ex isto tam sero quam manescit emplastrum. **¶** Vel radice enule capane cum veteri assungia emplastrum face: vel ex calameto seu neptha. **¶** Vel facias sic. assungia porcina cum ouis formicarum tere addendo de terra ipsarum cum modico cois salis fiat emplastrum.

¶ Vel cum viridi ruta melle et sale addito. **¶** Vel ex stercore cyconie cum assungia idem facit. **¶** Vel accipe bdellii storacis liquide ar montaci. anisi. **¶** J. i. dissoluant cum oleo irino: aut liliaceo: et locum inunge. **¶** Vel cepe cum olibano et croco sub cineribus decoque: deinde subtilissime pistetur: sic quod ad vnguenti formam deueniat: de quo locum inunge. **¶** Vel cum succo cepe locum illinias: quem cum pipis nitri puluere salipici: et spongia in vino decoctiois cumini ac calameti infusa desuper liga. **¶** Est enim in casu isto medicamentum valde efficax.

¶ Vel super locum ex stercore leporis cum vino distempero emplastrum fiat. **¶** Vel tale facias vnguentum: quod accipit radicem bionie: cucumeris asinini: filicis et ciclamis anisi. **¶** J. j. conuassentur bene et cum libris f. vini optimi et. **¶** J. ii. oli. antiqui bene coquantur. Deinde subtilissime pistate ad ozale passentur sic quod in derelicto oleo ista pasta commixta sit: quibus postea adde storacis ligde: laudani: anisi. **¶** J. j. et si opus fuerit cere tantum quod ad vnguenti formam deueniat: cum quo ancham inunge. **¶** Vel facias sic. accipe rute viridis. **¶** J. ii. squil. **¶** J. ii. et tantum l. j. vini et tantum olei veteris decoquas quod vinum consumptum sit: deinde totum exprime: et cum eo. **¶** J. ii. cere liquefacies. **¶** Cum quibus postea infrascriptum puluerem adde: qui accipit nitri euforibii pipis bacarum lauri agarici oim subtilissime puluerizatorum. anisi. **¶** J. j. et cum terbentine. **¶** J. ii. f. et galbani. **¶** J. j. f. fiat vnguentum quo ut supra vtere. **¶** Vel accipe galbani serapini armoniaci: oppoponacis. **¶** J. j. mastice. **¶** J. f. vini decoctiois cornu cerui plurimum conuassant et diu bullant. **¶** J. ii. succi rute. succi yue. anisi. **¶** J. ii. mellis. **¶** J. v. olei de costi: olei de lilio. anisi. **¶** J. ii. f. oia sit bulliant. et ultimo cere quod sufficit adde: et fiat vnguentum de quo locum inunge. **¶** Ego autem Rasisu ex sulphure subtilissime trito et cum pice mixto emplastrum ancham

feci: et plurimum contulit. **¶** Nec enim quod dicta sunt ad circumferentiam materiam trahunt: doloremque mitigant. **¶** Verum materiem tanta sepius est rebellio: ut cum prescriptis nec resolui nec ad circumferentiam trahi queat: quo fit ut continue dolor augeatur. **¶** Quare ex re cauterizantibus tunc vni necesse est de quibus capitulum sequens adiutore deo copiosum te faciet: et per hoc presens finem recipit.

¶ De antidotis sciam cauterizantibus. **¶** Ca. **¶** xxij

Cauterizatio de quibus presens capitulum erit nisi prius corpus euacuatum fuerit: haud quamquam approximabis quia ut inquit Rasis. et si dolor per ea mitigetur derelicto grosso subtile resoluit: propter quod manens resolutus fit magis ineptus. **¶** Vel igitur ad actum practicum te deducam: quod sepius experius sum: ex vitiis grecis bene mordacibus ita sero quam mane orthicari ancham facias: et dehinc cum aqua salsa lauari: cui hoc enim in medicamine sanitati plures restitui. **¶** Bonum Rasis. ex alio et cepe locum cofricari iussit: et successue cum illa aqua salsa lauari. **¶** Vel facias sic. acci. v. succisue grecarum saluie anisi. **¶** M. j. salis pugil. j. contundant: et bulliant in vrina: de qua locum illinias. **¶** Vel ex scordeon cum viridi ruta modico aceti et assungia veteri fiat emplastrum. **¶** Vel ex radice cucumeris asinini cum assungia et. vel ex alio cum assungia. **¶** Vel facias sic. accipe absinthii: radicis ebuli surfuris tritici anisi. **¶** M. j. sterco. colu. h. j. f. sal. cois li. j. oia tam diu in forti aceto decoquas: quod acetum ipsum consumptum sit: et ex isto calido fiat emplastrum. **¶** Vel cum solo vino sterco columbinum decoque: et isto vtere. **¶** Laudat item canterium ex cantaridibus et staphisagria factis: quod vbi facere velis accipe cantarides secundum artem preparas quot libet: cum quibus parum staphisagrie misce et cum fermento impasta: et super locum apponatur: et postea que inde vesice facte fuerint aperiantur: super quas ut fortius materiam attrahat caules appone. **¶** Quod eas consolidare liber est vnguento de cerusa crudo locum inunge. **¶** Vel facias sic. accipe granorum pentadactyli. **¶** J. ii. et cum melle ac butiro vaccino misce et locum emplastrum. **¶** Vel aliter accipe eufor. nitri. anisi. **¶** J. j. oli de lilio. **¶** J. ii. cere parum et fiat vnguentum. **¶** Laudat item ex figibus et sinapi emplastrum a Mes. et descriptum. **¶** Vel hoc facias quod alio vsus sum. accipe sinapis ru. **¶** J. ii. sinapis. al. **¶** J. ii. ficuum siccatum. **¶** J. vii. oli nardini. oli. costi. oli. de casto. anisi. **¶** J. f. gariofi. macis. anisi. **¶** J. j. medule panis calidi sicut extrahitur a fornorum ilaceto remollito. **¶** J. ii. et cum vitellis duobus ouorum fiat emplastrum. **¶** Super omnia emplastrum Rasis noster mel laudat anacardinum emplastrum et. **¶** Ang. ens. **¶** Ex melioribus rebus quas dominus creauit in cauterizando est mel anacardinum super pygamenum extensum: quod per duas horas super locum dimittas. **¶** Et si tunc locus ampulatus fuerit remoueas: vesice facte aperiantur: et quod diu potes eas a solidatione prohibe mel istud anacardinum sic fit anacardos quot libet accipe et triti per dies 7^m in aceto dimittantur. deinde in igne lento ad tertie usque partis consumptionem bulliant. Deinde cum infrigidatum fuerit: que supnatat pinguedo colligas. et hoc mel anacardinum veteres appellant. quod ut inquit Rasis. in isto casu mirabiliter opatur. **¶** Quod eo autem cum veteri oleo tam diu nitrum decoqui faciebat: quod ad vnguenti formam veniebat: de quo ancham inuncia veniebat in breui. **¶** Vel facias sic. accipe calcis viue. **¶** J. ii. nitri. **¶** J. j. p. retri. **¶** J. f. et cum oleo veteri anatis emplastrum face. **¶** Vel ex cepe cum melle pistato. vel ex bulbo cum mollicie panis et mellis: vel ex eufor. cum pinguedine passerum. **¶** Vel facias sic. acci. pipis. **¶** J. vi. nitri. **¶** J. v. p. retri conditi. anisi. **¶** J. ii. eufor. **¶** J. j. taphie staphisagrie anisi. **¶** J. f. oli. veteri quod tum sufficit: et cera addita emplastrum fiat. **¶** Ego autem antiquos sciaticos curavi plures: et inter alios vnum in auinione: et alium in taurino gannio plus quam 1^m et 8^a sciatica tenebant. premissis debitis euacuationibus in sinu stri parte per palmum sub genu feci potentiale cauterium fieri ex vitue calcis alkali: et alluminis capitello factum: et amora esca ra foramen illud cum cecere aut pila ex carne salsa con-

fecta vel ligno busci per menses plures a consolidatione
phibui. ⁊ dei dono cura talis me nūq̃ fecellit. **C**Ras aut̃
nil magis in hoc casu cōferre q̃ actuale cauteriū adme-
nit: vt fatef̃ cuz ingit̃ in quo assuetus ē dolor anche nil ma-
gis cōferēs adinnem q̃ si vltio sup anchā in loco vno scā.
In alio sup corā ⁊ i alio sup tibiā. Ego autē tibiā mō quo
supra factū sciaticā oēs antiquā curauī. **M**ora alia pos-
sent cauteria describi: sed qd̃ imēdiate descriptū est tamē
est efficacie neminē vnq̃ fraudās: vt amplius describere
supfluum videatur: p̃ quo huic capitulo finem impono.
Regumen sex rerum nō naturalū tam in ciragra setati-
ca podagra q̃z hora paroxysmi a quauis causa fuerit obser-
uādum. Caplm. rrv.

Captn

xxv.

Uperit amō tam ciragrae podagre q̄ sciaticae paro
xismū hora sex rerū nō naturalū regimē describe
re. Uerū z si plura esse possunt quorū causa ipm fo
ret variādū: vt cōplexio: etas: regio: tēpus anni: z similia
materiā solū inspiciēs regimē pcedens inscribā. Nam si p
ticularia oīa huic pposito p̄tinetia annotare velles ppter
longitudinē narratio talis nimis esset tediosa tātmō er
go materiā cōcernētia ponā. Cum cuiq; medico satis nota
sint. C Si igit queuis arithetica sanguinis visio fiat: que
sanguinē multiplicant: queq; eū subtiliant ac fluere faci
unt oīa vitanda sunt. In his igit aerē ad frigidū z siccuū
declinare facito. C Sōnus plurius vites z diurnus q̄ ma
xime. sup strātū durū z nō molle decubat. C Et vbi exer
citiū facere possit tuo tpe vt fiat laudo. Fricatōes p̄terea si
exercitiū loco fierēt: ne versus infirmū mēbrū materiei at
tractio fiat cauendū erit: imo poti⁹ eam ad cōtrarium tuo
posse diuertere: lete viuat: qz dolor letitia plurimū alleuiat:
et sic dulces audire cantilenas instrumēta musicalia seu
noua delectantia inuat plurimū: qz aīa his intēta nō tā aspe
re seu acute dolor ipse sentit. Qd Alim. 4. pmi de sedatiōe
doloris occupari ingit i eo qd gaudiū efficit doloris vehe
mentia sedat. sobrie viuēdū est. C Est ergo curādū vt vē
ter quaq; die suū officiū faciat. Et vbi natura ipm nō inue
rit infra scriptū clistere fiat: qd accipit blitis malue matrū
viol. aii. M. j. fiat decoctio: de q̄ accipe. li. j. f. in qua dissol
ue cassie. pulue. succari. aii. 3. j. olei viol. 3. ij. salis triti pa
rum z fiat clistere. qd stomacho vacuo sero vel mane po
natur. Vel ei⁹ loco vtiq; supposito alioquo cōdi. Qz si so
lurius alijs opus sit supra in capitulo sanguinea materi
am cōcernēte quat̄ sciendū sit abūde cōpies. C Et sic solū
superest cibi atq; potus doctrinā ponere: p quo v̄tute cōstā
te oīs caro vitāda erit: z potissimū qz ei⁹ frē q̄ne comestio
vt Ra sis ingit. podagrā inducit: vinū q̄z oua vlr oīa que
sanguinē multiplicāt: acceti p̄terea v̄sus nisi passulāt fue
rit nisi penitus dimittat. qz ipm ē maxime inimicū neruis
et p̄sequēs partibus iuncturalibus: qz iste multū s̄ ner
uosē. verū si debilitas vel aliud ad carnes: z ad ea q̄ Ratiz
dicta sunt dandū te cogat: in pauca dens q̄stitate: z quat̄
infra dices alterētur. C Sint ergo ille carnes edine: vitu
line: castratine. lepuseulorū: capriolorū: cuniculine: tur
dorū: pdicū: fasianorū: z auim rubaliū: z iste asse conue
unt potius q̄z elixe que cum agresta: succo berberis: limo
nis: citranguli: acetoselle panis cuculi: vel consilib⁹ alte
rentur. Et idē fiat si elixe manducētur. teste tamē apuleio
Platonico vitāde sūt pulline ac qualearū. qz vt ingit arthe
ticam a p̄prietate quadā inducūt: sed vbi māducētur assa
ri debent. z succis cū p̄scriptis alterari. C Conueniēs fer
culum sit de rigo farre milio: seu panico p̄fracto de simu
la amidone ordeo seu auena depilatis: ac interdū de triti
co: olea omnia vitanda sūt. z pisces irē: sed vbi infirm⁹ iuns
de his māducare velis sup prunas assens. z p̄ salso aliq̄ ex
p̄scriptis succis vtiq;. C Sunt z fructus oēs quoq; vitan
di p̄ter quosdā q̄ in se quādā stipriticatē habēt: vt sunt pi
ra nespila: z filia q̄ interdū conuenire possunt. Iluces au
tem auellane z oīa que caput facile fumāt: dimittēde sunt
verum pince a veteribus plurimū cōmēdant: in se omne

virtutem habent: qua cerebrum ⁊ nervosa mēbra confortant: sed panis sit a fursore bene mundus cum nullo aut paucissimo sale pinctus. Cū ū vi est dictū penitus de- uiter: cuius loco ordeī aquā bibat: ⁊ si p prius ferrata foret nō malum esset. cum qua si libet syrupū rosa. de ribes: de succo ace. de limombꝫ de acetositāte citri: vel aliqū tales potest cōmiscere aut vinum granatorum. vel de berberis seu cūcca. rosa. C Et hoc regimē illis cōuenit: q arthriticā sanguinis vitio patiūtur: ⁊ illis quoq; in qbus ea sit causa colere. Ceterum tales acuitatē colere repimēdi grana ex fructibus vti interdū prunis amarilibus ⁊ h̄ possunt. Et ex oleribus lactuca: portulaca: boragine endiuia ⁊ cucur bita. C Et vbi flegma arthriticā ipam efficeret aliud a pre scripto est obseruandum regimē. nā aer ad calidū ⁊ siccū vi declinet facito. Exercitiū autē vbi fieri queat congruis horis fiat. Fractiōes vero causa diuersionis fieri possunt sed ne versus mēbrum patiens fiat caue: ⁊ qd est oibꝫ iun- cturarum dolorē patientibus cōe: vt lete viuat procuret. Sobrie manducet. C Et quaq; pcurandum ē die: vt priē digestionis supfluitates emittātur. ⁊ vbi natura pigra so- ret tale clistere fiat: quod recipit malue bluis mercurialis camomille: florum boraginis: sūnitatum caulium rubeo- rum. aī. ℥ss. j. fiat decoctio. de qua accipe li. j. f. in qua dis- solve callos. floli: pul. ꝯnc. aī. j. mellis rosa. ℥. ij. f. byerepi- gre. ℥. f. off. oli. ℥. ij. salis irin parū: ⁊ fiat clistere. C Et huiꝫ loco aliquo suppositoꝝ cōi vtēre: nam si materiei dige- stionem quereres: ⁊ eiꝫ quoq; eductionem capitulū septi- mum octauū nonum decimū ⁊ vndecimū modū tibi p̄bz.

¶ Et sic ad cibi et potus regimen veniendo fit panis eius ali-
qualiter surfureus cum aliquantulo sale purgatus. Largior
preterea visus carniū quam in precedenti tibi esse potest. et
sic predictæ carnes cōueniunt: sed cum succis tactis alte-
rande non sūt: immo potius cum canella: cardamomo. 33.
et cum similibus māducetur: et maxime si saporibus vti li-
bet. quia in casu isto talia aromata in ipsis saporib⁹ con-
diendis plurimum cōueniūt: siue he carnes asse fuerint
siue elixe. Potest et de his speciebus suisque ferculis man-
ducare: que fercula ex rīco farre et ex illis que supra tacta
sunt fieri queunt. Cibus omnino vitet et fructus atque vi-
num. cuius loco mellis aqua bibat: cum qua aliquot pipe-
ris grana conuassata: et cinamomi parum cum modico
macis: omnibus in petia rara ligans bulliant. Quod si vinū bi-
bere voluerit sit nigrum inter potens et debile mediū pu-
rum potius quam limphatum: modo de eo quantitatē modicā
sumat. Et si cerebri propter debilitatem aut quoduis aliud
limphare vinum libeat cum aqua ferrata limphetur. Et
si cum aq̃ mellis id quoque fieret peccatum mortale nō com-
mitteres. In aq̃ preterea ista aut i vino quod tu paties bibitu-
rus es: si candens aurū vicibus aliquot extingueretur nil
hil supra. Et in hoc sex rerum nō naturalium regimen itaq̃
podagris sciatine quam citragre materia a qua uis proueniant
pernoxissimē hora cōueniens terminatur: quod ipsorum curati-
uo regimen finem imponit.

De regimine ab arithetica preseruatio: et pumo rerum
non naturalium. Cap. xxvj.

Cap.

xxvi.

Si adeo domia arthetica familiaris nature: ut que
semel deprehenderit talem secum amicitia contra
hat q̄ bis in anno si non pluries nisi ab grandi cau
sa teneatur: cum libenter visitet: vere. s. z antino qd̄ dep̄
bensos plurimū grauat: immo tali sine amicitia libenter
pertransirent. Qualiter igitur ea hora qua ipsos deti
nent recipienda atq; tractanda sit satis supra te docui: at
cum ea tam inuite ab oībus recipiatur est preuisio talis p
posse fīda: qua nūq̄ ei reueniendi potestas detur: vsq̄
tē rarius solito veniat. z si tñ venerit ea pellendi in breui
vob̄ doctria detur. Cui p̄ hoc regimē preferuatiū aggre
dior qd̄ modis tribus assequi possum⁹. Primo vt mate
riæ que arthetica efficit generatio phibeat. Secundo
si que generetur res p̄prias ad eā educēdam habeam⁹.

De egritudinibus

Tertio ut membra tam mandantia q̄s suscipientia talis confortent q̄ mittens nō mittat: z q̄ suscipiens ad eas suscipiendam indisponatur. **P**rimum nāq; p̄ conueniēs sex rerum non naturalium regimē assequemur: qd̄ bon^o rasis summam tetigit. cum inquit laboras arthetica euitare vinūz debet cibum diminuerē: z pro pte maiori sui tēpono sero vii fame: nauſeatiuas canere satietates ac venereos actus. **N**utrimētis vero vitatur tenuib^o: vomitu i mēse pluries die quaq; motu: z vbi fieri nō possit fricationibus. sup̄abundantem deambulationē deuiter: his igit sic peracis passio nō reuertetur zc. **S**ed de his particularibus differendum est: vnde veluti in precedenti capitulo etas tempus: anni regio: sexus z similia: q̄s materia ipsa b̄ regimē variare potest: verū si dictorum vnicuiq; p̄p̄iū describere regimē vellem tractatulus nimis prolixus fieret: z sic legentes tedio afficeret: quas ob res extrema respicientia caliditate. s. z frigiditate solum miscebam: per que q̄s sciet ad alia particularia intermedia facile deuenire. **A**d intellectuz igit datum in dispositōe calida aer calidus vitandus erit. Et inter alia meridionalis z ventosus p̄cipue. talis enī neruis debilib^o plurimū obest. Et itē quelibet aeris mutatio: z p̄ idem frigus quoq; valde euitandus est. **E**x quibus patet pro posse temperatum eligēdum fore. **S**omnus autem z si diurnus sit euitandus peccatum tamē potius fiat in eo q̄s in vigilia. **E**xercitium temperatum qd̄ debitis horis fit cōuenit plurimū. Et ideo **R**asis in podagra inquit. nō est res vtilior motu. Sed ad eum gradatim patiens assuescat: quia onus z si vehemens fuerit paulatim admodum sustinet. Et concludit q̄ ex hoc dolor omnino tollitur. verum cum lassari incipit: est ilico quiescendum. nam quotiens exercitiamur cū lassatio incipit: liqueſcit caro: z sup̄fluitates in articulis et in musculis congregantur zc. vti idem **R**asis inquit. **E**terum in podagra atq; sciatica nō multum equestre exercitium frequētur. cum sit humorū ad inferiora causa defluxus. sed vbi quis exercitiū facere nequeat. ante cibum faciat fricationes fieri. **S**uroz p̄terea atq; ira sunt omnino vitanda: z alia itē sup̄flua anīe accidētia. raro est vitēdū coitu. nam capitulo de causis sup̄dictum est vna ex potissimis arthetice causis est ip̄e coitus sup̄fluus. s. z potissimum sup̄a cibum. **U**nde artheticos quosdā vxoratos vidi qui p̄ pte maiori t̄pis in lecto gutta deprehensi p̄manebant: z mortua vxore rarissime eam incurrebāt. capti vero facile a paroxismo lenabātur. **C**is moderate igit eo assuetus vitat: quo licentius sanguinei q̄s colerici seu flegmatici vii multo possunt. **S**obrie atq; t̄pate viuendū ē: nāz in cibo z potu dissoluti ab hac passione difficillime preseruari queunt. p̄curandum rursus est vt venter suuz quaq; die officiu3 faciat. Sed vbi natura pigra foret: clistere aut cōmuni suppositorio vitat bonum est. **C**ibi autē z potus capitulum p̄cedens doctrinā satis large ponit. sed vt ipsa rum habitus melior fiat: eorū aliqua rememorare libet. **I**nter cetera igitur carniū comestio frequens euitetur: ei potissimū pullinarū atq; qualearū: cum he vti dictuz est apulei platōico teste arthetica a p̄p̄ietate quadā gignāt. Sed cōtra ericiū caro a p̄p̄ietate arthetice cōuenit: vt inquit **M**aliabbas. **A**quaticae aues vitent omēs ac columbarum pulli: z iterū carnes omēs falsae. legumina itē oīa vitentur. **M**ā **E**lenes vt **G**al. inquit. **C**um p̄pter indigentiam legumina manducassent arthetici facti sūt omnes. nō de pasta manducandū est ferculum nec casseati quoq; vt offe arthetice z similia. **R**as tamē recentē caseuz in cibo cōmēdabat. **E**redo quia humores ingrossando ad membra defluxum ipsorum phibet: tu autem eo vitare si libet. **B**utyru3 tamē recēt huius passioni: vt **M**aliabbas inquit: a p̄p̄ietate conuenit. **F**ructus iterū nisi ad coleram reprimēdi causa fiat: sunt euitādi: in quo casu pruna ac amarilia possunt interdū cōuenire: z interdū q̄s pira. vt inquit **R**asis. z hoc cōcedit q̄: stipicitate sua p̄ humorū ad iunctu

ras fluxum phibent: qua ex se ceteri q̄q; fructus stipitici interdū conuenire possunt: vt alias dictū est. sicut sunt et tonia nespila zc. **E**x q̄bus cōueniūt lucij: pergie: tema: l: striligiones: augēnes: truitale atq; carpiones: de marinis taceo: cū non bene mihi noti sint: ceteri vitandi sūt omnes. Et debent māducari pisces in aqua vel sup̄ prunas decocti: cum q̄bus si sapore vii libet p̄cedens capitulū q̄re. **E**x oleribus cōueniūt borago: endiua: lactuca: portulaca: z cucurbita: nā regimē corporis colerici: vt **R**as inquit. cum humectatōe fieri debet. **C**onueniūt quoq; z illa que in p̄cedenti caplo in dispositōe calida fercula laudatur: verum vt inquit **R**as. **C**aulēs a p̄p̄ietate arthetice cōueniunt: ac omnia que ebrietatē phibent: q̄ illa inquit sanguinē z humores ingrossant. Et in hoc casu q̄s pentasilo plurimū cōmendat. **C**linū oibus ab auctoribus phibetur. Sed certe durum est assuetos ip̄m ex toto relinquere. **C**um sepius debilitetur stomachus intāum plerumq; vt arthetica euitare volens in deteriores egritudines cadat. **Q**uāob̄re nemini vnq; nisi in porissimo existenti vinūz ex toto phibui. Sit igitur inter subtile z grossum tenēs medium cū aqua pluuiali ferrata seu cisterne limphatū: z de tali t̄pate bibat. **N**am in hoc casu vt **R**as. 9°. ad almā. inquit. stipitica cōueniūt. Sed q̄ a mēbris facile vinum trahitur. **S**ūmope cauendū est: ne ip̄m in ieiunio bibat. s. z tertiam ptem aut medietatē sui cibi ante q̄s bibat assumat: ne a stomacho ad mēbra alia ita leuiter trāsire queat. **I**nter duos puta pass^o z maxie cibo nōdū digesto vinūz nūq; bibat. ip̄m enī cibum indigestum ad mēbra tunc penetrare facit. **I**lloſter bonus **R**as in hoc casu lac in potu mliū cōmendat. presens igit regimē materia existente calida cōplexione: regione z alijs q̄s calidis obseruandū erit.

Sed vbi materia frigida fuerit aerē ad calidū declinare facito: ac totū vlt̄ regimē aliud: z huic capitulo statiz finē imponā: omnia que in precedenti materia existente frigida descripta sunt huic loco ponēda. **A**d aliud igit si opus est te remitto. **C**erū vbi multitudo materiei nō affuerit diu reticis interdū vii putile valde erit: q̄ vt in cura arthetice frigide **R**as z **A**ui. inquit. pus sanus est vii que vinūz prouocant p̄desse plurimū consuevit. **E**t p̄ hoc modus p̄mus p̄seruationis habet: quō materiei generatio arthetice efficiētis phibet zc. ne igitur p̄lixitate nimia tedio legentes afficiat: z que huic caplo necessaria sūt tā in presenti q̄s in p̄cedenti descripta sūt: huic finē impono.

Qualit̄ tam flōmia q̄ vniuersales purgatiōes p̄seruādo ab arthetica fieri debeāt: z que sint solutiuā in vsu quotidiano sumenda.

Caplm.

xxvii

Rugaliūas sup̄ omnia arthetica hominē p̄seruat: s. z cōnata est nobis libertas. que si in toto aut in parte tollatur in phibita naturali quadā vi serimur: q̄ fit vt arthetici quibus p̄lima eorū que eis cōia erant i vsu phibentur male tollerēt: z si sensualitate plerūq; potius q̄ rationē ducti p̄scriptū regimē nō obseruant: cuius causa sup̄fluis humoribus abūdāt: q̄ tunc ad iūcturas defluētēs causa sūt arthetice: p̄ cur^o phibitiōe p̄ flebothomia vlt̄ aliter eas educere necesse est. Et in pte p̄ hunc modū scdm̄ p̄seruatiōis assequemur. vñ **R**as pingues inquit. q̄ exercitio vti nō possunt p̄ laxationē qualibet hebdomada factam a doloribus iuncturarū custodiri queūt. tunc ei materia nō erit q̄ manari z expelli ad articulos possit zc. verum hoc quoq; p̄ vomitum fieri potest: cuius doctrinam auxiliante deo sequēs capitulū tibi dabit: presens vō qualiter flebothomia ac vles purgatiōes fieri debeāt ostēdit: domestica cum hoc quedā solutiuā in quotidiano vsu sumenda ponēdo. **S**ed si tam eorū q̄ enarrata sūt q̄s dicēdorū inuamēta cōseg z esideras: q̄ bon^o **R**as ponit documenta obserua. alias te nihil fecisse scias. **I**ngt enī omnis euacuatio vt vomitus minutio: potio laxatiua puocatiua vrine sudor zc. quādo suo loco facta sint: dolore auferunt omnino: nisi cū hoc repletionē cibi z potus infirm^o reple

ius fuerit: quoniam si membra vacua fuerint et venter plenus superfluitates magis quam solent trahere. Et subdit Galenus auctoritate et ideo medicorum nullus quemquam in iuncturis patientem nisi sapiens fuerit et medico obediens in cura suscipiat. Cuius seruandus igitur tuus in obseruatione regiminis sex rerum non numerum diligenter suam ponat. tunc eorum ei virtute que sequuntur ab arthetico dolore in quo loco iste fuerit deo concedente conseruabit. Cuius igitur calce materie conuenientia nonnulla describatur: secundo frigide: et tertio mixte. Cuius materia itaque existente calida si sanguis ea fuerit vel saltem a predominio sanguinea verisimiliter ceteris consentientibus minutio fienda erit. Et in sanguinea quod pura copiosior. Quod si autem quod sanguinem abundare percipies: confilium quoque fiat. Sed multo atque multo in quantitate minor. illo enim tunc raro imo rarissime sanguis sola quantitate peccat: quia ex causa erit semper ex gentia corrigendus: digestiua: et de hinc farmacias appropriatas exhibendo: quod capitulum sextum supra te facere instruit. Cuius autem colica peccata fuerit stomia haud quaquam fiat. Sed digestiuis et solutiuis uti debes que ad hoc propositum supra capitulum quod sexto describitur. Cuius materia existente flatuca flebothomia minime opus erit. sed tamen vere quod autem erit digerenda. et de hinc patiens cum appropriatis farmaciis: cuius modum capitulum septimum cum sequentibus tibi dabit. Et quia materia comixta ut plurimum existit semper a predominio digestiua appropriata comisce. Et de farmaciis idem facito. Cuius his purgationibus generalibus non obstantibus in his superflui humores commune generantur: et sic ad talium preseruationem necessaria est eorum frequens eductio: per quam clisteria quedam et alia nonnulla solutiuu benedicta in continuo: ut ita loquar sumenda visu describenda sunt. Cuius materia itaque peccante calida clistere vtere. quod. xxiiij. capitulo supra materia calida existente describitur: et vni tale ad minimum qualibet hebdomada debet preseruandus accipere. Cuius de infra scripta confectio bis vel semel saltem que accipit prima quotlibet et buli: et de hinc pasta face quam reserua: et illorum que superfluit decoctione res infra scripte buliat. ut viol. herbe paleis. sticados: scolopendrie: florum boragi. buglose: an. z. iij. se. frigidorum. z. j. seminis papau. albi se. lactuce endiuie. ana. z. f. liquiritie passularum. an. z. vj. polipodij. folliculorum sena. an. z. vj. fiat decoctio et cum portuncula eius pro delicatibus lib. j. mane dissoluatur: pro alijs vero cassie bene pinguis. z. viij. quam reserua. deinde. z. tamarindorum bene pinguium. z. iij. de quibus vna bullitione bullitis fortis fiat expressio vero in pauculo dicte decoctionis corticem miramindorum. z. j. hec in infuso per die cum sua nocte permaneat: ex quo postea fortis expressio fiat quam pariter reserua. Successive reubarbari. z. j. accipe et spice nardi. z. f. que cum modico irrorent vini albi. Irrozata in aqua lactis per horas. x. i. fusa permaneat: de his postea forti expressione factor reseruetur. his sic pactis. z. j. primo et paste. li. j. f. cuchiari lib. j. et cum his oia prescripta misce: manam seu cassiam extractam: successiue tamarindorum expressione: postea illam de miramindorum ac illam de reubarbaro. et cum lento sine fumo igne ad opiatum formam simul oia decoquant. Quod in frigidari incipit: addat cinamomi electi subtiliter puluerisati. z. f. sandalorum albi. et ru. florum sticados. an. z. j. corall. ru. z. j. quibus oibus mixturam totum pondere: et pipius. z. qualibet scamonee in pomo decocte. iij. g. misce: disto igitur dilectissimo electuario bis vel saltem in hebdomada semel. a. ij. ad. iij. z. vsque per. ij. aut. iij. horas ante prandium preseruandus tuus accipiat: plus tamen aut minus semper quod in eo operari percipiet: et huius maiorem aut minorem humorum multiplicationem rarius: aut frequentius erit de electuario isto sumendum est ei in hoc casu conuenientissimum. Cuius si quis ad hoc propositum pillulas prediliget. z. aloes. z. j. epith. reubar. an. z. j. gummi arabici. z. j. myrr. et mastice croci. an. z. j. scamonee in pomo decocte. z. j. sticados se. peonie. an. z. j. spice. z. j. fiat ex oibus puluis super quem endiuie succum donec cooptus sit pone: et in sole aut super cineres calidos desicce: et hoc tribus vicibus facto totum in

puluerem redige: et cum syrupo de sticados pasta confice: de qua cum opus fuerit pillule minute fiat: de quibus put eas oportere rari deprehendes: tres quinq; aut septem iuo preseruando bis: aut saltem semel in hebdomada per duas horas ante prandium per vice tribue. Cuius si puluerem potius quam prescripta diligenter: talis fiat: qui accipit pulueris folliculorum sene. z. j. f. cinamomi. z. j. croci diagridij. an. z. j. macis. z. f. cinguli. se. peonie sticados. an. z. j. tartari al. z. j. f. fiat pul. cuius dos. a. z. j. vsque ad. z. j. f. per. ij. aut. iij. horas ante prandium cum aqua lactis endiuie vel cum brodio pulli: et cum puluere isto ut gustui delectabilis fiat magis potes de cuchiario. plibito addere. et in casu nostro mirabilis. Cuius est appetitum diuersitas. hanc igitur ob causam puluere visum mihi est in varios modos solutiuu describere. Cuius ergo electuaria pillulas seu pulueres quos ex sua natura renueret horum loco ab. z. f. ad vnam vsque cum dimidia de syrupo capitulo sexto descripto recipiat. et illi receptio incipit. Accipe corticem miram. citrinorum et z. f. ita itaque solutiuu materie colice similiter seu a predominio in preseruatioe semper ordinem dandi plurimum conueniunt. Cuius materia existente frigida infra scripte pillule potius sunt que habent. z. j. cinamomi. z. j. croci. z. j. salis gemes. z. j. f. agarici. z. vj. aloes. z. j. f. forment pasta cum oximelle squillitico de qua cum opus fuerit pillule minute fiant: de quibus tres: quinq; aut sex per vice bis in hebdomada sero cum dormitum inuenit preseruandus accipiat. sed sit ei tunc cena leuis. Cuius quia ut plurimum arthetico. rum materia est mixta. z. cinamomi. cinguli. carpoballia. an. z. j. dragaganti masti. an. z. j. f. reubarbari. z. vj. agarici. z. f. sticados se. peonie. an. z. f. aloes ad pondus oium et cum oximelle squillitico magdalion fiat: et ex eo cum opus fuerit pillule: quarum dos sit a. z. j. vsque ad. ij. in hebdomada bis vel semel saltem. Cuius modernorum plurimi tanta interbetina confidentia posuerunt: ut ex eius quotidiano visu plurimos ab arthetico preseruatos affirmant: et senes quod maxime: quia vnam puocat et ventrem lenit. ut Sera. in suo de simplicibus inquit: et hoc idem dicit. Al. z. can. capitulo de grano viridi. Cum inquit eius guma: est ter benigna ventrem lenit: si ex ea auellana vna vel nux vna in te iuncto sumatur: et sine nocumeto viscera mudificat: et renes abstergit et. vii. 3. p. doc. 3a. capitulo de nutriendis senibus: eam plurimum quod comendat inquitens quod ad magnitudinem vnius auellane: aut ouarum: et ut multum trius a senibus in ieiunio sumptu his valde confert: quoniam ipsorum naturam suam proprietate mollificat: et sine lesione abstergit interiora et. hanc itaque ob causam arthetico confert videri: ac quia nervos et loca nervosa de se quod confortat. Cuius cointer practicanes eam mane stomacho vacuo cum nebula prebent. Ego autem cum cuchiario et pillulas confici tubeo: de quibus. v. aut. viij. et plures si libet per horas. ij. aute pradium preseruandus recipit: et est delicata magis. igitur audacter vtere: quia nocumetum nullum inferre possunt: et certe in hoc casu plurimum conferunt: ut ipse vidi. Cuius ad hoc idem propositum clistere utile. accipit brodium recentium carnum li. j. f. cassie pul. cuchiari. an. z. j. mell. ro. z. ij. f. olei cois. z. ij. sal. trui parum: et fiat clistere. Cuius visus sit ad minus in hebdomada semel. Cuius plurima hic domestica solutiuu que de intentione presentis capituli forent describi possent: sed quia medicus omnis semper quam p tunc intentionem habet solutiuu uti debet. his paucis mihi domesticis contentus esse voluit: inspicenda namque est preseruandi dispositio tam respectu sexus etatum consuetudinum regionum artium et similitum: quod respectu complexionis membrorum: et etiam accidentium: et iuxta hoc sunt nedum solutiuu ista: sed oia que ad preseruationem ab arthetico pinet multiplex varian da: quod in mulieribus. verigratia. menstruare solius sunt mense omni menstrua puocanda et emorroycantibus emorroyde: et ita de alijs additionibus que humano corpori multiplices inesse possunt fiendum erit. Sit ergo de his oibus medicus auisatus: quia si sic indifferenter procederet: posset

De egritudinibus

preseruandū suū ad alias viculosiores egritudines q̄s sit arthetica pducere. Et sic habes qualr tam p flebotho- miam q̄ purgatiōes naturales: q̄ etiā solutiua nōnulla i vsu quotidiano sumēda sit arthetice materia: q̄ de nouo continue general educenda: p qd in parte modum fm p, seruationis assequimur.

Qualr z quō z cū qbus i pseruandis ab arthetica sit vo- mitus prouocandus. **Cap. xxvij.**

Estabat ad ea cōplēda que secūdi modi intētiōis fuerāt de vomitu aliqd scribere: qui in hoc casu vt supra dixerā. a Gal. libro decē tractatum: tam i ar- thetice cura q̄ in pseruatiōe magnifice cōmendat: qd idē facit cum in de anche dolorib⁹ tractat in libro suoz expe- rimētōrū in quib⁹ q patientiū arthetica melior medicia est vomitus. vii. A. 4. pmi. caplo. xi. Egritudines inquit que sūt digniores: vt iū his vomit⁹ fiat sunt cronice: sicut ydropisis melia lepra z epilensia: scitica et podagra. Et breuiter antiqui omēs in pseruādo homines ab arthetica vomitū q̄ maxime laudat. In his potissimum qui sūt ad vomitum apti. Sed artheticoz plurimi non sine ma- gno periculo vomunt: vt sūt stomachum debilem habē- tes collum longum: ac gracilem cū epigloto foris emine- te pectus strictū carne nudum ventrem tenue: ac macrū qui consimiliter male: ac difficulter anhelant qui sunt ad spuendum sanguinē apti. ac qui quoq; nimium sunt pin- gues: in his nāq; difficilis laboriosus ac timorosus est vo- mitus z maxime si difficulter euomūt: nec fuerint ad vo- mitū assueti. In talibus nāq; puocatio vomitus sepiissime in his vīs anhelitus venas findit: z tales ad prius tandē p- ducit: z ista est fere sentētia antiquoz omnium. z p̄cipue Rasio tertio ad Alimā. capitulo de iuuamēto z nocumēto vomit⁹. Et p̄cipis Abolai. 4. pmi. capitulo allato: vbi pretactas cōditiōes fere oēs enumerat: subiungēs tamen q vomitus qui facile fit hora necessitatis maximē iuuat. mēu. Et idē ponit. x. terij. c. de vomitu. 5. Et administrat⁹ quidem vomitus cum equalitate zc. ibidem tamē subdit q eius assiduatio stomachi virtutē maxime debilitat et eum lacunā supfluitatum facit. Cum quo corpus desiccet ac debilitat: z pectori epati oculis z pulmōni plurimū nocet renes que plerūq; findit. Ex quib⁹ oibus patet quan- tum sit vomitus in casu nostro cōueniēs: ac qbus etiā: sed vbi cetera sint paria corpa macra. vt Anic. quo supra inqt colericam complexionem habentia ad vomitum sūt ma- gis apta. Nam in pinguib⁹ tutius ē farmacis vii q̄ vo- mitum puocare. Cū tūc autē supeff cōditiōes in puocā- do vomitū attendendas ponere. In his autē qui ad vom- itum sunt apti bis in mense vna die post aliā est vomitus prouocandus: vt si die p̄ma quicq; remāserit possit in 2. p vomitū educi. vii. Cornelius Celsus medicine li. p. ca. de vomitu vili vel inuiti q vomere inqt bis in mēse vult melius consulet si bīduo cōtinuauerit q̄ si post quīdē- cimū vomitu cōsuecat. reuolutiōis numerū nō obser- uet. Nam inter vnu z aliū vomitū interdū. xx. dies inter- ponat: q̄lq; xxx. z. xl. nōnūq; z fiat ordinē nullū in dieb⁹ obseruādo: die autē quo vomendū ē supfluitates p̄me di- gestiois p prius emittat. In prandio vero male mastica- do diuersa cibaria sumat. Itā si vno esset solo cibo conten- tus tanto in eo forsitan stomachus oblectaret q. puoca- tio vomitus illū haud quāq; relaxaret. ad saturitatē quo q; māduet: z talia sint cibaria que p de se in stomacho ci- bum sublenēt. vt raphanus: que z in stomacho natent vt vinctuosa: ac item ipsorūz aliq̄ sint incisua: taliter nāq; ci- bo sumpto p horam vel circa vomitor quiescat post hoc hinc inde se moueat ad exercitium forte gradatim deue- niens z versus finem: vbi possit currat: dehinc stomach⁹ ei extrema calefiāt: z in vomendo imaginationē fixā po- nat. Cum tali nāq; regimint ne alio sine vomitū plures euomūt: verū anq̄ vomitus puocet ex pectia molli duas quas pillulas cōponat que cū infusa sup oculos alligen-

tur z tādū q vomit⁹ sit expletus ligatē teneātur. Cūq; vo- mere inēndit sup faciē suā se inclinet: z vomitū pfecto cā cū aqua rosa. lauet: os autē cū ydromelle: aut acetoso sy- rupo colluat: his pactis tādū comestione differat donec fames aduenerit: at vbi vomitū aliqd exhibere necesse sit: fm q facile aut difficulter euomit debili⁹: aut fortius exhibendū erit. Cū tūc ad actū practicū te deducā in- choando a debilitiorib⁹. R. aq pure. 3. vj. aceti. 3. ij. misce z tepidū potui dato. Cū el fac sic. R. aq rassani. 3. vj. syru- pi acetosi simpl. vel oximell simpl. aut oximell sglitici. 3. ij. misce z tepidū potui dabis. Cū el loco aq rassani ifra- scripte decoctiōis. vj. 3. pone q̄ habet radices rassani. 3. iij. se. raparū. se. atriplicis. aij. 3. j. cōquassata in trib⁹ li. aque ad cōsumptionē tertie ptis bulliant dehinc coles: z ea loco rassani vt dictū est vtēre. Cū si form⁹. R. cortice media- num sambuci: z cū trahendo sup⁹ abraide: ex quo succus exprime de quo. 3. iij. cū. v. aq rassani vel decoctiōis p̄cri- pte p̄be. Cū uis p̄scriptorū dato vomitorē tuūz p mo- rulam gescere pmitte dehinc cū ambulare satis velociter facias: z si tūc sic faciēdo n̄ euomuerit pēna anseris: vel ci- come potius intincta in oleo mittat in gutture: z isto mō auxiliāte bono Jesu vomit⁹ facile: z sine nocumēto puo- cabitur. Quo facto tuū pseruādū gubernā. Cū ego autē neq; elleboros neq; violenta alia vomitiua hoc in casu cō- sulerē: nisi cum istis domescicis q̄ euomuerit nō sine ma- gno piculo ad vomitū puocabit. Cū sic pz qualr. z quō ac cū qbus in pseruādis arthetice sit vomit⁹ puocandus: qd ad secūdi modi intētiōē cōplēdā tractādū erat.

Exprimēta p̄ima ab antiquis filr p̄bis auctorizata p que ar- thetici mēbra tam mūtētia q̄ suscipientia adeo confortan- tur: vt ab inuasiōe paroxysmi pseruari facile possint.

Capitulum.

xxx.

Ein pseruatiōe ab arthetica p̄lib⁹ ab antiquis p̄bis q expimēta auctorizata cōperi recitare in p̄sentiarū libet. iam antiquis tāta fides data ē: vt ipoz vsum mē- bra oia confortādo quēlibet: z ab arthetica pseruaret. Et tamē sūt qui de solutiuis: ac de regimie sex rerū nō natu- raliū: supra describūt fm datū ordinē obseruāda alia que sequūtur possent forsitan nocere: potius q̄ pdesse: vt capitulo. xxvj. supra dixerā. Cū pposito itaq; parum ty- riace magne comedere in hyeme die qualibet put Ras inquit: in estate tū nō: successiue arthetici ab inuasiōe p- seruat. Cū idē q̄ vsus vini infra scripti facit: q tpe vin- denitārū inusti sumatā vna accipe in qua cōquassati assa- ri. li. j. pone. qd mēses duo in eo cōtinue maneat: dehinc coles z eo patiens vtat. Cū assa fetida ad auellane q̄titate cū aqua mell sepe sup̄a a scitica pseruat. Alui. vō dosan- do eā onolecat vnu prebet: qd. xij. granorū ordeī pond⁹ est. Cūalet absinthij succus ad q̄titate sabet: cū. 3. iij. aq mellis p. xl. cōtinue dies mane dar⁹: q̄ digestionē p̄fortat: et vrinā puocat ac neruosa mēbra oia. vt Ras inqt confor- tat. Mesue tamē in de cōsolatiōe medicinarū talē succum stomacho nocere ait: si cū aqua illa mellis passulas de coxeris nocumētū illud remouebit. Cū dragma q̄ vna rad. caparis cū aqua mellis p̄dies. xl. cōtinuata idē faciet. Cū tantū dē pulueris herbe p̄picō. q̄ si de ei⁹ semie tan- tum interdū exhibueris vētrē laxabit z a scitica p̄ser- uabit. Cū itē vn⁹ rubee tinctorū p. lx. dies vt sapracū mellis aqua oī die bibitus ab arthetica pseruat. verum si post eius assumptionē balneū ilico interest mictū sangui- nis puocabit: z scitica nō rediturā pellet. Cū podagric⁹ autē si tam vere q̄ hyeme. 3. j. aristologie ro. cum aq mell p mensem p̄nuue biberit: eū nūq; podagra inuadet. Cū idē. 3. j. camepith eos p̄dies. xl. cū aqua mellis sine in- termissione bibita facit. Et si in cāu n̄ oia p̄scpta Rasio approbet. In podagra tū scitica medicamē nullū: vt ipse inquit meli⁹ est quā keirit: q̄ corp⁹: sicut alia nō desiccāt: z dnt radices ip̄i kirat. vj. cū aqua mell p vice sumi de mē- se octobris icipiēdo: z postq̄ pseruādū u⁹ bibere eū cepe

supra dies debet. xl. continuare. Sex. n. kirat grana ozdei
 xliij. ponderat. heri vo est herba cuius flores sunt viole
 similes: quoz odor est sicut violarū. Et hui⁹ tres sunt spe
 cies: vna flores habet albos: altera purpureos: et alia ci
 trinos sine aureos. Et hui⁹ citrine sunt radices in casu no
 stro fumede: Hanc herbā latini vt mūdinus inquit: viola
 de romanā nominat: et hui⁹ in hortulis dñarum in pede
 montū p̄cipue: ac his in p̄tibus: ac in subaudia q̄q; p̄limū
 reperit. **C**Supra scripta vt patet mā existēte frigida: aut
 saltē p̄mixta p̄cipue cōueniūt. sed nōnulla sunt q̄ cuiq; spe
 ciei arthetice tā calide q̄ frigide q̄ p̄mixte indifferenter
 cōueniūt: vt noiati veteres testant fere oēs: vt est a. 3. j. i. ij.
 humanoꝝ ossiū cinis. Aliqui tñ ossiū cuiusuis aialis indis
 ferēter cinerē laudāt. vñ Rasis ad sup̄fluitates q̄ in articu
 los fluere p̄sueuerūt: da inqt in potu de vitis ossib⁹ cuꝝ aq̄
 calida. 3. ij. hic aut nō magis de vno q̄ de alio ossē mēto
 nem facit: sic vt videat velle quodlibet os huic passioi in
 differēter cōuenire. Sed q̄ humana inter se maiorē p̄ue
 niētā atq; p̄formitatē habere vident q̄ aialiu alioꝝ: hic
 est q̄ auctores ista pot⁹ elegerūt: et nedū humana absolu
 te accipiūt: sed pot⁹ ista q̄ arthetico mēbro corripit: vt
 si cyragicus fuerit cinerē ossiū man⁹ accipiāt: et ad hunc
 modū de alijs zc. Verū vbi cinerē illū in puluerē sumere
 tuū p̄seruandū fastidiret ex eo cū succoꝝ herbe paleis
 saluie: vel cū aliquo tali seu cū appropriato aliquo sirupo
 pillulas cōfici iube: quarū. 3. j. sō vacuo quaq; die dabis.
CSuluis q̄q; stōi vulturis idē facit: vt kiranides ex p̄his
 vnus antiquissim⁹ affirmat: et hoc p̄ maximo secreto a sarra
 ceno quodā q̄q; habui. **C**Et apuleio platonicō teste pul
 pulmonis vulpis sepe bibit idē facit: illoꝝ duozū veluti
 ossiū humanoꝝ cineris sit tibi dosis vsus. Que dicta sunt
 ab intra sumunt. **C**Sed q̄ sequunt ab extra approximā
 da sunt: et si empica oia ista videant nō est qn antiq̄ p̄his
 fides aliqua dāda sit: et maxie cū hī ex antiquissimis fuerit
 q̄ sciētia medicine adhuc in p̄mordijs existēte solis expi
 mentis vtebant: quot. n. empica in colico dolore in epile
 psia: et in alijs q̄ plurib⁹ egritudinib⁹ dietum expiunt: q̄
 descriptos ab auctorib⁹ effectus p̄ducunt. nō igit hīs mi
 nus q̄ sequunt credendū. expire igit videbis. nā si datos
 canones diligēter obserues: ista te nunq̄ fallent: verū et
 si ex his nōnulla dolorē illico sedēt ab rectidua cū hoc p̄
 seruādū reseruāt. **C**Sit ergo ex collo atq; dorso agle ner
 uos extraxeris quos sup̄ collū infirmi et spondiles colliga
 ueris dolor artheticus illico nō rediit abibit. **C**Et itez
 nec sole nec luna lucentib⁹ dextrū rane pedē absunderis
 quē in ceruina pelle cōcludas: vt apuleius platonic⁹ inqt:
 et per tridū sup̄ podagrici pedē dextrū alligaueris: et pa
 riter de sinistro sup̄ sinistru feceris: sedabis dolor et perpe
 tuo fiet a podagra secur⁹. **C**Idē de calcaneo pedis aq̄
 le dextro sup̄ dextrū: et p̄ter de sinistro sup̄ sinistru pedes
 alligato fiet: ac p̄ter de testudinū pedib⁹. vj. placido teste.
CIdē q̄q; corallū sup̄ infirmū pedē: aut q̄uis illud arthe
 ticū membrū colligatū facere ferūt. Et idem p̄similr de
 magnete. **C**Nel viere qd sequit emplo. R. cornū vnū vi
 uum quē in equino fimo per quadriduum sepultus dimi
 te: dehinc ex eo sic integro cinerē facit: et cū cera postea et
 oleo ros. emplm seu vnguentū fiat: de quo podagrici in
 uncto pede vel alio arthetico mēbro statim remouetur
 dolor. nec amplius eū vnq̄ dephendit. **C**Nel facias sic.
 Vinam muli cuꝝ cera et oleo atq; litargio decoque: et de
 tali arthetico membrū inunge: sedabitur dolor: et nulli
 tunc pedem seu membrū aliud arthetici simile nunq̄ am
 plius ad arthetici reuersurus deprehēdes. **C**Letz ster
 cus lupti in pelle anialis ab eo mortui super se delatus ab
 arthetico p̄seruat: vt inquit apuleius. **C**Siraberis forisā
 q̄ tam firmiter p̄scripta antidota: tibi laudē et nō min⁹ q̄
 si ea milles expertus fueris. Sed apulei platonis kirani
 dis tortoris et sexti placidi in de animalium virtutibus:
 qui antiquissimū fuerūt philosophi: quosq; Rasis noster

allegat: me mouet auctoritas que certe sicut et alioꝝ vete
 rum ab effectu omīno vacua esse nō debet. **C**Monne ma
 gnetis lapis i sinistra manu detētus partū facilitat. **C**Nō
 ne iacinctus collo suspēsus cordis egritudines remouet.
CIllōne caphyrus super antracē positus nō aliter euꝝ q̄
 aqua ignē extinguit: vt ipse sepius expertus sum. **C**Quid
 moroz in talia recitādo: quozū dietum effectus sensu mani
 festo cōprehēdimus. Simplex. n. inueni vnq̄ nullum q̄
 vltra manifestas quas habet p̄prietates: alias quoq; oc
 cultas nō habeat. respice planetas: et illos nō solum: sed
 omīa que sub celo creata sunt. quodlibet. n. talitū singula
 rem indubie p̄prietatē quandā habet. **C**Sed o bone Je
 su quot in rebus p̄prietates sigillatū que adhuc nobis ex
 istunt incognite. Sed vnū est quod talitū effectū fidē no
 bis surripit canones requisitos nō obseruare: **C**Mac enim
 nostra tēpestas ita lasciuia ac effrenata licentia viuimus
 vt que descripta sunt effectū solitū producere nequeant.
CDe itaq; talia sic firmiter persuadentes increpare nolū:
 sed te potius requisitos canones non obseruantē. Et per
 hoc capitulo finem impono.

CQualiter arthetica mēbra totiq; arthetici corpus tam p
 artificialia q̄ naturalia balnea q̄ quecūq; per vnciones
 confortari debeant. **C**Capitulum xxx.

CAb arthetica preferuatiua doctrina cōpleatur: re
 stabat secūdi modi intentionē cōplere: quod nō p
 dicta in precedētī capitulo fit: sed per nōnulla q̄q;
 que ab extra applicāda veniunt: quozū bono Jesu conce
 dente p̄sens capitulū doctrinaz ponet. **C**Sed ante q̄ ad
 actum practici deuenias menti semp habeto: ne materia
 ad membrū aliquod reppē consueta: propter eius cōfor
 tationē ad aliquod p̄cipale deueniat: tunc. n. apoplexiā
 seu aliu acutissimū morbū facile: vt Ra. induceret: quare
 vt hoc periculū euitetur in cibo et potu minorationē: tunc
 fieri iube. In exercitio vo augmentū: cū quo minuo et
 euacuatio solita est fienda frequētius. **C**In p̄posito itaq;
 stiptica membra multū ab inuasiōe p̄seruāt: et hec bal
 nea artificialiter q̄ naturaliter: et tā arthetico mem
 bro q̄ vnīuerso corpori fieri possūt. **C**Lesio igit mēbro
 artificialiter sic facito. R. serrature cornū ceru: gallarū:
 añ. lib. ij. nucum cypressi lib. j. f. cornū quercus balau
 stiarum añ. lib. ij. aluminis lib. vj. salis cōmunis lib. ij. f.
 conuassent: et omnia in situlis. vj. aque ferrate ad p̄sum
 ptionē vsq; tertie partis bulliāt: et ante cenam et prandiu
 in decoctione tali arthetico membrū per horam per di
 midiam vel q̄stum libet tene: dehinc sudet: et cum cōmu
 ni postea oleo de nuce cypressi cū multo sale mixto inun
 ctio fiat. **C**Alij vo aluminis partes. ij. accipiūt cōmunis
 salis partē vnā sulphuris partē mediam: et vt supra bal
 neum faciunt. In quo arthetico membrū tenent. Et ali
 qui salū nitro loco salis cōmunis vtuntur. Alij gallas so
 lum accipiunt et balneū: cum multo alumine faciunt. Sti
 ptica plura reperiūt cū quibus quilibet suo modo bal
 neum conficit: et bene talia igitur sepe fiant. **C**Sed quia
 cōmuniter in arthetico non solum membra lesa: sed alia
 quoq; in superfluitates plures abundāt: quas ad artheti
 ca membra facile mandant toti corpori multū balnea cō
 mendāt: et illa potissimū que indifferēter membra om
 nia confortādo superfluitates ipozum resoluunt: et sic ex
 balneis ipis debito modo factis tuus artheticus optime
 p̄seruabitur. **C**Sed ante q̄ illa fiant qualis sit materia
 que arthetica efficit inuestiga. dehinc membrorum par
 ticularium dispositiōem cōplexiōem totius habitudinem
 regionem: etatē: sexum: consuetudinem: et talia. Omnia
 namq; ista balneandi intentionē variare possunt. **C**Mate
 ria nempe colerica existente aliud q̄ flegmatica regimen
 exigit. Complexio item calida q̄ frigida et ad hunc mo
 dum de alijs. **C**Unde corpulenta habitudo: vt inquit Ra
 sis: medicina attenuatiua non timet: macilenta vo sic.
 quia talia desiccant: et forsan vt inquit ad peiorem q̄ sit

De egritudinibus

iste morbus dispositionē deducunt. ¶ Non solū itē pncipalia mēbra cōsiderāda sunt: sed et splen et renes et stomachus et cetera. ¶ Limitāq; calidos valde renes habētes: ppter h ab arthetica pseruari naturalib⁹ balneis vñ sunt: pp que tñ mala renū discrasia adacta est: vt ad vñne ardore deuenerint: et successiue ad colli vesice excoitationem: et isto modo a sciatica seu podagra liberati in crudelissimā aliā egritudinē inciderūt: et magnis cū cruciatib⁹ ad aliū mūdum inuictū trāsierūt. ¶ Nonnullos ex his quoq; mea in cura habui: quoz epar calidū existēs supcalefactū adeo fuit vt digestiua virtute debilitata in ydropē deuenerint: et potu nō satiari clamosa siti pierunt: et sic ab arthetico ppetuo fuerūt pseruati. Omnia igit ista diligēter cōsidera sic vt ne caribdim evitare volēs pseruandū tuuz in syllā deducas. ¶ Si igit balneādu tu⁹ ex his fuerit cuius epar ē calidū siue renes: vt pericula statim dicta deuicta anteq; balneum intret. Interdū ex sandalino ceroto epar seu renes inungat. et vbi intēsa valde fuerit caliditas. R. vnguentū albi galiem. ʒ. ij. sandaloz ru. ros. ru. spodiā. ʒ. ʒ. cāphore ʒ. ij. misce: et vt supra vinctio fiat. In casu q; q; isto aliquē ex appropriatis seu refrigerantibus sirupis dare bonū est: vt esset acetosus simplex de succo acetose: de acetositāte citri de lūmonib⁹: vel de aliquo tali cū quo aq; endiuie acetose vel similis qntū libet impone: sic. n. calori supfluo epatis: aut renū obuiabis. ¶ Ceterū nisi corpus bene purgatum fuerit intrare balneū haud quāq; pmitas. ¶ Purgatione itaq; facta pme digestiōis supfluitatib⁹ expurgatis mane balneū intret nō longā morā p vice pma in eo faciendo: sic ergo se balneo assuefaciat paulatine p rādio sumpto p horas. v. qescat: et iterū postea in balneum si libet intrabit: cūq; a balneo egrederet ne a frigido aere tangat se pannis coopiat: dehinc lectū intret: et absterfo sudore p cameram seu paerē aliquātulū remotū a balneo se paululū exercitet: et postea cibū suūumat. ¶ Balneādi vñ ipso a. xv. die ad mēsem vsq; integrū cōceditur: q; sūm varias arthetico rū dispositiōes ipm balneādi ipso variat. ¶ Que huic dispositiōi naturalia cōueniūt balnea sunt aluminosa sulphurea salia et nitrosa: sed q; plus sulphuris participāt: et aluminosa meliora sunt: et de his in Italia plura reperiunt. Nam vt bonus Gētilis recitat: nōnulla in comitatu senaz existētia meliora iudicant: vt sunt illa de petriolo: que vt inquit sulphurea sunt a pdominio: et ad illa de mense de Saijz ap̄lis: et de septēbri q; q; et octobri cōueniētius itur. tunc. n. suo sunt in pfecto esse: alia balnea sancti Philippi nūcupant que de alumine multū tenēt: et talia in casu nostro pueniunt multū. Sūt et alia in comitatu luchano in villa qdam que corosona vocat: illa a pdominio sunt aluminosa q; salis gēme: atq; salis nitri multū cōtinent. et de sulphure itē vt hī referūt qui talia laudes describunt. Et q; statim dicta sunt nō min⁹ q; balnea pmo descripta cōmendo. Sunt et in comitatu Bisaz: alia iuxta pedē cuiusdā mōtis: q; mōs sancti Iuliani nūcupat: hec aluminosa et sulphurea existētia in casu isto valēt plurimū: vt in laudib⁹ ipoz describit. In romandiola. Itē sunt alia in loco dicto sancta Maria in bagno: et ista a Gētili multū cōmendantur: q; sulphurea aluminosa atq; nitrosa sunt. Sunt in italia alia plima balnea quoz laudes mirabiliter describunt: q; tñ ad nostruz propositū nihil. Que igit descripta sūt inter cetera: vt refert Gēmilius. pncipatū tenent. Neq; in aquis ciuitate q; in antiquissimo et illustri marchionatu Adūsserrati sita est balnea sunt virtuosissima: quozum tam ppter diuturnas guerras: q; cōtinuas pestilētiās: fama depierat. sed paucis annis citra illustres quidā viri: vt Santue marchio: ferarie q; q; ac quidā magnifici capitanei ppter admirabiles quos in his pduxerūt effect⁹ tam his famā dederunt: vt a remotissimis etiā parib⁹ innumerosa languentium copia suo tempe nūc fluat. Ista. n. vt per sublimationē potest dephēdi aluminosa sunt a pdominio: sed multū nitri cōtinet: et sulphuris itē: et si de ipso sulphure in secibus per

sublimationē derelictis quātitas pauca adinūcta sit: cui⁹ tamē causam in tractatulo assignauit: quē de balneis illis edidi. Tot enī innumerabiles effectus dum cū pdictis illustribus dñis illic essem visu dephēdi: q; nō modica sui admiratiōe motus: ppter qd vt de ipoz virtutib⁹ certior fierē mihi omnibus modis possibilib⁹ eoz munerā inuestigare volui. Ea enī tñ arthetico opitulant: vt credā nulla italie balnea: adhuc nostra quicq; attingere: nolo vltius in eoz laudibus pcedere: cū eas in ppto tractatulo de balneis als descriperim: et specialit⁹ qntū p sint artheticois. Quidā sic est tota in italia diuulgatum: vt a remotissimis etiā pibus ad ea anno singulo languentū copia incredibilis accedat et cetera. Sed sup omnia laudo: vt qui ad ista iuerit artheticiatū membruz in die saltē semel in exteriori balnei luto teneat: cōfortādo nāq; ipm et materiā: si q; ibidem fuerit resoluēdo incredibiliter mēbris artheticois opitulans: sit. n. in luto illo minere balnei quedā cōfractio cuius causa magis q; balneū in casu nostro sit virtuosum: et hec de balneis naturalib⁹. Et vbi quis ista nō habuerit: et artificialib⁹ vti velim: mō quo supra in hoc caplo de balneis mēbroz artheticoz dictum est facere pōt. In maiori tamen dosi ingredientia illa sumātur: sed nitrū alumen sulphur in bona quātitate ponātur: addendo et odorifera si cut sticados camomillā folia lauri rosmarinū laudulam et talia: et sic cū aqua quātitate maiori balneū tuū face. Ca. nones tñ qui supra descripti sunt obseruādo: et de tertio i tertiu nouū balneū semp facies. ista et si virtuosa sint in cōparatione: tñ ad naturalia par: sed ista facere nō nocebit que nō minus q; p dies. xv. ptinuari debēt. p mēsem tñ integru illa facere: et maxime in corpe humido ac corpulento erit vtile. ¶ Proderit iterū si pseruādu tñ cū dormitū iuerit sepe ex cōt oleo cū multo sale mixto pedes: seu aliū artheticiatū mēbroz munxerit. ¶ Dōt insup vt bono Rasi placuit podagra ex neruoz siccitate pauca cū humiditate fieri: cui⁹ cura atq; pseruatio vt ipse inq; p frequenter humectatū balneū fiet: q; illa supflua siccitate remota, illius mēbri digestiua pfortabit: et sic nutritiū melius immutabit: ppter qd nō in eo tot supfluitates abūdabūt: que interdū illi arthetici doloris causa fuerant: q; uis vt supra dixeram: ex sola mala qualitate id fieri possit. ¶ Per balnea igit illa digestiua mēbri fortificata defluētis materias melius poterit regulare: et sic podagrā illā: efficiēte causa remota patiētē tuū ab ea optime pseruabis. Facies ergo sic: pes seu mēbrū aliud ppter siccitatē artheticiatū in decoctione folioz salicis violarū vitis albe vinifere: et malue suis cū radicib⁹ ante cibū mane et sero diu teneat: immo si i pede arthetica fuerit in tali decoctiōe tota tibia vsq; ad genu q; q; teneat. Quo dieb⁹ aliquot facto: idē ex decoctione capitū castratorū fiet. Et aliquot itēz trāsactis dieb⁹ cū vaccino lacte in quo vitelli ouoz recētū plures percussifuerint: vt supra fiat. Balneo itaq; facto si libet ex oleo viol. vel salicino: aut cōsili pes atq; tota tibia potest lūngi. sic. n. illa supflua siccitas que hū arthetice causa fuerat alio cōueniēti obseruato regimine penit⁹ amouebit. Et isto mō ab ea tu⁹ bonus patiēs pseruabit. Q; si hec p totius siccitatē fiat ad febris ethice curaz: si ea in cā fuerit: aut ethice senectutis habere recursum necesse est: et tunc a quo tractatulo quē de febrib⁹ edidi succursum pete. nam differētie tertie caplin 2^m ac 3^m de his que in hoc casu conueniunt abundante faciet: certe raro hīc tibi casus eneniet. Sed vt te de ptingētib⁹ iudicio meo nihil omittā mō dum arthetica curā hīc subiungere volui: per quem tractatus iste de arthetica feliciter finem recipit.

¶ Explicit tractatus de arthetica passione sūm Antonium Guaynerij.

Commentarioli huius pars secunda que est de calculosa passio-
ne: per magistrum Antonium Guaynerij armum et medicum do-
ctorem papieensem: viz. doctissimum: feliciter incipit.

Huius commentarioli pars secunda

que est de calculosa passione feliciter incipit: cu-
ius sedecim sunt capitula.

- Capitulum primum.** Que sint tam harenularum quam lapidis generatio-
nis cause: quid uero calculosa passio. Char. 89
- Capitulum secundum.** De causis calculose passionis. 89
- Capitulum tertium.** De signis calculose passionis demonstra-
tione. 89
- Capitulum quartum.** De calculose passionis signis pro-
nostica. 90
- Capitulum quintum.** De cura paroxysmi calculose passionis: et primo
de clisteribus que illa hora fienda sunt. 90
- Capitulum sextum.** De somnolentibus: encephalitis: maibus: vinctio-
nibus: emplastris et vinctis que paroxysmi hora in calculo-
sa passione fienda sunt. 90
- Capitulum septimum.** Quosdam ponit canones ante quam poscimus
lapidem: aut diuretica prebeas obseruandos. 91
- Capitulum octauum.** Simplicia quedam in se continent que veterum te-
stimonio lapidem comminunt. 91
- Capitulum nonum.** De simplicibus quibusdam que a modernis quam ve-
teribus in fractura lapidis singularia reputantur: ac que
diligenter preparari exhiberi queque debeant. 91
- Capitulum decimum.** De conditionibus in compositione medicinarum:
que nostro proposito conueniunt attendendis. 92
- Capitulum undecimum.** De confectionibus aquis sublimatis: iulep-
ac de sirupis que inter cetera in frangendo lapidem princi-
palem obtinent. 92
- Capitulum duodecimum.** De pulueribus qui lapidem frangunt: et de con-
fectionibus item. 92
- Capitulum tredecimum.** De modo infirmum hora paroxysmi dietandi
et ubi dolor nimium virtutem prosterneret: qualiter ei
sit succurrendum. 93
- Capitulum quartumdecimum.** De lapide vesice et eius
quoque signis. 93
- Capitulum quintumdecimum.** De cura lapidis vesice. 93
- Capitulum sexdecimum.** De preseruacione a calculosa passione. 93

Que sint tam harenularum quam lapidis generationis cause: et
quid sit calculosa passio. Capitulum .i.

Amme calculosa passio dominam
arthriticam diligit: et tantam si-
mul habet affinitatem: ut una sine alia rarissi-
me vltra inuadat. his itaque absolutis que mihi
de arthetica dicere videbantur de passione ip-
sa calculosa iuxta premissam dictionem nunc fa-

cere sopest: que lithiasis apud grecos nuncupatur. vii. lly-
po. affo. 4. Quibus ingit in vrina harenosa subsunt sedi-
mina his vesica: aut renes lithiasim habent. i. calculosam
passionem. Et aristoteles decimo pbleumatum pbleumate. 43.
renum et vesice lapidem lyton appellat: et ab hinc he passio ly-
thiasis dicta est. Nam lithos grece: latine lapis. et ob hoc con-
fectio quedam lithontripon appellat: quod lapidem frangens in-
terpretatur. veteres tamen de hac tractantes passione de calculo
seu de lapide in renibus: vel vesica capsa sua rubricant non
morbus: sed morbi causam potius rubricantes. Est. n. calculus
minutus lapis cum quo antiqui calculos faciebant. Cum igitur
lapis hac passionem efficiens et maxime renum: paruulus quod
sit calculus dicitur: est a quo et calculosa passio denominati-
one accepit. Sed ut facilius in eius nomina veniamus: qualiter
hec passio fiat inuestigandum erit. Sciendum itaque quod renes
sunt corpora oblonga: quorum dexter altior quam sinister versus
epa eleuatur: a quo due vene a chilia vena ramificate ad
renes ipsos veniunt: per quas ab epate aquositate emulget
ideo vene emulgetes dicte sunt. postea vero in renem conca-

uitate emulgetes iste vene subtiliatur dilataturque: ex quibus
panculus fit quidam coloratum nomine: per quem tracta-
ab epate aquositas excolatur: et dehinc per poros vrinæ duo
sunt canalium a renibus ad vesicam tendentia in ea distil-
latur. habet. n. vesica tunicas duas: quarum quilibet fora-
mina non ex directo: sed seorsum habet: ergo illi porum ad
primam tunicam venientes illic vrinam deponunt: que hinc per
foramina secunde tunice in vesicam distillat. Ex quibus pa-
tet quare dilatato colatorio vrina turbida vix plurimum ap-
parcat. Nam aquositas ab epate attracta non tunc debite in
renibus excolat: et sic cum vrina mixta turbida eam efficit.
verum cum a sano membro sanum sperma et ab infirmo infir-
mum decidat: ut in meo de proprijs mulierum egritudinibus
latius declarauimus. Renes habentes debiles natos renum de-
bilitum generant: et hanc ob causam non minus hac quam arthe-
ticam passionem hereditariam dicimus. Sciendum ulterius
generationis lapidis duas principaliter esse causas. Quarum
vna ex agentis parte se tenet: ut est caliditas excessiua: quod
uis excessiua quoque frigiditas ad generationem lapidis ef-
fectiue percurrere possit: ut de crystallo patet. sed hoc ad no-
strum propositum nihil. Altera est ex parte materie quam vi-
scosam esse necesse est: nam ex pura terra. ut Alucena in suo
paruo de mineralibus exemplariter posuit nunquam lapis fie-
ret. vincens enim siccitas coagulari eam fineret nunquam.
neque fieret coagulationis: et per consequens lapis nunquam. Ex
quo patet viscosum aliquod esse ad generationem lapidis
necessarium. materia igitur viscosa dum per calorem sublima-
tur humidum resoluunt: ad cuius resolutionem siccitas introdu-
citur: et calore ulterius continue sublimante tandem ea cre-
scit: ut remanens tandem lapis fiat: prout manifeste de la-
pide in fornace cocto deprehenditur: et isto modo lapis seu
calculus in renibus quod alijs in nostri corporis partibus ge-
nerari potest. Nam ubiqueque caliditas excessiua fuerit in vi-
scosam materiam tempe notabili agens: ibidem calculus fieri
potest: sed frequentius fit in renibus: quia eorum excessiua ca-
liditas aquositate quantitatem multam ab epate trahit: et cum
in eo non debito tempe manserit multum viscositatis secum
habet: et sic in renibus retenta a calore ipsorum superflua
modo quo supra lapis seu calculus generatur. In vesica
autem quousque membrum de se frigidum sit et exanguis: materia ta-
men ibidem diu retenta si non a proprio a circumstantium sal-
tem calore membrorum: et precipue stomachi atque epatis a-
bus ut Rasis inquit: ignem calorem acquirit paulatim sub-
limatur et tandem in lapidem coeuerunt: qui propter diuturnam
moram in vesica fit quod lapis renum durior grossiusque magis.
Et sic habes causas generationis lapidis que non minus
harenularum cause esse possunt: ut patet. Nam sicuti Sera.
et nonnulli veteres voluerunt lapis seu calculus materiali-
ter nihil aliud est quam harenularum coadunatio: et dehinc ip-
sarum adherentia: et tandem coagulatio. et sic patet quare cal-
culi materia sunt harenule. verum ad ipsarum generationem
non ita intensa caliditas: neque materia ita viscosa sicuti ad
lapidis generationem requiritur: et hanc propter causam in
visis illis intermedijs: quia in poris vrinæ vix sepibus haren-
ule generantur: de quibus tamen infra. Potest tamen ut
predixeram in pluribus partibus nostri corporis fieri lapis
veluti in pulmone: stomacho et intestinis: ut quarto et sexto
de interioribus habet. Et ego heri in quodam rustico
qui per quindenam ascellam sepius non habebat ad nuncios
magnitudinem non vnum sed plures lapides in intestinis
generatos vidi. Refert idem iste medicus verus inter-
pres magister meus Jacobus de Forlino in quodam do-
minio Nicolao de summa rippa: se lapidem sub lingua ge-
neratum vidisse. Cumque harenule ab istis causis quibus
bus et lapis fiat diuersis quoque in nostri corporis partibus
generari queunt: de quibus infra plenius. Ceterum non
possunt: ut patet: harenule neque lapis in quouis loco no-
stri corporis generari nisi ex qua fiat materia ibidem te-
neatur. Cuius retentionis causa triplex assignatur: ut

Modus

materiei viscositas: viarū opilatio seu strictura: et expulsi-
ue debilitas: et hec vltima p excessiua caliditate plm adiu-
natur: que nō solū materiā exiccādo eā reddit fluxibilita-
ti ineptā: et per cōsequēs expulsiōi: sed mēbrū etiā i quo
est vltim^o exiccādo eius debilitat expulsiuā: sexto de acci-
denti penultimo capitulo et pma pmi: doctrina de virtuti-
bus. ideo decima octaua terij caplo de lapide renum. Et
excessiua ingt renū caliditas expulsiuā debilitādo supflui-
tates in his denet et. Et sic patet tā ratiōe agētis qz passi-
qualiter et quō in renibus: et in vesica lapis generat: qui
existēs i renibus si ad extra corpus mitti debeat: p poros
vntides ad vesicā trāseat necesse ē. Cūqz vie ille anguste
ac sensibiles plurimū sint sine cōtinui aliquātula solutio-
ne per eas calculus ipse rarissime transiit: ex quo tunc do-
lor in vīs illis causat intēssimus: vt in calculosis est vide-
re. Et ex quib^o omib^{us} pōt facile colligi qz calculosa pas-
sio est morbus hereditarius a calculo in renibus vel vesti-
ca generato causatus p quez his in locis: aut in vīs inter
medijs crudelissim^o dolor innascit. Et habes itaqz q sint
tā harenularū qz lapidis gfiandis cause. quid qz sit calcu-
losa passio. Et p hoc huic caplo finē impono.

De causis calculose passionis. Caplm .ij.

Calculose passionis cause oīa illa in summa esse pnt
que renū seu vrine viarū colorē supincēdere qunt:
meatusqz illos angustare: ac oīa quoz qz ad materi-
am lapidis multiplicandā iuuat. Et hec qnqz extrinse-
ce et qnqz sunt intrinsece. Extrinsece quidē sunt vt excessi-
ua aeris caliditas et siccitas: seu cuiuscūqz alteri^o extrinse-
ci potētis renū seu circūstantiū mēbrorū calorē supincen-
dere: vt sunt balnea calida et sicca tā naturalia qz. s. artifi-
cialia: intēsa qz frigiditas potēs renes seu vias istas coar-
tare sic: vt materia ibidē teneat. Et exercitiū forte atqz su-
perflui: et maxie post cibū: vt esset saltare: currere: equoz
duri portatus: egitare: ad pilā ludere: et filia: ac etiā longa
sup pedes statio: diu. n. sup pedes stare: vt Ras. ingt: effi-
cit vt renū meatus veluti chorde extēsi maneāt: nec regē
veluti iacēdo: aut sedēdo sumūt et. Minima itē quies expul-
siuā pigritas inter has causas enumerat: qz vt puenit ma-
teriā tūc nō expellit. Et idē dōno supfluo accidit: supi-
ne qz sup lecto iacere molli renū caliditate augmētāt: qd
generationē lapidis plmū opatur. Et idē nimia vigi-
lia: ingēs qz ira: supflui coitus: et maxime sup cibū est de-
potētissimis huius morbi causis. Idē quoqz facit ventres
cingulo: aut cū diplotide nimīū stringere. stringunt. n. tūc
nimīū renes q sup lūbos tanqz sup culcitra iacēt: quozum
strictura stringunt et ipsi: et sic retēte materie in lapidē fa-
cile cōmutant: fames lōga supincēdendo calorē ad lapi-
dis generationē plmū facit: vt rasis ingt. Et sup omnia
cibi et potus repletio nimia. ipsoz itē inordinata assūptio
ac comedēdi seu bibēdi ano: mala cōsuetudo: et rerū po-
tissime: ex qbus lapidis materia facile generat: vt sunt fer-
cula de pasta: fercula caseata: vt offe arthocree: et similia:
vt ipse itez caseus: panis acinus: ricū amigdū: legumina
oua dura: caro bouina: porcina: ceruina: anserū: anatum
pullos: colūbos: nondū volantū: et siliū aialiū intestina:
ipoz qz extremitates: ac fructus oēs qui dure sunt digesti-
onis: vt coctana pira et. Res itē oēs acute: vt porri: ce-
pe: allei: cingiber: vinū turbidū: ac dulce grossum itez et
maxime mustum. Et hec oīa ex pte causari extrinsecarū
se tenēt. Cū ad intrinsecas immediatas passionis calcu-
lose causas ad bonū intellectū est ipsemet calcul^o i renib^o
aut vīs intermedijs exis seu in vesica: cui^o cā vt supra ex
dictis facile colligis triplex assignari pōt: renū. s. aut mem-
broz circūstantiū excessiua calitas: viaz strictura et humo-
res viscosi qcuqz ille fuerit: siue viscosum flegma: aut qui-
uis alius: aut in renib^o sanies retēta. Et ista oīa nō minus
harenularū qz calculi cāe esse pnt: vt ante dictū est. Cūda-
bes itaqz tā extrinsecas qz intrinsecas calculi harenularū
causas: et ex pnti calculose passiois q huic cā finē imponū.

De signis calculose passionis. Caplm .iij.

Emōstratiua signa calculose passionis sunt dupli-
cia. Mā quedā lapidē: et quedā lapidis materiā de-
monstrāt: verū lapis ipse tam in renibus vīs inter-
medijs qz vesica dolorē efficiens esse pōt: et sic vt pfectius
in hoz cognitionē venire queas locoz distincta signa po-
nam. Cū igitur lapis in renibus fuerit: grauitas in eis
aderit dolor fixus cū pūctura quadā locū parū occupat:
grauitas in iūctura lūboz quedā sentitur: et talis dolor sp
ad posteriora declinat sic: vt sepius spinā curuare faciat:
et dū lapis iste ad bonū intellectū fieri incipit donec ab
his egreditur cōtinue augetur dolor. Et pp colligantia
diaphragmatis: ac cerebri cū renibus dolor adest ingens.
Et ppter illā quā qz magnā cū itō habēt colligantiam:
nausea frequēs adest: et idē dolent ylia. Et ea ex pte q
ren infirm^o manet dolet testiculus. Et qz cā doloris pluri-
me māe ad locū attrahuntur q neruos in dorso ortos ad
crus et pedes trāseūtes opilat spiritūb^o ad ea venire nō va-
lētibus: crus ipm atqz pes dormitat: et digitus illius pedis
minimus interdū formicat. Et talis aut patēs si vniā ni-
grā ac spūsam cū qbusdā sepe rubeis harenulis residēt:
bus mingere pfueuerit: et nō cessante renū dolore alba et
subulis appeat: lapidē tūc in renib^o fieri nō dubites. Qz si
patēs filius fuerit calculosi atqz interdū lapidē emittere
pfueuerit: certior quoqz fies. Et hec oīa tibi lapidē in reni-
bus esse demonstrāt. Sed vbi inter renes et vesicā medi-
is in vīs fuerit acutior multo qz pmo in vīs et in vīs il-
lis dolor aderit: et interdū adeo acut^o ac siacus cū pūgerēt
dolēt tūc anche: vter pūstipat: vrina nigra paulatim exit:
et interdū cū ardore. Et qz pp dolorē retrahit calor ad
intrā: lūbi sepe frigēt in antio corpe augmētāt dolor. cibo
sūpto minuit: qz tūc aqstas qdā ab epate ad vias renū di-
mittit: q eas mollificādo dilatat: et cū tūc liberi^o calculus
trāseat: minuit dolor. Et ista signa in vīs intermedijs lapi-
dē esse manifestāt. Qz si dolor in alchatiū ad emūcto-
ria seu inguinā se extēdēs cū grauitate quadā augetur: ac
si quoddā suspensum pondus in ipso alchatiū foret. Sitqz
solito vrina harenosa magis: his apparētib^o in breui tpe
in vesica lapidē expectabis. Et cum dolores isti remissi:
aut ex toto amon fuerint: lapidē tūc in vesicā descendisse
scias. Cū rasis sūmatim ista oīa colligēs ingt. Cū senserit
patēs dolorē ex pte lūboz: et ad inguinā descendere scias
calculū ad poros vntides deuenire. Et cū dolor ab ingui-
nib^o descēderit: scias lapidē vsus vesicā trāfire. Quiescē-
te aut dolore: tā lapis cecidit in vesicā et. Et ex dictis itaqz
tā in renib^o vīs intermedijs qz in vesica lapidē esse facile
cognosces. Cū ex signis dictis plima cū colice signis
cōicāt: sic vt interdū vniā ab alia discernere sit difficile. vñ
secūdo de interiorib^o. v. caplo recitat de seipso Gal. qvñ^o
semel inter renes et vesicā dolorē acutū mordicatum val-
de sentiebat p quē in renib^o lapidē: seu in vīs intermedi-
is habere credidit: s; clisteri facto plima viscosa mā egres-
sa est et sedat^o est dolor: qua ex re illā colicā: et nō calculo-
sam passionē esse cognouit. Cū igit vniā ab alia discer-
nere scias ad q sequitur atēde. nā in calculosa passioe do-
lor venit paulatim: in colica subito: hic ad posteriora de-
clinat: iste ad interiora: et a parte dextra: p pectinē versus
vesicā pncip^o sumēs ad sinistru sursum tēdit: hic fixus ma-
nens parū locū occupat. Ille hincinde ambulās magis:
hic fort^o in antio affligit: ille repletū. cui^o nōnulli causas
assignātes ingunt: qz hora vacuitatis stōi chilus p intestia
renes aggrauās trāsit: et sic dolor augetur: sed cibo sūpto
collon sup stōm existēs pstringitur. pp qd nō sic facile chi-
lus ad intestina trāfire pōt: sed colica pp stricturā collon
tūc augetur. dicūt alij qz vterqz hora repletiois fit fortior:
sed in colico qz in renali ppter causam assignatā magis:
vel dic vt supra qz sūpto cibo stōus quasdā relaxat hu-
miditates que ad epar ventētes: et de hic ad renes. venas
emulgētes: et vias alias p quas calcul^o trāsit humectando

relaxat: et sic lapidis egressus fit facilius: propter quod dolor minuit: cum oppositum in vacuitate pergit. Dixit in Gal. quod de interioribus: quod post repletionem cibi et potus renalis dolor augetur: quod intelligitur post nimiam repletionem cibi et potus renalis dolor augetur. et ideo non dixit post assumptum cibum: sed post cibum et potus repletionem: supple nimiam etc. Et ad primum propositum venies hic per clisteria seu per quoduis aliud fecibus eductis: aut per os sitientibus non multum sedas. ille autem plurimum per urinam harenulas ex mandato: ille flegmata: et quod in calculo solo ut calculosus est non pergit per secessum squibalas: aut veluti caprarum stercorea formata colicus madat: plerumque crura atque dorsum in renali dolent: in colico minus: hic quod minus nauseat: minusque vomit: ille autem plerumque: quod per maiorem collonem non colligat accidit. Et hec sunt signa harum passionum magis inuocata. Cetera autem magis equocant. Et per hoc tam per prius quod equoca signa calculose passionis habes. Cuius calculi materia est viscosus flegma: aut citrina colera seu vilius: lima vel ad bonum intellectum flatus sanguis viscosus etc. In huius materiei cognitionem facile devenies: si copionem habitudine: regimine: ipsius anni: etate ac precedenti regimine fueris perscrutaris. nam super quod ex dictis ista magis attestant: id in causa fore iudica. Et si sanies in ea fuerit per vicus renum comprehendes. Et per hec signis demonstratiuis calculose passionis finem impono.

De calculose passionis pronosticis. Caput. iiii.

Ab antiquorum quorundam pronostica hic primo describere: et maxime principis Aboali. Cuius itaque: i pueris et adolescentibus sit renum lapis quod in senibus frequenter in vesica. Nam pueri et adolescentibus altari etatum respectu magis sunt gulosi: voraciterque maducant: ac super cibos inordinate mouent: quod ob res ipsas supfluitates abundat. Quodque ipsorum renum expulsiva virtus sit fortior illas ad vesicam demittit: quod ibidem retinet in lapide commutans. In senibus vero genite: et ad renes decurse per ipsorum expulsivam virtutem debile ibidem retinent: et sic frequenter renum lapidem quod pueri quodque adolescentibus generant. Et per eandem rationem minus lapis renum in iuuenibus quod senibus generat. Et minus ut lapis vesice in iuuenibus quod in pueris: quod per assignatas causas plures multo pueri quod iuvenes supfluitates generant: quod ad vesicam nulle cum ipsius vesice collum sit strictum in puero quod in iuvene ibidem facile retinetur et in lapide pervertunt: et sic frequenter in his quod iuuenibus sit lapis vesice. Cuius lapidis renum ratione materie frequenter in pinguibus sit quod macilentus: quod per stricturem varium in his magis de materia retinetur et oppositum in utraque in gradibus de lapide vesice contingit: cum liberius in macilentis: ut patet materia ad ea transeat. Sed ratione caliditatis quod in macilentis interior ceteris paribus reperit lapidis facilius in eorum renibus generat quod in pinguibus: et sic in pingui ex parte viscosae materie et in macro ex parte caliditatis lapis facilius generat etc. Et quod puella respectu puerorum breue habet vesice collum viasque magis latas frequenter in pueris quod in his lapis vesice causat. Cuius inuenerit ea sit in habentibus ventre lubricum lapis tam renum quod vesice quod in habentibus stricture: quod plures supfluitates in his quod in illis retinetur. Et per idem patet quod mulieres rarius lapidem renum generant quod viri: quod per menstrua supfluitates plures expurgat: quod non contingit in viris: ad quod iuuat: ut raris in gradibus vesice collum rectum et largum habet valde: sic ut nulla per vine turbide penitus reuineat. Et ita ubi in pronosticando multum perderunt. Nam si in pueris: verbi gratia: renalis lapis generat: et senibus in vesica id a potestate peruenire argues: propter quod curam magis difficultat. Et ad hunc modum respectu sue dispositionis de predictis dices. Cum puer calculosus difficultat alijs in etate poterit a calculo preseruari. et per hoc patet quid in casu isto pronosticari debeas. Senex puta calculosus. ut raris inquit: ab recidua non facile custodit. imo ut inquit Aui. in dipo. auctoritate in senibus non curant: quia per debilitatem digestiue facile calculum generat. et hac quod Rati one assignat. Cuius videris ut Rati. inquit: urinam nigram fuisse

dolore ac sine alia egritudine pronostica lapidem in renibus post parum temporis generandum: maxime si senex fuerit. Cuius autem in alicuius urinam harenulas continere residere perperis is difficultat calculosam passionem incurrere: id est. in virutis expulsivae fortitudine: ac materia subtili et obediens. Et iterum si in consuetum calculosam passionem pati urinam aquosa et subtilis valde per dies aliquot apparuerit: scias in eo lapidem generari: et nisi remedium aliud apponatur crudelissima passionem incurrere. Generatur enim calculus ut supra dictum est: ex coadunatione adhaerentia: et tandem coagulatione harenularum adiuvante: et sic diu retente calculum fieri arguit. Sed quoniam magis urinam fuerit clariores et minoris sedimenti: tanto magis factum calculum durum esse significat: et adhuc quanto magis urinam in tali statu perseverat: tanto eum durior esse arguit: qui tunc nunquam vel maxima cum difficultate medicinis frangitur: et ubi harenosum continue sedimentum in urinam conspexeris et in tali retensione contingit fiat calculus: levis erit: cum medicis facile frangibilis. Sed quod in multis nostri corporis pubus harenule generant: ut possis ab his discernere: de quibus mentio facta est: scias ut in primo capitulo dictum fuit: quod tam effecitine quod malititer harenule: et eo quod: modo quo calculi generantur: sed ita interfecta caliditas: nec materia tam viscosa regit. Cuius igitur tam in sanguine quod alijs in humoribus contingat adustio: septissime fieri: plerumque alij eorum per incinerat et in harenulas commutat: ut in aliquibus tam chronicis quod acutis egritudinibus est videre: sicut in quibusdam quartanariis et leprosis etc. Et idem in retentione menstruum atque emorroidarum contingit. Cum Aui. 2. tertij. harenule inquit nigre vel subnigre menstruum retentione significat: quod materia in visum perpinquis matrici diu retente per adustionem in harenas convertantur: et pariter in alijs pubus nostri corporis sepe fit. Sed nisi has ab his quod in renibus et vesica generantur sciveris discernere errores non paucos in pronosticando committes. Et ideo scias quod iste aut vine supnatat aut cum ea commiscetur. Sed quod in renibus aut vesica fuerint in vine fundo residet. Et hoc est: quod iste per angustas et remotas vias transeunt subtiliatur valde et leves fiunt: propter quod vine supnatat: aut eidem commiscetur: alie in latis visum: et vine perpinquis generantur: et sic grossiores et maioris poderis fiunt: cuius causa in fundo residet. Et ex his patet quod et quales sint harenule de quibus pronostica dicta verificantur. Cuius iste quod in renibus ab his que in vesica sunt per colore discernuntur. Nam quod in renibus ad rubedinem: et quod in vesica ad albedinem quadam tendunt: et hoc est: quod ratione agentis quod materie quod quodque loci vni nulli voluerunt contingit harenulas in colore variari. Ratione agentis quod que ab excessiva caliditate sunt rubedine quadam acquirunt ratione materie: quod si ista sanguinea a predominio fuerit ad rubedinem tendit: si flegmatica ad albedinem: si colera ad citrinitatem: si melancholica ad lividitatem seu nigredinem. Et si virides sint ut iam sepius visum est a colera praestina seu eruginosa fient. Ratione loci: quod color loci in quo sunt ad eas colorandum plurimum iuuat. Ex quibus patet quod tam ratione agentis quod materie quod loci renales harenule rubee esse debent. Ratione agentis: quod ab excessiva renum caliditate fidentur: ne materie: quod ista est aquositas cui plurimum vinctuositas sanguinis est admixta: et per hanc rubet. Ratione loci: quod renes rubei sunt etc. Cuius autem oppositum in his contingit quod in vesica generatur. primo quod frigiditate congelate sunt: vel melius ab unito valde calore: et materia ex quo sunt est aquositas multum ab vinctuoso sanguine in renibus excolata: propter quod quadam ad albedinem tendit: et ita locus consistit quod vesica. ea enim est renum comparatione alba. Sed ea quod in poris vitridibus et visum alijs intermedijs generatur medium tenet inter has duas quo ad rubedinem et albedinem. Ex quibus patet quod harenae renales sunt rubee: vesicales autem albe. et que in medijs locis generantur: medium tenent etc. Et cum ut supra dictum est antiqui nonnulli voluerint quod calculum nihil aliud malititer sit quod harenularum coagulatione. patet quod calculum niger cum ex humore: ut dictum est: melancholico fiat et ceteris ad

De calculosa

frangēdū durior: mō cetera sint paria. nā si ipm inter digi-
 ros cōduxeris puluerigari negat: aut id saltē maxima fit cū
 difficultate: sed q̄ facile incinerat: facile quoq; cū medici-
 nis frangit: et hoc in p̄nostricādū uile tibi fiet. Cū illi p̄re-
 terea in quoz̄ urinis: ut Aui. inqt: sit sal ad calculū maxie
 sunt parati. Talis nāq; urina caliditate in renib⁹ atq; fontē
 materiā ab epate trahere potentes: et eā quoq; incinerare
 posse significat: et tales ut patet maxime sunt ad calculum
 pparati. Cū iterū puer cui⁹ v̄ter: ut inqt Rasis: p̄ maior
 ri parte sit stipit⁹: et stomach⁹ atq; epar sunt calida: est ad
 lapidis generationē maxie p̄nuo: et hoc ppter fontē attra-
 ctionē humiditatu ad epar et urine vias. Cū ui quoq; cal-
 culū frequēter icurrūt ad excoziationē vesice facile deue-
 niūt. Calculosi quoq; nullis medicinis dolores sedant
 morte clamosa moriunt. Q̄ si extremitates frigide fuerit
 et in facie sudor frigidus apparuerit: cū p̄soteris derelin-
 que. Cū quo si formicātē pulsus habuerit mors ī breui eū
 rapiet. Calculosa passio: ut inquit Aui. paroxysmalis ex-
 igit. Inter paroxysmū tū et paroxysmū spaciū est diuersus
 qz qz de mense in mēsem et interdū de anno in annum
 reuertit paroxysm⁹. Et ut declaratū p̄mo caplo fuerat taz
 lapis renū qz vesice ex morbis est qui hereditant. Patet
 igit quid de iuis calculosis habeas p̄nostricari: quod hu⁹
 De curatiōe paroxysmi cal. (capituli intentio fuerat.
 culose passionis: et p̄sens caplm que tunc fiēda sunt cliste-
 ria solum describit. Capitulum .v.

Adni cū diligētia huic tā imiti morbo celeriter suc-
 currendū est. Nā patiētē sepe tā acriter sine inter-
 missione molestat: ut ad mundū aliū p̄sē cū lamen-
 tationib⁹ eū ire qz vellet celerit⁹ cogat. Quāobzē q̄ paro-
 xysmi hora fiēda sunt p̄mo describā: et successiue qd in ge-
 re. Cū dolore igit existēte q̄ feces educit: leniuna clisteria
 sine mora face. Nihil enī: ut Aui. inqt: dolorē renū ex la-
 pide causatū magis augmentat qz intestinox repleto: et
 potissimū ex stercore. Cū si patiens tunc nauſeauerit ad
 vomendū eū iuua. Et si vomitus in casu isto utilis val-
 de: quez cū coraqua et aceto: aut oximelle simplici et aqua
 raphani: vel aliter put. 28. caplm p̄me ptis te docet puo-
 cabis. Cū clistere aut leniunū quo Aui. in hoc casu vsus ē
 accipit violaz altee fursuris boraginis añ. ʒ. j. ficuū nu-
 mero. vi. sebestē numero. vii. ex his fiat decoctio: de q̄. ʒ. j.
 ʒ. x. et in ea dissolue cassie. ʒ. j. f. butyri recēt. ʒ. ij. olei cōis
 ʒ. ij. f. salis tritu parū: et tali clistere fecib⁹ retētis cū ad in-
 firmū deueneris: illico fieri iube. Cū Bon⁹ Alexander hu⁹
 clisteris decoctionē ex radicibus altee: fenugreco: camo-
 mulla et fursure fieri faciebat. talia nāq; clisteria ut ipsi in-
 quūt: dolorē plurimū sedāt: ventrē laxāt: et viscera molli-
 ficādo ad emittēdū lapidē multū iuuāt. Iubētū ut hec ta-
 lia clisteria in pauca q̄ntitate fiat: qz magna q̄ntitas inte-
 stina replet nimis: cuius causa renes cōprimunt: et sic do-
 lor augef. et ideo ut repletio talis euitet: si cōmode fieri p̄t
 per suppositoriū iussit Aui. feces educi. Nec veluti quidā
 dignari medici facias: q̄ statim cū hac passiōe laborātes
 adeūt: diafiniconē electuariū indūt: aut cōsimile cū vino
 maluatico: aut alio forti diuretico prebēt: et sit q̄ velit dici
 hora. Sed certe hi male medicine canones reuiderunt:
 vel de ipis tū cōfidūt: ut q̄ imaginant sibi in hac diuina ar-
 te licere putēt. cōtra aut tales bon⁹ Aui. clarā rationē ad-
 ducit. Exhibitu inqt p̄ os formacū a supiorib⁹ versus re-
 nes trahēdo materiā dolores plurimū augmētāt. ideo in le-
 nificatiōe nature ē allectuatio plima magis qz doloris se-
 datio zc. Adē ponit Serap. q̄rto sui breuiarij inquit. So-
 lutiuā p̄ lenitiuā clisteria fiat: qz tales infirmi solutuaruz
 medicinaz administrationē nō tolerant zc. Et hi ignari
 ut patet nō solū exhibēdo farmacū peccāt: sed qd deteri⁹
 est ipm cū vino maluatico p̄bēt seu cū alio diuretico forti:
 qd mltū vitupat ab auctorib⁹. Ut Aui. Sedent dolores
 inqt cū lenitiuā q̄ dixim⁹: qz si tūc cū diureticis lapis cu-
 retur: augmentabit dolor: et sic rectū est ut abstineat a me-

dicinis diureticis fortiter mouēb⁹ et c. Tu ergo ut Serap. N
 inquit: cū clisteri v̄terē mollicia: ne urine meatus p̄stria-
 ctionē obturētur: qz id sepe ad syncopim patiētē deducit.
 Cū lenitiuā itaq; fecib⁹ educas: ut Rasis inqt: ps dolo-
 ris maxime sedat. Et subdit. qz si calor et acumen post exi- N
 tum stercoz et mūdificationē intestinox affuerit: cum aq̄
 ordeī oleo vio. oleo ros. mucilagine psiliū et se. lim clistere
 fiat. Si igit clistere tale facere necesse sit cū aq̄ ordeī. ʒ. vj. Clistere
 olei vio. ʒ. ij. f. olei ro. ʒ. f. mucilaginis psiliū. ʒ. ij. mucila-
 se. lim. ʒ. j. clistere facias. ipm enī calozē atq; ardorē valde
 remittit. Cū itaq; aliqui in sedādō dolorē ex vaccino la-
 ctē vitellis ouoz et sale modico clistere faciebant: et sepius
 hoc ego vsus sum. Facias ergo sic. lactis vaccini. ʒ. vii. ac-
 cipias in quo vitellos ouoz duoz p̄cute. dehinc. ʒ. ij. olei A-
 cōis adiūge: paululū qz salis tritu: et facias clistere. Cū Se-
 pissime in tpe paroxysmi v̄tositas plima ī intestinis abū-
 dat: q̄ tū illa dilatādo cōprimunt renes: cui⁹ cā dolor multū
 intendit. vñ hoc in casu eductis fecib⁹ p̄ clistere leniunū
 zc. tale iube fieri: qd accipit malue blitis mercurialis ca-
 momille añ. ʒ. j. anisi maratri añ. ʒ. ij. fiat decoctio. de q̄ Decoctio
 ʒ. ʒ. vii. bñ dicte. ʒ. j. cassie. ʒ. vj. duos ouoz vitellos: olei
 camomillini. ʒ. ij. et cum modico salis clistere fiat. Cū ego
 aut alias ī casu isto cū. ʒ. vj. olei camomillini absq; re alia
 clistere fieri iussit: qd v̄tositatē resoluēdo mirabiliter dolo-
 rem sedauit. Cū itaq; plerūq; ut patēs sit inuenis san-
 guine assuet⁹ s̄ōmie: Quare ceteris ad eā p̄sentieb⁹ tpe phlebo-
 doloris intēs nigrā incider e putile satis inuenit: qd tu qz
 facias si libet. Cū Rasis decimo p̄tinētis: venas inquit la-
 tas et sanguinē grossum habētē minuire in cura lapidis:
 putile erit zc. Et sic habes clisteria hora paroxysmi in passi-
 one calculosa a p̄no statim fiēda: ac qz vñ ē s̄ōmā facē.
 De facellationib⁹: fomētationib⁹: enchastimantib⁹: vñcti-
 onibus: emplis et v̄tosis q̄ paroxysmi hora fiēda sūt. Ca. vj.
 Et adeo dolor iste p̄sepe crudelis: ut p̄ instans solū
 e infirmū gescere nō p̄mittat: q̄re nō vna est standuz
 hora qn tuo patiētī aliqd fieri facias: fecib⁹ igitur p̄
 clistere seu aliter eductis ad facellationē: fomētationē: ti-
 nas: vñctiōes et phlebotomias: q̄ relaxādo ac mollicia do-
 lorem mitigāt: viasq; dilatādo calculo facile egressum prebent
 veniendū ē: sed nō veluti equoci quidā medici facias: qui
 statim a p̄ncipio ex oleo de spica: de ruta: de lilio cōposito
 de scorpiōib⁹ aut de cōsilio dolentē locū inungūt: qz et si
 dolor ppter v̄tositatē q̄ tūc resoluif aliquāl̄ mitigetur:
 stringunt tū plimū vie: cui⁹ causa dolor augef et dolor p̄-
 longaf: et sic interdū bon⁹ patēs magnis cū clamoribus
 ad mundū aliū inuit⁹ accedit. Cū Sed ad actū practicū ve-
 niendo Alexander facello ex fursure triticeo ī apocimate
 herbe camomille radicis visci aneti et melliloti cum oleo
 camomillino decoctis vsus est. Et cū infrigidari incipiūt
 sunt amouēdi: et calidi sepi⁹ reponēdi: dehinc vñ ex oleo
 camomillino calido locū dolorosum inunge. Cū el ʒ. al-
 tee cū radicib⁹. malue qz maiorane paritarie caplf. vene.
 aneti melliloti: caulū añ. ʒ. j. camomille. ʒ. ij. fenugr.
 li. j. se. lini. li. f. ex his vel psilb⁹ fiat decoctio in q̄ spōgiāz
 seu filtrū imitte: et fortiter exp̄ssam calidā q̄ntū cōmode
 patēs sufferre poterit sup dolētē locū appone. Cū qz infri-
 gidari incipit remoue: et ut p̄mo calidū reponē: hoc vici-
 bus aliquot faciēdo: dehinc ex oleis infra scriptis calidis
 dolorosum locū inunge: ut sūt olei camomillini: olei ane-
 ti añ. ʒ. j. pinguedinis galline. ʒ. f. musce. Cū Alexander
 vñ ut dictū est atq; ille bon⁹ antiqu⁹ Serap. cū talib⁹ deco-
 ctionib⁹: ut magis sint dolores mitigatiue cōe oleum et ca-
 momillinū cōmiscēbat. Cū Sed rasis et antiquoz plimi in
 sola aqua calida oleo cōi p̄mixta imissam spongiā seu fil-
 trū fomētationē faciebat et successiue ex p̄scriptis vñctio-
 nē. Cū Aliq ex oleo s̄samino cū adipe anatis sup̄scripta
 facta fomētatiōe locū inungūt. Cū Alij ex oleo de fenugre-
 co seu de altea cū oleo anetio: seu de altea idē faciūt. Cū
 tali vnguēto vtēre: qd accipit butyri recētis. ʒ. j. f. olei vio

aroxismo
 omis cal.
 a quid
 in.

feria
 s educt.

itens
 re Aui.
 a.

re Alex.

is mptios

is calen.
 ituris, nō
 hris medi-
 cina

lati pinguedinis galline: olei amigdalaru dulciu: olei de lilio aii. \mathfrak{z} . \mathfrak{f} . cere parui: et fiat vnguentu quo vtere. **C**Se-
rapio vo ex emplastro infra scripto somnatiōe suprascri-
pta per prius facta locū dolorosum emplastrabat: quod
accipit mucilaginis seminis lini et fenugreci aii. \mathfrak{z} . \mathfrak{vi} . ad
pis galline. \mathfrak{z} . \mathfrak{iiij} . farine ordeī quātū sufficit ad inspissan-
dū: et fiat emplastrū. **C**Uel aliter. accipe medulle panis
remollite in vino et expresse lib. \mathfrak{j} . pistetur cū oleo camo-
millino: qm̄ sufficit ad impingundū: et fiat emplastrum.
CAliud item faciebat vulgaribus notū satis quia farina
tritici oleū cōmune et aqua tādū simul bulire pmitit: q
emplastri formam accipit: quo in casu nostro vsus est \mathfrak{z} .
CModus emplastra que dicta sunt applicādis: ac confi-
milia fm̄ quosdā antiquos talis est: somnatiōe facta lo-
cus leuiter excutetur. dehinc cū stupa aut succida lana ta-
lia emplastra tepida super dolentē locū pone ea sepius
renouando. **C**Et vt Aui. inquit: ausatus semper esto:
vt taliū cōtinue caliditas referuetur: q cum pecia aliqua
liter calida seu spongia in decoctione predicta remollita:
et expressa fortiter loco sepe superposita fiat conueniēter
frigida enim super locum existentia dolorem nimium
augmētant. **C**Ego aut talia emplastra super sustaneo ex-
tendi p̄tinue fecit stupis seu succida lana dimissis: et tu fa-
cias si libet. **C**Alias hoc emplastrū vsus sum: quod acci-
pit medulle panis in aqua decoctionis ficuum remollite:
et fortiter expresse lib. \mathfrak{j} . vitellos ouorum duos: et cū quan-
to olei camomillini sufficit fiat emplm̄. **C**Uel aliter. et b
accipit radicū altee lib. \mathfrak{j} . assungie porci recentis. \mathfrak{z} . \mathfrak{iiij} . pin-
guedinis galline. \mathfrak{z} . \mathfrak{j} . \mathfrak{f} . farine tritici: farine ordeī aii. \mathfrak{z} . \mathfrak{ij} .
olei camomillini quātū sufficit: et fiat emplastrū. **C**Uel
accipe. \mathfrak{m} . \mathfrak{j} . camomille: quem tñ bulire pmitte: quod ad
mucilaginis formam deneniat: dehinc accipe paste ra-
dicū altee libram \mathfrak{j} . farine tritici. \mathfrak{z} . \mathfrak{iiij} . farine ordeī. \mathfrak{z} .
 \mathfrak{ij} . butyri recētis lib. \mathfrak{f} . simul oīa pistentur de suprascripta
mucillagine tāū addēdo q emplastri formā recipiat: cū
quo vltimo puluerigati croci tres dragmas adiūges. his
emplastris modo q supra tuo. p libito vtere. **C**Uerū vt
iste bon⁹ Alexander inqt est sepe dolor in loco vno adeo
fix⁹: q si ab illinc calculū amouere debueris: necesse erit
fortioribus vti: et sic ex hircino sanguine cum fermento
ordeī emplastrū fieri iussit: qd esse efficacissimum asserit.
Aui. aut in casu isto oleū de scorpiōib⁹ cōmendat: ac em-
plastrum seu vnguentū de galbano: cui⁹ in antidotario
desue descriptionē inuenies: laudat item diaculion de
mucillaginib⁹ \mathfrak{z} . **C**Notes si libet vt ipse ait tā in empla-
stris q in vnguentis galbanis: armoniacū: euforbium: ac
myrrhā ponere: verū in his aliqd stiptici semp addas: vt
oleū de alcāna vel mirtilloz: aut rosaceū vel p̄simile. Et i
emplis folia virge pastoris: vel aliqd tale: n. s. renes ni-
miū laxarent: q tūc ad supflu. recipiendas apti nimū fie-
rēt: et sic sepe vt veteres oēs clamāt infra horā dolor inten-
sior: q pmo reuertit. **C**Q si cū istis dolor nō remittit in
tina fiat encatisma: in qua a medio infra patēs se solū bal-
neet. Nec vt Rasis inqt nō sit tale balneūz virtualiter ni-
mis calidū nec actualiter itē: sed tñ solūmodo q patietē
tūū delectet in quo. p libito moram trahat: q si debilis ni-
miū fuerit in eo minus stet: sepi⁹ tamē intret. Cū aut tinaz
egredit cum lintheis calidis leuiter excutet: et dolens lo-
cus cū aliqua vnctionū p̄scriptarū vngat: vel si libet em-
plastrū. **C**Ue decoctio ex p̄scriptis somnatiōis reb⁹ cō-
ueniētissime fiet: q oīa ista vel ex his plura p encatisma
te tali puenient. **C**Docet tñ Rasis q vbi magna adesset
inflammatio: portulac folia violarū: cucurbite: vitis albe
vinifere: flores nenufaris et cōsimilia essent addēda: quo
in casu cū paties tina egressus est ex oleo violato dolentē
locum iubet inungi. **C**Veteres plurimi non recedente
ab vno loco dolore: vt ab illinc calculosus versus vesicaz
trahatur super locum cum igne scitiam apponunt: et illic
aliquandū dimissam inferius iuxta primum locum cum

fortiori igne eam iubent apponi. Successiue semper tor-
tuose versus inguina descendēdo. si enī sic feceris: scitia
illa ad se calculū trahit: et eam sepius in vesicam descen-
dere cogit: quo facto ilico dolor cessat. **C**Iubet item bo-
nus Aui. q infirmus existens in tina se diuersimode mo-
ueat: et subito et extra balneū vbi possit interdū ante. inf-
dum retro: et nōnunq a lateribus diuersimode saltet per
scalarū item gradus saltando descēdat aut equū duri por-
tatus egret. **C**Alig ylia et pectinē stringūt: aut enī tunc vi-
as dilatarī multū: ac etiā si cū manu pectinē fricet ac ylia.
Et p hūc modū a loco suo calculus facili⁹ dimouet: et i ve-
sicam facile transit: p̄scripta tñ fiēda sunt qn̄ dolor aut ab-
latus aut saltē sit aliquid mitigat⁹: et tūc p̄scriptoz
nihil ampli⁹ fiat: q somnatiōis: saccellatiōis: enchatil-
matū: vnctionū qz quoqz similui nim⁹ vsus tñ renes in-
dum laxat q ipsoz: vt inquit Aui. expulsiuam debilitat.
his igit ordinate pactis ad ea q lapidē frangunt veniēdūz
erit: de quibus in sequentibus bono Iesu cōcedente te fa-
ciam copiosum. Et per hoc caplo presenti sinez impono.
CDe gburdā canonib⁹ anteqz p os cōminuentia lapidē aut
diuretica pbeas obseruandis. **C**Cap. viij.

Dest iam tēpus q tuo pauperculo calculoso per os
a aliqd lapidē diminuēs aut diureticū prebeas. **C**Uaz
etiā p̄ antescipta a furore suo dolor aliquantū mi-
tigeretur: nisi calculus minuat⁹: aut ad extra quis alio mo-
do pellat maiori cū furore reuertit: patientemqz tuum
sine intermissione ita crudeliter infestās vt ad inferos eū
desperatum sepe cōducas: vt q tale periculū p posse vitē
que calculū minuāt queqz ad ex corp⁹ adducāt sunt amo-
do describēda. Sed in pūti caplo can. aliqs in exhibitōe
taliū obseruādos tāūmodo ponā. **C**Que q ne in pñ mi-
norātia lapidē exhibeas: q vt inqt Rasis dolor flanchi i
insultu indiget mitigatiōe doloris: et postea cura cum his
fiet: q lapidē emittit \mathfrak{z} . **C**Uit igit ad actum practicū te
deducā cū ad infirmū pmo deneneris cū mollitudo cliste-
ri supius descripto feces educe. **C**Q si vctositatē in intesti-
nis adesse cognoueris: leuiter carminātia in 2º clisteri iu-
beas apponi. Et si facile vomit puocetur vomit⁹: sed i p-
uocādo cautus esto. fortis nāqz et maxime violentus sepe
lapidē fursūm trahit: dehinc saccellationes: somnatiōes:
vnctiones: emplastrationes: et talia modo q supra face: q
bus nō p̄ferētib⁹ ad encatismata transi: et ad scitias suc-
cessiue q fm̄ modū in pcedēti caplo descriptūz ponende
sunt: nec vnqz p os diuretica et calculū cōminuentia dabi-
nisi p̄us aut ablatus aut saltē dolor fuerit aliq̄liter mitiga-
tus: tunc enī signū est calculū a pmo suo loco esse remo-
tū: vt in meatu fore adeo dilatato q calculus iste poterit
cū appropriatis medicinis ad vesicā facile mitti: et p pri-
nam successiue fortis: sed dolore nō mitigato et calculo ad
huc in remib⁹ exire: qd vringt Rasis p dolore loco eodē
p̄tinue fixum scit si diuretica et cōminuentia lapidē exhi-
bueris materie alique ad ipsos renes adducens: quo p-
pter calculū locū illum opilatē illic detinerens: cui⁹ causa
dolor augef: et in tantū sepe qd p̄is cū lamētatiōib⁹ bon⁹
homo ad aliū mūdū ire cogit: qd ego iā experientia vidī.
Nam quidam bonus socius vni calculoso statim a prin-
cipio clisteria carminātia p̄buit: p q nulle sunt feces edu-
cte somnatiōes nullas fecit: sed solū cū oleo scorpiōnum
locus dolentem inunxit: ppter qd dolor adauctus est: cui
bon⁹ socius succurrere cupiens lapidē iudicem et hirci
sanguinem cum vino maluatico bona satis in quātitate
tribuit: et sic dolor in tantū creuit: vt nunqz existēs pigo-
chari: quoqz referta domus patientiam tantam predicare
valuerint q ille bonus paties deum frustra inuocans tā
dem desperatus animā sathane cōmēdauit: quam credo
ipse alacer in tartara deportauit: tu ergo ne sic facias ca-
ue: quia nō solum de morte corporis: sed quod deter⁹ est
de morte anime bono Iesu reddere rationem cogeres:
cum hi desperati tui ob defectum moriant. **C**Diuretica

Canon

dist.

Decalculosa

praeter ea fortia in cibo nunq̃ dabis: quia secum extra stomachum ad renes eum indigestus adducunt. **Ex** quo bene patet q̃ nisi stomachus fuerit mundificatus nunq̃ diuretica talia sunt exhibenda. **Sic** igitur: vius fuerit p̃ diu aut tres ante cibū horas talia p̃be. **Solem** in aliq̃ facilia diuretica in principio pastus exhibere ut sunt capares et cresones q̃. 14. terapei. **Gali.** q̃. 3. cessit: nec ego illa vituperō p̃mo cū i modica quantitate sumat. **Secundo** ga in nutrimentum facile trāseunt: et sic nō tantā tunc vim habēt q̃ cibū indigestū secū trahere queāt. **U**terque puta renes siccos hīs diuretica fortia haud quāq̃ sumat: sed leuibus utat cū q̃bus iterū aliq̃ frigida et humida semp̃ sūt cōmiscēda: ut semen iusquiam: papaueris: cucurbitae et si milia. **Quoniam** igit̃ modo fecit̃ eductis et aliquātulū mitigato seu quiescente dolore. 3. x. castie fistule tuo infirmo dari iube q̃ cum decoctione ca. ve. floz boraginis buglo se violarū sebesten ordeī quatuor se. frigidorū liquoritiae et passularū distēperent: 3. j. sirupi viol. addita in auro. ra patēs totū calidum sumat q̃ siue opationē fecerit siue nō p̃adiū suū hora p̃suetā sumat. **U**terque si ante cenam operata nihil fuerit clistere ip̃oni in frascipuz iube: q̃d acci. brodi gallie ṽ capōis. 3. x. mell. 3. j. f. cassie. 3. j. oīei cōis. 3. j. f. salitri pap. et fiat clistē. **C**assia itaq̃ p̃ se seu clisteris auxilio opationē si fecerit ad cōminuētum lapidez exhibitionē securi venies: ex q̃bus p̃mo simplicia: et dehinc cōposita sequētibz in caplis describā. Et sic ad ea transiens praesenti capitulo finem impono.

De quibusdam simplicibus: que veterum testimonio lapidem comminuunt. Cap. viij.

Ibet que calculum comminuunt singularia bona adiuvante Iesu sub ordine quodam describere: ut ea facilius querens inueniat. **Et** ab herbis p̃incipium sumam. **Ex** quibus est apium siluestre: calamentum: extremitates vitis albe: absinthium: rutha: agrestis: cardus: pulegium: abrotanum: arthemisia: camomilla: capil. ven. e. politricum: paritaria: senationes: malua: pentahlon: sauiua: polium montanum: serpillum: vitica: ypericon: gallitricū ṽsnee tribulus: sparagi: scolopen. sifimbrum: cicorea: cotula: berbena: bethonica: trifolium: cretani marini: folia raf. et matricaria illa. f. quā crespulami seu herbā cancri veteres qdam appellāt: et nostri papientes in vulgari crespulā p̃similis appellāt: nec est arthemisia matricaria: ut quidā medici nostre tēpestatis putant pro arthemisia matricaria semp̃ suis in receptis describentes harū vsus talis erit: ex qua libuerit cū vino vel aqua decoctionē facere: cui⁹ ab. 3. j. vsq̃ ad. iij. sit tibi dosis. **S**ublimantur quoq̃ et fit ex his aqua: cui⁹ eadem sit dosis. **U**el ex his i vmbra desiccatis fiat puluis: cui⁹ a. 3. j. vsq̃ ad. ij. cū vino albo dabis: vel ex q̃bus potes succū extrahes: et ab. 3. j. vsq̃ ad. ij. dabis solum. f. aut cū vino vel cū q̃ alio liq̃re libuerit. **E**t inrer istas infrascriptarū succ⁹ q̃maime cōmēdāf: vsunt folia rafani: et maxime siluestris: folia p̃similis cardī comestibilis: et istarū duarū succus ceteros excedit: fit itē ex gallitricō: pulegio: tribulo: folijs vitis albe: et saxifragia: vitica: cretano marino: et politrico. **S**paragi autē leuit̃ cocti manducātur. **S**enationes ṽo ex aceto oleo et sale cōdiunt: ac cretani q̃z marini: et de his tribus ferculū fit inter dū. **E**x radicib⁹ laudant̃ infrascripte ut radix costū: rubi: tribuli: thimi: citrulli: radix xilobalsami: cardū: tamarisci: pētafilon: caparis: yringi cortices radices lauri: radix saxifrag. ciperi caulis radices: radix apij egressus lapatij berbene: graminis feniculi maxime siluestris sparagi rafani tenelli et gracilis: altee et acori in istoz quoq̃ numero scordeon atq̃ squilla ponere libet: cui⁹ acetū et oximel ex eo factum maxime cōmēdāf: potes de q̃bus istarū radicū volueris in vino vel in aqua decoctionem facere: vel eas sublima et q̃ maxime radices cardū: que in hoc casu super alias p̃rogatiuam quandam habere vident: et tā de decoctione q̃ de aqua sublimatio

nis ab. 3. j. ad. iij. dabis: valet et ipsarū succus cum vino potui dari: vel fiat puluis: q̃ cū vino subtili aut quo forbi. li dari pot. **E**t in ceteros laudat puluis corticis radices lauri: costū: ciperi: saxifragie: yringi: radices xilobalsami: acori: et caparis: ac cinis radices caulū: istoz aut dosis sit a. 3. f. vsq̃ ad. j. q̃ si p̃silit̃ aliarū puluere eodem modo: vsus fueris peccatū mortale nō cōmitteres. **E**x seminibus sup̃ oia nigra cicera cōmēdant̃: de quib⁹ sit cōter decoctio: iusculū q̃z laudatur. **I**te puluis seminis cardū puenit: et semē malue carui dauci: semen genestre nigella: semen porci: sinapis: miliū solis: semē sparagi: et tribuli canapis: ciperi rafani: anisi: cardamoni: feniculi citrulli: cucumeris: melonis: et cucurbitae: ex istoz parte maiori fit decoctio: cui⁹ vsus in casu nostro est q̃ maxime vtilis. **P**otes tū puluere ex aliquibus facere si libet ut est semen malue: cardamoni: anisi: feniculi: ciperi: rafani: carui dauci: genestre: nigelle: porri: sinapis: miliū solis: sparagi: et tribuli: talis puluis cū vino aut decoctione rubeoz cicer seu aq̃ mellis cōter dat: et sit dosis a. 3. f. vsq̃ ad. j. f. **E**x fructib⁹ pueniūt ossa cereforū siluestriū ex q̃bus subtilissimi cōtritis sit lacte cui⁹. 3. iij. stomacho vacuo date maxie p̃sunt. **C**ōueniunt oliue cum aqua et sale cōdite. **C**ōueniunt melones fictici ac pinee amigdale amare cū rob subtilissime terant: et potui in ieiuno dent: et aliqui ipsoz oleum cū modico pulueris p̃ eos potui quoq̃ tribuunt. **P**uluis baccarū lauri: lac ficus cū aqua bibiti ac ficus ipse comeste: et trocisci quoq̃ ex succo pomoz aristologie rotū. de facti. **E**t itē trocisci. viij. qui ex granis septuaginta piperris sūt: quoq̃ vnum omni die patienti tuo cū aqua mellis stomacho vacuo dare efficacissimū cōperui: ut Aui. ingt. **E**x folijs seu lignis: vel corticibus arborū valent folia amigdalaz amararū: quoquo mō dederis: seu in decoctione aut in puluere etē. valet et mirabiliter decoctio foliorū rubi et lac sol. fici. **V**aleat cassia lignea lignum aloes lignū balsami et lachryma vitis q̃ in martio ab inciso eius ligno deguttat et ē mirabilis. **E**x gūmis valet gūmma vitis gūmma cereforū p̃unoz amigdalaz gūmma pini: valet serapini ac bdellii: et iste gūmme cū vino dissoluit vel i puluere subtilē redacte potui stomacho ieiuno datur. **E**x oleis cōueniunt balsami: cui⁹ dosis sint gutte quatuor cum vino maluanico vel p̃simili dissoluit: valet oleū de sauiua de piperris: et si ex his sit inunctio aut per siringā iniectio valet. itē oleum de granis citri cereforū ac citraguloz tam inunctum. f. q̃z bibiti. **E**x mineralibus cōueniunt coralli lapis ematilis lapis iudaicus lapis reni seu q̃d ab humana vesica p̃ incisionē extrahitur et lapides g̃ reperunt in epate apri lapilli vētrium gallinarū vel palūboz ac lapis spōgie. **E**t inter mineralia libet nitrū enumerare q̃ ut ingt Aui. est inter lapides sicut stult⁹ inter homines talia debēt subtilissime teri. **E**t alig ponūt q̃ isti lapides debēt sup̃ cote cōfricari: dehinc ṽo cum vino aut decoctione cicerū: aut mellis aqua dari: istozum tū dosis variat. **N**ā lapidis lincis spongie et iudaici dosis ē a. 3. f. vsq̃ ad. j. alioz ṽo a. 3. f. vsq̃ ad. j. **E**x aialib⁹ infra scripta a veteribus plimū cōmēdant̃ ut cinis seu puluis vesice apri sua cum ṽrina desiccate puluis renū asini cinis testarū coclee ac etiam totius coclee puluis pellicule ventris galli puluis teoris hyrci ac eius desiccati sanguinis puluis stercons columborū ac gallorum turturis q̃z sed illa stercons debent puluerigari subtilissime: et cū aq̃ mellis p̃pinari. **C**ōueniunt quoq̃ infrascriptozum omnium cineres ut cicade ac pullozū yrundinum. **E**x quib⁹ quoq̃ sit ferculum de quo infra: laudat item scarabeozū cinis scorponum erici cū suis spinis grilla locuste lumbricoz terrestrium millepedes testa ouī a qua sit puluis egressus vermis de nocte lucentis ac alarum anserum suis cū plumis ac auicula parue q̃ byemali tempore apud nos sepius apparet quam quidam. caudam tremulā vo-

Ans Cy
di Cal
mm.

placia
dem Com
mentia

cant: de hoc tamen infra qđ vis istorum in olla rudi pane extracto infurno ad desiccandū pone in qđ tam diu stet qđ cōmode teri possit: cauēdo tñ ne deficeat in tāto qđ carbo fiat. Et sūm Apuleiū que esui in casu isto aīalia nobis sunt luna crescēte capi debēt. Utellus itē ouī recētis valet durus cū crocotruo comestus. Valēt passerēs comēsti atq; turturis decoctio. Et sola quoq; vīna apū porci atq; ca. pre puenit: que cū tanto vīno albo nō dulci dari debent. Et ista sūt simplicia que huic crudeli morbo valeri cōperi. Sed qđ ipsoz aliqua singularissima adinūta sunt: que alia qđ dictū sit preparatiōe indigent: libet his capitulum sequēs accōmodare. Et p hoc pñi finem impono.

De simplicib⁹ quibusdā que tam a modernis qđ veteribus in fractione lapidis singularia reputant ac qualiter preparari exhiberi quoq; debent. Cap. ix.

Quis antiquoz volumina diligenter inspexerit plurima cōperiet que nō solū in passione istā: sed i quauis alia fm exigentiam debite approximata sepe a faucibus mortis infirmos extirpant: sed interdum ita truncate locuti sunt: vt nec preparare nec qualiter exhiberi debeant sciam⁹. Cuius causa omittimus sepe multa que infirmis maxime cōferrent: nobisq; inde grandis honor accresceret. Quāobrem ex simplicib⁹ que in pcedenti caplo descripta sunt aliqua deligere libet ab ipsis veterib⁹ suplatiue in casu nostro cōmēdata: quoz cōmēdatiōe pparatiōe z exhibendi modū pñs caplin bono Iesu coadiuuare docebit. Sāguis autē hyrci in hoc casu qđ singularissimū reputat: qđ ab Aui. talit pparat. ollaz nouā bñ vitreā limes quā rādiu laues seu in ea aquaz bulire facias qđ terrenatis nām amittat: deinde tempore qđ vīna incipit colorari hyrcū annoz quatuor vel circa iugula. Cui⁹ primū z vltimū sanguinez abijcias. mediū vō in tam dicta olla recode in qua tā diu maneat qđ fit coagula. tū: de hinc p frustula ad castance seu nucis quantitatē d. i. uide: z ista in pāno aliquo lūco subtilissimo posita ita vt nequeat ipm puluis aliquis attingere sub dīno suspende hoc est in loco ne ros eū attingat: cooperio aliaribus tñ: discooperto: z ibi tantū pmaneat qđ possit puluerificari: cuius dosis a. 3. j. vsq; ad integrā. 3. cū vīno dulci cocto aut aqua apū mōiani def. C Serapio autē eū cūz rēthi aut pāno subtilissimo cooperiebat: z i loco vbi solares radij atq; lunares attingere poterāt dimittebat coopitū desup ita: liter qđ ros eū attingere nō posset: z cū eo de folio indo de amomo vīspica seu aliquo alio odorifero cōmiscēdo potuit cū vīno cocto dabat vt si qđ inesset fetēs odor occultare tur. C Alexander hyrci annoz ad min⁹. iij. sanguinē mediū accipit: z i vase aliquo vitreato z bñ mudo reponit z minutū eū incidēs tam diu in loco vt supra circūstantiōnato dimittit qđ puluis inde fieri queat de qđ cum mīta eoz partibus dato se lapides fregisse plurimos ait. Et vt malus odor si qđ affuerit occultet secum amomum cōmiscuit. Iussit tñ vt sanguis redolēs magis fiat qđ p dies plurimos anteq; hyrcus iugulet ex feniculi herba hedere aut lauri nutrias. puluis enī talit preparatus z quo supra modo exhibu⁹ minutum p vīnā lapidem expellit nec vltērius hinc renasci cūz quo dolores amputat. vñ propter has virtutes mirabiles sanguis hyrci potio dei man⁹ nūcupat. C Alij quoz annoz vel circa hyrcū p quadraginta ad min⁹ dies cōmune: ex solis hedere saxifragie milio solis feniculi apio: z hō herbis diureticis alunt. Et p. xx. dies vel circa ante qđ interfici debeat eūz quaz die vīno bono bis potant que de mēse augusti adhuc regnante cānīcula iugulant: z vt supra medio accepto sanguine modo qđ supra mūdificat: z istū cibā dāto potadi modū bñ cōmendo. C Alij sanguinē illū in vase bñ mudo recipiūt que alio pñi vase coopitū in qđ minutissima sint foramina sic vt exhalari queat: z in sole dimisso taliter eum exiccāt tu autē hunc cum dabis sanguinem cucurum: z talia vt gratus magis gustui fiat pro libito adde. C Rasis cerui

sanguinem non minus qđ hunc laudat inquit: qđ ita lapidem renalem seu vesice frangit sicut sanguis hyrcinus adamantem. Et si eo vti libet consimilem quaz de sanguine hyrci preparationem face sitq; dosis eadem. C Sanguis quoq; vulpis plurimū cōmēdat in quo si ponatur lapis aliquis infra triduum totus pfringit: vt experientia docet qui vt sanguis hyrci preparatur. Sūq; dosis eadem. Et de isto sanguine fertur qđ si pecten inungatur vesice lapidē frangit. C Fertur item qđ puluis menstrui sanguinis in hoc casu mire valet: z a. 3. j. vsq; ad. 3. j. cum vīno albo vel alio diuretico prebēt: hoc enim cōpertum est quia si cristallū immixto cū aceto ponatur dissoluitur. is inter venenosa computat: sed tñ in dosi ista nocere haud quāq; poterit. C Et antiqui hos sanguines renalem lapidem frangerē didicerunt: quia minerales lapides i his positi cū aceto mollescunt atq; frangunt. Nam vt inquit Albertus si sanguis hyrci asini z anseris cūz aceto mixti leuiter decoquant: z in his cristallū vel gēme ponatur mollescūt: z etiā vitrū in tantū vt cū cultello incidi queat. Et si solū hyrci sanguinē acceperis: z cū eo acetus atq; ab finthij succū miscueris vitrū in eo positū veluti pasta mollescit sic qđ ad murum plectum non frangas. C Aliud qđ veteres singularissimū reputat est vitrū qđ sic Aui. do. cumeto pparat: accipies z ipm quātūm potes tenere: de hinc i cocleari ferreo pone qđ sup ignitos carbonēs colloca. z cū tubulū fuerit in aqua fabarū pūce. tunc enī calcinatū facile dephendas: nō calcinatū vō iterū ad ignē repones sicut pmo totiens faciēdo qđ ad athomoz similitudinē teri possit: cui⁹ cum mellis aq; aut alio diuretico a. 3. j. vsq; ad. j. dabis: sed laudo vt patienti h vitrū sic nō manifesces ne putet se venenari: cū ex eo canes interficiantur sed his nō trinit datur: imo integrū qđ cum pinguedine ali qua cōmiscemus: z cū eoz tūc guttur trāsire nequeat eos interficit z nō venenositate. C Quidā alkūmista ipm perfrusta sup cocleari ferreo ad ignē ponebat: cūq; ignitum erat cū vīno maluitico vel consili cū oleo bñ dicto: aut de scorpiomb⁹ equis partibus mixto ipm sepi⁹ extinguebat sic totiens faciēdo qđ facile ad athomoz similitudinē conteri poterat: z ipm qđ supra dictū est modo dabat. C Auenzoar autē cum oleo iuniperi lintebat: z in ignē factū rubeū in aqua rasani extinguebat quo facto ipm cum predicto oleo itē inungebat: z in aqua rasani extinguebat. Quo sepius facto in puluerem subtilissimū reducebat: z qđ supra modo dictū est vtebat. C Puluis item leporis plurimū cōmēdat que quidā sic faciunt vñ leporē in olla noua z bñ munda reponūt: quaz bñ clausam tñ in fumo pmit. tū: qđ puluis ide fieri cōmode possit: cui⁹ a. 3. j. vsq; ad. ij. cū aliquo diuretico prebēt. C Alij leporē iugulātes i sua pelle sanguinē reponūt: z eam cū illo sanguine in furno tantū desiccari pmitit qđ puluis fieri possit. C Alij abiecta carne ossa solū cū sanguine z pelle desiccāt. C Quidā saracen⁹ de infrascripto pulvere se mihi mirabilia fecit: se narrat. pregnātē leporē iugulabat: de hic lepusculos a vētre extractos eniscerabat: qđ ex sanguine mīris implet z in farno mō supra desiccari pmitit: sic vt puluis inde fieri possit: quo vtebat vt supra zc. C Aui. aquam leporis multū cōmēdat: pro qđ quidā aquā sublimationis interpretat: quā facias si libet: vel aqua seu brodio decoctio eius vtere: vel aquam in vase duplici facere: erit optima: quam adhuc si magistralino facere libuerit: qñ hec fit aq; saxifragiam miliū solis vel aliqđ hō secum misce. Reperi in antiquis quibusdā experimentis: qđ lepus in iunctura poplitis posterior pedū ad magnitudinē mediocri sa. be ossiculū quoddā habet: cuius puluis cū optimo vīno potat⁹ oēm calculū frāgit: z hā meo illustissimo domi. no marchione mōstrati qđ habui qā qđ ad nādū se. cū venissem sepius a calculo verabam: z ait se pluries talē puluerē exptū fuisse qui calculum indilate frāgebat. C De cinere scorpiōnū antiq nri mirabilia narrat: qđ sic sit

pulsus

ossiculū
membrum
venarū
arteriarū

Decalculosa

Scorpio
Scorpius

Quos scorpiōes ī olla noua vitreata: vel vt placuit Aui.
sapientie luto illinita recōde q̄ tātūz in furno p̄maneat q̄
nō adust: sed tātūmodo desiccari ī puluere p̄uerti possint
Cui⁹ dosis est alkirat duob⁹ vsq; ad q̄tuor cū vino al. aut
vino mellito: sen cū aq̄ mellis vel alio diuretico. Antiquū
quidā cū sale armoniaco eos cōburebant: qd̄ non laudo.
Sūt ex his oleū de q̄ loco vbi lapis esse credidz in
ungi vt renes ylia vel pectē zc. Et ip̄m q̄z p̄ siringā in ve
fica missus lapidē frāgit: qd̄ sic fit in lib. j. olei amigdalaz
amararū. xij. viuos scorpiōes impone: vel in amphora
bū sigillata ad solē ponat: ibidēq; p̄ dies q̄draginta dimit
tat: z dehinc excolatū vsui reseruet. Cū itē cū spēsbus ī
modo. accipe aristologie ro. ciperi gēnane: radices capa
ris aī. 3. j. q̄s p̄uide sup̄ q̄ lib. ij. olei amigdalaz amara
rū p̄ice: z in amphora bū clausuz p̄ dies q̄draginta in so
le p̄mitte: deinde coles: sup̄ qd̄ viuos scorpiōes viginti q̄
tuor pone: z iterum in sole p̄ dies alios. xl. dimitte: dehinc
excole: z vsui reseruet. Cū nō nulla itē sunt aīalia: ex q̄b⁹
sup̄ laminā ferream ignitā exiccatis fit cinis q̄ in casu n̄o
plimū cōmendat: vt sunt cicade scarabei grilli z eoz ma
xime q̄ circa furnos aut loca calida cōmorant: s̄z oīz isto
rū crura z alie extremitates abijciant: fit ex millepede: vt
sup̄a cinis q̄ quoq; mirabilis valet. hī p̄siter cineres ve
luti scorpiōnū cinis fieri p̄sūt: q̄ cū eis dē quoq; dent ac ea
dē fit dosis. Clerū de p̄dictis qdā. 3. j. dari iubet. Sed de ci
nere scorpiōnū haud quāq; cū ipse magis sit venenosus.
Ceteres alig z marie Rasie vermez in estate de nocte
lucētē quē culilucidā vocat plimū laudat ingens q̄ ē vir
tutis cataridis: sed in casu isto potētior: z ī vase ereo ī so
le desiccari d̄z. dehinc abiecto capite ac extremitatib⁹ euz
modico aq̄ asse fetide excolate def. p̄cipit tñ alkindius vt
de tali puluere aure⁹ vn⁹ def: qd̄ nō laudo: qz vesicā exul
ceraret. Cū itē cinis colearū integrarū ac solt⁹ teste: fit
q̄z ex eritio suis cū spinis: z ex alis anserū: v̄z: pennis his
hōz cinerū dosis est. 3. j. cū aliq̄ diuretico zc. Cū in ī
casu pulloz yrundinū puluis reputat: q̄s volātes accipe
z suis cū plumis ynuas in olla mūda desicca hui⁹ pulue
ris dosis ē a. 3. f. vsq; j. f. cū appropatis diureticis zc. Ra
sie eos assatos z cōmestos plimū in ī casu cōmēdat: z ex
his itē tale ferculū faciebat. iā volātes in olla cū decoctio
ne rubeoz cicerū modico succi petrosiliij addito euz oleo
amigdalaz dulcium z sale decoqui faciebat. Cinamomi
galāge garofilozū z similib⁹ specierū parū addendo. Et
tam brodium q̄z carnes suo patiētī esui tribuebat. Cū
gma q̄s vna pulueris vesice apri sua cū vīna in furno de
siccate plurimū valet ac tantūdē pulueris pellicule ven
tris galli: z pulueris stercozis palumborūz rubeoz qui p̄
prius cum semine lini: vel cū pane in q̄ semen feniculi co
ctum sit nuriri debet: deinde p̄ diem cū sua nocte sterco
z illud infundat in aceto: z dehinc exicef z puluis fiat de q̄
z cinamomo egs parubus euz sirupode squinātoz vel cō
simili. 3. ij. dabis. Cū el facias sic: fimi colūbini: vt supra
preparati. 3. j. origani. 3. f. guccari. 3. ij. fiat puluis: z sit do
sis vna. Cū el ex eo cum amigdalaz dulcium trociscos
p̄ficiūt: z ter ī faciētes semp in vmbra desiccāt: deinde in
petia rara ligāt: z in vino infundunt veteri: cui⁹. 3. ij. p̄e
bent. Cū el accipe fimi colūbini: vt dictū est p̄parati. 3. j.
piperis baccarū lauri aī. 3. j. guccari. 3. ij. fiat puluis q̄z
decoctione pulegij def. quoq; modo tale stercoz dederis
mirabiliter opatur. Et eiusdē virtutis est mīriū sterc⁹ ve
lut istud p̄paratūz z exhibitum: vel da. 3. j. pulueris criste
galli z videbis. Cū cinis q̄z vermium terrestriū singula
rissimus habet: cui⁹ dosis sit. 3. j. cum guccaro: z alijs spēs
bus: put tibi libuerit. Quedā auicula repitū q̄ apud ve
teres tante virtutis reputat vt eaz sub silētio p̄terite mihi
peccatum mortale committere videretur. Inquiunt enim
q̄ in frangendo lapidem sibi par nihil reperit: sed nō
sra tempestate practici pro hac aue: quam vulgares nō
ari caudam tremulam vocant accipiunt: sed veterum di

cta conspiciens non esse illam comperiet: imo hec mea
aue est ista in subduple minor: quia excepta aue basilica
que est regalis aue: vt Serapio: z alij veteres inquirunt:
nulla hac minor reperitur: cuius corporis color inter ci
neritium z viridem medium tenet: super alas autes pen
nas aliquas veluti auro depictas habet: z in pennis cau
de puncta alba plurima que sursum volans terram gar
riens statim petit in volatu semper garrir: z h̄yemis tem
pore ad nos accedit. Super lacunales ripas libenter cō
moratur: z sepe iuxta parietes: z tunc muris adherēs ibi
suum nutrimentum venatur huius cauda tremir: non tan
tum tamē: nec ita continue veluti aue que statim dicta ē.
In figura tamē ei plurimū assimilatur: quia respectu sue
molis oblonga satis est: sed in colore pennarūz nequāq;
hec in paludibus libenter nidificat. z rotundum plenu
plumis nidum suū in ipsis paludib⁹ arbori salicis v̄plu
rimū appendet: foramen parū in eo dimittit per quod
eius ingressus est z egressus: septem z interdum ad. xx.
vsq; pullos vno cubatu cōcipit: z quia pennas varijs co
loribus depictas habet: vulgares Dactaum vocant qua
si pictam. hanc autē Auencōar Bugbuca arabice vocari
inquit: z exponit quidam q̄ est cauda tremula: quā nos
Bonarinam vocamus: sed hec Bonarina illa in duplo
mator est. Ex quo patet hanc illaz nō esse: euz regali aue
excepta vt dixeram hac nulla sit minor: hanc autē quidā
assam z quidam elixam manducari iubent: quādoq; re
centem z quandoq; salsam: sed ex ea Aui. puluerem face
re docet: quia in furno integram desiccari iubet tantum
sez v̄ipse inquit: q̄ cum terminos assationis ad adustio
nem transiens venerit puluis fiat. Cuius. 3. j. cum aliquo
diuretico sit dosis. Et alij addunt piperis folij indi aī.
3. j. z totum pro vna dosi p̄bent. Cū circa istos fien
dos pulueres vnum tibi sit documentū generale: q̄ que
cunq; assantur cum terminum adustiois attingunt ab v̄
teriori desiccatione debent custodiiri: satis enim est si pul
uericari queant. Sed ista que sunt in cinerem cōmutan
da ad adustionem veniant necesse est: z hoc tibi sit mēti
semper: quia yrundines auicule: z nonnulla alia que di
cta sunt: si ad adustionem deuenerint nullam ampli⁹ vir
tutez h̄nt. In casu item nostro q̄ dicta sunt singularissima
reputant. Cū eo minus q̄ sequitur vt. 3. j. ra. raf. q̄ vt
inquit Auencōar a p̄prietate mirabili lapidem frangit. Et
idē faciunt. 3. ij. decoctionis vini lapatij acuti raf. Cū
let itez cinis testaz ouoz a quib⁹ fuerint extracti pulli: z
iste teste sup̄ ferreā laminē exiccari debet: quarūz dosis ī
debili sit. 3. f. ī forti. 3. ij. ī mediocri. 3. j. cū diuretico aliq̄ zc.
Cū let item cinis tirsicaulis siluestris aut nondu trans
plantati. Cū infra scriptozum quoq; puluerum vt cor
ticis radice lauri: radice saxifragie: semis cardī milij
sol: semis spagi: gūmi ceresoz z amigdal. Et si gūme iste
teri nequeant cū vino vel alio diuretico dissoluant: quo
rum a. 3. ij. vsq; ad q̄tuor cū aliq̄ diuretico sit dosis. Cū
kindius aut bestunculum que in locis humidis z arbo
ribus repitū: cuius dorsum nigris punctis est maculatū
summe laudat q̄ si integra trāsglutiat: oēm vt inqt calculū
aufert: eūq; nun q̄z reditūrum pellit. Cū let itē trocisci
pomozum aristologie rotunde. ab his enim succus extra
hit: z tandū in sole desiccari p̄mittitur q̄ inde trocisci fi
ri possint: q̄ postea in vmbra vsui reseruent. Cū uicenna
vō z dominus Rasie trociscos septem ex granis septua
ginta pipis factos commendat. Lapis lincis z lapis iu
daicus p̄prie: p̄pter quam h̄nt in casu n̄o excellētia a qui
busdam veteribus lapides renū nūcupāt: quozūz dosis
cum aliq̄ diuretico sit. 3. f. Cū ex granis citri rosis z ci
trangulozum z ceresozum item oleum: cuius. 3. f. potū
data mire valet. Cū idem facit. 3. j. f. succi tribuli ī terra
sicca: z non ī aqua nascentis. Cū ut. 3. iij. aq̄ sublimati
onis camomulle seu decoctionis ipsius. Cū let quoq;
aqua balneozum naturalium sulfurea: z non aluminosa

propter eius stipticitatem. Et primo quod aliquando expulsum gutte quatuor sunt balsami cum vino diuretico dati. Cuius propterea ceresorum siluestrium suis cum nucleis conterantur: et exinde cum decoctione cicerum ru. lac extractum dat: cuius dosi est ab .3. iij. vsq; ad .v. Lactis vero fici seu foliorum eius gutte .x. aut .xij. cum vino albo sunt dosi vna. Lachrymarum vitis .3. iij. vsq; ad .iij. dantur. Decoctionis autem rubeorum cicerum eadem quoque sit dosi. Infrascriptorum vero succorum dosi ab .3. i. vsq; ad .ij. Et pitat si cum vino albo aut decoctione rubeorum cicerum extrahant: ut est succus foliorum vitis albe radicis cardi pentafilon herbe politrici paritarie: et foliorum siluestris raffani quod inter omnes alios succos ab omnibus commendatur: cuius dosi sit .3. i. Et hec sunt singula: quorum partem sum expertus et partem repi nostris ab auctoribus super alia commendata: quorumque tam preparandi quod exhibendi modum presens capitulum tibi dedit. Et per hoc feliciter finem recipit.

De conditionibus in compositione medicinarum que nostro proposito conveniunt attendendis. Cap. x.

Medicine compositae que calculum comminunt plurime a veteribus describuntur: sed magis famosas magisque gustui delectabiles bono Jesu coadiuvante describam. Ceterum conditiones in compositione talium attendendas primitus describam: quas partim ab Avicenna. 18. tertio collegi. et partim lib. 10. tractatum a Galieno. Prima ut medicina comminuens lapides ad locum celerius producat subtilitatem semper aliquod atque penetrativum se cum erit commiscendum: ut calamitum: cassia lignea: pipercium et filia. Secunda semper aliquod commiscebis quod in locum lapidis medicinam comminuat ut detineat: ut mastix: guma arabica vel psille. Tertia apertivum aliquod addeas: cuius vigore materie ad id quod diminutum a lapide fuerit extra codum: canis vitenugreci: daucus fiseleos: cordumetum signatum: radix apij: spargi brusci cortex radici: caparis etc. Quarta quod sepe loca per quod isti calculi praefractos seu mase alietranseunt exulcerantur aliquod stipticum ista defendens adiunges: ut lilium siccum drag. gummi arabicum amidum liquoricia aristologia rose sandali etc. Quinta aliquid semper cum istis pone quod sit doloris sedativum: ut semen lini eius mucillago se. altee nuceis susquamus al. semen papaveris etc. Sexta quia per sepe aliqua venenositate participant dantur ut cantarides vermes lucetes etc. aliquid illi venenositati obvias commiscebis: ut sunt semina alkekengi: quatuor semina coria frigida: et ista propria talium sunt becoar. Iste sunt praedictos in talium compositione medicinarum attendende. Sed tuos semper posse fac oia talia ad temperiem deducatur quod cum semine alkekengi quatuor seminibus coria frigida: vel cum semine lactuce scariole vel psilli facile fiet. Ceterum simplicia aliqua reperiunt quibus enumerante conditiones plures insunt: et sic cum illis nulla aut pauca sunt commiscenda: de quibus duobus praedictis capitis te ad dei laudem satis copiosus feci. Sed quod difficile est simplex reperi quod has oes: et si tamen plures in se conditiones habeat: compositis utimur paucis et pluribus secundum quod opus administris: quorum magis famosas inscribam. Scias tamen quod que nondum ad unam formam reducte sunt magis quod firmata te pvalent: quod ut bonum ingit Alii virtus naturalis discretiva in talium medicinarum virtutes distinguunt: et secundum exigentiam in his diversimode operatur: quod ad medicinam lapidis comminuat comminuat medicinam penetrantem utit. Cumque in locum lapidis ea fuerit viscositas retentiva ut ipsa medicina frangens lapidem tantum ibidem teneat quod sua operationem perfecerit. Quia perfecta medicine lapidis comminuat et viscosae retentivae evanescent: dehinc vero virtus ipsa aperitiva utitur que minutim lapidem ac materias alias ad extra conducunt. Et ne per que conducuntur loca ledantur ad talium tunc confortationem stipticis utitur. Ex quibus satis patet quod medicina que nondum est ad for-

mam unam reducta potius est eligenda cum virtutes componentium in ea sint separate: cum quibus ut statim dictum est secundum exigentiam naturalis virtutis operatur. Illis itaque conditionibus observatis a principio ea exhibenda sunt que temperate caliditati attinent: tales enim siue decoctiones fuerint siue iuleb: sirupi: pulveres: siue confectioes facile ad renes penetrant: nec secum a superioribus veluti fortiter urinam provocantia materias seculentas adducunt: sed solum in ipsis renibus existentes leuiter per urinam expurgant ac moderate: et absque violentia calculum comminunt. Omnis namque medicina que urinam fortiter provocat renium humiditates euacuando eos maxime ledit: quia nihil his nocivum magis quam macilentia. a principio igitur levioribus utendum est. Et sic habes conditiones in compositione medicinarum proposito nostro convenientium attendendas: quod huic capitulo finem imponit.

De decoctionibus sublimatis aquis iuleb: ac de sirupis qui inter cetera in frangendo lapidem principatum obtinent. Cap. xi.

Habet rubeorum cicerum decoctionem propter eius excellentem virtutem a veteribus narratam quam inter compositas forsitan non enumerantur primam facere. Adunda igitur cicera tantum bulliant quod aque medietas sit consumpta dehinc coletur: cuius cum succaro vel sine succaro. 3. iij. in auroza: et tantundem per horas duas ante cenam pro vice dabis. Vel hanc facias que accipe foliorum maluarum silvestrium. m. ij. capil. vene. m. j. mellis. 3. iij. et in aque pluialis cisterne vel alterius bene munde lib. iij. ad partis tertie consumptionem decoctio fiat: cuius modo quo supra. 3. iij. pro vice dabis. Vel accipe campestris malue capil. vene. aff. m. j. radi. sparagi 3. j. rubeorum cicerum pugillum unum: et cum butyro fiat decoctio: vel de eo in decoctione tam facta pro libito pone de qua tuo patienti modo quo supra tribue. hoc enim dolorem mitigat vias dilatat: et sine violentia calculum minuit. Vel radicum sparagi radicum parvi rubi qui in cultis terris nascitur: et capil. ve. ana. m. ij. accipe cicerum aut ru. parte. j. de quibus in quatuor libris aque fiat decoctio aceti squillitici. 3. ij. addendo et tertia consumpta parte coletur: de qua patiens. 3. iij. horis quibus supra pro vice sumat. Vel accipe capil. vene. campestris malue paritarie scolopendrie cicoreae aff. m. j. quatuor seminum frigidorum. j. 3. f. seminis malue. 3. j. amisi. 3. f. fiat decoctio: cuius veluti prescriptarum sit dosi et usus. Si has decoctiones delicatas gustui magis habere libet: de quavis. 3. x. sumas succari autem. 3. ij. et totum iulepica: quod pro vicibus duabus sufficit: verum in his que aceti squillincum noce recipiunt: cum iulepicanur si de eo. 3. f. addideris prevalerent. Posses etiam ex prescriptis decoctionibus sirupum hoc modo facere: ut de qualibet lib. ij. accipe succari. 3. x. mellis. 3. ij. f. ex quibus sirupus debite cocinis fiat: de quo ab. 3. j. f. vsq; ad .ij. cum. 3. iij. decoctionis cicerum rub. aut aque sublimationis capil. vene. aut scolopendrie: cicoreae: camomille vel consimilis misce: et sufficit pro una vice. Contingit tamen interdum dolorem mitigari: quod ipse ex toto non recesserit: in quo casu que sequitur decoctio iulep siue sirupus plurimum valet. Ea autem accipit capil. vene. m. j. fol. cardi. silvestris politrici scolopendrie ana. m. f. quatuor seminum comminut frigidorum. 3. j. f. seminis alkekengi. 3. j. seminis malue: fenugreci ana. 3. f. liquiritie. 3. iij. conquantentur: et fiat decoctio: de qua libet modo quo supra cum succaro prebe: vel eam iulepica: aut sirupum face: cuius ut supra sit tibi usus. Vel facias hunc qui accipit radicum brusci sparagi apij et feniculi ana. m. j. capil. vene. adiantos ceterach politrici ana. m. f. quatuor seminum frigidorum: seminis endivie: scariole: lactuce ana. 3. f. amei milij solis nucleorum ceresorum ana. 3. j. liquiritie. 3. ij. passula. 3. j. f. spice nardi. 3. j. fiat in aqua ordei decoctio.

Decalculosa

de qua modo quo supra prebe: vel eam iulepica: vel cum lib. ij. succari sirupum face. **Q** si fortius accipe camepi theos: camomille: pentafilon: apij siluestris: hypericon ana. m. f. radicum sparagi: radices rubi in terris cultus nati. radices pentafilonis ana. 3. j. cicerum ru. partes. j. seminis sparagi: seminis malue: seminis cucumeris: et citrulli ana. 3. f. fiat decoctio: de qua vt de alijs facio. **E**t item si libet fortius accipe camepitheos politrici: saune: cretani marini sol. raffani siluestris maricarie ana. m. f. radices: rubee tinctoruz: radices sparagi: radices brusci caparis: tamarisci ana. 3. j. milij solis: seminis sparagi: cimini: anisi ana. 3. f. liquiritie rase. 3. vj. fiat decoctio: dehinc iulep: et sirupus si libet. **E**t aliter senationum paritarie: scolopèdrie: saune: capil. vene. apij siluestris: saxifragie: cretani marini ana. m. j. accipias. rub. autem ciceruz par. tem. j. tribuli marini: milij solis: seminis sparagi: seminis cardi aii. 3. ij. radices graminis. m. j. radicum apij: sparagi: feniculi: pentafilon: et cardi ana. 3. f. conuassentur: si at decoctio. **E**t si modo quo supra iulep facere velles adde aceti squillitici. 3. f. **Q** si ex quauis prescriptarum decoctionum cum succaro modo quo supra sirupus facere velles adde. 3. ij. aceti squillitici: et erit potentior et c. **M**o tes item sirupum facere in hoc casu mirabilem qui accipit seminis genestree. 3. ij. seminis apij: seminis sparagi: anisi: milij solis ana. 3. f. radices graminis: saune: saxifragie: senationum: cretani marini ana. m. f. fiat decoctio: et dehinc iulep si libet atq; sirupus. **E**t si vis modo quo supra acetum squilliticuz adde. **S**irupus alius in hoc casu mirabilis accipe succi limonum: succi sol. raffani siluestris facta residencia aii lib. j. succari. 3. x. mellis. 3. iij. et si at sirupus: cuius dosis sit. 3. j. f. vsq; in duas cum his: et modo quo supra datus. **S**i preterea ex quibus libuerit herbis radicebus seu arborum folijs in capitulo. 7. descri ptis decoctio: et item eas sublimando aque. **E**t istas cum succaro si libet dabis: aut sine puluerigari ac sirupigari quoq; possunt: et omnia ista in casu nostro sunt conueni entissima. **Q**uare illis et his que i presenti capitulo de scripta sunt consideratis mihi visum est tam decoctionibus et sublimatis aquis q; de iulep: q; quoq; de sirupis nostro proposito conuenientibus te satis copiosum fecis se: pro quo ad pulueris confectiones: et alia huiusmodi a modo transiens hunc caplo finem impono.

De pulueribus qui lapidem frangunt: et item de confectionibus.

Cap. xij.

Uis qui mirabiliter lapidem frangit: Accipe capil. vene. pentafilon: polij montani aii. 3. j. radices costi: radices cardi: radices pentafilon ana. 3. ij. milij solio: seminis saxifragie: seminis sparagi ana. 3. f. pulueris testarum ouorum: cineris ericij: pulueris vermium terrestriu: cineris scorpionum ana. 3. j. fiat puluis: cuius dosis sit. 3. j. cum pigneto seu vino mellito: vt voluit Gal. aut cum vino aliquo diuretico: vel cum decoctione rub. cicerum: aut cum decoctione facta ex aliquo simplicium in caplo. 7. descriptoru: seu ex illis pluribus. **E**t hic nota q; omnia simplicia que taz in puluere isto q; in quibus cumq; alijs describendis eo modo pparata intelligatur quo septimu et octauu caplm supra te docuit. **P**uluis alius in hoc casu per optimus accipe cinamomi cassie lignee: amomi: corticum radices caparis: corticum radices lauri aii. 3. j. quatuor seminu comuniu frigidorum. 3. f. seminis sparagi: milij solis: radicum saxifragie: scolopendrie aii. 3. ij. sanguinis hirci: pulueris leporis: cineris ericij: vermium terrestrium: cineris ursti: caulis no trasplantati aii. 3. j. f. fiat puluis de q. 3. j. cu quis suprascriptorum dabis. **E**t hunc facias qui accipe sanguinis hirci: pulueris leporis: radices rubi aii. 3. j. seminis cardi. 3. ij. cineris grillozum: cineris scorpionum aii. 3. f. amomi. 3. iij. pilorij spice. 3. j. quatuor seminum frigidorum. 3. ij. seminis vrtee: seminis sparagi: seminis pentafilonis ana. 3. ij. fiat

puluis: cuius dosis et vsus sit vt precedentium. **E**t mira bilis est q; sequitur puluis: et is acci. vitri preparati. 3. ij. pulueris yrudinu. 3. ij. pulueris minimi passeruli descripti 3. f. sanguinis hirci. 3. j. f. amomi. 3. ij. f. se. cardi: danci: milij solis: se. sparagi: bacaru lauri: piperis nigri aii. 3. j. fiat puluis: et vt pcedentib; vtire. **E**t el facias sic: accipe cineris scorpionu. 3. j. sanguinis hirci: pulueris leporis: cineris ericij: stercozis muris: stercozis columboz aii. 3. j. f. amomi. 3. ij. f. cardamomi: anisi: milij solis: corticum radicum lauri: capil. vene. politrici: radices saxifragie: radices pentafilonis aii. 3. ij. fiat puluis: quo vt supra vtire. **E**t alius qui mure lapide frangit: accipe cineris testarum ouoru: sanguinis hirci: stercozis muris aii. 3. ij. gumme prunoru: gumme amigdalaru: serapini aii. 3. f. piperis nigri: radices balsami aii. 3. ij. pulueris minimi passeruli. 3. ij. pulueris cicadaruz: pulueris grilli: pulueris culilucide: pulueris millepedu aii. 3. j. fiat puluis: cui dosis cu aliquo diuretico pscriptoru sit. 3. f. **E**t el facias sic: sanguinis hirci. 3. j. accipias: cineris scorpionu. 3. f. cineris testaru oui: pulueris yrudinu aii. 3. j. amomi: piperis: cinamomi aii. 3. ij. fiat puluis: cui dosis sit. 3. f. **E**t el acci. sanguinis hirci vitri aii. 3. j. cineris scorpionu gra. iij. cinamomi. 3. j. et fiat puluis et sit dosis vna. **E**t el accipe pulueris testaru oui 3. f. milij solis: se. sparagi: se. saxifragie ana. 3. j. fiat puluis p vna dosi. **E**t el alit accipe lapidis lincis: lapidis iudaici: sanguinis hirci aii. 3. j. amomi. 3. f. cingi. gar. aii. 3. f. fiat puluis et sit dosis vna. **E**t el fac: accipe se. cardi. 3. j. cinamomi. 3. ij. fiat puluis q; cu decoctione rub. ciceru def: et est mirabilis. **N**olebam his pulueribus finem imponere: sed se vnus alius presentauit taz mirabilis virtutis vt eu scribere sim coactus: q; acci. vitri. 3. ij. pulueris lepusculoz pparatoru: vt supra. 3. j. f. lapidis iudaici: lapidis lincis: lapidis spongie: sanguinis hirci aii. 3. j. pulueris passeruli minimi. 3. ij. pulueris vesice apri: pulueris cicadarum: grillozum: et vermium terrestrium: cineris scorpionum ana. 3. ij. amomi: cinamomi ana. 3. ij. fiat puluis: cui dosis sit. 3. ij. iste puluis est adeo in casu nostro mirabilis: vt merito alijs finem imponat.

Si tn hos pulueres delicatos magis hie libet: cuq; his succaz pro libito adde. **E**t de his hoc modo pfectiones facias de quo libuerit pscriptoz puluerum vna. 3. sumito: succari aut lib. j. et cu aqua sublimationis sol. siluestris raffani dissolues vel cu alig; decoctioib; suprascriptis: et pfectionem facias per bolos: cuius dosis erit. 3. f. et plus vel minus fm dosim pulueris ex quo fit et c. **E**t el alit accipe de quo libuerit puluere. 3. ij. mellis dispumati lib. j. et fiat electuarium: cuius dosis erunt 3. ij. **E**t el hanc facias confectionem q; dolorem sedando lapidem frangit: et sine molestia eu educit: et ea accipit cineris scorpionum 3. ij. se. spagi milij solis seminis cardi radices rubi i terra culta nati aii. 3. j. amomi gar. cinamomi aii. 3. ij. corticu radicu caparoz: cineris cicade: cineris ericij: cineris leporis sanguis hirci aii. 3. ij. f. lapidis lincis: lapidis iudaici se. genestree aii. 3. i. f. mellis dispumati lib. ij. f. fiat elius: cui dosis sit. 3. ij. vel huius pulueris. 3. j. accipe et lib. j. succari cum aqua saxifragie dissolui fiat i morfellis pfectio: cuius dosis sit. 3. iij. **E**t el hanc facias pfectionem: qua dispagi vocant: et ipsum accipit cinamomi. cingi. aii. 3. f. xilo. balsami: carpopalsami: cardamomi: lapidis spongie vitri vsti: lapidis lincis: lapidis iudaici aii. 3. j. spice gar. macis nucis musca. croci: cipi: squanti: anisi: piperis nigri: seminis apij siluestris ana. 3. iij. radicum sparagi quantu libet: que cu bono vino albo lauentur: dehinc buliant et cocte pistentur et de tali pasta: accipe. 3. ij. et succari albi lib. ij. quod cu aqua sublimationis sol. raffani siluestris dissoluatur et fiat per bolos confectio: cuius dosis sit. 3. f. **E**t ille medicine vernus interpres magister mens Jacobus de Forliuio pro maximo secreto electuarium iustri scriptu habebat: quod accipit pulueri. galle. 3. j. pulueris

Mercurio columbini tanulide: z cu mellis diuipumani lib. j.
Electuarium fiat de quo. 3. ij. fit dosis: huic caplo adiungere
 possem ta a veteribus qz modernis experta plurima: sed
 de maxime expertis te satis cupiosum feci: que quoqz fa-
 cile confici possunt: cum quo gustui sunt bene grata: z sic
 mihi visum est digne huic capitulo posse finem impone-
 re: qd aliorum more fit feliciter.

Qualiter hora porisimi fit infirmus dietandus: ac qua-
 liter si dolor nimis virtutem prosterneret eidem fit suc-
 currendum.

Caplin xij.

Utrarte porisimo patiente subtiliter dietes oportet: su-
 mat igit de brodio galline iuuenis vel caponis: de
 panatella: de ferculo de amigdalas de semula de or-
 deo fracto de ouis recetibus aut de cosimili: qz si nimium
 debilis fuerit tantuz gallina iuuenis seu capo decoquat:
 qz caro ab ossibus separet: z de tali cosumpto brodio pa-
 tiens sepe sumat aut de carnum suarum confuso. **U**t
 ne stomachus cibo grauef summe cauendum erit. id enim
 obesset plurimuz. erit igit parum z sepe dandum. **U**t
 qz ficus sicca ac grana pini renes teperate mollificat: qui
 busda ab auctoribus in hoc casu plurimu comendantur
 ficus. s. in principio pastus. In fine vero pinee sm artem
 preparate zc. **U**inum bibat claru: non dulce nec veluti
 quida ignari medici facias: qui ex aqua decoctiois radi-
 cum apij femiculi: petrosilij brusci spagij: cuz semine anisi
 maratri: z similiu vinu lumphant. Sed tu cu aqua zucca-
 ri aut simpliciter cocta id facias. Nam talia diuretica te-
 pore paroxysmi data materias ad renes conducunt: que
 tuc dolore plurimu augmetant. **U**n casu preterea nro
 vi supra dixerat vtilis est vomitus que tu vbi comode fie-
 ri possit facias. **U**rursus dolor interdus est adeo crude-
 lis: z ita intensus vt intatu virtute debilitet: qz nistreguam
 faciat perit infirmus: z sic aliqd narcoticu exhibere neces-
 se e. **U**ro quo scias qz tripliciter dolor sedari pot. **U**ri
 mo cam remouendo: de quo supra locutus sum. **U**Secu-
 do per applicationem medicinarum anodinaz particu-
 le patienti: talia enim per conformitate qua ad calorem na-
 turalem habet in mebro ipso delusa quadam inducunt: per
 qua tunc dolor sedatur: membra quoqz porros aperiendo
 nam: si doloris ca fuerit leuiter resoluunt: qd ad sedadu
 dolorem iuuat plurimum: z de his supra satis dictum est.
Uteruo fiet per approximationez narcoticorum: z in isto
 casu vi veteres iubet. **U**.ij. philonij romani aut persici. cu
 calo vino dabis aut tiriacis noue. **U**.i. **U**Ego als syrapi de
 papau. **U**.ij. cum. **U**.iij. lacis emulsionu quattuor se. frigi-
 doni exhibui. **U**el facias sic: z hoc expertus quoqz sum
 opij gra. **U**.ij. acci. **U**.z. **U**.i. croci thuris vero cinamomi cassie
 lignee affi. **U**.b. z hec quassata in petia rara ligentur: z in
U.vj. decoctiois ru. cicerum vsqz ad tertie partis consum-
 ptionem bulliat: sepe exprimendo: dehinc vero decoctio
 nem illa calida tuo patienti prebe. **U**liti te tamen cogat
 necessitas nunqz narcotica dabis: que per horas quattuor
 post cibum exhibenda sunt z non ante. Et sic habes quid
 porisimi hora ta circa dietat qz narcoticorum exhibitioem
 sit fiendu. **U**teruz cum calculus ad vesica deuenierit. vt
 superius declarauit dolor cessat: nisi ipse ad vesice collum
 propellatur: qz sepe tuc fit dolor intensus valde: de cuius
 cura in sequenti capitulo aliquid dicere libet Et per hoc
 presenti finem impono.

De lapide vesice z eius signis.

Cap. xij.

Epe calculus a renibus ad vesica demittit: qui p-
 pter grossicie vel aliud ibide retinet: z interdus sit
 deces qui successiue per vrina emittunt: vt **U**ras. se
 vidisse inquit: sed ptingit sepe vt retetus in vesica calcu-
 lus per paulatina materie additione maior continue fiat
 sic interdus vt ad oui vnus colubi qz tute deueniat: vt ip-
 se vidi: z talis veluti cepe folium bz supra folium. **U**Se-
 neratur tamen in vesica lapis vt supra dixerat: z duo in-
 terdu aliunde non missu: talis lapis cu sit in fieri vt qui.

busdam placuit ex vrina subtili in colore alba cu sedimi-
 ne multo arenoso diu perseuerate deprehendes: qz si sedi-
 men illud multos per dies continet: dehinc vero dietim
 minora lapide tunc iam factu argues: postea vero si vrina
 lactea spissa cu sedimine grosso globoso superius linete
 fuerit ia mueteratu eu scias: qui cu in vesice fundo pma-
 net nullu vnqz dolore efficit. **U**Sed renu calculus cu ad
 vesica trahit in traseundo causat continue dolorem. **U**nqz
 dolor ipse cessat scias cu ia ad vesica deuenisse. Nec is qz
 dolore vnqz efficit nisi cu in ore veretri tenet: qui si prius
 fuerit in vesice collu facilius penetrat z ibidem retentus
 maiora qz prius accidit sepius inducit. **U**ter signa q
 certissime lapide in vesica denotant sunt qui in vesice col-
 lo dolor adest: z versus pectine pitoneon dolet: cum con-
 stipatus sit venter dolet anus magis cum egeredi volun-
 tate: z cu tata nonnunqz ingetudine: vt pati colica patiens
 videat. Et interdus accntia hic intatu multiplicatur: vt ip-
 se anus egrediat: dolet virga: z inuoluntarie qz si semper e-
 cia manet ad mingedu sepi incitat: cu quo tn mingendi
 adest difficultas: z post micuz plus itez mingere deside-
 rat. videt. n. ei vt cu vrina calculus semper emittere debeat:
 coxaz atqz tibiaru grauitas adest. **U**Si igitur signa ista
 oia vel plura ex his apparuerint lapide in vesica signifi-
 cat: qui tuc p digituz in ano inuissum. In mulieribus aut
 corruptus in vulua manifeste deprehendit: z siue vn sine
 duo lapides in vesica fuerint sepissime nisi p incisione cu-
 rari no possut: q vt **U**ras inquit satis fit cu periculo: qz si
 indebite fiat ad eam sanguinis fluxus z vrine quoqz sepe
 psegut: cu quo tuc paties generatioe priuaf. Et si in par-
 te neruosa vesice incisio fiat rarissime vel nunqz consolida-
 tur. iuxta asforismum sexte particule. vesicam incisam zc.
 Qua ex re dnis cyrugicis tales cura dimittere prestat ad
 eam solu veniendo: que sine incisione fieri pot. In sequenti
 igit caplo tractabif. Et per hoc pnti finem impono.

De cura lapidis vesice.

Caplin. xv.

Uro cura lapidis vesice primo que ab intra: z de-
 p hinc ab extra approximada uenit describa **U**Si
 igitur lapis in ore veretri fuerit vt ad vesice fun-
 dum deueniat pcuradum: ipsum. n. est multu latius collo-
 quare suppinandus est paties: z cuz eleuatis pedibus ac
 cruribus hincinde mouedo hoc tadiu faciendo: vt lapis
 ab illo loco moueatur: z transeat ad fundum: cessat enim
 dolor z paties tunc liberius mingere potest: z sic se debet
 tuc foriter coprimere. Et si vrina no egreditur: ipso vt su-
 pra situato cu vola manus radicem virge percutit. **U**ter
 si hoc iteru no contulerit foramini virge candelu subile-
 cerea vel virgula stannea aut argenteam immittit. **U**ter
 cessiue sacellum ex tritici grossi surfure ac florum camo-
 mille cofectum. vt **U**ras docet seu filtru vel spogiam in-
 fra scripta decoctione remollita ac foriter expressam sup-
 pectinem z circuz virgam appone. vel se. lini diu bulliat:
 ex quo tuc sacellum imple. z calu superpone. **U**teruo fa-
 cito aliquotiens ex infra scriptis oleis calis locuz inunge
Uter ex sanguine hirci farina ordeiz melle emplastru
 face: qd tepidum superpone. **U**ter accipe socci prassii al-
 bi. lib. i. assungte porci maseu. non salite lib. ij. mcozpora
 simul: z fac vt prius: vel idem ex sanguine vulpis facias
 taliter enim inunctus omnem lapidem vesice: nisi bene
 ex durissimis fuerit indubitanter frangit. **U**ter dum ma-
 men vt vesice expulsua foras efferat: ex oleo de spica locus
 erit perungendus. **U**ter decoctio vero p spongia sacculo seu
 filtro accipit malue ac bismalue suis cu radicib affi. **U**.
 ij. aneti camomille meliloti ana. **U**.ij. se. lini lib. ij. fenu-
 gre. lib. i. f. ex his coquassatis fiat decoctio que no solu p
 predictis tibi feruet: sed ex ea cala ab alto poterit locus
 embrocari vel in ea enkatisma fieri. Et in hoc casu paruz
 vltra tepidum teneatur. **U**ter item ex decoctione cauliu
 interdus fit enkatisma: qd plurimu iuuat. Embrocato pa-
 tientie seu ab enkatismate egresso siccetur: z ex aliqua vn.

Decoctio pro Sacculo. Spongia seu f

rescripta sint. adhibita intrinsecus, ad
ipidem continuandum committunt.

Decalculosa

Scorp enonū prescriptarū locū inunge. Et estant ueteres q
Syringa oleum de scorpiomb² in vesicā p syringā immisissum lapi
Smn dem frangit ab intra vero omnia illa cōueniunt que su
gms hira pra. caplo. 8. 9. ac. 10. descripta sunt. Et iter cetera san
aparata guis hirci pparat^r vitru calcinati eius minimi passeru
m Calci li scorpiōnū vridini atq leporis: et oia simplicia que in
m octauo describuntur taliter quāliter ipsū te docet. Et
eres itē tam decoctiones tūle p syrupi in caplo nono posita q
pulueres cōfectiōes: et alia q in se decimū caplm tenet. al
la nāq expta sunt: et huic casui cōuenientissima. Et sic ha
bes qd in cura lapidis vesice tā ab extra q ab intra: dñs
cyrugis in cisione dimissa fiendum sit.

De preseruatiōe a calculosa passione. Cap. xvi.

Uperest amodo ut calculosae passioni finē iponam
aliqua de preseruatiōe diceret: circa q due sunt habē
de cōsideratiōes. Prima calculi efficiētē cāz respi
cit q est supflua renū caliditas. Secda materia q est super
fluens in ea viscositas. Omnia itaq: que ad augere renū
caliditatē queūt: et que mām viscosam possunt efficere vi
tanda sunt: de his tū particularius hic differendum est.

Et ut rem statim aggrediar infra scripta vitāda sunt om
nia: ut est omnis aeris excessiua caliditas: balnea quoq
tam nāluer q artificialiter calida. vnde quidam cardina
lis bononiensis calculosus artheticus quoq: ad balnea
quedam naturalia: ut ab arthetica liber fieret accessit: et
ab arthetica ipsa bene cōualuit: sed aucta renū calidita
te magis calculosus factus est: sic ut ad excoziationē ves
ce tandē deueniret et pjs cū lamentationibus pauper cu
lus vitam finiret: vitanda itaq: taliter sunt balnea: super
molli culcitra supine nō taceat. Luz cingulo seu diplotide
lūbos nō nimis stringat ac res supflue calidas effugiat:
ut piper. 33. porri cepe alleuz et similia: omia nāq: ista ni
mum renū caliditatem adaugent. **Quia** preterea for
tia diuretica veluti radicum calidarū decoctio: et vīna
potentia et maxime dulcia tam. s. nāluer q artificialiter fa
ctavi nectar zc. Et ad hunc modū de alijs ratione renū
caliditatis superargēde ac ad eos materie viscofe cōdu
cende vitanda sunt: et eo maxime qstū ad vīna si ea in ie
iuno aut pauca cū comestiōe sumant: tūc. n. ad epar faci
le penetrant: et dehinc nō solum ad venas: sed ad renes fa
cile quos tunc non modo calefaciunt: sed ad eas viscofe
materiei plurimum adducūt que duo calculi sunt cā po
nissima. **Et** sic talia vitanda sunt ac pariter oia alia q ad
mām viscosam generādū iuuat ut est imediate sumpto ei
bo forte aliqd exercitium facere: veluti currere saltare ad
pilam ludere equum duri portatus equitare et silia. coire
itē: ac tunc super pedes diu stare. hec nāq: atq: similia ad
renes materias indigestas penetrare faciunt ex quib² vi
scosa mā generat: ex qua successiue calculus. **Ut** vitanda
quoq: sunt cibaria oia: que in mām viscosam facile cōmu
tant: ut est ois caseatus cib²: caseus item et oim aialiu in
testina ac extremitates: viscosi quoq: pisces: ut anguilla:
tencha zc. oim leguminū suba: risuz amidū: panis azim⁹
caro agnina: porcina: bouina: anserina: pulloz colūboz
et eoꝝ maxime q nōdū ad volandum apti erunt: omniū
aquaticaz auium oua dura: et fructus oēs qui difficulter
digerūtur: ut coctana pira: nespilla: et talia. **Uocēt** item
cibi et potus rōne prioritatis ac posterioritatis inordina
ta assumptio ipsoꝝ: nimia repletiō: ac anormalis sumēdi
usus. oia. n. ista ad mām digerēdaz viscosam plm iuuant.
Et sic patet q tam rōne augēde caliditatis q mām viscofe
generāde sunt vitāda: et etiā que ad renes ipsos sua diu
reticitate seu subtilitate materias adducunt seu fluere fa
ciūt: ut de decoctiōe radicū ac vīnis subtilibus dictū est.
Sed qstū ad diuretica medici plurimū pensantes su
os calculosos preseruare in sempiterna sepe passioes eos
detinent: rea. s. diureticas in vsu exhibendo quotidiano.
Nā si in stomacho seu alijs intermedijs vīs materias ad
inueniūt: et qm maxime viscosas semp secū de his aliqd ad

ducunt: et cū hoc colatorium dilatātes vīnā ut par esset
excolari nō sinūt: et sic spissaveluti rub. ciceꝝ brodiū egre
dit: ut in illustrissimo dño dño meo mōuifferrati marchio
ne ante q ad eius curiā venire accidebat. is. n. calculosus
existens abūdabat plurimo flegmate: et hoc tam in stoma
co q in intestinis: qd et in presentiariū quoq: facit: et huius
cā eum flegmaticū iudicabāt: qui tū versus extremū cole
riticus accedit. id. n. solū ex exeuntibus arguebant. vñ
de cupiētes eum ad colericā pphonem reducere: et item a
calculo preseruare calidas pfectiōes exhibebant: zin con
tinuo vsu cala diuretica vīna quoq: potētia et dulcia que
limphari ex decoctiōe radicū apij fenicu. petro. sperag.
brusci et cū se. feniculi spagi amisi zc. semp faciebāt: de ea
dē quoq: decoctiōe in ieiuno ciatū vñū sepius exhibebāt
et cū talia materias in stō et in vīs alijs inuētas secum ad
ducerēt: et colatorium quoq: dilatarēt vīnā veluti cicerum
rub. brodiū p annos plurimos emingebat. **Eunq** ex tali
regimine colera multiplicaret: aliqñ tertianā incurrebat
verū cum de illa viscosa mā in renib² semper aliqd reti
neret a supflua ipsoꝝ caliditate generabat calcul⁹. **Qua**
ex cā fere mēse oī hic meus pjsimus dñs calculosaz pas
sionē incurrebat: cui succurrere cupiētes statim carmina
tua enemata fieri faciebāt: et cuz talib² oleis ylia ac renes
pungebāt. **Quid** igit mirū si presatus dñs nunq sine cal
culoso dolore pmanebat? **Que**. n. in eo principales calcu
li cause viscosa mā. s. et supflua calitas intēdebant. **Errāt**
ergo praticātes plurimū qui tale regimen obseruant: et hr
potissimum qui ut vīas aptas teneāt: ac digestiua cōfortēt
vīna potētia sube subtilis et maxime in pncipio pastus ex
hibebāt pauca maxime antecēde comestiōe: illa. n. pp
eoꝝ citā ac facili penetratiōem et maxime si alba et subtilia
fuerint: ut vīnū maluaucuz trebianū et silia nō bñ digerū
tur: et sic sunt cā generatiōis multi flatus. ut **Rab.** **Aluice.**
et plurimū antiquoꝝ inquit: cū quo aliquid de sordido ad
renes secūz semp adducūt: tu igit ne sic facias caue: pstat
enim ut **Rab.** ingt inciliuis tēperate uti q vīnā sic font
ter puocantibus. **De** pteperāda renū caliditate per vi
tiones et alia huiusmodi que experitis applicat nihil in
scribā: qz affātes mediet pcur caliditas ipsa fuerit magis
vel min⁹ intēsa oleū ros. cerotū sādalinū: cerotū gal. cum
cāzaz vel sine aquā ro. vel plātaginis cuz acetovē aliqd
phile: cū it patēs dormitū fm exigentiā approximāt: vel
cerotum aliqd infrigidās apponūt: et hoc discretiōi taliū
committō: et cum mihi talē caliditātē metiri nō esset pos
eum quo plurima ut hec recte fiāt requirunt que affātes
medici facile cognoscēt: et sic medicamē vñcuq: cōuen
iens describere nō possem. **Qui** igit prescriptum regimē
obseruauerit bono Jesu coadiuuāte a calculosa passione
se facile preseruabit: nec alijs p tunc medicinis indigebit
Sed qz taliter regere ppter hoīm laxitiā satis erit difficil
le cum aliquibus medicinis bñdictis: ut paraxysmūz nun
q incurrat: eoꝝ pus bñ munduz tenere studeat: qd p vsū
cōium pillaz satis cōmode fiet: ac ut cuz cassia fistularu
tus est optime renes mundos tenere. iuuat: iuerdū cōia
clisteria sumere. **Ues** autē purgatiōes fm varias corpo
rum dispōnes variāde quoq: sunt q vere et autumno fm
exigentiā fiāt: ac omnium talium descriptiōes metiri nō
mihi possibile foret: tā de medicinis benedictis q de la
boriosis farmacis astātib² medicis onus impono: q quo
qz leuiter vīnā puocātia: prout illis corporibus cōueni
re percipiūt pgruo tpe prebeāt: de quibus prescriptis in
capitulis ipsos satis feci copiosos: exhibendi quoq: mō
dum edocui. **Et** sic hēs quid sit calculosa passio: q cāe:
que tā pronostica q dem onstratiua signa: que quoq: tā
proximi cura q preseruatiōis regimen: qd huius mei
commentarioli secunde principalis partis intentio fue
rat. **Et** per hoc ipsa feliciter finem recipit.

Antonij Guaynerij Napienfis de arthetica et calculosa
passione Cōmentariolus explicū.

Renū
ali dila
tempa

Enila
re pa
roxim

Antonius Guaynerius medicorum minimus Philip-
po marie benignissimo ac inuictissimo Mediolani duci
Bapie anglerieq; comiti magnifico seruitutis affectum.

Ersepe genus innumeris casibus additū:
et infinita mortis varietate facile corrūpti. nullāq;
ex omnibus moriēdi causis acerbiorē fieri: atq; acutiorē
hac ipsa amarissima: et ppe modum crudelissima peste: q;
tanto impetu tantaq; latenti voracitate in nostra viscera
descēdit: q̄ta ea que mors est: quā bone deus tot perpetu-
is annis nullis adiuti remedijs expiunt. Almo iure cōce-
pi fore dignissimū nō sine misericordia sic oppressis mor-
talibus posse firma ope succurrere tibi presertim: mi dñe
dñe Mediolani dux zc. Phillippe maria italorum lux.
nobiliū fometus. firma sedes: tutor ac basis irruinabilis.
Nam prochy dolor q; ipsa diu pstrata: ac impurissimorum
manib; laniata ligura olim faustissima faceret. Si in oc-
casu vergens: tot nobiles ppos: tot dignissimas ciuitates
tecū duceres ruituras. Auertite dñi hoc nephās auertite
a vestris nr̄isq; oculis obsecro. Tuq; alma tutrix cui ope
miseri sumus ex tenebris in lucē pducti hoc effice queso:
vt huius benignissimi principis super terraz diuturnior
sit vita: quo sublato quis dubitat in primum chaos nos
esse reuersuros? Tū ergo merito o christianissime prin-
ceps tua apud me grana z auctoritas valuit vt de peste q;
tum ingenium meū adinuēire poterit tractatulo in vno
ipsum describerem: quare vt ubi gratioz ipse reddat altero
vno nō min⁹ vili volui esse comitatū. De qua re z si mul-
ti multa scripserūt dixerūtq; p arbitrio meū cum illis esse
apud te iudiciū nō neglexi: vt cautior reddario: puta de
venenoz scia: q; permaxime tibi: z tibi filibus pōt eē caris-
sima. Tūbis itaq; z bono qdē auspiciu tractatule mi in-
trepide ibis: neq; desines eousq; pcedere q ad princeps
illū celeberrimū vbiq; fuerit adieris: cui cū me ei⁹ sub-
ditum fidelissimum Antonii de Guaynerijs inter artius
z medicine doctores p meo ingenio laborantē cōmenda-
tissimū feceris: memēto hoc ab illo precipuū impetrare:
vt legendū te z executiūm doctissimus z clarissimis phy-
ce cōtēplatoribus magro Joanni Francisco balbo meo
oliz dignissimo preceptori Petro de mote arano. z Ste-
phano de burgo: quos sui vite custodes inuenies: vel q;
hūc licitū fuerit offerat. Ea. n. que intus fers in euitandis
pestibus: z quibuscunq; venenoz generibus precepta si-
ne arrogātia cūcis legentibus aperies: z polliceri nō for-
midabis eaz i eis ip̄is securitatē: si recte z pūse tua iussa
seruauerint: quā ipse metridati elarj artifex z inuētor as-
secutus est prudētissim⁹ nutridates. CSupest autē oēs
exordij partes video iam esse pfectas: vt fines intēderim
hos oēs viros liberalissimos ad quos hic impētum: z q;
si quoddā opus forte peruenerit: q; rogatissimos effice-
re vt primum id beniuola z pura mēte suscipiat: z prius
diligētissime quicqd in visceribus lateat exquirant q; in
maledicta p̄siliant: vt quidā faciūt lūore z odijs imperi-
ti. CEgo autē nihil ppriū ausus inscriptū volui: qd more
q; plurimoz licēt facere potuissem: ni fuerit sentētijs:
auctoritatib; rōnibus: z expimēto: amplissimoz virorū
vallatū: quibus hec ipsa precepta munire opere precij
existimaui: tum maxime q; nullus qui de hac taz necessa-
ria morbi mā ai hoc tps conscripserit quicquid ordinate
relinquere documentū inuentus sit: aut q; astantibus pe-
riculosa nimis visa esset: aut q; superiori etate tam immi-
tissimū morbi rariores apud hoies vsus fuissent. CSed
q; pponēs medicinarū a letalibus nos venenis liberan-
tium quas tyriacales seu bezoargicas appellamus ab in-
spiratiōe diuina: aut a re fili nemo dubitet esse perfectas:
atq; mortalibus denotatas potius q; vlla humana rōne
cōpertas. nam deductio rōnis nō pertingit efficacā cō-
positiōis. vt ipse Aul. in de virib; cordis. penultimo capi-
tulo. CModerni plurimū credo diuinitus ispirati agēte

huiusmodi morbo qdā fastidiosissima inter hoies crebri-
tate ex his q; scripturis siue antidotarijs tā simplicib; q;
cōpositis pira cū plurima valere: expimēto cognouerūt
q; maiores nr̄os diutius latuere. Qu. n. expiēte rex oim
magistro credere nō etiā apud sapiētes soleat esse diffici-
le. Mā expertos magis pficere videm⁹ sine expiētia rōne
habētib; phemio meta. Mō temere facū dixerō: sed cau-
tius illustrissime dñationi p̄siliū: si aures experimēto: et
inscriptis rōnibus accōmodaueris: cū tue vite p̄sertim
recipiant diuturnitatem. C Tuigif p̄ssime Jesu qui vbi
opus plurimū nosti humanitatē nr̄am tuo cōsp̄ctu corri-
gis in hac massam terrea depressam ingentia subleuas: et
tuaz qnq; pauieris sentire diuinitatē huic principio adfue-
neq; desis quoad te duce hoc ipm opus perfectum sit ad
tui summi nois laudē: z tue gloriose virginis matris ho-
norē z gloriā atq; p̄fati illustrissimi z clemētissimi do-
mini domini mei precipuam vtilitatem.

Thuius tractatus facilis noticia compre-
hendat: ipsum in partes duas di-
uidam principales. Prima pestis. Secda veneno-
rum pertractabit notitiam siue regimen.

Prima pars triplici p̄siliū dñia. charta. 95
Prima differentia ipsius pestis causas z
signa continebit. 95

Secda dñia ab ipsa peste ponet p̄seruatōem 96
Tertia dñia ipsius pestis narrabit curam. 104

Prima differentia duo in se continet ca-
pitula. 95

Capitulum primū pestis diuisione z causas ponit. 95
Capitulum scdm pestis signa demonstrabit. 95

Secunda differentia duos cōtinet tra-
ctatus. 95

Tractat⁹ p̄m⁹ sex rex nō nālū regimē declarat. 96
Tractat⁹ scdm medicinaliū regimē edocebit. 101

Primus tractat⁹ qndecim cōtinet capla. 96
Capitulum primū aeris regimē p̄tinebit. 96

Capitulum scdm quasdā generales regulas declarat circa
cibum obseruandas. 97

Capitulum tertium panis ponit p̄paratōem. 97
Capitulum quartum carnis elixationem: atq; eius con-
tinet decoctiones. 97

Capitulum 5. erit de p̄dimētis siue saporibus. 97
Capitulum 6. erit de serculis. 98

Capitulum 7. erit de lacte: caseo z seraceo. 98
Capitulum 8. erit de piscibus. 98

Capitulum 9. erit de fructibus. 99
Capitulum 10. erit de potu. 99

Capitulum 11. erit de somno z vigilia. 99
Capitulum 12. erit de exercitio z quiete. 100

Capitulum 13. erit de accidētibus aie. 100
Capitulum 14. erit de coitu. 101

Capitulum 15. erit de inanitiōe z repletionē. 101

Tractatus scdm q̄tuor in se cōtinet capla. 101
Capitulum primū tam farmacie q; flo-
botomie naturam tractat. 101

Capitulum 2. quasdam pillularum ac leuium solutiūorum
ponit descriptiones. 101

Capitulum 3. in se quedā pestis p̄tinet bezeargica. 102
Capitulum 4. q; sūt ab extra approximāda modū instruit. 103

Tertia dñia in se septē p̄tinet capla. 104
Capitulum primū p̄mū signa actuali pestilētiāle fe-
bre passiētis assignat tā p̄nostica. q; demōstratiua. 104

Capitulum 2. bubonis carbūculi: antracis: morbilloz: z va-
riolaz signa manifestat. 104

Capitulum 3. pestilētiālis febris curam ponit. 105
Capitulum 4. bubonis curam declarat. 107

Capitulum 5. carbūculi z antracis curā ostēdit. 108
Capitulum 6. variolarū ponit curam. 109

Capitulum 7. morbilloz curam docebit. 110

Differentia. I.

Quo pfecto huius tractat⁹ prime principali parti sinez imponā. Ad quē me inuēt felicitet peruenire: qui pro nobis pendit in ligno crucis.

Primē dñe de diffinitōe et causis pestis. Cap. j.

Um aliquem pestis rapit eum taliter alterat: et deuorat: ut velut incendiu totū in breui depascere videat: ppter qd pestis a pascēdo sumpsit originē. Dicit. et aliter pestis cōtagiū a pāgendo: quia quē tetigerit polluit: vel qd ex vnius contactu ad alios se facillime trāffert. Et ideo Thodorus tertio ethimologiaz pestilētia inqt est cōtagium qd dū vnus cōprehēdit: ad alios celerrime trāfit. Dicit et aliter lues a labe et luctu: vel lūedo. Nā cuz ad aliqū peruenit: ut inquit Mōgutio euz simul cū morte dephēdit. Dicit et aliter: ut Symon inquit ianueſis. Epidimia qđi superaduēiēs: qđ veniēs desup. Ita. n. moro⁹ existit acutus plurimis in breui cōtagio: vel aliter aduēiēs desup ut diuinitus puenire videatur. Unde rheotomici cum in suis regnat partibus ipsam qđdā dei plagā asserunt esse. Proprie tñ epidimia est quelibet egritudo cōis siue morifera: sine nō aliquo certo tpe pluribus aduēiēs hoīb⁹. Dicit et aliter pādūmō. Cū greci indifferēter qđlibz egritudine cōem moriferā marie certovno tpe indifferēter plures hoies rapientē pādūmō vocāt. Ex quibus patet. ut inquit Simō. qd quelibet pestis est pādūmō: et est epidimia: et nō cōuertit. Et sic epidimia est tanqđ gen⁹ ad pādūmō: et pestē. Et qđ qui malouit regimine ppter humoz corruptiōem in eam facillime cadunt. Inde dñ in grecismo. Que venit a pastu corruptio fit tibi pestis. nāz pestis dñ a pastu grece qđ est hūor latine. Et ideo his visis dico qd pestis est morbus cōtagiosus imēdiate a nutrimento vel aeris venenosa infectōe pueniēs. Cōt. n. humana cōplexio duobus modis infici venenose. Primo mixti alicuius alteratiōe a qualitate seu tota substantia vel forma specifica hunc inducēdi effectum virtutem habentis. Et talitū quedā ab extra: quedā ab intra possūt appproximari: de quibus infra in scda hui⁹ principali parte deo auxiliāte faciā mentionē. Scdo ab aeris seu nutrimento venenosa infectōe. Et hoc pōt dupliciter euenire. Cūno mō a pstellatione: seu radioz stellarum cōmixtiōe: vel aerē vel nutrimenta naturaliter advenenosaz infectiōe disponēte. Et hoc est: qđ Aluic. pma quart. tractatu de febre pestilē. Et principiu itaq; oīum hoīz. s. morborum pestilētiāliū est forme ex formis celi facientes esse necessarium illud cui⁹ aduētus ignorat: et huiusmodi pestis ceteris timēda magis existit. Cūlio mō ex venenoso eidē mixto vapore ab aliquo corruptio corpe resolutio: ut ab inhumatis cadaueribus: a latrinis: stagnis corruptis: cimiterijs: et draconū seu serpentū sufflatione. ut inquit Arist. in de ppietatribus elemētoz de duob⁹ draconibus iuxta radice duoz montū existētib⁹: qui anhelitu suo trāseunt pimebāt. Et subiūgit qd ex eadē vel fili cā habitatoribus illaz regionū morifere sepe accidebāt pestilētie. Illos quoq; sepe idē expimur: in quibusdā namb⁹ aquaz sentinis vapores putridi eleuant: et eleuati in namb⁹ habitates inficiūt. Idē de subterraneo incluso diu aere nōnunq; visum est ut sup ticiensium cāpania in castro quodā nicoolini de becharia puteū ibidē apientibus euenit: quo apto a venenoso aere ibidē incluso statz pempti sunt. Cūres ergo esibiles in tali vel pssili loco nascētes venenosam acgrunt in infectionē: ut patet in fungis: ut dicit Aluic. in vicinitate ferri eruginosi supnascētib⁹: aut aliarū rerū putridaz: aut in ppinquitate māsonis alicuius reptiliū venenosoz. Cūq; cōingāt interdū in viscerib⁹ terre alicuius sinagij venenosum vaporez includi: cuius virtute oīa ibidē nascētia venenosam acquirunt infectiōē habitatorib⁹ illi⁹ sinagij qui talib⁹ vescunt rōne hui⁹ sit pestis. qđ nō vicinātib⁹. Illimix itaq; si pp latrinās cimiteria: vel alia huiusmodi ptingit pssit vñā domū seu

cōratāz infici: ut hitates in ea licet nō sit ppria inficiant. **E**x quib⁹ patet imēdiate cā pestis que est nutrimento vel aeris infectio venenosa. **M**ēdiate vero erit qđcūq; potens ipsum nutrimentum vel aeris qualitātē inficere: venenosa vel constellatio vel corruptibile infectū ali. quid zc. Et ideo Aluic. preallato caplo scdo inqt. Oportet ut scias qd cā longinq ad illud sunt figure celestes et ppinqua dispositiones terrestres zc. Et hec de pestis diffinitione et causis eius dicta sufficiant.

De signis pestis.

Caplin. ij.

Ne principaliter ut premissum est cause pestē idu cere potētes existūt. Prima quaz se sensui magis occultat: ut est cōstellatio seu figure celestes sicut dicit Aluic. Scda vero cā qđ se magis nris sensib⁹ offert: sicut sicut dñ pōnes terrestres: ut aliqd corruptibile vaporosū potēs suo vapore aerē: vel nutrimenta q̄litate inficere venenosa. **P**ro declaratiōe signoz prime cause sciendūz ex lōga expiētia a pristinis phisicis cōptū ēē quālibet stellā in se duas hñe virtutes: vñā qđ sensui magis manifesta existit: ut est solis calefacere: lune vero humectare: et sic de alijs. Aliaz que est magis occulta: sicut vbi gfa. si i medio celi in alicui⁹ natiuitate mercuri⁹ se in cōgrua dispoſiōe sibi repiat natūz ad rōtationē et sciaz inq̄tationē iclinabit. **M**ars vō ad irascibilitatē et victoriā: et sic de alijs: et iste sunt virtutes: qā ppietate seu a tota suba potius a veterib⁹ eis iesse dicunt: sicut magneti attrahere ferrū: et saphyro fugare antracē. **N**olēt ergo ex corporib⁹ sup celestib⁹ futurā pestē vel pntē cognoscere nece est ut planetaz signoz: et q̄rūdā stellarū fixaz vtutes tam manifestas qđ occultas pmo cōprehēdat: et ut studiosē cognoscat regionū ppietates: qđ mērio aspect⁹ stellarū cū quib⁹ qđ dā hñt similitudinē obtinere dñr. **C**ōsideret insup p̄iunctiōnes p̄uētiōes eclipses: elōgatiōes: seu appropiātiōes planetaz ad solē. **N**ā ex diuersa radioz stellarū p̄mixtiōe diuersi in his inferiorib⁹ pducunt effect⁹. Et hec diuersitas at tēdit circa plura: ut patet circa aspectū vñi⁹ planetarum ad alterū: qui quāplex esse dñr ut aspect⁹ p̄uētiōis septilis q̄drature trini et oppositiōis. Itē circa planetaz domos exaltatiōes triplicitates facies: et terminos: et de his in prima: et scda qđ dripartin p̄bue a p̄tholomeo plene tractat. **S**ciū itaq; stellarū ppietatiōib⁹ et ipsaz locis et dispoſiōib⁹ quas in pmo introitu solis in arictē hñr: aliarū q̄rtaz anni. visa ēē in tali cōstellatiōe nā vincēte memorieq; semp hñdo occasiōē p̄cedēte: nūqd ipa fortior fuerit subsequēte: qđ si viri⁹ ei⁹ per istas subsequētes interdū aliqui mutet: nō tñ totalit⁹ auferit ut inqt p̄tholomeus i pma p̄ie qđ dripartiu caplo tertio facillime qđ poterit astrologica doct⁹ in scia pntē vel futurā cognoscere pestē. **C**sed qđ hec mā lōge maiore dilucidatiōe exigeret. t̄pis igit p̄iopter angustia his p̄ncipalr sine ipono. **A**ls. n. dū ips libetū magis habuerō hāc pestis p̄noscitiōne sparsim avertit⁹ traditā in vñū reducere deo auxiliāte conabor: qui mea p̄sentia opera et futura felicitare dignetur.

Signa aut causariū que nris sensib⁹ se magis offerūt fili Aluic. doctrinā inficis: et accurate: que sciuerō in p̄sentibus annotabo. **I**lla itaq; qđ ex stagnis: et cōsilib⁹ haberi possunt: puta ex aq; in qbus linū canapis: et talia ad p̄t̄fendū reponunt: et qđ ex humanis cadauerib⁹ latrinis carnib⁹ putrefactis cimiterijs sterquilinis: et ex talib⁹ ex ipsa re satis sensibilib⁹ cōprehēdunt: ad qđ iunat q̄rtū ad aq; si sup eas pisces mortuos natate p̄cepit: est. n. signū corruptiōis illarū pp vapores ab eis eleuatos circūstantē aerē venenosa inficiunt alteratiōe. **S**igna aut corruptorū vaporū in visceribus terre et retētoz quibus plantarū nutrimentū vel aer ex eoz egressu inficit sicut murū: talparū serpētū et aliorū sub terra habitānū vltra solū sup ipsius terre supficiē apparitio: ranarū: verminū et aliorū ex putredine nascētiūz p̄ter cōem cursūz excellēs generatio. **E**x radio solarib⁹ terrā attingētib⁹ olentium vaporū

planetarum
Aspectus

egressio. Nonnulli etiam dixerunt pestilentialē infectiones cognosci: si ros aut solis ortu colligat: et si sitiēti cani potu tribuat: si moris signū est corrupti aeris: quod si verū esse possit: certū tū iudiciū nō existit. nā adest nobis venenū: quod nō canib⁹ et ecōtra sicut de q̄ plurib⁹ expimur aialib⁹ Gallina. n. serpētea comedit: et his sine nocumēto nutrit enī⁹ oppositū in nobis ptingeret. Circa autē signa q̄ ex parte aeris cōprehēdunt sūt aliq̄ gñaliter primum antedēda. Nam cū in ipso de nocte radij splēdore et appinēdo coruscantib⁹ filis appuerint: fueritq̄ aeris color ycterie filis. ut inq̄t Ra. 4. Al. caplo de pestilētia: et eius cautela: et vi vulgarū sermonē inseq̄r. Si stellaz cadentium et aliaz huiusmodi apparitionem primo meta. particulari us descriptaz in aere crebra fuerit apparitio. Expirēt q̄z vēt: et maxime austrin: post quoz eventū multi hoies: et alia et aialia egrotēt: de aeris infectiōe tūc maxime dubitā dū erit. Qd idē arguit in quocūq̄ anni tēpe fuerit. C Si eadē die aer diuersimode mutet. puta vna hora ad calim: alia ad fridū: alia ad claz: alia ad obscuz. Et in sequenti die sol iter nebulas puluerulētas appareat. C Et idē de anni tēpib⁹ dicēdū: vt si estas fuerit frida et humida: hys vero cala et sicca: vel alie p̄fles tā in his q̄z invere et autū no fuerūt mutatiōes: et iōt supra. et scda p̄mi doct. scda. c. 4. et. s. inq̄t Alu. q̄ laudāda sunt q̄ seruāt nām. Itē quocū q̄ mō fuerit: si quē audieris bonū Iesus vel ei⁹ m̄fz vel sc̄tōs quos vis alios iuenisse q̄ eidē guerras: futurā pestē vel filia denūciauerint ieiunia: elemosynas vel talia p̄ci. p̄dōne. n. la futura peste talē dēphēdat zē. Scias pestē validā ifra paucos mēses vēturā. Et si in diuersis ciuitati bus: villis seu regiōib⁹ similes fuisse intētos audieris il lis in partib⁹ vsem pestē euenire denūciat. Cuius hec est cā. nā si illa vera fuerint credēdū est Iesu ei⁹ m̄fz vel san ctis zē. Si falsa: signū est i talib⁹ hūiores aduriri q̄bus va pores eleuati: et cū spiritib⁹ p̄mixtistis faciūt falsas ima gines appere: vt i freneticis: et silib⁹ sepe videt. q̄ mortuos demones sc̄tōs et filia: sepe videre iudicāt: tal. n. humoruz dispō nō nisi ab aere nutritiōe v̄f stellatōe poterit pue nire: q̄ hūoz dispō ē maxime pestilētia infectiōis suscepti ua. Et ego p̄pe memi. M. ccccij. añ q̄ magna pestis eue nerit i autūno in quo tā nōnulli peste mori iceperūt: de q̄ bus tū mēto nō siebat: multos tales inueniri q̄ aiebāt v̄gi nē vel sc̄tōs alios iuenisse eis dē futurā pestē annūciantes et estate p̄xia fuit pestis iaudita secuta. Et idē recolo. M. ccccxy. fuisse cherr: q̄ in autūno multi aiebāt se v̄ginē in uenisse: q̄ futurā pestē eis dē annūciabat: et in estate p̄xia pestis magna ibidē supuenit. C Itē si in eadē ciuitate vel villa q̄cūq̄ fuerit videre iterdū aliq̄s mori peste hodie. s. in vna pirata: et illinc ad dies aliquos in alia maxie sine p̄tagiōe: vel alia manifesta cā: hoc iuenerit: infecti aeris i alla certū imo certissimū signū existit. C Alio gñalib⁹ p̄re notatis est ad ipa anni veniēdū. Si ergo in vere appariti ones ignee cūz q̄dā aeris estuatiōe p̄ dies aliq̄s apparue rint: q̄p̄pter solito flores tēpestiuus euenerint. De iñ i. terdū frigus iterdū calor regnauerit: natozūq̄ tā floz ca sus et corruptio q̄dā successerit: viderisq̄ cū hoc p̄ter nāz tēpio sine cā hoies cōtristari de illi⁹ veris aeris infectiōe tūc erit valde timēdū: cūz hoz potissimū signū erit: si eo tūc pestilētiales febres cū morbilloz appitōe regnauerit q̄ i casu de igētī peste i estate formidādū existit. C Si autē in estate meridionale vēt p̄ dies aliq̄t cūz aeris q̄dā plu uia nebulositate regnauerint: vel pluuiaz cū p̄fato vēto flāte: vt placuit Ra. s. vt supra affuerit multitudo. Deinde remotis nebulis aer ipse puluerulēt⁹: et nō clarus appare at. In nocteq̄ q̄nq̄ frigū: q̄nq̄ estuosa caliditas sentiat: ita vt p̄focari hoib⁹: siue cūz nimis itensa calitate videat hoc ipse estatus infectū aerē denūciat. C Si autē autū nus valde flocus et multū fuerit puluerulēt⁹: frigus q̄z et pluua venire tardauerit: et cū hoc suprascrip̄te ignee ap paritiōes crebrose in nocte p̄ntauerint: hec autūni aeris

infectionis demonstrant. Q. si cūz hoc morbilli et variole plurib⁹ apparuerint nōnulli q̄z ex carbunculo antracē si ue bubone aliq̄ pp̄rie moriunt: ac h̄yemis supueniēte fri gore nō obstāte p̄dictis morbis aliq̄ deuorent: nō solū in dicāt infectiōem veris v̄z in estate seq̄nti pestis valida: vt p̄z subseq̄t. C Si vero i h̄yeme nebulosus aufer: et vt placuit Al. oriētales vēt dieb⁹ aliquot sine intermissiōe re gnauerint quoz occasiōe aer nebulosus q̄dā cūz estuatio ne p̄maneat: credasq̄ ex dictis nebulis pluuiā futurā. q̄ tū nōvenit: et post serenitas clara nō successit: talia cūz p̄ntia h̄yemis aerē infectū p̄nūciāt: et q̄maxie si nōnullos eo tūc mori cōprehenderis. C Ex quibus omnibus patet p̄mo q̄ omni anni tēpe pōt pestilens esse aer: nimirū igit si i ali qua ciuitate villa in h̄yeme esse videm⁹: et in estate nō: q̄d peruenit merito p̄stellatōis: siue alteri⁹ aerē ad benignū reducētis: q̄ fuerat pestis cā. C Patet sc̄do calitatē et hūi ditatē corruptiōis aeris cām nō sp̄ existere: vt q̄dā ailerūt q̄z stat in h̄yeme siccissima et frigidissima ad bonūz intel lectūz esse pestē: vt docet exp̄ientia. C Ex quib⁹ seq̄t vltē rius talis aeris infectiōem nō p̄ ignis siccitatez remoueri: vt ipsi dicebāt: q̄ in casu supiori aer siccissimus ab bonū intellectūz existit. Et q̄z tam imitis pestilētiales morbi p̄e seruatuum regimē me vocat festināter ipsius causis: et si quis finem imponam.

Primi tractat⁹ sc̄de d̄rie regimē aeris p̄tines. Cap. j. **Ambecauida** lucē indifferenter q̄c quid rapit voraciter sine mīa absorbeat regimē ab ipsa nos dei dono de fendens deinceps ponā. Sed illa mihi p̄mo describēda v̄nt: cum quibus hunc crudelem morbū ab efficientibus causis mutare possimus. Et iōd inferiora a supioribus gubernēt teste p̄ho sc̄do de regimine p̄ncipiū: et p̄hemo meta. p̄maria cā plus in suoz effectūz insuit q̄z sc̄daria. p̄ma pp̄o est libri de causis videre visibiliūz oim fontē: et i visibilium huius rapacissimi morbi principalissimā fore cām. Qd Seneca in hercule furente nō negasse videtur: dūz inq̄t. Quicqd facimus mortale genus q̄cqd patimur venit ex alto. Illuz ergo primūz censeo suppliciter exorā dum: vt sua benigna grā a tali rabido morbo nos prefer uare dignet. Nam in primis venerare deos. vt inq̄t Vir gilius primo georgicoz: et viā sacrā refer x̄p̄o: et opaberis oia letus. Non. n. frustra sunt in deo posite spes p̄cesq̄: q̄ cum recte sunt iefficaces esse nō possunt: vt n̄ inq̄t Sene rinus de p̄solatiōe libro q̄nto. Mōne grites tā imiti opp̄s. si p̄tagio sic vt sup̄stites admodū pauci delibaret i dese rere ciuitatē: deuotis eoz p̄cibus obtinuerunt ab apol line eius filii esculapiū in serpētis formā romā accellūz q̄ cūz romana attigit p̄mia illo istān fuit total pestis amo ta: vt ille narrat verus hystorographus Valerius maxi mus libro p̄mo titulo de miraculis. Lūq̄z idoli talia face re potuerit qd ille q̄ cuncta ex nihilo creauit? Sc̄tis etenī pluribus hec virtutē p̄tulu faciēdū: ad qd aucto: iādū exē plis nō idigemus vltērius. Mā gliosus ille Sebastianus vt eius in vita legif. v̄faz regiā papie ciuitatē p̄ hanc eda cem pestē fere ad extremūz vsq̄z reductā deuotis ac beni gnis cū p̄cibus redemit. C S̄z qd tā exēpla peto diutur na miracula: nūc ille n̄ iuinēsis gūmi foris martyr gho sus misericorditer ab ipso suffragiū inuocātes dietim a pe ste p̄seruat? Immo tā ipsa dēphēnsos celeriter liberat: vt horati expimur. Si ergo ab illo crucifixo iesu q̄ sic icessā ter hac rapacissima peste nos visitat: si hāc grām cupina obtinere colite v̄tutes. aduersam v̄tutē: et ad rectas spes animū subleuate: quo in casu si p̄fato bono Iesu humi les fices porrexeritis inefficaces minime erūt. C S̄z q̄z tūz ad hec inferiora cupiētia peste. p̄seruari salubrius at q̄ sumū remediū erit qd vno ore cōiter ferē avulgaribus s. cito lōge et tarde. et hoc in parte tetigit Ra. ad Almā. li bro q̄nto. c. de cautela egritudinūz ab vno loco ad alium transeundūz. Terra inq̄t in q̄ antrax et pestilētia fuerit su

Differentia. I.

gienda erit. Debes. n. z cū hoc eo casu a locis infectis fu-
gere venietis q̄stūcūq; tibi apparuerint sanissimi: p̄sepe
etenim visus ē solū cū talib; loquētes peste mori q̄suis il-
li nō moriant;: ē est sile. naz interdū ignis in straminibus
q̄stūcūq; exiit neq; inflāmare: cui tñ approximati sulfur
statim inflāmabit: vt patet: z hoc est: qz aer actus actiuoz nō re-
perit nisi patiēte disposito: scdo de aia. Et illo mō p viam
cōtagij plures ciuitates ac ville fuerūt infecte. Qua de re
reipublice gubernatores puerationē loca habitatiū in-
fecta suis debēt inhibere: imo solū ei; siue de p̄p̄inquo lo-
cutionē. Sed si infectū aerē inhabitare cogaris regimē
obserues infrascriptū: qz diuino auxilio ab illa tremēda
peste liber euades. Cū igit hui; morbi infectus aer pars
existat potissima. sitq; inter res nō nāles magis nobis ne-
cessari; ei; regimē hic primitus annotabo christo coadiu-
uante: sine quo nihil est: p quem oīa: qui sit benedictus.

¶ Ica igit aeris regimē primo in gñali sunt quedaz
autēdēda. Primo si itaq; dom; tua ampla euēta
ti aeris que a lacunaz supfluitatib; z filium super
aque ductus: vel alr bñ mōdes: z a macello stagnis z a lo-
cis vbi coria p̄ficiunt: z inter cetera a cimiterijs z alijs hu-
iusmodi fetorez habētib; in aere inducere remota. Et qz
qd in isto casu dicat Auerroys sexto colliget z inhabitati-
one locoz cauernoz: z subterraneoz: z nō locoz alto-
rū: si aer in tota suba fuerit corruptus z c. Dico qz qualis cū
qz aer ipse corruptus: potius est eligēda alta mansio septētrio-
nalib; exposita parib;: vt ab illis vētis valeat euētiari qz
subterranea. qz talr aer pestilētiā existit ibi vt tertio almā.
Ra. c. de vētis z aere. Et id loco supra ingt. Sed si go fu-
gere nō poterit: z fuerit māsio in q̄ ipse sunt in loco infe-
riori in altiori loco morari debet zc. Et si go sustentan-
do viā Auerroys diceret qz multo plures in montib; mo-
riunt: cū ibidē eueniūt pestilētie qz i valib; vt docet expi-
mentū: qre ex maiori puenire videt infectōe: z p p̄sequo
subterraneū locū habitandū zc. Qd ē affirmare videtur
Alui. scda pmi. doc. scda. c. de aere bono dū dixit: cū i aere
accidit putrefactio cōis discopptus tūc est magis recipiēs
qz stric; z occult; . Et dīcēdū qz z si altus aer z liber cete-
ris paribus sit putrefactionē cōem magis recipiēs: z nō
lib. vt voluit Alui. nō tñ in casu pestilētie sequit aerē nō fo-
re potius habitādum: qd patet. nam sine cōparatione aer
alr z liber citius recipit rectificationē qz cauernosus cū
sit magis subtilis minusq; vaporibus pmixtus: ideo apti-
us p ignē renouabit: atq; exigitā citi; ex odoniferis alte-
rabit: cū quo alta mansio pōt ab illis vētis salubri; euēta-
ri: ppter qd in subterranea in q̄ aer coopitus existit: illud
fieri nō pōt: vt patet itūcti. Et p hoc patet ad Alui. z ad ali-
ud argumētū cōsist. nā si putrefactio cōis affuerit i aere
ta; libero qz valloso: z si plures in eqli tpe forsan moriū-
tur in libero z mōtano: ppter ipm magis putrefactionē
recipit: atq; facili; ad iterioza penetrare: diutius tñ durat
in vallib;: vt docet expimētū vtrobiq; . Lamota cōstellatio-
ne vel alio talē putredinē inducere potēte: qd nō ēēt nisi
aer liber citi; rectificationē recipiet. Ex quo cōclūdo aerē
altū z libez vt circūstantionatū fore potius habitandū
cuius oppositūz ex dictis nō sequit Alui. vt patet. Cūm
plius aer qui per fenestras vel aliter intromittit septētri-
onalis vel oriētalis eligat: iuxta sniam. 4. almā. c. de pe-
stilētia: z ei; cautela: Alui. scda pmi. doc. scda. c. 8. vbi dicit
in hac intētiōe. f. ad phibēdum putrefactōem aeris vēti q
sunt meliores septētrionales post oriētales post quos sūt
occidētales: z deteriores sūt meridionales zc. z pri; dice-
bat infra. c. ii. vbi tractabat de locis eligēdis. Sicq; illud
tñ magis sollicitari d;: vt vēti oriētales stricuras igredi
valeant: z vt sol ad vnūquēq; locū intrare queat qui ibi
existit: qm ipse est q aerē rectificat zc. Ex qb; infero qz aer
meridionalis: ac ferotinus est oīno vitādu;: nō tñ aer intra-
re pmittat: nisi prius a radijs solarib; fuerit expurgatus.
Et si vētoz septētrionalū aliq; flauerit pmittit tue dom;

aerem fenestras aperiendo intrare: si in die fuerit. f. euen-
tari. sanat enim aerē putridūz pestilētiā. vt Alui. scda pri-
mi doc. scda. c. de naturis vētoz. Cū tñ vñū attēde qz
si aer septētrionaliter cetera aer ea absolute sit eligēdus:
diuersitas tñ situatiōis locoz hāc pōt electionē puertere.
Stat. n. ciuitatē vel villaz aliq; mōribus fore meridionali-
bus cooptā: sup qbus nix inhabitat cōtinua. Et vētis ma-
re forte discoopertā: vel aliter quo in casu meridionales
vēti per niuea loca transeuntes: z ad hanc pertingētes ci-
uitatē frigidī erunt: z aerē hoc casu plus ceteris rectifica-
bunt: z tunc tales sunt eligēdi: z hec ē snia Alui. scda pmi.
doc. scda. c. de accidētib; aeris z ipressiōib; . Cū super
debet cūz redolētūz lignoz igne: vt est iuniper;: z rosina-
rinus: salix farmēta z filia: aerē omni die renouare in ma-
ne maxime si obscur; fuerit z nebulosus: z ipse aer reno-
uatus alteret: fm qz te infra docebo. Et si omni nocte
magnū in domo tua in aperto aere fieri feceris ignē puti-
le erit valde. Legi. n. de quodā p̄ho romano q dūz ciuita-
tē illaz liberauit a peste singul; noctib; sup vicōs grandē
ignē fieri faciebat. Idē de hypocrate in libro de moribus
z vita p̄hoz filr legi: q inumeras quer; incidi fecit: z idē
circūcirca athenas peste grauitē oppressas p plurimas
noctes fieri faciēs aerē salubrē induxit. Qua de re athēni-
enses sibi aureā statūā fieri faciētes: deinceps p deo colu-
erūt. Ignis. n. nō putreficit: sed oīa debite approximata sue
receptiua unpressiōis p̄p̄ia in nām puerit. Cū aer: aqz
terra sunt ignis mā. Ari. 4. meta. p̄po caplo qz oīa puerit
in suaz nām. nīmiz si aerē innouando rectificat: qd tñ
per siccitatē nō facit: vt nōnulli sicut supra dictū est de hac
loqntes mā describūt asserūtq; . Mā sepe in estate visus ē
magnā z cōtinuā fore siccitatē: z tñ ingētē eē pestilētiā cu-
ius foret oppositū: si qd isti dicūt eēt vēr;: vt patet intelli-
genti. Nō laudo tñ vt vllō tpe quisq; ad ignē calefactur;
accedat: nisi intēsum foret frigus: vel hō pauci foret calor;
ris: ppter qd oporteat vt exteriori interiori vigorez calor
in quo casu frigore expulso elongare se debet ab igne: et
maxime post assumptū cibūz vel saltē spatulas verat ad
ignē: z si faciē versus eū tenuerit inter mediū aliq; appo-
nat: qz rarificādo spūs z porros apiēdo eos facit exalare
qm gaudent suo fili. prima affōz. p̄mēto illi; affōz. Cū
tres hyeme z vere. Et sanguinem acuit: vñ patiores ad fe-
brem suscipiendam erunt. Quz quo etiāz debilitat digō: z
inducit sepe vertigo: z maxime si facies versus ignē tene-
atur. Cū laudo insup stuphas z pillas: est. n. aer ille sus-
focatus replens caput: destruens visum: vt patet in ala-

manis in talibus cōmorantibus sepe: qvplm hñt oculos
scarpellatos: qd nō sēp fit. vt nōnulli credunt ex nimia po-
tatiōe: sed ex ipsaz potius stuphaz inhabitatiōe. Et iter
cetera nota qz fm excessiuas qualitates semp est aer cum
appropriatis odoniferis corrigēdus: vt sicut dicit Alui. in
de viribus cordis. p̄mo caplo. nulla res est magis inimi-
ca caloris inatī qz malus fetor: z idē sicut fetēs odor spūs al-
terat z corrūpit: ita bon; viuificat: z restaurat: vt ex dictis
in libello de pomo Arist. elici pōt. Dicit. n. qz aia sensibi-
lis cū q cōicam; cū brutis fouet odore bono. Cū mēse i
de p̄solatōe mediciaz itentōe p̄ma. c. p̄mo. z de odoribus
ingt. Scire debes qz odor bon; in medicina qñq; ad lat;
icolumitū declinare fecit: z illud id qm dilatat aiam z spūs
z virtutes reparat: z virtutum mineras p̄fortat. Grauis
vero odor facit cōtrariū. hoc idē dicit intentiōe scda. c. de
modis coctiōis medicinarū illo. f. 5. Et sciūsti zc.

Cū igit ergo circa aeris regimen generalibus prenotatis
de eius rectificatione fīda fm anni tēpoz diuersitatē de
inceps faciā memionez. Cū tempore ergo estatis p̄p̄ias
nām seruāis ad fridū cū odoniferis reducat: qz si ex her-
ba cū floribus collecta omni die tue habitatiōis domū su-
sternendo: vt sunt rami citri: curāguli cū suis fructib; vel
lauri quercus salicis: z filii: z hec oīa colligant a radijs
solaribus roze consumpto: deinde aceto z aqua ros. cum

Vapo.
varloz
momo.
da.

sandal. citrinis irroretur admixtis: poteris et canistra re
dolenibus pomis: vel piris p frusta incisis plena: et aq
aspis suprascripta in diuersis tue hitationis locis collo
care: et hec debent die singulo herbe saltem renouari: po
ne tñ plus vñ minus de aceto in aqua ro. fm q maiorẽ
vñ minorem vis iducere siccitatem. Et pro potentibus
fiat sic. R. aque ro. lib. j. aceti. 3. iij. pulueris trociscoz can
phore sandalozum citrinorum: et rub. añ. 3. j. camphore
3. f. et ex his irroza folia herbas et fructus q ponuntur in
canistro. C. Uel facias sic. R. aque ro. vñ violaz vñ florum
nenufaris li. j. aceti. 3. iij. vini maluatici muscatellini vñ al
teri bñ odoriferi. 3. iij. sandal. albo. citinoz añ. 3. j. f. capho
re. 3. j. misce. trociscorum 3. camphora. 3. iij. et irroza vt p
us. Uel heas linteamina de lino bñ alba et munda: et cū ali
qua ex aqua suprascripta irroza: q per cameraz vel per lo
cum vbi plus hitas circa parietes: vel supra lectos exten
dantur: et cū fuerint exiccata itez irroretur: et isto mō aer
redolēs isfrigidabit et hūctabit et exiccabit fm me libitū
voluntatis. C. Pro pauperibus vñ sufficiat aq ro. cū ace
to vel aqua clari fontis. C. Poteris aerem cū suffumigijs
odoriferis alterare vt heant prune super qz vñ troci
scus de camphora ponatur aliqñ pquassat. Uel facias sic
R. corticum citri. siccorum et citranguloz. añ. 3. f. rof.
ru. ace. sicce. florum nenufaris. añ. 3. iij. sandal. rub. et citri.
añ. 3. iij. f. caphore. 3. iij. karabe. 3. f. terantur grosso mō: et
fiant trocisci cū aqua ro. duarum vel triū. 3. et vnus aliqñ
pquassatus sup prunas pōat. C. Si vñ hyems fuerit frigi
da et hūida: et sit aeris infectio vt nō nūqz cōtingit: cum
odoriferis calefactibus corruptioni aeris resistere. p
tes: ignē in domo p̄tinne faciendo cū lignis odoriferis:
vt iuniperi: cypsi: rosmarini et silij: vel cū lignis alijs mi
nem: et clarum sine fumo ignem facientib⁹ vt sunt sarmē
ta: salices: et filia. Et putridorum lignoz fumū totalr eui
tes. Quidā. n. solū ppter balneū fuisse ex putridis lignis
calefactū in ipso balneo sincopizā est. vt. 2. affo cōmēto il
h⁹. Qui exoluunt: et in isto casu pueniūt multum odora
bilia suffumigia. vt sūt trocisci de ligno aloes vel de cipe
ris mesue: vel gallia mus. vel alipta muscata. C. Uel faci
as sic. R. thuris. 3. j. cornū citri: melisse añ. 3. vj. ligni alo
es: storacis: calamite: gallie musca. añ. 3. f. laudani. 3. iij. fi
ant trocisci cū pistello aliqñter calido: addēdo ambre. 3. f.
musci. 3. j. qñ. f. mollificata fuerit pasta: ita vt absqz pistel
li vltiori calefactione fieri possit: et sup prunas i tuis suf
fumigijs vttere. C. Conueniunt similiter in isto casu vsule
ti de cipro. nā ex accēssione vñ aer totus vñ camere re
dolebit q mālitter fieri pnt ex imēdiate descriptis. C. Cōi
ter tñ sic fiunt. R. laudani puri: myrrhe: thuris: masticis
storacis calamite añ. 3. j. ciperi: rof. rub. sanctuci añ. 3. iij.
cinamomi: gar. i. sandali muscatellini. spice enī mac. añ. 3.
iij. carbonū corticis cucur. aut salicis tili lib. j. incorpore
tur oīa simul: et fiant formule lōge subules velut cande
le addēdo: si op⁹ fuerit vt se simul teneāt de mucillagine gū
mi arabici extracto cū aqua ro. et si vis magis aromatica
re misce cū musco vel ambra p libito: et calido tēpore po
ne de caphora quatū libet. Possunt et estatis tēpore ex fri
gidis odoriferis confici: qd facias si libet: p pauperib⁹ vñ
facias iuniperi suffumigationē. C. Et si septentrionalitū vñ
toz aliqz flauerit: vt aglo: bozeas: vel enrus: tue dom⁹ ae
rez cōtinuerenoua p prius ipso sole purificato: fenestras
aperiēdo: et deinde cum igne et fumigijs ipm cōtempera.
C. Habito q qualis estans et hyemis tēpore sit alter adus
aer: vt vñ qñ caliditas et siccitas vel frigiditas fuerit: et hu
miditas: patet de intermedijs tēporib⁹ qd agendū. nā pri
ma medietas autūni: vñ p̄mū nām seruat estatis. postre
ma vñ hyemis et medietas p̄ma veris nām seruat hyemis
Scda vñ estatis: et ideo dicebat Aui. 2. p̄mi. doc. scda. c. 3.
q estas ē totū tps calidū: hyems vñ totū tps frigidū: et ga
ista tpa nō p̄p̄tā nām seruāt sp. Qñ cūqz g fuerit aer cali
dus et sic⁹: fac vt de estate supi⁹ dcm est. et cū fuerit frigid⁹

et humidus vt in hyeme. C. Nota tñ q in isto casu salubri⁹
est ipm ad frigidū et siccū facere declinare: cū he q̄litates
putrefactioni rebelles: vt ingt Aui. 4. meta. j. ca. Calitas vñ
et humiditas p̄ne. vñ Aui. loco q. s. ca. 4. Aeris ingt cali
ditas dignior est vt p̄uertat ad putrefactionē. C. Insuper
nota q magis et min⁹ ē aer alter adus fm q̄litate excessū:
et fm cōplonē: regionē: etatē: sexū: et silia: vñ plus ad frigi
dū ē p colerico ceteris paribus alter adus qz p flatico: et
plus p iuvene qz pro sene: et sic de alijs. Et hec de aeris re
ctificatione sufficiant.

C. Regule vniuersales circa cibum vniuersaliter obser
uande. Cap. ij.

C. Uedam aeri virt⁹ celestis inexistit q in q̄cūqz exi
q stat dispōne corpa nra resoluit. vt Aui. scda p̄mi.
doctrina scda. ca. de naturis tēpor: sed qm in breui
vitā finire et si depditi restauratio nulla fieret cōdignū est
de cibo tanqz restaurante in hac parte facere mentionē.
Circa q sunt aliq p̄notada q ex phoz mētib⁹ colligunt
C. Nō igit qz comedere d̄z nisi comedēdi p pri⁹ affuerit
appetitus q cōsueti hora in sanis corporibus semp infur
get: nec ad comedēdum cōtūctps iterponat: et etiā cibus
bñ masticef: nec i eadē mēsa diuersa cibaria sunt comedē
da: nā si exq̄ste fuerint p̄parata ad suscipiēdū plus qz sto
machus digerē valeat puocabūt: nec etiā eq̄līf decoquē
tur siue degerent: qz si i eadē olla boui carnes: et hedi i eo
dē instā ad coquēdū ponerent nō eq̄līf: vt p̄z coq̄ent.
ne se q̄qz in diuersoz ciboz comētiōe glificet: et maloz
maxie: qz etiā p aliq d̄ips a sensibili nocumēto liber euase
rit: attū vt ingt Aui. 3. p̄mi. doctr. 2. c. 7. post dies in eo ge
nerant humores mali egritudines faciētes et p̄necantes.
Ex q p̄cludo q vel añ tps moriunt senectutis vel imūda
sibi p̄a accedet: vt magistra rerū exp̄ctia docet. Quapro
pter Seneca in qdā eplā ad Lucillū aiebat: q vbi sunt di
uersa cibaria ingrant: et nō alūt. C. His tñ nō obstatib⁹ si
ex p̄suetudine vel q̄olibet alit ciboz diuersitate h̄e p̄i
gerit debent regularit ceteris parib⁹. fm mollitue: et a stōi
descēssionis facilitate q cū facilitate digerit p̄poni nisi mo
dica intersit d̄ia: vt phoz p̄nceps de regimine sanitatis
scribit ad Alexadrū: et Isaac b̄ d̄ietis vñb⁹: q casu digō
ni rebellior erit p̄t stōi sūdi calitatē p̄ponēdus. C. Insu
p d̄z qz modeste: et nō voracit comedē. Et siliter eodē pa
stu int p̄ma cibaria: et sequētia nō est mora notabil appo
nēda: nec d̄z vsqz ad saturitatē comedere: s̄ a mēsa: vt vbi
supra ingt Aui. reliquos desiderij adhuc in aia remanēt
bus surgē. C. Itē estate d̄z cib⁹ fridus. hyeme vñ calidus
semp actualit sumi: est tñ a cibis calidissimis abstinentū
q̄les sunt. scū statim ab igne deponūtur: et ab alijs etiā q ve
hemētis sunt frigiditatis: sic q sup niue: vel q̄olibet alit
refrigerant: vt ingt Rasis. 4. alimā. ca. de regimine cibi.
Ex q p̄cludo q tātū infrigidare vinū aq: vt p̄mū faciūt
in estate est malū atqz nociuū: nā si poros p̄p̄ exercitiū vñ
aliud aptos inuenit ad spiritalia vsqz et nutritiua transi
ens actuali friditate calozē nālē extinguet: et sic nō nūqz
inducit senectutis ethica. C. Nota etiā comedēdi p̄suetā ē
semp p̄silit obseruāda: q si mala fuerint paulatine ad debi
tā et ordinatā reducat. Et qz vt ingt Rasis. 4. alimā. all. c.
sepe p̄tingit vt cibaria aliq q mala sunt aliqbus p̄uenten
tia reptunt: a qbus ip̄si sic aliq cauere nō debēt: et fortassis
cibaria alia ex̄ntia bona aliqbus incogrua reperiunt a qbus
sibi penit⁹ canere debēt. C. Sūt et assueta comedēda ciba
ria: que si malitiosa: et mali fuerint nutrimenti est paulati
ne transmutādū. C. Ultimo nota q quatū possibile ē oīa
in infecto aere nata vitētur: atqz aialia in ipso nutrita: et si
est snia Dtolomei scda p̄e qdripartiti ca. 8. alio. 5. vbi do
cet p̄noscari de accitib⁹ euentib⁹ aialib⁹ ex his qbus
hoies vtunt: ingt enī: q in hōib⁹ q eis vtunt: infirmitates
eorū infirmitatibus similes eueniūt et morient et c. Hoc idē
scripsit Aui. 2. p̄mi. doc. 2. ca. de iudicijs cōplexionis anni
Inquit enim amplius mortalitates corrumpunt arbores.

Differentia. I.

z vegetabilia: ideo corrumpunt ea ex aialibus que ea co-
medunt: ideo boies qui eis vescuntur corrumpunt. Et hec
de vniuersalibus regulis circa cibū obseruandis.

De pparatione panis tpe pestis.

Cap. iij.

Panis inf cibos color magis existit: cū ipsozum ve-
lut basia cōter reputetur: ea ppter ab hui⁹ regi-
mie pmutus inchoabo qui si ex granis plib⁹ cōfici
possit: magis tamen est laudabilis de frumento bono. si-
licet z non verustate seu qualitate occasione corrupto. In
sano quoq; mense collecto cum ortum fuerit in loco mo-
do debito: ac etiā euentato: z tpe calō a fursure mūdus: z
sufficiēter sermētat⁹: z sit cuz paucō sale pinsat⁹. Tpe ve-
ro frido cū maiori fursuris atq; salis mixtione pōr pīfari
cuz aq. s. boni fontis fluuiali seu boni ac nudi fluuij. que
etiā sanior reputat⁹: si a remoti p lapides z p saxa decurrat
ac etiā ex fōte cū scaturigine pcreet. nā z fluuij ex nimij
liqfactide pcreati mali sūt: quā si aliā nō hēres ipsā pare-
naz i cisterna: vel olla: vt sit bononie: poti⁹ distillare po-
teris vel per sacculū arena plenū vel ipsam vsq; ad tertie
partis psumptionē bulire facias. Deinde eā suauit accipi-
as: vt abijctas que existit i fundo: nec pasta fiat ita mollis
q; cū panis sit ad idurādū necesse sit farinā ibibere: sitq; in
furno ex odoriferis lignis calefacto decoctus: z p diē nā-
lē pinsat⁹ vsq; ad qrtū inclusiue bon⁹ existit. Cū sit consilr
panis ex ordeo q supradicto cōpatus fridus: ac minoris
existit nutriti: quo. s. colic⁹ vel cupiens min⁹ nutriti
viri poterit: z vt ei⁹ quedā nocumēta. 3°. alimā. descripta
corrigant cū maiori q supradict⁹ salis admixtione d; pin-
sari atq; anisozū grana leuī pquassata cū eo debēt imi-
ti. Ceteroz vō granoz panis omnino vitet. Et hec de pa-
ne sic breuiter dicta sufficiant.

De carniū electiōe z earū decoctione.

Cap. iij.

Eq; nō in solo pane viuit homo: carniūz regimen
subsequēter imponā: in q gñalia aliq sunt attendē-
da: tā. s. carnes qdrupedū q bipedū pternia: z tā
etiāz domesticas: q; etiā siluestres. **De quadrupedib⁹**
sunt eligēde q in mōtans pascuis libere euētatis: z a sta-
gnis remotis nutritur in gbus odorifere herbe nascun-
tur. Et idē de bipedibus sū pportionabile sibi nutriti-
tū dicēdum inf maciē z pinguedinē medium teneant: et
que magis attingit ossa caro in qdrupedib⁹ potius eligif.
In bipedibus vō ale cū lanceolis z pectore. **Quia** autē
aialia carcerate nutrita vitent. **Quia** q; interiora epa-
tibus gallinarū exceptis z caponum iuuenūq; gallorūz
testiculis: z ipsoz cerebris vitent. **Q** si hedi cerebri nō
multū vitupetur nauseatū tū existit q si vi volueris cū
puluerigato pipere cū sale vtaris. Et ex ptib⁹ aialij dexte-
ra ex anteriori vel posteriori q magis ceteris parib⁹ fati-
gat: absolute tū anterior est eligēda. **Q** z in oibus car-
nib⁹ etatis ips attēdi qd inferi⁹ particulari⁹ describef. Itē
z q facilius digōnis existit: z magis in calitate ipate cō-
ueniūt sunt in estate: ecōtra vō in hyeme comedēde: z pro-
portionabilē de cōplexionibus calidis dicēdū. Et idē
de etatibus z regionib⁹. **Quia** habitus in isto casu conue-
niūt lactātes vituli a scō ad qrtū menses inclusiue. **Q** dō-
tonine vni⁹ anni: hēdine a mense ad mēsem vsq; cū dimi-
dio. **Porcine** annuales vel infra recētes: in raro tū vsu
vel etiā salite: z q sunt pon⁹ in nemozib⁹ nutriti z ma-
gis tū eiūsdē etatis pueniunt. **Caprine**: capoline: z cerui-
ne annuales: z infra: z si sint lactātes triū vel qtuor mēsiū
adhuc erūt meliores leporine: z cuniculine sex mensiūz.
Ex bipedib⁹ carnes pueniūt galloz: nōdū cōeunum
caponū iuuenū: atq; gallinarū: p dīcū: cornicū: starna-
rū: fāsianoz iuuenūz qlearū medie pinguedinis in autū
nō: nō tū in quidiano vsu a laude merulituri di: z parua
auri q noctua capiunt. **Circa** hāz carniū decoctionēz
an elixari debeāt: an assari plura sūt p fiderāda. **Primo** an
aer calidus sit: an frigidus: ips anni: regio: ars: virt⁹: com-
plexio: sexus: etas: z consuetudo. hec enim omnia: vt pa-

ter intueti: pnt harū carniū decoctionē variare: z ideo cō-
plexio: etas: regio: aer: ips: anni: calida z sicca pon⁹ elixa
exigūt decoctionē: pna vō assationē. **Quib⁹** nō obstantib⁹
oia illa p suetudo puerit testē **Alu. 3.** p mī. doc. 2. ca. 9. vsus
ingt est maxime seruādus. nā cōsuetudo est altera nāi de
regimine sanitatis ad Alexandrū: z de memoria z remi-
niscētia. in tātū: vt nōnulli venenū cibus esset q ipsuz co-
medere cōsuevit. **Alu. 6.** 4°. ca. 2. Et breuiter quantum sit
obseruāda cōsuetudo respice **Gal. 7.** de ingenio sanitatis
ca. 5. illo. **S.** sed qm a qdam zē. z **Rasis. 4.** alman. ca. de cu-
stodiendis cōsuetudinib⁹. **Alu. 6.** tpe quo digestio fortior
existit pueniēs est assatū exhibere: z hinc est quare cōter
assatur in sero: z si elixū non ita nutritibile sit sicut assatum
ppter ipm esse in alieno humido decoctū: est tū facilitior
digestionis. Sed cū fortior sit digestio i hyeme q; in esta-
te: z tpe frigidus q; calidus pueniēt⁹ videt in estate elixūz
exhibere: z in hyeme assatū in sero q; mane: z consimilia
considerare debemus: vt supra tactum est de sexu: regio-
ne zē. Et hec de carniū electione: z de earum decoctio-
ne dicta sufficiant.

De condimentis.

Cap. v.

Omnis vsus est carnes cū cōdimētis seu sapo-
ribus māducare: q; hāz ppter causas fieri arbitroz
Prima grā appetit⁹ puocandi. **Secūda** q; auidi⁹
stomachus cibū recipit: q de causa ipm meli⁹ amplectit⁹:
z p pns melior celebrat digestio. **Tertia** vt cibaria i su-
tis cōtēperant qualitatibus: sicut si ad carniū caliditatem
tpandā agresta vel aliqd sile comedere: vlt cū carne por-
cina erucā comedam⁹: q; et si incitet appetitūz etiā humi-
ditatē supflūā illi⁹ carnis cōtemperat. **Quarta** causa ē
si quid fuerit nature in digerēdo rebellē: tūc enī cōdimen-
tum siue saporē ponimus digestionē rīgorantē: sicut esset
cepe: mostarda: vel eruca cum carne porcina comesta.
Quinta causa est vt si de ventositatē alicuius cibi dubi-
tāremus: tunc cum aliquo q; eidem tyriacali⁹ resisteret
cōdimētū conficeremus: sicut vbi gratia: si quis fungos
comedere voluerit cū prius debite elixatis cōdimētum
factum ex vino amigdal. pipere: z ogino malitiam etiā
tyriacali⁹ corrūperet: z ita de alijs posset imaginari. **Ex**
quo infero q; que pestis tēpore sunt cōfortantia cor atq;
veneno resistentia condimentis: siue saporibus non exi-
gere sale duntaxat excepto. **Quantum** igitur ad pri-
mam causam constat sana corpora condimentis non in-
digerē: sed quantum ad alias sic vt a casu in pestem pre-
seruentur: z alia iuuentia superius tacta cōsequuntur.
Quia habitus estatis tpe sunt oēs israscripti vitādi sapo-
res: sic eruca: mostarda: siue sinapis: alleata oia: et om-
nes vlt acui saporēz nisi eoz acuitas: z calitas cum aliq
tpe pportionato repiat: vt exēpli grā. si diu eruca: vlt sin-
apis i aqua acetose in ifusione pmaneret: deū cum pauco
aceti mixti cū agresta vel succo arāciū limonis: pomoz re-
dolentū acetosorum: berberis maligranati acetositatē
cui succo extenuatū: z pputioz vitis: vel succo ace-
toselle molliret. **Quia** enī illozū cū aceto mixtum p dī-
ctorū z siliū maliciā aliq; ptemperaret. Et si velles
supradictorum siccitatem aliquatē ptepare ex aqua en-
diue violarum vlt siliū aliquod addas: z idē dico d
succo. **Tali. n.** saporū fige bñ p fideret: q; q; oēs supra scri-
pte ierūt p pteritates: nā appetitū incitabit: auidi⁹ stōus
ei⁹ grā cibum amplectetur: carniūz q; lites pteparabūtur
z vigorabif digō. Et si q in cibarijs fuerit venenositas nō
soluz ex illis saporib⁹ seu cōdimētis corrigetur: vep etiā
an cor cōfortabif ad impfionē ei⁹ mīme recipiēda: z ma-
ximē: si de statidēscribendo pulueraligq; addere. **Q** si
timeres vt ex acetositatē supradictorū mēbra spūalia le-
derentur addas amigdalas pufas a cortice mūdus cum
cucharo: z erit res opia. **Ex succis** supra scriptis vlt aliq
illozū possent cōdimēta siue saporēz diuersimode p fici:
z si cum pauco brodio faceres eos vel aliqd ipsozū vna

bulitione buliri laudabili⁹ esset. Et si vnum p̄ciosissi-
mum voluers in isto casu aliqd cū eis ex infra scripto pul-
uere facias cōmisceri. vt. ꝛ. cinamomi electi ꝛ a cortice
supiori mūdāti. ꝛ. j. coriandroz p̄paratorum. ꝛ. ij. ꝛ. hario-
filoz cardamomi nuctis mulfate. añ. ꝛ. j. ꝛ. rasure eboris. ꝛ.
ꝛ. corall. ru. ꝛ. j. radicum tormentille diptami sandalozum
oium. añ. ꝛ. j. ꝛ. croci. ꝛ. ij. rasure vnicornu. ꝛ. j. fiat puluis
de quo in qbuscūq; p̄dūmīs vtēre addendo ꝛuc. ꝛ libito
potes s̄līr ex illo puluere cū amigd. ꝛ aliq ex succis supra
scriptis addēdo ꝛuccarum saporem cōficere si libet. Et
nunq; obliuiscaris in qbuscūq; tuis saporib⁹ acetū facere
cōmisceri. nā quantū valeat in isto casu in cor cōfortādo
atq; colere ꝛ sanguinis feruore repmēdo in describendo
deficerē. Et si cū tuis assatis carnib⁹ viridē saporē face-
re volueris facias cū aceto petrosellino pauco mente ma-
iorane serpilli vel basiliconis: ꝛ ponas de acetosa in quā-
titate maiori addēdo de cinamomo vel de puluere supra
scripto: ꝛ si adderes parū croci licz variaref in colore ꝛ
utile valde esset. Et qꝛ p̄sepe hoīes s̄m eoz appetitū sa-
porū diuersitatē faciūt: ꝛ si forma posset diuersimode vari-
ari: nigrediētia tū mālta sunt supra scripta nō laudarē q̄ti-
dianū vsū succi limonis: ꝛ citraguli: siue arāci: nimis enī
stōm ledēt: ꝛ interdū vno: interdū alio vtile erit vii. C So-
let pullus interdū rali p̄parari: elixaf: ac in patella mem-
bratim aliq̄līf assaf: demū in amigdalīs ꝛutis cū agreffa
ēꝛcne imergit sup q̄ puluis cingī. aspgif. alij accipiūt suc-
cū vne semimature: ꝛ ipm aliq̄līter cū mollitie panis in-
spissant: ꝛ aliquatū in patella decoctū supra pullū mē-
brati incisum: vi supra infūdūt addēdo puluerē cinamo-
mi. vel alīf fieri pōt accipiēdo lac amigdalay cū aq̄ aceto
se: ac rosariū: ꝛ cū aliq ex succis supra scriptis ēꝛctū. Dein
de ex supra scripto puluere ad sufficiētā iposito in platel-
lo sup assatū v̄l elixū pullū ꝛijciat: ꝛ postea cū granis gra-
natoz bñ mūdīs dꝛ sparsim onerari: ꝛ h nō gustui: verūꝛ
vsui ē delectabile. Si q̄s aut semialbū: ꝛ semirubēū face-
re voluerit cū vna parte lactis supra scripti modicū cingī.
iponat. cū alia v̄o de puluere supra scripto vel cinamomo
addēdo de sandalis rub. quātū sufficit ad illū saporē ru-
bificandū positis. s. in infusidē ꝛ ex p̄līs. Conueniūt tamē
hec p̄dimēta poti⁹ elixato pullo q̄z assato q̄ tū si assato fe-
ceris peccatū mortale nō cōmittes. C Assum v̄o pullum
cū aqua. laudo bñdicta q̄ sic ap̄tes. s. qꝛ ipso assato calidūꝛ
ē s̄mēbrez mēbra nō ex toto reimouēdo: deīde modico vi-
ni cū multa aq̄ rosariū: ꝛ pauco sale aspgaf: qꝛ si vis adde-
re aliqd de puluere supra scripto facias: ꝛ etiāz modicū ex
aliq succozum: licet in vsu nō sit. C Depaf interdū fasia-
nus eodē mō. ꝛ p̄dix licet eis fiat magna iniuria: qꝛ sal so-
lum eis debet esse p̄dimētum. C Alīr interdū p̄parant
pulli: ꝛ alia caro faciendo gallanicum illo mō: qꝛ in eo po-
ni pōt pedes auricule: ꝛ rostra porcorum cū pedib⁹ vitu-
lozū q̄b⁹ addant pulli: vel caro capti: ꝛ fiat cū aceto al-
bo aq̄ ꝛ vino. Et si aliqu puluis inponitur. bonū est acci-
pere de supra scripto ponēdo sp̄ de croco ad sufficiētiaz:
v̄l debite coloratur: ꝛ poteris addere si placet aliquid ex
emulsione salda. rub. ꝛ etiā aliqd ex p̄noiat succis. C Itē
fuit pastilia que in h casu non multum laudo: quib⁹ tū si
v̄l volueris fiāt ex carnib⁹ vituli cū pulpis: nec tātū lau-
do ꝛiguedinem q̄tū apponūt citramōtanū: vt in ēꝛctidē
de furno lac ponas amigdalorum ēꝛctū cū agreffa v̄l ali-
quo ex succis supra scriptis addēdo de puluere sepe dco
ad q̄tūtatē sufficiētē. C Alīj decoquūt carnes illas i co-
pino olla vel lebetē: ꝛ oīa addūt carnibus supra scriptis:
ac si ēē caro in pastillo decocta q̄b magis laudo decoquitur
ꝛ interdū caro cum modico aq̄: ꝛ in fine decoctionis agre-
ffā inponūt cū sp̄bus aliqbū q̄b nō male factūꝛ reputo.
C Tpe v̄o hyemis debēt hec p̄dimēta magis ad calidū de-
clinare: in q̄ casu erucā sinapis sine aq̄rū supra scriptarū
infusione exhiberi pōt: ꝛ tunc pueniēt rob vini: qꝛ mustū
bulitū cū aceto: vel aliq ex succis supra scriptis addēdo: si

libet p̄pt eoz siccitatē parū aque endiuie vel violarū cū
modico ꝛuccaro. Itē cū amigdalīs ex aceto v̄l alio ex suc-
cis supra scriptis cum infra scripto puluere pōt cum car-
nibus tam assis q̄z elixis saporē p̄fici. C Puluis sic fit. ꝛ.
cingī. al. cinamomi electi añ. ꝛ. j. coriandri p̄parati. ꝛ. ꝛ. ga-
rio filoz: cardamomi: gnoz paradisi añ. ꝛ. ij. rasure ebo-
ris. ꝛ. j. radicum tormentille. ꝛ. j. radicum diptami. ꝛ. ꝛ. rasure
vnicornu. ꝛ. j. croci. ꝛ. ij. fiat puluis. Et nota qñ vtēris pul-
uere isto v̄l supra scripto: si ꝛuc. addiderit erit bonū. C Si
unt ꝛ interdū sapes cū cepe cocto i ꝛiguedine: ꝛ pane
asso i aceto diu ifuso cū q̄ si loco cingī. vel cinamomi po-
neret de puluere supra scripto bonū erit: ꝛ hic sapor mul-
tū veneno resistit. C Et qꝛ in describēdo saporū seu cōdi-
mētoz maneries mihi ann⁹ nō sufficeret hic sinez ipono:
cogs modos relinquēs talia p̄parādi. Sꝛ quocūq; fiāt s̄m
ipa etates regiones cōplones ꝛē. cū supra scriptis sunt al-
teranda sic. s. vt in tpe calō acetum agreffa: ꝛ s̄līa dñent ꝛ
acetū maxime tpe v̄o frido non sic illa debēt cū istis sapo-
rib⁹ cōmisceri. Et h de saporib⁹ siue p̄dimētū dēa sufficiāt.
C De ferculis.

Cap. vi.

On est hec hoīum etas: vt p̄us p̄tenta fidelibus
n aruis: imo carnib⁹ saporib⁹ seu condimentis geta
non exis p̄tinue nouū cibarioꝝ modum nutrit in-
uenire: ea p̄pter deiceps faciam de ferculis mentionēꝛ.
C Conuenit igitur amidum simlagineum ordei ꝛ q̄z ma-
xime auene colatura furfuris cum lacte amigdalorum
decocta pulter: ac etiā ex ordei farina. pōt ꝛ iterdū risuz
cum lacte amigdalorum p̄paratum: ac aspsum ꝛuc. man-
ducari vel in brodio caponū: aut carnis bñ ꝛiguis deco-
ctū. C Legumina vitanda sunt oīa: ꝛ maxime eoz suba-
lētib⁹ ex corticatis exceptis q̄bis p̄bulite: ꝛ in aliq aq̄ co-
cte aceto pōt aspgi: ꝛ talis puenit interdū eoz vsus i esta-
te. s. vulgares v̄o de brodio ciceꝛ rubeozum faciunt ma-
gnū festum: ideo si ipsum magis medicinalē q̄z ciba-
lū v̄l volueris facias sic: qꝛ ipsa bñ mūda p̄pus laua: de-
inde ad decoquēdū ponātur in quozum brodio ponatur
modicum saluie maiorane petrosellini vel yfopi addēdo
oleum oliue pro libito voluntatis: nec debent cicera in
lixuio remolliri vt sit cōiter: qꝛ virtus p̄pter quā eoz bro-
diū exhibem⁹ remanet i lixiuio: vt ex dictis ēꝛ. Desue i suo
de appropriatis colligi pōt. ca. de pleuris. illo. ꝛ. Sermo i
aq̄ cicerū. Sed si magis medicinale adhuc ipm facere vo-
lueris: vt. s. fit magis viāꝛ v̄rinalium ap̄itū: ꝛ a calculo
magis p̄seruatiū lotis vi supra facias vt parū buliat: deī
de colentē: ꝛ colature addas parū salis: ꝛ vini albi op̄ij cū
modico croci: ꝛ puluere spice nardi: deīde h totū parūꝛ
buliat addēdo si libet oleū oliue: ꝛ tale brodiū in ꝛncipio
mēse sumas. C Et ad modū citramōtanoz fiāt offe: h enī
brodiū est valde laudabile in q̄ nō posito oleo: si simlam
anenatā vel ordeatā vel talia decoq̄ facēs: ac etiā lac amī-
gdalarū ēꝛheres v̄tile valde foret. Ex cicerib⁹ tamdiu re-
molliis a q̄b⁹ si iā nitrositas fuerit spoliata fiāt iuscula v̄l
trē exiccātia: ꝛ sic p̄parata impinguat: vt Desue allegato
ca. qbus vtēre: si placet in h tū casu fracta cicera a corice
munda magis pueniūt. C Sꝛ cauedū est maxime: ne su-
pra scripta sint vetustate cōsumpta: est enī inuidiosa vetu-
stas oīūz edax rerū: vñ p̄pt vetustatē p̄la ex his p̄p̄iā nāꝛ
amittētia venenositatē acgrūt Isaac teste in dietis ꝛicu-
larib⁹. C Ex herbis pueniūt borago buglosa spinachia
blitis endiuia: lactuca: portulaca atriplices: ꝛ h maxime
in estate: licz borago ꝛ buglosa satis in oī tpe: tū in tpe ma-
gni est⁹ de ipsa portulaca ꝛ aceto sumatis iterdū: ꝛ si mo-
re italicoꝝ ensalatā facē volueris adde parū eruce boza-
gini: mēte: ac petrosellini: ꝛ oīa cū sale: ꝛ oleo oliuarum
ꝛfice: ꝛ aceto: ꝛ ē res isto tpe facia pueniēs colicis maxie.
Et sup oīa in estate puenit acetosa: imo nonnulli tāta vim
ei attribuit: vt vñ⁹ bolus de ea i mane ꝛ ali⁹ i sero vacuo
stō sufficiat hoīem a peste p̄seruare. C Laudas ꝛ cucurbi-
ta cū q̄ parū cepe albi ad decoquēdū ponas iux doctrinā

R 2

Venerunt
venerunt

Differentia. II.

Aut. 3. pmi. 2. doc. illo c. Oportet ut sanitas pseruator zc
ut ei puma friditas tpe ne debilia hntib⁹ viscera iferat
nocumnti: cōit tñ tpe magni estus nihil calm cōmiscem⁹
sed vltari⁹ agrestia iūgin⁹: z tu facias si libet. Ctesones
mēta petrosellini brodiū caulium rubeoz leuit coctoruz
radices petroselli. rape in qbus ē mirabil⁹ ppetas ad illu
minādūz oculos: vt ingt Zueroy. s. colliget: z nape pbu
liti demceps cum brodio carniū cocu interdū pueniūt
fille z pastinace fuit. C Et cu⁹ carnib⁹ fercula puma: z cu⁹
pinguedine q tali tpe sunt oino vitāda: nisi ex carnib⁹ ca
ponum fierēt safianop: starnarū: coturnicū vel iuuenū
gallinaz: alis lāceolis: z pectore pulpar: ex qbus cū lacte
amigdalaz: vt fit cōioz pōt ferculū pparari. C Fit z aliud
satis laudabile ferculū cū vitello oui z agresta: qd brodiū
gnaruz in lōbardia cōiter appellat. Frangunt acenā oua
recētia in aq z mollit decocta cu⁹ agresta vel aliq ex suc
cis suprascriptis aspgunt: z ē cib⁹ satis laudabilis i estate
C Nec etiā recētia oua talit⁹ cocta vt tremāt villo vitupero
tpe: vñ estate cū albumine: hyeme vō sine sunt comedēda
frixā: aut nō pueniūt: attñ qcuq; mō coquant mollia exi
stāt: qz talit⁹ cocta sunt multi z boni nutritiū paucay sup
fluitatum: ac facil digōis: vt Alu. sen. 2. pmi. doc. 2. ca. de
eis q pueniūt ex eis q comedunt z bibunt: z sen. 4. ca. j
Si vō cocta fuerūt vsq; ad duritiē: z si multi sint nutritiū
tū: dure tñ digōis sunt sic caro bouina: vt Alu. 2. pmi. al.
legat. ca. Ex q cludit q in pulloz corporib⁹ decocta sūt
oīno vitāda. C Illota insup q oua samora sunt p se cocta
qz cū aliq alio: vt Alu. 2. cañ. ca. de ouis. C Et qz nō foret
possibile vt oēs cibarioz modos singularit⁹ describere cū
oēs puicie: imo ciuitates: imo vt ita dicā qlibet villūcula
suū certū modū habeāt cibaria cōponēdi: s de fercul⁹ oca
sufficiāt. S qz cūq; fiat estate frigida: hyeme vō calida:
medio vō tpe mediocria virtualit⁹ pueniūt zc.

De lacte caseo z ceraceo.

Cap. viij.

Alatāsiēses maurianēses: atq; briāni in oia mū
di cibaria pncipatū putāt caseū obtinere: z neduz
via nutritiū: verum cūlibet veneno sicut iuria
ca magna aff rmat sue virtutis excellētia de facto resistē
re: qre vidētes medicos infirmis vtplimū caseū inhibere
nō solū ipsos: imo Hypocratē Valienū z Alu. cū de suis
caseis nō fecerit mētiōē infamāt dicētes: q si bonitatez
z excellētiā suoz caseoz: sicut sardinensū malitiā cogno
uissent non sic indifferent oēm caseū vitupassent. Quare
cū ad pns inhabitē int eos eoz īfamā cupiēs euitare de
lacte caseo z seraceo in h. c. sub breuib⁹ faciā mētiōez.
Zac s eligat a medio veris vsq; ad medium estatis nouit
multum albū boni odoris atq; saporis q sup vnguē positi
tum nō fluat: sed rotūdef ad quādā tēdēs dimēsiōē aial⁹
pinguis z iuuenis i mōtāna pascua libere euētata: z odo
riferaz herbaz nutriti p. xl. dies ad min⁹ a ptu distātis: z
si sit capra vñ vacca nigra vñ rubea eligat: z int cetera aia
lia bruta iux sniam Gal. 7. de ingenio sani. ca. 5. asinūz
lac laudabil⁹ cōprobat: licz velut alia in ethica nisi sic ex
tat in vsu. Deide capinū lac magis pueniēs indicat: q si
tu vñ volueri tpe q supra cū alijs pditionib⁹ noīatis bonuz
erit: dūmō stōm habeas a mal⁹ humorib⁹ munduz sine fe
bre capitis dolore: z vētris tortione filr existas. Est qz su
mēdū cū modico sal⁹ vñ succari admixtione vel mellis vt
Gal. loco q supra ab. 3. v. vsq; ad. viij. ac etiā nālī calore p
pus aliqit p exercitiū vñ fricationē vinificato. Deide tar
det cōmestione q a stō sit egressuz: qd erit verisile in ho
ris duab⁹ cū dimidia vel trib⁹. C Bonome: Papiē: Ma
due lac vēdit coagulātū qd post cibū cōit exhibetur z nō
laudo: imo si ipso vñ volueris ipm cū flore camomille vñ
flore alio casearificas: deinde ipm in pncipio past⁹ assu
mas cū sale vel cōtrafea: vel vt alijs cōit sit parib⁹ in de
beo postea a vini potatiōe p morā notabilē abstinē. C La
se⁹ aut vaccin⁹ vel ouin⁹ eligat bestiarū q ad fetationem
pinguedinē z pascua: vt supra pditionatū int nouū zan.

tiquū medi⁹ boni saporis z odoris ad dulcedinē filr z nō
ad salledinē declinās. Talis aut vsus tā in ferculis qz alit
nō puenit: sicut in istis de tarantasia: maurina: vel briāna:
hi enī facile digerunt: corpus impinguāt: ac bonū dāt nu
trimētum: z loquor in corporib⁹ sanis z nō occasionatis.
Mā calculosis: z paratis cadere in opilationē incōueniēs
existit: nec ipm in scda mēsa: vt cōioz fit sup asso pane co
ctū interdū māducare vitupo: qz grauitate sua ad stoma
chi fūdū cibū impellit: z rōne panis asst: os stomachi cor
rugat z claudif: vñ meli⁹ amplexus cibuz: z p pns melior
fit digestio: z ppt eandē cām antiquus case⁹ boni saporis
z odoris ad quādā declinās dulcedinem. Ita q neq; sal
neq; coagulū acuitatē z mordicationē in eo vllā impffe
runt: in pauca tñ quātitate sumpt⁹ puenit post cibū: alit in
isto casu oīno vites: qz tunc vis coaguli z salis in eo mul
tum potēs existit: qre humores acuerit: z ad febrē recipiē
dā redderet paratiores. C Seratiū qz vsus nō bannit int
dū: dūmodo sit dulce int durū z molle mediū in q nullus
percipit malus odor neq; sapor: z cū vsus sit res ex rōnē
q maxime ē obseruādus. 3. pmi. doc. 2. ca. 7. audacius z si
ne minori nocumēto suprascripta vñ pnt assueti qz alijs q
re insueti nō tātam quātitatē neq; eoz vsū sicut assueti
debēt frequētare. Gloriant g tarantasiēses maurianēses
z briāni: qru caseoz z seraceoz vsus vt sardinensū nō vi
tuperat. Et hec de caseo lacte z seraceo dicta sufficiunt.

De piscibus.

Cap. viij.

Euotis dieb⁹ vt est qdragesima dies veneris vigi
lie zc. a sacratissima lege nostra nobis carniū co
mestio phibet: vnde pisces si boni hñ pnt libenter
in earum loco reponimus. Qua de re in ipsorū electiōe
alique sunt attendende conditiones. C Primo enim sint
marini vel aque dulci libere fluentis: z non lacualis ni
si frigidus fuerit arenosus vel saxosus vel ex transitu ma
gni fluij vt lacus Ebenensis: vel lacus Costantie vñ ex
magna fontium scaturigine: vel ex frequenti fluxu maris
procreet: vt lacune venetorum: z nō loquor de ciuitatib⁹
propinquis in quibus tota ipsius ciuitatis immundities
expurgat: quia tales pisces sunt omnino vitandi: ac etiāz
qui in fluuijs iuxta ciuitates vel villas nutriunt in quib⁹
maxime ciuitatis cloace deueniūt. Qz si aq supradictē vē
tis fuerint septentrionalib⁹ exposte multo erūt meliores
qz si meridionalib⁹ vētis: vel qbusuis alijs fuerit euētate.
C Et inter omnes ceteris parib⁹ marini laudabiliores
existunt quoz noīa ppter diuersitatē pntib⁹ nō inscribāz
sed cognitiōes ex quib⁹ in cognitionē bonitatis ipsorum
vbiq; locoz qz poterit facillime deuenire: z q tam marts
piscib⁹ qz dulcis aq cōueniētes. C Brio. n. sint boni odo
ris: nec tactu limosi vt sūt anguille vel tēche in mal⁹ aquis
stātib⁹ nutriti: z qzto magis carnem cōpactam hūerit: z
albā tāto ceteris parib⁹ erunt meliores. Inter puos z ma
gnos medium teneant. Nam ingt ysaac in vlibus dietis:
z si pui stō nō noceāt: facile tñ in corruptionem mutātur
Grossi vō si ppter eoz viscositatem stō noceant: non tñ
ita facile vt pui corūpūnt. Sūt itaq; in pisciūz gñe medi
ocres eligendi. Et siqs vellei eiusdem spēi pisces in pui
tate magnitudine: s est fm eoz etates adiūcē cōpare cō
psonaliter sicci meliores sunt in adolefcētia siue pueritia
humidi vō in iuētute. nam si hūiditas agni iuētut sic
citate tpatur: z siccitas eius hūiditate puericie: ita pēise d
piscib⁹ est arguēdū. Senes vō pisces siue decrepiti sunt
oīno vitādi. C Sūtq; eligendi pisces inter maciem z pin
guedinem medium tenētes: qd docti piscatores fm pisci
um spēs: z anni tpe cognoscere sciūt. Nam vidi venetijs
q piscatores singulo mense aliquā vnam spēs sciuerunt
eligere in bonitate: z pisces ille mēse trāfacto: ppter eoz
maciem vñ superfluam piguedinē insipidi z infani iudi
cantur. Et inter ceteros squamosi sunt eligendi z ceteri
pib⁹ pauciores spinas hūtes. C Bz aut piscis nup cap⁹ i
recēti aq aliqz diu ludere: deide euiscerari vel in sale re.

Cntr
abjiciat

poni p aliqd ips plus vel min⁹ fm eius maiore vel mino
rem humiditatem vel viscositatem. Et ois piscis visco
sus plime hūiditatis sanior est sup prunas assatus vel in
patella oleo frigus qz alr: ignis. n. z oleum hūiditate de
siccat: z auferunt viscositate: laudatur cum h bonum vi
nū z odoriferum: nonnulli etiā magis laudant sup pru
nas assatū piscem aspsum vino albo: cum sale mixto: z cū
oleo: vt cōter sit. Lulis tñ cutillz piscis in oleo cocti de
bet abijci. Si aut piscis durus: z non viscosus fuerit cuz
aqua vino z sale coqndus erit. C Dico aut pisciū pigue
do vitanda: z ps eoz sanior: ppter pūnuū motum est cauē
da: z idē dico de veire in cōpatōe ad dorsum: dūmō in ni
mia non abūdet piguedine: q in casu ps dorsū saniora exi
stir: z vlr cū piscis est abundās in pinguedine dorsa z la
tera mēbra que non sūt ita pigua saniora iudicant. Qua
ppter z si oculi: z totū caput atqz ptes vmbilicales sapi
de magis existāt: atñ sicut alia mēbra ita sanum nō dant
nutrimentū. C In raro tñ vsu anguillā nō vitupo. z ma
xime in estus tpe in iam dictis ags nutritā q in recenti aq
purcata demū excoziet: z in sale aliqz diu dimittat: deñ
si elixet cū peirosellino maiorana salua: z ocimo dcoqz
z cum modico pipis cūciberi cinamomi z paucō cassara
ni pdiatur. Si aut assetur sepe cum vino albo sale permi
xto irroretur. Et vsus decoctōis finem cum spibus supra
scriptis addito succaro aspgat. C Et oēs assati pisces vt
de carnib⁹ dicebat: z magis in hyeme pueniūt qz in esta
te: econtra vō elixi. Ra. tñ. 4. alimā. capitulo de pestilen
tia: z eius cautela plus tpe pestis laudat pisces sup carbo
nes assatos qz alr coctos. C Laudo insup salsamentū qd
elixis piscibus fit cōter ex cinamomo. cici. pipe gariof. g.
no padisi galaga cū cassarano z estuo tpe cū aceto vlti
quo ex succis supradictis corrigat: z qz maxie in salsamē
to pisciū acetū puenit: si plima abūdāt viscositate. Alisatis
vō puenit salsamentū cū pipe. cici. gario. ciamomo factum z
cū aceto. Et nota q fm etates cōplones zc. ut. s. deñ est
de carnib⁹ ff salsamēta pisciū variada. C Morti āt nob pi
sces aq dulcis q cōter laudant: sunt lucij siue becheti te
mali seu vmbre truitale rugie pisces parui petrini noti
stuligiores seu facie. Lancrī quoqz in parua quātitate tñ:
grauant enī stōm z dure sunt digestionis. C De salinis vō
piscib⁹ dico oēs esse vitandos cū caliditate z acuitate sua
ad incēssione recipiēda nimīū humores pparēt. Si tñ grā
appetit⁹ puocādū: vt qrundā erat alexandrinorū dieta in
pncipio past⁹ parū de eis sumat tolerabili⁹ esset vt fit cōis
de encludis: sz eoz pauca sit quātitas. z hō piscib⁹ dca suf.

De fructibus.

Cap. ix.

I ciboz narrationi finē imponā: restat de fructib⁹
v aliquam facere mētionē: quoz vsus in hoc casu po
tius medicinaliter qz cibaliter cōmendatur: sed cū
multi casus accidere possunt: rōne quozum medicinalit⁹
eis diuersimode foret vtendū: in longū hec narratio du
ceretur: si illud singularit⁹ exponere vellē. Sed his omis
sis vt hominū lasciuijs aliquantū satisfaciā qz pādū aut
cenā pfecisse minie credūt: nisi fructū maneries affuerit
aliquā de eis fm cōem vsū hic breuiter faciā mētionē.
C Dico q nota q oēs fruct⁹ putridi z in gbus vmes mul
tiplicātur sunt oīno vitādū: nec sunt in eadē mensa diuer
si fructus comedēdi: ne alter alteri⁹ ipediat digōnem. Et
qz maxime cauēdū ne cū roze colligantur: z sumope a co
mestione ipoz nimia in fine pastus abstineam⁹. si enī ma
le vel minime digerūtur malas sibi q̄litates acgrūt vene
no vicinas: vt in vlibus dietis ingt Isaac. C His habitis
dico qz aliqz fruct⁹ sunt pponēdi: vt sic⁹: vne: amarilia: cere
sa: mora: nespila matura: pruna: perfica: crisomila: cucu
mer: melo: batheca: z siles. C Sic⁹ eligant boni saporis z
odoris: qzū medulla rub. existit. C Que sint albe per dies
aliquot an collecte: vel saltē sint in seruenti aq aliquantu
lū imerse: quarū cortices abijctant z grana. C Debēt z p
fica an eoz comestionez p duos dies saltē ad solē dimitti

qdā enī tūc eis supflua hūiditas resoluit: rōne cū hūor
ex eis gñat⁹: de facili recipit putrefactionē: etiā adhuc nō
nulli ea sub calidis cinerib⁹ repōi tubebāt. alij i seruētū aq
qd facias si libet: z si ipsa supfert an cibū bonū vinū z nō
aqua post bibere debes. C Idē facias si supferis crisomil
la q qz cū pficis pueniūt i nā: nō tñ multū laudant ab au
ctorib⁹. iō illa dimittē meli⁹ ē. C Amarilia z maxie cū cuc.
p dita mala gnata mora nō pfecte matura in aq refrigera
ta: pruna depilata q trito cuc. sunt aspgēda: sz de moris in
usitatu videat. C Cerefa melones atqz anguria grā repri
mēdi sanguinē atqz colerā etiā in sui acuitate magni estus
tpe pōt qz z maxie colic⁹ p duas horas an cibū assumere
post q nihil bibēdū est: post mala gnata maxime. Sz si te
post illa a potatiōe abstinere nō vales: sz nōnulli aquam
laudēt isto tpe salubrius cēseo paz boni vini bibere: qz si
ppf h forsan nō ita cito illa labantā stō. C Mori tñ ex ill ge
nito vinū tyriacalit apponit. C Nota tñ qz si colic⁹ melo
nes vel anguria comedēt: meli⁹ ē ppter ei⁹ facili in colerā
puersionē vt aquā vel oricacā post bibat. flatic⁹ vō vi
nū. Si tñ coleric⁹ de ipsis comederet: vinūz nō nocebit.
Et si de eis in quātitate sumit cib⁹ alius nisi p pus facta vi
gōne sumi nō dz. C Olue vō imature cū aq sale z semicu
lo p dite grā appetitū puocādū: ac stōm pfortādū in pñ
mēse pnt sumi. C Interdū pnt z cucumeres cū aceto: sale
z oleo oliue correu in pñ⁹ pastus tpe magni est⁹ i pauca
tñ quātate interdum māducari. C Mora vō matura tali
tpe tanqz mortālē fugias inimicū q in corrupto aere sunt
pestis gñatiua. C In scda vō mēsa pueniūt poma z pira:
qz si cocta fuerint cū aniso corrigere debes vel cū succaro
vl⁹ cū maratro. z qeqd dicat Isaac z Eli. pfica mō qz supra
correcta post cibū moderate sūpta nō vitupo. naz et si aqā
sint z de facili putrescibilia vt ipsi asserūt: tñ vt supra cor
recta nec i nimia sumpta quātitate ponderositate sua ad
fundū stomachi cibū impellūt: z ipius os eoz frigiditate
pdesant: ac fetorā q ab ipo stō puenit mirabilē resistūt: vt
Zuerro. s. colliget: atqz magni caloris tpe ariditate z supe
riorū partū estuationē potēter mitigāt: z cū h eo suauē sō
nū inducūt: z h videt elici posse de mēte. Rasis. 3. Alimā.
ca. de fructib⁹ z pomis. C Itē et si post cibū coclear vnum
granorū malignati assumerez: z duo vel tria nespila pec
catū mortale nō cōmitteres. Mobil enī inest mal⁹ granatū
ppetas: vt ingt Zuerro. s. colliget: qz abis resistūt ne i sto
maco corrumpant aliqz. C Auellane vste sunt cuz trito
sale aliqz māducāde: que non vste in vino sūpte hoīez a
veneno defendūt: vt Isaac ingt in dietis particularibus.
C Nuces tyriaca piscium post eoz comestione sumātur
deplumate in rosacea aqua. Et aliquacipiunt vinū i quo
aliquantū maneat: z deinde extracte z succaro aspsē sūt
comedēdi: recentes vō depilate silt vino vl⁹ rosacea aq la
uent: z vt supra succaro aspsē sunt comedēde qz si cum
vna ficu an cibū sumat ab omni veneno hoīem pferuat il
lesum: vt ingt Isaac z Zuerro. s. colliget: z p pñs qz sz
Zui. z can. caplo. ppo addere paz rute erit meli⁹. C De
bēt z amigdale tā recētes qz antiquē vt nucez ppararū pi
nee vō cū mantili albo aliqliter pfricate z deplumate cuz
rosacea aq z succaro: vt amigdale pparant. fisticī aliqua
lit torefacti vt auellane sumant. C Castanee i prunis co
cte post cibū a colericis cum succaro: z a flegmaticis cuz
melle sumant: vt docet Isaac. In aq tñ cocte laudabilio
res existūt z ad suā quā faciūt inflationē phibēdū quo
cunqz modo coquantur est vtile eas cum sale comedere. C
Omne genus pirorū pomorūqz exceptis granatis v.
vt elicitur ex doctrina z Desue in suo antidotario dist. 4.
potest cuz succaro cōfici vel melle in modū diacitoniten.
Si per bolos post eius decoctionē in cuc. ipsū dimittet
taliter decoquēdo vt valeat cōferuari: vt docet scunt apo
thecarij pparare z est cōfectio delectabilis multū: quam
post assumptum cibum maxime laudo. in consimili mo
do quo supra: vt dicit Desue possunt preparari. si autēz

Differentia.II.

amarilia pruna vel ceresa cum cucca. condiantur: melius ē ante cibum illa sumere: hec de fructibus sufficiant.

De potu.

Cap. x.

Plens pmissum ordinē pseruare cibatione habita q̄ in regimine potus sunt attendenda describam que nō solū ad suis extinctionem afferunt iuuamē tum: verum etiam ut melius digeratur: atq; ad membra facilius penetret cibum preparant. Non igit q̄ bibat nisi si p̄p̄us notabili facta comestione. diuersitas q̄ vinorū in vno pastu ē oīno vitāda. Et qd̄ ei⁹ in cena vel pradio bibi salubri⁹ erit in plures diuidere partes q̄ totū vi non. nulli faciūt i vna vel duabus bibere vicib⁹. nā partiendo potū fit melior subtil⁹ cū grosso cōmixtio ceteris paribus meliusq; ad epar chilus penetrat: et melius eius totalitas poterit ab epatis tāgi totalitate. vñ melior et facili⁹ fit chil digō: et h̄ videt velle Alui. p̄ can. de mō gñādis humo. rū dū ingt. Et faciat ipm penetrare i illas coangustatiōes vbi melior comestio aq̄ bibite zc. p̄ quā in assuetis intelligit vinuz. Cū si q̄ ad hui⁹ oppositū vñ textū adducēt Alui. 3. p̄mi. ca. de regimine ei⁹ qd̄ comedit et bibit: dū dicit: oportet ut post comestione bibat q̄ et nō in hora comedē: p̄ qd̄ videt q̄ nō solū bibere duabus vicib⁹: imo nihil bibere meli⁹ sit: et p̄p̄us aliq̄s hora comestionis si minus biberit meli⁹. Cū dīcēdum q̄ h̄ dcm cū textū p̄tinuaf p̄cedēt. s. cū illo. Neq; post ipm multa bibēda est aq; vbi vult q̄ itra tps comestiois nō d̄z q̄ bibē aquā. Si tñ ipm suis infestauerit bibat de ipsa parū: et sit frigida: q̄ si fuerit multa: faciet cibū in stō natat: et frigiditate sua digestiōe impediret. S; si q̄ biberet eā postq̄z cib⁹ descenderit a stomacho vel a p̄ribus supioribus: tūc cōprimet qd̄ in stō remāsit. vñ cur⁹ et meli⁹ digerēt: et cū h̄ sum extriguet. Et i isto casu infestāte si q̄ vino vti poterit si ipso fuerit assuetus: et h̄ voluit Alui. loco q̄ supra si q̄ diligēt in sp̄erit. Et idē ponit Rasis. 4. Alimā. ca. de regi. bibitiōis. Ex q̄ tñ nō segtur: ut assueti vino se a potatiōe istra tps comestionis debeāt abstinē: q̄ supra cibū. i. hora comestiois poterit h̄ assueti vino duas vel tres bziadas ipsi⁹ sine nocumē. to bibere: ut dicit Alui. 3. p̄mi. ca. de regi. aq̄ et vini. Et accipit ibi bziada p̄ ciato: q̄re p̄cludit q̄ meli⁹ ē illud qd̄ bibitur⁹ ē p̄tes i p̄les p̄turi q̄ in vna vel duas soluz. Cūq; in istis pub⁹ i Italia sint assueti vino: sit estatis tpe albū vl̄ rosaceū bñ clarū q̄ i lōbardia Lirisolū nūcupat: boni odoris atq; saporis: et ad aliq̄lē declinās acerbitatē. tale enim vinū calefactū est meli⁹. et p̄p̄us estatis tpe: ut Alui. 3. p̄mi. doc. 2. ca. 8. In hyeme vō ut sit rubeuz claz et subtile erit laudabile: ut ex dictis Alui. loco q̄ supra p̄oi h̄i. Et sūt fm eo p̄ potētiā h̄ vna lumphāda. sic ut q̄i aq̄ sentiat sicut dixit Rasis. 4. Alimā. in ca. de pestilētia et ei⁹ cautela. potius tñ laudo q̄ talia sunt nāliter vel artificialit: ut vltioris aq̄ admixtiōe nō indigeāt. Et ob h̄ac cām nōnullos valētes p̄acticos videt: q̄ vtaq; cum vino debita fieret p̄mixtio p̄ horas aliq̄s an bibēditēpus aquā cū vino p̄misceri tūc bebāt artificialit tñ poterit vinuz fieri qd̄ vltiori aq̄ admixtiōe nō indigebit: ut si quis in loco fuerit vbi potentia vna nascunt faciet: ut cheri p̄ qdam nobili dñā faciebā tpe vindemiaz aq̄ sufficiētē quantitātē cū vuis i tina miscerē faciebā: deinde extractū vinū cū sufficiētē tpe in ipa bullerant: et in vase positi itez bullēbāt: et purificatū nulla alia aq̄ admixtiōe indigebat: et illa ē optima pusca. libet dici pusca p̄p̄a nō mereat. Cū tpe igit pestis vna dulcia vna potētiā: ut maluaticū: vñatū: trebianū: robola: et ali a h̄. et vinū qd̄q; artificiale: ut mellicratū: mulsuz seu nectar: et ad modū vulgariū hypocratum et etiā clarētū siue steladia sūt oīno vitāda. Sigs tñ tpe hyemis p̄pter p̄sue tudinem: vel potius p̄pter lasciuia h̄is vti voluerit sūt cū colirida in p̄ncipio past⁹ sumēda: ut diuti⁹ morent in stō: ne aliū cibū secum traherēt indigestum: et est mod⁹ quez italici seruāt: et bñ. Curamōtani tñ oppositū faciētes talia via et maxie nectar in fine past⁹ assumunt: quod nōnulli

medici ac etiam moderni laudauerunt dicentes: q̄ sumi debet cū nebulis post cibū: q̄ sua viscositate ori stomachi adherēs ipm calefaciūt: et sic digōnem cōfortant. Et h̄nti bus stōm debile iubēt ut accipiat ipm cum colirida. In h̄ aut me potius virozū moueret auctoritas q̄ aliud. Nā cum in p̄seruatiōe sanitatis digōnis locū talis p̄parare debemus: ut melior digestio celebret: et sic vinuz potens debili p̄ponere debemus: caliditate enī sua stomachi sūdū calefacit. vñ ad p̄ficiendum digestiōne reddid magis potens q̄ ex debili ad hui⁹ cōparatiōne nō p̄tingit. Iterū q̄ facilius digerit ceteris parib⁹ ē p̄ponēdū: ut supra in p̄ma differētia. ca. 2. h̄ aut est vinū potēs in cōparatiōe ad vinū debile: q̄ quātū vinū est magis aqueū ceteris paribus tāto est digōni rebell⁹: et difficilior descensio a stō: ut Gal. 3. regiminis acu. cōmē. illius partis. Alq̄ vō nullū inueni zc. Illoc insup icōmunicabile p̄ euāgeliū approbat: q̄ oīs h̄o p̄mū bonū vinū ponit zc. Cū dīcō nō obstatib⁹ aliq̄ occasionata corpa in p̄ncipio past⁹ talia vina sumē nō debēt. Nā h̄is epar calidū si talia vina et maxime dulcia sūt p̄ferit in p̄n⁹ attraherēt statim ab epate: ipm q̄ magis calefaciēt: atq; chilū secū traherēt indigestū. In fine aut pastus vinū debile dico fore sumēdū. nā p̄ ipm melior fit digestio et pauciora sequitur nocumēta q̄ p̄ forte. Frigiditate enī vini aquei i fine sup̄ti claudis os stō: et ei⁹ gratuita te cibus ad ei⁹ fundū pellit: cuius oppositū ut patet intelligēt p̄tingit ex forti: et q̄ maxime si nectar fuerit vel potētiā sile. Cū p̄terea vinū forte p̄p̄t ei⁹ facile p̄uersionē cito digerit: et si descēdere neqat in sumū p̄uersum aptū os stomachi detinet sua calitate. Cū caput ascēdēs pessimas nōnunq; inducit infirmitates: ut dolorē capitis apoplexiā et mortē intēdū inducit subitāeā: ut ingit Rasis. 3. Alimā. ca. de virtute vini: ac etiā interdū spasimū: ut Hypoc. 5. parti cula affo. illo affor. Si nebuat aliq̄s fuerit: et repēte sine voce fiat spasmus innato moris. Si vō descēderit facit penetrare cibum cū nōdū sit digestus: et faciet egritudine opilationem icurrere: et h̄ est qd̄ dicit Alui. 3. p̄mi. doc. 2. ca. 7. dū inquit. Cū vinū q̄ post cibū est ex rebus magis im pedietibus digestiōne: qm digerit velocit et penetrat: et facit penetrare cibū cum nō sit digestus: et facit hereditare opilationē et putrefactionē zc. Et infra ca. sequēti. Et vinum qd̄ ingt post quodlibet cibarioz oīuz bibere ē malū. Ex qbus p̄cludo q̄ in p̄ncipio past⁹ meli⁹ ē forte vinū assumē: et in fine debile q̄ ecōtra. Et si in fine aq̄ bñ frigide pap̄ assumat: adhuc meli⁹ esset q̄ vinū iuxta snia m Rasis. 3. Alimā. ca. de virtute aque: vbi dicit q̄ aq̄ cū niue ifridata: vl̄ q̄ ex se frida iuenit sup̄ cibū accepta stōuz cor roborat zc. Cū p̄tētiā aliq̄s dicere p̄ determinata fore Alui. 3. p̄mi. doc. 2. ca. de regi. aq̄ et vini: vbi exp̄sse dicit: q̄ a puis meli⁹ est icipe q̄ a magnis. Cū dīcō q̄ ille text⁹ p̄tinuaf cū p̄cedēt: vbi aiebat supra cibū malū chimū bibere vinū dū comedit aut an aut postq̄z digerat ē malū: qm facit malū chimū ad extrema corpis penetrare. Et subiū gēs ait: q̄ melius est a puis icipe q̄ a magnis: ut velit dicere q̄ eo casu q̄ q̄ sup̄ mala cibaria vinū bibere voluerit meli⁹ ē vt a puis icipiat. i. min⁹ malū q̄ a magnis: q̄ nā nō ea ita diligit: et p̄p̄us illud valet chimū nō ita auidē ad mēbra trahere sic. s. potēs. Et magnum vinū biberet in p̄ncipio q̄ veloci⁹ digeritur q̄ puis. Ex q̄ tñ nō segtur absolute a puis fore incipiendū: ut p̄tūenti. Quidā tñ soci⁹ volēs supradictas rōnes euitare tā in p̄ncipio q̄ in fine vinū bonū bibebat. et sic dicebat se regulis supra scriptis subm nō existerē. Cū Rasis aut. 4. Alimā. ca. de pesti. et eius cautela. talitpe omnino vinū p̄hibebat. Alciū vō cū aq̄ ipatū bibēdū laudabat q̄ colicis iuuenib⁹ tpe magni estus nō p̄hiberē interdū et accipere aquā acetose vel rosaz. et si p̄tingeret eo tūc ut meridie trāsactio sitie rit vtile valde foret si syrupum acetosum simplicem cum aq̄ simplici vel cuccari sumeret: quo tūc meli⁹ ē vtēdū q̄ vino. Et h̄ tā de cibo q̄ de potu dicta sufficiāt.

De somno z vigilia.

Cap. xi.

Postq; hō cibū zpōtū sumpserit nālis calor ad ip-
 sos digerēdū ad intra retrahit. qre tūc fumi eleva-
 ti a toto ad caput tāq; ad caminū totū ascēdūt: z pri-
 mū cerebri vētriculū opilātes somnū inducūt: qd de re de-
 his q sunt circa ipm attēdēda p dignū est pnti in caplo sa-
 cere mēdēs. Cūptio itaq; cibo tā mēte q; corpe d; qsq;
 gescere ne ppter corporālē motū fortē seu cogitatōes p-
 fundas nālis calor a digōne subtrahat. post igit cibū no-
 ua seu hystorias delectabiles mstra musicalia vel dulces
 audiat cātēnas. talia. n. hoiez lenificāt z ipm benignum
 ac bonoz mox efficiūt: vt ingi Ari. octauo politicoz dūz
 dixit: aia. n. nāliter in musicis delectat armonijs. Et ideo
 melodie iratos z alijs pallidib; occupatos sepe alleui-
 ant ipsos lenificātes zc. Nec se ad dormiēdū qsq; pō-
 nat: nisi p pri^o supiores ptes stōaci cibo senserit alleuiatas
 q post assumptū cibū in duab; horis cū dimidia fieri cō-
 muniter d; . N si eo tūc illud ppter qdūis ipedimētū nō
 haberet d; aliquāstulū deābulare: deinde cū alto capite: z
 ppteret coopito ad dormiēdū se ponere. Et pmo sup la-
 tus dextrū: vt ingi Aui. tertiū pmi doct. scda caplo nonoz
 Arist. in de regi. sant. ad Alexadrū. nā meli^o cibus ad fun-
 dū stomaci pellit cū magis versus dextrū latus declinat:
 vt patet in anothomia. Intēsiōrē pterea calozē recipit: q;
 cū de natura calidi sit ascēdere z epar exstat sub stomaco
 veluti ignis sub lebere ad ipm intēsiōrē trāsmittit calozē: et
 per psequētiā melior celebrat digestio. Preterea si quis su-
 per sinistrū latus pmo decubat: nō sic cibus tēdit versus su-
 dum: sed circa partes magis remanet superiores. vñ tam
 grauitate sui q; etiāz epatis qd sup ipm tūc totaliter quie-
 scit: canale palmonis pstringit: cui^o signuz: q; sup isto la-
 tere pmit^o decubans magis q; super alio difficultatur i
 anhelitū: ppter qd nō ita perfecte: vt patet cordis proue-
 nit operatio: z cum ceteris mēbris influat non ita bene in
 sua operatiōe similiter se habebunt. Cūq; digestio fuerit
 quasi finita sup latere sinistro debet deinde iacere. iā tūc
 chilus tāta calozis intēsiōne nō indiget. Preterea cū tūc
 calor valde potens existat: z illud qd de chilo ad digerē-
 dum remanet: sit digestioni magis obediēs super latus
 dextrum nō debite digerit: sed in fumositates potius cō-
 uertitur: sicut in stomacho calido de re facili digestiōis
 contingit. Cū somni autē terminus in quocūq; sano: z si
 ad septē horas vel circa cōter lunites: est tñ vt cum quisq;
 excitat si caput z cetera mēbra leuia senserit: palpebras
 quoq; sine pōderositate psonat: ita vt libere possit eas
 apere: quo casu nemo ampli^o dormire d;: q; supflua dor-
 mitio corpus desiccāt z in frigidat: ac supfluitatib; replet
 flatibus. Supflue vero vigilie calozē intēdūt corp^o defic-
 cāt. malū calozē inducūt: ac rubeā colam multiplicare fa-
 ciūt. Sōnus nālis z bon^o est. vt noctē nō effugiat z diē nō
 ipediat scdo pno. Cū ampli^o sup vētrē dormire nō laudo
 naz z si calitate culcitre stōi vigorez calitas: maiora tñ q;
 hoc si inuamētū nocumēta sequunt: q; stōus pprimif cūz
 totū corpus quiescit sup ipm. vnde necio cibus remouet
 a fundo: z p psequēs digō nō ita bona celebrat. Preterea
 collū z alia mēbra male situant: ita vt psepe in gbusdā et
 maxime in collo grādis dolor inducat. Sed si q; illud in-
 uamētū cōseq desiderat: cervical de plumis habeat q; in
 amplexu cōtinue teneat vel facculū parū plumis plenū
 sup ipm stomachū fasciā ligatū: manus quoq; sup ipm sto-
 macū diu retēta digōnem valde psonat: qd facit sñr sane
 pponis z carnosuz nudū infantulū amplexari: vel gattū
 vel pingue catulū: cauēdū est attū ne sudet infantulus: ni-
 mitū. n. sudoris frigiditate noceret: vt Aui. 13^a. tertiū. tra-
 ctatu scdo caplo de cura male pponis frigide z sicce stōi
 tenere autē gattū val catulū ppter eoz anhelitū est pluri-
 bus abhominabile. Infantulū quoq; amplexum refugit
 nā: etiā est inhonestū: quēadmodū videt: qre z si semina-
 tu hūidior masculo: habeatq; calozē magis obtusū ppter

qd nō ita ab auctoribus cōmēdat: poterit tñ in grādiori
 eligi etate in qua ita humida nō existat: z calozē vigoro-
 siore habebit quā potius laudo q; supascripta: q; magis
 honestuz maiorēq; in ea nā recipit placetiā. Et iō dice-
 bat Ari. in de regi. sant. ad Alexadrū. q; in isto casu hō d;
 amplecti puellā calaz speciosaz zc. Et q;to melius fuerit
 pponata tāto magis calozē hēbit tēpatoriē: z psequens
 ex calozis ipm^o reflexiōe melior mlio celebrabit digestio
 zc. Nōnā igit aliq; signa p q talis puella cognosceat q ex
 auctoz mētib; elici possūt: z maxime Ga. scdo teg. sit itaq;
 a. xv. vsq; ad. xvij. annū iclusue: cui^o corp^o solidū ac suc-
 ci plenū cūz aureis capill. cōcedēti anhelitus sintq; ocu-
 li clari sicut diana stella sinuillātes cūz arcuatis supcilijs
 pilis paucis cōtextis subtilib; ad aliquālē obscuz ruborē
 tēdētib; nasus debite lineatus sup labia decēter magnitu-
 dinis vinctissimiq; calozis mēsurabilr situef: eburnei dē-
 tes pportionabilr tā in situ q; in magnitudine in ore mel-
 lilluo ac decēti magnitudinis collocent: genas quoq; ro-
 seas habeat: sic vt ex ipm^o aspectu circundans aer vndiq;
 serenef: cādidāq; gulā cū amplo pectore: cuius i laterib;
 due ad istar pomoz sint infite māmille: extēsa brachia cū
 cādida manu lōgos digitos: decētesq; gracilib; eburneis
 in modū auellana z vnguib;: ac etiā hēre d;: z si circa an-
 chas ampla eē debeat: in ipm^o tñ persona media debet se
 due man^o posse cōtangi. De alijs vero occultis partib; me-
 lius tacere cēseo. Nēsa autē si hec oia sibi insunt q; omia
 alia mēbra sūt cōrūdētia. nā agēs i hac pducēdo: tūc po-
 tēs sūt ac tēpatū māq; obediēs ac benigneq; tēperātū: et
 sic in hoc nullū excellēt^o medicamē posse foret reperiri.
 Et q;to a psta descripta puella alie declinauerint tāto a
 bonitate illi^o magisterij denubūt. Sit insup delicate vi-
 uēs ne. i. supfluitate cibi ad sudorē pnocef in nocte: et ne
 ei^o anhelitus malitia cibi ad aliq; malū vertat odorem:
 hoc attamē nō nisi in valde debilib; ppter ifirmitatē vel
 etatē: vt in decrepitis fieri d;: ne. ppter talē amplexū ad co-
 nū mouerent. Ex hoc. n. plus sequerē nocumētū q; ex
 amplexu inuamētū. Cū autē expgefactōez resupine
 iacere bñ laudo: q; mēbra oia meli^o quiescūt. vñ ad cogi-
 tatōes suas eo tūc hō promptior existit. S; caueat ne dor-
 miat in tali situ ppter cerebri supfluitates ad posteriora
 declinare: vt ingi Aui. tertiū pmi. alleg. caplo. q; piculosa
 rū sunt cā egritudinū: vt apoplexie: epilepsie: paralisis:
 subethi incubi: spasmizc. z hec est cā q; multis in hac figu-
 ra dormiētibus videt: vt pōdus aliq; habeāt sup pectus
 cuius grauitate suffocent: qd tñ accidat nōnunq; de facto
 vt de incubo tractātes asserūt. Cū sup inamitiōe dormire
 q; nō d; neq; in meridiē: nisi plm fuerit assuet^o: quo casu
 a cibo sit saltē distās per duas horas: deinde cūz capite al-
 to se bñ faciat pānis coopiri sotularib; z caligis in estate
 oino remotis. nā si hec retinuerit z maxime sotulares fu-
 mi reflectunt ad totūz: ppter qd turbat corpus: z ipedif
 psepe digō: bonuz tñ esset paulatim talē dormiēdi cōsue-
 tudinē remouere. Cū tñ fm ipis calitatē vel friditatē erit
 culcitra in duricie vel mollicie variāda: z idē de pponi-
 bus z etatib; zc. est dicendū. vñ meli^o est z maxime cole-
 ricis vt estatis tpe super materatio cotono pleno dormi-
 ant: q; supra culcitra plumis plena. Cū in estate linteami-
 na cum lixiuo minus forti lauari debēt q; in hyeme: z le-
 ctus sepe albis linteaminib; innouet: teneant pterea
 linteamina ipsa in estate in serinio in quo frida existunt
 odorifera: sicut rose: viole poma z siffia. in hyeme vero ca-
 lida: vt lauēdula: ambra: muscus crocus: q; tñ ex istis odo-
 ribus dolorē capitis incurrere solent: talia vitare debēt.
 Cū tñ si potēs fuerit: cotinnas habeat ante lectum vel cir-
 ca diuersimode z pciōse laboratas. nō laudo tñ vt dormi-
 uōis tempore inter eas includat: sed vnam: vt aer liberi^o
 euentef dimittat aptā. Et si tales cortine fuerint in grana-
 tincte z maxime in hyeme pstatū adhuc erit. Cū cooper-
 toriū quoq; sindonis de grana supra lectū pūne tenere

Differentia. II.

bonū & vtile valde erit. Sup̄ quo tpe calo roseviole: & alij
odoriferi flores sp̄gant: vel alij fructus ponant odorife-
rit: sit camera in hyeme inter duo solaria situata eo mō
s. quo supra dīta primo. caplo pmo dcm̄ est. In estate ma-
gis terranea commēdā: dūmodo reumatica non existat.
Et hec de sonno & vigilia dicta sufficiant.

De motu & quiete. **Caplm. xij.**

Uim quis perfecto sonno surrexerit cōueniēs est p
caloris naturalis viuificatōe vt aliqua specie vtaf
exercitij. vnde de ipso in hoc caplo oportet facere
mentōem. **¶** Pro quo nota q̄ ipm̄ nonnulli parisienses
vituperant in hoc casu dicētes: vt statim ex ei⁹ diffinitōe
patebit: q̄ ppter exercitium magnificat anhelitus: por-
riq; magis detinent apertū: & cum hoc vt patet maior pro-
pter hec insurgit necessitas euētandi. vnde plus de ipso
infecto aere attrahit. Ex quo cōcluditur homines citius
pestilētia incurrere: qd̄ vez esset si maius nō sequeretur
ex exercitio iuuamētū: cuius oppositū patet. nā per exer-
citiū naturalis calor fortificat: cōmouet. n. calorē natu-
ralem: & validas facit que in mēbris sunt virtutes vitales
nāles & aiales: vt inq̄t Gal. scda particula afforismorum.
pmē. illi⁹ afforiz. In omni motōe rē. Sup̄sue quoq; exer-
citio humiditates resoluunt: ppter qd̄ infectioni pestilētia
li & alijs egritudinib⁹ naturalibus potētius humores re-
sistunt. **¶** An̄ Auic. tertia primi. doctrina scda caplo primo
plm̄ inq̄t regiminis cōseruationis salutaris est vt nos ex-
ercitemur. Nam ad ipm̄ qd̄. s. exercitiū peragēduz con-
uerfi p modū sue equalitatis & in hora sua nullo horū in-
diget medicamētōz que materialibus necessaria sūt egri-
tudinibus: & egritudinibus que eas sequunt: & de eis ac-
cidit rē. Et ideo Rasis. 17. cōtinētis inq̄t. q̄ in quadam
peste omnes quasi fuere mortui preter venatores vtētes
exercitio rē. Sanitas. n. cōseruat bonitate mensuratōnis
motus & quietis: vt ipse inquit quarto Alim̄. caplo primo
Et ideo relinquit exercitiū frequēter et̄bicā incurrit:
vt inquit Alui. caplo allegato. An̄ Auerro. septimo colli-
get caplo de exercitio vlt̄er inquit temperatuz exercitiū
cōseruādū sanitatē mirabilis cā existit. **¶** Propter qd̄ ful-
gētius circūloquēs exercitiū inq̄t est humane vite cōser-
uatio caloris nālis luma & exercitatio sup̄fluitatū consum-
ptio virtutū roboratio: ipis lucrū: ocio inimicū: inuētutis
debituz senectutis gaudiū. Ille igit solus ab exercitio se
abstineat qui sanitatis gaudiū vult carere. pprie tñ exer-
citiū: vt ponit Alui. loco quo supra est motus voluntari-
us per quē anhelitus magnus & frequēs ē neciūs: & itel-
ligit de exercitio vlt̄i ton⁹ corporis. Nā vt inq̄t Auerro. al-
lega. caplo. cuiuslibet mēbro p̄p̄riū est exercitiū: vt pulmōi
vox & stare dorso rē. Et id qd̄libet mēbrū p se exercitari
posset absq; hoc q̄ anhelitus frequēs fiat. **¶** Q. & si multe
exercitij spēs sūt tertia primi. ab Auic. descripte. Dico q̄
sero & mane an̄ cibū perutile existit exercitiū cuiq; s. con-
suetū hora digōnis cōplete ac p̄ prius facta sup̄fluitatū ex-
pulsio: nec tpe pestis i aere seu loco fiat: vbi gentiū mul-
tudo cōcurrit. Et si fiat in aere renouato: & vt supra ostē-
sum est alterato bonuz esset. Qd̄ si esse nō pōt fiat saltez in
euētato aere in loco. s. in quo aer ipse p̄ septētrionalē vel
aliūz salubrē vētūm persepe purget. Et quocūq; fiat si-
ue eques siue pedes siue luctando siue ad pilā ludendo:
qd̄ bñ laudo: vel quōlibet aliter p̄posse modus teneat: vt
oīa mēbra egliter exercitent: mouēdo interdū pedes: in-
terdū brachia: interdū caput: & nōnunq; vociferādo.
Eunq; aligappter exercitiū lassari incipit quiescat: & nō
tñ imēdiate: sed a forti pueniat ad min⁹ forte: & sic grada-
tum vsq; ad getē. **¶** Celsus surādūz s̄tr existit s̄m etates: tpa
annū: regidō: p̄plones: cōsuetudines: & silia. An̄ ceteris
parib⁹ in quo sup̄fluitates difficilioris resolosionis multipli-
cant: & in quo calor min⁹ existat isāmabilis magis cale-
factiū ac resolutiū puenit exercitiū: vt patet de mente
Alui. tertia pmi. doct. quarta. caplo pmo dūz dixit: q̄ ipso

ruz qd̄ exercitiūz aleniādūz est. s. habētūz complōnem
calaz: nōnulli tñ dixerūt sicut plusq; p̄mētor tertiū teg.
q̄ plus calefactiū ē debet exercitiū cōfici q̄ statū. licet
exercitiū statū debeat esse magis resolutiū. Ex quo in-
sero tenēdo istaz op̄inōē q̄ exercitiū statū multo lōgi-
us esse d̄z q̄ colerici ad hoc. s. vt magis existat resolutiū
¶ C. Si autē quonīs mō fueris ipedit⁹: & exercitiū facere ne-
queris: eius loco poteris fricatōib⁹ vti i mane. Nā q̄ sur-
gas cum pāno nō nun⁹ aspo: icipiēdo a crurib⁹: deinde a
tibijs: postea a brachijs: deinde ad pectus: & sic successiue
ad alia mēbra sp̄ ad iseriora trahēdo: & hec fricatio debet
esse in medio inter fortē & debilē: & iter multā & paucā q̄
psilr est mēsurāda s̄m etates & tpa anni: regidōes: & p̄plo-
nes rē. vt statū de exercitio dcm̄ ē. Et iter cetera emūctori-
orūz loca cuz leui fricatōe a sup̄fluitatib⁹ mūda tenere p-
cures: vt subascellas inguina & post aures. **¶** Et cū sur-
xeris debes caput tuū fricare. extēdēdo. n. brachia: te ali-
qualr faugādo p̄sonnū calor iclusus egredit: & cutanea
sup̄fluitates retēte resoluunt. Debes cuz hac fricatōe fa-
cta te pectinare. Et si i hebdomada semel aut in mēse bis
vel ter cuz cōi luxiuo caput tuū laueris s̄d vacuo vtile
erit valde. Sūt tñ capilli cū pānis calis: leniter fricādo sic
cādī. Q. si barbā tuā abradī feceris corticē curi ad buliē-
dū in aq̄ ponas: recūscat. n. aeris corruptionē: vt Auic.
scdo can. caplo de citro. poteris cū hoc addere ad buliē-
dū i illa aq̄ de maiorana roze maris radice p̄reos sicca cū
folijs lauri: & erit aq̄ odorifera valde. laudat isup ab Alui.
tertia pmi. doc. 2. caplo. 4. leuis fricatio post sc̄m exercitiū
& et ab Auic. sexto colliget caplo de reg. tēpate p̄plonis.
quā facias si libet: q̄ vtilis valde erit. **¶** Celsus itaq; exerci-
tādī posito patet qd̄ de gete dicēdū sit. Nā sicut forte exer-
citiū est an̄ cibuz pagēdū seu mor⁹ fortis: vt statim dcm̄ ē
ita post cibuz assumptū est statū gescēdū oīno vel saltem
molliter & suauiter deābulādū: qñ. s. q̄s appeteret facilitio-
rē cibi ad fundūz s̄dī descēsiōē: & hoc tenet Alui. tertia
pmi. doc. 2. caplo. 7. dū inq̄t. Et quēadmodū oportet mo-
tūz q̄ est an̄ comēstionē nō ē debilē: ita nec ē mor⁹ qui
est post ipm̄ q̄ nō sit nisi mollis & suauis. Ideo aiunt vul-
gares post cibuz stabis aut passus mille meabis. Et hec
de exercitio & quiete dicta sufficiant.

De accidentibus anime. **Cap. xij.**

Quantā vim in p̄seruatōe sanitatis accitua ale possit
q̄ deat: testant auctores: ipsa magis rex expiēna: fu-
roz. n. ira: amor: gaudiūz corp⁹ calefactiū: timor: vo-
tristitia: & odiū ip̄z infidat. vñ nōnulli ex vebemēti ira &
furore in cronicas & graues egritudines p̄stituti & aliqui
ad morē fere vsq; deducti p̄stinā adepti sunt sanitatē: vt
narrat Alui. tertiū tegm̄. pmē. illi⁹ partio. Quā si qd̄z in-
diger rē. de quodā militari duce defectu calitatis inate se
re p̄sumptio: quē perit⁹ medic⁹ tñ fecit ad irā puocari q̄
accēso & fortificato calore sanus euasit. hoc idē fecit Iose-
phus medic⁹ bñ perit⁹ de Tito vespasianī filio q̄ dūz ēēt in
mēbris suis oīno p̄tract⁹ inimicū capitalē corā eouenire
mādaui: quē sui amici plusq; ipm̄ venerari fingebāt: ex
quo fuit tāta ira cōmor⁹ q̄ fortificato calore suoz mēbro-
rū sanitatē adept⁹ ē. Idē pōit Valerī. ma. lib. 1. titu. de mi-
raculis: de illo athleta militie q̄ mur⁹ exis dūz victorie p-
miuz sibi violēter eripef idignatōe & ira fuit tāta p̄motus
vt liber vocal euaserit: hui⁹ etenī potētē timor existit: vt
in quodā vicino meo padue vidi: q̄ dūz in porissimo q̄rtā-
ne foret: & ignis domū suā vndiq; p̄cremarēt: sic vt pensa-
ret ab igne nequaq; euadere posse se a qdā fenestra p̄ci-
pitās s̄l ab igne & a q̄rtana liber euasit. Nūm̄ ergo si ex-
p̄ti viri i cura q̄rtane super ismū absēsis dēibus ser-
pētes p̄ncere doceant: ac cū q̄rtana ense inuadere. vt
Raf. 18. cōtinētis caplo. de q̄rtana testat. Quantā viz in
amōnēdā sanitatē & egritudinē inducēdo habeat tristitia
patet: q̄ stupefacit: & nāz corrūpit habētis. terno et̄bi. vlt.
caplo. ipsa quoq; corpus exiccat: vt salomō in parabolis

spūs tristis exiccat ossa. vñ *Alui. tertia pmi. doct. pma. ca. pitulo q̄ro ira ingt vehemēter calefacit. Et pigrīta vir tutes laxat aiales. z Ras. q̄ro Alui. caplo de actōib⁹ aia liū cogitationū. Quidā vñ igt trīstari facit oib⁹ sanis no cumētū. isert. z nō solū trīstia z ira hec efficiunt: vñ oia aie accūtia imoderata corp⁹ extermināt vt *Ga. tertio teg. extermināt. n. z hec igt. s. aie accidētia imoderata: z imutāt corp⁹ ab ea q̄ fm nām p̄sistētia. Nūmz igt si supfluoꝝ gaudiū repētina z subitā mortē iducit: vt *Claleri⁹ narrat lib. nono de illis mulierib⁹ q̄ putabāt filiū z maritū extin ctos in canēsi bello fuisse: z dū incogitate dictis mulieri bus occurrissent: in ipsoꝝ expirauerūt amplexu: cui acci dētū voluit sapiētissim⁹ *Hypp. obuiare: vt de vita z morib⁹ phoz legi: dū extra patriā sapiētissim⁹ fact⁹ eēt patriāq; repeteret: nūmēz isup ne leticie ipetu ob ei⁹ aduētū paren tes extinguere nūciū premādauit nūciatē. s. ipm oculoꝝ lumine fore p̄uātū: vt hac trīstia parētū letitiā cōtēpera ret. Q̄ua de re pestis tpe accūtū oim aie est supfluitas euitāda. nā in tēperamēto moꝝ custodia sanitatis anime z corporis s̄l existit *Alui. all. caplo. Et iō ira trīstia timor z siliā vitent oīno in quoz loco debet gaudiū subire tēpe ratū. virtutib⁹. n. robur tribuit z aīam in suis iuuat actōi bus. *Ra. q̄ro. Alui. alleg. caplo. Et si diuersarū persona rū sit p̄uersatio fugiēda: cū gratis attū z boni regimīs cō morez assidue. atq; iuxta doctrinā *Alri. in de regimine sa ni. ad *Alexandrū pulchras ac delicatas facies intueat. nāz inspiciedo pulchras formas delectari debem⁹ in artifice q̄ eas facit. vt ipse ponit vñ decimo de aīalibus. Lātēnas amenas: noua mītra musicaliaq; p̄sepe audiat: libros hi storiarū vel fabularū delectatū nōnunq; p̄legat. vestes iūdē portet q̄sq; sibi letitiā inferentes. anulos q̄z cū preci osis lapidib⁹ iocalia: z alia huiusmodi. istis itaq; z alijs i sinis fere modis q̄b⁹ vñ magis q̄z alter delectat: trahit enim sua quēq; voluptas: vt *Virgi. in buco. C̄p̄t q̄sq; sibi inferre letitiā quā sūme oī tpe laudo: z potissime. pe stis tpe. nā dū hō p̄manet in letitia pestis delef imaginā tio q̄ dubiū imaginatē pestē sepe icidere facit: vt elici pōt ex dictis *Alui. q̄rta particula. sexto nālū. caplo. 4. vbi ex p̄esse voluit q̄ imaginatio nō solū corp⁹ imaginatū ve rū alienūz pōt realiter imutare: quare nimiz si ex pestis imaginatōe plurimū ipsam incurrunt. Experimēto nāq; videmus nōnullos intueōdo acumina comedētes acce dinē in ore suo pcipe: ac dētū stuporē incurrere septimo p̄bleumatū: p̄bleu. octauo q̄ solū ex forti puenit imagi natōe. Et idē affirmat *Alui. sc̄da. pmo caplo de eis q̄ pue niūt ex motu aīali: q̄ si imaginatōez hoc efficere posse nō credim⁹ habere gallinā oua cubatē corā qua serpētē in carceratum in amphora apponas z tādū aī ipsam viu⁹ morez donec ips quo pulli p̄fecti egredi debēt euenerit: tūc nō pullos: imo serpētes ex ouis p̄ceptos inuentes q̄d nō ex alio q̄z ex forti puenit imaginatōe: z idē pater de pa uone oua cubatē: z albo limbeo circūdata i quo casu oēs pauones albi nascūt: vt docet expimētū. pestis ergo ima ginatōem modis oib⁹ q̄b⁹ melius fieri pōt bānire procu ret. Et hec de accūtib⁹ anīue sufficiant.***********

De coitu. Caplm. xliij.
P Recedētū immediate caplo de coitu tractat⁹ ab au ctōrib⁹ nris cōiter solet anecti. Et iō cū ex ipso di missiōe moꝝ subitāea nōnunq; p̄tingat: vt *Alal. ter tio tegni. p̄mē. illi⁹ p̄ris. Clener eoꝝ q̄dē fm epicūꝝ mode rato vsu p̄lima iuuamenta z illi⁹ mortis euitatio. In hac pte p̄uile de ipso volo facere mētēz. C̄p̄ro q̄ notādū q̄ supfluitas coit⁹ senitū accelerat: z vñ abbreviat. vt *Ala. p̄m. illi⁹ p̄ris. Tpe vñ vsus z c. vñ q̄ multū coeūt parum viuūt: p̄pter q̄d mulus ē lōgioris vite q̄z equ⁹ vel asinus s. p̄pter nō coire. Et passeris masculi breuioris sunt vite s. femellis p̄pter supflūū. s. coitū: vt *Arist. in de lōgitudine z breuitate vite. vñ *Alui. 20. tertij. debilitatē ingt affert coi tus. s. supflū⁹ cui⁹ silem nō afferūt alie eūones. Et iō *Alri.*****

in de regimine p̄ncipiū. Coitus inquit supflū⁹ est deficca tio corporis: z abbreviatio vite: z *Aluerro. sexto colliget de vsu coit⁹ dixit p̄sili⁹ q̄ coit⁹ deficcet corp⁹. i. euaporare fa cit corp⁹. z intelligit de coitu supfluo. Q̄uēdūz est igt sūmope negs tpe pestis supfluo vñ coitu. Debilitat. n. ce rebrū valde. q̄re nocet nervis z oculi: ac etiā stō: vt *Aluce. 23. tertij. tractatu p̄mo. iuxta finē: dū dixit q̄ coit⁹ est ex re bus magis nociuis stō: z dimissio ei⁹ est ex reb⁹ magis cō ferētib⁹ ei cū de suba spūs res p̄lima eūctur facit puenire illū q̄ plin eo vñ ad infiridatōez sui corpis z resolōnē ca liditatis innate: z ad mortificatōez vñtus. Nūmz ergo si supflue vñtes coitu pestis tpe ipsam incurrāt: ac ipsi tūc p̄ pter vñtus debilitatē pereāt. C̄si tū adolescēs z p̄sistēs carnosus fuerit coitu p̄suet⁹ lete ac delicate viues ex coit⁹ dimissioe nō solū pestē vñ mortē subitaneam incurrere possit. Nā sp̄ma retentū p̄uertit in venenūz: vt *Alal. vbi supra. Propterea viri potētes z vidue ex dimissioe coit⁹ nōnunq; subitaneā mortē incurrūt: vt docet expimētū q̄ nō solū ex mēstruoꝝ retēdē: vñ etiā ex ipsoꝝ sp̄matūz: si sp̄ma p̄dignū sit appellare sepe p̄tingit. Dico ergo q̄ me lius est in casu isto vt tales viri potētes nubāt ac coitu vñ tur: etiā p̄sistēs ac adolescētes q̄z ab ipso abstineāt. faciāt z h̄ p̄mi senes: sed raro z min⁹ sine cōparatōe: vñ ita dica z q̄z p̄cedētes. Coit⁹. n. in isto casu corp⁹ repletū alleuat aīaz ilarē z letā efficit. iraz sedat. fantasticas z tediousas re mouet cogitatōes: ita vt nōnulli interdū melici sanati sint *Ras. 4. Alui. caplo de iuuamēto z nocumēto coit⁹. sc̄dive ro senes oīno se abstineāt: hec ē s̄nia omnū auctoꝝ quā exp̄sse tetigit *Alal. in de regimine sa. caplo. de regimine grādioꝝ: z de regimine senū. C̄lō tū huius capli p̄dē tia q̄cūq; adolescētes z iuuenes z p̄mi senes glīent: q̄z hoc coit⁹ p̄uilegio solū vt debēt carnosā z robusta corpa ve nas amplas repletas sanguine colorē rubēū ac pilorum multitudinē h̄ntia. Corpa nāq; siatica colica macra meli ca z breuitur supradictis p̄traria coitu raro vt debēt. Et si oīno abstineāt p̄stātius forsan erit. Et ideo *Aluerroꝝ sexto coll. caplo de cōseruatōe sani. cum medicinis laxati uis describēs corpora q̄bus plus nocet coitus ingt. nocet plus ceteris oibus p̄p̄onibus maxime fridis z siccis. Et inter p̄p̄ones cala z humida supflūū pōt tolerare leuius z q̄ p̄iores sunt fride z sicce existunt. Cetero vero medio mō se h̄nt ad illud. C̄samellicus vino ciboq; repletus cō ualescēs s̄matus trīstis: ac q̄z iratus ac quouis labore la xatus coitū debet oīno vitare. Corpus. n. talī dispositūz si pestis tpe coitu vsūz fuerit mīz erit in peste ipsa tūc rasi atur. Et dixi notāter de adolescēte seu iuene coitū assu eto: q̄z insueti ex coitus dimissioe supradicta nō sic incur runt nocumēta. p̄mo insueti ex ipsoꝝ vsu tali tpe nisi bñ robusta fuerint grādia forsan incurrēt detrimēta. Et hec de coitu dicta sufficiant.******

De inanitōe z repletionē. Cap. xv.

P T̄lex rex nō nālū narratōi finē imponerē: de ina nitōe z replōne restat facere mētōem p̄ quo satis liquet oēm replōnē rex corruptōez facillē recipien tū esse vitandāz: quoz doctrina ex p̄hibitis satis haberi pōt. nā replōnē vitare hoīez ab oī impedimēto p̄feruat ipsūm q̄ sue mētis p̄potē efficit. Et iō vitandū sunt qui adeo sua replēt corp̄ vñ nec pes nec man⁹ s̄l nec mēbzū aliud officiū suūz facere possit vt in istis robustis fratrib⁹ eis ieiunātib⁹ nōnunq; cōtingit q̄ ferotiaz timētes famē ad crepatōem vsq; se replēt. C̄l casu iūdē in egritudine euitatio replētōis q̄z p̄feruat multiq; vitij obuat: vt *Clalerius maximus. libro sc̄do. ti. insti. anti. boneq; inquit valitudinis eoꝝ q̄si quēdā mater erat frugalitas inimica luxuriosa epulio: z aliena nūmēvini abūdantie z ab im moderatōe veneris vsu aduersa. Ex quo cōcludo replētō nē oēm fore vitandāz: z hoc ē q̄d volebat *Alui. Sen. tertia p̄m i. doctri. sc̄da. caplo septimo dū dixit ex cibo ergo nul lus ē ita replēdus: vt nō sit ibi locus supfluo: s̄z est ab eo**

Differentia.II.

retinēdus reliquijs desiderij adhuc in aīa remanētibus. Ite. n. famis relique post horā vnā destruetur: et in hoc est vsus maxime obseruandus: qm̄ deterior ē comestio q̄ stō facit grauedinē: et deterior pot⁹ ē qui tēpamētū egredit: et i stō natat. Cū dōz q̄ ita pax comedere vt vītus seq̄tur debilitas: ceteris. n. parib⁹ ex minori q̄z corpi pueniat nutrimento mai⁹ seq̄ nocumētū q̄z ex maiori. Iuxta illū afforismū. In tenuib⁹ dietis zc. Nec in tali tpe vllō mō dōz q̄ famē aut sitz tolerare iuxta sniaz Alu. p̄ma q̄rti. caplo de p̄seruatōe a peste. Et Ras. 4.º. Alim. ca.º de pestilētia z ei⁹ cautela. nā h̄ de facili faceret hoīez in pestē cadere. Et iō nonnulli dixerūt q̄ qnq̄ sūt dictōes icipientes ab. f. seu eoz significata q̄ pestē de facili inducere pnt: et alia qnq̄ ab. f. sūt icipiētia phibitiua. Inducētia pestē sūt fames fatiga fruct⁹ et semina fiat⁹. phibētia pestē sunt flōmia foc⁹: fuga fricatio: fluxus Et intelligit p fluxū hūoz si qdē abūda nerunt supflue eūo. Procurēt ergo isup oīs hō fm p̄tudinē hōis debitis bñficiū vētris h̄re: qz si i hoc fuerit pigra nātūc cōter icitef suppositio facto ex melle et sale vel lardone radice bletis vel p̄sili. Et si liberet hoc cōi possit vti clisteri. R. malue bluis mercurial' m̄tis violaz aī. zc. i. fur furis pugilū. f. fiat decoctio de q̄ acci. lib. i. f. i q̄ dissoluat castie pulueris zuc. aī. 3. i. olei vio. i. estate vlt cōis in hyeme. 3. i. sal trim paz: et fiat clistere: qd sp̄ ponat in mane vel sero stō vacuo. Et h̄ de inanitōe et repleōe dicta sufficiāt: qz in sequētib⁹ alia istā mām p̄cernētia suz deo auxiliāte tractaturus: cui sit laus infinita.

De virtute 1.º. Tractat⁹ scdō q̄tinor i se p̄tinēs capla incipit. **De natura tam farmacie q̄z flōmie.** Cap. j.

Ex verorēru nālitz p̄cedēti regimine diligentē obseruato magna: imo potissima pars p̄seruatōis exiit a peste sic vt indubie glibet eo vtr̄s deo cooperāte p̄mo ab ipsa liber euadit. nā maxima particula generatōis egritudinū ē pessima corpi p̄paratio: qz i p̄cordiūb⁹ p̄opta ē lesio et Gal. p̄mo d̄ d̄ntijs feb. caplo de febre pestilētia dixit q̄ q̄ moderatis laborib⁹: et vita decorat⁹ vlt oīno ip̄sibil per seuerat fm oēs has dispōnes. f. pestilētiales. Sz qz hūana nā est in deterio: plabi semp p̄na nō erūt sup̄ascripta ad anguez cōter obseruata. q̄re nisi aliq̄ medicinalia sumēda in quotidiano vsu subiūgerē multi in hāc tremēdam pestē icurrerēt: ea p̄pter nōnulla pestis bezaardica ab aere venenoso seu quīs cā pestē inducere potēte dei oī potētis grā indubitatē defendētia h̄ iferi⁹ annotabo. Que si cōmuniter ab auctoribus scripta forsan nō inueniant simplicia tñ et nedū ipsa vez ex his p̄posita ispicientes debere effcū q̄diu efficere p̄p̄tē isallātē. Nā antiq̄ p̄bi de mītridati p̄pōne et successiue et tyriace p̄mit⁹ p̄pter indigentia apparēter i p̄traria vehemēter admirati sunt. Lunqz illa sollicitē examinauerint nihil sine ministerio igressuz cōperitū est qd de mixtiōib⁹ describēdis fiet deo dāte et iō aliq̄ bezaardica tā simplicia q̄z p̄posita ponā tā a p̄scis q̄z a modernis i hoc casu expta p̄his: alia ac ēr subiūgā q̄dā quoz v̄tutes in quodā antiquissimo libro scriptas inueni Tu igit bone Iesu q̄ me nūq̄z in neēitatib⁹ religisti icepit faueas. mētēq̄ meā ibecillē tuo celesti roze pfunde: vt talia inscribere valeā: q̄b⁹ v̄tētes possint a terribili tam se roci tā rapacissimo morbo se salubriter custodire Amen **Deinceps** itaqz tā ab intus q̄z ab extra medicinalia applicāda describāz. De flōmia et farmacia aliq̄z p̄mit⁹ facies mētōem. **Pro quo** notādū q̄ adolescēs a. xiiij. annis sup̄a p̄stēs: et in p̄mo sentio p̄tuitus carnosus vēas h̄is amplas repletas bruni et rubei coloris: vel ex rubeo cū fusco pmixto: vt placuit Ras. 7. Alim. nō supfluo v̄tē coitu copiose ac delicate cibis sanguinē multiplicātibus nutrit⁹ flōmiā in vere de vena media semp facere debet. **Cū** quo etiā si humoz fuerit abūdātia cū p̄missione digestiui ip̄m peccātē humozē cōcernens farmacum quoqz exhibēdū laudat⁹: cuius descriptōem astanti medico de-

relinquo. Itē si in aliquo hūoz aliqd supabūdaret: quem pius medicus cōmixtū sanguini iudicaret eo casu flōmiā etiā facere puenit. Postea facta p p̄t⁹ humoris digestionē farmacū seq̄d. Et hec ē snia Ras. 4. alim. caplo de regimine corpi fm tēpora dū dixit. Ille p̄terea qui tēpe hyemis multū auidet sil in stō recepit: atqz q̄ bonoz cibarioz multitudinē cum vino suscepit sibi cito flōmia subuenire debet. Qui aut cibis grossis v̄tis et malis vētris solutōe sibi succurrere cogit. hoc idē in parte tetigit sup̄a caplis de purgatōibus corpi a supfluis humorib⁹: et de iuuamēto flōmie et ei⁹ nocumēto: et iō in his casib⁹ flōmiā fieri laudo. alis vero minime. Laue ergo ne flōmes aliquē nisi fuerit necessaria: qz colām rube. ebultire facit: vt Alu. quarta p̄mi. caplo de flōmia. et p̄sequēs paratiorē ip̄sum in pestē redderet. **Ex quo** p̄cludo q̄ oī mēse p̄sequēter et vlt facere flōmiā tpe pestis. vt nōnulli parisiēses de mōte pessulano iubebāt p̄ duos aut tres dies añ pleniluniz est timorosuz et icōueniēs. Nā et si i corpore primitus descripto i quo maxie sanguis abūdāt: h̄ forsan nō multum noceret. Colici vero statici et melici hec subtiliter mīme facere possent et rōne et auctoris testimonio p̄cludi facillime possent. **Nota** etiā q̄ pueris et decrepitis ac p̄gnatibus nisi forsan i p̄mis mēsis: in q̄bus maxie sanguinē abūdare viderem⁹ ventose iter spatulas cū scarificatiōe possunt apponi: sunt. n. vicarie vene medicē: vt igit Aluce. quarta p̄mi. allegato caplo. vel ponantur iter renes et anchas: qz tenēt locū basilice. **De flōmia. n. iā** pestē habētibus siēda aliud dicēdū erit: p̄ quo ifra in p̄po caplo. alia qua bñ noiāda deo duce describā. **Scias** isup q̄ ille q̄ bono v̄tis regimie nec vomitu nec solone vētris nec silibus idiget eūōnib⁹. Nā si i ipso humor aliq̄s abundaret maxime erit sanguis: cui⁹ peccatū solū erit i q̄sto: ad cui⁹ remotōem solū sufficit flōmia. Et h̄ ē snia Alu. q̄ra p̄mi caplo q̄rti. Et hypo. scdā particula affōz. illo affo. Sana habentes corpa farmacijs v̄tis zc. Laudo tñ in supflue humorib⁹ repletis q̄ veris tēpore fm ip̄soz exigētia fiat eūo: et q̄ astātes medici fm humoz diuersitatē facere eā debent: nec quisq̄ ita ausus existat: vt sine medici cōsilio fortes recipiat medicinas. Nā p̄sepe bonus humor eūaf peccātē derelicto: q̄re humor ille peccans de facili pestis recipit ip̄pressionē: virtute quoqz derelicta moriūtur i breui. Et hec de flebothomia et farmacia dicta sufficiant in generali zc.

De q̄busdā pillulis ac leuib⁹ solutiuīs. Cap. ij.

Lebotomie partibus debitis et farmacie fm exigētia tam exhibitis vnaz tres vel qnqz ex ifra scriptis pillis i hebdomada bis q̄sqz sumere debet vel singula die vnā ante cenā: et hoc itellext Aluic. p̄ma quart. caplo de p̄seruatōe a pestilētia: dū dixit. Et medicamine facto ex aloe croco: zmirra sumat oī die circiter. 3. i. qm̄ est iuuatiuum zc. Et Ras. quarto Alim. caplo de pestilētia et eius cautela. Cūus qdē antiquoz philosophoz dixit q̄ si due partes aloes sumant: et croci oriētāl' et mirre vni uscuqz aī. partē vnā. et detur ex eis i p̄ncipio pestilētie cuiqz pōdus duodeci kirat qd est i summa pōdus quadraginta octo granoz ordeī singulis dieb⁹ cū. 3. i. vini tēperati maximū affert remediū: ita vt asserat se neminē vidisse hāc medicinā in p̄ncipio mortalitatis bibētē: q̄ non euasisset: hoc idē ponit Auerro. sexto colliget. vltimo capitulo. q̄ esse debet. Si q̄s. n. igrediētia examinauerit: mirabile in his pillulis siue puluere inueniet p̄petatē: aloes nāqz est adeo mirabilis virtutis: vt igit Alu. desue in de p̄solatōe medicinarū p̄po caplo q̄ q̄ assiduat acceptōem eius continue nō videbit in corpore suo: et is̄ris sensuum eius egritudinē que nō sit habilis sanari: et p̄seruat a putrefactōne. **Ad** ista quoqz vt resantur auctores ne dum corpora vīna: immo mortua a corruptione p̄seruat. **Croc⁹** vt iquit Alu. cañ. scdō caplo p̄p̄io nunq̄z alterat humores: imo conseruat eos fm equalitatē et rectificat putrefa-

etione: quateq; fit alacritatis inductus ille nouit qui ni-
hil ignorat: et tu vide ibi, quare inter alia medicamina si-
ne laudib; vltiorib; hoc q; maxime laudo. Sed quia in
puluerē ipm sumere valde existit abhominabile fiat pil-
lule isto mō. R. aloes. 3. ij. mirre croci aī. 3. i. formēt pil-
lule decētis magnitudinis cū vino optimo vel syrupo ace-
tositatis curi vel de ribes vel de limonibus de quib; vna
tres vel quq; sumant mō quo supra. Laudat tñ p mari-
me etatis tpe: vt cū aq; ro. acetose seu endiuie ter p prius
aloes et mirra lauaret. Itaz vtiq; Gerardus in glosis
sup vtiaco caplo de hydropiti. in aloē toto partes ignee
dissoluitur et separant: et si aloes lotio vltima vice cū ace-
to forti fieret illo tpe maxime cōueniret. Fiat ergo sic. pul-
uerizet aloes sup quo aliqua predictaz aquaz ifundat:
deinde exiccari pmutat: et itez puluerizet super quo aqua
vt prius fundat: et exiceet. tertio in puluerē redigat: sup
quo plecta aqua vel aceto desicceet adhuc et in puluerem
reductū vsui seruet. Eodem modo lauet mirra si placet.
Et si predictis pillulis paz mastice adderet securi ab ali-
quib; esse mus nocumētis ab eo venire potēbus. C. fiat
ergo sic. R. aloes loti: vt supra. 3. ij. mirre lote: croci ma-
sticis aī. 3. i. fiat pillule cū aliquo supradictoz syrupoz.
C. Nota tñ q; aliqui moderni in his pillulis nihil addi p-
mitterēt nec lauerēt cōsimiliter aloē super dicto Aui. gn-
to cañ. caplo de tyriacase fundantes ibi in tyriaca sm de
scriptōem andromacinihil addēdum nec diminuendū:
q; cōplo eaz rerū: vt ait cū tāto pondere illā virtutem ha-
bet et idem dicūt isti de istis pillulis. Q; si oppositū. eius
demonstrari nō posset: nō vitupero tñ tā in his q; in gbus.
cunq; alijs compositōibus addere aliqd et diminuerē: et
fit hoc sm rōnem: imo facere oppositū potius infirmitati
attribuitur intellectus. Ad etiā expresse Auer. innuit qnto
colligeret caplo vltimo cōtra Aui. allo. 5. Et ideo dicit ille
homo quē tu scis etc. C. Mirabiles sunt in hoc casu pillu-
le suprascripte: nō tñ minus pfcue sunt que sequunt vt i-
ngredientia examinātū clare patebit q; etiā experimēto tā-
diu comprobātū extitit: q; instrumenta oīum sensuum a su-
perfluis humoribus omnino mūdificāt mēbraq; confor-
tant principalia atq; virtutē habēt omne pestilēuale ve-
nenū a tota substantia corrumpere et laudo potius: qua-
ruq; pasta per menses aliquot ante facta fuerint: q; que no-
miter fit: nō sit attamen ita antiqua vt duos trāseat annos
C. fiat ergo sic. R. pulueris sinziberis electi. 3. ij. infun-
datur in aqua scabiose et buglose sue rosarū ana. 3. ij. f.
buliant vsq; ad cōsumptionē tertie partis: et fiat expressio
in qua expressione pone agarici electi puluerizati. 3. f.
quā in sole desiccari permittit. C. Deinde. R. aloes: vsu-
pra loti. 3. i. mirre lote croci ana. 3. f. argarici: vt supra p-
parati. 3. ij. mirabolanoz citrinoz. 3. ij. f. kebulozum. 3. i.
f. radicū diptami: tormentillez tunici aī. 3. i. mastice ci-
namomi. aī. 3. ij. spice. 3. f. musci in tēpore frido granum
i. fiant pillule cū aliquo syrupoz predictoz quibus vti
potest sicut precedētib; tpe vero calo dimitte muscum: et
pone grana. iij. cāphore: et fac pillulas vt supra. C. Sed
hic nota vnū qd nōnulli ex vsu quarūvis pillularum su-
pradictarū incurrūt aliquē vētris tortionē ac alia plurima
nocumēta. qd tñ nō puenit rōne pillularū: sed ingreditū
vt aloes nō bonū vel alterius etc. nā aloē nō bonū multa
pōt inducere nocumēta descripta a Joanne mesue in de
cōsolatōe medicinaz. caplo de aloē. Et tō has pillas fie-
ri faciētes bonū: ac p bonū eligāt apothecarium. Et nota
bñ hic q; taz in hac q; in alijs medicinis medico sepe ma-
gna psecuta est verēcūdia et infirmo dānū. C. Si quis tñ
ppter q;uis cām: vt emoror das vel aliud huiusmodi pil-
lulas suprascriptas sumere nō auderet presens medicus
Aui. nō auscultādo sm exigētiā addēdo mastice vel aliū
correctōi appropriatū eas pfcere pōt. Itē d; q; in his pil-
lulis sm intēdēz quā h; respectu alicui; preseruāde per-
sone singulārē lapsūz aliquē hūus adiungere in recepta

illū respiciētia lapsū dūmō p basi. in sua recepta pillas
habeat suprascriptas. His insup pillulis a quarto anno
supra in quacūq; q; fuerit etate vti potest: plus tñ de eis
vel minus sm psonē et exigētiā. C. Et si quauis cā vel im-
pregnatōis: vel aliquo huiusmodi pillulas recipe nō va-
leat māna vel cassia fistula semel vti in hebdomada cūz
brodio pulli vel aq; lactis vel aliquo taliū qua soluta sem-
per addēdo paz pulueris cinamomi et est stomacho va-
cūo ante prādiū bibēda p horā. C. Elisteria quoq; cōia in
hoc casu cōuenirēt silr. nāq; si corpora fuerint munda cū
infrascriptorū tyriacalū vsu: tñ dico forā: imo erit quo-
dāmodo ipossibile q; peste moriā. Et si in aliquo euene-
rit verum potius diuino iudicio puenit q; aliter. Actus
enim actiuozum non recipiuntur nisi in patiente disposi-
toz: cum hoc sit totaliter in dispositum patet qd dictū est:
et intantum de pillulis sit dictum.

De quibusdam bezaardicis.

Cap. iij.

E si ex pillaz vsu in pcedēti caplo positaz alio bo-
no obseruato regimine corp⁹ ita mūdū permaneat
vt quodā mō ipse sit ipm in peste incurrere: qd dāz
tñ in pñti caplo positur⁹ sum: qd deo duce ipsum corpus
taliter disponet qd aer siue qdlibet aliud pestis in eo nul-
lam facere poterit ipressionē. vnde talia merito pestis be-
zaardica appellari p dignū est. Itaz sicut mūditates rex
ponti a quo mūdritatū elium assumpsit nomē ex eius vsu
talē in mēbris acquisiuit dispōnez q; pñti osilū hū-
stū venenū nullā in eo penitus lesionē ipressit: vt in hi-
storijis legis romanorū: dū a pōpeo et romanis in esbro v-
be esset obseffus: ita nec dubiū ex vsu re; deinceps scri-
bendaz corpus taliter disponet: q; pestis ifecno deo pre-
uio eidē oīno nihil nocebit. C. Dico ergo q; lutū armenū
est tali virtute donatū: vt nō solū ex eius vsu hō preferuet
vez liberet tā ab ipsa peste deprehēsum. vt testant ancto-
res: et precipue filius aboali scdo cañ. caplo p prioz: inq. n.
q; plures iā sanati sunt ex pestilētia magna ppter cōsue-
tudinē bibēdi ipm cū vino subtili. Et subiungit q; si bibi-
tur in febre pestilēiali ne cūm est vinū vt cū perducatur ad
cor: et debet illud cū aq; rosaz pmisceri: nō tñ aquā aceto-
se min⁹ laudo cū cōtra pestē maxima sibi virt⁹ i existat: vt
statū dicit. Gal. vō p cipit vt cū aceto aq; p mixto bibat q; si
in alijs nō multū laudē: in colericis tñ nō vitupō: cū aceti
sit multū colere atq; sanguis feruoris extinctiū: et p con-
sequēs eoz adustionis phibitū: hī aut nullā aliā de ipso
luto armeno faciūt pparatōem: itz laudo vt cū bono vino
maluatico aut simili aut aq; acetose buglose rosarū absin-
thij vel scabiose ter p pri⁹ aī ei⁹ exhibitōem lauet ad mi-
nus. Est. n. spēs terre: et p psequēs opilatū: vt ergo pan-
gulas venas facili⁹ valeat penetrare bec lotio sibi cōue-
nit iuxta sniaz Joānis mdesue in de p solatōe medicinaz
caplo de modis lauādonū ipaz. pmo q; si q; presordide
i eo fuerint amouēt: et etiā putridē dicit aliq; sūt medici
ne q; ex lotiōe acgrūt: vt magis existāt opilonū apmueret
ppter hāc cām laudo vt cū paucō vino subtili aq; rosarū
vel acetosa p mixto bibat: vt voluit Aui. alleg. caplo vel cū
vino coctari aq; iferi⁹ describēde: debetq; eadē cā subtilif-
sime pteri iuxta doctrinā eiusdē mdesue. caplo de modis
triturationū medicinaz: vt Aui. 2. cañ. caplo qnto pati tñ
in opilonū cadere nisi cū alio aduigat diuretico: cui⁹ do-
sis sit a. 3. i. vsq; ad. ij. mane. f. aīq; domū egrediat q; nisi
necitas cogerit minime egredi debeat p pri⁹ aer a radijs
solarib; nō fuerit expurgat. 3. p m itaq; lutū armenū talr
pparet. 3. dteraf subtilr et sup ipm aliq; ex agave vino fun-
dat suprascriptis tñ. f. q; tū bibere pōt hoc facto pmutat
desiccari et iterato pteraf. et fiat vt pmo trib⁹ aut q; tuoz vi-
cibus. vltimo vero conterat et vsui reseruetur. C. Acetosa
quā in preseruando a peste mirabilem habet efficaciam
vt a fide digno quodā habui qui nec aliquis ex eius fami-
lia ppter q;uis pestez vnq; locum mutauit: et die singula
ante prandij et ante cenā: et ex suis quilibet tynum bolum

Differentia. II.

acetose sumpserat: et carere ipsa puluere ipsi recipiebat: cum quo et pillulis suprascriptis interdum viebat quod de re ex suis nullus dei dono fuit unquam peste percipit. Inspectum ergo tam quantum libenter manifestis quam occultis per quos agunt ipsius usus quam multipliciter laudo. Secundo modo magis quam ipsa sumpta nedum morsus a scorpione liberat: verum et morsuram acceptam ipsa sive semine venentium postea scorpionis nullam in corpore sinit facere impressionem: ut Alui. secundo canon. capitulo primo. Cum hec ergo sibi insit proprietates visum perit pestem hanc eadem vel consilem deus habere. Quod quod quantitas gloriosus iste Iesus de nazareth proprietates rebus ipso fuit quod adhuc existit nobis ignote. Eadem proprietates et maior attribuit radicitus timentille: ut tam annis plurimis per idubitata expietia apud vulgus famoissima existat. deus. n. radix illa in umbra desiccari et in puluere redigi. Cuius dosis est a. 3. s. vsque ad. 3. i. cum vino aqua acetose vel rosam permixto aut aceto cum his agas et maxime in co. lericis. In quodam. n. antiquissimo libro inueni ipsam misribiles proprietates habere: et quod in ea ponissimum nroque maxime pti. nes. pposito est quod eius radix contra pestilentiam mirabiliter opatur ac cordis dolorem remouet et dilate: et potata venenum omne in breui a corpore facit exire. Puluisque radices diptami isto quam maxime profert in casu: quod longa est tam expietia probata: et nil mirum si hec sibi visus iest: quod contra venenum mirabiliter opatur: ut sensus Serap. in suo de simplicibus capitulo de diptamo. et laudes mirabiles de ipso ponit circa istas: capitulo primo. Cui valeri maximo. lib. primo titulo de miraculis. Inquit quod in creta ad siluestres capras cum venenatis telis venenatur quod percussit salutare auxilium herbe diptami petui quod comesta a tali pntio veneno euadit illese: et si eadem non inueniunt ibidem mortue breue cadunt infra tres dies ponit Ciri. lina. r. 1. eneidus dum inquit. Idcirco veri idigno nati percussa dolores: Diptamum genitrix diptera capit abida Pulueribus caulibus folijs et flore comate Purpureo non illa seris inco. gnita capris Gramina detergo volucres hec fere sagitte. Puluis autem radices dosis. 3. i. cum aceto et aqua rosam permixto per caliditate potat. Et quod ad expietiam vidi per illius visum antore radix existit: et est herba quod iuxta thorum illam. s. herba nascitur ex quod venenum perficit: cum quo in alpis salutari et pinaroli ad capras siluestres venant: et hec radix similes nucleis solitariis de quod in sinonimis suis Sumo ianuensis facit merdum et est bezear illi thore quod est adeo venenosa: quod omnia animalia sua interficit venenositate. Minus ergo si ipsius pestis ant thora illa bezear existat perficit. Et eius visus est: ut radices diptami. Puluis etiam radices herbe tunici quodcumque summas maximas in hoc casu prestat iuuamentum. Idcirco dico de pinella. Nonnulli preterea idcirco dixerunt de scabiosa et tatarum in ea habet confidendum: ut non solum virtute persueradi: imo quod infra duodecim horam huius pestilentiam succus dat potui ipsam pestem extinguit et si non habet succum aqua exhibet sublimatam eiusdem. Terra itez sigillata in hoc casu confert mirabiliter: ut autem luto armeno egposseat in virtute: ut senserat Auerroris sexto colli. cap. de preseruatione ab egritudinibus pestilentibus: et hoc idcirco elici potest ex dictis Alui. secundo canon. capitulo primo: quod terra ipsam lutum diuinum appellat. Et in de viribus cordis: dicit ipsam mirabilem proprietatem habere ad confortandum cor et ipsum lenificandum. Non asserunt quod si bibis de ea: et post venenum sumas ipsum facit per vomitum exire super que morsuram venenosam cum aceto limita illi morsure resistit. Et ego non nullos trufantulos vidi: quod per gratia sancti Pauli vedunt: et post morsuram venenosam cum panco vini exhibent: et cuilibet morsure venenose resistit ut ipsum expimet aliter ostendunt. Non. Rasis octauo almi. primo capitulo. tyriaca ex ipsa et bacca lauri conficere docet: et illi trufantuli puluere panis affunduntur et ipsam per optima tyriaca vedunt. Alui. tale tyriacam facit ex terra sigillata bacis lauri: et per eos. ut ipse ponit sexta quarta capitulo quarto. Et quod ita mirabilis hec terra existit contra venena dicit ille solennis speculator. Detur de ebano in suo de venenis: quod reges et principes orientaliu partium super omnes alios veneni hanc illi numeres cum in illa patria ve.

nena fiat excellentissima. vii. s. hec nephada hominum pnties traxit originem in suis semper cenis et praedictis terra comedunt sigillata: et ideo sigillo regum talis terra sigillatur. vii. terra sigillata ceter est appellata. Dec. n. comesta nullum in corpore venenum quoduis facere sinit impressionem ut idcirco ponit. Per qui bus patet quod contra pestem visum existat: sed laudare ut eodem modo preparat ac sumeret sicut lutum armenum cum spem terre sinit existat: ut patet. Cepe quoque cum lacte siue butiro comestum mirabiliter confert in hoc casu: ut ex dictis Alui. tertia primi doctrina quinta. capitulo tertio haberi potest. vbi dicit quod qui venenosos vapores aeris timuerit nares et os infusa sibi ligare debet. et etiam cum lacte absque butiro per passum comedere debet. nam cepe grauat in stomacho humorem humidum plim frangere humorem venenosum: ut ipse ponit secundo canon. capitulo de cepe. s. Venena et. Nonnulli ideo dixerunt de alio quod est tyriaca rusticorum quod est satis verisile: quod bibitum cum vino morsure serpentum canis rabidi et vermium venenosorum mirabiliter profert: ut Alui. secundo canon. hoc in assiduum non laudo vsu: et si mirabiliter profert: et maxime in delictis: ut Italici talibus ut plim insuene: quod sanguinem et coleram eius nimium incederet. Grossi tamen rustici et citra montani talibus assueti vsu eorum sine nocumeto magis possunt frequenter. Quidam chirurgicus quod diu cum sarracenis habitauit mihi retulit quod sarracenorum reges barones: et principes contra pestem puluere ex aliquo infra scripto viebant ut est puluis diptami pimpinelle tormenille scabiose boliarme terre sigillata. quod libet. n. per se sumptum hominem sic disponit: ut pestis nequaquam timeat impressionem ut asserunt se vidisse in illis partibus: quod est visile: ut patet ex dictis. Et si liberet ex pluribus vel duobus posses puluere perficere. Absolute autem contra venenum his visum indenter ut ab ipso persuerunt. s. per cor. radice enule capane diptamo aristologia rot. et lora. rafano: et terra sigillata et vincitofico seu antifarmaco quod idcirco est. Dec. n. simplicita nos a peste persueradi habere visum inueni quod inter alia obtinet principatum. Et ideo hoc in subo non nulli valentes phisici quod fecerunt ponere in quibus si quod subtiliter ispererit aliquid illorum semper per basi replet. Quod si plerumque viderim illas hic solum annotabo quod per me inuentas adiungam: que isallater non aliter contra pestem examinas om nibus diligenter se habent quam magna tyriaca contra venenum. Prima quod talis est. s. boli arme. ut supra parati. 3. i. radicum tormenille tunici diptami sandalorum rub. aff. 3. i. rasure eboris spodij corticis curi anthor. aff. 3. s. margaritarum splendidarum. 3. ii. fragmenorum rubini saphiri: granati smaragdini acini aff. 3. i. fiat puluis: cui si adderetur rasura vnicorni. 3. i. s. vsque ad. 3. s. omni mane in vino subtili aqua rosam vel acetose permixto. Et potes si libet ut hic puluis existat magis delicatus addere zuccari ad pondus oium et tunc de ipso in maiori sumatur dosi. Si quis enim ingredientia diligenter examinauerit ipsum preciosiorem tyriacam coperiet in hoc casu. Et quod isto tempore gentes sunt adeo delicate quod in quotidiano vsu pulueres quodam modo recipere abhorret. Facias sic. s. pulueris suprascripti sine zuccaro. 3. i. zuccari tabarzet libram. i. demum accipe succum acetose: succum pomorum redolentium aff. 3. vi. bulliant vsque ad consumptionem tertie partis semper dispumando: in quo dissolue zuccarum: et fac confectum in morsellis decem magnitudinis de quibus exhibe vnus omni mane bibedo. s. per boni vini limphati: ut supra vel vnus colear aque inferius describende. Posses et hanc confectum in modum opiarum conficere ponendo per qualibet libra zucca. 3. x. illius pulueris qui poni debet cum zuccarum quasi frigidum fuerit ne puluis ipse aliquam a zuccari caliditate recipiat alterationem: et sit dosi ut castanea bibedo post vinum vel aqua ut supra. Et si non habes istos succos pro dissoluedo zuccarum pone aquam rosam vel acetose vel aqua alicuius simplicium nominatorum ut est diptamus tormenilla et. faciendo aquam tam de radicibus quam de herba lauando radices ipsas cum bono vino. Et facias

fic. R. sete noniter in grana tincte lib. j. immergat per diem et nocte in aqua rosarum acetose et succo pomorum redolentum an. li. j. deinde bulliat donec aqua rubeat: et in tali aqua dissolue cuccari li. iij. et cum fuerit debite coctum adde illi plueris vel alterius describendi. 3. iij. si per bolos facere volueris vel. 3. iij. si opiatum modum et vtere ut supra. Nec enim confectio erit mirabilis: ut patet. C. Posses tamen hac et alias de scribendas confectioes cum syrupis iuleb. et cum cōseruis facere infra scriptis factis cum cūcharo tabaret et non cum pulvere cūccari: ut cōter isti faciūt apothecarij: et possunt fieri per bolos vel in opiatum. s. modum sūm q̄ magis libuerit.

C. Syrupi huic pposito p̄m̄tes sunt syrupus de ribes de acetositate citri de limōib⁹ de succo acetose de p̄scis de pomis de granatis acetosis de succo cucurbitae de prunis de corticibus citri de granatis dulcib⁹. Syrupus rosa. et violatus valent: et alij syrupi magistrales in cura febris pestilentialis deo duce describendi. C. Iuleb sūt ista violatū tā cum aqua q̄ cum violarū succo: et iuleb rosatū eodē mō factum: potes et iuleb facere de melissa et buglosa. Et cum floribus et de floribus boraginis et nenupharis de scabiosa: et pipinella et sūm intentionē quā habueris potes iuleb ex quibus volueris herbis conficere: puta stomaticis epatici capitalib⁹ cordialib⁹ et c. ut mēta. endi. sticados buglosa et c. Et sūm etiā quā habueris intentionē respectu illius quē intendis p̄seruare poteris calida cum frigidis epatica cum cordialib⁹: et sic de alijs facere cōmisceri. Amplia ergo fantasia ad etates ipsa anni cōplones regiones et c. Et sūm exigentia vtere syrupis iuleb p̄seruis aq̄ calis vel frigidis vel ipsas et c. in hīs p̄ficiendis p̄fectiōibus. Et pariter dicēdū est de puluerib⁹ tā descriptis q̄ describēdis: q̄ cōsidera magis vel min⁹ cala: et eis sūm necessitatem vtere.

C. Item poteris si libuerit syrupos iuleb et cūccari cum quibus cōfectiōes facere intēdis aromaticare cum aliquo ex pluerib⁹ in capitulo p̄nti descriptis vel cum sandalis ambrā vel musco vel trociscis de cāphora v̄ aliquo hīs. C. Item poteris in his cōfectiōibus addere succū limonis arancij pomorum redolētū acetositatē citri vinū granatorū vinū seu succum citoniorū succū boraginis buglose vel quarūvis herbarū tue intentioni appropriatarū. C. Item si cōfectiones in modū opiatū fieri feceris poteris in qualibet li. cūcca. addere. 3. s. iyrice sine vel mirridati. C. Conueniūt et in cōficiendis cōfectiōibus infra scripte conserue facte cum optimo cūcharo. s. cōserua rosarū violarū florum nenupharis acetose buglose boraginis florum antheros mellisse corticū citri arancij seu citranguli. C. Item si pro potentibus oēs feceris cōfectiōes deaurari. s. tam in morsellis q̄ aliter bonū erit. Nota itē q̄ herbe poma et alia ex quib⁹ succi extrahūtur. vel syrupi iuleb vel pulueres et cōserue cōficiūtur debēt esse in aere saluo collecte q̄ si esse nō possit colligant saltem iam rose cōsumpto. C. Anones itaq̄ istos diligēter in mēte reserua: nā si ipos bene reseruaueris tibi hos p̄seruādo magna vtilitas cōsequet.

C. Et si virtuosus imo virtuosissim⁹ puluis descriptus extitit nō tamē min⁹ virtuosus est qui sequit. vt. R. boli armeni vt supra p̄parati. 3. iij. cinamomi electi. 3. s. radicis tormentille: diptami tunicis sandalorum rubeorum. an. 3. iij. s. rasure eboris. 3. j. s. spodij anthore. ana. 3. duos. margaritarum corticū citri. an. 3. s. smaragdi granati. rubini iacinti saphiri. an. 3. j. karabe. 3. s. et si potest hēri d̄ vnicoznu tantū de ossis de corde cerui. 3. s. auri et argenti solioz: an. numero. v. fiat puluis cui adde cūccarūz si eo in puluere vti volueris. Vel de eo fac cōfectionē vt supra scriptum ē.

C. Alius puluis quid diuin⁹ a sarracenis merito nūcupatur credunt enim ipsorum plurimi pestem iudicium fore diuinum: sed cum quis puluere vti istō diuina gratia p̄seruat. tur ab ea: ideo diuin⁹ meruit appellari: verum cōponētib⁹ inspect debet eo viente a peste indubie p̄seruare et est vt. R. boli arme. vt supra p̄parati. 3. j. s. cinamomi. 3. j. radicū tormentille et diptami. an. 3. s. radicū tunicis: co-

riandrorum p̄paratorū. an. 3. iij. reubarbari electi. 3. iij. s. crociterre sigillate corticū citri been albi et rubei: corallo rum rubeorum sandalorum citrinorum limature eboris margaritarū nouarum: centonici in aceto p̄diem naturalem infusi: an. 3. iij. karabe. macis: an. 3. j. seminū acetose: endiue: portulace: spodij ligni aloes ossis de corde cerui: an. 3. duos. sete cōbuste et nō cōbuste: an. 3. s. auri et argenti limatorū an. 3. j. ambre grana. vj. spice nardi gra. iij. musci granū. j. Et in estate pone loco musci camphore grana. vj. et si habes vnicoznu. 3. j. et anthore. 3. j. et fiat puluis.

C. Alius puluis: quo sūt vtiūtur in p̄seruatōe a peste sarraceni. R. tormentille: diptami: tunicis: an. 3. iij. mediā seminis citri: boli armeni: an. 3. iij. ossis de corde cerui: coralloz alborum et rubeoz. an. 3. j. s. irui sandaloz. an. 3. s. reubarbari. 3. s. spice nardi. grana quatuor. cāphore. 3. j. et fiat puluis.

C. Alius puluis cum quo quidā inde in peste mirabilia faciebat. vt. R. cinamomi. 3. s. cedoarie. 3. iij. boli armeni p̄parati. 3. vj. seminis acetose. seminis citri. corticū citri. an. 3. iij. radicū tunicis. diptami et tormentille limature eboris: an. 3. j. s. ossis de corde cerui. 3. j. fragmentoz smaragdi rubini granati et saphiri: an. 3. j. fiat puluis de quo cōfectionē fieri faciebat cum cōserue acetose buglosse. an. 3. iij. cūccari albi libā vnāz mediā: meli⁹ tamē esset q̄ magis delicatū ponere cūcharū li. iij. q̄ nimis est de puluere in cōparatōe ad cūcharūz q̄ ipse ponit.

C. Puluis alius quē basilienenses asserunt hominē nō solū a peste p̄seruare sed infectum liberare et dosis ē. a. 3. j. vsq̄ ad duas cum aqua rosata vel acetose modico aceti addito. et in p̄seruatōe datur mane stō vacuo: in pestilentiato vero de tur q̄to citius tanto meli⁹. quia infra. viij. horas pestilentiatus q̄ postq̄ se caput senserit acceperit indubie liberatur vt a quibdam prelatis fide dignis hui. R. diptami tormentille coralloz ru. gentiane boliarmeni terre sigillate an. p̄tes equales q̄libet p̄ se terat: cūz q̄s vero sumere voluerit oīum partes equales ponat. Si tamē libet de eo veluti de alijs cōfectiōib⁹ facere potest etiā.

C. Et q̄ in fanulis et puerilis etas sepiissime abundat in vermibus: a quibus nō unq̄ pestis in eis puenit vt simul ab ipse. s. vermibus et a peste p̄seruent: facias sic. R. centonici in aceto fortissimo p̄diē naturalē infusi boli armeni p̄parati. an. 3. j. radicū diptami. 3. iij. mediam. rasure cornu cerui adusti seminis caulium: an. 3. iij. seminis citri corticū citri: radicū tormentille tunicis terre sigillate margaritarū splendida rum coriandrorū p̄paratorū. an. 3. iij. s. fragmentoz saphiri smaragdi iacinti granate. an. 3. j. coralloz rubeorum. 3. s. sete cōbuste. seminis plantaginis. an. 3. iij. ossis de corde cerui rasure eboris. an. 3. s. et si haberi potest de vni cornu ponas. 3. j. et ambre. 3. j. et fiat puluis. Cuius virtus tanta est in hoc casu q̄ scribere nequiret: ideo eius laudes nō scribo. Cuius eius talis erit de ipso cum cōserua rosaz facias cōmisceri et exhibe pueris stomacho vacuo vel cum modica aq̄ portulace vel vini liphati cum aq̄ acetose et portulace. Lactantibus vō cum modico lactis sup coclear exhibe si vinum bibere nequiverint. vel fieri facias cōfectiōnem solidā p̄ modum opiate cum cūccaro syrupo iulep vel cōseruis put de supra scriptis cōfectiōibus dictum ē. et eis vtere tuo mō.

C. Amplius recitat Guido de dalciato in tractatu suo de cirugia ca. de apostematib⁹ pectoris in translatione ad mortalitatez q̄ est de intēione. Arnaldi de villa noua magistrorū mōtis pessulami ac etiā parifisium cōtra pestē tale iyracale electuariū adinuenerūt vt. R. semis iunipi. 3. iij. s. garioflorū aristologie radicū gentiane tormentille. radicū diptami: tunicis herbe radicū enule cāpane: an. 3. iij. salite rute: balsamite: mēte polipe menō et est pulegiū ceruinū q̄ est diptam⁹ vt ponit Dioscorides in ca. de diptamo. et Simō ianuensis: et etiam Aristoteles septio de hystoriz animalū. ca. tertio vbi dicit q̄ ceruus cum ferro vulnerat⁹ statū q̄ru pulegium cerui

Differētia .II.

nūz in eo se inuoluit z indilate egredif ferrum: tale pule-
gium vt supra dictū fuit est diptamus. etiā magis conue-
nit in pestilentia q̄ pullegium vel celidonis. pone q̄ qd
vis. de his ergo accipe añ. 3. j. bacarum lauri doronici ro-
mani: semis acetose seminū citri cinamomi. macis oliba-
ni boli armeni terre sigillate. spody ossis de corde cerui.
rasure eboris margaritarū fragmentoz saphiri smaral-
di. coralli rubei ligni aloes sandalozū rubeozū z musca-
tellini. añ. 3. j. cōserue rosaz buglose nenusario tyriace fi-
ne. añ. 3. j. panis cuc. li. iij. fac electuariū cum aq̄ scabiose
et rosarū cū modico camphore. hoc enī electuariū: q̄s vt
potest vt pcedentib⁹ q̄ z si vtuosū existat vt ex cōponen-
tibus elicitur. magis tamē sine cōpatione ad ppositū faciūt
supra scripta: vt patet diligēter cōsiderāti. Virtuosa exi-
stunt omnia supra scripta sed in infinitū vtuosior est que se
quitur aqua. Tanta est enī inter cor z ipam pueniētia vt i-
nō pceptibili quasi tpe attrahat ab ipso attractaq; mutat i-
breuit z in spumosa substantiā cōuersa nō solū a complexio-
nali virtute. verū etiam tota forma oī pestilētiā veneno-
resistit ac ipm pimit indilate. Et iō tāta est ei⁹ excellēs vī-
qd eius vsus hominē nō solū pseruat a peste imo ab ipsa
deprehensum celeriter liberat: cui⁹ hec est pmixtio. R. ra-
dicū tormētulle viridiū si haberi possunt libzā vñā radi-
cum herbe tuncet z diptami. añ. li. j. radiciū enule cāpane
3. iij. acetose cū seminib⁹ si haberi possunt libras duas vl
acetose libzā vñā. z. 3. viij. z seminis eius. 3. iij. buglose z
boraginis cū eoz floribus rosaz rubeaz si vultū añ. li.
j. pimpinelle scabiose añ. lib. j. succi limonū li. j. tyriace si
ne libzā mediā: aq̄ ardentis facte cū vino optimo z pluri-
es reiterate. 3. ij. terre sigillate boli armeni. añ. 3. ij. sanda-
lorum alborū z rubeoz spody been albi z rubei margari-
tarum splēdidarū: añ. 3. j. f. ossis de corde cerui. 3. j. rasure
ebori. 3. j. croci. 3. ij. cāphore. 3. ij. foliozū auri. 3. f. fac sic
aqua. pmo accipe folia auri z ea cū cardone vel forfice di-
uide in frusta minuta quātū poteris: vel ipm sup porphy-
ro cum melle diu ducas. qz in puluerē nō tactu pceptibile
eum rediges. postea pone ea in aqua ardenti bene obtu-
rando in ampullā ne respiret: z sic dimitte p dies q̄ndecī
deinde accipe margaritas subtilissime tritas z ipas pone
in alia ampulla cū succo limonū q̄ bene obturef: z dimit-
tatur p tantundē tps. postea cū optimo vino radices laue-
tur bene: sic q̄ a terra existāt bene mūde demū in ymbra
a vino desiccate in mortario cōquassent z silr herbe flo-
res z rose cū semine. Quo facto oīa ista in vase quodā ter-
reo vitreato ponā in quo postea pone tyriacā cū illis pl.
ueribus z alijs rebus. Deinde simul pone illā aquā ardē-
tem cū illis folijs auri ac etiā succū limonū cū margaritis
taliter vas sigillādo q̄ nequeat expirare. postea facies fo-
neam in terra in loco humido ad pfunditatē triū pedum
et solariū dimidiū pedis ex viua calce in fundo fouee con-
stituas. deinde illud vas in medio colloca cum fimo equi
no seu vinacis circūdando z coopiendo sup qd vñū vel
duas stulas aque postea infundas: z sic sepultū postea p
dies. xij. naturales dimitte oib⁹ tribus vel quattuor dieb⁹
finū vl vinacis renouādo: qbus cōpletis extrahē z totā
mām illā accipe z pone in vesica vitrea z desup alembi-
cum talr sigillādo ne respiret z cū igne molliū lignozum
lento sine fumo aq̄ extrahē z in ampulla talr ad rostrū alē-
bici ligane respiret. Extractā vō. aquaz itez pice supfe-
ces z vt p⁹ iterū distillet. Tercio vō pōas in alēbico sine
fecib⁹. z iterum in balneo marie de nouo distillet: demū
in ampulla bene clausa vsui reseruetur. De quo accipe co-
clear vñū bñ pñū p se. vel cū alia pfectiōe vel puluerē p-
dicta. hec nāq; aq̄ spiritus multiplicat ipso clarificat: mē-
bra cōfortat pncipalia: ipsaq; disponit: vt ipressiōe cuius-
cūq; pestē inducere potētis nequaq; recipiat: etiam facit
pestis mirabiliter impressiōi opitulaf. Dum enī res ille
sepulte pmanebāt in eis quedā est facta fermentatio. De-
mum p distillationem in eis noua introducta est forma: p

quā nō ratiōe quattuor qualitātū: sed qz tale vt auctozum
nostrozū modū loquēdi insequar cui: bet pestē inducere
potēti opponit corruptiue. Ad qd nāq; hui⁹ optime fer-
mentationis quodāmo elici pōta z desue in de cōsolatōe
medicinarū: caplo de modis coctionū. illo. §. Et quō mi-
scēt zē. Sublimationis qz modos si q̄ subtilr inspexerit
parabolice tetigit Aristotiles de secretis secretorū ad Ale-
xandum caplo de lapidib⁹ p̄ciosis illo. §. Separa terram
ex igne: qz subtili⁹ dignius ē grosso: pōt ei ex calore ignis
ipato sic vna res a suo terreo z ab alijs q̄litatib⁹ calori na-
turali indigerēdo resistētibus denudari: vt sūpta in nō p-
ceptibili tpe ab ipso calore naturali deducat ad actum: qd
huic mixtiōi in distillādo acquirif isallāter. Nota hic
vñū qz si quis poneret tres hmoi aq̄ ptes. z vñā auri pota-
bilis sine cōparatōe foret virtuosior. Et licet de auro po-
tabili mihi videat absurdū: vt ex dictis Alui. z alberti ma-
gni in suis de mineralib⁹ elici potest: cū aurū sit materia
ita pfecte digesta sine q̄s pirario admixta q̄ potētia ignis
sine alio adiutorio nihil vel pene parū alterat. Habui tñ
a duob⁹ alchimistis fide dignis q̄ ipz indubie facere sciūt
sine salis armoniaci seu alteri⁹ corrosui siue venenosi ad-
mixtiōe: imo qz cum quita essentia aq̄ vitis ipm sicut cerā
fluere faciūt: qd si fieri potest cū hac aq̄ vt supra dictū est
aurū iungendo potabile nihil dici supra potest. Tyria-
ca quoq; magna ex omniū auctozū testimonio a pseruan-
do a peste etiā mirabilr operat: z sufficit si semel aut bis
sumat in hebdomada: que est in tpe calo cum aqua aceto-
se: endiuie: rosarum vel buglose sumenda: et in omni su-
mi potest etate cuius dosis sit a. 3. j. vsq; ad. 3. j. f. sm eta-
tes: cōplexiones zē. Post cui⁹ assumptionē p horas quat-
tuor ad min⁹ debet assumēs pmanere ieiunus. Et iō alle-
gato caplo sepe dicebat Auerois qz postqz tyriace assu-
ptionē comedere nemo dz: nisi prius i oib⁹ mēbris dige-
stione celebrata: q̄ de renōnullo practico valētes vidi
sup hunc credo textū se fundasse: q post tyriace assumptō
nem p sex horarū spaciū phibēti comestione: quod facias
si libet. Et hec de pfectib⁹ puluerib⁹ z aq̄ pestis pecea-
ricis interius approximādis dicta sufficiāt.

De his q̄ sūt ab extra approximāda. Cap. iij.
Scriptis his q̄ sūt ab intra sumēda: z si ad pseruā-
dum hominē a peste sufficerēt: vt tñ adhuc nobis
maior securitas tribuat: cū cohabitatio psonarum
sit quodāmo necessaria: z cū p locum magis alio infectūz
habeam⁹ trāsire quedā extrinseca applicatur: q̄ hunc at-
trahendū aerē depurare ac cor cerebri z cū hoc etiā alia
mēbra vt fortius tali ipressiōi resistāt pparare sunt in h
capitulo describēda. De quozū numero sūt breuia siue
oratiōes sup se portate: qd sūme laudo. Illā gloriosus Je-
sus de naçaret sanctis suis in hoc casu mirabiles tribuit
potestates. vt factis Anthonio Sebastiano Cristofero et
alijs plurimis sicut in hoc deuote faciētib⁹ q̄tidie expe-
rimur. Si quis igitur in illorū aliquo spem firmā habue-
rit. z ob ei⁹ reuerētiā deuote pure z sincere aliquid sup se
portauerit. vt orationes vel sanctorū reliqas z filia non ē
dubiū ipsozū vīte a pio Jesu eis dē cōcessa a peste illesus
enadet. Sunt z aliq̄ p̄ciosi lapides sicut ille in hoc casu q
carbunculus seu antrax a p̄cis phis nūcupat. z q̄ bonus
existit velut carbo lucet in tenebris. Quisnodi autē tres
sunt spēs vt refert Albertus magn⁹ in suo de lapidib⁹ p̄-
ciosis. ca. de carbunculo siue antraxe. balagui granatū
et rubinū. Illi etenī lapides z si innumerabiles alias hnt
virtutes. pncipalr tamē oē aerē venenū atq; vapores
fugant venenosos vt ipse asserit. Et subiūgit qz i granato
hec vīte aq; alie existūt pncipalr: licet apud gemmarios
minori p̄cio cōter estimef: qz puto ei⁹ faciūt exuberantia
quia vt inquit vulgus oē rarū p̄ciosus: z debet eligi gra-
natū violatū. Jacinctus ac etiā saphir⁹ vt ponit ibidez
Idem facit qd auctoritate Aristotilis in suo de lapidib⁹
p̄ciosis affirmat. Et idem refert Constantinus in libello

de in cōstatione et collisuspenfioe. Et nō solū aerē pestifex
corrigit et purificat vix cor cōstringit ac ei⁹ virtutes in sū
coadunat. ita vt in gbuscūq; ipm alterare potētib⁹ firmus
ac potētius resistere valeat et in hoc oēs philosophi de la
pidum p̄ciosorū natura tractātes p̄ueniūt: bonū est etiā
sup cor deferre saphirū. tollit enī suspitionē et liberat a cō
tagione. put dicit Albert⁹ et valet cōtra venena. Et idem
asserit de agate. Cū in suo de imaginib⁹ recitat qd porta
tor ymaginū astis serpentarij p̄cioso alicui lapidi inscul
ptariū venena fugat oia. Ex quo infero qd si in lapide vir
tutē habente aerē fugādi venenū fuerint sculpta in hoc
casu pderit mirabil⁹ et est ymago vir cinctus serpēte: cui⁹
caput man⁹ dextera tenet: caudā vero sinistra: hos ei spe
cial⁹ pira aerē venenū virtutē maximā habētes inuenit.
C Sed oēs lapides alijs p̄ciosi in digito vel quomodocū
q; portati in p̄seruādo nos a peste magnū afferunt iuuā
mentū. Quidā enī cerebrū cōfortant vt smaragdus. aliq
epar vt saphirus: aliqui stomachū vt corallus: et si aliud i
eis nō esset qd p̄ciositas qd cōmuniter eis attribuit valēt: et
portātes lenificāt qd in hoc casu vt supra patuit maxie con
ferunt. Cōsulo igit vt quisq; p̄ciosos lapides portet
eosq; sepe intueat: et maxime carbūculū balagiū rubinū
se granatū et etiā hiacyntū qd singuli in hoc casu habent
p̄prietatē vt dictū est: oīsbus etiā hī cōueniūt etatib⁹: cōple
xionibus et sexibus. C Sed de odoramētis qd multū cōue
niūt in hoc casu sūt aliq p̄mo cōsiderāda: quorū rōe sunt
multipl. ceter variāda. vt sūt anni tpe: cōplexiones: etates
dispositio aeris quo ad quorū q̄litates: ac etiā in animo et re
pleto. Et nō alia in hyeme. et alia i estate. alia in cōplexiōe
calida: alia in frigida: alia i senectute: alia in iuuetute: alia
in aere humidō: alia in aere secco: alia in animo: alia reple
to cōueniūt: hec enī habēt odoramēta variare: vt p̄ con
siderāti. Debent insup talia odoramēta capite repleto vi
uari. C Dico ergo qd tpe calido odoranda sūt frigida: vt ro
se. viole. flores nenufaris et alijs p̄sili⁹ flores: pira: poma: sā
dali: et alia huiusmodi: odor autē camphore debet omnio
vitari: nisi cum aliquo corrigat: vt infra dicitur. Tempo
re vero frigido calida vt cinamomū gariofol. nux musca
ta: ambra: muscus et similia. et folia fructuū vt citranguli
limonis: et insup oīs cortex citri mirabiliter conuenit in h
casu. qd vt supra dictū est de mēte Alui. secūdo canone. ca
de citro rectificat corruptionē aeris ac pestilentiā. Et si de
ipso cū eucharo condito teneat in ore: singularissimū p̄
stat inuamētū: odorē etiā lignū aloes: cipressus: laudēdu
la: mēta: balsamita: ocimū gariofolatum: sanfucus: rosina
rini et similia. Caueat tamē qd similibus odoratis capitis
dolorem incurreret cum cōtrarijs odoratis illū dolorem
penitus remouebit: puta si ex frigidis cū calidis: et ex cali
dis: cum frigidis vt Alui. prima tertij. caplo de cura sode p
uementis ex odoribus bonis: et ex odoribus fetidis: et qd
dictū est de tpe calido vel frigido: de regione: cōplexione
etate et similibus calidis vel frigidis et c. eodē mō dicēdū
est. C Acetū qd in isto casu tpe calido cōuenit in odoratu: s
nō ita forte esse debet vt sternutationē inducat. immo lau
do vt cū aq̄ ros. vel vio. musceat. qd si ei tūc parū addiderit
camphore non malum erit: verū tamē et si vsus ei⁹ noceat
coitū vt auctores referūt. qd tūc sensus cōfortat calefactos
vt Alui. secūdo canone nō vitupo. Et si cū istis addideris
parū musci: mel⁹ adhuc erit. C Facias ergo sic. R. acetū
albi. 3. vj. aque ro. vel vio. 3. iij. plus vel minus sūm forū
dinē acetū cāphore. 3. j. musci granū. j. s. abradatur cāpho
ra et muscus conterat et oia simul postea agitent: in gbus
parū spongie intingat: qd sepe odorē. C Et si p̄fect⁹ hoc
odoramētū habere vis facias sic. R. foliū ros. ru. silue
striū li. iij. vio. lib. j. vel. s. aque iparū si cōp̄ tpe habe
ri nō possunt. acetū fortissimi li. ij. camphore. 3. iij. musci. 3
ij. cōquassent oia simul: et ponātur in elambico vuri et cū
claro et lento igne aqua extrahat et amons fecibus iterū
distillet et āpula bene clausa vsui referuet. Sit tamē ipam

odoriferā habere volueris sine musco et camphora p̄rio
aquā cōfice: demū i illa aqua aliqua calēfacta ponat cā
phora et muscus siue alterū iporū sūm intētiōē quā hūe
ris: et vas illud postea diligēter obturef: qd aquā habebis
mirabiliter odoriferā. Hui⁹ enī odor mirabil⁹ confortat
cum qua si anteqd domū egrediaris faciē tuā laueris: bo
num erit. Pro hyeme vō addere poteris plus de musco:
vel min⁹ de cāphora: et poteris cū hoc addere ābre ligni
aloes aī. 3. ij. Itē potes accipe aquā ro. vel vio. et in eis po
nere cāphorā et muscū lignūq; aloes et aliqd tale. sūm qvō
lueris: et erit aqua optima quā postea cōmiscere poteris
cum aceto. C Et qd aliqua p̄dictarū aquarū forsan in do
mināz facieb⁹ aliqua maculā inducere posset desiderā
tium nō min⁹ qd homines a peste p̄seruari: vt p̄ me descripto
rum odoramentorū vtilitatē aliqua valeant reportare.
C Faciant sic. R. litargiri argenti. li. s. puluerifet subtilissi
me et decoquat in duab⁹ libris acetū vini albi. optimi vsq;
ad cōsumptionē medietatis temp cum spatula cōmiscēdo
deinde p̄ filtrū distillet et in ampula bene mūda vsui refer
uet. Demū. R. cāphore. 3. iij. allumis. iamem boracis. aī.
3. vj. musci. gra. iij. terant omnia. quib⁹ adde olei tartari
3. j. s. et oia pone in li. ij. aque. rosa. et bullāt vsq; ad cōsum
ptionē tertie ptis: vel plus temp cū spatula cōmiscēdo: et
postea p̄ filtrū distillet: et in āpula bene clausa vsui refer
uetur: mane itaq; facie p̄ prius cum pāno aliq terfa accipi
ar bona domina guttā vnā aq̄ prie et aliā guttā aque secū
de. deinde faciē sibi fricet. hec nāq; odore suo cōfortat spi
ritus sonēdo multiplicat: et vbiq; qd ipsaz fricaueris: mira
bilem inducit albedinē. C Solēt in hoc tpe poma odori
fera cōfici. Pro hyeme ergo facias sic. R. storacis calamī
te corticū citri aī. 3. ij. been albi et rubei mēte sicce gariofoli
lorū cardamomi ligni aloes valeriane: calamomi: mastic
tici: mirulloorū aī. 3. j. sandalorū curumorum: masticis cam
phore. aī. 3. j. s. apicis nucis muscate: cinamomi. ābre oei
mi gariofolati aī. 3. s. musci. C j. laudani purissimi. 3. iij. s.
conficiātur poma cū aqua mellifera: et si ipsa conficiēdo pi
stello calido necesse sit vt mollicata tota pasta addatur
malaxādo cū manibus ambra et muscus. Et nota qd si bo
num purum et electum laudani habueris mirabilia erūt
illa poma. qd ipm est basis in eis. C Estate vero facias sic.
R. storacis nenufaris: violarū storacis buglose: ros. ru.
sandalorū ru. et citrinorū spodiū aī. 3. j. s. cāphore. 3. iij.
coriū citri. 3. ij. apicis. nucis muscate maiorāne: ogū
gariofolati. kvrabe storacis calamite. cardamomi: mastic
gedoarie: ligni aloes: cūlebarū aī. 3. s. ambre. 3. j. musci.
3. s. laudani. 3. iij. cōquassent cū aq̄ ro. vltimo vero adda
tur ambra et muscus: et oīsbus insup malaxatis fiant po
ma perforata decessis magnitudinis: hec nāq; poma mo
do quo supra odoranda sunt p̄sepe. C Nō tamē nota qd si
per te regendus lapsus aliquē in capite: pectore vel ali
bi habuerit: cui acetum vel odor alicuius illorū noceret
addere debes vel minuerē illū respiciētia lapsū. verbi
gratia: si quis frigidum vel catarosum habuerit cerebrū
vel pectus strictum: acetum in odoratu et similia derelin
que: et alijs descriptis viere odoramētis: vel alia cōfice:
putru videbit descriptiōi cōuenire: qd ex dictis elicere po
terit. C Item nota qd posses ex multis odoriferis supra
scriptis tam simplicibus qd cōpositis puluerē cōficere: et
ipsū in sindone ligatē et vt in odoratu: qd facias si plus
qd poma vel aliqd dilexeris ex suprascriptis. C Item lau
dat sup oia auerōis. vj. colliget. vltimo caplo. sepe hirci
vinā odorare. qd in quadā apoteca gebentis tpe cuiusdā
pestis vbi multi habitabāt: facere vidi et nō vinā. sed se
pe se sup hircum p̄cientes ipm adorabāt: nec in illa do
nio dei dono qd qd mortui sūt. C Itē in hoc casu multum
conferit gingiuas accētes mūdōs ab oi forde tenere sic.
s. vt iporū ratione anhelus cōtinue redolens egredia
tur. Cum petia igitur in aceto sglitico madefacta confri
centur sepe gingiue: quo p̄fectio cum infrascripto pulue
S 2

Differētia .III.

re dentes sūt confimilliter fricādi. vt. *Re. salis cōmunis vsti marmoris albi pumicis corali. al. aff. 3. h. coru. curi. 3. j. s. ma sticio. 3. j. musci. gra. iij. oia subnillissime puluerigent. z oi mane ex illi^o puluere dentes cōfricentur. Deinde cū pan no nouo in gra. tincto it^o abstergant z extra acetuz ei sgl. liticum ginguas confringit: dentiū radices confortat: ac oris odorem bonum efficit. Puluis vero ille ab omni forz nitidos reddit. ac eos facit albuissimos. cū q̄ silt bonū facit oris odorem. Et hec de regimine pseruationis pestis sus ficiant ad laudē z honorem iesu crucifixi. q̄ me aliosq; ho mines ab hac tremēda peste sui pijsima gratia pserua re z custodire digetur.*

Differētia tertia septem continet capitula.

De signis febris pestilentialis tam pronosticis q̄ demō stratiuis.

Capitūlū.

Quis

precedēs regimē diligētē ob s̄ uauerit diuino suffragio a peste seu pestilentiali febre indubie liber euadet. et si i aere q̄stūcūq; pestifero morēs assidue. Sz quia ppter regiminis defectum pestis pluri

mos rapit ac deuorat tā ordinē pmissum obseruādo de se bre ac alijs apostematibus pestilentialibus ē in p̄senti dif ferētia faciēda mentio z tractatio. **C**irca igit ponēda sunt signa: demū cura. qd nō facile imo difficile mihi plu rimū existit: cum de ipsis auctores nostri sauis leniter trā s̄ fierunt. Sed tuo p̄e iesu confisus auxilio hoc opus ag gredi nō formido. Imbecillem ergo meum intellectum gratia tua benigne corrobora vt huius immitis morbi tā p̄sēntia q̄ pronostica signa: z tandem curaz sic dilucide inscribere possim. q̄ glibet eius valeat in cognitionē de uenire: salubriaq; successine adhibere remedia. q̄ sis be nedicus in secula seculorū Amen. **C**irca itaq; notandū q̄ absq; pestilentiali febre potest quis peste mori. tanta ei potest esse aeris infectio venenosa absq; hoc q̄ ei^o aucta sit caliditas naturalis: immo stat frigiditatē ad bonuz in tellectum sibi inesse. vt in hyeme pestilentiali frigidissima sepe cōtingit: q̄ ille attractus aer spiritū z cordis comple xionē taliter alterabit z indisponet absq; hoc q̄ i ipsis spi ritibus z humoribus naturalis eorū calor supintēdatur. q̄ opera vite ampli^o exercere nō poterūt. nā spiritus vi tales debitum organum. in quo residēt nō habentes ce dunt forme: z egredientes de corde eum derelinquunt. et sic accidit mori: hunc mortis modū tetigit ille solennis speculator Petrus de abano in suo de venenis c^o. tertio. Quē si quis bene notauerit. multas soluet altercationes factas inter dominū Gentilē z Johāninū de sartirana: z apm petrū differētia 93^a. vt apparet in eorū scriptis super quarta p̄mi tractatu 4°. ca^o. ij. illo. §. Et ex his gdez febribus. **C**irca notandū scdo q̄ z si effimera causa bubonum nō pestilentialium possit puenire de ipsa ne de bubonibus vi sic aliam in isto traciatu habere facere mentionē. Sed quia pestilentialis febris non solum ex quattuor humo rib^o potest puenire: sed etiā esse potest effimera. Attende qd infra describā: qz fm februm pestilentialium varieta tem cōsimiliter variāda est cura. **C**irca itaq; pestilen tialis febris signa cōmunia sunt: qz sine magno exteriori calore infirmum inuenies inquietum. ita vt sine apparen ti causa ipm plus debito reperies conturbatū. Calor enī ppter maximū cordis nocumentū trahit ad intra: ideo in terius incendit z cōturbat. **C**irca refert infirm^o se in terioribus cauma intantū sentire: vt ardere videat: qd p pter vaporum venenosorum malignitatē circa cor z pul monē existentū accidit. vnde necessario magnificat an helitus: vel frequētas. **C**irca cum hoc astātes in nō pce ptibili tempore sine manifesta occasione ipm a natura sua fore in morbus z alijs totaliter extraneatum. **R**epies in sup virtutem multū pstrataz: pulsus vero in omni tali fe bre vt plurimum debilis velox ac spissus z fistoles diasto le maior existit. **C**irca si cum hoc alienatio furor. ac istan

tia vigiliarū fuerit faciei z oculorū citrinitas cū nigredie lingue oris amaritudie vel falgedine cum intēsa siti a ca lore vt flegmate falso hoc puenire iudicabis. **I**n statē tū falso accidētia oia magis q̄ in colera dūt eē gēta. **C**irca it infirmo appareat vt circa p̄cordialia suffocet z in ore dul cedine aliquā senserit: rubedo quoq; in facie z oculis vi deat. **C**irca ipm tengeris z facie maxime quasi madidā ac si sudare vellet inuenies: nec ei magnus insit furor alijs signis cōit apparētib^o sanguinē in cā fore p̄nūcia. **C**irca si a flegmate puenit paliditas potius q̄ rubedo erit in fa cie ac omnia erūt quietiora accidētis z maxime ceteris pa ribus q̄ in alijs inuenies diuersitatē i pulsu z stat q̄nq; in isto casu vtnō loquaf. nec bene sentiat ppter defectū vtus animalis. **I**dem de melancolia dico: sed erit infirmus magis tristis atq; timēs cum quo de salute min^o sperabit. **C**irca si vis sup illa certius iudicare: considera inter cetera cōplexionē z p̄cedēs regimē deinde etatē: regionē tēpus anni z c. p̄ hēc enī fm humorē cui magis antestāf: certius iudicabis. **C**irca omnib^o insup febrib^o pestilentialib^o z maxi me cōfirmatis p̄p̄uū inest: vt oia oleāt existētia: vt anhe litus: egestiones: vrina z sudores. Et sic cū hoc aerem in sec tum sciueris: vel febre mori aliquot pestilentiali omib^o seu plurib^o ex supradictis apparētib^o signis suppestilen tialē febrē certissime iudicabis: de cui^o natura vt plurimū est variolas vel morbillos: antracē carbunculū: vel bubo nē demōstrare: qbus vel aliq̄ illorū apparētib^o de hac fe bre nullaten^o dubitabis: q̄ ppter caloz retractionē vt plu rimū maior in nocte existit q̄ in die. **I**nfirmusq; nōnūq; i ipsozū aliqua cadu in sincopi ac etiā eorū succedit exte ritatū frigiditas. **I**nterdūq; sudore frigido sudant: ac ppter v̄tositates grossas venenosas in neruis inclusas p̄pe cadūt in spasmū. Et q̄nq; venter inflat z ylia ac si ef set ydrops. fluxus silt ventris interdū eis accidit vinctio sus ppter caloz intus vehemēter inclusū potētē. s. p̄gue dine eliquare. Et qz ad os stomachi materia decurrit iter dum p̄pe eis vomitus diuersarū accidit materierū ac colorū. **C**irca vrina vt dictū est de mēte Aui. ubi semp certus nūcius nō existat. Si tamē a naturali sua fuerit dispositio ne mutata cū hec febris possit ab oibus humorib^o pueni re sup illā iudica q̄ tibi humorē peccantē demōstrat: qz h declarare minus foret pli^orum: sed aliorū auctorū doctri na illud clare apprehendes. qd ei silt in medio de febrib^o p̄p̄is capitulis aperte demōstrauit. **C**irca aut tempore pe tis sine manifesta occasiōe aliquē inuenies cōriscari: et de nullo alio q̄ de corde cōqueras cū quo ingetaf z āgu statur: z pulsus ē magnus z velox z frequens nullaq; sit vel pauca in facie z vrina mutatio talē scias effimera pati pestilentialē: z siue appareat bubo siue antrax vel alia pe stilentialia apostemata siue nō: vt plurimū nisi eidē succur ratur: eadē moriet in die: qz pestilentialis aer ille impres sionē suā fixit in corde: ppter qd spiritū vitales p̄ternatu raliter isāmavit: z sic effimera pestilentialē induxit. **C**irca q̄ in isto casu infirmū videris inquietū ac p̄ter naturā suā cōturbatū cū p̄stratiōe virtutis scias aerē illū venenosissi mū impressionē suā tā in corde firmasse: qz sua malignita te vitales spiritus taliter indisposuit vt amplius opa vite nequeāt exercere nlla alia in corpe facta mutatiōe: z iō ta les infra paucas horas moriūtur: z credo q̄ hoc intende bat marsilius dū dixit q̄ effimera forsan iter pestilentialē peior existit. **C**irca ego autem āno elapso nōnullos hic vidi thiarib^o bauuri q̄ in v̄tute nālīz aniali cōpetēter se habebāt nec de alio q̄ de corde cōquerebant cūz grandī angustia et pturbatione intātū q̄ dicerēt cor sibi p̄tinue deficere: z omi hora vitā exalare: z nullo alio pestilentiali apostema te apparēte in mēte sana infra triginta horas mortui sunt qd in alijs pestilentialib^o febrib^o rarissime p̄tingit: vt patet imo vsq; ad quartū mortē vt plurimū expectāt. **C**irca nec q̄ mirari d̄z si isti mortē p̄sentiat. **N**ā recitat Valerius maxi mus de illa vetula q̄ cūcūte venenū hauserat: qd in publico

armario reponere ad hoc ut nolentes amplius senectute vivere morte quam vellent possent eligere. quare in presentia Pompeii illud sumpsit venenum: et in filiarum gremio existens dicebat ipsum sentire cordi appropinquare: et cum cor sensisset attingere ait: quod venenum cor ingressum est fuit mortua: et statim expiravit: sic pestis tempore plebe accidit indubitant. Sed quanta antiquis quam moderni valentes philosophi pestilentias fugiunt tanquam diabolum: non repit hec pestis nostra sic ad plenam tractata. His habuit antea deinceps aliquid paucula signa pronostica: et primo in signis quatuor: bonis nunc quam confidas. Nam sicut dicit ille solennis Speculator petrus de ebano allegata differentia primum est febri pestilentiali ut cordi inherere: et si in alijs principalibus membris adhuc radicaliter inexistat: potest tamen in eorum sic cordi inesse quod non epati vel cerebro ut statim dictum est: quod de re virius perterrita in nullo attemptat insurgere contra morbum sed corpus gubernare ut in sanitate conat. Et ideo sepe apparet pulsus bonus et varia cum quam velociter moritur. Et si multi antiqui in his admirati sunt non consideraverunt quod in chronicis egritudinibus ut in ethiopia cum ex paucis vel quasi sepe nulla et maxime in urina varietas existat: cum quo tamen infirmus perit tunc ad mortem. Unde dicit Senilis super quarta primi quod quando vidit ita levis febricitare ut neque somnum neque cibum plene solito dimitteret et hora surgens consueta facta sua ut antea faciebat. In septima vero ipsum in capite sudor fridus rapuit: et statim peste peremptus est. Nonnullos etiam narrat in crisis in fine. scilicet vel post paucas infra horas fuisse pestifera morte consuptos: et ipsas crises omnia bona signa precesserat: et apparent laudabiles fuerat evacuationes: ex quibus se multum senserunt alleviatis. bonis ergo non confidas in signis in isto casu: quod re bonis quibusvis non obstantibus signis sis semper in cura sollicitus. Sincoptis cerebro euenies: sudor frigidus: diversorum colorum vomitus: et maxime ad sanguinem tendens. Egestionem ligide et vinctuose: urina nigra vel livida: fetens anhelitus: spasmus vel apparatus ydrops: quodlibet illorum ut plurimum significat perditionem. quod si omnia vel ex his plura fuerint insimul complicata de futura morte nullatenus dubitabis. Contraria vero non tamen salutem sed spem salutis aliqualem potest habere. Prostratus appetitus: nigredo lingue inquietitudo: alienatio insomnitas absque signis superioribus appareant: et si totale de infirmo desperationem non pronunciant: signa attamen existunt timorosa. Et hec de signis actualis febris pestilentialis sufficiant.

De signis bubonis carbunculi antracis morbillorum et variolarum etc.

Cap.

ij.

U bones carbunculi antracis: morbilli et variolae sepe in his apparere febribus pestilentialibus. quod de eorum signis aliquid dicendum videtur. Pro quo notandum quod et si bubo multiplex accipi possit. in proposito tamen p apostema. te emictorii cordis cerebri et epatis accipit quod in circuitu vesicas nullas habens nec diversorum colorum venulas apparentes in eis exitura nulla escara derelinqt. Ex quo eius signa satis nobis existunt manifesta. Quoniam scilicet enim in tactis emictorijs apostema taliter circumstantiatur insperet illud non ambiges esse bubonem: unde aliquis cum febre: et aliquis accidit sine febre. et aliquis est pestilentialis: quod in secundo apostema demonstrat: de quo intelligit in primo: et aliquis non. Sed has duas in signis pronosticis te infra docebo. Carbunculus vero est pustula mala locum coarctans cum quo est nigra seu citrina cum rubedine obscura dolore intollerabili cum ardore: et in circuitu vesicatione escaraque quod ex cauterio seu coarctatione solet pervenire corruptis derelicta tertia quod tunc ignis phlogiston seu pruna: et a nonnullis signis sacer appellatur: licet forte per ignem phlogiston et per prunam. Alii ibi antracem intellexerunt: ut scilicet per hec nomina genus malignitatis nobis daret ad intelligendum: quod est satis verisimile: sed specialius infra de antracis. c. de alio tractare videatur. Illas antrax ut aliqui volunt nihil aliud est quam carbunculus malignus cui debita statim non fuerunt applicata remedia: unde eius color primo mutatur in viridem: deinde in nigrum: ultio vero loco corro-

ditur et ulceratur: et sic fit antrax. Et per hoc patet primo quod antrax et carbunculus isto modo non differunt: tamen secundum maiorem vel minorem malignitatis intentionem. Patet hoc quod accipiendo antracem isto modo quasi antrax est primo carbunculus successively fit antrax: per primum tamen antrax est pustula maligna in circuitu quoddam venulas ad modum viridis habens citrinas nigras et rubeas. cuius magnitudo in principio ut plurimum quantitate lentule non excedit cum cuspidem interius pressa intollerabilibus angustijs et accidentibus intensissima semine ad ultimum corrodit locus: et ulceratur: et fit antrax. Ideo antrax ab anatro nuncupatur: vel ab anatro grece latine pruna: seu ignis: tus carbo. nam sicut pruna seu carbo ignitus positus super membrum ipsum corrodit et mortificat: ita et antrax.

Carbunculus vero dicitur quod membrum in quo est rubet in flammam: calet et dolet: ac si carbo super ipsum posset esset antrum nodum facies. patet ergo ex dictis carbunculi et antracis dicitur: ex quibus omnibus eorum signa patet subtiliter intuitu complicando quod maxime signa pestilentialis febris antescrpta. Variolae sunt pustulae parvae rotunde in febre conclusa aliqua tamen eminentia extracutim euenientes. Quod si Aut. dicit saluus fore variolas super febre venire: quod febre super variolas sine febre posse venire: quod esset pertradita descriptio. Dicendum est quod possibile est aliquam materiam absque ebullitione ad cutem percellere: quod quando incipit putrescere tamen cito ad bonum intellectum incipit variolari: et tunc febre causat conclusa. Saluus ergo variolas super febre cretice euenire et ipsa generare: quod modo dicto febre super variolas accidere: ut patet consideratur: et hoc voluit Aut. pilli textum: quarta primi: ex quo non sequitur sine febre posse variolas euenire. Quatuor si signa sunt febris continua cum quadam facie ac oculorum rubedine a quibus propter vapores ad caput ascendentes simul ut lampades egredi videatur. Adest sicut plenitudo ac venarum tensio cum quadam in temporibus pulsatione ac capitis grauedine: et ut plurimum dulcedine in ore percipiunt cum naribus pruritu ac dolore dorso propter extensionem vene super dorso extensis quod primum sanguine replent nimis: in totoque circa cutem maxime quedam punctio sentitur cum difficultate et rauedine vocis: et cum hoc multum angustia et ingetas infirmus cui tremor cordis nonnumquam accidit: et propter calorem aliquantem materiam in capite: cuius aliquid per tendit ad oculos: et aliqua ad guttur: lacrimatur et sputum reddit grossius soluto. Et quod ut inquit ysaac variolae ex quolibet quatuor humorum possunt pervenire tibi pulsus et urina non forent significatio certa sed cum ut plurimum variolae a sanguine perveniant erit ut plurimum pulsus magnus plenus vinctus et urina grossa.

Morbilus autem est pustula parva colerica in febre continua cum pruna aut nulla super cutem eminentia. Et dicit morbillus quasi morbus minutus. Nec descriptio elici potest ex dictis Aut. prima. iij. c. de morbillis: per quam patet duas inter variolam et morbillum. Et quanta modicum differunt signa variolarum sunt signa morbillorum sed in morbillo accidentia omnia sunt intensiora: id in ipso maiore inflammatio et maior angustia et plures lacryme. Et quod in morbillo vena dorso est minus repleta quam in variola minor adest dorso dolor: et ut dixit Aut. variolae ut plurimum perveniunt a sanguine ideo cum signa finioche putride videris cum variolarum signis in hoc capitulo descriptis infirmum debere variolari pronuncies. His habuit ad istorum signa pronostica est de cetero veniendum. Pro quo notandum quod si superscriptorum aliquid apparuerit: deinde sine infirmo alleviatione delitescat ipsius infirmus est perditionis signum: licet in variolis et morbillis oppositum contingat interdum: sed raro tamen. Amplius quod ipso magis cito apparitio fuerit dum infirmus sequatur alleviationem erit minus verendum de eis. Quod si alleviatio non sequatur maior est timor: cum maiore interius membrum a quo venit signum ceteris tamen paribus quanto citius apparere tanto minus verenda erunt. Rursus vero quod tamen distatio et maxime a corde tanto ceteris paribus minus erit periculosa. Sed

Differētia .II.

cum antrax fuerit in remotis: circa diafragma punctura sentiantur cum quo sudor superueniat et maxime frigidus propinquus mortis erit pronuntiatus. Item si in directo cordis fuerit vel stomachi erit vltimum mortale. Preterea cum antrax quique ad colorem rubeum quique ad citrinum quique ad viridem et quique vertat ad nigrum minus periculosus rubeus deinde citrinus existit. Viridis vero vltimum perditionem in infirmum denunciat: niger autem mortem portendit onio ut Auicenna tertia. in. c. de altorum. Et cum in principalium membrorum emunctorijs quique nascatur magis verendus est qui est cordis: deinde cerebri: et in. iij. epatis emunctorijs existit. Nonnulli tamen crediderunt Aut. in illo cap. de bubone intellexisse: quod si sic id esset iudicium: ut patet intelligenti. In carbonis quoque pronosticatione est primum color attendendus. nam rubeus et citrinus minor timor est existit: niger vero et viridis magis: cum quo tam in antraxe quam in carbunculo viridi citrino vel liuido: si locus in quo fuerit erit exiccatus mortis propinquus significat. Iuxta sententiam Hippocratis. pronosticorum dum dixit. Si in egro corpe fuerit antrax vel carbunculus siue processerit siue egrum supuerit opus est attendere quod si exiccatus sit locus eius vel color viridis vel citrinus vel liuidus fuerit: mortem dixit primam. Ex bubonibus vero et si ex ipsis aliquid nonnunquam penitus appareat sine febre: vel ex nimio labore vel repletionis pueniens et nimio coitu vlcere aliquo in propinquo existente corpi vel tibis cuius virtute vel dolore ad inguina interdum incurrunt humores apostemata ibidem generantes siue in claudicatione vel alio humore: saluor attamen omnibus indicat quod in exterioribus citius apparet cum accidentibus et febribus remissione. In variolarum ac morbillorum pronosticatione que sequuntur sunt attendenda. scilicet eorum apparitio: quia cito vel tarda putas et magnitudo numeri multitudo: continuatio et discontinuatio: durities et mollicies et color: et respectu infirmis et anhelis respectu pueri: que citius apparet ceteris pueris sunt minus timorosi: parue vero pauci numeri discontinuati et molles ceteris paribus suis oppositis minus sunt periculose. De colore autem quique albi: quandoque citrini: quandoque viridis interdum violacei et nonnunquam nigri existunt coloris unde propter varietatem coloris dicitur variolae: secundum illum ordinem quanto magis nigredini appropinquat tanto magis sunt periculose: et quanto minus minus. Debes insuper febre et alia accipere habentia cum habere notare. et si vis pronosticare recte habet illa applica similes. verbigratia variolae cito apparet parue pauci numeri discontinuati molles et albe cum parua aut nulla sit et anhelus bonitate cum febre et alio accessu quietatis salutis omnino significat. His vero contraria mortem. vnum ergo istorum extremorum mortem. aliud vero salutem pronuntiat. Et ideo habent omnia signa diligenter examina quod si salubria praevalent: salutem pronuntia timorosa vero mortem: et perniciosa mortem. Raro tamen visum fuit variolas siue morbillos violaceos vel nigros fore in infirmorum mortem euasisse. Vltimum quod ex variolis moriuntur: ex squinatia profocati pereunt: et si contingat exteriora non solum: sed etiam interiora variolarum: vix sepe contingit ex fluxu ventris tunc et ex intestinorum ratura moriuntur. nonnunquam etiam variolati sanguinem mingunt cum quo si urinam nigram viderint tutius moriunt in brevi. Et quod habet quique videri est. si bubo carbunculus antrax variolae et morbilli: febre vltimum pestilentialis comitantur: ac etiam put pestilentialis de eis commemoratio sit in presenti: si eorum pronosticis non quod falli desideras: adde quod in presenti causa. annotata his que in precedenti de pronosticis pestilentialis febribus describuntur. Et primo virtute conspice: quod si pueri fuerit bonis alijs apparentibus signis salutem pronuntia. Si vero timorosa timorem et si mala signa cum virtutis prostratione fuerint infirmum solum propter derelictum: quod est viuos et mortuos manducare. Et hec de bubonibus carbunculis antracibus morbillis et variolae signis et pronosticis praeiudicia sufficiat.

De cura febris pestilentialis.

Cap. iij.

Princeps tam pestilentialis febris quam apostematum pestilentialium est cura ponenda quibus nisi in breui succursus dederis laborabis inuani. Nam hic rapax morbus ita sine minera velociter agit quod si paucas infra horas confirmatus quos rapit nullas ad curam respiciens minera deuorat inuissime. Et si quis petat terminum talis confirmationis horarum ut ex supradictis patet: certus terminus limitari non potest. Pestilentialis namque effimera infirmum suum triginta expedu infra horas: humoralis vero quanto ex acutiori humore puenit: citius se expedit et. De apostematibus autem patet quod dicendum ex signis pronosticis in precedenti capitulo positus. Et ut multum moderum dixerunt confirmationis communem terminum fore. xxiiij. horarum alij. xij. alij. vi. et alij alij. x. Sed cum ut patet ex dictis hoc metiri propter morbi ac corporis diuersitatem minime possit: attende quod infra docebo: et ad curam quantum potes festinus accedas: nam te reddo certissimum quod si hic tremedus morbus non fuerit confirmatus: quotquot cure boni assumptis propter uocem ab ipsis voracissimis faucibus extirpabis. Cura itaque pestilentialis febris primum inchoando rerum sex non naturalium regimen ante scribam: per quo satis liquet aeris omnino die cum odorifero igne renouandum. Deinceps quod ad frigiditatem et ipsam humiditatem debes cum odorifero alterando reducere. Habeas ergo cameras duas vel plures: et in una aere per ignem renouato atque secundum exigentiam alterato portetur infirmus. Et si possibile est ipse ter vel quater in tali aere renouato omnino die mutetur. Et si aer ille fuerit peritronialis ventis expositus si ut ab alijs libere valeat euentari: salubrior adhuc erit iuxta sententiam Ras. li. iij. al. ma. ca. de cautela egritudinum ab vno loco ad alium transferuntur. inquit enim locum quod uento superest infirmus eligetur. Sed qualis aer renouandus atque secundum exigentiam cum alterantibus corrigendus existit respice supra dicta haec. De aeris regimine. Ibidem namque secundum quod habueris intentionem res tam similes inuenies quod compositas: quibus et renouare aerem poteris et alterare. Et si in aliquo propinqua villa in qua sanus aer existit in firmus statim accederet: vel faceret se portari maxime si in illa domo nullus alius ex peste fuerit defunctus: securus adhuc esset: quia renouandus in aere cam non haberes: sed etiam tamen cum odorifero alterandus. Preterea particularis aspectus huius domus potest esse talis: ut ipsam habitates ad infectionem pestilentialem disponat. Et sic propter hoc interdum inficit una villa et alia non. Cui nonnulli tamen ob hoc preceperunt ut in infecta domo usque ad xl. dies non habitet. Alij vique ad sex menses. Et ego dico quod non est saltem usque ad tres menses in habitanda. Nam ille pestilentie ab aspectu particulari puenientes vltimum ad minus per vnam durat signorum triplicitatem. Quamto tamen plus ad illam habitandam domum distuleris: tanto melius erit. Et quia eandem domum habitates vltimum eodem virtutis regie: et eundem attrahit aerem: optimum remedium est ut cum vno infirmus alij fugiat omnes: et maxime existentes etatis complexionis et. In aeris ergo reformatione quod maxime debes esse sollicitus: nam cum euentationis causa ad corptum deferat: si debite correctus fuerit: maxima erit huius inuis morbi curatio. Sed in hoc casu vnum generale circa omnes res non naturales bene memorie committe. Nam sunt he res in suis qualitibus disponende diuersimode secundum morbi essentiam. scilicet ipsae anni: etatis: sexus complexio nem arte: virtute repletionem aeris. Omnia enim ista secundum eorum varietatem sex rerum non naturalium regimen habet diuersimode variare: nam si per omnes aeris species equaliter et vno modo disponeres cibum et potum prae parares et vni formit de alijs non naturalibus rebus facies maximum errorem committeres: tamen hoc non notitia supra dicta haec proprijs capitulis secundum exigentiam clarius habuisti. Cuius itaque habitus ad cibum et potum regimen deuenio. Pro quo nota quod stus in hoc casu per viam resolutionis maxime persternis. Id debemus et si egritudo quicunque sit acuta ipsam infirmum sepe reficere. Nam ut dicit Avicenna. quia primum ipse quod scilicet medicus semper sit sollicitus de eo quod magis suspe-

etū est: vt ē virt^o si fuerit valde debilis aut egritudo si fue-
rit multū fortis zc. Cū in hoc casu plurimi eorū q virilit^o
agūt z sup illud comedūt violēter absoluunt: z viuūt. p^o
qū caplo de cura febriu pestilētia. Cū Benulis sup illo
passu inqt q spūs sūt infecti z p̄tinue ab aere inficiunt: tō
cadit appetit^o: z p̄sternit virt^o: q̄re egēt p̄tinue restaurati-
one z spiritū renouatiōe. Et iō Ras. 4° almā. ca. de feb.
pestil. Hac p̄terea laborātes passiōe ad comedēdū aliqd
sunt cogēdi zc. Scdm q virtutis tenore sunt infirmi tales
dietādi. Mā si p̄stās valde fuerit: poteris subtili^o dietare:
et nō auscultes. Parisiēses fundātes se sup illo affo^r. p̄me
picule. Ad vltias egritudies zc: qz p̄ma die nihil dare iu-
beni p̄ter parū aq frigide aceto p̄mixte. secūda vō z tertia
die parū offe facte in colatura lētiū cū modico aceto. nam
taliter dietatis vt ex dictis patere pōt vtplm male succedit
Ex istis igit modis oibus qbus poteris de p̄seruāda v̄tu-
te sollicit^o sis. C Et qz febriū etatū regionū cōplexionum
zc. varietas in potu z cibo habet dietādi modū multiplic^o
variare. Attēde cōia cibaria q statim scribā: z his p̄tula-
riter vteris put discretiōi tue videbis cōuenire. Cōueniūt
igit pulles ex farina ordei vel multū ei^o vel auena. cōue-
niet z triticū cū lacte amigdalariū: vel sine. z qz salsa sunt
interdū p̄bulliant z abijciat p̄ma aq. amigdon z filia filr
cōueniūt. Et qz hec vtplm cū lacte amigdalariū solēt p̄pa-
rari extrahē ipm cū aqua ordei. Et si hec nutritiora fa-
cere volueris in brodio gallozū nōdū coeuntū vel pul-
lorum iuuenū vel hedi decoquas. sed talia brodia cum
lactuca p̄tinue sūt alterāda: vel endiuia cucurbita acetosa
vel portulaca. z si in sano tpe hec orta sūt multū sūt meli-
ora: vel saltē colligant iā roze p̄sumpto. vel habeas semia
cōia in notabili quātitate z aliquāl^r p̄quassata: z in petia
rara ligata bulliant cū carnib^o illis. Et si inuistatū videas
nō vituparē: vt in petia liget modicū sandalozū rubeoz
vel citrinozū z modicū cāphoze cū modico spody cū ber-
beris quātitate q tibi videbis p̄uenire. Nec. n. vt p̄z brodi-
um z carnes potēter alterāt. cū hoc etiā mirabil^r confor-
tat: z tale brodiū ad oia decoquēda fercula p̄ueniet: atqz si
endū p̄tusum: cū quo etiā magis carnes sic alterate cōue-
niunt. Et si ipozū brodiū volueris exhibere bonū cōsist^r
erit. Sed vt sit magis nutritibile facias carnes illas decoq-
vsqz ad carnū separationē: z inter duo incisoria vel alif cō-
primas z tale brodiū tribuas: in quo si parū succi limōis
citraguli citri pomozū acetosozū acetosē: p̄putiorū vitis
agrestē vini berberi vel granatoz bulliēti laudabil^o ad
huc eēt aceti parū. C Et tale brodiū qd cū oibus suis fer-
culis posses facere cōmisceri. habeas gallinā inuenēz ca-
ponē sasanū vel iuuenes p̄dices vel carnē hedinā: z de-
bent volatilia sine aq deplumari z interiorib^o abiectis in
frusta minuta q̄tū poteris totū incidat. postea pone in
vasē terreo bñ intus vitreato vel ampulla vitrea in q po-
ne aq acetosē aq ro. aq viola. an. p̄tes. ij. vini maluatici v̄l
alteri^o albi bñ odouferi partē s. z fm carnū quātitatē ac-
cipe addēdo ex succis p̄dictis quātitatē sufficētē: qb^o oi-
bus adde sandalozū citrinozū cōquassatoz. 3. ij. spody. 3. j.
croci. 3. j. cāphoze gra. ij. ligent in petia vel fil^r ex carnib^o
ipastent ac ducati. so. vel p̄les ponant cū eis infundo va-
sis: deinde vas illud diligēter obtures: sic tñ vt aliqd expi-
ret: postea in cacabo magno aq repleto ponas ad ignem
clarū z sine fumo ipm p̄tinuando z addēdo cū opus fue-
rit aquā calidā sic vt bulliat indefinēter z hoc saltē p̄ quū
or vel. v. horas p̄tinues. deinde ab igne remoto caro tota
bene p̄stamineā cū suo brodio q in fundo vasis existit ex-
primas: z totū vsui reserues. Et poteris tale brodiū fm in-
tentionē quā habueris diuersimode cōficere addēdo in eo
vel minūdo put discretiōi tue videbis conuenire. De tali
nāq brodio in suis qbuscūqz ferculis tā in p̄tuso qz i alijs
addere poteris z erit res in h casu maxie p̄ueniēs vt patz:
poteris z infirmo de ipso exhibere simplr. Mā mihi tale
brodiū fm quā habui intētiōē alteratū singulare z sepe

fecit honorē. C Et fiat etiā aliter brodiū qd aquā carnis de
qua auctores faciūt mētiōē esse credo: licet marsili^o p̄r
aquā carnis aliud intellexerit: vt statim dicet. nā accipiūt
alas pulpas pectoris z laciolas quarūvis autū supascri-
ptariū oi amota pinguedine z cū filo in aliquo p̄dictozū 3
vasoz appēdūt sic q fundū tāgere neqant cū modico aq
ro. vini optimi z alicui^o ex p̄noians succis p̄ p̄a^o aspsē: sed
deberēt he aq esse in pauca quātitate: ponēdo in fundo va-
sis sandalos ducatos z alia vt supra dimisso croco. s. et po-
tes ponere parū cāphoze: z in antiquo frigide cōplexiōis
existēte malū nō esset ponere parū musci. deinde vas illd
taliter obturef ne spiret z in cacabo vt supra collocato p
gnqz vel sex horas bullire p̄mittunt: z extracta carne que
velut lignū sciccata p̄māsit aq mirabilis virtutis in fundo
vasis repit quā subam vulgares in p̄tibus illis appellāt:
et ipius duo vel tria coclearia multiplicādo spūs virtutez
mirabil^r cōfortāt z ipam solā vel cū alio mixtā cū q volu-
eris poteris exhibere. C Aliqu tñ aliter hāc aquā faciūt
accipiēdo quoduis ex volatilib^o supradictis z euisceratū
p quos volūt diuidūt bolos: z est modus Alu. in de virib^o
cordis. c. de aq carnis seu carniū z cū reb^o supascriptis i
vasē bñ obturat: postea aquā extrahūt vt supra: quā tamē
min^o imēdiate descripta nō laudo. C Alij etiā aquā illaz
faciūt ad alembicū vitreū cū claro z lēto igne: quā si fece-
ris ex alijs z lāceolis solū erit laudabilior amota oi pigue-
dine. z ita facias vt libet. Laudatē tñ vt vesica alembici in
balneo marie locaret: qz virtus ignis in aq derelicta mi-
nor multū foret. Et istis modis aquā cōficiendo aquā car-
nis reputo. C Marsili^o tñ in receptis suis sup p̄mā quar-
ti. ij. ca. de regimine vomit^o accidētis in febrib^o sic aquaz
carnis p̄ficat. s. habeas caro hedina q cū lōgis lardonib^o
infiltrat: z fm intētiōē quā habueris cū aq ro. vino cito-
nioz vel alio p̄sili sepe aspsa in veru decoquat. deinde in
collatello bñ coopto. parū dimittat. postea iter duo inciso-
ria foriter cōprimas: z qd egredis aquā carnis appellat.
Et ego puto pot^o hūc succū carnis appellari p̄dignū esse
sed nō ē de nob^o curādū. tali q succo fm tuā intētiōē alte-
rato vtere si libuerit. Sz vt mgtali^o fiat: accipe quā vis ex
auib^o supascriptis v̄l carnē hedina z in^o siue i corpib^o po-
ne sandalos cāphozā ducatos: z alia. put supra te docui: z
in veru debite cocta cū igne sine fumo ex he quē ifirmo so-
lum vel cū alio mixtū succū tribue: z erit res mira in h casu.
Laudat etiā Ra. x. almā. c. allega. pulte ex farina ordei
cū lacte acetoso factū z lac acetosū filr: qbus vtere si libet.
C His vtiqz ferculis ē v̄tēdū dū sic debile ac p̄stratū v̄tutez
cōprehēderis q refocillata ad alia cibaria magis nature
assueta gradati poteris deuenire: q̄rū doctrinā supra dīa
ij. p̄p̄ijs caplis habuisti: z tu vide ibi zc. C Circa potū bi-
baraquā ordei: z vt mgtali^o fiat in fundo vasis in q coqui-
tur pone aliqz ducatos vel laminā aureā ignitā i tali aq
facias extingui p̄sepe: z interdū de tali infri data aq in po-
tu magnā quātitatē sumere pōt: qz p̄derit mirabil^r: maxie
si iuuenis fuerit coleric^o: z in tpe calido zc. Nota tñ q si
grā pot^o def hec aq debet aliqz succis p̄dictis misceri cū
ea: puta aratū limōis berberis vel alteri^o p̄noian. acetum
qz aq p̄mixtū maxie laudat in hoc casu: poteris z cuccha-
rū ro. cū aq facere cōmisceri vel aliquā ex mixturis inferi^o
describēdis z i potu tribuere. Et si febris illa pestilētia
fuerit statica: vt p̄tigit iterdū: lz raro. vinū al. cū aq ro. per
mixtū maxie laudat in hoc casu. Poteris z cucchaz ros.
cū aq facere misceri vel aliquā ex mixturis inferi^o descri-
bēdis z in potu tribuere. Et cuiuscūqz spēs sit hec febris si
v̄tutē valde p̄sterni cōcerneres: da parū vini de meliori
qd repit: puta v̄naciniū: vel p̄sile aq ro. p̄mixtū: qz spiritus
multiplicādo v̄tutē potēter p̄fortat. Cūqz febris z illa acci-
dētis remittit gradati ad sano dietā accedas. C His igit
tur de cibo z potu breuiter expedit^o p̄z qd de iamitōe z re-
pletiōe dicēdū. nā sepe z parū ifirmo ē tribuēdū. Sup̄ius
tates qz put te ifra docebo sūt educēde. C Procures ifu-

Differētia .III.

per infirmū tuū semp pmittēdo salutē letū p posse tenere et ipm qb^o sciueris modis a pestis imaginatiōe distrahe-
re cū verbis iocosis cāulenis ac dulcib^o melodijs vt cū cy-
thara: lyra vel alijs h^o musicalib^o instris. C De somno et
vigilia z si nōnulli eos pēpiūt nō dormire: ne. s. ab itra ve-
nenu includat. Dico q^o si s^o forsan pueniret i pma die nā
li vt flōmia fieri possit z aliq^o statim describēda anq^o mor-
bus pfirmet: postea tñ ad dormiēdū puocādī sūt ne spūs
p vigiliā nimū resoluā. Et si antrax bubo vel carbūcu-
lus in hīs febrib^o appuerit ad vigilādū infirmū cogēdi sūt
nā cū nā mām illā intoxicatā expellere conat somn^o itra
illā retrahēs talē opationē ipediret: versus tñ aurozā pau-
lulum dormire debēt: ne vigilia fiat spirituum resolutio.
C Hīs habitis ad medicinalia pdescēdo q^o sūm feb. varieta-
tē sūt p sūm variāda. nā si solū foret effimera z in corpe il-
lo repletionē aliquā nō pēpias alterātia solū sufficerēt:
q^o ex dicēdis pte eligere scies. Et si fuerit hūoralis z ab il-
lo puenerit q^o a sanguine erūt illi hūozes sūm doctrinam
Aui. euacuādi. Si vō a sanguīe fiēda ē minutio: ac etiaz si
hūozes alios cū sanguīe cōcerneres: erit sūm fiēda flōmia.
Sed nota cū statim ad infirmū accesseris ante oīa aliqd
vnū ex iūfrascriptis pestis becoar dicis eidē tribuas i po-
tu. C Prīmū z sūpmū ē. 3. s. vel. 3. j. aq^o supius descripte
dīa. ij. tractatu. ij. ca. ij. cū. 3. j. alicui^o ex puluerib^o ibidē de-
scriptis: vel. 3. s. alicui^o ex illis cōfectiōib^o. Et si aquā illā
nō haberes da parū vini aqua ro. p mixti cū illo puluere
vel pfectiōe zē. C El. 3. s. aq^o ro. aq^o scabiose sirupi de ace-
tositate citri: vel de ribes: aq^o alicui^o appropati siru. an. 3.
j. s. misce z in potu tribue. z si poneris loco aque scabio-
le aquā tormētille optima esset. C Itē. 3. s. sanguis huma-
sanguis tasonis an. 3. ij. radi. tuncici diptami gentiane tor-
mētille morsus diaboli accipiēdo radicē z herbā sūm croci
an. 3. j. fiat puluis de quo exhibe. 3. ij. cū vino aq^o ro. p mixto
Hūc nāq^o puluerē a quodā fide digno habui: q^o mibi retu-
lit se nunq^o alicui pestilētiato statim a pncipio tribuisse q^o
nō euaserit si flōmia z alijs sūm exigentiā fuerit bñ guber-
natus. vñ ingrediētib^o iuspectis eū puto mirabilē fore in
hoc casu: z tu ipse vtter audacter. C Aui. vō in isto casu sta-
tum dabat lutū armenū cū vino aq^o ro. p mixto vt ipse: ij. ca.
none. ca. de luto ar. testat. z si tu hūc tribuere volueris: fa-
cias sic. 3. s. aq^o ro. 3. ij. vini albi odoriferi vel alteri^o bñ cla-
ri z subtilis. 3. j. boliar. subtilissime tritu. 3. j. misce z in po-
tu tribue. C Et nota q^o si infirmi tales potōes euomuerit
signū est venenū in corde iā magnā ipressionē fecisse: q^o
statim cū vino vel alio ore abluto aliā tribue potionē: z s^o
facere debes si euomuerit. si vō nō in pms qtuor diebus
flō vacuo oī die bis vel ter. Ego aut nullū adhuc vidi qui
p mā reuenerit potionē q^o nō euaserit. C Hīs factis si mor-
bus tibi inducias dederit cōes educ supfluitates si nā p se
nō fecerit cū clisteri vel supposito cōi ne ad intra pp fle-
bothomiā trahant: deinde statim fac flōmiā. z q^o solū pe-
stilētiālis febris hic curā ponere intēdo ad opposita pesti-
lentialia aliter nō habēdo respectū: q^o eorū cura pncula-
riter infra deo adiūuāte ponet. Dico q^o si hec febris a san-
guine puenerit statim de vena media flōmā dūz erit infir-
mus si se aliquat^o senferit aggrauatū vel a basilica si ma-
gis ab inferiorib^o pub^o. vel de saphena si magis de supio-
rib^o pub^o. Et debet sanguis extrahi in notabil^o quātitate:
nō tñ vsq^o ad sincopim vt nōnulli in hac cura pēpiunt: si
p sincopim pprie dictā intelligāt descriptā ab Aui. vnde
cima tertiū tractatu. ij. ca. de sincopi. q^o est destructio maio-
ris ptis zē. Et tales se fundant sup isto affor. p me pticule.
Que egerunt nō multitudinem pphiderari oportet zē. vbi
Hypo. dicit. vbi z oportet ad defectionē deducere. z Gal.
in cōmēto ibi. Mirabil^o ingt expti sum^o z maximū inue-
nīmus iuuamētū. s. in flōmando vsq^o ad defectionē. Sz si
p sincopim intelligāt lipotomiā quā qūq^o auctores accipi-
unt p sincopi. Et ē lipothomia defectio animositatis. Dr
enim a lippos qd ē defect^o: z thimos anim^o quāsi defect^o

animi. Dico q^o flōmia ad istū intellectū vsq^o ad sincopim
fieri pōt. z hoc voluit Hypo. z pp hoc forsan dixit vsq^o ad
defectionē z nō sincopim vt daret p defectionē intelligere
lipothomiā. z hoc voluit Gal. z alij. Tamē cū dicūt infir-
mū debere vsq^o ad sincopim minui: q^o iproprie accipiunt
sincopim. s. p lipothomia vel defectionē. C Ex quo ifero
q^o Auerro. 7°. colliget male medicos iprobanū cū arguit
q^o in cura sinoche natura nunq^o euacuat vsq^o ad sincopiz:
ergo medic^o hoc facere nō debet: cū sit nāe minister qd p^o
nā p sincopim medici sincopim pprie dictā nō intelligūt
vt statim dictū est: de q^o vt spero suū intelligebat argumen-
tum. C Preterea nec argumētū pcludit. nā nō sequit^o: s^o
nā nō facit: illud medic^o facere nō debet: q^o si nā in aliq^o
p crīsim euacuādo mām fuerit nigra: illud medic^o artifi-
cialiter facere debet: vt secūda qrti: z in locis q^o plurib^o au-
ctores pēpiūt. C Itē si nā pduxerit sextū dignū illuz ab-
strahere deberem^o: qd nā nō faceret. z sic patet argumen-
tū nō valere qd ē valid^o qd ipse facit. Sed ad alia q^o ipse fa-
cit ibidē facilis ē rñsio: vt p^o pphiderāt. C Sed hīs omīssis
dico vt supra q^o fiēda est flōmia: z si alie circūstātie puent-
rēt facere ipam vsq^o ad lipothomiā forsan nō esset iūtile
Laudo tñ vt in hoc casu potius fiat secundatio: vt voluit
Aui. pma qrti. cap. de cura sinoche. C Et si hec febris ab
alio hūoze q^o a sanguīe puenerit quē cōmixtum sanguini
iudicares egrū flōmicare sūm facias. C si p etatē aut ali-
ud facere nō posses vētofas in spatulis sūm q^o habes intē-
tionē vel circa nates apponas: p me. n. vicarie medie z se.
cūde basilice existit vt ē de mēte Aui. vbi supra. ca. de flō-
mia dictū est. C Hīs diligētē factis nota q^o z si sanguis in
isto casu purefactionē ab acre venenoso vt plm recipiat:
pōt tñ. ad hāc purefactionē recipiēdā diuersimode dispo-
ni. qūq^o enī ab intra absq^o alicui^o extrinseci admixtionē: z
qūq^o pp hūozis alteri^o admixtionē: puta colere z tūc red-
dit debito subulio: aut flegmatis aquosi z ē aquosior de-
bito: aut grossi flegmatis: z sic ē debito grossior. hec sūm
inspexeris senties Aui. voluisse pma qrti caplo de febre
sanguis. z hec diuersitas cognoscit p sanguis inspectiōez
vt Aui. ibi. ca. de signis. hec. n. veritas habet curā aliqua-
liter variare. Et iō si puenerit ex sola sanguis purefacti-
one nulla alia alteri^o humoris admixtiōe copiosior fiet ce-
teris parib^o flōmia q^o facta. C Et si vēter fuerit stipit^o cū
infra scripto clisteri lenire poteris. vt. 3. s. malue bluis ma-
trū vio. an. 3. ss. ij. fiat decoctio: de qua accipe li. j. z. s. i qua
dissolue cassie pulueris cucchari an. 3. j. olei vio. 3. ij. sal-
cōis parū: z fiat clistere. C Et si egritudo parat in dūcias
aliquā ex potiōib^o pbeas infra scriptis: vt. 3. s. capilloz ve-
neris: floz lupulloy boraginis buglosse vio. an. 3. ss. s. ta-
marindoz. 3. s. prunoz numero decem: fiat decoctio. de q^o
accipe. 3. ij. in qua dissolue māne vel cassie. 3. x. sirupi vio.
3. j. z fiat pot^o quē p duas horas ante prādū tribue calidū
C El potione de duob^o granatis quā te docet Aui. pma
qrti. ca. de febre sanguis vt. 3. s. aq^o cucchari. 3. j. fiat potus
Et si addideris. 3. j. sirupi vio. mel^o erit. hoc enī lenitiuū
mirabile ē in hoc casu. C Hoc facto ad vltiorē sanguis
purefactionē phibendā z inductā venenositatē remouē-
dam facias hoc. 3. s. sirupi de acetositate citri vel de ribes:
vel de succo acetose vel de limonibus. 3. vi. aq^o acetose aq^o
ro. an. 3. ij. vini granatoz. 3. j. z. s. fiat iulep aromaticatū
cū sandalis citrimis vel trociscis de cāphora vl^o aliquo ex
pulueribus antescritis q^o sunt pestis becoar dica. z de tali
sepe bibat cū aqua cucchari vel aqua simplr cocta. pōt eti-
am de ipo bibere sine aqua quādoctiq^o velit. Et si nulluz
ex supra scriptis sirupis haberes pone. 3. vi. cucchari ta-
berget loco sirupoz addēdo. 3. j. aceti albi. C El facias
sic. habeas herbā z radicē tuncici diptami pūmpnelle: tor-
mentille: de quib^o ad elembicū aquā facias. postea. 3. s. aq^o
rum supra scriptarū an. 3. ij. aq^o scabiose. 3. vi. aque rosate
3. iij. vini granatoz. 3. j. s. aceti. 3. j. alicui^o de sirupis su-
pra scriptis. 3. j. vel cucchari taberget tantūdem fiat iulep

aque ro. li. j. sandal. oim añ. 3. j. f. caphore. 3. j. misce. Ego aut plus laudo cor solū epithimare: qđ tñ in alijs febrib⁹ nō pestilentialib⁹ mā existēte in spūalib⁹ regulariter fieri dū nō esset nisi mā tali p prius euacuata. ¶ Sed qz multa facere cogimur in tali febre pestilentiali. Ideo si infirm⁹ magnū intus cauma nō sentiret facias sic. R. aque ro. li. j. aque buglo. aque vio. aque melisse añ. 3. ij. sandalo. oim coralloz viriusq; ro. rub. been albi z rubet añ. 3. j. spody: cornū citri añ. 3. f. croci. 3. j. ossis de corde cerni. 3. j. fiat epithima cordi cū sindone vel drappo de grano. ¶ Qz si magnū cauma in corde p̄senserit: vel circa ipm cor facias sic. R. aque ro. li. f. aque viol. 3. ij. aque buglo. aq̄ nenuf. añ. 3. ij. f. aceti. 3. j. sandalo: oim rosarū ru. spody coralloz viriusq; añ. 3. j. cornū 3. curi cāphore añ. 3. f. croci. 3. j. ossis de corde cerni. 3. f. fiat epithima cordi. vt supra. ¶ Sed nota qz nunq̄ debes talia epithima cordi infirmi actualiter frigida appproximare: sed drappū aliquat ex pressum vel sindonē in manu calida debes aliquatūm retinere vel ad ignē paulatū ostēdere: vt actualis illa frigiditas aliquatū mitiget demū appproxia cordi. ¶ Et debes pariter odoramēta cōficere: qđ sic facias. R. aq̄ ro. sup̄ us descriptie vel cōis si aliā nō habes. 3. vj. aq̄ vio. aq̄ floz nenufarū añ. 3. ij. sandalo: curinoz. 3. ij. trociscoz de cāphora. 3. f. cāphore. 3. f. musci gra. v. aceti. 3. f. misce: et in ampulla reponē: quā infirmus sepe odoret: vel spōgiam vel sindonē de grana immergas: quā in manu teneat ad odorandū: vel alius sibi sepe ad nares applicet. ¶ In sup cū testiculi sup totū calorē reflectere habeāt: debes ipsos cū aliquo epithimate cōfortare: qđ sic facias. R. vini maluatici vel alteri albi bene odouferi. 3. ij. aq̄ ro. 3. vij. musci. gra. j. misce. Et petta intus madesacia ac aliquat ex p̄sa testiculis applicet: qđ desiccata iterū renouet. ¶ Si igitur bene diligēs circa ista. talis. n. moras nō patit qđ sollicitē ac ordinate p̄paraus z appproxia sibi mām euacuandū iudicaues. facias sic. R. capil. ve. floz bora. buglo. violarū lupulloy añ. 2. ss. f. prunoy nūero decē tamarindoy. 3. j. fiat decoctio. 7 si aliquas ptes colere aduste cum sanguine fore p̄mixtas cōcerneres: vt est verisile paz epithimi in fine quasi decoctiōis addere poteris: de q̄ accipe 3. ij. f. in qua dissolue māne vel cassie. 3. j. diaprunis nicotai siue scamonea. 3. vj. vel. 3. j. vel diacataliconis descriptuone cōi. 3. f. vel. 3. vj. siru. vio. 3. j. fiat potus: vel da decoctionē fūmiter re descriptuone illius. Et nota bñ has doses augere vel minuire s̄m virtutis tenorē z alias circūstantias in exhibitōe solutūoy requisitas quas bene memorare cōmūte. ¶ Et inter cetera caue ne eadē die duo exhibeas solutūna ne ad illud deuenias icōueniēs ad qđ nōnulli deueniūt moderni: qđ videntes prīmū solutūū ita citā vt veller opationē nō facere exhibēt scđm cū que non solū humorē quē q̄runt interdū euacuāt sed cū hoc aiām Ideo dicebat Alu. p̄ma p̄mi. ca. v. Duas p̄ter ea medicias ventrē soluētes in die vna cōtingere est tumorosū z exira rectitudinē. ¶ Et si infirm⁹ tuus potionē recipe nō valeret. facias sic. R. diacatalicōis. 3. vj. vel diaprunis. 3. j. cucchari albi q̄stū sufficit: z fiat bolus de auref. ¶ Si vo colerā cōmixtā sanguini iudicares dare poteris de cōfectiōe de māna sup̄ascripta. 3. ij. vel electuariū de succo ro. tāū: dem: vel da aque fructūū vel decoctiōis capilloz venent mesue. 3. ij. plus vel minus s̄m qđ vides cōuenire. Aliud si opus fuerit s̄m exigētā solutūū addēdo. ¶ Vel pone si sanguinē p admixtionē flāus interdū cōcerneres in. 3. ij. alicui⁹ ex decoctionib⁹ sup̄ascriptis turbib⁹. 3. j. 3. 3. j. z p̄diē infusiōe p̄mitte. deinde aliquat calefacta fortē fieri facias ex p̄ssionē: cui adde. 3. j. māne vel cassie. ¶ Vel da. 3. j. pillularū de vera simplici sal. Et si fort⁹ 3. j. pillularū cochiay almā. 3. j. oib⁹ his sit aloes lotū: qz mel⁹ erit ¶ Vel facias sic. R. turbib⁹. 3. ij. 3. 3. f. agarici. 3. f. salis gē me spice nardi añ. 3. f. fiat pillule cū suc. ro. doffo est a. 3. j. vsq; ad. 3. j. f. ¶ Si autem hec febris a colera prouenerit

Differētia .III.

erit rarissime interpolata: sed semp̄ v̄l v̄l plurimū tertiana cōtinua vel causon: z cū hec colera in venis p̄p̄is cor- di poti⁹ putrefcat: z si talis febris p̄pter colere varietates haberet curā aliquā variare facias tñ put infra te doce- bo: quia tuo infirmo deo dante bonū erit. nā siue sit cole- ra pura q̄ putrefiat p̄pter cām existēte in seipsa siue non: qd̄ sit p̄ admixtionē flegmatis: siue minoris fame ex admi- xtione melācolie: vt habet p̄ma primi. caplo de humori- bus. vtere tñ sex rebus nō naturalib⁹: vt supra descriptis.

C Et si colera siue flegma falsum a quo potuit talis febris puenire cōmixtū sanguini iudicares qd̄ ex v̄rine grossi- tie atq; intēsiōe p̄cipies: facias vt supra flebothomiā sed nō ita copiosam vt fecisti p̄cedentē cū sanguis frenū cole- re existat. **C** Et a quouis humore pueniat virtute z cete- ris p̄sentētib⁹ flebothomiā fieri laudo in tali febre: ma- iorē tñ vel minorē s̄m q̄ humores videris cū sanguine cō- misceri. **C** Uñ tanta istis t̄p̄ibus in tali casu repitur in fle- bothomiā cōfidentia: q̄ infirmi s̄m̄mati semiliberatos se iudicāt: attamē in flebothomiādo semp̄ auisat⁹ existas. nā ipsa debite facta est hui⁹ morbi cura potissima. **C** Infir- mo ergo flegmato si a colera pura v̄l minoris fame febris puenit: his vtere q̄ ponūtur in cura febris a sanguine colere p̄mixto pueniēti. Et si a colera nota his que in fe- bris a sanguine p̄mixto stāte curaz notauī. Sed solutua debet aliquālt̄ variari. nā in pueniēte a colera pura faci- as sic. **R.** capilloz vene. violarū floz lupuloz añ. quar- tam partē ma. vni⁹. p̄mnoz intubarū añ. numero. viij. se- besen tamarindoz ligitie rase añ. **℞.** iij. fiat decoctio. de qua accipe. **℞.** iij. s̄. in qua dissolue māne vel cassie. **℞.** j. ele- ctuarij de suc. rosarū vel cōfectionis de māna. **℞.** j. sirupi vt ola. **℞.** j. z fiat potus. **C** Vel facias sic. **R.** reubarbari. **℞.** j. spicē gra. sex. infūde in aq̄ lacū v̄l aq̄ endiuie. **℞.** j. s̄. vini al- bi. **℞.** s̄. s̄. et saltē p̄ horas octo in infusioe: deinde facta exp̄- sione adde māne vel cassie dissolue cū antedicta decocti- one. **℞.** j. s̄. v̄no. **℞.** j. z fiat potus vt supra. **C** Vel facias sic **R.** corticū mirabolanoz citrinorū. **℞.** j. infūde in aqua la- ctis cū modico mellis: z p̄ diē naturalē in infusioe maneat Deinde facta exp̄sione adde cassie vel māne. **℞.** j. s̄. v̄no. **℞.** j. z fac potionē. Ille due infusioes sunt solutua be- ne domestica z b̄ndicta: q̄bus vtere si placet. **C** Si autem puenierit a colera minoris fame q̄ sit p̄ admixtionē melā- colie in se genite vel puenientis ab extra oībus similiter vtere sup̄ascriptis. sed loco electuarij de succo rosarum vel cōfectionis de māna potes v̄t cōfectionē amech mesue. et loco mirabolanoz citrinorū mirabolanis indis. **C** Et si infirmus poti⁹ pillulas appeteret facias sic. **R.** pillula- rū de reubarbaro: pillularū indarū: vel de lapide laq̄uli mesue añ. **℞.** s̄. s̄. fiant pillule septē. **C** Et si bolū appeteret fa- cias sic. **R.** cōfectionis amech electuarij de succo rosarum añ. **℞.** j. s̄. s̄. sacchari albi q̄stū sufficit: z fiat bolus z de aure tur. **C** Et si puenierit a colera nota qz citrina vel vitellia qd̄ tñ raro cōtingit z rarī⁹ a flegmate nisi falsuz fuerit pos- ses in suis iulep v̄l sirupis addere aquā melisse z buglos- se in maiori quātitate: ac v̄t sirupo de corticibus citri. Et super cor p̄mū descriptū epithima ponere: cū ita frigi- dum vt secundū nō existat: neq; tūc in corde tāta debet es- se caliditatis intēsiō: z v̄niuersalr debes facere totum regi- men ad min⁹ frigidū declinare: z adhuc minus in febre a flegmate pueniēte. Et si euacuatiōe indiges vtere electu- ario mdo vel diafinitiōe vel infusioe de turbitz supra scri- pta. Et etiā in hoc casu pueniūt pillule aggregatiue me- sue. **C** Et si hec febris a flegmatū puenit varietate l̄cu- ra varietatē maximā recipet p̄pter flegmatū varietatem. Sed a quocūq; pueniat flegmate facias vt immediate dcū est. z de his sic breuiter trāseo. Mā febris pestilēntialis ra- rissime vt dictū est interpolata repitur. qz materia ipsam efficiēs in corde vel venis sibi p̄p̄inquis semp̄ vel v̄l p̄m putrefcit: cuius fuligo ad cor cōtinue pueniens: febrē cau- sat cōtinuā. z hec materia v̄l plurimū est sanguis vel co-

lera adusta vel flegma falsum raro colera rubea z rarissi- me flegma. z ideo p̄ cura talis febris sufficiāt q̄ dicta sunt.

C Nec mireris si hic put in cura talis febrū puta colerica rum flegmaticarū z melācolicarū in p̄p̄is caplis in tra- ctatu quē de februb⁹ cōposui digestiua appropata nō po- fuerim: nā cū materia quēcūq; sit illa in febre pestilēntiali in corde vel venis p̄p̄inquis v̄l plurimū putrefiat maxie in eo intēsiō semp̄ existat: vt patuit supra capillo de signis.

C Et ideo cum hec materia existat venenosa venenositati p̄ncipalr intēdumus atq; caloris exmentio: quod potiss̄ me fit cū descriptis in isto capillo digestiua. Secus tamē existit de solutuijs: ideo illa descripti z non digestiua.

C Et si hec febris pestilēntialis solū fuerit effimera: vt non- nunq; accidit prout supra dictū est: exhibita p̄ma potiōe begeardica: vt in alijs dictum est de cardiaca vena dextri brachij si in toto aderit repleto statim fieri facias flebo- thomiā. per talē enī aliquālt̄ sanguis euentat atq; spi- ritus refrigeratur. Et si repletiō in toto nō aderit cardi- cam sinistrā incidere facias. per hanc enī vapores cordis et arteriarū calidi potēter educiuntur: vt sensu Aliic. deci- ma tertiū capillo de cura asmat̄is. in illo. **℞.** In asmate aut̄ et in cōstrictione anhelitus vii. dixit qz melior sit illa que sit in latere sinistro. Et licet Z̄barsilius z Bēntis supple- ant ibi basilicā fore incidendā. credo tamē Aliicē. potius cardiaca intellexisse cū magis ad cor pueniat ex directo. vt patet in anotomia: facias vt libet. Deinde si opus est et dederit inducias: quod raro cōtingit: vt facias lenitio- nem siue clistere vel aliquā prebe ex potiōibus lenitiuis supra descriptis: z maxime cōuenit que de duob⁹ sit gra- nana. Deinde vtere cōfectionib⁹ sirupis epithimantib⁹ iulep: z alijs que in cura febris puenientis a sanguine in se corrupto descripta sunt. Et hoc tñ de cura febris pesti- lentialis dictū sit. Mā cura bubonis quā a nullo particu- lariter descriptā inueni cure huius pestilēntialis febris vt ipam immediate describā: anē mihi insit iponere ad lau- dem illi⁹ crucifixi Iesu: q̄ sit b̄ndict⁹ in seclā seclorū. amen.

C De cura bubonis. Caplm .iij.

Unc autē curā bubonis prout pestilēntialis existit christo auxiliāte describā. Et si igit̄ sex rerū non na- turalū put in p̄cedenti capillo dictū est regimē ob- seruandū. Deinceps ad medicamina cōdescendēs pri- mo z ante omnia potionē ex sup̄ascriptis aliquā infirmo tribuas begeardica: postea v̄o ad flebothomiā statim ac- cedas horē electiōe alia nō expectata. Et p̄mo virtutē in- firmi bene cōspicias. Deinde que z qualis sit hec febris q̄ tali comitat apostema: puta an sit effimera sanguinea co- lerica flegmatica vel melācolica: z an multe aut pauce ex- istant incēsiōes z angustie. Alteri⁹ in quo loco fuerit ipm apostema an. s̄. in emūctorijs cerebri: cordis vel epatis.

C His itaq; cōsideratis cōsentiente virtute z alijs ad flebo- thomiā requisitis ceteris paribus fienda erit copiosior fe- bre existēte sanguinea q̄ aliqua alia: vt supra dictum est. Bubone itaq; in emūctorijs cerebri existente quia. s̄. sub auribus cephalicā eiusdem partis statim incidi facias in brachio vel in ramo ei⁹ qui est supra manū inter pollicē et indicē. Q. si subtus gulā extiterit facta p̄ pri⁹ incisiōe ce- phalice lingue venas flebothomare maxime p̄derit. Si autē in subascellis bubo euenerit eiusdē partis venā me- diam facias flebothomari. Et si in inguib⁹ aut in partib⁹ erit interioribus z versus pudibūda aut exteriorib⁹. Si in interiorib⁹ saphenā que in parte domestica pedis mul- tum manifesta repitur incidi facias. Et si in aliquo occul- taretur ei⁹ ramus qui ē inter pollicē z sibi proximū icida- tur. Si autē fuerit in exteriorib⁹ sciatica vena que in exte- rioribus pedis partib⁹ supra cauculā repitur: flebotho- metur. Et si occulte ramus ei⁹ qui est inter minimū z ei⁹ proximū incidatur. z si virtus z alia cōsenserint in isto ca- su facere flebothomiā vsq; ad lippotomiā vel defectionē vt in p̄cedenti caplo dictū est: vbi bubo. extiterit perutile

valde erit: vel saltē fieri facias secundationē. Nec villa-
renus tardāda est flōmia. Cum. n. nā ab hac mā veneno-
sa membrū aliqđ pncipale pferit infectū sanguinē illū
intoxicatū ad eius emūctoria mādare conat: qre si eo tūc
feceris sebothomiā nature duo magna sequūt inuamen-
ta. Prīmū qz sanguis ille trahit a pncipali vsus ei° emū-
ctoriū: qđ etiā natura facere conabat. Secundū si ipaz se-
ceris copiosam. put virtute pferente fieri debet nā ipsa
multū exonerat. vñ sup mae residuū ad benignū reducē
qđ potētior multū existit. C Et caue ne aliter vel alio mō
qđ dictū est fieri facias flōmiā. nā si in emūctorijs cerebri
fuerit apā z cardiacā: verbi gra: vel basilicā flōmaueris:
ad cor vel epar sanguinē illū traheres intoxicatū. Et si fu-
erit in subascella dextra z cardiacā flōmaueris sinistram
ad partē sanā venenū attraheres. Et si in inguinib⁹ z ba-
silicā incideres qđuis a loci minera sanguinez minueris:
versus tñ ipm epar sanguinē attraheres intoxicatū q ver-
sus ei° emūctoriū mittebas. Incide ergo sciaticā vñ saphe-
nam: qz in attrahēdo nām iuuabis: cū quo etiā illi° pigno-
bilia loca fiet attractio. Ex qbus patet qz in isto casu erro-
rē cōmutere in flōmia est causa pditionis infirmi. C Si autē
etas vel aliud flōmiā impediret p emūctorijs cerebri sup
collū. Et p emūctorijs cordis sup spatulas apponi vento-
las facias cū scarificationē. Pro emūctorijs vō epatis sup
nates. vel nō male faceres si sup curuaturā popliis appo-
neres: vel sup calcaneū. attrahit. n. mirabilr ab illis pub⁹
vt Alu. 21. tertij caplo de cura reitūdis mēstruoz. Et Ra-
fis 9. Almaso. eodē cap. C Per flōmiā itaqz seu p vctōsas
vt dictū est sanguis extracto cor tā ab intra qz ab extra cō-
fortare pcurat: sic vt se pira tale venenū defendere vale-
at. Utere ergo potioibus illis beceardicis iulep clisterib⁹
et alijs lenitiuis: epithimantib⁹ cōsecutiōib⁹ z alijs put in ca-
pitulo immediate supra scripto te docui. C Qñ vō ad loca
lia hūic buboni applicāda generale mādatur est vt nūqz
repussiū in talib⁹ apponaf: sed pot⁹ in attractiōe mate-
riet ad hūc locū qđ modis cōmodi⁹ fieri poterit est iuuā-
da nā: iuxta sniam Alu. 3. qñ tractatu pmo caplo de apa-
tibus accidētibus in glādulis. C Facias ergo sic. Accipe
vnū cepe duo vel tria sm exigētā: z de pte ei⁹ supiori ali-
quid abscondas: in cui⁹ medio aliquā postea facias cōca-
uitatē: quā tyriaca repleas optima. Deinde capitellū qđ
absceidisti suppone: z totū sup pūnas decoqz pmitas: de-
biteqz coctū pistet z more emplī sup bubone ponat. Illoc
enī ad se venenū trahit attractūqz pimit: quare si flōmia z
alia debite facta fuerint: q emplō hoc vsus fuerit christo
auxiliatē liber euadet. Cepe. n. sup morsurā canis rabidi
emplastratū z plimoz alioz venenosoz aialitū venenūz
ad se trahit: attractūqz interficit. vt Alu. sexta qñ. Et alijs
phiscipitratatē de veneno ipō qđ maxime vtunt. Tyria-
ca insup h venena oia valet: vt Alu. v. canōe. pprio caplo.
Et hoc idē oēs alijs in suis laudib⁹ testant auctores. C Sz
arnaldus de villa noua z Parisiēses qipm sequūt ita-
tim me repēderēt dicētes qz tyriaca extrinsecus empla-
ri nō debet: qđ sic pbaf. nā caseo intoxicato supposita pel-
lit a se venenū: vt expimēto mōstrat. Si g sup bubonē po-
sueris: ad se nō trahit venenū: immo versus cor vel aliud
pncipale mēbrū pellet: cui⁹ oppositū qñm⁹ in h casu: qñ
sm eos sup talia apata qlitercūqz tyriacā approximantes
pctm mortale cōmittūt. C Pro rñsiōe ad ista nota qz tyri-
aca hz virtutē qđlibet interficiēdi venenū: qđ piz expimē-
to. etiā p Alu. 5. canōe. ca. de trociscis vipe. vbi inquit qz
caro viparū hz virtutē venena interficiēdi: z vt tyriaca eā
dem virtutē obtineat in ei⁹ ingrediunt cōpositiōez. Et pp
hoc nōnulli dixerūt qz si qs venenū a tyriaca in caseo pul-
sum sumeret nō noceret: qz tyriaca in pellēdo ipm sua ex-
poliat venenositate. C Scđo nota qz tyriaca qlitercūqz sū-
to pōt altero duoz modoz venenū corrūpe. C No mō vt
ipm ad se trahat sicut magnes cā exēpli attrahit ferrū: at-
tractūqz pimit: sic vt ampli⁹ virtutē nō hz venenosā. Alio

mō vt venenū a se pellat z expellēdo corrūpat sic vt sensi-
biliter ampli⁹ virtutē veneni nō obtineat zc. Qz si p mō
dico qz sup bubone vel morsura venenosa emplata vene-
nū vbi fuerit intra corp⁹ ad se trahit: attractūqz pimit. Nec
de h admirari debes qz medicina solutua sup vmbilico
emplata vētrē soluit vt nōnūqz de mercuriali pueris sup
vmbilico emplata expimēto cognoui. Illoc etiā vñ esse de
mēte mēse in suo de pfol. medicinarū. ca. de ciclamine.
et in antidotario. xj. cap. de yngō de artāta magno: qđ ad
vētrē solūēdū emplare docet sup vētrē vel flōm. Illoc idē
dixit expmēto. Illy. 3. tegni. cōmēto illi° pti. Antipistos vō
cōis zc. vbi inqt. Et nobis qđē pparaf vt ponam⁹ medici-
nā in eo qđ est sub vmbilico z attrahet hūiditates a corpe
et vt ponaf medicina sub pede z attrahet a capite. Et ego
expimētalr vidi in qđā phisco illustrissimū dñi mei duct
fabaudie p qđā pillulas qđ ab apoteca vsqz ad domū in
manu detulit: z infra horā vētrē eius talr laxauerūt ac si
eas p int⁹ recepisset. Datet g si tyriaca attrahit ad se vene-
nū: z attractū corrūpit qualr exteri⁹ emplata pueniat. Si
scđo mō. s. qz venenū a se pellat: vt piz expimēto de caseo.
et p Auerrorim qñto colliget ca⁹ de carne tyri. vbi inqt qz
caro tyri pellit venenū ad cutim. z idē ponit Sera. in suo
de simplicib⁹. ca. de carne tyri. Dico qz pellēdo venenū
ipm corrūpit: aliter. n. sup morsurā canis rabidi z mustel-
le tyriaca emplata interi⁹ vñ venenū misceret sed ipz nō cor-
rūperet: cui⁹ oppositū piz expimēto p Alu. sexta qñ. ca.
de morsu mustelle. vbi iubet sup ipm⁹ morsurā: z etiā cāis
rabidi tyriacā emplari ingēs qz cū iuuatua statī sanās zc.
Ex qbus piz qđ ad expimētū de caseo sit dicēdum. C Uel
pōt dici qz case⁹ exteri⁹ emplata z in vaporē puerfa sta-
tim cor a ppietate petit: vel aliud pncipale mēbrū a quo
nā bubonis destinat. Cūqz ibi fuerit venenū a se pellet: z
sic a tali veneno pncipalia mēbra defenderet: z p piz nō
incōuenit vt exteri⁹ emplaf: lz forsan p interi⁹ forit⁹ opef.
Sed in isto casu timem⁹ ne nimis induceret calefactiōez.
Sed qlitercūqz tyriaca venenū corrūpit siue attrahēdo
siue fugādo vt ere hoc emplō. C Quidā illiterat⁹ cyrugi-
cus magn⁹ tñ expimētator anno pterito in delinatu tēpe
magne pestilētie si in pncipio ad infirmos pueniebat: fa-
cta flōmia z emplō isto supposito: fere oēs sanabat. C Ali-
ter etiā interdū hoc emplm pparabat: qz apto cepe z tyri-
aca imposita parū adiūgebat acetiz vt supra coctū totum
expmēbat: succū q inde egrediebat infirmo potui tribue-
bat: residuū vō sup apā ponebat: z vplm sibi bñ succede-
bat: qđ satis exntrōnabile. tyriaca. n. vt statim dictū est:
mirabilr cōfert in hoc casu pterea cepe comestū in flō hū-
more generat plimū frangētē nocimētū venenoz: vt su-
pra dictū est. Alitū vō duo faciū iuuamēta. Prīmū cordia-
litate ad cor virtutē illoz deducit. Scđm iuuamētū ei⁹ est
qz frigiditate sua tyriace z cepe caliditate remittit. Et sic
patet in hoc casu potione hanc maxime conuenire. Sed
laudare vt sic faceres. R. succi supra scripti. ʒ. f. aq acetoi-
se vel rosate: sirupi de acetositate citri vel alteri⁹ appropia-
ti añ. ʒ. j. misce: z a pncipio statim in potui tribue. Est emz
hūi⁹ immitis morbi beceardicū: z postea facias flōmiam
z pone emplm: z alijs vt ere: vt supra scriptū est. C Alijs ta-
liter vtunt emplō cui⁹ virtus est venenū ad se trahere: at-
tractūqz pimere sic vt ad cor vel ad aliud pncipale mem-
brū: ampli⁹ nequeat reuerti: vt. R. valeriane li. f. radicz
ebuli. ʒ. iij. radicz simromon. ʒ. j. et est simromon species
apij: cuius cortex vt inquit Simon ianuēsis habet odorē
myrrhē: vnde simromon dictū est: z herba illa multū vñ
tur romani in comestioe: z si de hac nō reperies pone ra-
dicem apij: litz nō sic pueniat: vt inqt Alu. scđo canōe. ca.
de apio. S. apostema z bothoz. vbi simon z simromon ap-
pellat: qđ magis asserit in apostematib⁹ cōuenire qđ api-
um zc. Bulliat ergo radices i aqua dulci: deinde fortiter
pistetur: quibus adde olei camemillini in quo dissolutus
sit parū cere. ʒ. j. f. rafine pini. ʒ. j. f. seminis rute. ʒ. j. pul-

Differētia .III.

uericent puluerisāda: z fiat vnguentū nō min⁹ molle: de quo saltē bis in die naturali sup āpa ponat. Et nota qd ali qui loco radice valeriane ponit radicē diptami: z credo qd magis cōueniat in hoc casu: vt haberi potest a Serapione in suo de simplicib⁹: capitulo de diptamo. §. Diascorides zc. ¶ Uel facias sic: z est eiusdē virtutis cū illo. R. radicū diptami. §. iij. radicū nasturtij. §. j. radicū ebuli. §. ij. cepe albi. §. ij. f. coquantur radices in aqua z cepe sub piumis: deinde pistent: quib⁹ adde olei camomillini. §. vj. rafine pini. §. ij. seminis vitice. §. j. f. cere quantū sufficit: z fiat vnguentū: quo vtire vt antescipto. ¶ Uel facias sic. et nō est minoris virtutis qd aliqd suprascriptū. R. ceparū cōmuniū. §. iij. cepe squille. §. iij. calamētū: origanū: yfopi ficce añ. §. ij. cōterant: z ponantur oīa in lixiuio ad bulliē dum donec possint pistari: quib⁹ postea adde armoniaci: galbani: serapini: costū: añ. §. ij. f. glutinis albotin visci et mellis quantū sufficit: z cū pauca cera fiat vnguentū: vel sine cera: z fiat emplm. hoc. n. attrahit humiditates venenosas ex p̄fundo z attractas perimit: vt patet si quis īgre dientia diligēter examinauerit. ¶ Alij vō emplm tale sup ponūt. R. diaglon. §. ij. armoniaci: galbani añ. §. f. incorporētur: z fiat emplm. ¶ Cū nōnulli vō pmissa flōmia z alijs potionib⁹ sanguisugas sup āpata ponūt: z est mirabile: et ego vidi. ¶ Alij vō culū galli deplumātū z tāto sale salificatū: z si morit aliū statim apponūt: z in primo die hoc faciunt incessanter: z debet rostrū galli vicissim clausus detineri vt cogat aerē p culū attrahere. ¶ Alij autē ventosas sine scarificatiōe vel bñ pauca. Alij vō cū magna z bñ p̄funda scarificatiōe. Nec ista iuxta doctrinā Aui. terna qrti allegato caplo. f. de āpatib⁹ accidētib⁹ in glādulis videtur irrationabilia dū dixit. Nā si fuerit s̄m semitā expulsiōnis a mēbro pncipalit̄: oportet vt phibeatur omīno: immo attrahat ad mēbrū quacūq; attractiōe est possibile etiā cū vētosīs zc. ¶ Alij autē ad illā eandē intētiōē super ponūt emplm qd sic fit. R. ficū siccarū numero duodecim salis nitri. §. f. fermeti acris passulaz ab arillis mūdaz añ. §. j. olei camomillini quātū sufficit: z fiat emplm: qd tepidū supponat. ¶ Alij autē statim a pncipio cauteriū potē tale faciūt vel actuale: deinde mūdificatiuis z incarnatiuis vtunt: put infra te deo dante docebor: in his bñ succedit qd maxime in robustis. Nā de natura cauterij est ad locū materiā attrahere. Et cū natura ad locū illū materiā mittere intēdat venenosam: patet p cauteriū mittere do iuuari: Nōnulli tñ Paruēses ista cauteria multū vituperāt: timētes ne virtus pp dolorē quē faciūt p̄sternat: qd in corpib⁹ debilib⁹ z delicatis vix esset: sed in robustis pmissa flōmia z alijs zc. pderit infallāter. ¶ Cū n. quēdā fabri chīabertacti q cū tenaculis candētib⁹ sibi bubonem in īguine existētē cauterizauit z liber euasit: qd in corpore pmissis vtire si libet. ¶ Et si vis vt cauterio potētiā facinfrascriptū cū quo quidā cyrugicus in isto casu mirabilia faciebat: z in breui tpe suā p̄ficiat opationem: vt R. calcis viue li. ij. sode li. ij. aluminis roche li. j. fiat puluis: de quo fiat lixiuū: tñ in vase vitreato vel eneo confumere pmittas qd in lapidē conuertat: z statim in ampulla vitrea bñ clausa reponat. Als enī viso aere immediate in aquā cōuertit. Et dosis sit quātitas cicēris vel parue auel lane. ¶ Uel facias sic: z est eiusdē virtutis cū pmo. vt. R. calcis viue li. ij. cineris cribrati: aluminis roche añ. lib. f. de qbus fiat lixiuū: z tantū dē in lapidē cōuertatur vt p̄mū: quo silt vt pmo vtire. ¶ Procures ergo modis omībus qbus potes venenū illud extinguere: ipm q; silt attrahere: cui⁹ extractionē ex accidētū quietatiōe cognosces: qm infirmo locū ditas sequit: leuitas z quies siue illa extitio: fiat p ponōes beccardicas: siue p emplm: siue p vnguentū: z illa sup oīa laudāda sunt ī casu isto siue fiat p sanguisugas: siue vētosas: siue cauteria. Et hec extinctio quādo q; accidit in p̄ma die z in secūda: z qnq; in tertia. qd donec infirmū alleuiatū p̄senseris ab appropiatiōe talū nō de-

sistas: z maxie potionū vnguentoz siue emplorz. ¶ Quibus oībus diligēter pactis si opus sit ad vltioris huius āpatis maturatiōē deuenire. Accipe radices maluausci in aqua dulci bñ coctas amoto p̄ vñ interiori trūco qd fortiter pistetur. z de his accipe li. j. mucil. ficū. xv. farinē fenugreci li. f. z totū in simul decoque: donec ad debitā veniat spissitudinē: z fiat emplm. ¶ Uel facias sic. R. folioz malue: corticū maluausci: radicū lilij: añ. §. j. f. coquantur in aqua: deinde fortiter pistetur: qbus adde farinē fenugreci. §. iij. farinē se. lini. §. ij. assungie porci li. f. incorporent omīa in mortario: z fiat emplm. ¶ Uel facias sic. R. aque decoctiōis ficū in qua positū sit parū croci ad bulliendū li. ij. farinē fenugreci. li. j. decoquantur vsq; ad spissitudinē: deinde impinguetur cū assungia: butyro vel oleo et fiat emplm. ¶ Uel facias sic. R. farinā. frumētū aquaz z oleū z silt decoq vsq; ad spissitudinē: z qz h̄b triasfarinacū est nimis vulgarib⁹ notū: si cū croco collocaueris ipm nō cognosceret: maiorē fidē adhibebunt: cū quo magis famosus apud eos remanebis. ¶ Et nota qd talia emplā āpati tepida sūt applicāda: deinde stupis aut lana sunt cooperiēda. Debetq; taliter āpa ligari qd ipius acūmē interius nō cōprimat: bindā. s. in medio in modū crucis scindēdo: et si semel in vno dienāli mutet: satis est. vel saltē in duobus dieb⁹ trib⁹ vicib⁹. ¶ Collecta sanie si āpa nō rūpitur cū sagitella vel ruptorijs cōib⁹ vt est sapo mollis cū mucilla gine sinapis vel calx z sapo mollis qd est cōiter v̄statum: vel misce stercus anseris cū oleo z suppone: qm in breui rūpit āpa. ¶ Et nota qd salubri⁹ est ipm āpa imaturū apire qd collectionē saniei cōpletā expectare: vt vult Aui. tertia qrti caplo de regimine exiturarū apientū qm sunt mature. Et albuca. li. ij. ca. de aptiōe āpatū: z sectiōe eoz. Et Ra. vij. almasoris caplo de collectiōib⁹ z aggregationib⁹ sanitatiōis vulnerū z āpatum. ¶ Et in tali aperiēdo āpate aliq; sunt cōditiōes attēdēde p̄asim tacte ab Aui. tertia qrti allegato caplo. z p̄m qrti p̄mi caplo. xxvj. z etiā ab albuca: z rasi vbi supra. ¶ Prima ē vt fiat sectio s̄m loci qm tūtatē ad modū folij oliue vel mirti: vt īngit albuca. z in loco collectiōis mae in pte. f. magis īfirma: z s̄m magis īcesum musculoz: z caueant vne z neri qmū est possibile et debet indolorosū p̄tractari qmū fieri pōt. ¶ Si g āpa cū sagitella apiat: cū imaturū scindi debeat: dolor caufabit in loco: quare licinia in albumine oui intincta imponas sectiōē: facta debita ligatura p vñ diē nālē infirmū qescere p̄mitte nisi grādus: vt nō nunq; pungit eū dolor īuaderet: quo casu ligaturā solue z parū olei ros. vel pin. guedinis galline adiūge cū albumine oui: z ipone sectiōem licinia in eo intincta vt supra. ¶ Deinde ad āpatis mūdificationē accedas. In p̄mis cū vitello oui mixto cū pauca farina ordeī vel spelte vel frumētū. Et si adderes modicum mellis ro. meli⁹ esset. ¶ Uel facias sic. R. succi apij li. f. mellis. §. iij. farinē ordeī frumētū vel spelte. §. ij. coquantur vsq; ad spissitudinē: z est mūdificatiuū optimū maxie cōueniēs in hoc casu. ¶ Mūdificatiō āpate si ad incarnandum pcedere volueris: tali vtire emplō. R. pimpinelle: bethonice: berbene v̄miculari: cetaurēe minoris: añ. §. j. bulliat in vino albo vsq; ad p̄sumptionē duaz partium. deinde coles: herbas aliq; cōprimēdo: postea talē colatūram accipe: supra quā p̄ice resine li. j. sepiarietini lib. f. mastice. §. ij. f. aloes. §. f. cere. §. v. z totū in silt debite decoquat: deinde p̄ice sup lac mulieris z malaxādo fac emplastrū. ¶ Multa alia tibi scribere possem: sed hoc iter alia singulare cū quo etiā illis incarnatiuis qbus cyrugic⁹ vñ suo mō. ¶ Si vō āpa p cauteriū potēnale rūpat: vt nōnulli nūmū timētes ferrū cauterio pon⁹ vtī volunt. albumen oui cū pauco olei ros. diu agitatū circa locū apponas. deinde si escarā opus sit remouere butyrū bñ lotū mixtū cū pauca farina frumētū apponas: cū quo si velles posses vitelli oui modicū adiūgere. postq; vō escaria ceciderit: vt remūdificatiuis put statim te docui. Et h̄ p cura pestilē-

ialis bubonis dicta sufficiant.

De cura carbunculi et antracis. Caplm .v.

Upra satis visum est de antracis et carbunculi differētia q̄ habet potissime fm̄ maiores vel minores malignitatis itētionē: q̄re de eoz cura caplm facia vnu solū a leuionib⁹: incipies de medicinis gradatim ad fortiora pcedēdo. C Pro sex igit rerū nō nālū obseruādo regimine: te ad caplm febris pestilentialis cure remitto. Sz vnu ubi m̄ memorie bñ recōmūte. s. infirmū tuū pma die nālū emgulatū semp detinere. C Istis itaq; pnotatis restat ad medicinalia cōdescendere. vtere ḡ statim a pncipio portionib⁹ illis begear dicis: deinde flōmā: put statim te docebo p prius si possibile est: et morbus tibi inducias dederit pme digōis supfluitatibus emittis: et his pacis vt cor et alia pncipalia mēbra defēdas epithimatio vtere et ulep sirupis cōfectioib⁹ odoramētis: et alijs put in dicto caplo dictū est. CSz ante q̄ ad flōmā deuenias nota q̄ antrax et carbūculus pnt in q̄cunq; pte corporis euenire: et iō si sup caput: facie: collū vel gulā deuenis: lingue secūdationem fieri iubeas. Si aut sup toracem vel spatulas appuerit seu brachia venā mediā eiusdē p̄tis flōmabis: et si a medio infra: qz supra anchas: tibias vel coras ab exteriori pte de mōstrent: sciaticā venā eiusdē pus facias sic flōmari. Et si versus pudibūda coras vel tibias in interiori pte magi appauerint: saphenā incidi facias. Et qz secūdario plus mihi placet q̄ infirmū vsq; ad lippothomiā ducere: vt non nulli in hoc casu p̄cipiunt auctores: sicut Gal. 4° terapēce. ca. viij. et Alu. 3^a q̄ru. ca. de cura ignis p̄fici. Cōsidera illorū apostematū colorē infirmi virtutē et cōplexionē: etatem: pcedēs regimē et febris eēntiā. Cū si virtus cōstās fuerit: et talia apata ad rubedinē tēdūt: fuerintq; cōplexio et febris sanguinea pcedēs regimē sanguinis generatiū etas iuuetutis zc. tā in pma q̄ in secūdatione maiorē sanguinis quātitatē exire p̄mitte. Sed si vsq; ad lippothomiā infirmū ducere volueris: qz nullas tibi morbo inducias dederit: nō est ubi alia mēsurā sanguinis adhibenda. Cū tamē ceteris parib⁹ in sanguineo et febre sanguinea ante q̄ ad lippothomiā puenias maiorē cēbas sanguinis quātitatē q̄ in colerico. C Et qz nōnulli Parisienses ī isto casu flōmā fieri p̄hibebāt: dicētes qz ppter flōmā mēritā illa venenosa trahit ad interiora: et per psequēs flebotomia infirmi causa p̄ditiois existit. Nota qz carbūculus et antrax put febrē cōcomitant pestilentialē de triplici mā generant. s. de sanguine habēte putredinē: et de colera habēte impetū et acūmē: et de melācolia habēte diuturnitatē: et ante q̄ mā ipsa ad extra ppellatur carbūculū causans siue antracē corruptionē illā venenosā ad intra corpus siue venas iā adepta est. Et si in sanguine maior fuerit putredo: talia rubescūt apata. Si in colera cūmescunt: si in melācolia luescūt siue nigrescūt. Et si magna in illis humoribus accidat venenosa corruptio: oēs hi tres colores simul apparēt. Et in antracē cōtingit colorē irradiatē habere vtz carbūculus potius fit ex sanguine adusto: antrax vō ex colera et adustis humorib⁹: et pp hoc ceteris parib⁹ sine cōparatōe piculofior antrax existit q̄ carbūcul⁹. Ex quib⁹ patet quare auctores flōmā in isto casu vsq; ad lippothomiā fieri iusserūt: vt. s. natura ab illo intoracata sanguine aliqua exoneret et bene. Sed illi Parisienses forte credebāt venenū illud antraci siue carbūcolo solū iēsse et nō ad intra corpus: quoz rōne dimissa nullaten⁹ a pncipio postponas flōmā: quā si ppter etatē vel quāuis aliaz causam facere nequeris: fm̄ qd oportet fieri facias cū scarificationē v̄tosas ponere sup collū spatulas anchas v̄l poplitis curaturā put in bubōis cura supra te docui. C His habitis nota qz hic solū carbūculi et antracis curā inscribo put febrē cōcomitant pestilentialē. et ideo timēs mām illam venenosā ad intra retrahi q̄ per viam expulsiōis a natura in tali casu extramittit nō laudarem: verbi gratia. emplastrū de arnaglossa qd describit Gal. xij. terapēce

vel de duob⁹ granatis et silibus positū ab Alu. tertia q̄ru. ca. de cura carbūculi. Sed si accidētia mltū remissa forent: mēbraq; in qbus talia insunt nō multū calerēt siue ruberent: cū quo infirm⁹ satis sine dolore gesceret: posses illis vti si placeret. C Et vt te in isto casu ad actū practicū reducam facias sic. R. arnaglossē: lentū panis furei an. coquant in aqua et fiat emplm: qd est sup locū applicadū ac in circuitu. Et si vis facere mō Alu. adde gallarū partem mediā et fiat emplm vt supra. C Aliud fm̄ Aliuicē. cōueniens in pncipio et statu et eradicat carbūculū zc. vt. R. granata acetosa integra q̄ in aceto coquant: deinde contrita sup panno extēdant: et carbūculo supponantur. Cūq; fariositatē aliquā remissā pcepis tali emplō vtere: vt. R. nucem recentē: et aliqui recipiūt ei⁹ folia: deinde farinē ordeipassularū caricarū an. ptes equales: terant simul et coquantur cū vino et oleo papaueris nigri: et fiat emplm. C Vel facias sic. R. acatīe: dragagātī: opij: corticū granatū: et floz eius an. 3. j. s. iusgami albi. 3. s. cōfice cū vino et fiat emplm. C Si his factis carbūculus ad maturandū durus existeret: facias sic. R. caricarū pinguiū li. s. sinapis. 3. iij. olei dillio quātū sufficit ad incorporadū: et fiat emplm. Cū autē ruptus fuerit et matur⁹: facias put te infra docebo. C Sed qz carbūculi pestilēnales ppter impetū et venenositatē materię nō sic existūt quieti: et ipis ī pestilēna lib⁹ febribus apparētib⁹ est multū de infirmi p̄mōe timēdū. Et adhuc magis de antracibus. C Ad eoz curā circa localia taliter cōdescēdas: habēas saphyrū quē antraci siue carbūculo circūducas: deinde ipm ex directo retineas: statim enim necat antracē: vt asserit Alber. magnus in suo de lapidibus p̄ciosis. ibi dixit vnu se vidisse saphyrū qui ples fugauit antraces. qd erat cōtra quosdā asserētes saphyrū statim p̄dere virtutē: cū vnu solū fugauit antracē. C Idē in tāto horarū spatio facit scabiosa cōtrita: et cōfist emplm vt macer asserit. Et nōnulli ipam cū modico cōficiētes assūgie emplm faciūt vt supra. C Idē facit cauda equina minor emplata zc. vt quidā asserūt. Et quidā herbulari⁹ dixit qz est illa quā sp̄ralē vocam⁹. Alij tū dicūt qz est illa qui habet stipitē curuū. C Idē facit tassus barbassus purtus emplatus: vt alij dicūt. C Itē ille bonus Silbert⁹ anglicus supponebat tyriacā appropatā: et cū incipiebat deficcari alij ponebat: et hoc faciebat vsq; ad carbūculi siue antracis rupturā: cū aqua si magna febris incēsis nō erat ipam p̄ interioribus exhibebat: et interdū loco tyriace vtebat mitridato. C Si aut his nō obstatib⁹ loc⁹ incipit malignari: statim attrahētia illā mām venenosā apponas. Et pculū galli deplumatū: cuius rostrū vicissim clausum teneatur: vt pculū aerē attrahere cogat: vel sāguifugas apponas. C Et si vltiori⁹ pcedere videris malignitatē defendētia sunt statim circa locū apponēda: verbi grā. R. olei rosa. 3. iij. aceti. 3. j. boliar. quātū sufficit ad inspissandū: et fiat vng^m: qd circa locū apponaf. Ad idē valet vng^m populeon. C Vel facias sic. R. olei ro. olei mirtini an. 3. ij. vini ḡ nato. 3. j. s. boliar. terre sigil. an. quātū sufficit ad incorporandū: et fiat vng^m: quo vtere vt supra. Et potes addere si placet succū plātaginis vel morelle vermicularis vel capolorū vitis: vel eis simplr vti: vel circūponas cotulā fetidam cōtrita: et est mirabilis in hoc casu. C Demū apati superpone emplm ex oppoponaco cū passulis et modico frumētī factus. C Vel facias emplm de stercore humano tepido. C Vel facias sic. accipe vitellū ovi recētis sine albumine et salis tritū quantum recipere potest ad incorporandum: et fiat emplastrum: quod qualibet hora renouetur. C Vel facias sic. R. fermenti scabiose consolidē maioris lingue anis antifarmaci an. 3. j. passularū. 3. j. catardarū nūero. xx. stercois passerū. 3. iij. incorporat cū oleo dillio: et supponaf. C Vel facias sic. R. caricarū bñ pinguiū 3. iij. fermenti. 3. ij. sinapis: rute agrēstis: salis cōis: arisidolgie lōge. 3. j. s. miri. 3. iij. tritici masticati: fenugrecan. 3. j. mellis quātū sufficit: et fiat emplm: qd calidū superponaf.

Differrentia .III.

Cel facias emplm ex nasturtio seu vatica trita cum sale et pauco olei de lilio. Cel facias emplm rusticorum cum alio pisto. s. q. multum valet. Et alig pistat cum alio aliqua granis pipis: aliquas anellanas depilatas: et faciunt emplm qd est mirabile. Cel facias emplm de stercore passerum cum adipe porcina: vel ex carieis cum stercore colubino irito cum aceto: vel ex carnositate passularum cum sale. Cel facias sic emplm cum terbetina et nitro: et est multum conueniens: quia in breui rupit et sanat ad se trahit: vel sanguinem intorcatum. Cel facias sic. R. auro pigmeti: pipis an. 3. ij. caricaz pin guis nifero decet: fiat emplm cum melle et supponat. Cel coque mel cum oleo et multo sale: fac emplm. Cum g ad in firmum tuum pueris carbuculi siue antracis gradus mali gnitate considera diligenter: et sic gradatum vtere suprascri ptis. Illa pmitus medicamina leuioza descripsi ad fortio ra pcedendo. Et q. malignitas illa grandis existit: oportet vt infirmo celerē succursum adhibeas: quare vctosas cum pfunda scarificatione sup locum statim apponas. Aliq. tñ pmo faciunt sic. R. camemrl. 3. ij. spice celtice. 3. j. maiora ne. 3. ij. bulliat in aqua: de qua cum spogia locus embrocef vt sanguis ille intorcat: subtiliter et meli⁹ extrahat: dein de vctosam cum multo igne supponit: deinde pfundā faci entes scarificationē vctosam reuerat. Aliā embrocationē faciunt cum aqua calida salsa vel sola. deinde in circuitu sca rificationē pfundā faciētes vctosam supponit. Non nul li in isto casu aliqd supponit corrosiuū vt arsenicum: qd as seruit in hoc casu pncipatū obtinere: et talia faciunt: q. pfe pe talis egritudo nullas patit moras: pp qd nō solū ime diate descripta facere cogimur: imo vti cauterio actuali vel potēiali. Q. si potēiali vti volueris multa inuenies in cura bubonis descripta: inter q. duo pma obtinet pnci patū. Si autē actuali vti volueris qd bñ laudo: et maxime cū egritudo sic existeret furiosa vt nobis nullas moras ac cōmodet: sic fiat ex calibe vel auro: sed bonū habeas arti ficē q. candē aurū bñ cognoscat: ne decipiaris in colore. Et caue sup oia ne cauterizatio cadat nisi sup vlcus efca rosum tñ ne flegmonizates ptes circūstātes tāgant: quia nocumētū sine inuamēto sequeret: et est multū talis caute rizatione cōmēdāda. Illā pprie mām illā venenosā attra hit a pfundo: attractaq. insensibiliter resoluat vel effluere fa cit. Et q. q. mā egreditur filis attramēto. Nonnulli parifi enses cū cera a cādela cadēte ardente supinfusa locū cau terizabant: et male. pmo: q. tale cauteriū nō pfundat. pte rea cera cōgelata malos humores phibet exhalare: et q. in parte egra et circūstātib⁹ mala nōnūq. inducunt ac cidentia: vt est dolor intolerabilis: ardor rubor: infatio et c. tum pp materie malignitatē: tum pp medicinas causticas seu actuale cauteriū. Ille bonus Gilbertus anglie⁹ do cet in suo cōpendio radicē lilij in aqua coctā circa locum emplare. Cel accipe medullā panis cū extrahis a fur no: et eā infunde i vino acetoso vel succo arnoglossae: et cir ca locū appone. Cel decoques lētes in aceto et cū eis et pa ne fac emplm. Et q. talia empla cito exsicant debent cito renouari: vel folia supponant arnoglossae. Idē Gilber tus qui magnus fuit expunetator in casu desperato dabat se habeat venenositate vt inq. An. ij. can. ca. pprio. sed tu facies si libet: q. nisi talia fuisset exptus: aut testimonio p borū habuisset dare nō psumpsisset. nā sepe venenū vnu aliud fugat: vt troscisci de tiro leproso ppinato: vel de vino in quo vipa fuit extincta. Preterea in experimēto Tadei reppi q. dare vacce seu boui pestiferato rasurā puniceis al bi et attramentū mixtū cū vino vel aqua ad qntitatē vni⁹ coclearis statim liberat eū a pestilētia: quare in pestilētia to homine hoc idē facere nō est incōueniēs. Nā tyriaca a pprietate venenato hoi et venenato boui exhibita ambos liberat a venenositate: vt docet experimētū. Aliū vidi qui in clisterijs pro illis pestilētiis loco salis cōmuniē sal nūrum apponebat: et mihi dixit q. incredibiliter illas

materias adustas eduxit. Itē recitat Gilbertus vbi su pra q. cū talia apostemata iuxta mēbra adhereant princi palia nobilia quidē prope locū obstracā vnam ligabāt: q. de sui proprietate ad se illā trahebat materiā venenosā: attra ctiaq. iterū obstracā aliā vnuā in alio adhuc loco pro pinquo ligabāt: que iterū materiā attrahebat: et sic indefi nēter faciebāt donec materia illa tota ad locū nō timoro sum veniebat: et facias si libet. Antrace ergo siue carbū culo mortificato ad ipsoz carnē mortuā siue escarā remo uendā de cetero est attendēdū. Pro quo nota q. iterduz remanet ibi escara velut clauis qui in equoz tergo non nunq. reperit: et q. q. caro mortua: locū ergo in circuitu ex vnguēto de bolo supius descripto: vel alio cōsimili sēp teneas emplm: nec vnq. amoueas cū vncino carnē mor tuam siue clauū vel escarā violēter. nā pp dolorē materia ibidē attraheret: attractaq. posset ibi nouū apostema ge nerare. Facias ergo sic. R. radicis altee. 3. ij. buglos se. 3. ij. bulliat in aqua: deinde pistent: qbus adde fari ne fenugreci: et se. lini an. 3. ij. incorpent simul cū butyro loto vel assungia porci nō saluta. Cel facias sic. R. radi altee: brance vifine: malue: herbe robertian. 3. j. alla. 3. j. coquant: et opuma pistent cū butyro antiquo et as sungia porcina nō saluta et fac massam: quā p tres dies re serua: deinde pone ad ignē et cola seu extrahē p stamineā: quib⁹ adde parū cere et pulueris mastice. 3. j. plus vel mi nus sūm qntitatē quā facies: et illo vnguēto vtere vt dictū est in caplo pcedēti: vtere butyro loto mixto cū pauca fari na frumenti et modico vitelli ouoz. Pro mūdificatiuo vtere mūdificatiuo de apio qd est opimum: vel de vitello oui q. descripta sunt in caplo pcedēti. Cel vtere vnguē to de melle. Ras. vij. alij. ca. de carbuculo: qd summe lau dat in isto casu: vt. R. mellis pul. sarcocolle an. ptes equa les: incorpa bñ simul et vtere. et si vis forti⁹ decoq. mel vsq. ad spissitudinē: vt ipse dicit: deinde misce sarcocollā: et fac vnguētū quo vtere vt supra. Amota escara et diligēter vlcere mūdificatio vtere vnguēto incarnatiuo in pcedēti ca. descripto. Cel facias sic. R. mastice: thuris: aristo logie ro. vnicis myrrhe: farine orobi: liturgi. ceruse: aloes an. ptes eqles: pinguedinis galline: porci: vel sepi arien in quātū sufficit: et cōfice vng^m cū cera: et pñt ex ipsoz ali quib⁹: et erit bonū. Cel facias sic. R. olei veteris lib. 3. ij. assungie porci depurate a sale li. ij. liturgi. aurei li. ij. vtri ol: radicū cāne an. 3. ij. oleū et assungia in stagnato cum claro igne liqfiant: deinde addant alia: et pūne ducātur donec debitā habeāt spissitudinē cū spatula lignea: que si esset de palma melior esset. In illo. n. casu nullū vnguētū pñtātus illo repies. Et q. in facie vel alia apparēte pte nōnūq. talia nascunt apata: ex quoz cicatricib⁹ facies: et maxime mulierū: vel alia mēbra deturpant in cicatricatu one vngō tali vtere. R. boracis. 3. ij. capho. 3. j. coralli al. 3. f. amēti dulcis. 3. j. bellirici marini dragagā. al. amidi cri stalli aritalis dētalis olibani al. nūri an. 3. ij. marmoris al. 3. ij. serpētarie scare an. 3. j. ceruse. 3. j. pñce hoc mō dra gātū: et bellirici in mortario marmoreo cū pistello ferreo sit pūdant siue terant. cetera sigillatim p pānū cribrent. Deinde. R. assungie recens abissine li. j. f. sepi capni vel porcini. 3. j. f. assungie galline. 3. j. ponant in aliq. vase in cacabo pleno aq. bulliēte sic q. liqfiant. deinde p pānū i ali quo catino colent: mox apponant puluis tot⁹ pter capho rā et boracē. deinde pone sup punas sp cū spatula misce do. et cū incipit bullire adde caphorā et boracē. Et cū coa gulatū fuerit vsui reserua: et in cicatricādo vtere. nā intm cicatrices subtiliat vt etiā leprosoz facies mirabiliter emen det. Cel vtere capno caseo q. tere ipm cum melle et fiat ad modū vnguētū. vel oleo de vitellis ouoz. vel tere mol licē panis cū folijs apij: et suppone. vel fac ad modū vng¹ ex farina orobi et thuris cū melle. Cel facias sic. R. as sungie porci p nouē dies in aceto tpate de tertio in tertius acetū renouādo li. j. argēti viui extincti aluminis an. quat

12. f. sulphuris vini. 3. j. corticū vīni. 3. f. nidi harūdinum
3. j. pistent oīa pistāda subtilissime: z in mortario oīa sū
misce: z fiat yng^m. ¶ Et el facias sic. R. assungie pparate
vt supra li. j. bulliat in vino al. z cū aliquatūlū bullierit co
letur p panuū lineū in aqua plātaginis: vel in lacte capri
no: quā infrigidatā in mortario pone: cui adde litargiri.
aurei sulphuris vini añ. 3. j. thuris. 3. j. f. scone ferri. 3. j.
argēti vini extincti. 3. f. boracis. 3. j. cāphore. 3. j. Et si illa
pinguedo nō sufficeret ad imbibēdū illos pulueres adde
olei ro. p prius in aq plantagi. lon quātū sufficit: z fiat yng^m.
¶ Et el accipe calcis viue quātitate quā volueris: z
eā extingue touēs in aqua frigida q̄ et amittat acuitatez:
de qua in mortario cū debita olei ro. quātitate fiat yng^m.
¶ Talia. n. vngūeta pellē subtiliādo z clarificādo cicatrices
occultāt. ¶ Cū singulare qd̄ ego exptus sum in delēdis
cicatricib⁹ est balsam⁹. Cū ergo videris carnē q̄a equatā
habeas bonū balsamū in q̄ pēnā intingās: cū qua sepe ci
catrigādū locū illinias. pp hoc enī intm cicatrix subtiliat
vt quasi nō appareat. Et hoc tu facies in dīarū facieb⁹: q̄
potius mortē eligerēt q̄ faciē cicatrigatā habere. Et hec
de cura illozū apostematū dicta sufficiant.

De cura variolarum. Caplin .vj.

¶ Si variolarū febris vt supra dictū est inter pestilē
e nales numeret⁹ sē tñ sex rerū nō naturalū regimē
a cōt regimine febris pestilēntialis sup⁹posito aliq̄li
ter variat. ¶ Pro quo nota q̄ oī tpe anni z oīi regione
cujuscūq̄ quis etatis fuerit vel cōplōnis pōt indifferēter
variolarū. licet in decrepita etate visum fuerit rarissime:
vnde sū etatū diuersitatē regionū: cōplexionū: tēporū an
ni: febris essentia ac etiā cito vel tarde ipsaz apitūdes ē cō
similiter regimē variādū. ¶ Sit itaq̄ aer ante variolarū
apitūne ad siccū z paululū ad frigidū declinans: plus tñ
vel min⁹ sū q̄ in egroto maiorē vel minorē incēssionē p
cepis. Lūq̄ incipiūt apparere aer ad caliditatē z humidi
tatē reducat tempatā. Et quōcūq̄ seu q̄liter cūq̄ alteretur
rebus vt ere odoniferis: put supra differētia. ij. tractatu p
mo z caplo pmo te docui. ¶ Pro cibo aut vīaf pūfana oz
dei nō colata cū modico cūchari vel ordeato siue auena
to: vel mica panis abluta cū lacte amigdalārū pparataz.
et in istis si placet potes addere aliq̄ acetosum: vt vinūz
granatū berberis egrestā z siliā: vel seminū cōmū emul
sionē: z ex herbis vī pōt spinachij: boraginib⁹: lactuca:
acetosa: z cucurbita de succis suprascriptis: addēdo p li
bito. Cōueniūt z lentes excoctate cūz aceto correcte: vel
aliquo ex succis suprascriptis: z p bulliant in duab⁹ ags: z
postea ad pfectionē vsq̄ decoquant: z alteratis vt supra
vt ere: Nec dieta cōuenit vsq̄ ad duos vel tres dies donec
varirole incipiūt appere. Et si ad grossiorē dietam venire
necesse sit ista in brodio pulle decoqui facias vt in caplo
cure febris pestilēntialis te docui. vinū q̄q̄ vsq̄ ad hoc tps
est omīno vitādū: sed aquā bibat ordeī in qua lamina ali
qua aurea sit extincta: si diues fuerit infirmus: post autēz
variolarū apitūne pōt parū vini albi aquei bibere: vt ci
soli aqua cocta bñ limphati: qd̄ tñ pōt medicinalr q̄ ci
baliter exhibeat: vt variolarū iuuēt egressum: ideo i par
ua sumi debet quātitate. ¶ Et scias q̄ varirole sepissime la
ctantib⁹ accidunt: quare eo tūc regimine suprascripto de
bes nutritē gubernare. nā cū infans lactis febricitauerit
tūc oportet vt recuset lac matris ei⁹: pma q̄rti. ca. de cu
rationib⁹ vīb⁹ febrū putridarū. z tertia pmi. ca. de egri
tudinib⁹ q̄ infantib⁹ accidunt. Et si in hoc casu nutriti cali
de cōplexiōis existeret: debes vnā aliā accipe q̄ frigide cō
plexiōis existat. Et debes infantē tenere in aere vt supra
correcto: q̄ tñ omīno obscurus esse nō debeat: pauci lu
minis tñ existat z q̄scat infans in cunabulo: qd̄ moueri sē
per debet leuiter: z maxie plus lactis succione a nutrice:
vel alia psona melodiose cantate: vel cū alio musicali in
strumēto sonate: ne infans ad vagitū vel irā puoceat. Et si
cōprehēdere nutriticē in sanguine vel alijs i pūozib⁹ abū

dare siēda esset flōmia: vt sūm exigētā alioz hūoz eūatio.
Et si cōt tali nutritici absolute phibeas: si tñ robusta foret
ac cōtū assueta: diuq̄ sine ipō pmāssit: sibi cōt cōueni
ret: sed tūc lactare infantē vsq̄ post horā nō debet. ¶ Cū
expedit ad medicinaliū regimē veniēdo potione aliquā
ex suprascriptis infirmo tribue beceardicā: vt mae vene
nositas extinguat: q̄ in variolādo magna z adhuc i mor
bilādo maior: imo maxia repit: interdū z lactāu parū illi
us aq̄ beceardice maxie pueniret. Et si infirm⁹ ipē in etate
vīotatiōis fuerit z nō flōmie p pri⁹ cōib⁹ eductis supflui
tatib⁹ p nām vel cōi cū suppositoio vel clisteri: ponēde p
mo sunt sup nates aliq̄ vīotose cū scarificatiōe: deinde sup
spatulas sanguinē sū virtutis tenore cōplōne febris esse
tiā z c. ex hēdo. Et si in etate fuerit flōmādi basilicā primo
deinde cephalicā incidi facias mētū sp habēdo q̄ i febris
hec a sanguine pueniret: alijs puentitib⁹ ad lippothomi
am vsq̄ flōmiā facere poteris: vel saltē fieri facias sensati
onē: z maxie si cardiacā flōmaueris: q̄ etiā in h casu sola
pōt puenire. ¶ Nota tñ q̄ si nām pcpes sanguis narium
fluxū tētare ipam uiuare debes cū seta vel aliq̄ h⁹ nariūz
fluxū sanguis puocatē flōmiā si op⁹ fuerit dimittēdo. ¶ Itē
nota q̄ talis flōmia siue vīotatio ante variolarū apitūne
fieri debet. post aut nāe opationē ipedires: vt ex dictis h⁹
Alui. pma q̄rti de cura variolarū. Si autē ad hoc vsq̄ tps
facta nō esset z magnā sanguis repletionē cōprehēderes
flōmia vel vīotatio eo tūc maxie pueniret: q̄ nā a multi
tudine oppōsa maei potētior: ad residuū expellēdū redde
ret: z etiā dato q̄ i expellēdo mām potēs existeret: tāta tñ
esse pōt vt sepe ptingit q̄ mēbra ad q̄ expellit corūpens.
¶ Itē nota q̄ si mām ipam ad faciē raptū h⁹ cōprehēde
res: nec posses sanguinē a narib⁹ puocare: pp qd̄ aliq̄rū
mēbroz faciei destructionē timeres: vt oculo z vel aliozū
z c. pmissa cephalice flōmia iubet Alui. nāsi venā incidere
Quen. n. ptes supiores p ipam a malitia variolarū: vt ipē
ingit: z est vena leporis de q̄ q̄rti pmi. ca. de flōmia fac mē
tionē. Et sūm exigētā in sanguis exctione sū bñ sollicit⁹:
qm̄ hū⁹ morbi ē cura potissima. ¶ Nec vnq̄ forte medi
cinā exhibeas: z si pura medicina idigeas vt ere clisterijs:
vel aliquib⁹ alijs lenitiuis factis ex māna cassia tamarin
dis: sūru. vīo. diaprūnis nō scamoneato vel diacatolicon
descriptiōe cōti. Et potes de aliq̄q̄ istoz cū decoctiōe cōi
vel aqua fructū facere potione. ¶ Excto itaq̄ sanguine
sūm q̄ oportet vt ere iulep sirupis mīuris supius descri
ptis. f. ca. de febre pestilēntiali cura: vsq̄ q̄ varirole incipiant
appere. Sz vnū memorie bñ retine. f. nūq̄ epithima vel
aliud in talib⁹ appropiare virtute cui⁹ mā possit adintus
ppelli. ¶ Idi. n. quēdā iudeū qd̄ pauca respiciens cordi
epithima cuidā variolādo in quo salutis signa iam inci
piebāt appere appropinquauit: z in crastinū pfocat⁹ perijt.
¶ Cū aut varirole incipiūt appere est ad mām expellēdā
māda natura: qd̄ facias pmo reducēdo aerē vel aliqua
lē caliditatē: vt supra dictū est. Debescq̄ in hyeme infirmū
in drapo de grana: z in estate de sindone inuolutū tenere
Et caue ne aer frigidus ipm attingat. Et i isto casu girar
dus cremonēsis sup viatico docet accipere succū fenculi
et apij: z in ipō tepēfacto pānū intingere in quo infirmus
inuoluat: qd̄ facias si libet. Si tñ magnā infirm⁹ estuatio
nē sentiret cū quo nigrēdo lingue z itēno caliditatis ad
esset reduc aerē q̄stū possibile ē ad tepēritē: cū quo etiā le
uiter coopiat. ¶ Medecine q̄ interi⁹ sūt appropinquade: et
si virtutē mām ppellēdi ad cutim h⁹ debeat: q̄ntū tñ fie
ri pōt pteperēt ne maior flāma in hūozib⁹ iducat. ¶ Fa
cias q̄ sic. R. aq̄ endiuie. 3. viij. aq̄ fenculi. 3. iij. cūcha. al.
3. iij. infundat cūchārū in aq̄ decoctiōis fructū vel fi
cuū: z cū dissolutū fuerit fiat iulep cū ags suprascriptis:
de quo infirm⁹ sepe bibat. ¶ Et el facias sic. R. ficū sicca
rū nūero. vj. lētiū excoctatū ordeī radicū endiuie añ.
12. j. se. fenculi. 3. f. fiat decoctio: cui adde cūchārū: z in
potu tribue. ¶ Et el facias sicut docet Alui. vi. R. lacte ab

Differrentia .III.

lute. 3. vj. lentiū ex corticatarū. 3. vj. dragagātū. 3. iij. decoq̃
in media libra aq̃ vsq̃q̃ remaneat q̃rta p̃s lib. ⁊ adde pay
gucchari: ⁊ i potu tribue. ¶ Si aut̃ ista flegma nō fuerit:
docet sic facere. R. ficuū citrinarū. 3. vj. lentiū ex corticatarū:
⁊ lacce añ. 3. iij. dragagātū se. feniculi añ. 3. ij. coquātū i
li. j. aq̃ donec veniat ad tertiā p̃tē: ⁊ da de ea bibere patiētū:
Expellit. n. caliditatē a corde: atq; ipsius pulsum phibet.
¶ Uel facias sic. R. ficuū siccarū. 3. ij. passulaz: lentiū ex cor
ticatarū: se. feniculi: añ. 3. j. lacce sandali ru. añ. 3. iij. ⁊ quas
sent: ⁊ bulliāt in li. iij. aq̃ vsq; ad p̃sumptionē medietatis:
de qua infirmo sepe exhibet. ¶ Uel facias sic. R. radicuꝝ
apij: se. feniculi: petroselinū añ. 3. j. ficuū siccarū. 3. iij. passu
larū. 3. ij. berber. 3. vj. sandaloꝝ ru. 3. iij. ⁊ qualient ⁊ bul
liāt in li. iij. aq̃: ⁊ fiat vt supra. ¶ Uel facias sic. R. succi mē
te depurati. 3. iij. succi lapacij acuti. 3. j. succi acetose mu
cillaginis: ficuū citrinarū añ. 3. j. s. oxycachare simplic. 3.
vj. aq̃ radicū feniculi atq; endiuie añ. 3. vj. iij. guccha. al. 3.
ij. fiat iulep. de quo in potu sepe tribue. ¶ Girardus cre
monēsis ad puerorū variolarū egressionē solū aquā de
cocnōis lēticule exhibebat. Oīa igit̃ sup̃ascripta facilez
prebēt variolarū exitū. ¶ S; q̃ in ipsarū egressū pp̃ mae
multitudinē aut malignitatē aut ipsius ad aliq̃d membrū
facile decursum de nōnullorū mēbroꝝ destructiōe tūmē
de ip̃orū defēsiōe p̃uidēdū existit. Et p̃ de oculis. nā ma
teriā ad ipsos si raptū h̃e p̃apes: p̃ infirmū colloca in lo
co nō luminoso: nec rē rubēdū aut luminosā inspiciat. Sa
phyrus q̃q; ac smeraldus in oculo circūducas: ac ipsū
smeraldū sepe intueas: debetq; statim a p̃ncipio aq̃ rosa.
aut coriādrī mirti vel sumach duas vel tres guttas oculis
imponere. s. in lachrymalī domestico: deinde faciē paula
tim ad oppositū vertere: sic vt aqua totū circuat oculū: q̃ i
estate frigida: in hyeme ṽo remissi frigoris existat: ⁊ pari
ter de oibus in oculis ponēdis agstā dictis q̃ dicēdis fa
cere debes. ¶ Itē in hoc casu hec aq̃ p̃derit mirabilr: vt
R. aq̃ ros. 3. iij. succi carnositatis granati. 3. j. sumach. 3. f.
cōquasset sumach: ⁊ liget in petia rara: ⁊ bulliat cū supra
scriptis vsq; ad p̃sumptionē tertiē p̃tis: ⁊ de tali mō q̃ su
pra pone in oculis infirmi sepe. ¶ Uel facias sic. R. aque
de cocnōis sumach: aq̃ ros. añ. 3. ij. misce: cū qbus p̃fricef
antimonij: ⁊ adde si placet parū cāphore: ⁊ maxie in p̃i
mis duob⁹ dieb⁹: ⁊ vt supra vtēre. ¶ Uel facias sic. accipe
succū coriādrī in q̃ antimonij cōfricef: ⁊ fac vt p̃r. ¶ Uel
facias sic. R. aq̃ ro. 3. iij. aq̃ decoctiōis sumach. 3. j. litarg.
aurei subtilissime tritu. 3. j. misce ⁊ vtēre. ¶ Itē posses ma
teriā ad aliā diuertere p̃tē. s. p̃fricādo leuiter collū ⁊ etiaz
rimpora trahēdo sp̃ vsus p̃tē posteriorē. ¶ Si aut̃ fluxum
sang. nariū nā tēaret: cū p̃ipes ⁊ de nariū destructiōe ti
meres facias sic. R. aq̃ ro. 3. iij. aceti. 3. j. cāphore. 3. j. s.
daloꝝ citrinorū. 3. ij. misce s̃l in ampulla quā sepe infir
mus odorēt. potes ⁊ cū tali aq̃ nares illinire: vel illineas
eas cū oleo ro. aliquat̃ cāphorato aut oleo de mirto aut
citoniōꝝ: vel p̃frica in aliq̃ eorū antimonij in aqua plāta
ginis vel rosarum ⁊ illinias nares. ¶ Notes pariter ⁊ au
res si de eis timeres defendere cū sup̃ascriptis. ¶ Ad oris
quoq; defēsiōē. R. aq̃ plātagi. vel ro. 3. iij. amili. 3. j. f.
misce: ⁊ os sepe collue. vel vtēre lacte capno vel asinino
cū aq̃ ro. vel plāta. mixto. ¶ Uel facias sic. R. aq̃ gucchari
3. iij. vini gnatōꝝ acetosorū. 3. j. f. misce: ⁊ vtēre vt supra.
¶ Itē infunde penidias in succo arāci: vel agresta addita
aq̃ ro. vt supra ⁊ c. valēt etiā p̃ gutturis defēsiōe oīa supra
scripta gargarisnata. ¶ Itē ad oīm indifferēter mēbroꝝ
supiorū defēsiōē bonū ē sumere post cibū aliq̃ grana
natōꝝ nucorū: vel aliq̃ coriādroꝝ vel parū coctant cum
guccharo cōditū: vel parū panis in succo berberis agesti
vel cōsili infusi. ¶ Defendim⁹ q̃ meri acitōm isto mō. R.
aq̃ ordei lib. j. aq̃ endiuie li. f. iulep rosati. 3. iij. sirupi de
mirtis. 3. ij. fiat iulep: de quo infirm⁹ sepe sugat. Itud eti
am iulep valet ad intestinorū supiorū defēsiōē. ¶ Ad
intestina ṽo p̃ inferiora defendēdū debes vt stipicis: vt

dicat Auiē. facias ergo sic. R. rosa. ru. añ. 3. f. risi panici
añ. añ. f. fiat decoctio in aq̃ pluuiali vel aqua extinctiōis
calibis: de qua accipe li. j. in qua dissolue gucchari ro. anti
qui olei ro. añ. 3. ij. misce ⁊ fiat clistere. ¶ Pro defēsiōe
pulmonis ne vlceret ⁊ ne anhelit⁹ cōstrictio vt nōnunq̃
cōtingit sequat. docet Aui. loch facere de lētib⁹: facias er
go sic. R. lentiū ex corticatarū subtilr tritarū. 3. iij. se. pa
paneris al. 3. j. cōserue ros. 3. ij. iulep rosati quātū sufficit:
et fiat loch: de quo sepe lābat infirm⁹. ¶ Cūq; variole sūt
extra pulse ē eorū maturatio cū cooptura muada: ⁊ debēt
pp̃ a fonte caloris distantiā magis extrema coopiri. ¶ Cū
aut̃ variole rūpunt cū coto debēt leuiter exiccari a sanies
verū sepe accidit vt earū ruptura tardetur: postq̃ adhuc
mature fuerint: q̃re timētes ne sanies membrū corrodāt: i
quo sunt iubēt auctores eas cū aurea acu apiri cōtinue sa
niē cū coto leuiter exiccādo. ¶ Itē postq̃ mature fuerint
earū ē resolutio necessaria vt exiccent ⁊ cadāt: in quo ca
su multa describit Aui. bona ⁊ vtilia. ¶ Et vt te ad actum
practicū reducā: facias sic. R. aq̃ ro. li. j. salis cōis. 3. j. cro
ci. 3. f. bulliāt simul vsq; ad cōsumptionē tertiē p̃tis. de in
de habeas petiā lineā ad quātū variolarū quas inten
dis desiccare in aq̃ infusam ⁊ debite exp̃sam sup̃ variolas
appone. Laue tñ ne sup̃ imaturas quas rupisti variolas
petiā illā apponas: ne pp̃ hoc dolor vehemēs aut apā sibi
dē eueniret. ¶ Aliud medicamē qd̃ Aui. cōmēdat: q̃ vari
olas maturat exiccat ac eas facit cadere cū velocitate. R.
folioꝝ tamarisci. rosaz ru. lēni añ. añ. 3. j. sandaloꝝ ru. 3. iij.
cāphore. 3. f. salis cōis. 3. j. cōquasset ⁊ bulliāt in li. f. aq̃
ros. vsq; ad p̃sumptionē tertiē p̃tis: qua vtēre vt anscripta.
¶ Suffumigatio q̃q; tamarisci variolas multū exiccat: vt
Aui. añ. añ. ca. pp̃rio. habeas ergo folia ⁊ cortices tamar
isci: quorū fumo pānū lineū suffumiges: quē p̃ desiccādis
variolis suppone. ¶ In hyeme ṽo si aliquarū extremita
tum variolas velles velociter exiccare: vt manū vel pe
dum ⁊ c. docet Aui. incidere tamariscū: ad quā incisionē
mēbra applicent desiccāda. Et in casu q̃ variole multe ef
sent humiditatis: suffumiga pānū sup̃ mirto ⁊ folijs eius.
¶ Et si forti⁹ vis. R. thuris: nucū cypli añ. 3. f. ros. ru. gal
larū añ. 3. ij. mirulloy ⁊ folioꝝ ei⁹ añ. 3. j. cōquasset: de
quib⁹ pone parū sup̃ prunas ⁊ suffumiga pānū vt supra.
¶ Uel facias sic: ⁊ est q̃ cōter practicas ⁊ ego ṽtimur. R.
farine fabaz p̃tē vnā: farine risi milij ⁊ ordei añ p̃tē f. ipo
ne orali ⁊ salpica linteamē sup̃ q̃ faciet infirm⁹. Et si ē deli
catus salī solū culcitra: sup̃ quā pone postea linteamē rap
et bñ subule. ¶ Et q̃ nōnunq̃ p̃tingit mēbrū aliq̃d ex va
riolis vlcerari ad tale cōsolidādū vlcus laudat Auiē. vn
guētū albū cōe: ⁊ est qd̃ describit Nicolaus: sed fiat sine
aceto. ¶ Valet etiā vng^m de cerusa s̃m p̃mā vel secūdam
descriptionē Aui. v. añ. tractatu. ij. ¶ Alij accipiūt vng^m
de cerusa d̃scriptū a d̃des. ⁊ tale vng^m cū aqua ros. lauāt
in mortario s̃l incorporāt addēdo parū cāphore ⁊ aliq̃d
de rasura radicū cāne ⁊ de rasura venarū arboris agarō:
et est salis: vt nōnulli volūt moderni. Ego tñ nullos sino.
nūmīātes inueni q̃ illud vocabulū exponerēt. verū rasu
ra corticis radicis salicis multū p̃uenit in isto casu: vt p̃t
p̃ Aui. ⁊ Sera. in pp̃ijs cap̃is. ¶ Alij accipiūt vng^m huc
cerotū albū galicē sine aceto cum res addūt sup̃ascriptas:
et hoc vng^m bene laudo: qm̃ talia vlcera multū exiccat et
p̃solidat. facias q̃ sic. R. olei ro. 3. iij. cere al. 3. j. liq̃fiant
s̃l. deinde diu cū aq̃ ros. lauent: cui postea rasurē radicis
cāne. 3. j. rasurē radicis salicis. 3. f. camphore. 3. j. fiat vn
guētū: quo vtēre. ¶ Laudat etiā Aui. vng^m factū ex litar.
et cerusa cū oleo ro. ⁊ cera. ¶ Laudat insup̃ ip̃e vng^m ru
beli qd̃ ip̃se describit. v. canone. tracta. de vnguētis. ¶ Et
q̃z q̃q; ex variolis accidūt cruste in naso vel alia p̃te ad
eorū remotionē laudat vng^m factum ex oleo ros. cū cera
modico ceruse ⁊ pauco climie. ad idē valet butyrū cū aq̃
ro. lotū. ¶ Uel facias sic. R. olei ro. 3. j. pinguedis anguil
le. 3. f. lauent cū aqua ro. quib⁹ adde parū cere liq̃facte ⁊

litargi. 3. f. z ceruse. 3. f. z fiat vnguentū cū quo illinantur
cruste. C. Nonnunq; a vestigijs violarū facies ac alia appa
rēna mēbra deturpanf; p quoz remotiōe multi laudant
Alui. vt radices harūdinis sarco collā semē melōis z alia
multa. C. Sed vte ad actū practicū deducā facias sic. R.
olei de lilio: olei de phisticis añ. li. f. pinguedinis asini. 3.
iij. olei ro. 3. ij. lauent diu ista fil cū aqua ro. z lilio z albo.
deinde accipe albumina q̄tuor ouozū recentū q̄ in testis
suis ponant ad ignē vt partū coagulent: z coagulata mi
sce in mortario cū oibus suprascriptis: postea accipe ami
gdalarū dulciū z amararū depillatarū añ. 3. j. f. pistent
diu: deinde incorpa cū rebus suprascriptis: qbus oñibus
adde radicū cānarū. 3. ij. f. sarco colle: se. melonis cū corti
cibus rici abluti litargij aurei: cucchari taberget amili
crete: ex qua sūt vasa fictilia añ. 3. j. oia fil misce in morta
rio tādiu agitādo q̄ ad spissitudinē vnguenti deueniat: q̄
vtere: qz mirabilī variolaz delet vestigia. C. Ad idē va
let aqua sublimatiōis radicū cānarū. C. Ad idē valet pin
guedo asini cū oleo ro. liquefacta. C. Et sup oia valēt hec
tria. s. aqua vngularū arietis vel capre q̄ egredif cū vngu
le ille assant in igne. Sanguis leporis z sanguis tauri va
lent etiā: z oia vnguēta q̄ ad cicatrices carbūculoz et an
tracium remouēdas in capulo precedēti describuntur: et
hec de cura variolarum.

C. De cura morbilozū z h̄ pfecto hui⁹ cōmentarioli prime
pncipali parti finē imponā: Ad quē ille me iuuat feliciter
puenire: qui p nobis pēndit in ligno. amē. Cap. vij.

Upra dictū est qz variolē parū differūt a morbilis:
et qz variolarū signa sūt existūt: nisi qz in morbilis
febris z accidētia oia sunt intēfiora: cū vltimā co
lera pueniāt. Et ideo cura variolarū cura existit morbi
lozū quātū ad regimē sex rerū nō naturalū ac medicina
liū: debes ceteris parib⁹ totū regimē magis ad tēperamē
tū reducere: cū febris sit magis intēsa: ac etiā accidētia in
tēfiora: vt dictū est. Et qz morbili crustā nō faciūt: nec etiā
vlcus solutiōe nō indiget neq; p̄silibus vt variolē. Si tñ
sedus color remaneret vtere vnguētis z alijs variolarū
vestigia remouētib⁹. Et h̄c sit finis cure morbiloz: p quā
huius cōmentarioli p̄me pncipali pti finis imponit: ad lau
dem dñi n̄ri iesu christi crucifixi: eiusq; genitricis. amē.

C. Explicit p̄ma pars hui⁹ cōmentarioli q̄ est de peste: Ad il
lustrissimū p̄ncipē z dñm: dñm Philippū maritā anglū
z Mediolani ducē: z papie anglie qz comitē: Editū p An
toniū guayneriū papiēse artū z medicie doctore eximū.

C. Secūda pars pncipalis huius cōmentarioli que ē de
venenis feliciter incipit.

Rimū caplm ponēs: Quid p ve
nenū sit itelligēdū aliqua
incidētia mouet dubia. E. har. iij.

C. Primū. nunquid surdus z cecus a basili
sco possit venenari.

C. Secūdū. nunquid basiliscus primo vi
dens hominē ipm pimat: an econtra.

C. Tertiū. qualiter venenum quodcūq; sit illud z qualiter
cūq; app̄ximatum interficiat.

C. Quartū. nunquid ex toto genere omīe venenū p̄nci
palus cor inficiat q̄ aliud membrum.

C. Quintū. dubium qd venenum ceteris paribus citius in
terficiat: an agens intērioualr seu spūaliter an mālīr.

C. Sextū. an possibile sit veneni actionē ad aliqū p̄cisū
terminū limitari: sic qz ad illud ips venenatū merito
talīs veneno sitatis moriat: z non ante nec vltra.

C. Caplm 1^m. Modū edocet p quē quis se sciet ab assumpti
one venene seu ab eius lesione custodire. 112

C. Caplm 3^m. Res continet veneni malitiam frangentes:
ac ipsius impressionem prohibentes. 112

C. Caplm 4^m. querit. Nunquid beneficio medici vel alio
quis possit taliter disponi: vt nulli⁹ exhibiti veneni: si

ue ab intra siue ab extea timeat actionem. 113

C. Caplm 5^m. Modū instruit per quē quis sciet cōplexio
nem suā facere tyriacalē seu beceargicā: sic qz nullius
veneni q̄ltercūq; app̄ximatum timebit actionē. 113

C. Caplm 6^m. Modum tyriacam magnam: ac mitridatū
docet conficiendi. 114

C. Caplm 7^m. Qm venenozū quocūq; z qualitercūq;
app̄ximatum curam ponit generalem. 114

C. La. 8^m. Particularē curā ponit mineraliū venenoz. 115

C. Caplm 9^m. Curā ponit venenozū vegetabiliū. 115

C. Caplm 10^m. Curā ponit venenozū animalium z qua
rundam partium ipsorum. 115

C. Caplm 11^m. Curā spēcialē ponit puncture seu morsure
animaliū venenosozū: ac vulnerū factorū cū cultello
sagittatello vel alia re veneno infecto. 116

C. Caplm 12^m. Curam ponit morsure canis seu alteri⁹ ani
malis rabidi. 117

C. Quid per venenū sit itelligēdū ostendit: quedā cum
hoc incidenter dubia declarans. Caplm j.

Si venenū

multipliciter acci
pi possit: hic tamē
per venenū illud solū itelligo: qd qualiter
cūq; humano corpi app̄ximatum: siue a
materia fuerit opatiuū. siue nō: est sue com
plexiōis mediāte quadā occulta pp̄rietate

corruptiū: vt napellus: cornu spice: opū: venena serpē
tum: euforbiū zc. C. Si Alui. ac plimi auctores de vene
nis tractates dixerūt opū z euforbiū: z plura alia venena
a qualitate opari manifesta. C. Sciendū qz Alui. z alij sic
ponētes p̄siderauerūt venenū q̄tū ad spēcificā formam:
qua vna species differt ab alia. Et sm hāc p̄siderationē
dixerūt qz venenoz quoddā opatur: nō qz calidū aut fri
gidū: sed qz tale habēs. s. virtutē humane vite z sanitati cō
trariā. C. Aliud ē qd etiā a virtute seu a pp̄rietate agat cū
hoc etiā agit: qz frigidū aut calidū zc. vt opū: euforbiū: z
similia. Et p̄pter hoc orta ē talis venenoz distinctio: hoc
est. venenoz quoddā opaf a q̄litate manifesta: z quoddā
ab occulta: cū qua tñ stat: vt patet qz oē venenū agat a p̄o
p̄rietate. C. Idē quo notādū qz ois actio ad bonū intelle
ctuz: aut puenit a q̄litate manifesta: aut ab occulta: aut ab
vtraq; fil. Exemplū p̄mi: vt actio pipis aut sinapis vltij
caliditate inducēdo: aut lactuce: seu endiuie frigiditatez.
Exēplū secūdi: vt actio hyacinthi collo suspēsi: qz p̄pter oc
cultā pp̄rietatē in cor vniū imprimi qualitatē qua ipm ad
opa vite meli⁹ disponit: ac p̄trarijs resistēdū: vel vt actio
saphyri fugatis antracē vel smeraldi buffonis oculos ip
sum fixe intuetes eliquātis: q̄ magis sensualr cōprehēdū
tur. C. Dec. n. z similia p occulta agūt pp̄rietatē: q̄z ali
quas manifestas q̄litates inducāt. Mā in buffonis oculos
p smeraldū vna inducit occulta qualitas: qua liquefiūt z
destruunt: z per p̄sequēs infrigidant vel calefiūt: nec est
hoc incōueniēs qz influētia solis vel saturni calefaciat vel
infrigidet. Exēplū tertiū: vt actio euforbiū in corpi huma
num: qz etiā caliditatē hois interemptiūā inducit: hoc tñ
mediāte quadā opaf occulta pp̄rietate: q̄ illā inuat quali
tatē manifestā. s. caliditatē vt sit hois interemptiua: qd p̄z
qz piperis: sinapis z similiū caliditas q̄ in eodē gradu cū
euforbiū caliditate reponit mortē nō inducit: tñ in eufor
bio quedā videt esse occulta pp̄rietatē: p quā suā inducit
caliditatē hominis interemptiūā. Preterea tyriacā pira
oia valere venena videm⁹. ergo si euforbiū vel cōsimile
solū agere p qualitatē manifestā: qz p caliditatem: tyriaca
eius poti⁹ actionē iunaret qz impediret cū calida sit: cuius
oppositū exp̄mur: ergo zc. C. Et nō Alui. ij. canon. ca. iij.
describēs venenū inquit. Venenū est medicina q̄ corrup
pit cōplexionē nō cum cōtrarietate tñ. s. pueniente a q̄l
tate manifesta: sed cū pp̄rietate que est in ipa: vt per hanc
descriptionē det itelligere: qz si aliqd sit venenū qd opa
tionē suā a q̄litate manifesta facere videat illā nō tñ cum

Tractatus

qualitate facit manifestā: sed etiā cum pprietate. Et sic p3 opū: euforbiū z similia: z breuiter cibū venenosum medicinā venenosam z venenū absolute esse venenū ad intellectū datū. Accipiēdo igit venenū: videtū est: sciendū q venenozū quoddā opaf materialiter: quoddā intēnū naturaliter seu spūaliter. Illud materialr opari voco qd aliq mō a corpe nostro patit. Intēnōnalr vō seu spūaliter qd nō actuātū: nec a calore nōstri corpis alteratū ab aliq oculta pprietate spūs: aut mēbrū aliqd pncipale: seu aliud sic indisponit: vt ampli⁹ deputata a natura opa nequeāt exercere. Sicut verbi grā: Dicim⁹ q basilisc⁹ visu hominem pimit: z auditu: qz ab oculis ipsius tanqz ab obiecto visibili diffundunt radij seu spēs visuales: et ab ei⁹ sibilis spēs audibiles: q peruenientes ad oculos hoīs seu ad aures ibi spūs existētes seu humores inficiūt venenose: que infectio p spūs seu hūores multiplicata ad cor vsqz peruenit ipm sic venenose inficiēs: vt ampli⁹ opa vne nequeāt exercere: z sic accidit mors. Et pp hoc dixerūt antiq hominē posse p oēs sensus venenari. s. p visu z p auditu: vt statim de basilisco dictū. p odoratū: vt p odore mellis mali: z ab odore cuiusdā serpētis: atqz quorundā fungoz q odorantē interficiūt. per tactū. n. liquet manifeste de his qui i stufa lecto vestibus zc. quotidie venenant. Et etiā scribit de quodā milite q lanceā cū qua regulū interfecerat i manu deferēbat: per quā fuit venenatus. De gustu nanqz patet manifeste: z nō solū his modis qz pōt venerari: sed etiam plurib⁹ alijs. Nā sicut in smeraldo forma vna specifica in diaphtheria suauitua repit: ita in lapide: vlt in alia repōt forma specifica speciei humane venenose destructiua repit: qz in lapidib⁹ rebusqz alijs varie sūt: ac diuerse virtutes pp quas aliqua p suā occultā pprietatē nocēt aliqua iuuant: aliq ad irā puocat: aliq morfu faciūt: z sic de alijs. nā vt inquit Alber. in tractatu suo de mineralib⁹: de lapidib⁹ pncipios: quidā lapis noīe limparia repit: quē bestia quedā a venatorib⁹: z a canib⁹ infestata tanqz ad patronū accedit: z qz diu lapidē illū pntē h3 nullū venatores: aut canes eidē inferre pnt nocumētū: z hoc vt inqz virtutib⁹ celestib⁹ est deputandū: qz Hermes pbs in lapidibus et plantis mirabiles esse dixit. Un vnus hispan⁹ mihi retulit granate cuiusdā hispanie regis habuit natiuitatē: per quā cū optimi ibi sint astrologi cognouit ipm multū ad bellū inclinari: ppter qd ei⁹ timēs potētiā vna sibi stellaz mirifice laboratā ac varijs z diuersis lapidib⁹ pncipios exornatā trāsmisit: quoz virtus erat sedentē māsuescere: atqz belli appetitū repimere: quare idē fieri posse de reb⁹ venenādī pprietatē habētib⁹ nō repugnat: vt patet. Plura alia virtute lapidū vel platarū fieri nālter pnt: qz Hermes aucēte p artē magicā fieri credunt. De re cauēat barones z pncipes: ne eoz natiuitates ab hostib⁹ presciantur. nā per eas sepe doctis veniūt ad visamenta: p q illa pncipib⁹ multa dāna sequunt. De cauēat insup qualr preciosos lapides: z qz maxime non cōter notos: z alia preciosa dona suscipiāt: z cū hoc a qbus: qz sepe latet ham⁹ in esca. nā sicut in qbusdā lapidibus cor cōfortādī pprietas inexistit: z alia mēbra pncipalia: vt in prima pncipali pte ostēsum est: ita aliq inueniunt oppositū faciētes: ac etiam res alie plime: z sic qnqz a lapide a plāta vel a re alia p ei⁹ occultā pprietate z vitales spūs vel aliū indisponunt: vt amplius pro vita nō sufficiāt seu a nā deputata opa exercere neqant. Quare multi repētina morte dephendunt: cuius causam penit⁹ ignoram⁹. Sed talia nūqz ad nram deuenerē nōtiā: qz estī ātiqnoz aliqs hoc sciuerūt p nefarios hec ppalare nō voluit: qd tū secerūt de ipsoz impssiones phibētib⁹: vt infra deo duce patebit. Un pessimi q his vt sciūt: vt inqz Bēulis sup sexta qrti. talia deferētes aliq secum portāt illoz impssionē phibētia ne ab illis pimat. Sed circa dicta dubia mihi occurrūt aliqua. Cū nū nungd surdus z cecus a basilisco possit venenari: cū dē sit qz ipse p visum z sibilū hoīem venenat. Cōm dubiū

nungd hō prius vidēs basiliscū ipm pimat: z nō pimat vel ecōtra. Tertiu⁹ qualr venenū qd cūqz sit illud z qlt. tercūqz approximatū interficiat. Quartū nungd ex toto genere omīe venenū pncipalius cor inficiat qz aliū mēbrū: vt cōciliator: z plēs aliū voluerūt. Quintū q venenū citius interficiat ceteris parib⁹: an agēs intēnōnalr seu spūaliter an mālter. Sextū z vltimū an possibile sit venem actionē ad aliquē psum terminū limitari sic q ad illū terminū venenat⁹ merito talis venenositatis moriat⁹ ei nō ante. Ad pūm dicēdū q basiliscus hoīem pōt dupliciter venenare: vno mō p spēs illas intēnōnales: vt dictū est: z isto mō cecū: z surdū venenare nō posset. Alio mō p vaporē ab eo eleuatū seu emissū: sicut dicebat Ari. in de pprietatib⁹ eltoz de illis duob⁹ draconib⁹ iuxta radi ces duoz montū existētib⁹ q anhelitu z vaporē ab eis eleuato pimebant trāseūtes: z isto mō basilisc⁹ nō solū hoīs sed z alia interficiat alia sibi adhuc mortuo appropinquātia: vt inqz Alu. p vaporē. s. venenosum ab eo eleuatū: et isto mō surdus z cecus possent a basilisco venenari. Et hāc cām venenatiōis assignat Chrsos⁹ de honestis in suis pblematib⁹ de venenis pblemate de venenauē re. guli seu basilisci nō credēs posse spiritibus visibilib⁹ occulta inesse pprietatē: p quā ipis receptis in oculis hominis hō ipse venenose inficiat. Ad qd pbandū sic arguit Sine sibilō z oculis clausis pōt regulus seu basilisc⁹ aia. lia pimere: imo ipse mortu⁹: vt statim dictū est: ergo illud nō facit visione z sibilō. Cetera ea maiorē sonū audim⁹ qz etus sibilū: z tū nō morimur: agis zc. sed qstū hec valeant argumēta tu ipse cōsidera. Ad secundū. et si Alu. negauerit dubiū esse verū: cū tū nōnulli hystoriographi ipm affirmauerint dicētes: q si homo pūus viderit basiliscū ipm interficit: ecōtra. hoc p supposito fore verū pōt talis causa assignari: p sua sua tū supponendo p q a certa distātia pōt hō basiliscū videre ad quē vapores quocūqz ab eo eleuati seu emissi attingere nō pnt: hoc factū ē posse. Secūdo supposito q species visibiles ab oculis hominis tanqz ab obiecto emisse sic esse pnt basilisci interēptue: sicut species diffuse ab oculis ipsius basilisci hoīs: s. factū est verisile: cū he cōplexiōes extremāl⁹ hic opponant⁹: s. qz hoc rarissime fuit expū nō sic nobis innotescit. Istis p. suppositis: dico q cū basiliscus p videt hoīem pp inimicitia quā nālter secū habet oēs virtutes suas sūt cōadunat: sic vt postea spēs ab oculis hoīs diffuse: z in oculis basilisci recepte nihil aut parū in eo impmēre pnt: ecōtra de homine respectu basilisci: sicut de duobus mortalibus cōtingeret inimicis. Nā q improuise alteri occurreret ceteris paribus debilior multo remaneret qz pūsus: qz pūsa minus ledere tela solēt: qre zc. Et isto mō ex quo vapor basilisci in isto casu hoīem ipm vidētē attingere nō pōt: hō mō pmo vidēs basiliscū ipm pimit: q tū postea a basilisco visus nō inficiet totalr vt moriat⁹. Ad tertiu⁹ dicēdū q venenū siue intēnōnalr agat: siue in vaporē conuertat⁹ si approximat ab extra p poros ingredit spūs z humores quib⁹ pmo obuiat inficiēs: q infectio in ipm p spūs z humores multiplicat donec veniat ad mēbrū qd venenū illud respicit a pprietate: z pter si approximat ab intra: nec ē plus incōueniēs q venenū intēnōnalr agēs spūs z hūores qbus obuiat inficiat venenose qz saphyrus antraci circūductus venenosam illā in hūorib⁹ iductā extingueret qualitatē: z sicut hiacynt⁹ collo suspēsus cordis remoueat egritudines. Possūm⁹ etiā imaginari q sicut vir⁹ calefactiua solis: aut martis irāfit p mediā regionē ipam non calefaciēdo. z sicut virtus hiacynti puenit ad cor ipm cōfortādō siue alicui⁹ intermedij alteratiōe: ita nō incōuenit q vapor sine spēs intēnōnalis alicui⁹ veneni ad cor pueniat seu ad aliud pncipale mēbrū absqz eo q spūs in mēdij seu humores venenosam recipiāt infectionē. Quqz veneni v⁹ ad mēbrū attingit: ei⁹ sic alterat cōpōses vt deputata a nā sibi opa neqat apli⁹ exercere. Un si fuerit ex insi

Sidantibus spm̄ cōgelat atq; sanguinē z calorē extinguit naturalē: ad cui⁹ exunctionē segit mors. Si autē fuerit ex calefaciētib; spūs attenuat z resoluit eos sic cōsumēdo et exalare faciēdo: vt ampl⁹ p vita nō sufficiat: z pariter dicendū: si venenum sua fuerit inficiēs siccitate: aut humi ditate vt nōnulli asserūt fieri posse. Ex istis infero qd nō omne cadauer factum ex veneno est venenosū: vt dixit con ciliator: qz stat aliqū veneno mori absq; hoc qd aliqū ei⁹ mēbrum remaneat venenatū. Stat enī venenū frigidū spūs cōgelare: vel calim ipsos sic resolueret: intentionalit agens ipos sic indisponere: vt amplius p vita nō sufficiat absq; h qd mēbrū aliqū venenose inficiat: vt pz. Mā circa alpes saluciarū z pinaroli venenū ex radice herbe tōre publice conficiūt: quā ipsi napellū vocant: z cū sagittis cū illo veneno intoxicans ad siluestres venant capras que pcusse statim pūmūt: z tñ illis sine nocumēto nutriunt: i mo carnē sagitta venenosa pcussaz dicūt esse sapiētiorem qd est oppositum ei⁹ qd cōciliator dicit. Ex qd sequitur vl terius qd nō qd tangit a veneno in corpe humano con uertit in illā speciē venenosam vt ipse asserit.

Ad quartū cum qris: nūqd ex toto genere oē venenūz principali⁹ cor inficiat qd aliud mēbrū sicut dicebat Con ciliator sic arguēs. In venenato veneno pncioso accidit sincopis tremor: ac puls⁹ cordis alia accētia cardiace pas sionis ergo zc. Dicendū qd nō. Mā sicut dicit Alu. aliq sunt venena q supra vnūz idem mēbrū agūt sicut cantari des sup vesicā: z lep⁹ marin⁹ sup pulmonē: igit zc. Bre. sicut reperiūtur aliqua simplicia a pprietate cor respiciē tia: hiacynth⁹ z crocus. verbigrā. aliq cerebrū vt smerald⁹ et sticados: aliq stomachum vt corallus z cinamomūz: z sic de alijs: ita nō in conuenitali qd repiri venena: imo de fa cto repiunt siue intentionalit siue materialit agāt ad intel lectū supra datū: qd pncipali⁹ epar cerebrū vel aliud infi ciunt mēbrū venenosū qd cor. Unde nōnulli dixerūt qd venena anialū file mēbrum in hoīe p inficiunt illi qd oc cupabant: z a q decidunt: h pbates de veneno rabidi ca mis: qz cūz cerebrū canis occupet: ab eo decidat cerebz homis pmo inficit. Bre. cū medicina laxatua vel alia cō fectione aliqd cōmiscem⁹ cui⁹ vtute sic cerebrū vel mem brū aliud pmo petit: nō corrigif sic fieri de venenis artifi cialiter nō incōuenit. Ex qbus patet qd non oē venenum pncipalit ex toto genere cor petit zc. Et ad argumētum Conciliatoris facilis est responsio: qz in qd pluribus passio nibus accidit tremor cordis sincopis zc. qzuis lesio pnci palit non existat in corde sicut in lesione oris stomachi: qd ppter hoc anteq pcoriū vocabāt: z plimoz alioz mēbro rum cum ipso corde colligantia habentiū.

Ad quintū dubiū cum querit qd venenū ceteris parib⁹ citius inficiat zc. Dicendū qd illud qd intentionaliter agit seu spūaliter: qz nō est necessarium: vt ipm p calorē nostri corporis deducat ad actū vt de opatiōe regit a mā. Mā il le q moritur ex veneno intentionalit agente vt plurimūz subito moritur sicut visus a basilisco zc.

Pro rñsione vō sexti dubij sit hec p⁹. Et si vnū vene num tardius inficiat qd aliud: nō tñ posse est alicui⁹ vene ni actionē vsq; ad vnū mēse vlt mēse: aut ānū seu alium psum terminū limitari: vt nōnulli dixerunt: sic vt vene natus ad illū terminū pce moriat: z nō aq: nec post: z h merito ipi⁹ effect⁹ nāl ipi⁹ veneni. pma ps qnis satis de se pz. 2. pbat: qz oīs veneni actio nālis diuersificat tā rōne pzius qd dispōis passi: s; cū ipole sit dispōes ipsorū sic pci se metiri: vt in tāto: vel tāto tpe eoz actio certa sciat. pz cō clusione fore verā. pñā nota est. maior est manifesta z mi nor patet expētia. nā idē venenū nulle z qd libuerit i eadē exhibitū dos qd daz iterficiet: z qd dā n: z ex his qd iterfici et aliqz iterficiet i vna hora: z aliqz i sex. z alios i duobus dieb⁹ seu alio terio: vt pz. qre zc. Et dixi notat merito effe ei⁹ nāl ipi⁹ veneni. Mā vt pōit Virgil. 2. georgicoz: venēa cū herbis gbusdā pici pnt: qz v⁹ p vba malefica maxie iu

uat: z hoc etiā fabulose posuit Quidi⁹ plibus in locis: vt de medea z de circe z matre maleagri que tyru z cōburēs meleagri vitā abstulit: h qz supstitiosa: z oino reijciēda po sitō haberi pōt ex dictis Alu. 4. sexti nāluz: vbi expressē posuit possibile fore aliqū p suaz fortē imaginationē alie num corpus posse realiter imutare. qz vbi gratia de sano egrum facere: qd posito in esse: bene se qref qd tal pillā for tem suā imaginationē vitā illi⁹ posset ad certū terminū limitare: sed h vt patet nō ē merito virtutis veneni: s; po tius affectōis illi⁹ siue h fiat p venenū siue alit. z iō dixerā merito sui effectus naturalis zc. Hūic tñ opiniō: z si for san a ptradictōe defendi posset erēdendū nō existit: cum sit pira verā z sanctissimā nostrā fidē. Scdā. 2. si sic vt pcedens asserit 2. possibile tñ ē vt venenū exhibendū ta liter disponat qd si in Socrate. verbigrā. vna die opatio nē suā pficere deberet illā diē z vltira trāsibit patet stat q eadē caro cum sinapi comesta in Socratis stō ipato dige ref in septē horis. exempli grā: qd ceteris pib⁹ comesta cūz agresta nō digeret in octo vt docet expētia: qre sic fieri artificialit de venenis nō incōuenit: qre pzo vera. Ter tia. 2. possibile est venenū naturale seu artificiale repiri ex hibitū qd aliqū talit disponet qd paulatine velut ethic⁹ cōsumet. sic qd si pus calor eius naturalit ad sustentandū vitā p qd draginta ānis. verbi grā. sufficiebat vno anno vl duobus postea ad plus poterit pdurare. Hanc conclusio nem intellexit Alu. 6. quartū. 2. c. cum dixit. Et omē qui dem qd inficit cum pmutatione cōplonis: aut cum putrefa ctione: aut cum aduentu sup mēbrū: possibile ē vt sit effe ctus post tēp⁹. Bre. sicut in muene qzūcūq; robusto ex aq frigide potatōe interdū sic calor naturalis q antea p susse tēda vitā. xl. annis sufficiebat: nūc autē p vno vel duob⁹ solū sufficit: vt in eo de febrū. c. de ethica senectutis cla re mōstrauit. Ita nō repugnat venenum repiri pfillem in corpe nro faciēs opationē: imo de facto vt inferi⁹ patebit reperiit: quare pclusio vera. pñā bona z assumptū patet intuenti. Et ad istū intellectū forsā dicunt vulgares ater minari posse venenū. qre zc. Et hoc de pmo caplo.

Quomodo quis sciet ab assumptione veneni seu lesioe se custodire. Cap. ij.

Alia mihi circa venenozū materiā dubia occurrūt in quoz declaratio nisi theoricatib⁹ modicā affert vti litatē: z qz vt plin in ista legētes materia statū ad pra cticā prem de theorica nō multum curātes vellēt deueni re. pseruatiuum regimē. Chusto auxiliāte deinceps in scribam. Pro quo sciendū qd vt qd a veneno pseruetur intēto duplex pōt haberi: vna vt se ab assumptione seu a le sioe veneni pcaueat. Alia vt assumptū veneni seu ab extra vel alio quouis modo approximati impediāt actionem. Quātum ad pnum venenū timēs in seruitorū fidelū manibus debet sui corporis custodiā ponere: ac res etiā que ad vsum sui corporis necessariū regunt. puta vestes et cūz camisas caligas z similia. vt securior tñ existat faciat p ali quem lectum intrare qd horam saltem nudus iacens ibi dem calefiat. Camisas vero diploidē caligas z similia. ali quem vel aliquos faciat p horā ante manib⁹ pūne hinc inde ptingere: faciatq; p horā anteq; equū ascēdat ascen dere aliū. Mā si in talib⁹ vel pfilibus fuerit venenū absco sum: qd calefactum in corpe attingentis opationē aliqaz facere debeat necesse ē: vt ex malignis aut ex pessimis exi stat: quare si ad ipm alteri⁹ calor p prius attigerit infra ho ram talis aliqz sentiet alterationē qd cūz cōprehendit talia fugiēda sunt. Circa cibū z potum talē cautelā adhibeat. Nam p horā anteq; cibum accipiat sibi saluā seu credentiā fieri faciat fm hunc modū si fieri pōt. qd habeat p verū cō sistētē z senē q ore p pus ex aqua loto de cibus ad saturi tatē vsq; manducet: z de vno bibant. Mā si in his aliqd ve nenum latuerit infra hoc tēpus in ipoz aliq aliqd accūs appebit qd in vno solo forsā nō fieret: z h ppter cōplexio num accidit diuersitatem: z hec pguatio seu credentia

Tractatus

zilio: ceteris existit. Cuius ipse passum sumpturus est primo suum aqua frigida lauet. Tunc enim omni sapor percipiet excellentia a quibus debet quod maxime precavere: quod in talibus melius venena latent. Nam si venena ipsa aliquando extraneum sapor habuerit ab istis saporibus excellentibus occultat: ut est excellens dulcedo amaritudo acerbitas etc. Et si cibaria etiam extraneum aliquando odorem habuerint relinquunt. Cuius insuper habeat super mensam de quaz proprietate sit presentium venenum manifestare. Ad quod singulare est serpentis cornu quod super sale positum in veneni presentia rorem semper emittere videtur. Hoc idem facit lapis prassius: quod ut prassius spissas habet viriditate cum quibusdam interdum maculis rubeis: et interdum albis: et propter lapidis prassum assumptum nuncupatur. Et quod sepe in ipso smeraldus reperitur mater seu palatium smeraldi a nonnullis nominatur. Cuius causa autem quare talia in veneni presentia rorem emittere videntur: quod venena in cibis potibus vel qualiscunque in aere presentata aerem ipsum suo vapore vel alio modo alterant seu inficiunt quod aer sic infectus: et ad prassius seu serpentis cornu perveniens in grossas et in rores modum convertitur: eo modo quo fit cum quod super politum ferrum seu speculum bibat. Tunc tunc vulgares dicunt talia in veneni presentia suadere. Nec est plus inconueniens quod venenum quodcumque sit illud aerem inficiat venenose absque hoc adhuc quod in vapore convertatur seu ab eo aliud resolvas: quod quod lapis alius vel alia res aerem pestilentiali infectus veneno purificet: ut in prima principali pre dictum est. Sed hic nota quod in aere vehementer calido et sicco forsan talia rores non emitterent quod tunc caliditas et siccitas ita non possent aeris ingrossatione prohibere quod in modum rores quod non possent. Et idem dicunt aliqui quod propter hanc causam iusserunt philosophi tale cornu super sale apponi: quod sal sua virtuali humiditate iuuat: ut aer infectus attigens cornu in rorem convertatur. Possunt tamen aliter imaginari et forsan verius. Vnde quod cornu poni debet super sale: quod sicut in cinibere per occultam proprietatem turbat operationem seu ipsius virtutem ad auget: ita sal sua occulta proprietate quam maximam habet contra venena virtutem cornu super ipsum positi in tunc adauget ut aerem infectus ipsum attingentem sufficiat in rorem mutare non obstante aeris caliditate seu siccitate. Inbeo igitur ut cornu super sale ponatur. Alii dixerunt de prassio quod presentato veneno non statim viriditate amittit quod cum abluit recuperat. Sed quod litteris faciat: quod siue rorem emittat: aut viriditatem amittat: patet prassium ipsum valere quod maxime in casu isto. De isto lapide in suo de venenis auctoritate esculapii etiam Aristoteles singulariter facit mentionem. Cuius lapis quod misce quod lapis buffonis existit. Nam si bonus est cum buffoni putatur ad ipsum osculandum statim accedit. maxime etiam valet in isto casu: quod presentato veneno varius efficitur: ut inquit Albertus in suis de mineralibus tractatu de lapidibus preciosis: et ille debet eligi qui subalbidus existit. De isto namque lapide legi in quodam libello quod euz crapotina vocatur: et virtutes ipsius describendo dicit ipsum omne presentatum venenum manifestare hoc modo. scilicet quod debet in anulo aureo ligari versus carnem perforato sic quod dum tenet in digito lapis ipse carnem attingere possit. et debet continere in digito deferri: ut digiti calore calidior existat: tunc enim presentato veneno tanta inducit caliditas in digito ut necesse sit quod anulus abiciatur. In eodem libello littera exterior sic dicit: quod si quod hunc anulum taliter fabricatum habuerit in digito et fuerit venenatus tanta in eius digito inducit caliditas ut necesse sit quod ipse abiciatur: et sic per ipsum scilicet nunquam aliquis fuerit venenatus: an ne: hec namque veneni presentia manifestat. Sed multi lapides aliaque reperiuntur: de quorum proprietate est omnium venenorum qualiscunque appropinquatorum malitiam frangere: ac ipsorum actionem prohibere: quod de ipsorum proprietate est venena sua spoliare venenositate. ut testantur auctores. De quorum numero. ut inquit Albertus ubi supra lapis draconides existit quod in draconum capitibus reperitur. Idem omnia: ut inquit fugat venena: et maxime serpentium. Item magorum auctoritate asserit adamantem in sinistro la certo ligatum valere contra venena. Et idem dicit de agate. Idem

auctoritate Aristoteles dicit hiacynatum saphyrum maxime contra toxicum valere. Et hoc idem affirmat Dioscorides in libello de incantatione et colli suspensione. Item dicit conciliator quod smeraldus optima erat illa. scilicet cuius virtute buffonis oculi ipsam fixere intuitus eliquant: in mensa tenta multum venena delibatur: et si in ore teneatur quodlibet suum perdit virtutem venenosam. Item in suo de imaginibus dicit Albertus quod imago astri serpentarii alicui precioso lapidi in sculpta venena fugat omnia: et subiungit quod talis portatus valet contra venena et morsus venenofortis: ac etiam si parum rasure de eo bibatur: et est talis imago astri serpentarii vir serpente cinctus cuius caput manus de extra tenet: sinistra vero cauda. Scito igitur quod si huius imago alicui lapidi haberi proprietatem fugandi venena fuerit in sculpta merito praevaleret. Item dicit conciliator quod in libro regum persarum scriptum repperit: quod si quod sculperet fecerit in lapide emittit vir genus flexu serpente cinctus cuius caput teneat manus dextera: cauda vero sinistra: feceritque lapidem sic sculptum in anulo alligari aureo: et sub ipso radice apponi faciat serpentarie talis portatus anulus ab omni veneno preseruat. et quod ipse de veneno timebat fecit ad hunc usum sibi tale anulum fabricari: ut ipse refert. Item de veneno timentes faciant vasa in quibus cibaria: ac potus reponuntur: puta parapsides incisoria cyphos et similia taliter fabricari: quod si argentea: aut stannea fieri fecerit per in crucibulo ponatur argentum seu stannum: deinde tyriaca optima seu de musco: bus inferi describendis: si deo voluerit in ipso crucibulo immittatur: et ipso coopto ne exaleat liquat argentum quod liquatus super formam fiendi vasis praeiciatur. Nam si in argento vel stanno siue alio metallo aliquod venenositas insit per istum modum amovebitur: cum quod in vase ipso aliquod virtus tyriacitatis remanebit. Alchimiste enim ex napello vel alia re venenosa mercurium congelantes vasa ex argento illo alchimico sepe perficiunt quod forsan cibum: et maxime calidum in eis stantem inficiunt venenose: et dixi forsan: quod talia non sunt exptus: sed satis est verisimile cum ponatur alchimiste quod argentum recipit virtutem omnem quod in ipso praeiungitur cum eliquitur. scilicet. Cuius ad dealbationem argenti eris: et aliorum metallorum sepe arsenicum: ac lacticia et alie res venenose praeiciantur est quod maxime ab istis metallis alchimisticis precavendum. videmus enim cibaria in vasis eris stantia eius saporis: ac virtutem habere. Tunc idem fieri ab alijs metallis venenose purificationis seu infectis non inconuenit: ut patet. quod etc. Possent tamen quod loco tyriace in conficiendis vasis viri plurimis beargicis inferi deo duce scribendis quod in interficiendo venena maximam habet virtutem: ut patebit. Quare si argentum ex immixtione istorum tyriacalium remanserit maculatum de auro: tunc hec namque pauca: et si multorum librorum volumina voluerim: ad hec quod dicta sunt valere cooperi. Sed hic sciendum quod de talibus effectibus lapidum preciosorum tyriacalium et filium in pluribus hominibus fides perire non putates preciosos lapides tyriacalia et filia talis effectus posse producere quod evenit: quia plurimi hominum aliquos preciosos lapides expti sunt: nec ab auctoribus descriptos effectus percipiunt: puta quod iam repositus est saphirus quod antracem non fugavit smeraldus quod disinteriam non curavit: vel que super se portata in actu coit non fracta est. propter quod videntes hos ab auctoribus descriptos effectus non produci credunt in his: et oibus alijs nullas inesse virtutes propter virtutem pecuniarum attractivam. quod de virtute preciosorum lapidum est bursa euacuare ut clare docet experimentum et fictiles homines de descriptis in his. contrarietur. Sed ut eorum credulitas falsa tollatur. Sciendum quod multi sunt artificia liter lapides quos adhuc boni reputant lapidarii preciosos ac minerales iudicant quibus tamen nulla virtus penitus inest nisi pecuniarum attractiva: ut dictum est. Et ego quando vidi saphyrum ex cristallo factum. quam artifices plures mineralis ac magni precij iudicauerunt: et phisici fieri presentem rubini: balagij et plures alij lapides: ut in quodam legi libro quod tales facere docet. hi enim et si preciosi iudicentur: nulla tamen virtus habent. Item dato adhuc quod sint minerales: attende quod dicit Albertus tractatu de lapidibus precij. Senescunt inquit lapides quo ad virtutes: nec tales

dicunt nisi equoce: qz ppter seniu vtute corrupta i eis solu color remanet z figura: z hoc vtrinqz ppter inordinati-
onē nature accidit: aut ppter inordinatissimas vtutes ce-
lestiu in prium mouentes: z licet h accidat: nō tñ nisi i lo-
go tpe: si vt iā expuncto comp̄hensuz ē. patet igit qz tam
ppter falsitatē lapidum qz antiquitatē sepe p̄dī eoz virtū.
C̄legi p̄terea in quodā libello qui docet in q materia de
bent p̄ciosi lapides alligari: qualr ipi lapides p̄sepe vir-
tutes amittunt ppter portantes aliqd peccati enorme cō-
mutare. Et ad recuperādum vtutē ppter tale vitii docet
eos in aqua mūda: z bene clara p̄ p̄les noctes ponere ad
serenū. p̄ hunc enī modum suā amissā virtutē recupant.
Et ideo si ppter istas causas vel aliqs ip̄saz vn° due vel
plures saphyri repte sunt antracē nō fugare: qz tamē plu-
rum hoc facientes inuēti sunt. vt inqt Alberus se vidisse
qd ego qz vidi: nō quis tñ credere d̄z nullum saphyrum
antracē fugare. Et pariter si nō oēs smeraldi in actu coi-
tus frāgunr. aliq tñ sic vt ēt vidi. C̄perij p̄s̄lī iā dictoz
qz dicendoz sepe fides p̄ hoc qz antraci qui iā p̄totū cor-
pus: z maxime in mēbris p̄ncipalib⁹ suā disp̄it venenosi-
tatem saphyri circūducimus. Et idem in disinteria cōfir-
mata: z vtute iā p̄strata smeraldum apponim⁹. que tunc
nihil penitus p̄sunt. Et sic tunc dicunt hos lapides nullā
habere virtutē. Et idē sepe accidit de tyriaca mitridato
seu alijs tam simplicibus qz cōpositis inferi⁹ describēdis
qz tyriacā vel cōsimilē in veneno: vel morsura reptilium
sepe dam⁹: qñ. s. venenū iā est in p̄ncipalib⁹ mēbris cōfir-
matū: z tunc nihil p̄dest credunt p̄simi talia nullas ha-
bere vtutes: sed errant infallant: qz sigs istoz: aliqd non
sophisticum: nec vitiatū: sed bonū z electū sumpserit cu-
se p̄mo senserit p̄ venenum qualrcūqz approximatum in-
festari: eo mō. s. q inferi⁹ deo duce describet idubie liber
euadet: z smeraldū plies in disinteria exptus sum faciēs
ipsā sup̄ isirmi ventrē alligari: z nunqz apposui alicui q
nō euaserit. Et anno p̄senti qz hoc potui facillime expti-
ri: cū alie fere nulle fuerint egritudies qz disinterie. Istoz
rum igit falsa tollat opinio: in p̄ciosisqz lapidibus: z alijs
spem ponat: sed in electione bonū z p̄būm habet lapida-
riū qz mīerales ab artificialib⁹ discernat: qz si inuenes mīe-
rales: z nō peccato vitiatos habuerint hunc z alios ab
auctoribus descriptos effectus p̄duct ab eis recipit isal-
lante. In alijs vō artificialib⁹ puta tyriaca mitridato: z
per bonum z fidum habeat apothecarium qui bñ simpli-
cia noscat: z qz composita fideliter p̄paret: z si illa qz sūt ab
auctoribus descripta fuerint fidelr obseruata: talia nō cō-
tēnent. C̄nsup qz aialia plurima venenosa, vt inqt Alu-
cē naturalr vina diligunt: z nōnūqz postqz de eis bibe-
runt in ip̄s venenum euomunt. C̄uito dīat ne vasa vīna-
ria discoopta p̄maneat: qz aliqñ repta sūt in vasis talib⁹
venenosa aialia suffocata: z hoc plies cōpertū est in bu-
tiglis z potaficulis rusticoz: cum sub arborib⁹ reponun-
tur: z isto modo laboratores talia bibētes vina p̄sepe ve-
nenati sunt: z repētina morte dep̄dunt: cuius causa p̄tunc
ignozatur: immo dicunt ip̄s malis spiritibus obuiasse.
Precaueant insup ne super eozum domibus nidum cicō-
nie fabricent: z maxime sup camino. Illam sepe reperituz
est animalia venenosa que ad natozum pastum deferunt
ab ip̄sorum rostro seu vngulis euasisse: z p̄ camini gulas
descendentia in lebetem seu ollam cecidisse: z sic qui de-
coctis in illo lebetē māducauerunt venenati sunt. Et isto
modo ab assumptione veneni seu ab ip̄suz lesione quis
se poterit custodire que fuit ip̄suz capiti intentio prin-
cipalis quare zē.

De rebus veneni malitiam frangentibus: ac ip̄suz im-
pressionem prohibentibus. Cap. iij.

Ita qz qualiter ab assumptione veneni seu ab ip̄i⁹
lesione qz se poterit custodire. Est nūc modus de-
scribendus p̄ quem assumptū venenū vel qlitercū
qz alias approximātū nocere nō possit: qd duplr fieri p̄i-

git. C̄uno mō p̄ res ante seu post venenū assumptas: de
quaz p̄prietate sit assumpti veneni: vel quouis mō alio
approximātū impressionē phibere: aut malitiā frangere.
C̄alio modo p̄ cōplexionē tyriacalē seu beceargicā nālē
infrā seu ex vsu tyriacaliū vel beceargicoz acq̄sitā. C̄In
p̄nti qz caplo solū de reb⁹ veneni impressionē phibētib⁹
aut ei⁹ frāgentibus malitiā faciā mētionē. Et p̄ res simpli-
ces describā: deinde cōpositas. Et in caplo sequēti res po-
nā: ex quaz p̄tinuo vsu fiat cōplexio beceargica seu tyria-
calis. C̄De his igit qz ad p̄sens spectāt caplin est terra si-
gillata: qz ppter ei⁹ mirabiles cōtra venena vtutes lutū di-
uinū seu macra diuina a phis appellat: Illā si de ea cū mo-
dico vini parū in ieiuno sumat: nullum venenum ad cor-
dis intima seu alioz mēbroz penetrare p̄mittit: imo vo-
mitu saltē ip̄m totū expellit. Et idē facit post assumptum
venenū bibita vel gargaricata: vt in leproze marino z cā-
taridibus fuit exptus Gal. Aliū. vō a cane rabido morsio-
eā exhibebat in potu: z supra morsurā vipe cū aceto linte-
bat: z sic oēs tales cum h medicamē liberabat. C̄In de
viribus cordis inqt qz in leuificando z cor p̄fortādo mira-
bilē habet p̄prietatē cū tyriacitate manifesta: ppter ea qz
cunctis obuiat venenis. Itaqz siue añ venenū bibat siue
post naturam sustinet: z cā ad ip̄m expellēdū confortat: z
hec ē qz trouātuli vēdunt p̄ grā sancti pauli: qz cum vino
seu aceto potata seu sup̄ venenosozū morsurā cuz aceto li-
nta oēs a reptilib⁹ morsos liberat idilare: vt ipi sepe mō-
strāt ex p̄tencia. Illā quoqz in isto casu summe laudat p̄ci-
liator dicēs: qz ante venenum sumpta cordis p̄seruat hu-
miditates: ip̄m sic z alia muniēs mēbra: qz venenū ip̄sum
p̄ corpus ambulare nō valet: ppter ea rēges oriētales vbi
venena sunt nephandissima in suis semp cenis z p̄adijs
terrā comedūt sigillatā. C̄Mirabiles quoqz de hac ter-
ra in suo de simplicib⁹ Sera. laudes describit: ita vt asse-
rat hanc de melioribus fore medicinis p̄ira venena: z de
ipsa vnū ponit medicamē inferi⁹ describēdum. C̄Sume-
re qz cum modico vini. 3. j. se. napt. in ieiuno hoīem a ve-
neno p̄seruat illesum. Idē faciūt. 3. ij. aristologie ro. z. 3. j.
carnis dānullē exiccate z puluerigate vel tantundē semi-
nis rassani. vel. 3. ij. ossis de cor̄ cerui: aut paz. balsami.
C̄Alamentū vō auctozū testimonio: si in ieiuno cuz vino
bibat: oia expellit venena mortalia. C̄Maxie qz in isto
yeros cōmedat: qz bibitā cuz aceto venenis oib⁹ cōfert.
C̄Et idem lac asine in ieiuno potatuz. Idē qz faciunt auel-
lane in ieiuno sumpte teste Isaac in dietis p̄ticularibus.
C̄Et nux vna cū vna ficu. qd etiā i colliget affirmat Aluer-
rois: z Ali. 2°. cāñ. qz cum his docet sumere parum rute.
C̄Ad idē valent testiculi vsini vl arietini comesti. C̄Itē
castanee ac etiā cepe: generāt enī in stomacho humidūz
p̄lm frangentē nocuentū venenosoz. C̄Ad idēz valet
anisum tarascēcō: doronicū: sticados arabicū: cortex citri
ei⁹ folium: atqz flos: sceba: z est centonicum abrotanum: z
de thimi. i. scandella de qua mixta cum frumēto rustici in
p̄tib⁹ nris panē cōficiunt. Ad idē valet origanū agreste se-
ste Ali. i de hystozis aialuz li. j. inquitē qz toruica p̄ co-
mestionē vipe statū comedit origanū agreste. C̄In nōnulli
vidētes eā comedere viperā eradicauerūt organū: z cū
id nō iuenerit statū mortua ē. Et qz p̄cludo ip̄s p̄ira vene-
na valē: z maxie serpētū. Valet ēt postū supra plagas tā
venenosas qz nō venenosas. vt h̄ ibidē zē. Ad idē valet
sanguis leporis añ cibum sumpt⁹: vt ponit Silb. C̄Idec
supra sc̄pta maxie cōferunt: s̄ qz sequitur digne dūt vene-
nosū becear appellari: qz oib⁹ venenis resistunt a tota
spē. vt sunt semē citri: gedoaria: muscus: gra. iunipr: baca-
lauri. z ei⁹ folia: radix diptami: radix tormētille: kadreo
qz auctē Ali. in de virib⁹ cordis tyriace magne vires obti-
net: z ē herba qz nascit iuxta napellum filis aristologie: z
napell⁹ ei vicinat: nec fructificat: nec florescit. Illā ei her-
ba vt habui a fidedigno viūf romani napello itosicatu cū
ad ceruos z capras siluestres venāt: cū at āno elapso fue-

Tractatus

rit vn° ex vna illarū sagittarū percussus statū de illa herba
 suscipiēs liber euasit illo pñte. **Silbertus** vero anglic°
 et cōciliator has q̄ sequūtur dicit magne egppollere ty-
 riace. s. hypericō vincitoficū: enula cāpana: raffamides: di-
 ptam°: aristologia longa z ro. z viticella. Alicui° e ista z
 herbarū succus in potu dat° a morfib° siue a vulneribus
 quibuscūq; venenosis in breui liberat. Et idē facit cornu
 ceruinū adustū in potu datum: vt inq̄ **Silbert°**. Et p istū
 modū antiqui pñi oīa venena curabāt: qz vel succū illaz
 herbarū in potu dabāt. vel aliquā istarū sup morsurā cō-
 quassatā ponebant. Et si succū siue viridē herbā habere
 nō poterāt ex aliqua istarū puluerē factū cū vino vel aq̄
 mellis dabant in potu. **Itē** vinū aliud ponit cōciliator
 singulare. v3. q̄ tpe vindemiarū in vno vasello seu bren-
 da musti duo viui serpentes venenosi suffocant: qz talis
 purificati vini ciatus vn° ante pastū bibitus: vt asserit ho-
 minē ab oī veneno pseruat illesū. Huic vino magnā fidē
 adhibeo. nā ipe cōciliator in additiōib° **Desue**. c. de opi-
 latione epatis mirabiles laudes de carne serpentū: z eo-
 rū iure ponit dicēs: qz sanguinē z alios humores ab oī in-
 sectōe purificat. Et d3 serps abscessis cauda z capite p q̄tu-
 ordigitos in aq̄ pmo decog que abijciat. Deinde i alia aq̄
 coquat: in cui° decoctiōe diptam° nullaten° omittat. cor-
 rigit ei in eo qdūq; corrigibile: z idē dicit eodē capitulo
Franciscus de pede montiū in suis pñs additiōib° **Desue**
 sue. **Desue** q̄ in de cōsolatiōe medicinarū. secūda inten-
 tiōe. 2°. c. exēplariter ponit qz serps p suā specificā formā
 hoīez inuenescere facit. Et **Aluc**. 2°. cañ. c. de serpēte: dicit
 qz caro serpētis cum in vsu habet: plingat vitā: z virtutē
 cōsorat. Sensus q̄z ac inuētūre cōseruat. Et ego quendā
 vidi cyrugicū annosū valde q virib° corpis vltra etatem
 suffultus valde inuenis apparebat. Et ad hāc intētiōez
 de carnibus venenosorū serpētū sicut nos de anguillis se-
 pissime mād uocabat. Sed qz talis vintiar° in ieiunio sum-
 ptus: forsan in consuetū venenaret. vt in pcedētī capitulo
 patuit: cōsulo vt tali volens vii vino se ad ipm bibendum
 paulatim assuefaciat in pncipio. de eo paucā q̄titate assu-
 mens. **Coagulū** quoq; leporis cū aceto bibitū maxime
 valet in isto casu. **Et** hec sūt simplicia q̄ ad hanc inten-
 tiōē valere cōperi. Quare diligēs medicus fm quā ha-
 bet intētiōē respectu hoīs pseruandi ex his pñibus pul-
 ueres seu tyriacas pñcere poterit: res addendo cordiales
 stomacicas capitales epaticas z alias put sue intētiōi vi-
 debit cōuenire: z sic respectu illi° pseruandi medicamen-
 pñes habēs intētiōes habebit. **Cōposita** vero ad huius
 intētiōē capituli sūt infra scripta. Et pñus est tyriaca de
 terra sigillata: sexta q̄rti. c. 4°. ab. **Descripta**. Inq̄t enī qz
 si sola terra sigillata vlt tyriaca talis āte veneni det assump-
 tiōē: ipm sicut est enomere facit cui° tyriace descriptio
 ad litterā talis est. **R. bacarū lauri: aur. ij. terre sigillate**
aur. ij. supple: quia nō ponit dosim yr eos cōficiat cū oleo
 et dosi sit q̄titas auellane. **Aluc**. nō ponit oleū cuz quo de-
 bet cōfici. **R. oleū irinū vel oleum de auellanis vel sisami**
num: vel de balsamo: qz pauca sufficit q̄titas ad talia icor-
 porandum. Laudo tamē poti° vt ista z oēs describēde ty-
 riace seu pfectōes cū melle fiat dispumato bñ. s. z electo p
 qz talia melli° cōseruent. scdo qz mel decoctū: vt inq̄ **Aluc**.
 2°. cañ. venenis maxie cōfert. Tūmē igit venenū de tali
 tyriaca oī mane i ieiunio ad q̄titate sumat auellane. **Desue**
 dicamē pñosum de terra sigillata in pñis caplo descri-
 bit **Serapio** in suo de simplicib°: inq̄uens qz q̄ bibit ex
 eo ille q̄timet portione veneni phibet nocumētū ei° ab
 ea. Et si sumpserit in potu ex eo ille q̄ iam sumpsit medici-
 nā venenosā dum adhuc est in stomacho suo puocat ei
 vomitū: z expellit venenum ab eo: z liberat eū a morte
 z tale medicamē sit ex luto sigillato cū iunipo: qb° admi-
 scetur modicūz boli: z bibif cum vino. Sed vt te ad actū
 practicū reducā facias sic. **R. terre sigillate. 3. ij. grano-**
rum iunipi. 3. ij. boli armeni. 3. j. terenda terant: z cū

melle dispumato fiat ad modū tyriace: vt misce cū cūcha-
 ro: z sumat ad modū pulueris cū vino. **Mel** fieri facias cō-
 sectionē in morzellis cum cūcharo: z erit res delicata val-
 te z tā huic q̄z alijs poteris addere cinamomū cassiā ligne-
 am: z similia fm intētiōē quā habueris: qz ppter bñ mi-
 noris uō erit efficacie: imo maioris: qz cinamomūz: z cas-
 sia lignea mirabilr valēt ptra venenū. vt inq̄ **Aluc**. 14°. **tertij. tractatu** 2°. c. de debilitate epatis. Inq̄t enī z ipa am-
 bo. s. cinamomū. z cassia lignea sunt pñaria putrefactiōi
 z rectificāt cōplexiōē: z expellunt cām corrupētē: z mū-
 dificāt virus malūz: z expellunt ipm: z resistunt medicis
 mortiferis: z veneno: licet sit cinamomū forti° z c. **Utere**
 igit istis duob° in tuis cōfectiōibus. qz eas reddēt gustui
 magis gratas. **Ad idē** valet medicamē. 6°. q̄rti. p. ca. ab
Aluc. descriptum. vi. **R. ruthe sicce. 3. x. nucum. 3. ij. salis cōis**
et ficum. aii. 3. v. mellis q̄tū sufficit: z fiat electuariū. de
 quo ad q̄titate pñe castanee sumat oī mane: qz homiez
 a veneno pseruat. **Rasis** ad almā. 8°. c. q in medicamē
 cōtra venena cōponēdo angelicum habuit intellectū ali-
 ter hoc medicamē descriptū: z est vtilius supra scripto in
 isto casu: vt. **R. nucū a duab° corticib° mūdātaz pñ. i. sal**
glandinosi. i. splēdidi fol. ruthe ambozū. aii. sextaz vnius
partis: ficum albarūz q̄tū sufficit ad pñictōz cōmixtiō-
 nem. Ex qbus cum mixta fuerint nucis fiat similitudo: quā
 de veneno timēs comedat ante cibū: hoc enī medicamē
 quandā habet specificā formā forme veneni corruptiūaz:
 et sic tale medicamē a morte liberat venenatū. qz aut ve-
 nenum p suā formā specificā expoliat venenositate: aut
 ipm p sudorē: aut aliter extra corpus expellit. **Alid me-**
dicamē Rasis: z est optimūz in isto casu: est enī tante effi-
 cacie. vt tyriace magne faciat opationē. **Undē** trouantuli
 cum eo puluerē panis assi cōmiscētes: eum p optima ty-
 riaca vendunt: vt in pma pte dicitur. ē. z ē tale. **R. terre si-**
gillate: bacarū lauri vtriūsq; pñes equales: terant z cum
 butyro vaccino iungant: qz vt ponit in 2°. cañ. butyr ma-
 xime valet cōtra venena. Deinde cum melle cōficiant. De
 hoc medicamine. vt inq̄ **Rasis:** sumat ante cibū vel post
 aut etiā cum malūz supuenerit accūs. **Itaz** si eo vtens ve-
 nenum sumpserit ilico eum vomet: z si venenū nō acce-
 perit: nequa q̄ vomitum incurrerit. **Itē** **Aluc**. 2°. cañ. c. de
 rutha: dicit qz q sibi timet a venenosīs pñis: sumat cuz vi-
 no. 3. j. se. ruthe cuz folijs suis: z subiungit qz maxie valet
 si bibat cum nuce z bolo oibus tritis z cōmixtis. **Faci-**
as ergo sic. R. semis ruthe. 3. ij. folioz ei°. 3. f. boli arme-
ni. 3. j. f. nucum cōmū ab ambab° corticib° enucleataz. 3
ij. fiat mixtiō: de qua iu ieiunio sumat. 3. j. in potu cum vi-
 no: vel potius cū melle in tyriace modūz pñicias electua-
 rium: de quo accipias ad q̄titate pñe castanee in ieiunio.
Ad idē valet tyriaca magna: z tyriaca diateserō: tyria-
 ca de musconib° z mitridatuz: de qbus tū in seq̄tib° aliā
 faciā mentionēz. **Et** hoc de rebus veneni malitiam fran-
 gentibus tā simplicibus q̄z cōpositis: ac ipsius veneni im-
 pressionem phibentibus. ergo zc.

Unq̄d beneficio medici vel alio q̄ possit talr disponi
 ut nulli° exhibiti veneni siue ab intra siue ab extra time-
 at actionem. Cap. iij.

Descriptis his que p suā pprietatē veneni assumpti
 d vel alio quouis mōo approximati phibēt impressio-
 nem: aut ei° frangunt maliciā. Est nunc mod° im-
 ponēdus p quem cōplexiō fiat tyriacalis seu beceargica:
 sic qz nullius veneni assumpti vel qualr cūq; alr approxi-
 mati timebit actionem: sed quia pluribus hoc videtur i-
 possibile. **Queritur** nunquid beneficio medici vel alio
 quis possit taliter disponi: vt nullius exhibiti veneni seu
 ab intra seu ab extra timeat actionem. **Arguitur** qz nō p-
 mo. **Unq̄z** quis poterit taliter disponi quin piper in de-
 bita q̄titate sumptum z per calorem naturalem actuatū
 ipsum calefaciat: z qui lactuca: z etiam papauer actuatūz
 ipsuz infrigidet. Ergo a fili nō poterit vnq̄ corp° talr dis-

poni quod venenum in debita quantitate sumptum et per calorem actuum in ipsum agat. Sed veneni actio est complexionis hominis corruptiva: ut patet ex veneni notificatione. Et secundo si questio esset: ut scilicet assumptum patet inveni. Et secundo si questio esset: ut scilicet queretur quod venenum non esset venenum: prius falsum et probatur consequenter: quod hoc homini in debita quantitate et debite approximatione non nocet venenose per demonstrationem veneno: quod hoc non est venenum. tenet argumentum: quod venenum est illud quod fructus humani corpori appropriatum mediante sua occulta proprietate: ut supra dicebatur: est sue complexionis corruptivum. Et tertio data veritate questionis sequitur quod hoc taliter dispositum indifferenter omnibus venenis equaliter resisteret. consequens est falsum: et patet consequenter: ex quo per positionem nullius veneni timebit actionem: falsitas consequens arguitur. nam si calor naturalis sit instrumentum omnium virtutum. ut Avicenna. 2.º per motum. doc. 3.º. 3.º. ceteris paribus plus resistit veneno frido quam calido. aliter enim converterio in genere proportionali non esset facilior contra Avicenna. allegato ca. 6. videtur quod quanto plus disponitur ut calido veneno resistat minus frido resistere poterit: et contra. quare conclusio falsa.

Ad oppositum arguitur. Unde ad terram sclariorum gradatim deportatus: sic paulatim disponitur ut aeris sclariorum non timeat actionem: ut docet experientia: et etiam videtur de mente Avicenna. prima per motum. ca. de complexionibus: quod si subito deponeret: aut moritur aut infirmatur: quod non inconvenerit hominibus sic paulatim disponitur quod nullus veneni timebit actionem tenet argumentum proportionale: quod non plus repugnat assuehere ad hoc moritiferum quam ad aliud: et non obstat quod vnum a qualitate manifestatur: et aliud a proprietate putatur quod dicere possit: quia ut patet viribus: quod remouet dispositionem preexistens: et nova introducit: quare questio va quam affirmat Symon tanuens auctoritate Dioscoridi hystoriographi. c. de aliis. §. de duridatibus. ubi dicit quod muridates rex ponti taliter se remedijs promittit: quod perniciosisimum habuit venenum non timuit. Idem idem ponit Jo. boecacius in suo de casibus virorum illustrium: li. vi. docens quod dum muridates esset obsessus converterio ad uxorem pellicem et filias moritur: illas primo veneno sustulit oculos novissimum ipse sumpsit. Et sed cum diu se remedijs aduersus illud armasset: videns se ab illius viribus superari non posse: gallum militem qui per murum iam disiectum ab hostibus urbem intraverat vocavit: et quod se pugnandum exhibuit: et sic vitam percussus bellumque in misera senectute finivit. Unde igitur qualiter muridates promittit nullum sumptum timuit venenum. Et pro isto etiam facit Avicenna. in de secretis secretorum ad Alexandrum: ubi ponit quandam venustissimam puellam fuisse ad barones et reges interficiendos veneno nutritam. Ex quo patet quod non solum venenum haustum non timuit: verum ipso nutrebat. Et idem dicit Avicenna sexta quarti capitulo secundo: auctoritate Ruffi. Et sic quidam cyrurgicus qui diu cum sarracenis habitavit: de quo in prima parte principali facta fuit mentio: inibi retulit quod dum cum barbaris habitaret. Soldanus ille se taliter remedijs promittit: quod nullus veneni hausti timebat actionem. Et sic patet preter questionem assuefactionem fore veram.

Ad responsionem ad istam questionem sunt aliqua prenotanda ex quibus 2.º conclusio inferenda de questione.

Primum ad primum notandum quod per venenum: ut supra dicebatur intelligere debemus quod humano corpori qualitercumque approximationem fuerit siue a materia fuerit operativum siue non est sue complexionis mediante quadam occulta proprietate corruptivum: et ideo est quod euforbium hominem venenose non punit: nisi propter quadam occultam proprietatem suam facientem caliditatem venenosam et hominis complexionis corruptivam: et pariter dicitur de opio frigida et similibus.

Dico igitur quod nisi cum venenis quecumque sint illa siue dicatur a qualitate manifesta operari: siue non aliquid esset coniuncta occulta proprietate non plus noceret quam piper: allium siue aqua frigida etc. Ex quibus sequitur primum: quod si daret aliquid cuius virtute talis veneni occulta proprietate corrumpitur: quod ipsum non plus noceret quam si a qualitate solum ageret manifesta. Et se-

quitur secundo: quod non inconvenerit aliquid repugnare: quorum virtute cuiuslibet veneni tam calidi quam frigidi actio possit impediri: patet statim. nam ex quo omnia venena agunt per occultam proprietatem que nec est calida: nec frigida: nec ad aliquam qualitatem manifestam reducibilis non repugnat aliud reperiri oppositum habens proprietatem: per quam cuiuslibet veneni actio impediat: et hoc est quod contra dicimus. scilicet quod veneni maxime impediat: et hoc est quod aliquid habens formam specificam veneni forme totaliter repugnat. ut patet de alio cum vino bibito in punctura scorpionum. ut Avicenna. ponit sexta quarti ca. de eius cura quod in poro venenum sumpsit. Et ibi quatuor modis ponit: quibus veneni actio potest impediri: quorum primus sit per quadam formam specificam forme veneni totaliter repugnantem: ut statim dictum est: et hoc in lapide beccar. tyriaca magna quod per ipsorum formam specificam extremam veneni forme repugnat: omnia venena tam calida quam frigida: seu quodcumque aliter agentia sua denudat venenositatem: et hoc est primus modus quo actio veneni impediatur. Et secunda est ut ei frangatur acuitas: sicut ubi gratia: bonum vinum vel euforbium assit: per opio frangunt acuitatem. Et tertia est ut ipsius veneni substantia resolvas: sicut alio venenam suam dicitur resolvi: id nonnulli ipsum afferunt: et tertia valet venena. ut Scola. in suo de simplicibus. Quartus est ut ipsum venenum expellatur seu ad extra trahatur: sicut terra sigillata ante venenum sumptum per vomitum ipsum expellit: ut Avicenna. ibidem: vel sicut fimeral ad se assumptum attrahit venenum: ut inquit conciliator: et parit de illo francorum rege intoscato: cum fimeral dux sub pede de aliquibus sacrificato posita pillas sacrificatos omne venenum attraxit: et sic liber evasit. Et ista sic habuit superpono quod non inconvenerit arbori venenosam non fieri venenositatem: et contra. prima pars patet de arbori psidis: de pside ubi erat venenosa in egyptum translata: ubi facta est esibilis. ut ponit Galenus. 2.º. alimentorum. ca. de arbori psidis: et 2.º. de accidentibus. 2.º. c. et Avicenna. 3.º. quarti. c. de morpheia alba: et appellat hanc arbori allubecha. Et Avicenna. li. colligit. 2.º. c. Secunda pars patet: nam in sectione vitis cum inferis si apponatur venenum indubie vitas producit venenosas: et si apponatur scamonea vel aliud simile solutivum vitas producit solutivas: ut ponit Symon tanuens in suis sinonibus. c. de vino: ubi multa vina sinonumque inquit. quod vinum sit laxativum ex elleboro vel scamonea seu alio medicamento laxativo ipso sit in vite cum inferis etc. Et idem ponit Avicenna dux de villa nova in suo tractatu de vinis: et de quod pluribus plantis fieri posset cum inferis. Et quoddam medicum copendit vidi quod vitas et plures alios fructus docet facere solutivos et hortulani pluri gariofilos in radice methhe ponit: et methhe illa gariofilorum odore reuocat: pariter fieret muscata vel alterius odoris: quod esse non possent: nisi oppositum in ea virtus reliqueret: quare de venenis sic fieri non inconvenerit: ut patet. Ex quo infero quod si in sectione vitis cum inferis vel alterius plante beccargici aliquid poneret: seu tyriacale vaporosum: planta ac fructus fieret tyriacale: seu beccargici patet: quod non videtur maior repugnancia: quod ex appositione rei beccargice: seu tyriacalis fructus fieret beccargici quam ex appositione rei venenose vel solutivi hanc fructus et planta venenosa vel solutiva: sicut conciliator de illa arbori psidis dicebat: quod cum nutrimento nutrebat venenoso: fructus producebat venenosos: et ex nutrimento non venenoso producebat fructus esibiles: et non venenosos. quare etc.

Et ista habuit sit hec conclusio responsalis de questione. scilicet postea hominem per usum rerum tyriacali seu beccargici taliter disponitur ut ei fiat complexio tyriacalis seu beccargica: ut ita loquar sic. scilicet quod omnis qualitercumque approximationem veneni impediret actionem siue hauriat: siue ab extra approximationem fieri beccargica: quod non plus repugnat homini complexionem fieri beccargica quam plante ergo etc. Et sic fit possibile est per etatis mutacionem dispositionem seu complexionem in membris acquiri: quod mediante quod in vna etate: puta pueri erat venenosum in iuvenili vel alia semel sit esibile: vel non nocere: ita postea per usum

Tractatus

cōtinuūz qđdā tyriaculūz vel beçeargicarūz nouā acgrī in mēbris dispositionē seu cōplexionem: qua mediātē qđ erat ip̄o venenose corruptiūū fiat esibile v̄l nō nocens: s̄ primūz est polē. q̄ t̄ scđm: qđ fuit pbanda p̄clo. q̄ p̄mum sit possibile: patet p̄ epientia inq̄s plurib⁹. Mā t̄ sepe i eta te pueritie est venenūz seu veneni inducit accētia: qđ eta te procedēte fit esibile: z non nocēs. quare t̄c. Et h̄ in me ip̄so exptus suz: q̄z dum puerilē etatē agerē: porcina caro in me veneni pducebat accētia: nā si de ea v̄l aliq̄ in quo decoqueret inaduertēter māducaſsem: infra horā tremo rem cordis nausēa: a alia mala incurrebā accidenūia. Tū domina mea cupiēs me comestiōibus oīnibus asueface re ferculūz qđdam composuit vna vice in quo me infcio porcinas carnes subtilissime tritas latēter iposuit: cūq̄ de ipsa parū inaduertēter māducaſsem: infra horā tremorez cordis: ac sincopum incurri: z vomitu supueniēte v̄sq̄ ad viuum sanguinē emisi intm̄ q̄ mortis limites fere ingres sus sum. Trāfacto autē āno itēz de ipsa parū spōte come di. quā sapidā repiens ea vsus sum sine nocumēto dein ceps cui⁹ cā alia neq̄ assignari nisi pmutatō dispositio seu cōplexionis mēbroz. nā v̄l plurimūz videm⁹ q̄ i alia z alia etate alia z alia appetimus cibaria: z sic patet q̄nem esse verā quā p̄similr pbat argumētū de modo pmutato. Et p̄ ip̄a etiā faciunt auctoritates adducte. s̄ de mitridate: z de illa puella. CEx illa cōmemoratiōe cūz suis pbatiōibus segf p̄ q̄ polē est p̄ p̄mūā assuefactionē rei venenose ali quē fieri venenosum: sicut dicebat de illa puella. p̄z: q̄z nō plus repugnat hoīem fieri venenosū q̄z beçeargicū. Et ideo credēdū est illā ribaldā vetulā. quā recitat Alu. sexta q̄rti. fuisse venenosā q̄ in p̄ncipio de napello rē par uam accipiens tandē eo tanq̄z cibo sine nocumento nutrie batur. CEx q̄bus segf scđo q̄ nō repugnat in indiuiduis eiusdem sp̄ei formas specificas oīo p̄trarias reperiri. p̄z de homine venenoso: z alio nō venenoso.

C Sed circa dicta aliq̄ occurrunt dubia. p̄zimum nūqđ venenūz q̄ nutriebat illa puella cōuersum sit in nutrimē tū venenosū: an fuerit sua venenositate spoliatū. C Scđz si venenum qđ sumpsit mitridates: vt se pimeret conuer sum sit in nutrimētum: vel qđ sc̄m est de eo. C Quātūz ad p̄mūz pōt pbabil⁹ dici q̄ venenūz a puella sumptūz ē in nutrimētū p̄uersum venenosū in se vitūte veneni reti nēs: sic q̄ ip̄a tota erat venenosa: p̄pter qđ se cum ea com miscētes venenabatur: vt dixit Alu. Et nos idē videmus q̄ gallina frumētō nutrita venenosa in aqua. s̄. remolli to in quā serpens venenosus fuit extictus z putrefactus q̄z quis talis gallina sit venenū comedētib⁹: it̄ illo frumen to sine nocumēto nutrit z ipinguat. Hanc gallinā sic nu triri qđā tractatus docet: q̄ de auib⁹ ra pacibus tractat: iubet enī ip̄am ip̄is auib⁹ exhibere. q̄n. s̄. volumus vt ci to mutent in plumis: q̄z ip̄a comesta oēs plume cadunt ī breui. Et ob h̄ Gilbertus anglicus gallinā sic nutritāz iu bet in cura lepre seu tyrie loco troiscorū de vipis exhibe ri. Datet igit quālī talis gallina: q̄ tū a tota sp̄e venenosa nō existit ē venenum comedētib⁹. z tū ip̄a sine nocumē to veneno nutrit: quare idē fuisse factū de illa puella pos sumus imaginari. Et sic patet ad p̄mūz. C Ad scđz de mi tridate dicendum sicut tyriaca seu lapis beçear venena oīa sua expoliāt venenositate: ita cōplexio seu dispositio mēbroz mitridati acq̄sita ex vsu tyriacalium q̄ ē vnita cū quadā occulta pprietate veneni corruptiua venenūz ab ip̄so assumptū sua expoliāuit venenositate: ita vt in corpe suo solum a manifesta ager et q̄litate z nō alr: vel cōplone mitridatis: sic tyriacali fuit veneni suba resoluta: v̄l eius acumē extinctum fuit extra corpus expulsū eo mō. s̄. q̄ tyriaca ip̄m expellit in cafeo: z sic assumpti veneni a com plexione tyriacali mitridatis actio phibeat. z p̄ p̄is ille sus pmanebat. Et p̄ hoc p̄z r̄n̄sio ad ista dubia. C Sed cō tra respōsiōe p̄mi videt ēē auerroz p̄ colliget c. 2. vbi vult q̄ nō sit possibile hominē nutriri veneno: qđ se de

mōstrasse dixit in epistola de tyriaca ad glauconē z eius argumētum v̄tualr tale ē. Exiens hominū latitudinē nō est homo: s̄z hō nutrit⁹ veneno: qđ als occidit ē h̄. igitur t̄c. minor argum̄: q̄z tota cōplexio humana cōtrariat ve nenoz nullaten⁹ cū eo cōuenit. sed necesse ē vt inter nu tritum z ip̄m venenū quo nutrit sit aliq̄ puenientia z fili tudo: q̄z nutrimentū nō est aliū. vt inq̄t Gal. 3. de cōplo nibus. p̄. c. q̄z similitudo imp̄fecta nutriētis cum nutrito: donec ei simile fiat. z. 2. c. C Pōtēt p̄culdubio inq̄: vt sit inter totā substantiā nutriētis: z totā substantiā nutriti cōi tas aliqua z similitudo. q̄re t̄c. Et sic sequit q̄ nutrit⁹ vene no est hō: z nō hō: qđ ip̄licat. C Ad h̄ dicit Bēn̄. polē est hominē nutriri veneno: cū q̄ tū humanā nō ex̄it latitudi nē. sed bene talis hō ponit in extremo latitudis p̄plonis humane. P̄z q̄ nota q̄ sicut dicim⁹ quartū gradūz qua litatis manifeste humane cōplexioni oīno repugnare: ita imagiabit q̄rtum gradūz q̄litis occulte humane cō plexioni etiā repugnare: q̄ tū q̄rtus q̄dus magnāz habet latitudinē. Et sic nō repugnat p̄ paulatinā assuefactionē hominē ad quartum gradū q̄litis manifeste deuenire ip̄o stāte in latitudie sanitatis: vt pbabilr tenuit ille solē nis speculator: magister meus Jacob⁹ de Forliuio. ita ad quartum poterit q̄e gradū q̄litis occulte deuenire ip̄o stante in latitudie humane cōplonis. Et sicut sūt mltē mā siones in latitudie quarti gradus q̄litis manifeste cum q̄bus nō stat humana cōplexio neq̄ vita. Et puto ad istū intellectum dixisse Bēn̄. talē hoīem veneno nutritūz extra latitudinē cōplexiōis humane nō existere: s̄z itra in extremo eius ad intellectum datū. C Sed p̄tra. ex h̄ seq̄ ret q̄ tale venenū ex q̄ ille nutrit si agit a tota substantia: pa tet cum necesse sit vt dicebat in aliq̄ sit assimilatio int̄ ip̄m nutritum z venenum quo nutrit: sed venenū agēs a tota substantia nullā penit⁹ habet similitudinē cū cōplone huma na: imo sibi extremalr opponit. q̄re t̄c. z sic reuertit ad p̄ mūm: z idē p̄pter h̄ aliam suz imaginat⁹ respōsiōnē. P̄z q̄ nota q̄ venenū a tota substantia extremalr opponitur humane cōplexiōi: z nullatenus opponit cōplexiōi hui⁹ indiuidui put ē indiuiduū humane sp̄ei: z hēc cōplexio fluēs a tota sp̄e seu forma inseq̄ns a medicis cōiter appel laf: z p̄ hanc q̄cqd inest cui libet indiuiduo illius speciei et rōe hui⁹ impossibile esset aliq̄ nutriti veneno: ex quo nulla ē puenientia: neq̄ similitudo inter venenū z cōplexio nem talis indiuidui: prout ē indiuiduum humane sp̄ei: s̄z q̄z q̄libet indiuiduum humanum h̄z cōplexiōē sibi p̄ priam vt inq̄t Alu. p̄ma p̄mi. c. de cōplexiōibus: in q̄ aliū associari sibi indiuidui est oīno ip̄ossibile: stat vt inter ta lem cōplexiōē propriā: z venenū qđā occurrat occulta proprietatē: p̄ quā talē indiuiduū ip̄o veneno tanq̄z cibo nutriat: put narrat Albertus magnus p̄ analiū. 8. c. q̄z quedam erat puella Colonie: q̄z cito a matre aufugere poterat araneas cape māducabat: q̄bus velut optio cibo z si sit alijs venenū nutriebat: z sic nō min⁹ ista puella q̄z puella Alu. forsan erat venenosa: q̄re nō icōuenit aliq̄ v̄l aliq̄z causalr inueniri: q̄ venenū appetat: z ip̄o sine no cumēto nutriat: z qui sicut illa puella venenosus existat. Aliqua enī cibaria q̄ mala sūt aliq̄bus puenientia repiū tur. vt inq̄t Ra. 13. ad almā. ca. de regimie comestiōis: qđ esse nō posset nisi merito cōplexionis talis indiuiduo pro prie: q̄ cōplexio fluēs a mā seu materiā inseq̄ns a me dicis cōiter appellat: z tal̄ prouenit merito alterius: z al teri⁹ dispositiōis celoz. vt inq̄t Alb. in suo de mineralib⁹ tractatu de lapidib⁹ p̄ciosis. c. 8. ac etiā alteri⁹ z alterius dispositionis materie passe. vt Auerroz 6. colliget p̄mo ca. dicit enī q̄ q̄libet mā habet accētia propriā z fixa ip̄a sine accētib⁹ q̄ manāt a forma. Et subiūgit q̄ h̄ accētia que insunt ī mā sunt causa varietatūz multitudinis que ī naturis indiuiduoz inueniunt. Cū Alu. i de viribus cor dis ca. x. de proprietate loquēs que in mixtis corpibus re

peritur has duas causas summarie tagit. scilicet celoz et mate-
rie palle dispositione sic ingens. Propetas ena inueta in
mixtus corporibz pcedes eis a supna et plenissima influ-
ua ppe dispositione. scilicet materie palle q. scilicet ma corpora parti-
culari et ppriaz dispoñe acgrut. et. Et ex h apparer causa
ex vna pte: qre aliq sunt indiuidua in qbus vnu est vene-
num: aut alleu: aut caseus: vel pfilie: q tu oibus alijs sunt
optimi cibi: qzuis hec diuersitas etiaz ex alia parte possit
rone cibi puenire: et no minus qz rone cibatu: vt inqt Alu.
13. tertij. tractatu. 2. ca. de corruptione digonis cum dixit:
aut est phibes appetitu cibi cuz ppritate q est in ipo: aut
in comedete sicutille cui na refugit a cibo aliq: qzuis sit
laudabilis: et appetendus sit ab aliq. et. Ex qbus patet q
nutricatio no est assimilatio nutritus ad nutritum rone
complexionis insequens forma tm: sz etia mam. Et p h ptz
h argumetu no valere. Iste nutrit veneno: qz venenum
no agit a tota suba demostrato veneno q nutritur: qz eisi
venenu a tota suba huet humane coploni fluenti. scilicet a tota
specie: cui virtute eet ipse coplonis corruptiuu: inf ipm
tu et coploni a ma fluente queda currere pot occulta ppe-
tas prohibitiua ne venenum ipsuz sit complexonis a fo-
ma fluente corruptiuum. Et p h patet oluno ad illud ar-
gumentu. hac eni sniam figs diligeter inspererit intel-
xit Aluice. 6. quart. ca. 2. du dixit: veru pportionalitates
iteru inter virtutes agetes et patetes sunt ex eis q oportet
psiderari. Illa alfarfax. i. napellus et si in coparatione ad
coplerione q est aialis sit homine interficiens: cu cofirma-
tur ipso fortasse no est venenu turdis: vt velut dicet: qz in q
libet aiali due repiunt coplones: vna q est coplexio aialis
absolute: a q nullu aial pot absoluti: qua coplone lara vo-
cat: et rone talis coplonis napellus eet venenu oibz aiali-
bus: sz qz qlibet spes aial hz coplone sibi ppriaz: a q nullu
indiuiduu illi spei pot absoluti: stat vt rone hui alfarfax
sit venenu indiuiduis spei humane: put picipant coplo-
ne speciei huane: et no sit venenu turdis. Et p idedico q
aliqd pot esse venenu oibus indiuiduis spei humane ro-
ne coplonis late seu ppe spei a q. scilicet nullu indiuiduu pot
absoluti: qd ti no esset venenu huic determinato indiui-
duo: vt dicebat de illa puella araneas comedete: ppter. scilicet
coplone sibi ppriaz: in q aliud sibi associari indiuiduu est
impossibile: et iste modus radedi plus mihi placet qz mo-
dus Bētulis. Et sz ista posuione: adhuc arguit qz ex ipa
segtur qz hō pducit possit venenosus ex gñatide: piz: qz cu
eisdē dispoñibz pot forma subalis introduci cu qbus co-
seruat: sed p positione forma subalis pseruat in h indiui-
duo humano cu dispoñibus venenosus. qz. Et ad si co-
cedit: cōtra: coplexio fluens a tota spe seu forma insequens
est q habita in ma introducū forma humana: sz coplexio
veneni p positione totaliter et extremalit huius: q si i
aliq ma fuerint dispoñes insequens forma veneni nunqz
in eadē humana forma introducef: imo si ia eet introdu-
cta corruperef: cu extremalit opponant: vt dem est: et sic
patet: qz homo nunqz a gñatione pducit poterit veneno-
sus: et h venenoso coeunte cu venenosa: vel aliter et confu-
militer pducit potest beceargicus: qz beceargico coeunte
cum beceargica. Et tuc ad argumetu. in ista materia sunt
due dispoñes facientes pro forma veneni: ergo in ea for-
ma humana introduci non potest: negetur consequentia
quia leproso coeunte cum leprosa producit in genera-
tione leprosus: et tunc in illa materia sunt dispoñes vene-
nose repugnates coplexioni humane fluētes a tota spe:
vt patet: qz sunt talis coplonis venenose corruptiue: qre
et. Circa istaz mam multe eaderent difficultates qz p
nuc omitto. Illa ad meū ppositu sufficit qz aliqs talis dis-
poni possit qz in eo coplo tyriacalis acgrat p qua velut ty-
riaca oīus veneno: malitia frāgat put satis fore posse de-
ductu est: qre p pzi solutis argumentis ad oppositu facti
bono auxiliante Jesu deiceps inscribā p que qz talis dis-
poni poterit q nullu exhibui veneni timebit actionem.

Ad argumeta igitur ad oppositum facta. ad primu qz
quid sit de alicedete pcedo pns et pnam. Et vitero pce-
do qz veneni actio coplonis hois corruptiua. i. apta cor-
rumpere: qz li corruptiua: vel corruptiuu positu in notifi-
catione veneni dicit aptitudine et no actu: et ideo no valet
hoc argumetu: hoc venenu puerum et actuatū non cor-
rumpit coplone humanā. q hoc no est venenu: qz et si de na-
tura sui sit hois coplone corrumpere: pot tu p complexio-
ne aliqua beceardica vt erat in mitridate: vel aliqua oc-
cultā ppritate in indiuiduo reptaz: vt erat in puella ara-
neas comedete eius impediri actio. Et p idē etiam pa-
tet ad scdm et ad tertiu pcedēdo pns et psequēdā. Nam si
cut dicebat in pmo notabili venenu no agit: qz frigidum
aut calidū: sed agit p quandā occultā ppritate coploni
humane extremalit repugnates. Deinde ad hoc vt qz oī-
bus venenis indifferēter et eqliter resistat sufficit: qz i me-
bris suis sit vna ppetas occulta tyriacalis ab arte vel a na-
tura insita veneni occulte ppetas corruptiua. Et sic piz
qz cum qz disponit ad resistendū: non solū tam calidis qz
frigidis: sz oibz indifferēter et eqliter: vt piz. Clertū ē qz
ceteri paribz plus frigidis qz calidis: qz cala venena cete-
ris paribz citius interficiūt qz frigida: licz nonnulli dicāt op-
positu: sz hac difficultate dimitto pñc. Et sic patet qd ad
falsitate pñtis sit radedū: et pñlit ad totā qstione: qre et.
Et modus per que quis sciet complexione suam facere ty-
riacale seu beceardica: sic q nullius veneni qlitercumqz
approximati timeat actionē.

Cap. v.

Ac igit reteta pcludē. scilicet qz posse est fieri coplone ty-
riacale qua omne venenu quis modo approxima-
tu sua spoliat venenositate cu qbus et quomodo h
fieri debeat est pñibus annotandū. Et Sumat igit oī ma-
ne tyriacalem affectans coplerionez acquirere cum pau-
co boni vini a. 3. f. vsqz ad. 3. f. boni et electi muridati. Ex
huius eni medicaminis assiduo vsu tales qz in mēbris dis-
positione acquirunt: qz nulla veneni spes poterit eides no-
cere: vt inquit Rafis. S. Alman. caplo p. Qd etia affirmat
Joannes Serap. in pmo sui breuiarij. Et isto mō vt sepe
dem est mitridates rex sua fecit coplone tyriacale. Nam
vt inqt Boccacius vbi. s. du puer eet: multu de ei mōte in-
tozes pquirebat q frustra veneno eū perimere conati sūt:
quoz intētiōne ipe picipēs p plures annos exulē se spon-
te fecit. Deinde in regnū reuersus cu nature morūqz ho-
minuz esset inuestigator: egregi: phos medicos ariolos:
poetas: historiographos: aliosqz cuiuscūqz pditione et ma-
nerie sapiētes secū hie pcurauit: cuz qz si qd rei bellice
ips superat colloqbat: eosqz fm exigētiā pulebat: qd ni-
mis bñ seder in pncipe: imo si statū suuz vt fecit Almitrida-
tes augmētare desiderat: sic eū facere oportet. Cū igit sū-
me de veneno timeret suos cōsuluit phos q grādū cū di-
ligētia quoddā cōposuerūt electuariū: cuius assiduo vsu
talem in suis mēbris acquisiuit dispositionem vt nullius
assumpti veneni timeret actionez. hoc nāqz indubie si ex
rebus electis et fm phozū doctrinam ab artifice bono fue-
rit pparatu: quā dixi faciet operationē. Sed moderni ar-
tifices aut res nō bñ cognoscūt: aut ppter auaritiā cor-
ruptas iponūt: aut oīa nō hñtes receptā diminutā pficiūt
et etia qd plerūqz faciūt vnu p alio ponūt: qd igit mirū si
descriptos ab auctoribz effectū nō pducūt: Bonū igit cu-
piēs suā coplone facere tyriacale habeat mitridatu ac de
eo: vt dictū est accipiat oī die. Ad idē valet tyriaca magis
et etia tyriaca inscripta que sui merito effectū tyriacū tyria-
caz pot appellari: cui inuēto: qdā noster fuit Apapten.
philosophus vnu ex brencodie duabz. Iaz vidēs vt ipe i
quodam suo pñlio narrat: qz Alu. 2. ca. cap. de napello
asserit quēdā murē: vel aīal sile muri pasci ex radice na-
pelli esse becear ei sollicitē cū quodā bono herbulario
pquisiuit si vnu ex illis muribz hie posset: et nullū vnqz
repiēs nec e oīestam ei radice putauit falsū esse qd dixē
rat Alu. sed cum de mense maij muscōes quosdā ipñ na-
rat

Tractatus

pellifolia depascentes inuenerit ples accepit: cū q^o talē
tyriacam p̄fecit: vt R. terre sig. bacarum lauri mitridati.
añ. 3. ij. musconū napelli numero. xxiij. olei z mell^o quā
tum sufficit. z fiat tyriaca. hanc cum plurib^o venenatis ex
napello brutis expius fuit: z complens q^o illa venenūz il
lud statim interfecit: ipse de eo ad quātūtatē ciceris sponte
accepit q^o asserit esse vt lignitia dulce: z cū infra paucum
t̄ps vtiginē tremorem cordis: z alia veneni accētia p̄fēti
ret de istozum musconū tyriaca accepit: z statim euomu.
it rem erugini silez. Sumpsit z scdo: z itez euomuit rē ni
grā satis. Tertio aut itez de ea suscipiēs nihil euomuit z
sic liber euasit. Cā aut hūc insignē viz ad talē p̄ficiēdā
tyriacā incitās talis vt opinor fuit. Nam cū dephēderet
muscōes illos napello nutriti imaginatus est illos quā
dā hēre vitta loquar p̄plonē begeardicā napelli veneni
destruētū. vñ expoliato venenositate napello eo tāq^z con
ueniēt cibo nutritur: z sup b se fundās tyriacā illā p̄fe
cit. Cū hoc igit habito fundamento dico q^o si fieret tyriaca
ex corticib^o q^o ponit Aui. 2. cañ. p. ca. napellū depasce.
re: licz. 6. q^o rui. 2. ca. dixit q^o sunt turdu: talis tyriaca eē de
beret p̄fectior sup̄scripta. Nā cūz auib^o illis nos sine
nocumēto nutriamur: verisile est q^o ab iparū specifica for
ma napelli venenū corrūpit: sicut dicebat de mēte Aui. i
ca. p̄cedēti: z b est verisimili^o q^o q^o dixi Gal. s. q^o napello
aues ille nutritur: q^o ante q^z pueniat ad eoz corda ppter
porozum stricturā sua expoliat venenositate: cui^o oppo
sitū ptingit in hoīe ppter porozū amplitudinēz zc. Et si h
causa sit vera: p̄mā in puto pualere. Nā ppter diuersita
tē formarū specificarū aliud posset esse venenū nobis q^o
nō cornuicib^o siue turdis z ecōtra. C Et istarū cornuicū
cū siue turdozū tyriacā facias sic. R. tyriacā magnā mitri
datū v^o quā vis ex tyriaci descriptis seu describēdis: z cūz
ea misce ex puluere coturnicū vel turdoz si napellūz de
pascent: z habebis tyriacā indifferēter p̄ oē venenū p̄fe
ctā si deus voluerit. Et puto q^o solus coturnicū puluis v^o
turdi napelli venenū extingueret. Qui puluis sic fiat p
coturnix de plumef: deide euisceret cor pulmonē z epar
in suo corpore relinquēdo. Postea i olla noua in furno
posita exco pane z debite refrigerato talit^o desiccari pmit
tat q^o in puluere redigi possit: sed caue ne cōburat z tales
puluerē vsui reserua. Et idē facias de turdis si vt dēni est
napello pascent. Et si hui^o tyriace verū iudiciū hēc volu
eris ipam p p̄i^o in brutis experiaris venenatis: z si a ve
neno ea liberat iudicato hōi ad mortē tribuas napellum
put faciebat mitridates: q^o res mitridatū electuariū igre
diētes talit^o experiebat: vt ponit Serap. p sui breuiarij: al
legato ca. z cū iste veneni accētia senserit hāc sibi tyriacā
ppines q^o si cū liberat: vt opinor adde de puluere isto i re
cepta tyriace magne Auerro. 24. z illud idē dico de mus
conib^o tā expius: de mure illo Aui. z hec sunt magno cūz
studio experiēda. Nā fm silem fantasā Andromac^o tro
ciscos de vipis addidit i tyriaca: z vt notū est bñ sibi suc
cessit. Nā sapiētes z vernatis speculatores: vt ingt Aui. in
de virib^o cordis penul. ca. p̄cise determināt q^o directio ad
cōpositionē medicinarū nos a letalibus venenis liberan
tū ab inspiratione ac puidētia diuina p̄cessit z a re inspi
rationi sili: et enī deductio rationis nō ptingit efficaciam
cōpositionis iparū: q̄re zc. Cū ostet enī silit^o fieri tyria
ca de kadres herba quāz ponit Aui. in de viribus cordis
tyriace magne hēc virtutes: vt in caplo. 3. dictū est. Nā ex
quo herba hec vt ipse refert iuxta napellū nascēs ipm p
hibet fructificare z frōdescere quādā specificā formā op
positā napello dz hēc: z p p̄is esse dz ipm^o napelli begear.
Done igit aureos. xxiij. in recepta tyriace z habebis ty
riacā opatmā q^o ad tyriacalē faciēdā cōplonē mirabil^o erit
C Ad idē valet medicamē Serapionis in q̄ngredit iu
niperus. Et medicamē de nucib^o Rasis ac medicamē de
semine ruthe Aui. 2. cañ. ca. de ruta. Et ista sunt in ca. p̄ce
dēti descripta. Cūbus his vii poteris cū vino seu aceto

vel cū aliq^o aq^o facta ex aliq^o simplicium: in caplo p̄cedēt
descriptoz. Et sup oīa laudare in isto casu: vt q^o mitrida
tum vel aliud p̄sile sumeret cū modico vini vipini sup^o
descripti. Nam tale vinum per se sumptū p̄plonē faceret
begeardicā seu tyriacalē: nec q^oq^o de talis vini timeat as
sumptione: q^o vt supra dictū est: tali vino se paulatim as
suefaciēs eo sine nocumēto nutrit. Et si q^o acetum p̄fice
ret viperinū eo mō. s. quo vinū p̄ficiat p tpe calo accōplo.
nē hñibus calidā foret laudabilius in hoc casu: q^o ipsūz
miscēdo cū aqua acetose vel alia tyriaca mitridatum vel
aliud tyriacale seu begeardicū: q^o cūz eo sumeret multū
in caliditate remitteret cū quo nō minoris esset efficaciez
vt patet intelligenti. C Sed b caderet dubiū. Supposito
q^o tale vinū seu acetū sit venenosum si cū eo sumeret tyri
aca vel mitridatū vel aliud cōsile. q̄ro an totūz remaneat
venenosum an totū tyriacale. C Dicedū est q^o totūz illud
est tyriacale: z q^o etiā vtrūq^o p se in debita quātūtatē sum
ptū seu dosi ē tyriacale: z sic false suppoit q^o vinū seu ace
tū sit venenosū. Sz admissio adhuc q^o vinū illud seu ace
tū eēt venenosum. Dico q^o tāta pōt esse vini vel alteri^o ve
nenosi mixti cūz tyriaca vel alio tyriacali seu begeardico
quātūtas q^o ipsoz tyriacitas corrūperet. Sed si sit debita
dosis mitridati vel alteri^o zc. nullū vnq^z venenūz etiā in
cōi dosi datū ē tyriacitatē corrūperet vt velim dicē q^o cu
iusq^z veneni v̄tus in tāta dosi q^o sufficit hoīem interficere
a cōi dosi tyriace seu mitridati zc. corrūperetur indubie.
Et sic in isto casu adhuc dato q^o vinū seu acetū foret vene
nosum nunq^z nocere posset si sumat in debita quātūtatē do
si tyriace vel mitridati: q^o sua expoliaretur venenositate.
C Sed vlteri^o q̄reret aliq^o supposito q^o ille cui^o cōploz
intēdō facē tyriacalē sit iuuenis coleric^o in tpe aere z re
gione calidis nūq^z tyriaca mitridatū vel aliud tyriacale
seu begeardicū calm sit ei oī die tribuēdū: z v^o q^o nō. nāz
oīs imoderata diserasia ledit a fili: sz isto casu talia tribu
endo diserasia augeret: q^o tyriaca multū calefacit z exic
cat. 8°. terapētie: penul. caplo: vt supra dēni ē. igit zc. Et
sic talē hoīem posset ad ethicā seu altā malā egritudinēz
deducē mortale: q^o mortu^o postea nullū venenū timeret. q̄
re zc. C Pro isto dicēdū q^o tyriacalez affectās inducē cō
plexione dz ista descripta diligēter p̄siderare virtutes p̄mo
z p̄ncipalit. Deinde cōplonē sexū regionē etatē t̄ps anni
aerē p̄sueudinē artē accūs z replonē. Nā in his oib^o ce
tera semp supponēdo paria puto in virtute fortiori q̄duis
istoz medicaminū in maiori dosi poteris exhibere. Et
idē in cōplone frida respectu calē: z i muliere q̄z in viro:
in regiōe frida q̄z cala: in etate senectutis q̄z iuētutis: in
hyeme z vere q̄z estate: z autumno in aere nebuloso z ob
scuro q̄z claro z sereno: z i hoīe talia assueto recipe q̄z nō
assueto: z respectu accētū plus illi q^o eo nō terret q̄z gter
ref: vel p accūs intelligē posset lapsum aliquē p̄ternā
lē vt plus daret illi q^o nō h̄iet epar seu stōm supcalefactūz
q̄z qui h̄iet supracalefactū: respectu sō replonis: q^o plus
tribuendū est i repleto hūionb^o fridis q̄z calidis v^o aliter
q^o plus posset dare repleto cibo vel ianito: v^o ecōtra fm
intētionē quā h̄ies p̄tūc. sunt igit in isto casu b oīa diligē
ter p̄siderāda. C Uel potes alit^o facē: q^o potes cū istis tyri
acalib^o calidis aliqd cōmiscē fm intētionē quāz h̄es puta
si colericū iuuenē in regiōe tpe z aere calis nō assuētū zc
regēdū habueris talia debes cū aliquo alio cōmiscere il
loz tēperāte caliditate: vt videlicet cū aceto cōi v^o viperi
no aq^o rosa. permixto vel acetose seu alia fm q̄d libuerit.
Et. n. fm doctrinam auctoz mltā tyriacalia sūt cūz aceto
sumēda cōi: vt in 3. cap. patuit. C Uel i isto casu facias sic.
R. cōserue rosa. lib. f. mitridati v^o alterius tyriacal. lib. j.
z. f. incorporen^o istū: z de tali vtēre de eo i tāta dosi accipi
endo q^o tyriacitas v̄tus p̄maneat in illa. Cōsimilē mō
dum pōit Aui. in de virib^o cordis. penul. ca. vbi docet in
hñib^o p̄plonez calaz sumere diamuscū: z ipz cum succo
acedule p̄miscere. adde q^o de tali cōmixtione tāta dz sumi

quantitas q̄ i illa dosi v̄t^o p̄māeat diamusci. sic q̄ fiat d̄ tyriaca mitridato seu alio tyriacali seu beçcardico. **C**Notes z idē alr facere. s. qz accipe quantitatē tyriace mitridati seu alterius p̄siliis quam volueris: z ipm cū qbus vis succis facias cōmisceri insil^o oīa debite decoquēdo: naz isto mō vtute tyriacali multū calitas remittit: dūmō qd cū ea cōmiscueris tyriace vel alteri specificam formaz oppositaz non hēat: z q̄ h̄ mixtio sit pueniēs p̄z in venēo. nam ipm cū quouis mixtū suam nō p̄dit venēositatē nisi oppsiuam sibi hūerit p̄rietatē: qd etiam de tyriaca: z alijs possum^o imagiari. Laudo in pot^o v̄t^o hēc cū reb^o misceant q̄ alia non egeant coctōe. Dubiū. n. est ne tyriaca seu aliud tyriacale p̄ vltiorē decoctionem suam p̄dat virtutē: s̄ hēc mixtio q̄ decoctione indiget melius fieret cum rebus beçcardicis q̄z tyriacalibus: q̄re circa ista tuā amplia fanta. fia: nec timeas tyriacaz mitridatū seu aliud tyriacale s̄m quā habueris intentionē cū qbus libuerit cōmiscere. Et h̄ est qd auctores in istoz laudib^o cōiter ponūt dicentes. def in modū auellane apoplecticis cū tepida: z ad pectoris p̄strictionē cū dragagato. p̄staret tñ vt talia cū istis cōmisceres: qñ nouit fūit: qz sic oīa debite fermētarent insimul. **C**Si igit cupis alicui^o cōplonē facere tyriacalē cūz infans lactet bonū z electū habearis mitridatū seu tyriacā vel aliud tyriacale seu beçcardicū de q̄ i p̄ncipio cūz lacte mixto tribuas sibi parū oī die paulatim: z p̄ps post dosis augēdo. Cūqz ad etatē puenit pubescētie cū vino vel acetō vel alio poteris exhibere vel ipm solū. sic enī faciēdo talis paucos infra annos suā habebit cōplonē tyriacalē: z h̄ facillime fiet in tpe infantie pubescētie seu adolecētie deinde in p̄sistēte valet nō ita facile z parit de p̄ sene re. spectu decrepiti dicēdū. cū v̄o q̄s ab infātia talib^o v̄sus fuerit ipsa q̄z tpe siue calido siue frigido p̄p̄ assuetudinez sine nocumēto recipiet: z in ipso oēs tyriace vtutes remanebūt. z p̄p̄s iuuamēta ab Alui. in de virib^o cordis penl. caplo descripta p̄sequet. Ingt enī q̄ q̄ tyriaca v̄tis secur^o erit ab incurso pestilētiāliū accitū: z a p̄auis humorum motibus atqz lesionib^o obuabit venenoz cūctasqz virtutes ei^o corroborabit z sue p̄stabit vite lōgitudinē. **C**Sed h̄ ynū cadit dubiū: qz tyriaca: vt ingt Alui. s^o. cañ. tractatu de tyriacis: i venenis cōior existit q̄z mitridatū: q̄ tñ in nappelli veneno parū aut nihil p̄dest: imo dicit q̄ i eo plus diamusci opat: q̄ videt q̄ si q̄s cōplonē h̄iet tyriacalez: i q̄ adhuc oēs tyriace vtutes inessent nō oibus venenis ad huc resisteret: qd est p̄ hui^o doctrinā cap. **C**Dicēdū q̄ tyriaca oibus venenis resistit indubie p̄ suaz formā specificā oppositā: z oīno repugnātem cuiuscūqz veneni forme q̄suis cū p̄sibus in q̄litate pueniat manifestis: z sic quāvis talū nō minuat caliditatem: imo potius augeat: ea tñ spoliāt malitiā venenosa sic vt in corpore a q̄litate solum agāt manifesta calefaciēdo. s. **C**Et si dicis q̄ tyriaca non resistit veneno napelli. **C**Dicēdū q̄ venenū napelli ē sic velocis actionis q̄ cōiter anteqz tyriaca pottonata tribuatur suā iā in corpore p̄fecit opationē: z sic tyriaca post exhibita nihil aut parum p̄dest: sicut nec p̄dest in alijs venenis quecūqz sint illa q̄ suā iam in corpe p̄fecissent operationē. Sed si q̄s sumeret napellū vel quoduis aliud venenū q̄litate cūqz velocis actōis: z post statiz tyriacā bonā accipiet indubie napelli v̄l alteri^o venenositas corrūperet. Et hoc tenget Alui. 6. q̄ru. caplo de cura veneni napelli vbi dixit q̄ tyriaca magna p̄fert in eo vsqz ad terminū. i. anqz venēi ipressio fuerit p̄firmata: s̄z in potioato p̄ napellū diamusci p̄cipit exhiberi: qz musc^o est suū p̄p̄iū beçcardicū. n. nobilior ceteri tyriacis p̄ ipz: vt ipē ponit i de viribus cordis tractatu. 2. cū q̄ etiā diamusci plus cor p̄forat q̄z tyriaca. z sic vires cordis angēdo melius venēo resistit. **C**Ex q̄b^o oibus p̄z q̄ si p̄p̄o fuerit tyriacalis napellus nūquā sibi nocere poterit: z tyriaca statim post ipz assūpta ipz sua expoliāt venēositatē. **C**Iste igit est modus tyriacales facendi p̄plones. **M**ā bona h̄ita tyriaca mitrida

to vel alio tyriacali seu beçcardico de ea tribuatur infanti puero adolecēti p̄sistēti p̄mo seni v̄l decrepito p̄noiall attētis p̄ditōib^o in dosi: z cū correctiuo tue intentiōi approbato. z sic facit p̄plonē facies tyriacalē: licet facilius: vt s̄ dēū est hoc in etate fiat infantie pubertatis z adolecētie q̄z alterius: z sic deiceps p̄ etatū gradus. Attendo igit q̄ tā facile pōt p̄p̄o talis acquiri quisqz deberet filiorū ac suaz p̄curare complexionem facere tyriacalez. Et hec de modo complexiones faciendi tyriacales.

CDe modo tyriacam optimam ac mitridatum conficiendi. Cap. vi.

Tia tyriaca ac mitridatum: vt p̄simuz falsificata reperunt: suntqz in gradu caliditatis aliq̄luter eleuata modū h̄ scribēdi illā p̄fectissimē faciēdi: cū q̄ nō diminuta: sed pot^o ad aucta virtute multum corūz caliditaz remittit q̄ ad finē secūdi vsqz puenit: vt alleg^o. sepe c^o. in de virib^o cordis: ponit Alui. imperitos redargues medicos p̄sumentes de diacimino seu de diatriton pipereon q̄tuor aureos exhibē. Et p̄p̄ calitatē tyriace vel mitridati aut. s̄. exhibere nō audeat. Et si istoz multas videri de scriptiōes mihi infrascriptas elegi: q̄suis s̄m auctoz doctrinā tyriaca q̄libet p̄fecta sit: z filiter mitridatum. Nam ipsoz oīum intētiōne ad eundē finē pueniūt: s̄z qz ipsozū varia fuit fantasia: aliq̄ p̄mi descriptioni: q̄ fuit Alndromaci aliud addiderūt ac in rerū pōdere diuersitatē quandaz habuerūt. **C**Tu igit facias sic. **R**. trociscoz sgle. 3. xlviij. trociscoz de viperis trociscoz andaracaron piperis nigri: opij añ. 3. xxiiij. cinamomi: rosaz rubearuz: seminis napi siluestris: scordeon radicū lilij celestis: agarici succi ligritie: olei balsami ana. 3. xij. myrrhe: croci: ciniberis: reubarbari: radicū pētafilon: calamētū mōtani: p̄rassij: seminis petrosilij: sticados: costi: piperis albi: macropipert diptāi: thuris: floz sgnanti: gūmi alboti: cassie lig. nassur. tñ al. spice arōatice: polij añ. 3. vi. storacis ligde: se. apij si seleos: se. leuistici: ameos cāedreos: camepneos: hypogstidos: spice romāe: folij meugentiāe: se. feniculi: terre sigil. cazcadis v̄sti s̄m mediaz adustionē: amomi: acoriz: carpobalsami: ypicon su. gūmi arabi. cardamomi: anisi acatie dauci bdellij añ. 3. iij. galbani: asphalti opopōacis: cētuarēe minoris: aristologie rotū. añ. 3. ij. mell. libz. lxxx acetū vipini lib. xxiiij. **C**ōfice sic tyriacā: accipe oēs gūmas sup q̄s tātum funde acetū q̄ coopte p̄maneāt in quo tādiū stēt q̄ remollite i mortario cū pistello possint imicē cōmisceri: alia v̄o p̄terēda p̄tere p̄ter trociscos: z illa isūde res. duo acetū i tāta. s. quantitate q̄ coopiātur: z p̄ tres dies tātr coopta ne resp̄rēt in isufiōe p̄maneāt: z deīde oīa de acetō extrahē: z in vmbra deficcari p̄mitte. Acetū v̄o de quo res illas extraxisti si qd fuerit: z aliud qd tibi remansit cūz dispumato melle cōmisce: z tam diu cū mollū lignozum igne claro z sine fumo mel ipm decoquat q̄ acetum fuerit resolutū: z quod ipm debite coctū existat z ab igne remoto cum incipit infrigidari: accipe de eo parū: z cūz gūmis illis i mortario cōmisce: cūqz fuerint bene permixte adde oleum balsami z terbenitnam: z alia si qua puluerigari non potuerunt: deinde infusos pulueres cum eis paulatine cōmisce nunc mel nunc pulueres adiungen. **A**d vltimum v̄o trociscos puluerigatos cōmisce: et cum totū mel z omnia ista fuerint bñ permixta totū in vase argēteo: vel stanneo reponatur: tertiā partē vasis z vltima vacuaz dimittēdo z in loco ad caliditātē declinatē locet sepe eā cū ligneo baculo cōmiscēdo: z qz p̄pter acetum verisimilr non ita cito fermētabit anteqz quia ea vti p̄sumat ibidē p̄. xvij. mēses in fermentatōe p̄maneāt: postea s̄m exigētiā eā exhibe: cui^o dosis sit a. 3. s̄. vsqz ad. 3. j. s̄. sic. n. tyriacā p̄ficiendo pōt ratiōabilr p̄cludi ipsā valde in caliditate remitti propter acetum sc̄z: quod ponitur loco vini absqz hoc q̄ eius virtus in nullo diminuat: vt patet intuenti. Nam vinum: vt inquit Gentilis super. 5°. cañ. tractatu de tyriaca: propter tria ponitur in tyriaca.

Tractatus

Primū quia est medicinaū r cōseruatium. Scdm quia cōfortat. Et tertium quia oībus venenis resistit: sed non minus hec tria inuamēta sequūtur: ex aceto viperino q̄ ex vino. q̄re rē. Attamē si eaz cū vino facere volueris fac de vino: vt de aceto dictum est. Sed menti habēas q̄ oēs trocisci z maxime de viperis sint recētes sic vt annum nō pertrāscent: q̄ anno transacto nihil valent: vt expertus fui in quodam leproso: cui trociscos de viperis antiquos exhibui: z nihil profuerunt. Deinde recentes habui qui mirabiliter operati sunt.

Trocisci de viperis sic fiunt.

Sumantur vipere femine q̄ sic a masculis discernunt: quia masculi in q̄libet mandibula vnū dentē habēt: femine vō plures vno. Eligēde itaq; sunt q̄ valde mobiles extant: caputq; velociter agitantes in incessu strepitū cū sonitu faciūt z ruffuz colorē lata capita rubeosq; oculos habentes: pinguis ac bone habitudinis esse debēt: quaruz anus iuxta caudam inueniri debet. capi q̄z debent tēpore veris z ille maxime q̄ in locis siccis cōmorant distantibus a mari: a lacubus: ac alijs omnibus humiditatibus. Cūq; capte fuerint ilico ex earū capitibus z caudis quantum quatuor digitorū mēsure abscindas. Et ex his ille cōuenientes existūt q̄ post capitis ac caudae abscissionē diu mouentur z agitatū: z a gbus multitudo sanguinis effluxerit. Priū vō facientes renuēde sunt. Hoc facto ipsis p̄p̄us euisceratis statim excozient: deinde p̄frusta incisa cū aq̄ sale z aneto tādiu decoquātur q̄ caro ab ossib⁹ separet cū igne. s. forū lignoz: vt querē ilicis vel silium. Talē igit carnē sic decoctam exp̄mie z ab ossib⁹ separe de q̄ accipe lib. j. cui adde pulueris pantis fere acūm. 3. iij. z silmice z fiant trocisci parui: q̄ in vmbra desiccant oī hora eos reuoluēdo donec sicci sint. Deinde in vase vitreo vel argēteo reponant. Bon⁹ quoq; esset loco panis acimi pantis bifoci⁹ nautarū parū fermētatus. Et alij eos p̄ficiūt cum farina ordeī: z tu facias si libet: q̄ bona est. Ariser vō manus suas inungat cū oleo balsami: z si caro cū puluere illo nō potest debite cōmisceri ex derelicto iure parū apponaf: z si postq̄z desiccati fuerint iterū in puluerem reducere: z cū derelicto iure reformarent adhuc eēt meliores. Et isto modo trociscos de viperis p̄fectos habebis.

Trocisci squillici sic fiunt.

Accipe squillas in estiuo tpe collectas inter paruas magnas z medias q̄s ex pasta cooptas i furno assari p̄mittere: z cū pasta cocta fuerit extrahaf q̄ pasta: z q̄ sibi adheret p̄ijciat. De residuo vō accipe partē vnā: farine ordeī partē mediā: z ista simul debite malaxarētur tantū aduigendo de vino q̄ possint formari trocisci. In formans vō ex oleo manus inungat: deinde in vmbra desiccati in vase vitreo vsui reseruentur.

Trociscos andaracaron sic conficias.

Recipe coricis radicis darisahan: z est arbor granati siluestris s̄m Simonem Januē. que arbor spinosa existit z eius lignū est rubeum vel citrinum: calami aromatici: costi: xilobalsami: asari: polij: amomi: armoniaci: mastice: floz cotule alana. 3. vj. floz squinani vel summi tatus eius reubarbari: cassie lignee. cinamomi ana. 3. xx. spice indice folij añ. 3. xvj. myrrhe. 3. xxiij. croci orientalis 3. xij. terant oīa z cum optimo vino formant trocisci pondere. 3. f. qui in vmbra desiccati vsui reseruentur.

Sequitur modus faciendi mitridatum.

Mitridatum sic p̄fice. R. myrrhe croci agarici cīncibe ris dragagani cinamomi añ. 3. x. thuris inacis: spice nardi nasturij squinati ellebori nigri: xilobalsami: sticados siseleos: costi dulcis: galbani termēulle: macropiperis: castorei: hypogistidos: storacis ligde: oppoponacis folij añ. 3. j. cassie lignee piperis nigri: piperis albi: hermodactiloz melliloti: polij: scordeon danci gentiane: oppobalsami: trociscoz kakion bdellij añ. 3. vj. spice cellice armoniaki mastice: gummi arabici: seminis feniculi: rosarū ru.

opij: seminis petrosilij: cordumēni diptami: añ. 3. v. añ. si: meu: acatie: seminis ipericon: inguis stinci añ. 3. iij. asari serapini añ. 3. iij. folioz rute. 3. j. f. In nulla descriptione reperi mellis determinatū pōdus seu quātitatē: sed si silu tyriace in seg volueris sufficeret mellis lib. vj. z. 3. vj. q̄z in tyriaca mel ē parū plus q̄z duplū ad alias medicinas z cū medicine mitridati sint lib. iij. 3. vj. z. 3. vj. sufficiūt lib. vj. z. 3. vj. mellis: pone audacter lib. x. vel. xij. mellis dispumant: q̄z adhuc ipm satis virtuosus remāebit. Et q̄z ad ipm cōficiendū gūne ad remolliēduz i vino ponūtur loco vini pone acetū viperinuz tñ. s. q̄ gūne i eo remolite cū medicis alijs possint cōmisceri: z eo mō mitridatum cōficias siue vinū apposueris siue acetū: z per anum ipm in fermētatiōe permittē: q̄z citi⁹ fermentaf q̄z tyriaca cuius dosis est a. 3. f. vsq; ad. 3. ij.

Trocisci kakion sic fiunt.

Recipe passularū enucleatarū. 3. f. glutinis albotin. 3. iij. signatū myrrhe añ. 3. j. f. cinamomi bdellij: blacte bisan cie spice romane: cassie lignee melliloti: cipi: bacaz tauri añ. 3. iij. calami aromatici. 3. vj. croci orientalis. 3. j. An. sub iūgit bituminis iudaici. 3. ij. Et Rasi: ponit aspalū q̄d idē est. Serapio vō ponit darisahan q̄ sunt cortices radicis granati siluestris: vt i trociscis andaracaron dixi. Et vt inq; Simō Januē. hanc arborē Diascondes vocat aspalū. Done igit q̄d vis siue aspalū: siue aspalū: q̄z sunt forsan culpa scriptoris q̄ facere debuit aspalū z fecit aspalū. Cū ppter h̄ An. sinonomicas h̄ vocabulū in isto loco posuit bituminis iudaici q̄d idē est: z loco hui⁹ nōnulli ponunt fructus xilocaracte. terenda igit terant: z cū vino z melle trocisci p̄ficiant q̄ in vmbra desiccati vsui reseruent. Cū hic igit est modus tyriacā vel mitridatū p̄ficiēdi q̄ talit cōfecta p̄petates q̄ eis insunt a tota suba multo excessiores habebūt q̄ ea alit p̄ficiēdo. Cū in egritudinib⁹ frigidis q̄s a q̄litate solū agūt māifesta nō sic erūt efficaces: q̄re zē. De signis tā demōstratiuis q̄z p̄noscis oīum venenoz quocūq; z qualitercūq; approximatorum: z de cura generali eorum.

Cap. vij.

Si caplis p̄cedētib⁹ modū apposuerim p̄ quem e q̄s sciet a lesione seu ab assumptione veneni p̄cauerē: z etiaz sciet assumpti veneni siue quouis modo alio approximatū actionē impedire. s. p̄ medicamina ante vel post assumpta vel suam vt p̄missum est faciēdo cōp̄lōnē tyriacalē: paucissimi tñ sunt q̄ talibus vtuntur: q̄re p̄sepe p̄tingit vt p̄scriptis medicaminib⁹ non nisi diuersimode venenent tā p̄ venenū in⁹ vel extra exhibitū q̄z etiam ex alialū venenosoz punctura vel morfu cū quo vplurimū venenū: z maxime exhibitū ignorat: vt sic nisi p̄resto eis succurrat crudeliter moriunt. vñ ad huius tractatus cōplēmētū pueniēs ē de his oib⁹ curā imponē: q̄d deo auxiliante faciā. Et p̄mo gūalē: successiue vō spālē. Cū q̄ notādū q̄ z si venenū oē: vsup̄ra dēm est: ab occulta agat p̄p̄rietaie: q̄ddā tñ cū h̄ manifestā inducit caliditatem si cut euoribū: q̄ddā frigiditātē vt opū. Et ista sūt q̄ z silia a q̄litate dicūtur agē z manifesta. Alia vō sunt q̄ solū a tota suba agūt humane cōplōni extremalit repugnante: vt napell⁹ gūmi cornu spice z silia. Cū igit s̄m istoz diuersitatē alia z alia cura regraf: nec sit possibile vt cures egritudinem nisi postq̄z cognoueris eam omnium p̄dictorum sunt primo signa ponenda.

Signa igit calis veneni sunt venaz tumor: rubor i facie sudoris exuberantia: feruor intēsus: agustia mag: sitis valida: oculoz citrinitas: fetor oris: cū quo si ex corrodentibus fuerit in stō vētre vel aliq̄ ei⁹ p̄te sentiet tortōez vel corrosionē cū mordicatōe icisōe seu pūctura q̄dā p̄cise ac si caneo viscera coroderēt: vel terebello p̄forarēt. S; si sine corrosiōe mordicatōe vel pūctura etiā p̄dicta signa v̄ ex his plima appuerit scias venenū illud ex calis tñ fore. **S**igna veneni frigidi sunt vertigo v̄ scotomia stupor: suberh̄ p̄gelatio seu frigus: labioz tremor: z nōnūq; mē

brozum relaxatio seu mollicatio ac si esset paraliticus. Si igitur omnia ista signa fuerint vel plura ex his scias venenum ex in frigidatibus esse. C Signa veneni a tota substantia seu a forma specifica solum agentis sunt si sine manifesta occasione subita in corpore mutatio supervenerit cum sudore frido pulsu cordis dissolutione virtutis et sincopi.

C Venenorum signa ex animalium venenatorum punctura vel morfu seu ex re aliqua venenata plagam faciente ex ipsa manifestat. C Itē ex odore sepe venimus in cognitionem veneni. Nam sicut dicit Avicenna in corpore populi itoxicati odor sentitur opij. Et sepe ab ore eius quod venenū sumpsit putre faciens: ut est lepus marinus catarides et c. illi odor veneni sentit. Itē nonnunquam per vomitum in veneni cognitionem sibi devenimus ut i vomente gipsū cōtigit litargirū vel aliud.

C His habitis quantum ad signa pronostica si infirmum alleviari: et accētia getari pferis siue per medicamina appropata pvenit siue quolibet aliter venenū expulerit: talia signa salutem denūciat. Si si accētia non getant imo plus infirmus pvenit molestas: de ipso multum timendum existit: cui si sincopia frequēs acciderit cum magna pulsus debilitate: vixit morietur: quod si cum hoc sudor fridus in facie supervenerit cum pmutatōe pupille et oculorum nigredinis occultatione vel cum ipsorum rubedine et lingue egresione eū pferis derelinquere: quod morti propinquum existit.

C Ad curā itaqz veniēdo sunt aliqui pmo gñalia pmittenda i cuiuslibet venenati cura indifferēter exhibēda: deinde si venenū tibi cognitū fuerit aut si erit in gñali siue i spāli. In gñali qdēv si ex calidis timet: aut ex frigidis timet: aut a tota suba pagēv ipm eē cognoveris. In spāli vō si ipm tale vel tale sciueris esse venenū. C In istorum itaqz cura ē pmo rerū sex nō nālīū regimē annotādū. Et ideo si venenū ex calidis eē scis in aere frigidus vōso et claro infirmū colloca: quē si artificialit in frigidare volueris ac eū odoriferū reddere fac: ut supra in pma pncipali pte. differentia scda tractatu pmo. et caplo pte docui. ex illius enī doctrina tu scies aere in frigidare calefacere seu aliter quō libuerit alterare. Et si venenū ex frigidis fuerit aerem calefacias. Et si ex operatib⁹ a tota suba aerē prepara temperatum ipm in omni casu cum odoriferis alterando. C Egrum pterea in pma die nālī nullaten⁹ dormire pmittas. C Et eū per aerē: ut supra pditionatū facias ambulare. quod si venenū fuerit ex frigidis totū corpus pannis calidis nōnunqz pfica trahēdo semp inferi⁹. Et si ex calidis fricationē dimitte. C Verū insup quib⁹ sciueris modis infirmū tenere pcura ei semp salutē pmittēdo. C Quantū ad cibū et potum in pma die nālī cib⁹ medicinalis seu medicina cibalis sūm exigētiam est poti⁹ tribuēda et pariter dicendū est de potu: et si facias sūm venenoz diuersitatē. Trāfacto vō pmo die cū pto aqz carnis vel pñli virtutē pstratā fortifica put in cura febris pestilentialis docui te supra. C De inanitione autē et repletōe facias: ut te statim docebo. Et hoc de sex rerū nō nālīū regimine sic breuiter dicta sufficiat: quia medicinaliū regimē me attent⁹ vocat.

C Pro q nota quod statim cū accētia venenati pferis qtuor debes intētiōes hie. pma qru ad ipm expellendū existat. secūda vō est ut aliquid exhibeas tyriacale seu beccardicū qd per suā formā specificā cuiuslibet veneno resistat. tertia quod veneni frāgat acuitatē. qrua quod ipm resoluat.

C Prima intētiō tuti⁹ et securi⁹ cū rebus cōpletur ipm per vomitū seu secessum expellētib⁹: quib⁹ aliis fieri possit ut statim dicē. p vomitū qdē. nā statim infirmo tribuas butyrū cum aqua calī mixtū: et post eū penna oleo intincta vel cogas euomere. vel da butyrum cum aqua mellis: vel da oleum sisaminū cum aqua mixtū: vel oleum amigdarum dulcium vel irinum seu de auellanis vel de balsamo. Et si cum aliquo istorum apposueris parum de terra sigillata vel de ipsius tyriaca superius descripta melius erit: quia si in principio tribuatur omne venenum facit exire: ut sepe dictum est. Ad idē valet decoctio seminis

lini cum butyro mixta vel aliquo ex oleis supra scriptis vel cum predictorum aliquo apponatur parū alumini et baurach vel modicū litū. Valet et cum istis parum adipis anseris cōmisceri vel facias adipem ipsam cum vino dulci decoqui et tribue in potu. Vel fiat decoctio ex semine vitice et cū butyro bibat: vel da litū samento et cū butyro: vel alijs supra scriptis mixtū vel cum aliquo predictorum sterco galli cōmiscas: quia per vomitū omne venenū expellit et nō solū infirmus vna vice cogas euomere: sed pluries. Et si in interioribus torsione seu corrosione nem aliquā infirmus senserit: facies sic. R. aqz mellis li. j. adipis anatis vel galline lib. s. misce et fiat clistere: quod statim apponas: et cū ipm emiserit aliud cū lacte calido si bi clistere ponas. Habes igitur qualiter per vomitū et p secessum sit expellendū venenū. C Aliud ad extra corp⁹ extra hi pot ut quidā mihi retulit in quodā rege francoz introxato fuisse factū: quod habebas smeraldū optimū pbatam scz in liqfactione oculoz bufonis et tritas subtilissime ponas sub pede aliquēliter scarificato: quod venenū oē per scarificationes illas exibat: et credo hie esse verum. Nā dicit Conchiliator quod smeraldus attrahit venenū vsqz in fines extremitatis mēbrū: vel ex cepe sub cinere decocto pedū plantas emplastra: quod venenū quoqz ad se trahit. C Si aut ex morfu vel pūctura fuerit venenosus aut ex vulnere facto cū cultello sagitta: vel alia re venenosa aliquā habeas psonā vilem: cuius os cū vino decoctionis diptami sepe lauetur: et facias quod vulnus cū ore sugat assidue: vel habeas gallū vel gallinā vtiā: cuius anus deplumatus super vulnus apponas et vicissim rostrū claudas sicut aerem panū cogas attrahere quod si morit⁹ ali⁹ apponas: quod sic faciendo ad se venenū trahet. Vel accipias gallinā et viam per mediū scinde: quā sic palpitantem super vulnus apponas. Quidā in barbiton for in qdam rustico ab aspide surda morso sic opatus est. Nā cū esset totus inflatus et in colore croceus sic ut astatēs eū moriturū putaret in cōtinenti ppter sincopim. scilicet alia mala accētia eidē supuentia statim caput abrafit: et quib⁹dā in summitate facis scarificationes vōsofam cū igne supposuit quā parū dimisit et amota vōsofa magna quantitas citrine aqz per scarificationes illas exiit in tāta quantitate quod in modū pluuie gutte cadebant: sic liber euasit. Et sic hie cura fuit illi puentis: quod forsan venenū ad cerebrū seu ad superiora raptū habebat: et si quod perciperet venenū ad aliqz mēbrū rapere sibi si possibile fuerit pcuret pillam viam ipm extrahere. C Osu lo tū ut nunqz versus pncipale trahat. si aliter fieri potest imo ipm a pncipalibus diuerse quātū tibi possibile fuerit: et mēn semp habeas defendere pncipalia cum epithimatis: et alijs hie calidis et frigidis sūm quā habueris intētiōē. et cōsimiliter itaqz per cerebrū qz per corde semp odoriferis vtere. Hic est igitur modus per quem venenum assumptum expellitur seu ad extra trahitur: et per hoc intētiō prima complebitur.

C His peractis aliqd exhibeas beccardicū seu tyriacale: et per hie intētiōes secūda cōsequeris: et quia tutius est venenū extra corpus quod poteris modis expellere qz ipm intus derelinquere. hoc facere primo te docui et hanc pma volui esse intētiōem. C Iterum si venenū tibi specificē cognitū fuerit suū statim a principio prebeas beccardicū inferi⁹ deo pcedente describendum. Et si in gñali solum: quod scis: scz ipm calidū vel fridū vel a tota suba opatiū aut ex venenosoz animalū morfu vel punctura siue vulnus cum alia re venenosa factū existat: aliqd vñ ex infra scriptis beccardicis seu tyriacalib⁹ statim exhibeas. Scz vñ tū faciendo aliud nō omittas: quod dū q pūnet ad pma intētiōē pparant ipm tyriacale seu beccardicū poteris exhibere et maxime ex infra scriptis. Nā si sūm venenoz diuersitatē alia et alia regant hie tū cuiuslibet veneno a tota suba indifferēti opponuntur: puta tyriaca de terra sigilla. sūm quā libuerit descriptionē et pñlī medicamē de ruta tyriaca.

Tractatus

dyatesseron: et tyriaca de musconibus seu de turdis vel co-
turnicibus: et oia ista sunt in pcedentibus descripta. Ad idē
valet lapis beccar: qz antonamaticus: vt inqt Cōciliator de
quodā lapide dī sic vocatus: qz a tota substantia cuiuslibz le-
tali veneno repugnat sic qz par de eo trito et i potu dato
absqz alio medici ingento oēm liberat venenatū: est enī
lapis iste rubens puluerulētus leuis vt spōgia et frāgibilis
vt gipsus put inqt Cōciliator q vnū vidit. Ad idē rasu-
ra unicornu cū vino vel aq̄ data. Ad idē valēt smeral-
di subtilissime triti. gra. ix. et bibas cū lacte amigdalino et
aq̄ violarum cū modico aceti. Et scito: vt pōit Auerro. li.
bro col. caplo pmo: qz illi q smeraldi biberint multa ma-
la accidētia eueniunt in pñ. nō minora accitibz veneni-
fz postea sanabif subito talz qz in eo nō remanebit aliq̄ de-
bilitas neqz diserasia. Ad idē valēt plima simplicia i
tertio descripta. cap. vi. sum radix diptam: tormentille: ca-
dres herba: semen citri: cedoaria. gra. iunipi: musc. bace-
lauri: et eius folia coagulū leporis: vincetoricū: ipicō rafa-
nus: enula cāpana: aristo. lō. et ro. hēc. n. sumant in pul-
uere. si puluericari pūt et herbe sumant sicut sūt: vñ fiat de
eis succ. et isto modo itēto secūda complet.

Et tertia itentio cōplet veneni acuitatem frāgendo. Ma-
si sciens ipm ex infiridatibz esse: qz stupefacit vel suffocan-
do mortem iducit: vt est opium mādragoza fungi et c. To-
tū regimen ad calidū declinās exhibeas tā medicinaliū
qz sex rerum nō nālium. et id exhibe diamuscum diatrion
pipeō et silia. vinū qz purū cepe allia et silia: et p facias
venenū ex calidis corrodentibus fuerit tam in regimine
medicinalium qz etiam rerū sex nō nālium: quia vinum
prohibet alia calida: et lac papaneris: et lac seminum cō-
munium frigidorum et similia.

Ultima vō itentio p puocantia sudores cōplebitur: et ad
hāc itentione pūt fieri vñctiones p totum corpus ex oleo
anetino vel irino vel de enula vel de cinamomo vñ de pu-
legio aut de croco et fricationes cū pannis calidis. Ad
intra vō valet succus allij cū vino bibitus: ac solū allij
qz comestū: piper et myrrha cū vino sumpta: et oēs confe-
ctiones potētes subam venenū resoluere: siue sit calidum
siue frigidū: et siue hoc faciat p se siue p accides. verbi grā
sicut dicimus qz ruta infrigidat resoluēdo et exterminan-
do calozē nālem: ita nō incōuenit vt allij myrrha menta
ruta cōfectiones calide et silia substantiā veneni resoluāt.
Et si calidū existat sit vt eius venenosam virtutē amittat.
licz per accis hoc fiat. Et ideo supra dicebat auctoritate
Serapionis qz allium omnibus venenis confert: eorum
scilicet resoluendo substantiam. Et hēc est generalis om-
nium venenorum cura: quare et c.

De cura particulari venenorum mineraliū. Cap. viij.
Qñta indifferēter omnium venenorum generali
cura: deinceps breuitati parcens particularium
et notorum magis venenorum beccardica solum
cum quibusdam maxime conferentibus inscribam. Mā
cum cognoueris: cuius speciei venenum existat genera-
libus premisis que in precedenti capitulo descripta sunt
fac: vt te infra docebo: qz deo duce infirmo tuo bñ succedet.

De lapide simili corallo.

Al mineralibus itaqz primo venenis incipiens quidā re-
peritur ladi corallo similis: cuius tertia pars dragme sta-
tim interficit inducens scotomiam vertiginem tremores
cordis et sincopim et potionate lingua et labia apostema-
tur. huius beccar est tria grana musci cum vino decoctio-
nis diptami in potu tribuere aut duas vel tres. pulueris
radicis capparorum. ex conferentibus vō est diamuscus
et diamargariton.

De argento viuo.

Argentum viuum totius grauedinem ac dolorem inte-
stinoz facit. ad vltimū epilepsiam vel apoplexiaz in-
ducit: licz nōnulli dicant eum bibitum nō nocere. Eius
oppositum patuit in quodam apothecario anatomico

qui tempore estus loco aque ipm biberat: vt ponit Cōcili-
ator. Nam cor istius repertū extitit cōgelatum et sanguis
circa ipm. et consimiliter simia Rasis: cui ipse argentū vñ-
tū tribuerat in potu. Mā suprascriptis silia habuit acci-
dētia: vt ipse. S. Alman. enarrat. Huius beccar est i potu
cum vino dare costuz vel citrach: et est scolopendria. Ex-
pferentibus vō est in potu cum vino dare. 3. ij. vñ. iij. myr-
re hora post horam vel. 3. ij. pulueris ruthe.

De argento viuo extincto et sublimato et vsifur. i.
cinabrio acuro et arsenico.

Hec enī corrosione et rasurā iducit itestinoz: et id vomi-
tu pmissio fm doctrinā capli pcedētis clistere ex aq̄ mell-
et adipe anatis seu galline eidem tribuas quo emissio ali-
ud ponatur ex lacte: deinde in cura procede vt incurā
disinterie.

De litargirio.

Litargiriū dolores intestinoz iducit et illoz: et qz psepe
sterc. retinet: vt inqt Rasis. tūc misere mei passionē in-
ducit: qz p supi emittit qd p inferi emittere debebat: hui-
enī beccar est cū vino decoctionis apij in potu dare spice
romane simi colubini asi. 3. j. vel. 3. f. seīs pēta dactili. Ex-
pferētibz vō est sumere myrrhā et pip cū vino vel alteruz
ipsoz: ac etiā semē apij. Deinde cū clisteribz et solutis i
cura pcede vt in cura illorū procederes.

De cerusa.

Cerusa potata linguā albificat et dentes denigrat: singul-
tum qz et tussim inducit mēbra ac et mollificat et dolozē vē-
tris ac et tenasmonē causans sanguinē egere facit. Huius be-
ccar est bonū vinū in potu tribuere sic vt infirmo ad ebrī-
etate vsqz deueniat. ex pferētibz autē est infirmo tyriacaz ma-
gnā seu mitridatū cū bono vino dare et cū clistericare cū
solo brodio caulii rubeoz leuiter coctoz et oleo cōt.

De gipso.

Gypsum difficultatē anhelitus faciēs in stomacho maxi-
mā frītātē iducit: ppter qd stupificat vēter cuz qz ppter calozis
mortificationē facies luescit: et labia alba sūt: huius beccar
est. 3. ij. cineris sarmetoz vel cineris facti ex ramulis faba-
rū siccis cū vino decoctionis herbe ysopi i potu tribuere
Ex pferētibz vō est tyriaca seu mitridatū cum vino cali-
do dare: aut vētrē ex oleo de herua calido inungere.

De scorzia ferri.

Ex potu scorzie ferri accidit dolor vehemēs in vētre et in
capite cū oris ac gutturi inflatōe: qz si statim nō curet q
tidie velut ethice psumet: et tandē morif marasmat: huius
beccar est in potu cū succo mercurialis. 3. j. magnetis ex-
hibere: post quē iura pingua tribuēda sunt: vt a corpe lu-
bricet: et si viciū aliq̄t fiendū existit: sed ex pferētibz ē pil-
lulas fetidas stomachicas: vel alia ppinare silia solutua.
Si aut ad dispōnem similē ethice deuenierit est cura curā
dus ethice psepe supra so capite olea administrando fri-
gidaz vt oleum violatum de salicibus et c.

De scorzia eris.

Ex scorzia eris i stō et itestinis dolor causat pūctio cū vē-
tris supflua solutione ac vomitu. Cuius beccar ē succi apij
3. j. ppinare cū vino. Ex pferētibz ē succū mēte exhibere
ac stomachū et vētrē cū oleo rosa. calido inungere: ac pul-
uerem mastics rosarum rub. et gallarum desuper asper-
gere.

De ere viridi et speciebus attramenti.

Cui in potu dā es viride vel aliq̄ spēs attramenti seu vi-
trioli anhelitus accidit pfocatio sic vt respirare nequeat
et solonē pūnitatis patiet in interioribus cū intestinoz
corrosiōe ac pūctiōe: et beccar est. 3. ij. coralli ru. subtilissi-
me triti cuz vino dare. Ex cōferentibz vō est vomitu puo-
catovt scis infirmū sepe cum lacte asine et oleo amigdala-
rum dul. clistericare: ac terram sigil. cum vino in potu tri-
buere: ipsium quoqz lac asine persepe in potu exhibere.

De arsenico sublimato et non sublimato.

Ex arsenico sublimato ligue exiccatio: arsurā stomachi:

fitis valida: intestinoꝝ excoꝛiatio cū mordicatōe accidit: & cū doloribꝫ ex nō sublimato aut oīa quietiora erunt ac cidētia. Huiꝫ bezeat est cū oleo amigdal. 3. i. cristalli sub tilissime triti exhibere. Et ex cōferentibus est syrupū vio lati cū decoctōe seminis lini: vel succū malue cū melle: & oēs breuiter viscosas mucilagines in potu dare.

De calce.

Calx in potu data accidētia accidētibꝫ arsenici similia inducit. Lutus bezeat est vrina asine: vel. 3. i. fellis caprioli cum aqua calida in potu tribuere. Cōferentia vero sunt que arsenico sublimato conferunt.

De realgal.

Potus realgal situm est uationē ac humiditatum exicca tionē inducit: sic qꝫ nisi breui curet aut mori: aut in mēbris cōtractus remanebit: huiꝫ bezeat est statim oleū de nucleis pini in potu tribuere. Ex cōferentibus est lac asini omni die i potu sumere: & corpus ex oleo amigdalatum dul. mungere: sedantia quoqꝫ situm prebere.

De plumbo vsto.

Qui plumbū vstū sumpserit: lingua ipsius ac labia plūbet sunt coloris: & tandē log nō valens suffocatus mori. Huiꝫ bezeat est in potu tribuere. 3. ij. gra. tritoꝝ cū vino. Ex cōferentibꝫ est. 3. ij. tyriace magne cū aqua mellis oī mane ppinare. Melles quoqꝫ vulpinas vel ouinas no uas iducere vētrēqꝫ asine vel mule calim intrare persepe.

De magnete.

Qui in potu magnetē sumpserit lunaticus sit ac melan colicus: huiꝫ bezeat est smeraldi triti qꝫtātē quā volueris tribus vicibus in nouē diebus: qꝫ de tertio interitum in potu tribuere: ex cōferentibus est auriz smeraldi añ. 3. i. in potu dare: cum lacte quoqꝫ ouino & oleo amigdalārū dulcium ipsum persepe clisterizare.

De lapide lazuli non abluto.

Lapis lazuli nō ablutus subuersionē stomachi tristitiaꝫ & sollicitudinē inducit. Lutus bezeat est. 3. ij. karabe in potu cum vino dare: ex conferentibꝫ vero est lac asine omni die in potu sumere: & hec de cura mineraliꝫ venenozꝫ cōmuniter notozꝫ sic breuiter dicta sufficiant.

De curae vegetabilium venenozꝫ.

Cap. ix.

De napello siue eius succo.

Ex potu napelli seu eius succi accidit vertigo sinco pis defectus cordis & labia ac lingua apostematur oculi egrediunt & potionatus sepe tenasmonem in currens si euaserit vt plurimum cadu in ethicam. Quare statim est ei succurrendus huius bezeat secundū Aui. est cum vino in potu sumere de puluere illius animalis qd radicem eius pascit. Sed secundum doctrinā prehabitam darem puluerem musconum napallum depascen tium vel puluerē coturnicis seu turdi vel herbā kadres seu tyriacā de musconibus superius descriptā: ex cōferētibꝫ autē iterato sepe vomitu cum terra sigillata: vel eiꝫ tyriaca: vt in cura habuisti generalit: est in potu cum vino sumere. 3. f. smeraldi triti vel tria gra. musci. est enim muscus nobilior tyriacarum cōtra napellum cornu spice: vt Auice. de viribus cordis. caplo de iudi. particulariꝫ medicinarum. & ideo nōnulli ipsum napelli cornu spice & si mulum dixerunt esse bezeat zc. vel da diamuscum seu di amargariton: zc: cum cordiali epithimate continue epithimatum tene.

De cornu spice.

Qui i potu sumpserit cornu spice sanguinē guttatiz min get. Nauseā quoqꝫ ac nigredinē lingue habens frenesim iurret: cuius bezeat ē. 3. f. cāfore cū aqua rosar in potu sumere. Ex cōferentibus est cor ac epar cū frigidis epithi manibꝫ epithimare ac succum pomozꝫ acetosorum vinū de granatis vel succū berberis persepe potare: vel talia cum suis ferculis miscere.

... **De utimallo & eius lacticinij venenosis.** Et pre cipue de scamonea & mezereon.

Utimallus & oīa lacticinia venenosa sista inducūt acci dētia: qꝫ nauseā singultū dolorē ventris ac tortōez cū flu xu vocis quoqꝫ destructōez: deinde spasimū ad quē mors sequit successive. Et qꝫ utimalli multe sūt spēs. Vm cōe bezeat erit dare tyriace. 3. ij. dissolute cū vino decoctionis diptami vel enule cāpane. Propriū tñ bezeat utimalli ē 3. i. mumie cū vino calido in potu dare. Scamonee ē her ba ribes vel eiꝫ succus & loco huius dare acetosaz. Beze ar vero mezereon est origanū quocunqꝫ datum: qꝫ taz in puluerē herbā qꝫ in succū. Ex cōferentibus vero est aqua ordeī cū puluere zuccari sepe potata: vel dare. 3. f. masti cis cū miua citonioꝝ: vētrē quoqꝫ ac stomachū ex oleo ros. bene mungere: & puluerē masticis ros. rub. & gallarū de super aspergere: ac somnū etiā puocare.

De kerua seu eius succo.

Ex kerua seu eius succo dolor stōi ac vomitus inducit: & huius bezeat est perforata: ex cōferentibus vero est dare 3. ij. tyriace magne cū vino calido.

De apio risus.

Qui apii risus sumpserit cōtinne ridens amens efficit cuius bezeat est succus melisse cū aceto datus: ex cōferētibꝫ vero est somnū cū vino inebriatē prouocare.

De oleandro.

Qui oleādri herbā vel succū sumpserit inflātionem ventris tremorē cordis maxima cū anxietate patiet: & tā dem sincopim. huius bezeat est decocto agnicassi pota tavel succus eiꝫ: & ipse etiam quocunqꝫ sumptus. Sunt & huius bezeat gra. iuniperi cū vino bibita: ex conferenti bus vero est ficus cum melle & zuccaro: & etiam diacasto rem in potu datum.

De succo cucumeris asinini.

Qui succū cucumeris asinini i potu sumpserit gutturis excoꝛiatiōem: vētrisqꝫ solōnē cū intēso intestinoꝝ dolore patiet: huiꝫ bezeat est succꝫ mēte: ex cōferentibus vero est tyriaca magna cum decoctione bacar lauri.

De brionia siue eius succo.

Brionia siue eiꝫ succꝫ scotomi ā angustā ac stoliditatē i ducit: cuiꝫ bezeat est pip nigrū: ex cōferentibꝫ est. 3. ij. tyria ce cū vino decoctōis enule campane exhibere.

De helleboro.

Qui helleboꝝ potauerit & nigrū maxie pulsū cordis li que adustionē vētris inflatōez: stricturā anhelitꝫ singultū & finaliter spasimū incurrit: cuiꝫ bezeat est. 3. f. castorei cū vino: & si alios. 3. ij. pulueris stonis nenufaria cū vino i potu exhibere: & huic magis assentio: ex cōferentibus est dare tyriacam antifarmaci seu gentianam cum vino.

De ciclamide siue eius succo.

Ciclamē vel eiꝫ succus strāgulatōem ac suffocatiōem i n ducit: cuiꝫ bezeat est pip album: cōferentia vero sunt. 3. ij. bace lauri puluerizate & cum vino potate.

De cicuta vel eius succo.

Cicuta vel eiꝫ succū assumēs sensū amittit: & stuporē in currit: & ideo si aues frumētū in eiꝫ succo remollitū mā ducuerint stupefunt sic vt manucapi possint. Nec hoc est venenū qꝫ atheniēses Socrati tribuerūt: vt ponit cōci liator: sed fuit qdā venenū cōpositum qd cicutā vocarūt & in hystorijs legi romanozꝫ. de quo Valeriꝫ maxi. facit mētionē huius bezeat est pulvis gētiāne cum vino datus Tyriaca vero magna est ex cōferentibus zc.

De strāgulatore adip leopardi & filibus.

Strāgulator adip leopardi & filium que aconita vocā tur scotomā & oculoꝝ tenebrositatē cum prefocatiōe in ducētia in palato: & in vena psepe generant apostema: et in cāna pulmonis tāta inducit leſio: vt potionatꝫ strāgu lari videat hōꝝ bezeat est coagulū hedi vel cerni vel ari stologia lon. vomitu pmissio: & etiā oleū balsami: ex cōfe rentibꝫ vero est tyriaca magna cū vino: in quo aurū vel ar gentum candens fuerit exunctum in potu data.

De succo coriandri.

Tractatus

Succus coriandri vertiginē scotomiā grossitudinē vocis cū p̄mixtiōe rōnis iudicēs hoīem reddit ac si ebri⁹ foret. q̄ si eius malitia plōget stupidus moriet. **H**ui⁹ bezear est yriaca magna cum vino cocta.

De pomis mandragore.

Madragore ⁊ ei⁹ radix stuporē mētis alienationē amētū ⁊ ruborē oculorū ac faciētia somnū p̄fundū inducūt: quorū bezear est radix rafani. **E**x cōferētib⁹ vero est acetū forte odorare: vinū purum bibere: ⁊ per primā diē omnem vitare comestionem.

De papauere nigro.

Papauer nigrum sup̄scriptis similia inducit accidētia: cui⁹ bezear est allium crudum comedere: cōfert autem cōfectiō de anacardis dyacastoreum aut yriaca magna cum vino data.

De opio.

Opiū sumēs bebes piger dormitās nō intelligēs efficitur ⁊ absq̄ sensu: cui nisi in breui succurrat stupidus moriet: ⁊ hui⁹ bezear est. 3. i. castorei cum vino dati: ex cōferētib⁹ vero est optimū vinū bibere: ac cum nitro ⁊ sapone extrema fricare: cum pipere quoq̄ seu elleboro albo in naribus intromissio sternutationem prouocare.

De fungis.

Qui fungos malos seu mala tubera māducauerit ventris ac stōmachi inflatiōem incurrit cū pectinis dolore ac vrine retentiōe: cui postea succedit pulsus paruitas: p̄sictio anhelit⁹: sincopis sudor frigidus: ⁊ successiue mors. **E**t ex his fungis q̄ maxime hoc accidit q̄ in vicinitate ferri nascuntur eruginosi: aut triuiarū locis vel reꝑ putridarū aut iuxta radices oleātri vel arboris seu plante alterius venenose vt lacticumoz ⁊c. vel iuxta mātionē alitū⁹ reꝑtū venenosoz: ⁊ nō solū ex ipsoꝝ comestiōe mala eueniūt accidētia: imo ex odoratu q̄ sepe epilepsiā incurrit ⁊ nōnunq̄ mortē subitanā. **H**orū bezear est allū crudū comestū vel calamentum: seu eius puluis cū optimo vino in potu datum. **E**x cōferētib⁹ vero est diatrion p̄pereon aut diaciminū sumere cū bono vino. **P**atientem quoq̄ cum clisteri clisterizare carminatiuo: ac vētrē cum oleo rutaceo ⁊ nardino bene calidis inungere: vel facias secretū **G**alienti: q̄ ipse in suo libro secretorū describit: q̄ desicca stercoꝝ galline: ⁊ ipsum dissolue cū aceto vino ⁊ melle: ⁊ in potu tribue: tale enim medicamē vomitū prouocando statim quiescere facit infirmū eum liberās ⁊c. **S**i quis tamen fungos cum piris frustatum incisis elixauerit eorum remouebitur venenositas.

De usquiamo.

Iusgami semē sumptū mētis alienationē: scotomiā vertiginē: stuporē ⁊ omniū mēbroꝝ imobilitatē inducit: cū quo sepe rubent oculi: apostemiat lingua: ⁊ spuma ab ore egredit: ⁊ sepe infirmus amens effectus sicut mulus vel mula rudit. **E**t hui⁹ bezear sunt grana fisticoꝝ vel grana pini cū vino decocta aut. 3. ij. nasturtij agrestis cū vino dulci. **E**x cōferētib⁹ autē est pipere longi. 3. ij. cū vino decoctionis in potu dare.

De nuce auellana seu alio fructu rancido.

Mux rancida auellane amigdale bace lauri vel ali⁹ fructus rancidus scissurā lingue inducit cū nausea angustia ⁊ sincopi ⁊ virtutis animalis debilitate. **H**orum bezear est diaciminū vel diatriō pipereon cū vino datū. **E**x cōferētib⁹ sunt rob fructuum stipticoꝝ vt citonij piroꝝ ⁊c.

De nuce vomica.

Mux vomica vomitū pessimū ac virtutis dissolutionē inducit: cui⁹ bezear est cortex citri. **E**x cōferētib⁹ est bonum vinū ac rob citoniorū ⁊ miri.

De sicu pharaonis.

Sicu pharaonis febres inducunt tertianas actotū cor poris fractionē: ⁊ apparet infirmo q̄ sit hydropicus: quarum bezear sunt semina cucumeris vel ipsoꝝ lac cum

aqua ordeī extractum ex conferentibus autē est seruiz capinum ⁊ aqua ordeī.

De colloquintida.

Colloquintida i arboꝝ soluarie nata mordicatōē i stō inducit ⁊ in vētrē cū tāta virtutis p̄stratiōe q̄ nisi succursus habuerit i fra diē tertīa moriet. **H**ui⁹ bezear est smeraldi trite. 3. f. cū vino in potu dare. **E**x cōferētib⁹ est tyriaca magna cū vino ⁊ aqua ordeī cū puluere zuccari: ac. 3. ij. mastice cum mīna citrinorum.

De semine vitice.

Semē vitice lingue oris ⁊ gutturis inducit excoziatiōem ac in stō ac vētrē arsurā ⁊ ardorē maximū. **C**ui⁹ bezear sunt gra. citoniorū trita ⁊ potata cū aqua calida. **E**t ex cōferentibus est oleum amigdarum potare.

De semine serpentarie.

Semē serpentarie punctōē gutturis inducit: ⁊ tandē ipsius oris ⁊ gutturis excoziatiōem cum tremore cordis: cui⁹ bezear est p̄isana non colata. **E**x cōferentibus autem est butirum recens bibitum.

De euforbio.

Euforbū in sup̄flua q̄titate sumptū angustia inflamationē ⁊ mordicatōē in stō cāns ⁊ in vētrē p̄sepe singultū inducit: ac ē fluxū vētris. **C**ui⁹ bezear ē semē citri in potu cū vino decoctiōis enule exhibere. **E**t ex cōferētib⁹ est sumere succū pomorū acetosorū lac acetosus ac butirū crudum. **E**t hec de particulari cura venenoz vegetabilium seu terre nascentium sic breuiter dicta sufficiant.

De particulari cura venenorum animalium ⁊ quorumdam partium ipsoꝝ.

Cap. x.

De lepore marino.

Leporē marinū sumptū vomitū colere ⁊ sanare q̄ guinis dolore stōaci difficultatē vrine rubedinem oculorū: tussim siccā: spurū sang. ⁊ anhelitū difficultatem incurrit: cibū quoq̄ abhorrebit: q̄ si piscib⁹ p̄ctatus terreat: nulla spes salutis existit: si nō: adhuc sanari poterit. **H**ui⁹ bezear est sanguis hoīs potatus aut sanguis anseris vel. 3. ij. picis naualis cum vino. **E**t aliqui dicunt q̄ est vulpis assata ⁊ comesta. **E**x cōferētib⁹ vero est fugere lac asine vel mulieris a māmilla ac caneros fluuiales comedere: ⁊ sumere parum tyriace diatesereon tribus diebus continuis.

De cantaridibus.

Ex potu cataridū p̄hypocūdia pectunez anchas: ⁊ vsq̄ ad genua dolor accidit. **E**t si voluptas migēdi absq̄ hoc q̄ paties mingere possit. ⁊ si minxerit: sanguinē mingit cū dolore maxio. **E**t accidit sepe p̄mixtiō rōnis cū sincopi: ⁊ moriet. **H**orū bezear sunt gra. x. semis alkekengi seu lac seminis cucumeris extractū cū aq̄ ordeī. **A** vulgo tñ ferē q̄ hāz bezear ē acetū sumptū: sed nullibi ab auctoribus hoc scriptum inueni: q̄ tñ experimēto hoc cōprehensū facias si libet: ex cōferentibus autē est sumere lac sicut extrahit ab vberē ⁊ potare aquam p̄silij ⁊ portulace: ⁊ lac quattuor seminum frigidorum.

De cerebro gatti.

Cū q̄s gatti cerebrū māducauerit: sepe v̄iginē icurrēs stolidus efficit: ⁊ ego talē vidi adeo p̄firmatū q̄ nūq̄ sanari potuit. **B**ezear tñ hui⁹ est tria grana musci cū vino albo i potu dare: ex cōferētib⁹ ē vomitū sepe cū terra sigillata aut ei⁹ tyriaca prouocare: ⁊ de diamusco sumere seu de letitia galienynū bolū oī diē p̄ duas horas aī prādium.

De felle leopardi.

Qui felle leopardi colere viridiū vel citrine vomitū icurret. **A**loes quoq̄ odorē sentiet ac saporē: ⁊ fact⁹ icteric⁹ nisi in breui succursus habuerit: ex frequēta sincopi moriet. **H**ui⁹ bezear est. 3. f. musci cū vino dare vel tyriacā de muscib⁹: ex cōferētib⁹ est diamusc⁹ diamargariton: ⁊ hoc vomitū sepe p̄missiōi scis. **I**ura q̄s gallinaz pinguium in q̄b⁹ musci macis ⁊ croci aliqd apponat ⁊c.

De felle canis marini.

Fel canis marini et si non ita cito interficiatur fel leopardi:
philia tamen inducit accidia: et eius cura est cura fellis leopardi.

De extremitate caude ceruine.

Extrimitas caude ceruine angustia doloris vehemens
in flos et in visceribus inducens syncopim sepe facit euenire: et
sic interficit in breui: huius bezear est tyriaca talis. **R.** auel
lanaz fisticor: fellis equi an. partes equales cōfice cum
melle: et def in potu de ea cum vino. Alij vero dicunt quod suū be
zear est tyriaca magna data cum aqua decoctionis fisticor et
auellana. **Ex** conferentibus est. **J. f.** smeraldi subtilissime
trite dare cum vino: ac etiam electuarium de gemis.

De sanguine humano.

Cum in potu datus fuerit sanguis hominis rufi extractus te
pore rixe vel ire pmixtionē intellectus cum furore maximo
et inuerecundia incurrit paulatim marasmodi: et tandem
cōsumptus morietur: et huius bezear est vinū viperinū vel
trosciscus vnus de tiro. **Ex** conferentibus est aqua cucume
ris vel lac seminum suorum ac syrupus de nenufa.

De sanguine tauri.

Sanguis tauri vel bouis antiq frusta sanguis expuere
facit p̄gelati: et dolorē in brachiis et meri cum rubedine ligue
ac p̄ocatōe: ac spasmodi cāns mortē inducit. Huius bezear
est coagulū leporis cum aceto sumptus aut semē cauli vel
piper: et etiam sumere acetum fortissimum calidum per se.

De sanguine bufonis.

Sanguis bufonis difficultatē anhelit tremorē cordis
ac syncopiz frequenter causans festinā mortē inducit. Et idē
facit eius spiritus: mortē celerit inducit: quod est venenū deterit
sanguis. Huius bezear est lapis bufonis quē vulgares cra
patina vocant. vt supra dicebatur. **Ex** conferentibus est. **J. f.**
smeraldi cum vino dare: et ventres calidos aialū q̄drupe
dū intrare sepe vt est bos asinus mulus equus etc.

De sanguine menstruo.

Qui sanguinē mēstruū sumpserit aut leprosus lunati
cus maleficus et obliuiosus efficit: et huius bezear est tro
sciscus vnus de tiro aut de serpentibus a quibus cauda et ca
put per palmū fuerint abscissa māducare: sed elixens pri
mo: et prima abijciatur aqua: deinde sedo decoquant ra
dicē diptami in decoctione ponendo. **Ex** conferentibus au
tem est. **J. i.** margaritarum cum aqua melisse potare. **In**
aqua quoque tepida balneari cum puellis conuersari: cum
quibus interdum coeat etc.

De castoreo malo.

Qui malū castoreū in potu sumpserit rixas et clamorem
incurrit dolorē maximū sentiet in nutritiuis: febreque in
currat: et extra os linguā tenebit. Huius bezear sunt. **J. ij.** co
riandrop assator. **Ex** p̄ferentibus vero ē in vomitu cum butiro
et aq̄ mellis puocare: quod amplius castorei odorē non sentiat
sue sapore. Deinde in potu def lac seminum cōmuniū fri
gidorum: aut syrupus de limonibus vel de ribes: vel de suc
co acetose seu acetositate citri.

De piscibus frigidis: et de carne corrupta.

Ex comestione piscium frigidorum quibus post eorum coctionem
corruptio supuenit: et ex comestione carnis pridie interfecte
aut fulgore seu pestilentia mortue accidit stragulatio fin
gulus sudor frigidus et syncopis: et breuiter omnia accidunt
fungorum accidētiarum eorum cura est cura fungorum.

De coopertis assaturis.

Ex coopertis assaturis: et in panis inolutis statim cum co
cte sunt accidunt tamen cum māducant vertigo et scotomia: ita
frequens vti nonnunquam patiens epilepsia incurrat. Harum
cura post vomitum est in potu sumere zucharum ros. cum
xilo aloes: et maxime mixtum cum vino. **Ex** conferentibus
est rob fructuū stipiticorum et balneum aque dulcis sepe
ingredi. Et hec de cura particulari venenosorum anima
lium et partium ipsorum.

De cura pūcture seu morsure animalium venenosorum: ac
vulnerum factorum cum cultello: sagitta: telo vel alia re
infecta veneno.

Capitulum.

Ecce cura pūcture et morsure animalium venenosorum: et vul
neris facti cum cultello sagitta: telo vel alia re infecta
veneno. Et si multa sint supra capto septimo posi
ta hic ex his aliq̄ replicando nonnulli vitia secum annexa
spāles curas pūc̄ relinquendo. Nam cum aialium omnium veneno
sorum bezear sit tyriaca magna est in eorum morsuris seu pun
cturis statim tribuenda. Et si scis cuius spiritus venenū existat
sagittā vel aliā re vulnera faciet: inficiēs bezear appo
nātū supius descriptū statim infirmo tribuas: ac etiam cu
ra illi veneno appropriata curet. Ceteri. n. cum sepe rabidi
canes et alia rabida aialia nos mordēat vt est mulus equus
etc. hoc cōpleto capto spālē curas ipsorum inscribā. **D**ico
igitur quod in punctura morsura vel vulnere venenoso: si ve
nenus specificē cognoscis suū p̄pūū est bezear p̄pūū dū
ignoro autē veneno tyriaca magna statim potui tribuas
Hoc. n. potest omnium aialium esse cōfice bezear. **C**ad idē valet la
pis bezear coagulū leporis vnicornis: tormētillar: radix di
ptami. Et vltra omnia illa valet bezeargica: seu tyriacalia quę
sunt supius capto tertio et sexto descripta. **D**einde sup
morsurā vel puncturā mēbruū stricte liget cum corrigia cer
uina potest et alia re si huius potest. **N**ā ceruinū cōmū p̄ra ve
nenū mirabiliter opat: quod si aial pungēs seu mordēs huius pos
sit: ex eo statim locū emplet: p̄pūū in abscissis extremitatibus:
si serpens fuerit. Et si tale aial haberi non potest: vtiōsa cum sca
rificatōe vulneri vel morsure supponas: vel cum ore p̄sone
vilis per p̄pūū ex vino decoctionis diptami loto vel gēnane
vulnus: aut morsura sugas: vel culus viui galli: cuius ro
strum sepe claudas supponas: aut gallina p̄ mediū scissa:
et adhuc palpiatū ipsam sepius renouando: quod cum frida
fuerit alia apponas. **I**tem tyriaca magna sup locū emplara
marie cōferit. **C**ad idē valet empla sequētia de quorum pro
prietate cōferentibus ad se trahere. **I**tem. **R.** cepay cōi
um. **J. iij.** cepe squille. **J. iij.** calamētū fluminalis r̄sopi sicce
organī. aii. **J. ij.** pteran in lixiuo donec pistari possint
qb̄ adde galbani serapini. aii. **J. ij.** glutinis albotin q̄tuz
sufficit ad incorporandū: et fiat emplim: euz quo locū emplet
Cel facias sic. **R.** alij alb. lib. i. f. calamētū fluminalis. **J. ij.**
pistens filij qb̄ adde succi porri. **J. iij.** sellis thaurini. **J.**
i. f. sulfuris. **J. ij.** f. castorei. **J. i.** et fiat emplim. **C**el facias
sic. **R.** castorei serapini: assē. sulfuris: simi colūbini: mēta
str: pulegij ceruini om̄s partes eq̄les: picis: et olei veteris
q̄tuz ad eorum cōmixtionē sufficere possit: et agites tamen in
mortario quod omnī debita fiat vnto: et fiat emplim. **C**el fa
cias sic. **R.** calcis q̄tūtatē quā volueris: eā cōfice euz mel
le et oleo et fac emplim. **C**el facias sic. **R.** calcis li. i. fina
pis. lib. i. f. incorporentur cum aceto: et fiat emplastrum.
Cel facias sic. **R.** alkitraz lib. i. pulueriza: et cōfice cum aq̄
saponis: et fac emplim. **C**el facias sic: et est mirabile in isto
casu. **L**iquefac picē: et in ea seruētū intinge lanā: et ita cali
dā loco superpone. **C**el facias emplim ex cancriis tritis
vel ex alio solo: vel ex alio euz butiro cocto. **C**el ex casto
reo euz oleo mixto: vel ex sulfure cum vrina mixto: vel euz
calamētū fluminali solo: vel euz radice cōsolide maioris in
ter duos lapides cōtrita: vel cum scabiosa: seu cauda equi
na: vel tasso barbasto: hec. n. mirabiliter valēt in antrace et
carbūculo. Sed euz vtrobiq̄: mā existat venenosa: debet
etiam in isto casu valere. **C**ad idē valet locum confri
care cum sale solo: aut nitro solo: aut euz sale et aceto: aut
cum sale et oleo simul coctis: aut cum cinere vitis vel fici
et aceto: aut cum felle tauri: aut cum aqua maris calida so
la: vel cum aceto mixta: aut cum aqua decoctionis muris
habitantis in domo: aut aqua decoctionis muselle. **E**t
quod animalia venenosa per sepe aculeos: seu dētes dunt
tunt in locis mortis. est locus tūc cum cinere oleo pmixto
fricandus. **C**his igitur generalibus remedijs adimplens:
si locus incipit denigrari: signū est quod pūctura: morsura
seu vulnū fuit aialis seu alteri rei p̄nitiōissime. **Q**uare si
mēbruū aptū fuerit abscissū statim abscidas: et si non: sine mo
ra cauterizes. Et hec cura gēnalis puncture seu morsure

Differentia. I.

omniū animalium venenosoz: ac etiam vulnerum cum re infecta veneno factorum. quare zc.

De cura a cane seu alio aiali rabido morfi. Cap. xij.

Um q̄s a cane rabido morfus fuerit: si vulnus profundef: fit in p̄ncipio dolorosum. Et sic paucos infra dies vel horas ei accētia supueniūt infra scripta

Si vero sup̄ficiale fuerit: dūmō solū mēbrana rūpat: z si p̄tūc aliū dolorē nō senserit: in p̄cessu tñ accētia incurret infra scripta: qz sine cā timet plus solito vigilat: hōim re- fugit cōuersationē: z solus esse appetit. Lū aut magis cō firmat: fit ei⁹ vox rancia: aquāqz: z oēs abhorret humidita tes. Lūqz malitia rabiet in eo cōfirmata est cognosces: qz ab aq̄ quouismō approximata terref. Mā ex vehemēti: z p̄tūa canū imaginatōe: canes i ea esse imaginat sepe ac ēt vt canis latrat. Et in humiditatib⁹ aq̄s emittit hoc ē in sp̄mate p̄polutionē emisso in vrina: aut in suis st̄aticis egōmib⁹ nōnunqz frustula velut canes exiit: qd est: qz for tis imaginatio quā p̄tūe de cane hz i istas humiditates canū figurā figillat. Et quoad p̄noscica signa cū ex aq̄ terref: istiqz in sup̄fluitatib⁹ canū insignia discernuntur spes nulla saluta existit. Clep̄ taliū accētiū p̄sepe vsqz ad xl. diē tardaf euē: z q̄iqz vsqz ad sex menses: z nōnunqz vsqz ad annū vt nōnulli referūt. Aliq̄ vero dicūt vsqz ad annū. 7. z ego habui a fide digno q̄ post. 18. annū cui dā a cane rabido morfo accidētia supuenerint supra scripta: z hoc fuerat: qz subymbria sorbe trāsierat: z infra tertiu ra bidus mortu⁹ est. Obone de⁹ quoz virtutes a tota suba p uenietes in reb⁹ figillasti: q̄ adhuc nobis exiūt icognite Ealē igit vmbria a cane seu quouis alio aiali morfi fugi ant: multa. n. aiali vt canis rabie incurrit: sicut est hō: lu pus: mustella: vulpes: simia: equus: mulus: z asin⁹: z talis rabies in eis puenit: aut a frigore intēso sanguinē in eis cōgelate: aut a nimio calore hūiores cōburēte: z sic ppter ista istoz alteraf cōplo: z fuit melici: successiue vero rabi di. C̄ Possūt z cū hoc alia ex cā fieri rabidi: viputa ex ci bo corrupto: z infecto: vel ex potu: vel qz sūt ab alio aiali rabido morfa. Et ēt pōt dispō talis cōtrahi a gñatōe: vt ac cidu in leproso. C̄ Merū si q̄s a mulo asino: vel alio aiali rabido qz a cane morfus fuerit: z hidrofobicus fiat: qz ex aq̄ seu alijs humiditatib⁹ terref canū effigiez in talibus hūiditatib⁹ fore nō p̄sabit: s̄ potius illi⁹ aialis a quo mor sus est. Et idē fiet i hūiditatib⁹ q̄s emittit de frustulis illis fistitudinē canū habētib⁹ q̄ poti⁹ aiali qd momordit affi milabunt. C̄ Cognoscat autē canis rabidus a nō rabido: qz famēs nō māducat: solus libēter moraf. dñz suū nō co gnoscit: ei⁹ rubēt oculi z terribil sit aspect⁹. Lūqz in eo ra bles cōfirmata est cū capite demisso pambulās linguā fo rist: auresqz mollificate pēdēt: z ab ore ei⁹ salua spumo sa manat: raueqz latrat: z oēs cui obuiat rē iuadit. Et hec signa solū a cane rabido veniūt. C̄ Rabiduz quoqz canē ex parte infirmi cognosces. Mā si cū buccella panis locus morfus cōfricef caniqz non rabido p̄iciat: z eā refugiat mordēs canis rabidus erat: z si eam māducauerit nō: z si galline p̄iciat: z eam māducauerit: z nō moraf infra diē naturalem talis canis rabidus non erat.

His igit visi ad curā deueniēs qb⁹ poteris modis vene nū extrahere pcura cū v̄etosis. s. culo galli emplis: alijsqz in caplo p̄cedeti descriptis statiqz ipsoz bezear p̄be: qd ē puluis cācroz fluuialiū adustoz. 3. ij. cū aq̄ in potu exhi bere: q puluis fm doctrinā Sera. in suo de simplicib⁹ sic fit. Accipe cācros sole exiūt in leone: z q̄ luna decēz octo diea iam trāsierit: z eos viuos pone in olla ex ere rubeo: quoa tñ cōbure q̄ inde cinis fieri possit: z ex eo videtur estuere. C̄ Deinde locus pfunde cauterizet: z hoc añ ter tiā diē. Die aut trāfacto tertio cauteriū dimittat: sed super vuln⁹ emplm ex allio: z butiro: vel cepe z butyro ponat. C̄ Uel facias sic: z est secretū Gal. q̄ in suoz libro secre torū ad inueni. Dicit. n. q̄ q hoc puluere cuz infra scripto medicamine p̄ dies. xl. vius fuerit ab omni rabiosa mor:

sura liberabit. Puluis sic fit. R. cineris cācroz fluuialiū partes. x. gētiane. partes. iij. z in alio partes q̄iqz thuris partē vnā fiat puluis: de quo bibaf oi mane stō vacuo. 3. iij. ad minus. cū aq̄ limpida p̄ dies cōtinuādo. xl. Et hūc medicamini magna est fides adhibēda cū cācri q̄ sunt ba sis in hoc puluere p̄sati veneni bezear existāt: vt dictū est Dicatqz Gal. auctē Alsenij medici āugssimi puluere ipo cū emplō infra scripto nullū vnqz fuisse visū q nō euaserit: z meli⁹ erit: si cācroz puluere p̄fecerit sole existēte i lede zc. vt statū dictū est. C̄ Emplz sic fit. R. aceti fortissimi. li. i. f. oppopodaci. 3. iij. picis albe. li. f. buliāt adiuicē donec icor porata sint: sic vt ifridati extēdi possint velut emplm sup aluta: z de tali emplō sup morfurā appone. C̄ Ex cōferē tib⁹ vero sunt si añ. xl. diez in aq̄ maris interdū balneaf infirmus. In alijs vero oibus melici regimine gubernet z ista cura curādi sūt a cane rabido morfi z euā a quocun qz alio aiali rabioso. C̄ Uex qz vt dictū est p̄ annuz z vltra tale venenū latere solet. C̄ Osulo vt regimie supra scripto p. xl. dies obseruato ad maiore cautelā p̄ annū vnū: post ea ad min⁹ tale regimē morfus obseruet. p̄mo in sex reb⁹ nō nālib⁹ regimē obseruet melici. C̄ Deinde q̄tum ad medicinalia sex saltē vicib⁹ in anno tali purgatōe purgef vt. R. succi sumi terre. li. iij. succi lupulloy. lib. i. succi po mori redolētū. li. f. oim istoz debita facta residētia cū li. iij. zuchari tabarzer: fiat syrupus. addēdo aceti. 3. iij. De tali autē syrupo debite cocto. R. 3. iij. aque sumiterre: aq̄ lupulloy: aque buglose. añ. 3. iij. misce p̄ duabus vicibus. C̄ Sumpto quater syrupo potionē recipiat infra scriptā vt. R. castēstule pinguis. 3. i. cōfectōis hamec. 3. ij. f. dis soluant cū decoctōe cōr: qbus dissolutis addaf. 3. i. syrupi supra scripti: z fiat potus. C̄ Uel. R. 3. iij. f. cōfectōis ha mech: z dissolue cuz aq̄ lactis capraz: z in potu tribue. vt cum zucharo bolū cōficias: q deaurat⁹ loco potionis def In sequētī vero die tyriacā exhibe. C̄ Facta purgatione fiat talis stupha trib⁹ dieb⁹ cōtinuis stō vacuo. R. sumiter re. 2ss. iij. lapacū acuti scabiose: boraginis bugl. mellilo: re. epithimi. añ. 2ss. ij. cōquassēf. z buliāt in duabus situ lis aque vsqz ad cōsumptionem tertie partis. Deinde ad ignē in vase coopto duz stuphaf cōtinue teneant: in quo sit infirm perforatū: p qd ab ipso cōtinue in tinā fum⁹ trā feat: z in tina illa debite cooperta stuphef. Al stuphauero exeunti tyriaca cuz vino decoctōis bacaz lauri: gentiane vel diptami offerat: z in alia die completa stufa altera ce phalicaz apiat: z paz sanguis extrahaf. Plus tñ vel mi nus fm virtutis tenorē cōplonem: etatē zc. C̄ Alijs vero dieb⁹ puluere vtatur supra scripto: qui si nimis foret tedi osus facias sic. R. pulueris supra scripti. 3. i. zuchari albi lib. i. dissoluaf zuchaz cū aq̄ buglose: z fiat cōfectio i mor sellis grossis satis: de quib⁹ vnū accipiat oi mane stoma covacu. Tali igit obseruato regimine quilibet a casu in rabiē deo duce secur⁹ icedet. Et hoc de cura canis seu al terius aialis rabiosi: que hūc. c. ac toti tractatui finē ipo nit. Mā eo diuino munere v̄etum est quo ab initio p̄posu erā. Qua de re si in hoc tractatu sit aliqd veritati dissonū qd me aduertēte nihil est mee p̄patiēdū ignoratē est nō arrogātē imputādū. Mā illustrissimi dñi domini mei Philippi marie anglī: 2ss. Mediolani ducis amor mei qz in genioli exercitatio: ad hunc ipm cōficiēdum tractatum in duxit. C̄ Unde vos insignes artū z medicine doctores ma gister Luchine de beloculis: z Joānes francisce de bal bis mei dilectissimi p̄ceptores qui p̄sati dñi gubernationis principaliter onus geritis ipsum beniuola mente suscipite. Et si parte in aliqua plus aut min⁹ q̄ oporteat veritatis tramite deuiau sit: illud in melius emēdetis: ac omiffa sup̄plētes sup̄fluū charitatie refecetis: vt qd die bus noctibusqz in plurib⁹ magno non sine labore suz ad implere conat⁹ vestris intū suffragijs in lucē deduci: ac i ipsa valeat diutissime p̄manere. Tale atqz q rapacissima peste immissimoqz veneno deprehendi dubitat se ab his

Canis
libidi

is Canis
omodo
enatis

sine leſione cuſtodire: captiq; congruam: ac appropriatā curam adhibere. Ad illius laudem qui celum terramq; regit in ſecula ſeculorum amen.

Explicit ſecunda pars principalis huius cōmetarioli que eſt de venenis ad illuſtriſſimum principem dominū dominum Philippū mariam anglum Mediolani ducem: et papie anglieq; comitem Editum per Antonium de Buaynerijs de papia artium et medicine doctorem eximium.

Cōmetariolus de febribus editus p magiſtrū Antonū Buayneriū artiu ac medicine doctore egregiū Napieſez. Feliciter incipit.

Diamoris grā mi Antoni magliane ad hūc deueni locū cūz quo ad nos in libero: ac dulci aere vivere ſolitos delectatione priuati: ppter qd adeo plixū mihi videtur tēpus: ut iam cant q; plures infra paucos dies exorti ſunt. Quia ppter tēpus aliquo mō fallere decreuim ea que ab auctoriſ bus noſtris de febribus dicta ſunt ſummarie pertractando: ut diſſuſe: et diſpar ſim tradita in hoc ſummario ſuccincte ſatis: et ordine quodā qd inſpicere poſſit. Tu igitur hominū deorūq; parens terrarū celūq; ſator hūc principio benignus adſis mihi grāz ipartiri digneris: ut qd debiliter incepi: grā tua int^o finire feliciter valeā: et pfecte: q uiuis et regnas trin^o et vnus. Amē. Cuius itaq; mi frater ſummarium accipe: et plege: qd cūq; eſt diminutum ſupple: et ſupfluum lima: ſicq; tps amobus maniter non tranſibit. Sed ut facilius qd queris inuenias ſummarium hoc de febribus in tres diuidā partes ſiue dīas.

Prima pars ſiue dīa de febribus erit effimeris.

Secūda de humoralibus.

Tertia de inextenſibus membris.

Prima pars ſiue differētia vnum continet caplm de febribus effimeris. Charta. 120

Secūda pars ſiue dīa. v. p̄tinet tractat^o. Cui^o n̄ narrat febres ſanguineas. Cui^o colericas. Cui^o ſcificas. Cui^o melancolicas: Cui^o cōpoſitas in ſe peſtilētialem febrem includendo ſeu inferendo.

Primus tractat^o duo cōtinet capla. 120

Caplm. 1. De ſinocha iſtatiua. 120

Caplm. 2. De ſinocha putredinali. 121

Secundus tractat^o octo cōtinet capla. 122

Caplm. 1. Tertianaz puraz interpollatam notificat eius curaz ponens. 122

Caplm. 2. Tertiane nō pure ponit ſignificatiōes. 123

Caplm. 3. Tertiane nō pure ex colera aduſta pueniētis curam ponit. 123

Caplm. 4. Tertiane nō pure cauſate a colera p admixtione mellie proueniētis ab extra. 124

Caplm. 5. Erit de cura tertiane a colera citrina proueniētis. 124

Capitulum. 6. De cura tertiane proueniētis a colera vitellina. 124

Caplm. 7. Curā et ſigna ponit tertiane p̄tinue. 124

Caplm. 8. Signa ac curā ponit cauſonidis. 125

Tertius tractat^o ſeptē cōtinet capla. 125

Caplm. 1. Febrium ſlegmaticarum ſignificationes ponit. 125

Caplm. 2. Fe. ſlegmatice interpolatē a ſlegmate dulci iſt pido et aquoſo: ſeu acri pueniētis curā docet. 126

Caplm. 3. Feb. pueniētis a ſlegmate pōtico mucillaginoſo crudo. ac viureo curam ponit. 127

Caplm. 4. Erit de cura febriū pueniētiū a ſlegmate melancolie permixto. 127

Caplm. 5. De cura febriū proueniētiū a ſlegmate cūz colera permixto. 127

Caplm. 6. De cura empiale: ac lipparie et ſe. in qua in interioribus et exterioribus caliditas ſimul ſentiſ et frigidiſ: et feb. diurne et nocturne. 128

Caplm. 7. Quotidiane continue curam ponit. 128

Quartus tractatus ſex p̄tinet capla. 128

Caplm. 1. Fe. melancolicarū ſigna denunciat. 128

Caplm. 2. Erit de cura quartane a melancolia ſecali pueniētis. 129

Caplm. 3. De cura quartane colericę. 130

Caplm. 4. De cura quartane ſanguineę. 131

Caplm. 5. De cura ſlegmaticę quartane. 132

Caplm. 6. De cura quartane cōtinue. 132

Quintus tractatus ſex cōtinet capla. 132

Caplm. 1. Quid per duplicē: et p̄ triplicē tertianā: quotidianā: vel quartanā. Et qd per duas tertianas vel duas febres: et andē qd per febrem compoſitam intelligere debemus declarat. 133

Caplm. 2. Emittereoz ponit ſignificationes. 133

Caplm. 3. Curā emitterei maioris ponit. 133

Caplm. 4. Emitterei nōdū baptizati curā ponit. 134

Caplm. 5. Curā minoris et mediū ponit. 134

Caplm. 6. Signa et curā feb. ponit peſtilētiālis. 134

Tertia pars ſiue dīa tria p̄tinet capla. 135

Caplm. 1. In ſe ſigna et cauſas feb. ethice continet. 135

Caplm. 2. Talis febriū curam ponit. 136

Caplm. 3. Ethicam notificat ſenectutē cās ſigna et ipſi^o curā ponēdo: quo pfecto ſummarium hoc ſine recipiet. Ad quem me peruenire permittat qui eſt natus de Maria virgine. Laus deo. 138

Prima pars ſiue dīa in ſe vnum continet capitulum de febribus effimeris.

Am mee ſit intentionis hoc in ſummario feb. negociūz vna cum principe

alioali pertractare. Dico qd feb. eſt calor extraneus accēſus in corde: et ab eo pcedens mediantibus ſpiritu et ſanguine per arterias et venas in totū corpus: et eſt ſenſibiliter nocens operatiōibus naturalibus. Talis enim calor extraneus: qnq; eſt in ſpiritu: qnq; in humoribus: et qnq; exiſtit in mēbris. Ex primo feb. cauſat effimera. Ex ſecundo humoralis. Ex tertio ethica. Et ſic patet qd ſpūs eſt ſubm feb. effimere de qua principaliter eſt ptractādū.

Ad cuius euidētiā nota qd ſpūs generat ex ſubtiliori parte ſanguinis: et eſt corpus vaporofum. i. ſubtile qd ſubneceum. ut eſſet faciliſ p corpus mobile aptū ſim aie exiētiā in ſuis opatiōib^o de parte ad partē trāſmitti. Et cōter ſic deſcribit. Spūs eſt corpus aeris humidū in ſuis operatiōibus organū aie exiſtēs. Et diuidit in ſpūm aialē. ſ. nālez: et vitalē. Vitalis gñat in corde. Aialis in cerebro. Et nālis in epate hoc mō: qd a corde ad cerebrum vitalis trāſmittit ſpūs qui preparat^o per rethē mirabile ibi modificat: et quandā recipit tēpericē: per quaz opatiōibus aialibus debitū ſit iſtrumētū. Et ſiſt a corde ad epat vitalis ſpūs trāſmittitur qui ab ipſo epate taliter modificat qd p opatiōibus nālibus debitū ſit inſiſtū. Et qd tale in epate recipit tēpericē ſpūm nālem in epate dicim^o generari: et ita de aialis in cerebro dicim^o. Ad enim tres ſpūs vitalis. ſ. nālis et aialis: ab iſtis tribus mēbris ad oīa alia mēbra trāſmittunt. Vitalis namq; ut ipſa viuificet et eis vitam tribuat. Animalis ut eis ſenſum atq; motū tribuat et naturalis ut illis virtutes prebeat nāles: que ſunt appetitiua attractatiua retētiua digeſtiua expulſiua. Et qui libet iſtoz ab aliqua cā primitiua pōt inſlāmari. ſicut verbi grā. ex vehemēti iraſurore: vel pſiſi vitalis ſpūs ſepe ſupincendiſ et tēperamentū egredit^o ppter qd opatiōes ſenſibilis ledunt: et iſto mō feb. cauſat effimera ex ſpiritu vitali diſtēperantia principaliter proueniētiā cōſiſtētiā ex ſeruoze ſolis vel cōſiſi ſpūs nālis pōt p̄ternaturaliter caleſcere: ppter qd ſequit^o effimera. Et qdmo illa p̄ternālis calefactio cordi ac vitali ſpūi cōicar^o cur: p̄ncipaliter tū ex ſpiritu aialium prouenit diſtēperantia. Et

Differentia. II.

pariter contingit ex cibo et potu nimium calidis a quibus naturales spiritus nonnunquam principaliter calefiunt ad quam super calfactionem feb. sequitur effimera principaliter ex spiritu naturali distemperata pueniens. Ex quibus patet: quod feb. effimera percreari potest tam ex aliis naturalibus quam vitalibus spiritibus distemperata: que sic describitur. Effimera est febris ex spiritu distemperata pueniens in se. spatium unius diei non excedens. Et ideo dicitur effimera quasi unius diei feruor. Unde effimera grece latine dicitur unius diei operatio. Vel ut placuit quibusdam dicitur effimera ab effimero animali marino quod una solus die vivit: potest enim usque ad. iij. vel. iij. die nonnunquam prolongari: propter errorem. s. vel propter opilionem quos si tractaverit in ethica vel putrida puerter. Nota quod omnis effimera a causa puenit primitiva: et quod talis multiplex esse potest: multiplex contingit esse effimera: unde potest ab omnibus infra scriptis causis puenire: ut sunt labor: angustia: vigilia: fastidium ebrietas: ira: bubo: solo puenit in membro sensibili: fames: spissitudo cutis: calor: et frigoris: et quodammodo. Merito causarum multiplex effimera manifestat ad quamlibet tamen istarum: si bene inspexeris reduceretur.

Ad visum deinceps signa ponenda sunt. nam et inceptio sine tremore existit et horripilone: calor quoque non acutus in ea: neque mordacitudo neque pungitudo: sed est mitis sua vis. In pulsu vero gradus non reperit distemperies. Trina non multum a sua naturali dispositione mutatur: propter quod in effimera a cibo et potu calis puenit. In hac enim una aliqualis potest esse tinctura cum effimera incipit declinare exterius in cute sudor apparet vel humectatio quedam. Ex his enim signis super effimera sanis certe poteris iudicare: quod si certior volueris esse ab infirmo nunquam fe. hec ab aliquo causa super scripta recessit: vel ad aliquam illam reducibili diligenter inquire. Ex his satis patet quod de signis pro officio sit dicendum. Nam cognita fe. et infirmo debite recto certissime poteris pronosticari illa febre una die naturali non potest transire: quod si ab errore vel aliquo causa quarta transierit ethica in ipsam seu putrida iudicari potest. Quam ad curam virtute pstate aut declinatione nihil penitus dandum est: quod si ab infirmo ad aliquid dandum tediatur fuerit. ubi gratia sicut est succus granatorum exhibere vel aqua ordei aut zuchari vel aliquid simile: et si grossius exhibere manus chusit cum perlis: vel sine aut zuchari ros. vel simile. In declinatione autem da micam panis abluta in aqua frigida: deinde in aqua zuchari infusa: vel da lac amigdalay cum aqua ordei extractum vel aliquid tale. Antiquum autem quod nos non habemus in usu: eos in declinatione balneabant in aqua dulci: et postea oleo vitis. eos vngi faciebant: deinde ipsos cibis facilius digonis cibabant: et hec facias si libet. Et quod propter brevitatem sue afflictionis pauci has febres patientes se nobis offerunt aius me ad alias magis tractandas feb. dirigis: propter quod spales curas omittas. Nam autem et multum alii signa et causas cuiuslibet effimere approbatas descripserunt propter quod curas posuerunt: ad quod si necesse fuerit recursu habere: et hoc effimere.

Sequitur differentia secunda: quinque tractatus continens.

Tractatus primus de feb. sanguineis duo capitula continet. De sinocha inflatua: et eius cura. Cap. i.

Secundum premissum ordinem est ad sanguineas feb. principaliter transeundum.

Pro quo sciendum. primo quod sanguis est humor primus qui a naturali sua dispositione non mutatur est in complexione calidus et humidus in colore rubeus in odore suavis in sapore dulcis temperata decoctione ex secunda digione produci. Secundo est sciendum quod sanguis potest dupliciter peccare in quanto. s. et in quali. In quanto quidem cum venis sunt adeo replete naturali sanguine quod transpiratio debita prohibetur: tamen in venis et maxime pinguis cordi quedam nonnunquam fit coartatio propter quam debita transpiratio prohibetur: propter quod sanguis ebullit: et inflamatur: et febris inde generatur. Sed quod venis inflant propter sanguis ebullitionem: quod fit cum ipse circa eorum inflammat apparet infirmo quod inflat. Et propter hoc talis febr. a medicis contra appellatur sinocha inflatua que

sic describi potest. Sinocha inflatua est febr. continua a naturali sanguine sua nimia quantitate intra venas coartato pueniens: et de hac tractabit in primum. In quali vero sanguinem multipliciter contingit peccare: cuius narrationem ad sequens feruo caput. Signa igitur huius inflatue sinoches sunt: quod primo pcedit quedam gravitas atque purpurea in temporibus autem et in fronte gravitas quedam sensus cum puritu in naribus: ac in locis in quibus veterose solent apponi. Cum vero febr. adest in capite existit dolor in facie rubedo: et siccio: ac plenitudo venarum: ac si balneus egredere in adfectio. et in anhelitu difficultas: sic ut infirmo videatur quod inflat: et in gustu dulcedo sentit manifesta: et hec semper vel vix sine horripilatione incipit: et sine tremore: et dixi vix: quod quibus febr. continua potest incipere cum rigore et extremitatibus frigore: quibus multum infestio. et causa potest multitudinem mater: aut acuitas: aut venenositas. In tali namque vena grossa: et rubra semper existit: pulsus vero fortis: et magnus: plenus: undosus: et mollis. Et hec febr. in vere accidit et in hyeme adolescentibus: et bonas habentibus habitudines: et quod carnes multas: et coactiones de melle consueverunt comedere: vinoque multo: ac vinofo: qui et delicis: et vix regimine multiplicatio sanguinis sunt vix. Quantum ad pronostica signa sciendum quod hec fe. ut supra dicebatur sit a sanguine sine putredine inter venas coartatio cui si statim debita adhibeantur remedia sepius in una die terminatur. Et ob hoc nonnulli eam inter fe. effimera numerant: sed si statim ei non succurratur propter sanguinis calitatem et humiditatem in putrida facilius convertitur. Proterea sepius ex ea plethymonia accidit seu pleuresis. si ad curam cito non accesseris: et hoc est: quod vapores ad caput ascenderent: propter obturationem pororum ad pectoris partes descenderent. Ex his patet: quod in talibus pronosticandum sit: nam si affueris in principio et debita adhibueris remedia ipsa cito quinta die ad bonum terminatur iudicabis. Si vero postea vel secundam die transierit: nec debita fuerint applicata remedia tunc dum erit ne in putrida puerter. et ne statim dicat inducat egritudines: et sic patet quid habeas pronosticari.

Ad id igitur sic habitis ad curam veniendo sex res non naturalium primo secundo medicinalium regimen annotabo. Quantum ad primum inhabitet aerem ad fridum et siccum declinantes que cum aqua ro. sanda. et aceto mixta poteris alterare vel aqua ro. et acetum vel aqua limpida et aceto. De cibo comedat panem ordeum non colatum cum paucis zuchari: vel succo arancij vel agreste: vel comedat micam panis in aqua frigida sepe lota. Et quod isto tempore tam ultra motes quam contra motes: contra ad dietam grossiorem tendunt: more papie sum ut possunt pane cocto in brodio pulli alterato cum lactuca: aut endivia: aut cucurbita. Et in partibus istis daretur amigdum seu amigdonem far: aut ordeum deplumatum: vel avenas. Item dari potest lac amigdalay extractum cum aqua ordei aliquantulum ad ignem inspissatum in quo potest poni aliquid zuchari: vel aliquid acetosum. vel emulsiio seminum cuminum fridoz: vel da cucurbitas cum modico agreste. Et si ad cotusum deventre necesse sit fiat ex pullis parvis alteratis: ut supra. et fiat satis liquidum quod etiam poteris alterare cum succo arancij: vel granati: vel modico agreste. Et si sublimatum pulli exhibere volueris solum pulpas pulloz accipias abijciendo pinguedinem: quod subtilissime tere. deinde aqua ro. eas asperge atque cum eis pulvere admisceas infra scriptum. v. s. ad alomz oim an. 3. i. rosa. rube. spodij. an. 3. i. s. margaritarum coralloz fragmentoz saphiri iacinti granati et rubini. an. 3. i. fiat pulvis: et si adest magna flamma adde camphore: granij. hoc totum in vase reponere in quo aliquot sint ducati. Quod si addideris succi limonis vel citraguli parum bonum esset: deinde vas bene obture: et in cacabo aqua pleno ut contra sit ad decoquendum ponas in quo ad minus per horas quatuor bulliat indefinenter: et si hoc ad alebicum posueris: alebicum ipsum in marie balneo colloca. Si vero in declinatione

infirmus gelatinam appeteret: fiat ex pullo puo cū carne edina: et pedib⁹ vituli bñ cocti: et in ea parū albi pōas acetū. Et ex herbis vñ pōt spinachio: boragie lactucar acetosa: cucurbita: et endiuia: et cū his vñ pōt agresta: succo limonum: vel pōt si libuerit. Quod si parū lactuce vñ a buli tōe bulite: cū modico aceti medie fortitudinis in pñci⁹ mē sis comederit: nō maluz foret. Quod si fructus vitadi sunt pter damascena: ex quibus aliq bñ matura lenitiōis cā comedere pōt: et nōnūq aliq amarilia p sitis ac calozis extitōe. De potu regulr opandovinu nō cōpetit: s; aq cocta cū cūccaro: et succo granati: vel arācij: vel acetositate citri pñmixta: vel bibat aquā ordet cū cūccaro ro. Et si co gamur vinū exhibere sita qsum clarū aliq lraciduz: et liphet cum aqua dca: vel cum aqua decoctōis se. cōium frigidorum vel aqua boni fontis. De motu et gete vten dum ē exercitio: atq; gaudio ipatis ira et tristitia et silib⁹ omnino bñiti sint. De somno et vigilia sibi assuetuz so mnum in quātitate tribue: q; somnus plixus nimis hū mectaret. De inanitione et repletionē quid fiendum sit statim patebit.

C Sex igit rerum nō nālū descripto regimine: ad medici naliuz regimē pdesēdo: qre qñci⁹ fieri pōt facias flebo: thomiā ex brachij vena media. Si sanuz pect⁹ habuerit: vt placuit Cōstantino. Si vñ nō fiat de basilica: et h vsq; ad lipotomiā virtute: etate: cōplone: et sic de alijs i fleboiho: mia attēdēdis pñentiūbus: q lipotomia ē defect⁹ aīosita: tis: dñ enī a lipos qd est defect⁹: et tūm⁹ anim⁹ qñ defectus animi: et h est qd oēs volūt antiguz flebothomiā iubēt vsq; ad sincopim fieri. Sincopim iproprie accipiēdo. s. p lipotomia. Et ideo Hippo. affō illo: q egerūt zē. inquit: et vbi oz vsq; ad defectionē ducere zē. et nō dicit sincopim. Nā si Sal. Aui. et ali; acceperūt sincopim ppe dictā. put ab Aui. xj. tertij. tractatu. 2. ca. de sincopi. describit q ē de: scriptio maioris partis plium virtutuz zē. tūc eos argu mētū Auerrois militaret qd ipse facit. vij. colliget. ca. de cura sinoche sic arguēs. Ars imitat nām. sed ipsa nunq; i laudabiliteri vsq; ad sincopim euacuat. igit. Cōsulo tñ vt poti⁹ secūdatiōne facias q; infirmū vsq; ad sincopim: siue lipotomiā pducas: et h pma qrti. facere iubet Aui. ca. de cura feb. sanguis pñtio qdē ingt melior ē in ea zē. h est in flebothomiā: et h idē affirmat. ca. de cura se. putri. in gñia li. 5. Et cōsiliū quidē meū in eo ē. nā licz h Sal. fecerit vt ipse fecisse attestat cōmēto illi⁹ affō. Que egerunt. 7. 9. te rapēte. ij. c. tāta eius et aliquoz alioz fuit: et adhuc extitit auctoritas q; vnus mors sibi in laudē: nob aut in ma ximū vituperiū redūdaret. Quod si etas vel aliud flebotho miā impediāt sanguinē p vētofas in spatulis vel nantibus eche: et sumope virtutē pspice. quidam enī imperitū mē dici in alijs pñsi circūstantijs virtute nō pñsiderat: ppter flebothomiā egrū vsq; ad mortē pduxerūt: vt in pñsi ca. bon⁹ Cōstantin⁹. Cū tñ attēde q; si añ flebothomiā nō fuerūt feces nāliter educte sunt artificiali educende: ne ppter venarū inanitionē iste supfluitates ad intra tra herētur. facias gñ sic. R. malue blinis folioz violaruz añ m. j. h. fiat decoctio: de q accipe lib. j. h. in q dissoluat castie pulueris cūccari añ. 3. j. olei violati. 3. iij. sal triti parum: et fiat clistere. Et si clistere sumere non veller: et egritu. do inducias patiat sibi hāc pbe potionē: vt. R. ca. ve. flo. rū bug. boza. vio. añ. m. h. pñnoz numero. vij. tamarido rū. 3. h. fiat decoctio: de q acci. 3. iij. h. in qua dissolue mā. ne vel castie. 3. x. sirupi vio. 3. j. et fiat potus. Cū el facias de duob⁹ granatis cū aq dulci: vt Aui. docet. Qd. R. aq cūccari. 3. iij. succi granati dulcis. 3. h. et fiat potus. Cū el facias sic. R. sirupi violati succi granati dulcis. 3. h. aq cū cchari. 3. ij. h. et fiat potus his factis regularius ad flōmiaz accedas. Quod si nec vētofas apponere potueris fluxum sanguinis nariū: vel emorroydaz vel mēstruoz puoca Et si eo tūc pñgeret nām aliunde sanguinē emittere: vt a nari⁹ vel emorroydib⁹ zē. nisi superflueret nullaten⁹

restringat. Cū his pactis ad vltiorē veniendū est ifrigi dationem q; p potum aque frīde pueniētissime fieri pōt: his tñ attēdis pñtiōib⁹. s. q; pect⁹ et viscera: et pñcipalia iñr mus sana hēat: sitq; iuuenis carnosus: et i tpe calido. Et si his factis pñtipat⁹ vter fuerit clistere fiat antescritpū: vel aliq de suprascriptis pñtiōib⁹ exhibeat. Deinde si mē bra sicut plimū pñgit ex vaporū retētiōe cū aliq lremā. serini iñāmātōe aliq lris fienda erit poroz aptio: qd medi ante quadā leui fricatiōe fieri poterit icipiēdo. s. a tibijs coxis successiue a pectore: et ab alijs mēbris semper ad in feriora trahēdo. Cū tñ ad eadē intētiōne epitumata cordi alia: et epatica pueniūt: frigida quoq; talis daf descriptio Cū pñtūma cordiale. R. aq ro. li. h. aq vio. aque bug. añ. 3. iij. sandaloz omniū coralloz vñiusq; ros. spodi. añ. 3. j. ossis de corde cerui cñoci. añ. 3. h. cāphore gra. vij. a. ceti. 3. h. et fiat epitūma cordiale cū pñno vel syndone de grana. Laueas tñ ne nimis actualr ipm frigidū cordi sup ponas. Cū pñtūma p epate. R. aq endiuie. li. h. aq ros. 3. iij. aq cucurbita: aq lactuce. añ. 3. j. h. aceti fortissimū. 3. j. sandaloz omniū ana. 3. j. h. spodi. 3. h. fiat epitūma p epa te. Cū tñ ad eadē intētiōne puenit iulep: ros. viol. nenu fa. ac etiā sirup⁹ rosa. viol. nenufarinus: vel de papauere cū aqua endiuie viol. floz nenufaris rosa. lupuloz: vel si miliur: aut cū aq cūccari. Cū el facias sic. R. aq ros. 3. vij. aq viola. aque acetose añ. 3. iij. aq floz nenufar. 3. ij. vini granatoz añ. 3. j. h. sirupi de acetositate citri vel de ribes vel de limonib⁹ aut de succo acetose. 3. ij. h. cūccari tabar get. 3. ij. fiat iulep aromaticatū cū sandal. rube. vel musca. tellinis. Cū ex confectiōibus conueniūt manifestū cum perlis vel diacozali: vel facias sic. R. cōserue rosa. vio. buglo. et boraginis añ. 3. ij. manifestū cū plis. 3. j. fragmentoz: smaragdi: saphyri: rubini granati et iacinti añ. 3. h. margaritar. 3. h. pñnoz auri numero. x. fiat mixtu raz: de aures. Cū tñ fieri pñt vñctiones circa renes: et spi nā ex ceroto seu vngueto albo Sal. vel facias sic. R. olei violati: olei ros. añ. 3. j. cere albe quātū sufficit: et fiat vn. guētum qd diu in aq ros. lauef addendo cū bñ lotū fuerit parū aceti albi: et parū cāphore si mag fuerit iñāmatio.

Cū declinatiōe vñ cū flāma fuerit extincta quasi laudat Aui. trocif. de cāphora vel spodio: quoz descriptionē ha betis a mēse. S; quoniam isto tempore nō vñmur tro ciscio: facias sic. R. trocif. de cāphora vl spodio. 3. iij. mar garitarum. 3. h. fragmentoz: saphyri: iacinti: granati: ru bini: et smaragdi añ. 3. h. cūccari lib. h. dissoluatur cūcca rum cum aqua endiuie vel rosa. et fiat confectio in morsel lis: vel vteretriasandal. descriptionē Nicolai. Et hec de sinocha inflatiua et eius cura.

De sinocho putrido.

Cap. ij.

In pcedenti ca. dñm fuit q; sanguis est humor qui a nālī dispōne sua nō mutat⁹ zē. et talis vt dictūz ē nōnūq; sua peccat quātitate: et cū intra venas co artef intendit et iñflāmat: et sinocham causat inflatiuam de qua satis dictum est: peccat et interdum sanguis sua qñ tate per quā putrefactionē recipit: et a sua naturali dispo sitione mutat⁹: qd fieri ad intra qñq; pñgit sine alteri⁹ ex trinsecta admixtione: q; si in nimia fuerit quātitate: aut nō fuerit debite qñtatis: eū natura regere nō valet: et sic ebu lit: et quadā recipit putrefactionē p quā in eo exne⁹ calor accēdit. Cū q; vñ in eo accidit putrefactio ab ex. pñ. s. humoris admixtione: et vñputa colere: et tūc reddit debito subtilior aut flatis aq si: et sic aq sior debito: aut flatis gros si: et tūc est debito grossior: et h inuēbat Aui. ca. de feb. sanguis: et hec diuerfitas ipsius sanguis cognoscit ispecti one ipsius. Et si hāc diuerfitatē sinoche putride: vt statū apparebit cura recipit diuerfitatē. Cū aut talis sanguis i tra venas putrefiat sumi putridi: et corrupti continue ad cor pueniētes se. causant pñnuam que synocua putridus dñ a sin q; est sil: et nochus labor qñ pñnuus labor: q; et si ex alijs humorib⁹ se. pñnuē generent: pñtū medic⁹ quā

da interpolacionē in illas cōprehēdere poterit: quā i sino
cho mīme cōphēdet: q̄ si eger vsus diez aliq̄lū minus
male se hēat h̄ nō sūt rōne febris: sed frigidū aeris cui frī
giditate se. aliq̄lū mitigat. Ex q̄b̄ patet qd per sinochus
putridū intelligere debeam. Est. n. Sinochus putridus
feb. cōtinua a sanguine putrido itra venas p̄tēto pueni
ens: cui tres sunt spēs augmastic: homoten: paugma
sticus. i. paugmastico p̄tinue maior sit resolutio q̄ putre
factio p̄pter qd semper declinādo p̄cedet. In homoteno
tāta sit putrefactio quāta resolutio. p̄p̄ qd p̄tinue vni
mit affligit: z iō dī homotenus ab homos qd ē vniū: in au
gmastico vō maior ē putrefactio q̄ resolo: p̄pter qd sem
paugēdo p̄cedit: vñ augmasticus dī ab augeo augeo.
C̄stis sic habitis de tēpoz huius se. cognitione nō imme
rui aliq̄s dubitabit cū vna semp declinādo alia augēdo:
z alia semp in eodē sūtēdo p̄cedat: q̄re videt q̄ ex modo
afflictionis hec tpa distinguere nō valeamus. C̄dicēdū
q̄ in oī egritudine duplex est stat. C̄lū quo ad materie
digestionē. C̄lū quo ad accidētū seuitātē. C̄lū qm̄ isti duo
q̄q̄s coincidūt: z q̄q̄s nō: vt in tribus istis febriū spēs
verū ex ipsarū afflictione ista tpa minime cognoscūtur: s̄
solū ex vrine inspectione: q̄ tūc est p̄ncipiū cū nondū ve
stigiū aliq̄ digōnis incipit apparere in salubri. augmen
tū vō est cū vestigiū digestionis incipit apparere in salu
bri: z in mortali cū malitia digestiōis incipit augeri. Sta
tus aut in salubri cum p̄fecte signa digestionis appareāt.
In mortali cū p̄fecte signa cruditatis z malignitatis ap
pareant. Et isto modo h̄ tpa cognoscūtur. Marū aut triū
febriū specierū deterior augmastic⁹ existit min⁹ mala ho
moten⁹. in tertio paugmastic⁹. C̄Signa. h̄ac feb. signa si
noche manifestāt inflatiue: sed hec sunt illis fortiora. Itē
hec ab illa distinguūt ex vrina: q̄ i hac est vrina magi tur
bida ad aliq̄lem tendēs luidinatē: estq̄ fetēs: p̄pterea in
hac cauma maior existit in spūalibus: vñ maior sit expi
ratio q̄ inspiratio. In hac q̄s in pulsi diuersitas reperit:
q̄ maior sistoles q̄ diastoles existit: ac pulsus maior erit
z velocior q̄ in illa. Alē est cum hac diuersitas saporis: ac
dulcedinis in gustu cū lingue nigredine z asperitate pro
nostica. Et quia dictū est q̄ ex vrine inspectione hui⁹ feb.
tpa cognoscūtur. Quantū ad p̄nostica signa sciendū est:
q̄ quantū est a p̄ncipio vsq̄ ad primā apparitiōē signō
rū digestionis tūc est a p̄ma apparitiōe vsq̄ ad crisiū: vt
ingr̄ Gilbertus anglicus: q̄ si signa digestionis in quar
ta incipiūt apparere crisis fiet in septima: z si in septima i
quarta decima: z si in vndecima in vigesima: z non aī qd
est: q̄ natura per. x. dies opp̄sa fuit adeo debilitata. q̄ si i
xj. vestigiū digōnis incipiat apparē ante q̄ natura supra
morbi mām liberūz habeat arbitriū ad. xx. vsq̄ pueniet.
Et idē dicit si in. xx. incipiāt apparere q̄ in q̄dragesima
z nō ante crisis eueniet sup vno dicto Hippocratis se fun
dans in epithima. Quidā enī fuit infirmus in cuius vrī
na in. vij. hypostasis apparuit alba: z parua: z in. xiiij. fa
nata est. Nota tū q̄ si in. xj. signa p̄fecte digestionis ap
paruerint cū accidētū remissione in. xiiij. laudabilis cri
sis eueniet: z si in. xvj. m. xx. sed in. xj. vegetiū digōnis ali
quod incipit apparere verificat in. xvij. signa p̄fecte di
gestionis apparebūt q̄ in casu crisis fiet i. xx. Et h̄ac puto
fuisse intētiōē Gilberti cū dixit a p̄ma signoz apparitiō
ne: verū tū crisis fit tarde vel cito rōne tenoris virtutis: ac
rōne diuersitatis materierū. Sed vplimū fit in quarta:
aut septima p̄ sudorē: aut fluxū sāguinis nariū. C̄tē no
ta q̄ quāto vrina est magis intensa ceteris paribus mor
bus cū terminabit: z ideo si cū vrina valde intēsa signa
digōnis incipiūt apparere hec feb̄is ad bonū cito termi
nabit: z si cum remissa tardius: z e contra: si cum vrina in
tensa signa appareant cruditatis in breui ad malum ter
minabitur: z si cum remissa tardius. Ex quibus apparet
quid per vrinam habeas p̄nosticari. C̄d̄eterea signūz
vt supra dicebatur q̄ in augmastico calor est dissolvens

plus q̄ p̄sumens: z sic calorē p̄tēdit fore debilem q̄ de
infirmotimendū existit. In paugmastico vō est e contra:
q̄ plus cōsumens q̄ resoluens q̄ caloris arguit fortitudi
nem: z sic est de salute sperandū. In homoteno est equal
consumptio z dissolutio: z sic rōne huius tam de salute q̄
de morte equū existit iudicium. C̄tē si infirmus multū
angustiat: z modo de vno latere: modo ad aliud se reuol
uat malū signū existit: z si habuerit inflatiōē in v̄tre et
rugitū quendam q̄ ex resolutione nō cessauerint mortale ē.
C̄tē si aliq̄ pustule nigre: aut luide appareant moriet.
C̄lachryme quoq̄ si p̄pter huius feb̄is maliciā appa
ruerint cū anhelit⁹ difficultate cū q̄ post somnū infirmus
se solito magis granatū sēserit ipm̄ denuncia moriturū.
C̄l̄dis sic visis si sanguis nimis subtilis fuerit: qd ex inspecti
one ipsius vrine subtilitate z intensione cognoscēs p̄ co
lere admixtionē hec fiet: q̄re p̄me digōnis supfluitantibus
emissis p̄ se vel cū clisteri: vel potione aliqua ca. p̄cedenti
descripta egrum minue vel v̄tōsas appone: nō tamē ce
teris paribus tāta est extrahēda sanguinis quātitas quā
ta in sinocha inflatiua. Ali. enī de vena frontis flebotro
mā facere docet: quā in vsu nō habemus. C̄l̄dis sic pa
ctis si v̄ter itipicus fuerit cū clisteri vel aliq̄ p̄actarum
potionū lentat: deinde ad v̄teriozem sanguinis putrefa
ctionē phibēdam: z inductā remouēdāz facias sic. R̄. aq̄
endiue. 3. vj. aq̄ lupulorū aque cicoree ros. z buglo. ana
3. ij. de acetositate citri: de ribes de succo acetose: vel de li
monibus. 3. vj. fiat iulep aromaticatū cum. 3. j. sandal. ru.
cāphore gra. iij. z ambre gra. j. z si non habeas istos siru
pos pone. 3. j. cūccari albi: adde. 3. j. aceti vel. 3. j. f. vini
granatorū: z fiat sirup⁹ p̄ quatuor vicibus: z frigidum da
in potu in auroa diei. C̄l̄el facias sic. R̄. sirupi rosati. 3.
j. f. aq̄ endiue: aque cūccarate añ. 3. j. f. misce p̄ vna vici
z i potu tribue. C̄l̄el facias sic. R̄. succi endiue cicoree
buglo. z lupulorum añ. 3. ij. bullāt parum: deinde colen
tur: deinde. R̄. cap. vene. m. j. f. fumiterre. m. j. iutubarū
numero. xij. fiat decoctio: de qua accipe lib. j. misce cū suc
cis: gbus adde cūcca. lib. f. aceti. 3. j. f. z fiat iulep aromati
catū cū sandal. rub. z prebe in quatuor vicibus. C̄l̄el fa
cias sic. R̄. endiue scariole cicoree añ. m. ij. quatuor semi
nū frigidorū añ. 3. j. cūccari tabarēt lib. j. z fiat sirup⁹ ad
dendo vini granatorum. 3. ij. aromaticē cum sandal. ru
be. da. 3. j. f. p̄ vice cum. 3. ij. aq̄ cūc. vel cicoree vel fumi
terre añ. 3. j. f. C̄d̄igesta materia si tibi euacuanda vide
ret: quia nām aliūde crisiū tētare nō cōprehēderes fa
cias sic. R̄. cassie bñ pinguis. 3. j. dyaprunis Nicolati sine
scamonea. 3. f. vel dyacatoliconis: tantūdem dissoluatur
cū decoctione cōi: z facta dissolutione addat. 3. j. siru. vio.
z fiat potus. C̄l̄el loco dyaprunis pone p̄fectionem ha
mech electuarij de suc. ros. añ. 3. j. C̄l̄el pone reubarbari i
fusi in aqua lacus caprarū. 3. ij. spice. 3. f. deinde fiat exp̄s
sio q̄ addat cū cassia vel māna dissoluta cū decoctione su
pra scripta. C̄l̄el accipe si potuonem noluerit. 3. vj. dyaca
toliconis vel tantūdem dyaprunis vel electuarij de succo
ros. p̄fectionis hamech añ. 3. j. f. z cum quo istoz volue
ris adde cūccari quātum sufficit: z fiat bolus ḡ de auref.
ista oīa pueniūt si sanguis putrefieret per admixtionem
colere: z etiā si ab intrinseco corrūperet sine alicui⁹ extrin
seci admixtiōe: q̄ tūc satis rōnabile ē q̄ sanguis ille aliq̄s
partes colicas secus habeat admixtas: z ideo in isto casu
pueniret etiā decoctio de fumoterre descriptiōe c̄desue.
C̄l̄el da. 3. ij. p̄fectionis de māna c̄desue cū aq̄ lacit vel
adde cūchaz: z fac bolum. C̄l̄ez q̄ ex adustione colere
sanguis vt p̄missum est debito reddit subtilior: ad ipsū in
grossationē aliq̄ sic faciūt: z est Ali. R̄. iutubarū nūero.
centū decoquātur in lib. v. aq̄ vsq̄ ad p̄sumptionē tertie
pis: q̄b̄ adde. 3. vij. cūchaz: z fiat iulep: qd i potu tribue
C̄l̄el facias sic. R̄. iutubas numero. xx. carnositatis pi
ri. 3. j. granati musci. 3. f. fiat decoctio in lib. ij. aq̄ vsq̄ ad
cōsumptionē tertie pis: z cū lib. f. cūc. fiat iulep p̄ quatu

or vicib⁹. et potes dimittere granatū: et addere vini granatū. **3. j.** et aromaticef cū sandalis curinis. **Idi** factus si materiam etiamdam compñderes: qđ vis pbe ex solutione superscriptis. deñ fricationib⁹ vtere epithimantibus cōfectionibus: et alijs hīs: vt in pcedēti caplo tactū est: et idē dico ad sex rer⁹ non nālū regimē: sed nutrimentū debet eē magis sanguis ingrossatuū in quo casu **Aui. lētes** docet exhibere cū aceto: alijs vō cibarijs poni pōsumac: aut gñatū vel berberis: aut pira vel citonia per frustra incisa. **Mos** italici istum cibū lenitum cū aceto non multū hēmus in vsu. sed si eo vii volueris fac sic: primo eas elixab et aquā pñā abijcias: postea debite decoquant: et enā eas aceto: et vino gñatorū: vel berberis vel aliquo simulum aspergas.

CSi aut sanguis fuerit aquosus per admixtionē flatis aquosi nō ita copiosa fiat flōmia: vt si sanguis sola quantitate peccaret: cetera sūt vt in pcedētib⁹: eius tñ regimē magis ad siccū qđ in alijs facias declinare: et ob hoc lactuca: et cucurbita nō sic sibi pueniūt. et si vinū biberit cum aqua sibi limphet in qua sit extinctus calib⁹. **Et** si an flōmiam clistere recipe noller facias sic. **R. ca. ve. 3. j.** floz vio. et buglose. añ. **3. ij.** iunibaz: numero. **xij.** prunoz numero **vj.** tamarindozum. **3. j.** h. ligrite. **3. j.** h. passularū. **3. ij.** h. et fiat decoctio de qua accipe. **3. ij.** h. et in ea dissolue. **3. j.** māne vel cassie succi granatorum mucorum. **3. j.** h. fiat pot⁹. **Facta** flōmia aliqñ pbe ex syrupis superscriptis. **Quo** facto si euacuare intēdis hanc pbe potione. **R. ca. ve. 3. j.** thimi. **3. ij.** alr. **3. j.** h. cūbert. **3. j.** parū buliāt: et fiat exprefio: cui adde manne vel cassie: vt supra distemperate. **3. j.** et fiat potus.

CSi aut sanguis fuerit multū grossius quātū ad lenitionē et flōmiā fiat vt supra. **Facta** igit flōmia: qđ sanguis regrif subtilia⁹. **R. sirupi acetosi simplicis. oximell simplicis. añ. 3. j.** h. aq endi. aq ca. ve. **3. j.** opī. añ. **3. ij.** clarificet pro duabus vicib⁹: et aromaticef cum optimo cinamomo. sumat de isto quat. **Uel. R. aq ca. ve. 3. ij.** aq cicoree: aq endi. uie. añ. **3. ij.** aceti. **3. j.** cūchari albi. **3. ij.** h. fiat iulep pro tribus vicib⁹: et aromaticef cū optimo cinamomo. **Hoc** scō potione tribue isfrascriptā. **R. ca. ve. 3. j.** opī cuscute. añ. **3. j.** cicoree endiue añ. quartā partē. m. j. passularū. **3. ij.** ligritie. **3. ij.** fiat decoctio de qđ. **R. 3. ij.** h. in qua infunde de turbit. **3. j.** vel. **3. ij.** cingī. **3. j.** h. parū claresciāt: et foris fiat exprefio in qua dissolue cassie vel māne. **3. j.** mellis ros. **3. j.** et si at pot⁹. **Uel** facias sic. **R. turbit boni et electi. 3. ij.** cingī. **3. j.** salis gēme spice nardi añ. **3. j.** ca. ve. **3. j.** forment pilule cū oximelle squillico: quarū dosis sit. **3. j.** vel. **3. ij.** **Uel. R. diapheniconis. 3. ij.** cūccari albi quātum sufficit: et fiat bolus. **In** alijs vō tam in regimine sex rerū non naturalium qđ medicinalium facias vt in caplo sinoche in flatue dictum est.

Tractat scđs de febrib⁹ colicis octo ptinēs i se capla.

De febre tertiana pura interpolata: et ei⁹ cura. **Cap. j.**

De euidētiā **Sciendū** est: qđ colera febrium colericarum.

vt ponit **Aui. pma** primi. ca. de humorib⁹ est duplex: nālīs. et nō nālīs. **Mālīs** vt cōter dicitur est humor purus qđ in sua dispōne nālī non mutat⁹.

est calidus et ficeus: in colore rubeus: in sapore amarus: in odore horridus: sanguinis spume assimilatur: ipdecoctione supflua ex scđā digōne pduct⁹. **Non** naturalis vō est duplex. s. pura et nō pura. **Pura** gñatur ppter causam in naturali colera exstēte ipam extra nām pñā extrahēte: et ex ista tertiana pura generat⁹. **Non** pura est duplex: quēdā per admixtionē flegmatis: et quēdā per admixtionē mellis. **Pura** vocat nota vel famosa. **Scđā** vō minoris fame: et ex his tertiana nota gñat de qua fiet mentio in sequētib⁹ caplis. **Ex** colā triplex gñat feb. s. tertiana piodica: que est febris ex colera extra veneas exstēte pueniens: cuius est de tertio i tertū infirmū affligere. **Uel**

tinua est febris pueniens a colā intra veneas exstēte non multum cordi ppingua in qua: et si continue affligat infirmus de tertio i tertū manifesta pceptis ex crescētia qđ de re et pūna pportional de colera cōt nūcupat. **Clauson** ē fe. ex colā itra venas cordi ppingūa exstēte pueniens: sicut in pulmone: stomacho: vel epate et c. qđ pñit pūne egrū affligit: istarū aut differētia infra deo duce patebit. **Item** tertiana piodica quēdā est pura: et quēdā non pura. **De** pura aut sit pñs sūmo qđ est fe. ex pura colera ex venas putrescere pueniens. cui⁹ est de tertio in tertū facē paroxysmū qui citra. **xij.** horam terminatur semp. **Quis** signa sūt quia incipit cum horripilatione simili puncture acuum: frigus aut si quidez affuerit cū quodā admixto calore pceptis. **Calor** aut in breui ad extra expandit⁹ sit magnus: et intēsus valde: ppter qđ infirm⁹ angustias: et sine causat valida: ad tactū aut sētes mordicationē caloris. **Pulsus** in pncipio paroxysmi ē paru⁹ spissus et tardus notabilem nō hīs diuersitatē: in statu tñ est magn⁹ et veloc. **Urina** i colore ē ignea: aut ruffa vel curina cū suba tenui hīs malū odorē. **Et** in hac fe. sepe sit alienatio: et vomitus colere qñqz: et sū fluxus vētris spontane⁹: et interdū sudor copiosus: qđ eius paroxysm⁹ cū sudore sensibili et manifesto terminat⁹ g vplimū in octo finit horis: longior tñ duodecimā nō trāsit horā. **Et** h febris vplimū accidit in cōplombus: et atibus: regionibus: pibus calidis: et in his maxie qui regimine colē multiplicatiuo vtunt⁹: qđ si eo tunc ples in hac febre tertiana incidit infirmū ipam pan hie si gnis vel ipsoz pluribus apparentibus non dubitabis. **Quātū** ad signa pñostica hec fe. in septimo finit paroxysmo: vt infra: et eius paroxysmus in. **xij.** hora vlt citra terminat⁹ cū sudore. s. et ideo quātū afflictio fuerit minor et sudor copiosior ceteris paribus tāto magis feb. terminabitur: vñ et sudore copioso vel fluxu vētris spōtaneo fe. h in vno paroxysmo sepe terminat⁹. **Sed** eius plixitatez ex accidētū senitate cōprehēdes in proximis. **Ulam** si accidētia secūdo paroxysmo fuerint fortiora. **In** tertio vō remissio: et scias ipm finituram in quarto: qđ sepiissime accidit. **Sed** si in paroxysmo septimo terminari debet in qrtio egritudo erit in statu: et in qnto accidentia remittit incipit. **Et** qđ in hac feb. terribilia sunt accidentia semp talia pālcere memor esto: qđ si i tertio paroxysmo flebothomiam vel aliud infirmo fecerit: et non predixeris quartum paroxysmum debere infirmum magis affligere: tunc in quarto dicent astantes flebothomiam tuam: vel aliud qđ ante appropinquaueris infirmū interfecisse.

His expeditis ad curam venio qđ sit fiendū hora paroxysmi. **Primo** est dicēdū vt infirmus vsqz ad declinationem dormire non permittatur. **In** declinatione vō si dormierit et sudauerit bonum erit: et si in pncipio paroxysmi nausea supuerit cum aqua tepida ad vomendum irritet cum modico aceti mixta. **Uel** facias sic. **R. sirupi acetosi simplicis. 3. j.** h. aque tepide. **3. v.** misce et in potu tribue: deinde cum digito vel penna oleo intincta vomitū prouoca quo facto os cum aqua orde collue. **Uel** autem calor incipit expandi cum leui fricatione iuuetur. nīhil comedat neqz bibat durante paroxysmo vsqz ad declinationē vel in fine status si fieri poterit. **Sed** sepe sibi os cum aqua frigida lauet vel aliter sūm decipere procures cum cūccaro candi vel manuschrifti: vel cum granis granatoz vel cū silibus. **Et** si cum a potatione abstinere nō vales da cūccarū ros: cū aq frigida boni sonis: vel simplr buliā vel da cūccarū vio fluxu vētris non pibibente: vel aquā orde: aut cūccari vel aquā simplr cotiam cum iulep rosarum vel violarum. vel cum iulep quod portari solebat de damasco facto cum aqua rosarū. et cūccaro taberget. **CSi** de hīs cūccaro rosa. in his febrib⁹: mi Antoni magiane veluti et practica tā fecerūt plurimi me redargues qui auctoritate sola pñi dicto **Ras. 3. 0.** alimā. facili accepsunt: qui ingt cūccarū ros. sto

maco humorib⁹ repleto: si a ieiuno sumat^r z bene masti-
cetur cōfert quādo post ipsuz aqua bibis calida hī qui ca-
lorē z ardorē patiunt^r nullo mō comedere debēt: z maxi-
me si estas affuerit: calefacit. n. z siti inducit: hī enī ppter
hūc textū zucchar⁹ ros. dare in feb. his execrabile putāt.
C Sed ne tuū animū credere his inducas. Scito zucchar⁹
ros. fm qd dixi modo exhibitū i hoc casu cōuenire: cū co-
la que hāc feb. causat subtilis sitz valde intēsa: cui⁹ ex cau-
sa sitis sit valde validā: ro. vō zuccharum z pcpue nouuz
modo quo supra datū colerā illam ingrostat z intēsiōez
etuz remittit: sitim extinguit: z spūs cōtēperādo virtutēz
auget ex quo in hoc casu quāmaxime conuenire liquet.
C Et ad auctoritatem Ra. dic eum non de zuccharo ros.
sed de melle ro. intellexisse qd vi pz calefacit: z sitim idu-
cit: vi pz ex cōcordia quā noster videt Symon ianuenis
suis i sinonimis caplo de. S. S. De gelentiabin inter Alui.
6°. can. z ipsū Rasis facit: vbi iquit illud trāsatoris vī
scriptoris vitio puenisse: hoc ppter equocationē illius
termini gelentiabin: qz tam mel ro. qz zuccharū ro. idifferē-
ter importat. alicui igit auctoritati credere sine ratione i-
firmitas intellectus est. vt ille propi⁹ dñs magister Bla-
sius de Parma sepe dicebat. tu igit i isto casu zuccharū
rosa. exhibe. C Et facias sic. R. pserue vio. 3. ij. buglof.
boragi. z rosaruz añ. 3. j. manus christi cum persis 3. ij. f.
fragmētoz saphyr: smaragdi: rubini: granati: iacinti. añ
3. j. folioz auri: numero. x. fiat mixtura z de auref: de qua
sumat infirmus ad quantitātē parue castanee pro vice: vī
de ea bibat cum aqua loco zucchari rosati. C Et vt plura
facere videaris: z vt infirmus maiorē spem in medicinis
habeat cum aquas suas bulire facis pone in eis. xij. vī. xx
duca. C In fine status si sudare incipit da. 3. ij. vī. vini
albi subulis mediocris fortitudinis limphati cū qz zuc-
chari. C Et in isto casu sirupum sancti Ambrosij auda-
cter exhibeas cū quo oēs infirmos in Mediolano cura-
bat: z adhuc Mediolanēses tempore magni estus vīunt^r
eo cōtter: z appellāt ipm pistū vīnt: quod sic fit. Accipiūt
parū milijā cortice supiori depulati qd pistum appellāt: z
pedemōtani panicū: z decoq faciūt in aqua donec crepe-
tur: qz cūo decoqitur: deinde de tali buliēte brodio accipi-
unt. verbi grā. 3. iij. z imponūt. 3. ij. vīnt: z ita caliduz bi-
būt: z mirabilē sudorē puocat atqz sitim extinguit: z ita fa-
cias si libet: deinde eū leniter coopiri facias: z cūz aliqūte
sudauerit absterge: z iterum magis sudabit.
C Et decigif fienda sunt hora paroxysmi qz finitio eum ciba: z
sit eius cibus pūfana facta de farina ordet non colata cūz
zuccharo vel panata cocta in brodio pulli parui alterato
cum lactuca: cucurbita: portulaca: seminibus cōibus: vel
aliquo similiū: sed qz salsa sunt facias primo vna bulitiōe
bulire: z abiecia pma aqua in brodio postea ipsuz decoq
facias: vel comedat cucurbitas in simili brodio coctas al-
teratas cum agresta vel spinachias: aut boragines inter-
dū. C Dūcūūt etiā simula amidū auenatū: aut ordeatuz:
aut mica panis ter in aqua frigida lota: postea succi aran-
cij: vel granati: aut citri: vel alicuius huiusmodi absterfa
sup quam parum zucchari pulueriētur. C Et si ad exhi-
bitiōē carmū deueneris: quod tū regulariter operādo:
z cōstante virtute fieri nō debet: pulli sint parui: vel car-
nes edine vel parue aucule in rubis degentes: vel fasia-
ni: vel per dices iuuenes alterate cum lactuca cucurbita:
vī seminibus cōmunibus agresta succi granati berberis
vel aliquo similiū: z si contusuz fiat: abijciatur pinguedo
z si cogamur oua dare sint in aqua cocta z tremētia: z al-
terent cum agresta succo limoniū: vel aliquo tali: z si vis
magis frigida facere p horā ante qz decoquant frāganf z
in aqua frigida pūciant quāz sepe mutes: vel pone ea in
aquā acetose vel rosarum. C Item aliter pullum poteris
decoqui facere: vt pmo elixetur in brodio supra alterato
z non pmutatur totaliter decoqui: deinde ponatur in ve-
ru in quo cōplete decoquatur: postea calidus mēbratim

incidatur: z paucissimo cinamomo cum panno salis: de-
inde aqua rosa. succo arancij limonis acetositare citri vel
consimili aspergat: z si parum addatur zucchari erit gu-
stus saporios: z hic sapor a sacerdotibus aqua benedicta
nuncupatur. C Et facias sic: z est cibus vītramontanoz
z theutonicorum magis qz italicorum: decoque brodiūz
cum pullo alterato vt supra deinde mēbratim diuisus
aliqua lter affietur: deinde contūde amigdalas quas in
brodio pulli: z aliquo succorum tactorum distemperat: et
in eis immerge pullum illum mēbratim incisum. Et si
vis facere more theutonicorum decoque oua dura: z illa
per medium scissa in illis amigdalas contusis immerge.
nam si eis dederis oua mollia in ipsorum stomachis cor-
rumpētur: quia stomachos habent strutionum. C Item
si infirmus tuus bolos duos vel tres comederet lactuce:
vna bulitione bulite cum modico agreste vel acetū medie
fortitudinis multum pdest: z in prima mensa: quandoqz
recipere pōt quatuor pruna damascena depulata: z in aq
frigida posita paucō aspersa zuccharo. C Ex pdictis igit
elige qd infirmo tuo familiaris videatur: ac sibi magis
cōueniens: z fac vt in pncipio vniuersali grossius cibet
seu dietetur: qz in augmēto vel statu. Et hec gradatim fa-
cies fm qz statum magis vel minus remotum comprehē-
des: z memor esto virtutem examinare nunquid sufficiat
C De potu abstineat a vino etate z alijs huiusmodi con-
suetudinibus. Et si vinum volum⁹ exhibere sit albū aque
um vel rubeū clarum. z sit potius aqua vino limphata qz
vinum aqua limphatum. C De aere: aerem inhabitet fri-
gidum z humidum alteratum cum folijs salicis populi
violarum rosa. z similibus: z aspergatur camera aqua: et
aceto: z sit aqua in pportione dupla ad acetū: z camera sub
sterni potest ex herbis prati cum suis floribus bñ redolē-
tibus: z si vis vt oia magis redolēant: cameram asperge-
re cū aqua ros. z aceto in qbus ponantur sandali rubet et
muscateellini. Et ad modū Alui. habeas calata in qbus ha-
beas pira z poma redolentia per frusta incisa: vel illos
fructus cū aqua ros. cū paucō acetū: z sandalis citrinis ad
mixta irroza: z calata per cameram loca: alterāt enī aerē
ipm qz bñ redolentem efficiūt. non taceat sup plumas: sz
super mataratio coctone pleno: vel sub linteamine pona-
tur coopertura de tela coctone plena: dupla vī tripla fm
qz tibi videbitur. C Quies huic infirmo puenit atqz gau-
dium temperatum. nam ira: furor: z filia: omnino vitan-
da sunt. Similiter z coitus. C Semper paroxysm⁹ occur-
rat emissis superfluitatibus omnibus: z cibetur semp per
quatuor horas ante paroxysmum: z si natura supfluitates
non emitteret: facias vt statim te docebo.
C His expeditis ad medicinalia condescendo: Tēpore qz
quietis si infirmus consipatus fuerit tale sibi prebe cliste-
re. R. malue blitis matrum violarum añ. m. j. rutubaruz
sebesten liquiritie añ. m. f. fiat decoctio: de qua accipe lib.
j. f. in qua dissolue cassie pulueris zucchari añ. 3. j. olei vi-
ola. 3. iij. salis triti parum: z fiat clistere. C Et loco deco-
ctionis supascripse: accipe lib. j. f. istius: vt. R. malue bli-
tis mercurialis spinachiarum: masti. viol. ordet añ. m. j.
fiat decoctio. vel decoctionis supascripse. accipe lib. j. f.
in qua dissolue succi ficie vel mercu. 3. j. olei violati. 3. iij.
z salis triti parum: z fiat clistere. C Et lib. pulli brodiū.
lib. v. in quo buliant supascripse res: z fiat decoctio de q
accipe li. j. f. cū cassia z oleo vio. vt supra fiat clistē: qz isti
iudei ribaldi maxime vīunt in istis pib⁹. C Et si infirm⁹
tuus citius per os qz per clistere recipe velle sibi tale pre-
be lenitiuum. R. florum lupulioz. m. j. prunozū numero
vi. tamarindozū. 3. f. fiat decoctio: de qua accipe. 3. iij. f. i
qua dissolue cassie: aut manne. 3. x. syrapi violati. 3. j. z si
at por⁹. C Et facias sic. sicut dicit Alui. de mucillagine pfi-
lij. vt. R. prunoz. 3. j. tamarindozū. 3. f. violarū florum lu-
pulozū capil. vener. añ. quartā partē vīnis. m. fiat deco-
ctio: de qua accipe. 3. iij. f. qua in pone mucillaginis pfi-

ad hunc

ad hunc

ad hunc

lij syrupi viol. añ. 3. f. 2 fiat potus.

CUel exhibe. 3. ij. f. aque fructuuz descriptione mesue in qua dissolue cassie vel manne. 3. x. vl. 3. j. f. **C**Uel facias sic. R. prunorū. 3. j. tamaridorū. 3. f. violarū lupulorum. añ. 3. vj. 2 fiat decoctio que cū zuccharo ad modum syrupi dulcorat. de q̄ syrupo accipe postea. 3. iij. 2 dissolue in eo manne: vl cassie. 3. j. dyaprunis nico. sine scamonea. 3. iij. 2 fiat potus. **C**Uel positionē recipere non vellet in forma boli sic potes facere. R. dyaprunis. nō scamonea. 3. vj. vel. 3. j. zucchari albi quantū sufficit: 2 fiat bolus qui deauret. **C**Uel. R. manne. 3. x. vel. 3. j. f. 2 eā tere aliqualiter cū zuccharo rosa. vel conserua viola. fiet bolus 2 deauret. **C**Uel in forma pillularum facias sic. R. aloes epatici. 3. f. myrrhe crociana. 3. ij. lauetur aloes 2 myrrha cum aqua rosata. deinde cum succo rosarū fiant pillule. de quib⁹ da. 3. ij. vel. 3. j.

Sed si a principio minoratiūz propriū propter materie furiositatem: aut ipsius multitudinē exhibere volueris facias sic. R. florum violarū: capill. veneris lupulorū. añ. m. f. iuiubarū numero. x. sebesten: ligritie rase. añ. 3. iij. fiat decoctio de qua sume. 3. iij. f. in qua dissolue cassie vel manne. 3. j. electuarij de succo ros. 3. ij. vel pfectionis de manna. 3. j. f. syrupi viola. 3. j. fiat potus. **C**Uel facias sic. R. reubarbari electi. 3. ij. spice nardi grana. vj. infunde in aque lactis caprarum vel aque endiue. 3. iij. vinū odori ferri parum: 2 per decem horas in infusione permaneant: deinde fortis fiat expressio: cui etiā adde cassie vel manne dissolute cum aqua lactis: vel decoctione supra scripta. 3. j. 2 syrupi violati. 3. j. 2 fiat potus. **C**Uel exhibe infusionem mirabol. curi. quā sic facias. R. cornicū mirabo. citrinorū. 3. j. infundant in aqua lacti cū modico mellis: 2 per diem in infusione pmaneat: dein fortis fiat expressio: cui adde cassie vel manne dissolute cū decoctione supra scripta. 3. j. 2 fiat potus. **C**Uel in principio talia pberesolutiua ē? **A**ui. pma quarit. c. de cura tertiane pure. ibi. Et tu nō auscultes zc. Et qz si pceptat ibi talia solutiua fortia in pñ. nō esse exhibēda subiūgit: nisi tñ ppter illud qd dicimus. f. in cura febrium putridarū in gñali vbi snialr vult qz si materia fuerit furiosa aut plurima: tunc audacter aliqd ex istis solutiuis possumus exhibere: qd facias si tibi opportunū videat: 2 tu vide ibi. **C**Uel in forma aut boli sic posses facere. R. electuarij succi ros. 3. iij. zucchari albi quātū sufficit: 2 fiat bolus 2 deauret: 2 si fuerit in forma solida. vt cōter fit in istis partib⁹. 3. iij. vel. 3. f. fm operationē: quā scis ipsum facere. **C**Uel accipe de cōfectione manne. 3. ij. f. 2 cū zuccharo fiat bol⁹ 2 deauret.

Choc facto scilicet exhibitio leniuo: aut mioratiuo si videris sanguinem peccare vsqz ad tertium paroxysmum minue. vt **A**uicenna docet: 2 nō cures de **A**lmanfore in hoc casu: si in hoc casu facta prohibeat flebotomia: quia ipse respicit essentiā materie 2 non multitudinem: cuius mundificatio fit melius cum tamarindis 2 mirabolantis: vt ipse docet qz aliter. **A**ui. aut duo pñderat. pmo dispositionē materie que leuit inflāmat. ideo non pcessit in pñ. cipio mirabo. sed tamarindos q plus extinguit qz mūdificat in cōparatiōe ad mirabo. Secūdo pñderat multitudinē materie q melius ceteris parib⁹ 2 facilius p flebotomiā educit qz aliter. ideo ipam fieri pñcipit. Si igit dōminū colere aut eius acuitatē nō timueris ppter subtractionē sanguinis q colere frenū existit audacē facias miorationē: 2 si bñ inspereris hoc voluit **A**ui. caplo de cura febrium putridorū in gñali illo. f. Et oportet vt obserues zc. ibi enim vult qz si materia fuerit admixta sanguini qz tunc flebotomia fit cōueniens: attende tamē virtutē 2 alias sepe dictas pditiones. **C**Uel in quacūqz tertiana sic psumptuose fieri facias flebotomiā. primo quia humores subniliat: ipsos fluere facit: vt **A**ui. 4. pmi. caplo de flebotomia ideo in feb. vehemētis inflāmationis eam phibet. Secūdo flōmīa euacuat venas: vt ibi ponit **A**ui. q euacu

ate humores exñtes ex venas attrahūt ad intra. 2 sic ex interpolata fieri pōt pñtina: qd sepissime accidit. **M**ā pluri. mi medicorū cū ad tertianarū pueniūt iuuenē alia sine pñdaratione flōmīam iubēt: quare bon⁹ homo ex tertiana periodica ad tertianā pñtina trāsīens sepe morit. Sane igit pñderes ante qz flebotomiā fieri facias: quā si fieri iudicaueris incide basilicā dextrā. si magis ab epate 2 inferioribus qris euacuationem 2 si magis a corde 2 a toto corpore incide medianā qz si etate phibēte vel alio flōmīam facere neqz vñtōsas sup nates cū scarificationē iubeas apponi. Et esto memor semp in die genitālia facere.

CUis factus si nā ad supfluitates expellēdū nō mouetur: inua eam cū aliquo clisteri supra scripto: deinde tale pbe digestiūz. R. syrupi acetosi simplicis. 3. j. f. vel oxycacare tantundē aq zucchari. 3. iij. misce p vna vice: 2 da in potu mane: si distās fuerit a pñcipio paroxysmi per tres horas ad min⁹: 2 si nō: expecta post paroxysmū 2 potest loco aq zucchari ponere aquā endi. 3. ij. aq buglose vel absinthij: vbi magis qris stomachi cōfortationē. 3. j. **C**Uel si magis delicate facere vis. R. syrupi acetosi simplicis vel oxycacare. 3. iij. f. aq zucchari. 3. vj. vel aq endiue. 3. iij. aq absinthij. 3. ij. clarificet p duab⁹ vicib⁹: 2 si stomachi frigidū habuerit aromatiza cū modico cinamomi: 2 si mām magis respicit aromatizet cū sandalis muscatellinis: de isto sirupo tātū prebeas donec tibi mā digesta videat. **C**Uel talē poteris facere sirupum magistralem: vt. R. florum buglo. ro. ru. añ. m. f. violarū lactucarū foliorum papaueri albi: endi. scariole añ. m. j. se. endi. se. lactuce añ. 3. f. quatuor se. cōium frigidorū añ. 3. vj. 2 fiat decoctio cū lib. j. zucchari aceti. 3. iij. 2 vini granatorū. 3. j. 2 fiat sirupus de quo si lōgus fuerit prebe. 3. iij. f. p vice: 2 si fuerit debite coct⁹ da. 3. ij. cū aqua endi. 2 potes ipm cū sandalis aromatizare si volueris. **C**Uel si materia si natura crisim tētat: vel tentasset vel tētatam fore putares: sine eā 2 in die quietis ante crisim si vñter comstipatus fuerit cū aliquo pcede ex clisteribus supra scriptis: vel cū suppositorio cōi facto ex melle 2 sale. Sed si iudicares ante crisim fore bonum mām euacuare: qz si mā digesta foret 2 nō p ciperes aliūde nām crisim tentare seu facere posse: ex supra scriptis solutiuis elige tibi vnum. **C**Uel si natura crisim tētauerit: nec eam facere posset: sed ipam incomplete faceret siue facere p ciperes inua ipsam: qz si per sudores leuib⁹ intēde fricationibus: vel exhibe vinū albū subule debite lymphatū: da sirupū sancti Ambro. supius descriptū: est enī mirabile in hoc casu. **C**Uel si per vñā inua exhibēdo. 3. iij. decoctionis quatuor seminū frigidorū cōiuz 3. j. aque seniculi. **C**Uel si p vomitūz cū aqua cala 2 aceto vel sirupo acetoso: vt deñ est supra. **C**Uel si per fluxum sanguinis narium ipsum facias res rubeas intueri vel aliqd leuiter pungēs naribus immitte: vel instrumētū qd fit cū fetis porci: vel nasum aliquatē cū manib⁹ frica. aut collū leuiter stringas. **C**Uel si vero per fluxum ventris fecerit: 2 diminute ipm per illam diē dimitte quiescere: deide vñā ex supra scriptis solutiuis tibi elige: qd infirmo exhibeas. **E**sto tamē memor qz melius est subsistere infra qz exgrate euacuare: sed hic vñm scito qz in isto tractatu doses ponam: prout eis cōmuniter vtor: 2 deo dante mihi semper bene succedit: tu autem cōsidera virtutem: etatez: repletionem: cōsuetudinem: 2 fm hoc dosim augere vel diminueres potes. **C**Uel si aut completas crisim si vñā tincta remāserit epithima epar hoc leui epitimate. R. aque endiue. 3. iij. aq cucurbitae: aq lactuce añ. 3. ij. f. lādā. rubeo. 3. ij. f. spodij. 3. f. cāfore gra. iij. 2 lsi vñā remāserit inflammata misce: 2 fiat epitima: quod ante cibum emissis super fluitantibus ponatur super epar. **E**que tamē ne sit nimis intense frigiditatis actualiter. **C**Uel in isto casu exhibe vñm bolum cōfectōis triasandalorū descriptiōne nicolai per tres horas ante cibū vel ad minus duas: 2 extincta aliquatē inflāmatiōe loco triasandalorū

bare potes vnum bolum diarodon abbatis. amota feb. memor esto infirmū per aliquot dies regere: ac si itra tps foret sue egritudinis paulati & gradati ipm ad ipsā redu cēdo p̄suerudinē. Et h̄ de tertiana pura.

De significationib⁹ tertiane nō pure. Cap. ij. **T**ertiana nō pura si interpolata ē febri a colera non pura extra venas putrescente proueniens / cuius est de tertio in tertium infirmum affligeret cuiusq; paroxysmus ad triginta vsq; horas nonnunq; prolonga- tur. **¶** Pro quo nota sicut multiplex est colera non pura: ita multiplicem tertianam non puram esse contingit. Nam sicut dicebatur colera non pura quedam genera- tur ex admixtione flegmatis: quedam ex admixtione me- lancolie. Prima vocatur famosa: & est duplex: quedam citrina: & generatur per flegmatis aquosi subtilis admi- xtionem: & quedam vitellina: que generatur per admixti- onem flegmatis grossi: & est vitellis ouorum similis. Se- cunda vocatur minoris fame que similiter est duplex re- spectu sue generationis: quia quedam est cum colera in se adurit: & remanet cinericitas in ipsa: & fit vna colera per admixtionem melancolie in se genite. Alia vero fit vt melancolia cum ea misceatur: & fit vna colera per ad- mixtionem melancolie ab extra venientis. Ex his dua- bus coleris scilicet famosa & minoris fame generatur ter- tiana non pura seu non vera que tertiana nota commu- niter appellatur: & hoc fm̄ materie diuersitatem curam diuersam recipit. Item ex vitellina per adustionem ge- neratur prassina ex qua per adustionem vltiorem ge- neratur eruginosa. Et si a contradictione defendi posset ex his duabus febribus posse generari: quia tamen au- ctiores volunt qd per eorum malignitatem non tamdiu morantur in corpore qd febrem causare possunt alias de his non faciam mentionem. **¶** Signa igitur tertiane no- te seu non pure sunt: quia incipit cum horripilatione fi- cut & pura: sed magis in ea reperitur frigus: nec ita cito calor expanditur ad extra: & est magis minus ceteris pari- bus: qd in alijs. propter quod non tantum infirmus angu- statur: nec fit sitis ita valida. Et si infirmum tetigeris: nō tamen senties in manu mordicationem caloris: & fortasse incipit sine rigore & sine horripilatione: vt inquit Auicē. cuius causa potest esse tarditas vel debilitas motus ma- terie: & in principio paroxysmi pulsus non est ita spissus: vt in pura: aliquam tamen inuenies in eo diuersitatem. In statu autem non est ita velox nec ita equalis. Urina autem est citrina vel subrubea cum substantia mediocri. paroxysmus est longior qd in pura: & vltimū non eradi- catur cum sudore copioso: quod propter materie accidit grossitiem: vt inquit Auicenna. & paties ex potu aque fri- gide plurimum sentit grauitatem in capite: quod non fit in pura: immo in ea ex potu aque frigide humectatur cor- pus: & quandoq; sudat. Cuius causa est: quia aqua prop̄ materie subtilitatem ad cutim perueniens calefit: & con- uertitur in vaporem. In non pura autem cum materia fit grossa: grossiores generantur in ea vapores: qui propter opilationem venarum & pororum ad caput ascē- dunt: ibiq; retinentur: & ad humoris naturam conuertū- tur: quare grauitas sentitur plurima: & isto modo dictuz Auicen. interpretatur. **¶** Sed ego aliter dicerem: vt vide- licet ex potu aque frigide in pura tertiana procedit in cor- pore humectatio: aut sudor propter causam dictaz: quod tamen supple non fit in tertiana nota propter grossitudi- nem & materie rebellionem: vt conuertatur in sudorem: & subiungens tertiane non pure ait qd in ipsa inuenis gra- uitas plurima in capite quanta supple non reperitur in pura: cuius causa sunt vapores grossiores & cetera prout ante statim dictum est: & sic in signis distinguendis in- ter puram & non puram est quod in non pura reperitur grauitas in capite quāta in pura non reperitur. Item in non pura augmentum non est equale: & intelligatur tam

de vniuersali qd de particulari: & hoc ex materie diuersi- tate & eterogeneitate venit: ex quo consimiliter prouenit paroxysmoruz inequalitas: qd in pura non fit. Et si in ea hoc contingeret longitudinem denunciat egritudinis: & maxime si tempus: regio: et etas: regimen preteritum et cetera ad frigiditatem declinauerint: & prolongatur quā- doq; vsq; ad horas triginta: et tanto a pura declinat quā- to paroxysmus duodecimam horam excedit.

Prognostica. Et vt te ad prognostica signa de- ducam ex quibus inter istas ter- tianas non puras noscas differentias. Scias qd hec fe-bris durat quandoq; per sex menses: & maxime si vene- rit in autumno. Et si vis ad noticiam materie hanc febriē causantis deuenire considera complexionem: etatem: ha- bitudinem: regionem: tempus anni: aerē: regimen pre- cedens rigorem & paroxysmi durabilitatem: sudorem: vo- mitum: vrinam: egestionem. His autem diligenter confi- deratis scias quantum hec febris elongauerit a pura. Si enim videris rigorem cum magna velut acuum punctio- ne non multum durantem: paroxysmum inter terminuz duodecim horarum stantem sudorem copiosum vrinam subtilem igneam: egestionem liquidam satiem: non nimis ci- trinas cum quo etas: regio: complexio: habitudo: tem- pus anni: aer: & regimen precedens ad calidum & siccuz declinat. His omnibus simul concurrentibus vel ex his pluribus hanc esse tertianam puram non dubitabis. Et ideo diligenter consideratis his scies quantum non pu- ra distat ab ista. nam si rigor cum pauca fuerit punctio- ne & frigus paroxysmus longus terminum duodecim hora- rum excedens paucus sudor vel nullus. Urina non mul- tum ignea substantie mediocri: egestionem magis tincte vomitus colere citrine vel vitelline. Et si cum hoc com- plexio: etas: habitudo: regio: tempus: & aer fuerint cali- da & sicca: regimen vō preteritum ad frigidum & humi- dum declinans: & per consequens magis flegmatis gene- ratum: hanc febrem a colera non pura prouenire vera- citer videbis. Et si ex colera citrina vel vitellina proue- nerit paroxysmus magis hora flegmatis euenerit: & quā- to frigus si cum rigore incepit longus fuerit minorq; su- doris copia paroxysmus longior. Urina non ita ignea et magis grossa & egestionem magis mucilaginosam: tanto hanc a tertiana pura elongari iudicabis: & per cōsequēs de colera magis grossa generabitur: qd de vitellina. Itaq; si generatur ex colera citrina minus ceteris parib⁹ a pu- ra distabit: qd si generatur ex colera vitellina: & de hoc vomitus si sibi affuerit tibi magnum prestabit iudicium. **¶** Si autem hec febris ex colera minoris fame prouene- rit: vt dictum est: dupliciter fieri potest: aut per admixtio- nem melancolie per adustionem ipsiusmet colere in ea ge- nite: aut per admixtionem melancolie que eidem defor- tis accessit. Et in hoc etiam sunt suprascripta diligen- ter consideranda: quia si vsus fuerit regimine melanco- lie generatio vt leguminibus: caulibus bene coctis: caseo bene duro: carnibus bonis: et similibus & cete- ra: vel regimine calido et sicco: cuius causa verisimili- ter colera in se aduri potuit: vt sunt piper: ailium: cepe & porri: & similia: regio calida & sicca: tempus calū & siccuz fuerintq; vomitus & egestionem magis melancolicam: vri- na subtilis versus quādam tendens obscuritatem: & pa- roxysmus magis versus horam melancolie venire tar- dauit: & si cum hoc quasi frigus purum sentiat cum aliquali dentiu comotione: & in principio paroxysmi quādam habere videtur in ossibus confractionem hāc esse tertianam minoris fame ex colera prouenientem po- teris affirmare: quod inuabit pulsus durities: que cete- ris paribus magis i ista qd alijs esse debet. Et si fleboto- mia fieri feceris multū sanguis iuuabit inspecto i iudici- do: qd & omnia facient: si magis sup melancolia qd colera qd flegma significauerint. **¶** Et ex his patet istarum febr.

differentia. nam si prouenerit a colera nota per adustio-
nem in seipsa erit in omnibus pure tertiane satis prin-
cipin-
qua: sed facilius irascitur: et maxime tempore paroxysmi: imo
quandoque fit maniacus. Et si fit ex colera per admixtionem
melancolie pueniens ab extra non sic irascitur: sed est ma-
gis tristis et timidus etc. Ex quibus omnibus patet quid
de omnibus his febribus habeas pronosticari. nam cum ter-
tiana pura. xiiij. non pertransit diem. Et tertiana nota ex co-
lera per admixtionem melancolie in se genite magis ap-
propinquet ceteris paribus citius eas ceteris terminatu-
ram iudicabis: et post ipsam prouenientem ex colera per
admixtionem melancolie ab extra puenientes: deinde ex
colera citrina: ultimo ex colera vitellina: que per sex me-
ses durat sepe et forsitan quod ceteris paribus a colera pueni-
ens per admixtionem melancolie longius durat quam ex cole-
ra citrina cum melancolia sit magis resolutioni rebellis
quam flegma: ut patet intuitu. Sed tertiana quecumque sit
illa si errorem non commiseris: infirmum semper ad bonum
finem deducet: ex errore in alias sepe deducitur egritudi-
nes: quod interdum ad quartanam in quam ex colera minoris
fame tertiana pueniens facillime transit: et interdum ad co-
tinuam ex qua vix plurimum infirmus moritur: et cum ex erro-
re tuo causa huius mortis existas: et si non in hoc seculo: in
alio tamen reddes rationem. Non enim tam nobilis aialis velu-
ti est homo cure onus assumere debes: nisi in egritudine
bus ipsis causis: ipsarum fueris ad plenum certificatus
Et hec de signis tertiane non pure etc.

De cura tertiane note puenientis ex colera per admixtionem
melancolie in se genite. Cap. iij.

Utrum tertiana nota ex colera per admixtionem melanco-
lie in se genite magis pure appropinquet quam alia. Ip-
sius prius curam presentibus annotabo. In hac
igitur tempore paroxysmi quam alijs sciendus est: ut in tertiana
pura fiebat: sed facias omnia magis ad humidum declinare
quam in illa: in suisque medicinalibus sint equaliter melanco-
lia respicientia exhibenda: quare exhibitis lenitius factaq;
si opus fuerit stomia: pro digestionem mae facias sic. Re. sy-
rupi aceto. simplicis: syrupi viola. an. 3. i. f. aque zuccari
3. vi. vel aque buglose: aque endiu. aque viol. an. 3. ii. mi-
sce et clarifica per duabus vicibus. Vel facias sic. Re. aq;
buglose. aque viol. aque ros. aque endi. an. 3. ii. aque fu-
miter. 3. i. zuccari albi. 3. v. fiat in lep bene clarum aroma-
tizatum cum sandalis citrinis: et des in tribus aut quatuor
vicibus. Et si vis facere syrupum magistralem facias sic
Re. florum viol. boraginis: buglose rosarum rube. endiuie:
scariole: lactuce an. 2. ss. i. quatuor seminum frigidorum
comunium an. 3. i. scolopendrie. 2. ss. i. f. succi boraginis:
succu pomorum redolentius acetosorum an. 3. ii. succi fumi-
ter. 3. i. f. bulliat omnia simul in lib. vj. aque vsq; ad consum-
ptionem tertie partis: et cum lib. iij. zuccari: fiat syrupus. adden-
do aceti squillitici. 3. ii. et clarificat tantum de quo quat
ad spissitudinem syruporum deueniat: de quo postea acci-
pe. 3. i. f. aque zuccari. 3. ii. vel aque endi. et fumi ter. ana.
3. i. f. misce pro vna vice. Digesta materia cum ista eua-
cuetur potione: ut Re. reubarba. 3. iiij. spice gra. vj. infu-
dant in aqua lactis: et modico vini in mane in sero: aut for-
tis fiat expressio: cui adde mane vel cassie. 3. i. dissolute cum
aliquali decoctione extractis in cura tertiana pure: et in ista
decoctione adde parum epithimi: et ipone. 3. iiij. cofectionis
hamech: et 3. i. f. syrupi vio. et fac potum. Vel facias sic.
Re. corticu mirab. indorui. 3. vj. infunde in aqua lactis ca-
prari et modico mellis: et stetur infusio per horas duode-
cim ad minus: deinde per calefiat: et fortis fiat expressio cui
adde reubarbari infusi: ut supra. 3. i. cassie vel manne dis-
solute in aqua lactis vel decoctione aliqua ex predictis. 3.
vj. syrupi viol. 3. i. et fiat potus. Vel facias sic. Re. electu-
arij de succo ro. cofectionis amech. an. 3. i. f. dissolue cum aq;
lactis addito 3. i. syrupi viol. et fiat potus: vel cum eis misce
zuccarum et fiat bolus qui deauret. Vel in forma pillu-

larum. Re. pillularum de reubar. pillularum indar vel de lapi-
de lazuli an. 3. f. fiant pillule. vij. Et si in principio mas-
fore multa aut furiosam comprehenderit minora eas in fine
vero egritudinis de epithimatis fricatis: ac alijs hu-
iusmodi facit in cura tertiane pure dictum est. Et hec de
cura tertiane note ex colera per admixtionem melancolie
in se genite prouenientis.

De cura tertiane prouenientis a colera per admixtionem
melancolie prouenientis ab extra. Cap. iij.

Autem tertiana puenit a colera per admixtionem
melancolie puenientis ab extra totum regimen declinet
ad minus fridum: et aliquantulum ad magis humidum quam
in tertiana pura: et in isto casu fricatioes fortiores quam in illa
facere debes. Et si clisteria posueris loco olei viol. pone
re potest oleum coe. Vel facias sic. Re. ordei mercurialis
blitis malue: foliorum viol. spinachie boragi. an. 2. ss. i. fiat
decoctio. de qua accipe li. i. f. in qua dissoluant cassie pul-
ueris zuccari an. 3. i. olei cois. 3. ii. salis cois triti. 3. i. f. et
aliqui addunt vitellos duos ouorum: et fiat clistere. Vel fa-
cias suppositorum ex melle et sale geme vel puluere pere
simplicis galie. Et si aliquid lenitius per os exhibere
volueris fiat ut tactum est in tertiana pura. Et si a princi-
pio propter causam sepe dictam ad minoratum primum te venire
oportet: exhibe ex solutionis in presenti capitulo scriptis quod vo-
lueris. Et si volueris manum digerere facias sic. Re. syru-
pi vio. 3. ii. syrupi aceto. simplicis. 3. i. aque buglose: aque
endi. an. 3. ii. misce et clarifica per duabus vicibus. Vel
facias sic. Re. aque vio. aque buglose: aque fumiter. aque
endi. an. 3. ii. aque decoctionis epithimi. 3. iiij. f. zucca-
ri albi. 3. viij. aceti. 3. i. fiat in lep clarificatum per quatuor vi-
ces. Et si ad hanc intentionem syrupum magistralem facere
volueris. Re. melisse scolopen. endiu. scariole: florum bu-
glose: boraginis viola. ana. 2. ss. i. radicum feniculi. petro-
silij. an. 3. i. f. liquiritie rase. pastulurum an. 3. i. fiat deco-
ctio et cum li. i. suc. et aceti. 3. ii. et fiat syrupus debite coctus
de quo accipiet. 3. i. f. aque endi. aque buglo. an. 3. i. f. vel
aque zuccari. 3. ii. misce pro vna vice. Digesta materia
euacuatur: cum aliquo solutiuo ex scriptis in precedenti
capitulo. Almotia feb. per vna hora et dimidia ante pastum
accipiat bolum vnum diarodon abba. Vel accipe specie-
rum triasandalis perum diarodon abba. perum electua-
rii de gemmis an. 3. iiij. zuccari albi. lib. f. fiat cofectionis in
morsellis cum aqua ro. de quibus da ei vnum bolum: ut
supra. In epithimatis: et alijs si opus fuerit fac ut in
tertiana pura.

De cura tertiane prouenientis a colera citrina: et est pa-
rum rubea. Cap. v.

Autem a colera citrina puenit facias ut in primo
capitulo tactum est: non tamen regis ut regimen ad tantum gra-
dum frigiditatis pueniat: ut in tertiana pura dictum
est sed magis ad siccum declinare facias: et sic quod ipsam ma-
gis videbis a pura declinare versus principium grossiori
vitaris dieta: ut vsq; ad statum sufficere possit. In tempore
paroxysmi obseruet regimen quo supra. Sed ut calor ad
extra citius expandas facias fieri fricatioes fortiores. Quam-
tum vero ad medicinalia posses uti in suis clisteribus ve-
repi. 3. f. Et si per os lenire volueris. Re. florum vio. bo-
raginis: buglos. et rosarum an. 2. ss. i. liquirit. pastul. an. 3. f.
iuiuba. prunorum an. numero. ix. tamarindorum. 3. i. fiat de-
coctio de qua accipe. 3. ii. f. in qua dissolue cassie vel ma-
ne. 3. x. mellis ros. 3. i. et fiat potus. Et si sit a principio ne-
cesse manum minore. Re. decoctionis supra scripte. 3. ii. f.
mane vel cassie. 3. i. electuarij indiu vel diaphimcontis. 3. ii. f.
mellis rosa. 3. i. et fiat potus. Et si maior fuerit impuri-
tas. Re. decoctionis supra scripte. 3. iiij. f. turbit electi. 3.
iiij. zinzib. 3. f. bulliat parum: deinde colent faciendo fontes
expressionem: et in colatura adde cassie mellis ros. an. 3. i. et
fiat potus. Illud a principio facto de stomia facias ut exi-
git necessitas: et dum materiam digeris vitare enemate si

opus fuerit. Materia aut sic digerat. R. Syrupi aceto-
si simplicis. 3. ij. mellis ro. colati. 3. i. aq. absinthij. aq. buglo-
se. aq. endi. aii. 3. ij. misce. Pro duab^{us} vicib^{us} clarificet aro-
matizādo cū cinamomo. Et si materia magis impura
videat tibi. R. oximellis simplicis. 3. ij. misce cū aquis
suprascriptis vel syrupi de endiuia. 3. ij. mellis rosa. 3. i.
Et si ad hāc intēsiōē facere volueris syrupum magi-
stralem. R. endiuie scariole: lactuce scolopē. yfopi dian-
tos: cicoree aii. 3. i. radicia feniculi. 3. ij. f. radicū apij
3. i. f. fiat decoctio cū lib. i. f. zuccari: z. 3. iij. aceti: fiat sy-
rupus aromatizat^{us} cū cinamomo: de quo cū aqua zucca-
ri vel cū aquis suprascriptis pone. 3. i. f. p. vice. Dige-
sta mā aliquā prebe potiōem ex his imēdiate descriptis:
vel in forma boli. R. electuarij indivel diaphni. 3. iij. zucca-
ri al. qstū sufficit: fiat bolus qui deauref. Cui in forma
pillularū R. pillularum aggregatiuarū. Desue ex intētiō-
ne nra. 3. i. z. fiat pillule. v. Cui nota flāma z extincta feb.
vtere diarodon abbatīs. Et hec de cura tertiane proue-
niens a colera citrina zc.

De cura tertiane pueniēti a colā vitellina. Cap. vj.
In cura tertiane pueniēti a colera vitellina regi-
men nō sic declinet ad fridū z humidū: vt in alijs.
z ideo cucurbita z lactuca z filia nō sic cōueniunt:
tēpore autē paroxysmi regimine obseruato: vt in alijs for-
tiores tamē fiant fricationes. Deinde p supfluitantibus
cōmūibus euacuādis. R. malue blitis mercurialis: flo-
rum camomille surfuris: qd quasi in fine decoctionis po-
natur aii. 3. i. matris violarum ordeia aii. 3. i. f. fiat deco-
ctio: de qua accipe lib. i. f. in qua dissolue cassie pulueris
zuccari aii. 3. i. olei cōis. 3. iij. salis gemme vel cōis. 3. i. et
fiat enema. Et si magnā impuritatem videris accipe de
decoctōe suprascripta lib. ij. in qua buliāt. 3. ij. agarici pul-
uerizati: z postea in ea dissolue cassiaz z alia: z fac enema
z addē vitellos duos onoz: z si placet loco agarici buliāt
3. ij. turbitū puluerizati: z fac enema cū alijs z cetera: vt
supra in primo enemate dimitte yera z pigram: z loco ei^{us}
pone. 3. ij. electuarij indivel diaphniconis. Cui facias
sic. R. malue blitis. floz camomill. cuscute yfop. viol. aii.
3. i. iuiubaz sebesten sicum sicca. pinguiū ana. 3. i. fiat
decoctio: de qua accipe lib. ij. in qua paz buliant. 3. ij. tur-
bitū puluerizati. 3. iij. z. i. deinde coles: z colature addat
cassie pulueris zuccari aii. 3. i. olei cōmūis. 3. iij. salis. 3. i.
f. z fiat enema: z hoc est magis de mēte Ali. caplo de cu-
ra tertianē nō pare: vbi in principio magis laudat enema
ta qd solutiva alia. Unde scias qd lenitiua tam per os qd p
enemata in comparatiōe ad alias tertianas minozantur.
Cui in ista ergo facto clisteri si vrina z alia de flebotomia
iudicauerint facias: vt supra te docui. Et si ppter cau-
sas sepe dictas a principio materiam minuendā iudica-
ueris vtere solutiuo aliquo ex tactis in capitulo pximo:
z da portiōē bolū vel pillulas. Et ad hanc intētiōē cōue-
niūt pillule aggregatiue: vdictū est: z etiā pillule auree
Aui. vt R. pulueris yere pigre: que describit septimo
terapē. vel quinto can. z sic fit. R. masticis cinamo. assari
spice carpobalsami croci xilobalsami cassie lig. ana. 3. i.
aloes in duplū oīum: z fiat puluis de quo accipe. 3. v. suc-
ci lactu. eupatorij ana. 3. iij. seminis apij mirabola. citri. z
hebulā. 3. v. turbitū electi. 3. vj. fiat pillule cū aqua apij
z da. 3. i. Cui cōueniūt pillule stomatice. Desue fm in-
tentiōē nostrā z fm alias etiā duas descriptiones eius
dem. Cui in forma pulueris facias sic. R. turbitū bont
3. ij. vel. 3. i. zinzib. 3. i. reubarbari mundi. 3. i. spice grana-
ij. zuccari albi. 3. ij. fiat puluis que paties in auroza reci-
piat cum modico aque lactis: vel zuccari vel vini al. vel
brodio cicerū rub. vel galline: z caulium rub. leniter co-
ctorū. Cui in ozata materia residuū sic digerat. R. syru-
pi acetosi simplicis. 3. ij. mellis ro. 3. i. f. aque feniculi. 3.
iij. aque absinthij. 3. ij. misce: z clarifica pro duab^{us} vicib^{us}

z aromatizetur cū cinamo. hoc vti poteris vsq; ad sex di-
es in quo si tibi materia euacuāda videtur ex suprascri-
ptis aliquo vtere solutiuo. Sed si materia vterius vo-
lueris digerere facias sic. R. syrupi aceto. de radicib^{us}. 3.
ij. mellis ros. 3. i. aque zuccari. 3. vj. vel aquarū endi. feni.
z absinthij aii. 3. ij. clarifica p duabus vicibus z aromati-
za cū cinamomo: z da de tali syrupo vsq; ad mē digestio-
nē. Et si ad hanc intentiōē syrupū volueris facere ma-
gistrālē. R. radicū feni. spagibrusci aii. 3. ij. scolop. endi.
scariole cicoree aii. 3. i. absinthij. 3. i. liquiri. vuarum
passarū aii. 3. i. se. endi. scariole apij aii. 3. f. fiat decoctio:
z cū lib. i. f. zuccari. 3. iij. aceti squalitū fiat syrup^{us} suffici-
enter coctus de quo accipe. 3. ij. f. aque zuc. 3. vj. vel aque
feni. absinthij endi. aii. 3. ij. clarificet p duabus vicibus:
z aromatizet cum cinamomo. Cui facias syrupū longū
aromatizatū cū cinamomo: z da. 3. iij. f. p. vna vice. Cui
gesta autē materia euacua eā cum aliquo ex solutiuis di-
ctis. Et nota qd hec egritudo est ex chronicis. ideo te for-
san infirmū aliquib^{us} vicibus oportebit euāre: sed anteq̃
hec facias semper per plures dies ante de syrupis supra
scriptis aliquē exhibeas: z tēpore medio vtere enemati-
bus z suppositorijs si opus fuerit. Cui bonum est vt
semp per horā cum dimidia ante pastū ei bolū exhibeas
cōfectionis infrascripte: vt R. spēm diarodon abbatīs
3. ij. f. specierum aromatici ros. descriptiōe Gabrielis. 3.
i. f. zuccari lib. f. fiat confectio in morsellis. z hec cōfectio
multū cōuenit si status fuerit remotus. Si vero propin-
quus sit: sufficiat diarodon abbatīs. Et tēpore paroxys-
mi cōuenit mixtura: vt R. cōserue buglose: viol. ros. z an-
thos aii. 3. iij. manuscristi cum perlis. 3. i. f. electuarij de
gēmis. 3. i. fiat mixtura: z deauref: pone plus vel minus
electuarij de gēmis fm qd magis vel minus ipsam dista-
re a pura videbis. Cui nota insuper fm qd videbis statum
magis ppinquū vel remotum: fm hoc oportet te a prin-
cipio grossius vel subtilius dietare. Cuiatur ergo carnib^{us}
pullinis: edinis: vitulinis: paruarū auiū: perdicū z fasia-
norū iuuenū capriolorū: lepūscolorū: z sint iste carnes
elixate in brodio quoz fercula sua facere poteris: sicut ē
simula: amidū: far auenatū ordeatū z similia. Et de istis
carnib^{us} si opus fuerit facias cōsum: borago quoq; pe-
trōsilinū feni. brodiū caulium leuiter coctorum: ac brodiū
cicerū rub. similiter cōueniūt. oēs fructus z pisces vitādi
sunt. Cui sit albū vel rubetū clarū aliquāliter acerbū
limphatū cum aqua zuccari facta cū zuccaro rub. si stat^{us}
fuerit longinquus. Et de tali aqua etiā bibere poterit in
qua fm necessitatē buliat: vt dicit Ali. yfopus vel origa-
nū pulegiū vel paz spice. Et si fuerit expedies pone aliq̃
grana piperis. licet de licentia prima in nullis febribus
cōueniat. In tertiana tū nō pura z febrib^{us} frigidis de li-
cētia scda concedi potest: vt. f. materia subtilief. Et hic fi-
nitur cura tertiane note interpolate.

De tertiana cōtinua z eius cura. Cap. vij.
Tertiana cōtinua est febris a colera intra venas nō
multū cordi propinquas existēte pueniens in qua
si continue affligatur infirmus: de tertio in tertū
manifesta percipitur excrecentia: Et quia inter hāc
z causonem magna existit cōuenientia: vt in sequenti
capitulo deo dūce patebit de hac leuiter pūasibo. Cui
sua eius sunt hec: qd incipit sine tremore z horripilatio-
ne: nec in ea nisi in die cretica sudor appareat: et est lingue
asperitas cum citrinitate aut nigredine: sitis quoq; z ali-
enatio maior ceteris paribus qd in tertiana interpolata
pulsus autem est velox z spissus cum diuersitate quadā
expiratio maior existit inspiratiōe. Urina vero est inten-
sa: valde subtilis substatu rub. vel subruffa cū liuiditate
quadā: z si cōtinue infirmū affligat de tertio in tertū qdā
bz excrecentias: Et reliqua signa qd sunt i tertiana interpo-
lata: sz i ista sunt intēsiōra atq; fortiora. cōnecte ergo cū il-
lis si vis certissime iudicare dñam inter istas z sinochum

putridū ex his: vt supra caplo de sinocho putrido patet. **S**igna pnoctica: qz hū cū caufonide: vt dictum est magna habet cōueniētiā qz tū ad signa pnoctica sequēs inspi ce caplin: qz illie repies signa salutis: signa timorosa: z si gna mortis. Nā ista ad hoc volui reseruare: cū caufon ma gis piculosus sit qz tertiana cōtinua. **C**his visis ad curā veniēdo in preparatiōe aeris cibi z por: z alioz huiusmo di fac: vt in tertiana pura interpolata dictū ē: qz magis cuz ista qz cū alijs cōuenit. Sed in hac subtili^o est dādū ppter ei^o cōtinuā afflictioē: z ppter accidētū seuitatē: qz formosa sunt in ista qz i illa. **C**ū in hac se. nec carnes pueniūt neqz vinū regulariter operādo: tū si vinū exhibere cogemur sit albū aqueū rubeū claz bñ limphatū. Carnes possunt cū aliquo ex tactis fridis alterari. Et si cōtūsum dederis pinguedo totalr abijciat. **C**onsilr z si sublimatū feceris: z deinde caro cū aq ro. bñ lauef: z in fundo vasis aliquot ponēdi sūt ducati: z cū carne puluis misceat infridatu^o. **Vt.** R. san. oīum. 3. i. spodiū. 3. f. poteris addere magna exi stēte flāma gra. iij. cāfore margaritaz. 3. i. fragmētōz la pidū ptioloz. 3. i. saphiri smaragdū acinū z granatū añ. 3. f. fiat puluis: z misce cū carnib: deinde sublimatū facias: vt in caplo de sinocha ista tua te docuit: si nota infirmū tpe minoris afflictiois sep cibare: z tpe exacerbatiōis regimē obseruare sicut tpe poxismi obseruabaf. **C**his habitis ad medicinali veniēdo si vter cōstipat^o fuerit: leni eū cū aliquo de enemati^o suprascriptis: vel potione posita su pra in caplo de tertiana pura: z hoc facto flōmā aut vēto las facias: vt in caplis suprascriptis dcm est. **C**facta fle botomia si op^o ē vtere ex enemati^o suprascriptis aliquo Deinde mae attēdas digōnū: qd sic facias. R. syrupi ace tosi simplicis: vel oxizacare. 3. ij. f. syrupi de end. 3. i. z aq endiuie. 3. iij. aq aceto. 3. ij. clarifica p duab^o vicib: z aro matiza cū sandal citrinis vel ru. vel misce cū syrup. 3. vi. aq succari: z da in duabus vicib: z sit ab exacerbatiōe di stans fuerit p horas tres ad minus: z si nō expecta post ex acerbatōē. **C**Itē tpe quo sūt cōuenit iulep. ro. vel aqua boni fontis aut aq simplr cocta. **C**el da iulep vltamari nū vel de alexādia. **I**tē in isto casu si se. fuerit multū itēsa cōuenit multū iulep factū cū succo bathece aut cucurbite aut aq frigida. **E**st. n. batheca melō magn^o: qd a veneris vocaf lāguria: z facias vt docet **A**des. in antidota distin ctiōe sexta. Accipe cucurbitā z batheca inuolue eā in pa sta postea ifurno decoquaf: deinde succū extrahē de quo R. lib. ij. succari al. 3. vij. fiat iulep: z poteris addere vini granatoz aut acetositate citri. 3. ij. z erit optimū in isto ca su. **C**el facias sic. R. aque ro. lib. i. aque acet. lib. f. vini grana. 3. iij. succari. 3. vij. fiat iulep aromatizati cuz san dal. rub. **C**Itē cōuenit aqua buluā vel aqua simplex si ro bustus fuerit in qua ponaf. 3. f. talis mixture: vt R. cōser ue viol. 3. vi. cōserue buglof. 3. ij. manufxpi cū perlis. 3. ij. fragmētōz oīuz lapidū ptioloz añ. 3. i. f. folioz auri numero. x. fiat mixtura e deauref: z potest vti de isto omi hora qua vult: enā sine aqua cōuenit manufchrixi cū phs Quod si magis delicatuz vis atqz cordiale fac deaurari. **C**Si aut male dormit z nō bñ gescit in nocte: da in sero syrupi de papauere. 3. i. f. cū aqua succari. 3. iij. vel lactu ce aut cucur. **C**el fac iulep cum aqua florum nenusa ris cum succaro z cum dormire voluerit de eo. 3. iij. tri buē. **C**Itē si fuerit iuuenis carnosus robustus cum vir tute fort: interioz carnes apostemate complexionaliter calidus aquam frigidam aliquādo cōsueris bibere z ma teria existente digesta cum intensa sūt aquā frigidā vsqz ad saturatē et tribuas in tāta qzitate qz color ei^o viridis appareat vel efficiat z tremat. Et si in tpe z regione cali dis fuerit magis secure hoc facere poteris. **E**t si crisi expectaueris supfluitates si opus fuerit cū aliquo ex sepe dictis educas: z si fuerit necessariū: vt tu mām cū aliquo euacues solutuo facias: vt in cura tertiane pure dictū est z illa tacta diligēter obseruat mēn habeas. Si enemavel

potōem vel flōmiam feceris tpe minoris afflictiois illa fac in die i qua crism expectas nihil penit^o facias intus nec ab extra: z istāte virtute cū tenuissima dieta gubernare na tura circa aliud qz morbum maneat occupata. **C**Imora se. si epar remāserit inflāmatū epūthimati^o z cōfectioni bus vtere: vt in suprascripto caplo dictū est. **C**De nigre dine lingue dolore capitis sin copit: z alijs accidētibus in hac: z in alijs venire potētibus plenā tractatiōem ad vñū tractatū reseruo quē de egritudinibus a capite vsqz ad pe des facturū sum si altissimus mihi tātam vitam prolon gare dignes. **C**lerū qz tū ad nigredinē lingue que sepe in hoc casu accidit ipsam cū aqua ordeī laua sepius: z cū co cleari argēteo seu alio absterge istū o. **I**tē multū valet sup eam plumazeolū de tela lini subtili imersum in mucilla gine dragātū z psilij. **C**Quantum vero ad capitis dolorē cum leuibz fricatōibz diuerse mām: vel laua tibias et brachia cuz decoctiōe salicis z vitis portatis vuas albas cum folijs viole. **C**Et p instantia vigiliarum da syrupū de papauere: vt dictū est. **C**el facias sic. R. olei viola. olei nenusari. añ. 3. i. aceti parum lactis mulieris lactāns pu ellam. 3. ij. agita simul z in ea immerge pettas quas appli ca fronti z temporibus similiter. ad fumos reprimen duz posses p dolore capitis epūthimare frontē cum oleo ro sa. mixto cū pauco aceto. Et qz deo duce als hanc materi am applicabo hec pauca sufficiant. Et hec de tertiana cō tinua z eius cura.

CDe signis z cura caufonidis.

Cap. viij.

Causon est feb. cōtinua a mā colerica seu flegmate salso in ppinge partib^o cordi exstente pueniens. **C**Pro quo nota vt alig volunt qz caufon qñqz sit a colera ignea z incēsa valde itra venas cordi ppinguas cōculcata sic vt debite euēari nō possit: ppter qd incēdit z inflāmat absqz hoc qz putrefectōem recipiat: z se. cāt qz caufon appellat. **C**ū z si hoc sit posse raro tū accidit. Nā semp vel viplin sit a colā putrefacta in venis cordi ppinguis exstēte: ppter qd sit magna caloris incēsiōz magnū cauma: z iō dī caufon a caumate: est. n. se. incēsa valde: im mo in ista incēdiū maius pcipif qz in alijs ceteris: z qz ma xime si a colera putrida generet. Nā si fiat a colera sine putredine: qd rarissime fit: infra quartū diē inclūsue ter minaf: vel in putridam cōuertet. **C**auson quidē est pu rus z sit a colera pura: aut non purus: z sit a colera nō pu ra: qz famosa seu minoris fame. **C**ūqz tū sit a siate salso: vt dictū est. Nā flegma salsum. vt sentit **A**lii. pma pmi caplo de hūorib^o sit p admixtiōne colē cū siate aqo in spidovet pauci saporis. z iō est cetrriis spēb^o flatis acuti^o: z leuius iōqz ipm flegma colericū appellat. **C**ū si in venis epatis pulmonis vel oris stōi putruerit hāc se. spēm generabit. **S**igna cau sonis hec sunt: qz icipit sine tremore z horri pilatiōē: z in ipso maxime sentit calitas in toto: z maxime circa spiritalia: adeo qz infirmo videtur qz totus arde at: sius adest valida: z maxime circa statum: z panf dolo rem capitis cū instātia vigiliāz z in quietudine: z mentis alienatio fit in hac maior qz in alijs z adest lingue citrim tas vel nigredo validiusqz de tertio in tertium infirmum affligit. **C**ū si fuerit purus versus horā colere magis in festat: z si nō pur^o z a colera fuerit famosa hora flegmatis magis inualefcit. **S**traut fuerit minoris fame hora melie Et si de his certā notitiā habere volueris cōsidera regio nē etatē cōplexionē regimē pcedēz: z oia alia que dicta sunt in signis tertiane nō pure. **I**n caufone quoqz non pu ro erunt ceteris paribus accidentia remissiora qz in pu ro. **E**t si fuerit a flegmate salso manifestam sentit in gustu salsedine. **C**ursus in caufonide est frequens velox cum quadam duricie. **C**rina est subtilis ignea rubea seu ruf sa cū fetore z aliquali liuiditate. **C**Quāruz vero ad pno stica signa qdā sunt significatiua timoriz quedā mortiz: quedā salutis. **S**ignificatiua timoris sunt caliditas mul tū itēsa cū estuatiōe magna: z vehemēti sūt cū vigiliariū

instantias alienationem mutatio coloris faciei cum quadam in debibus liuoritate vomitus et egones de colera ignea rubra et in vrina nullum signum digestionis apparet; sepeque de salute infirmus despat; et si a naso alique gutte sanguinis interdum egrediantur nonnunquam sudat his apparibus signis et se inualefcere dubitandum est de infirmo perditio. Et si cum his praestrationem appetitus videris pulsus et anhelus diuersitatem; nec in vno loco infirmus gescere potest; in die non critica sanguis fluit a naribus et interdum sudore frigidus sudat; et precedens sitis siue tussicula aliquando supueniente subito recedit extremaque; et tunc sunt frida; nec vllum signum digestionis appareat in vrina; cum quo etiam feb. continue inualefcit cum torualitate faciet; et an. vii. sit pteric; his signis vel ex his pluribus in simul complicatis periturum infirmum denunciat. Et si cum his cum sine manifesta occasione lachrymari conspexeris. orationemque habuerit ipsum scias mortu esse prope. Sed si feb. mitis fuerit nec appetitum nimium praestitum mens illa somni getus; statio in suo loco nec faciei color multum mutatus; cum quo infirmus de salute confidit; pars salutis velle sanari; fuit Seneca tragedia; quia. spiritus salutis bonam habere poteris. Et si cum his an. quarta vrina remittat incipit; et aliquando sequestrationem facere; et in quarta signum digestionis apparet certum signum salutis erit in septima in qua crism expecta per sudorem vel fluxum sanguis narium vel aliquo talium de quo eris certificatus finem quod in quarta naturam crism tetare videbis. Item vultu erit constant; et si gna digestionis processerint fueritque eger in die crentaz rigor supuenerit sit talis feb. solutio; ut in hypo. quia afforuz. affor. illo. Et causone habito rigore supue. et. et prima quatuor. capso de rigore dum inquit; quod significat rigor in feb. inseparabilis sanitate et. Et sic patet quod hoc etiam intelligi potest de omni feb. inseparabili. Nam in his feb. rigore superueniente significat maiorem illam extra venas impetuosam et velociter expelli quam super musculos expulsa rigore causat; et est signum diuini virtutis super materiam; et hoc est verum ut in pluribus; quod stat quod materia non tota expellatur; et sic non fiat ex toto feb. solutio. Vel stat quod ad aliquam partem debilem tota illa materia expellatur; et causabitur interpolata; vel forsitan ibi fiet apostema; et tamen feb. talis in illo casu fiet solo cum in alia feb. speciem mutabitur.

Unde igitur pronostico bene notata. Scies satis quod in causone habeas pronosticari; et si casus acciderit tempore confidera. Deinceps itaque ad curam venio. Primo causonidis puri que eadem est cum cura tertiane pure continue. Sed cum existat incendiū maius in ista quam in illa ceteris paribus magis frida et humida in istis sunt exhibenda facias quatuor est de cibo et potu; et alijs rebus naturalibus; ut in illa. Ad medicinalia si opus fuerit. primo ventrem lenias cum aliquo ex clisteribus supra scriptis; et si magnū incendiū videris pone in illo clisteri plus de oleo violato; et minus de decoctione; quod verisimiliter feces debent esse magis siue multum exccate. Vel facias sic si libet. Re. malue foliorum viol. lactuce asini. et. i. floz nenufar. sempui. asini. et. f. fiat decoctio de qua accipe. et. xvi. in qua distempera cassie. et. i. f. pul. zuccari. et. i. olei viol. et. iiii. salis tritu. et. i. fiat clistere; vel ex potioribus supra scriptis aliquam fac leniorem. Lenito ventre. Si vrina et alia de flebotomia iudicauerint basilicam dextram incide. Sed cum sanguis existat frenum colere ipsius sanguis paucitas extrahatur. Et ideo conditio in stomia attendenda diligenter considera. Et igitur infirmus in mane flebotomia ducit illa hora minus ceteris paribus male se habere debeat. Vel elige hora diei magis frida si fuerit in estate; et illa qua infirmus minus male se habet; et stomia facias in principio. et non aliter. Istis factis metui habeas semper ut infirmus omni die ventris habeat beneficium. Deinde per digestiuo vtere syrupsis cofectionibus iulep; et alijs quod in cura tertiane continue dicta sunt. Item in isto casu puenit dyacorum alium quod sic fit; ut Re. coralloz rube. et. iiii. zuccari lib. f. et dissolue zuccarum cum aqua ro. in qua in infusione steterit. et. i. sanda-

lorum muscatellinoz; et gra. iiii. caphoze et istoz forti facta expressione in illa aqua zuccarum dissoluatur; et fiat cofectione in morfellis. Vel facias sic; et est cofectione multum utilis in isto casu. Re. zuccari al. lib. i. amidi. et. ii. pone amidum coctum cum. et. iiii. acetositis citri; et dissolue zuccarum in aqua ro. cum infusione sandal. supra scriptoz; deinde pone ad ignem; et cum incipit inspuari adde amidum paulatim. et cum spatula lignea continue perforata misce adiungendo paulatim olei viola. et. ii. nec unquam definas cum dicta spatula continue oia mouere. nunc addendo amidum; nunc oleum donec totum coctum fuerit; deinde in scatulis pone paruis ad modum paste regalie; et cum fridum fuerit de auref. hec. n. cofectione maxime conuenit quando sunt ita in appetitu praestati; quod quod si nihil sumere possunt; et quod sit alteratiua et etiam cum hoc multum reumptiua; ut patet. Et si maiorem minoratiunem exhibere volueris da infusionem reubarba. cum cassia vel manna superius descripta. Vel si volu facere velles. Re. manne. et. f. reubarb. et. i. electi. spice gra. iiii. misce cum coferua vio. vel succo ro. et fiat bolus et de auref. Vel in modum pillularum Re. reubarb. et. ii. spice. et. f. sup. qd. pice pap. aqua endi. et parum vini odoriferum; deinde in vmbra desiccari permittit; et postea fac pill. cum succo ros. vel viola. coferua et da. et. i. f. vel. et. ii. Vel facias sic; et erit res delicata satis; accipe lib. f. electuarij de succo ro. et in paruo alebico vtri cum lento igne pone ad distillandum; et de aqua que egreditur da partem duodecimam. et. n. res delicata satis et notabiliter opatur; poteris tamen dosim augere finem quod eaz opari videbis. Et pariter oia que opari volueris poteris electuaria distillare seu sublimare. Digesta maiorem si crism non expectas eam vacua cum aliquo ex ista dictis solutis. Et si oportuerit te iuuare nam in faciendo crism fac; ut supra docui. Unum tamen scio quod digesta maiorem vbi alia conueniat in ista aqua fridam poteris securius ad saturitates prebere quam in alia ceteris paribus. Item propter magnam inflammationem ipse augmetur; aut status oportet te interdum cor et parum epithimare solum. epithimata in declinatione conueniunt regulariter et non ante. Sed in hac feb. tanta existit inflammatio quod nisi aliquantulum mitiget. infirmus sepe pessima incurrit accidemia; et ex consequenti mori. facias igitur epithima supra capso de sinocha descriptum. Et si aliter facere vis fac sic. Re. aqua ro. li. f. aque bugli. et. ii. f. aque viola. et. iiii. f. aque acc. et. ii. f. sanda. oim coralloz vtri usque ro. asini. et. i. sirici crudi minutis incisis ossis de corde cerui asini. et. i. spodij. et. f. croci. et. f. canphore grana sex et fiat epithima. Et potes si libet addere margaritarum subtilissime tritarum. et. f. et fragmentorum oium et. vi. aque cucurb. aque lactuce; aque ro. asini. et. ii. acet. et. i. sandalo. omnium asini. et. i. ro. spodij asini. et. f. canphore gra. iiii. fiat epithima. vel loco huius epithimatis vtere ceroto de sandalis et. f. Debeor consilium reneauingere ex ceroto albo Galieni. Item tale facias odoramentum. Re. aque floz nenufaris. et. iiii. aque ro. et. i. f. sandal. citrino. et. i. f. sandalo. rub. et. i. misceatur totum in ampula quam agitatam sepe odoret. Et ad prohibendum vaporum ascensum Re. aque ros. et. iiii. aque floz nenufar. aque vio. asini. et. i. f. acet. et. i. sandalo. ru. et. ii. boli ar. et. i. misce et agita similiter epithimen frons et tempora. Et per instantia vigilarum fac ut in capso precedenti te docui. Vel facias sic. Re. pulueris papaueris albi. et. iiii. disteperet cum albumine ouis; et aqua ro. addendo pap. acetis; et modicum olei de papauere vel nenufar. et epithima frontem et tempora. Vel facias sic; accipias opij insquam succi maderago. succi mororum immaturorum; succi lactu. succi hedere arboris et asini. et. i. cum succis istis distempera predictum opium in quibus sic distemperatis intingat spogia quam ad solem per. xv. dies excari permittat; et cum ea vult volueris submergat in aqua tepida; et naribus applica patietis; quia post horam statim dormiet. Et si ipsum excitare volueris decoque semen petrosilij feniculi apud in aceto in quo alia spogia intinge et

naribus patiens appone: qz statim excitabit. Et nota qz prima spogia p annos. xv. pōt in bonitate cōseruari. Et ne de cōtingēbus aliqd emittere videaris. R. vini mal uatici vel albi boni. 3. i. aq. ros. 3. vi. sandaloꝝ citri. z rub. añ. 3. i. misce: z fiat epithima testiculis ipm sepe innouādo. Et qz infirmus intantū estuat: vt videat totus inflāma ri potes pecti talū iungere vngūeto: vt R. olei vio. 3. i. f. olei nenifar. pinguedinis galline añ. 3. i. cere alb. par: z fiat vngūetū: qd cū aqua plātagi. diu lauet: postea pecti iunge. C Si aut fuerit causā nō verus sū gradū suū oīa obseruent que in tertiana nō pura dicta sunt. Clez totū regimē tā medicāliū qz sex: rerum non nālium ma gis ad frigidū declinet: z humidū qz in alijs: z cum feb. velocis terminatiōis existat debēt infirmi subtilissime di etari. Et hec de causone z eius cura.

Tractatus tertius de feb. flācis. vij. continēs capitula. De significatiōib⁹ fe. flegmaticarum. Cap. i.

Via de febribus flegmaticis in hac parte aliqd tracta re volo. Quotuplex sit flegma primo vidēdum est sū eius varietate variet fe. hec. C Est igit duplex flegma qddam nāle: z qddam nō nāle: quoz qdlibet tā intra ve nas qz extra venas putrefactiōem recipere pōt. Et ex eoz diuersitate diuerse spēs febriū flegmaticarum generātur. C Nāle igit flegma est humor p̄mus q in sua naturali di spositiōe existēs est in p̄plone frigidus z humidus colore albus in sapore dulcis p̄ diminutā decoctiōem ex scda di gestione pductus p̄ vltiori decoctiōe in sanguinē trās mutari disposi⁹. C Nō nāle est duplex: qddā rōne sue es sentie: z qddā sui rōne saporis. Ratione essentie est qdruplex. s. aquosus vitreū mucilaginosum: sub quo cōprehē ditor crudum z gipseum. Rōne saporis est etiā quadru plex. s. acce in spidum dulce z salum: z ex hoz putrefa ctiōe: vt sentit Ali. p̄ma q̄ri. he fe. spēs generant. s. quoti diana interpolata: quotidiana cōtinua. Empiela lippa ria vna fe. in qua idē puenit qd in ambabus fe. s. sincopa lis diurna z nocturna: z oēs iste feb. spēs nāliter a flate p uenire possunt. C Interpolata quotidiana ē fe. a flegma te extra venas putrefcēte pueniēs: cui⁹ est infirmū inua dere omni die: z eū in falsa quiete p sex horas videt pmit tere. C Quotidiana cōtinua est fe. lēta a flate intravenas putrefcēte pueniēs: cuius est infirmus cōtinue affligere z versus horā flegmatis: vt plm iualescere. C De empiela auctores diuersimode loquunt. Quidā. n. accipiūt eaz p lipparia: dicētes qz dī ab epī. qz est supra: z alior quasi ex terius habēs algore: z interi⁹ calozē. z hec cōiter dicim⁹ in lipparia: vt statū ex eius descriptiōe patebit. Qd diuer sificant etiā rōne materie ex qua generat. Unde nōnulli dicūt qz sit a flate vitreo vel a melācolia spissa qb⁹ colera rub. adusta semp admixta existit que putrefacta p eius le uitate exteriora penit z ea calefacit. Flegma vero vel melā colia ppter eoz cōpactionē z grossitiē interi⁹ pmanēt pro pter qd interiora frigent. Et alij volunt qz generetur ex flegmate vitreo in aliqua parte p̄funda corporis putre scēte rōne cuius caliditas in exterioribus z frigiditas in interioribus sentit. C Et qz sū fere oēs in empiela exte riora calēt z frigēt interiora. Dico qz empiela est fe. paro ximalis omni die de flate vitreo in aliq parte corporis p funda putrefcēte pueniēs: rōne cuius in exterioribus ca liditas in interiorib⁹ friditas manifesta sentit. C Lippa ria vero z si possit a colera puenire: q̄tum in pposito per tinet est fe. suum omni die faciēs pariximum: que a flate crudo putrescente puenit: ratione cuius in exterioribus frigiditas: z in interioribus caliditas manifesta sentitur. C Febris vero in q̄ fil p̄cipit caloz z frigus interius z ex terius est fe. pueniēs a duabus materijs flaticis ad putre factiōem monsona. s. in interioribus z alia in exterioribus singulis diebus suū p̄fili faciēs paroxysmū. C Febris diurna est fe. a flate extra venas in die putrefcēte pueniēs.

Et nocturna est in qua flegma in nocte putrescit. C Si in copalis vero: z si a flegmate puenire possit: qz tū raro ac cidit nisi flegma ipm venenositatē quandā acgrat. Alias de ipso hic nō faciā mētiōem ad caplm de feb. pestiēuali ipsam referuās. C Et he sunt oīm flegmaticaz feb. spēs. Dico qz significatiōe p̄mo signa gūalia z satis cōta oībus ponā. Scdō vero spālia z cuilibet spēi magis appropata. C Signa cōia sunt friditas in extremitatibus primo inci piēs qz cōsequēter magis in totū corpus sentit: ac si in ipz glacies qdā iprimeret cū quodā rigore minima aut nul la horripilatiōe: nisi vbi a flegmate falso puenit. Cutus p̄pna signa inferi⁹ ponent: deinde caloz mitis nō multū acut⁹ succedit cū etiā in hac minor qz in tertiana rigor exi stat ppter mām nō esse ita acutā aut pungitiuā pauca vel nulla adest sitis: os cū quādā mucilagine viscosa existit i spidū: facies color luidus siue palidus plūbeus: stoma ci adest lesio ppter ipm esse flegmans lacunā: ob hoc vo mit⁹ sepe accidit flegmaticus: splenis quoqz dolor in pro cessu nōnunqz succedit: sudor in principio aut in augmē to pauc⁹ aut nullus. In statu aut digesta mā mult⁹. Pul sus mollis debilis: tardus cū manifesta qdā diuersitate re perit: qz cuiuscūqz feb. flegmatice. p̄pū signū existit: cū in puenit a flate magis aquosus: z min⁹ spissus: alijs parib⁹ erit pulsus mollior: cūqz flegma magis diuersum in sua fuerit eēntia ceteris parib⁹ i pulsū maior diuersitas repit z inter cetera flata flegma falsum minozē efficit diuersita tē: nec est vt in alijs ita debilis nec ita tardus. Et qz fe. fla tica p pulsū dītas ab alijs qz maxime dignoscit cōsidera tis p p̄i⁹ circūstātijs ipsi⁹ pulsus dītas variare potētib⁹ dītam quā flegma pōt iducere diligenter cōsidera: z per hoc in fe. flegmaticaz notitiā deuenies. Mā q̄sto flegma in suba magis diuersificat: tāto ceteris parib⁹ maiorē re peries in pulsū diuersitatē. Urina in primo est alba: sub tilis z cū materia incipit digeri sit colorata turbida. Ter minus paroxysmi est horaz. xvij. si fuerit interpolata: z in firmus p horas sex in falsa quiete relinquit. Idis igit vel ex his plurib⁹ apparētib⁹ signis hāc fe. eē flaticā nullaten⁹ dubitabis: z maxime si tēpus fuerit frigidū z humidum patiensqz frigidam z humidam habuerit p̄plonem: z re gumine flegmans multiplicatus vsus fuerit.

His p̄missis signis gūalibus ad spālia p̄descēdo. Si ergo fe. a flate dulci puenit siue a flate aquoso siue in si pido incipit cū rigore z lēto frigore cui mitis: postea caloz succedit z est oris insipiditas: z hoc v̄plm venit hora fle gmatiz: z in primis paroxysmis q̄qz incipit sine rigore: z sine horripilatiōe. In p̄cessu aut qz in statu: z declinatiōe magna succedit sudoris copia. Urina erit subtilis alba q̄ quasi pinguis p totū videat. Vomitus aut si qz fuerit fle gmatiz aquosus erit pulsus debilis tardus: z multū mollis existit cū qdā diuersitate. licet nō magna in cōparatiōe ad aliquas alias: vt statim patebit. C Signa flegmans mucil laginosi acris pōtici siue acetosi sunt: qz rigor maior erit qz in p̄cedēti maiusqz frigus cui lentus valde postea ca lor succedit cum oris acetositatē z pauc⁹ erit sudor in cō paratiōe ad an̄scriptā: z hec incipit cū grauitate somni: z multoties sine rigore qui vsqz ad tēpus postponit: z for tasse erit frigus z non erit rigor: z q̄qz hora flatis z q̄qz hora melancolie potius ex melācolie erit admixtiōe. Uri na in hac pallida vel subpallida existit cum suba medio crit: interdum spissa multum. Et erit vomitus flegmans mucilaginosus. In pulsū vero maiorē sentiēns diuersita tem qz in antedicta. C Si feb. a flegmate vitreo procedat cum frigore intēso incipit z rigore: maior tamen erit fri gus qz rigor z frigus incipit in extremitatibus paulatim: z adeo intēse succedit per totū corpus: vt infirmus quasi se cōgelatum sentiat seu indicet cū magna iūcturā fra ctione: z in paroxysmis flatus rigor z frigus multiplican tur: z incipit cū grauitate somni. Et in p̄mis poxymis sepe absqz rigore venit. In hoc quoqz caloz lentus existit: ad

Signa con
Frig. inf. inf.
Intotoz post
Caloz mitis
Rigor v̄plm
Pauca vel
os p̄pū
Color luidus
Lēto p̄pū
Cōm. fl.
Sylens de
Suba p̄pū
In statu m
Puls. f. mol
tardus. di

Urina in p̄pū
In p̄pū
Rigor fl. m
Pox. horis

ultimum sudoris copia adest. Urina est glauca: vel trum-
bosa ac si globi flatis essent in ea positi: et quicquid horis fleg-
matica et melancolica infestat: quod si in vomitum inspexeris in
hoc tibi magnum prestabit iudiciū. Et in hac in pulsu ma-
gnā repies diuersitatē. Et si autē puenit a flegmate falso
incipit cū horripilatione et frigore: sed nō est itēsum in cōpa-
nōe ad antefcriptas: et maior succedit calor quā in ceteris:
maior sudoris copia et oris faldedo cum siti quā in alijs ma-
iori: et magis venit hora colere. Urina vero est ruffa vel ci-
trina alias subcitrina itēsa satis i pparatōe ad alias cū suba
mediocri: quicquid tñ est subtilis quicquid valde grossa: et in hac
non tantā repies diuersitatē in pulsu quātam in alijs. Iste
autē oēs sebus spēs sub quotidiana interpolata reponit.
Et si quotidiana p̄tinua a nō nāli flegmate possit pue-
nire: vixim tñ a nāli itra vasa putrescere generat. Si igit
infirmū sine frigore et rigore videris febrē incidisse cōti-
nueque: et sine magna vel manifesta interpolatōe infestari
ab ipsa fe. que tñ hora flegmaticis semp inualefcit: et huius
calor suauis et mitis quāsi inter 1° latēs. Urina vero luida et
discolorata spissa et i p̄cessu in augmētōr in statu colorata
alijsque signis tā in pulsu quā in alijs interpolatis descriptis
apparētib⁹: vel ex his plurib⁹ hanc quoudianā p̄tinuaz
fore iudicabis quā latica a medicis cōiter appellat: et dī lati-
ca quāsi intus latēs a calore nāli pax extraneata: ppter quō
ad paucā respiciētes ethica ipsam iudicant: cuius dīnam
cōprehēdes. si hec scripta signaz quā in caplo de ethica deo
duce scribens ānotabis. Et signa quoudiane interpola-
te a flegmate vitreo puenientis: sunt signa empiale. hoc
excepto quod in empiala p̄tinue iteri^o friditas: exteri^o vero
calitas: et in ea manifesta sentit interpolatio. In lipparia
sentit interi^o caliditas: exteri^o vero frigiditas: pueniēs
a flegmate de quo est sermo ad presens: accidit oī die cū
alicibus et hoscitatōibus: vt infirmus hec omnia sentiat
Urina colorata et subulsa existit. Alia vero signa supius
tacta in interpolata de flegmate vitreo pueniēte p̄side-
ra si vis bñ iudicare. Mā cum puenire possit a colera nisi
talīa cōsideraueris errorē cōmittere posses. Et signa fe.
in quā calitas sū et friditas tā in exterioribus quā in interiori-
bus sentit ex tactis in empiala et lipparia clare p̄prehen-
dere poteris. Et signa p̄similr diurne et nocturne de se-
sum manifesta: quia illa diurna vocatur: cuius paroxysmus
in die accidit: Et nocturna cuius in nocte.

Quātum ad signa p̄nostica hui⁹ fe. terminus est. xliij.
dier et sū alios. lxiij. quicquid tñ vsqz ad sex mēses p̄durat:
quod accidit ppter materie multitudinē grossici et viscosi-
tatē: ad quod multū facit quod fe. est morbo calidus et sic⁹: mā
aut hui⁹ est humida et frida: quare quicquid vni cōfert alteri
nocet: et ecōtra. et ob hoc de difficili curat: ppter quod inter-
cronicas egritudines numerat. Et tē quoudiana interpo-
lata p sex horas infirmū in falsa gete relinqt. Et dī falsa
quā infirmus nunquā vere mūdā: quod est: quia flegma nullū
p̄pitiū habet receptaculū: imovt inqt Aui. p̄ma primi. ca-
pitulo de humorib⁹. flegma inter venas sanguinē p̄comit-
tat: vt necessitate tpe in sanguinē cōuertat: cū sit sanguis
diminute decoctus: et sanguis ap̄ reddat addat ad mē-
bra flegmaticaz p̄ponū nutriendū: et cū horvt humectet
uicturas: et mēbra quā multe existūt motionis: et ppter has
causas multe existit quātitas et viscositatis poros opilan-
tis: et sic cū incipit putrescere in cōtinua quāsi existit putrefa-
ctōe: et ob hoc p̄tinue infirm⁹ affligit. Et si illis sex horis
aliqua quiescere videat hoc fit: quia nō tñ quātū in alijs
xviij. horis molestat. Et cōtinua ab interpolata cognosci-
tur: quia intra venas cōtinue existit putrefactio: et ob hoc in
ea nullā gete p̄prehēdimus: ex acerbationē tñ sic. quā hora
flegmatica vixim accidit. Et nota quod in hac fe. stomac⁹
multū debilitat cū sit flatis lacuna et ad ei⁹ debilitatē seq-
tur epatis debilitatio nōnunquā: quare sepe infirmi cazerici
sūt: et successiue hydropici. Et quia in hac fe. cōtinua sit fla-
tis putrefactio ipm flā sic adurif: et i māz melicaz p̄uertit

que ad splenē pueniens ipsius causat dolorē: et successiue
quartana nōnunquā. Et nota quod illa quoudiana citi⁹ ce-
teris paribus terminat in qua sudor citi⁹ et copiosius ap-
paret. Signū est enim quod materia est magis obediēs reso-
lutioni: et ibi non est magna poroz oplo. Et vt quo ad
materie digōnez statū cognoscere scias. Nota quod mā dige-
sta maior solito erit vixine quātitas et spissitudo et frigoris mi-
noratio caloris augmētatio et accessiōis plōgatio: hec. n.
mām fore digestā significant. Et ad hoc sciēdū de ipsius
materie eūone: et de morbi p̄lixitate tibi magnū presta-
bit iudiciū. Et p̄terea nō quod paroxysmus cū multis incli-
pitalicib⁹: et hoscitatōib⁹ cū stupore quodā et somni p̄fun-
ditate cū quo si infirmus cū quodā linore facit tumidam
habuerit talis facilius cadit in subeib. Si ergo hec oīa
diligēter examinaueris scies semp quod de infirmo tuo ha-
beas iudicare. Et ideo si a principio mām nosces fore
grossam et multā et viscosaz tēpus frigidū et humidū eta-
tē p̄plonē flaticā paroxysmū lōgū cū paucis: aut nullo su-
dore stōaci debilitatē appetitus p̄stratōem somni p̄fun-
ditatē et nām debile paritūz infirmū nunciabis. Mā his
oibus apparentib⁹ ante quā mā digerī possit verisimilr cadet
virtus et infirmus moriet. Sed opposita oīa salutē signifi-
cabūt. Et mediocria vero medio mō se habēt quātū. Et ad sa-
lutē seu mortē p̄nosticandū de dolore stomaci seu lesione
epatis: splenis seu alioz mēbrorū. sc. cacesia et hydropisi: et
de alijs patet ex dictis quid habeas p̄nosticari. Et hec de
significatōibus feb. flegmaticarum.

De cura feb. flaticae interpolate a flate dulci: aut insipi-
do vel aquoso seu acetoso vel acri. Cap. ij.

Feb. flegmatica a flegmate dulci spido vel aquo-
so seu acetoso vel acri prouenerit in aere declinatē
ad caliditatē et siccitatē sicut infirmus: quē si nālez
nō habueris: et tēpus frigidum et humidū fuerit cū conti-
nuo in camera igne: et si in estate fuerit cum suffumigatio-
nibus facere poteris: factis. sc. cum iuniperi orthure mastice
sandaraca cortice citri: vel aliquo talitū. Quātum ad ci-
bum. primo nota: quod in omni fe. est eius cōsideranda p̄li-
xitas. sc. sūm quod magis et minus statum p̄pinquum videri-
mus. cum hoc est subtilius aut grossius reficiēdūz a prin-
cipio: Si ergo status fuerit remot⁹ debes a p̄ncipio gros-
sius reficere: cōtinue gradatim subtiliando dietā vsqz ad
declinationem exclusiue. Si tamen p̄lectoris grādus fue-
rit in toto debes in principio subtiliori vti dietā quā in aug-
mētō: sed in declinatōe semp grossiori est vtiēdū dietā.
In statu vero tenuissimaz vt natura non impedita a cibo
meli⁹ possit circa materie digōnem et ipsius expulsiōnez
vacare: et inter cetera semp mēu habeas infirmi virtutem
cōspicere: cum hec egritudo ppter eius p̄lixitatē et ei⁹ cō-
tinuā afflictōez multum suspecta reddat. Sis ego primo
de virtute sollicit⁹. Secundo vero ad egritudinē diligen-
ter inspicias. Et summope huic attēdas p̄ceptio. Tūdi-
nāqz aliquos in principio ita infirmū ten vtiēdū dietare vir-
tutē nō cōsiderātes quod in statu quicquid nequū vti erat tenui-
ssima dieta virtutis debilitate et morbi validitate subcu-
buit. Et his habitis in illo casu cōueniūt galline iuuenes
aues parue in rubis degētes: et nō in ags per dices fastiā
iuuenes cōueniunt etiā carnes edine mōtonine duorūz
dētium vitelline: cuculorū lepusculorū capriolorū.
Quod si cogaris dare cōtusum carniūz ex aqua buglosse
cū modico vini citoniorū: cum puluere cinamomi: et mo-
dico mastice erit aspgēdū: deinde mō sepe dicto cū du-
catis ad alembicū vel in alio vase: et facias sublimatum.
Pro ferculo autē pōt vti pannata simula vel amigda.
ferculo de amigdalīs hauenato et ordeato. Ex herbis cō-
ueniūt boragi. et radices petro. et feniculi: et poteris vti le-
ui dococtōe caulium: et brodio cicorum rube. Pro sa-
pore seu condimento potest vti salsa facta ex amigdalīs
paucis aceti: modico vini granatorum dulciūz sine succo
arantiorū cū cinamomo et paucis zuccari: et quicquid pluribus

placet alleū facias dolore capitis: et alio hmoi nō phibete: et cum amigdalīs suprascriptis allei odor solū apponaf: qđ fiat alleū pistādo in mortario: quo amoto sine lotionē mortarij in eodē pistent amigdale: vel aliter contūde alleū: et ipm in petia munda pone p quā distilla brodiū: cū quo postea distēperetur amigdale: et sic ille sapor erit qđ pluribus delectabil: et maxime in istis pnbis. Nota tñ in declinatōe magis hoc qđ in alio puenire tēpe. Cū sces recētes regulariter nō cōueniūt saluti: tamē gratia appetu pūocādi ī pauca qđtitate nōnunqđ in pncipio pastus pnt exhiberi: sicut sunt qñ in sportis apportat et anclūde cū mo dico acetur: et olei et cinamomi pparatur. Cū fructib⁹ pos sunt vi passulis: amigdalīs auellanis aliquat⁹ vstis fisti: cis pistachijs et pineis: ppter infirmorū lasciuia modicu⁹ vne albe: et p dies aliquot ante collecte iterdū pōt sibi exhiberi: et cōsist ficus aliquas ante pastum. Itē post cibuz pma cocta vel poti⁹ pira cū cūcharo cōdita vel anisīs cōfectis poteris exhibere. Et si qđ fruct⁹ arguat in stomachis febricitantiuz ppter corruptionē et ebullitionē suā nō puenire dicendum qđ nō solū cōsuetudine etati rē. est aliqd dādum: verum etiā hoīm lasciuie. vñ in plibus pnbis mudi vinum et carnes: et alia hmoi in colericis se. cōiter exhibemus. Et si auctoritas et rō diceret oppositum. attamen si bene cōspexeris suprascripta: notabilis nō erunt nocumēti. Cū panis sit bene fermētat⁹ aliquatulum cum sale bene pinat⁹: et si in declinatōe aliqua anisoz grana ipofueris nō erit malum. Sit ei⁹ vinum albu⁹ vel vinuz clazrubeum: nō tamē nimis aquosū limphatuz cūz aq cūchari magis aut min⁹ fm potentia vini: aq ordet cum cūcharo cōdita rubeo sifr cōueniret. Et hoc regimē ad oēs se. flegmaticas existit generale materia se. diligēter pñderā: et qđ fm qđ flegma fuerit magis vel minus frigidū debes hoc pcedens regimē totū ad magis vñ minus siccu⁹ facere declinare: et h in alijs nōnālibus rebustibi existit generale: quare regimē ex phabitis poteris fabricare: cui⁹ tamē magnā pte ex pñdictis cōphendes. Cū habitis his ad medicinalia pdesceudēs. pmo describā qđ fienduz sit hora paroxysmi. In cui⁹ pncipio infirm⁹ nullaten⁹ pmutat dormire. cūz lūteis calidis calefiant extremitatē: si cum rigore accesserit aut frigore. Et si illud nō sufficiat habeat later igne calefactus: et lūteis pannis inuolutus q pedibus applicet vel habeat instrumētuz qđ in Italia remedium nuncupaf: et est duplex: qđdā aqua replet bulita aliud laminā ferreā habet q candēs in ipo ponit instrumēto alterum: quoz poteris extremitatibus applicare: et si infirm⁹ ad vomitum excitat iuuā ipm cūz oximelle simplici: et aq cūccari vel aqua decoctionis rassani adiuef. Cūq calor ad extra incipit apparere fiant fricatioes: quousq calor totaliter fuerit ab extra expansus: in paroxismo cib⁹ et potus oīno subtrahaf. Et si pur te sitis cogat poti⁹ aque cūccari vel aque ordet cū cūcharo rubeo tribus iurmo. Et si apud declinatōē syrupum acetosuz cum aq cūccari exhibueris bene erit. Cū hora autē quietis si opus fuerit vñ tris attende lenitioni cūz clisteri. s. vñ potiōe. Si p clistere R. malue blitis florum camomille añ. zss. j. furfuris pul. sillum. j. et fiat decoctio de qua accipe li. j. f. in qua dissolue cassie pulueris cūccari. añ. z. j. hērepigre. z. f. olei cōmuntis. z. iij. salis triti. z. j. f. fiat clistere aliq dimittunt yeram pigra: et addunt mell⁹ rosa. z. j. f. et vitellos ouorum et fiat clistere si libet. Cū cum potione lenire volueris facias sic. R. cassie vel manne. z. j. f. dissoluaf cum aq lactuce vel aqua cūccari rubei vel aqua mellis rosa. cū modico cinamomo: et fiat potiō quā p tres horas ante prandium caliduz in potu tribue. Cū facta ventris lenitione si vrina et alia iudicauerit de flebothomia icide basilicā vñ nigrā quo facto infirmū per diem vñam quiescere permitte. Cū si materia minuendaz iudicaueris aliā nō expectando digestionē. vi. f. natura p residuum materie melius digerere possit facias sic. R. aq lactis. z. iij. turbit⁹ boni et

electi. z. iij. z. j. f. spice gra. iij. parū buliāt: deinde colētur debita faciēdo expñsionē: i. q distēpa cassie: aut māne. z. j. mellis ro. z. j. f. et fiat poti⁹. Cū el. R. turbit⁹. z. j. agari ci. z. f. z. j. f. spice salis gēme: añ. gra. iij. infundant in aq lactis. z. iij. et oximellis simplici. z. j. pap. buliāt et vi supra fiat expñsio addendo cassiā aut mānā: et fiat poti⁹. Cū in modum pfectionis et forma solida. R. galāge pipis longi añ. z. iij. z. j. f. macis croci añ. z. f. turbit⁹ electi. z. xij. cūchari al. li. j. syrupicef cūcharū cum aq absinthij addendoparuz vini citonior et fiat cōfectio in mofellis cuius dos ē. z. j. Cū el facias cūz lib. f. cūchari et da. z. f. z. nō erit ita delectabilis. Cū in modū pulueris facias sic. R. turbit⁹ electi et mūdati. z. x. z. j. f. mastice. z. j. cūccari ad pondus omnium et fiat puluis cuius dos sit. z. iij. cum aq mellis vel cūccari ru. vel aqua lactis. Cū el. R. z. j. f. v. turbit⁹ mūdati. z. x. cūccari ad pondus omnium et fiat puluis: cuius dos sit. z. iij. cum aqua vi supra. Cū in forma pillulaz facias sic. R. turbit⁹ mūdati. z. v. z. j. f. galan ge pipis longi añ. z. j. macis croci añ. gra. vñ. fiant pillule cūz oximell. simplici. et da. z. j. f. Cū el facias sic. R. turbit⁹. z. iij. absinthij. z. j. colloquintide. z. iij. agari ci. yerepigre: añ. z. j. mastice. z. iij. et fiat pillule et da. z. j. Cū el facias sic R. turbit⁹. z. iij. agari ci. z. j. f. spice salis gēme añ. z. f. z. j. fiat puluis et fundant in aqua eupatorij deinde exicca ri pmutat: tandem cum oximelle simplici fiat pillule et da z. j. vel. z. iij. Cū exhibito minoratiuo put tibi visum fuerit: vel nō exhibito tale a pri⁹ exhibeas digestiuū. R. oximellis simplici. z. iij. aque cūccari vel aque mellis. z. vñ. misce vel clarificet p delicatis p duabus vicib⁹ aromati cetur cum cinamomo optimo. Cū loco suprascriptarum aquarum pone aque absinthij. z. iij. aque feni. z. iij. clarificetur vi supra et da quater aut septies istum syrupum i auro calidum. Cū el facias sic. R. mellis ro. colati. z. iij. sy rupi acetosi simplici. z. j. et cum gbus vis aquis suprascri ptis misce p duabus vicibus clarificet: et hora aqua supra in potu tribue. Cū deinde cum quo volueris ex solutiuis suprascriptis leuiter euacuas: et q status in hac egritudine est remotus iubet abolay filius: si perse eger omni die bis nō assellauerit qđ medicamē de turbit omi nocte propine tur eidem. Nec vrīpse velit in hac se. est expectanda dige stio sed dietim potius est aliqd euacuandū: vi supra mate rie residuum ad digerēdum natura potēti⁹ existat. Lau dant etiā in hoc casu pillulas alephanginas qbus potius viere qđ medicamē de turbit. Cū el facias sic: et est in hoc casu multū cōueniens. R. pulueris yef. simplici galie. z. iij. agari ci. z. j. salis gēme gra. vñ. masti. z. j. fiat pillule cūz oximelle simplici quarū dos ē. z. iij. vel. z. j. Cū q dare solutiua omi die est laboriosum nature vi dicit Elucē. tale exhibe interdum clistere vi. R. malue blitis florum camo mille furfuris ordet extremitatū caulium ru. añ. zss. j. ani si maratri añ. z. j. f. agari ci. z. j. cōquassent et fiat decoctio de qua accipe: li. j. f. aqua dissolue cassie pul. cūccari ru. añ. z. j. yerepigre. z. f. olei cōis. z. iij. salis triti. z. j. f. et fiat clistere. Cū hoc facto p vltiori digestiōe materie. R. oxi. cō positi. z. iij. aque mellis vñ cūccari rubei. z. vñ. vñ aq absin thij. z. iij. aque feni. z. iij. misce et clarificent p duab⁹ vicib⁹ et aromatizetur cum cinamomo optimo: et de tali syrupo septies exhibe. Cū el. R. aque feni. aque buglo. añ. z. vñ. aque absin. aque eupatorij añ. z. iij. aq cicoree. z. iij. mell despumati li. f. fiat iulep aromaticatū cum optimo cina momo: et dens. z. iij. p vice. Cū si vis syrupuz magistra lem. R. eupatorij absin. spine albe añ. z. j. radicū feni. apij ligrine passulaz añ. z. f. ro. ru. se. ameos añ. z. iij. se. en diuie et feni. añ. z. iij. buliāt in li. iij. aque vñq ad psumptio nē medietatis cum li. j. mellis despumati fiat syrupus aro maticatus cū cinamo: de q et ens oīdie. z. iij. cū z. iij. aq mel lis vel cūcca. ru. Cū digesta materia aliqd de solutiuis su prascriptis vinum exhibeas qđ sit infirmo magis gratuz. Et quia vñ dictū est ī tali morbo materie nō est expectāda

digestio: et maxime si statū remorū videris: s; semel saltez in hebdomada vñtate etate et alijs h; pñtētib;: et est cuz aliquo ex solutiuis dictis purgand; infirm;: leuiori semp vtatis lenitino saltem in minori dosi: q; si q̄ter vel quinq; es assellauerit p vice erit satis. Sed digesta materia forti no debes solutiuum exhibere: et cum statui magis appropinquas fortiori debes vñ aperituo plus in statu et in declinatione magis: et sic est in hac se. gradati pcedendum.

Et q; nihil facere videris nisi infirmo tuo aliq; pfectio nes ordines: si mixturā vis quā citamōtani restauratiū vocāt. facias sic. R. pserue ro. 3. ij. f. pserue vio. bora. bug. et anthos añ. 3. ij. dyarodō abba. 3. ij. f. electuarij de gēmis aromati añ. 3. ij. fiat mixtura et de auret de q̄ infirmo exhibe oim; hora qua vult et multū pueni si de ea p vñā horam ante cibuz exhibueris. **Uel** in forma solida. R. species dyarodō abba. 3. ij. species electuarij de gēmis et aromati rosa. añ. 3. iij. guccari albi dissoluti cuz aqua absin thij. li. f. fiat cōfectio in morsellis: de qbus vñū p horā ante pastū exhibe. **Uel** facias sic. R. coralloz pubeoñ spe cterū dyarodō abba. cinamo. electi. añ. 3. ij. f. guccari lib. f. fiat cōfectio multū delicata. **Uel** in forma solida quosdā tro ciscos multū cōmendāt in hoc casu: et q; eos nō sic habemus in vñ fac sic. R. trocisc. de rosa. 3. ij. cinamomi. 3. ij. guccari li. f. fiat cōfectio in morsellis: vtē vt supra. trocisci de ro. sic fiūt. R. rosarū ru. 3. x. succi eupatoriij. 3. vi. masti cis. 3. j. spice aīfari squinātū amī. añ. 3. j. fiant trocisci qui i vmbra desiccari pmittant. **Et** q; in hac se. stomach; mltum debilitat: ad cui; cōfortationē cuz suprascripta nō suf ficiant ab extra talem poteris facere vnctionē ante pastū R. olei nardi. 3. j. olei masticis: olei absinthij añ. 3. f. pul ueris masticis. 3. j. pul. gario. ligni aloes. galie mus. añ. 3. j. corticum citri. corallo. ru. añ. 3. f. cere parū et fiat vnguen tum: et maxime hoc fieri debet in declinatiōe: et maxie cuz a se. mundus fuerit. **Et** si vis vt infirm; tuus releuet cito cū se. eum dimiserit facias eū vt aromatico rosa. facto cum syrupo ro. cum q; sepe pillulas alephāginas sumat ante pastum sero vñ mane: q; nō est vis: et etiā interdū ali qd clistere. Et hec de cura se. flegmatice interpolate pro uenientis a flegmate dulci.

De cura se. flegmatice pueniētis a flegmate pontico aut mucilaginoso crudo vel vitreo. Cap. iij.

I vero se. puenit a flegmate pontico vel mucil laginoso crudo vel vitreo: totū regimē ad calidū declinat: s; ad tantā nō deueniat siccitatē. **Et** q; ista flegmata magis q̄ pcedentia inepta sunt resolutiōi i paroxismo cū calor egredit fortioribus et longioribus vten dum est fricationib;. **Et** si lenitē ventrē volueris p cli steria facias vt supra et silt p potione. **Uel** facias sic. R. pīo pi. m. j. cap. ve. 3. f. liqri. pass. añ. 3. f. fiat decoctio de q̄ ac cipe. 3. iij. in qua dissolue cassie vel manne. 3. x. oximellis simplici. 3. j. fiat potio. **Facta** lenitōe si flebothomia; fiendā iudicaueris facias vt supra dictū est: deinde mate riam digerās cū melle ro. colla. 3. f. oximell simplici. 3. j. aque absinthij. 3. ij. aque feni. 3. j. misce p vñā vice.

Aliquot dieb; exhibito dicto digestiuo materias euacua cum aliquo de suprascriptis. vel. 3. iij. vel. 3. f. pillularū infra scriptarū q̄ multū laudant in hoc casu: vt. R. pulue ris hierepigre scripte quinto canone: et septimo terapen tice turbith mundati agarici añ. 3. j. spice. 3. añ. 3. j. salis gemme gra. vj. formēt pillule cū oximelle simplici.

Illo facto si ad digestionē materie vltiori pcedere ne cesse est. R. oximell cōpositū. 3. iij. aquarū feniculi absin thij buglose: añ. 3. ij. misce vel p delicatis clarificet p dua bus vicibus: et aromatez cū optimo cinamomo: et sex vi cibuz infirmo tribuas. **Quo facto si materia digesta fue rit: aliqd exhibe de solutiuis suprascriptis: et si nondū fue rit digesta: idem facias: sed solutiū ita forte nō exhibeas.**

Deinde vero talem facias syrupū magistralē: vt. R. ra. dicum sparagi feni. brusci. añ. 3. ij. pīopi. buglosse melisse

añ. 3. f. semī sanī feni. añ. 3. j. ameos. 3. f. passular. 3. vj fiat decoctio: et cum li. j. mellis despumati et aceti fortissimi 3. ij. fiat syrupus: de quo exhibe. 3. j. f. cū. 3. iij. aq̄ guccari rub. vel aque feniculi: absin. buglosse. añ. 3. j. misce p vñā vice vel aliquot vicibus in potu tribue. hoc enī facto si ti bi visum fuerit euacua materiā: vt supra. **Uel** in fine autem status aut declinatiōe poteris exhibere syrupū de eupato rio 3. f. desue: et da. 3. j. f. p vice cum age suprascriptis vñ du plica receptā: et p delicatis clarifica: deinde si libuerit ex hibe solutiū. p restauratiōe suprascriptis vtē cōfectio nibus. **Et nota** si flegma vitreum fuerit in causa subuli tatis et incisuris vñ magis debes q̄ in alijs ptinere a leuio ribus inchoando et gradati vsq; ad finē ad semp fortiora pcedendo. **Scias** insup q; in principio pastus in decli natione hui; febris pueniūt dactili cōditi cum aceto: oleo et pauco cinamomo et oliue condite similiter et sparagi. **Et** h de cura febris pueniētis a flegmate pontico.

De cura febris flegmatice a flegmate melancolicie permi xto puenientis. Cap. iij.

I vero se. puenit a flegmate melancolicie p mixto s; p varietatē flegmatis in essentia: et s; maiorē vel minorē flegmatis admixtiōem ē regimē diuersi mode variandū: qm; et si totū debeat ad calidū declinare debet tamē in siccitate fore ipatum. **Itē** tam in digestiuis materie q̄ solutiuis debet melancoliā respiciētia cōmisceri. **Lenitiō** ē igit si facere volueris cū clistere vel potione facta facias vt supra pmissum est parit et de flebothomia.

Et p materia digerēda facias pmo sic. R. oximellis sim plicis. 3. ij. mell' rosa. cola. 3. j. aque buglo. 3. iij. aque ab sinthij. 3. ij. misce: et clarifica p duabus vicib; aromaticā. do cū cinamomo. **Aliquot dieb; exhibito isto digestiuo sic euacua materiā. R. turbith. 3. j. agarici. 3. j. 3. f. spi ce salis gēme añ. gra. vj. buliāt parū cū. 3. iij. decoctionis liquiritie passular: capil. ve. thimi epithimi cuscute et po lipodij: deinde coles debitā faciēdo expressionē cui ad dant cassie vel manē. 3. vj. mell' rosa. 3. j. et fiat por. **Uel modū cōfectiōis solide. R. turbith mundati. 3. f. 3. i. ma sticis. 3. ij. spice croci assari añ. 3. f. sene lapidis lazuli añ. 3. i. f. epithimi polipodij. añ. 3. f. guccari albi. 3. v. fiat cōfectio in morsellis: dosi ē. 3. v. vel. 3. vj. vel illis speciebus adde guccari pluerigati ad pōdus oim; et fiat puluis: cuius pulueris dosi ē. 3. ij. f. vel. 3. iij. cum aqua lactis vñ bō dio cicez rube. vel vino vel aliq̄ taliū. **Uel** modū pillu larū. R. ex pillulis suprascriptis: et pillulaz de lapide lazuli vel indarū descriptiōe mesue añ. 3. f. et fiant pillule et da vt supra. **Uel** hoc facto p vltiori materie digestiōe. R. oximellis cōpositi. 3. iij. aq̄ absinthij: aq̄ fumiterre: aque scolopendrie añ. 3. ij. misce p duab; vicib; et clarificet vt supra. **Uel** facias sic. R. aque absinthij. aque radicū feni culi et petrosilij añ. 3. iij. aque scolopendrie. 3. vj. aque fu miterre. 3. ij. guccari. 3. iij. aceti. 3. j. f. misce et fiat iulep aromatizatū cum nucē muscata vel cinamo. et sumat i q̄ tuor vicib;. **Uel** R. syrupi de epithimo mesue. oximel simplici. añ. 3. j. f. aq̄ buglosse feni. absinthij añ. 3. ij. clari ficet et aromatizet vt supra. **Uel** talē facias syrupū ma gistralē. R. scolopendrie. 3. f. florū bora. bugl. cusc. ab sinthij añ. 3. f. radicū sparagi brusci petrosilij. añ. 3. j. f. liquiritie passularū añ. 3. j. se. anisi feni. añ. 3. vj. polipodij thimi epithimi añ. 3. f. fiat decoctio in li. iij. aq̄ vsq; ad cōsumptionē medietatis. et cū libz. j. mellis despumati. 3. vj zucha. ij. f. aceti fortissimi fiat syrupus aromatizatū cū cina momo et nucē muscata de q̄ accipe. 3. j. f. et aque guccari ru. 3. iij. misce p vñā vice et da vicibus plibus. **Uel** ostēa qd vis ex solutiuis suprascriptis exhibeas: vel in modū pulueris poteris sic facere. R. turbith mundati. 3. f. pul ueris sene. 3. ij. pulueris lapidis lazuli abluti. 3. f. 3. f. 3. f. f. zucha ad pondus oim; fiat puluis et sit dosi vñā et det vt supra. **Uel** facias hoc totum dempto zucharo bulire. i iij. 3. aque lactis caprarum: deinde coletur fortem faciē****

do expressionē cui adde cassie vel māne. 3. vj. mellis ro. 3. j. et fiat potus. C Si vis in isto casu mixturā seu restauratiuum exhibere. R. serue buglose boraginis añ. 3. iij. conserue rosa. violarū añ. 3. j. f. Electuarij de gēmis cōfectio nis de musco dulcis vel letitie galiem diarodō abbat. añ. j. fiat mixtura que deaures: potes tñ. addere meli^o sinara gdi hīacincti granati saphiri añ. 3. f. et margaritarum. 3. j. foliorum auri numero. x. et fiat mixtura de qua detur oī hora indifferenter. C In forma solida et in declinatione magis. R. specierū diarodō abbat. specierū electuarij de gēmis: vel cōfectiōis de musco dulcis: specierū aro matici. ro. añ. 3. j. f. cūchari dissoluti cū aq buglos. lib. f. fiat cōfectio in morsellis: de gbus p horā ante cibū vñū exhibeas: hec vō fm q videris materā magis vel min^o spīf sam magis vel min^o melancolie mixtā fm hec oīa debes cōponere medicīnā ex magis vel minus apitūis et magis vel min^o melancoliā respicientib^o. C Item in fine declia tionis hui^o febris conueniūt capares olīue cōdite spara gūz radices petroselini. Et hec de cura febris flegmatice a flegmate melancolie permixto proueniētis.

De cura flegmatice febris cum colera permixte seu a fle gmate falso puenientis. Cap. v.

I vero febris puenit a flegmate pmixto colere: quia a flegmate falso totum regimē ad ipatum fri gidum et siccum facias declinare. Et pro supfluita tibus cōibus educēdis vtire clisterib^o suprascriptis in cu ra tertiane note a colera vitellina proueniētis. C Si autē per os lenire volueris facias cū cassia vī māna vt in ante scripto capitulo dictū est. C Vel facias sic. et est magis appo priatum. R. capil. ve. 2. j. lupulorū florum boraginis: bu glose cucurbite. añ. quartā ptez 2. j. passularū liquiritie añ. 3. iij. fiat decoctio: de qua accipe. 3. iij. f. in qua dissolue cassie vel māne. 3. x. mellis ro. 3. j. et fiat pot^o. C Et facta le nitione si flebothomiā fiendā iudicaueris basilicā vel ni gram incide. postea si minoratiuum dare volueris facias sic. R. lupul. cuscute añ. 2. j. f. florum borag. bug. capil. ve. añ quartā ptez. 2. j. passu. ligrine añ. 3. iij. fiat decoctio: de qua accipe. 3. iij. f. in qua dissolue cassie vel māne. 3. vj. dia fin. 3. iij. f. vel electuarij indi tandundem. electuarij de suc. ro. 3. j. mell. ro. 3. j. et fiat pot^o. C Vel facias sic. R. agarici. 3. iij. vel. 3. j. f. salis gēme spice añ. gra. vj. infundant in oximelle iquilinico: et stet p horas. x. in infusione: deinde fortis fiat expressio: cui adde cassie vel māne distēpate cū decoctione suprascripta. 3. vj. turbith. 3. j. 3. j. gra. vj. et fiat potus. C Vel si libet poteris infundere. 3. j. rebar. cū. 3. j. f. spice in aqua lactis et modico vini debita facia expressio ne: adde māne vel cassie vī supra dissolue. 3. vj. turbith. 3. j. 3. j. 3. j. f. mell. ro. 3. j. et fiat pot^o. C Et si vis pillulas exhi bere da. 3. j. pillularū aggregatarū. C Et si vis in modū confectionis solide facias sic. R. turbit electi. 3. iij. f. agari. ci. 3. j. reubarbari. 3. j. f. diagridij. 3. j. sal. gēme. 3. j. cūcha ri li. f. cōfectio in morsellis. dosis ē. 3. vj. C Vel fac puluerē addendo cūchari. 3. j. et da cum aqua lactis. 3. iij. f. C Et no ta hic: q videris maiorē vel minorē colere cū flegmate mixtionē debes in omnib^o istis ponere plus vel min^o de respicientibus colerā: nec sic leuiter trāseas in hī sed bonaz adhibeas diligentia. nā si colerā euacuabis dimisso flāte ipsum incrudabit: et plixior fiet egritudo magisq; piculo sa. Si vero flegma fuerit euacuati colera derelicta posset furere: et egrū ad vñā egritudinē pessimāz deducere. Sit igitur hoc preceptū qbuscūq; materijs cōmixtis genera le. C Minorata materia si digestiūm residui volueris fa cias sic. R. syrupi acetosi simplicis. 3. iij. mellis ro. 3. j. aque feni. aque abfin. aque endi. añ. 3. iij. misce et clarifica p dua bus vicibus: et aromaticef cum cinamomo: et aliq^o vicib^o deinde aliq^o prebe ex solutiuis suprascriptis. C Quo fa cto si opus fuerit ad vltioriē materie digestionē pcede re facias sic. R. syrupi endi. 3. iij. syrupi acetosi simpli. 3. j. aquaz feni. abfinthij buglos. añ. 3. iij. misce p duabus vici

bus: et clarifica p delicatis. C Et si magis apire volueris R. syrupi de bisantijs. 3. iij. syrupi acetosi simplicis. 3. j. cū aquis suprascriptis clarifica p duab^o vicib^o. C Vel syru pum magistralē sic facias. R. endiuite scario. buglos. omi um cū radicib^o añ. 2. j. radici feni. et apij. añ. 3. iij. florum bu glos. borag. et vio. añ. 3. j. quattuor se. frigidorū. añ. 3. f. liq ritie passul. añ. 3. vj. anisi maratri. añ. 3. f. fiat decoctio in liij. li. aque vsq; ad cōsumptionē medietatis deinde cū li. j. mellis despumati vel cūcha. fiat syrupus de q accipe. 3. iij. et 3. iij. aque cūchari vel aque endi. bug. et abfinthij añ. 3. j. misce p vñā vice et in potu tribue. Et materia digesta cum aliquo extractis soluti. ipam euacuabis. C In isto ca su restauratiū seu mixturā sic facias. R. cōserue vio. ro. borag. buglo. añ. 3. iij. f. manuchristi diarodō abbat. añ. 3. x. electuarij de gēmis. 3. f. fiat mixtura et deaures. Et si li bet addere fac additionē lapidū p̄ciosorū p̄dictorum. 3. j. margaritarū. 3. f. foliorū auri numero. x. C In forma so lida sic facias. R. corallozū puluerigatoz subtilissime. 3. j. cina. electi. 3. iij. margaritaz. 3. f. sandalozū omnium añ. 3. f. ligni aloes macis añ. 3. f. cūc. albi dissoluti cū aq rosa. li. f. fiat cōfectio in morsellis. Et si delicate facere vis et fuerit potēs facias oēs morsellos deaurari. C In decli natione facias sic. R. sp̄rum diarodon abbat. sp̄rum de gēmis añ. 3. iij. cūchari albi li. f. dissoluaf cūcharū cū aq rosa. et fiat cōfectio in morsellis. C De stomachi custodia p vnctiones fiat vt sepe dictū ē. Et hī de cura se. flegmati ce false fm magistrū Antonij guayneriū.

De empiale hipparie ac se. in qua in interioribus et exte rioribus caliditas sentit et frigiditas: et febris diurne si mul et nocturne. Cap. vi.

Ura empiale variat sū materie dispositionē a qua potest puenire: nam si a flegmate vitreo prouenit de quo est sermo ei^o vapor exteriora petēs illa cale facit: residuum vero materie intus remanēs ineptum exi stit putrefactioni. ppter qd sua frigiditate in frigidat inte riora et ideo in isto casu tā in sex rerū nō naturalium re gimine q̄ medicinalium est infirm^o regend^o vt in cura fle gmatice a flegmate vitreo pendentis dictū ē. C Sed quo niā istud flegma a quo hec se. generat ē nature multū re belle: et stomachū q̄ maxime debilitat: ad ipius digestio nē et stomachi cōfortationē sollicitē attendere debes. Dis enī se. flegmatica associat coruptōi et debilitati in ore sto machi que nō excusat: et illud est de illis q̄ attrahunt acci dentia mala ex sincopi et pulsu cordis: et casu appetit^o et c. vt inqt Alui. p̄ma quart. c. de his in gbus cōueniūt: et disse runt se. putredinis: ideo oportet i medicū in cura hui^o se. esse sollicitum: qz hec inter alias stomachum maxime de biluat: et mala inducit accidentia. Si igit lemituum p ch lster: siue per os exhibere volueris facias vt in cura se. flā tice a vitreo flegmate pueniētis dictum ē. C Et si infirm^o incitet ad vomitū. iuuā ipm cum qbus suprascriptum est. vel cum eo quod docet Alui. Sed facit Autc. vñū vomitū de faseolis. Et tu sic facias. R. faseoloz. 3. j. aneti rassani calamētū añ. 3. f. conuassent aliquat^o: et buliat in li. j. aq vsq; ad cōsumptionē tertie p̄tis: et coletur: et colature ad datur oximellis simplicis. 3. j. et tepidum in potu tribue: et si ipm diu retinuerit illinc ad mediā horā cūz pēna oleo intincta vel cum digito vomitum puoca. C Ad digestio nem huius materie sicut in alijs oportet te gradati pcede re incipiēdo ab oximelle simplici successiue ad alios syru pos in cura se. flegmatice a flegmate vitreo pueniētis de scriptos ordinate pcedendo. C Alui. ppter magnū nocu mentū quod hec se. infert ori stomachi docet misceri rob. de agresta cum suis syrupis: qm vnit et corrugat os stoma chi: et sic ipm confortat. facias ergo sic. R. oximell simpli cis. 3. f. rob de agresta. 3. iij. aque cūca. 3. vj. vel aque bu glos. feni. abfin. añ. 3. iij. clarificet p duab^o vicib^o: et aroma tizetur cum cinamomo. facias pariter de alijs syrupis eo dem magis vel minus de rob addendo fm q tibi videbi

Differētia II

Tractatus III

zur cōuenire. **C**Ex solutiuis pōt vti pill. ab Aui. descēptis i capitulo de cura flegmatice z alijs solutiuis ibi etiā positis si opus fuerit. **E**t qz hoc flegma sepe descēdit ad intestina vbi dolores z etiā alia accidētia mala causat: clisteria fortia maxime laudat pnceps Aui. f. ex cartamo centaurea. Stigif facere tale volueris clistere. **R**. camomille melliloti. centauree minoris añ. **℞**. j. medule cartami **℥**. vj. se. ane. **℥**. j. almuriz z est salmuriā encludarū z aliorū piscium saliorum vel etiā oliuarum cōditarū **℥**. j. f. adde tamē plus vel min⁹ de isto almuriz. **f**m qz magis vel min⁹ spissūz de sale cōprehendes: fac ex oibus istis decoctionē de qua accipe li. j. cui adde olei aneti. **℥**. iij. z fiat clistere.

Ego tamen in isto casu sic facere cōsueui. **R**. camomille melilo. sumitatum folioꝝ canlium ru. centauree minoris cucur. pullegij añ. **℞**. j. se. aneti. **℥**. ij. f. anisi maratri añ. **℥**. ij. agarici. **℥**. j. medule cartami. **℥**. vj. cōquassent: z fiat decoctio: in qua dissolue hyerepigre pulueris cuc. ru. añ. **℥**. j. cassie. **℥**. f. olei ane. **℥**. iij. sal gēme. **℥**. ij. z fiat clistere. **E**t enī clistere familiare. educit mirabilr flegma vitreum ab intestinis: quib⁹ exoneratis facilius stomachus ipse se exonerat. **C**onuenit etiā in isto casu clistere factum ex brodio galli antiq fatigati z bene correcti: vt docet mesue i capitulo de cōsolatiōe medicinarū: z in eo potes ponere polipodiū z alia **f**m intentionē quā p tunc haberes: z ad illud capitulū recurre si opus fuerit. **E**t si velles fortius facere: posses addere loco hyerepigre. **℥**. j. diafinconia vel electuarij indi. **N**el posses oīa simul ponere. **E**t si empiā la pueniret a melancolia grossa vt antiq dicunt puenire possit: viere regimine supius descritto in cura interpolata: quottidiane puenientis a flegmate melancolie permixto: vel quere infra in cura quartane interpolate puenientis a materia flegmatica. **E**t si ex pmixtione colere pueniret: qd cōprehendes: qz validius de tertio in tertium affliget: facias vt supra posui in cura tertiane a colera vitellina puenientis. **A**ui. autē vnū solutiū ponit qd cōueniret: si hec se. fieret a flegmate vitreo z a melācolia spissa: quibus colera adusta rubea foret admixta: vt nōnulli voluerunt. z hoc solutiū sit cum mirabolanis nigris citrino turbith. **℥**. iij. qz. **S**i ergo isto indigeres solutiū facias sic. **R**. mirabol. citri. nigro. añ. **℥**. f. turbith. **℥**. ij. **℥**. j. infunde in oximell. simplicis: z stent in infusione p horas decem. deinde adde aq lactis capraz. **℥**. iij. z par calefiant: quibus fortis fiat expressio: cui adde māne: vel cassie. **℥**. vj. z in potu tribue. **E**x istis solutiuis plus de illo adde qz peccatē materiā respiciat. **C**ū cetera memēto stomacho succurrere cum vnguēto supius descritto in cura qrtidiane a flegmate dulci puenientis. **E**t si calefeceris ab finthiū supregulā bono vino asperfas: z stomacho applicaueris multū iuuabit. **E**t si deus pmiserit vnū faciam tractatū de egritudinib⁹ a capite vsqz ad pedes in quo de remedijs passionū stomachi inuenies ad plenū: z iō circa istā materiā feb. volui ptractare: z de eaz accidentibus velociter ptransire. **D**e pfectiōibus mixturis seu restatranis z alijs facias **f**m materiā peccantē: put i suprascriptis capitulis descritti est. **E**t hec de cura empial per quā cura lipparie fiet tibi plana: z qz maxime si a flegmate vitreo prouenerit. z si a colera vt dicit Aui. vt in cura tertiane note a colera vitellina puenientis. **C**Ex his consilii militat patet cura feb. in qua in interiorib⁹ z exterioribus caliditas sentit simul z frigiditas ad bonū intellectū: qz hā cura ē cura empiale z lipparie: **C**Ex dictis in hā capitulo z pcedentibus cura patet diurne z nocturne: quia pcpue vt pcedētes curātur. **S**ed infirm⁹ cibari debet hora qua minus male se habet: siue sit de die siue de nocte. **E**t similr clisteria z pharmaca z alia: z ppter hoc omnium quottidianarū interpolatarū cure finē impono.

De cura quottidiane continue.

Cap. vij.

Cum quottidiane cōtinue materia inter venas existat que cōtinue infirmū affligit ceteris parib⁹ sub

ilioz dieta qz i interpolata est vtendū: minusqz calida z sic ca qre attende virtuti z status distantie seu ppingtati: quibus oibus diligenter cōsiderans cibū z potū z alia hmoi fac ad min⁹ calidū z siccū declinare: infirmūqz magis tenuiter dietes hora qua min⁹ infestat ipm cibando.

Quātū vero ad medicinalia clisteribus seu potōibus lenitiuis suprascriptis **f**m exigentiā habitis flebothomiaz facias si ipam fiendam iudicaueris. **E**t hoc facto si materia minozare volueris solutiū aliqd vnū exhibitis qz cura flegmatice a flegmate dulci puenientis describitur.

Et ad materie digestionē veniēdo a min⁹ aperitiuis ad magis aperitiua gradati vt supra tactū est accedas: qz in principio syrupū acetosum simplicē cum melle ro. z ags ibidē in potu tribue vel oximellis simplicis postea da solutium: deinde transi ad syrupū acetosum de radicibus et si fort⁹ ad oximel cōpositū vel ad syrupūz magistralem in capitulo suprascripto tactum z pariter gradatim ad solutium accedere debes mixturis z pfectionib⁹ silt ibidem scriptis vt debes: z **f**m hanc debes plus de frigidis minus de calidis cōmiscere: qd tue relinquo discretioni.

Et qz auctores z maxime Aui. multū laudant descritto nem trociscoꝝ: quos tñ nō habem⁹ in vsu: de his cum charo facias fieri cōfectiones: vt supra te docui: z erit res magis delicata: de illis tamē in gbus ingredis aloes z alia amara: fac fieri pillulas: z doses illarū diligenter pside: ra: quas infirmo tribuas. **N**ā magis delicatū erit i pillularum forma qz pulueris. **E**t hic oim februm flegmaticaz cura finitur ad dei laudem. Amen.

Quart⁹ tractat⁹ de se. mltis sex in se pines capitula.

De signis februm melancolicarū tā pnoticijs qz demōstratiuis

Capitulum. j.

Qnsequenter melancolicarū fe.

vario mōse habet

tum huic annectā curā sumario: quare cū diuersimode ex mltica mā procreentur aliqd de ipsa pmo tractandum videt. **E**t enī melancolia duplex: naturalis z nōnālis. Naturalis est humor pmutus qui in sua naturali dispositiōe existēs in colore opacuo: in cōplexione frigidus z siccus: z sapore ponticus tā qz sex hipostasica ex digestionē refecatus. **N**on naturalis autē ē velut sex seu cinis sanguis colere flegmatis: vel ipst⁹ melancolie naturalis. **C**um enī sanguis adurif resolutur subtile z cinis remanēs melancolia sanguinea nūcupatur. **I**dem sit si colera aduraf siue putrefiat: cinis enim relictus ē alia spēs melle nōnālis que differt a colera adusta: de qua supra tractatu de se. coleri. ca. 2.º facta est mēto quia cū adurif colera z adustum cū ea cōmisceat colera pcreatur adusta. **C**ū autē cinis seorsū remanet melancolia colica cōit appellat. **E**st z alia nōnālis melia: q. f. sit ex putrefactiōe seu adustione flegmatis. **E**x melancolie autē naturalis adustione sit melācolia nō naturalis: qd ptingit fieri dupliciter: que si adustio in melancolia subtili accidat sit melancolia nōnaturalis acris seu pontica: z si in grossa sit pauce acredinis seu pauce pōticitatis. **C**Ex his nāqz melle spēsbus diuersa genera egritudinū fiūt: qz si ad vnū mēbrum fluxerit materia melācolica ibi durities accidit. z causat sephiros aut esthomen⁹: z si sit hz ipst⁹ materie melancolice diuersitatē. **S**i autē ad supficiē siue cutē generatur postea albasas: z aliqd tale. si intra corp⁹ nō putrefiat sed spargit in totum corpus ihericia nigra causat: qz si ibidem coagulet ita vt aliquid incendat: lepra generabit. vt Aui. tertia quart. ca. de lepra. **S**i vero intra corp⁹ putrefiat: aut si sit itra venas: z tūc gnat qrtana cōtinua: qd tñ raro accidit. **A**ut putrefit extra venas: z tūc qrtana sit interpolata. **E**x quibus patet qz qrtana ptnua ē se. a mā melācolica intra venas putrefacta pueniēs. qz si hora melancolie de quarto in quartū magis moleste semp ifestare soler sine interpolatiōe tamē affligit infirmū. **I**nterpolata qrtana est se. a materia melācolica extra venas putrescente

pueniens: cuius est infirmū de quarto in quartū molesta
re. Et his habitis signa deinceps quartane describas. Et
p̄mo interpolate: q̄ ex his quartane p̄tinue signa cura pa
tebunt: omnis itaq; quartane interpolate satis cōia signa
sunt: q̄ incipit cum alicibus oīstātib; q̄bus horripila
tio succedit: deinde rigor: postea frigus: p̄pter q̄d inci
pit infirmus quandā in oīstātib; habere dispositionē: ac si
frangeretur: et fieret iucturaz dislocatio: et tremor ita intē
sus videntes nullo mō nequeat retineri: et post hoc etiaz
calor inter quotidianā et colericā mediū succedit: postea
mo nullus aut paucus sudor. Pulsus in p̄ncipio paroxis
mi est durus inordinat; paruus frequēs tardus et strict; et
versus statum paroxismi fit velox et magis frequēs.

Et si hec signa oībus sp̄ibus quartane cōia satis existat:
insunt tamē magis p̄pria q̄rtane ex naturali melancolia
pueniens: q̄ hora melancolie accidit v̄t plurimū. Et i p̄n
cipio vrina est alba subtilis et cruda sed paulatim vsq; ad
statum colorat et ingrossat: et cōpleta digestiōe fit nigra: ha
bitudo enī v̄t plurimū est melancolica. Et ad verā huius
se. cognitiōe cōferi si p̄cedens regimē fuerit melancolie
generatiuū: tēpus v̄o et regio fuerit frigida et sicca. Sic
vero a melācolia sanguinea puenire cognosces: si habi
tudo fuerit sanguinea: si p̄cesserit sinocha putrida aut re
gimē potēs sanguinē adurere. In ore q̄q; sentit dulcedi
nem: et erit infirm; parū aut nihil sitiēs sine ira et furore:
somnia erit grauis. Et certius iudicabis. si aer temp; an
ni: et regio ad calidū et hūidū declinauerit. Pulsus erit q̄
m p̄cedenti latior et vrina ruffa v̄t subruffa cū obscuritate q̄
dam et grossitas. Et si a melācolia colerica puenit cog
nosces: si habitudo fuerit colerica: si colerice se. aut regi
mē potēs colerā adurere p̄cesserit: et vrina erit intense ci
trina ruffa vel subruffa tenuis substantie. Pulsus q̄ in ce
teris velocior et spissior erit: horripilatio sitis: sudor: vigi
lie: calor: furor: ita in hac sūt maiores erūt. q̄ si cū hoc tē
pus anni aer regio ad calidum et siccū declinauerit certi
us supra melancoliā colericā iudicabis. Et si autē a ma
teria flegmatica pueniret regimē habitudo et flegmatica
rum se. p̄cessio te iuuabit in iudicando: frigus diuū q̄
in p̄cedentibus durabit. Et quandoq; infirm; incipit ca
lescere deinde frig; reuertit et p̄pter m̄ae viscositate paro
xismi sunt lōgiores: et p̄ inde sudor tardior. In pulsū ma
gna diuersitas: cū quadā tamē mollicie. Vrina est quā i ce
teris grossior: min; tamē intēsa: sitis pauca somn; grauis
q̄ si aer tēpus anni regio ad frigidum declinauerit et hū
midum certius poteris iudicare. His diligēter cōsidera
tis ad notitiā cuiuslibet speciei se. quartane interpolate i
dubitatē potes deuenire. Quartana p̄tinue sine rigo
re incipit et horripilatiōe: et in ipsa in p̄ncipio calor est len
tus et cōtinuus et hora melancolie de quarto in quartū cō
tinue inualefcit et adest vigiliarū instātia et nigrozū corpo
rum et rerū terribiliū in somno apparitio lingue siccitas
cū asperitate et v̄tris cōstipatio. Pulsus in p̄ncipio stric
tus paruus existit et tardus versus statū: et in statu maior
et velocior fit. Vrina i p̄ncipio est citrina vel subcitrina
cum mediocri quadā substantia. In statu vero ē nigra que
tunc materie digestiōe significat: q̄ si cū hoc regio aer:
tempus anni fuerint frigida et sicca regimē p̄cedēs melā
colie generatiuū: cōplexio infirmi melancolica. Cui; fa
ciei et labiorū color ad plumbeum tendit: hanc fore quar
tanā continuā nullatenus dubitabis.

Raro vel nūq; quartana sine vicio splenis accidit: q̄ at
est apostema in splene aut opilatio aut durities. Et si aliq;
quartana sine istis reperiatur erit ceteri salubrior. Et inter
quartanas sanguinea ac colerica sunt saluiores et citi; cu
rabiliores de se oīs interpolate quartana cum fortitudine
v̄tutis sana existit. Verū si senib; aut decrepitis acciderit
plerūq; cum eis moriunt. Et q̄ quartane aut alie egri
tudinēs cronicē v̄t senit Salie. in decrepitis sequūtur mo
tum solis et acute motū lune: et si error nō affuerit cura ea

rum annū nō transire: durat q̄q; tamen vsq; ad annos. xij.
vt refert Aui. et hoc p̄pter errores cōmissos puenit.

In quartana quoq; sepe visus obscurat: sed apud mate
rie digestionē visus obscurus remittit. Et ex materie di
gestionē arguere poteris cū tremor remittit: calorq; intē
ditur et paroxism; plonget: in cuius fine maior existit co
pia sudoris. Et si in estate febrē aliquā in suis paroxismis
videris ordinē nō seruare futurā quartanā timeas in au
tūno: q̄ sili et hiems sūt ipsa magis amica sibi. Et termin;
paroxismi est horaz. 24. postq; infirm; nō totalr mund;
existit. Quantū ad vrinā. Vrina alba et glauca et tenuis
materie significat indigestiōe. fiet autē tenuis p̄pter vi
ctoriā huius materie in humorib;. Unde ingrossant hu
mores: et ob hoc ipozū humorū nulla fit resolutio q̄ egri
tudinis vrinā possit inspissare. Fit autē alba p̄pter humo
rem grossum meat; vrine opilantē: v̄t nō possit egredi ali
quid vrinā tingēs. Cum v̄o p̄fortat calor et agit in materi
am vt dissoluat aliquid de humoribus: mutat vrina ad i
cturam et mediocritatē substantie ex quibus materie argui
tur digestio. Et si ex tali digestionē accidit expulsio mate
rie cū vrina ipsa reddit nigra cum sedimine multum in
gro fundum petēte: et ideo si digesta m̄a talis vrina appa
ruerit morbi solutionem: et materie cum vrina expulsio
nem significat. Sed q̄ p̄die cū magistro Jacobo iudeo
de postpositione paroxismozū quartane nobilis viri. Et
cisci de saluagio magnā habui altercationē: q̄ dicebat eū
esse in augmēto: et ego in declinationē: hic de postpositione
et anticipationē paroxismozū aliq; volo facere mentionē
p̄ quā scies i q̄buscūq; egritudinib; poxisma; ib; qd p̄ anti
cipationē et postpositionē debes p̄notificari. Pro q̄ no
ta q̄ tam anticipatio q̄ postpositio p̄t p̄ncipiū augmen
tum: statū et declinationē significare. Pro cui; declaratio
ne sciendū ē q̄ q̄q; materia morbi ē vniformis v̄t q̄q; ē
equalr grossa seu viscosa vel subtilis: et equalr frigida v̄t
calida: et q̄q; est difformis. v̄t q̄q; vna ps est subtilis et
alia grossa: vel vna ps est viscosa et alia nō: aut vna ps est
calida et alia frigida. In materia autē vniformi paroxis
morum anticipatio significat augmētū: vt inq; Aui. p̄ia
quarti de cognitiōe horazū egritudis: ibi. Et cognoscunt
hore. Signū est enī q̄ natura iā agit manifeste in materi
am ipsā subtiliando: diuidendo et sequestrādo: p̄pter q̄d
m̄a ipsa cōtinue citi; ad motū mouet et anticipationē. Sz
si fiat postpositio significat declinationē: nā paucitas ma
terie vt infra inquit Aui. de signis empiriale ē causa longa
tionis periodit: q̄ materia pauca fere relinquit a nā: et post
positiōe facit. Sed in materia difformi aliud ē: quia si
pars subtilis et nō viscosa aut calida p̄mo incipiat putre
scere semp fiet poxismo; et postpositio: q̄d ē q̄ m̄a remanēs
semp est grossior: et p̄ p̄ns ad motū ceteris p̄bus tardior:
et p̄ hoc postponitur paroxism; et ecōtra fieret si materia
grossa p̄mo incipiat putrescere: nā semp cū materia rema
nēs sit bullio et p̄ cōsequēs ceteris p̄b; facili; nobil; p̄
tinue anticipādo p̄cedit. Et ita dicendū est de materia cali
da respectu frigide: q̄ si materia viscosa vel frigida p̄mo
putrescit poxismi anticipabūt: et ecōtra si nō viscosa sed ca
lida ē. q̄ postponēt. Sed vt ex tali anticipatiōe v̄t post
positione scias qd p̄notificari habeas. Nota q̄ si se. semp
postponat postpositio minor significat augmētū. Signi
ficat enī naturā manifeste agere in m̄am et ipm p̄tinue
magis aptā ad motū reddē: et p̄ frequēs mior fit postposi
tio. Maior v̄o postpositio significat declinatōe. Signifi
cat ei m̄az fore paucā et q̄si a nā derelictā: p̄pter q̄d maior
fiet postpositio. Sed equalis postpositio significat aut p̄n
cipium aut statū: p̄ncipiū qd q̄ signū est q̄ natura ma
nifeste agit in materiā: p̄pter quod poxismi equalr post
ponunt. Statum v̄o q̄ cū natura v̄limate egit in materi
am: sic q̄ v̄lteri; agere nō possit: tunc equalr ita fit postpo
sitionis. Sed ecōtra ē de anticipatiōe: q̄ maior antici
patio significat augmētum. significat enī cōtinue natu
y 3

ram meli⁹ disponere et habilitare materiā ad putredinē et p^o cōsequens cuius mouet. et maior sit anticipatio. Et si minus anticipet significat de clinationē: significat ei materiā fore diminutā: ut supra dictū ē: et q^{ia} nā ipam q^{ia} ne gligit: ob hoc min⁹ anticipat. S³ equal⁹ anticipatio significat aut p^oncipiū aut statū: p^oncipiū qdē: q^{ia} nulla in ipsa facta ipressione materia mouet motu p^oprio et cōsuetu p^oncipiū arguit. Statum qdem q^{ia} natura vltimate agente in materiā cū in tali actione fieri non possit addimō mā ipsa equalit⁹ mouet: et p^osequēs eq^uliter anticipat: et statū significat. Ex qbus oibus patet qual⁹ tā anticipatio q^{ia} postpositio p^ot significare p^oncipiū: augmentū statum et declinationē: q^{ia} ex maiori vel minori anticipatiōe vel postpositiōe significat sup^o augmentū vel declinationē cū equalitate anticipatiōis vel postpositiōis sup^o p^oncipiū et statum. Sed inter ista discernes ex signis digestiōis q^{ia} si appareant signa digestiōis: tūc anticipatio vel postpositio equalis significat statum: et si nō appareāt significat p^oncipiū. Ita cōsistit anticipatio maior vel minor si p^oprio apparuerit signa digōis semp^o significat declinationē: et si nō: significat augmentū. Itē postpositio si p^oprio signa digestiōis apparuerit: sep^o significat declinationē: et hoc tali materia existente vniiformi. C^o Itē nota q^{ia} si mā fuerit difformis. verbigrā subtilis et grossa vel viscosa et non viscosa calida et frigida: et ad putredinē nūc grossa: nunc subtilis moueat: ut est possibile. Aliq^u paroxysmi in isto casu anticipabunt et alig^u postponēt⁹ de his p^oportional⁹ iudica s³ q^{ia} statū dictū ē. C^o Sed statū dicet q^{ia} nō est possibil⁹ anticipatio in materia difformi. s. quo ad subtilitatē et grossiciem patet q^{ia} calore agente in tali difformi mā citius semp^o mouebit ad putredinē subtilis q^{ia} grossa: et sic tali nūq^u fiet anticipatio sed postpositio. C^o Dicēdum q^{ia} calor agens i mā difformi in grossicie et subtilitate ceteris parib⁹ i putredinē p^ote⁹ subtilem cit⁹ mouebit q^{ia} grossā. Sed stat q^{ia} cetera nō sint paria. s. q^{ia} grossa relinquitur a regimē natura: et subtilis nō grossa tūc putrefiet: et non subtilis: nunq^u enī mā putrefit que regulat a natura: ut elici p^ot ex dictis Gal. xi. de ingenio sanitatis caplo. iiii. Corpora ingi que transpirationē recipiūt vel flabellationē si a natura regulent⁹: possūt i putrescibilia custodiri. Et sic patet quilla mā que a natura regulat nunq^u putrefit. Et p^opter hoc patet quid sit dicendum ad argumētū. Ex his oibus p^o qd^o ex anticipationē vel postpositiōe p^oximorū debeas p^onotificari. Et si ista noueris adhuc faciēt tibi honorē magnum q^{ia} hec notula nō solum in q^urtana sed in qbuscuq^{ue} egritudinibus paroxysmātib⁹ tibi regulā p^obet generalē. Et hec de signis se. melancolicarū.

C^o De cura q^urtane a mēlia fecali pueniētis. Cap. ij.

R^o cura quartane a melācolia fecali pueniētis sex p^o rerū nō naturalū regimē anteponā abacere p^oncipiū faciēdo: q^{ia} in calore t^opar⁹ eritēs aliquāl⁹ declinet ad humidū. Et talē hyemis t^op^o leuiter habere poteris in camera similem ignē ex mollibus lignis: sicut salicis et huiusmodi continue faciēdo. Et si ipm odoriferum volueris facere facias sic. R^o thuris mastice sandarace a si. s. s. coricuz citri et citranguli siccoruz añ. s. j. storacis ligni aloes: gallie mus. añ. s. ij. s. Et ut omnia ista magis ad temperatum deuēniāt adde cāphore. s. j. conuassent et vnum coclear vel dimidiū ponatur sup^o prunas. Et si fuerint in estate que multum fuerit calida et sicca cū viol. ros. fol. salicis vitis et populi: et cū huiusmodi aerē tempa. Nec ei sine alia fumigatiōe redolentē satis ipm efficiūt.

C^o Et cum magnū sequat in quartana iuuamētum ex humectatiōe poteris somnū puocare vel plongare magis. magis ei iuuamētū ex huiusmodi humectatiōe q^{ia} nocumētū ex infrigidatiōe sequet. C^o Leu⁹ est vtendum exercitio ante cibum. cuz incipit fatigari quiescat. Laudare tamen vt mane supfluitantibus p^oprio emissis leues p^ototū corpus fierent fricatiōes ab inferioribus incipiēdo.

C^o Graz trinitiam et alia huiusmodi cuitet omnino gaudio et letitia pro posse vtendo: res quoq^{ue} sibi letitiā inferētēs respiciat. Unde preciosos anulos portet in digito ac vestes induet delicatas et maxime tinctas in grana coitum eunt omnino. C^o Quantū ad cibum pane vtatur ex fari na bene a fursure mundata cuz modico aut nullo sale pinfata: a superioribus et inferioribus crustulis bene mundato trium ad plus etate dierum. C^o Ex carnibus vtatur bene edinis montoninis iuuenibus vitulinis: et nōnūq^u agnūis aut porcorum lactantium tam domesticorū q^{ia} siluestrium: que primō elixē vsq^{ue} quo quasi cocte sint: i veru suam compleāt coctionē leporine cū iculine et caprio line: non conueniunt nisi fuerint lactantes natiuitati pro: pinque quattuor mensium pulli gallinarum galline iuuenes et etiam pulli columbarum capones p^odicēs fasia. ni autelic rubales similiter pueniunt. Et hec carnes sint potius elixē: q^{ia} assate. Et si eas assare volueris per plus q^{ia} dimidiā in aqua perpius habeant decoctionem: q^{ia} rum postea coctio per assationem copleatur: et earum superior crusta abijciatur oua recentia et similiter tremētia conueniunt. Lascus quoq^{ue} p^o condimento: parum tamen antiquis p^o oris stomachi p^oforatione exhibeat: et si esset recens ouin⁹ par⁹ salu⁹ ceteris min⁹ nociu⁹ esset. Si pur eo in aliquibus cōdimentis vti vellet. C^o Pro saporibus suis vtendis carnibus sit succus granati dulcis vel arantij cum modico cūchari vel cinamomo. Itē sapor factus cum amigdalīs cum paucō agreste: et rob⁹ vini cum cinamomo. C^o Et accipiat parū brodiū suarum carniū in quo parum agreste: et de puluere ponatur infrascripto. R^o cinamomi optimi a cortice superiori mundati. s. j. gari. s. j. nucis mus. añ. s. ij. cūchari. s. iij. fiat pulvis de q^{ia} in sapore infrascripto ponat addēdo prius de cūcharo si libuerit. Et si sola agresta nō cōueniret. cū istis tamē saporib⁹ gratia appetitus prouocandi parum vt dictum est potest addacter cōmiscere. C^o Item potest aliquantulū pullus elixari: cuius coctio demum p^o assationem terminetur: et mēbratim incisus ita calidus aqua benedicta aspergat que fiat ex vino paucō succo arantij vel granati dulcis v^o succo pomorum redolentium cū puluere immediate deferipto. C^o Et loco vini pone aquā ros. C^o Et aliter habeas succum v^o semimature cum mollicie panis aliquāl⁹ inspissatum. vel cum amigdalīs: et puluere infrascripto fiat sapor quo pullus mēbratim incisus aspergat vt dictū est.

C^o Ex piscibus conueniunt petrim aque libere fluentis timali lūcū pue trutule. Et sint hi pisces in aqua cocti et fiat sapor cum modico panis inspissato et cum infrascripto puluere condito. vel conquant sup^o craticula sepe cum oleo olue vel amigdalarum dulciū aspergant vel inungūtur. Et pro sapore talium accipe succum arantij vel granati dulcis vel pomorū redolentium et cum eo misce cūcharum et cinamomum. C^o Et accipe modicum agreste: et cum cinamomo fac tuum saporem. Cancrī nōnūq^u conuenire possunt sed si cum aceto eis vti vis aliquas in eo p^omo facias bulire passulas. C^o Pro ferculo vti potest amigdal. similiter ordeato seu auenato ferculo de amigdal. pane cocto seu panata. Et potest eius brodium interdū inspissari cum ouis recentibus: seu cum vitellis bene agitatū cum pane triturato et vocatur in italia brodetuz: aut fiat brodium granatum: non tamen apponas agrestam q^{ia} cōmuniter fit: q^{ia} si sic pauca existat in quāitate. Et nota q^{ia} quādo sit ferculū ex ouis parum vel nihil bulire debent. C^o Ex herbis vti potest boragine spinac. cū ferculo tenero aut brodio caulū leuiter coctoz et cicerū rubeoz. C^o Ex radicibus vti potest rapis aliquantulū p^omo bulitis et abiecta p^oma aqua et itez scōa que in suarum carniū brodio: in pingui coquantur: in igne quoq^{ue} decoctas potest interdū comedere: sūt enī ad latus caliditatis tendentes hūiditate sua hūoz melicorū obuiāt siccitati. Deinde Abbas n^o de boturia mihi retulit vna vice: q^{ia} ex come

stione ipsarū a quartana liber euasit. Itē z radices petro
silij suarū carniū brodio: cocte silt cōueniūt z hoc digesta
materia: z in declinatōe magis. **C** Ex fructibus in pma
mēsa pōt comedere vvas albas p aliq̄ dies āte collectas.
Sicus siccas passulas in aq̄ cucchari aliq̄ntulū diu reten
tas. Itē cappares cū aceto z oleo cōditi: oliue silt cōdite.
Digesta materia silt z in declinatōe cōueniūt in secunda
mensa grana pint: z amigdale depilate in aqua cucchari
aliq̄ntulū reiete: cuccharo deinde apse cōueniūt: ac eti
am pira vel poma bene cocta cōueniunt cū cuccharo seu
cū anis cōfectis cōdita silt cū cuccharo cōueniūt ratōe. s.
pfortatiōis oris stomaci z inuade digōnis poti⁹ q̄s aliter.
C Q̄tū vō ad potiū. Sit eius vinū albū clarū odorifex: nō
sit rubetū: z pmo facta vina cirisolia cōueniūt. Debet hec
vina poti⁹ ad latus dulcedinis declinare q̄s acerbitali at
tinere: z fm eoꝝ potentia lumphari debet similiter cū aq̄
simuliter cocta: nō tñ nimis actualiter frigida: z q̄maxie i
die poxismi. **C** Q̄tum ad inanitionē z repletiōem: facias
vt omī die ventris habeat beneficium: q̄ si natura nō fe
cerit facias tu cū suppositoꝝ: vel alio vt clisteri: vt te in
fra docebo: oēm euitet repletiōē z virtute forti si corpus
nō minus fuerit plectoriciū grossius a pmo augmētō sem
per reficias cū egritudo existit valde cronica: z cū status
appropinquauerit gradatim subtilia regimē: in ipso q̄q̄
statu in cōparatiōe ad alia ipa tenuissima vt diēta: z in de
clinatiōe ipam gradatim pcedas ingrossando. Sitamē
corpus valde fuerit plectoriciū debet a pncipio: subtilius
diētari q̄ in augmētā: imo stāte virtute: vt inq̄t Alui. meli
us est vsq̄ ad tres hebdomadas tenuiter diētare carnes
sez nō exhibēdo. Error enī in hac se. est cā plixitatis ipsi⁹
vt dictū est. **C** His igit habitis ad medicinalia pdescedēs
quid fiedū sit hora poxismi enarrabo. Ante ergo aduētū
eius p q̄tuor horas vel quinq̄ cibet sp̄ infirm⁹ ex aliq̄ le
ui cibo: vt pifana ordeī simula amido. vel aliq̄ tali. **M**eli
us est tñ vt illa die sine cibo si virtus cōstaret pmaneret:
sed in oī egritudine pmo virtutē pspice: phibeat somn⁹
in poxismo vsq̄ ad ipsius declinatōē saltē: silt z potus:
quo tpe si sitiret z sudor ad extra expadi inciperet: da. **z. iij.**
vini albi bñ lumphari. **C** el da sirupū sancū Ambrosij su
per⁹ in curateruane scriptū. **C** el ad puocādū sudorē
facias sic. **z. rosinari. iij. m. ru. came deos came piteos**
gariofilatenepite marubij: mēte camemil. folioꝝ lauri: la
uēdule añ. **z. i. j. z silt organū: z calamētū: z absinthij z oī**
bus vel plurib⁹ fiat decoctio in vino albo vel aq̄: z i eo bul
liente infunde lateres: q̄ postea voluant in petijs: z ita ca
lidi doꝝso applicet: z etiā pectori ac extremitatib⁹. **Q**uo
facto da vinū vel sirupū sci Ambrosij vt dictū est. **E**t si ap
prehenderes mām fore digestā z dāres. **z. j. tyria. sine vel**
metridati cū vino albo calido mirabilr illa mā q̄rtanere
solueret: z hoc erit vtile i quacūq̄ q̄rtane spē. **C** In alio
vō poxismi tpe si sui infestet cū aq̄ frigida: sepe sibi os col
luat: vel ipam deludere pquirat cū cuccharo cando vl cū
nucleis priuon⁹ in ore reietis: sup q̄bus parū carnis pru
ni existat. **E**t si a potiōe abstinere nō vellet: da aquā ordeī
cuccharatā: nō tñ actualr nimis frigidā: die. n. poxismi ni
hil frigidi exhibere debes: z q̄maxime aquā. **C** el faci
as sic. **z. cōserue bugl. boꝝag. mellis rof. añ. z. j. f. m. z. iij.**
chusti cū plis. **z. iij. lenie galiem. z. j. fiat mixtura z deau**
ret: cui adde si libet saphyri hīacyncti rubini gñati sma
ragdi añ. **z. j. margaritarū. z. j. folioꝝ auri nūero. x. deide**
accipe aq̄ simplr cocte. **z. vi. mixture nūc facie. z. j. miscea**
tur z in potu tribue. **C** el facias sic. **z. aq̄ boꝝa. vel me**
lisse ro. viol. añ. **z. iij. cucchari al. z. iij. f. z fiat iulep bene**
clarū: de q̄ accipe. **z. iij. cū. z. iij. aq̄ simplr cocie misce z in**
potu tribue. Itē pp lōgitudinē poxismi ne virt⁹ deficiat d
sola mixtura poteris interdū exhibere. **C** Et q̄ rigor i q̄r
tana accipiēdo large rigore p frigore z horripilatōe mul
tū grauat infirmū. **Q**uo eius succursu aliq̄ hic dicā. frigi
ditati igit extremitatū succurras cū linteis calidis z instru

mentis supius in cura stāte se. a stāte dulci puenietis de
scriptis. **C** el facias vt quidā meus socius **Q**adue faci
ebat. dū enī rigor ipm inuadebat quādā iuenculā. **xviij.**
annoꝝ etate z bone habitudinis secuz in lecto ponebat q̄
stricte eū amplexās pedes socij intra crura sua ponēs tali
ter rigore amouebat: vt leuiter z quasi nullo sine nocumē
to trāsiret. **C** si hoc nō sufficeret: cū oleo anetino cali
do spina collū z pulpe crurū mūgant: vl ex oleo anetino:
camemillino equalr mixtis. **C** el facias sic. **z. abrotani**
calamētū absinthij: lauēdule añ. **z. j. camemil. melliloti**
añ. **z. j. f. z fiat decoctio: in q̄ infuse spongie z foriter ex**
presse calide spine applicent. **Q**uo aliq̄tēs facto ex oleis
pōctis calidis postea fiat in unctio. **C** el facias sic: z est
exptū. **z. pomū colloq̄ntide euacuati: in quo ponas pi**
peris piretri añ. **z. f. euforbij. z. j. puluerisent: z pomum**
postea oleo anetino i pleat z sup cinere calido decoq̄ per
mutat. cūq̄ oleū q̄ p̄stipū fuerit: totū p penā ex p̄inat: z d
tali oleo iungat calido spina apud ignē p̄duas horas an
te accessiōē se. quo facto patēs se ponat in lecto z bñ pā
nis coopiat. **C** In pñ enī poxismi vomit⁹ est valde vtilis
q̄re si tūc patēs nauseauerit: vomitū puoca cū aq̄ tepida
et modico aceti: z sirupo acetoso simplici. **Q** si forti⁹ vis
z. aq̄ raphani. z. vi. oximel. simplicis. z. iij. misce z tepidū
in potu tribue: q̄ aliquātulū retēto si nō vomuerit: cū digi
to: aut pēna oleo intincta vomitū puoca. **Q**uid aut face
re debeas hora getis attēde. **E**t pmo hec infra documēta
ab Alui. **Q**stātino z alijs nostris auctorib⁹ collecta in oī
quartana se. obseruāda firmiter i mēte tua sigilla. **C** **Q**uo
mo ne nimū calefactiō aut infrigidatiō in pncipio iñr
mo ppines. **E**x nimia. n. in pncipio calefactiōe resolutur
subtile z remanet grossum terrestre: z sit digestiōi ineptū
et rebell⁹: z sic egritudo plongat. velut dicit Alui. z **Q**on
stātinus ne ex nimia calefactiōe se. generet p̄tūna aut q̄r
tana cū q̄rtana cōiungat. ex cui⁹ causa infirm⁹ p̄ditio pos
set leuiter psequi. ex nimia q̄z infrigidatiōe incrudat mā
q̄ digestiōi sit rebellior: z est cā plixitatis in egritudine.
C Secūdū ē ne forte puocās exhibeas i pncipio sicut oxi
mel cōpositū sirupū de epithimo z siltib⁹. **E**t hui⁹ causa ē
ne mā melancolica ad vias ductuū stricatas duca: q̄ ibidē
opilationē facies egrū ad alias pessimas egritudines du
cere posset. **C** el posset educi subtile: vñ grossuz remanēs
magis digestiōi sit ineptū. **C** Tertū est: ne forte farma cuz
des in pncipio. **Q**uius causa est cū mā melancolica nō dige
sta sit multū rebellis ductiō: i pncipio: nō nisi cū magna
turbatiōe z dispēdio educes infirmi. **M**ota q̄ nō esset icō
ueniēs in pncipio cū farma co forti educere dūmodo ipsa
materia multa foret: z hoc maxime posset facere de mate
ria antecedēte put infra te docebo. **Q**uartū ē supradic
tum qd egrū in pncipio nō nimis subtilr diētes: ne plixi
tate morbi virtus debilitata succubat. **C** Istis diligenter
notatis p̄ diē ante poxismū multis ab auctorib⁹ vomit⁹ cō
mendat: q̄uis cōter practicātes istis t̄pibus nō habeant
in vsu. **S**ed si libet: ipm facere poteris: z maxime in quar
tana stātica. **F**acias ergo sic. **Q**omedat infirm⁹ pisces sal
sos cū sinapi eruca cepe carnes bonnuas z silt acuta ciba
ria. **E**t si in pñ pass⁹ comederet raphanū esset vtile val
de. **T**rāfacta hora post prādū si nō vomuerit da aquā te
pidā cū aceto vel aliqd ex suprascriptis z puoca vomitū.
deinde os infirm⁹ ex aq̄ ordeī vel ex aq̄ vino cōmixta col
lue. **C** **Q**uo supfluitatū cōmū educiōe: si op⁹ fuerit cliste
re facias infra scriptū. **z. malue blinis folioꝝ camemilli.**
añ. **z. j. furfuris. z. j. fiat decoctio: de q̄ accipe l. j. f. in q̄**
dissolue cassie pulueris cucchari añ. **z. j. olei cōis. z. iij. fa**
lis triti parū z fiat clistere. **C** el facias aliqd ex exhibere volueris
caplo de stāticis se. **C** Si lenitiū p os exhibere volueris
facias sic. **z. sticados lupuloꝝ floꝝ boꝝagi. bugl. capill.**
vene. añ. **z. f. ligritie passularū añ. z. iij. fiat decoctio: de**
qua accipe. **z. iij. f. in qua dissolue cassie. z. x. vel mānc. z. x.**
mellis rofa. **z. j. z fiat potus. C** el loco decoctionis predictē

accipe serū caprinū vel cū alijs reb⁹ portionē facias: vt su-
pra. C facta lenitōe. Si sanguinē cū melia repies z vir-
tus z etas z talia pceſſerint venam basilice dextre incide:
paucā tñ sanguis qñtitas in illo casu tibi sufficiet. C Et h
facto ad digōez mē pcedēdo facias sic. R. oxymellis sim-
plicis. 3. ij. aq bugl. 3. iij. abſin. 3. ij. misce p delicatis cla-
rifica p duab⁹ vicib⁹ aromancādo cū cinamo. sex vicib⁹
ipm exhibeas sirupū in auroza calidū. Et si forte cōtige-
ru porximū illa hora venire: q. f. sirupus esset exhibēdus
differ post ipm. C Exhibito sirupo cū leui farmaco mām
enacues: qd sic facias. R. floz bugl. 3. j. borag. 3. iij. scicados
lupu. añ. 3. iij. f. passularū. 3. j. fiat decoctio: de q accipe. 3.
iij. z pone in ea pulueris epithimi. 3. ij. f. mellis despuma-
ti. 3. ij. 3. 3. f. aliqñr calefiat: deinde foruter expmat: cui
adde cassie vel māne. 3. j. mellis ro. 3. f. z fiat pot⁹: quē tri-
bue in auroza calidū: z h in die secūda post porximū: vel
loco epithimi pone pulueris sene. 3. ij. f. z dimitte illas. 3.
ij. mellis. C Uel facias sic. R. mirabo. idoz. 3. iij. mirab.
citru. 3. ij. infūdant in. 3. iij. aq lactis z stēt in infusōe p ho-
ras. xij. deinde calefiat z fiat foris expmā: cui adde cassie
vel māne dissolūte cū decoctōe suprascripta. 3. j. pulueris
epithimi. 3. f. aut. 3. ij. 3. 3. gra. vi. mellis ro. 3. f. z fiat pot⁹.
C In modū pillularū. R. pillarū idarū. 3. j. z fiat. vij. vl. vij.
C Uel facias sic. R. pulueris epithi. 3. f. pul. floz sene. 3. iij.
agarici. 3. ij. lapidis laçuli abluti. 3. j. salis gēme. 3. 3. spice.
añ. gra. vi. C ōnce pillulas isto mō. R. passulaz. 3. j. f. bul-
liant in. 3. iij. aq vsqz ad cōsumptionē tertie pñe: deinde
expme leuiter: z in illa expmā pōne. 3. j. amigdal. dulciū
mūdātārū foruter pīrūtārū: deinde expmat: z cū tali expm-
fione pillule pñant: cui⁹ dosi sit. 3. j. f. C Uel facias sic.
R. pulueris epithi. 3. f. infunde in modico olei amigda.
dulciū z pmitte aliquāl^r extecare: cui adde lapidis laçuli
abluti pulue. sene. añ. 3. ij. cūciberis salis gēme spice añ.
gra. vi. forment pillule cū melle ro. z si op⁹ fuerit da. 3. j. f.
C In modū pulueris. R. pul. sene. puluer. epithi. añ. 3. f.
lapidis laçuli. 3. j. f. cūciberis. 3. f. cinamo. 3. j. salis gēme
gra. iij. cūccha. 3. x. fiat puluis: cui⁹ dosi ē. 3. f. cum aq la-
cis brodio cicerū: vel aliq taliū. C Uel facias sic. R. mira-
bol. nigro. scicados epithi. passularū enucleatarū añ. 3. j.
kebuloz sumit^r añ. 3. f. solioz sene polipodij añ. 3. vj.
eupatorij. 3. v. bulliāt pter epithimū li. ij. f. aq lactis vsqz
ad cōsumptionē medietat. Utiō vō ponat epithimū z solū
bulliat vna bullitione: cui postea adde ellebori nigri. 3. j.
agarici. 3. f. salis indi. 3. ij. deinde desiccari pmitat in for-
nello cōfectionū z fac puluerē: cui adde tantū dē cūcchari
et h totū est dosi. x. vel. xij. C Uel facias pillas z da i dosi su-
prascripta. C Uel facias aliter z erit magis delicatū: con-
quassa res suprascriptas: z fac decoctionē in aq lactis su-
prascripta vsqz ad tertie ptis cōsumptionē: deinde coletur
foruter expmēdo: cui adde cūcchari. 3. vj. fac sirupū lōgū
aromancātū cū optimo cinamo. vsqz ad li. j. f. z da. 3. iij.
C Et si magis delicatū adhuc facere volueris: accipe res
pñctas cōquassatas: z pone in alēbico vitri cū lib. j. aq la-
cis: z. 3. ij. cūccha. añ. 3. j. cinamo. debite lutato cum suam
igne aquā distilla: cui⁹ da sextā ptē: plus vel minus sūm q
ipam videris opari: augeas tñ z diminuas ipoz solutio
rū doses sūm q ipam videris opari. Sed mēn sp teneas in
principio z augmēto leue dare farmacū vel saltē in mino-
ri dosi. Digesta aut mā facias fortius vel in maiori dosi.
C Uia facias z aliquib⁹ hebdomadis trāfactis p digōe ma-
terie facias sic. R. sirupi de epithimo vel oxymellis diure-
tic. 3. ij. siru. acetosi simplicis. 3. j. aq bugl. scolopēdrie: et
abſinthij añ. 3. ij. clarificet p duab⁹ vicib⁹ z aromancetur
cū cinamo. de quo plib⁹ vicib⁹ exhibeas. C Ad hāc inten-
tionē nūc facias sirupū mgtalē. R. radicū brusci sparagi
apij senti. añ. 3. ij. floz boza. z bugl. añ. 3. j. scolopēdrie
camedreos camēphucos añ. 3. iij. f. passularū. 3. f. fiat de-
coctio in li. iij. aq ad cōsumptionē tertie ptis: deinde adde epi-
thimi. 3. f. z solū bulliat vna bullitiōe: deinde cū li. j. cūc.

et mellis li. f. aceti sglutici passulati. 3. ij. z fiat sirup⁹ debi-
te coctus: de quo accipe. 3. iij. f. z cū ago suprascriptus cla-
rificet p duab⁹ vicib⁹. Uel facias sirupū lōgū z da. 3. iij.
p vice. Uel facias sic. R. origani calamētū scicados scolo-
pēdrie eupatorij añ. 3. iij. f. radicū apij maratri coruicū ge-
nestre frassant añ. 3. iij. j. epithi. 3. vj. thimi. 3. iij. fiat decoctio
in li. iij. aq z in fine adde thimū: z epithimū pſūpta tertia
pte coles: cui adde succi boragi. depurati. 3. j. f. aceti passu-
lati. 3. ij. mellis despumati cūc. añ. 3. ix. z fiat sirup⁹ sufficien-
ter coct⁹: de q cū suprascriptis ago facias vt. s. Uel facias
sirupū lōgū da. 3. iij. p vice. Est hic sirup⁹ in h casu mi-
rabilis. C Ex puluerib⁹ solutius suprascriptis exhibe z da
ei fort⁹ vel auge dosim si mā tibi digesta videat. C Et no-
ta in dādo sirupos aliqui auctores volūt q def vn⁹ bol⁹ ali-
cui⁹ cōfectionis illi spēi qrtane appropate: post quā statim
def sirup⁹. Et h faciebat qdā bone memorie magi Hugo
albin de mōte caleris z adhuc faciūt aliq practicaes: q
p tres horas añ cibū dāt pfectionē: z postea sirupū: meli⁹
tñ mihī videf in seq stūlū modernoz: hoc ē vt dem⁹ sirupū
in auroza diei calidū: z filr die porximū: si sum⁹ distātes ab
eo p horas. iij. dem⁹ cōfectionē p duas horas añ cenā: z h
est modus nūc practicatū z maxie in italia: z tu facias si
libet. Silr memorie tue reducas in die seqnti post farma-
cū exhibere. 3. j. tyriace sine cū vino calido. z cū. xl. diē p.
trāsſerit: dare sel in septimana vel bis si tibi mā appareat
digesta de tyriaca pſi mō iunabit. C Itē digesta mā lau-
dat Alu. clisteria forma: q tñ nō habem⁹ in vsu: sed potius
vīmur illo casu clisteri ex cassia puluere cūcch. oleo oli-
ue cū decoctōe cōi z sale facto: z pos etiā farmacū appro-
priatū exhibem⁹. S; si clisteri forti vn velis poteris sic fa-
cere. R. malue florū camemul. mellilo. calamētū abſinthij
camedreos scolopēdrie añ. 3. iij. f. se. aneti z senti. añ. 3. j. f.
agarici. 3. j. cōquassent z fiat decoctio: de q accipe lib. j. f.
cassie pulueris cūc. añ. 3. j. pfectionis amech. 3. iij. Uel loco
hui⁹ pulueris pillu. indarū. 3. j. olei cōta. 3. iij. salis gēme:
3. j. z fiat clisterē: q vtere si libet. C Aliq sūt q digesta mā si
sanguinē abūdare viderint in qñq spēi qrtane minuto,
nē faciūt de basilica sinistra vel saluatella: qd si tibi bonuz
videat alijs ad flōmā regisitis cōsentientib⁹ facere e poteris
qz maxime in h casu inueni vtilitatē z sup sanguinē dum
exit inspicias. Et si fuerit turbid⁹ ipm exire pmittas. Et si
clarus illico ipm restringes. C In h casu vnū notabile
cuidā nobili facere vidi pillū dñm medicine illustratōrē
dñm meū magi m Jacobū de la turre de forliuio. Emoz-
roydas enī puocauit: vnde pp facili sanguinis melācoli-
ci p illa loca egressionē infra paucos dies ē sanitas pſecu-
ta. C Itē cū plus elaborādū sit cōtra siccitatē hūoris me-
lancolici quā frigiditatē ipm non tamē relinquēdo multi
auctores laudāt balneū ex aqua dulci die quietis: in q ta-
men nō sudet: z hoc fieri poterit ante materie digestionē.
In declinatōe xō z materia digesta addunt camemillaz
lauendulā apij calamētū origanum z similia: hora vō
balnei z sero vel mane stomacho ieruno z a quarta vnius
hore vsqz ad horā vnā i balneo morā facere pōt: z aliqui
post egressionē pēpiūt mungi corp⁹ ex oleo viol. z vino
mixtis: z hoc ante materie digōem. Digesta aut materia
ex oleo camemillino vel anetino. C Aliqui vō stupham
fieri precipiunt quā sic facere poteris. R. calamētū origa-
ni rute gemandree: gūme edere folioz lauri serpilli ca-
memille mellilori añ. 3. j. fiat decoctio in cacabo coopto
et super ignē existente fumus per conductū in tina coop-
ta recipiatur: in qua infirmus existens sudet: z cū aliquā-
tulum sudauerit: in lectulū reponatur: cui tyriace sine. 3. j.
cum vino calido tribuatur: et hec stupha fiet materia di-
gesta: z non ante stomacho vacuo debilitate virtutis non
prohibēte: quo casu per duas horas āte duo oua forbilia
tribuantur: vel aliud digestiōis facillime: vt melius sudo-
rem stuphe aut balnei tolerari possit: balnea stuphas vn-
ciones in Alemania: z in alijs ptibus mundi vbi sunt ta

libus assueti facere posses: istis nō vtunt in nostris parti-
bus. **C** Et cōfectiones qbus vtendū est in hac fe. est lenita
galieni et diamargariton: et cōfectio de musco dulcis et dia
calamentū et c. Cōmuniter sic practicātes faciūt illo tēpo-
re: quia cū. **℞. j.** specierū cuius vis cōfectiōis suprascrip-
et li. **j.** cucchari cōfectionē in morsellis fieri faciūt: et per
horā ante cenā et ante prandīū exhibent cū modico vini
boni. **C** Et teri facimus ipm bolū et cum vino mixtū potui
damus. **C** Nota tamē q ille cōfectiōes per earū calidita-
tem nō sic in pncipio cōueniūt et augmētō: vt ex pnotatis
habemus. Si ergo illis tēporibus vii voluerim⁹ his: sic
facias. **℞. speciez galieni vel alteri⁹. 3. iij.** cucchari al. lib.
f. dissoluas cuccharū in aqua ro. vel viol. et cū quasi coctū
fuerit adde cōserue viol. **3. ij.** deinde debite coquas: et cum
istis mixtis speciebus fiat cōfectio in morsellis: et si feceris
lenitā galie. pone pportionabiliter succos suos. **C** Et fa-
cias aliter decoqui in sirupū rosa. aut viol. desiripnōe ni-
colai: q in eidi possit et adiūctis speciebus fac cōfectiōes
in morsellis. **C** Et facias sic: et est cōfectio mirabilis in h
casu. **℞. xilaloos macis folij karabe coralloz ru. oçimi
garofi. 3. 3.** pipis longi añ. **3. ij.** margaritarū splendorū
3. j. f. rasurē eboris sandal. citri. añ. **3. f.** smaragdi hiacy-
n. granati: ossis de corde cerui añ. **3. f.** auri subtilissime li-
mati. **3. f.** vel folioz auri. **xxv.** numero musci gra. **j.** omnia
subtilissime puluerigent et facias cōfectionez sic. **℞. sete
nouiter extracte in grana tincta lib. f. et infunde eā in suc-
co pomoz redolentū facta residētia: et aqua rosa. añ. lib.
j. et stent in infusione per diē vnā naturalē: deinde parūz
calefiant donec aqua rubere incipiat: et tūc ex seta fiat for-
tis expressio: et in tali expressionē ponant. **℞. xvj.** cucchari
raberet et debite cocto suprascripti pulueres addantur:
et fiat cōfectio in morsellis: et hoc ante materię digestiōē
vri poteris audacter. **C** Et facias cōfectionē dñi Ben-
tilis de fulgineo: que erat singularissima: et ipsius gratia
tractatū suū de corde cōposuit: vt. **℞. cinamomi liquiritie
ro. seminis cucumeris melonis cucurbi. citrulli añ. 3. j. pi-
nearū infusarū i aqua calida passularū añ. 3. j. fiscozū. 3.
f. cucchari candi. 3. j. nucis muscate gariofilo. ligni aloes
mastice: blacce bigatie: sirici crudi: reubarbari electi añ. 3.
j. folij been albi et rubei seminis oçimi gariofilo. sedoarie
doronicī galange cingiberis calamenti aromatici et car-
damomi añ. 3. j. spice croci mastice añ. 3. f. seminis ani. fe-
nicu. corticū citri. añ. 3. j. f. ossis de corde cerui: margarua-
rum granatoz fragmentoz saphyri et c. limature auri et
argenti: coralloz rubeo. añ. 3. j. sanda. albe. et rube. añ. 3. f.
cuccha. lib. ij. dissoluas cuccharū cū succo boragi. et bugl.
et maxime i estate et hyeme potes dissoluere cū vino opti-
mo: et aromaticis cū ambre: et musci. añ. gra. ij. sed in esta-
te sufficit gra. j. et fiat cōfectio in morsellis. **C** Aliquē. autē
in cura quartane trociscos quosdā describit qui in hac et
etiā in alijs quartane speciebus cōueniūt: quoz descriptio-
nem per te vide. Et alios in vsu nō habem⁹ cū cuccharo
cōfectionē facere poteris. **℞. idē digesta materia pueniret
succus absin. mente germādreē calamētū: vt Gal. voluit
et etiā Aui. Sed quia abhominabiles sunt nō grati gustui
cū cuccharo si vii volueris facta residētia sirupū fieri fa-
cias et aromaticatū aliquādo succos dimittētes aquā sub-
limatiōis suprascriptarū rerū calidā cū cuccharo tribuit
3. iij. vel. iij. pro vice ieiuno stomacho. Et aliū faciūt ex ag-
cum cuccharo iulep. et est bene delicatum. **C** Item sepe
menti tue habeas tāgere splenē et epar. et si ibi fuerit duri-
ties sine dolore in ppijs capitulis curā quere ab auctori-
bus: et facias vt te docēt: q in hoc summario mea fuit in-
tentio solā materiā febriū pīrāfire: et accidētia q ex eis p-
uenire pnt relinquēdo: q si deus mihi vitā cōcesserit tra-
ctatum vnū de egritudinib⁹ a capite vsq; ad pedes factu-
rus sum. In quo grā hui⁹ tractat⁹ de oib⁹ accidētib⁹ spālē
faciā mētiōē. Et h de cura qrtane a mīlia fecali pueniēt.
C De cura qrtane a melia colica pueniētis. **Cap. iij.********

Et si regimē medicinaliū colericę qrtane a pcedēti
diuersum existat: ppter tū simboleitatē quādā re-
gumis nō naturalū rerū quā habet ad pcedens
placitū est mihi in hoc caplo pīrātare de ipa: i quo casu
ingeniandū est pro posse vt colera nō aduratur: et adusta
ad benignū reducat: et q membrū seu calor adurens vel
putrefaciēs corrigat pīrātea melācolia genitā nō relinq-
do. **C** Et ideo aer ad humidū declinās in frigiditate tem-
peratus existat: quies ē potius laudanda q mortis: leues
tū emissis supfluitatibus debet fieri fricatiōes. somn⁹ itez
plus solito prolongefirāram et tristitiā relinquēs letitiam
et gaudiū in ipoz loco reponat: pīciosos lapides et delica-
tissimas reponat vestes et dulciū cantilenarū: et delectabi-
lium cōsonantiarū nō careat instrumētis: et cum amicis et
persōis valde gratis habitatiōē habeat cōtū nisi iuue-
nis bene carnosus et robustus fuerit et assuetus omīno em-
tet. **C** Libus et potus vt in pcedētib⁹ ordinē: hoc tū ex-
pro q epatis inflāmatiōe existēte: cuius causa colerā con-
tingit adurū: et per pīs in melācolia cōuerti erūt cū lactu-
ca endiua cucurbita: et hō carnes alterāde: qbus etiā in ci-
bis nōnunq⁹ poterit vti. Et ad hanc intētiōē cōueniūt
interdū melones: pruna depilata asperfa cuccharo vl⁹ sic
ca aliquādiu in aqua cucchari retēta ante pastum. Sed et
vinū quoq; ceteris parib⁹ magis limphatū esse debet q
in pcedēti cum aqua simplici cocta cū modico cucchari
Et si fuerit iuuenis robustus: et tpe calido et c. in principio
biberet de aqua ordeī et de aquis pīdictis vinū dimittēdo
esset vtile. Et hūc regimē finē imponā cū sēnā q apud
subtilia ingenia adhuc de prolixitate arguat totū sex rerū
nō naturalū regimē humidū existens ad lat⁹ frigiditatis
declinet: qñ satis ex pīdictis quib⁹ sciet sibi eligere. De
repletiōe autē in quattuor tempib⁹ vniuersalibus huius
fe. faciat vt in antedicto capitulo dictū est. **C** De manitione
autē omni die beneficiū ventris habere pcurēt. Quod si
natura nō fecerit: facias sic. Et per hēc mē ad medicina-
lia cōuerto. **℞. malue blitis mercurialis florū camemul-
le florū viol. añ. 3. j.** fiat decoctio: de qua accipe li. **j. f.** in
qua dissolue cassie pulueris cucchari añ. **3. j.** Et si inflam-
mationē videris rōne cuius illa colera adurū addde olei
viol. **3. iij.** et salis. **3. j. f.** et fiat clistere. Et si illud nō placet et
aliud facere vis: qre supra caplo de ternana pura vel nō
pura a colera pura vel nō pura pueniēte. **C** Ibi enī multi-
plicem clisteriozū descriptionē inuenies. et similr potio-
num lenitiuarū: qdūbi ex illis magis placet elige. **C** Et
facias sic. **℞. capif. ve. lupul. boragi. et buglo. añ. 3. j.** pru-
noz. **3. j. f.** amarindoz. **3. iij.** fiat decoctio: de q accipe. **3. j.**
iij. f. in qua dissēperet cassie vel māne. **3. j.** sirupi vio. **3. j.**
C Et loco supradicte decoctiōis accipe aque lactis vel si-
rup. viol. **3. iij.** et def in potu. Facta vō solutiōe vētris et vti
na si de flōmia iudicauerit basilicā dextrā incidi facias: et
mētī sp hēas q sāguis ē frenū colere: id nō nimio pīcipuo-
sus existas i exētiōe: et i illo casu laudabil⁹ ē facere flōmia
cum mā incipit digeri q ante: vt cōter volunt doctores.
C His factis p māe digōne. pmo facias sic. **℞. siru. viol. 3.
ij. siru. aceto. simplicis. 3. j.** aque endi. **3. iij.** aque bugl. **3.
ij.** clarificet pro duab⁹ vicibus. **C** Et loco aquarū pone aq
cucchari. **3. vj.** misce vel clarifica. **C** Et si sirupum nō ha-
bueris vel infirmus eū abhorreat facias sic. **℞. aque vio.
3. vj.** aque endi. **3. iij.** aq buglo. **3. iij.** aceti. **3. j.** et fiat iulep
cucchari da. **3. iij.** p vice. **C** Et da. **3. iij.** aq suprascriptaz
cū modico cucchari. **C** Et facta digōne leuiter mām eua-
cuabis. **℞. cassie vel māne. 3. j.** cōfectiōis amech. **3. ij.** diaca-
tholiconis descriptiōe cōi. **3. f.** dissēperet cum decoctiōe
pīdicta i lenitiuis: et adde facta potiōe. **3. j.** cucch. vio. et fac
potū. **C** Aliū autē aliter faciūt et est potio multum delicata:
℞. passul. 3. j. floz lupulo. boragi. buglo. vio. añ. **3. j.** ta-
marindoz. **3. f.** pruna nūero. **vj.** et fiat decoctio: de qua ac-
cipe. **3. iij.** f. cucch. al. **3. j.** iulipigef: deinde dissolue i eo cas-
sie vel māne. **3. j.** cōfectiōis amech. aut diacatholic. vt **3. j.**

[illegible]

gesta vō mā pōt fieri baln eū vel stufa: vt in pcedēti. ca. dī.
cū ē. Si uis his vii volueris: obserues q̄ ibidē facta sunt
¶ Pariter facias de vinctōib⁹ ⁊ pfectōib⁹. ante digestiōē
vidēti sūt diacoralli: triasandali: nicolai: ⁊ maxie in epate
magna apparēte flāma: q̄ casu p̄us facta euacuatiōe vli si
bi fieri pōt aliqd ex suprascriptis epithimib⁹: in augmē
to vō ⁊ vsus statū puenit diarodon abbatis diamargari
ton. ¶ El. ꝑ. spērū diarodon abbatis diamargariton añ.
3. ij. fiat pfectio in morfellis cū li. f. suc. ⁊ aqua bugl. In de
clinatiōe aut vti potes diamargariton pfectiōe de musco
dulci. Et si has pfectiōes magis ad tēperamentū adduce
re vis: accipe succi pomor̄ redolentiū facta residentia aq̄
rosā. quātū sufficit: ⁊ cū his sirupicef cūcharū: cū q̄ post
ea fiat confectio. Et si vis more quorundā suprascriptiorū
immediate ante sirupū vnū bolū pfectionis exhibere da
ex suprascriptis fin fe. tempora vt supra describitur.

Cum porismo q̄dū ad regimē cibationū: ⁊ aliorū h̄mōi fi-
at: vt in p̄ntica^o dictū est. Sitis q̄z ex crebra oris lōtūe cū
aq̄ frida decipiat: vel cū manusc̄risti vel cuccharo cādī:
vel aliq̄ taliū. ⁊ si bibere infirmū purgat sit aq̄ ordeī vel
aq̄ simplr bullita nō nimis: vt sepe dictū ē actualr frigida
cū modico cucchari al. vel cuccharo ro. vel cū. ʒ. f. maxī
re infrascripte. R̄. cōserue bugl. rosa. boraginīs. vio. añ. ʒ.
ij. manusc̄risti. ʒ. ij. f. margarita. ʒ. j. fragmētōz oīm lapi-
dum p̄ciosoz. ʒ. j. folioz auri numero. x. fiat mixtura ⁊ de
auref. de hac interdū pōt exhiberi ⁊ de manusc̄risti cuz
plis pro v̄tutis sustētatiōe: ⁊ maxī si lōgus fuerit porism⁹

Cum pro videretur necesse esse maxime et regere laboribus
Et facias sic. ꝑ corall. rubeo. subtilissime tritorū: mar-
garitap añ. ꝓ. j. fimaragdi saphyri biacry. gra. añ. ꝓ. j. auri
subtilissime limati. ꝓ. f. ꝓuccharia l. li. f. ⁊ cū aqua ro. ⁊ bu-
glo. fiat cōfectio in morcellis: de qbus comedat tpe poxis.
mꝫ vel de hac cōterat cū aqua quā ē bibiturus. C. Mate-
ria vō incipiente digeri pōtā in hac cōfectiōe q̄ in mixtu-
ra p̄dicta addere. ꝓ. j. corticū curi. cōditarū: vel in mixtu-
ra maxime versus statū ⁊ in statu minue medietatem ma-
nu chrisitū: vel si tibi videbit in loco eius pone electuariū
de gēmis: vel confectionē de musco dulci: diamargariton
vel letuniam Gal. Et hec de cura quartane ⁊ melancolia
colerica prouenientis ꝛc.

Cura tertiane a melia sanguinea pueniētis. La. iiii
 ¶ **C**ura huius fe. parū differat a pcedēti: p̄dignū
 est de ea in hoc loco traciare. Regimen igit̄ cibi et
 potus: somni ⁊ vigilie: motus ⁊ getis: et aie accidē-
 tiū: ⁊ si ad humiditatē tendere debeat: nō tñ ad tantā cete-
 ris paribus quāti pcedēs. Ista ergo pte corrige q̄ aīseri-
 ptis inspectis erit facillimū de modo cibatiōis tam tempe-
 paroxisimi q̄z alio facias vt supra dictū est. ¶ Et ad medi-
 cinalia cōdescēdens: Humo supfluitatū queras expulsio-
 cū aliquo ex clisteribus lenitiuis supius in pcedenti capi-
 tulo descripsis. ¶ Vel in cura sinoche putride: vel ex admi-
 nione colere pueniētis. vel in cura tertiane pure. Et si
 lenitiuū pos exhibere volueris: ibidē sīr quere. ¶ Facta
 ergo lenitiōe vētris pueniētior est sīomia in hac q̄z in aliq̄
 aliarū. Quare virtute cōsentiēte: ⁊ alijs cōsentiētib⁹ basili-
 cam incide dextrā: ⁊ s̄m abundātiā de ipso extrahē. Et si i
 multo eger abūdauerit sanguine extire pmittat donec ipi
 us permutatur color: deinde subsequenti transacto paro-
 xismo ex basilica sinistra: vel saluatella uerū fiat flebotho-
 mia. Memēto tñ q̄ bonū est dimittere eā q̄ntum possibi-
 le est. ⁊ si nō multiplicatio numeri melior ē q̄ multiplicatio
 q̄ntitatis: vt Alui. 4ª pmi ca^o de cura putridarū i gñali
 ¶ **C**um factis procures vt eger oī die habeat bñficiū vētris
 cum clisteri suppositoꝝio vel lenituo potabili: que tamē
 in die getis ⁊ nō poximi fīda sunt. ¶ Deinde ad materie
 digōnē veniēs facias sic. R. siru. aceto. simplicis. ʒ. ij. siru.
 viol. ʒ. j. aq̄ endi. aq̄ capil. ve. aque lupu. añ. ʒ. ij. clarificet
 pro duabus vicibus. ¶ Et si nō vis sirup. iulep. facias sic.
 R. aque endi. capil. ve. aque lupuloz añ. ʒ. vi. aque sumi-
 ter. ʒ. iij. cucub. al. ʒ. iij. f. aceti. ʒ. j. ⁊ fac iulep. ⁊ da. ʒ. iij.

De cura fe. q̄rtane a melia nātica pueniētis. Cap. .v.
 Agimē sex rerū non nālū in cura q̄rtane flāuce in
 actiuis mediū teneat z passiuis ne antecedes mā q̄
 est flā augeat: z cōtinue poroz clausiōe resolūtio p
 hibeat. Et id p talū ordinatiōe breuitatis cā ad caplū cu
 re q̄rtane mlice te remitto. Aliq̄ tñ corrigā q̄ vident mibi
 corrigēda. Un aer clarus existēs odorifer⁹ z nō vētosus tā
 in actiuis q̄z in passiuis meli⁹ eligat: quē si nālē nō hūeris
 tibi artificialē pstrue: qd̄ suprascriptus inspectus leuiter fa
 cere scies. somn⁹ aut lōgior existat: exercitiū q̄q; magis q̄z
 in ceteris puenit: z fricatiōes fortiores de accidētib⁹ anie
 q; fortis ira z tristitia nō pueniūt: gaudiū z letitia supflua
 sunt etiā vitāda. Q̄rtū ad cibū z potū vtaf pane vt illic h̄
 q; si aliquafr magis salit⁹ esset magisq; surfure⁹ satis esset
 tolerabilis. L. arnūb⁹ uidē descriptus vtaf: sed porcine ag
 nine: cuniculīne: sūt oīno vtiāde. oia cōueniūt: case⁹ pro
 cōdimēto oīno vutef. Pro pfortatiōe oris stōi partū antiq
 in secūda mēsa interdū pōt exhiberi. Si saporib⁹ vti volu
 erit: dimittat agrestā penit⁹: z vtaf illo puluere illic deserti
 pro. cur⁹. R. cinamo. 3. j. z pisces in illo casu raro cōueni
 unt: g tūc cōdiant: vt in sepe dicto caplo dictū est: sed plus
 de cinamo. addere debes. Pro ferculo vtaf illic descriptus
 sed dimittat spinachias z rapas: radiē. feniculi petrosilij
 apij in isto casu pueniūt: z maxie in declinatiōe: z silr cap
 pares z filia: z oliue cōdite: z alijs ibidē descriptis: potest
 etiā vti illis fructib⁹. Vinū ei⁹ sit albū odoriferū: vl rubeū
 clarū: satis potēs: debite limphatū: lz nō tñ ceteris parti
 bus q̄rtū in alijs q̄rtanis: oēm euitet repletionē z virtute
 p̄stāte in pncipio mediocriter in tenuitate dietef. Carnes
 vsq; ad tres hebdomadas euitāde: deinde vsq; ad statuz
 grossi⁹ dietādō reficias: in q̄ postea tenuiter dietef. In de
 clinatiōe aut incipies ingrossare gradatim ad ingrossati
 onē vsq; ad finē pcedēdo. De inantiōe vō facias vt
 semel aut bis assellet oī die. Qd̄ si nā nō fecerit facias sic.
 Et p hoc plixitati parcēs ad medicinalia pdescendo. R.
 malue bluis mercurial floz camomil. sūmitatū caulū ru
 be. añ. 3. j. ordet. 3. f. z fiat decoctio: flores q̄si i sine po
 ne: z de tali decoctiōe accipe li. j. f. in q̄ dissolue cassie pul
 ueris cucch. añ. 3. j. olet cōis. 3. iij. salis triti parū: z fiat cli
 stere. Et si p os lenire vis facias sic. R. isopi. 3. j. capill.
 vene. ordet añ. 3. f. passularū. 3. f. ligruie. 3. iij. fiat deco
 ctio: z in. 3. iij. f. dissolue cassie aut māne. 3. x. mellis ros. 3.
 f. z si adderes pulueris cinamo. 3. j. bonū esset: z fac po
 tū. Si infirmus sel aut bis p se assellauerit talia dimittas.
Cl̄is factis q̄uis erit de raro ptingēb⁹ si flōmā hēdā iu
 dicauerit: qz infirm⁹ esset iuuenis z robust⁹ multū reple
 tus taliter q; ex flōmā iudicaueris nām fore aliq̄lr exone
 rādā illd̄ facere posses. S3 caue ne pipz deducas egz ad
 hūoz fridoz cruditatē: vt dicit silr aboali 4. p. ca. de flō
 mia. Deinde ad mae digōez veniēdo facias sic. R. ori
 mel. simplicis. 3. f. aq̄ feni. aq̄ absinthij: aq̄ sumit terre añ.
 3. iij. clarificet p duab⁹ vici⁹ aromaticet cū optio cinamo
 mo. C Si nō vis sirupū facias iulep isto mō. R. aq̄z feni.
 absin. añ. 3. iij. sumit terre. 3. vj. aceti. 3. j. cucch. 3. iij. f. z fiat
 iulep aromaticatū cū cinamo. z da. 3. iij. p vice calidum.
Cl̄el da aq̄s sim^{tes} isto mō. R. aq̄ feni. aq̄ absin. añ. 3. j. aq̄
 sumit terre. 3. j. f. cuc. 3. f. z calidas in potu tribue p vna vi
 ce. Quiq; vici⁹ vl sex exhibitō digestiū cū aliq̄ ex in
 fra scriptis solutiū mā euacuet: vt. R. capil. ve. floz bu
 glo. cuscute añ. 3. f. ordet quartā pte. 3. j. ligruie passu
 larū añ. 3. f. an. 3. j. fiat decoctio: de qua accipe. 3. iij. z in
 ea infunde turbith. 3. j. 3. 3. f. polipodij. 3. j. calefiāt pa
 rum: deinde colent fortē faciēdo expressiōnē: in qua dis
 solve cassie aut māne. 3. j. mellis ro. 3. f. fiat potio. C Cl̄el
 facias sic. R. aque lactis in qua bullita sit pmo. 3. f. passu
 larū: z postea colare. 3. iij. f. in tali aqua infunde turbith
 3. iij. polipodij. 3. j. vt supra fiat exp̄ssio cū. 3. j. cassie aut mā
 ne z 3. f. mellis ros. fac potionē. C Cl̄el facias sic. R. aga
 rici. 3. j. salis gēme gra. vj. infūde i aq̄ lactis: z orimell sgl

litici: añ. 3. j. stent p horas duodecim i infusioe. deinde for
tis fiat expressio: cui adde cassie vel mane dissolute cū de
coctioe pma: vel cū aqua lactis. 3. vj. turbith puluericati.
3. j. 3. 3. gra. iij. z fiat potus. C Et si vis aquā ad alembicū
facere facias sic. R. agarici. 3. vj. polipodij. 3. f. turbith. 3.
ij. 3. cinamo. añ. 3. ij. salis gēme: spice nardi añ. 3. f. pas
sularū. 3. j. ista oia cōquassent simul z infundant in aqua
lactis li. j. oximellis squillitici. 3. ij. vini optimi. 3. j. cui ad
de. 3. ij. mane. z hec bene coopita stent: ne respirēt in infu
sione p q̄tuor dies. deinde ad alembicū pone in balneo
marie collocatū: deinde aquā distilla: cui⁹ da sextā partē:
et augeas z minuas dosim si tibi videbit. z hec ē aqua p
delicatis. C In modū pillularū facias sic. R. epith. tur
bith añ. 3. v. carui anisi añ. 3. ij. f. ameos. 3. f. apij z feni. añ.
3. j. f. salis indi. 3. ij. f. vere. simplicis gallie. 3. j. fiant pillule
cū aqua mēte z da. 3. j. Et sūt Alui. in ca⁹ de cura quartane.
C Et etiā iste q̄ sequunt: vt. R. agarici ameos epithimi añ.
3. f. se. apij: anisi: feniculi: añ. 3. j. f. salis idi. 3. ij. f. vere. sim
plicis turbith añ. 3. v. cōfice cū oximelle simplici. z da. 3. j.
C Et facias sic. R. pillularū indarū: pillularum de fumo
terre añ. 3. f. fac quot vis in vna vice. C Et facias sic. R.
3. 3. ij. f. cōquassent fortiter z ifunde in. 3. vj. aq̄ lactis. z
3. ij. f. vini optimi: z bulliat vsq; ad cōsumptionē tertie pil
deinde fortis fiat exp̄ssio: in qua pone agarici optimi. 3. f.
pmittat exiccari i sole. deinde. R. turbith. 3. ij. polipodij
3. ij. f. anisi: ameos: añ. 3. j. f. spice. 3. j. f. vere simplicis. 3. f.
cōfice pillulas cū succo mēte: vel cū oximelle squillitico:
addēdo agaricū illū exiccātū. z da. 3. j. als. n. vsus suz eis:
et sunt mirabiles in isto casu. C In modū pulueris facias
sic. R. turbith. 3. ij. mastici. 3. 3. añ. 3. f. polipodij. 3. j. f. ani
si dauci añ. 3. j. cuc. ad pōdus oim: z fiat puluis. cuius do
sis est. 3. ij. cū aqua mellis vel ordeī: aut aq̄ lactis vel bo
dio cicerū rube. in qua paz bulliat mellis: vel da cū deco
ctione passularū. C Et ex puluere sup̄ascripto cū lib. f.
cuc. fiat cōfectio in morsellis: de qua tribue. 3. j. z plus si li
bet: qz in tāto cuccharo est solutū facile. Notes igit ex
hibito digestiū sup̄ascripto ḡra materie minorande ali
quid ex istis solutū exhibere: debes tñ ip̄m materia nō
digesta in minori exhibere dosi q̄ si materia digesta foret
C Exhibito itaq; minoratiū ad vltiorē trāsies materie
digestionē facias sic. R. oximel. cōpositū. 3. ij. siru. de en
diuia. 3. j. aq̄ feni. buglos. z absinthij añ. 3. ij. clarificet pro
duab⁹ vicib⁹ z aromaticez cū cinamomo. C Et fiat iulep
R. aq̄ radicū feni. z apij añ. 3. vj. aq̄ buglos. 3. iij. aq̄ beto
nice: aq̄ fumiterre añ. 3. ij. aceti. 3. j. cucch. 3. iij. mellis de
spumati. 3. ij. fiat iulep aromatizatū cū cinamo. z da. 3. iij.
p vice. C Et da ex ags sup̄ascriptis. 3. iij. cū. 3. f. cucchari
C Et ad eandē intētionē facias sirupū magistralem isto
mō. R. sticados: melisse: florū buglos. z boragi. añ. 3. j. f.
germādie: scolopē. añ. 3. f. radicū apij se. petrosil. añ. 3.
vj. polipodij. 3. ij. passularū. 3. f. fiat decoctio in li. iij. aque
vsq; ad cōsumptionē tertie ptis. deinde coles z cū li. j. cuc
chari z aceti. 3. ij. fiat sirupus lōgus aromatizat⁹ cū optio
cinamo. z da. 3. iij. p vice: vel sufficiēter decoquat: d quo
accipe. 3. iij. aq̄ feni. fumiterre: z buglos. añ. 3. ij. clarifica
p duab⁹ vicib⁹. Septies aliquo ex istis digestiū exhibi
to da qd vis ex dictis solutū: post qd materie se quēti da
3. ij. tyriace optime. C Et qz vplurimū hec egritudo ē lō
gior: p aliquot dies infirmā quiescere pmitte. Deinde da
digestiū tale. R. sirupi de epith. 3. ij. oximellis simplici
3. j. aquarū absinthij feni. z buglo. añ. 3. ij. clarificet p dua
bus vicib⁹ aromatizatū cū cinamo. Et si videris materi
am magis ad digestionē deuenire: adde loco o. oximellis
simplicis oximel cōpositū: z dimitte aquā feniculi: z loco
ip̄ius pone aquā fumiterre. C Et facias sic sirupū ma
gistrālē. R. radicū brusci: sparagi: apij: petrosil. feni. añ. 3.
f. camedreos: eupato. calām. cicoree scolopē. añ. 3. f. me
lisse: florū bora. z buglo. añ. 3. f. se. ani. z feni. añ. 3. ij. spi
ce nardi. 3. ij. f. polipodij. 3. ij. f. passularū. 3. vj. fiat decoctio

in li. iij. aque vsq; ad p̄sumptionē tertie ptis: deinde coles
et cū li. f. aq̄ fumiterre: z. 3. ij. aceti. z. 3. j. cuc. lib. f. mellis
dispumati fiat sirupus lōgus aromatizat⁹ cū cinamo. et
da. 3. iij. f. vel. iij. vel vsq; ad sp̄situdinē decoquat: d quo
accipe: 3. iij. aq̄ buglo. feni. betonice añ. 3. ij. clarificet pro
duab⁹ vicib⁹: z aliquot vicib⁹ da: deinde ex sup̄ascriptis
aliquod exhibeat solutū. C Debes igit modo dicto gra
datum pcedere q̄tum est de digestiū pariter z solutū
vsq; ad finē egritudinis: min⁹ apitiū a p̄ncipio exhiben
do: ad maius apitiū gradatim ascēdēdo seu pcedendo:
pariter a minori solutū vel in minori dosi ad fortius vel
ad maiorem dosim. Et si clisteri forti vti volueris: vi preci
pit Alui. q̄re descriptionē in cura q̄rtane melie fecalis: et
loco cōfectiōis amech pone electuariū indum vel diafini
con. C Et nota ppter lōgitudinē egritudinis debes dimit
tere inter vnū solutū z aliud si interdū ante cenā. 3. ij. pillu
larū alefangi. exhibueris bonū erit. vel. 3. ij. pillularū
cōm aloes z myrrhā laudando p p̄n. C Et si imediate
ante sirupoz exhibitionē volueris quorūdā more sup̄ius
noiatoz p̄fectionē aliquā p̄bere facias sic. R. specierū di
arodon abba. specierū electuarij de gēmis vl diamarga.
ac p̄fectiōis de musco dulcis vel diaphris arcoticon añ. 3.
ij. suc. albi li. f. fiat p̄fectio in morsellis cū aqua buglos. de
quib⁹ vnū ante sirupi exhibitionē p̄beas. versus statū au
tem pone solū. 3. j. specierū diarodon. z. 3. ij. alteri⁹ cōfecti
onis. C In statu vō z declinatiōe vtere quo volueris ex
eis dimittēdo diarodon abbas: z tūc co maxime pueni
letitia galie. C Quid siendū sit circa s̄om epar z splenem
cū mea in hoc sumario nō sit intētio de ip̄oz egritudini
bus ptractare. q̄re alios doctores: z fac vt ip̄i te docent.

C Circa paroxysmi regimē q̄tū est de rigore cibatiōe z ali
is h̄mōi facias vt supra te docui. si in cura q̄rtane melanco
lie fecalis puocādo vomitū si opus fuerit cū eis que illic
scripta sunt. C Et si p diē ante poxismū vomitū puocare
volueris: facias vt illic tangit: qz ceteris parib⁹ magis in
ista q̄ in alijs specieb⁹ q̄rtane vomitus puenit. tyriaca et
sitr metridatū trāsactis dieb⁹. xl. cū vino calido semel aut
bis in septimana est exhibēda in isto casu. Balnea z stufe
digesta materia in hoc q̄q; pueniūt: ante vō minime: qui
bus si vti volueris descriptū illic ordinē obserues. Et idē
dico de v̄ctionibus. De trociscis vō z succis quos ponit
Alui. vt ibi docet facias: qz maxime cōueniunt in illo casu.
C Si itaq; decipias in poxismo vt ibi tangit. Et si infir
mus a potatiōe abstinere nō pōt: da aquā ordeī vel aquaz
simp̄r coctā. nō tñ vt sepe dictū est actuali frigidam. 3. f.
mixture infrascripte. R. cōserue bugl. 3. ij. cōserue bora
ginis melisse z ros. añ. 3. j. f. manuschrusti. 3. ij. diamargar.
3. j. fragmētoz oim lapidū p̄ciosoz añ. 3. j. margaritarum
3. f. folioz auri numero. x. fiat mixtura z de aureis. De hac
quoq; qñ libet sine aqua cōmedere pōt pro virtutis sustē
tatiōe: quā p̄tinue querūt astates. C Et si nō placet ista mi
xtura cū aqua pro suis extinctiōe facias iulep isto mō. R.
aq̄ melisse: aq̄ buglo. borag. z ros. añ. 3. ij. fiat iulep cū. 3.
ij. cuc. albi: aromaticez cū optimo cinamo. z misce cū ags
p̄scriptis: qz aquā ordeī vel simp̄r decoctā equis portiōi
bus in potu tribue: vel adde plus de cuccharo. adde q̄q;
ad sirupoz sp̄situdinē: z da tpe sitis. 3. ij. cū aqua ordeī
3. iij. vel aq̄ simp̄r cocte. Et hic quartanarum interpola
tarum finitur cura.

C De cura quartane continue zc. Caplin .vj.
E melancolicarū se. narratio cōpleat q̄rtane cōti
nue restabat ponere curā: verum vt oēs testant au
ctores hec raro accidit: quā si pur curādā habuerit
oēs attēde diuersitates q̄ in materia m̄lica esse p̄nt. vtrū. f.
sit melica naturalis sanguinea: colerica aut flātica: ad cu
ius certitudinē ex sp̄habitis poteris venire. z post h̄ debes
curā variare: vt te docui in p̄cedēb⁹. Inter tñ hui⁹ curā
et illarū hoc interest: qz totū regimē ceteris parib⁹ in hac

plus ad frigidum debet declinare: et propterea cum materia inter vasa continetur: et per consequens sanguini sit admixta flebo, thomia sienda etate complexione et humori alij ad ipsam regionem consentientibus prius facta eorum supfluitati expulsiōe cū suppositio cōi vel aliquo ex clisterib⁹ seu potio nibus lenitis suprascripis. Cū dic tamē vñū nota qd dige sta mā si emorroydes potes puocare vtilissimū valde fo ret cū illa melancolica materia admixta sanguini sua gra uitate optime p vias illas euacuet. Cura igit p portioā biliter in hac correspondet cure interpolate faciedo nō na turalium rerū regimē plus in hac qz in alijs ceteris pari bus vt dictū est ad frigidū declinare. Ideo carnes subtra here oportet vel saltem cū appropatis frigidis eas magis alterare. Vñū quoq; magis limphandū vel forsan totali ter abstrahendum vt ex phabitis clare cōphendere pote ris. Cū Medicinalia debet magis ad frigidū declinare. vñ syrupus acetosus potest in cura hmoi exhiberi. vt refert Abolai filius. Et si for⁹ oxymel simplex et si vteris aqua de radicibus vt ipe dicit sint radices endiuie scariofile bu glos. Et p semina intellige frigida vt cucurbita melonis. Solutua plura habes supro loco suo descripta: quorum si tibi vsus fuerit necessarius illa tuo mō corrige. Et non obliuiscaris quattuor canonū in cura quartane melanco lice fecalis superi⁹ descriptorum. Ibi enī sūt qz maxime ob seruandi in hac cura. Et quia si interpolatarū curā diligē ter consideraueris descriptis hic paucis attētis quartane continue cura planissima tibi fiet. Cūq; eueniat rarissime melancolicis febribus finem impono.

Tractatus quitus in se cōtinet capitula sex.

Quid intelligere debeam⁹ p duplicē tertianā seu tripli cem tertianā seu quotidianā: et quid p duas tertianas vt duas feb. compositas.

Capitulum i.

Lacet in hoc loco iuxta cōem modum loqndi medicorū qd ipsi p simpli

p cem: duplicē. et triplicē tertianā quotidianāz vel quartanā intelligāt. Subsequēter qd per duas se. vel duas tertianas qtuidianas vt qrtas

nas deinde qd p se. cōpositā declarare. Cū d p mū simplex dicit tertiana cū aliqua mā colerica eiusdē speciei specia lissime vel eiusdē denominationis in aliquo vno loco ex tra venas putrefit: de tertio in tertiu vnicuz causat paro xismū. Cū duplex vero si in duob⁹ distinctis locis colera putrefiat exēpli grā. si colera nālis seu nota putrefiat in stomacho: et hoc modo suū facit paroxysmū: alia vero cole ra eiusdē denoiationis in epate cras aliu paroxysmū pro duxerit hanc tertianā duplicē sermo cōis appellat. Et ita potest imaginari triplicē quadruplicē: et pariter de quoti dianā et quartana dicendū ē. Cū duas vō febres esse dici mus quādo diuersaz denominationū due vni accidunt. exempli gratia. Sicut quotidiana et tertiana vt tertiana et quartana. Et ita dicendū est de tribus feb. Cū per duas vero tertianas et quartanas intelligim⁹ si due tertiane vt quartane nō eiusdē denominationis vni eueniāt. puta vna tertiana pura et vna nota. Et ita de quotidiana et quarta na dicendum. Cū per feb. vero compositas intelligim⁹. Si due febres inuicē componantur vt putrida cum eibi. ca aut tertiana cum quotidiana vel quartana vel tertiana nota interpolata cū tertiana pura cōtinua. et sic de alijs Cū pmo patet qd nō dī feb. cōposita rōne compositionis materie: qz tūc quelibet tertiana nota et quartana diceret se. cōposita qd nō est verū. Et quo ad imaginationē istaz febrium cōpositarū infinitas posses facere combinatio nes. Cū ex quib⁹ patet qd si tot se. possunt in simul cōponi alicui paroxysmi quandoq; simul pceptibilr possunt eue nire. vel simul incipient ad istū intellectū. s. qñ vnus inci pit alteri⁹ post parū in ceptionē picipies: tales paroxysmi a medicis cōcantes appellant. Et quādoq; vero ante qz primus finiat alter supuenit: et tales subintrantes dicunt. Quandoq; vero inter vnum et alium cadit modica quies

et tales coalternantes sive coalterni dicuntur.

De cura istarum se. si fuerit simplex tertiana: scis ex pre habitis qualiter eā curare debeas. Si vero duplex fuerit eam curatiōe simplicis curas. si autē fuerint due tertiane cura eas curatiōe eis correspondente: qd ex antescritis sci es. Et idem de quartana et quotidiana dicendū est. Et si sint febres composite sūm diuersitate compositionis curan de sunt. Cū inter has tamē aliquē sūt famose propter eaz periculum atq; curam laboriosam. Unde sollicite et pri denter est ad eas pcedendum. Et talibus feb. condignuz est vt sequens capitulum faciat mentionē: que se. emitri teus nuncupat. Et sic huic capitulo finē impono.

De signis emitriteoz et pnocticiis qz demeritiuis. Cap. ij.

Alia fuit inter nonnullos antiquos de emitriteo m verborū agutatio ponētes ipsi⁹ vnicā esse speciem: alij tres alij quattuor. Sed hoc relinques atq; ratio nes eos mouētes: dico qd emitriteus est feb. composita ex duabus se. quarum altera tertiana semp existit: et hoc est qd sonat vocabuluz nā emitrite⁹ dicit ab emi grece qd est medium latine: et tritena tertiana: qz in emitriteo vna febris est semp tertiana. scdm hoc plures possunt esse speci es emitritei: ratione scz cōpositiōis tertiane cū alijs. De fa mosioribus tamē faciā mentionē que tres ab auctoribus esse dicuntur: maior scilz minor et medius. Cū maior ē duz melancolia intra venas: colera vero extra venas: putrefi unt. Sed cum pluries cōiungat melancoliā extra vasa pu trefieri qz intra: et colerā intra qz melancoliā: et quartana rarius veniat cōtinua qz tertiana continua: potes hāc spe ciem emitritei cum alijs cōiungere. et sic quattuor habeb species emitritei diuersas curas recipiētes. sed ista quar ta species nondum est baptizata. Cū minor vō emitrite⁹ est cum flegma intra venas et colera extra venas putrefi et iste verus dicit emitriteus aqud auctores. Cū medius vero e contra. s. cum colera intra et flegma extra putrefi.

Signa istarū specierum emitritei sunt satis cognita dis ficilia: quia paroxysmi sive exacerbationes vel subintrantes. Et nisi signa febriū simplicū habueris bene prompta nunqz venies ad istarū cognitionē febriū. Et tamē si pdictarum febrium: signa tantū notaueris: hec tibi nota fient pillaz quia scdm earū cōpositiōē erunt signa quoq; composita his nō obstantibus aliqua ponā hic: vt leuius in ipsarūz cognitionē valeas deuenire. Cū maioris emitritei signa sunt: qz infirmus cōtinue affligit cū lento calore satius et ho ra melancolie de quarto in quartum magis infesta: s. siccitas adest cum nigredine linge et instantia vigiliarū: et qñ qz in somnis nigra corpa et mortua infirmū terrētia appa rent. licet ratioē colere res citrinas et rubeas nōnūq; pti piat: ac ignēz sibi videt qd volet interdum: de tertio vō in tertium supuenit tertiane paroxysmus in horis colere cū horripilationē et alijs signis tertiane interpolate. S3 quia paroxysmus esse potest tam tertiane pure qz tertiane no te. Quatuor signa distincta sūt supius: illa tibi memorie re cōmitte: quia tunc cognitio poxismi facillima erit. Ultima erit subtilis rubea: ad quandā tamē tendēs nigredinem sive luiditātē: immo quādoq; plūb ea p totūz apparebit. Cū vltimus vero erit strictus pūis et tardus: in statu autem paroxysmi fiet magnus et veloc: licet nō tanta magnitudo ei acquirat: et velocitas quāta melancolia existēte intra ve nas. et transacto poxismo fiet strictus et parvus et rarus vt primo. Et si infirm⁹ fuerit in tempe anni etate: regiōe cō plexione: aere frigidis et siccis. Regimē vero pcedēs fue rit colere generatiuum: vt e contra si fuerit in tempore an ni et etate: complexionē: et aere et regiōe calidis et siccis re gunem precedens melancolie indicabis. Cū si infirm⁹ conti nue februat de tertio in tertiu et hora colere magis infesta tur: de quarto autē i quartū prius habuerit quē ex signis quartane suprascriptis aliqua habere. cōprehendes. Et

uina sit ignea ruffa magis q̄ in p̄cedenti. Pulsus v̄o sit velox & spissus cū lingue nigredine aspitare cū magna siti et alienatiōe & vigiliāz instātia. cū hoc & sūt que imēdiate de etate & cōplexione & silibus dicta sūt quartam speciem emittit ab auctoribus nō cōiter baptizatā ponere nō vereris. C̄si aut̄ fuerit fe. cōtinua cū lento calore: & oī die flegmatis hora extrema frigēt aliquāl. ita vt illa hora aliqualis excresecētia p̄tinue se. p̄cipiat: adest in capite grauitas & p̄pter multitudine vaporū ad ip̄m ascēdentiū multo somno grauiat. ita vt quasi subeticus videat de tertio i tertium paroxysmū tertiane accidit eadē cum horripilatione et alijs signis in paroxysmis tertiane ventre solitis: q̄ mēu cōtinue tene. si honore de se. habere volueris. Urina sub ruffa in colore tamē remissa spissa & liuida: & maxime circa p̄supiores. vomitus quoq̄ si affuerit ex colera erit & flegmate mixtus. Et si infirm⁹ fuerit in tempore anni: cōplexione: regione: etate: aere frigidis & humidis. Precedens v̄o regimē colere multiplicatiuū vel econtra: q̄. si tempore: complexione: etate & regione calidis & siccis et p̄cedēs regimē flegmatis generatiuū: si de minori ceruicem emittit. C̄si si videris infirmū cōtinue febrientes cum calore acuto & intenso valde cū alienatiōe furore & vigiliariū instātia & nigredine & asperitate lingue cū vehementi siti de tertio in tertiu & hora colere febriū hec magis inualescat: singulo vero die & hora flegmatis eū paroxysmus inuadit cū rigore frigore & alijs accidentibus paroxysmū quotidianē feb. cōcomitare solentib⁹ q̄ longinq̄ a tua memoria habere nō debes: si de his se. bene vis iudicare. Urina vero ruffa v̄l subruffa fuerit mediocri cū substantia liuēs a media regione supra: hunc fore mediū emittitē p̄nunciabis. & si in t̄p̄e cōplexione & similibus calidis & siccis. regimē vero humidū & frigidū p̄cesserit vel econtra: certius habebis iudiciū de hoc.

C̄si pronostica autē maior emittitē raro accidit: & si euenit raro curā recipit. De emittiteo vero nō baptizato huic opposito si venerit in breui terminat: q̄ rōne colere intra vasa putrescētis erit tertiana cōtinua que p̄pter velocem motū eius finit in breui: sed paroxysm⁹ quartane manebit: & p̄pter hoc in breui iterū vel feb. simplex remanet: que quartana interpolata nūcupat: & q̄ tal' emittitē accidit raro: & cum adest p̄pter ei⁹ velocē terminatio, nem a medicis cōiter nō discernit: ideo auctores de eo nō aliā fecerūt mentionē. C̄stem emittiteoz termin⁹ est s̄m materiā ipsos cātem: & s̄m q̄ intra vel extra venas putrescit. Unde colera dominā s̄m abbreviat. flegma autē si ue melia ip̄m plingat. & ob hoc alig inter acutas egritudines ip̄m ponit: qua de re v̄lira sex mēses vt refert Alui. nō contingit aliq̄ plingari. Et si q̄stante fuerit solertie vt horū emittiteoz spēs cōprehendat ex phabitis leuiter fiet cura: sciatq̄ curā adhibere: q̄ s̄m humorū compositionē debet esse & cura cōposita. q̄ s̄m exigentiā calida cum frigidis & humida cū siccis debes cōmiscere. Mā vt ingt aboali p̄ma quartī ca⁹. p̄prio: inter calidūz discernunt & frigidū cum frigidis si opus fuerit cordis calorez extraneū extinguēdo: & cū calidis materiā digerēdo eō triteum absq̄ hoc: q̄ si natura fortis nō fuerit in discernēdo tūc nō p̄dest curatio quocūq̄ mō fiat. Cōsidera igitur hāz fe. cōpositionē & s̄m naturāz materie cōponētis & loci differētiā: hoc ē qd̄ itra vel extra venas putrescit. De his p̄noscari hoc leuiter facere scies si p̄cedentiū p̄noscica bene memorie cōmendaueris. Et hec tā de signis p̄noscica q̄z demonstratiuis emittiteoz.

C̄De cura emittitei maioris.

C̄curā emittiteoz deueniēs a maiori p̄mo inchoādo. Qui & si sit de raro contingentib⁹ ip̄m fieri: nō tamē includit repugnantiā. C̄sit igit aer temperatus in frigore ad humiditātē declinās tamē: quē si naturalem nō habueris s̄m necessitatē tibi fabrica. qd̄ leuiter fa-

cere scies si p̄teritoz fueris recordat⁹. C̄Eligat quietem motū relinquēs: somnus solito longior conueniet: inter anime accidentiā gaudiū cōueniet i p̄tatum. sed aliozū superfluitas est oīno vitāda. C̄Et regimē tibi memeto. Si pams bene a fursure mundus: & si sine sale pinsatus crustis inferioribus & superioribus abieciis etate triū diez. Carnes sint edine galline iuuenes: vituline: caprioline lactates & natuūtan p̄pinque: & cōsimiliter cuniculine: lepore: & porine nōnūq̄ possunt exhiberi fastiant: p̄dices: & auicule rubales s̄lī p̄ueniūt: & hec carnes elix potius q̄ in veru coquant: & si fuerint affate cruste deponantur.

C̄Pro ferculo tñ in brodio suarū carnū q̄z aliter cōuenit amidū simula auenatū ordeatū amigd. pānata spinachia borago lactuca: endi. cucurbita. C̄Pro saporib⁹ elige ex habitis supius in cura q̄rtane & tertiane. quas iudicaueris s̄m exigentiā cōuenire. C̄Et scias q̄ s̄m colerā huiusmodi: p̄oxysmi inductuā debes totū regimē ad magis v̄l minus frigidū facere declinare: p̄ncipalr tamē habito respectu ad materiā intra venas putrescētē. C̄Cinūz sit album vel rubēū clarū inter dulce & acerbū mediū tenēs potius versus latus acerbūatis declinās cū aquis cūchari s̄m eius potentia limphatūz. C̄Libere aque pices eligantur: vt temali: lutij: perge & c̄. C̄Fructus p̄pter eorum in stomacho corruptionē facili vitandi sūt: & repletio cōsimiliter ois. De manitiōe autē infra scriptis patebit: quare de eis breuiter expeditus: q̄ nō naturalū regimen ex scriptis p̄te eligere scies ad medicinalia cōdescēdo.

C̄Pro q̄ nota q̄ si venter cōstipatus fuerit cōmū supflutatum p̄mo fiat eductio cū suppositoio cōi vel alio simili. C̄Uel fiat tale clistere. R̄. malue blutis mercurialis: oz. dei. aī. ʒ. iij. fiat decoctio: de qua accipe lib. j. s̄m in qua dissolue cassie pulueris cūchari aī. ʒ. j. olei vio. ʒ. iij. sal' p̄rum: & fiat clistere. C̄Et si p̄os sentire volueris. R̄. lupul. capilloz ve. florum boraginis: buglosse: & vio. aī. ʒ. iij. & fiat decoctio. de qua accipe. ʒ. iij. s̄m in qua dissolue manne aut cassie. ʒ. j. s̄m s̄rupi vio. ʒ. j. & fiat potus. C̄Cōibus autem educus supfluitantib⁹ fiat flebothomia de basilica de xtra. vel dena media regis ad flebothomia cōsentientibus. materia intra vasa existēte cōueniēs ē flebothomia vt sentit. Auicē. prima quartī. caplo de cura quartane et continue: & mēu habeas flebothomia: & solutiua semper in die quietis seu minoris afflictionis exhibere. C̄Cū si videris materiā p̄ multitudine naturā opprimere: quā minorandā iudicaueris: facias sic. R̄. reubar. ʒ. ij. spice gra. iij. polipodij. ʒ. j. infundant in aqua lactis. ʒ. iij. deinde calefiant: & fortis fiat expressio. cui adde cassie vel manē. ʒ. j. s̄rupi vio. ʒ. j. fiat potus. C̄Uel facias sic. R̄. capil. ve. lupulo. floru boragi. buglos. aī. ʒ. iij. s̄m tamari. dorum. ʒ. j. fiat decoctio. in cuius q̄si fine addas euphimi ʒ. iij. de tali decoctiōe accipe. ʒ. iij. s̄m in qua dissolue cassie vel manne. ʒ. j. electuarij de succo rosaz. ʒ. ij. cōfectionis amech. ʒ. iij. s̄rupi vio. ʒ. j. & fiat potus. C̄In modū pill. R̄. pillul. de reubar. pill. indarū aī. ʒ. j. s̄miant pillule. viij. v̄l. viij. C̄Uel p̄bolū facias sic. R̄. electuarij de succo ros. ʒ. j. cōfectionis amech. ʒ. ij. cūchari quātū sufficit: & fiat bolus & de auref. C̄Et temp habeas menti solutiua componere s̄m humorū cōpositionē q̄ si plus abūdāt colera: et eius furiositatem times de farmaco plus eā respiciēte adde: & si min⁹ minus. si equalr: qualr. Et ideo plā describe re solutiua mihi supflūū videf. sed respice supra caplis de tertiana & quartana. q̄ illic de solutiuis inuenies oēm maneriē administratiōis solutiuoꝝ. Illa igit s̄m necessitatē in simul cōpone: siue s̄m cōfectiones siue potiōes: siue pulneres: pille siue aque. C̄Exhibito itaq̄ minoratiuo si op⁹ fuerit ad materie digestionē facias sic. R̄. s̄rupi. acetosi. s̄m plicis viol. aī. ʒ. j. s̄m aque endiue. ʒ. iij. aque buglo. ʒ. ij. misce p̄ duabus vicibus: & in. potu tribue. Et si vis clarificā. & aromāca cū sandalis citrinis. vel da. ʒ. iij. p̄dictaz aquarum cū cūcharo: fiat iulep aromācatū cū sandalis

digesta in aqua euacua ea quouis solutio fm regulas statim describas. Et si egritudo prolongaret: posses dare oximell diureticum cum syrup. vio. sic. R. oximellis diuretic. 3. ij. syr. vio. 3. j. aque buglos. 4. endi. añ. 3. ij. clarificetur pro duabus vicibus. Et si materia incipiet digerit: posses addere aqua sumiterre: et isto digestio pluries exhibitio euacua vt supra. Cōfectōes in hac emittitei spē cōueniētes sūt diacozalliz manuschisti cū plis. Cū el facias sic. R. margaruarū. 3. j. corallōz ru. 3. ij. saphiri grana. ti. smarag. rubini añ. 3. f. cinamo. 3. f. cūcha. al. lib. f. fiat cōfectio in morsellis cū aqua rosa. et buglo. Cū el fiat tal mixtura. R. cōferue borag rosa. buglo. et viol. añ. 3. ij. manuschisti cū plis. 3. ij. diacozal. 3. j. folio. auri numero. xij. fiat mixtura et deauref. Et si magna fuerit in epate flamma posses in declinatōe addere triasandalozū vel diaro don abbatiz: que tamē plus in fine declinatōis cōueniūt q̄ in alio tpe. Cū el facias sic. R. specierū triasandalozū spērum diaro dō abba. añ. 3. ij. cūchari al. lib. f. et fiat cōfectio in morsellis. Cū si iudicares cor et par fore multum inflāmata ppter qd velles eis epithima applicare: quere supra de sinocha inflātua. et c. de tertiana pura. ibi te docui. Cū de facto cibatiōis fm status longitudinē vel ppinquitatē debes a principio grossius vel magis tenuiter cibare vel dietare: qd suprascriptis inspectis leuiter facere scies. Hora vero cibatiōis sit cū magis quiescit infirmus. Et hec de cura maioris emittitei.

De cura emittitei nondū baptizati. Cap. iij. **Ad**mittitei nondū baptizatus cōiter est cū colera in ira venas et melancolia extra putuerit. Cū pro cuius cura totū regimē ad magis fridum et humidū q̄ in pcedenti facias declinare: et ppter hoc carnes exhibende non sunt. q̄ si exhibeant alterētur cum lactuca: cucurbita: endiua: portulaca: vel agreffa: suc. arantij. grana acetositate curi: vlt cū q̄tuor se. frigidōz emulsiōe. Et si colerica se. recesserit melica remanēte: cura vt in pprijs capitulis supra tangit. Cū inū q̄z non def: sed aqua ordeī vel cūcha. sed si etas vel cōsuetudo vel aliqd hūmōte coegerit ad dandū vinū sit albū bene limphatū. Cū ex cōfectionibus vtire supius descriptis imediate: et si supfluitum cōmuniū eductio fuerit necessaria vtire clisterib⁹ vlt porionibus lenitiuis in cura tertiane positus. deinde si flebothomia iudicaueris fiendam basilicā dextrā incide.

Successiue ad materie digestiōe trāsfiens. R. syru. ace. simpli. 3. ij. syru. vio. 3. ij. aque endi. 3. ij. aque buglosse. 3. ij. vel aque cuc. 3. vj. clarifica p duab⁹ vicibus aromatice tur cūz sandalis citri. et da de eo vsq; ad materie digestiōnem. Cū deinde si solutiū dare volueris quere in cura tertiane pure: et ex eis facias cōpositiōnē cū descriptis in cura quartane cōrespōdētis huic paroxismo: adde tamē plus de solutiū colere. Itē multa solutiua ad hanc intētiōnē descripta inuenies in cura quartane colerice: et ppter hoc causa breuitatis hic ea ponere dimitto. Cū inū tamē habeas in emittiteo generale: et est q̄ sis magis sollicitus de materia intra venas q̄ extra ceteris parib⁹ putrescente. Et si ppter materie furiositatē vel eius multitudinē ante digestiōnē minoratiū dare volueris ex his que dixi vnū tribe. Cū si necesse fuerit te ad vltiorem pcedere digestiōnē. R. syru. de. endi. 3. ij. syru. aceto. simpli. 3. j. aquaz endi. buglosse añ. 3. ij. vel aque cūcha. 3. vj. clarificet et aromatice cum sandalis: quo pluries exhibito reitera solutiū. Si epithima fuerit necessariū: q̄ re vt supra. Et hec si bene notātur sufficiant p cura quartane speciei emittitei nōdū baptizati.

De cura minoris et veri emittitei et etiā medij. Cap. v. Ignis et veri emittitei cura sic ordinat. Primo facias vt frigiditate et humiditate flegma in suis qualitatibus nō augeat: et siccitate et caliditate colera in suis qualitatibus nō augeat: ppter qd facias vt aer taz in actiōis q̄z in passiuis temporib⁹ existat: quē si non habueris

fm necessitatem altera ipm: qd ex sepe dictis facere scias. Adortū relinques q̄te vti infirmus. Somn⁹ vero cum ratione flegmatis solito minor ceteris partibus esse debeat: et ratione colere maior cū infirmū cōsuetudine adequab. Cū si nōnulli laudāt nō fore malum infirmū nōnū q̄z ad iram puocari: et p idem ad timorē: vt inferi⁹ calore fortificato cōsumat: vel in suis excessiuis qualitatibus alteret. Dico q̄ tutius et regularius ē nullū accidens anie excessiū inducere: cōtingēs ei ē vt ex ira vel timore colera magis q̄ prius intendat. vnde ex tertiana interpolata possz fieri tertiana cōtinua. et sic simul essent due continue quarum simultatem Aluic. et multi alij nō negauerūt: et tūc infirmū pditio valde timēda foret. Cū de cibo et potu a pane inchoans dico q̄ debet esse a surfure mūdus cū sale et fermento cōpetenter pinsatus. Et carmb⁹ vti montonijs: edinis vitulūis: leporinijs: cuniculūis: iuuenib⁹: aui culi parue: et fassiam cōueniūt. Et has carnes cōueniētis ē in aqua q̄z in vernu decog facere. Cū in ferculo vitāda ē cucurbita: lactuca: portulaca: endi. Alijs vero in capitulo de maiori emittiteo descriptis vti pōt. respectū tamē habeas ad colerā hanc inducentē se. si ipam ad inflāmationē maxime acutā cerneris leuiter cūz suprascriptis cibaria sua poterit alterare. Cū saporēs ihs cōueniētes ex suprascriptis sibi elige. Cū in sepe dictū memorie semp habeas. f. grossius vel magis tenuiter dietare a principio fm q̄ statum magis vel min⁹ ppinquū iudicaueris. In statu vero tenuit et in declinatōe gradati ad ingrossationē deuenies.

Visces et fructus sūt oīno vitandi. Sed si pur interdum vteret piscib⁹ sint bone aque squamosi: vt pgre lutij temali. Et si modico cina. in suis condimēis vsus fuerit vti le valde erit. Cū inū sit album vel rubeū clarū vel limphatum fm potentia. Omnis vitāda est repletio. De inanitione vō ifra dicef. Cū ad medicinalia ei trāsundo: si necessaria fuerit lenitio facias sic. R. malue bluis mercurialis sumitatu caulū rube. añ. 3. j. fiat decoctio in cui⁹ li. f. dissolue cassie pulueris cuc. añ. 3. j. olei cōis. 3. ij. sal. iriti parum et fiat clistere. Cū el da. 3. x. cassie aut māne dissolute cū decoctiōe lupul. capil. ve. cuscute: passularum: addēdo mell. ro. 3. j. et fiat potus. Facta lenitiōe si opus ē fiebothomie venā mediā vlt basilicā incide. Cū deinde ad materie digestiōnē veniēdo si magis respicias flegma. R. oximell simplicis. 3. ij. mell. ro. colla. 3. j. aque endiue: aque absinthij: aque feniculi añ. 3. ij. clarificet p duab⁹ vicibus: et aromatice cum cinamo. et hoc si magis respicias flegma. Et si magis respicias colerā pone loco oximellis simplicis syru. aceto. simplicē. Cū si syru. pos abhorret et aquas inleptare velles: debes fm intētiōnē quā habes ad colerā plus vel minus de aqua endiue vel alijs cōmiscere: et si volueris poteris dare solas aq̄s cū cūcharo. Cū si ante digestiōnē materiā minozare volueris: vel digestā euacua: re debes respicientia flegma et colerā cōmiscere magis et minus fm intētiōnē quā habeas. Et qz solutiua sic scribe re longum foret. Require supra in capitulis de quotidiana et tertiana: et ex illis solutis mō quo dictū ē facias mixtiōnem. Cū exhibitio solutiū si ad vltiorem digestiōnem et maiorem apertionē venire oporteat ad syru. acetosuz de radicibus vel oximelle cōpositū. Cū el syru. magistralē sic facias. R. radi. feniculi: apij: endi. añ. 3. j. se. anili: feniculi: apij. añ. 3. f. ro. ru. 3. vj. liquiritie. pañul. añ. 3. ij. suc. endi. suc. apij: añ. li. j. decoquatur i li. iij. aque ad consumptionē tertie ptis: deinde colent: cui addat li. f. aceti fortis simi. cuc. li. f. fiat syru. longus: et aromatice cū cinamo. mo et da. 3. iij. p vice: vel in pissef. et da. 3. j. f. cum. 3. ij. aq̄ guca. p vice: dato sepius digestiū mixturis. et vtire ap. us dictum est. Cū ex cōfectionibus mixturis et vtire ap. propriatis materie calide et frigide fm intētiōnē quam habes: quas elige ex suprascriptis. Cū si tacta in isto casu et duobus pcedētib⁹ bene notaueris cura medij emittitei fiet tibi plana: debet tamē totū regimē ppter colerā

intra venas putrescēt plus ad frigidum declinare: 2 ideo
vtaf lactuca: cucurbita:endi. 2 alijs hmoi securi q̄ in mi
nor. 2 danda ē in principio alijs consentientibus: 2 in au
gmēto aqua ordet: 2 aqua cūchari in potu: 2 dimittat car
nes: vel cum suprascriptis alterent. In lenitiuis 2 flebo
thomia. facias vt sepe dictū est. In digestiuis vō: 2 in so
lutius fm materie dispositionē: 2 idem dico de pfectiōi
bus 2 alijs huiusmodi. Qua de re si fe. aliquas cōpositas
curandas habueris cum multiplices esse possint: vt habi
tum est fm exigentiam curā compone: siue humorales in
ter se componuntur vel humorales et ethica.

Cura fe. que componūtur cūz apostematibus ex cura
deprehēdēs apostematū. Sed cū in hoc summario mea
nō sit intentio tractare de eis eā dimitto 2c. illā cura vt te
docent auctores: q̄ fe. ab illis pendētē curabis: 2 maxime
si quidē atēscriptū memoriē cōmēdaueris. Et hec de emi
tritis 2 cōpositis fe. dicta sufficiant.

CDe signis tam pronosticis q̄z demonstratis fe. pestilētia
lia 2 eius cura. Caplm vi.

In materialibus fe. finem imponerē: restabat de pe
stilentiali fe. aliquā facere mentionem. Et quia in
tractatu de peste: quē ad illūstrē ducē mediolanti cō
feci postq̄z hunc tractatū de fe. vsq; ad caplm p̄sens exclu
sue p̄fecerā: nō solū apostematū pestilentialiū materiam
sed etiā ipsi fe. pestilentialis causas. 2 signa tā p̄nostica q̄z
demonstratiua. 2 curā p̄tractau: de ea hic nō multūz sim
brias p̄tractabo: attamē de ipsa hic aliqua paucula ad apo
stematā pestilentialia nullū habendo respectum satis vti
lia: 2 hinc p̄posito p̄nētia scribere disposui. CPro q̄ no
ta q̄ feb. pestilentialis p̄t ab oibus humorib; indifferē
ter puenire. Nā cōtingit interdū aerē esse infectū veneno
sitate: puta a cōstellatōe vel ab aliq̄ vapore ab aliq̄ corpe
resoluto: sicut exēpli grā. Lab infectis cadauerib; 2 a sta
gnis corruptis a cimiterijs sterquilinis aut cōsilib;: q̄ aer
sic infectus ad cor attract; spūs inficit venenositate: qui
secti hominē magis aptū talē infectionē suscipe inficiūt: et
sic fe. causat pestilentialis. Interdū tamē in viscerib; ter
re vapores includunt venenosi q̄ plantas inficiūt aut plā
tarū nutrimentū: ppter qd illa terre nascēua comesta nō so
lum humores quos generat inficiūt. verū etiā in corpore
existētes. Ideo dicebat Aui. 2^a p̄mi. doctrina. 2^a ca. de in
dicijs cōplexionis āni. q̄ mortalitates corrumpūt arbo
res 2 vegetabilia: ideoq; corrūpūt ex ea aīalib; q̄ ea co
medunt. Et ideo hoies q̄ eis vescūtur: corrūpūt 2c.

CQuia autē fe. signa cōia sunt: q̄ sine magno exteriori ca
lore infirmū interi; inquietū reddit. Calor enī ppter ma
ximū cordis nocumētū trahit ad intra: ideo solū in interi
us incendit. Unde nōnulli interdū referunt se tñ cauma
ad intra sentire: vt aduri videant: 2 ideo necessario in tali
bus magnificat anhelitus vel frequētat: pulsus in oī talē
fe. vtplurimū est debilis velox 2 spissus 2 sistoles maior
dyastole existit. CQ̄ si cū hoc alienatio furor aut instan
tia affuerit vigilariū faciet ac oculo; citrinitas cū nigre
dine lingue oris amaritudine vel faldedine cū intēsa sitia
colera seu a flegmate falso hāc fe. puenire iudicabis. In
flegmate tamē falso accidentia oīa q̄z in colera magis de
bēt esse geta. CSi at infirmo appareat vt circa p̄cordialia
suffocet: 2 i ore dulcedinē aliquā senserit: rubedoq; i facie
et oculis appareat: cūq; ipm tetigeris: 2 faciēquasi madi
dam ac si sudare vellet inuenies nec ei magn; infit furor
alijs signis cōibus appentibus sanguinē fore in cā p̄nū
ciabis. CSed si a flegmate puenerit paliditas ponis q̄z
rubedo erit in facie: ac getiora oīa accidentia erūt: 2 ceteris
parib; maiorē q̄z in alijs inuenies diuersitatē in pulsū:
et stat q̄nq; in isto casu vt nō loquaf neq; bene sentiat pro
pter defectū aīalīs v̄tutis. CEst si a melacolia puenerit
infirmus erit magis tristis minusq; de salute cōfidēs. Et
vt breuiter me de his expedit: si vis certius indicare in
cetera p̄sidera cōplexionē 2 regimē p̄cedens: deinde etia

tem 2 regionē: ipsi anni: 2 sitia sepe dicta. Et de his iudica
fm humorē cui magis pueniūt. CDe natura at huius fe.
est vtplurimū variolas: 2 morbillos antracē carbūculūz
vel bubonē demōstret. De q̄bus si notitiā habere voluerit
recurre ad tractatū de peste. q̄ de illis illic plene tractat.

Urina autē in tali fe. ubi semp nūciū certior non existit.
Nam ex his q̄dem fe. vt ingt Aui. est in qua nō sentit eger
neq; tangēs p̄pinquus multitudinē caloris: neq; alteratur
pulsus aliqua alteratiōe magna: 2 tamē ipsa est interficiēs
velociter. Cui causa ē vt ingt Eōcilia. differētia. 95^a q̄z pro
p̄tū est fe. pestilentiali vt cordi inhercat. 2 si alijs mēbris
p̄cipalib; adhuc radicalr inexistat. Unde nā si grandis
in corde fuerit infectio p̄terita in nullo attētat insurgere
p̄tra morbū. Sed corpus velut in sanitate gubernare co
natur: 2 iō v̄rina sepe apparet bona 2 pulsus bon; 2 infir
mus velociter morit. Si tamē a sua naturali disposiōne
fuerit mutata sup illū humorē iudica: quē tibi peccare de
mōstrabit. qd facere scies ex aliarū fe. putridarūz doctrina
p̄habita. CIn tali fe. q̄z plurima sepe mala eueniunt acci
dentia: vt sin copis frigiditas extremorūz sudor frigidus
spasmus. interdū inflat v̄ter ac v̄lia sic si esset ydropic;
fluxus quoz ventris accidit v̄nctuosus ac vomit; diuer
sorū colorūz ac materiez diuersaz. Et si infectio fuerit
confirmata p̄prium est ei vt omnia oleant exeuntia.

CHis habitis attēde p̄nostica que ifra te docebo. Primo
in signis quātūcūq; bōis nūq; iō cōfidās. q̄z vt statū dictū
est pulsus 2 v̄rina p̄sepe bona sūt: cū q̄bus tñ infirm; velo
citer morit. Unde refert Gentil. supra p̄ma q̄rti. q̄ quen
dā vidit ita febrentē leniter: vt nec cibū neq; somnū soli
to dimitteret: 2 hora cōsurgēs cōsuetā facta sua p̄sist vt an
tea faciebat: in quarta vō in capite ipso sudor frigidus ap
paruit statū 2 signis pestis apparētib; mortu; est. CSin
copis vō cerebro eueniēs sudor frigidus: diuersorū colorūz
vomit; 2 maxime ad nigredinē tendēs egōnes liquide 2
v̄nctuosē. Urina nigra 2 luida anhelit; fetēs spasmū vel
apparēs ydropis. qdlibet istorū infirmū vtplurimū si
gnificat p̄ditionēz. Q̄ si oīa vel ex his plima fuerint infit
cōplicata de futura morte nullaten; dubitabis: p̄traria vō
nō imē salutē sed spem salutis possunt asferre aliquale.

CProstratio appetit; lingue nigredo inquietudo aliena
tio insomnitas absq; signis supiorib; apparētia 2 si totalē
de infirmo despatōnē nō p̄nunciant: signa tamē valde ti
morosa existunt. CHis habitis ad curā deueniēs p̄mo sex
rez nō naturalū regimē antēscribā. CEst igit aer ad fri
giditytē tempatā 2 humiditātē reducē: qd facias cūz so
lijs salicis quercinis 2 silibus. ac cū herbis cū florib; col
lectis oī die camerā substernēdo: debet etiā si fuerit diues
pauimētū camere ex aqua ro. cū aceto mixta irrorare in q̄
imponatur sandali rub. 2 citrini cū trociscis de cāphora;
posses etiam de ipsis trociscis super prunas ponere 2 ca
meram suffumigare. In hyeme renoua aere; cum igne
claro 2 sine fumo 2 cum salice vel iunipero; posses ca
meram suffumigare cum iunipero; et super prunas po
nere posses de trociscis de ligno aloes vel ciperis mesue
vel galliam muscatam vel aliptam muscatam. Et super
oīa in aeris rectificatōe sis bene sollicitus. CQuātū ad
sommū 2 vigiliā non cures in p̄ma diē nālī q̄ ipse dormiat
nisi parū versus aurorā ne ppter sōnū mā illa venenosa
magis it; icludat. Et vt possis flōmā 2 alia facere q̄ te sta
tū docebo. CProcurēs insup modis oīb; q̄b; poteris infir
mū sine terrore detinere ei semp p̄mittēdo salutē. CIn i b
casu dulces melodie pueniūt 2 dulces cātulene: ac son; mu
sicalitū istrumētōz vt cū lyra cythara 2 h̄. CQuātū ad ci
bū 2 potū cū pp venenositatē mae v̄t i talib; maxie p̄ster
nas p̄mua idiget restauratōe. CIn i b casu plimi eoz q̄ vi
rilt 2 sup illud comedūt violētē absolutū 2 viuūt. p̄ q̄r
ti. de cura fe. pestilē. Et iō Ras. x. almā. c. de fe. pestilē. hac
pterea igit laborātes passiōe ad cōcedēdū aliqd sūt cogen
di. fm aut tenorē v̄tutis sūt infirmitates dietādi. Nā si cō

itas valde fuerit poteris subtilius dietare. Conueniunt igitur ei pulues ex farina ordeï vel mulcti eius aut auena et triti cum cū lacte amig. ppata. amidū et filia. Et q̄ ca^o cū lacte amig. dulciū pparetur cum aq̄ ordeï. Et si talia nutritio facere volueris in brodijs gallozū nōdum coeuntium vel pullozū iuuenum aut edi. decog facias. s. brodia cū lactuca alterando vel endiuia cucurbita vel porulaca vel habeo semia comunia que aliquatū cōquassata et in pectus ligata buliantz carnibus illis vel tales carnes vsqz ad ossium separationē decog facias. et foriter expressis brodiū expressum exhibe. in quo si parū succi limonis acetositate citri. pomoz acetosozū acetosē ppatozū vim agreste vini berberis vel granatozū bulierit esset laudabilis ad hoc. Uel facias cōtusū ex istis carnibus alteratum cū aliquo suprascriptozū. Uel exhibe aquā carnis seu sublimatū carnis eodē mō: et cū illis sem. put. describis. s. dia 2^a. c^o. pmo. ponēdo illa q̄tuor genera camphore cū illo puluere. Et tu vide ibi. de bestamē illū puluere q̄ cuz carmbus ex quibus sublimatū efficit cōmiscere ordinate sūm diuersitate se. cōtum etatū et hūmōi. Nā in se. flegmatica posses addere parum vini cū aqua qua aspgit. Et hoc sublimatū qd̄ in pede montium substantiā vocant facere posse ad alēbicum: vel in alio vase. Et tu facias vt libet. Rā. allato ca. laudat puluē ex farina ordeï cum lacte acetoso facta cōsimilr lac acetosum: qbus vtere si placet. Cū in potu vtaf aqua or. in qua lamina aurea sepe ignita extinguit. Uel pone ducatos ad buliendum in vase cū ordeo: acetū qz aqua pmixtum laudat in hoc casu. Uel da sucharū ro. cuz aqua ordeï bulita: vlt loco eius pone de mixtura infra scripta. Et si se. illa pestilentialis flegmatica fuerit: etas et cōplexio frigida et consilia: da vinū albu: cuz aq̄ ro. mixtū. Et si videris vtutē p̄sterni cuiuscūqz sp̄ei h se. existit da parum melioris vini qd̄ repit cum aq̄ ro. mixti. Cū itaqz de cibo: et potu habitis. patet qd̄ de inanitiōe et repletiōe sit dicendum. Nā sepe et paz infirmo est tribuendū: supfluitates qz put te infra docebo sunt educende.

De sex rerū nō naturalium regimie: sic breuiter expeditus. Ad medicinalia p̄descēdo. P̄rio doctrinā insequēs Aui. Si se. ab alio humore deuenierit qz a sanguine sū illi hūiores euacuādi: qd̄ ex phabita doctrina facere scies. si at a sanguine puenierit: statū fieri facias s̄mōiā de vena media. si infirmus equalit̄ senserit se grauati: vel de basilica si magis ab inferioribus. vel de cephalica si magis a superioribus etate cōplexione et alijs consentientibus ipaz facere vsqz ad lipotomiam nō vitupero. Uel saltem fieri facias sedationē. qz si etas vel aliqd̄ talū s̄mōiā prohibuerit v̄tosas sup nates: vel spatulas cū sacrificatiōe sūm exigentiā apponifacias. Cū autē ab alio humore qz a sanguine puenierit quē sanguini iudicares pmixtum p̄sterni fieri facias s̄mōiā vel v̄tosas: nō tū sanguis in tāta extrahat q̄titate: vt in casu p̄cedēt. Et nota qz si etas et virtus cōsenserint a quocūqz humore h se. puenierit audacter facias fieri flebothomiā: sanguis tū paucā extrahēdo q̄titate. Nā h̄ tpe vulgares tantā in s̄mōiā accipiunt p̄sterni: vt flebothomati statū se liberos iudicēt. Nota tū qz si h se. tibi inducias dederit ante flebothomiā debes p̄me digestionis supfluitates educere si natura p̄ se nō fecerit: qd̄ facias cū clisteribz vel pondibus lemitis suprascriptis ca. de sinocha inflati. Cū licet h se. vt dictū est possit a q̄cūqz humore puenire indifferēter: p̄ncipalit̄ in humore non attendimus: s̄z extinctiōi caloris: et venenositati materię cor. s. cōforādo. Iō ad hūi^o materię digō ē ipius venenositatis correctio. Et iō facias sic. R. aq̄. ro. li. f. aq̄ vio. aque bug. aq̄ pipinel. añ. 3. ij. vini grana. 3. ij. syrū de acetositate citri: vel de ribes. de limonibus. vel de succo aceto. 3. vi. fiat iulep aromatizatū cū sandalis muscatellinis de tali bibat sepe in oī hora q̄ vult. Ite multū valet in isto casu aqua diptami: aqua herbe tunici facta cū suis radi-

cibus et aqua tormentille facta consilr cum radicibus: et aqua acetose et scabiose. Fac igitur cū aliquo syrūo supra scripto. Ex istis aquis vel aliq̄ istarū iulep: et in hmo tri- bue addendo vinū granatozū: vel succū berberis. et aromatices cum sandal: et in flāma magna cū trociscis de cāphora vel cum camphora ipsa: et in flegmatica se. et boie antiquo cum musco. Et poteris more practicanū mō. dernozum sic facere. R. s. de acetos. citri vel alterius p̄nominati. 3. ij. f. aque acetose. 3. ij. aque herbe pipinel. le: aque herbe tunici. añ. 3. j. f. clarifices p̄ duabz vicibus et aromatices cū sandal: et def in auroza. Nota tamen hic vnum qz ista q̄ h suprascripta sunt: maxime valēt contra venenositatē materię: et flāme exunctionē. vñ in colica: et sanguinea se. hec maxime cōueniēt. Sed si se. alia pestilentialis fuerit flegmatica: aut melancolica poteris aliqd̄ materiā istā respiciēs cū illo cōmiscere: et sic recte opaberis. Cū extincta flamma et digesta materia: si opus fuerit ipsā euacuare: et si h se. fuerit sanguinea vtere sūm exigentiā solutiuis descriptis. s. ca. de cura sinoche putride. Et si fuerit colerica his q̄ scribūtur i ca. colericaz se. Idē dico de flegmaticis et melancolicis. Nā sicut dictū ē: licet h digestiua in oī pestilentiali se. pueniat ppter materię venenositatē. s. tū nō solutiua ppter ipius materię diuersitatem. Cū itez nota qz tota tua intentio debet esse in cordis confortatione: vt fortius tali venenose impressioni resistere valeat. Ergo a p̄ncipio cordi epithima facias: naz ppter materię venenositatē in hac se. multū facere cogimur que regulariter in alijs nō fierēt vtere epithimate. supra in ca. de sinocha inflatiua descripto. Ite pueniunt in isto casu odoramēta epithimata: et vnguenta p corde epate capite testiculz renibus ac alijs q̄ supra ca. de causoni descripta sūt: et tu vide ibi si opus fuerit. Cū Bro cōfectiōne da manuschisti cuz plis deauratis vel dyacora. vlt hac mixturā. R. p̄serue ro. bug. boza. et violaz. añ. 3. f. p̄serue floz nenufar. 3. ij. manuschisti cū plis. li. f. fragmentozū oīm lapidū p̄cio. 3. ij. margaritaz subtiliū siue tritaz. 3. f. foliozū auri: numero. xvj. fiat mixtura deaurata de q̄ sepe comedat: et de ea bibat cum aqua cuc. ro. si libuerit. Et h de se. pestilentiali sic breuiter dicta sufficiant. Nā in tractatu de peste h materia latius descripta est.

De differentia tertua tria in se cōtinens capitula.

De signis se. ethicarū tā p̄nosticis qz demitatis. Cap. j. **In hoc** summiario sūm p̄missum ordinē incedat humoralū se. narratiōe phabita ē in p̄nti ethice fienda tractatio tā. s. febriū qz senectutis. Cū Bro quo nota vt p̄posito spectat in corpe nostro duplices repiri humiditates. Quedā p̄me qdā scde. P̄ime vt s̄a. guis colera flegma: et melancolia. Et ex his vt habitū est se. causant putride. Secunde autē vt nomē nō habēs ros cambū et gluten ex quaz cōsumptiōe: vt statū apparebit ethica generat. Licet Aui. dixit istas duas humiditates a sanguine nō differre. Medici tū cum ante qz sanguis in os cōuertat. verbi grā. de eo quattuor notabiles cognouerunt mutatiōes qz posuerūt a sanguine differētes. P̄ma quarū in vasis sanguis repitur: qz in foraminibus paruarum venaz: vt inquit Aui. Secunda ē velut ros in mēbroz pmanēs cōcautibz. Tertia est mēbrozum humorū substantiā cōuersa. Et quarta ē humiditas in mēbrozum substantiā cōuersa mēbroz: p̄ iam effecta. et ob h nō nulli hanc esse aiātā affirmāt. Cū igit cōtingit venarū substantiā nōnun qz ppter naturaliter calefieri. Sicut exē. p̄t gra in se. ephimera cōmunē terminū transeunte. aut i se. p̄tinua: aut quolibet afr interdū natural caloz: et tali p̄ternaturali fortificāō p̄mā et secundā cōsumit humiditatem stantē. s. in mēbroz p̄cauitate q̄ erat in mēbroz substantiā transmutada. Unde mēbra nutritiōe carētia necessario cōsumunt et arefunt. Et hec ē p̄ma sp̄es ethice q̄

nostris ab auctoribus difficilis cognitio: et facili cura, nōis indicat: qz si infirmū regimē ad frigiditē et humiditātē facias declinare facile calor extinguetur: et psequēs leuit et infirmū sanitati restituet. Si autē talis fortificat calor: ppter diuturnitatē aut ei⁹ augmentū: ad hoc puenit ut tertiā desiccet humiditātē sic: et talr vi mēbris nequeat assimilari: scdā spēs ethice pcreat q apud Aui. et alios difficilis curatio existit. Et si adhuc ille calor augmentatus diut⁹ pmaserit sic ut quartā desiccet humiditātē hūidūqz radicale mēbroz. 3ª fiet ethice spēs impolis curatio oio in qua innata corpis humiditas sic paulatim desiccatur: qz ampl⁹ nāl caloris pabulū esse neqz vñ calor ipse extinguit.

¶ Pro cui⁹ euidentia sciendū q calor pōt tripliciter extingui: ut ponit. A. pma pmi. ca. de etatibus. et 2ª pmi. c. de causis infrigidatib⁹. Nō p solā simplicē alterationē a pirario infrigidatē: qz ad inductionē vñ cōtrarioz segtur alterius corruptio. Scdō p viā suffocatiōis: sicut in corde debita trāspiratiōe seu euētiōe phibita calor: ut patet extinguitur. Tertiō p resolutionē humidū seu terrestrificationē q esse debet caloris naturalis pabulū siue fomentū. Sicut exempli grā flāma oleo cōsumpto extinguit in lampade p terrestrificationē humidū: aut ei⁹ resolutionē.

¶ Sed vltimus sciendū q triplr cōtingit humidū resolui seu terrestrificari. Uno mō a calore naturali: calor enī naturalis pūne in humidū ipm agēs ipm resoluit: et cōsumit: et p nutrimentū succedere cōtinue terrestris restauratur: iterdū puenit ad terrestritatē: ut ampl⁹ caloris naturalis pabulū eē neqat. Alio mō a calore pternālī: ut i se. adurētib⁹ vel in ethica febrili. Et 3°. ab aliq cā potēte ipi us hūidi vinctuositate et aereitate pternaturalr desiccare calore nālī nō aucto nec supintēso. Sic vbi grā. Accidit in terdū ipe magni estus p aq fride potationē: vel cū ppter vehemēs exercitiū poros qz multū habet aptos: deinde frido aere se statim exponit: tūc enī ppter aeris frigiditatem seu aeris frigidi ingressiōē humidū congelat et terrestrificat: et ei⁹ a calore nālī nō aucto nec supintēso: ppter qd et si ille q ad annos in iuuenili existit etate: sibi tñ decrepita accidit dispō quā antiq ethica senectutis seu pūsim appellat: post terrestrificationē ethica segtur senectutis: ut sequēti c. deo duce patebit. **¶** Ex gbus oib⁹ p. qd per ethica febrilē qd p ethica senectutis intelligere debeam⁹. Est ei ethica febrilis calor pternālīs in corde ceterisqz mēbris accēsus cui⁹ actiōe pūne aliq hūiditas de scdō seu radicale humidū paulatine terrestrificādo psumit. Semis vero ethica ē cōsumptio totū humidū siue caloris naturalis sup intensiōe a qdā pueniēs in mēbris pternālī dispositiōe: p quā in decrepita etate terrestritas accidit humido radicali. Cū igit qd p febrilē ethica: ac etiā senectutis intelligere debem⁹. Sciendū ē q se. ethica: qnqz est morib⁹ p se incipiēs. Aliqñ sit successiōe alioz morboz. Per se nāq fieri pōt a gbuscūqz cāis corp⁹ cū calefactiōe p se siue p accēsus exicare potētib⁹: ut est aeris calitas intensā: et siccitas nimia: calor supfluous: rerū calax et acutatio imoderata accidētia: calitas enī aeris vel alijs cāis pcreata ad cor: et ab eo ad mēbra radicalia: vel cō: seu ad oia pueniēs si si sua fuerit fixiōe sufficiēs aliqz de pducit cōsumere humiditātē: ethica tūc febrilē cābit. Cū tñ hoc raro accidit imo rarissime. nā cū spūs et hūiores magis ceteris pibus sint apti inflāmatiōē recipe qz mēbra rarissime accidunt: qn pot⁹ inflāment qz mēbra ipa. Et ob hoc nōnulli dixerūt ethica incipiētē posse fieri nō eē posse qd modernoz plim eē crediderūt adhuc. Ill⁹ tñ politas sic pōt psuaderi. Nā videm⁹ fulgur pecunias liqfacere et bursa ipa illesu pmanēte: ita imaginari calozē possūm⁹ ali quē tāte esse acuitas et potētie: ut spūs et hūiores pīrascant ad frāqz mēbra: q sic erūt istius impūsiōis receptiua q nō illi: pueniat. **¶** Et vbi clari⁹ appeat p suppono p q omē altero calius sibi pmi debitas circūstācias approximā ē ca

liditatis ipius augmentatiui. Et q a pponēde mioris eq luitis nō puenit actio. Iste due supponēs i phia sunt nō: te: ut etiā apud trāctātes de reductiōe medicinarū ad actū. **¶** Tertia suppo. q spūs est calidior corde: patet qz ista res calidior q sit in corpe nō. pma pmi. c. de cōplexiōe membrorū. **¶** Ex istis segtur qra. si cor ad tantā deuenit caliditātē intēsiue ad qstā spūs possit deuenire: istis stātibus inter latitudinē sue tēpiei q ipm exhibi pprū tēpamentū patet b: qz dato opposito seqret spūs nō esse calidiorē cor de: qd ē cōtra tertiā supponē: et p. pma ex q pte repugnat cor hēre tantā caliditātē intēsiue ipō stāte in terminis sue tēpiei qstā spūs habere possit. **¶** Quinta suppo. q nō inuenit vñ eē altero calius: q tñ nō maiorē hēret intensiōē: qz pono q cor habet ita calū siē tu. s. habet cerebri: et alia mēbra fridiora: p. q tu es calior me: et tñ nō habes intensiōē calitātē. **¶** Istis positis accipio vñ eē intensiue calitatis cū spū: qd tñ sit spū calid⁹. ut supra fore possibile ponit suppo vltia debite cordi approximati: et patet q sufficit cor ponere in calefacto esse p pma suppositionē et tñ p secundā nō inflāmabit spūs: et ita dicem⁹ de oibus alijs mēbris a corde. **¶** Pre. ponamus q illud agēs cor et alia mēbra sibi pportioib⁹ assimilet in calitate spiritibus stantib⁹ intra latitudinē sue tēpiei: et p. q cor: et alia mēbra: tūc tāta habeāt calitātē qstā spūs ipi ad intellectū datū: in q casu p quartā suppoēz erūt i caliditate: qz si tūc p pma supponēz scdāz desiccet hūiditātē: tūc pma fiat species ethice: et si scdāz 2^a: et si tertiā 3^a. Et illo mō ethicam febilem fieri nō repugnat. ut p. Cū Gal. p de dijs se. ingt q corpa in qb⁹ ethica febrilis pōt fieri incipiēs maxie sūt corpa sicca in laborib⁹ et exercitijs vigilijs sollicitudinib⁹ et dieta tenui vitā eorū ducētia: et q in irā facillime cādunt: ad qd multū tuat si etas ac regio multū cala fuerit que regimē exiccatiui pcefferint. In his ei ethica incipiente a pmissis causis fieri qz maxime pole erit. **¶** S. ptra ex dictis sequeret q quilibet ethicus: cōsequēs ē salū: et p. pma: qz spūs sunt cordi et alijs mēbris debite approximati pportione obtinētes maioris inequalitatis sup ipso. rū calitātē. ergo si eē intensiue calitatis cū spū suff. cit: cor et alia mēbra pternāliter i flāmare: et ista ponere i calefacto esse: ut dictū ē. Et idē spūs posse facere videbūf. Quo posito in eē sequit⁹. **¶** Dicēdūz q arg^m nō valet. a. ē eē intensiue caliditatis cum. b. et a. debite approximatum. c. ipsum calefacit: ergo. b. debite approximatum idem facere poterit: q accipio ferrū inflāmatū. vbi grā. sūmā hīs calitātē et paleas inflāmatas sūmā calitātē sūmā hītes: et p. q ferrū sufficit i flāmare aliqd cōbustibile: ut lignū viride: aut aliqd aliud et nō palee: nō appet qd ē posse q agēs non intensiōe calitātē qz spūs debite cordi approximati pōt ipz ponere i calefacto esse: qd tñ nō sufficiūt spūs: nec etiā spūs ipso pūnc pternaturalr inflāmabit. S. hūit exēmplariter dicta. Nam hec difficultas secum multas traheret difficultates: qz pūc omitto tāqz huic loco impūnētes. **¶** His hitis se. ethice signa sunt amodo describēda. Pro quo nota q et si calor pternālīs ipsam efficiēs ppte membris solidis inexistat: oib⁹ tñ mēbris hūioribus et spiritib⁹ ad bonū intellm eq ltr dñaf. Nā calor ille pternāl cōmixto calori nālī nequa qz ab eo senūgit. Sed veluti ipe existat a mēbris i se pabilētus: nullū tñ augmentū porismalr seu acerbāl facies: neqz decrementū. Tñ infirmū nullā se. hēre pēant. Et ppter b cū antiq euz calori nālī assimilauerunt vix si pma spēs ethice difficil cognitiois existit: ut oēs te statur auctores plecturatiue: tñ ipam sic cōprehēdere poterit: qz si i aliq auctū calozē ppter ephemerā cōez terminū trāseūt: ut ppter aliā qzuis in eodē sistere pcpio: illā. s. porismalr seu exacerbatiōis hora nō augeri: neqz diminui et maxie si illi mēbra nālī vñ pternālī fuerit desiccata: q facillime calori cōnei sūt apta impūsiōē recipe: calor ei⁹ plūbe⁹ obscurus seu luidus fuerit cū cutis duricie qdā: et manu sup ipm aliqz diu retēta calozē acutū et pūgitiuū pce

peris: cū q̄ vna nō mltū mutata pulsus frēq̄s pūdur^o ac debilis exiit. Et iſtmo horis diuerſis cū ſili cibo cibato calor remitti aliq̄l p̄cipit ſup p̄mā ſpēm ethice certiffime iudicab. Et ſi cū his ſignis iſtmo vī p̄mūſus ē diuerſis horis cū ſili cibo cibato calor augeat cū q̄ in vīna nō multū a nālī mutata diſpōne ſupnatās piguedo velut aranea tela appeat talē ſcdam ethice ſpēm pati iudica. Et ſi cum his ſignis iſtmi nares ſubiles z acute. oclūq̄ ſiccā hñtes lippitudine p̄cauſ fuerit: ſunt z tipa plana: cutis aſpa: mor^o palpebrarū z ſupcilioz graui: z cū h iſtmo iacēs alia ſine voluntate ſono gūat^o oculos ſepe claudat. quē cū tengeri p^o fridū repies: z manu ſupra retēta paulatī aſcēdere cōpre hēdes calorē ei^o vēter doſo alligat^o cūis eleuata digitis ad p̄p̄ia nō reuertit: vngueſq̄ iuruant: z cadūt capilli: z vīna oleagina: in cur^o ſupficie nōnūq̄ veniūt olei guite cū reſolomb^o iter dū ſurfurcis iter dū petaloydib^o: z q̄nq̄ crinoz dū talē tertiā ſpēm ethice nullatenus dubitabis. **C**lorz aut oīz tal^o rō ē. Et p^o ethicoz color liuid^o ſermo plūbeus: aut obſcur^o exiit p̄ ſanguis: aut ſpirituū: z calorē nālī diminiōez ac deſiccationē: z p̄ idē cutis durities: z p̄ ſpirituū z calorē nālī diminiōne vel puationē tactu p̄ ſūt fridū: deide calor in nālīb^o mēbris ſolidis fix^o a calore tā gētis forſificat^o ſentit acur^o: z p̄ ipm in mā ſolida fore ſudatū. **C**lrina ſt in p^o et 2ª ſpē nō mltū a nālī diſpōe mutat: qz calor ille exneus inſus mēbris ſit iſtmo cōnālī. Et p̄ h vīna ipa nō multū mutat vel variat: in ei^o tñ ſupficie in 1ª ſpē piguedo velut aranee tela ſupnatās apparet: qz a calore illo exneo piguedo reſoluit i toto: z qz p lōginā loca puenit ad veſicā p̄miſceſ cū vīna: z in modū nebule ſeutele aranee ſibi ſupnatat. **O**ppoſitū de piguedine renū z lūboz ptingit a calore ipoz. ſ. reſoluta qz cū vīna p̄ veſice p̄p̄ingit nō mltū cōmiſceſ: nec ille calor illā multū pōt p̄ſumere ſic calor ethice: vñ magis ſegregata z magis groſſa vñ. **I**der h diſtignēdū iter piguedinē q̄ a renibus vñ z a lūbie: z eā q̄ a toto vñ ethica. **S**z in 3ª ſpē vīna appetoleagica: qz ſit a magna piguedis reſolone totius corpis: q̄ cū vīna p̄miſceſ: z reddit ipaz oleagineā. **A**liq p reſolone appetē i vīna ſupra ethice ſpēz diſtignere voluerūt dicētes de eis: vt ſtati de piguedie dictū ē: maxie de petaloyde z crinoz de reſolombus. **T**ales enī a renibus: a veſica: z a toto puenire p̄nt: vt i ethica. Et ſi pueniūt a renibus rubee exiit: a veſica vñ z a toto albe: ſed iter albas diſcernit: qz ſi fuerit ſine fe. z fuerit dolor renū vel veſice veniūt ab illis locis. Et ſi cū fe. z ſine dolore illaz p̄tū a toto: z tūc dictū qz cū p̄ſuſaſ reſolō i vīs z arterijs hñt petaloydes: ſicut ſit p̄ſe i cute exteriori ipa mltū exiccata z ſupra ſcdam ſpēm iudicat ethice: cū aut magi p̄ſuſaſ reſolō illa ſit i mēbris: z tūc hñt reſolones crinoz des maiorē hñtes p̄funditatē qz petaloydes: z p̄ h ſupra tertiā ſpēm ethice iudicat. **I**ſtati mā dilucidationē maiorē exigeret: quā ad tractatū de vīs reſuo: quē ſi mihi al. iſſimus vñ plō. auerit poſt hūc facturū ſū. **E**t iō his omiſſis ad p̄poſitū rediēs: dico qz in ethicis pulsus ſit frēq̄s p̄ neceſſitatē euētādū: z p̄ defectū hūiditatis nālī arteriarū ſit durus: debilis z puus p̄ debilitatē virtutis. **I**n p^o vñ ſpē ethice cibato iſtmo color remittit: qd ē: qmā p̄me ſpē: vt dictū fuit ē q̄ enūis frida ligda paſſibil^o valde. vñ ſumi z vapores ab hūiditate aſſumpti i p^o et 2ª digōne reſoluti illū febrilē calorē facillie ſuffocāt z remittit. **Q**uius opp^o in 2ª ſpē p̄ligit: qd ē: qz mā 2ª ſpē ē mā ſolida: nec pōt accēdi niſi ros ſilr accēdat: vñ hec duo ſupin. cēſa ignunt: z iō qd in p̄ma z in 2ª digēſtiōe reſoluit talē ignitū calorē ſuffocare non pōt: ſed potius ab illo calore ignit: z ita calor augeſ: ſua. ſ. mā aucta: z p̄ p̄is ſentit q nō ante ſentebat. **A**liq dicit qz ē ros ſilis ſepo. qd anq̄ ignia tur ſtridet: z h p̄ p̄tes aqas ſecū admixtas ſufficiētes anq̄ p̄ſumant calorē ignis in eo accēſi remittere: z illo mō i p̄ma ſpecie calor remittit aſſumpto cibo: z a ſuſcitatiōe. ſ. a maſſa p̄ſanaria reſoluit z potēbus calorē nālī illum

ſuffocare ſeu remittere. **C**lābiū vñ ē velut oleū: ſz cū ipz flāme quā nutrit parū reſiſtit: flāma creſcit z augeſ: z ita p̄ligit de cābio reſpectu ethici calorē. **A**liq dicunt qz ſic calor vītualis ſine potēntialis calcis viue: qz nō curo an ſit potēntialis an vītualis: p̄ nūc ab hūiditate friditate aq̄ ſupirrate ad actū reducū z ſentit qd antea nō ſentebat. ita z d calorē ethici p̄tingit cū mēbris ſolidis inſit: z h aſſumpto cibo. **C**lū ſi calor iſte nālī debil fuerit vt ē i p^o ſpē: ſuffocāt a ſuſcitatiōibus z reſoloniōibus aſſumpto cibo: z p̄is remittit. **S**i vñ potēs fuerit vt i 2ª ſpē ab ill ſuſcitatiōe z i ſolo mibus excitat: q̄ ſi erat ſopitus: vt i carcē: z tūc ſuū fugiēs p̄tū exteriora p̄tū: z ſic ſentit q̄ antea nō ſentebat: z iſto^o eſt pueniēs tal^o p̄p̄o quā nōnūllī male interpretēs vitupant. **S**z nihil ē tā bñ dictū: vt ingt z omic^o iherē. qn male i nar rādo vitupari poſſit. **C**Sz ſtati qz poſſet iſtate dicēdo: qz ſi hec rō eēt vñ: ſeq̄ref qz i 3ª ſpē ethice augeſ calor in nālī aſſumpto cibo: qd ē z exp̄iētā. z p̄ p̄ia. cū ille calor ſit nālī ſit ſoznor i 3^a qz i 2^a: vt p̄z. z in debes p̄cedere aīo ad p̄ia. **E**t ad exp̄iētā dicat qz q̄iū ille calor augeat: nō tñ ſentit: qz calor 3ª ſpē ethice ē ita iteſus qz illd augmētū nō p̄cipit: ſicut p̄cipue p̄tingeret ſi adderet. x. gna frumenti vñ ſextario. nā ethi. x. gna ſint q̄iū tans ſenſibil: ſenſibil^o tñ ſextariū nō augeſ: vt p̄z. q̄re zē. **C**el dicere potes exp̄iētā fore ad oppo^o. nā ſp i tertia ſpē calor aſſumpto cibo augeri p̄cipit donec hūiditas ſere fuerit tota p̄ſuſa: z nōnūq̄ exp̄iētā notauit. **E**t ſi aliq dicāt calorē tertiē ſpē in eodēz ſp̄ ſiſtere tā ſuſpto cibo qz ante intelligit in ſine: aut vñ ſi nē: cū. ſ. fuerit tota reſeſcata: qz tūc calor ille in nālī multū igne^o exiit cū ſit in mā valde ſolida: z multū hūiditate puata: vñ ſi tūc augeſ aſſumpto cibo illud augmētū nō p̄cipit. **E**x qbus p̄z qz p calorē augeſ: z nō augeri non p̄nt tertiā ſpēm a ſcdā diſcernere. **S**z p̄ſidera alia ſigna ſup^o dicta: vitupata nariū ſubtilitatē oclōz p̄cauitatē z tipoz applanatiōne. **C**lā dicebat qz nares ſubiles ſūt z acutē: qd eſt p̄ hūiditātē nālī p̄ſuſuōne. **E**t p̄ idē ſuſoculi cōcauſ: ſicca vñ lippitudo cauſat p̄ vītutis digēſtiue defectū: nō potēs nutritiū ad oculos pueniēs imutare: z etiam rōne nutritiū: qd male exiit q̄litas: vñ remanet in angulis oculoz: z ibi tā a calore aeris qz ſe. deſiccāt: z ſic angulis oculoz ſicca exiit lippitudo. **C**lā dōt^o at palpebrarū z ſupcilioz ſit graui p̄ mām lacertoz ſiccitatē: z propter vītutis defectū: z per idē claudūt oculos inuoluntarie: ac ſi ſono gūati eſſent: applanātū ē tūpōra: qz caro lacerata exiit ſup ea per quā mouētū exiccata ē z p̄ſuſa: et ſic plana ſūt: z tūc oſſitū appet p̄ſuſuō. tracta vñ cutis digitis ſuſu ad p̄p̄ia nō reuertit p̄pter ei^o nimā deſiccationē. capilli vñ cadūt p̄pter ſubtractionē nutritiū: p̄inde curuāt vngues: z ſic p̄ dicitōz rō. **C**lā dōſtica. ſi ad frigidū z hūidū mutato regimine inſirmū reāſumere calorē eiūqz carnē augeri p̄cepit: ſcias qz iſtmo in breui libabif: qz tūc ſcdam ſpēm ethice nō trāſiuit: nec ad finē ipius vñqz puenit: q̄ exiit i curabilis: vt ponit **A**m. **S**z ſi vñ p̄miſſum ē mutato regimine p̄dicta nō euenerunt ſentēſqz anctū calorē in eodē ſiſtere cū q̄ applanant tūpā z cōcauant oculū: z aſpaſ cutis: ſup quā velut puluis eſſe vñ cōt. nūc: incuruant vngues: cadūt capilli: z ſi pellē duob^o digitis traxeris ad locū p̄p̄iū nō reuertit: talē nūq̄ libari videbis: vñ ſi cū his ſignis vene albe appeat: z vīna p̄iecta ſup lapidē ſonat velut oleū: inſirmoqz diaria cū vñ. ctuoſa egōne ſine alienatiōe p̄ſeuerās ſupgeniat: inſra oīes paucos ipm moritūz iudicabis. **E**t ſi cū his hēteria ſu puenit inſra q̄rtā diē vēntū mōſtē p̄nūcia: qz tūc nā ab oī regie deſtuta oēs corpis hūiditates p̄p̄ie nāe reliq̄. et ſic ſit diaria ſine alienatiōe p̄ſeuerās cū cōmiſceſ hēteria: p̄pter qd ſequit mōſtē in breui. **C**lā ſup nota qz ſicut ſupra dicebat diſſerēna ſecūda tractatu tertio caplo p̄ ſe. adinūcē diuerſi mode cōponi. vñ ethica ſepe cōmiſceſ cū putrida quā ſic p̄cipies: qz ſi putrida illa fuerit interpolata: puta tertiā: quartā: vel quidā: z ipa exiſtē in

quiete signa simplicis ethice antescrpta cōprehenderis ethica cū illa se. putrida erit cōplicata: quā h̄ ethica cōposita appellam⁹. C Si vō ethica cū alia se. p̄tina fuerit cōiuncta difficillime cōprehēdis. vñ p̄lmi p̄p signor̄ coinci dentia laticā ethica iudicauerūt. Sed ex p̄scriptis imēdi atē signis in ca. laticē supra positis vnā ab alia discernere scies. Sed tñ tuo cōprehēso ethico: p̄p malū regimē: vel aliud putridarū se. cōtinuarū aliq̄ supuenerit: qd̄ sepe accidit: h̄ac cōfili ethica fore cōposita iudicabis. Et hec p̄ nūc de se. ethica cōposita sufficiat. Mā putridarū curā late deo duce supius habuisti: quare cū simplicis ethice curam hic annotauero scies si cōposita fuerit puenientē curam adhibere. Et hec de signis ethice febri. tam pronosticis q̄ demonstratiuis.

De cura ethice feb.

Caplm .ij.

Ro cara ethice simplicis: notandū q̄ ex sup̄scrip̄to regimine p̄ma z secūda spēs ethice facillime: ac in breui curat. Sed si ethici calor ad h̄a deuēit vt tertū de secūdis humiditatib⁹ iā deficet humiditatez ad quartā trāsiū facere incipiendo: talis nūquā curatur. Quō ergo si q̄rta hūditas deficiat: q̄dere hoc inscriptū regimē nō ponit vt tales ad p̄fectā deuēiāt curā: sed potius vt eorū vita q̄rta fuerit possibile plōgef. C Pro cura simplicis ethice p̄mo sex rerū nō naturalū regimē inscribit. Et secūdo medicinaliū. C Quū ergo ad p̄mū. facias infirmū aerē ad frigidū z humidū declinare. Cū estate nām p̄p̄ia seruāte terrenā: nō reumaticam tñ eligere camērā aeris septētrionalis liberū ingressum habētē: quēz cū redolētib⁹ frigidis z hūdis alterabis: vt cū viol. z ro. et sic de alijs herbis cū florib⁹ suis odoriferis substernendo. z etiā alterabis cū aqua ro. z cum nenufare: z pauco aceti sandal. irroza. Et q̄r difficile ē inuenire tantā aquāz supradictā: bona etiā esset aq̄ boni fontis vel putei cū modico aceti p̄mixta. vel ad modū raris camera cū p̄anis in aq̄ frigida infusis circūdet: atq̄ in diuersis cameris p̄tib⁹ et maxime corā infirmo vasa magna aqua plena situent. Itē si posset alioquinulus p̄ camerā decurrere p̄mbe bonum esset: vt ait Aui. Itē ramos odoriferarū herbarū: et arborū p̄sternere in camera: vt ppli: salicis: vitis zc. Itēz frusta paruorū pomorū in camera ponant odorifera sepe irrorādo cū aquis dictis. Itē aerē poteris frigidū facere cū suffumigijs: vt ponere sup̄a p̄unas vnū vel duos trociscos de cāphora ip̄is aliquat̄ p̄quassat. C Et sic. R. cor tici pomorū redolētū siccorū comitū citri vel citri agulorū añ. 3. s. floz nenuf. viol. añ. 3. vj. cāphore. 3. j. fiat troscici: cū aq̄ vio. duarū vel triū. 3. z cū necesse fuerit vn⁹ sup̄ p̄unas p̄iciat. In vere vō talē aerē v̄plm̄ ibi p̄paratum inuenies: q̄ si nimis excederet in friditate tēpa modicū cuz igne lignorū mollū: vt vitis salicis sine fumo: tñ z ip̄z ad quā vis tēperie ducere poteris. Mota tñ q̄ aer sp̄dz declinare ad humidū z frigidū: quia maxime super calefacto cordi p̄stat inuamētū: z sp̄ infirmi mēbra exteriora i caliditate retinet p̄ata cū leuib⁹ coopimētis vel cū vestibus simplicib⁹ vel suffultis agnellis pellib⁹: vel ex marturibus vel doffis varijs: z hoc ne frigiditas p̄tib⁹ corpis dñe tñ ne intēsa frigiditas in aere inducat: ip̄a. n. corpi cōcurrens depaupato sanguie z spū illū spm̄ quē modicū habet corp⁹ extigueret: z p̄ p̄is morē induceret. Mota tñ q̄ aer ip̄orū magis decliare dz ad hūidū q̄ ad fridū. p̄ Gal. vj. de iḡe. sani. ca. vij. lōgeua correcho eorū q̄ deficcata sūt existit p̄ hūidū: z min⁹ fallax est q̄z p̄ frigidū. C Quū ad somnū z vigiliā. Et si somn⁹ lōgior q̄ in sanitate pueniat tñ in die dormire nō dz: z dz ad min⁹ p̄tres horas post cenā tardare dormitionē: vt ex cibo sup̄addita calefactio sit extincta vel satis diminuta: q̄ si in nocte male dormierit sic q̄ in die dormire cogat p̄ horas tres sit ad min⁹ a prandio distās: z in estate sup̄lecto de corio v̄to pleno vel aq̄ placuit Aui. In hyeme vō sup̄ culcitra: caueat p̄o posse

ne dormiat sup̄ dorsum. eius linteamina sint mollia de lino facta dealbata cū aq̄ bona: q̄ linteamia in scrineo odorifero teneant: in q̄ sint poma mollia zc. Et ex his dz sepe lectulus renouari: z bonū eēt etiā illa linteamia aq̄ ros. aspgere. C Quū aut exp̄gefact⁹ ē ante q̄z aliq̄z diu surgat q̄scat in lecto: z exercitū loco vt calor aliquat̄ viuificet et curan ee retēte sup̄fluitates egrediant⁹ liberi⁹ fieri facias leues fricandōes: z he fricandōes fiat post exp̄gefactionē de modico incipiendo p̄ a tibijs ad coxas successiue ad brachia demū vel dorsum: z pect⁹ sp̄ inferr⁹ trahēdo: z sic fricare fac loca emūctoria: z ea teneri mūda fricandō: vt p̄ aures subascellis inguis. C Et cū surrexerit caput suū leuiter pectinet: z fiet cuz gete: z audiat musicalia instra: in gaudio stet: z laute viuat: cū amicis z beniuolis pueris: et audiat cātilenas delectabiles: z plegat h̄ sepe. C Ap̄fundis caueat tñ cogitandib⁹: vestimēta portet tocalia: lapides portet p̄ciosos delectabiles: vt saphyros: h̄iacynthos smaragdos: granata: z filia. Mā z si mioris existat p̄cū q̄z balasitū: vel rubinū: tñ in h̄ casu p̄ualēt. Itē delectet⁹ i aspectu pulchrarū mulierū: sine nōcūmēto fieri pōt: z caueat a coitu tanq̄ a morte. C Et vitet repletionē oēm: imo est bonū suū cibū diuidere in p̄tes p̄tes q̄z multū in diuab⁹ cib⁹ p̄bere in die. Itē v̄tris h̄eat bñficiū oī die: z si nō nāliter tñ artificialr: vt docebo te cum de medicinis tractabo. C His breuiter expeditis ad regimē cibi z pot⁹ cōmiscēdo Sit panis ei⁹ frumētū boni i bono aere sanaq̄ messe collectus: sitq̄ sine sale: z fursure p̄isat⁹ q̄ hora comestōis mūdet a crusta sup̄iori: z inferiori a p̄n⁹ vsq̄ ad q̄rū diē iclu sue bon⁹ existit. Ex carnib⁹ eligat gallos nōdū coēuites q̄ rū testiculū in illo casu maxie pueniūt: ac pulle iuuenes galline atq̄ capones medie p̄guedis: z illa debēt i aere nutriri: libero q̄z past⁹ sit ordeū. C Et facias sic. R. ranulas virides i ficcis locis sup̄ arbores viuētes: q̄rū v̄tres lactei existāt: z capitib⁹ abscissis: z viscerib⁹ eiectis: z i aq̄ rādū coq̄nt: vt earū caro ab ossib⁹ sepeb⁹: deinde h̄as farinā ordeū vel frumētū q̄ p̄ualēt i isto ca. z cū b̄odio z carnis illis fac pastā z da gallinis z pullis illis ad manducādū. C Et alr loco ranaz accipe anguillas seu q̄s vis p̄isces: ex q̄rū carnib⁹ b̄odio h̄e ranarū p̄ficias pastā: qz pulli talr nutriti mirabilr p̄ferūt in h̄ casu. C Et qz a vulgo exp̄imēto cōptū ē pullos albos in stō nō facile digerī illos dimittere bonū ē: vt dicit Gilbertus anglicus. z si rō dicitet oppositū. nā rōne cōcludit albos pullos ceteris p̄tib⁹ friditati magis appropinquē. Et iō zc. Marfil. plus laudat illos i isto casu. C Conueniūt. n. aues q̄ in nocte capiunt: z rubales: z alaude p̄dices starnes: fassiani z quales septēbri ne medie pinguedis. C Ex q̄drupedib⁹ carnes vituline lectātes hedime mōtomine ab octauo mēse vsq̄ ad annū: porcine interdū maxie nutriti i nemorib⁹: capoline: ceruine: annuales. vñ z lactētes duoz vel triū mēsiū laudabiliores: z adhuc leporine. C Et nota q̄ iste carnes magis pueniūt elixē q̄ assate. Et si pur assatas vellet non coquant in patella sed in veru: qz in ipsa patella oīa vitāda sūt: i veru p̄nt dari alterādo ip̄as carnes cū lactuca agresta: z silibus: abiecta crusta sup̄iori illius carnis assate: et etiā cū cucurbita: z portulaca corrigant. Et nota q̄ ille assate i veru sunt hūidiores hūiditate nālī q̄z elixate: vt 4° metauro. h̄r. cū in hūido p̄prio decoq̄nt. Et si p̄dicta alterāta deficeret: accipe q̄tuor seia frigida cū carnib⁹ coq̄ntur: ip̄a tñ ligata i petia subulr: z coq̄nt cū carnib⁹: poma frustatum icisa: z i pleat v̄ter carniū cū pomis odoriferis Et p̄nt he carnes i aq̄ ordeū decoq̄. facias tñ vt sis sp̄ antē ne istas carnes cū aliq̄ decoq̄ facias: qd̄ infirmo fastidiū faciat: qz ip̄is cocti altabis cū rebus n̄ fastidiētibus: put statim iscribā. C Conueniūt oua sorbilia. C Et ex herbis spinachia blitis: bora. bug. endi. cucur. lactuca portula. z filia. z ex his p̄nt fercula fieri. In p̄n⁹ tñ pastus pōt de cucumeribus māducare: correit tñ cū oleo z aceto medie fortitudinis. C Itē pueniūt pulles ex farina oz. cū lacte amigda.

larū ppate aut cū brodio suarū carniū: vñ abluē micas cū lacte capno: seu vaccino z misce: in q̄ tñ p̄ pus lapides fluuiales vel calibs sepe fuerūt extincti: z erit cib⁹ multū pueniēs z seruulū ex amigda. amigdū simula auenatū: seu oz deatū colatura furfuris brodiū gnatū cū agresta alteratū cōiter cū succi statim describēdis. **¶** Uel accipe vitellos duozū duozū recētū: z illos diu agita: sup q̄s de brodio suaz carniū p̄ice bulliēte: qd brodiū in p̄n⁹ pass⁹ assumat. **¶** Ueniūt z offe facte cū recētī caseo dulci in q̄ coaguli vis et salis nōdū imp̄sserit. **¶** Uel fac tale brodiū cū q̄ cuipiam ep̄o plōgau vitā. **¶** Deas pullos iuuenes: capones: seu gallos vel gallinos: fastianos: seu p̄dices: q̄ sine aq̄ deplumētur: post aut euisceratōne minuti p̄tūde carnē z ossa fil: et sic fac de carne hedina: vitellina vel alia pueniēti: deide pone i vase vitreo carnes istas: addēdo aliq̄t ducatos: addēdo. **¶** 3. vj. aq̄ vio. aut aq̄ endi. cuscute nenuf. portula. lactuce: z pomoz redolētū: aq̄ ro. bug. z vini odoriferi añ. **¶** 3. ij. misce: ita q̄ aq̄ z vinū sit li. j. z in vase p̄tūsis istis carniū misceant addēdo puluerē infra scriptū: vi. **¶** 3. sandaloz citri. 3. j. spodiū margaritarū añ. 3. ij. fragmētū hiaty ncti: smaragdi: saphyri: rubini: z siliū lapidū p̄ciosoz añ. 3. j. croci. 3. f. se. frigidoz berberis añ. 3. ij. cāphore gra. iij. p̄quassent: z misce cū carniū istis. Tale aut vas debet poni in alio vase pleno aq̄: z bulliāt s̄l p̄ q̄tuor horas indefinēter: vñ extrahant carnes z colent p̄ stamignā fortiter exp̄mēdo. Et hoc brodiū vsui referua. **¶** Nā in omī suo serculo de tali brodio ponere poteris: q̄ in hoc casu compem. **¶** Si vō virt⁹ fuerit multū debilitata: suas carnes decog facias vsq̄ ad ossiū separtionē: postea inter duo inci foria exp̄mas. z hoc brodio vtēre simplr: vel vitellis duozū ouozū: vel vtēre p̄tūso carniū. **¶** Uel facias aquā carnis mō quo supra describit: vi. dñā 2⁹ ca. j. Impasta cū carniū puluerē hūc imēdiate descriptū: z da coclearia. iij. p̄ vice cū brodio suarū carniū. **¶** Uel loco ei⁹ da tantūdem succi carnis talr facti. **¶** 3. ex auib⁹ p̄dictis q̄s volueris q̄nitate sufficētē: z in vtre earū ponant odorifera frustati incisa. **¶** Uel puluis supra scriptus: z hāc decog facias in uerū cū cocta fuerit in platello cooptat: z succus ille q̄ inde egrediet tā p̄ se q̄ exp̄ssione fori recondat: talis enī succ⁹ mirabilis existit in isto casu: de quo exhibe cū brodio vel solū s̄m q̄ libuerit. **¶** Ali. ca. de ethica: z Sera. v. sui breuiarij ca. de ethica. aquā carnis taliter cōficiūt. Accipiūt carnē hedina minūm incisam: quā cū aliquātulo salis i olla noua reponūt: z tādiu ad ignē decoquat q̄ aq̄ egrediat. De tali igit aq̄ accipe. **¶** 3. ij. aq̄ pomozū redolētū. 3. j. f. vini optimi. 3. f. misce i potu: p̄ vna vice tribue. Et hāc aquā de oibus sibi cōueniētib⁹ carniū facere poteris: z loco aq̄ pomozū vii aqua endiue: vel aqua sibi appropata. **¶** Nec enī aqua multū pueniēs existit in hoc casu: z maxime vbi sincopis affuerit. **¶** Primā tñ magis laudo quāz cōsilt dare poteris cū aqua pomozū redolētū: z vino redolētū. Et in p̄portione dicta: z fac si libet. **¶** Pro sapore et cōdimēto vitet oia acuta. Sapoies igit cōueniētes sūt ex amigdalīs p̄tūsis agresta vino granatorū berberis succi arantij: pomozū redolētū p̄p̄tūozū vitis. tales. n. amigdale cū cuccharo cōdue pueniunt in hoc casu. **¶** Posses tñ cū mollite panis salis p̄ficere ex his succis: seu rob vini cuccharū adiungēdo ad libitū de isto puluere. **¶** 3. ci. namo. mūdāt electi a cortice supiori. 3. j. gariofi. cingī. nucis muscate grano. padisi añ. 3. j. croci. 3. f. cucchari al. 3. v. fiat puluis. Et q̄z vulgares nihil vident facere nisi sup cōdimēto suis vtant aliqb⁹ sp̄ibus in quidiano vsu super eozū seruulis vti poteris isto puluere cū quo salsa descripta p̄ficif. **¶** 2. poteris etiā dare gelatinā cū vino aqua et pauco aceti p̄fectā addēdo aliq̄ de succis supra dictis si libet cū cuccharo: z bñ erit. Et poteris ip̄az cū croco: aut sandalis citrinis colorare. Et si ex succis aliq̄ cū pauco brodio vna bulliūde bullire facias: in quo tuas carnes intingeres bonū esset: addēdo parū si libuerit de pulue

re supra scripto. **¶** Pro assatis carniū poteris accipe aliq̄ de succis supra scriptis: z maxime succū berberis vñ granati seu citrāguli dulcis: z in eo pone cucchari notabilem quātitatē cum modico cinamomo electi puluerificati. **¶** Uel accipe succū qui egredit cū carnes ille assate in patella ita calide reponunt: z ei parū misce ex succis imēdiate descriptis cū cuccharo z puluere cinamo. z erit sapoz mirabilis in hoc casu. **¶** Ex piscib⁹ cōueniūt marini: vel aq̄ dulcis libere fluens: z nō stantis seu lacunalis nisi fundū habuerit harenosum: seu extrāitu alicui⁹ fluminis generet. Et omēs iuxta villas seu ciuitates nutriti p̄fces vitādi sunt: z maxie in locis in quibus cloace veniūt et alie expurgant imūditie. **¶** Ueniūt aut pisces aq̄ dulcis parū petrim cōiter vocati strigulū: lucij: temali: carptōes anguille: z raro tñ in vsu sint. **¶** Pisces aut maris nominatē: s̄z mibi cōiter notū nō existūt illi: bñ pon⁹ elixi pueniūt q̄z assati pisces elige squamosos q̄ boni sunt odoris tactu nō limosi: carnē albā habentes z cōpactā. Si vō pisces assaueris sup prunas: z nō in patella decoquant. q̄ si necesse sit i patella eos decog: vt de puis piscib⁹ cōiter fit: habeas vas terrei vitreatū i quo oleo cōdulci cū oleo amigdalārū dulciū decoquant: z horū sapoies sūt ex vino gnatōzū vel succo berberis: z arantij: vel ex p̄sili puluere addito cinamo. z cuccharo. **¶** Pro electis vō piscib⁹ salsa vtēre cū modico panis: z puluere sepe dicto parū: p̄ pisciū vñ scositatē adiūgēdo acetū. **¶** Acri laudant in isto casu: q̄ p̄ i luxuio tñ bulliāt q̄ eozū testa possit remoueri: deinde in aqua oz. vsq̄ ad p̄fectā decoctionē decoquant: q̄ si i eadē mēsa cū alio cibo sumant leuior: p̄ponat: q̄ bñ digōm re belles existūt: vel abiectis extremitatib⁹ tot vicib⁹ in luxuio forti lauent q̄ eozū gravis odor nō sentiat. deinde in aq̄ ozdei debite decoquant: deinde eis vtēre. **¶** Ex fructibus in p̄ma mēsa puenire p̄nt ficus vne albe p̄ dies aliq̄t ante collecte amarilia cerasa pruna: z nespila bñ matura p̄fica: z mora nō bñ matura. Si tñ duouel tria nespila bene matura vel dimidiū p̄ficiū seu q̄rā p̄te: vel etiā aliqua granatorū grana in fine pass⁹ assumeret: p̄cū mortale nō cōmutteret. **¶** Uerū si pruna cerasa amarilia mora: melōes magis medicinalr q̄z cibālī assumere vellet p̄duas horas sumēda sūt ante passū: z si timeret ne talia in colerā i quā facillime trāsēūt mutarent. **¶** Post eozū comestione parū aq̄ bibat vel oxīachare. hec. n. taliter sumpta calorem in ethico: z in mēbris acuitatē sanguis z colē resp̄mūt: valde infrigidāt z hūectant. p̄t z cōsilt aliq̄ granatorū grana interdū accipe nihil bibēdo. In secunda vō mēsa pueniunt pira z poma cocta cū cuc. z amigdale depillate in aq̄ cucchari loti: ac pinee cū māuli albo aliq̄ntulū cōfricate. **¶** Pro aut ei⁹ sit vinū albū vel rubēū clarū boni odoris atq̄ saporis ad aliq̄lē pot⁹ declinās dulcedinē q̄z acerbitate: qd s̄m ei⁹ potētā ē limphādū. Et si aq̄ cū vino mixtio fieret p̄duas aut tres horas ante comestione bonū esset. **¶** Uel facias vt rustici patamēses faciūt tpe vindemiariū cū vuis in tina aquā ad bulliēdū ponūt: deinde vinū sic mixtū inde exhūt qd in vase purificatū aliq̄ alia nō indiget admixtione. Et isto mōdī ribaldi rustici scholares decipiunt: tale vinū p̄ puro vēdētes. Si vō in loco fueris vbi vina crescūt talia vina facias tpe vindemiariū: virtute tñ fortē existēte. Interdū aq̄ potationē non phibim⁹. Et dico in simplici ethica de q̄ est sermo. Si tñ ex passū quouis mō sitit et sic q̄ a potatōe se abstinere nō posset sirupi vio. ne nufarmū vel p̄silem cū aq̄ endi. vñ cucurbitē: vel p̄sili: vñ aq̄ boni fōnis: vñ saltē simplici bullite mixtā i potu tribue. **¶** Sex rex nō nāliū descripto regie ad medicinalia descēdā. p̄ illa describā. 2⁹ notabo q̄l sit eis vitēdū. S̄z q̄z medicinaliū qdā ad itra qdā ab ei⁹ p̄nt applicari. p̄ de p̄mio: 2⁹ de scdis faciā mētione. **¶** Q̄zū ad p̄m⁹ nō q̄ si firm⁹ debitiū hūerit vētris bñficiū fibitale clistere puenit. **¶** 3. malue bli. añ. m. j. matz vio. m. ij. oz. **¶** 3. j. fiat decoct. de q̄ acc. li. j. f. i. q̄ dissolue cas. 3. j. f. oī vi. 3. ij. sal tri. papz fiat clist. qd p̄at

sublimia una recetia. **C** Aliter in multo melius has aq̃s
facere poteris. ⁊ hoc fm doctrinā Joānis de rupe assa in
suo de gnta essentia: q̃ oēs herbas vel fructus q̃s subli-
mare volueris in mortario subtili tere. deinde in aliquo
vase debite lutato ne respiret reconde: qđ vas in igno fi-
mo sepelias. Vel interdū loco fimi accipe vinacias: que
pualent in isto casu: ⁊ hoc vas p. xl. dies sepultū pmaneat
Deinde hoc qđ est in vase putrefactū sublima. Lūq; aquā
extraxeris feces sup marmore ptere: ⁊ iterū ad alcibicū
pone ⁊ extrahe aquā: ⁊ sic facies vel quater vel quinges:
et habebis aquā mirabilē. s. istā vltimā q̃ est pfectissima.
Ego tñ solū vidī alchimistā qm solū herbarū seu fructū
succū accipiebat mō quo supra p̃ficiēbat. Eodē mō ex car-
nib⁹ ⁊ piscib⁹: qm in fimo mittis parū salis appone. **C** Et
nōnulli magnū festū de sanguine hūano sublimato faci-
unt: vt qđā Bartholomeus de montagnana padue facie-
bat: sed certē ip̃m p̃parare nesciebat: quo si vti volueris
facias sic: Accipe sanguinē a sanguineis inuenibus bono
vitibus regimine nouiter extractū: quē pausare p̃mitte:
et aquā supnatantē abijcias: deinde cū modico salis triti
fortiter agita: ⁊ in vase talī sigillato ne respiret recode: ip̃
sumq; in fimo vti supra colloca: deinde post qđragēsimū
diē sublima vicib⁹ aliquot sup feces semp aquā reitērādo
Vltimo vō habebis aquā mirabilē: q̃ iulepica maximū
in hoc casu p̃stabit iuuamētū. Et nota si cedē aq̃ extracte ī
fimo iterū reponēt in vase p. xl. dies meliores adhuc es-
sent. fac ergo foueā in terra quā ex pasta frigida circūda-
ta illinias: in cui⁹ medio colloca vas ip̃m ex fimo equino
bene pisto circūdato: qđ interdū renoua: sed vasis medi-
etas in aere pmaneat. nā ip̃o p dies qđraginta pmanente
aquā habebis pfectissimā. Feces si q̃ in fundo p̃māserint
abijciēdo. Vel pone loco fumi vinacias ⁊ teneas has aq̃s
tpe camicule ad solē: q̃ erūt multo pfectiores. Poteris et
cōmiscere sanguinē cū alijs reb⁹ que fm quā intētionem
habes videbunt cōuenire. **C** Si autē sirupos facere volu-
eris: facias decoctionē: de gbus vis reb⁹ supra scriptis: et
cū aqua ⁊ ꝯccharo sirupū p̃ficias. Verū ex sirupis simpli-
cibus in hoc casu cōueniētib⁹ sunt infra scripti. s. sirupus
de pomis: de p̃ficiis: de succo acetose: ⁊ de succo endiuie:
cucurbitē de prunis: de granatis dulcibus ⁊ acetosis: de
acetositāte curi: ⁊ maxime: si hī sirupi cū aqua lactuce cu-
cubite vio. endiuie ⁊ filr fuerint admixti ad ip̃oz. s. cōtē-
perandis: si quā habuerint siccitatē. **C** Ex cōpositis cōue-
niētib⁹ habem⁹ sirupū de papanere factū cū ꝯccharo
solū: ⁊ nō cū penidijs: sirupū de portulaca factū sine ace-
to: sirupū vio. sirupū de iuiubis. **C** Vel facias talē sirupū
magistralē. ꝑ. duas vel tres testudines nemorales in fer-
uenti aq̃ bene lotas suis abscessis extremitatib⁹: ⁊ eas de-
bite coque: quo facto accipe pulpas ⁊ eas in mortario be-
ne cōtere: quas in vase vitreo bñ reconde. deinde accipe
succū lignitine: gūmi arabici: dragagāni: se. papaueris al. la-
ctuce: portulace: malue: ⁊ q̃tuor se. frigi. añ. ꝑ. se. citoni-
orū se. bōbacis añ. ꝑ. vi. passularū enucleatarū mūdatarū
sebesten berberis añ. ꝑ. s. spodi. ꝑ. iij. ro. vio. ordē ex coti-
cau capill. ve. boia. bugl. añ. ꝑ. j. prūdant ⁊ ponantur
cū carnib⁹ illis sup quas p̃ijce tres vel q̃tuor pitas aq̃ bo-
ni fontis: deinde vas cū argilla vlt pasta diligēter obture-
tur: sic vt ne qat expirare: ⁊ vsq; ad tertie p̃us p̃sūptioē in
alio vase aqua pleno bulliar: demum totū extrahat ⁊ for-
titer exprimat ⁊ cum tali expressione in li. iij. ꝯcchari fi-
at sirupus. **C** Ex cōfectionibus in hoc casu p̃uenientib⁹
sunt primo mixture tales. ꝑ. cōserue vio. bugl. añ. ꝑ. j. cō-
serue bōzag. ⁊ florū nenufa. añ. ꝑ. j. ꝯcchari albi. ꝑ. j. mar-
garitarū. ꝑ. j. fragmētōz saphyri: smaragdī hīacynthi g-
nati rubini añ. ꝑ. j. pannozum auri: numero. ij. fiat mixtu-
ra ⁊ deauretur: ⁊ debes istarum conseruarum dosim au-
gere fm quam habueris intētionem: vt puta si maiorem
queris lenitionem adde plus de conserua violatarum.
Si maiorem infrigidationem plus de conserua florum

menusa. et cum istis conferuis addere poteris de conferua cap.
vene. p. libito. **C**Ex pfectioib⁹ solidis pueniunt manuscrip-
ti cu plis factu cu aq viol. dyapapauer dyarodon abbat.
dyadragantu frigidu: et stomaticu fridu nicolat: poteris et
cu troci. de caphora statim describendis solidu facere cose-
ctione. vi. **R**. pul. troci. de caphora. **℞. j.** cucchari al. li. j. dis-
soluas cuccharu cu aq vio. vel alia: et fiat pfectio i morisell.
Et nota qd cu mixturis suprascriptis poteris loco cuccl.
ponere qua volueris ex his pfectioib⁹. **C**Et si vis potes
has cosectiones in modu opiatoru facere: vt v3: accipe de
spibus pfectionu suprascriptaru qua volueris: et cu3 aliq
iulep suprascripto: vel sirupo debite cocto fac electuariu3
in forma molli: vt est tyriaca: vel alia opiata: et pone anda-
cter p qualibet libra sirupi vel iulep. **℞. j.** specieru. **C**Uel
facias sic. **R**. succi lignite dragagati: gummi arab. se. bom-
baci: se. malue: se. portulace vio. rof. an. **℞. iij.** cancrorum
fluioz adustoz se. citonoz: cucumeris melonie citrul.
cucur. cina. xilobalsa. gariofilo. psili spodij amili: sloz bo-
rag. et bugl. an. **℞. iij.** cincl. sandal. ru. al. et croci. an. **℞. j.** cam-
phore. **℞. ij.** alicuius ex iulep vel ex sirupis suprascriptis.
qstum sufficit: et fiat electuariu faciēdo ex suprascriptis pul-
uerē. Et potes ex speciebus suprascriptis facere pfectionem
si libuerit p bolos cum cuccharo faciēdo. **C**Ud idē valet
marçapanu qd citramotani pastu regalē appellant: et **℞**
nueñ. optimu aloē et aliq caloe. **M**ota qd aloē et caloe ē pfe-
ctio facta ex cuccharo farina et oleo: vt in quodam libello
adinueni qd cacunū sanitatis appellat. **C**Conueniēter aut fa-
nueñes hanc pfectionē aloē seu caloe vocat: cu fiat ex cuc-
charo oleo amigdone: vt piz et c. **F**acias ergo sic. **R**. succ.
albi li. j. f. amili subtilissime pulueri. **℞. iij.** olei amig. dul-
ci. nouiter facti. **℞. iij.** dissoluas cu aqua ro. vel vio. seu flo-
ru nenuf. vel alijs. et cu p coctionē incipit inspissari adde:
nuc de amilo nuc de oleo cu spatula lignea pforata conti-
nue miscēdo donec oia mixta debite habeat decoctionem
deinde totu in aliquo vase recode qd deaurā si vis magis
delicatu: et in hoc casu conueniret loco olei amigdalarum
oleu vio. **E**t psili facere poteris cu oleo rof. nenufario v3
psili. **C**Ud idē valet eliu **M**desue quo vtunt reges et plati
descriptio pmarillas in spēs dmittēdo. **C**Uel facias sic:
et erit mirabile in hoc casu: qd alteratiuu et maxie resum-
ptiuu. accipe. **j.** vel. **ij.** nemozales testudines: et abscillis pe-
dibus et capite amonitq: viscerib⁹ ac testa debite lauef: de-
inde decoqui facias in aq vio. vel ro. vel psili: aut aq coi
boni fontis. **Q**uo facto: accipe de pulpis li. f. qd cu cullel-
lo minutim incide: et postea in mortario vltumata pterito
ne terant: vel pon⁹ in mola in qua sinapis terit: p prius ta-
men bene lota: addēdo in de brodio sic vt meli⁹ pteri pos-
sint: vel de aq ro. vel vio. deinde accipe. **uij.** se. coi an. **℞. j.**
f. se. lactu. se. endi. se. portula. papaueris al. an. **℞. j.** ista for-
titer pistent: supra q piciat paru brodij: vel aqru pdicta-
ru: et colent ex his vltumata expssione faciēdo: quo facto
accipe amigda. dulciu mudataru. **℞. j.** granoz pini. **℞. f.**
fisticoz. **℞. iij.** ista vltia cōstruēt terant: et cu expssioe supra
scripta fiat lac: cu quo dissolue li. j. f. succ. al. addēdo de
brodio testudinis si opus fuerit: deinde coquas: cu coctuz
fuerit et incipit infrigidari: adde carnes illas contusas: et
illas cu cuccha. allo in cagiola et mortario debite misce. **C**U-
timo adde pulueres infrascriptos. **R**. gummi arab. draga.
an. **℞. j.** f. margaritaru triasanda. an. **℞. f.** coral. ru. **℞. iij.** ci-
namo. **℞. iij.** et fiat puluis. et si adderes. **℞. f.** succi ligni. meli-
us esset: sed forsan electuariu nō esset na gustui delectabi-
le. **C**Uosces et hoc eliu cu gallinaru fasia. caponu vel p.
dictu pulp. cōficere: de quib⁹ fac vt de testudinū carnib⁹ p-
siebat: et hoc cōter faciūt practicātes: sed testudinis caro
pualet in isto casu. **C**Trocisci huic pposito punētes sunt
trocisci de caphora: et sunt **℞. j.** spodij boliar. an. **℞. f.**
ro. **℞. j.** carabe. se. portula. cucur. als cucume. an. **℞. iij.** fiat
trocisci cu mucil. psili vel dragagati. **C**Uel fac sic et sunt
eiusdē virtutis: et sunt **Sera. 6.** breuia. ca. de ethica: licet in

dosibus aliquall⁹ variēt. **R**. arnogl. amili gummi arab. dra-
gagati an. **℞. iij.** boliar. me. spodij papa. albi an. **℞. v.** ro. et se.
coi cucurbi. citrulli cucume. et portula. an. **℞. vj.** se. citoni.
excorticatoz et se. melo. an. **℞. vj.** succi liq. **℞. x.** piciant cum
mucila. psili. et h sunt q ad intra pueniūt. **C**De his vo q
ad extra pueniūt sunt balnea: vncuōes: epithimata: odo-
ramēta. **E**t vt ad actū practicū te reducā sex rerū nō nāli-
um regimine pordinato in q potissima ps existit cure in-
firmo tuo in auroza ex iulep: seu ex sirupis suprascriptis
aliquē tribuas: vt verbi gra. **R**. iulep vio. vel siru. vio. v3
alter⁹ magis resūptiu fm intētionē qua nūc habes. **℞. j.** f.
aq orde vel endi. vel psili. **℞. iij.** misce p vna vice: et i po-
tu tribue. **T**rib⁹ vo irāfactis horis pcura: vt ipse nāliter
aut artificial⁹ habeat vētris bñficiu: q facto in balneo po-
nēdus est: qd nāliter fieri pōt ex aq dulci solū: vel ex aqua
decoctiois orde excorticati: folioz cucurbite vio. lactuca-
ru floz nenuf. folio. salicis vitis vuas albas portatis ac vi-
ola. et silii. **C**Uel fac sic: et est balneu pfectissimu in illo ca-
su. **R**. pla capita mōtonū: et ea decoqui facias vsq: ad offi-
um separtionem: deinde bñ coles: et in illa colatura herbe
bulliat supradicte. **E**t aliq loco decoctiois capiti accipi-
unt decoctionē intestinoz boum et silii. **I**ubeas igit unā
apud lectū nō coopā: et sit balneu aq tepide in qua infir-
mus p vice pma nō multu stet. **S**ed si cu balneare volue-
ris in aq frigida vt aliq volūt: laudo vt ibi sint tres une.
Muma sit balnei tepidi: et fac vt supra. **S**eda sit inter tepl-
dam et frigidā: in q etiā parū moref. **I**n tertia vo sit aq ve-
ri frigoris: in q etiā paululu moref. **N**ec etiā audeas infir-
mū balneare ex aq frigida ipo nō amfato. **I**nfirmo: vt q.
dā fecit q posuerat infirmū in balneo satis calido: et eū vo-
lens extrahere dixit: **B**onū est appropinquare remediū: et
statim piciat situlā plenā aq frigida sup eū: et exting⁹ fuit
ille paucus calor quē habebat ille: et mortu⁹ fuit in mani-
bus seruo3 suoz. **E**t iō bonū ē vt qsi aq tepida: qz aq ve-
ri frigoris nōnunq3 ptingit vt infirm⁹ ethica febali curef
vt inqt **℞. i.** et in ethica cadit senectutis. **I**n q casu plns tē-
pus mortis tardat: et forasse cu ea tpe viuit cui ē qntitas:
etiā si tale balneu facere intēdis: gradatim illud facias: et
fm modū statim descriptū balneato infirmo mō q supra i
lectulū deponet: cu tota spina ex aliq yng⁹ vel oleo infe-
rius descripto inūgat. **C**Facias q sic. **R**. olei vio. olei d cu-
curbita: olei de salicibus an. **℞. j.** butyri sine sale piguedi-
nis recentis porci masculi mucil. dragag. an. **℞. f.** medulle
cruris viruli. **℞. vj.** cere al. paru et fiat yng^m qd cu aq frigi-
da pluries lauef. et vlio. **℞. j.** lactis mulieris puellā lactā-
tis: cu eo in mortario misceas. **C**Uel facias sic. **R**. olei vi-
ola. **℞. j.** olei ro. olei de salicib⁹ piguedis porci recentis:
an. **℞. f.** cere paru: et fiat yng^m: qd vt pus lauef. **C**Ud idē
valet yng^m vel cerotu albu galie. et etiā olea infrascripta:
vt olei vio. olei de salicib⁹ de nenuf. de cucur. de lactuca
de papauer: vñ ex aliq istoz vel plib⁹ vñctionē facere
poteris. **S**ed esto memor sp cu his paru olei de citoni. vñ
mirtillo: cōmiscere: eo qz erit cā cōstipatiōis porositatū: et
tūc illa alia olea meli⁹ recludent: et p pñs meli⁹ humecta-
bunt: et tūc facta vñctioe qescat infirm⁹: bonū esset si totuz
pect⁹ inūgeret: cui postea prāditi exhibeas: nūq3 nō ad fa-
tu ritatē māducet. **L**auēas et ne famē et sitū toleret. **C**Sū-
to itaq cibo et horis trib⁹ irāfactis poteris infirmū ne p bal-
neare: et h si postq3 cibū assūpserit: nōm senserit alleuiatū
qz illa ē hora pgrua balneadi: vt vult **℞. i.** pmi. doc. 2.
ca. de his q pueniūt ex balneatoe. tūc pferet et ipiguat me-
diocrit: vt tpe inqt. vñ **℞. i.** li. de tabe. vñ. ca. **S**uscipe q.
dē balneu iā cibo digesto. sup. qz et nō supra idigētiā lō-
giorē. huc. n. pñt repleto illan balneu crudis indigestis.
hūiorib⁹ replet corp⁹: illi vo sup idigētiā lōgiorē vñtē di-
minuit magt oib⁹ pñtutib⁹ corp⁹is maxie: tūc piciēt tē-
tādū vt dictū ē: balneare iā ppleta digē. **f. p.** **C**Ex qbus
p3 q ethica balnead⁹ nō ē dū sit ian⁹ nec cibo replet⁹. **E**t
iō hora i q acibo nō3 sentit alleuiatū balneef. **B**alneato

itaq; infirmo in lecto posito vinctiōes fiant: cui postea ex electuario resumptiuo vel marcapano seu alia ex supra scriptis cōfectionib⁹ ab. 3. s. vīq; ad. 3. j. tribuas. Cui da ab. 3. j. vīq; ad. v. lactis mulieris vel asine vel capre: qd si ab vberē fuger et meli⁹ esset: z si nō: habeas taceā argēteā vel parapsidē stanneā in aqua calida ablutā: in cuius sūdo parū sit cucchari puluerificati: z ea in alio vase aqua calida pleno teneas: dum se mulget mulier: vel asina vel capra habeas iuxta lectū si fieri pōt: z illa taceā seu papside lac mulgeas: z ita calidū sicut ab vberē egredif: infirmo tribuas horis trib⁹ vel duabus trāfacue: z maxime si a lecto vel alia pfectiōe senserit stomacū alleuiatū: suā sumat cenā. taliter igit p quattuor dies regat cōtinue: p totidem aut plures gescata balneo: in sero tūz mane fac fieri vinctiōes. Lac quoq; sibi tribue ante prandiu p duas horas: et sic ante cenā inter vnū pastū z aliū. Si debilis fuerit poterit suis vti cōfectiōib⁹ qbus voluerit: bonū erit sibi in illo casu. sup oīa obtinēt pncipatū lac z balneū. C Et nota q lac muliebre est pfectū: q mulier sit alba bone habitudinis. xx. annorū nō vltra: nō multū a partu distās ipam eūz carnib⁹ alteratis cū lactuca endi. cucurbita: z cōsili nutrire debes. Eligat asina semella iuuenis pinguis: que ex ordea z lactuca z siliib⁹ nutriat. Capra alba quoq; iuuenis pinguis: ac partui ppinqua cōsili existat: q etiā ordeo lactuca frondib⁹ ppli z siliū nutriat. C De balneo x o dico q si infirmus p aliquot dies a balneo geuerit: debet tamē forti existēte virtute iterū de nouo balneari. Nā inqt Gal. de tabe. caplo. vij. Balnei est piculosus vsus in ethicis se. vbi alicui qd suspicauerit virtutē esse infirmā. Subiūgit. Et nos plurimos curauim⁹ apparētes tabefieri p hec auxilia: q propter balnei vsum approbo: z maxime in isto casu. vñ laudare si in pma vice se solū cū aqua simplici balneari. In secūda vō in aqua decoctionis herbarū. In tertia in aq decoctionis capiti mōtionū vel caprarū. In alia aut vice balneū solius lactis cōueniret. C Et alig vi Serap. z Ali. dicūt q virtute existēte forti anteqz balneū ingredias bonū est sup eū lac mulieris vī asine vel cap mulgere. virtute debili debes lac cū aqua cū qua balneādu ē pmiscere. Nā in sup Ras. 10° alim. eos iubet in semicupio balneari. Pro quo scias q semicupiu dī a semi qd est dimidiū: z capio capis. Et ppter hoc dicit Asarfilus velle q tales balneādi nō sunt nisi fm eoz medietatē. et credo eū dixisse hoc ppter tex. qui segf. Inquit. n. nos nolumus nequa qz ipm intrare balneū: nisi cū semicupiu muenire nō possum⁹. Cū vim vocabuli in se qns Asarfil⁹ hic hūc tex. interpretat⁹ est. Sed ego credo Ras. hoc nō voluisse: imo p semicupiu intellexit tinā. p balneū intellexit habēs cām seu ptes diuisas in caliditate: de quo loquit Gal. i. x^o terap. ca^o de cura ethice p balneū. Et Ali. 2^a pmi doc. 2^a caplo. v. Et ideo omīssa opi. Asarfilū laudo: vt totus infirmus vsq; ad mentū balneet mō. s. quo infantuli in primo mēse cōter balneant. Nā sup fundo debet esse aliqd molle: vt lintheamē sup qd infirmus iaceat: cū capite tū alio: sic vt oīa mēbra pter caput in aqua submersa pmaneat. C Et aliter in tina collocef dūmō mēbra oīa sine fatigatiōe qe. vt plura magisq; circūspect⁹ a vulgarib⁹ videaris sic balneari: ita debes oīa alia mutare remedia: vt puta si p syru^m viol. exēpli grā. tribuisti: debes postea ex resumptiuo aliquid vel aliū exhibere. z ita fiendū est de aquis cōfectionibus z epithimanib⁹ vinctiōib⁹ z odoramētis tuo infirmo semp dicēdo rē nouā esse facere maioris. s. efficacie in infirmū qz pma. C Est igit infirmū tā epar qz cor epithiman. dū. Pro corde igit facias sic. R. aq viol. aq nenufa. añ. 3. iij. aceti. 3. s. ro. ru. sandal. oīm corat. virtusq; añ. 3. j. s. spo. dij. 3. j. cāphore. 3. j. ossis de corde cerui croci añ. 3. s. fiat epithima qd cordi inter frigidū z tepidū apponaf añ. cenam. s. z ante prandiu hora q a cibo senserit stom alleuiatū. C Et p epate p sili hora fac tale epithima. R. aq rō. end.

lactuce añ. 3. iij. aceti. 3. j. sandalo. oīm añ. 3. ij. spodij. 3. s. cāphore. 3. s. misce z fiat epithima. C Et loco ei⁹ pone sup epar frustū cucurbitae: qz supra positū multum refrigerat epar. C Debet z infirm⁹ tuus sepe tale odoramētū odorare. R. aq floz nenuf. 3. iij. aq vio. 3. ij. aceti parū sandalo. muscatellinoz. 3. ij. sandal añ. z ru. añ. 3. j. cāphore gra. iij. misce: z in ampulla ponaf quā sepe odorēt: z si loco aceti addideris. 3. j. s. optimi vini poterit petias imergere z te sticulis applicare: qz multū cōuenit in isto casu. C Itē aliter poteris odoramētū pficere. R. sandalo. oīm añ. 3. iij. floz nenuf. ro. ru. vio. añ. 3. s. cāphore gra. iij. fiat puluis: qui in petta rara vel sindone de grana liget: z in aq ros. vel vio. aut floz nenufa. imergat: q postea odorēt sepe. C Et facias sic. R. olei de nenuf. 3. j. s. olei de cucur. olei vio. añ. 3. s. sandal. oīm añ. 3. j. cāphore gra. iij. misce: z ponatū in ampulla quā sepe odorēt. Et hec odoramēta maxie pueniūt p horā anteqz infirmus ire dormitum afficeret. C Ali. qz z Ras. imergere docet canusias in aq ros. cū sandal. z cāphora mixta: z iubet vt infirm⁹ eas sic mandefactas induat: qd virtute pstatē z stāma magna existēte facere poteris: z maxie ne aliqd de ptingētib⁹ omittere videaris. C Gal. in li. de tabe. penul. caplo docet succū farure ex endi. portula. ac sempuina z lactuca: in quo parū farure ponaf subtilis: z in ipō duplicate imergant pene: q ita actualr frigide sup hypociū dria ponant: z cū tepescere incipiūt amoueātur: sic indefinēter faciēdo donec infirmus vsq; ad interiora senserit frigiditatem penetrare: qd forti existēte virtute facere poteris. Sed ne decipiari ante qz frigida audeas appproximare libravirtutē. Et hec sūt q in cura simplicis ethice fienda vidētur.

C De signis z causis in cura ethice senectutis. Ca. iij
T oīa sub hoc vocabulo ethica cōprehēsa euacuentur: qd de ethica febrili z de ethica senectutis dī eguocet: de ethica senectutis restabat facere mētionē: qz nō legitime. Cū hui⁹ summarij solū sit de se. ptractare. C Est igit vt supra tractabaf vel dicebaf senectutē ethica psumptio totius sine caloris nālis sup incēsiōe a quadā mēbroz pternāli dispōne pueniēs: p quā vt in decrepitate terre streitas accidit humido radicali. C Pro q nota q talis pternālis dispō pōt tā a calore qz a frigido puenire. Et calido qdē resoluēte z liqfaciēte corpis nostri hūiditates nāles: ad quarū liqfactionē resolutionē sequitur tot⁹ corpis siccitas ac innata caliditatis debilitas. C Unde talia corpa sunt frigida z sicca z dispōem acquirūt: q ethica senij appellat: z sic tale corpus p accidēs in frigidatur a calido. z hoc in se. adurētib⁹ sepe ptingit. C Et ab aeris caliditate incēsiua: z in lōbardia vidi multos adhuc non sunt anni. xx. tanta enim in fine Junij z in pno. Julij faciebat castas q laborātes in capis plimi moriebant: z plimi hoies robusti fuerūt resoluti q in ethica senij inciderūt: z sic psumpu paucos infra annos mortui sūt. C A frigido inqz ethica puenit senectutis potēte calozē naturalem debilitare: z humiditates nāles cōgelare ac terrestreficare: ppter qd huic corpi dñans accidit frigiditas z siccitas: z p pñs ethica senij: z hoc sepe: vt inqt Ali. ex potu aq fride accidit in nō sua hora vt i febrib⁹: vbi grā. vt quis aquā fri. hora nō debita potat in nimia qnitate: vel cum ppter exercituz vel pp aliā cām qd habeat poros aptos: deinde potat aquā. In istis. n. casib⁹ aq potate friditas ad pcordia vsq; pueniēs cordis z alioz mēbroz calozem suā extinguit pparietate: z cōgelando hūidū terrestrificat: z isto mō ethica inducit senectutis. Et ego quēdā vidi iuuenē annor. xv. vel circa: q post forte exercitiū aquā fridissimā in magna hauit qnitate: cui⁹ frigiditas ad viscera penetrās calozē extinguit naturalē hūidū: q cōgelauit: z sic in hanc cecidit ethica senectutis. z hic cū maxia remāsit stomaci debilitate: z tā in estate qz in hyeme ad tactū frigidissimū sp iueni. Ad tantā finalr marasmatidēz puenit: q oīa ossa poterāt nūcrari: z āno 3° mortu⁹ ē. C Dōt z h

Altregritudo pueri ppter nimium infirmitatem emplonem extrinsecam vel ex aqua frigida balneo: ut in precedenti cap. dicebatur. Interdum et ethica cadit senectutis. Hinc et vapores frigidi ad cor usque attingentes et ppter infirmitatem ad quam infirmitas ne sepe dicta accidit dispositio est ethica senectutis. Et si non tam quod si raro accidit quod talis dispositio cum quantitate actuum equalitate posset puenire: ut inquit Aui. Imagines ergo expleti causa quod per li. xij. puidi radicali. vj. li. caloris naturalis sufficiat: et quod ab ali qua causa. vj. resoluantur lib. humiditas: et iij. caloris naturalis. Et per quod tunc talis dispositio ethica senectutis: quod erit psumptio totius et. et tunc ibi erit equalitas quantitate et. actuum quod debita ppor tionabilitas calis ad humidum: ut suppono. vñ et si iste quod ad a nos in iuuentute existit etate in decrepita quod ad dispositionem existit. quare et. Neque in hyeme ppter similitudinem ceteris pueri facili senes currunt: deinde iuuenes et ultimo pueri: quibus non nulli cauillando dicant pueros iuuentute tale dispositionem facili currere ppter. s. humidum pueri magis aerum: et ppter magis resolubile. Et ppter nunc de hac non curo difficultate.

His itaque visis ethice senectutis signa sunt cum aliquo videris ppter sue etatis naturalis cursu secundum omnia membra marasma tum seu exiccationem: sic breuitas: quod facie habeat tornatilis: oculos pcauos: nates acutae: et tempora plana: et ad tactum vtplimum quod stat ut dicitur et est in caliditate fore ipsam pulsus erit par uis et debilis ppter virtutis debilitatem: durus ppter infirmitatem duritiae: tardus et rarus ppter caloris diminutionem: quod multa non indiget euertatione: quod ore os ut sibi per frequentiam succurrat. Urina vtplimum est alba et subtilis: ppter frigiditatem. s. et siccitatem. Et dixi vtplimum quod stat ea fore grossa si manifesta secum expellat: ut in senibus sepe patitur. Quatuor ad signa pronostica: ut inquit Aui. prima quatuor. et Bal. 7. therapeutice. ca. 6. i. lib. de ta be. ca. vltio. Si confirmata non est ingenium: si nec mori est ingenium: quod est quod cum tali infirmum humidum terrestrificatum existat naturalis calor diminuitur senis seu decrepiti huius dispositiones quod est dispositio ad mortem ppter. Si quod si posset senile dispositio ad iuuentilem reducere posset et hac curare egritudinem. Et cum ppter sit naturalis impossibile ita erit et secundum. Et ideo cum mori naturalis ingenium sit ipse dicebat Aui. et ingenium: si est mor ti ingenium. iuuenis. s. quod sancti mortuos resuscitant. Posses et pphit inuenire ingenium: si pstellationes herbas et alia huius: ut medea cognoscere scires. s. quod Iasonem de seruo ipso in gulato et sanguine exco senili ppter inuisionem succorum et decoctionis illarum herbarum: quod describit ad adolescentie etate deduxerit: quod si verum sit: deo nomen. Et si in hoc expiri volueris: Quidam leges: sicut et recepta quam tu iuuenis in. 7. meta morpho. circa pñm. illa pte memorie mades. tñ hñ plus repugnat: quod Alib. magnus fecerat caput ex succis herbarum ex tali constellatione: quod velut hñ loquabatur: ut isti fratres pdicato rum asserunt: sed quantum ad hñ naturalis sit pole pñdida: sed o bo ne deo quod poteris istos ribaldos fratres infatuire.

Et si omnis istis fratribus garrulibus ad curam de cetero trahendū: in quod pposui satis breuitas et succinet pñsire. Nam semper vel vtplimum cum hac egritudine complicat alia egritu do stomachi cordis vel alteri membris quod velut hñ curam ad se vocat: quod est in ppter capitis pgrēda. Et cetera si pñma ta fuerit: et si cura aliquot paleari poterit: tñ ut dicitur et nūqz recipiet. si vero non fuerit pñmata ex paucis hñ infra scriptis egrum facile pñtine restitues sanitati. Et fac igitur sex rerum non naturalium regimen ad calidum et humidum declinare. Et pñs recti fica aerem solummodo logiore exhibe. Et exercitij loco fri cationibus utere: etate vero accitum supfluitate vita ac coitum oino nunqz: ac etiam infirmum ad saturitatem māducare pmit te. Et cibum in plures diuide ptes quod facilius digōnis pau cas supfluitatū et multum existat nutrimenti. Et si añ pñscripta bñ notaueris omnia ista leuiter facere scies. Et supfluitates p me digōnis si retineant cum clisteri facto ex brodio pigui bus: ut brodio motonū capiti et filibus: et oleo et paucis sal educēde sunt: et poteris addere pax cassie si libuerit. Et duos vitellos ouorum vel parū butyri recētis et talia cliste ria multum pueniunt. Et ex maxime pñferēb sunt balnea

que esse debet tam in caliditate, virtuali quam actuali tpe exhibeatur secundum modum et ordinem in ea. pñcedenti descriptum: et illa maxime pueniunt: quod decoctio sit ex capitibus artemisi: in quod po stea buliat melissa camomilla. folia lauri: lauedu. et similia. Et pñfectionibus marcapanē scñi cum oleo amigdal. dul. et elariū restorationū factū cum pulpis carniū dimissis illis seminibus et spēs fridis addito cinamomo cubeb. cingib. granis paradisi. Et loco taliū accipe de spēs pñfectionū fridarū: et eis utere secundum intentionem quam habueris: et he cōfe ctiones puenientes sunt diarodon abbatibus electuarij quod vñ tur reges et plati diasatirion: pñfectio de musco dulcis: dia margariton: diacameron: diatos: diadragatū calidum diam bra elariū pluris arcoticon elariū ad rest aurationē hū ditan. Nicolai stōaticū calidum eiusdē et filia. Et si has pñfecti ones ad ipamētū reducere volueris: quod ubi excessiue calita tis videantur dissolue succarū cum aqua rosarū vel viol. vñ mi sce cum spēsbus pñfectionū supra scriptarū de speciebus dia dragatū fridi dyapapa. et filium: vel in lib. j. succari dis soluti: ut supra pone solū. s. spēs vel infundas spēs per diē et noctē in aqua rosarū vel vio. quod postea cum succaro de cocto cōmisceas: et fac tuo mō pñfectionē. Zulep quoque et sy rupos facere poteris prout in ca. pñcedenti dē et ex subli matione carniū vel herbis vel ex alijs reb tunc approp aus intentioni. Et hec de ethica senectute et et cura sic bre uiter dicta sufficiat: que huic sumario finē imponit. Pro quo Iesu Christo crucifixo infinite sint laudes Amen.

Antonij Guainerij de balneis aqua ciuitatis antiq. sime Comentariorum feliciter incipit. quod que continens capitula.

Capitulum primum. De notificatione balneorum et eorum munere. Capitulum 2. De balneorum extrinsecorum notificatione atque qualis sit tam extrinsecorum quam intrinsecorum munera: quibus quoque in generali egritudinibus pueniant.

Capitulum 3. Que sunt balneorum prescriptorum proprietates: ac quibus particularibus egritudinibus cōueniant.

Capitulum 4. Qualiter tam balneis quam ceno quam stussa ut de beamus: et de modo fontis aqua bibendi.

Capitulum 5. De modo succurrendi accitibus quod ex his balneis accidet quod pñfectiora sunt: et quantum sit ibi tps imoraduz

De notificatione balneorum et eorum munere. Capitulum 1.

Etia nonnulli viri doctissimi bal neorum quorundam in Italia exñtiū virtutes descripserunt propter mi rabiles ipsorum effectus adeo famosa habita sunt: ut a remotissimis etiam puberis ea cater ua languentium confluat. Sunt item alia de quibus tum propter guerras: tum ppter euenientes tam frequen ter pestes apud modernos nulla scriptura repit. Et nisi supercellentis virtutis essent de eis amplius nulla mētio fie ret. Nec quod dixi virtuosissima balnea in marchionatu montis ferrati in nobilissimo olim aqua sane comitatu infimulatio vñ ciuita tis quod ab ipso ags calis nomē retinuit sita sunt. Ea. n. Ags ci uitas illi antiquissimi comitatus caput est: et quod aqua ille case in nuerabilibus egritudinibus subueniebatur aqua sane antiqua noia. banf. Et iteque aqua sane comitatus dicitur. Et sunt huius quod dixi et a ciuitas a Silio primo latior rege pñdita: ut ei in analibus legi. Et tunc filia dea est. Post aduentum vero pñi huius fide lissimi fuere christiani: sic ut heresis in eis nunqz repta sit. Et uis causa beat Siluester papa epale sedē sibi pñdonauit: a quod deiceps siluestris dea est. Neque tñ hñ misella ciuitas euer sa est: ut tā filie quam siluestrie noib abolitis antiquū solū Ags nomē retinuit quod octigētos iam annos sub dīre supillustis alarami familie marchionū fuit: interpolare tñ: ut in ipo rum marchionū cronici sepe legi: s. eius vltia destructio Robi regis tpe fuit. Tūc. n. propter pñalitates depopu lata remansit: et que ibidem pulcherrima palatia fuerāt funditus euerfa: solum templorum vestigia derelicta: quod vere fabrice et ingenio adeo erant pulchritudinis: ut ci

De balneis

ustitatem illam magnificam fuisse facile iudicares. attamen
vix tantā subuersio illa hīe nō potuit: pestes uē nec guer
re: quin ad ea balnea anno singulo ob admirabilem ipso
rū vītes plurimi lāguētes puenirēt: ppter qđ teguria aliq
tunc circū edificata sunt: et ei⁹ causa ciuitatis illi⁹ nomē ex
tingui nō potuit. Tandē gentibus p̄fati Roberti regis cū
gentibus cuiusdā Joannis Montisferrati Marchionis
viri in armis victoriosissimi sup̄ kerienſi territorio in ga
menarie cāpo in bello puententib⁹ fuit Marchio ipse vi
ctor: vnde Roberto rege taz a Janua qđ alijs ab oris Ita
lie pulso antiquū marchionale dñituz h̄ nostra Aquis ci
uitas resumpsit: et ad habitandū illic iuerunt plimi ita vt
qđ dolere incepit: et deo laudes in diem creſcūt: ac cura an
nos qtuor tū vbiq; balneoz illoz fama excreuit: qđ tot an
nis ppter assignatas cās suffocata remanserat: qđ aliqui
illustres viri magnifici qđ nonnulli varijs opp̄ſi languo
ribus venerūt. Inter qđ sunt hestēſis: Marchio qđ Man
tue: quoz gratia cū meo illustrissimo dño domino Mont
isferrati Marchione p̄fate ciuitatis domino nālī illuc ac
ceſſit. tūc enī plures diuerſis egritudinibus infecti illic ad
erāt: de quoz p̄ualeſcētia admirabant omnes: sic vt eſſe
eius illos diuinitus poti⁹ puenire qđ nāle arbitramur.
Quā ob cām vt vītes eoz potius inueſtigare pluries
ex aqua fontū balneoz ſublimatione facta feces p̄ſpexi:
quarū vt quātitatis cōparationē faciā: tres partes ſalis cō
tinēt: niri vnā: aluminis parū: ſulſuris vō qđ ad apparen
tiā: ipm enī cū ſale an nitro cū qđ ſimboleitatē maiorem h̄z
eſt p̄mixtū. Et licz apparēter de eo nihil ſit tantus eſt ei⁹
odor vt ſubm minerā illā ſulſurēā totā iudicares. Unde
eius pauca quātitas alioz multam quātitatem vinceret i
odoro. Cūc aut illi loquētes ſenſualiter nitroſam mine
ram iſtā a p̄dominio eſſe aiūt: et h̄ ex nitro eſſe arguūt qđ
in fontio balnei parietib⁹ adheret. Sed mām illā p̄ſpexi
in qđ ſalis portio notabilis erat plus tñ niri ē: quia vbi ce
tera ſunt paria qđ ſal niri ſacili⁹ ſublimat. Cū ergo ſōs il
le circū lapidibus inuoluat vapores ab ags illis eleuati
qui parietibus adherēt p̄ maiori parte a nitro qđ a ſale re
ſoluūtur. Nil itaq; mirū ſi niri qđ ſalis quātitas ſit maior
ſed in ſecibus p̄ ſublimationē derelictus maior ſalis erat
quātitas. At quātum ad virtutes parū de hac diuerſitate
curare cū oēs niri ſpēs p̄uerſi ſm magis et minus in vir
tute tñ ſalis ſatis p̄pinquat: vt p̄bi de virtutibus niri tra
ctātes inquit. S; his balneis nō aliter qđ tyriace magne
accidit: in qđ corruptis cōponentium formis in ea reſultat
cōplexio quedā p̄ quā venenū oē necat: quod tñ ſimplex
nulluz p̄ ſe faceret. Sic ex ſale nitro alumine et qđ in aquis
iſtis reperiūtur: qđdā ſit cōmixtio p̄ quā complexio vna re
ſultat: virtute cui⁹ balnea illa ſic virtuosa ſunt. Ad qđ ſu
perceſtis etiā in fluxus adiunat: qđ mediāte ex virtute mi
ſcibiliū in ags illic virtus ſic p̄cioſa manet: qđ quātūcūq;
ſalis niri aluminis ac ſulſuri qđ minerē: qđ in his balneis
repi: pōdus ſcires: et cū quibus vis aquis ea cōmiſceres
in his tñ virtutē talē qualis ea eſt: qđ dictis in balneis vī
te ſup̄ceſſitū p̄ncipaliter reſtuerē reperit: tribuere po
ſſes: nunq; ſons adeo intente eſt caliditatis vt impoſita
deplāda gallina veluti ſunt pulli ſues: et talia ſtati de
plātur: nec qđ ſine nocumento caliditatē illam pati poſſet.
Balnea vō polita ſatis: et ſub dīno poſita ibi p̄pe fonte
ſituata ſunt: qbus p̄ canale qđdā fontis aqđ cū liber deſluit
et talē in eis tēperie recipit: vt qđ in ea trahere morā de
inceps ſine leſiōe poſſit. ſunt et ibi p̄pe alia coopta balnea qđ
ab eodē fonte aquā recipiūt polita valde: in qbus honeſte
magis taz viri qđ mulieres ſe balneāt: iux qđ ſudatoria ſeu
ſtuſſa ē p̄polita ſat: et ad hāc nō eſt vulgariū lib̄ adit⁹. La
ra ē balneoz aq; et adeo puta vt denari⁹ in fūdo p̄iect⁹ vi
deri qat. Sed de mēſe Maij ei⁹ color ad aliqđ viriditatē
mutat: qđ eſt qđ tunc de minera plus cū ags illis cōmiſce
tur: ppter qđ groſſioris ac maioris ſūt pōderis. Mā qđlibet
mineral⁹ vīr⁹ a ſole ab alijsq; ſtell⁹ vīrū recipit: qđ illo mē

ſe qđ alijs in nro balneoz minera multo fortior reperit:
nec de h̄ mirādū. Mā vt ingt Janueſi. Simon auctoritas
te Plynij: in Macedonia ē lac⁹ qđdā in qđ circa canis ortū
nouēnis dieb⁹ ſit niri: tondēq; ceſſat ac rursus inat: et
deinde ceſſat. Et hec ē nā ſolis qđ tunc niri gignit: vt ingt
ialis qđ vīr⁹ vt exp̄iētia docet in balneis nris de mēſe maij
qđ alijs in mēſib⁹ eſt fortior. Mimirū ſi eo tpe p̄dicta bal
nea in colorē viridē cōmutant: qđ tūc influxū talē recipi
unt: vt plus de minera qđ alijs in mēſibus cū aqđ miſceat:
qđ potētiore tūc ſūt: vt ciues ingunt: aqđ illa guſtui eſt gra
ta ſatis: de qđ ciues illi ſercula multa p̄ficiunt: panem qđ et
plimi lāguētes ex ea bibūt: qđ ſitum extinguit et ventrē la
rat: vt ex eis mihi qđdā retulerūt. Et in h̄ balneoz nro qđ
ad itra ciuitatē ſcūta ſunt notificatio ſinem recipit.

De balneorum extrinsecorum notificatione atq; qđ ſit
extrinsecorum qđ intrinsecorum minera: quibus quoq; in
generali egritudinibus conueniant.

Cap. ij.

Luminis qđdā burinda noie ab Ags ciuitate p̄pa
a ſus ſere quingētos ip̄ſentiarū diſtat: ſuper cuius
vltioris ripa eſt pratum quoddam quod olim vt
antiqui quidam referūt ad intra memia ciuitatis fuerat: et
tāte tūc erat amplitudis. illa mire pulchritudis erāt bal
nea: et de p̄nti quoz ſūt: et propter ibi tādēz ſup̄ ea tñ ter
ra creuit vt de eis veſtigiū nullū appeat: ibi ſūt ſōtes ali
quot caſſiſſimi nō artificio: ſ; ſua ſpōte facti: quozū mine
ra vt diligēter exaiui a balneis ciuitatis parum diſfert:
plus tñ alumis tenēt: in quoz ceno ſal et alumē viſibilē
appz. de qb⁹ ip̄e collegi: guſtaui quoq; id ēt cenū tactū ē
adeo ſuaue vt ſetā tāgere iudicares: i qđ vīr⁹ aquarū ſōtū
viget: aut multū. ex ags aut illis nō minus qđ ex illis qđ in
ciuitate ſcaturiūt poſſet p̄ais p̄fici: et alia uē ſercla. Eſt. n.
clara limpida valde: qđ vt balneātū exp̄iētia docet ei⁹.
dē eſt fere vītus cū ea. ratio de tñ alumis plus ſtipicat. Ac
ex oib⁹ his tam hoz ſōtū qđ balneoz ciuitatis ſacili⁹ p̄
petates inueſtigare. nā tāratione ſal qđ niri qđ aluminis
calefaciūt et exiccāt: et eoz ſtipicantē plm mēbra p̄fortāt.
Iſz itaq; qđ in egritudinib⁹ in qb⁹ calefactio: exiccatio et
ſtipicatio fuerūt necia plm valent. S; p̄bantiuz pace
de his balneis miraculū qđdā mibi ſa fidedignis enar
ratum deſcribam: nec ea qđ vltra buridam ſunt p̄polita
plm erāt et lāguentib⁹ cōmoda: ad qđ liber erat aditus ne
mini qđcumq; eſſet iſectus egritudie p̄hibēt. Cūc at ne
leproſi et ſilibus polluti maculis ſua intrarent balnea p̄
hibebāt. Qđ Ihs crucifixus pati nō volēs quā tūc hēbāt
vīrtem oēm ſubtraxit caliditatem ibi ſolam dereliquēs: et
extrinsecorū vīrtem adaucta eſt. vñ qđ ſe in ciuitate balnea
bāt nocumentū poti⁹ qđ iuuamētum facientes q̄rebātur.
Sūt ciues et nō ab re huius cām ignozātes grādi admira
tione commoti. Tādē quem tūc amicū dei habebant
ep̄m p̄ſuluerūt. Is vt glioſo Jeſu placuit p̄hibitionē in
greſſus leproſoz ad balnea dep̄ditionis taz mirifice vir
tute ſuiſe cām arbitrat⁹ totū populū ſecū in p̄ceſſione p
duxit: dehinc vō deū deuote dep̄catus eſt vt eoz balnea
reſtituere p̄ſtinā vīrte dignaret: p̄mittens eoz ingreſſū
deinceps vetitūz nemini. Sūt ei⁹ oīo exaudita: et quam
habebāt virtutē in hodiernū vſq; diē tenēt. h̄ enī ciuitati
diuinit⁹ p̄ceſſus eſt: ne. ſ. nomē eius extingueret. niſi enī
balnea iſta tā vītuosa foret abolita tā eēt: nec in ea ampli⁹
vt vulgariū vōo vtar: gall⁹ vſ gallina cātaret. Mō g ab re
princeps phoz Ariſto. balnea nālīa ſacerrima noiauit.
ppter enim mirabiles talium virtutes eſſe vidētur ſacra.
Cūc mirū ſi his in nris balneis miraculū iſtud appa
ruit. nam in balneis appoſiti in territorio paduano: vt in
quit Caſſiodor⁹ vir noiaſſim⁹: duo erāt balnea p̄ viris
vnū aliud p̄ mulierib⁹ deputatū. Et ſi mulier aliqđ in bal
neū viroz intraret ſufferre ea haud qđq; poterat: imo ve
lut a buliēte oleo cōburebat. h̄ enī fecit. de⁹ glioſus vt vel
let nos ſcire indignū eſſe mulierē cū viro ſe ſimul eodē
balneo balneare. Narrat itē qđ ſi raptū furto aial ibi vt ſit

depilandum portaret potius caro fuisset ab ossibus sepata
q̄ pilus minimus euelli potuisset. Datet igit qualiter i
quibusdam alijs balneis nālibus miracula nō minus q̄
in nris apparuerint. habetis itaq; que z qualis sit balne
orum nostrorum minera: quibus quoq; in generali egri
tudinibus conueniunt.

Que sunt balneoz p̄scriptorum p̄prietates: ac quibus
particularibus egritudinibus cōueniunt. Cap. iij.

¶ Balneoz istoz p̄prietates vobis facilius note fi
ant: q̄busq; p̄ticularib⁹ egritudinibus p̄ueniāt: q̄s
vidi effectus referā. Illustre d̄dantuanū. Nar
chione menses septem podagrico dolor sine interpolatio
ne molestauerat z adeo crudeliter vt coactu medici non
solū domesticiis stupefactis vsi sunt: sed interdū op̄j. 3.
ij. cum camomillino oleo p̄cutiētes pedē nō solū semel: s;
pluries embrocauerūt. remittebat dolor: sed in totum po
tuit amoueri nūq̄. Adīro: cur ex embrocatione illa tam
p̄tina pes vitam non p̄diderit. Prefatus dñs terna vice
balneatus dolorem ex toto p̄didit: vt tamē membrū vltē
rius p̄fortaret: z oēm malā qualitātē si qua derelicta fuisset
amoueret plurib⁹ se item vicibus infra scriptis obser
uans ordinē balneauit. Nā sero t̄bias in ceno extrinseci
balnei p̄ mediā ampli⁹ hore partē ad genu vsq; tenebat.
Nane vero balnea ciuitatis intrabat. Istō itaq; obserua
to regimie infra dies. xx. dolor eū ex toto dereliquit: z isto tpe
fuit vltra solū ip̄guat⁹. C̄st̄sis marchio podagrico
dolore sepe detēt⁹ ex balneo ip̄sis p̄ficiū grāde suscepit.
Quidā calēsis ex dolore genui tā ānis aliquot transa
ctis sine baclo ire haud q̄q; poterat: magna itē cū p̄ea: i
ciuitatis balneo m̄ae intrās cū sero t̄bias i extrinseci ceno
tenēs i die. 10. baculum deferuit: z dehinc fin p̄ea q̄ voluit
p̄ libito iuit. Parmēs qdā p̄pter casuz eg sup pedē tā
elapso vno āno claudicabat pedē illū idignatū habebat:
nec magno s̄n̄ dolore icedere poterat. Et tā i ceno q̄ bal
neo pluries intrās fuit sanitati restitū⁹ zc. C̄bi qdā
cōciuis m̄e⁹ aderat q̄ p̄pter quandā chronicā egritudinē iaz
decē ānis t̄bias dolore poterat p̄ire: q̄ p̄sepe etiā tumesce
bāt. cū tā i ceno q̄ balneo iscriptū ordinē p̄. xij. solū dies
obfusas papiā lib accessit. Armigex itē q̄ p̄pter varias p̄
cussiones manus flectere negbat p̄ tertiam balneationē
liberum motum manibus pro libito dabat. Erat z ali⁹
qui sub castro qdā velut stephanus lapidat⁹ tā brachiū
q̄ manum paralyticū hēbat his consilio meo vsus nū
cham embrocavit: z in 8. diebus liber factus est. Est. n.
in vno balneorum angulo in sup̄ascriptū lapidē qdā
q̄ vbi ebrocari op⁹ ē aq̄ s̄tis ipellit: q̄ postea ab eo gutta
tiz descēdit: z sic q̄dlibz mēbruz facile ebrocari pōt. Al
ter antiquū t̄nū auriū patēs super caput ebrocā recepit
in totū ille t̄nū recessit. Erat alter p̄pter antiquū catar
ri descēsum asmatic⁹: z adeo i ap̄elitu difficultatus vt vix
ire posset: is interdū balneū igressus ē: z aliqui ceruicē ē
brocavit: q̄nq; vō sūmo mane aq̄ s̄tis pintā vnā: z vltra
bibebat: s; m̄ae illo balneū nō intrabat: q̄ i. xv. diēū spa
cio anhelitū cū dei auxilio recuperavit: z curat⁹ est. Cal
culosus alter de aq̄ illa copiose bibēs arenularū copā ad
eū mādauit. Quidā colic⁹ ex aq̄ s̄tis clisteria cū oleo
z b̄ndicta aliq̄ vicibus recepit: q̄ mucose materie quātū
tatē magnā eduxerūt: z statiz bon⁹ colic⁹ liberat⁹ ē. Ali
us defectu lapidis mingere nō valēs ad ternū vsq; celuz
lamētabiles voces mittebat q̄ de aq̄ illa copiose bibēs die
eadē lapidē ad eū p̄frusta mādauit. Ali⁹ a vulgaribus
leprosus reputat⁹ p̄ dies. xx. se quaq; die balneauit z mun
dus fact⁹ est. Quidā dñs Jacobus de insula vir bozia
ne cardinal⁹ zc. fere oibus i mēbris ab artetico tenebatur
cui⁹ cā sue p̄sone ipotēs nec eḡtare nec suis pedib⁹ ambu
lare poterat: q̄ de n̄roz balneoz v̄tutib⁹ audiēs: illuc sup
letica deportari se fecit: z ordinate se balneās paucos infra
dies sanitati restitū⁹. Januā galatit accessit. Ego aut
dum in Heriē studio legere ad hec balnea nobilē quan

dā mulierē mādauit: q̄ antiquū vulue casuz adeo pericu
losuz interdū panebat vt suffocari p̄sepe crederet: hec se
mel in die ceruicē embrocabat. vice vō alia se balneās li
bera domū rediit. Quidam vō asclitice vt ea se solū bal
neari iniūri. Sed ciuis quidā q̄ balneoz illoz experie
tia didicerat: vt m̄ae p̄taz vnā illius aque biberet consulu
it z die alia in vesperis solum balneū intraret hec sanitati
recupande cupida tres interdū aque pintas mane vno
bibebat: z per dies. xl. hoc continuās. s. se interdū bal
neādo: interdū vō aquā bibēdo liba scā ē. Alia: vt vul
gariū mulierū vbo vtar: p̄pter antiquū mēstruoz alborum
fluxū nūq̄ p̄cepit: z erat iterdū m̄a illa adeo fetens vt
ip̄amet odio seip̄az h̄iet: purgata ad balnea h̄iuit: q̄ non
iussu meo: s; sp̄ote sua p̄sepe de s̄tis aq̄ bibebat: z ill⁹ alb
menstruis expurgatis cum domi fuit pregnās facta puel
lum enixa est. De his nostris balneis mirāda recēdere
possem: q̄rū partē ipse vidi: z partē a fidedignis accepi: q̄
si oīa describere vellē: tedio nūmū legētes afficerē. Qui
b̄ tēpore v̄bis omisiss ad actū p̄acticū immediate deue
nire cupiūt. Sed illoz aque vsuū balneoz p̄siderata mi
nera: his q̄s quos vidi effectibus euidenter cōcludi pōt
ea fr̄idis egritudinib⁹ p̄ualere q̄s maxime: vt ē antiquus
dolor capitis palefis spasmus t̄nūz tortura oris litargia
obliuio congelatio abundantia fr̄idi catarrhi z v̄be valēt
oib⁹ neruozū fr̄idis egritudib⁹. valēt item lachrimarū
exuberātie descēsu aq̄ cū p̄mo catarrate s̄bilo auriū op̄i
lationib⁹ a frigida humiditate p̄ueniētib⁹. valēt item de
fectui odoratus mollificationi lingue defectui gustus flu
pori acip̄oz congelationi mollificationi ḡgiuarū fluxui
humiditātū ab ore tussi asmatiz: z fr̄idis egritudinibus sto
machi v̄tericie nigre cacefie hidropi. valent yliacis ac
colicis v̄mes necāt m̄ricū h̄uiditates deficiāt. Seraticos
vō podagricos z ciragricos curāt. Et alit oibus t̄ctura
rū egritudinib⁹ q̄ sūt ab h̄uorib⁹ fr̄idis subueniūt: scabi
osis liberant z leprosis p̄ferunt: ac oibus cutis infectio
nibus valent. Nec sunt quibus particularibus egritudi
nibus hec nostra facerrima balnea p̄ueniunt.

Qualiter tam balneis q̄s ceno q̄s stussa vti debeamus: z
de modo fontis aquam bibendi. Cap. iij.

¶ Uperest balneoz n̄roz p̄ueniētem vsū describere
re: q̄ egritudinibus diuersitate variat. Circa h̄
igit sunt infra scripti canones obseruādī: z p̄ n̄si fa
ctis v̄lib⁹ euacuationib⁹ in eis intrare nemo audeat. m̄as
enī p̄ corp⁹ fluere faciūt: cui⁹ cā accētia piculosa facile in
repletū corpus induceret: vt ē vertigo: scothomia: epile
psia: apoplexia: paralesis: sp̄asmus: z talia z oibus parti
cularibus mēbris ad q̄ materie ille raptū habēt: nocumē
ta grādia inducere q̄s possēt. vñ ille dilectissim⁹ p̄ceptor
me⁹ magister Philipp⁹ d̄dēiolanēsis ducal⁹ p̄bicus re
tulit mihi: cū ad h̄ balnea sancti Philippi cū vno semel
adesset: vir qdā valde repletū caput h̄ns alia sine p̄uisione
sup ceruicē embrocationē recepit ad cuius oculos: t̄ctā
ta m̄a defluxit q̄ eos p̄didit. Summo ḡ opere cauendus
est ne sine p̄uisione balnea quisq; intret. Et vice prima
nō ibidē diu morā faciat: deide vō q̄nq; ad min⁹ h̄oris a
p̄adio distātib⁹ se q̄s balneet. Sane vbi ex h̄is fuerit q̄
resoluitur facile p̄ duas horas: vel circa sero vel ante in
gressum balnei vitellos duos ouoz recētū assumat: cōse
ctionē aliquā restauratiua vel aliq̄ tale: ei⁹ semp in bal
neo tāta sit mora quātū eū ibi stare delectat: vel donec di
gitoz pulpe i rugi p̄cte fuerint: ceteris in parib⁹ lōgī m̄ae
q̄ sero balneis imorādū erit. Cūq; ab eis egredī lectū
intret: z ne a fr̄ido tangat aere se p̄anis coopiat: dehinc i
lecto sudorē toleret: z cū m̄uere in p̄ceptū: abstergat: se
postea induat: z paerē aliquātulū distātē a balneo p̄mo
rū ambulat: successiue vō cibū boni chimi aut nutritiue
ti z facilis digōnis recipiat ab immoderato in cibi z potus
vsu: z ab alijs h̄s se custodiat: z a coitu q̄s maxie. Et q̄
fm diuersitate egritudinū diuersimode alijs balneis vti

Antidotarium

mur: q̄ vbi ḡra egritudinē neruoz patiunt: nō mō corpus totū balneari necesse ē: s̄ p̄sepe loca vbi nerui sensum z mōtū mēbris lesis dātes oriunt: embrocāt sc̄do interdū nūq̄a aliqñ doli spōdiles: z qñq; mēbra cetera s̄m exigen tīa embrocant. regularit̄ vō est sup̄ membrū illud embro catio fienda: a q̄ nerui q̄ mēbro lesi deseruiunt oriuntur.

Connulli q̄ in coopto balneo se libēt: balneāt: qd̄ non laudo. nā vapores ab eo eleuati: male tñ spirāt: z in se re flexos balneantis caput plimuz replēt: p̄p̄ qd̄ nōnunq̄ accidētia pessima p̄sequūtur velut v̄tigo: sc̄thomia: pa ralesis &c. S̄ si plimie v̄l aliq̄ tale interdū balneātū fue rint ipedimēto: coopitū tūc balneū iurare poterit. **C**At hī q̄ tibiariū dolore vexātur seu inflatō habuerit in extrinse coz fontū ceno eas tenere pūtile erit. Id̄ enī dolorē tol lit tumorē remouet z z stipticitate sua eas valde p̄fortat: sic vt deinceps hūiores descēdere nequeāt: de q̄ ipe mira biles vidi effectū: q̄ si ad v̄les corporis humiditates desiccā das totū balneare necessariū sit mane ciuitatis balneū i tret: sero vō cenū. plimi q̄z tūbias suas sup̄ vno p̄forato la pide q̄ sup̄ qdā fōtis balneo sit ē stuphāt. S̄ eas in extri seco ceno tenere vtili ē. Accidit itē sepe vt marasmati seu resolutioni parati tūbiāz inflatiōe seu dolore molestent. Tale itaq; cenū intrare q̄z balneū p̄stat. Stuphare q̄z se volētes caute id faciāt. **M**ā aer stuphe vaporib⁹ aq̄ fontis replet⁹ ē: q̄re ad itra corp⁹ maxie penetrat z humores s̄b tiliās multo forti⁹ q̄z balneū sudare facit. Et iō in p̄ncipio vitanda ē: q̄ in repleto corpe mās magis q̄z balneū flue re facit z ipetuosi⁹ qdē ita q̄ maloz accitū cā esse pōt. S̄ circa finē ea pūtilior erit. **M**ā si q̄ mās grosse i corpe dere licet fuerit facili⁹ p̄ stuphā q̄z p̄ balneū subiliant z i su dore puerse etiā facili⁹ euaporāt. **C**ursus h̄ balneoz nroz aq̄ est ad bibēdū vnl. **M**ā vt. s̄. tetigi qdaz in balneo exites de ea bibunt: q̄ sitim extinguit z vētrē laxat. Sed asmatici h̄y dropici callosi illiaci colici: stōatici z cōsiles de ea s̄m dispōnē vñā duas aut ples illi⁹ aq̄ p̄ntas vilit interdū bibūt. Et mēsurā in iudicio astātis medici dere linq; sed q̄ aquā illā mane biberit ad sero vsq; balneum nō intret: ne assumpta aqua q̄ a circūferentia ad cētrū tra hit opationē impediāt. Et sic habes tam balneandi q̄z in ceno standi stuphādiq; aquā q̄z bibendi modum.

CDe mō succurrēdi accitib⁹ q̄ ex his balneis accidēt: qñ p̄fectiora sunt: z quātū sit ibi tps̄ imorandū. **Lap. v.**

Inersa accitū balneantibus nōnunq̄z accidūt: vt est tā ad oculos q̄ ad nares: aures: palatū: q̄z alia ad partes capitis materiei deflux⁹. Et iterum bal nea illa epar calidum sup̄incedunt: renes itē: sitim aliqñ inducūt: z corpus nōnunq̄z stipticat. **H**is oibus quō suc currēdū sit in p̄nti exēplo p̄ordinē describēs: z qñ item p̄fectiora sunt: z tandē quātū sit ibi tps̄ imorandū. **C**Qui ḡ cerebrū plimas humiditates h̄ns exiccare cupit sup̄ cer uicem embrocā vt recipiat necesse est. Ne itaq; ad ocu los siue ad alia capitis membra mās defluat: q̄ plerunq; ē visus dep̄ditionis causa z aliarū egritudinū pessimarūz ante q̄z ceruix embrocetur timpora atq; frōs ex oleo mir rino cum masticano mixta erūt pungenda. **C**Uel facias sic. **R.** olei mirti. olei masti. aii. **℞. j.** pulueris mirtillozum cipres. bistoz. masti. terre sigil. aii. **℞. ii.** cere parū: z fiat vn guētū q̄ timpora atq; frōs pungat. **C**Qui aut̄ epar cali dū nimis h̄nt eū aī ingressū balnei ex ceroto sādalino p̄ ungāt. **C**Uel facias sic. **R.** vnguenti al. gal. **℞. ii.** cāfore: z h̄ vbi magna affuerit flāma. **℞. ii.** sanda. ru. spodij ro. aii. **℞. i.** incorporent simul: pap̄ acetū cōmiscēdo: z epi vinctio fi at. **C**Ute parit inunctiones renib⁹ calidis puenirēt ad q̄s semp̄ aduerēdū est. **C**Udi enī aliq̄s q̄ nullā aliā renib⁹ p uisionē faciētes in tñ p̄calesacti sunt: vt ex vrine adustide ardorē incurrerēt: dehinc excoziationē: successiue vlc⁹: et monē finalit̄. **A**d h̄ igit̄ semp̄ mētē habeas. **S**irupi item aceto. **℞. ii.** vel de ribes de succo acetose de acetositare ci tri: de limonib⁹: de agresta vel p̄silio cū. **℞. ii.** aq̄ endi. ex

hibere i aurore multū p̄fert: z isto mō dū existit i balneo ex potatione aq̄ fontis plimū securat q̄z nisi epar z renes calidos h̄ntib⁹ oib⁹ laudo. **C**Uz cū succaro cādo pomis granatis amarenate vel aliq̄ h̄s p̄fectiōe seu cū aliq̄ ex ta ctis sirupis deludē siti bonū ē. **A**b exitu tñ balnei nō sic i mediate q̄c q̄z frī di actualit̄ bibēdū erit. **C**Corpis stiptici tati cū clisterib⁹: accōib⁹ suppositozijs succurrēdū ē. **E**t ta lia sero vel mane aīq; q̄s balneū iuret fiēda sūt. **E**t qdem clisteria z talia abhominātes p̄ parū aīq; ea balnea iuret de aq̄ fōtis pintā dimidiā bibūt si nō plus. **A**lla aut̄ vētrē laxat. **A**lij aī cenaz vel cū dormitū eunt pillulas de vera simplici alefanginas vel p̄siles in qb⁹ nullū laboriosū so lunuū ingrediat̄ assumūt: z mane aīq; sit balneādū hora suā opationē p̄ficiūt. **E**t h̄ itā sero q̄z mane balnea igredi p̄nt. **A**lij mās cassiā tamaridos vel aliq̄ s̄ile recipiunt **M**ā laboriosa farma vitāda sunt oia: s̄ sint oēs q̄ soluti uū recipiūt p̄ os ausati ne balneū donec solutiū opatio nē suā p̄fecerit ingrediant. **C**Uligēdū balnei tps̄ ē men sis maij. **E**ū enī vt habitū ē. s̄. balnea illa sunt in suo eē p̄fecto. **S**ūt de mēse septēbris puenientia: non sic veluti in maio virtuosa. **B**alneandi aut̄ mora s̄m diuersitatem egritudinū variat. vñ si q̄s humidus valde fuerit: z a tali humiditate egritudo ipsa puenit p̄ mēsem integrū bal neare pōt. **Q**uecūq; tñ fuerit egritudo dierū q̄ndecum ter min⁹ minor erit. **N**ō enī videt̄ i corp⁹ miori tpe suā vtutē impmere. **C**Post q̄z balneatus domū redierit p̄ menses ad minus sex tā i cibo q̄z i potu q̄z i alijs nō nālīb⁹ reb⁹ eo dēse d̄z regimie q̄ in balneo gubnare. **M**ā balnea ipa q̄li tatē vñā i corp⁹ dereliquūt q̄ i eū p̄ assignatū ipsa agit cō tinue. **E**t h̄ cā ab exordiazis cauendū est. **H**ēs itaq; q̄lt accitib⁹ q̄ a balneo puenire p̄nt succurrēdū sit: ibi stādū ac q̄lter balneat⁹ domū reuersus se h̄eat custodire: q̄ p̄is capituli itētionis fuerit &c. **A**men.

CFinis tractatus de balneis montisferrati.

Incipit antidotariū eiusdē clarissimi doctoris Anto nij Guainerij nō min⁹ vtile q̄z cōpēdiosū z ad op⁹ practicū maxie neciū p̄ntēs capla viginū.

CCaplm̄ p̄mū. De Clisteribus.

CCaplm̄. 2. De Decoctionibus.

CCaplm̄. 3. De Minoratiuis.

CCaplm̄. 4. De Digestiuis.

CCaplm̄. 5. De Solutiuis.

CCaplm̄. 6. De correctione medicinarum solutiuarum.

CCaplm̄. 7. De dosibus solutiuarū tā simpliciū q̄z p̄posi

CCaplm̄. 8. De pononibus z pillulis z bolis soluēibus humores tam simplices q̄z comp̄sitos.

CCaplm̄. 9. De medicinis dirigentibus alias medicinas ad membra.

CCaplm̄. 10. De medicinis solutiuis appropatis mēbris.

CCaplm̄. 11. De medicinis alterantibus caput tam calefa ciendo q̄z infrigidando.

CCaplm̄. 12. De medicinis alteratib⁹ pectus z pulmonez tam calefaciendo q̄z infrigidando.

CCaplm̄. 13. De medicinis alterantibus cor tam calefaci endo q̄z infrigidando.

CCaplm̄. 14. De medicinis alterantibus stomacū tam ca lefaciendo q̄z infrigidando.

CCaplm̄. 15. De medicinis alterantibus epar tam calefa ciendo q̄z infrigidando.

CCaplm̄. 16. De medicinis alterantibus splenem tā cale faciando q̄z infrigidando.

CCaplm̄. 17. De medicinis alterantibus renes tam calefa ciendo q̄z infrigidando.

CCaplm̄. 18. De medicinis alterantibus matricem tā ca lefaciendo q̄z infrigidando.

CCaplm̄. 19. De medicinis alterantibus iuncturas tam calefaciendo q̄z infrigidando.

CCaplm̄. 20. De restauratiuis tam ligdis q̄z solidis.

De clisteribus.

Cap. j.

Listere

cōe lētiū. R. malue matruz
vio. añ. m. j. fiat decoctio de q̄
accip. ʒ. xij. vl. xvj. cassie fi. excte noui. mell.
pul. cūcca. ana. ʒ. vj. olei cōis. ʒ. iij. sal. cōis. ʒ. ij.
misce: z fiat clistere. Vel loco decoctionis di-
cte ponatur brodium pulli vel carniū. do-

his dicta etiam erit conueniens.

Clistere lenitiuū z alteratiuū pueniēs i febrib⁹ magne
inflāmatiōis. R. matz viol. malue añ. m. j. mercurial spī-
nachie nenufa. añ. tertiam ptē. m. j. lactuce vel portul. vel
vge pasto. vel sempuue añ. q̄rtā ptē. m. j. fiat decoc⁹. cum
lib. xij. aq̄ vsqz ad p̄sūptōem tertie ptis de q̄ colatura acci-
pe. ʒ. xij. vl. xvj. olei vio. ʒ. iij. salistriti. ʒ. ij. misce.

Clistere lētiū z absterfīuū pueniēs i feb. colicis z fla-
ticis. R. bltis malue mercurial añ. m. j. ord. matz viol.
añ. tertiā ptē. m. j. fiat decoc⁹. i libz. xij. aq̄ vsqz ad consum-
ptōem tertie ptis: z in fine decoctōis addat caulū. m. j. z
itez bullāt p vnicā bulinōez: deide R. dicte decoctōis. ʒ.
xij. vl. xvj. cassi. mel. cuc. ru. añ. ʒ. vj. vl. ʒ. j. mellis viol. ʒ. j.
olei cōmunis. ʒ. iij. salis triti. ʒ. ij. misce z fiat clistere.

Clistere pueniēs apopleie subet litargie palifi. R. cetau-
ree mioris abrotāi calamti origāi: vtriusqz saluie vtriusqz
rute. f. domesticæ z silue. ana. ʒ. f. semi. ani. mara. se. sise-
leos añ. ʒ. ij. stica. arab. ʒ. iij. pulpe collo. agari. añ. ʒ. ij. cas-
sie. ʒ. ij. vel. ʒ. ij. et f. fiat decoc. in sufficiēti quātitate aq̄ vsqz
ad cōsūptionē. iij. partis: deinde. R. dicte decoctionis. ʒ.
xij. vel. xvj. vere pigre. ʒ. vj. salis gemme. ʒ. j. f. misce z fiat
clistere. etiaz posset addi. ʒ. ij. vel. iij. olei de castoreo z erit
melius z fortius.

Clistere pueniens paraliticis. R. saluie rute stica. mal.
mercu. cetau. furfu. camomil. añ. iij. partem. m. j. fiat de-
co. in aq̄ sufficiēti vsqz ad p̄sūptionē. iij. ptis de q̄ post co-
laturā: accipe. ʒ. xij. vel. xvj. vere pi. vel bñdicte simplicis
vel yeralogodion. ʒ. f. cassie. ʒ. j. mell ro. colati. ʒ. f. vl. ʒ.
vj. olei cōis vl camomille. ʒ. iij. sal cōis triti. ʒ. ij. pōt etiaz
addi ad predictam decoctionem semi. ani. z feni. z cimi.
z c. et tunc erit fortius.

Clistere carminatiuū v̄tositatis. R. se. ani. feni. aneti:
carui: cimi. floz camomil. mellilo. añ. ʒ. f. floz rute. m. f.
furfu. m. j. fiat deco. vsqz ad p̄sūptionē. iij. ptis vl medieta-
tis: de q̄ colatura accipe. ʒ. xij. vel. xvj. mell ros. colati me-
dulle cassie: vere pi. vl bñdicte añ. ʒ. f. olei rute vel aneti:
vel camomil. ʒ. iij. sal triti. ʒ. ij. misce: z calidū iponat: pnt
etiā addi ista z fiet fort⁹. f. bace lauri ameos cetauree mi-
noris cartami polipodij: se. lini. se. feni. origani: calamēti.

Clistere lauatiuū z absterfīuū pueniēs in fluxib⁹. R. aq̄
decoctōis orde. ʒ. xij. vel. xvj. pulueris guccari mellis ro-
sati colati añ. ʒ. f. vitelli ouoz recentū numero. ij. olei vi-
ola. ʒ. ij. misce oia bñ incorpōadoz: z fiat clistere.

Clistere p̄strictiū: z cōsolidatiū pueniēs i fluxib⁹. R.
plātagi. ʒ. f. rorismarini fīcarū galla. mirtillo. sumac añ.
ʒ. f. fiat deco. in sufficiēti quātitate aq̄ pluuiā vel aq̄ exti-
ctionis calibis vsqz ad p̄sūptionē tertie ptis: de q̄ colatura
accipe. ʒ. xij. vel. xvj. z i eadissolue sepi hircini. ʒ. j. succi
plātaginis. ʒ. ij. z addant infrascripti pulueris. R. gūm
ara. terre sigil. boli arme. añ. ʒ. j. pulueris: z addant.

Clistere p̄fortiū absterfīuū z icitatiū appetit⁹. R. vi-
ni al. odoriferi. ʒ. viij. vrine pueri. ʒ. iij. vel. vj. mell colati
z dispūmati. ʒ. iij. salis cōmunis triti. ʒ. ij. olei cōmunis
ʒ. ij. misce: z fiat clistere.

De decoctionibus.

Cap. ij.

Decoctio pectoralis. R. passularū enuclea. ligr. mū.
añ. ʒ. j. tamar. iuiuba. radicū yreos yfopi ana. ʒ. f.
orde. ʒ. ij. se. fenugre. ʒ. j. capil. ve. ʒ. f. aq̄ pluuiā
vel fluuiālis lib. iij. bulliant simul vsqz ad consumptionē
medietatis: z serua vsqz ad tempus necessitatis.

Decoctio cōmunis. R. or. ʒ. iij. prunoz damascenoz nu-
mero. xij. liquiri. mun. tamarindoz: passularū enucleata

rū añ. ʒ. f. se. ani. feni. añ. ʒ. iij. aq̄ fluuiālis vel fontis li. iij.
bulliant lēto igne vsqz ad cōsumptionē medietatis.

Decoctio purgans z digerēs colerā. R. prunoz damas-
cenoz nūero. xij. tamar. ʒ. f. floz viol. ʒ. ij. quoz se. cōiuz
frigi. ex cortica. ʒ. j. orde. ʒ. j. f. fiat decoc. i li. iij. aq̄ fluuiā
vel pluuiālis vsqz ad p̄sūptionē medietatis: vel in li. iij.
z reserua.

Decoctio purgans z digerēs flā. R. radicū. fen. z petro.
añ. ʒ. f. radicū yreos yfopi. añ. ʒ. iij. capil. vene. ʒ. f. z fiat de-
co. in li. iij. aque fluuiālis vel pluui. vsqz ad p̄sūptionem
medietatis.

Decoctio purgās z digerēs melācolia. R. floz borag. z
buglos. añ. ʒ. f. passularū enucleatarū corticū radicū cap-
parozū corticū tamar. scolop. polipodij añ. ʒ. ij. se. ani. se.
fe. cuf. añ. ʒ. iij. fiat decoctio in lib. iij. aque vsqz ad cōsum-
ptionem medietatis.

Decoctio purgās z digerēs colerā z flā sil. R. prunozū
damas. numero. x. radicū feni. ʒ. ij. capil. ve. ʒ. f. quoz se.
cōiuz frigi. z ex corticaz. ʒ. f. orde. mū. ʒ. j. fiat deco. i li.
iij. aq̄ fluuiālis vel plu. vsqz ad p̄sūptionē z reserua.

Decoctio purgās z digerēs flā z meliaz. R. floz borag.
z bug. añ. ʒ. f. radi. se. petrosi. yreos yfopi. añ. ʒ. iij. se. ani.
feni. añ. ʒ. ij. corti. radi. cappa. tamarisc. scolopen. polipo-
dij añ. ʒ. j. f. capilloz vene. ʒ. f. fiat decoctio i lib. iij. aque
vsqz ad p̄sūptionem medietatis.

Decoctio carmiatiua. R. se. ani. feni. carui: aneti ameos
rute añ. ʒ. f. fiat decoctio i li. iij. aq̄ vsqz ad p̄sūp. medietat-
is z sua. Posset et p clisterib⁹ addi de flozib⁹ cōmil. sti-
ca. arabi. z melliloti: z sic erit deco⁹ nōbiāl carmiatiua.

De minoratiuis.

Cap. iij.

Inozatiuum cōe in forma ligda. R. medulle cassie
electe z nouiter extracte. ʒ. j. vl. ʒ. x. vel loco cassie
pone mannam in eadem dosi: z cum decoctione co-
muni fiat potio q̄ admistret summo manne: z nō q̄ post
medicinas minoratiuas debiles lōga dormitio nō puenit
sz breuis ne v̄p̄p̄ corūp̄at: z substātia eius in nutriti-
um conuertatur. vt patet intelligenti.

Minoratiuū cōe in forma boli. R. cassie electe: z tapel-
late. ʒ. j. vl. ʒ. x. z cū cūcharo: z fiat bol⁹: z sume: vt supra

Minoratiuū colē i forma ligda. R. diaprūnis nō soluti
cassie electe: z nouit excte succi ro. ana. ʒ. f. misce cū deco-
ctiōe purgante coleram fiat potio: cui addat sirupū viol.
ʒ. f. z detur in potu.

Minoratiuū flāt i forma ligda. R. cassie ele. z nouit ex-
cte. ʒ. j. elij inde maioris. ʒ. ij. misce cū decoctiōe purgāte z
digerēte flā: cur addat mell ro. colati. ʒ. f. z i potu tribuat
Minoratiuū melie i forma ligda. R. medulle cassie ele.
z nouit excte dyaprunis nō soluti añ. ʒ. f. p̄fectiōis ha-
mec. ʒ. ij. misce cū decoctiōe purgāte z digerēte meliaz: et
fiat potio z tribuat: z pōt addi. ʒ. j. sirupi violati.

Minora. cole z flātis sil in forma ligda. R. cassie nouit
excte dyaprunis nō soluti añ. ʒ. f. dyasi. ʒ. ij. misce cū de-
coctiōe purgāte z digerēte colerā z flegma sil: fiat potio:
cui addat sirupi vio. mell ro. cola. añ. ʒ. f. def. vi. ʒ.

Minoratiuū flātis z melie sil in forma ligda. R. cassie
nouit excte. ʒ. j. elarj indi maioris p̄fectiōis hamech añ.
ʒ. j. bom pōderi: z cū decoctiōe purgāte flegma z meliam
sil fiat potio: cui addat mell ro. cola. sirupi vio. añ. ʒ. f.

Minoratiuū cole z melie sil in forma ligda. R. cassie
nouit excte. ʒ. j. p̄fectiōis hamech. ʒ. ij. elarj succi ros. ʒ. j.
fiat potio cū decoctiōe purgāte z digerēte colerā z melā-
colia sil: cui addat sirupi vio. ʒ. j. z detur vt supra.

De digestiuis.

Cap. iij.

Digestiua cole simplicia sunt endiua ros. portu. cu-
cur. lactu. v̄miculari vio. sēpuiua: solatru: v̄ga pa-
stozis: v̄mbilic⁹ veneri. nenufa. z silr aq̄ eoz distil-
late z c. Cōpōsita sūt sirup⁹ acetosus simplex: siru. de en-
diua: siru. de succo endi. siru. viol. siru. de gnatio: siru. de
acetositate citri: siru. de iuiub: siru. ros. siru. d nenuf. siru.

Antidotarium

de succo acetose: siru. de agresta: siru. de papauē: siru. de pomis mesue: siru. de limonib: oxigacra iulep ro. z vio. **C**Digestiua flāne simplicia sunt yfop: betonica: pulegū calamētū: satiregia: scabiosa: maiorana: ca. ve. mēta: ser. pillū: origanū: melissa: peonia mel z aq eoz. **C**ōposita sūt siru. acetosus cōposit: siru. de bisantijs: mel ros. cola. oximel simplex: siru. de yfopo: siru. de sticados: siru. de lig ritia: siru. de eupatorio: siru. de prassio: siru. de absinthio. **C**Digestiua melle simplicia sūt borago: buglo. scolop. fu. m^{ter}. tamarisc^o calamē. nastur. rubea tictoz z eoz aq. **C**ōposita sūt siru. de fumo ter. siru. de epubimo: siru. acetosus simplex: siru. de pomis cōposit^o quē ponit m^{des}. in ca^o. de soda ab humore melācolico circa finē. regre tibi. **C**De solutiuis. **Cap. v.**

Implicia solutiua colē sunt reubar. scamonea: m^{ter}. rach: citrini cassia: m^{ana}: succ^o ros. tamar. aloē aq caset. **C**omposita elium de succo ros. dyaprunis solutiū dyarob. cuz reubarba. electuarium de psīto dyacassiafistū. Confectio de ravedseni mesue vera simplex si rupus acetosus. Solutiuis pillule de reubarbaro: pillule auree: pillule aggregatiue.

CSolutiua simplicia flāt sūt agaric^o: turbit^h: kebuli emblici bellirici: collogn. euforbiū: esula: cassiafist. hermoda. **C**ōposita dyaphinicon elariū indiū m^{desue} dyacitoniton solutiū flegmatis m^{desue}: dyarob cum turbit^h: secaniabin. Solutiū m^{desue}: blanca m^{colat} bñdita: yerapigra: pillule alessagine aggregatiue: de agarico cochie: de vera fetide: de hermodacnū: pillule lucis: pillule sine quibus esse nolo. pillule stomatice.

CSolutiua simplicia melancolie sunt mirabolani indi lapidis laçuli lapis armen^o epithimum: polipodiū sene.

Cōposita confectio hamech: dyacitoniton solutiū melancolie secaniabin. Solutiū educens melancoliam: vera ruffini: pillule inde de lapide laçuli: de lapide armeno: de fumo terre.

CDe correctione medicinarū solutiuarū. **Cap. vi.**

Reubarbarum corrigitur et preparatur addendo ei tertiam partem spice nardi vel cinamomi vel mastice: vel squinanti z datur cum aqua casei vel cum decoctione purgante z digerente coleram vel alijs decoctionibus: z fm necessitatem: z quando infunditur debet infundi in aqua endiuie si est in estate: z in vino albo odorifero bono in hyeme.

CScamonea preparatur si decoquitur in citonio z corrigitur si datur cum aqua mirabolanozum citrinorum vel mastice vel citoniorum vel cum cuccharo violarū vel cum sirupo rosarū. z nota q maxime eget preparatio. ne z correctione.

CTurbit^h corrigitur z preparat si addatur ei tertia pars cingiberis electi: z quando administratur datur cuz melle rosato colato: vel conserua violata: vel cum decoctione passularū. Et nota q non debet nimis conterī: sed tantum mediocriter vt patet intelligenti m^{desue} z alio. rum dicta.

CAgaricus corrigitur z preparatur addendo ei tertiam vel quartam partem cingiberis salis gemme: z datur cuz oximelle squillitico quod est ex maxime vigorantibus z velocitantibus eius operationem: vel etiā cū melle rosato colato.

CMirabolani corriguntur z preparantur quando teruntur cum amigdalīs dulcibus: aut cum passulis enucleatis: aut cum semine anisi: aut spice nardi: z quando dantur in forma potabili. dantur cum decoctione communis: vel cum sero caprino specialiter dantur hoc modo.

CUrini dantur cum decoctione purgante z digerente coleram.

CIndi dantur cum decoctione purgante z digerente melancoliam.

CAliū vō kebuli emblici bellirici dantur cum decoctione

purgante z digerente flegma vel melancoliam. **C**Lapis laçuli corrigitur z preparatur diligentissime super lapidem vel in mortario lapideo: z sic tere: z lauetur trigies cum aqua dulci: z simuliter iterum sic terendo lauatur decies cum aqua rosa. z administrantur cum dyaroboraginato vel cum aqua buglose z vino odorifero z similiter cum decoctione purgante melancoliam.

CSene corrigitur z preparatur: si addatur ei tantundem cingiberis vel salis gemme: z quando administratur datur cum aqua decoctionis florum boraginis buglose: garoflorum macis z cardamomi: z potest etiam decoqui in quantitate magna cum brodio carniū vel pulli absqz trituratione: z brodium illud operationes suas placide: z sine molestia operatur.

CPolipodium corrigitur z preparatur cum redolentibus: sicut sunt semina anisi: z feniculi: cingiberis: cinamomi garofilati: z quandoqz administratur cum aqua mellis: aut cum aqua decoctionis passularū.

CHermodactili corriguntur z preparantur cum cinamomo: mastice: cingibere: z pipere longo: z quando administrantur dantur cum oximelle squillitico: et melle rosato colato.

CColloquintida corrigi z preparatur cum mastice z galla: z qñ administrat daf cū aq mellis. **M**odus enī recuficationis fm m^{desue} est. Incidatur minutissime cum incisionis: z inuoluatur subtili inuolūtōe cum glutino dragaganti: aut bdellij z exicef z teratur illud contritione fortis: z fiat trocisci cum paucis mastice resoluti in oleo rosa. vel cum laudano: aut aq mellis. Et dicit vlt^{er}. Et scias de decoctione: z est quod completā sustinet decoctione.

CEuforbiū corrigitur z preparatur si inunctū cū oleo amigdalino intra frusta citrinuoluatur in pasta: z decoquatur z corrigi si addatur ei masti. z spice. añ. fm quantitatem suā: z qñ daf cuz aqua mellis datur.

CEpithimū corrigi z preparatur si addatur ei tertia pars salis gēme v^l salis indi: z debet incorporari cū oleo amigdalino dulci: z qñ administrat daf cum decoctione mirab. nigroz mellis z passularū. Et nota q magnā nō sustinet decoctionē s^z parū debet decoq.

CDe dosibus solutiū z simpliciu qz ppositoz. **Cap. vii.**

Reubarb. dosis est secundum mesue in substantia z fm alios a. 3. ij. vsqz ad. iij. z in infusione a. 3. ij. z f. vsqz ad. x. Communis autē dosi est in substantia z secundū alios a. 3. ij. vsqz ad. iij. per se: z in infusione a. 3. iij. vsqz ad. viij. Nota tamen q dosi dicte z aliorum sequentium solutiū conuenientes: si vnumquodqz solutiū datur per se z sine permixtione aliorum solutiū. Si autem permiscerentur solutiua considerande sunt dosi eozū siue debiles siue mediocres vel fortes sint: z ceteris paribus quātū additur de vno tāū diminuitur de reliquo: z sic surgit dosi alia communis que ex parte aggregatiū: nihil tñ differt a prima: vt pz p^lideranti **C**Scamonee fm mesue per se dosi est gra. v. vsqz ad. xij. **C**Mirabolanozū citrinorum fm m^{desue} in substantia dosi est a. 3. ij. vsqz ad. quatuor: vt dicit liber m^o: sed reperi in alio: z forte sic vult dicere dosi est infusorum a. 3. v. vsqz ad. 3. x.

CCassie fistu. per se dosi est cōis a. 3. vj. vsqz ad. 3. j. z. f. p^l fm alios ab. 3. j. vsqz ad. duas: z ipsa qdē mirabilr opatur qñ daf cū aqua casei: vt ait mesue caplo p^oprio.

CDanne fm m^{desue} dosi ē a. 3. vj. vsqz ad. xxv. z fm alios sicut cassie.

CSucci ro. fm m^{desue} caplo de ros. e. l. z cum aqua casei: z spice modico: z i sine capituli dicte dosi succi ros. ē ab. 3. j. vsqz ad. ij. cū cuccharo: z potio filr facta cū succo eoz est ab. 3. ij. vsqz ad. v.

CTamaridoz fm mesue est dosi a. 3. iij. vsqz ad. v. Et f3 alios in decoctione sunt eiusdē dosi cū cassia: aut m^{ana}.

CAloes fm mesue dosi ē ab. 3. vj. vsqz ad. 3. ij. z in infusio

DOSES

Medicamentorū solutiūorū tam simplicium qz compositorū

ne ab aur. j. vsq; ad. 3. ij.

CAnteq; ad doses compositoz solutiouum vltius pro cedam: q; primu ponendus est modus ad inueniendum doses ipsoz: vt si receptas aliquas i ipsis error sit ipfas ad auctas discere z corrigere valeas. Modus autē talis est. Accipiat qdms compositum solutiuum: z consideretur quantitas solutiouu simpliciu intransiunt: z similiter non solutiouum p se: quo facto diuide solutiua fm doses p se cōueniētes. verbi grā: si sunt duo solutiua vel tria eiusdē doses aggrega p se: z filr fac de alijs autē vide doses cōes aggregati ipoz solutiouu: z filr aggregati nō solutiouum: z tūc surgit dosis vera nō fallibilis vt manifeste p̄.

CSi autē vis scire q̄tum vadit de quolibet solutiuo pro qualibet diuide solutiui in tot ptes quot sūt omniū solutiouu: z tūc ps tibi dicet q̄tū illi solutiui cuius p se intrat: z in qualibet dosi: vt patet cōsiderāti.

CElectuarij de succo rosaz scdm mesue doses ē. 3. v. z secundum nicolaum doses est quantitas castanee et in matutinali hora.

CDyaprunis nō solutiui fm mesue doses ē q̄ntitas castanee z cōueniēs doses est ab. 3. f. vsq; ad. j.

CDyaprunis solutiui cōis doses ē a. 3. ij. vsq; ad. 3. f.

CSyrupi acetosi solū educētis colera doses pōt eē ab. 3. f. vsq; ad. 3. j. f. 1/2 mesue: neq; nicola⁹ nihil dicāt de ei⁹ dosi.

CDyareubarbari scdm nicolaum doses est. 3. iij. vel. 3. j. f. z forte vult dicere vt credo. 3. iij. vel. 3. j. f. z detur cum opicimate de amiso.

CElectuarij de psilio secundū mesue doses est a. 3. iij. vsq; ad. 3. iij. f.

CDyacassie fistulate doses est ab. 3. j. vsq; ad. 3. j. f.

CConfectio de ravedsent mesue: dato q; ipse nō ponat do sim: tamē pōt esse ab. 3. f. ad. 3. vj. vel. 3. j.

CSyracost fm mesue doses ē a. 3. j. vsq; ad. ij. in estate.

CPillularū de reubarbaro fm mesue doses ē. 3. ij. cū aq; casei calida in sero.

CPillu. aur. doses. 3. j. ad. 3. iij.

CAgarici 3/4 mesue in substantia doses est a. 3. j. vsq; ad. 3. ij. i decoctioe vel in infusione. a. 3. ij. vsq; ad. v.

CTurbith fm mesue doses est a. 3. j. vsq; ad. 3. ij. z etia; potio eius. a. 3. j. vsq; ad. iij.

CSirabolanoz kebuloz in substantia doses est a. 3. ij. vsq; ad. 3. f. sed in infusione ab. 3. f. vsq; ad. 3. j. z. 3. ij.

CSirabolanoz emblicoz fm mesue in substantia doses ē ab aur. ij. vsq; ad. iij. z in infusione ab aur. iij. vsq; ad. vj.

CBelliricorum doses est sicut emblicorum z curinorum vt alij dicunt.

CColloquintide doses est fm mesue a kirat. vj. vsq; ad. x. z qui capiunt eum caueant frigus.

CEuforbij fm mesue doses est a kirat. j. vsq; ad. iij. 3/4 alios doses est a gra. iij. vsq; ad. xij.

CHermodactuloz doses ē fm mesue ab aur. j. ad aur. ij.

CEsule doses est. a. 3. f. ad. 3. ij. in puluere in decoctioe. a. 3. ij. vsq; ad. v.

CDyafinicon doses est a. 3. ij. vsq; ad. iij. Et fm alios doses est ab. 3. ij. vsq; ad. 3. v.

CDyacitoniten solutiui flegmatis est a. 3. ij. vsq; ad. v.

CBlance nicoli scdm ipsum doses est quantitas castanee scdm alios a. 3. ij. vsq; ad. 3. iij.

CSecantabin solutione educēs flegma doses est ab. 3. j. vsq; ad. 3. j. f.

CBenedicte scdm nicolaum doses est ad modum castanee: z fm alios est ab. 3. f. vsq; ad. j.

CDyerepigre galiēi scdm nicolaum in potu doses est. a. 3. ij. ad. v. z scdm alios doses est ab. 3. f. vsq; ad. vnam: et maxime pro clusteribus.

CPillularum alefanginarum cōmunis doses est a. 3. f. vsq; ad. j. vel. a. 3. iij. vsq; ad. 3. ij.

CPillularum aggregatiuarū scdm mesue doses ē a. 3. j. vsq; ad. ij.

CPillularum de agarico fm antidotariū magnum doses est. 3. ij. z fm alios doses est a. 3. j. ad. ij.

CPillularum de vera doses est a. 3. j. ad. ij.

CPillularum aur. doses est a. 3. j. vsq; ad. 3. iij. vel. 3. ij.

CPillularum fetidarum mesue doses ē. a. 3. j. vsq; ad. 3. ij. et cōis doses est a. 3. j. vsq; ad. 3. iij.

CPillularum hermodacti fm mesue doses est a. 3. ij. vsq; ad. iij. cōis doses est a. 3. j. ad. ij.

CPillularum sine quibus esse nolo fm nicolaum doses ē pillu. xij. vel. xij. scd; q; dicit i antidotario magno cōmunis doses est a. 3. j. ad. ij.

CPillularum stomatarū scdm mesue doses ē a. 3. ij. ad. iij.

CSirabolanoz in dorum fm mesue doses est sicut hebulorum: et est in substantia a. 3. ij. vsq; ad. iij. z in infusione a. 3. iij. ad. x.

CLapi. laçuli vel stellari abluti scdm mesue doses est a. 3. j. ad. 3. ij. f. non loti vero est a. 3. f. vsq; ad. j. z non debet applicari nisi lotus.

CLapi. armeni scdm mesue nō loti doses est a. 3. f. vsq; ad. j. z loti a. 3. j. vsq; ad. ij.

CEpithimi scdm mesue doses ē a. iij. vsq; ad. vj. in pulvere potio eius in decoctioe a. 3. v. vsq; ad. xx. z non accipitur in estate.

CSolipodij scdm mesue est doses a. 3. ij. vsq; ad. aur. iij.

CSenescdm mesue infusio z potio est ab aur. iij. vsq; ad. 3. j. z pulueris eius fm alios est a. 3. ij. vsq; ad. 3. f.

CConfectio hamech fm mesue doses ē a. 3. ij. vsq; ad. aur. ij. et scdm alios doses est a. 3. ij. vsq; ad. 3. f.

CDyacitoniten solutiui melancolie doses est ab aur. j. vsq; ad. iij.

CSecantabin solutione educēs melancoliam doses est ab 3. j. vsq; ad. 3. f. vel ad. 3. ij.

CYera russini scdm nicolaum in antidotario magno doses est q̄ntitas castanee cum aqua calida z def de sero.

CCatartici imperialis fm nicolaū in dicto antidotario doses est q̄ntitas nucis magne def sero ante vel post cenam.

CDyacatolicon scdm nicolaū in dicto antidotario sine lapide laçuli dos est. 3. f. vel plus vel minus scdm quantitatē recipientis. Quando autē in eoponit lapis laçuli bene ablatus doses est minor: vt patet: quia pro qualibet li. ipsius intrat. 3. ij. lapidis laçuli abluti scdm antidotariū.

CPillularum indarūz descriptione haly. quas ponit mesue doses est a. 3. ij. vsq; ad. aur. ij. z dantur cū aq; casei. z sūt sane z experte.

CPillularum de lapide laçuli secundum mesue. doses ē 3. ij. cum aqua casei.

CPill. de lapide armeno scd; mesue doses est. 3. ij. vt supra

CPill. de fumo terre doses est a. 3. iij. ad. 3. ij.

CDe potionibus z pillulis z bolis soluentibus humores tā simplices q; compositos. Cap. viij.

P Quo reubarbari isusi. R. reubar. boni electi. 3. iij. vel. 3. ij. spice. 3. f. vel. j. incidant minutissime z terant in mortario cuz pistello: deinde infundantur per horas sex in. 3. j. vini albi boni z odoriferi: si ē in bre. me. Et si in estate. 3. j. f. aq; endiuie postea fiat fortis expfio i qua dissolue electuarij de succo rosaz. 3. ij. vel. 3. iij. vsq; ad. 3. iij. f. cassie nouiter extracte. 3. vj. vel loco cassie pone dyaprunis nō solutiui vel māne in eadē dosi. z cum decoctione purgante coleraz fiat potio: cui addatur syrupi violati. 3. j. z calida administretur.

CPotio reubarba. in substantia. R. reubar. 3. iij. vel. 3. ij. spice. 3. f. vel. 3. j. plus vel minus scdm considerationem etatis vsq; in āti vel cinamom. 3. f. torrefiat aliquantulum super lamina ferrea calida: deinde subtiliter puluerizetur. Et nota q; si talis medicina calidis addendo aqua plantaginis vel aqua extinctionis myrtini vel syrupi p. ani 3. j. inue citoniorum vel syrupi myrtini vel syrupi p. anirabiliter valet in cura fluxuum in quibus est necesse eua re confortare z stipulare.

Antidotarium

- Potio alia in cura disinterie.** R. corticū mirabolanozū citrinorum kebulorum añ. 3. j. f. terantur grosso modo: et cum 3. viij. aque plantagi. fiat decoctio vsqz ad consumptionem medietatis cum qua dissolue reubarba. boni et electi torrefacti: et puluerigati. 3. ij. squamanti. 3. j. miue citoniorum de gucharo ro. 3. j. et tepida sumno administretur mane.
- Potio alia familiaris et vsitata.** R. cassie electe: et nouit extracte. 3. vj. vel loco cassie pone mānā vel dyaprunis nō solutū. 3. iij. vel 3. f. et cum decoctione purgante coleram fiat potio cui addatur syrū. vio. 3. j.
- Potio mirabola. citrinorum.** 3. ij. f. spice. 3. f. puluerigetur et infundantur per horas sex in 3. j. f. decoctionis passularum: deinde fiat fortis expressio in qua dissolue electuarij de succo rosaz. 3. iij. vel 3. f. vel dyaprunis solutū fm dosim dictam cassie electe: et nouiter extracte. 3. vj. Vel loco cassie pone mannam cum decoctione purgante coleram cum sero caprino: fiat potio: cui addat syrū. vio. 3. j. et administretur vi supra.
- Potia alia mirabilis in substantia.** R. mirabolanozū citrinorum. 3. iij. vel 3. ij. spice gra. v. torrefiant aliquantulum sup lamina ferrea calida: et subtiliter puluerigentur: et cum vino citoniorū. 3. ij. aque plantag. q. s. fiat potio. Vel loco miue citoniorū pone syrupum myrtinum: et loco aque plantag. pone aque extinctionis calibis: et illa medicina maxime puenit in fluxibus: in qbus necesse est euacuare confortare et stipticare.
- Potio scamonee correcte.** i. dyagridij et competenter trite. gra. viij. vel x. guchari ro. iulep ro. añ. 3. f. cum decoctione mirabolanozū citri. 3. j. masticio parum fiat potio et administretur vbi oportet. Et nota dato q talis medicina non sit vsuahs: est tamen sans gratiose solutua.
- Pillule de reubar. magistrales.** R. reubarba. boni et electi. 3. j. vel 3. iij. spice gra. v. puluerigetur subtiliter: et cuz sufficiēti q̄titate electuarij de succo ro. fiat pasta: cui addatur gra. iij. diagridij et formentur. x. vel xj. pillule: et ita est dosis vna.
- Pillule de mirabolano citrino magistrales.** R. mirabo. citri. vel corticū ipsozū. 3. ij. reubarba. 3. j. f. spice gra. v. puluerigentur subtiliter: et cum electuario de succo ro. et passularum enucleatarum q̄titate sufficiēti fiat pasta: cui addatur diagridij gra. iij. et formentur pillule. ix. vel xj. et detur cum aqua casei: et vna est dosis pro vna vice tantum.
- Potio agarici ex infusione.** R. agarici. 3. iij. 3. j. sal gēme añ. 3. j. puluerigentur et infundantur per horas viij. vel x. in 3. j. vini albi odorati vel in aliq ex aquis digestiuis stātis: deinde fiat fortis expressio in qua dissolue cassie electe: et nouiter extracte. 3. vj. vel loco cassie pone mannam electuarij indi maioris. 3. iij. vel 3. iij. f. consideratis prosperitate: et complexione tē. et cum decoctione purgante et digerente flegma fiat potio: cui addatur oximel. squillitici. 3. j. et detur vi supra.
- Potio turbith ex infusione.** R. turbith boni et mundati a cortice exteriori. 3. j. f. vel 3. ij. 3. j. boni. 3. j. teratur: et infundant per horas viij. in 3. j. f. vini odoriferi vel in aq decoctionis passul. demum fiat fortis expressio in qua dissolue medulle cassie nouiter extracte. 3. vj. electuarij indi maioris. 3. iij. cum decoctione purgante flegma fiat potio: cui addatur mellis ro. cola. 3. j.
- Potio alia agarici et turbith mūdati añ.** 3. ij. cingl. spice añ. 3. f. et infundantur per horas viij. vel x. in 3. j. f. vini albi odoriferi: vel in aliqua ex aquis digestiuis flegmatis deinde fiat fortis expressio: in qua dissolue cassie nouiter extracte. 3. vj. electuarij indi maioris. 3. iij. vel 3. iij. f. cum decoctioe purgante digerente flegma fiat decoctio cui addatur oximellis squillitici mellis rosati colati. añ. 3. f.
- Potio agarici in substantia.** R. agarici boni. 3. j. vel 3. iij. cingl. salis gēme. añ. 3. f. terant. electuarij indi maioris. 3. ij. vel 3. iij. et cū aqua decoctiois passularū vel sero caprino vel decoctioe purgante vel digerente flegma potio: cui addat oximellis squillitici mellis ro. colati. añ. 3. f. et sumat de mane.
- Potio turbith in substantia.** R. turbith boni et mundati a cortice triti. 3. j. vel 3. iij. cingl. 3. j. electuarij indi maioris. 3. iij. et cum decoctioe purgante et digerente flegma fiat potio: cui addatur conserue vio. 3. f. mellis ro. colati. 3. j. et dentur vi supra.
- Potio soluens melancoliā.** R. decoctiois purgantis et digerentis melancoliā. 3. iij. epithimi. 3. ij. bulliant p spaciū duozū pater noster. et aue maria: deinde colet: et in dicta colatura dissolue cassie nouiter extracte. 3. vj. cōfectionis hamech. 3. iij. f. vel 3. iij. syrū. vio. 3. j. def vi supra.
- Potio alia.** R. cassie nouiter extracte. 3. vj. cōfectionis hamech. 3. iij. vel 3. iij. et cū decoctioe purgante et digerente melancoliā fiat potio: cui addat syrū. vio. 3. j. et def vi.
- Potio alia.** R. cōfectionis hamech. 3. ij. lapidis laçuli igniti extincti abluti et pparati debite. 3. j. dyacatoliconis. 3. f. dyaboraginati. 3. f. cū decoctione purgante vel digerente melancoliā fiat potio: cui addat syrū. vio. 3. j. def vi supra.
- Potio eadē in forma boli.** R. dyacatoliconis. 3. f. cōfectionis hamech. 3. ij. lapidis laçuli extincti igniti abluti et pparati. 3. j. dyaboraginati. 3. ij. et fiat bolus cū gucharo qui deauretur p nobilibus.
- Potio alia.** R. corticū mirabolanozū indoz et electoz 3. ij. vel 3. iij. spice. 3. f. passulaz enucleatarum. 3. j. pistentur oia simul et infundant p horas viij. in decoctioe purgante et digerente melancoliā: deinde fiat fortis expressio: in q dissolue cassie nouiter extracte. 3. vj. cōfectionis hamech. 3. iij. vel 3. iij. vel cum decoctioe p̄dicta fiat potio: cui addat syrū. vio. 3. j. et def in mane.
- Pillule magistrales.** R. corticū mira. indoz et electoz 3. j. lapidis laçuli vel armeni optime pparati fm artē. 3. ij. epithimi. 3. j. salis indi spice. añ. gra. iij. cū dyaboraginato et passul. enuclea. añ. quātū sufficit fiat pasta: de qua formentur pillule et sumat ante diem.
- Potio.** R. reubarba. electi agarici. añ. 3. ij. vel 3. iij. spice. cingl. añ. 3. f. terant p horas octo in 3. j. f. vini albi odoriferi: deinde fiat fortis expressio: in qua dissolue cassie vel manne. 3. vj. diafinico. 3. ij. electuarij de succo ro. 3. ij. f. cuz decoctioe digerente et purgante flegma et colerā simul: et fiat potio cui addat oximellis squillitici syrū. vio. 3. j. añ. 3. f.
- Potio alia.** R. mirabo. citri. agarici turbith. añ. 3. j. spice cingl. añ. 3. f. terant mediocriter: et infundantur per horas octo in vino odorifero subtili decoctiois passularum. añ. 3. f. deinde fiat fortis expressio: in qua dissolue cassie nouit extracte. 3. vj. vel māne dyafiniconis. 3. ij. electuarij de succo ro. 3. j. f. cū decoctione purgante et digerente flegma et colerā simul fiat potio: cui addat syrū. vio. 3. j.
- Potio alia.** R. cassie nouiter extracte: vel loco cassie pone mānā dyafiniconis electuarij de succo rosa. añ. 3. ij. cuz decoctione cōi vel purgante et digerente colerā et flegma simul fiat potio: cui addat syrū. vio. 3. j.
- Potio alia.** R. dyaprunis non solutū: cassie nouiter extracte. añ. 3. ij. electuarij indi maioris. 3. ij. electuarij de succo ro. 3. j. f. cum decoctione purgante et digerente colerā et flegma simul. fiat potio: cui addat syrū. vio. 3. j.
- Alia medicina in forma boli.** R. cassie electe et lapellate 3. vj. dyafiniconis. 3. ij. electuarij de succo ro. 3. j. f. vel 3. ij. et cum gucharo fiat bolus qui pro nobilibus deauretur: et detur in mane.
- Pillule magistrales.** R. reubarba. electi agarici. añ. 3. f. vel 3. ij. spice salis gēme. añ. gra. iij. puluerigent et impastentur cuz oximellis squillitico quātū sufficit pro forma paste. cui addatur diagridij. gra. iij. et forment pillule. ix. vel xj. et sumantur cum aqua casei.

Potio alia laudabilis. *℞. reubar. ʒ. ij. spice. ʒ. incidan*
tur minutissime et terantur in mortario: deinde infundan-
tur per horas octo in. ʒ. j. vini albi odoriferi calidi: deinde
fiat fortis expressio in qua dissolue cassie. ʒ. vj. confectio-
nis hamech. ʒ. iij. electuarij de succo ro. ʒ. j. et cum aqua casei et
cum decoctione purgante colerā et melancolias simul: fiat
potio cui addat sirupi vio. ʒ. j.

Potio alta. *℞. cornicum mirabolanozū curinozū et in*
dozum añ. ʒ. j. spice. ʒ. j. terant in mortario et infundantur
per horas octo in. ʒ. j. vini albi odoriferi: deinde fiat fortis
expressio: in qua dissolue cassie electe. ʒ. iij. diacatoliconis
ʒ. iij. confectio-
nis hamech. ʒ. ij. electuarij de succo ro. ʒ. j. cū
aqua casei vel decoctione purgante et digerente colerā et me-
lancoliā sūt: et fiat potio: cui addat siru. vio. ʒ. j.

Potio alia. *℞. lapidis laçuli lapidis armeni extincti et*
puluerigati et pparati. ʒ. ij. vel. iij. confectio-
nis hamech. ʒ. ij. electuarij de succo ro. ʒ. j. diaprunis nō solum diabo-
ragi-
nati añ. ʒ. iij. et cum decoctione purgante et digerente cole-
ram et melancoliā simul: fiat potio: cui addatur sirupi vi-
olati. ʒ. j. et detur in mane.

CMedicina in forma boli. *℞. cassie electe tapellate. ʒ. iij.*
cōfectionis hamech. ʒ. ij. f. electuarij de succo ro. diapru-
nis non solum añ. ʒ. j. f. misce cum çuccharo et fiat bolus
qui pro nobilibus deauretur.

Pillule magistrales. *℞. reubarba. boni. ʒ. ij. spice gra.*
iij. lapidis laçuli vel armeni extincti et pparati. ʒ. f. sal gē-
me gra. iij. scamonee correcte gra. ij. diabo-
raginati q̄tum
sufficit: fiat pasta de qua fiant pillule nouem: et dent cum
aqua casei.

Potio. *℞. agarici boni et electi mirabola. indozū añ. ʒ. j.*
çinç. spice añ. ʒ. f. terant mediocriter et infundantur per
horas octo in. ʒ. j. decoctionis passularū in. ʒ. j. f. aq̄ scabio-
se: deinde fortis fiat expressio in qua dissolue electuarij in-
di maioris cōfectionis hamech añ. ʒ. ij. Nel loco confectio-
nis hamech pone yerā ruffini: et cum decoctione purgante
flegma et melancoliā simul fiat potio: cui addat oximell
sçlilitici sirupi vio. ʒ. f. et detur p duas horas ante diem.

Potio alia. *℞. turbith electi mundati iriti mediocriter*
ʒ. ij. lapidis laçuli vel armeni. ʒ. j. çinç. ʒ. f. cōfectionis ha-
mech electuarij indi maioris añ. ʒ. j. f. cassie nouiter ex-
tracte. ʒ. vj. et cum decoctione purgante et digerente flegma et
melancoliā simul: et fiat potio: cui addatur diabo-
raginati
mellis ro. colati añ. ʒ. f.

Potio alia. *℞. cassie electe nouiter extracte. ʒ. vj. electua*
rij indi maioris pfectionis hamech añ. ʒ. ij. vel loco hamech
pone yerā ruffini: et cū decoctione digerente flegma et melan-
coliā fiat potio cui addat siru. vio. ʒ. j.

CMedicina in forma boli. *℞. manē vel cassie tapellate. ʒ.*
vj. confectio-
nis hamech elec. indi maio. añ. ʒ. ij. et cū çuc-
charo fiat bolus et deauret pro nobilibus.

CMedicina in forma boli. *℞. agarici boni. ʒ. ij. lapidis la*
çuli pparati et puluerigati. ʒ. ij. vel. ʒ. f. electuarij indi ma-
ioris cōfectionis hamech diacatolicon añ. ʒ. ij. çinçiberis
ʒ. f. misce oia puluerigando et impistando cum oximelle
sçlilitico et diabo-
raginato q̄tum sufficit p forma paste:
de qua fiat bolus q̄ pro nobilibus deauretur.

Pillule magistrales. *℞. yere ruffini lapidis laçuli cor*
recti puluerigati et pparati turbith mundi añ. ʒ. j. agari-
ci. ʒ. f. ʒ. ʒ. ʒ. gra. iij. misce oia impastando cū diabo-
ragina-
to. q. s. pro forma paste et forment pillule nouem vel vnde
cū: et accipiat cum vino odorifero.

Potio. *℞. corticū mirabo. indozū citrinorū añ. ʒ. ij. spice*
ʒ. f. passularū enucle. ʒ. j. pistent oia et simul infundantur
p horas. viij. in. ʒ. f. decoctionis passularū: deinde fiat for-
tis exp̄ssio in qua dissolue cassie ele. nouiter extracte dia-
catoliconis añ. ʒ. iij. elij de succo ro. ʒ. j. cum decoctione cō-
muni fiat potio: cui addat siru. vio. ʒ. j.

Potio alta. *℞. reubar. boni et ele. ʒ. j. spice. ʒ. ʒ. añ. ʒ. f. te*
rant debite et infundant debite p horas. viij. in. ʒ. j. f. bo-

ni vini albi odoriferi: deinde fiat fortis exp̄ssio in qua dis-
solue cassie nouiter extracte dyacatolicōis añ. ʒ. ij. lapidis
laçuli igniti extincti et pparati abluti. ʒ. f. dyafiniconis ele.
de succo ro. cōfectionis hamech añ. ʒ. j. et cū decoctione cō-
fi
at potio: cui addat sirupus vio. dyaboraginati añ. ʒ. f.

Potio alia. *℞. dyacatolicōis. ʒ. f. lapis laçuli igniti pul*
uerigati et pparati. ʒ. ij. dyafiniconis. ʒ. ij. elij de succo ro.
ʒ. j. cū decoctione cō-
fiat potio et addat dyaboraginati siru
pi violati añ. ʒ. f.

Potio alia. *℞. cassie nouiter extracte. ʒ. vj. pfectionis ha*
mech. ʒ. ij. dyafiniconis elij de succo ro. añ. ʒ. j. misce cum
aqua casei: fiat potio cui addat siru. vio. ʒ. j.

CMedicina in forma boli. *℞. dyacatoliconis. ʒ. f. vel cas*
sie tapellate. ʒ. iij. dyafiniconis electuarij de succo rosa. cō-
fectionis hamech ag. ʒ. iij. et cum çuccharo: fiat bol⁹: qui
deauretur pro nobilibus.

Pillule magistrales. *℞. reubar. boni electi: agarici ele*
cti: lapidis laçuli vel armeni pparati añ. ʒ. j. diagridij ʒ.
ij. salis gēme gra. iij. pulueriganda puluerigenti: et cū ox-
melle sçlilitico et diabo-
raginato añ. q̄tus sufficit: fiat pa-
sta de q̄ forment pillule. viij. et sumant cum aqua casei

CDe medicinis dirigentibus alias medicinas ad mem-
bra.

Capitulum .ix.

Dcaput salvia peonia maiorana ficados: et eorum
aque distillate: nux muscata cubebe folia lauri bal-
samus et eius lignum laudanū thus musc⁹ acorus.

CAd pectus scariola: ca. ve. isopus passule ficus dactyli vi-
ole anilum dragaganti: pinee fenugrecum iunibe ami-
gdale pulmo vulpis: ordeum mel.

CAd cor: buglossa acetosa mellissa et aque earū ambra
muscus: os de corde cerui: fragmēta lapidū p̄ciosorū.

CAd epat: endiua eupatorium absinthij nenuf. fumus
terre: et earū aque: aqua ordei spica spodiū sandali squi-
nantum assarum cuscuta lactuca squilla anisum fenicu-
lus daucus cinamomum. seminis melo. cucurbi. citrulli
cucumeris.

CAd splenem: scolopendria tamariscus rubea tinctorum
calamentum eupatoriū: et earū aque: cappares et cortices
radices fraxini. gēna. sparagus cuscuta anisum semicul⁹
acorus daucus assarum scordeon squilla.

CAd renes et vesicā: saxifragia pimpinella scolopendria
paritaria millefoliū: et aque earū: miliū solis quinq̄ radi-
ces calide apij fenicu. petrosilini sparagi et brusci: et semina
earū cantarides et macedonicum.

CAd matricē: arthemisia matricaria sauina calamentum:
pulegiū rubea tinctorū: et aque earum. et similiter alie me-
dicine ducentes ad renes et vesicā.

CAd iuncturas. çinç. et piper acorus oppoponacū squil-
la assa. aqua porri polium came dreos came pitheos amo-
mum cardamomum et succus caulium.

CDe medicinis solutiuis appropatis mēbris.

Capitulum.

Lapite solutiua simplicia agaric⁹ aloes colloquin-
tida: sene epithimū euforbiū lapis laçuli sarco colla
oppoponacum ficados et squilla.

CComposita pillu. cochie auree lucie pillule sine quibus
esse nolo: hyperapigra hyperalogodion blanca nicolai ye-
ra hermetis yera colloquintide.

CA pectore solutiua simplicia agaricus yreos colloquin-
tida yfopus volubilis cassia serpentaria aristolog. rotū.
capill. veneris.

CComposita pill. de agarico diasene paulinū nicolai.

CA stomacho soluentia simplicia: aloes cassia fistu. manna
pruna mirabo. absinthij psiliū: et omnes medicine euacu-
antes ab alijs mēbris. **C**Composita pillule cochie auree
lucis: pillule sine quibus esse nolo hyperapigra hyperalo-
godion blanca nicolai et c.

CA hepate solutiua simplicia reubar. mirabolāi succ⁹ ro.
megereon absinthij fumus terre eupatorium yreos: sera-

Antidotarium

pinū sarco colla: calamentum montanum. **C**omposita pillule de reubarbaro trisera sarracenicā.

Cā splene solutū simplicia: agaric⁹ absinthii sene. elle. bōrus niger: lapis laeul: lapis armen: mirab. indi. **C**ōposita pillule de lapide laeul: de lapide armeno: d fumo terre: diasene. confectio hamech.

Cā renibus ⁊ a vesica solutū simplicia: agaric⁹ turbit: hermodactil: euforbiū serapinū: oppopona. sal gemme.

Cōposita pillule de benedicta nicolai catarticū imperi. ale iustinum elec. indum.

Cā matrice solutū simplicia colloquintida: agaric⁹ turbit. et nota silt alie medicie solutue pnt eūare a matrice: ⁊ si. militer ab alijs mēbris si danf cū diureticis ⁊ appropatis ad ea mēbra. **C**ōposita pil. fetide de bñdicta nicolai.

Cā iūcturis simplicia solutū hermoda. turbit euforbiū serapinū agar. oppona. diagrid. assarū. **C**ōposita pillē aur. de hermodactil. fetide colloquintide: oppopona. sarco colla de serapino de euforbio: vera hermetis bñdicta nicolai: ⁊ alia cum diureticis appropatis.

CDe medicinis alteratib⁹ caput tam calefaciendo q̄z infri gidando. **Caplm** .xj.

Simplicia calefaciētia caput saluta ruta: matorana: betonica: peonia: satiregia: calamētū: pulegiū: fer. pillū: siler montanū: camomilla: mellilo. sticados: feniculus aque eozuz: aqua vite: lignum aloes: xilobassa. mū: carpobalsamū: foliū thus: laudanū: folia lauri: mele. gete: nux muscata: cube. muscus: ambra: squilla.

Cōposita sunt sirupi de sticados: sirupi de acozo pliris: arconicon aurea alexadrina tyriaca fermētata: metridatū diacori diaolibanū diacastoreū. **M**otio sancti pauli paulinū theodoricon: confectio anacardina: confectio de musco: diambra acozi p̄diti kebuli p̄diti: gallia muscata.

CEmbrocatio calefactiua capitis. **R.** sticados arabici: matorane rute: camomille: melliloti: folioz lauri: origani: betonice añ. **M.** f. misce ⁊ fiat decoctio in sufficiēte quantitate aq̄ vsqz ad p̄sumptionē medietatis: ⁊ qū necessaria erit embrocatio: fiat faciēdo dictā decoctionē calidam cadere ab alto: post dō dictā decoctionē p̄t immediate applicari anteriori parti capitis petia dupla in dicta decoctiōe infusa: ⁊ anteqz refrigeret remoueat ne actuali frigiditate inferatur postea nocumentum.

Cpnt etiā fieri embrocationes ex oleis calidis vel ex aliq̄ ex ipis actu calidis embrocādo supra ab alto. **O**lea calida sūt ista: oleū nardinū laurinū de euforbio de castoreo: de piperibus: de aneto: de sambuco.

Cepithima calefaciēs ⁊ cōfortās caput ⁊ resoluēs catarꝝ descendētē ad mēbra inferiora. **R.** vini al. porētis odoriferi aq̄ vite añ. **z.** vi. salis cōstriti. **z.** j. liq̄ fiat p̄ sal bullien do ad ignē: ⁊ post ebullitionē addat aq̄ vite: ⁊ cū opus fuerit in dicta cōpositiōe taliter balnea petiā lini duplā: quā prius exp̄ssam applica parti anteriori capitis: ⁊ sic reite rabis in die vel plus si oportunū. ⁊ est res expta.

CUnguentū calefactiū capitis. **R.** olei nardinū: olei de eufor. olei laurini añ. **z.** j. f. castorei euforbiū pipis añ. **z.** j. betonice sicce: rute sicce: matorane sicce garios. puluerificato rum añ. **z.** f. nucis muscate gra. vi. puluerificatis om̄ibus misce: ⁊ cum modico cere fiat vnguentum.

Cemplastrū qd̄ sit ex tyriaca ⁊ metridato cum succo mente est expertum contra dolorē capitis: vt dicit **M**desue in capitulo de soda frigida.

Csacculus calefaciēs caput. **R.** sticados arab. camomil. melliloti añ. **z.** f. floz anthos: betonice sicce: salute sicce: rute sicce añ. **z.** j. pulue. garios. **z.** j. f. nucis musca. **z.** f. piperis. **z.** j. gallie musca. **S**criptiōe **M**desue gra. vi. vl **z.** f. tere terēda mediocriter ⁊ infundant in sacculo de sindone de grana qui applicet anteriori parti capitis: possit etiā cale fieri ⁊ aspergi aqua vite: ⁊ postea applicari. ⁊ fortius operabit. **C**ūde nota qd̄ dicta localia nō debēt applicari nisi si post debitā purgationē: ⁊ in statu vel in declinatione egri

tudinis: nō aut in p̄ncipio vel augmēto: neqz ante purgationē: ne virtute sua actuali ⁊ virtuali caliditate magis at trahat de mā ad locū: q̄ propt̄ peior erit error porē. vt p̄z. **C**Simplicia infrigidātia caput sunt papauer albū: nenu far: lactuca: usquiamus: viole rose: ⁊ aque eozū: camphora: opium: acetum: folia salicis.

Composita sunt sirupi de papauere: de nenu fare: sirupi ros. diacodion: cuccharū ros. cuccharū vio. loch de papauere: ⁊ vngūta: ⁊ olea frigida: vt clare patet.

CEmbrocatio infrigidans caput ⁊ phibēs ascēsū vaporū calidiorū ad caput ipuz. **R.** olei ro. aq̄ ro. añ. **z.** j. acetū. **z.** j. f. misce om̄ia optime agitādo donec contunganf: deinde pone ad infrigidandū in aqua frigida in ampulla: ⁊ duz erit necesse embroca anteriore partē capitis faciēdo dictā embrocationē cadere de alto: ⁊ supponedo petiā balnea tam in eadē: ⁊ sic reitea sm̄ necessitatem.

CSi aut facere vis embrocationes cum succis frigidis pōt sic fieri. **R.** suc. sempuue suc. plantagi. succi solatri: succi usquita. suc. granatoz añ. q̄zū sufficit. **C**el potes accipere vñ ex dictis succis vel duos vel tres ad placitūz embrocando vt supra ⁊ petiā: vel stupā balneatā in dictis succis applicādo vt. s. a p̄mūra coronali vsqz ad dimidiū frōt

CEt silt possit fieri embrocatio cū oleis frigidis embrocando vt supra. **O**lea frigida sunt oleū ro. oleū vio. oleū de papauere: oleū de nenufa. oleum de mandragora ⁊ c.

CEt nō postponat quin dictis embrocationib⁹ cadat modicum acetū: vt verbi grā. **z.** j. f. qz ei dat viā penetrādū: et modū melius infrigidādū. **C**Et si iterū vis magis infrigidare ⁊ puocare somnū: vbi oportet. s. vbi sunt vigilie: adde dictis embrocationib⁹ modicū de opio vel de suc. mian dragore. **M**ota tñ qd̄ talia neqz alia nō debent applicari nisi in vltimis. i. quādo alie medicine nō conserūt: applicantur etiā securi⁹ in p̄ncipio ⁊ augmēto egritudinis et maxime si p̄cesserunt sufficientes ⁊ debite purgationes: vt patet manifeste intuenti.

CSacculus infrigidās caput. **R.** sandal. al. ru. citrinorūz añ. **z.** j. f. ro. ru. floz viol. florū nenufa. añ. **z.** j. f. coral. rub. **z.** j. cāphore. **z.** f. misce puluerifica puluerificanda: ⁊ fiat sacculus: qui quādo erit oportunū aspergat aqua ro. vel nenufaris: ⁊ applicet parti anteriori capitis.

CUnguentū infrigidās caput. **R.** olei ro. de nenufa. añ. **z.** f. succi sempuue: succi solatri: succi plātagi. añ. **z.** j. misce optime in ampulla agitādo: deinde adde vngūetū popu. leonis. **z.** f. sandal. al. ⁊ ru. ⁊ citri. añ. **z.** f. floz nenufar. **z.** j. cāphore. **z.** j. tere terēda miscēdo: ⁊ cū modico cere fiat vnguentū addēdo acetū. **z.** f. ⁊ vngat p̄s anterior capitis i cō. mūra coronali in antea. **E**t si vis somnū puocare ⁊ fortius infrigidare: adde dicto vnguento opiū grana. li. vel plus sm̄ necessitatem.

CDe medicinis alteratibus pectus ⁊ pulmo nez tam calefaciēdo q̄z infri gidando. **Caplm** .xij.

Simplicia calefaciētia pectus ⁊ pulmonē sunt isop⁹ prassū: betonica: scabiosa: ca. ve. ⁊ earū aque p̄reos: liquiritia: passule: ficus dactili liliū: enula serpetaria: melissa vrtica: aristo. roni. **C**omposita sunt sirupi de isopo de prassia de ligrima de calamēto diapenidion diaprasium diacalamentū diadragantum calidum loch de pino loch sanum ⁊ expertū loch de squilla.

CUnguentū valens contra frigiditatem pectoris. **R.** olei irini: olei camomil. olei amigdalorū dulciū añ. **z.** f. mucilagi. senugre. mucillagi. semi. lini añ. **z.** j. butyri recētis sine sale. **z.** f. nucē: ⁊ cū modico cere fiat vnguentū pro vñ etione pectoris ante pastum.

CSimplicia infrigidātia pectus ⁊ pulmonem sunt viole papauer album sebesten: ⁊ eoz aque dragagantum gummiara. amilū semi. papa. al. iūube. mora celsi. **C**ōposita sunt sirupi vio. de iūubus de papa. cuccharū ofa. viola. diapapane. dragagantū frigidū diapenidion sine speciebus calidis penidij mel violatum.

Unguētū valēs cōtra caliditatē z siccitatē pectoris. ℞. olei viol. ʒ. i. amigdal. dulc. ʒ. ʒ. pinguedinis galline vel anatto medule vituli. añ. ʒ. iij. mucillag. psilij dragagan. ti vel gūmi ara. añ. ʒ. ij. misce: z cū modico cere fiat vngue tum ante pastum.

De medicinis alterantibus cor tam calefaciendo q̄ in frigidando. Cap. xij.

Medicine calefaciētes cor sunt melissa: buglosa: bo. rag. rosmarinus: z eoz aq̄: crocus: ambra muscus cortices citri: z folia citri: folia radices been alb. et rub. enula cāpana doronici zedoaria: cotula mōtana xilo aloes: ozimū aurū gariofi. cinamomūz macis se. maiorā. se. basiliconis nux muscata.

Cōposita sunt electuariū de gēmis: p̄fectio de musco: cō sectio de xilo aloes: electuariū lenificās aromaticum mu. scatiū: p̄fectio de citro pliris arcoticon cortices citri con. diū diābra diacincti: diāthos gallia musc. p̄ditū de bug.

Epithima cordiale calz. ℞. aq̄rū melis. buglo. añ. ʒ. iij. gario. ligni aloes corticū citri: nucis mu. añ. ʒ. ʒ. se. maio. se. basilicōis añ. ʒ. i. croci. ʒ. ʒ. terant oia: z misceat agutā do bñ in ampulla: z qñ erit necesse: petiā duplā lini ifun. de: z facta expressione tepidam applica regioni cordis.

Epithima aliud cordiale calidū. ℞. succi melisse: succi buglo. facus primo refidētijs. añ. ʒ. iij. macis ligni aloes nucis musc. añ. ʒ. ij. croci. ʒ. ʒ. musci. ambre. añ. gra. i. pul uerizentur puluerizanda miscendo z infundendo petiāz z applica: vt supra.

Unguentum cordiale calm. ℞. olei de spica: olei camo mil. añ. ʒ. i. ʒ. i. f. Uel si vis fortius facere pone oleū de croco oleū de been loco dictorū gariofi. ligni aloes corticum ci tri nucis musc. añ. ʒ. i. doronici zedoarie: xilo aloes: ozimū: sem. basiliconis: maiorane añ. ʒ. ʒ. ambre croci musci añ. gra. ij. gallie musc. gra. vj. z fiat puluis miscēdo: cū modico cere noue: z fiat vnguetum: cū quo vngat regio cor. dis ante pastum per horam.

Sacculus cordialis calidus. ℞. flori borag. z buglose añ. ʒ. ij. been alb. z ru. añ. ʒ. i. croci. ʒ. ʒ. sirici de grana cō. buiti. ʒ. i. macis cinamomi gariofi. corallozū rubeozū ro sa. rub. añ. ʒ. ʒ. ossis de corde cerui. ʒ. ʒ. musci ambre añ. gra. ij. gallie musc. descriptione ʒ de sue gra. vj. se. maio ra. se. basiliconis anisi calamit aromatici añ. ʒ. ʒ. pulueri. zentur oia medio critter z imponant i sacculo de sindone de grana: z qñ erit necesse aspergatur dict⁹ sacculus cum aqua buglose calida z loco applicetur.

Simplicia infridātia cor sunt acetosa nenufar. rose vio le: z eaz aq̄ cāfora margarite coralli sandali oēs iacincti: smeraldi: liaraberos de corde cerui: rasura eboris spodiū lutū sigill. acetositas citri: se. acetose: coriādrū acetū agre sta acetositas limonū z citrāgulo. citōia pira lac acetosū.

Cōposita sunt syrupi de acetositate citri syrupi de succo acetose: syrupi borag. ro. zuccaz ro. trocisci de sandal. tro cisci de berber. z trocisci de cāfora: trocisci de spodiū cū se mine acetose: diamargariton: diarodon abbatīs sine spe ciebus calidis triasandali manuschusti cum perlis.

Epithima cordiale frigidū. ℞. aq̄ ro. aq̄ endiue añ. ʒ. ij. sandal. rub. subtilissime puluerizatoz. ʒ. i. corallo. rub. ʒ. i. croci cāfore añ. grana q̄ttuor vel tria: misce oia agutādo in ampulla: z facta expressione applicet regioni cordis.

Epithima aliud cordiale forti⁹ ifridās. ℞. aq̄ nenufa. aq̄ ro. aq̄ acedule añ. ʒ. iij. sanda. ru. coralo. ru. se. acetose añ. ʒ. i. acetū. ʒ. ij. cāfore gra. iij. misce oia puluerizando et agutando in ampulla: deinde madefac pectam lineam z exprime. z loco cordis applica.

Unguētū cordiale fridū: z ita mirabilr opaf calori febrili sicut venenū opaf cordi: z isalāter iuuat ad curādum oēs febres: z maxie si applicet postvles z debitas purga tiones. ℞. olei de nenufar. citrino. ʒ. iij. pulueris floz ne. nufar. citrinoz. ʒ. ʒ. sandal. rub. se. acetose: corallo. ru. añ. ʒ. i. margaritaz nouaz ossis de corde cerui. añ. ʒ. ʒ. cam.

phore gra. iij. misce oia puluerizādo: z cum modico cere noue ablute in aq̄ ro. vel i aq̄ nenufaris citrini fiat vngue tū de quo vngat regio cordis ante pastū z ante accessio nem febris per horam: z est res mirabilis.

Sacculus cordialis. ℞. floz nenufaris ro. rub. violariū añ. ʒ. ij. sand. alb. z ru. z curini. añ. ʒ. i. ʒ. coriādrū: labrusce acedule sicce se. acetose ana. ʒ. ij. ossis de corde cerui. ʒ. i. margaritaz nouaz. ʒ. ʒ. cāphore gra. iij. puluerizentur oia medio critter z ponant in sacculū sete de grana q̄ post ea applicet regioni cordis sub māmilla sinistra: z possit aspgi aq̄ ro. vel aq̄ floz nenufa. vel aq̄ acetose: vel aq̄ en diue: z silt regioni cordis applicari possit.

Dulcis cordialis. ℞. fragmētoz: rubini granati: iacicti smaragdi z saphiri: marga. nouaz añ. ʒ. i. corallo. alboz z ru. añ. ʒ. ʒ. ossis de corde cerui: vnicomū añ. ʒ. ʒ. musci ambre añ. gra. iij. foliozū auri z argēti añ. gra. vj. folia omnia subtilissime puluerizentur: z extrahantur a pecia excepto auro z argento: que postea addantur.

Mixtura cordialis cōis. ℞. diaboraginati diabuglosati ana. ʒ. i. manus xpī cū perlis. ʒ. ʒ. fragmentozū preciosozū subtilissime puluerizatozū. ʒ. ʒ. fiat mixtura: z de auref cum folijs duobus auri z exhibeatur.

Nota q̄ facta est mētio de fragmētis preciosis: sed frag mēta p̄ciosa sunt quinq; videlicet iacincti: granate: ru. bini: saphiri: smaragdi illig etiā cōputant margaritas et coralloos inter ista: z sic fragmēta p̄ciosa sunt septē nu mero: vt p̄t. Et nota q̄ dato q̄ talis mixtura dicta suc currat alijs mēbris: vt epati stō: z pōt alijs mēbris validi⁹ succurrere hoc mō: si vis succurrere pectori adde mixtu re de dyaris vel diapēdi. vel de diadragato: vel de aliq̄ loch: z hoc fm exigentiā egritudinis: z si vis succurrere epati: da de triasāda. vel diarodō abbatīs: vel de diarodō descriptione cōi vel spēb⁹ eoz: z hoc fm distēperatā eoz calām vel frigidā: z si vis succurrere relaxatōi stōacivēl intestinoz potes addere de zuccaro ro. z de mastice z de pulvere mēte: z sic de alijs vt patet cōsideranti.

De medicinis alterantibus stomacū tam calefaciendo q̄ in frigidando. Caplm. xij.

Simplicia calefaciētia stōm sunt absinthij: menta: feniculus serpillū anisum z aque eoz: aquavite: ci minū: galāga macis: gariofi. zinz. pip. cinamomū: ameos: melegeta: cardamomū: calamus aromaticus: ra fanus: gallia musc. nux muscata: squilla maxime cortices interiores z sic de alijs.

Cōposita sunt syrup⁹ de absinthio: syrup⁹ de mēta mel. rof. oximel compositū oximel squilini. tyriaca fermētata metridatū dyaciminū dyamisūz aromati. rosatū aromati cū nardinū rosata nouella zinz. cōditū nuces p̄dne troci. de ligno aloes: suffus. de aromatibus suffus. diarodon.

Unguētū p̄tra debilitatē stōi frigi. ℞. olei de absinthio olei de spica añ. ʒ. i. olei camomil. ʒ. ʒ. pulueris gario. galā. macis nucis musc. añ. ʒ. i. gallie mu. descriptione ʒ de sue gra. iij. puluerizent puluerizanda: z cū modico cere fiat vnguetū pro vnctione stomaci ante pastum.

Sacculus cōtra debilitatē stōi frigidū. ℞. mēte sicce absinthij añ. ʒ. ʒ. vel. i. pulueris gariof. nucis musc. galie mu. descriptoe ʒ de. añ. gra. vj. musce pulueza grosso mo do: z fiat sacculus qui aspergat aqua absinthij: z sic tepti dus applicatur stomaco.

Epithima cōtra debilitatē stomaci frigidū. ℞. absinthij mēte sicce pulegij añ. ʒ. ʒ. i. spice squinā. añ. ʒ. ʒ. pulue ris gario. galāge cinamo. macis nucis mu. añ. ʒ. i. fiat de coctio in li. viij. aque vsq; ad cōsumptionē medietatis: et deinde in dicta decoctione calida madefiat spōgia z post expressionē stomaco applicetur.

Unguētū p̄ debilitatē stomaci ppter hūiditatē. ℞. olei de spica: olei de absinthio: olei mastice: olei ro. añ. ʒ. i. pul ue. absinthij rosa. ru. maiorā. rute sicce añ. ʒ. i. pul. gario. galāg. ciāmo. macis corallo. ru. coriādroz p̄paratoz añ.

Antidotarium

℞. galie mu. grana. vi. misce oia puluerizādo: z cū modi co cere fiat vnguentum p vnctione stomaci ante pastum.
℞. Sacculus pira debilitatē stōaci pp hūiditatē. ℞. absinthij mēte sicce pulegij: mētastrī maiorā. sicce añ. 3. ij. pul. gariofi. galange macis: cinamo. coriādroz pparatoz añ. 3. i. terant oia medio criter: z ponant in sacculū: q asp̄gat cū decoctiōe ani. fenic. carui: z cimi. calā: z sic applicetur.
℞. Epithima pira debilitatē stōi ppter hūiditatē. ℞. se. ani. fem. cimini carui: ameos añ. 3. f. absinthij mēte sicce maiorā. pulegij siccoz añ. 3. f. galāge gariofi. cinamo. añ. 3. f. fiat decoctio in lib. viij. aq vsq ad cōsumptiōez medietatis: deinde in dicta decoctiōe calida madesat spōgia: z exprime z stomacho applica inter vmblicum z fureulam.
℞. Simplicia stōm ifrigidāta sunt rose solatz: portulaca plātagoz sempuiua: z eaz aq cucurbite melōes citruli: cucumeres: poma grā. arācia citōia spica pira agre sta acetosias citri. vini berbi. prunelli: sorbelle: nespile.
℞. Cōposita sunt syrupus acetosus simplex: syrupus ros. syrupus de gra. oxizacara: diacitonitē: de zucca. triasāda: li: diarodon. ro. nouella zuccaz ros. zuccarū viola. trocisci de spodio cum se. aceto. trocisci. de camphora: trocisci. de sanda. trocisci. de berbe.
℞. Unguentū pira debilitatē stōaci calidi tñ. ℞. olei ros. 3. ij. vel loco ei⁹ pone aliqd ex oleis frīdis: sandaloz albo. rubeo. atq citrinoz: coriāndri ppara. rosa. rube. se. aceto se. se. cito. berbe. añ. 3. i. pistent oia miscendo: z cū modico cere fiat vnguentum pro stomacho ante pastum.
℞. Sacculus pira debilitatē stōi calidi tñ. ℞. ros. rub. sādā. rub. z citrioz añ. 3. i. f. se. acetose: coriādroz pparatoz añ. 3. i. puluerizant oia medio criter: z ponant in sacculo z aspergatur aqua ros. tepida. z loco applica zc.
℞. Epithima pira debilitatē stōi calidi tñ. ℞. aq ro. succi plātāg. colati añ. lib. f. aceti. 3. i. sādalo. oim: se. acetose añ. 3. f. misce oia bñ agitādo: z qñ op⁹ fuerit balnea peciā linēā in dicto epithimate: z post expressiōē stomacho applica.
℞. Epithima pira debilitatē stōi propter siccitatē. ℞. florū malue: matrū violaz: fursuris añ. 3. f. florū camo. florū vio. añ. 3. f. fiat decoctio in vocalibus. viij. aque vsq ad cōsumptiōem medietatis: z infundat spōgia: z facta expressiōe stomacho applicet.
℞. Epithima aliud ad idem. ℞. olei amigdalariū dulcium olei violati camomillini añ. 3. iij. misce z tepiduz ponant in vesica porci que stomacho applicetur.
℞. Unguentū cōmune p stomacho. ℞. olei de spica: olei citonio. olei masti. olei vio. añ. 3. i. pul. gario. sādā. rub. macis galāge cinamo. añ. 3. i. galie musca. gra. vi. misce. terēda terant: z cū modico cere z fiat vnguentū. de quo vngatur stomachus ante cibum.
℞. Unguentū pira vomitūz relaxatōez stomachi. ℞. mastici olei rosa. olei de mēta añ. 3. i. olivani: mastici añ. 3. f. mēte sicce corallo. rubeo. acacie terre sigil. rosa. rub. añ. 3. f. terēda terant: z cū modico cere fiat vnguentum.
℞. De medicinis alterantibus epar tā calefaciendo q̄ infirigidando. Cap. xv.
℞. Simplicia calefaciētia epar sunt absinthij eupatorij: fum⁹ terre aque eoz spica squinantū cinamo. mū assarum radices quinqz cōes calide. f. apij: feni culi: petrosi. brusce sparagi zc.
℞. Cōposita vero sunt syrupi de eupatorio: de absinthio: de fumo terre diacimi. dyacalamentum dyagalan.
℞. Epithima calefaciēs epar. ℞. absinthij eupato. añ. 3. i. se. ani. fem. ameos añ. 3. i. f. spice squināti cinamo. galā. gariofi. añ. 3. i. fiat decoctio in vocalibus. viij. aq ad cōsumptionē medietatis: deinde madesat peciā linea vel spongia: z sic calida post expressiōem epari applicetur.
℞. Unguentū calefaciēs epar. ℞. olei de absinthio. 3. ij. succi eupatorij: succi absinthij añ. 3. ij. spice squināti añ. 3. i. f. cinamo. galāge gario. ligni aloes añ. 3. i. galia musc. gra. vi. misce. terēda terant: z cū modico cere fiat vnguentum.

℞. Sacculus calefaciēs epar. ℞. eupatorij succi absinthij succi floz camo. añ. 3. f. cina. gario. galā. spice sq. añ. 3. i. f. misce mediocriter. terēda terant z iponant in sacculo: z asp̄gat cū aq absinthij vel eupatorij calā: z sic calin applicet.
℞. Cēl. Medicines simplices infirigidātes epar sunt endivia lactuca portula. ros. solatrū nenufar: z aq eoz spodiū sanda li canfora acetū berber. iij. se. cōia maiorā z minorā. f. cucurbit. melon. cucume. citruli. iij. se. cōmuniā minorā sūt sicut endivia: lactuca: portulaca z scariola.
℞. Cōposita sunt syrup. de endi. syrupus de succo endivie. acetosus simplex rotat⁹ de granatis: de nenufare vio. zuc capz rosa. viola. triasand. iulep ros. diarodon abbatiz: diarodō de scriptiōe cōi: troci. de spodio: trocisci de sandalis: troci. de camphora: troci. de berbe. trocisci dyarodon.
℞. Epithima infirigidās epar. ℞. aq endi. 3. iij. aq ro. 3. ij. sanda. ru. aceti añ. 3. ij. spodiū. 3. i. misce bñ agitādo in ampulla z infundēdo petiā lini q̄ post expressiōē regiōi epari applicet: z est maximū post purgatōes vles: vt patet.
℞. Epithima aliud fort⁹ infirigidans epar. ℞. aque endi. aque nenufar. añ. 3. iij. vel loco harū aquaz potest poni aqua solatri z aqua ros. spodij añ. 3. i. sanda. alb. z ru. añ. 3. i. aceti. 3. ij. cāso. gra. iij. misce terēda terant: z agitādo in ampulla: deinde madesat petiā lini: que post expressiōē epari regiōi applicetur.
℞. Unguentū infirigidās epar. ℞. olei ros. olei de nenufar. añ. 3. i. f. sanda. alb. z ru. añ. 3. ij. spodiū. 3. i. f. pul. ro. rub. 3. i. aceti. 3. ij. cāsoze gra. iij. pōt etiā addi. 3. ij. vel. iij. mu. cullag. psilij cū modico cere ablute in aq ros. z fiat vnguentū ad vngendū epar antepastū post debitā purgationē.
℞. Sacculus infirigidās epar. ℞. floz nenufa. ros. ru. añ. 3. f. sanda. albo. z rub. z citrino. corā. albo. z ru. añ. 3. i. spodiū. 3. ij. camphore gra. vi. berber. 3. i. f. terant oia grosso modo: z ponant in sacculo: z qñ vis applicare sacculum asperge cum aqua rosa. vel de nenufa.
℞. De medicinis alterantibus splenem tam calefaciendo q̄ infirigidando. Cap. xv.
℞. Simplicia calefaciētia splenē sunt scolopen. tamar. ri. calamē. nasturtiū rubea tinctoz: z aq eoz caparorum cornū radicū gentiane thūne epithimum aristo. amigdale: ama. se. ani. cuscū. carui radices quinqz calide. f. feniculi apij petrosi. brusci sparagi: radices fraxini radices acori.
℞. Cōposita sūt syrupi de eupatorio: de epithimo z calamēto secantabin de radicib⁹ de kersim: acetū sgliticū: diacalamē. diacostū: diacappa. troci. de berbe. de cappare.
℞. Epithima resoluēs ventositatē splenis. ℞. folioz rute. 3. i. mētastrī. 3. f. sadio. 3. i. fiat deco. in lib. iij. aceti alb. vsq ad cōsumptionem medietatis: deinde infundatur spongia vel filtrum.
℞. Emplastrū cōtra duriciem z vētositatē splenis. ℞. yso. pi cerotum de scriptiōe filagrij vel de scriptiōe Bal. 3. i. yso. pi humide. 3. i. pul. radi. yreos succi apij absinthij eupatorij mētastrī rute añ. 3. ij. cornū radicū caparoz tamarisci genestre fraxini añ. 3. i. sal. 3. f. olei de cappari. vel olei yrimi. vel olei laurini. 3. ij. farine se. lini. 3. iij. misce incorporādo ad lentū ignē: deinde extēdat super pettam z calidum applicetur.
℞. Unguentū pira dolorē z vētositatē splenis. ℞. armonia. ci bdellij añ. 3. i. ifundant p noctez in aceto: z dissoluātur. Deinde. ℞. picis naualis: corticū radicū caparoz: se. fi. naps albi siluestris folioz z corticū scolopēdrie añ. 3. f. mucillag. fenugre. z se. lini añ. 3. ij. olei de cappari: olei yrimi vel laurini añ. 3. f. puluerizāda puluerizētur misce: z cum cera fiat vnguentum pro vnctione splenis.
℞. Unguentū pira duriciē splenis. ℞. folioz malue bis malue radicū lily añ. 3. f. farine se. lini z fenug. añ. 3. ij. carica. rū pinguiū passulaz enucleataz añ. 3. iij. pistent oia sūt: z infundatur p horas octo in aceto forti: deinde buliat in aq vsq ad spissitudinē qbus addat vnguentū dialtee. po.

natur de yfopi ceroto descriptione filagrij recētis. añ. 3. f. olei amigdalorum dulcium. 3. ij. vel. iij. z cum modico cere fiat vnguentum pro splene.

CSacculus resolues vērōsitatem splenis. R. folioz rute metastri: calamēti: eupatorij absinthij paritarie: scolopēdrie bethonice añ. 3. f. calefiāt sup tegula calida aspgēdo cū vino albo z potēt: z cū modico aceti: deinde applicetur spleni in sacculo q̄stum calidum fieri potest.

CSacculus resolues vērōsitatē splenis z vērīs. R. milij vel panici surfu. frumētū salis mediocriter triti añ. scutelā mediā misce: z calefiāt in caldario cōtinue remouēdo deinde reponat in sacculo qui sic calidus applicetur.

CMedicine infrigidātes splenem sunt lactuca. endiu. et aque eorūz sandali spodium acetū: z quattuor semī. communia maiora. z similiter minora.

CComposita sunt syrupus aceto. simplex: syrupus de endi. triasandali: diarodon: trocif. de spodio: de camphora: de sandalis: de diarodon precipue si dantur cum aquis ad splenem ducentibus.

CNota etiā q̄ vnguentū emplastra: epithimata: z embrocationes infrigidātes epā z renes similiter valent ad infrigidandum splenem applicando ei.

CDe medicinis alterātibz renes tam calefaciēdo q̄ infrigidando. Cap. xvij

Simplicia calefaciētia renes z vesicā sunt saxifragia paritaria: pētasilon: arthemisia: vrtica: eruca: z semē eius: z carū aque brodiuz cicerū rub. cubebe iuniperis: granum pini: spica nardi: spica celtica.

CComposita sunt diacalamētum: electuarium ducis: electuarium dulce: electuarium iustini: silantropos.

CEpithima calefaciēs renes. R. putarie. arthem. saxifragie añ. 3. f. grano. iuniper. spice nardi añ. 3. ij. cubebaz 3. i. f. misce: z fiat decoctio in lib. vj. aque vsq; ad consumptionē medietatis: deinde infundat spongia vel filtrum z post expressionem renibus applicetur.

CAnguētū calefaciēs renes. R. olei de spica vel de absinthio vel aliquod ex oleis calidis s̄m necessitatē. 3. ij. nucis musc. gariof. spice. grano. iunip. galāge ligni aloes añ. 3. f. misce omnia puluerizādo cū cera z fiat vnguentum.

CSacculus calefaciens renes. R. arthemisie floz camomille añ. 3. f. cubebe spice nardi puluis gariof. nucis musc. cinamomi squinati añ. 3. ij. misce terēdo terēda mediocriter ponendo in sacculo: z quando vis opari asperge ipsum cū aqua arthemisi. calida vel cū epithimate prescripto: z sic calidum renibus applicetur.

CBalneu in dolore renum vel vesice vel virge ex lapide qd aperit z molificat meatus dictoz. R. paritarie senationum malue bisfimalie abrotani cauliz añ. 3. f. cicerum rube. 3. f. semi. am. seni. cimini carui: ameos. añ. 3. f. iri buli marini: semi. luri: fenugreci z altee añ. 3. i. misce z fi. at decoctio i situlis. iij. aq vsq; ad cōsumptionē tertie partis: deinde ponat in cōcha vel alio vase apto in quo sedeat paties q̄ in introitū balnei sumat iustini. 3. i. vel. i. f. cūz vino albo odorifero: z hic stet per horaz magnā faciendo de dicto balneo continue embrocationes locis dolorosis semper sedendo in dicto balneo.

CSimplicia infrigidantia renes z vesicaz sunt nenusar. endi. lactu. portula. virga pasto. papauer alb. plantago semperui. z aque earum: vinum citoniorum: quattuor se. frigida maiora z minora.

CComposita sūt syrup⁹ acetosus: syrup⁹ de succo endiuie: syrup⁹ de nenusa. troci. alkekēgi: de spodio: de cāfora: de diarodō: de sandal. olei vio. ros. de nenusa. de papauere. z alia olea frigida: vnguentū galieni: vnguentūz sandalinum

CEpithima infrigidās renes. R. aque ros. endiuie lactuce añ. 3. ij. albu. oui recentis misce bene agitādo: deinde stupa vel pecia infusa renibus applicet. **C**Si autē oportet fortius infrigidare: pone loco dictarum aquarū alias aquas magis frigidas sicut est aque semperuiue: aque ver-

nicularis z nenus. z cucurbite addendo etiāz gra. iij. vel iij. cāphore: z applicetur vt patet.

CUnguentum infrigidās renes. R. olei ros. 3. i. olei viol. 3. i. sanda. rub. z citri. añ. 3. i. cāpore gra. iij. aceti. 3. i. f. misce. z cum modico cere fiat vnguentum.

CUnguentū punctione renū: z si in renibus esset magnificitas puncta cū caliditate etiā loco olei rosati esset bonum solū imponere oleū viola. Et si oporteret fortius infrigidare: tūc esset bonū addere seū de nenusare: vel de alijs oleis magis frigidis: etiāz de succo semperuiue: vel de alijs succis frigidis. Unde nota q̄ epithimata: embrocationes sacculi vnguenta bona pro epate: etiam valent in infrigidatione renum.

CRestrictiui p renibus valēs cōtra periculū abortus et contra fluxum menstruoꝝ. R. pulue. boli ar. mirulo. sanguis dracōis: terre sigillate añ. 3. i. albumina ouoꝝ duoꝝ recētum misce omia bñ agitando cū spatula: deinde stupā madefactā in acetoꝝ expressam empla cū dicta pōne z applica renibus. Si autēz oporteret fortiter restringere posset addi de trocif. de terra sigillata z acacia: de pulvere ematit: z similiter de succis fridis oleis frigidis omnia bene patent consideranti.

CDe medicinis alterantibus matricem tam calefaciēdo q̄ infrigidādo. Cap. xvij

Simplicia calefaciētia matricem sunt arthem. saui na: pulegium: calamētum: ruta rubea tinctozum: z aque eorum iuniperus: nux musca. mira serapi. num assa. oppoponacum: muscus.

CComposita sunt syrup⁹ de arthemisia syrup⁹ de calamēto dyacalmē. dyābra triffera magna elm ducis: elm dulce.

CBalneu calefaciēs matricē. R. arthemisie sauiæ rubee tinctoz floz camomille añ. 3. f. absinthij calamētū montani origani añ. 3. f. calami aromatici spice nardi squinati rute: anisi maratri fiseleos añ. 3. f. fiat decoctio in situlis. iij. aque vsq; ad cōsumptionē tertie partis vel medietatis: deinde ponat in pcha: vel alio vase apto vt int⁹ mulier sedeat vsq; ad vmbilicū: z dū stat in balneo: pōt de dictis rebus facere sacculumz super ipm in dicto balneo sedere: z sic stare potest vsq; ad magnam horaz z continuare ad dies secundum necessitatē.

CStiffa calefaciens matricē. R. arthemisie sauiæ z c. similiter fit cū reb⁹ pscriptis z mō pscripto: s̄z nō oportet q̄ mulier int⁹ sedeat: s̄z q̄ sumi dicti balnei pscānū pforatū ad partes pudibūdas recipiat: bene se circūuoluēdo pānis ne fumus exeat: z sic quiescat per horam.

CPessariū notabile puocās mēstrua. R. se. iunipi. 3. i. radici gentiane. 3. ij. radicūz rubee tinctoz: origani añ. 3. f. nigelle cologutide añ. 3. ij. misce z fiat decoctio in bocalino vno aq ad psumptōez medietatis z colet: deinde addat colature succi mercurialis. 3. ij. succi cucumeris asini. 3. i. triffere sine opio bñ dicte carnū ficū pinguiūz añ. 3. i. z diligētissime misceant: deinde forme pessarium de vōbice ad formā magni digiti cum filo lōgo appēso: et qū erit necesse balneet in dicto liquore z iponaf s̄m formationē ligādo filū ad corā. Et si oporteret vt forti⁹ operet. R. rubee tinctoz aloes mirre croci añ. 3. ij. cologuti de euforbij añ. 3. i. misce: z fiat puluis: de quo ante applicatōez asperge: deinde pessariū: z vt supra applicet.

CUnguenta calefaciētia matricē sunt vnguenta confortantia renes z calefaciētia q̄ dicta sūt loco suo: z loc⁹ vinctōis matricis: ab extra est pars que est inter caudā z renes z in parte anteriori pectinis. i. supra pudibunda.

CMedicine infrigidātes matricēz sunt virga pasto. papauer alb. z eoz aque. vinum citonioꝝ z omnia semina cōmunia frigida maiora z minora.

CComposita sunt syrup⁹ acetosus simplex: z etiā alij syrupi frigidi si dens cū ducētib⁹ ad matricē: z filr troci. infrigidātes epā: splenē: renes z vesicā ad hoc p̄cipue si dens cum

De balneis

rebus aliquibus ducētibz ad matrīcē vt supra.

rebus aliquibus ducitibus ad matricē ut rupia.
Balneū ifrigidās matricē. R. endiuie lactuce ros. rub.
floz nenufaris papaueris al. virge pastor. folioz salicis.
folioz vitis portatis vnas albas. añ. ℥ss. i. malue. bisinal.
ne cū radicib⁹ matrū viol. añ. ℥ss. i. f. se. melo. cucurbit.
citrullū. endi. portulacē. lactu. searsole añ. ʒ. f. musce. z fiat
decoctio in situlis. iij. aq⁹ vsqz ad cōsumptiōez tertie pus:
deide in dicto balneo epido in vase apto z stomacho leui
no mulier sedeat disco p⁹ pānis ne fudet: z sic stet p⁹ ma
gnā horā: z si necesse fuerit sic cōnuet per plures dies.

Canguēta ifrigidāna matricē sunt vnguēta dicta que in-
frigidāt caput renes ⁊ debēt applicari. vt supra. videlicet
in loco qui est inter caudā ⁊ regionē renū in parte anteri
ori supra pudibundā.

De medicinis alterantibus iuncturas tā calefaciendo q̃
infrigidando. Lap. ix.

Implicita calefaciētia iūcturas sunt salua rosmari
nus:ruta nasturtiū ꝑpericon sticados arabi.canio
milla melilotū ꝛ aque eazꝝ hermodactili costum
sinzib.sinapis squilla castoreū eupatorii enforzili armo
niaciū storax ligda mirra sterc^acapraz vaccaꝝ:oleū petro
leū:oleū physticoꝝ:oleū balsami.oleū de terbētina: oleū
de iunipero: ꝛ filr alia olea simpli.calidaz cōposita.

Céposita sunt syrup^o de sticados: syrup^o de acoro aceto.
suscopos^o oximel sicuti effectio anacar dia: dya. 3. in 31.
acori 2 diti: diacori: 2 cetera olei vulpinu: 2 alia olea cala
olei de ranti 2 fraxino: de euforbio: de piperib^o: emplm
de sinapi 2 de sue: cerotum andromaci factu ex. xij. medi-
cinis: cerotum diapente. vnguentum de lilio.

Canguetū notabile calefactū iūcturas. ꝑ. olei ātig vini
 Alguetū aīi. ꝑ. iiii. se. rale abrotani aīi. ꝑ. ii. euforbij. ꝑ. i. ca
 florei. ꝑ. ii. pistent pistanda diligēter: ꝛ nō decoquant vsqꝫ
 ad cōsumptiōem maluatici: ꝛ cū cera noua fiat vnguētū

CUnguentū aliud calefaciens iūcturas. ꝑ. olei vulpine: olei de pipib: vel olei de fraxino añ. ꝑ. i. succi salute: succi ab-
sinthij: succi rute añ. ꝑ. f. bacari lāuri iunctij casto. añ. ꝑ. i.
f. misce terēdo terēda: ꝛ cū modico cere ꝛ fiat unguētus.

Cingentur aliud Gentilis qđ mirabiliter calefacit ner-
uos z iñcuras. ꝛ. anferē vnū q sup anū deplumes z eu-
sceref z lauef cū vino pax: deinde accipiat media vulpis
z medius gattus pinguis: z caro eoz cū ossib⁹ contunda
turz addaf eis terbētine serapim bdellij vermiū terrestri
um exicatorū añ. 3. f. castorei. 3. i. f. musce: z ex eis i pleaf
corp⁹ anferis vel duoz ansez z diligēter sumaf: deinde
ponaf ad assandū i veru. cū igne tēperato facto de lignis
lauri iuniperi z cipressi vel de lignis vitue: z primum qđ
exit erit aquosum projiciat: qz nihil valet: reliquum vero
qđ descendit collige diligenter.

Balneu fne stupha vel embrocatio calefaciens iunctu-
ras. R. salute: rousmarini mēiastru: pulegij: nasturtij floz
camomille melliloti sicados arabi. folioz lauri rute ype-
riconis añ. ℥ss. s. semi. anisi feniculi carui ameos petrosi-
lini cimi. añ. ʒ. s. misce ⁊ fiat decoctio in situlis. iiii. aq̄ vsq̄
ad cōsumptionem tertie partis. Deinde si vis facere bal-
neum cola in vase p toto corpore apto: vel p iunctura se-
cundū necessitatē: ⁊ tempore ieiunoz post debitas purga-
tiones eger intret totus aut membrū egrotum: ⁊ diligen-
ter cooperiat pānis: ⁊ sic stet vsq̄ ad horam vel post: ⁊ in
exitu balnei post exccatōes ⁊ terfionē iuncturā vngat cū
aliqua ex predictis vnctionibus. ¶ Si aut vis facere stu-
pham colloca dictū mēbrū in vase apto: ita q̄ membrum
vel mēbra solū fumū ⁊ calorem recipiāt bene ⁊ diligēter
cooperiēdo pānis ne fumus exeat q̄ntum possibile ē: post
hec similiter dicte vnctōes fiāt: vt supra. ¶ Si autē vis fa-
cere embrocationem: embroca cū dicta decoctiōe calida
faciendo cadere ab alto sup membrum: ⁊ iterum postea
iant vnctiones vt scis.

Simplicia Infrigidātia iūcturas sunt lactuca endiuia fo
 aurū iūsgamus sempitua roseviole:z eaz aq folia salicis

folia viris gra. mirti. boli arme. sanguis dra. albu. ouorū
mucillag. pfilij. terra sigilla. acana acetum.

De Compositis sunt syrups. rosa. acetosus simplex syru. limo-
num de endi. z alij si denf. cum ducentibus ad tunc curas
Olea frigida z vngueta frigida sunt sicut vnguētū popu-
leonis: z vnguētū albū gal. vnguētū sandaliniū: oleū ro-
viol. mādragorinum de nenūfere.

¶ Balneū vel embrocatio in frigidās ſiſturas. R. inſga.
floz nen uf. ſolatri lactuce ſempui. folioꝝ vitis albe. folio.
rui ſalictis roſ. vio. añ. ʒ. i. ſe. melo. cucume. cucur. portu.
la. endi. ſcario. pſilij añ. ʒ. f. decoquaf i ſitulis. liij. aq̃ vſq̃
ad cōſumptionē tertie partis: zin dicto balneo tepido po
nant iuncture vaſe diſcoopto ne ſudet. ¶ Et ſi vis embro
care faciēdo cadere dictā decoctiōem ab alto: ⁊ aduertaf
ſemp q̃ iſta talia balnea embrocatiōes ⁊ vinctiōes: ⁊ alia lo
calia regulariter nō debēt fieri niſi poſt purgatiōes vſes:
qz tūc melius ⁊ virtuoſius opant ⁊ vinctiōes in frigidātes
caput ⁊ renes: ⁊ alia mēbra in frigidāt ſimiliter iūcturas
⁊ debent applicari: vi ſupza dictum eſt.

De restauratioe tā liquidis q̃z solidis. Cap. xx.

Restauratiuū in forma liquida. R. caponem vnum
vnius anni ⁊ mediocris pinguedinis de plumef ⁊
euisceret sine aqua: ⁊ amotis pedibus ⁊ rostro in-
cidat in frustis magnitudinis nucis que frusta cū aqua
ponant in chordā rubēā de serico: deinde accipe ex aliq-
bus aquis queniētib⁹ in casu. ℞. ij. fragmētōz lapidū pre-
ciosoz subtilissime puluerizatoz. ℞. a. aspergant dicta fru-
sta cū dictis ags postea ponēdo de dicto puluere inter fru-
stum ⁊ frustū: quo facto ponant in amphora vitri paula-
tine pmo ponātur in amphora ducati. x. vel. xx. postea ve-
ro iponef cū duob⁹ capitib⁹ corde trahat in supiori par-
te collata vt nihil carnis tēgat funduz: ⁊ nihil tēgat neq;
exeat: ⁊ diligētissime obtura os amphore cum pecia lini
in bōbice bñ sigillādo: imo cū pelle capre si placet. ⁊ cir-
cumuoluēdo cū capitibus corde: ita vt nihil ad fundū ca-
dat: quo facto pone ad decoquendum in caldario pleno
aqua taliter qd amphora stet recta in aqua vsq; ppe p du-
os digitos ad clauurā orificij: ⁊ qd p bulitōem nō moueat
sed quiescat: ⁊ hoc fit cum diuersis baculis lateraliter lu-
gatis ad capita baculoz ⁊ situas sup baculos ⁊ super ri-
pas caldarij. sic autē decoquēdo distillabit p defensoriuz
liquoz mirābilis restaurāo: de quo si placet cū zucca. pōt
fieri iulco de fasanis ⁊ perdicibus: vt patet.

Restauratiuni aliud i forma ligda. R. capones fasianos
vel perdeses post deplumatoem z euifceratoez sine aq̃
vt supra tapelletur minutissime. z ponatur ad distilladu
ad alebicu vitri in balneo marie vel supra furnellu i cune
ribus cu igne lentissimo qd inde distillabit deuy restau
rado. Et si placet: vt supra dictum est ex ipso pōt fieri u
lep cum zuccaro albo: qz reddif placabile.

Restauratiuum aliud in forma ligda. R. sanguis hominis
iuuentis z sanos extrahi p flebotomia li. ij. vel plus radi-
celidino bene ablute cu vino trite z exicate mediocri-
ter ad ymbra cu igne suau in alembico vitre qd aut distil-
labis cu infrascriptis misce. R. macis galage cina. nucis
musca. ligni aloes gar. añ. 3. s. z cu sufficien qutate succa-
ri fiat iulep mirabiliter restauras. Similiter etiā alia re-
stauratiua supradicta cu his dictis aromatibus possunt
aromatizari: z erunt magis delicata.

Restauratum in forma solida. R. caponez vnum vel
afianu vl perdices duas z post deplumatoēz z euiscera
tionem decoquant completa decoctōe. donec caro ab os
sibus separetur: tūc R. de pulpis ipsoz lib. i. z minuiſſi
ne pistent q̄ntum poſſibile est: deinde R. macta: carda. ci
namo. gari. nucis musca. galāge cube. gūmi arabici: dra.
gagāu añ. ʒ. i. amigdal. dul. mūdātaz paſſulaz dulcium
nucleataz: fucci liquiritie amli añ. ʒ. ij. se. melōis cucur
bite citruli: semi. end. lactuce: portula. scariote papaueris
añ. ʒ. ij. terant oīa diligētissime mīſcēdo cū predictis pul-

Registrum

pie: z cū lib. i. j. cari albi clarificata cum aqua ro. fiat cō-
fectio in morfelle z deaurari potest pro potentibus
C Restauratiuū alu. i. in forma ferculivel in forma solida
R. molene panis centis z boni frumētī. 3. iij. infundat
in prescripto brodio. i. in aliquo ex restaurantibus i forma
liquida z post cōpletā imbibitionē minutissime attrahen-
do per cribrū pulparū caponis vel per dicis vel fasanī co-
ctarū z pistatarum: vt supra. 3. iij. amigdalorum dulcium
mundatarū pinearum mundatarum añ. 3. ij. passularum
3. i. f. macis cinamo. galan. nucis musca. añ. 3. f. vel ma-
nuichusti cū perlis. 3. f. puluerigent puluerizāda: z cum
sufficiēti q̄titate brodi: vel cum aliquo ex prescriptore-
staurantibus in forma liquida q̄tum sufficit fiat ferculūm
de quo restaurādus recipiat in prima comestioe. Et si ex
predictis facere vis confectōem. R. e. omnia predicta an-
te q̄ distemperent cū brodio: z cū lib. f. zuccari albi p̄mo
clarificati cū aqua ro. fiat cōfectio in morfellis: de qua acci-
piat restaurādus ante cibū. 3. i. vel plus ad beneplacitū.
C Restauratiuū in forma solida. R. ex pulpis caponū
vel fasanorum vel perdicum bene coctis z minutissime
pistatis: vt supra. 3. vj. ex aliquo de restaurantibus in for-
ma solida. 3. iij. vel. vj. amigdalaz dulciuz ex corticataz
pinearum mundatarum ana. 3. ij. amili: passularum mū-
datarum ana. 3. i. f. succi liquiritie draga. gum. arab. ana.
3. i. q̄tuor semi. cōium frigidorū ex corticatoz añ. 3. f. ma-
cis cinamomi galan. gariofil. nucis musca. cardamo. pul-
ueris coriandri añ. 3. i. misce. minutissime terendo terē-
da: z cū lib. i. zuccari finissimi fiat cōfectio in morfellis si
placet cum folijs auri deauretur: licet fiat primo zuccarū
clarificādo z decoquendo cum aqua rosa. z cū igne sua-
ur: z imponēdo predictas pulpas: z etiam bene muscēdo
cum pistello vel spatula: tunc post decoctionem zuccari
deponatur ab igne dimittendo aliquātulum refrigerari
quo facto imponatur aromata: z omnia alia predicta cō-
tinne miscendo cum pistello z bene incorporando: z dū
totum coagulatum fuerit ante indurationem cum spatu-
la z cultello ligneis incidatur in morfellis qui post infri-
gidationem balneando cū spongia humida ex aqua ro-
sata: cum folijs auri z argenti decozantur. Laus deo no-
stro Iesu christo.

C Impressus venetis mādato z expensis domini antonij
moretti per Joannem hertzog. 1500. die. 27. Maij.

A
Prima alba
C Incipit tracta.
loca adinuenta

B
sanguinis hora
sepe ad
ca signa sunt

E
pul. sed syrupos
plico interdū
eniz arguit

D
Restat vt
curam vocat
simul agita

E
añ. 3. ij.
De balneis
cibo sit imediate

F
anhelitus
tū pecia
hora patiens

G
ceps ad actū
cū aliquo
succida lana

H
Bibulis patauis
fumos illos
potu aque

I
sandalis rub.
tia. C In hoc
sup cor alijs

K
borū z rubeorū
succus ille
omne epaticā

L
fac audacter
toze eo animo
liditate friditate

M
vitas lecutet
lie muscate
mat patiens

N
igif rerū nō
dierū spacio
hoc iudicam?

O
rius apparebit
cum efficit.
crudo: a viureo

P
Et ideo Rasis
fecta vel ligno
tus fuerit

Q
lati pinguedinis
cant de istamē
propter eius.

R
sandalis citrinis
bullitione
poni per aliqd

S
sic. R. sete
de incantatione
armario

T
tialis bubonis
tam. f. sulphuris
litargi. 3. i.

V
peritur has duas
quātitas q̄ in
brozū relaxatio

X
infirmus
or vicibus
lū syrupi vio.

Y
placet alleū
do expressionē
proueniens

Z
plus ad frigidū
digesta mā
stans valde

z
similiter
depillandū
ne ab aureo vno
C De clisteribus.

Accession no. 2423

Author Guainerio, Antonio
Opera medica.
27 May 1500
Call no. Incunabula
+ G-522
(Goff)

Fund

2423

HARVEY CUSHING FUND

Collation

Author

Call no.

